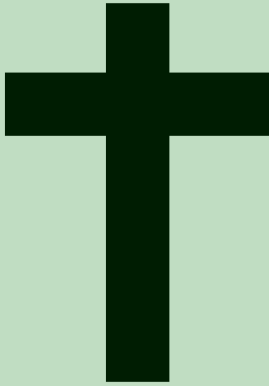

Tupanaariü Ore i Tóriü Cori ya Ngechuchu ya

Cristuchiga

New Testament in Ticuna (PEtca:Ticuna)

Tupanaarü Ore i Tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga

New Testament in Ticuna (PE:tca:Ticuna)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ticuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ticuna

tca

Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ticuna

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

9d5dc22a-30be-5d26-85a9-76047f4c89e6

Contents

MATEU	1
MARCU	97
LUCA	153
CUAŨ	252
PURACŪGŪ	323
DUMACŪĀX	411
1 CORĪTIUCŪĀX	456
2 CORĪTIUCŪĀX	496
GÁRATAANECŪĀX	522
EPÉCHIUCŪĀX	538
PIRIPUCŪĀX	553
COROCHACŪĀX	563
1 TECHARÓNICACŪĀX	573
2 TECHARÓNICACŪĀX	581
1 TIMUTÉU	586
2 TIMUTÉU	598
TITU	606
FILEMŪŨ	611
EBRÉUGŪ	614
CHAŨTIÁGU	650
1 PEDRU	660
2 PEDRU	671
1 CUAŨ	679
2 CUAŨ	688
3 CUAŨ	690
YUDA	692
APOCARÍCHIU	696

ORE I MEXÜ GA MATEU ÜMATÜXÜ

*Ngechuchu ya Cristu natanüwa ngóxü ga duüxügüchiga
(Lc 3.23-38)*

¹ Ñaã nixĩ ga yema nuxcümáxügüxü ga duüxügü ga Ngechuchu ya Cristu natanüwa ngóxü. Rü yematanüwa rü Dabí nixĩ ga wüxi, rü Abráü nixĩ ga to.

² Rü Abráü rü Ichaánatü nixĩ.
Rü nüma ga Ichaá rü Acóbunatü nixĩ.
Rü nüma ga Acóbo rü Yudánatü rü naëneëgünatü nixĩ.

³ Rü Yudá rü Fárenatü rü Záranatü nixĩ. Rü Támara iyixĩ ga norü mamá.

Rü nüma ga Fáre rü Eróünatü nixĩ.
Rü nüma ga Eróü rü Aráünatü nixĩ.

⁴ Rü Aráü rü Aminadánatü nixĩ.
Rü nüma ga Aminadá rü Nachóünatü nixĩ.
Rü nüma ga Nachóü rü Charmóünatü nixĩ.

⁵ Rü Charmóü rü Boónatü nixĩ, rü Raá iyixĩ ga naë.
Rü nüma ga Boó rü Obénatü nixĩ, rü nae rü Rux iyixĩ.
Rü nüma ga Obé rü Ichaxínatü nixĩ.

⁶ Rü nüma ga Ichaxí rü ãëxgacü ga Dabínatü nixĩ.
Rü nüma ga ãëxgacü ga Dabí rü Charomóünatü nixĩ. Rü ngima ga Bechabé ga Uría namëxchirëx ixícü iyixĩ ga naë ga Charomóü.

⁷ Rü Charomóü rü Roboáünatü nixĩ.
Rü nüma ga Roboáü rü Abíanatü nixĩ.
Rü nüma ga Abía rü Achánatü nixĩ.

⁸ Rü Achá rü Yochapánatü nixĩ.
Rü Yochapá rü Yoráünatü nixĩ.
Rü nüma ga Yoráü rü Uchíanatü nixĩ.

⁹ Rü Uchía rü Yotáünatü nixĩ.
Rü Yotáü rü Acánatü nixĩ.
Rü nüma ga Acá rü Echequíánatü nixĩ.

¹⁰ Rü Echequíá rü Manachénatü nixĩ.

Rü Manaché rü Amóünatü nixĩ.
Rü nüma ga Amóü rü Yochíanatü nixĩ.

¹¹ Rü Yochía rü Yeconíanatü rü naëneëgünatü nixĩ. Rü yexguma nixĩ ga Babiróniãcũãx ga churaragü Yudiügüxü íyauüxü rü Babiróniãñewa nagagüãxü.

¹² Rü yexguma Babiróniãwa Yudiügüxü nagagüguwena, rü Yeconía nane ga Charatíe nabu. Rü nüma ga Charatíe rü Chorobabénatü nixĩ

¹³ Rü Chorobabé rü Abiúnatü nixĩ.
Rü Abiú rü Eriaquíünatü nixĩ.

Rü nüma ga Eriaquíü rü Achónatü nixĩ.

- 14 Rŭ Achó rŭ Chadóxnatŭ nixĩ.
 Rŭ Chadóx rŭ Aquíŭnatŭ nixĩ.
 Rŭ nŭma ga Aquíu rŭ Eriúnatŭ nixĩ.
- 15 Rŭ Eriú rŭ Ereachánatŭ nixĩ.
 Rŭ Ereachá rŭ Matáŭnatŭ nixĩ.
 Rŭ nŭma ga Mataŭ rŭ Acóbunatŭ nixĩ.
- 16 Rŭ Acóbu rŭ Yúchenatŭ nixĩ. Rŭ nŭma ga Yúche rŭ María ngíte nixĩ. Rŭ ngima ga María rŭ Ngechuchu ya Cristu naē iyixĩ. Rŭ guma Ngechuchuxŭ nixĩ ga naxunetaxŭ ga Tupana.
- 17 Rŭ yemaãcŭ Abráŭwa inaxŭgŭ ga yema duŭxŭgŭ rŭ 14 nixĩ ñŭxmata Dabíwa nangu. Rŭ yemawena to ga 14 inaxŭgŭ ga Dabíwa rŭ ñŭxmata Babiróniãcŭãx ga churaragŭ Yudiŭgŭxŭ íyauŭxguwa nangu. Rŭ yemawena to ga 14 inaxŭgŭ ga yexguma Yudiŭgŭxŭ ínayauŭxguwena rŭ ñŭxmata Cristu buxguwa nangu.

Ngechuchu ya Cristuarŭ buxchiga

(Lc 2.1-7)

- 18 Rŭ ñaãcŭ nixĩ ga yexguma nabuxgu ga Ngechuchu. Rŭ naē ga María rŭ marŭ Yúchemaã ixãtechaŭ. Natŭrŭ naxŭpa ga nŭgŭna na nangugŭxŭ rŭ marŭ Tupanaãē i Üŭnexŭãrŭ ñnŭãxŭ ixããcŭ.
- 19 Rŭ Yúche ga María ngítechaŭ ixĩcŭ rŭ wŭxi ga mecŭ nixĩ. Rŭ yemacèx tama nanangoxêechaŭ ga yema na naxããcŭxŭ ga María. Rŭ nagu narŭxĩnŭ ga bexmamare ngĩxŭ na ínatãxŭ.
- 20 Rŭ yexguma yemagu ínaxĩnŭyane, rŭ wŭxi ga daxŭcŭãx ga Tupanaãrŭ orearŭ ngeruŭ, rŭ nanegŭwa naxcèx nangox rŭ namaã nidexa. Rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Pa Yúche Pa Dabítanŭxŭx, jtãxŭ i ngĩxŭ cuxoxŭ i María na ngĩmaã cuxãmaxŭ! Erŭ Tupanaãē i Üŭnexŭ ngĩxna ñnŭxŭgagu nixĩ i naxããcŭxŭ. 21 — Rŭ ngĩma tá ngĩxŭ nangèxma ya wŭxi ya ngine, rŭ cuma rŭ tá Ngechuchugu cunaxŭéga. Rŭ ngèma naega rŭ ‘maxêeruxŭ’ ñaxŭchiga nixĩ, erŭ nŭma tá norŭ pecadugŭwa ínananguxŭxêē i norŭ duŭxŭgŭ —ñanagŭrŭ. 22 Rŭ guxŭma ga yema orearŭ ngeruŭ nŭxŭ ixuxŭ rŭ nangupetŭ na yanguxŭcèx ga Cori ga Tupanaãrŭ ore ga nuxcŭmaŭxŭ ga norŭ orearŭ uruŭwa nŭxŭ yaxuxŭ ga ñaxŭ:
- 23 “Rŭ tá tauemacŭ ngĩxŭ inayarŭtaxu i ngèma nge i taguma yatŭxŭ cuèxcŭ. Rŭ tá nayatŭ. Rŭ Emanuē tá nixĩ i naega. Rŭ ngèma naega rŭ ‘Tupana tatanŭwa nangu’, ñaxŭchiga nixĩ”,
- ñanagŭrŭ. 24 Rŭ yexguma pewa nabèiãchigu ga Yúche, rŭ nanaxŭ ga yema Tupanaãrŭ orearŭ ngeruŭ ga daxŭcŭãx namaã nŭxŭ ixuxŭ. Rŭ Maríamaã ñaxãmèx. 25 Natŭrŭ taguma ngĩxŭnexŭ nacuèx ñŭxmata nabu ga guma ngĩne. Rŭ Ngechuchugu nanaxŭéga.

2

Ngechuchuxŭ ínayadaugŭ ga yatŭgŭ ga nŭxŭ cuèxŭchigŭxŭ

¹ Rŭ Ngechuchu rŭ Yudéaanewa yexmane ga íāne ga Beréŭgu nabu ga yexguma Erode āēxgacŭ ixŭxgu ga yema nachiuānewa. Rŭ yexguma nixŭ ga íāne ga Yerucharéŭwa nangugŭxŭ ga űuxre ga yatŭgŭ ga nŭxŭ cuèxŭchigŭxŭ ga woramacuriwa ngúexŭ ga yaxŭwa ne íxŭ ga uèxcŭ ne ũxŭwa.

² Rŭ duŭxŭgŭna nacagŭe, rŭ űanagŭrŭgŭ: —¿Ngextá nixŭ i nangēxmaxŭ ya yima Yudiŭgŭarŭ āēxgacŭ ya ngexwacèx bucŭ? Toma rŭ yéama tochiuānewa nŭxŭ tadau ya norŭ woramacuri rŭ ngēmacèx núma taxŭ na nŭxŭ tayarŭcuèxŭŭgŭxŭcèx —űanagŭrŭgŭ.

³ Rŭ yexguma yemachigaxŭ nacuèxgu ga āēxgacŭ ga Erode rŭ poraācŭ naxoegaāē. Rŭ guxŭma ga duŭxŭgŭ ga Yerucharéŭcŭāxgŭ rŭ ta naxoegaāēgŭ.

⁴ Rŭ yexguma ga āēxgacŭ ga Erode rŭ naxcèx nangema ga guxŭma ga paigŭarŭ āēxgacŭgŭ rŭ ngúexēruŭgŭ ga ore ga mugŭwa nguxēetaegŭxŭ. Rŭ nŭxna naca, rŭ űanagŭrŭ: —¿Ngexta nixŭ i nabuégaxŭ ya Cristu? —űanagŭrŭ.

⁵ Rŭ nŭmagŭ nanangāxŭgŭ, rŭ űanagŭrŭgŭ: —Nuā Yudéaanewa ngēxmane ya íāne ya Beréŭgu tá nixŭ i nabuxŭ. Yerŭ nuxcŭmaŭcŭ ga Tupanaārŭ orearŭ uruŭ rŭ nachiga nanaxŭmatŭ, rŭ űanagŭrŭ ga yema ore:

⁶ “Rŭ Beréŭ ya íāne ya Yudéaanewa ngēxmane, rŭ yima rŭ tama wŭxi ya ngexnerŭúnemare ya íāne nixŭ, erŭ nagu tá nabu i ngēma āēxgacŭ i taxŭ i Cristu. Rŭ núma tá nŭxna nadau i guxŭma i Tupanaārŭ duŭxŭgŭ i Yudiŭgŭ”,

űanagŭrŭ. ⁷ Rŭ yexguma ga āēxgacŭ ga Erode rŭ bexma naxcèx naca ga yema yatŭgŭ ga nŭxŭ cuèxŭchigŭxŭ ga yaxŭwa ne íxŭ. Rŭ nŭxna naca ga tēxacŭ rŭ ngunexŭ na nangóxŭ ga noxri ga guma woramacuri.

⁸ Rŭ űuxŭchi ga Erode rŭ Beréŭwa nanamugŭ ga yema yatŭgŭ. Rŭ űanagŭrŭ nŭxŭ: —¿Rŭ ngēma pexŭ rŭ meā naxcèx peyadēux i ngēma buxŭ. Rŭ ngēxguma nŭxŭ ipeyangauxgu rŭ chomaā nŭxŭ pixu na choma rŭ ta ngēma chaxŭxŭcèx, na nŭxŭ chayarŭcuèxŭŭxŭcèx i ngēma buxŭ! —űanagŭrŭ.

⁹ Rŭ yexguma yema orexŭ naxŭnŭēguwena, rŭ inaxŭāchi ga yema yatŭgŭ. Rŭ guma woramacuri ga noxri nŭxŭ nadaugŭcŭ rŭ napēxegu nixŭchigŭ rŭ űuxmata guma bucŭ ga Ngechuchu íyexmaxŭētŭwa nangu. Rŭ yéma nayachaxŭāchi. ¹⁰ Rŭ yexguma guma woramacurixŭ nadaugŭgu ga yema yatŭgŭ, rŭ poraācŭ nataāēgŭ.

¹¹ Rŭ nagu nichocu ga guma í ga nawa nayexmane, rŭ yexma nŭxŭ nayangau ga guma bucŭ ngŭmaā ga naē ga María. Rŭ guma bucŭpegu nacaxāpŭxŭgŭ, rŭ nŭxŭ nicuèxŭŭgŭ. Rŭ űuxŭchi nayawāxna ga norŭ baŭxacŭgŭ, rŭ ōxchanana nanaxāmaregŭ ga uiru rŭ pumaragŭ ga yixichixŭ.

12 Rū yemawena, ga yexguma napeeyane ga yema yatügü, rü nanegüwa Tupana nayaxucuxëgü na tama Erodecèx na-woeguxücèx. Rū yemacèx to ga namagu nachiuñanecèx na-woegu.

Equituanewa nabuxmü

13 Rū yexguma marü íyaxixguwena ga yema yatügü rü wüxi ga daxücüâx ga Tupanaârü orearü ngeruü, rü nanegüwa Yúchecèx nangox, rü ñanagürü nüxü: —¡Nabèixâchi rü írüda! ¡Rü ínaxüxü namaã ya yima bucü rü naë rü Equituanewa naxü! ¡Rü ngema pengëxmagü ñuxmatáta choma cumaã nüxü chixu na ñuxgu tá cutaeguxü! Erü äëxgacü i Erode rü yima bucücèx tá nadau na yamáãxücèx —ñanagürü nüxü. 14 Rū yexguma ga Yúche rü nabèixâchi rü ínarüda. Rū yexgumatama chütacü namaã inaxüâchi ga guma bucü ga Ngechuchu rü naë. Rū Equituanewa naxü. 15 Rū Equituanewa nayexmagü ñuxmata nayux ga äëxgacü ga Erode. Rū yemaãcü nangupetü na yanguxücèx ga Tupanaârü ore ga nuxcümaücü ga norü orearü uruü nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Naxcèx changema ya Chaune rü Equituanena
chanataeguxëë”,
ñaxü ga yema ore.

Erode nanamu na tüxü nadèixücèx ga buxegü

16 Rū yexguma äëxgacü ga Erode nüxü cuèxgu ga to ga namagu na nawoeguxü ga yema yatügü ga nüxü cuèxüchigüxü ga yaxüwa ne íxü, rü poraãcü nanu. Rū Beréüwa nanamugü ga norü churaragü na guxü ga yema naãnewa tüxü nadèixücèx ga guxâma ga guxema buxegü ga iyatüxe ga yexwacèx buexe rü ñuxmata taxre ga tauncü tüxü yexmagüxewa nangu. Yerü yema yatügü ga yaxüwa ne íxü rü marü nüxü nixugügü rü taxre ga tauncü nixü ga noxri na nangóxü ga guma woramacuri. 17 Rū yemaãcü ningu ga ore ga nuxcümaüxü ga Tupanaârü orearü uruü ga Yeremíã umatüxü ga ñaxü:

18 “Rü Ramáwa nüxü taxínüë i wüxi i naga i poraãcü
ngechaügaãcüma auxexü. Rū Raquera iyixü i
ngíxácügücèx poraãcü auxcü. Rū taxuacüma ngíxü
tataãxëëega, erü nayue i ngíxácügü”,
ñanagürü ga yema ore. 19 Natürü yexguma marü

nayuxguwena ga äëxgacü ga Erode, rü Equituanewa rü wüxi ga daxücüâx ga Tupanaârü orearü ngeruü rü nanegüwa Yúchecèx nangox. Rū ñanagürü nüxü: 20 —Pa Yúchex, ¡rüda, rü pechiñanecèx namaã pewoegu ya yima bucü ya Ngechuchu! Erü marü nayue i ngema duüxügü ya yima bucüxü imëxgüchaxüxü —ñanagürü. 21 Rū yexguma ga Yúche rü ínarüda rü nachiuñanecèx namaã nataegu

ga guma bucü rü naë. ²² Natürü yexguma Yúche nüxü cuáchigagu na Aqueránu ãëxgacüxü ingucuchixü nanatü ga Erodechicüü ga Yudéaanewa, rü namuü ga Yúche ga yéma na naxüxü. Yerü wüxi ga daxüçüãx ga Tupanaärü orearü ngeruü nanegüwa nanaxucuxê na tama yéma Yudéaanewa na naxüxüçèx. Rü yemacèx Gariréaanewa naxü. ²³ Rü yexguma Gariréaanewa nangugügu, rü îâne ga Nacharétuwa naxî, rü yexma naxâchiügü. Rü yemaâcü nangupetü na yanguxüçèx ga yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü nüxü ixugüxü ga ñaxü:

“Ngechuchu ya Cristu rü Nacharétcüãxmaã tá nanaxugü”, ñaxü.

3

Cuáü ga baiüxêëruü nüxü nixu ga Tupanaärü ore ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxüwa

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Cu 1.19-28)

¹⁻² Rü yexguma Nacharétuwa nayexmagu ga Ngechuchu, rü Cuáü ga baiüxêëruü inanaxügü ga Tupanaärü orexü na yaxuxü ga Yudéaanewa ga dauxchitawa ngextá taxúema íxãpataxüwa. Rü duüxügümaã nüxü nixu rü ñanagürü: —¡Nüxü perüxoe i pecüma i chixexü! Erü marü ningaica na perü ãëxgacü na yiüxü ya Tupana —ñanagürü. ³ Rü guma Cuáü ga baiüxêëruüchiga nixî ga naxümatüãxü ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichaxía ga yexguma ñaxgu:

“Rü dauxchitawa i ngextá taxúema íxãpataxüwa tá nangëxma i wüxi i duüxü i ngema tagaâcü ñaxü: ‘¡Pegü pemexêëx naxcèx ya Cori! ¡Rü naxcèx ipeyanawëxãchixêëx i perü maxü!’ ”

ñaxü. ⁴ Rü naxchiru ga Cuáü rü cameyutëxanaxcèx nixî, rü norü goyexü rü naxchëxmünaxcèx nixî. Rü beruremaã rü munümaã naxãwemü. ⁵ Rü yéma Cuáüxütawa inayarüxînüëgüxü ga duüxügü ga Yerucharëçüãx, rü duüxügü ga guxü ga Yudéaanewa ne íxü, rü duüxügü ga natü ga Yudáüärü ngaicamagu áchiügüxü. ⁶ Rü guxema duüxëgü ga nüxü ixugüexe ga tumaärü pecadugü, rü Cuáü rü tüxü ínabaiüxêë ga natü ga Yudáüwa. ⁷ Natürü yexguma Cuáü nüxü dëuxgu ga naxütawa na nangugüxü ga muxüma ga ãëxgacügü ga Parichéugü rü Chaduchéugü na ínabaiüxêëãxüçèx, rü Cuáü ñanagürü nüxü: —Pa Äxtapëarü Duüxügüx, çrü texé pemaã nüxü tixu na naxchaxwa pibuxmüxüçèx i ngëma Tupanaärü poxcu i äücümaxü i marü ingaicaxü? ⁸ —¡Rü penaxwëxe na Tupana naxwëxexüácüma pemaxëxü na ngëmaâcü guxüma i duüxügü nüxü nadaugüxüçèx na aixcüma marü nüxü perüxoexü i ngëma

pecüma i chixexü! ⁹—Erü Tupanapêxewa rü taxuwama name na pegü pixuxü na Abráütanüxü i Yudíugü pixíğüxü erü tama ngêmacèx nixí ya Tupana i duüxügüxü nayaxuxü. Rü pemaã nüxü chixu rü ngêxguma Tupana naxwèxegu, rü tama nüxü naguxcha na daa nutawa Abráütanüxü nanguxüxêxü. ¹⁰—Rü Tupanaärü yuema rü marü ímemare na nadaxüxücèx i ngêma nanetügü i tama mexü. Rü guxüma i nanetügü i chixearü õõxü rü tá nadaxü, rü ñuxüchi tá ínagu —ñanagürü. ¹¹ Rü ñanagürü ta ga Cuáü: —Choma rü aixcüma dexáwamare pexü íchabaiüxêê na togü i duüxügü nüxü cuáxücèx na aixcüma marü nüxü perüxoexü i pecüma i chixexü. Natürü choweama tá ínangu i to i Tupanaärü orearü uruü. Rü nüma tá pexütawa nanamu i Tupanaãê i üünexü na naporaexêêxü i ngêma Tupanawe rüxíxü, rü nüma tá nanapoxcue i ngêma Tupanaxü oexü. Erü nüma rü poraãcü choxü narüyexera na ãêxgacü yíixü. Rü choma rü napêxewa rü taxuwama chame rü bai i norü chatuarü ngewaxüra chame. ¹²—Rü nüma rü marü ínamemare na ñoma i naãnewa yadexechiãxücèx i norü duüxügü ñoma wüxi i yatü trigu naätüna idexechixürüü. Rü ngêmaãcü tá nayadexechi i ngêma noxrü ixíğüxü na naxütawa nangêxmagüxücèx, natürü ngêma tama noxrü ixíğüxü rü tá ínangu nawa ya yima üxü ya taguma ixoxüne —ñanagürü ga Cuáü.

Ngechuchuarü baiechiga

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Rü yexguma nixí ga Gariréaanewa ne naxüxü ga Ngechuchu. Rü Cuáüxütawa nanguxü ga Yudáü ga natüwa, na Cuáü ínabaixêêxücèx. ¹⁴ Rü noxri rü tama Ngechuchuxü ínabaixêêchaü ga Cuáü. Rü ñanagürü nüxü: —Choxü waxi nixí i namexü na ícubaixêêxü. ¿Rü ñuxãcü i cuma i chauxütawa cuxüxü na choma cuxü íchabaixêêxücèx? —ñanagürü. ¹⁵ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Name nixí i choxü ícubaixêê i ñuxmax. Erü name nixí i tanaxü i guxüma i ngêma Tupana tüxü muxü —ñanagürü. Rü yexguma ga Cuáü rü: —Ngü —ñanagürü. ¹⁶ Rü yexguma marü Cuáü Ngechuchuxü íbaixêêguwena, rü dexáwa ínaxüãchigu ga Ngechuchu. Rü yexgumatama niwãxna ga daxüguxü ga naãne, rü Ngechuchu nüxü nadau ga Tupanaãê i Üünexü ga wüxi ga muxtucurüü na inagoxü rü nüxna na nanguxü. ¹⁷ Rü dauxüwa inanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü: —Daa nixí ya Chaune ya nüxü changechaüxüchicü, rü poraãcü namaã chataãxüchicü —ñaxü.

Ngechuchuxü naxü ga Chataná
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Rü yemawena rü Tupanaãe i Üünexü rü wüxi ga nachica ga ngextá taxúema Íxãpataxüwa Ngechuchuxü naga na yéma Chataná nüxü üxüçèx. ² Rü taguma nachibü ga 40 ga ngunexü rü 40 ga chütaxü. Rü yemawena rü nataiya. ³ Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü Ngechuchuxütawa nangu, na nüxü naxüxüçèx. Rü ñanagürü nüxü: —Ega aixcüma Tupana Nane quixígu, ¡rü daa nutagüxü namu na pãüxü nanguxüxüçèx! — ñanagürü ga Chataná. ⁴ Natürü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Tupanaãrü ore i ümatüxü rü ñanagürü: “Tãütáma pãüxíca nanamaxëxëe i duüxügü, natürü guxüma i ore i Tupana nüxü ixuxü nixí i duüxügüxü maxëxëxü”,

ñanagürü. ⁵ Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü guma ñãne ga üünene ga Yerucharéüwa nanaga. Rü tupauca ga taxünetapëxegu nanamunagü. ⁶ Rü ñanagürü nüxü: —Ega aixcüma Tupana Nane quixígu, ¡rü nuã cugü rütáe! Erü Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Tupana tá nanamu i norü orearü ngeruügü i daxüçüãx na cuxna nadaugüxüçèx. Rü naxmëxmaã tá cuxü niyauxgü na tama ñacü rü nutagu cunguxüçèx”,

ñanagürü. ⁷ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Rü Tupanaãrü ore i ümatüxü rü ñanagürü ta:

“¡Tama name i nüxü na cuxüxü ya Cori ya curü Tupana!”

ñanagürü. ⁸ Rü yexguma wenaxãrü ga ngoxo ga Chataná rü wüxi ga mëxpüne ga máxpüxüchinetapeçewa nanaga. Rü yéma Ngechuchuxü nanawëx ga guxüma ga nachiuñanegü na ñuxãcü yamexëchixü. ⁹ Rü Chataná rü ñanagürü nüxü: —Choma chi cuxna chanaxã i guxüma i ñãã cuxü chawéxü i ngëxguma chi chopëxegu cucaxãpüxügu rü choxü quicuèxüügu —ñanagürü. ¹⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Choxna ixügachi, Pa Chatanáx! Erü Tupanaãrü ore i ümatüxü rü ñanagürü:

“¡Nüxü icuèxüü ya Cori ya curü Tupana, rü yimaãxüxícatama napuracü!”

ñanagürü. ¹¹ Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü Ngechuchuna nixügachi. Rü Ngechuchuxütawa nangugü ga daxüçüãx ga Tupanaãrü orearü ngeruügü. Rü Ngechuchuxü narüngüxëegü rü nüxna nadaugü.

Ngechuchu rü inanaxügü ga norü puracü ga Gariréaanewa
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Rü yexguma Ngechuchu nüxü ñnügu ga na napoxcuxü ga Cuáü ga baiüxëeruü, rü Gariréaanewa naxü. ¹³ Natürü tama ñãne ga Nacharétugu narüxãüx, rü ñãne ga Capernáüwa

naxū na yexma yaxāchiūxūcèx. Rū guma ãñe rü naxtaxa ga Gariréacutüwa nayexma ga Chaburãñtanūxū rü Netarítanūxū ga duñxūgü ixāchiūgūxūwa. ¹⁴ Rū yema nangupetü na yanguxūcèx ga ore ga nuxcūmañcū ga Tupanaãrū orearū uruū ga Ichaxía ũmatūxū ga ñaxū:

15-16 “Rū duñxūgūcèx tá nangox i wūxi i ngóonexēēruū i Chaburãñarū nañewa, rü Netaríarū nañewa, rü Yudañarū tocutüwa rü ngēma nama i taxtūcutüwa nadaxūwa, rü Gariréaanewa i ngextá duñxūgü i tama Yudiugü ixīgūxū ixāchiūgūxūwa. Rū ngēmañcū i ngēma duñxūgü ga noxri ēñexūwa yexmagūxū, rü tá nüxū nadaugü i wūxi i taxū i ngóonexēēruū. Rū ngēma duñxūgü ga noxri yutüwa yexmagūxū rü tá nüxū nabaxi i ngēma ngóonexēēruū”,

ñanagürü ga yema Ichaxíaarü ore. ¹⁷ Rū yexgumañcūü nixī ga inaxūgüãxū ga Ngechuchu ga nüxū na yaxuchigaxū ga norü ore ga ñaxū: —¡Nüxū perüxoe i pecūma i chixexū! Erü marü ningaica na perü ãëxgacü na yīxū ya Tupana —ñaxū.

Ngechuchu rü naxcèx naca ga ãgümücü ga püchaetanūxū
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Rū yexguma naxtaxa ga Gariréaanacügu yaxūxgu ga Ngechuchu, rü yéma nüxū nadau ga taxre ga yatü ga nügüeneēgü ixīgūxū. Rū wūxi rü Chimáñ ga Pedrugü ãegaxū nixī. Rū to rü Añdrégu ãegaxū nixī. Rū nūmagü rü Ínapüchaegü, yerü woetama püchaetanūxū nixīgü. ¹⁹ Rū yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxū: —¡Chowe perüxī! Rū chorü puracüwa tá pexū chamugü na chauxütawa penagagūxūcèx i duñxūgü —ñanagürü. ²⁰ Rū yexgumatama ga yema taxre, rü yéma nanatèxgü ga norü püchagü. Rū Ngechuchuwe narūxī. ²¹ Rū yéamaxūra naxū ga Ngechuchu, rü yéma nüxū nadau ga to ga taxre ga nügüeneēgü. Rū Acobu nixī ga wūxi, rü Cuáñ nixī ga to. Rū Zebedéu nanegü nixī ga nūmagü. Rū nanatümañ wūxi ga nguewa nayexmagü. Rū yéma Ínanangáitagü ga norü püchagü. Rū Ngechuchu naxcèx naca. ²² Rū yexgumatama yéma nguewa tüxū natèxgü ga nanatü. Rū Ngechuchuwe narūxī.

Ngechuchu nanangúexē ga muxūma ga duñxūgü
(Lc 6.17-19)

²³ Rū guxū ga Gariréaanegu nixūgüchigü ga Ngechuchu. Rū wūxichigü ga ññewa, rü duñxūgüarü ngutaquëxepatañwa ninguxēētaechigü. Rū duñxūgümañ nüxū nixuchiga ga ore ga mexū na ñuxācū ãëxgacü yīxū ya Tupana. Rū guxūma ga duñxūgü ga yema ídaaweexū rü nanameëxē ga woo nañuxrañxū ga norü ñaawe nüxū yexmaxū, rü naxcèx nitaanegü. ²⁴ Rū Ngechuchuxū nacuáchigagü ga guxūma ga

duũxũgũ ga Chíríaanecũãx. Rũ naxũtawa nanagagũ ga nagũxũraũxũ ga daxweanemaã idaaweexũ. Rũ yematanũwa nayexma ga duũxũgũ ga ngũanemaã idaaweexũ, rũ duũxũgũ ga poraãcũ naxũnewa nangũxũ, rũ duũxũgũ ga ngoxo nawa yexmaxũ, rũ duũxũgũ ga óxwaãxgũxũ, rũ duũxũgũ ga nawãixãchigũxũ. Rũ Ngechuchu nanameẽxẽẽ ga guxũma ga yema. ²⁵ Rũ Ngechuchuwe narũxĩ ga muxũma ga duũxũgũ ga Gariréaanecũãx, rũ Decaporíchiuanecũãx rũ Yerucharéucũãx, rũ Yudéaanecũãx, rũ natũ ga Yudaũũarũ tocutũcũãx.

5

Ngechuchu rũ mèxpũnewa nũxũ nixu ga Tupanaãrũ ore

¹ Rũ yexguma Ngechuchu nũxũ dèuxgu ga yema muxũma ga duũxũgũ, rũ wũxi ga mèxpũnewa ínaxũãchi namaã ga norũ ngũexũgũ. Rũ yéma narũto, rũ norũ ngũexũgũ nũxũ ínachomaẽguãchi.

Yíxema taãẽgũxechiga
(Lc 6.20-23)

² Rũ inanaxũgũ ga Ngechuchu ga na nangũexẽẽãxũ, rũ ñanagũrũ: ³ –Tataãẽgũ ya yíxema nũxũ icuèxãchitanũxẽ i tũmaãrũ pecadu rũ nũxũ rũxoexe. Erũ tũmacèx nixĩ i ngema daxũguxũ i naane i Tupana ãẽxgacũ íxĩxũwa. ⁴ –Tataãẽgũ ya yíxema ngechaũgũxe, erũ Tupana tá tũxũ nataãẽxẽẽ. ⁵ –Tataãẽgũ ya yíxema tama tũgũ icuèxũxũgũxe, erũ tá tanayauxgũ i ñoma i naãne i Tupana tũmamaã ixunetaxũ. ⁶ –Tataãẽgũ ya yíxema poraãcũ tũxũ nangũchaũxẽ na Tupanapẽxewa meã tamaxẽxũ, erũ Tupana tá tũxna nanaxã i ngẽma maxũ i mexũ i naxcèx tadaugũxũ. ⁷ –Tataãẽgũ ya yíxema togũ i duũxũgũ tũxũ ngechaũtũmũũgũxe, erũ tũmagũ rũ tá ta Tupanaãxũ tangechaũtũmũũgũ. ⁸ –Tataãẽgũ ya yíxema tama chixexũgu rũxĩnũxẽ i tũmaãewa, erũ yíxemagũ tá tixĩgũ ya Tupanaxũ daugũxe. ⁹ –Tataãẽgũ ya yíxema togũarũ chogũruũ ixĩgũxe, erũ Tupana rũ nanegũmaã tá tũxũ naxu. ¹⁰ –Tataãẽgũ ya yíxema togũ i duũxũgũ tũmachi aiexe naxcèx na Tupana naxwèxexũãcũma meã tamaxẽxũ. Erũ tũmacèx nixĩ i ngema daxũguxũ i naane i Tupana ãẽxgacũ íxĩxũwa. ¹¹ –Petaãẽgũ i pema ega duũxũgũ tacũ pemaã ixugũegu, rũ chixri pemaã namaxẽgu, rũ chaugagu doramaã poraãcũ chixri pechiga yad exagũgu. ¹² –¡Rũ petaãẽgũama rũ tama pexoegaãẽgũ! Erũ daxũguxũ i naãnewa tá penayauxgũ i wũxi i perũ ãmare i mexẽchixũ. Rũ ngẽma ñuxma pexũ ngupetũxũrũũ nixĩ ga nũxũ nangupetũxũ ga nuxcũmaũgũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ, yerũ ga duũxũgũ rũ naxchi rũ ta naxaie.

Yucürarüü rü omürüü pixĩgü i ñoma i nañewa
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

13 —Pema rü ñoma yucürarüü pixĩgü i ñoma i nañewa. Erü yima yucüra rü ñona na namexëëxürüü, rü ngëxgumarüü ta i pema rü ñoma i nañecüãx i duüxügüarü mexëëruü pixĩgü. Natürü ngëxguma chi nangeacagu ya yucüra, ¿rü tacüwa chi i namexü i ngëxgumax? Rü dücax, rü taxuwama name, rü ítanatëxmare, rü ngema duüxügü nawa nangagü. 14 —Pema rü ñoma i nañecüãxârü ngóonexëëruü pixĩgü. Rü wüxi ya ñãne ya wüxi ya mëxpúnewa ngëxmane, rü taxuacüma inicux. 15 —Rü taxúema wüxi i omüwa tanangixichi na wüxi i caichãütüügu na tayaxücuchixüçèx. Natürü wüxi i omüwa tanangixichi na norü üchicaügu tanaxünagüxüçèx, na ngema tüxü nabaxixüçèx ya guxãma ya yíxema yima íwa ngëxmagüxe. 16 —Rü name nixí i duüxügüpëxewa na meã pemaxëxü. Erü ngëmaãcü i pema rü omügürüü tá pinaigü. Rü ngëmaãcü duüxügü tá nüxü nadaugü i ngëma mexü i pexüxü, rü tá nüxü nicuëxüügü ya Penatü ya daxüwa ngëxmacü.

Ngechuchu nanangüexëë ga mugüchiga

17 —Tama name i nagu perüxĩnüë na núma chaxüxü na ichayanaxoxëëxüçèx i Tupanaârü mugü ga Moíché umatüxü, rü yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaârü orearü uruügu namaã nguxëëtaegüxü. Natürü núma chaxü na meã chayan-guxëëxüçèx i ngëma mugü, rü tama na ichayanaxoxëëxüçèx. 18 —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu, rü ñuxma na tama nangupetüxü i daxügüxü i naane rü ñoma i nañe rü taxucürüwa naxüchicüxü i ngëma mugü, rü bai i írarüwa ñuxmatáta yangu i guxüma i ngema mugü nüxü nixuxü. 19 —Rü ngëmacèx ya yíxema tama naga ñnüxë i ngëma mugü, rü woo i tacü i íraxü i ngëma nüxü yaxuxü rü duüxügüxü tangüexëëxgu na nümagü rü ta tama naga naxĩnüëxüçèx, rü yíxema rü tá guxüârü yexera wixweama tatèx i Tupana ãëxgacü íixüüwa. Natürü yíxema naga ñnüxë i Tupanaârü mugü rü duüxügüxü ngüexëëxë na tümagü rü ta naga taxĩnüëxüçèx, rü guxüpëxewa tá taxü i Tupana ãëxgacü íixüüwa. 20 —Rü pemaã nüxü chixu, rü ngëxguma tama Parichéugü rü ngüexëëruüügü i ore i mugüwa nguxëëtaegüxüârü yexera meã pemaxëgu, rü tagutáma Tupana íngexmaxüwa pichocu.

Ngechuchu nanangüexëë na tama namexü na texé
tümaëneëmaã na nuxü
(Lc 12.57-59)

21 —Pema rü marü nüxü pexĩnüë ga Moíchéarü ore ga nuxcümaügüxü ga duüxügümaã nüxü yaxuxü ga ñaxü:
“¡Tãxü i pemáëtagüxü! Erü texé yamáëtaxe rü tá tapoxcu”,

ñaxũ. ²² —Natürü choma rü pemaã nüxũ chixu rü texé ya tumaẽneẽmaã nuxẽ, rü tá tapoxcu. Rü texé ya tacü tumaẽneẽmaã ixugũxe, rü ãëxgacügüpëxewa tá tüxũ nagagü na tüxũ napoxcuxüçèx. Rü texé ya tumaẽneẽxũ ngoxo wogũxe, rü äücümaxüwa tangëxma, erü ngürüächi tá tapoxcu nagu ya yima üxü ya ngoxo nagu poxcuene. ²³⁻²⁴ —Rü ngëxguma tupaucawa Tupanana cunaxãxgu i curü dïëru, rü ngëma nüxna cucuëxächigu na tacüçèx cumaã nanuxũ i cueneë, ¡rü ngëxma tupaucagutama naxü i ngëma curü ämare i Tupanana cuxãxchaüxũ! ¡Rü cueneëxütawa naxü, rü namaã yamexëëxïra i ngëma cuxchi na naxaixũ! Rü ngëmawena rü marü name i tupaucacèx cutaegu na Tupanana cuyaxãmarexüçèx i curü dïëru. ²⁵ —Rü ngëxguma chi wüxie wüxi i ngetanüçèx cuxü íxuaxügu, rü ãëxgacüxütawa cuxü tagaxgu, rü name nixĩ i namawatama tüxũ curüngüxmüxëë na tama ãëxgacüpëxewa cuxü tagaxüçèx. Erü wüxicana na ãëxgacüxütawa cunguxũ, rü ãëxgacü tá purichíagüna cuxü namu na cuxü napoxcuxüçèx. ²⁶ —Rü aixcüma cumaã nüxũ chixu rü tãütáma ngëma poxcupataüwa ícunguxuchi ñuxmatáta ngïxũ cuxütanü i guxcü i ngëma dïëru i nüxũ ngïxũ cungetanüçü. Rü name nixĩ i paxa Tupanana peca na pexü nüxũ nangechaüxüçèx i perü pecadugü na tama pexü napoxcuxüçèx.

Ngechuchu namaã nangüexëëtae na tama namexü na wüxi i ngemaã chixexügu rüxñnüxü

²⁷ —Pema marü nüxũ pexñnüë ga Tupanaãrü mu ga Moïché nuxcüma nüxũ ixuxü ga ñaxũ:

“¡Tama name i naĩ i ngemaã na icupexü!”

ñaxũ. ²⁸ —Natürü choma rü pemaã nüxũ chixu, rü yíxema texé ya wüxi i ngexü dawenüxë rü tüxũ nangüchaüxë na ngïmaã itapexü, rü Tupanapëxewa rü marü chixexü ngïmaã taxü i tumaãëwa. ²⁹ —Rü ngëxguma chi yima curü tügünexëtü pecadu cuxü üxëëgu rü ¡noxtacüma nayaxu rü yaxügu naña! Erü narümemaë nixĩ na yima cuxetüxicatama iyarütaxuxü na tama guxü i cuxune iyarütaxuxüçèx nagu ya yima üxü ya ngoxogü nagu poxcuene. ³⁰ —Rü ngëxguma chi yima curü tügünemëxë pecadu cuxü üxëëgu, rü name nixĩ i noxtacüma ícunadae rü yaxügu cuyaña. Erü narümemaë nixĩ na yima cuxmëxícatama iyarütaxuxü na tama guxü i cuxune iyarütaxuxüçèx nagu ya yima üxü ya ngoxogü nagu poxcuene. Rü ngëmaãcü ega woo pexü naguxchagu rü name nixĩ i nüxna pixígachi i guxüma i chixexü i nagu piyixchaüxü —ñanagürü.

Ngechuchu namaã nangüexëëtae na tama namexü na texé tümamëxü ítáxü

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Rū ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Moïché rü ũpa nüxũ nixu rü yixema tümamèxũ ítáxe, rü tanaxwèxe i ngĩxna tanaxã i wüxi i popera i nawa nüxũ tixuxũ na marü ngĩxũ ítátáxũ. ³² —Natürü choma rü pemaã nüxũ chixu, rü ngëxguma wüxi ya yatü naxmèxũ ítèxgu, rü chi tama naĩ ya yatümaã nangëãèxũgagu yixĩgu, rü äücümaxũwa ngĩxũ tangëxmaxëë erü ngëmaãcü ngürüächi pecadu ixü. Rü yixema ngĩmaã ämaxë i wüxi i nge i marü ngĩte ngĩxũ ítèxcü, rü tüma rü ta pecadu taxü.

Ngechuchu namaã nangüexëëtae ga unetachiga

³³ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Pema rü marü nüxũ pexĩnüë ga Moïchéarü ore ga nuxcümaügüxũ ga duũxügümaã nüxũ yaxuxũ ga ñaxũ:

“Ngëxguma Tupanaegagu texémaã tacüçèx icuxunetagu, rü name nixĩ i cuyanguxëë i ngëma curü uneta”, ñaxũ. ³⁴ —Natürü choma rü pemaã nüxũ chixu rü tama name i texéégagu rü ëxna tacüégagu wüxi i duũxümaã ipexuneta. Rü tama name i daxüguxũ i naãneegagu ipexuneta, erü ngëma narüto ya Tupana. ³⁵ —Rü tama name i ñoma i naãneegagu ipexuneta, erü Tupanaärü cuaixcutüchica nixĩ. Rü tama name i Yerucharéüegagu ipexuneta, erü Tupana ya guxũärü äëxgacüarü ñãne nixĩ. ³⁶ —Rü tama name i cugüégagu icuxuneta, erü woo wüxitama i cuyae rü taxucürüwa cunaxüchicüü na nachóxüçèx rü ëxna nawaxüxüçèx. ³⁷ —Rü ngëmacèx rü ngëxguma icuxunetagu rü narümemaë nixĩ i: —Ngü, tá chanaxü —ñaperügü, rü ëxna: —Täütama chanaxü —ñaperügü. Erü guxüma i to i ore i namaã icuxunetaxũ, rü ngoxo i Chatanáwa ne üxũ nixĩ.

Ngechuchu namaã nangüexëëtae na ñuxãcü namexũ na namaã ichopetüxũ i ngëma duũxügü i chixri tamaã maxëxũ

³⁸ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Pema rü marü nüxũ pexĩnüë ga Tupanaärü mu ga Moïché nuxcüma nüxũ ixuxũ ga ñaxũ:

“Ngëxguma texé wüxi i duũxüxũ icháixetüxëëgu, rü tümaxëtümaãtama tayangutanüxëë. Rü texé wüxi i duũxüxũ ibüepütagu, rü tümapütamaãtama tayangutanüxëë”,

ñaxũ. ³⁹ —Natürü choma rü pemaã nüxũ chixu rü tama name i pegütama ípepoxũ nüxna i duũxũ i chixecümaxũ. Rü ngëxguma texé cuxũ pechiwegu, rü marü name i curü tochiwe rü ta icunaxã na ngëma rü ta cuxũ tapechiwexüçèx rü tama name na cuxütanüxũ. ⁴⁰ —Rü ngëxguma texé cuxũ íyaxuaxügu rü cuxna tayapuchaxügu i curü daxü, rü name nixĩ i curü gáuxüchiru rü ta noxtacüma tüxna cunaxã. ⁴¹ —Rü ngëxguma texé cuxũ müxgu na wüxi i kilómetrugu tacü tüxũ quingexüçèx, rü name

nixĩ i taxre i kilómetrugu tũxũ cuyange. ⁴²—Rũ ngẽxguma texé curũ ngẽmaxũcèx cuxna caxgu, rũ name nixĩ i tũxna cunaxã. Rũ tama name na namaã cuxaũxũ i curũ ngẽmaxũgũ ega texé paxaãchi cuxna naxcèx caxgu.

Name nixĩ i nũxũ tangechaũ i ngema tamaã rũ uwanũgũxũ

⁴³ Rũ ñanagũrũ ta ga Ngechuchu: —Pema rũ marũ nũxũ pexĩnũe ga Tupanaãrũ mu ga Moĩché nuxcũma nũxũ ixuxũ ga ñaxũ:

“¡Nũxũ nangechaũ i cumücũ, rũ naxchi naxai i curũ uwanũ!” ñaxũ. ⁴⁴—Natürũ i choma rũ pemaã nũxũ chixu rũ: — ¡Nũxũ pengechaũ i perũ uwanũgũ! ¡Rũ naxcèx peyumũxẽ i ngẽma duũxũgũ i chixexũmaa pewe ingexũtanũxũ! ⁴⁵— Rũ ngẽxguma ngẽmaãcũ pemaxẽgu rũ aixcũma Penatũ ya daxũgucũ nanegũ tá pixĩgũ. Erũ nũma rũ inanabáixẽe ya üèxcũ naxcèx i mexũ i duũxũgũ rũ chixexũ i duũxũgũ. Rũ nanapuxẽe naxcèx i duũxũgũ i meã maxẽxũ rũ duũxũgũ i chixri maxẽxũ. ⁴⁶—Rũ ngẽxguma chi ngẽma duũxũgũ i pexũ ngechaũgũxũxũĩcatama pengechaũgũgu, ¿rũ tacũ rũ ãmare tá Tupanaxũtawa peyaxgũ naxcèx i ngẽma? Erũ ngẽma yatũgũ i Dumaãrũ ãẽxgacũcèx dĩeru ngĩxũ idee-tanũxũwa puracũexũ rũ ngẽxgumarũũ nanaxũgũ. ⁴⁷—Rũ ngẽxguma chi peeneẽgũxũĩcatama perũmoxẽgu, rũ guxũ i duũxũgũrũũtama pixĩgũ. Erũ woo ngẽma duũxũgũ i tama Tupanaxũ cuèxgũxũ, rũ ngẽxgumarũũtama nanaxũgũ. ⁴⁸— Rũ ngẽmacèx penaxwae na aixcũma namexũ i perũ maxũ naxrũxũ ya Penatũ ya Tupana ya aixcũma mearũ maxũãcũ.

6

Ngechuchu rũ norũ ngũetanũxũxũ nangúexẽe na ñuxãcũ mexũ naxũgũxũ

¹ Rũ ngẽxguma tacũ rũ mexũ pexũxchaũgu, rũ name nixĩ i pexuãe na tama duũxũgũpẽxewa penaxũxũ i ngẽma na duũxũgũ pexũ daxũcèx rũ pexũ yacuèxũũgũxũcèx. Erũ ngẽxguma duũxũgũ pexũ icuèxũũgũxũcèx mexũ pexũxgu, rũ Penatũ ya daxũgucũ rũ tãũtãma ãmare pexna naxã. ²— Rũ ngẽmacèx ngẽxguma texéxũ curũngũxẽechaũgu, rũ name nixĩ i tama poraãcũ nũxũ quixuchiga i ngẽma. Rũ tama name i ngẽma duũxũgũ i togũpẽxewa meã maxẽnetaxũrũũ na quiĩxũ. Erũ nũmagũ rũ norũ me nixĩ i ngutaquẽxepataũgũwa rũ ítamũgũwa nũxũ nixuchiga ega tacũ rũ mexũ naxũgũgu. Rũ ngẽmaãcũ nanaxũgũ na togũ meã nachiga idexagũxũcèx. Natürũ choma rũ aixcũma pemaã nũxũ chixu rũ ngẽma na duũxũgũ nũxũ icuèxũũgũxũ nixĩ i norũ ãmare, rũ tãũtãma nanayauxgũ i to i ãmare i Tupanaxũtawa. ³⁻⁴—Natürũ i cuma rũ ngẽxguma tacũ tũxna cuxãxgu ya yĩxema ngearũ

ngēmāxūāxgūxe, rü name nixī i taxúema cuxū dauācūma na cunaxūxū i ngēma. Rü woo cumücūxūchi rü tama name i nūxū na nacuāxū i ngēma. Rü Cunatū ya daxūgucū ya nūxū daucū i ngēma cuxicatama cuxūxū, rü tá cuxna nanaxā i curū āmare.

Ngechuchu nanangúexē ga yumūxēchiga
(Lc 11.2-4)

⁵ —Rü ngēxguma peyumūxēgūgu, rü tama name i ngēma duūxūgū i togūpēxewa meā maxēnetaxūrūū pixīgū. Erū nūmagū rü ngēxguma nayumūxēgūgu, rü norū me nixī na chiācū nayumūxēgūxū i ngutaquēxepataūgūwa rü ítamūgūwa na duūxūgū nūxū na daugūxūcèx. Rü aixcūma pemaā nūxū chixu rü ngēma na duūxūgū nūxū daugūxūxīcatama nixī i norū āmare. ⁶ —Natürū ngēxguma cuyumūxēgu, rü name nixī i curū ucapugu cuxūcu, rü cunawāxta i curū ñāx, rü ngēma cuyumūxē namaā ya Cunatū ya bexma cumaāxīcatama ngēma ngēxmacū. Rü ngēxguma ya yīma Cunatū ya Tupana ya nūxū daucū i ngēma cúācū cuxūxū, rü nūma tá cuxna nanaxā i curū āmare. ⁷ —Rü tama name i natūcèxma cunamēxēē i curū yumūxē naxrūū i ngēma duūxūgū i tama Tupanaxū cuèxgūxū. Erū nūmagū rü nagu narūxīnūē rü ngēma na namēxēēgūāxūcèx i norū yumūxē rü Tupana tá nūxū naxīnū. ⁸ —Rü tama name i ngēma duūxūgūrūū pixīgū, erū woo tauta naxcèx ípecaxgu rü Penatū ya Tupana rü marū nūxū nacuèx na tacū pexū taxuxū. ⁹ —Rü ngēmacèx rü ñācū tá peyumūxēgū i pemāx:

“Pa Tonatū ya Daxūgucūx, rü aixcūma üü necū quixī i cumax.

¹⁰ ¡Rü núma naxū na torū āēxgacū quiīxūcèx! Rü tanaxwèxe i curū ngúchaū na naxūgūxū i duūxūgū i ñoma i naānewa ngēxgumarūū i daxūguxū i naānewa na curū ngúchaū ínaxūgūxūrūū. ¹¹ ¡Rü toxna naxā i torū òna i ñoma i ngunexūcèx ixīxū! ¹² ¡Rü toxū nūxū nangechaū i torū chixexū i taxūxū ngēxgumarūū i toma rü tūxū nūxū na tangechaūxūrūū ya yīxema chixexū tomaā ügūxe! ¹³ ¡Tāxū i tacū rü chixexūpēxewa toxū cuwogūxū na tama nagu tayixūcèx! Natürū tanaxwèxe i toxna cudau na tama ngēma chixexū taxūgūxūcèx. Erū cuma rü guxūguma guxūārū āēxgacū quixī rü cuporaxūchi rü cumexēchi. Rü ngēmaācū yīī”.

¹⁴ —Rü ngēxguma pema nūxū nūxū pengechaūgu i ngēma duūxūgū i chixexū pemaā ügūxū, rü Penatū ya daxūgucū rü tá ta pexū nūxū nangechaū i perū pecadugū. ¹⁵ —Natürū ngēxguma tama nūxū nūxū pengechaūgu i ngēma duūxūgū i chixexū pemaā ügūxū, rü Penatū ya daxūgucū rü tá ta tāūtāma pexū nūxū nangechaū i perū pecadugū.

Ngechuchu nanangúexē ga aurechiga

16 —Rü ngëxguma tama pechibüeäcüma peyumüxëgügu rü tama name i pegü pengechaüchíwexëë naxrüü i ngëma duüxügü i togüpëxewa meã maxënetaxü. Erü nümagü rü ngëmaäcü nanaxügü na togü nüxü na daugüxücëx i ngëma na Tupanacëx naxaureexü. Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü ngëma na duüxügü nüxü daugüxüxícatama nixí i norü ãmare. 17 —Natürü ngëxguma cuma rü tama cuchibüäcüma cuyumüxëgu rü name nixí i meã cugü cuyauxchiwe rü meã cugü curüxíxëëru. 18 —Rü ngëmaäcü i togü i duüxügü rü täxütáma nüxü nacuëxgü na tama cuchibüäcüma cuyumüxëxü. Rü Cunatü ya bexma cumaã ngëma ngëxmacüxícatátama cuxü nadau, rü tá cuxna nanaxã i curü ãmare naxcëx i ngëma cuxüxü.

Ñuxäcü tüxü nangëxma i tórü meruügu i daxüguxü i naãnewa
(Lc 12.33-34)

19 —Rü tama name i pegücëx penanutaquëxe i muxüma i perü meruügu i ñoma i naãnewa. Erü ñoma i naãnewa rü paxama nagux i perü ngëmaxügu, rü naweane rü paxama nanachixexëë, rü ngítèëxgüxü rü naxcëx nangíxgü. 20 —Rü narümemaë nixí i penamuxëë i perü meruü i daxüguxü i naãnewa. Erü ngëma rü täxütáma nagux, rü naweane rü täxütáma nanachixexëë, rü ngítèëxgüxü rü täxütáma ngexma nachocu na naxcëx nangíxgüxücëx. 21 —Erü ngextá íangëxmaxüwa i perü ngëmaxügu, rü ngëxma nixí i perüñnüëxü.

Taxüneärü omüchiga
(Lc 11.34-36)

22 —Cuxetügü rü ñoma wüxi i omürüü nixí i cuxunecëx. Rü ngëxguma ngëma Tupana cuxü naxwëxexüçëx cudëuxgu, rü guxüma i curü maxü rü name. 23 —Natürü ngëxguma ñoma i naãneärü ngúchaüçëx cudëuxgu, rü guxüma i curü maxü rü chixexüwa nangëxma. Rü aixcüma nataxuma i ëänexü i ngëmaärü yexera ixíxü i Tupanapëxewa.

¿Texécëx tá cumaxü, Tupanacëx rü ëxna dïërucëx?
(Lc 16.13)

24 —Taxucürüwa wüxi i duüxü rü nataxrearü coriãx. Erü wüxi i norü corichi rü tá naxai, rü ngëma to rü tá nüxü nangechaü. Rü ëxna wüxicëx rü tá meã napuracü, rü ngëma to rü tá nüxü naxo. Rü taxucürüwa Tupanacëx pemaxë, ega perü dïërugama perüñnüëgu.

Tupana rü naxäcügüna nadau
(Lc 12.22-31)

25 —Rü ngëmacëx pemaã nüxü chixu rü: ¡Tãxü i pexoe-gaãëgüxü naxcëx na ñacü tá pengöxgüxü rü ñacü tá pixaxgüxü,

rü tacümaã tá na pexãxchirugüxü! Erü perü maxü rü õnaãrü yexera nixi, rü pexene rü naxchiruarü yexera nixi. ²⁶ — ¡Dücèx penangugü i werigü i tama toegüchiréxü, rü tama nanetüarü o ibuxgüxü, rü ngepatagüxü na ngexta namaã nanguxügüxücèx i norü õna! Natürü Penatü ya daxügücü rü nanaxüwemü. Rü pema rü Tupanacèx rü guxüma i werigüarü yexera pixigü. ²⁷ —Rü taxuwama name na tacücèx pexoe-gaãëgüxü. Erü taxucürüwa ya wüxie i pema rü wüxi i oragu rü ipenamèxãchixëë i perü maxü ega woo poraãcü naxcèx pex-oegaãëgügu. ²⁸ —¿Rü tüxcüü pexoegaãëgü naxcèx i pexchiru? ¡Dücèx penangugü i ngëma putüragü i ngextámare yaexü i tama puracüexü, rü tama nügü üxchirugüxü! ²⁹ —Natürü pemaã nüxü chixu rü woo guma ãëxgacü ga Charumóu ga na namexëchixü ga naxchiru, rü taguma wüxi ga putürachacurüü namexëchi. ³⁰ —Rü ngëxguma Tupana ngëmaãcü nangëxãëgu i ngëma putüragü i ñuxma ngëxmagüxü natürü moxü rü marü taxuxü, rü yexera tá pexna nadau i pemax, Pa Yatügü i Tama Aixcüma Meã Yaxögüxüx. ³¹ —Rü ngëmacèx tama name i pexoegaãëgü rü ñaperügügü: —¿Tacü tá tangõxgü? rü ëxna —¿tacü tá tixaxgü? rü ëxna —¿tacümaã tá taxãxchirugü? —ñaperügügü. ³² —Erü ñoma i naãnecüãx i duüxügü rü naxcèx nadaugü i guxüma i ngëma pemaã nüxü chixuxü. Natürü pema rü pexü nangëxma ya Penatü ya daxügücü ya nüëchama nüxü cuácü i pexü na nataxuxü i guxüma i ngëma. ³³ —Natürü narümemaë nixi i Tupanacèxira pedaugü na ngëma nüma pexü nanaxwëxëxüira pexügüxücèx. Rü naetü tá pexna nanaxã i guxüma i tacü i pexü taxuxü. ³⁴ —¡Tãxü i naxcèx pexoegaãëgüxü i ngëma moxü tá üpetüxü! Erü ngëma moxüarü ngunexü rü tá nüxü nangëxma i guxchaxügü i namaã ínanguxü. Erü wüxichigü i ngunexü rü nüxü nangëxma i noxrütama guxchaxügü, rü ngëmacèx tama name i moxüarü guxchaxügücèx pexoegaãëgü i ñuxmax —ñanagürü.

7

Tama name i toguexü tixu

(Lc 6.37-38, 41-42)

¹ Rü Ngechuchu rü ñanagürü ta: —¡Rü taxü i togüxü pixuxü! Rü ngëxguma ya Tupana rü tãxütáma pexü nixu na pechixexü. ² —Erü ngëxgumarüü na togüxü pixuxü rü Tupana rü tá pexü nixu na pechixexü. Rü ngema na togüxü pepoxcuexü, rü ngemaãcü tátama nixi ya Tupana i pexü napoxcuexü. ³ —¿Rü tüxcüü i nüxü cudawenüxü i ngëma cueneëärü üxaxetüxü i íraxü, ega chi tama naxcèx cuxoegaãëgu i ngëma cuxetüwatama ngëxmaxü i naïpüta i taxü? ⁴ —Rü ngëxguma cuxetüwatama

nangẽxmagu i wüxi i naĩpüta i taxũ ¿rũ ñuxãcü i cueneẽxũ cuchixewexũ, rü ñãcuxũ nüxũ:

“¡Pa Chaueneẽx, cuxũ chanayauxchaũ i ngẽma curũ üxaxetüxũ!” —ñãcuxũ? ⁵ —Pa Duũxũ i Meã Maxnetaxũ, rü name nixĩ i cunayauxira i ngẽma naĩpüta i cuxetüwatama ngẽxmaxũ, rü ngẽmaãcü tá mea nüxũ cudau na cunayaxuxüçex i ngẽma cueneẽãrũ üxaxetüxũ. [Rü ngẽmacèx name nixĩ i cuxira nüxũ curüxo i ngẽma chixexũ i taxũ i cumatama cuxüxũ, rü ngẽxguma tá cume na nüxũ curüngüxẽxüçex i cueneẽ na nüxũ naxoxüçex i ngẽma chixexũ i íraxũ i naxüxũ.] ⁶ —Rü tama name i Tupanaãrũ ore i üünexümaã penachixewe i ngẽma duũxügü i chixecümagüxũ i tama yaxõgüchaũxũ, erü ngürüãchi ngẽmacèx tá pexũ nimèxgü. Rü ngẽxgumarüũ tama name i Tupanaãrũ oremaã penachixewe i ngẽma duũxügü i tama nüxũ cuèxgüchaũxũ, erü tá ínanatèxgü.

Name nixĩ i tórü yumüxẽwa Tupanana naxcèx taca rü naxcèx tadaugü rü ñãxwa: Tu tu tu, ñatarügügü

(Lc 6.31, 11.9-13)

⁷ —¡Tupanana naxcèx peca! rü nüma tá pexna nanaxã. ¡Rü Tupanaxütagu naxcèx pedau! rü tá nüxũ ipeyangau. ¡Rü norü ñãxwa: Tu tu tu, ñapegü! rü tá pexcèx nayawãxna. ⁸ —Erü guxãma ya yixema naxcèx íçaxe, rü tanayaxu. Rü guxãma ya naxcèx dauxe, rü nüxũ itayangau. Rü guxãma ya yixema ñãxwa: Tu tu tu, ñagüxe, rü tá tümacèx niwãxna. ⁹ —Rü dücax i pemax, rü ngẽxguma chi wüxi i pexacü pãüçex ícaxgu, rü ¿ñuxãcü chi wüxi ya nuta nüxna pexãxũ? ¹⁰ —Rü ngẽxguma chi choxnícèx pexna nacaxgu rü ¿ñuxãcü chi i äxtape nüxna pexãxũ? ¹¹ —Rü pema na pichixecümachiréxũ rü nüxũ pecuèx na mexũ i ämare pexacügüna pexãxũ. Natürü Penatü ya daxügücü rü ngẽma pema pexacügüna pexãxüãrũ yexera tá tüxna naxã ya yixema naxütawa naxcèx íçaxe. ¹² —Rü pemaã nüxũ chixu, rü ngẽma pema penaxwèxexũ i togü pemaã na naxüxũ, rü name nixĩ i pema rü ta ngẽmaãcütama namaã penaxü. Erü ngẽmaãcü tüxũ namu i Tupanaãrũ ore ga Moĩché ümatüxũ rü yema ore ga nuxcümaügüxũ ga Tupanaãrũ orearü uruügü ümatüxũ.

Ñãx i íraxüchiga

(Lc 13.24)

¹³ —Name nixĩ i ngẽma ñãx i íraxüwaama pichocu. Erü ngẽma ñãx i yuwa tüxũ gaxũ rü ngẽma nama i yuwa daxũ rü nata. Rü muxüchixüma i duũxügü nagu naxĩ. ¹⁴ —Natürü ngẽma nama i maxüwa nadaxũ rü ngẽma ñãx i maxüçex nawa ixücuxũ rü naxíra. Rü noxretama nixĩ i duũxügü i nüxũ iyangaugüxũ.

Wüxi i nanetü rü norü owa nixĩ i nüxũ icuáxũ
(Lc 6.43-44)

¹⁵ —Rü naxcèx pexuãègü i ngẽma doratèèxgüxũ i nügü ixugünetaxũ na Tupanaãrü orearü uruügü yixĩgüxũ. Erü nümagü rü petanüwa nangugü, rü nügü mexũ i duüxügünetaxũ nixĩgüxèè. Natürü naãèwa rü poraãcü chixexügu narüxĩnüè.

¹⁶ —Rü pema rü nacümawa tá nüxũ pecuèx i ngẽma duüxügü, ngẽxgumarüü i wüxichigü i nanetügü rü norü owa na nüxũ icuáxürüü ngoxi name rü èxna tama. Rü wüxi i torawa rü taxucürüwama ubagü tayaxu. Rü wüxi i chuchuxüwa rü taxucürüwama orix i igu tayaxu. ¹⁷ —Erü guxüma i nanetü i mexũ rü name i norü o. Rü guxüma i nanetü i chixexü rü nachixe i norü o. ¹⁸ —Rü wüxi i nanetü i mexũ rü taxucürüwama nachixe i norü o. Rü wüxi i nanetü i chixexü rü taxucürüwama name i norü o. ¹⁹ —Rü guxüma i nanetü i tama mexũ i norü o rü tayadaxüchi, rü ñuxüchi tayagu. ²⁰ —Rü ngẽxgumarüü nacümawa tá nüxũ pecuèx i ngẽma duüxügü i Tupanaãrü orearü uruügünetaxũ ixĩgüxũ.

Tãütáma guxüma i duüxügü nichocu i ngextá Tupana
ãèxgacü ìixĩxüwa
(Lc 13.25-27)

²¹ —Rü tama guxüma i duüxügü i nügü ixugüxũ na chorü duüxügü yixĩgüxũ rü tá nichocu i ngextá Tupana ãèxgacü ìixĩxüwa. Natürü yixema aixcüma Chaunatü ya daxügücüga ìnüèxèxĩcatátama tixĩ ya ngẽma ichocuxe. ²² —Rü ngẽxguma ngẽma ngunexũ i naãneãrü guxwa nanguxgu, rü muxüma i duüxügü rü choxü tá ñanagürügü: —Pa Corix, toma rü togü i duüxügümaã nüxũ tixu i curü ore, rü cuégagu ítanawoxũ i ngoxogü, rü cuégagu tanaxü i muxüma i mexũ i taxũ i Tupanaãrü poramaã taxüxũ —ñanagürügü tá choxü. ²³ —Natürü ngẽxguma rü tá ñacharügü nüxũ: —Taguma chorü duüxügü pixĩgü. ¡Rü choxna pixĩgachi i pema i chixexü ügüe! —ñacharügü tá.

Yatü i Cristuga ñnüxũ rü yatü i tama Cristuga ñnüxüchiga
(Mr 1.22, Lc 6.47-49)

²⁴ —Rü ngẽmacèx ya yixema choxü ñnüxè rü naxüxe i ngẽma choma tüxũ chamuxũ, rü wüxi ga yatü ga meã naãèxũ cuácü ga nuta ga tacüétügu üpatacürüü tixĩ. ²⁵ —Rü pucü ga tacü ínangu, rü narümèx ga taxtü, rü nixüüchi ga wüxi ga tacü ga buanecü rü guma ìgu nanguema. Natürü guma ì rü tama niwèxtaü yerü wüxi ga nutaétügu naxü. ²⁶ —Natürü yixema choxü ñnüxè rü tama naxüxe i ngẽma choma tüxũ chamuxũ, rü wüxi ga yatü ga tama naãèxũ cuácü ga naxnücügumare üpatacürüü tixĩ. ²⁷ —Rü pucü ga tacü ínangu, rü narümèx ga taxtü, rü wüxi ga tacü ga buanecü nixüüchi rü nagu nanguema ga guma ì. Rü niwèxtaü,

rü yexma nayarüxo ga guxüma —ñanagürü ga Ngechuchu.
²⁸ Rü yexguma yagüegagu ga Ngechuchu ga na yadexaxü, rü
 ga duüxügü rü nabèixächiãëgü namaã ga norü nguxëëtae.
²⁹ Yerü nüma rü Tupanaärü poramaã nanangüexëë, rü tama
 yema ngüexëëruügü ga ore ga mugüwa nguxëëtaegüxürüü
 nixi.

8

Ngechuchu rü wüxi ga rüchaxünexüçèx nayataanexëë
 (Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Rü yexguma guma mëxpúnewa yanaxüegu ga Ngechuchu,
 rü muxüma ga duüxügü nawe narüxi. ² Rü Ngechuchucèx
 nixü ga wüxi ga yatü ga chaxünemaã idaawecü. Rü
 Ngechuchupëxegu nayacaxãpüxü, rü ñanagürü nüxü: —
 Pa Corix, ngëxguma chi cuma cunaxwëxegu, rü chi cuxü
 natauxcha na choxü curümexëëxü —ñanagürü. ³ Rü yexguma
 ga Ngechuchu rü nüxü ningögü, rü ñanagürü nüxü: —Ngü,
 chanaxwëxe. ¡Rüme! —ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxgu
 ga Ngechuchu, rü naxcèx nitaane ga guma yatü ga na
 nachaxüneãxü. ⁴ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Düçèx,
 taxuemaã tá nüxü quixu! ¡Natürü ngëma paixütawa naxü, rü
 cugü iyawëx! ¡Rü nüxna naxã i ngëma ãmare ga Moïché tüxü
 muxü na duüxügü nüxü cuáxüçèx na curümexü! —ñanagürü.

Ngechuchu rü Dumacüãx ga churaragüarü ãëxgacüarü
duüxüxü narümexëë
 (Lc 7.1-10)

⁵⁻⁶ Rü Capernáüwa naxü ga Ngechuchu. Rü yexguma yéma
 nanguxgu, rü wüxi ga churaragüarü ãëxgacü ga capitáü
 ga Dumacüãx rü Ngechuchucèx nixü. Rü Ngechuchuxü
 nacèxü, rü ñanagürü: —Pa Corix, chorü duüxü rü
 nanawãixächi. Rü ngürücarewa nangëxma i chopatawa, rü
 poraãcüxüchima ngüxü ninge —ñanagürü. ⁷ Rü Ngechuchu
 rü ñanagürü nüxü: —Marü tá ngëma chaxü na naxcèx
 chayataanexëëxüçèx —ñanagürü. ⁸ Natürü nüma ga capitáü
 nanangãxü, rü ñanagürü: —Pa Corix, choma rü taxuwama
 chame na chopatagu na cuxücuxüçèx. Rü chanaxwëxe i
 curü orewaxicatama nüxü quixu, rü tá naxcèx nitaane i
 chorü duüxü. ⁹ —Erü choma rü ta rü chorü ãëxgacümëxëwa
 changëxma. Rü choxmëxwa nangëxmagü ta i ñuxre i
 churaragü. Rü ngëxguma chanamuxgu i wüxi na ngextá
 naxüxüçèx, rü ngëma naxü. Rü ngëxguma chaugüxütawa
 naxcèx changemagu i to, rü chauxütawa nangu. Rü ngëxguma
 wüxi i chorü duüxüxü chamuxgu na tacü na naxüxüçèx, rü
 choxü nanaxü —ñanagürü. ¹⁰ Rü yexguma yemaxü naxinügu
 ga Ngechuchu rü nabèixächiãë. Rü ñanagürü nüxü ga yema

duũxũgũ ga nawe rũxĩxũ: —Aixcũma pemaã nũxũ chixu rũ taxuũma i Yudĩugũtanũwa nũxũ ichayangau i wũxi i duũxũ i ñaã yatũrũũ aixcũma yaxõxũ. ¹¹ —Rũ choma rũ pemaã nũxũ chixu rũ muxũchixũ i duũxũgũ rũ guxũwama tá ne naxĩ, rũ Tupana ãẽxgacũ íixĩxũwa tá nachibũe namaã ya tórũ oxigũ ya Abráũ rũ Ichaá, rũ Acobu. ¹² —Natũrũ muxũma i Abráũtanũxũgũ i Yudĩugũ rũ tãũtãma nichocu i ngextã Tupana ãẽxgacũ íixĩxũwa. Rũ eãnexũwa tá nawogũ. Rũ ngema tá naxauxe, rũ tá nixũxchapũtagũ —ñanagũrũ. ¹³ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ñanagũrũ yema capitãũxũ: — ¡Cupatacèx nataegu! Rũ tá naxcèx nitaane i curũ duũxũ, erũ cuyaxõ na naxcèx tá yataanexũ —ñanagũrũ. Rũ yexgumatama naxcèx nitaane ga yema capitãũãrũ duũxũ.

Ngechuchu rũ Pedru nèxècèx nayataanexẽ
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Rũ Pedrupatawa naxũ ga Ngechuchu. Rũ yema ngĩxũ nadau ga Pedru nèxè ga ngũrũcaregu irũxãũxcũ yerũ iyaxaxũne. ¹⁵ Rũ Ngechuchu ngĩxmẽxgu ningõgũ, rũ yexgumatama igèuxãchi ga yema na yaxaxũnexũ. Rũ íirũda ga ngĩmax. Rũ ñũxũchi naxcèx inamexẽẽ ga õna.

Ngechuchu rũ muxũma ga idaaweexũcèx nayataanexẽ
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Rũ yexguma marũ yanaxũcuchaũgu ga ùèxcũ, rũ Ngechuchuxũtawã nanagagũ ga muxũma ga duũxũgũ ga ngoxoãxgũxũ. Rũ wũxitama ga oremaã Ngechuchu ínanawoxũ ga yema ngoxogũ. Rũ nanameẽxẽẽ ta ga guxũma ga yema togũ ga idaaweexũ. ¹⁷ Rũ yemaãcũ Ngechuchu nayanguxẽẽ ga yema ore ga nuxcũmaũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Ichaxía nũxũ ixuxũ ga ñaxũ:

“Rũ nũma rũ tũxũ naporaexẽẽ i ngẽxguma ituraegu, rũ tũxũ narũmeexẽẽ i ngẽxguma idaaweegu”,
ñaxũ.

Duũxũgũ ga Ngechuchuwe rũxĩxchaũxũchiga
(Lc 9.57-62)

¹⁸ Rũ yexguma Ngechuchu nũxũ dèuxgu ga muxũma ga duũxũgũ na nũxũ íchomaẽguãchixũ, rũ norũ ngũexũgũmaã nũxũ nixu, rũ ñanagũrũ: — ¡Rũ ngĩxã, rũ naxtaxaarũ tocutũwa taxĩ! —ñanagũrũ. ¹⁹ Rũ wũxi ga ngũexẽẽruũ ga ore ga mugũwa nguxẽẽtaexũ, rũ Ngechuchucèx nixũ, rũ ñanagũrũ nũxũ: — Pa Ngũexẽẽruũ Pa Ngechuchux, cuwe charũxũxchaũ i ngextã cuma ícuxũxũwa —ñanagũrũ. ²⁰ Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagũrũ: —Ngowagũ rũ nũxũ nangẽxma i naxmaũgũ, rũ werigũ rũ nũxũ nangẽxma i naxchiãũgũ. Natũrũ choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rũ nataxuma i chauchica i

ngextá nagu chicuxeruxü —ñanagürü. ²¹ Rû wüxi ga to ga norü ngúexü, rû ñanagürü nüxü: —Pa Corix, cuwe charüxüxchaü, natürü chanaxwèxe i chaunatü tüxü ichayatèxira —ñanagürü. ²² Rû Ngechuchu nanangãxü, rû ñanagürü nüxü: —¡Noxtacüma chowe rüxü! Rû nüë i ngëma cutanüxü i tama yaxögüxü iyatèxgü i ngëma yuexü —ñanagürü.

Ngechuchu rû buanecüxü rû yuapexü ínayachaxãchixëë
(Mr 4.35-44; Lc 8.22-25)

²³ Rû yexguma ga Ngechuchu rû wüxi ga nguegu nixüe. Rû norü ngúexügü rû ta ínayaxümücügü, rû inaxîãchi. ²⁴ Rû ngürüãchi naxtaxaarü ngãxütügu nüxü naxü ga wüxi ga buanecü ga taxüchicü. Rû guma nguewa rû niyaucuchichigü ga dexá. Natürü ga Ngechuchu rû nape. ²⁵ Rû yexguma ga norü ngúexügü rû ínanabèixgügü, rû ñanagürügü nüxü: —Pa Corix, ¡toxü rüngüxëë, erü ngëmama itabaxügü! —ñanagürügü. ²⁶ Rû Ngechuchu nanangãxü, rû ñanagürü nüxü: —Pa Duüxügü i Tama Aixcüma Yaxögüxüx, ¿tüxcüü pemuëë? —ñanagürü. Rû yexguma ga Ngechuchu rû ínarüda. Rû buanecü rû yuapena nachogü. Rû ínayachaxãchi ga buanecü, rû inayarüxo ga yuape, rû ínachaxanemare. ²⁷ Rû nümagü ga norü ngúexügü rû nabèixãchiãëgü, rû nügümaã ñanagürügü: —¿Tãcü ëxna nixî i ñaã yatü rû ngëmacèx woo ya buanecü rû yuape rû naga naxînüëxü? —ñanagürügü.

Yatügü ga Gadáracüãx ga ngoxogü nawa yexmagüxü
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Rû Ngechuchu rû norü ngúexügü rû naxtaxaarü tocutüwa nangugü ga Gadáaraü naãnewa. Rû yexguma yéma nangugügu, rû Ngechuchucèx yéma nibuxmü ga taxre ga yatügü ga duüxëchíquëxetanügu yarüxauchigütanüneüxü. Rû yema taxre rû ningoxoãx, rû nidüraexüchi. Rû yemacèx taxucürüwama texé yéma namawa taxüpetü. ²⁹ Rû yema taxre rû aita naxüe, rû ñanagürügü: —¿Tüxcüü toxü nuã cuyachixewe, Pa Ngechuchu ya Tupana Nane? ¿Ëxna nuã cuxü na toxü ícuyawoxüxücèx tauta nawa nanguyane na Tupana toxü poxcuexü? —ñanagürügü. ³⁰ Rû yema nachicaarü ngaicamana nachibüe ga muxüma ga cuchigü. ³¹ Rû yema ngoxogü rû Ngechuchuxü nacèëxügü, rû ñanagürügü: —Rû ngëxguma toxü ícuwoxügu, ¡rü ngëma cuchigügu toxü nachocuxëë! —ñanagürügü. ³² Rû yexguma ga Ngechuchu, rû ñanagürü nüxü: —Ëcü, ¡ngëma pexî! —ñanagürü. Rû yexguma ga yema ngoxogü rû ínachoxü nawa ga yema taxre ga yatügü, rû yema cuchigügu nayachocu. Rû ñüxüchi guxüma ga yema

cuchigü rü inaxũãchi, rü naxtaxacutüarü mèxpũxũwa nayarüyuxgü, rü yexma nayi. ³³ –Rü yema cuchigüarü dau ruũgü rü nabèixãchiãëgü, rü ãñecèx nibuxmü. Rü yexguma ãñewa nangugügu, rü nüxũ nixugügu ga guxũma ga yema ngupetüxũ ga ñuxãcü naxcèx na yataanegüxũ ga yema taxre ga yatügü ga ngoxoãxgüxũ. ³⁴ –Rü yexguma ga guxũma ga yema ãñecũãx ga duũxügü, rü Ngechuchuxũtawa naxĩ. Rü yexguma Ngechuchuxũ nadaugügu, rü nüxũ nacèèxügü na ãnaxũxũcèx ga yema norü naãñewa.

9

Ngechuchu rü wüxi ga yatü ga nawãixãchicücèx nayataanexèë

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga nguegu nixüe. Rü naxtaxaarü tocutüwa naxũ, rü noxrütama ãñewa nangu. ² Rü yéma guma ãñewa rü duũxügü rü Ngechuchuxũtawa nanangetaũgü ga wüxi ga yatü ga nawãixãchicü. Rü yexguma Ngechuchu nüxũ dèuxgu ga ñuxãcü aixcüma na yaxögüãxũ ga yema duũxügü rü ñanagürü nüxũ ga guma idaawecü: – ¡Nataãë, Pa Chaunex! Erü curü pecadugü rü marü cuxũ nüxũ changechaũ –ñanagürü. ³ Rü yéma nayexma ga ñuxre ga ngúexèëruũgü ga ore ga mugüwa nguxèëtaegüxũ. Rü nümagü rü naãxëgüwa ñanagürügü: –¿Ñãã yatü rü tacü Tupanamaã nixugü? –ñanagürügü. ⁴ Natürü ga Ngechuchu rü nüxũ nacuèxama ga yema naãëwa nagu naxĩnüèxũ. Rü yemacèx ñanagürü nüxũ: –¿Tũxcüũ chixexũgu perüxĩnüè? ⁵ –¿Tacü nixĩ i ngéma rütauxchamaèxũ na namaã nüxũ ixuxũ ya daa nawãixãchicü:

“Rü curü pecadugü rü marü cuxũ nüxũ changechaũ”, rü èxna:

“¡Inachi rü íxũ!” ñagüxũ nüxũ? ⁶ –Natürü i ñuxma rü tá pexũ nüxũ chadauxèë na Chaunatü ya Tupana núma choxũ muxũ na duũxügüaxũ nüxũ changechaũxücèx i norü pecadugü –ñanagürü. Rü yexguma rü ñanagürü nüxũ ga guma nawãixãchicü: –¡Inachi, rü nayaxu i curü caruũ, rü cupatawa naxũ! –ñanagürü. ⁷ –Rü yexgumatama ga guma nawãixãchicü rü inachi, rü napatawa naxũ. ⁸ Rü yexguma yemaxũ nadaugügu ga duũxügü, rü poraãcü namuëë. Rü Tupanaxũ nicuèxũügü, rü ñanagürügü: –Moxë, Pa Tupanax, erü cunaporaxèë i ñãã yatü na ngémaãcü mexũ toxcèx naxũxücèx –ñanagürügü.

Mateucèx naca ga Ngechuchu

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Rū yexguma yéma inaxũāchigu ga Ngechuchu, rū yéma nũxũ nadau ga wũxi ga yatũ ga Mateugu āegaxũ ga yéma rũtoxũ ga ngextá Dumaārũ āēxgacũcèx dīeru ngĩxũ ínayauxgũxũwa yerũ woetama yemawa napuracũ. Rū Ngechuchu rū ñanagũrũ nũxũ: —¡Chowe rũxũ! —ñanagũrũ. Rū yexguma ga Mateu rū inachi, rū nawe narũxũ. ¹⁰ Rū Mateupatawa naxũ ga Ngechuchu, rū yéma nachibũ. Rū ínangugũ ta ga muxũma ga togũ ga duũxũgũ ga Dumaārũ āēxgacũcèx dīeru ngĩxũ yauxgũxũwa puracũexũ, rū togũ ga duũxũgũ ga taxúema nacũmamaã taāēgũxũ. Rū yema duũxũgũ rū yéma mechawa narũtogũ namaã ga Ngechuchu rū norũ ngúexũgũ. ¹¹ Natũrũ yexguma yemaxũ nadaugũgu ga Parichéugũ, rū Ngechuchuarũ ngúexũgũna nacagũ, rū ñanagũrũgũ: —¿Ñuxācũ i perũ ngúexēeruũ rū namaã nachibũ i āēxgacũarũ duũxũgũ i dīeruarũ yauxwa puracũexũ, rū duũxũgũ i pecaduāxgũxũ? —ñanagũrũgũ. ¹² Rū yexguma yemaxũ naxĩnũgu ga Ngechuchu, rū ñanagũrũ nũxũ ga Parichéugũ: —Ngēma poraexũ rū tama nanaxwèxegũ ya duturu, natũrũ ngēma idaaweexũ nixĩ i naxwèxegũxũ. ¹³ — ¡Rũ ípixĩ, rū nawa pengũe i Tupanaārũ ore i ũmatũxũ i ñaxũ: “Choma rū tama chanaxwèxe i chauxcèx peyamèx i carnerugũ, natũrũ chanaxwèxe i togũ pexũ nangechaũtũmũũgũ”, ñaxũ! Rū ñanagũrũ ta ga Ngechuchu: —Choma rū tama mexũgũna na chaxuxũcèx nixĩ i núma chaxũxũ, natũrũ núma chaxũ na nũxna chaxuxũcèx i ngēma pecaduāxgũxũ na ngēmaācũ nũxũ naxoexũcèx i nacũmagũ i chixexũgũ — ñanagũrũ.

Ngechuchuna nacagũe ga aurechiga
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Rū yexguma ga Cuáũ ga baiũxēeruũārũ ngúexũgũ, rū Ngechuchucèx naxĩ, rū nũxna nacagũe, rū ñanagũrũgũ: — Toma i Cuáũārũ ngúexũgũ na tixĩgũxũ rū nũmagũ i Parichéugũ rū muēxpũxcũna tama tachibũeācũma tayumũxēgũ. ¿Rũ tũxcũũ i curũ ngúexũgũ rū tama toxrũũ tama nachibũācũma nayumũxēgũ? —ñanagũrũgũ. ¹⁵ Rū Ngechuchu nanangāxũ rū ñanagũrũ: —¿Éxna wũxi i ngĩgũarũ petawa rū pexcèx namexũ na nangechaũēxũ rū naxaureexũ i ngēma nũxna naxugũxũ ega natanũwa nangēxmagu i ngēma yatũ i ngexwacèx āmaxũ? Maneca tama nixĩ. Natũrũ wũxi i ngunexũgu rū ngēma yatũ i ngexwacèx āmaxũ rū tá namũcũgũna nixũgachi. Rū ngēma ngunexũgu tá nixĩ i aixcũma naxaureexũ i namũcũgũ. ¹⁶ —Rũ taxúema tanapaita i wũxi i naxchiru i ngauxũ namaã i wũxi i natũchi i ngexwacaxũxũ i tauta nañaāchimũxũ. Erũ ngēxguma

nayauxgu i ngēma naxchiru rü tá nügü ínanaxíraxāchi i ngēma natüchi i ngexwacaxüxü, rü tá nanagauxēē i ngēma wexachiru. Rü noxriarü yexera tá nixī i na nagauxü. ¹⁷ — Rü ngēxgumarüü ta rü taxúema ngexwacaxücü ya binu rü nagu tayabacuchi i wüxi i naxchixü i marü ngauxü i naxchēxmünaxcèx. Erü ngēxguma ngēmaācü naxüxgu rü yima binu ya ngexwacaxücü rü narüngu, rü tá nayawāixēē i ngēma naxchixü i ngauxü i naxchēxmünaxcèx. Rü ngēxma tá nayarütaxu ya binu rü ngēma naxchixü rü ta. Rü ngēmacèx tanaxwèxe ya ngexwacaxücü ya binu rü ngexwacaxüxü i naxchixügu tayabacuchi. Rü ngēmaācü tãütáma inayarütaxu. [Rü chorü nguxēētae i ngexwacaxüxü rü ngēxgumarüü ta nixī na taxucürüwama namaã nawüxiguxü i ngēma nuxcümaüxü i pecümagü —ñanagürü ga Ngechuchu.]

Yáiruxacüchiga rü yema nge ga Ngechuchuchirugu ingögücüchiga

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Rü yexguma yemaācü ínangüexēētaeyane ga Ngechuchu, rü naxütawa nangu ga wüxi ga āēxgacü ga Yudiügüarü. Rü Ngechuchupēxegu nayacaxāpüxü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Corix, chauxacü rü ngexwacèx iyu. Natürü ngēxguma chi ngēma cuxüxgu rü ngīxü quingögügu, rü wena chixarü imaxü —ñanagürü. ¹⁹ Rü inachi ga Ngechuchu, rü norü ngüexügümaã yema āēxgacüwe narüxü. ²⁰ Rü yexguma yéma naxüyane ga Ngechuchu rü wüxi ga ngecü ga 12 ga taunecü ägüechacü rü naweama ne ixü. Rü naxpechinüchirugu iyangögü. ²¹ Yerü ngīma rü nagu irüxīnü rü yexguma chi naxchiruxüxīcatama yangögümaregu, rü chi ngīxcèx nitaane. ²² Natürü nüma ga Ngechuchu rü nügü ínidau, rü ngīxü nadau ga yema nge. Rü ñanagürü ngīxü: —¡Nataãē, Pa Chauxacüx! Marü cuxcèx nitaane, erü cuyaxō —ñanagürü. Rü yexgumatama ngīxcèx nitaane. ²³ Rü yexguma yema āēxgacüpatawa nanguxgu ga Ngechuchu, rü nüxü nadau ga paxetatanüxü ga marü na ínamemaregüxü na ngīxü iyatēxgüxü ga yema bucü. Rü ga duüxügü rü nixáicha rü naxauxe. ²⁴ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü ga yema duüxügü: —¡Ípechoxü i nuã! Erü ngēma bucü rü tama iyu. Rü ipemare —ñanagürü. Natürü nümagü ga duüxügü rü Ngechuchuxü nacugüeama. ²⁵ Rü yexguma Ngechuchu ínachoxüxēēxgu ga duüxügü, rü yema bucüarü ucapugu naxücu. Rü ngīxmēxgu nayayauxāchi, rü yexgumatama írüda ga ngīmax. ²⁶ Rü guxüwama ga yema naãnewa, rü duüxügü nüxü nixuchigagü ga yema Ngechuchu üxü.

Ngechuchu naxcèx nayataanexēē ga taxre ga yatü ga ingexetüxü

27 Rū yexguma yéma ínaxũũxgu ga Ngechuchu, rú taxre ga ngexetũxũ rú nawe nangëgũ. Rú tagaãcü ñanagürügü: — Pa Ngechuchux, Pa Dabítanũxũx, ¡cuxũ tangechaũtũmũügü! —ñanagürügü. 28 Rū yexguma Ngechuchu guma ĩ ga nagu napexũnegu naxücuxgu, rú yema taxre ga ngexetũxũ rú naxcèx naxĩ. Rū Ngechuchu nũxna naca, rú ñanagürü: — ¿Peyaxõgũxũ yĩxũ na chaporaxũ na pexũ charũmeëxëxũcèx? —ñanagürü. Rú nũmagü nanangãxũgü, rú ñanagürügü: — Ngũ, Pa Corix, tayaxõgü —ñanagürügü. 29 Rū yexguma ga Ngechuchu rú naxëtügügu ningõgü, rú ñanagürü nũxũ: — ¡Cũ pexcèx yataane, erü peyaxõgü! —ñanagürü. 30 Rū naxcèx nitaanegü. Rū Ngechuchu rú poraãcü nayaxucuxëgü na taxúemaãma nũxũ na yaxugũxũcèx ga yema nũxũ ngu-petũxũ. 31 Natürü yema taxre rú yexguma yéma ínachoxũgu rú guxũwama ga yema naãnewa rú nũxũ nixugüeama ga yema Ngechuchu üxũ.

Ngechuchu rú naxcèx nayataanexëë ga wüxi ga yatü ga tama idexacü

32 Rū yexguma yema taxre ga yatü íchoũxguwena, rú ñuxre ga duũxũgü rú Ngechuchuxũtawana nanagagü ga wüxi ga yatü ga tama idexacü yerü ngoxo nawa nayexma. 33 Rū Ngechuchu ínanatëxüchi ga yema ngoxo. Rū yexgumatama inanaxũgü ga na yadexaxũ ga guma yatü. Rú nũmagü ga duũxũgü rú nabëixãchiãëgü. Rú ñanagürügü: —Taguma nũxũ tadau i nuã tachiũãnewa i tacü i ñaãrũũ ixĩxũ —ñanagürügü. 34 Natürü ga Parichëgü rú ñanagürügü: —Ñãã yatü rú ngoxogüarü ãëxgacü i Chatanáãrü poramaã nixĩ i ínawoxũãxũ i ngoxogü —ñanagürügü.

Ngechuchuaxũ nangechaũtũmũügü ga duũxũgü

35 Rū yema naãnewa rú guxũnema ga ñãnegügu rú ñãnexãcügügu nixũgüchigü ga Ngechuchu. Rú wüxichigü ga ñãnewa, rú duũxũgüarü ngutaquëxepataũwa ninguxëëtaechigü. Rú duũxũgümaã nũxũ nixuchigü ga ore ga mexũ na ñuxãcü ãëxgacü na yĩxũ ya Tupana. Rú nanameëxëë ga duũxũgü ga idaaweexũ. Rú woo nañuxraũxũ ga norü ñaawe nũxũ yexmaxũ, rú nanameëxëë. 36 Rū yexguma Ngechuchu nũxũ dëuxgu ga yema muxũma ga duũxũgü ga naxũtawana ngugũxũ, rú nũxũ nangechaũtũmũügü. Yerü carnerugü ga ngearü dauruũãxürũũ nanaxixãchiãëgü, rú tama nataãëgü. 37 Rū yexguma ga Ngechuchu rú ñanagürü nũxũ ga norü ngüexũgü: —Aixcũma pemaã nũxũ chixu rú nangëxma i muxũchixũ i duũxũgü i ímemaregũxũ na yaxõgüãxũ i Tupanaãrü ore. Natürü nanoxreëxpüx i Tupanaãrü puracütanũxũ na namaã nũxũ yaxugũxũcèx

i ngēma ore. ³⁸ Rū ngēmacèx name nixī i duūxūgūarū yora ya Tupanana naxcèx peca i perū yumūxēwa na yamugūāxūcèx i norū puracūtanūxū i orearū uruūgū na ngēma duūxūgūmaā nūxū yaxugūxūcèx i norū ore i mexū –ñanagūrū ga Ngechuchu.

10

Ngechuchu nanade ga 12 ga norū ngúexūgū na toxnamana namugūāxūcèx

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Rū yexguma ga Ngechuchu, rū yema 12 ga norū ngúexūgūcèx naca. Rū nūxna naxāga rū nanaporaexēē na ínawoxūāxūcèx ga ngoxogū rū nameēxēēāxūcèx ga duūxūgū ga idaaweexū ga woo nañuxraūxū ga daawe nūxū yexmaxū. ² Rū ñāā nixī ga naegagū ga yema 12 ga Ngechuchuarū ngúexūgū ga imugūxū. Rū natanūwa rū Chimáú ga Pedrugu āegacū nixī ga naēru ixīxū. Rū to nixī ga Pedrueneē ga Aūdré. Rū to nixī ga Chaūtiágu rū to nixī ga Chaūtiágueneē ga Cuáú. Rū yema taxre rū Zebedéu nanegū nixīgū. ³ Rū togū nixī ga Piripi, rū Baturumé, rū Tumachi, rū Mateu ga Dumaārū āēxgacūcèx dīēruarū yaxwa puracūchirécū. Rū togū nixī ga Chaūtiágu ga Arupéu nane, rū Tadéu. ⁴ Rū to nixī ga Chimáú ga iporaāēcūcū. Rū to nixī ga Yuda ga Icariúte ga yixcama bexma cúācū Ngechuchuxū íxuaxūxū.

Ngechuchu rū norū ngúexūgūxū nimugū na nūxū yanaxugūexūcèx ga norū ore

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Rū Ngechuchu nayamugū ga yema 12 ga norū ngúexūgū. Rū nūxna naxāga, rū ñanagūrū: –¡Tāūtáma natanūwa pexī i ngēma duūxūgū i tama Yudíugū ixīgūxū! ¡Rū tāūtáma Chamáriacūāx i duūxūgūarū iānegūwa pexī! ⁶ – Natūrū chanaxwèxe i ngēma Yudíugū i carnerugūrū iyarūtauxexūtanūwa pexī. ⁷ –¡Rū ngēma natanūwa nūxū peyarūxu na marū yangaicaxū ya Tupana na norū āēxgacū yīxū! ⁸ –¡Rū penameēxēēx i ngēma duūxūgū i idaaweexū! ¡Rū wena penamaxēēx i ngēma duūxūgū i marū yuexū! ¡Rū penameēxēēx i ngēma duūxūgū i chaxūnemaā idaaweexū! Rū ngēma duūxūgū i ngoxogū nawa ngēxmagūxū ¡rū nūxū ípenawoxūx! Rū tama name i penaxātanū ega texéxū perūmexēēxgu, erū pema rū pexū nangetanūmare i ngēma pora. ⁹⁻¹⁰ –¡Rū tāūtáma ípingearū dīēruāxgū na perū tacūcèx petaxegūxūcèx rū bai i perū choca i perū namawaū! ¡Rū wūxitama i pexchiru ípinge, rū bai i perū chapatu, rū bai ya perū caxūchigūxū ya naixmenēxā ípinge! Rū pemaā nūxū chixu rū wūxi i puracūtanūxū rū name nixī i ngēma duūxū i

nüxü napuracüüxütawa nachibü. ¹¹ —Rü ngëxguma wüxi ya ñanewa rü êxna wüxi ya ñanexãcüwa pengugügu i pemax, jrü naxcèx pedèux i wüxi i duüxü i mecümaxü! jrü ngëmaxütagu perücho ñuxmatáta ipexiãchi i ngëma ñanewa! ¹² —Rü ngëxguma yima ñpatagu pechocugu, rü meã tá nüxü perümoxëgü i ngëma duüxügü i ngëma ngëmagüxü rü: “jTupana pexü rüngüxëëx!” ñaperügügu tá nüxü. ¹³ —Rü ngëxguma ngëma duüxügü rü meã pexü nayauxgu rü Tupana tá nüxü narüngüxëë. Natürü ngëxguma tama meã pexü nayauxgu i napatawa rü ñaperügügu tá nüxü:

“Marü name i toxnamana taxĩ”, ñaperügügu tá. ¹⁴ —Rü ngëxguma wüxi ya ñwa rü êxna wüxi ya ñanewa duüxügü tama meã pexü yauxgügu rü tama nüxü naxĩnüëchaügu i perü ore, jrü ñpechoxü! Rü ngëxguma ñpechoüxgu, jrü meã pegü ipepagücutü i perü üxaxücutü, na ngëmawa nüxü nacüëxgüxcèx na chixexü na naxügüxü i ngëma duüxügü! ¹⁵ —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü ngëma ngunexü i nagu nagüxü i naãne, rü Chodomacüãx rü Gomoracüãx i duüxügüarü yexera Tupana tá nanapoxcue i ngëma duüxügü i tama meã pexü yauxgüxü.

Guxchaxügümaã tá pewé ningexütanü i duüxügü

¹⁶ —Dücèx, aücümaxüwa pexü chamugü, ngëxgumarüü i carnerugüxü aigütanüwa imugüxürüü. jrü ngëmacèx penaxwèxe i äxtapegürüü pexuãëgü, natürü muxtucugürüü taxuüma i chixexü pexügü! ¹⁷ —jrü pegüna pedaugü! Erü duüxügü rü tá pexü ñnayauxü, rü ñëxgacügüxütawa tá pexü nagagü na pexü napoxcuexüxcèx. Rü ngutaquëxepataügügu tá pexü ñicuaixgü. ¹⁸ —Rü chaugagu tá ñëxgacügü ya tacügüpëxewa pexü nagagü. Rü ngëmaãcü tá chauchigagu pidexagü napëxewa i ngëma ñëxgacügü rü napëxewa i ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixígüxü. ¹⁹ —Natürü ngëxguma ñëxgacügüpëxewa pexü nagagügu na pexü napoxcuexüxcèx, jrü taxucèxtáma pexoegaãëgü na tacümaã tá penangãxüxü rü êxna tacüxü tá namaã na pixuxü! Erü ngëxguma nawa nanguxgu na pidexagüxü, rü Tupanaãë tá pexü nanguxëë na tacüxü tá namaã pixuxü. ²⁰ —Rü täütáma pema nixĩ i pidexagüxü, natürü Tupanaãë i Üünexü tá nixĩ i pewa idexaxü. ²¹ —Rü nügüeneëgüwa rü tá nügü ñnaxuaxügü na ñëxgacügü yamëxgüxcèx. Rü ngëxgumarüü tá ta nanatügü rü naxãcügüxü ñnaxuaxügü, rü naxãcügü rü nanatügüxü tá ñnaxuaxügü na ñëxgacügü tüxü imëxgüxüxcèx. ²² —Rü chaugagu tá guxü i duüxügü pexchi naxaie. Natürü yíxema aixcüma yaxõómáxë i chorü ore rü tama choxü ítáxe, rü yíxema tá tixĩ ya nayaxúxe i ngëma maxü i taguma güxü. ²³ —Rü ngëxguma

wüxi ya ñānewa rü duũxügü pexü daixchaũgu, rü name nixĩ i pibuxmü ya yima ñānewa, rü nái ya ñānewa pexĩ. Rü aixcūma pemaã nüxü chixu rü tãütáma guxüne ya Yudiugüarü ñānewa pengugü naxüpa na chataeguxü i chomax. ²⁴ —Rü taxuũma i wüxi i ngúexü rü norü ngúexẽeruũxü narüyexera. Rü taxuũma i wüxi i coriarü duũxü rü norü corixü narüyexera. ²⁵ —Rü ngẽma norü ngúexẽeruũxü üpetüxürüü tátama nüxü naxüpetü i ngẽma norü ngúexü. Rü ngẽma norü corixü üpetüxürüü tátama nüxü naxüpetü i ngẽma norü duũxü. Rü ngẽxguma duũxügü rü ngoxo i Bechebú choxü nawogüegu, ¿rü ñuxãcü tá pexü naxu i pemax?

Name nixĩ na Tupanaxü pemuũẽxü

(Lc 12.2-7)

²⁶ —Rü ngẽmacèx ¡tãxü i nüxü pemuũẽxü i ngẽma duũxügü! Erü guxüma i ngẽma cúãcü üxü rü tá nangoxoma. Rü guxüma i ngẽma ñuxma duũxügücèx ẽxüguxü, rü yixcūra rü tá nüxü nacuéxgüama. ²⁷ —Rü guxüma i ngẽma pemaãxĩcatama nüxü chixuxü, ¡rü meã duũxügücèx penangoxẽẽx! Rü guxüma i ngẽma bexma pemaã nüxü chixuxü, ¡rü tagaãcü guxü i duũxügümaã nüxü pixu! ²⁸ —¡Rü tãxü i nüxü pemuũẽxü i ngẽma duũxügü i pexü daixchaũxü! Erü taxünexüxĩcatama nimèxgü. ¡Natürü name nixĩ i nüxü pemuũẽ ya yima Tupana! Erü nüma nüxü nangẽxma i pora na napoxcuãxücèx i pexene rü peãe rü ta i ngẽma ngoxogüxü ¡napoxcuexügu. ²⁹ —¿Tama ẽxna wüxitachinü i dīferugu namaã petaxe i taxre i werixacügü? Natürü bai i wüxi i ngẽma werixacü rü ñaxtúanegu nangu, ega tama nanaxwèxegu ya Penatü ya Tupana. ³⁰ —Rü woo i peyae rü Tupana rü wüxichigü rü nayaxugü, rü nüxü nacuéx na ñuxre ngẽxmaxü. ³¹ —Rü ngẽmacèx ¡tãxü i pemuũẽxü! Erü pema rü muxüma i werixacügüarü yexeraxüchi pexü nangechaũ ya Tupana.

*Yixema duũxügüpẽxewa tügü ixuxe na Ngechuchu ya Cristu-
arü duũxügü tiixü*

(Lc 12.8-9)

³² —Rü guxãma ya texé i ñoma i naãnewa i duũxügüpẽxewa tügü ixuxe na chorü duũxü tiixü, rü choma rü tá ta Chaunatü ya daxügücüpẽxewa tüxü chixu na chorü duũxü tiixü i tümax. ³³ —Natürü texé ya ñoma i naãnewa i duũxügüpẽxewa tügü ixuxe na tama chorü duũxü tiixü, rü choma rü tá ta Chaunatü ya daxügücüpẽxewa tüxü chixu na tama chorü duũxü tiixü i tümax.

Ngechuchugagu nixĩ i yatoyexü i duũxügü

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ —Rü tama name i nagu perüxĩnũe na núma chaxũxũ na guxũ i duũxũgũ rü wüxigu naxĩnũxũcèx. Natürü pe-maã nüxũ chixu rü núma chaxũ na chaugagu yatoyexũcèx i duũxũgũ. ³⁵ —Rü nuã chaxũ na wüxi ya yatü rü tama nanatümaã wüxigu naxĩnũxũcèx, rü wüxi i paxũ rü tama naẽmaã wüxigu naxĩnũxũcèx, rü wüxi i naneãx rü tama ngĩxẽmaã na wüxigu naxĩnũxũcèx. ³⁶ —Rü ngẽmaãcũ wüxi ya ĩwa, rü nügũtanũxũmaã tátama naxuwanũãxgũ. ³⁷ —Rü yixema texé ya choxũ na tangechaũxũãrũ yexera tümanatũxũ rü ěxna tümaẽxũ ngechaũxẽ, rü taxucürüwama chorü duũxũ tixĩ. Rü yixema texé ya choxũ na tangechaũxũãrũ yexera tümanexũ rü ěxna tümaxãcũxũ ngechaũxẽ, rü taxucürüwama chorü duũxũ tixĩ. ³⁸ —Rü yixema tama yaxna namaã ĩnũxẽ i ngẽma guxchaxũgũ i chaugagu tümacèx ĩnguxũ rü ngẽmaãcũ chowe rüxũxẽ, rü taxucürüwama chorü duũxũ tixĩ. ³⁹ —Rü texé ya tügũ maxẽchaũxẽ rü tá itayarütaxu. Natürü texé ya chauxcèx yuxe rü tá tanayaxu i maxũ i taguma gúxũ.

Āmarechiga
(Mr 9.41)

⁴⁰ —Rü texé ya pexũ yaxúxe rü choxũ nixĩ i tayaxuxũ. Rü texé ya choxũ yaxúxe rü yima núma choxũ mucü ya Chau-natũxũ nixĩ i tayaxuxũ. ⁴¹ —Rü texé ya wüxi i orearü uruũ i Tupana ngema muxũxũ yaxúxe, rü ngẽmatama āmare i wüxi i orearü uruũ yaxuxũraũxũ tátama tayaxu. Rü texé ya wüxi i yatü i mecũmaxũxũ yaxúxe erü namecũma, rü ngẽmatama āmare i wüxi i yatü i mecũmaxũ yaxuxũraũxũ tátama tayaxu. ⁴² —Rü texé ya wüxi i pochiyuãcu i dexá i gèuxchiũxũ nüxna āxẽ i ngẽxürüũxũ i chorü buxũgũ i chowe rüxĩxũ, rü aixcũmaxũchi tá tanayaxu i tümaãrũ āmare —ñanagürü ga Ngechuchu.

11

Cuáũ ga baiũxẽeruũ nanamu ga ñuxre ga norü duũxũgũ na Ngechuchuxũtawa ĩyadaugũxũcèx
(Lc 7.18-35)

¹ Rü yexguma nüxũ nachauxgu ga Ngechuchu ga na yaxucũxẽgũãxũ ga yema 12 ga norü ngúexũgũ, rü inaxũãchi ga yema na duũxũgũxũ nangúexẽxũcèx rü nüxũ yaxúxũcèx ga ore ga mexũ ga guxũne ga ĩãnegü ga yema naãnewa yexmagũnewa. ²⁻³ Rü Cuáũ ga baiũxẽeruũ rü yexguma poxcupataxũwa nayexmayane, rü nüxũ nacuáxchiga ga yema Ngechuchu üxũ. Rü yemacèx ga Cuáũ rü Ngechuchuxũtawa nanamugü ga ñuxre ga norü duũxũgũ na nüxna yacagũxũcèx rü aixcũma Cristu ga ĩnguxẽẽgücü yĩ, rü ěxna to tá yĩ ya Cristu. ⁴ Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ ga yema duũxũgũ: —¡Pewoegu rü Cuáũmaã nüxũ peyarüxu

i ngēma pematama nūxū pedağūxū rü nūxū pexĩnūēxū!
⁵ —jRü namaã nūxū pixu rü ngēma ngexetügūxū rü marü nidauchigü, rü ngēma ichixeparaxū rü marü inachigü, rü ngēma chaxüneãxgūxū rü marü naxcèx nitaanegü, rü ngēma ngauchixēgūxū rü marü ningoxnamachixēgü, rü ngēma yuexū rü wenaxārü namaxē, rü ngēma ngearü ngēmāxūãxgūxū rü marü namaã nūxū tixu i Tupanaārü ore i mexū! ⁶ Rü tataaē ya yixema texé ya tama nūxū rüxoxe na choxū tayaxōxū —ñanagürü ga Ngechuchu. ⁷ Rü yexguma nawoeguxgu ga yema Cuáü ga baiüxēēruüārü duüxügü, rü Ngechuchu inanaxügü ga guma Cuáüchiga na yadexaxū. Rü ñanagürü nūxū ga duüxügü: —¿Tacü nixĩ ga pema ípeyadağūxū ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxāpataxūwa? —¿Éxna wüxi ga ngēxürüüxūmare ga yatü ga ñoma dexne ga buanecü yaxiãxtanücüüxēēcürüü ixĩxū nixĩ ga ípeyadağūxū? ⁸ —Rü éxna ega tama guma ípeyadağügu, ¿rü tacü nixĩ ga ípeyadağūxū? ¿Éxna wüxi ga yatü ga poraäcü nügü ngèxāēxū yiixū ga ípeyadağūxū? Pema nūxū pecuèx i ngēma poraäcü nügü ngèxāēgūxū rü āēxgacügü ya tacügüpatawa nangēxmagü. ⁹ —¿Tacü éxna nixĩ ga ípeyadağūxū? ¿Éxna wüxi ga Tupanaārü orearü uruüxū? Ngēmāäcü aixcüma yema nixĩ ga ípeyadağūxū. Rü pemaã nūxū chixu rü Cuáü ya baiüxēēruü rü tama wüxi i ngēxürüüxūmare i Tupanaārü orearü uruü nixĩ. ¹⁰ —Rü Cuáüchiga nixĩ ga naxümatüxū ga yema Tupanaārü ore ga ñaxū:

“Cupēxegu chayamu i chorü orearü ngeruü na cuxcèx namexēēãxücèx i duüxügüarü maxū”,

ñaxū. ¹¹ —Rü aixcüma pemaã nūxū chixu rü guxū i duüxügütanüwa rü nataxuma i Tupanaārü orearü uruü i Cuáü ya baiüxēēruüārü yexera ixĩxū. Natürü yixema Tupana āēxgacü íixĩxūwa wixwexüchi üxe, rü Cuáüārü yexera tixĩ. ¹² —Rü yexguma noxri Cuáü ya baiüxēēruü inaxügügu na nūxū yaxúxū i ñuxäcü Tupana āēgacü ixĩxūwa nangugūxū i duüxügü, rü nūma ga duüxügü rü norütama ngúchaxūmaã nawa nangugüchaxū i ngema nachica. Rü ñuxma rü ta ngemagutama narüxĩnue. ¹³ —Rü guxūma ga Tupanaārü orearü uruügüarü orewa, rü ore ga mugü ga Moiché ümatüxūwa rü nūxū nixuchigagü na ínanguégaxū ya Cristu na āēxgacü na yiixücèx. Rü yemaäcü nixĩ ñuxmata ínangu ga Cuáü. ¹⁴ —Rü ngēxguma chi peyaxōgüchaügu i ñaã chorü ore, rü pemaã nūxū chixu rü Cuáü ya baiüxēēruü nixĩ ya yima yanguxēēcü ga yema ore ga guma nuxcümaäcü ga orearü uruü ga Eria ga ípenanguxēēcüchiga ümatüxū. ¹⁵ —Rü yixema ächixēgüxe, jrü

naga taxĩnüë i ngẽma ore! –ñanagürü. ¹⁶ Rũ ñanagürü ta ga Ngechuchu: –¿Tacügu tá chanangu i ñaã duũxügü i ñuxma maxẽxü? Maneca ñaã duũxügü rü taxumaãma nataãëgü ngẽxgumarüü i ñuxre i buxügü i nügümaã ñãxtüwa rütogüxü, rü íxĩnücèxwèxegüxü, rü tagaãcü namücügüxü ñagüxü:

¹⁷ “Marü wowerumaã pexcèx tapaxetagu, natürü tama ípixüãchitanüxü. Rũ marü ngechaü i wiyaeugu pexcèx tawiyaegü, natürü tama pexauxe”, ñagüxü. Rũ ngẽma buxügürüü nixĩ i ñaã duũxügü. ¹⁸ –Yerü núma naxü ga Cuáü ga baiüxëëruü rü tama pãü nangõx rü tama binu nayaxaxü. Rũ yexguma ga nümagü rü: “Nangoxoãx” ñanagürügü nüxü. ¹⁹ –Rũ ñuxüchi núma chaxü i choma ya Tupana Nane na duũxüxü chiïxü. Rũ choma rü õna changõx rü binu chayaxaxü. Rũ ngẽxguma i nümagü rü taanüxüchixü rü ngãxwèxexü choxü nawogüe. Rũ nüxü nixugüe rü pecaduãxgüxümaã chaxãmücü, rü namaã chaxãmücü i ngẽma duũxügü i Dumaãrü ãëxgacücèx dïëru ngĩxü ideetanüxü. Natürü Tupanaãrü cuèx rü meãma nangox tümawa ya yixema aixcüma nawe rüxixë –ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ñãnegü ga tama Tupanaga ñnüëne
(Lc 10.13-15)*

²⁰ Rũ yexguma ga Ngechuchu rü inanaxügü ga na yangagüãxü ga yema duũxügü ga guma ñãnegücüãx ga ngextá yexeraãcü ínaxüaxüwa ga taxü ga mexügü ga Tupanaãrü poramaã naxüxü. Rũ poraãcü nayangagü, yerü yema duũxügü rü tama nüxü narüxoe ga norü chixexü. ²¹ Rũ ñanagürü ga Ngechuchu: –Rũ wüxi i ngechaü nixĩ i pexcèx, Pa Corachíücüãxgü rü Pa Bechaídacüãxgüx, yerü yexguma chi Tiruarü ñãnewa rü Chidãüãrü ñãnewa chanaxüxgu ga yema mexügü ga cuèxruügü ga Tupanaãrü poramaã petanüwa chaxüxü, rü woo ga na poraãcü yachixexü ga yema duũxügü rü nuxcümmama chitama nüxü narüxoe ga yema nacüma ga chixexü, rü poraãcüxüchi chima nügümaã nangechaügü rü naxauxe, yerü chi nügü nicuèxãchitanü ga na yapedaduãxgüxü. ²² –Natürü pemaã nüxü chixu rü ngẽma ngunexü i Tupana nagu napoxcuexü i pecaduãxgüxü, rü ngẽma ngunexügu rü Tirucüãxgü rü Chidãücüãxgüarü yexera tá pexü napoxcue i pemax, Pa Corachíücüãxgü rü Bechaídacüãxgüx. ²³ –Rũ pemax, Pa Capernáücüãxgü i Duũxügüx, ¿rü pema nagu perüxĩnüëgu rü daxügüxü i naãnewa tá ípexixü? Pemaã nüxü chixu rü naãnetüüwa i ngextá Tupana Chatanáxü ípoxcuxüwa tá nixĩ i pewogüxü. Rũ yexguma chi Chodomaãrü ñãnewa chanaxüxgu ga yema mexügü ga cuèxruügü ga Tupanaãrü poramaã petanüwa

chaxüxü, rü guma ñane ga nuxcüma norü pecadugagu iyarüxoxüne rü ñuxma rü chi nangëxma. ²⁴ —Naturü pemaã nüxü chixu rü ngëma ngunexü i Tupana nagu napoxcuexü i pecaduãxgüxü, rü ngëma ngunexügu rü Chodomacüãxgüarü yexera tá pexü napoxcue i pemax, Pa Capernáucüãxgüx —ñanagürü.

*Chauxcèx pexĩ na chauxütagu perüngüëxüçèx
(Lc 10.21-22)*

²⁵ Rü yexguma rü ñaãcü nayumüxë ga Ngechuchu, rü ñanagürü: —Pa Chaunatü ya Daxüguxü i Naãne rü Ñoma i Naãneãrü Yorax, cuyü chicuëxüü, erü ñaã chorü ngúexügüxü nüxü cucuëxëë i ñaã ore i naxchaxwa iquicúxü i duüxügü i ñoma i naãnewa nüxü cuëxüchigüxü. ²⁶ —Rü moxë cuyna chaxã, Pa Chaunatüx, erü cuma cunaxwëxe na ngëmaãcü cunaxüxü —ñanagürü. ²⁷ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Chaunatü choxna nanaxã i guxüma i tacü i ngëxmaxü. Rü Chaunatüxicatama choxü nacuëx na texé chiixü i choma i Nane. Rü tama guxüma i duüxügü aixcüma nüxü nacuëx na texé yíixü ya Chaunatü. Rü choma ya Nane, rü ngëma duüxügü i Chaunatüxü nüxü chadauxëëchaüxüxícatama nixĩ i aixcüma nüxü cuëxgüxü na texé yíixü ya Chaunatü. ²⁸ —¡Rü nuã chauxütawa pexĩ i guxãma i pema ya ipaexe nagagu i perü chixexügü rü perü íxãchiãëgü! Rü choma rü tá pexna chanayaxu i pexweta na iperüngüëxüçèx. ²⁹ —¡Rü ñuxüchi penayaxu i chorü ucuxëgü rü naxcèx pedauxütaegü i chaucüma! Erü choma rü yaxna pemaã chaxĩnü rü taguma chaugü chicuëxüxü. Rü ngemaãcü tá nüxü ipeyangau i ngema taãë i aixcüma ixixü. ³⁰ —Erü ngëma pexü chamuxü rü natauxcha na naga pexĩnüëxü. Rü ngëma pexü chanaxwaexü rü tama naguxcha na penaxüxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

12

Ngechuchuarü ngúexügü rü trigu nicãüëtanü ga ngüchigaarü ngunexügu

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Rü wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü norü ngúexügümaã trigunecügu nixü. Rü nataiyae ga norü ngúexügü, rü yemacèx inaxíãcüma yoxocüne triguta nicãüëtanü, rü inayangðëtanü. ² Rü yexguma yemaxü nadaugügu ga Parichéugü rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —Dücèx i curü ngúexügü rü chixexü naxüe. Erü ngüxchigaarü ngunexügu napuracüe, rü nachuxu nixĩ i ngëma —ñanagürügü. ³ Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —¿Taguma ëxna poperawa nüxü pedau ga tacü na naxüxü ga nuxcümaücü ga ãëxgacü ga Dabí ga yexguma nataiyëxgu

ga nūma rü natanüxügü? ⁴ –Rü Tupanapatagu naxücu rü nanangõx ga yema pãu ga üünexü ga Dabícex rü natanüxügücex chuxuxü ga na nangõxgüãxü. Yerü paigücèxicatama nixi ga yema pãu. ⁵ –Rü pemax, Pa Parichéugüx çtaguma êxna nawa pengúe ga yema ore ga mugüpanegu Moíché ümatüxü ga ñaxü rü marü name i paigü rü ngüxchigaarü ngunexügu napuracüe i tupauca ya taxünewa? Rü ngëma rü tama wüxi i pecadu nixi naxcèx i ngëma paigü. ⁶ –Natürü pemaã nüxü chixu rü nuã petanüwa nangëxma i wüxi i duüxü i tupauca ya taxüneärü yexera ixixü i Tupanapëxewa. ⁷ –Natürü pema rü tama nüxü pecuèx i ñuxü ñaxüchiga nixi i ngëma Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü: “Choma rü tama chanaxwèxe i chauxcèx peyamèx i carnerugü, natürü chanaxwèxe i togü pexü nangechaütümüügü”, ñaxü. Rü ngëxguma chi meã nüxü pecuèxgügu i ngëma ore, rü tãu chima chixri nachiga pidexagü i ñaã chorü ngúexügu i taxuüma i chixexü ügüxü i Tupanapëxewa. ⁸ –Rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü aixcüma ngüxchigaarü yora chixi –ñanagürü ga Ngechuchu.

Wüxi ga yatü ga yumécüchiga
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Rü yexguma yema nachicawa ínaxüüxgu ga Ngechuchu, rü guma íãneärü ngutaquëxepataügu naxücu. ¹⁰ Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga norü wüxichacüüwa yumécü. Rü nümagü ga Parichéugü rü naxcèx nadaugü ga ñuxácü norü ãëxgacügüxütawa Ngechuchuxü na ínaxuaxügüxü. Rü yemacèx Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: –¿Namexü yixü na texé naxcèx yataanexëëxü i wüxi i ðaawexü i ngüxchigaarü ngunexügu? –ñanagürügü. ¹¹ Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: –¿Texé i petanüwa rü ngëxguma chi ngüxchigaarü ngunexügu wüxi i perü carneru puchugu nguxgu, rü taux êxna i ngëxgumatama ípeyadaugüxü rü ípenatüächixü woo ngüxchigaarü ngunexü yixügu? ¹² –Natürü Tupanapëxewa rü wüxi i duüxü rü poraãcüxüchima wüxi i carneruarü yexera nixi. Rü ngëmacèx name nixi i mexü taxü i woo ngüxchigaarü ngunexü yixügu –ñanagürü. ¹³ Rü ñuxüchi ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga guma yatü ga yumécü: –¿Iyarüwëxächimëxë! –ñanagürü. Rü guma yatü rü inayarüwëxächimëxë, rü yexgumatama narümemëx, rü naí ga naxmëx ga mexünerüü nixi. ¹⁴ Rü yexguma yemaxü nadaugügu ga Parichéugü, rü ínachoxü ga yéma. Rü inanaxügüe na naxcèx nadaugüxü ga ñuxácü tá na Ngechuchuxü yamëxgüxü.

Nuxcūmaũxũ ga ore ga Ngechuchuga

¹⁵ Rũ yexguma Ngechuchu nũxũ cuáchigagu na Parichéugũ na yamèxgũchaũxũ, rũ ínaxũxũ ga guma ìanewa. Rũ muxũma ga duũxũgũ rũ nawe narũxĩ. Rũ nũma ga Ngechuchu rũ nanameẽxẽẽ ga guxũma ga yema duũxũgũ ga idaaweexũ.

¹⁶ Rũ duũxũgũna naxãga na tama nũxũ yaxugũexũcèx na texe na yĩxũ ga nũmax. ¹⁷ Rũ yemaãcũ nanaxũ ga Ngechuchu na yanguxẽẽãxũcèx ga yema ore ga nuxcūmaũcũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Ichaxía nũxũ ixuxũ ga ñaxũ:

¹⁸ “Daa nixĩ ya chorũ duũ ya chomatama nũxũ chaxunetacũ rũ nũxũ changechaũcũ rũ namaã chataãẽxũchicũ. Rũ Chauãẽ i Üünexũ rũ nũxna tá chanamu. Rũ nũma tá guxũ i duũxũgũ i tama Yudíugũ ixĩgũxũmaã nũxũ nixu i ore i mexũ i aixcūma ixĩxũ. ¹⁹ Rũ tagutáma ngextá texémaã niporagacũ rũ taxúemaãtáma ngextá nipura. Rũ tagutáma texé ìaneãrũ ítamũgũwa nũxũ taxĩnũ na natagaxũ. ²⁰ Rũ nũma rũ tãütáma nanadai i ngẽma duũxũgũ i norũ õwa turaexũ, rũ tãütáma inayanaxoxẽẽ i ngẽma duũxũgũ i írarũwatama yaxõgũxũ. Rũ ngẽmaãcũ tá nixĩ ñũxmatáta guxũ i naãnewa nangu i ngẽma norũ ore i aixcūma ixĩxũ. ²¹ Rũ guxũ i duũxũgũ i tama Yudíugũ ixĩgũxũ rũ tá naxcèx naxĩ na ngẽmaãcũ naxũtawa nayauxgũãxũcèx i norũ maxũ i taguma gũxũ”,

ñanagũrũ ga Ichaxía.

Parichéugũ rũ Ngechuchuxũ nixugũe na ngoxoarũ poramaã napuracũxũ

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23, 12.10)

²² Rũ Ngechuchuxũtawa nanagagũ ga wũxi ga yatũ ga ngoxoãcũ ga ngexetũcũ rũ tama idexacũ. Rũ Ngechuchu nanamexẽẽ. Rũ guma yatũ rũ yexgumatama nidauchi rũ nidexa. ²³ Rũ guxũma ga duũxũgũ rũ nabèixãchiãẽgũ ga yexguma yemaxũ nadaugũgu. Rũ ñanagũrũgũ: —¿Taux èxna daa yĩxũ ya Dabí nane ya Cristu? —ñanagũrũgũ. ²⁴ Natũrũ yexguma yemaxũ naxĩnũẽgu ga Parichéugũ, rũ ñanagũrũgũ:

—Ñaa yatũ i Ngechuchu, rũ ngoxogũnatũ i Bechebúarũ poramaã nixĩ i ínawoxũãxũ i ngoxogũ —ñanagũrũgũ. ²⁵ Natũrũ nũma ga Ngechuchu rũ nũxũ nacuèxama ga ñacũgu na naxĩnũexũ. Rũ yemacèx ñanagũrũ nũxũ: —Ngẽxguma chi wũxi i nachiuãnecũãx i duũxũgũ nũgũ itoyegu rũ nũgũtanũwa chitama nũgũ nadaixgu, rũ nũgũ chitama naguxẽẽ. Rũ ngẽxguma chi wũxi ya ìanecũãx rũ èxna wũxi ya ìcũãx nũgũmaã nuẽẽchagu rũ nũgũ nadaixgu, rũ nũgũ chitama naguxẽẽ. ²⁶ —

Rũ ngẽxguma chi Bechebú nũgũtama ítèxũchigu rũ nũgũtama yamèxgu, ¿rũ ñuxãcũ chi ãẽxgacũecha yĩxũ? ²⁷ —Rũ pemax,

Pa Parichéugüx, rü choxü pixuxgu rü Bechebúarü poramaã íchanawoxü i ngoxogü. Natürü ngëxguma chi Bechebúarü poramaã íchanawoxüxgu i ngoxogü, ¿rü texéarü poramaã nixí i perü ngúexügü rü ínawoxüãxü i ngoxogü? Rü dücax, rü ngëma perü ngúexügütama nixí i pexcèx nangoxëëxü na ípetüexü. ²⁸—Natürü pemaã nüxü chixu rü aixcüma Tupanaãe i Üünexüärü poramaã nixí i íchanawoxüxü i ngoxogü. Rü ngëmawa pexü nüxü chacuèxëe na marü núma petanüwa nanguxü ya Tupana, na perü ãëxgacü yíxüçèx. ²⁹—¿Rü ñuxácü texé wüxi ya yatü ya poracüpatagu taxücu na tanapuxüxüçèx i norü ngëmaxügü, ega tama tayanëixiragu i noxrix? Rü ngëxguma tayanëixiraguxicatama nixí i nüxna tanapuxüxü i norü ngëmaxügü ya yima yatü ya poracü. ³⁰—Rü yíxema tama choxü ngechaüxè rü chauxchi taxai. Rü yíxema tama choxü rüngüxëexè na Tupanacèx tananutaquëxexü i duüxügü rü chauxchawa tanangianexëe. ³¹—Rü ngëmacèx pemaã nüxü chixu rü Tupana tá nüxü nüxü nangechaü i guxüma i pecadugü i duüxügü ügüxü rü guxüma i norü dexagü i chixexü. Natürü yíxema Tupanaãe i Üünexümaã tacü ixugüxe, rü Tupana rü tagutáma tüxü nüxü nangechaü i ngëma chixexü. ³²—Rü guxáma ya texé ya tacü chomaã ixugüxe rü Tupana tá tüxü nüxü nangechaü i ngëma. Natürü texé ya Tupanaãe i Üünexümaã tacü ixugüxe, rü Tupana rü tagutáma tüxü nüxü nangechaü i ngëma, rü bai i ñoma i naãnewa, rü bai i daxügüxü i naãnewa.

Wüxi i nanetü rü norü owa nixí i nüxü icuáxü na tacü rü nanetü yíxü

(Lc 6.43-45)

³³—Rü ngëxguma wüxi i nanetü rü namexgu, rü norü o rü ta name. Natürü ngëxguma wüxi i nanetü rü nachixëxgu, rü norü o rü ta nachixe. Rü wüxi i nanetü rü norü owa nixí i nüxü icuáxü ngoxí name rü ëxna tama. ³⁴—Pa Áxtapearü Duüxügüx, ¿ñuxácü i mexü i orexü pixuxü ega pematama rü pichixecümagu? Erü ngëma ore i peëxmaã nüxü pixuxü rü peãëwa nixí i ne naxüxü. ³⁵—Wüxi ya mecü ya yatü rü mexü i orexü nixu, erü naãëwa rü aixcüma mexügu narüxñü. Natürü wüxi i yatü i chixecümaxü rü chixexü i orexü nixu, erü naãëwa rü chixexügu narüxñü. ³⁶—Rü choma pemaã nüxü chixu rü ngëma ngunexü i nagu nagúxü i naãne, rü Tupana rü tá nüxna naca i guxü i duüxügü naxcèx i guxüma i ore i chixexü i nüxü yaxuxü i ñoma i naãnewa. ³⁷—Erü ngëma curü dexagüwa rü Tupana tá cuxü nangugü, rü tá cumaã nüxü nixu ngoxita cume i napëxewa rü ëxna tama —ñanagürü ga Ngechuchu.

Duïxügü ga tama yaxôgüchaïxü rü naxcèx ínacagü ga to ga cuèxruü ga Tupanaârü poramaã üxü

(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ Rü yexguma rü ñuxre ga Parichéugü rü Yudiúgüarü ngúexēēruüügü ga ore ga mugüwa nguxēētaegüxü rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —Pa Ngúexēēruüx, cuxü tadauxchaü na cunaxüxü i wüxi i cuèxruü i mexü i Tupanaârü poramaã cuxüxü —ñanagürügü. ³⁹ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Ñã duïxügü i chixecümagüxü rü tama yaxôgüxü rü naxcèx ínacagü i wüxi i cuèxruü i mexü i Tupanaârü poramaã üxü. Natürü yema cuèxruü ga nuxcümaücü ga Tupanaârü orearü uruü ga Yonáxü ngupetüxüxüica tátama nadaugü. Rü taxuütáma i to i cuèxruü nüxü tadauxēē i ñã duïxügü. ⁴⁰ —Rü yexgumarüü ga Yoná ga tomaēxpüx ga ngunexü rü tomaēxpüx ga chütaxü choxni ga taxü ga bayenaänüwa na nayexmaxü rü wenaxârü na nangóxü, rü ngēxgumarüü tá ta nixí i choma i tomaēxpüx i ngunexü rü tomaēxpüx i chütaxü i chatáxüwa changēxmaxü. Natürü wena táxarü changox. ⁴¹ —Rü ngēxguma naãneârü guxgu rü Tupana rü ñã duïxügüna nacaxgu i norü pecaduchiga, rü nuxcümaügüxü ga Nínibecüãx ga duïxügü rü tá inachigü. Rü Tupanapēxewa tá ínanaxuaxügü i ñã duïxügü i ñuxma maxēxü. Yerü nümagü ga Nínibecüãx rü nüxü narüxoe ga nacümagü ga chixexü ga yexguma Yoná namaã nüxü ixuxgu ga Tupanaârü ore. Natürü ñuxma nuã petanüwa nangēxma i wüxi i Yonáârü yexera ixixü. ⁴² —Rü ngēxguma naãneârü guxgu rü Tupana rü ñã duïxügüna nacaxgu i norü pecaduchiga, rü ngíma ga nuxcümaücü ga Chabaaneârü aēxgacü rü tá iichi. Rü tá ínanaxuaxü i ñã duïxügü i ñuxma maxēxü. Yerü ngíma rü yaxüwaxüchi ne ixü na aēxgacü ga Charumóüxü naxínüxücèx ga ñuxácü poraãcü nüxü na nacuèxüchixü. Natürü ñuxma nuã petanüwa nangēxma i wüxi i Charumóüârü yexera ixixü.

ngoxo i taeguxüchiga

(Lc 11.24-26)

⁴³⁻⁴⁴ —Rü ngēxguma wüxi i ngoxo rü wüxi ya yatüwa ínaxüüxgu, rü dauxchitawa i ngextá taxúema íxãpataxüwa rü nu ne nanaxümare. Rü naxcèx nadau na ngexta na nangüxücèx. Rü ngēxguma taxuxguma nüxü iyangauxgu na ngexta nangüegaxü, rü nagu narüxínü na wena nataeguxü naxcèx ya yima yatü ga noxri nawa ínaxüxüchirécü. Rü ngēxguma nataegugu, rü nüxü inayangau ya yima yatü na wüxi ya íya ngēácüne rü mexēene rü meã nabixichinerüü na yíxü. ⁴⁵ —Rü ngēma ngoxo rü ínixü rü naxcèx nayadau i to i 7 i ngoxogü i norü yexera i chixexü. Rü guxüma i ngēma rü

yima yatügu nayachocu, rü ngëxma naxächüügü. Rü ngëxguma ya yima yatü rü noxriarü yexera nachixe. Rü ngëxgumarüü tá ta nüxü naxüpetü i ñaã duüxügü i chixecümagüxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechucharü mamá rü naëneëgüchiga
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Rü yexguma duüxügümaã íyadexayane ga Ngechuchu, rü yéma tangu ga naë rü naëneëgü. Rü ípataarü düxétügu tarücho, rü Ngechuchumaã tidexagüchaü. ⁴⁷ Rü wüxi ga duüxü Ngechuchumaã nüxü nixu, rü ñanagürü: —Yéa düxétüwa tangëxma ya cue rü cueneëgü, rü cumaã tidexagüchaü —ñanagürü nüxü. ⁴⁸ Natürü Ngechuchu nanangãxü ga yema duüxü ga namaã nüxü ixuxü ga yema ore, rü ñanagürü nüxü: —¿Texé tixí ya chaue? ¿Rü texégü tixí ya chaueneëgü? —ñanagürü. ⁴⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexügüxü naxuneta, rü ñanagürü: —Düçèx, daxe tixí ya chaue, rü daagü nixí ya chaueneëgü. ⁵⁰ —Erü guxãma ya texé ya naxüxe i Chau-natü ya daxügucüarü ngüchaü, rü yíxema tixí ya chaueneë rü chaueyèx rü chaue —ñanagürü ga Ngechuchu.

13

Ore ga toecügu ixuxü
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Rü yematama ngunexügu ga Ngechuchu rü ínaxüxü nawa ga guma í ga nagu napexüne. Rü naxtaxaãnacüwa nayarüto. ² Rü muxüma ga duüxügü rü yéma naxcèx nangutaquëxegü. Rü yemacèx düxwa wüxi ga nguegu nixüe ga Ngechuchu, rü guma nguewa narüto. Rü guxüma ga duüxügü rü yexma naxnecütéxegu nachigü. ³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü muxüma ga ore ga cuèxruüwa nanangúexëë ga duüxügü. Rü norü nguxëëtaewa rü ñanagürü: —Rü wüxi ga yatü ga toecü rü trigumaã nanagüane. ⁴ —Rü yexguma trigumaã nagüaneägu, rü ñuxre ga guma trigu rü namacüwagu nayi. Rü ínangugü ga werigü, rü nanawecu. ⁵ —Rü náigü ga trigu rü nutatanügu nayi ga ngextá ínachixcaxüwa ga waixüümü. Rü paxa narüxügü ga guma trigu, yerü ga waixüümü rü tama nayaxcü. ⁶ —Rü yexguma nangunagügu ga üèxcü, rü narüngëxgü ga guma trigu. Rü nayue yerü tama poraãcü nixãmèxã. ⁷ —Rü náigü ga trigu rü tuxunecügu nayi. Rü yexguma nayaegu ga tuxugü, rü guma triguxü ínawocu, rü nanadai. ⁸ —Natürü náigü ga trigu rü mexü ga waixüümügu nayi. Rü yexguma nayaegu rü muxüma ga trigu nawa ínanguxuchi. Rü nümaxü rü wüxireewa rü 100 püxü ínanguxuchi ga norü o, rü náireegüwa rü 60, rü náireegüwa rü 30. ⁹ —Rü yíxema áchixëgüxe, írü nagu tarüxínüë i ngëma ore! —ñanagürü.

Tacüçèx nixĩ ga yema ore ga cuèxruũgũgu ixuxũ
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

10 Rũ yexguma ga norũ ngúexũgũ rũ Ngechuchucèx naxĩ, rũ nüxna nacagũe, rũ ñanagürũgũ: —Pa Corix, ¿Tũxcũũ i cuèxruũgũgu cuyaxuãcũma cunangúexẽẽxũ i ñaã duũxũgũ? —ñanagürũgũ. 11 Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagürũ nüxũ: —Tupana rũ pexũxĩcatama nüxũ nacuèxẽẽ i ngẽma èxũguxũ na ñuxãcü ãèxgacũ yĩxũ i nümax. Natürũ nüma i togũ i duũxũgũ rũ tama nüxũ nüxũ nacuèxẽẽ i ngẽma. 12 —Rũ texé ya aixcũma naga ñnuxẽ i chorũ ore, rũ Tupana rũ yexeraãcü tá tũxũ nüxũ nacuèxẽẽ. Rũ ngẽmaãcü tá tũxũ nangẽxma i taxũ i cuèx. Natürũ texé ya tama naga ñnuxẽ i ñaã ore rũ Tupana tá tũxna nanayaxu i ngẽma íraxũ i cuèx i tũxũ ngẽxmachiréxũ. 13 —Rũ ngẽmacèx nixĩ i ore i cuèxruũmaã chanangúexẽẽxũ i ngẽma duũxũgũ. Erũ nümagũ rũ woo nüxũ nadaugũgu, rũ ñoma tama nüxũ nadaugũxürũ nixĩgũ. Rũ woo nüxũ naxĩnüègu, rũ ñoma tama nüxũ naxĩnüèxürũ nixĩgũ. Rũ tama nüxũ nacuèxgüéga. 14 —Rũ aixcũma ngẽma duũxũgũchiga nixĩ ga yema Tupanaãrũ ore ga nuxcũmaũcü ga norũ orearũ uruũ ga Ichaxía nüxũ ixuxũ ga ñaxũ:

“Rũ ngẽma duũxũgũ rũ tá aixcũma nüxũ naxĩnüè, natürũ tãütáma nüxũ nacuèxgüéga i tacüchiga na yĩxũ i ngẽma nüxũ naxĩnüèxũ. Rũ aixcũma tá nüxũ nadaugũ, natürũ tãütáma nüxũ nacuèxgũ na tacüchiga yĩxũ i ngẽma nüxũ nadaugũxũ. 15 Erũ ngẽma duũxũgũ rũ tãütáma nüxũ nacuèxgũchaũ i chorũ ore, rũ naxchaxwa tá nügũ narütütamachixègũ rũ tá naxchaxwa napexetũgũ. Rũ ngẽmaãcü tá nanaxũgũ na tama nüxũ nadaugũxüçèx i ngẽma mexũ i naxcèx chaxũxũ, rũ tama nüxũ naxĩnüèxüçèx i chorũ ore, rũ tama nüxũ nacuèxgũxüçèx na ñuxãcü choma chanaxwèxexũãcũma na namaxèxũ, rũ tama chauxcèx nadaugũxüçèx na chanamaxèxẽẽxüçèx”,

ñanagürũ. 16 Rũ ñanagürũ ta ga Ngechuchu: —Natürũ pemax, Pa Chorũ Ngúexũgũx, rũ petaãègũ erũ pexetũgũmaãtama nüxũ pedaugũ i ngẽma chaxũxũ rũ pexmachixèmaãtama nüxũ pexĩnüè i chorũ ore. 17 —Rũ aixcũma pemaã nüxũ chixu rũ muxũchixũ ga nuxcũmaũgũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ rũ muxũchixũ ga duũxũgũ ga imecũmaxũ, rũ nüxũ nadaugũchaũ i ngẽma ñuxma chauxütawa nüxũ pedaugũxũ. Natürũ tama nüxũ nadaugũ. Rũ nüxũ naxĩnüèchaũ i ngẽma ore i ñuxma chauxütawa nüxũ pexĩnüèxũ. Natürũ tama nüxũ naxĩnüè —ñanagürũ.

Ngechuchu rũ meã nanangoxèẽ ga yema ore ga toecüchigagu

yaxuxŭ

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

18 Rŭ ñanagŭrŭ ta ga Ngechuchu: —¡Dŭcèx, iperŭxŭnŭē na ñuxŭ ñaxŭchiga yŭxŭ i ngēma ore i cuèxruŭ i toecŭchiga! 19 — Rŭ guma trigu ga namagu yixŭnerŭŭ tixŭgŭ ya yŭxema nŭxŭ ñnŭēxē i ore i mexŭ na ñuxŭcŭ ãēxgacŭ yŭxŭ ya Tupana natŭrŭ tama nŭxŭ cuèxgŭxe i ñuxŭ ñaxŭchiga na yŭxŭ i ngēma ore. Rŭ tŭmaxŭtawa nangu i Chataná, rŭ tŭxŭ nŭxŭ inayarŭngŭmaēxēē i ngēma ore i tŭmaãēwa ngēxmachiréxŭ. 20 —Rŭ guma trigu ga nutatanŭgu yixŭnerŭŭ nixŭ i ngēma duŭxŭgŭ i nŭxŭ ñnŭēxŭ i Tupanaãrŭ ore rŭ taãēãcŭma nayauxgŭxŭ. 21 —Natŭrŭ ngēma na tama aixcŭma nagu naxŭnŭēxŭ i ngēma ore, rŭ paxaãchitama nayaxŭgŭ, rŭ yixcŭra ngēxguma ngēma oregagu guxchaxŭgŭ nŭxŭ ŭpetŭgu rŭ ēxna duŭxŭgŭ naxchi aiegu, rŭ ínanatèxgŭ i ngēma ore. 22 —Rŭ guma trigu ga tuxunecŭgu yixŭnerŭŭ nixŭ i ngēma duŭxŭgŭ i Tupanaãrŭ orexŭ ñnŭēxŭ rŭ yaxŭgŭxŭ. Natŭrŭ ñoma i naãneãrŭ ngēmaxŭgŭcèx oegaãēgŭxŭ, rŭ ngēmaguama rŭxŭnŭēxŭ, rŭ dŭxwa nŭxŭ inayarŭngŭmaē i ngēma ore. Rŭ guxŭma i ngēma rŭ Tupanaãrŭ orexŭ nŭxŭ narŭxoxēē na tama aixcŭma meã Tupanawe naxŭxŭcèx i ngēma duŭxŭgŭ. 23 —Natŭrŭ guma trigu ga mexŭ ga waixŭmŭgu yixŭnerŭŭ nixŭ i ngēma duŭxŭgŭ i nŭxŭ ñnŭēxŭ i Tupanaãrŭ ore, rŭ nŭxŭ cuèxgŭxŭ i tacŭchiga na yŭxŭ, rŭ naga ñnŭēxŭ rŭ meã naxcèx maxēxŭ. Rŭ tŭmáxē rŭ guma trigu ga 100 pŭxŭ nawa ínguxuchinerŭŭ tixŭ. Rŭ tŭmáxē rŭ guma 60 pŭxŭ nawa ínguxuchinerŭŭ tixŭ. Rŭ tŭmáxē rŭ guma 30 pŭxŭ nawa ínguxuchinerŭŭ tixŭ —ñanagŭrŭ ga Ngechuchu.

Ore ga chixexŭ ga natŭane ga trigutanŭgu toxŭchigagu ixuxŭ

24 Rŭ Ngechuchu rŭ to ga ore ga cuèxruŭxŭ duŭxŭgŭmaã nixu, rŭ ñanagŭrŭ: —Rŭ nŭma ya Tupana rŭ ñoma wŭxi ga yatŭ ga mexŭne ga triguchire naãnegu tocŭrŭŭ tá nanaxŭ. 25 —Rŭ guma yatŭ rŭ yexguma ínapeyane rŭ wŭxi ga norŭ uwanŭ ga naxchi aixŭ rŭ yéma naxŭ. Rŭ naēchita yexma trigunecŭgu nayatogŭ ga chixexŭ ga natŭane. Rŭ ñuxŭchi ínixŭ. 26 —Rŭ yexguma naxŭgŭgu ga trigu rŭ nayaegu rŭ yexwacèx yaxŭxgu, rŭ yema natŭane rŭ ta nangox. 27 —Rŭ yexguma ga yema yatŭarŭ duŭxŭgŭ, rŭ namaã nŭxŭ nayarŭxugŭ, rŭ ñanagŭrŭgŭ:

“Pa Corix, cuma rŭ cuanegu rŭ triguxicachiréx ngēxma cuto. ¿Natŭrŭ ñuxŭcŭ i ñuxma rŭ chixexŭ i natŭane rŭ ta ngēma naxŭgŭxŭ?” ñanagŭrŭgŭ. 28 —Rŭ yexguma ga yema naãneãrŭ yora, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ:

“Maneca wüxi i chorü uwanü i chauxchi aixü nixi i ngema ngexü wagüxü” ñanagürü. Rü yexguma ga norü duüxügü rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü:

“Pa Corix, ¿cunaxwëxexü na tanabéxü i ngëma chixexü i natüane?” ñanagürügü. ²⁹ —Natürü nüma ga norü cori rü ñanagürü nüxü ga yema norü duüxügü:

“¡Nüetama ngema nangëxmagü! Erü ngëxguma chi penabëxgu, rü ngürüächi trigumaã chi ta penangauxëë na penabéxü. ³⁰ —Rü narümemaë nixi i nüetama ngema nayae ñuxmatáta triguarü buxgüwa nangu. Rü ngëxguma rü ngema tá chanamugü i chorü puracütanüxü, rü tá nanabëxira i ngëma chixexü i natüane. Rü tá ínanagoxücüta, rü ñuxüchi tá ínanagu. Rü ngëmawena tá nayabuxgü i trigu, rü naxchiügu tá choxü namaã nanguxügü” ñanagürü.

Ore ga motachachiregu ixuxü
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuèxruüxü duüxügümaã nixu, rü ñanagürü: —Rü ngëma Tupanaarü ore rü yexera nixüchigü. Rü ñoma wüxi ya motachachire ya wüxi ya yatü naãnegu toxünerüü nixi. ³² —Rü woo naxíraxüchichirëx ya yima naxchire, natürü ngëxguma naxüxgu rü nayëxgu, rü wüxi i nanetü i taetaxü nixi. Rü ngëmacëx i werigü rü natanüwa naxi, rü ngëxma nayarüxüchiãügü —ñanagürü.

Ore ga pãüärü puxëëruügu ixuxü
(Lc 13.20-21)

³³ Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuèxruüxü duüxügümaã nixu, rü ñanagürü: —Rü Tupanaarü ore rü duüxügütanüwa nangu. Rü nixüchigü rü nanaxüchicüxü i norü maxü. Rü ñoma írxaxü i pãüärü puxëëruü i wüxi i nge taxü i ngürü pãüchara namaã ipuxëëxürüxü nixi —ñanagürü ga Ngechuchu.

Cuèxruügu ixuxü ga oremaã nidexa ga Ngechuchu na yanguxëëãxüçëx ga Tupanaarü ore
(Mr 4.33-34)

³⁴ Rü guxüma ga yema ore ga Ngechuchu duüxügümaã nüxü ixuxü, rü cuèxruügu yaxuãcüma namaã nüxü nixu. Rü yemaãcüxicatama nixi ga namaã nüxü yaxuxü. ³⁵ Rü yemaãcü nanaxü ga Ngechuchu na yanguxëëãxüçëx ga yema Tupanaarü ore ga nuxcümaücü ga norü orearü uruü ga Ichaxía ümatüxü ga ñaxü:

“Choma rü cuèxruügu ixuxü i oremaã tá duüxügümaã chidexa. Rü tá namaã chanangoxëë i ngëma cuèx i ëxüguxü ga yexguma noxri naãne ixügügumama iicüxü”,
ñaxü.

Ngechuchu nanangoxêê na țacũchiga yĩxũ ga yema ore ga chixexũ ga natũane ga trigutanũgu toxũchigagu ixuxũ

³⁶ Rũ Ngechuchu ínayamugũ ga duũxũgũ, rũ guma ĩ ga nagu napexũnegu naxũcu. Rũ norũ ngũexũgũ rũ yéma naxcèx naxĩ, rũ ñanagũrũgũ nũxũ: —Pa Corix, ĵtomaã nangoxêê na țacũchiga yĩxũ i ngẽma chixexũ i natũanegu ixuxũ i ore! —ñanagũrũgũ.
³⁷ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ñanagũrũ nũxũ: —Rũ yima mexũ i trigumaã toecũ, rũ nũma nixĩ ya Tupana Nane ya duũxũxũ ixĩcũ. ³⁸ —Rũ ngẽma naãne i nagu natoexũ, rũ ñoma i naãne nixĩ. Rũ ngẽma mexũ i trigu rũ ngẽma nixĩ i duũxũgũ i Tupanaãrũ duũxũgũ ixĩgũxũ. Rũ ngẽma chixexũ i natũane, rũ ngẽma nixĩ i duũxũgũ i Chatanáãrũ ixĩgũxũ. ³⁹ —Rũ ngẽma norũ uwanũ i chixexũ i natũanemaã naẽchita naãnegu yatoexũ, rũ ngẽma nixĩ i Chataná. Rũ ngẽma ngunexũ i nagu nabuxuxũ i trigu rũ naãneãrũ gũxchiga nixĩ. Rũ ngẽma puracũtanũxũ i triguarũ buxwa puracũexũ, rũ Tupanaãrũ orearũ ngeruũgũ i daxũcũãx nixĩgũ. ⁴⁰ —Rũ ngẽxgumarũ i ngẽma chixexũ i natũane rũ na nabéxũ rũ ñũxũchi na ínaguxũ, rũ ngẽxgumarũ tá ta nixĩ i naãneãrũ gũxgu. ⁴¹ —Rũ choma i Tupana Nane na duũxũxũ chíxũ, rũ tá chanamu i chorũ orearũ ngeruũgũ i daxũcũãx na nadeãxũcèx i ngẽma duũxũgũ i chixexũ ũgũxũ rũ ngẽma duũxũgũ i țoguãxũ chixexũ ũgũxẽxũ. Rũ tá ínanawoxũ.
⁴² —Rũ tá ũxũxetũwa nayawocu. Rũ ngẽma tá naxauxe rũ tá nixũxchapũtagũ. ⁴³ —Natũrũ guxũma i ngẽma duũxũgũ i Tupanaga ñnũxũ, rũ tá ũxũcũrũũ inabaixgũ i ngextá Tanatũ ya Tupana ãxgacũ íxixũwa. Rũ yĩxema ãchixẽgũxe, ĵrũ nũxũ taxĩnũẽ i ngẽma ore! —ñanagũrũ.

Ore ga taxũ ga dũeru ga icũxũgu ixuxũ

⁴⁴ Rũ Ngechuchu rũ to ga ore ga cuèxruũxũ duũxũgũmaã nixu, rũ ñanagũrũ: —Rũ ngẽma na ãxgacũ yĩxũ ya Tupana rũ duũxũgũcèx rũ namexechi ñoma wũxi i uiru i wũxi i naãnegu icũxũrũxũ. Rũ wũxi ya yatũ rũ ngẽxguma nũxũ iyangauxgu i ngẽma uiru, rũ paxa wena ngẽma naãnegu nayacũx. Rũ taãẽcũma namaã nataxe i guxũma i norũ ngẽmaxũgũ na naxcèx nataxexũcèx i ngẽma naãne na noxrũ yĩxũcèx i ngẽma uiru —ñanagũrũ.

Ore ga nuta ga ngèxãeruũ ga tatanũcũgu ixuxũ

⁴⁵ Rũ ñanagũrũ ta ga Ngechuchu: —Rũ duũxũgũ rũ ñoma wũxi i taxetanũxũ i nutagũ ya ngèxãeruũcèx dauxũrũũ nixĩgũ na poraãcũ Tupanaxcèx nadaugũxũ na nũma norũ ãxgacũ yixĩxũcèx. ⁴⁶ —Rũ ngẽma taxetanũxũ rũ ngẽxguma dũxwa nũxũ iyangauxgu ya wũxi ya nuta ya ngèxãeruũ ya guxũãrũ yexera mexèchicũ, rũ namaã nataxe i guxũma i norũ ngẽmaxũgũ na

naxcèx nataxexücèx ya yima nuta ya mexèchicü, na noxrü yïixücèx.

Ore ga püchagu ixuxü

47 —Rü ngëma Tupana na ãëxgacü yixixü rü wüxi i pücha i nagüxüraüxü i choxni namaã iyaxuxüxürrü nixi. 48 —Rü ngëxguma naxãacuxgu i ngëma pücha, rü ngëma püchaetanüxü rü naxnecüpechinügu ínanatüächigü. Rü ngëma narütogü rü nayadexeche i ngëma mexü i choxni, rü pexchigu nananucu. Rü ngëma tama ingöxü i choxni rü ínanawogü. 49-50 —Rü ngëxgumarüü tá nixi i ngëxguma naguxgu i naãne. Erü Tupanaãrü orearü ngeruügu i daxücüãx, rü núma tá naxi. Rü tá nayadexeche i ngëma mexü i duüxügu nüxna i ngëma ichixexü, rü tá üxüetüwa nayawocu i ngëma duüxügu i chixexü. Rü ngëma tá naxauxe, rü tá nixüxchapütägu —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngexwacaxügüxü rü nuxcümaügüxü i ngëmaxügüchiga

51 Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngüexügüna naca, rü ñanagürü: —¿Nüxü pecuáxü yïixü na tacüchiga yïixü i ngëma pemaã nüxü chixuxü? —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Ngëmaãcü, Pa Corix, nüxü tacuèx —ñanagürügü. 52 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Rü ngëxguma wüxi i ngüexëeruü i ore i mugüwa nguxëëtaexü aixcüma nüxü cuèxgu na ñuxäcü ãëxgacü yïixü ya Tupana, rü nanaxwèxe na meã nüxü nacuáxü i ngëma nuxcümaüxü i Tupanaãrü ore rü ñaã ngexwacaxüxü i chorü ore rü ta, ngëxgumarüü i wüxi i cori i norü taxepatawa duüxügücèx inawéxü i norü ngëmaxügü i ngexwacaxügüxü rü norü ngëmaxügü i nuxcümaügüxü ta —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü Nacharétuwa nayexma

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

53 Rü yexguma Ngechuchu nüxü rüchaxgu ga yema ore ga cuèxruügüxü na yaxuxü, rü inaxüächi ga yéma. 54 Rü guma ñãne ga nawa nayaxüne ga Nacharétuwa naxü. Rü guma ñãneãrü ngutaquëxepataügu naxücu rü yéma nanangüexëë ga duüxügü. Rü yema duüxügü rü nabëixächiãëgü namaã ga norü ore. Rü ñanagürügü: —¿Ngextá nüxü nacuèx i ngëma nguxëëtae? ¿Rü ñuxäcü nüxü nacuèx na naxüãxü i ngëma mexügü i taxügü i Tupanaãrü poramaã naxüxü? 55 —¿Taux éxna i daa yïixü ya carpinteru ya Yúche nane ya María ngíne, ya Chaütíägu rü Yúche rü Chimáú rü Yuda naëneë ixícü? 56 —¿Rü taux éxna i naëyèxgü rü nuxma tatanügu naxächiügüxü? ¿Rü ngëxguma i ngextá yïixü i nayauxãxü i ngëma nüxü nacuáxü? —ñanagürügü. 57 Rü yemacèx ga duüxügü rü tama nüxü inarüxínüëchaü. Natürü Ngechuchu

rü ñanagürü nüxü: —Guxüma i togü i duüxügü rü namaã nataãëgü i wüxi i Tupanaärü orearü uruü. Natürü ngëma orearü uruüchiüãnewatama rü duüxügü rü tama namaã nataãëgü —ñanagürü. ⁵⁸ Rü yema duüxügütanüwa rü tama poraãcü nanaxü ga mexügü ga taxügü ga Tupanaärü poramaã naxüü, yerü tama nüxü nayaxögüchaü ga yema duüxügü.

14

Nayu ga Cuáü ga baiüxëëruü
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Rü yema ngunexügügu nixi ga Gariréaaneärü äëxgacü, ga Erode rü Ngechuchuxü nacuáchigaxü. ² Rü Erode rü norü duüxügümaã ñanagürü: —Yima nixi ya Cuáü ga baiüxëëruü rü marü wena namaxü. Rü ngëmacëx nüxü nangëxma i pora na naxüãxü i ngëma mexügü i taxügü i Tupanaärü poramaã naxüü —ñanagürü. ³ Rü yema ñanagürü, yerü nümatama ga Erode rü üpaacü norü churaragüxü namu na Cuáüxü yayauxgüxücëx rü cadenamaã yanëixgüãcüma poxcupataüwa nagagüãxücëx. Rü yemaãcü nanaxü ga Erode, yerü yemaãcü naxcëx íca ga naxmëx ga Erodía ga naëneë ga Piripi naxmëxchirëx ixücü. ⁴ Rü Erode rü Cuáümaã nanu yerü ga Cuáü rü ñanagürü nüxü: —Tama name na cuxumëxmaã cuxãmaxü —ñanagürü. ⁵ Rü Erode rü Cuáüxü nimáxchaü, natürü duüxügüxü namuü yerü guxüma ga duüxügü rü nagu narüxínüë rü aixcüma Tupanaärü orearü uruü nixi ga Cuáü. ⁶ Natürü yexguma norü taunecüarü ngunexüwa nanguxgu ga Erode rü wüxi ga peta naxü. Rü yema petawa rü Erodíaxacü rü íyayüxparachigüxü napëxewa ga yema petatanüxü. Rü nüma ga äëxgacü ga Erode rü poraãcü norü me nixi ga yema naxüü ga naxãcürücü. ⁷ Rü yemacëx ngímaã inaxuneta rü ñanagürü ngíxü: —¡Choxna naxcëx naca i tacü i cunaxwëxexü, rü aixcüma tá cuxna chanaxã! —ñanagürü. ⁸ Rü yexguma ga ngíma rü ngíëxütawa ixü, rü ngíëna iyaca, rü ngígürügü: —Pa Ma, ¿tacü i cunaxwëxexü na naxcëx íchaçaxü? —ngígürügü. Rü ngíë ngíxü ingãxü, rü ngígürügü: —¡Naxcëx ínaca i Cuáü ya baiüxëëruüëru! —ngígürügü ga ngíë. Rü yexguma ga yema pacü rü ngígürügü nüxü ga Erode: —Chanaxwëxe i wüxi ya poratugu choxna cunaxã i Cuáü ya baiüxëëruüëru —ngígürügü. ⁹ Rü yexguma ga äëxgacü ga Erode rü inayarümaãchi namaã ga yema ore, natürü norü unetacëx rü norü petatanüxücëx rü tama ngíxü nawomüxëëchaü. Rü nanamu ga ñuxre ga norü churaragü na ngíxna naxãgüãxücëx ga yema naxcëx ínaçaxü. ¹⁰ Rü yemaãcü poxcupataüwa nanamu na yéma Cuáüxü yanadaenaãxücëx. ¹¹ Rü yemawena wüxi ga poratugu ngíxütawa nanange ga Cuáüëru, rü yema pacüna nayaxã. Rü ngíma rü ñuxüchi ngíëna

iyaxã. ¹² Rũ yexguma ga Cuáũãrũ ngúexũgũ rũ yéma naxĩ, rũ nayangegũ ga naxũne, rũ inayatèxgũ. Rũ yemawena rũ Ngechuchumaã nũxũ nayarũxugũe.

Ngechuchu rũ nanachibũexẽẽ ga 5000 ga yatũgũ
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Cu 6.1-14)

¹³ Rũ yexguma yemaxũ nacuáchigagu ga Ngechuchu, rũ nũxĩcatama wũxi ga nguegu nixũe, rũ ínaxũxũ ga yéma. Rũ wũxi ga nachica ga taxúema íxãpataxũwa naxũ. Natürũ ga duũxũgũ rũ nũxũ nacuèxgũama ga ngextá na naxũxũ. Rũ ínachoxũ ga norũ ìãnegũwa, rũ dauxchitagu nawe narũxĩ. ¹⁴ Rũ yexguma nguewa ínaxũegu ga Ngechuchu rũ nũxũ nadau ga yema muxũma ga duũxũgũ. Rũ nũxũ nangechaũtũmũũgũ. Rũ nanameẽxẽẽ ga yema duũxũgũ ga idaaweexũ ga naxcèx yéma nagagũxũ. ¹⁵ Rũ yexguma marũ nachütachaũgu rũ Ngechuchucèx naxĩ ga norũ ngúexũgũ, rũ ñanagürũgũ nũxũ: —Marũ nachütachaũ, rũ ñũxũchi taxúema nuxma taxãpata i nuã. Rũ name nixĩ ícuyamugũ i ñãã duũxũgũ na ìãnexãcũgũ ya ngaicamana ngẽxmagũnewa naxĩxũcèx, rũ ngema norũ õnatèèx yataxegũxũcèx —ñanagürũgũ. ¹⁶ Natürũ ga Ngechuchu rũ ñanagürũ nũxũ: —Taxuacũma nawoegu. ¡Rũ pematama penachibũexẽẽx! —ñanagürũ. ¹⁷ Rũ nũmagũ nanangãxũgũ, rũ ñanagürũgũ: —Natürũ nuã rũ wũximẽèxpũx i pãũ rũ taxre i choxnixĩcatama toxũ nangẽxma —ñanagürũgũ. ¹⁸ Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagürũ: —¡Nuã chauxũtawa penana! —ñanagürũ. ¹⁹ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ duũxũgũxũ namu na maxètèxewa natogũxũcèx. Rũ ñũxũchi nanade ga yema wũximẽèxpũx ga pãũ rũ yema taxre ga choxnigũ. Rũ daxũgu nadawenũãcũma Tupanana moxẽ naxã, rũ ñũxũchi inanabũcu ga yema pãũgũ. Rũ norũ ngúexũgũna nanana, rũ yema duũxũgũxũ nayanu. ²⁰ Rũ guxũma ga yema duũxũgũ rũ meãma nachibũe. Rũ yemawena rũ 12 ga pexchigũ nanapagũamatama namaã ga yema pãũ rũ choxnichipèxegũ ga íyaxũgũxũ. ²¹ Rũ yema yéma chibũexũ rũ 5000 ga yatũgũ nixĩ, natürũ ga ngexũgũ rũ buxũgũ rũ tama nayaxugũ.

Dexáétũgu nixũ ga Ngechuchu
(Mr 6.45-52; Cu 6.16-21)

²² Rũ yemawena ga Ngechuchu rũ duũxũgũxũ íyamugũyane rũ wũxi ga nguegu nayachoũxẽẽ ga norũ ngúexũgũ na yoxni naxtaxaarũ tocutũwa naxĩxũcèx. ²³ Rũ yexguma duũxũgũxũ íyamugũguwena rũ guma mèxpũnewa ínaxũãchi ga Ngechuchu na nũxĩca yéma yayumũxèxũcèx. Rũ yexma nũxĩcatama nachũtaũ. ²⁴ Natürũ ga norũ ngúexũgũ rũ naxtaxaarũ ngãxũtũchiũgu nixãgũ ga yexguma. Rũ tacũ ga

buanecü yexma nüxü naxü, rü poraäcü nayuape. ²⁵ Rü yexguma marü yangunechaügu rü norü ngüexüğüwe inaxüächi ga Ngechuchu. Rü dexáchiüétügu nixü naxcèx ga norü ngüexüğü. ²⁶ Rü yexguma norü ngüexüğü nüxü daugügu ga dexáchiüétügu na yaxüxü, rü poraäcü nabèixächiäëgü. Rü norü muümaã aita naxüe, rü ñanagürüğü: —Wüxi i naxchiximare nixĩ —ñanagürüğü. ²⁷ Natürü ga Ngechuchu rü namaã nidexa rü ñanagürü nüxü: —¡Peporae! rü choma chixĩ. ¡Rü tâxü ipemuüëxü! —ñanagürü. ²⁸ Rü yexguma ga Pedru rü Ngechuchumaã nidexa rü ñanagürü: —Pa Corix, ega chi cuma quixĩgu, ¡rü choxü namu na choma rü ta dexaétügu chixüxücèx rü cuxütawa na chaxüxücèx! —ñanagürü. ²⁹ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Ëcü ¡nuã naxü! —ñanagürü. Rü yexguma ga Pedru rü ínaxüe ga nguewa. Rü inanaxüğü ga dexaétügu na yaxüxü na Ngechuchuxütawa naxüxücèx. ³⁰ Natürü yexguma nüxü yacuèxächigu ga na naporaxü ga buanecü rü namuü, rü inanaxüğü ga na dexáchiügu nanguxü. Rü aita naxü rü ñanagürü: —Pa Corix, ¡choxü rüngüxëë! —ñanagürü. ³¹ Rü yexgumatama ga Ngechuchu rü Pedrumëxëgu nayayauxächi, rü ñanagürü nüxü: —Cuma rü írarüwatama cuyaxõ. ¿Rü tüxcüü tama aixcüma cuyaxõxõchi? —ñanagürü. ³² Rü yexguma nguegu yachoügu ga Ngechuchu rü Pedru, rü nangupetü ga guma buanecü. ³³ Rü guxüma ga norü ngüexüğü ga nguewa yexmagüxü rü Ngechuchupëxegu nacaxápüxüğü rü nüxü nicuèxüüğü, rü ñanagürüğü nüxü: —Aixcümaxüchi cuma nixĩ i Tupana Nane quiixü —ñanagürüğü.

Yenecharétuanewa Ngechuchu nanameëxëë ga idaaweexü
(Mr 6.53-56)

³⁴ Rü yexguma marü yanguügu ga naxtaawa, rü Yenecharétuanewa nangugü rü yéma ínachoü. ³⁵ Rü yexguma yema duüxüğü ga yémacüãx nüxü icuèxächitanügu ga Ngechuchu na yĩxü ga guma, rü guxüma ga yema naãnewa nanguchiga ga yéma na nayexmaxü ga Ngechuchu. Rü yemacèx naxütawa nanagagü ga yema duüxüğü ga idaaweexü. ³⁶ Rü Ngechuchuxü nacèëxüğü na naxchirupechinügumare yangögügüxücèx. Rü guxüma ga yema naxchirupechinügu ingögüexü rü narümeë.

15

Tacü nixĩ i Tupanapëxewa duüxügüxü chixexëëxü
(Mr 7.1-23)

¹ Rü Ngechuchucèx naxĩ ga ñuxre ga Parichéugü rü ngüexëëruüğü ga ore ga mugüwa nguxëëtaegüxü ga Yerucharéüwa ne íxü. Rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürüğü: ² —¿Tüxcüü i curü ngüexüğü rü tama nagu

naxĩ i nuxcũmaũgũxũ i tórũ ɔxigũcũma? ¿Rũ tũxcũũ tama nayanguxẽẽgũ i ngẽma nacũma na Tupanacèx nayauxmẽxgũxũ naxũpa na nachibũexũ? —ñanagũrũgũ. ³ Natürũ ga Ngechuchu rũ nüxna naca ga yema Parichéugũ rũ ngũexẽẽruũgũ, rũ ñanagũrũ nüxũ: —¿Rũ tũxcũũ i pema rũ nüxũ pexo i Tupanaãrũ mu na nagu pexĩxũcèx i pecũmagũtama? ⁴ Erũ Tupana rũ norũ orewa rũ ñanagũrũ: “¿Tũxũ nangechaũ ya cunatũ rũ cue!”

ñanagũrũ. Rũ ngẽma orewa rũ ñanagũrũ ta:

“Rũ texé ya tũmanatũmaã rũ ẽxna tũmaẽmaã guxchigaxe rũ name nixĩ i noxtacũma ngẽmacèx tũxũ tayuxẽẽ”, ñanagũrũ. ⁵ Natürũ pema rũ ñaperũgũgũ:

“Marũ name ega wũxi ya yatũ nanatũxũ rũ naẽxũ ñaxgu: ‘Taxucürũwa chorũ ngẽmaxũmaã cuxũ charũngũxẽẽ erũ guxũma i chorũ ngẽmaxũ rũ marũ Tupanana chanaxã’,” ñaxgu. ⁶ Rũ ngẽxguma texé ngẽma ñagũgu rũ pexcèx rũ marũ namexũ na tama tũmanatũxũ rũ tũmaẽxũ tarũngũxẽẽxũ. Rũ ngẽmaãcũ ipeyanaxoxẽẽ i Tupanaãrũ mu na nagu pexĩxũcèx i pecũmagũtama. ⁷ Pema nixĩ i duũxũgũ i togũpẽxewa rũ meã pemaxẽnetaxũ, natürũ peãewa rũ chixexũgu perũxĩnũẽ. Rũ aixcũma nixĩ ga yema ore ga nuxcũmaũcũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Ichaxía pechiga ũmatũxũ ga ñaxũ:

⁸ “Ñãã duũxũgũ rũ naãxmaãmare choxũ nicuèxũũgũ. Natürũ naãewa rũ tama aixcũma chaugu narũxĩnũẽ. ⁹ Rũ taxuwama name na ngẽmaãcũ natũcèxma choxũ yacuèxũũgũxũ. Rũ guxũma i norũ ngũxẽẽtae rũ yatũgũarũ mugũmare nixĩ rũ tama aixcũma chorũ mu nixĩ”,

ñaxũ. ¹⁰ Rũ ñuxũchi ga Ngechuchu rũ duũxũgũcèx naca, rũ ñanagũrũ nüxũ: —¿Meã iperũxĩnũẽ i ñãã chorũ ore, rũ nagu perũxĩnũẽ! ¹¹ Ngẽma õna i duũxũgũ ngõxũ rũ tama ngẽma nixĩ i napecaduãxẽẽgũxũ. Natürũ ngẽma ore i chixexũ i nüxũ yaxuxũ, rũ ngẽma waxi nixĩ i napecaduãxẽẽgũxũ — ñanagũrũ. ¹² Rũ ñuxũchi ga norũ ngũexũgũ rũ naxcèx naxĩ, rũ ñanagũrũgũ nüxũ: —¿Pa Corix, tama ẽxna nüxũ cucuèx na Parichéugũãewa nangũxũ i ngẽma ore i namaã nüxũ quixuxũ? —ñanagũrũgũ. ¹³ Natürũ nüma ga Ngechuchu rũ nanangaxũ rũ ñanagũrũ nüxũ: —Guxũma i ngema nanetũ i tama Chaunatũ itoxũ rũ tá nanabẽx. ¹⁴ Rũ nüetama i ngẽma Parichéugũ, erũ namaãrũ cuèxruũgũ i ngexetũxũrũ nixĩgũ. Rũ ngẽxguma wũxi i ngexetũxũ rũ naxrũũ ngexetũxũmaã inacuèxgu rũ ngürũãchi ngẽma taxre rũ wũxi i ãxmaxũgu tá nügũmaã nayayicu —ñanagũrũ. ¹⁵ Rũ ñuxũchi ga Pedru rũ Ngechuchuna naca, rũ ñanagũrũ: —¿Tomaã meã nangoxẽẽ na ñuxũ ñaxũchiga yĩxũ i ngẽma ore i tomaã nüxũ quixuxũ! —ñanagũrũ. ¹⁶ Rũ

Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: —¿Éxna pema rü ta tama nüxũ pecuèxgüéga i ngëma ore? ¹⁷ ¿Tama éxna nüxũ pecuèx rü guxũma i ngëma òna i duũxũgü ngõxũ rü naãnüwa naxũ, rü yixcama rü ñuxũchi ínaxũxũ? ¹⁸ Natürü guxũma i ngëma ore i duũxũgü nüxũ ixuxũ rü naãëwa nixĩ i ne naxũxũ. Rü ngëma ore i chixexũ waxi nixĩ i napecaduãxëëgüxũ i ngëma duũxũgü. ¹⁹ Erü naãëwa nixĩ i chixexũgu naxĩnũëxũ i duũxũgü. Rü ngëma ne naxũ na namaëtaxũ, rü to i ngexũ i âtexũmaã na inapexũ, rü na nangëãëmarexũ, rü na nangĩxũ, rü na yadoratèxáxũ, rü na naguxchigawèxexũ. ²⁰ Rü guxũma i ngëma chixexũ waxi nixĩ i duũxũgüxũ pecaduãxëëxũ. Natürü ngëma na tama nayauxmëxgüxũ naxũpa na nachibüexũ, rü ngëma rü tama nanapecaduãxëë i duũxũgü —ñanagürü.

*Wüxi ga ngecü ga to ga nachiüãnecüãx ga Ngechuchuaxü
yaxõxcüchiga
(Mr 7.24-30)*

²¹ Rü yexguma yéma inaxũächigu ga Ngechuchu, rü Tiruane rü Chidãüãneärü ñanegüwa naxũ. ²² Rü Ngechuchuxütawa ingu ga wüxi ga ngecü ga Canácüãx ga Tiruanegu ächiücü. Rü tagaäcü ngĩgürügü nüxũ: —Pa Cori Pa Dabítanüxũx, ¡cuxũ changechaütümüü! Erü chauxacü rü wüxi i ngoxo ngĩwa nangëxma i poraäcü ngĩxũ chixewexũ —ngĩgürügü. ²³ Natürü ga Ngechuchu rü tama ngĩxũ nangãxũ. Rü düxwa ga norü ngüexũgü rü naxcèx naxĩ, rü Ngechuchuxũ nacèèxũgü, rü ñanagürügü: —Pa Corix ¡Ngĩmaã nüxũ ixu i ngëma nge rü iyaxũ, erü tawe iyacaechigü! —ñanagürügü. ²⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Tupana núma choxũ namu na Yudíugü i pecaduãxgüxũcèxicatama na chadauxüçèx —ñanagürü. ²⁵ Natürü ngĩma ga yema nge ga tama Yudíu ixĩcü rü Ngechuchucèx iyaxũ. Rü napëxegu iyacaxãpüxũ, rü ngĩgürügü nüxũ: —Pa Corix ¡choxũ rüngüxëë! —ngĩgürügü. ²⁶ Natürü Ngechuchu rü ñanagürü: —Tama name i taxacügüna tanapu i norü òna na airugüna naxãxüçèx —ñanagürü. [Rü yema ñanagürü yerü nümagü ga Yudíugü rü nügü nixugüe na Tupanaxãcügüxũchi yĩgüxũ rü yema togü rü ñoma airugürüü na yixĩgüxũ.] ²⁷ Natürü ngĩma ga yema nge rü ngĩgürügü: —Rü aixcüma nixĩ i curü ore, Pa Corix, natürü airugü rü ta norü yoraarü ònatüchi i mechawa rüyixũ nangõx —ngĩgürügü. ²⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngĩxũ: —Pa Ngecüx, aixcümaxüchi cuyaxõ. Marü tá chanaxü i ngëma cuma cu-naxwèxexũ —ñanagürü. Rü yexgumatama ngĩxcèx nitaane ga ngĩxãcü.

Ngechuchu rü nanameëxëë ga muxũma ga idaaweexü

29 Rū yemawena ga Ngechuchu rü inaxũãchi ga yema naãnewa, rü naxtaxa ga Gariréacutüwa naxũ. Rū ñuxũchi wüxi ga mèxpũnewa ínaxũãchi, rü yéma nayarüto. 30 Rū muxũma ga duũxũgü naxütawa nangugü. Rū yéma naxütawa nana-gagü ga duũxũgü ga ichixeparagüxũ, rü ngexetügüxũ, rü tama idexagüxũ, rü chixechacüügüxũ, rü muxũma ga togü ga idaaweexũ. Rū Ngechuchupëxegu nayamugü, rü nüma ga Ngechuchu rü nanameëxëë. 31 Rū ga duũxũgü rü poraãcü nabèixãchiãëgü ga yexguma nüxũ nadaugügu ga ñuxãcü yema noxri tama idexagüxũ rü marü na yadexagüxũ, rü yema noxri chixechacüügüxũ rü marü naxcèx na yataanegüxũ, rü yema noxri chixeparagüxũ rü marü na nameparagüxũ, rü yema noxri ngexetügüxũ rü marü na yadauchigüxũ. Rū yemacèx ga duũxũgü rü Tupanaxũ nicuèxüügü.

*Ngechuchu nanachibüexëë ga 4000 ga yatügü
(Mr 8.1-10)*

32 Rū ñuxũchi ga Ngechuchu rü norü ngüexüügücèx naca, rü ñanagürü nüxũ: —Choxũ nangechaütümüügü i ñaã duũxũgü, erü marü tomaëxpüx i ngunexũ nuã chauxütawa nangëxmagü, rü nüxũ nataxuma i norü õna. Rū taxuacüma ngëmaãcümare nachiuüwa chanamugü, erü ngürüãchi namagu tá nayaturae —ñanagürü. 33 Rū norü ngüexüügü rü ñanagürügü nüxũ: —¿Natürü ngextá tá tanayaxu i õna naxcèx i guxũma i ñaã duũxũgü? Erü taxúema nuxma taxãpata i nuã —ñanagürügü. 34 Rū Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Ñuxre i pãu pexũ nangëxma i pemax? —ñanagürü. Rū nanangãxüügü, rü ñanagürügü: —Toxũ nangëxma i 7 i pãu rü noxretama i choxnixãcügüxicatama —ñanagürügü. 35 Rū ñuxũchi ga Ngechuchu rü duũxũgüxũ namu na ñaxtüanewa natogüxüçèx. 36 Rū nanade ga yema 7 ga pãu rü yema choxnigü. Rū Tupanana moxë naxã. Rū ñuxũchi inanabücu. Rü norü ngüexüügüna nanana na duũxũgüxũ yanuãxüçèx. 37 Rü guxũma ga duũxũgü rü meãma nachibüë. Rü yemawena rü 7 ga pexchigü nanapagüamatama namaã ga yema pãu rü choxnichipëxegü ga íyaxügüxũ. 38 Rü yema yéma chibüexũ rü 4,000 ga yatügü nixĩ, natürü ga ngexüügü rü buxüügü rü tama nayaxugü. 39 Rü yemawena ga Ngechuchu rü duũxũgüxũ ínimugü. Rü ñuxũchi wüxi ga ngegu nixüë, rü Magadáaru naãnewa naxũ.

16

Parichéugü rü Chaduchéugü naxcèx ínacagü na nüxũ nüxũ nadauxëëgüxüçèx ga wüxi ga cuèxruü ga Tupanaãrü poramaã naxüxü

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

1 Rü ga Parichéugü rü Chaduchéugü rü Ngechuchuxü ínayadaugü. Rü Ngechuchuna nacagüe na nüxü nüxü nadauxëëgüxcèx ga wüxi ga cuèxruü ga Tupanaârü poramaã naxüxü, yerü nüxü naxügüchaümare. 2 Natürü nüma ga Ngechuchu rü nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —Pema rü yáuanecü rü ñaperügügü:

“Name tá nixí i moxüârü ngunexü, erü nadautüweane”, ñaperügügü. 3 Rü ngëxguma pèxmama nadautüweanegu rü poraãcü nacaixanegu, rü:

“Nachixe tá nixí i ngunexü” ñaperügügü. Pema nixí i duüxügü i togüpëxewa meã pemaxënetaxü, natürü chixexügu perüxîñüë. Rü pema nüxü pecuèx na penangügüxü i ñuxgu tá nameñexü rü ñuxgu tá nachixeanexü. Natürü ñuxma na yanguxü i ngëma cuèxruüü ga nuxcüma Tupana pemaã ixunetaxü rü tama nüxü pecuëxgüéga na tacüchiga yîxü —ñanagürü. 4 Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Ñãã duüxügü i chixecümagüxü rü tama yaxögüxü rü naxcèx ínacagü i wüxi i cuèxruü i Tupanaârü poramaã üxü. Natürü yema cuèxruü ga nuxcümaücü ga Tupanaârü orearü urüü ga Yonáxü ngupetüxürüüxícatátama nadaugü. Rü yexgumarüü na bayenaânüwa na ínaxüxüxü, rü choma rü ichatáxüwa tá íchaxüxü. Rü taxuxütáma i to i cuèxruüxü nüxü chadauxëë i ñãã duüxügü —ñanagürü. Rü ñuxüchi nüxna yéma nixü ga Ngechuchu, rü inaxüâchi.

Parichéugüarü pãũârü puxëëruüchiga
(Mr 8.14-21)

5 Rü yexguma naxtaxaarü tocutüwa naxíxgu ga norü ngüexügü, rü nüxü inayarüngümaë na nawemü ta íyangegüxü. 6 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Dücèx, pexuãëgü naxcèx i Parichéugü rü Chaduchéugüarü pãũârü puxëëruü! —ñanagürü. 7 Rü yema norü ngüexügü rü inanaxügüë ga nügü na ñagüxü: —Ngëma ñanagürü tüxü, erü tama tawemüta ítingegü —ñanagürügü. 8 Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuèxama ga ñuxãcü na yadexagüxü ga norü ngüexügü. Rü yemacèx ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü,

“Tüxü nataxu i tawemü” ñaperügügü? Pema rü tama aixcüma peyaxögü. 9 —¿Tama ëxna nüxü pecuëxgüéga rü nüxna pecuëxãchie ga yema wüximëëxpüx ga pãũ ga yema 5,000 ga yatügücèx ichabücuxü? ¿Rü ñuxre ga pexchi penaxüãcuxü namaã ga yema naxchipëxegü ga íyaxügüxü? 10 —¿Rü tama ëxna nüxna pecuëxãchie ga yema 7 ga pãũ ga yema 4,000 ga yatügücèx ichabücuxü? ¿Rü ñuxre ga pexchi penaxüãcuxü namaã ga yema naxchipëxegü ga íyaxügüxü? 11 —¿Rü ñuxãcü nixí i tama nüxü pecuáxü i tama pãũchiga na chidexaxü i ngëxguma ñachagu:

“¡Pexuãëgü naxcèx i Parichéugü rü Chaduchéugüarü pãũârü puxëëruü!” ñachagu? —ñanagürü ga Ngechuchu. ¹² Rü yexguma ga norü ngúexügü rü nüxü nacuèxgü ga tama pãũârü puxëëruüchiga na yadexaxü ga Ngechuchu, natürü Parichéugü rü Chaduchéugüarü nguxëëtaechiga na yïixü ga na yadexaxü.

Pedru nanangoxëë na Cristu na yïixü ga Ngechuchu
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Rü yexguma Checharéa ga Piripuaneârü ngaicamana nanguxgu ga Ngechuchu, rü norü ngúexügüna naca, rü ñanagürü: —¿Ñuxü ñaxü i duüxügü i chauchiga na texé chiïxü i chomax? —ñanagürü. ¹⁴ Rü nüma ga norü ngúexügü rü nanangãxü rü ñanagürügü: —Nangëxma i duüxügü rü:

“Cuáü ya baiüxëëruü quixi” ñagüxü. Rü togü i:

“Eria quixi” ñagüxü. Rü togü i:

“Yeremiã quixi” ñagüxü. Rü togü rü:

“Wüxi ga nuxcümaücü ga Tupanaârü orearü uruü quixi” ñagüxü —ñanagürügü. ¹⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxna naca rü ñanagürü: —¿Rü pema i ñuxü ñapegüxü choxü na texé chiïxü? —ñanagürü. ¹⁶ Rü Chimáü ga Pedru nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —Cuma nixi i Cristu ya Tupana ya maxücü Nane quiïxü —ñanagürü. ¹⁷ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Cuma rü aixcüma cutaãë, Pa Chimáüx, Pa Yoná Nanex, erü taxuüma i duüxü nixi i cuxü nüxü cuèxëëxü i ngëma, natürü Chaunatü ya daxügücü nixi ya cuxü nüxü cuèxëëcü na Nane chiïxü. ¹⁸ —Rü choma cumaã nüxü chixu rü cuma rü Pedru quixi. Rü ngëma cuéga rü “nuta” ñaxüchiga nixi. Rü cuma tá nixi i chorü duüxügüarü dauruü quiïxü. Rü Chataná rü täütáma nüxü narüyexera i ngëma chorü duüxügü. ¹⁹ —Rü choma rü tá cuxna chanaxã i chorü ore na duüxügümaã nüxü quixuxüçèx na nüxü nacuèxgüxüçèx na ñuxãcü daxügüxü i naãnewa nangugüxü i ngextá Tupana äëxgacü íixüüwa. Rü yixema tama cuxü irüxïnüëxë i ngëma ore rü täütáma ngëma tichocu. Natürü yixema meã cuxü irüxïnüëxë i ngëma ore rü aixcüma ngëma Tupana äëxgacü íixüüwa tá tangugü —ñanagürü. ²⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexügümaã nüxü nixu, rü ñanagürü: —¡Taxúemaãtáma nüxü pixu na choma rü Cristu chiïxü! —ñanagürü.

Ngechuchu nanaxunagü ga norü yuxchiga
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Rü yemawena inanaxügü ga norü ngúexügümaã nüxü na yaxuxü ga tacü tá nüxü na üpetüxü. Rü ñanagürü: —Choma rü Yerucharéüwa tá chaxü, rü ngëma poraãcü ngúxü tá choxü ningexëëgü. Rü choxü tá nimèxgü i Yudüguarü

ãëgacügüerugü rü paigüarü äëxgacügü rü ngúexëëruügü i ore i mugüwa nguxëëtaegüxü. Natürü tomaëxpüx i ngunexü ngupetügu rü wena táxarü chamaxü —ñanagürü. ²² Rü yexguma ga Pedru rü nüxíca noxrüwama Ngechuchuxü naga, rü inanaxügü ga na naxucüxëãxü, rü ñanagürü: —Pa Corix, Tupana rü tama nanaxwëxe na ngëmaãcü quidexaxü. Rü täütáma ngëmaãcü cuxü nangupetü i cumax —ñanagürü. ²³ Natürü ga Ngechuchu rü Pedrucëx nadaueguãchi, rü ñanagürü nüxü: —¡Choxna ixügachi, Pa Chatanáx, erü chixexügu choxü cunguxëëchaü! Rü tama Tupana nagu rüxínüxügü curüxínü, rü yatügü nagu rüxínüxügumare curüxínü i cumax —ñanagürü. ²⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexügüxü ñanagürü: —Rü ngëxguma texé chowe rüxüxchaügu, ¡ëcü nüxü tarüxo i tümaärü ngúchaü, rü namaã tabora i ngëma guxchaxügü i tümacëx ínguxü i ñoma curuchawa tipotaxürüü tüxü ixíxëëxü, rü ngëmaëtüwa chowe tarüxüãma! ²⁵ Erü yíxema tügü maxëchaxëëchaüxë rü tá tayu. Natürü yíxema chauxcëx yúxe rü aixcüma tá tüxü nangëxma i maxü i taguma gúxü. ²⁶ Rü ¿Tacüwa i nüxü namexü ya wüxi ya yatü ega nayauãxgu i guxüma i ñoma i naãneärü ngëmaxügü, natürü iyanatauxëëãgu i norü maxü? Erü taxucürüwama wüxi ya yatü rü norü dïërumaã naxcëx nataxe i norü maxü. ²⁷ Erü choma i Tupana Nane na duüxüxü chíxü rü wena táxarü núma chaxü. Rü ngëxguma rü Chaunatü ya Tupanarüü tá äëxgacü chixí, rü daxüçüãx i orearü ngeruügümaã tá íchangu. Rü ngëxguma tá nixí i nüxü chanaxütanüxü i wüxichigü i duüxügü i ngëma ñuxãcü chauxcëx na namaxëxürüüãcüma maxëxü. ²⁸ Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü nangëxma i ñuxre i duüxügü i núma ngëxmagüxü rü täütáma nayu ñüxmatáta choxü nadaugü na yuwa ícharüdaxü rü aixcüma äëxgacü ya poracü na chíxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

17

Ngechuchu rü toraxüãcü nangox

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Rü 6 ga ngunexüguwena rü Ngechuchu ínayagagü ga Pedru rü Chaütiágu rü Cuáü ga Chaütiágueneë. Rü nüxícatama wüxi ga mëxpúnewa noxrüwama namaã naxü. ² Rü yéma yema ngúexügüpëxewa rü toraxüãcü nangox ga Ngechuchu. Rü üëxcürüü nixí ga nachiwe ga na yayauracüüxü. Rü naxchiru rü ta üëxcüemarüü nixí ga na nangóonexëëãxü. ³ Rü ngürüãchi yéma naxcëx nangoxgü ga Moiché rü Ería. Rü Ngechuchumaã yéma nidexagü. ⁴ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Pa Corix, name nixí nuã tangëxmagü. Rü ngëxguma cunaxwëxegu rü tá tanaxü

ya tomaēxpūx ya dūxenū, rü wūxi ya cuxcèx, rü nái ya Moīchécèx, rü nái ya Eríacèx —ñanagürü. ⁵ Rü yexguma íyadexayane ga Pedru rü wūxi ga caixanexū ga nangóonexēēxū rü natanūgu nayangaixema. Rü yema caixanexūwa inanaxū ga wūxi ga naga ga ñaxū: —Daa nixī ya Chaune ya nūxū changechaūxūchicü rü namaā chataāēxūchicü. ¡Rü naga pexīnūē! —ñanagürü. ⁶ Rü yexguma yemaxū naxīnūēgu ga yema ngúexūgü, rü ñaxtūanegu nanangücuchiāchitanū, yerü poraācū namuūē. ⁷ Natürü ga Ngechuchu rü naxcèx nixū, rü nūxū nayarüngögü, rü ñanagürü nūxū: —¡Ipechigü rü tāxū ipemuūēxū! —ñanagürü. ⁸ Rü yexguma wenaxārü nadaunagütanūgu, rü Ngechuchuxūxīcatama nadaugü rü taxúema ga toguexū nadaugü. ⁹ Rü yexguma ínaxīgügu ga guma mēxpūnewa, rü Ngechuchu nayaxucuxēgü ga taxúemaāma na nūxū yaxugüexūcèx ga yema yéma nūxū nadaugūxū, ñuxmatáta yuwa ínada xgu rü wena namaūxgu. ¹⁰ Rü ñuxūchi ga yema ngúexūgü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tūxcüü i ngēma ngúexēēruūgü i ore i mugüwa nguxēētaegūxū rü ñanagürügü:

“Ería tá nixī ya nūxīra cuxūpa nuā ūcū?” ñanagürügü. ¹¹ Rü Ngechuchu nanangāxū, rü ñanagürü: —Aixcūma nixī i Ería na nūxīra tá núma naxūxū na chauxūpa Tupanacèx yamexēēāxūcèx i duūxūgü. ¹² Natürü choma pemaā nūxū chixu, rü Ería rü marü núma naxū, natürü duūxūgü rü tama nūxū nacuèxgü na texe yīxū. Rü yemacèx chixri namaā nachopetü. Rü ngēxgumarūū tá ta nixī na chixri tá chomaā nachopetūxū i duūxūgü —ñanagürü. ¹³ Rü yexguma ga yema ngúexūgü rü nūxū nicuèxāchitanū ga Cuāū ga baiūxēēruūchiga na yīxū ga yema Ngechuchu namaā nūxū ixuxū.

Ngechuchu rü nanamexēē ga wūxi ga bucü ga ngoxo nawa yexmacü

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Rü yexguma duūxūgü íyexmaxūwa nangugügu, rü wūxi ga yatü Ngechuchucèx nixū. Rü napēxegu nayacaxāpūxū rü ñanagürü nūxū: ¹⁵ —Pa Corix, ¡nūxū nangechaū ya chaune rü naxcèx yataanexēē! Erü muēxpūxcüna rü naxāūāēxū, rü poraācū nūxū nangux. Rü muēxpūxcüna rü ūxūxetügu nayanguxēē, rü ēxna dexágu. ¹⁶ —Rü nuā curü ngúexūgüxūtawa chanaga, natürü nūmagü rü tama nūxū nacuèxgü na namexēēgüāxū —ñanagürü. ¹⁷ Rü yexguma Ngechuchu nanangāxū, rü ñanagürü nūxū ga yema duūxūgü ga yéma yexmagūxū: —Pa Duūxūgü i Tama Yaxōgūxū i Chixri Maxēūx, ¿ñuxguratáta i pemaā chanuxmaxū rü

yaxna pemaã chaxĩnũxũ? ¡Nuã penaga ya yima bucü! — ñanagürü. ¹⁸ Rü Ngechuchu nananga ga yema ngoxo ga guma bucüwa yexmaxũ. Rü yemaãcü ínanatèxüchi ga yema ngoxo. Rü yexgumatama naxcèx nitaane ga guma bucü. ¹⁹ Rü yemawena ga norü ngúexügü rü noxrüwama Ngechuchumaã nidexagü. Rü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü nüxũ: —Pa Corix, çtũxcüü i toma rü taxuacüma ínanatèxüchi i ngẽma ngoxo? —ñanagürügü. ²⁰ Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Pema rü taxuacüma ípenatèxüchi erü tama aixcüma peyaxõgü. Rü aixcüma pemaã nüxũ chixu, rü ngẽxguma chi woo wüxi ya motachachirerüxũ naxiraxüchigu i perü õ, rü chi daa mèxpúnemaã nüxũ pixuxgu na yaxügachixüçèx, rü chi pega naxĩnũ. Rü taxuxũ chima pexũ naguxcha ega aixcüma peyaxõgügu. ²¹ —Natürü ñaãrũü i ngoxo rü tama ínaxũxũ ega tama ixaureãcüma iyumüxëgu —ñanagürü.

*Ngechuchu rü wenaxãrũ nanaxunagü ga norü yuxchiga
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)*

²² Rü yexguma norü ngúexügümaã Gariréaarü naãnegu yaxũxgu ga Ngechuchu, rü norü ngúexügümaã nüxũ nixu, rü ñanagürü: —Choma ya Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rü chixri tá chomaã nachopetü rü ãëxgacügüna tá choxũ namugü i duũxügü. ²³ —Rü tá choxũ nimèxgü, natürü tomaëxpüx i ngunexüguwena rü wena táxarü chamaxũ —ñanagürü. Rü yexguma yema orexü naxĩnũëgu ga norü ngúexügü, rü poraãcü nangechaügü.

Ngechuchu ngĩxũ naxütanü ga yema dïëru ga tupauca ga taxüncèx ngĩxũ nayauxgücü

²⁴ Ngechuchu rü norü ngúexügümaã Capernáũãrũ íãnewa naxĩ. Rü yexguma yéma nangugügu rü Pedruxũ ínayadaugü ga yema yatügü ga tupauca ga taxüncèx dïëru ngĩxũ yaxgüxũ. Rü Pedruna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Yima curü Cori rü tama ëxna ngĩxũ naxütanü i ngẽma dïëru i tupauca ya taxüneãrũ ixĩcü? —ñanagürügü. ²⁵ Rü Pedru nanangãxũ, rü ñanagürü: —Ngẽmáãcü nanaxütanü —ñanagürü. Rü yixcama ga yexguma íxgu naxücuxgu ga Pedru, rü Ngechuchuxira Pedrumaã nidexa, rü ñanagürü nüxũ: —¿Ñuxũ ñacuxũ i cumax, Pa Pedrux, rü ngextá nixĩ i nayauxgüãxũ i norü dïëru i guxũ i nachiuãneãrũ ãëxgacügü? ¿Cuxcèx i nügütanüwatama rü ëxna togü i duũxügütanüwa? —ñanagürü. ²⁶ Rü Pedru nanangãxũ, rü ñanagürü: —Maneca togü i duũxügütanüwa nixĩ i nayauxgüãxũ —ñanagürü. Rü ñuxüchi Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: —Rü ngẽxguma ngẽmaãcü yixĩgu, rü yixema na Tupanaãrũ ixĩgüxũ rü taxucèxma tanaxütanügü. ²⁷ —Natürü ngẽma na taxüema tamaã nuxüçèx, rü chanaxwëxe

i cuyaxütanü i ngẽma dïeru. ¡Rü yéa naxtaawa naxü, rü ngema yapoxwaxe! ¡Rü ngẽma nüxïraüxü i choxni i cunapoxwaüxü rü naãxwa tá nüxü icuyangau i wüxi i dïeru i nagu mexü na yangutanüxëëxücèx i chauxcèx rü cuxcèx rü ta! ¡Rü tupauca ya taxünewa nange i ngẽma dïeru, rü yaxütanü! —ñanagürü.

18

¿Texé tá tixï ya guxãärü yexera ixïxë?

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Rü yexguma ga norü ngúexügü rü Ngechuchucèx naxï rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Pa Corix, texé tá tixï ya guxãärü yexera ixïxë i ngẽma Tupana ãëxgacü íixïxüwa? —ñanagürügü. ² Rü yexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga buxücèx naca, rü norü ngúexügüarü ngãxütanügu nanachixëë. ³ Rü ñuxüchi ñanagürü nüxü: —Dücèx, Pa Chorü Ngúexügüx, aixcüma pemaã nüxü chixu, rü ngëxguma tama nüxü perüxoegu i ngẽma na togüarü yexera pegü pixïgüxëëchaüxü rü ñuxüchi tama ñaã buxürüü pegü íperüxïragu, rü taxucürüwa pichocu i ngextá Tupana ãëxgacü íixïxüwa. ⁴ —Rü aixcüma yïxema tügü íruxïraxe rü ñaã buxürüü ixïxë, rü yïxema tá tixï ya guxãärü yexera ixïxë i ngextá Tupana ãëxgacü íixïxüwa. ⁵ —Rü texé ya chauégagu meã nayaxúxe i wüxi i buxü i ñaärüü ixïxü rü choxü nixï i tayaxuxü.

Naxãücüma nixï na pecadugu inguxü

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ —Rü texé ya pecadugu nanguxëxë i wüxi i ñaã buxügü i choxü yaxögüxü rü tümacèx rü narümemaë chi nixï na noxtacüma wüxi ya nuta tümanaãwa nayangacuchixü, rü ñuxüchi ngẽmaãcü taxtüchiüwa tüxü nayarütáexü na ngëxma tayuxücèx. ⁷ —Ñoma i naãnecüãx i duüxügücèx rü wüxi i taxü i ngechaü nixï na nangëxmaxü i muxüchixü i tacü i pecadugu nayixëëxü. Rü guxüguma tá nangëxma i ngẽma chixexügü, natürü wüxi i ngechaüxüchi tá nixï naxcèx i ngẽma yatü i togüxü pecadugu nguxëëxü. ⁸ —Rü ngẽmacèx i ngëxguma chi cuxmëx rü ëxna cucutü pecadugu cuxü nguxëëgu, rü name nixï i noxtacüma ícunadae rü yaxügu cuyaña. Erü narümemaë nixï i cuboxmëxãcüma rü ëxna cubocutüãcüma na cunayaxuxü i curü maxü na tama guxüne ya cuxmëxmaã rü ëxna guxüne ya cucutümaã üxü ya taguma ixoxünewa quitëxcuchixücèx. ⁹ —Rü ngëxguma chi cuxetü pecadugu cuxü nguxëëgu, rü name nixï i ícunacaxüchi, rü yaxügu cunaña. Erü narümemaë nixï i wüxixetümaã na cunayaxuxü i curü maxü na tama guxüne ya cuxetümaã üxü ya ngoxogü nagu poxcuenewa na quitëxcuchixücèx. [Rü ngẽmaãcü woo cuxü

naguxchagu, natürü name nixĩ i nüxna quixũgachi i guxũma i ngẽma chixexũgü i nagu cunguchaũxũ.]

Ore ga carneru ga iyarütaxuxũgu ixuxũ
(Lc 15.3-7)

10 —Rü tama name i nüxũ pexoox i wüxi i buxũ i ñaärüũ choxũ yaxõxũ. Erü ngẽma norü dauruũgü i orearü ngeruũgü i daxũcũñax rü guxũguma Chaunatü ya daxũgucüpẽxewa nangẽxmagü na ngẽma ngẽma buxũetüwa nachogüxücèx. 11 —Rü choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ rü núma chaxũ na chanamaxẽxẽxücèx i duũxũgü iyarütaxuxũ. 12 —¿Rü ñuxũ ñapegüxũ i pema ega wüxi ya yatü rü nüxũ nangẽxmagu i 100 i carnerugü rü wüxi nüxũ iyarütaxuxu? ¿Taux êxna i nachitaũgu namugüãxũ i ngẽma 99, rü ñuxũchi naxcèx yadauxũ i ngẽma nüxũ iyarütaxuxũ? 13 —Rü ngẽxguma nüxũ iyangauxgu, rü namaã nataãxũchi i ngẽma norü carneru. Rü woo guxũguma namaã nataãe i ngẽma 99 i tama iyarütaxuxũ, natürü yexeraãcũxũchi namaã nataãe i ngẽma wüxi i iyarütaxuxũ, erü marü nüxũ inayangau. 14 —Rü ngẽxgumarüũ ta nixĩ ya Penatü ya daxũgucü na tama nanaxwèxexũ na wüxi i ñaã buxũ na iyarütaxuxũ.

Ñuxãcü tamücüxũ na ingechaũxũchiga
(Lc 17.3)

15 —Rü ngẽxguma cueneẽ chixexũ cumaã üxgu, rü name nixĩ i nüxĩcatama namaã quidexa, rü nüxna nüxũ cucuèxãchixẽe i ngẽma norü chixexũ i cumaã naxũxũ. Rü ngẽxguma cuga naxĩnügu, rü marü wenaxarü mexüçèx cunataeguxẽe i ngẽma cueneẽ. 16 —Natürü ngẽxguma tama cuga naxĩnügu i ngẽma cueneẽ, rü name nixĩ i naxcèx cuca i wüxi rü êxna taxre i duũxũgü na nümagü rü ta namaã yadexagüxücèx i ngẽma cueneẽ. 17 —Rü ngẽxguma rü ta tama nüxũ inaxĩnügu i ngẽma taxre i duũxũgüarü ore, rü name nixĩ i guxũ i yaxõgüxũmaã nüxũ quixu na ngẽma cueneẽmaã yadexagüxücèx. Rü ngẽxguma rü ta tama nüxũ inaxĩnügu i ngẽma yaxõgüxũarü ore, rü name nixĩ i wüxi i duũxũ i tama yaxõxürüũgu namaã curüxĩnü. 18 —Rü aixcüma pemaã nüxũ chixu rü yixema núma ñoma i naãnewa tama pexũ irüxĩnüxẽ i chorü ore rü täütáma Tupana aẽxgacü íixĩũwa tichocu. Natürü yixema meã pexũ irüxĩnüxẽ i ngẽma ore rü aixcüma ngẽma tá tangu. 19 —Rü pemaã nüxũ chixu rü ngẽxguma chi taxre i pema i núma ñoma i naãnewa rü wüxigu ÷acücèx ípecaxgu i Chaunatü ya daxũgucüxütawa, rü núma ya Chaunatü rü tá pexna nanaxã. 20 —Erü ngẽma ngextá taxre rü êxna tomaẽxpüx i duũxũgü chauégagu íngutaquẽxexũwa, rü choma rü ta norü ngãxütanüwa changẽxma —ñanagürü.

21 Rū yexguma ga Pedru rū Ngechuchucèx nixū, rū nūxna naca, rū ñanagürü: —¿Pa Corix, ngëxguma chaueneẽ chixexū chomaã üxgu, rū ñuxreẽxpüxcüna i namexū na nūxū nūxū changechaüxū naxcèx i ngëma chixexū i chomaã naxüxū? ¿Rū marü namexū i cuxcèx ega 7 ëxpüxcüna yixīgu na nūxū nūxū changechaüxū? —ñanagürü. 22 Rū Ngechuchu nanangãxū rū ñanagürü: —Tama name i 7 ëxpüxcünaxīcatama nūxū nūxū cungechaü. Natürü guxūgutáma nixī i nūxū nūxū na cungechaüxū woo 70 ëxpüxcüna i 7 wa nangu —ñanagürü.

Ore ga ãëxgacüarü duüxū ga tama namücüaxū nūxū ngechaüxū ga norü ngetanügu ixuxū

23 Rū Ngechuchu rū ñanagürü: —Rū ngëma Tupana na ãëxgacü ixixū, rū ñoma wüxi ga nachiuñãeãrū ãëxgacü ga norü duüxügü ga nūxū nangetanügüxūmaã namexëẽchaüxürü nixī. 24—Rū yexguma inaxügüãgu ga meã nūxū na yadaugüxū ga yema nūxū nangetanügüxūpane, rū naxütawa nana-gagü ga wüxi ga norü duüxū ga taxüchicü ga dīeru nūxū ngīxū ngetanüxū. 25 —Natürü ga yema norü duüxū rū nangearü dīeruãx, rū taxuacüma norü cori ga ãëxgacüaxū nanaxütanüega. Rū yemacèx ga yema ãëxgacü rū norü churragüxū namu na to ga corixū namaã nataxegüxücèx ga yema yatü, wüxigu tümamaã ga naxmèx rū naxãcügü rū norü yemaxügü, na yema natanü ga dīerumaã naxütanüãxücèx ga norü ngetanü. 26—Rū yexguma ga yema norü duüxū rū norü ãëxgacüpëxegu nacaxãpüxü, rū nūxū nacèèxū, rū ñanagürü:

“Pa Corix ¡choxū nangechaü! Rū marü tá chapuracü, rū tá cuxū chanaxütanü i guxūma”, ñanagürü. 27 —Rū yema norü ãëxgacüaxū nangechaütümüü, rū yemacèx namaã nūxū nixu ga marü tama nūxū na naxütanüãxücèx ga yema norü ngetanü. Rū ñuxūchi ínananguxuchixëẽ. 28 —Natürü yexgumatama yéma ãëxgacüxütawa ínaxüüxgu ga yema yatü, rū nūxū inayangau ga wüxi ga namücü ga írarüwatama nūxū nange-tanüxū. Rū yema yatü rū nūxna natüxüe, rū nananuxnaxã, rū ñanagürü nūxū:

“¡Choxū ngīxū naxütanü i ngëma dīeru i ngīxū cungetanücü!” ñanagürü. 29 —Rū yexguma ga yema namücü rū yema yatüpëxegu nacaxãpüxü, rū nūxū nacèèxū, rū ñanagürü:

“Pa Chomücüx, ¡choxū nangechaü! Rū marü tá chapuracü, rū tá cuxū chanaxütanü i guxūma”, ñanagürü. 30 —Natürü ga yema yatü rū tama nūxū nacuáxchaü ga yema ore. Rū poxcupataügu tüxū napoxcuama ñuxmata nūxū tanaxütanü ga yema tümäärü ngetanü. 31 —Rū yexguma togü ga yema ãëxgacüarü duüxügü nūxū daugügu ga yema ngupetüxū, rū poraãcü naãëwa nangux ga yema naxüxū ga yema yatü. Rū norü corixütawa naxī rū nūxū nayarüxugüe ga guxūma ga

yema ngupetüxü. ³² —Rü yexguma ga yema âëxgacü rü nanamu ga norü churaragü na naxütawa nagagüãxüçèx ga yema yatü. Rü yexguma naxütawa nanguxgu, rü ñanagürü nüxü:

“Wüxi i chixexü i chorü duüxü quixi. Choma rü cuxü nüxü changechaü ga yema choxü cungetanüxü, erü choxü cucèèxü na tama cuxü chapoxcuxüçèx. ³³ —Rü cuma rü chita nüxü nüxü cungechaü i ngëma cumücü i cuxü nangetanüxü, yexgumarüü ga choma rü cuxü nüxü na changechaüxürüü ga yema choxü cungetanüxü”, ñanagürü nüxü. ³⁴ —Rü poraãcü nanuxüchi ga yema âëxgacü. Rü norü churaragüxü namu na napoxcugüãxüçèx ga yema yatü ñuxmata guxü nüxü naxütanü ga yema nüxü nangetanüxü —ñanagürü ga Ngechuchu. ³⁵ Rü ñuxüchi ñanagürü ta: —Rü ngëxgumarüü tá pemaã nanaxü ya Chaunatü ya daxügücü i ngëxguma tama wüxichigü aixcüma peenexëgüaxü nüxü perüngümaegu i ngema chixexü i pemaã naxüxü —ñanagürü.

19

Parichéugü rü Ngechuchuna nacagüe i táxmèxchiga
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Rü yema ñaxguwena ga Ngechuchu rü inaxüãchi ga Gariréaarü nañewa. Rü natü ga Yudáüãrü tocutüwa naxü ga Yudeaarü nañewa. ² Rü muxüma ga duüxügü nawe narüxi, rü nüma ga Ngechuchu rü yéma nanameëxëë ga yema idaaweexü. ³ Rü Ngechuchucèx naxi ga ñuxre ga Parichéugü, rü nüxna nacagü rü ñanagürügü: —¿Cuxcèx namexü i wüxi i yatü na ínatáxmèxmarexü ega tacü rü chixexü taxüxgu ya naxmèx? —ñanagürügü. Rü yemaãcü nüxna nacagü yerü Ngechuchuxü chixexügu nanguxëëgüchaü. ⁴ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —¿Taguma ëxna nawa pengüe i ngëma Tupanaãrü ore i úmatüxü i nüxü ixuxü ga noxri Tupana naxüxgu ga duüxügü, rü yatüxü rü ngecüxü na naxüxü? ⁵ —Rü ñanagürü ga Tupana:

“Rü ngëmacèx ya yatü rü tá nanatü rü naëna nixügachi na namèxmaã inaxüãxüçèx. Rü ngëmaãcü i ngëma taxre rü ñoma wüxitama i duüxürüü tá nixigü”.

⁶ —Rü ñuxüchi tama taxre nixi, rü wüxitama nixi. Rü ngëmacèx taxucürüwa texé nügüna tayaxigachitanüxëë i ngëma taxre i Tupana nügüna mugüxü —ñanagürü. ⁷ Rü yexguma Ngechuchuna nacagü rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü nixi ga Moiché ga duüxügümaã nüxü yaxuxü rü ngëxguma texé tümamèxü ítaxchaügu rü name nixi i wüxi i popera i tëxgüpane ngixna taxã, rü ñuxüchi ngixü ítatèx? ñaxü —ñanagürügü. ⁸ Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —Pegagu nixi ga

Moïché ga tama pexna nachúxãxũ na pexmèxũ ípetáxũ. Yerü nüma nüxũ nacuèx na tama aixcüma peyaxõgüxũ. Natürü noxriarü ügügu rü tama yemaãcü nixĩ. ⁹—Rü choma pemaã nüxũ chixu rü tama name na texé tümamèxũ ítáxũ ega tama naĩ ya yatümaã nangëãèxũgagu yixĩgu. Rü ngëxguma chi yima yatü rü ñuxũchi naĩ i ngemaã naxãxmèxgu, rü chixexũ naxü, rü ñoma naĩ i ngemaãmare nangëãèxũrüü nixĩ. Rü texé ya ngĩmaã amaxë i ngëma nge i ngĩte ngĩxũ ítèxcü, rü ñoma naĩ i ngemaãmare itapexũrüü tixĩ —ñanagürü ga Ngechuchu. ¹⁰ Rü ñuxũchi ga norü ngúexũgü rü ñanagürügü nüxũ: —Ega ngëmaãcü yixĩgu rü name nixĩ i noxtacüma tama naxãmèx ya yatü rü tama ixãte i nge —ñanagürügü. ¹¹ Rü Ngechuchu norü ngúexũgüxũ nangãxũ rü ñanagürü: —Taxucürüwa guxüma i duũxũgü nüxũ nacuèx i tacüchiga na yĩxũ i ngëma nguxëëtae. Natürü yixema Tupana tüxũ nüxũ cuèxëèxëĩcatama tixĩ ya nüxũ cuèxgüxe. ¹² —Rü nangëxma i nagúxũraũxũ i guxchaxũ na tama naxãmèxücèx ya yatü. Erü nümaxũ i yatü rü woetama taxucürüwa naxãmèx erü norü bucüma nangepüxüchare. Rü nümaxũ i yatü rü taxucürüwa naxãmèx erü nayauxpüxücharee. Rü togü tama naxãmèx erü Tupanaärü ngúchaũxĩcatama naxügüchaũ. Rü texé ya ngëmaãcü maxchaũxë rü marü name i ngëmaãcü tamaxũ —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchu rü buxũgüxũ nameãxë
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)*

¹³ Rü duũxũgü rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga ñuxre ga buxũgü na Ngechuchu nüxũ ingõgüxüçèx rü namaã nayumüxèxüçèx. Natürü ga Ngechuchuarü ngúexũgü rü inanaxügüe ga na yangagüãxũ ga yema duũxũgü ga Ngechuchuxütawa buxũgüxũ gagüxũ. ¹⁴ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ ga norü ngúexũgü: —Marü name i chauxütawa naxĩ i buxũgü. ¡Rü táxũ i nüxna penachuxuxũ! Erü Tupana aëxgacü íixĩxüwa rü tümacèx nixĩ ya yixema ñaã buxũgürüü meã yaxõgüxe —ñanagürü. ¹⁵ Rü ñuxũchi ga Ngechuchu rü yema buxũgüetü naxümèx. Rü yemawena inaxüãchi ga yéma.

*Wüxi ga ngextüxüçü ga dïëruãxüchicü Ngechuchumaã
nidexa
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)*

¹⁶ Rü wüxi ga ngextüxüçü rü Ngechuchuxütawa nangu, rü nüxna naca, rü ñanagürü: —Pa Ngúexëëruũ ya Mecüx, ¿tacü tá chaxüxũ na chanayaxuxüçèx i maxũ i taguma gúxũ? —ñanagürü. ¹⁷ Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —¿Tüxcüü “Mecü” ñacurügü choxũ? Erü Tupanaxĩcatama nixĩ

ya mecü ixĩcũ, rü nataxuma i to. Natürü ngëxguma cunayauxchaũgu i maxũ i taguma gúxũ, rü jnaga naxĩnü i Tupanaãrũ mugũ! —ñanagürü. ¹⁸ Rũ yexguma ga guma ngextũxücũ rü ñanagürü: —¿Ngëxũrũxũ tá nixĩ i Tupanaãrũ mugũ i naga chaxĩnũxũ? —ñanagürü. Rũ Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —¡Tãütáma cumáeta, rü tãütáma naĩ i nge-maã icupe, rü tãütáma cungĩtèex, rü tãütáma doraxũ quixu i togũchiga! ¹⁹ —¡Rũ tũmaga naxĩnü ya cunatũ rü cue, rü nüxũ nangechaũ i cumücũgũ ngẽma na cugũ cungechaũxũrũ! —ñanagürü. ²⁰ Rũ yexguma ga guma ngextũxücũ rü ñanagürü: —Guxũma i ngẽma mugũ i nüxũ quixuxũ rü woetama chorũ bucũma meã chayanguxẽẽ. ¿Rũ tacũ rü to tá chaxũ na choxũ nangẽxmaxũcèx i maxũ i taguma gúxũ? —ñanagürü. ²¹ Rũ Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —Ega aixcũma Tupanapẽxewa mecü quixĩxchaũgu, rü name nixĩ i namaã cutaxe i guxũma i curũ ngẽmaxũgũ rü togũ i ngearũ ngẽmaxũãxgũxũna cunaxã i ngẽma curũ natanũ. Rũ ngëxguma tá cuxũ nangẽxma i cuchica i daxũguxũ i naãnewa. Rũ ñũxũchi marũ name i chowe curũxũ —ñanagürü. ²² Natürü yexguma yemaxũ naxĩnügu ga guma ngextũxücũ rü poraãcũ nangechaũ, yerũ namuãrũ dĩeruãxũchi. ²³ Rũ yexguma ga Ngechuchu rü norũ ngúexũgũxũ ñanagürü: —Aixcũma pemaã nüxũ chixu rü naguxchaxũchi nixĩ na wũxi i duũxũ i dĩeruãxũchixũ rü Tupana ãẽxgacũ íixĩxũwa na nanguxũ. ²⁴ —Rũ aixcũma pemaã nüxũ chixu rü ñoma wũxi i cameyu na taxucürũwama wũxi ya ucumaxètũwa naxũpetũxũãrũ yexera narũguxchamaẽ naxcèx i wũxi i duũxũ i dĩeruãxũchixũ na yaxũcuxũ i ngextá Tupana ãẽxgacũ íixĩxũwa —ñanagürü. ²⁵ Rũ yexguma yemaxũ naxĩnüẽgu ga norũ ngúexũgũ rü poraãcũ nabèjxãchiãẽgũ. Rũ nũgũna nacagũe rü ñanagürũgũ: —¿Rũ texé tá ẽxna tixĩ ya nayaxũxe i maxũ i taguma gúxũ? —ñanagürũgũ. ²⁶ Rũ Ngechuchu nüxũ nadawenũ rü ñanagürü nüxũ: —Duũxũgũ rü taxuacũma nũgũ namaxẽẽ, natürü Tupanaãxũ rü natauxcha na namaxẽxẽẽãxũ —ñanagürü. ²⁷ Rũ yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxũ: —Pa Corix, toma rü marũ ítanawogũ ga guxũma ga torũ yemaxũgũ na cuwe tarũixũcèx. ¿Rũ tacũ tá nixĩ i torũ natanũ i ñũxmax? —ñanagürü. ²⁸ Rũ Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —Aixcũma pemaã nüxũ chixu rü ngẽma ngunexũ i Tupana nagu nangexwacaxũxẽẽxũ i guxũma, rü choma rü ãẽxgacũ ya tacũ tá chixĩ. Rũ chorũ tochica i mexẽchixũwa tá charũto. Rũ pema i 12 i chorũ ngúexũgũ na chowe perũxĩxũ rü pema rü tá ta pexũ nangẽxma i perũ tochicaxũ i mexẽchixũ i chauxũtawa. Rũ ngẽma tá perũtogũ na norũ maxũchigacèx nüxũ picagũxũ i guxũma i Yudíũgũ. ²⁹ Rũ guxãma ya yixema tũmapata chauxcèx

ítáxe, rü éxna tümaêneēgü rü tümaēyèxgüxü chauxcèx ítáxe, rü éxna tümanatü rü tümaēxü chauxcèx ítáxe, rü éxna tümamèx rü tümaxācügüxü rü tümaārü naāne chauxcèx ítáxe, rü 100 éxpüxcüna i ngēma noxri tüxü ngēxmaxüārü yexera tá tayaxu. Rü naētü tá tanayaxu i maxü i taguma güxü. ³⁰ —Natürü muxüma i nümaxü i ñoma i naānewa duüxügü wixpèxewa ügüxēēxü, rü daxügüxü i naānewa rü Tupana tá wixweama nanaxügüxēē. Rü muxüma i nümaxü i ñoma i naānewa duüxügü wixweama ügüxēēxü, rü daxügüxü i naānewa rü Tupana tá wixpèxewa nanaxügüxēē.

20

Ore ga puracütanüxügu ixuxü

1 —Rü ngēma Tupana āēxgacü íxixüwa rü ñoma wüxi ga ubanecüarü yora ga pèxmama norü puracütanüxü ta yadaucürüü nixi. ² Rü yema puracütanüxümaā nanamexēē na wüxitchinü ga dīerugu nüxü na naxütanüāxüçèx ga wüxichigü ga ngunexügu. Rü ñuxüchi naānewa nanamugü na yéma yapuracüexüçèx. ³ —Rü yixcama ga 9 arü oragu rü ínayadau ga ngextá yatügü ga puracüçèx daugüxü íngutaquēxegüxüxüwa. Rü yexma nüxü nayangau ga ñuxre ga yatügü ga ngearü puracüāxgüxü. ⁴ —Rü ñanagürü nüxü:

“iNgema chorü ubanecüwa peyapuracüe! Rü meā tá pexü chanaxütanü”, ñanagürü. Rü nümagü rü yéma naxi. ⁵ —Rü yema ubanecüarü yora rü tocuchigu rü wenaxärü togü ga puracütanüxü ta nayadau. Rü tomaēxpüxarü oragu ga yáuanecü rü wenaxärü yexgumarüü ta nayadau. ⁶ —Rü yixcama ga wüximēēxpüxarü oragu ga yáuanecü rü wenaxärü ínayadau ga ngextá yatügü ga puracüçèx daugüxü íngutaquēxegüxüxüwa. Rü yexma nüxü nayangau ga ñuxre ga togü ga yatügü ga ngearü puracüāxgüxü. Rü ñanagürü nüxü:

“¿Tüxcüü i pema rü nuxã perüchomare i güxü i ñoma i ngunexügu, rü tama pepuracüe?” ñanagürü. ⁷ —Rü nümagü nanangāxügü, rü ñanagürügü nüxü:

“Tama tapuracüe erü taxúema toxçèx tadau na tüxü tapuracüexüçèx”, ñanagürügü. Rü yexguma ga yema naāneärü yora rü ñanagürü nüxü:

“iPema rü ta ngema chorü ubanecüwa pexi rü peyapuracüe! Rü meā tá pexü chanaxütanü”, ñanagürü. ⁸ —Rü yexguma marü nachütagu rü yema naāneärü yora, rü naxçèx naca ga norü puracütanüxüārü dauruü, rü ñanagürü nüxü:

“iNaxçèx naca i ngēma puracütanüxü. Rü nüxira nüxü naxütanü i ngēma wixwenaxüchima ngema íxü, rü nawa tá

icuyacuèxëë i ngëma nüxïra ngema puracüexü!" ñanagürü. ⁹ —Rü yéma naxï ga yema puracütanüxü ga wüximëëxpüxarü oragu ga yáuanecü puracüwa ïxü. Rü wüxichigü ngïxü nayauxgü ga wüxítachinü ga dïëru. ¹⁰ —Rü yemawena rü yéma naxï ga yema nüxïrama puracüexü ga puracütanüxü. Rü nümagü nagu naxïnüëgu rü yexera tá ngïxü nayauxgü ga dïëru, natürü nümagü rü ta ngïxü nayauxgü ga wüxítachinütama ga dïëru ga wüxichigü. ¹¹ —Rü yexguma ngïxü nayauxgügu rü inanaxügüë ga chixri na yadexagüxü nachigagu ga yema naãneärü yora. ¹² —Rü ñanagürügü:

"Yixema rü guxü i ngunexügu üèxcüxetüwa tapuracüe, natürü i ñaã puracütanüxü i wixwenaxüchi íngügüxü rü wüxi i oratama napuracüe. Natürü ngëma tüxü naxütanüãxüëxpüxtama nüxü nanaxütanü", ñanagürügü. ¹³ —Natürü ga yema ubanecüarü yora nanangãxü, rü ñanagürü nüxü ga wüxi ga yema puracütanüxü:

"Pa Chomücüx, tama cuxü changïx. ¿Tama ëxna i wüxítachinügu yïxü ga chomaã cunamexëëxü na cuxü chanaxütanüxü i ngëma puracü? ¹⁴ —Ñaã i curü dïëru, rü íxü! Rü ngëma puracütanüxü i wüxi i oratama puracüexü, rü choma nüxna ngïxü chaxãxchaü i ngëma cuxna ngïxü chaxãcüëxpüx. ¹⁵ —¿Tama ëxna name i ngëma choma chanaxwëxëxüãcüma ngïmaã na chaxüxü i chorü dïëru? ¿Rü ëxna quixãüxãchi erü ngëmaãcü chamecüma?" ñanagürü. ¹⁶ —Rü yïxema ñuxma duüxügü wixweama tüxü ügüxëëxë, rü daxügüxü i naãnewa rü Tupana tá wixpëxewa tüxü naxügüxëë. Rü yïxema ñuxma duüxügü wixpëxewa tüxü ügüxëëxë rü daxügüxü i naãnewa rü Tupana tá wixweama tüxü naxügüxëë. Erü Tupana rü muxüchiena naxu, natürü noxretama tixï ya yïxema tüxü nadexe —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü norü tomaëxpücüna nanaxunagü ga norü yuxchiga

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Rü yexguma namagu yaxüxgu ga Ngechuchu ga Yerucharéüwa na naxüxü rü noxrüwama naxcëx naca ga yema 12 ga norü ngúexügü, rü ñanagürü nüxü: ¹⁸ —Pema nüxü pecuëx na marü ingaicaxü na Yerucharéüwa ingügüxü. Rü ngëma rü duüxügü rü tá chixri chomaã nachopetü. Rü tá paigüarü ãëxgacügü rü ngúexëëruüügü i ore i mugüwa ngüxëëtaegüxüna tá choxü namugü. Rü nümagü rü tá chomaã nanaxuegügü na chayuxüçëx. ¹⁹ —Rü tá to i nachüüãnecüãxna choxü namugü. Rü ngëmagü tá nixï i chaugu idauxcüraüügüxü rü choxü çuaixgüxü. rü ñuxüchi tá curuchawa choxü

nipotagü na ngëxma chayuxücèx. Natürü tomaëxpüx i ngunexüguwena rü tá wenaxârü chamaxü —ñanagürü.

*Wüxi ga ngüxëëcèx íca ga Chaütiágu rü Cuáüärü mamá
(Mr 10.35-40)*

²⁰ Rü yéma iyexma ga naë ga Chaütiágu rü Cuáü. Rü yema taxre rü Zebedéu nanegü nixigü. Rü ngïma rü Ngechuchucèx iyaxü namaã ga yema taxre ga ngïnegü. Rü Ngechuchupëxegu iyacaxápüxü, rü wüxi ga ngüxëëcèx nüxna iyaca. ²¹ Rü nüma ngïxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü nixí i cunaxwèxexü? —ñanagürü. Rü ngïma inangãxü rü ngïgürügü: —Pa Corix, ngëxguma äëxgacüxü quingucuchigu rü chanaxwèxe i cunamu na wüxi i ñaã chaune rü curü tügüncüwawa na natoxü, rü ngëma to i curü toxwecüwawa na natoxü —ngïgürügü. ²² Natürü Ngechuchu ngïxü nangãxü rü ñanagürü: —Pema rü tama nüxü pecuèx na tacücèx ípeçaxü. ¿Namaxã chi peporaexü i ngëma ngúxü i tá choxü üpetüxü? —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Ngëmääcü namaã tá taporae —ñanagürügü. ²³ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma tá nixí i chauxrüü ngúxü pingegüxü. Natürü ngëma chorü tügüncüwawa rü chorü toxwecüwawa na perütogüxücèx, rü tama choxmëxwa nangëxma na pexna chanaxãxü. Rü Chaunatumëxëwa nixí na nangëxmaxü i ngëma, rü nüma tá tüxna nanaxã ya yíxema tümacèx íyíixë —ñanagürü. ²⁴ Rü yexguma yemaxü naxïnüëgu ga yema togü ga 10 ga Ngechucharü ngüexügü, rü Chaütiágumaã rü Cuáümaã nanuë. ²⁵ Natürü Ngechuchu naxcèx naca rü ñanagürü nüxü: —Pema nüxü pecuèx rü guxü i nachiüñnegüarü äëxgacügü rü poraacü nanamu i norü duüxügü. Rü ngëma äëxgacügü i taxügü rü norü duüxügüarü yora nügü nixigüxëë. ²⁶ —Natürü täütáma ngëmaäcü nixí i petanüwa. Rü ngëxguma texé naxwèxegu na äëxgacü tiixü i petanüwa, rü name nixí i noxri rü guxãârü ngüxëëruü tixí. ²⁷ —Rü ngëxguma chi texé i petanüwa naxwèxegu na tümamücügüeru na tiixü, rü name nixí i noxri rü guxüma i tümamücügüarü ngüxëëruü tixí. ²⁸ —Yerü chomatama i Tupana Nane na duüxüxü chiixü rü tama togü choxü rüngüxëëxücèx nixí i núma chaxüxü. Natürü nüma chaxüxü na duüxügüxü charüngüxëëxücèx rü naxcèx na chayuxücèx rü ngëmaäcü chanaxütanüxücèx na muxüma i nümagü rü nüxü nangëxmaxücèx i maxü i taguma gúxü —ñanagürü.

*Ngechuchu nanameëxëë ga taxre ga ngexetügüxü
(Mr 10. 46-52; Lc 18.35-43)*

²⁹ Rü yexguma Ngechuchu norü ngüexügümaã Yericúarü ñanewa íchoüxgu, rü muxüma ga duüxügü nawe narüxí. ³⁰ Rü

yéma namacüwawa narütogü ga taxre ga ingexetüxü. Rü yexguma nüxü naxĩnüëgu na Ngechuchu yéma üpetüxü, rü tagaãcü Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —Pa Corix, Pa Dabítanüxüx, ¡Cuxü tangechaütümüügü! —ñanagürügü. ³¹ Rü yema duüxügü ga Ngechuchuwe rüxixü rü nayan-gagü na iyanangeëxgüxüçex. Natürü nümagü ga yema ingex-etüxü rü yexeraãcü Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —Pa Corix, Pa Dabítanüxüx, ¡cuxü tangechaütümüügü! —ñanagürügü. ³² Rü yexguma ga Ngechuchu rü yexma nayachiãchi rü naxcèx naca ga yema ingexetüxü. Rü nüxna naca rü ñanagürü: —¿Tacü i penaxwèxexü na pexcèx chanaxüxü? —ñanagürü. ³³ Rü nümagü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Pa Corix, tanaxwèxe na toxü quidauchi-tanügüxëxü —ñanagürügü. ³⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxü nangechaütümüügü, rü naxëtügügu ningögü. Rü yexgumatama nidauchigü, rü Ngechuchuwe narüxĩ.

21

Yerucharéügu naxücu ga Ngechuchu
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Cu 12.12-19)

¹ Rü yexguma marü yangaicagügu ga Yerucharéüwa na nangugüxü, rü nawa nangugü ga guma ñãne ga Bechagué ga Oríbunecüarü mèxpüneärü ngaicamana yexmane. Rü Ngechuchu nanamu ga taxre ga norü ngüexügü. ² Rü ñanagürü nüxü: —¡Gua tórü toxmèxtawa ngëxmane ya ñãnexãcüwa pexĩ! Rü ngëxma tá ngixü pengau i wüxi i buru i ngëxma ngaxücü namaã i wüxi i ngixãcü i yatüxü i ngixütagu irüxãüxü. ¡Rü ngixü piwëxü, rü nuã chauxütawa ngixü pega namaã i ngixãcü! ³ Rü ngëxguma texé pexna caxgu na tacücèx ngixü piwëxüxü, ¡rü tümamaã nüxü pixu rü ñapegügü:

“Torü Cori nangixwèxe namaã i ngixãcü, natürü paxa tá ngixü nawoeguxëë”, ñapegügü tüxü! —ñanagürü. ⁴ Rü yema naxüpetü yerü yemaãcü Tupana nayanguxëë ga norü ore ga nuxcümaüxü ga norü orearü uruü ümatüxü ga ñaxü:

⁵ “¡Yerucharéücüãxgümaã nüxü pixu rü ñapegü: ‘¡Dücèx ya perü äëxgacü ya nuã pexütawa ücü! Rü nüma rü tama nügü yacuèxüüãcü ínangu, rü wüxi i buruxacüétügumare nax-aunagü!’ ”

ñanagürü ga yema ore. ⁶ Rü yexguma ga yema taxre ga norü ngüexügü rü yéma naxĩ, rü nanaxügü ga yema Ngechuchu namaã nüxü ixuxü. ⁷ Rü Ngechuchuxütawa ngixü nagagü ga yema buru ngixacümaã. Rü yema norü ngüexügü rü naxchirumaã nanaçhatagü ga yema ngixacü, rü ñuxüchi ga Ngechuchu rü natagu naxaunagü. ⁸ Rü yema muxüma ga duüxügü ga nawe rüxixü rü naxchirumaã

nayaçhamatanü ga nama. Rü togü rü naixätü ta nadaügü rü yemamaã nayaçhamatanü ga nama. ⁹ Rü yema duuxügü ga napëxegu ägüxü, rü yema togü ga wixweama ägüxü, rü tagaäcü ñanagürügü: —¡Nüxü ticuëxüxügü ya daa äëxgacü ya Dabítanüxü! ¡Rü namecümáxüchi ya daa Tupanaegagu núma ücü! ¡Rü pema rü ta, Pa Daxücüäx, rü nüxü picuëxüxügü ya Tupana! —ñanagürügü. ¹⁰ Rü yexguma Ngechuchu Yerucharéüwa ixücuxgu, rü guxüma ga yema ñanecüäx rü nanaxixächiaëgü, rü ñanagürügü: —¿Texe nixí ya daa? —ñanagürügü. ¹¹ Rü yema Ngechuchuwe rüxüxü ga duuxügü rü nanangäxügü rü ñanagürügü: —Daa nixí ya Tupanaärü orearü uruü ya Ngechuchu ya Gariréaanewa ngëxmane ya ñäne ya Nacharétucüäx ixícü —ñanagürügü.

Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa ínanawoxü ga duuxügü ga yéma taxegüxü

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Cu 2.13-22)

¹² Rü tupauca ga taxünegu naxücu ga Ngechuchu, rü ínanawoxü ga yema yéma ñacümaã taxegüxü rü naxcèx taxegüxü. Rü nanangüegutanü ga norü mechagü ga yema duuxügü ga yéma Tupanaärü ämarewa mexü ga díerumaã taxegüxü rü muxtucugümaã taxegüxü. ¹³ Rü ñanagürü nüxü ga yema duuxügü: —Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü: “Chopata rü yumüxëpataü nixí”.

Natürü pema rü ngítèèxgüxüpataü peyaxíxëë —ñanagürü. ¹⁴ Rü yéma tupauca ga taxünewa rü Ngechuchucèx naxí ga ñuxre ga ingexetügüxü rü ichixeparagüxü. Rü Ngechuchu nanameëxëë. ¹⁵ Natürü ga paigüarü äëxgacügü rü ngüxëëruügü ga ore ga mugüwa ngüxëëtaegüxü, rü nüxü nadaügü ga yema mexügü ga taxügü ga Tupanaärü poramaã naxüxü ga Ngechuchu rü buxügüxü naxínüë ga na ñagüxü: —¡Namexëchi ya daa äëxgacü ya Ngechuchu ya Dabítanüxü! —ñagüxü. Rü yemacèx ga yema äëxgacügü rü nanuë. ¹⁶ Rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —¿Nüxü cuxínüxü i ngëma buxügü namaã idexagüxü? —ñanagürügü. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Ngü, nüxü chaxínü. ¿Natürü taguma éxna nawa pengüë i Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Rü ngëma buxügü i íraxüchixü rü õxchanagü rü tá ta cuxü nicuëxüügü”,

ñaxü? —ñanagürü. ¹⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxna yéma nixü, rü ñuxüchi ínaxüxü ga guma ñänewa. Rü ñäne ga Betániawa naxü, rü yexma nayape.

Ngechuchu rü orix ga iguera ga ngearü oõxümaã chixexü naxüegu

(Mr 11.12-14, 20-26)

18 Rū moxũãcũ ga pèxmama rü yexguma wenaxãrũ Yerucharéũcèx nataegugu ga Ngechuchu rü nataiya. 19 Rū namacüwawa nüxũ nadau ga wüxi ga orix ga iguera. Rū naxcèx nixũ, natürü taxuũma ga norü oxũ inayangau, rü naãtũxũĩcatama inayangau. Rū yemacèx ñanagürü nüxũ ga yema orix: —Rü tagutáma wena cuxox, —ñanagürü. Rū yexgumatama narũñexè ga yema orix. 20 Rū yexguma yemaxũ nadaugügu ga norü ngüexũgü, rü nabèixãchiãègü. Rū Ngechuchuna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Rü ñuxãcũ i ñaã orix i paxama nañexèxũ? —ñanagürügü. 21 Rū Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: —Aixcüma pemaã nüxũ chixu rü ngëxguma chi meã peyaxõgügu rü tama ngëma igueramaã chaxũxũĩca chi pexü. Natürü yexeraxũ chi pexü. Rū ngëxguma chi daa mëxpúnemaã nüxũ pixuxgu na yaxügachixũcèx rü taxtũ i taxũchiüwa naxũxũcèx, rü pega chi naxĩnü. 22 Rū guxũma i tacü i naxcèx ípècaxũ i perü yumüxèwa, rü tá penayauxgü ega aixcüma peyaxõgüãcüma naxcèx ípècaxgu.

Ngechuchuna nacagüe na texégagu tupauca ga taxũnewa nanguxèètaexũ

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

23 Rū Ngechuchu rü tupauca ga taxũnegu naxücu. Rū yexguma yéma ínanguxèètaeyane rü naxcèx naxĩ ga paigüarũ ãèxgacügü rü Yudíugüarũ ãèxgacügüerügü. Rū Ngechuchuna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Rü texégagu nixĩ i cunaxũxũ i ngëma núma cuxũxũ? ¿Rü texé cuxũ tamu na cunaxũxũcèx i ngëma? —ñanagürügü. 24-25 Rū Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: —Choma rü tá ta pexna chaca, rü ngëxguma choxũ pengãxũgu i ngëma pexna naxcèx chaçaxũ, rü choma rü tá ta pemaã nüxũ chixu na ngëxũrũxũ i ãèxgacü na choxũ muxũ na nuã changuxèètaexũ. ¿Rü texé tanamu ga Cuáũ na duũxũgüxũ ínabaiũxèèxũcèx? ¿Pexcèx rü Tupana yĩxũ ga namucü rü èxna duũxũgümare? —ñanagürü. Rū yexguma ga yema ãèxgacügü rü inanaxügüe ga nügümaã na yaporagatanücüxũ. Rū nügümaãtama ñanagürügü: —¿Ñuxũ ñagügüxũ tá? Erü ngëxguma chi nüxũ ixuxgu na Tupana núma namuxũ rü nüma rü tá ñanagürü tüxũ:

“¿Rü tüxcüũ ga tama nüxũ peyaxõgüxũ?” ñanagürü tá.

26 —Rü ngëxguma chi nüxũ ixuxgu na yatügümare núma namuxũ rü taxcèx rü tá naxãücüma, erü duũxũgü tá tüxũ nadai. Erü nümagü i duũxũgü rü nagu narũxĩnüé na Tupana yĩxũ ga Cuáũxũ núma mucü —ñanagürügü. 27 Rū yemacèx Ngechuchuxũ nangãxũgü rü ñanagürügü: —Tama nüxũ tacuèx ga texé núma na namuxũ ga Cuáũ ga baiũxèèruũ —ñanagürügü. Rū yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ:

—Choma rü tá ta tãütáma pemaã nüxũ chixu na texé choxũ muxũ na chanaxũxũ i ngẽma choxna naxcèx peçaxũ — ñanagürü.

Ore ga taxre ga nanegũgu ixuxũ

²⁸ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu —¿Ñuxũ ñapegũxũ naxcèx i ñaã ore i tá pemaã nüxũ chixuxũ? Rü wüxi ga yatü rü nüxũ nayexma ga taxre ga nane. Rü wüxi ga guma nanemaã nüxũ nixu rü ñanagürü nüxũ:

“Pa Chaunex, chanaxwèxe i yéa chorü ubaarü buxgüwa cuyapuracü”, ñanagürü. ²⁹ —Rü guma nane nanangãxũ rü ñanagürü:

“Choxũ nawèxtümüũ na ngema chaxũxũ”, ñanagürü. Natürü ga yixcamaxüra rü nagu narüxĩnü rü düxwa yéma nayapuracü. ³⁰ —Rü yixcúra ga guma nanatü rü naĩ ga nanexütawa naxũ, rü yexgumarũt ta nüxũ yema ñanagürü. Rü guma nane nanangãxũ rü ñanagürü:

“Marü name, Pa Pa, rü ngema tá chaxũ”, ñanagürü. Natürü tama aixcüma yéma naxũ. ³¹ —Rü ñuxma chanaxwèxe i chomaã nüxũ pixu rü ngexcürüücü ga guma taxre ga nane ga aixcüma naxücü ga yema nanatü naxwèxexũ —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxũgü rü ñanagürügü: —Ga guma nüxĩra namuãcü nixĩ ga naga ñnücü —ñanagürügü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Aixcüma pemaã nüxũ chixu rü ngẽma yatügü i Dumaãrü ãëxgacücèx dñeru ngĩxũ dexũ rü ngẽma ngexũgü i chixri maxèxũ tá nixĩ i pexũpa nüxĩra ichocuxũ i ngextá Tupana ãëxgacü íixĩxüwa. ³² —Yerü Cuáũ ga baiũxèeruũ rü núma naxũ na pemaã nüxũ yaxuxücèx na ñuxãcü tá na pemaxèxũ, natürü ga pema rü tama nüxũ peyaxõgü. Natürü ga yema yatügü ga Dumaãrü ãëxgacücèx dñeru ngĩxũ dexũ rü yema ngexũgü ga chixri maxèxũ rü Cuáũãxũ nayaxõgü. Natürü ga pema rü woo nüxũ na pedaugũxũ ga ñuxãcü na yaxõgüãxũ, rü tama nüxũ perüxoechaũ i pecüma i chixexũ na peyaxõgüxücèx —ñanagürü.

Ore ga chixexũ ga puracütanũxũgu ixuxũ

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü chanaxwèxe i iperüxĩnüe i ñaã to i ore i cuèxruũ i tá pemaã nüxũ chixuxũ. Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga nüxũ nayexmacü ga wüxi ga norü naãne. Rü yexma nanato ga muxũma ga orix ga uba. Rü ñuxũchi ínanapoxegu, rü nanaxü ga wüxi ga ubaarü yauxtüxũchica rü wüxi ga dauxũtaechica. Rü ñuxũchi ñuxre ga puracütanũxũna nüxũ nadauxèe. Rü namaã nanamexèe na ngãxũgu namaã ngĩxũ yatoyexücèx ga yema ubatanü. Rü ñuxũchi ga yema naãneãrü yora rü wüxi ga to ga nachiuãne ga

yaxüguxüwa naxü. ³⁴ —Rü yexguma norü ubaarü buxgüwa nanguxgu, rü yema naãneärü yora rü yéma nanamugü ga ñuxre ga norü duüxügü na yema puracütanüxüna ngïxcèx yaçaxüçèx ga yema ubatanü ga nüxna ücü. ³⁵ Natürü ga yema puracütanüxügü rü ínanayauxü ga yema coriarü duüxügü. Rü nanaçuaixgü ga wüxi, rü ga to rü nayamèxüchigü, rü ga yema to rü nutamaã ínanamuxüchigü. ³⁶ —Rü yema naãneärü yora rü wenaxärü noxriarü yexera rümumaèxü ga norü duüxügü yéma namugü. Natürü ga yema puracütanüxügü rü yema togürütama chixri namaã nachopetü. ³⁷ —Rü düxwa ga yema naãneärü yora rü yéma nanexüchixü namu yerü nüma nagu naxïnügu rü chi nanega naxïnüë ga yema puracütanüxügü. ³⁸ —Natürü yexguma yema cori nanexü nadaugügu ga yema puracütanüxügü, rü nügümaã ñanagürügü:

“Ngëmaärü tá nixï i ñaã naãne i yixcama. ¡Rü ngïxã tayamèxgü na tóxrü yïixüçèx!” ñanagürügü. ³⁹ —Rü nayayauxgü, rü toxnamana nanagagü, rü yexma nayamèxgü —ñanagürü. ⁴⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema paigüarü äëxgacügüna naca rü ñanagürü: —¿Rü ngëxguma ínanguxgu i ngëma naãneärü yora, rü tacü tá yema puracütanüxümaã naxü? —ñanagürü. ⁴¹ Rü yema äëxgacügü rü Ngechuchuxü nangäxügü, rü ñanagürügü: —Ngëma naãneärü yora rü tama nüxü nangechaütümüüäcüma tá nanadai i ngëma puracütanüxügü i chixri maxèxü. Rü ñuxüchi togü i puracütanüxügü i meã namaã ngïxü itoyexü i dïëruna tá nüxü nadauxëë —ñanagürügü. ⁴² Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Taguma èxna nawa pengúe i Tupanaärü ore i ümatüxü? Erü ngëmawa rü ñanagürü:

“Rü yima nuta ya mecü ya ñärü üruügü nüxü oechirécü rü ñuxma rü yimatama nixï ya Tupana nüxïra yaxücuchicü na namaã inaxügüäxüçèx ya ípata. Rü tórü Cori ya Tupana nixï ga naxücü ga yema, rü ñuxma rü namexëchi i taxcèx”,

ñanagürü i ngëma ore. ⁴³ —Rü ngëmacèx pemaã nüxü chixu rü woo pexcèxchirëx na yïixü i ngëma naãne i ngextá Tupana äëxgacü íixüxüwa, natürü pexna tá nanapu. Rü togü i duüxügü i aixcüma Tupanaga ínüëxüna tá nanaxã. ⁴⁴ —Rü yima nuta ega texé namaã yarüñaxgu rü tá itapoügü. Rü yíxema tümaetügu nanguxe ya yima nuta, rü tá tüxü niñaïxmü —ñanagürü ga Ngechuchu. ⁴⁵ Rü yexguma ga paigüarü äëxgacügü rü Parichéugü nüxü ínüëgu ga yema ore ga cuëxruü ga Ngechuchu namaã nüxü ixuxü, rü nüxü nicuëxächitanü ga nachiga na yïixü ga yema ore. ⁴⁶ Rü yexgumatama ga yema äëxgacügü rü Ngechuchuxü niyauxgüëga. Natürü taxucürüwama nayayauxgü yerü duüxügüxü namuüë, yerü

nümagü ga duüxügü rü nayaxögü ga aixcüma Tupanaärü orearü uruü na yiixü ga Ngechuchu.

22

*Ore ga ngĩgüarü petagu ixuxü
(Lc 14.15-24)*

¹ Rü Ngechuchu rü wenaxärü nanangüexëë. Rü ore ga cuëxruügu namaã nayaxu, rü ñanagürü nüxü: ² —Rü ngëma Tupana na äëxgacü ixixü rü ñoma wüxi ga nachiuãneärü äëxgacü ga naneärü ngĩgü üchiücürü nixi. ³ —Rü norü duüxügüxü namu na naxcëx yaçaxüçëx ga yema duüxügü ga marü üpaacü nüxna naxuxü. Natürü yema duüxügü ga marü nüxna naxuchiréxü rü tama yéma naxixchaü. ⁴ —Rü wenaxärü togü ga norü duüxügüxü yéma namugü. Rü ñanagürü nüxü:

“iNgema pexi naxütawa i ngëma duüxügü i nüxna chaxuchiréxü, rü namaã nüxü peyarüxu rü marü íname i chorü õna i taxü. Rü marü chanadai i chorü wocagü i ingüexü rü guxüma marü ínamemare. Rü chanaxwëxe i paxa nuã naxi naxcëx i ñaã chorü peta!” ñanagürü. ⁵ —Natürü yema duüxügü ga nüxna naxuchiréxü rü tama naga naxinüë. Rü wüxi rü naãnewa naxü, rü ga to rü norü taxepataüwa naxü. ⁶ —Rü ga togü rü yema äëxgacüarü duüxügüxü ínayauxü rü nayaçuaixgü ñuxmata nayuexëëã. ⁷ —Rü yexguma ga guma äëxgacü rü poraãcü nanu. Rü norü churaragüxü yéma namugü na yadaiãxüçëx ga yema duüxügü ga máëtagüxü, rü na yagugüãxüçëx ga guma norü ñane. ⁸ —Rü ñuxüchi ñanagürü nüxü ga norü duüxügü:

“Guxüma i chorü peta rü marü ínamemare. Natürü ga yema duüxügü ga nüxna chaxuchiréxü rü woetama nüxü chaxo na nuã naxixüçëx. ⁹ —iRü yéa taxü i ítamüwa pexi, rü nüxna peyaxu i guxü i duüxügü i ngëma nüxü pedauxü, na núma chorü petawa naxixüçëx!” ñanagürü. ¹⁰ —Rü yema äëxgacüarü duüxügü rü yéma ítamüwa naxi. Rü nüxna nixuetanü ga guxüma ga duüxügü ga mexügü rü chixexügü ga nüxü iyangaugüxü. Rü yemaãcü duüxügümaã nanapa ga guma äëxgacüpata. ¹¹ —Rü yexguma ga guma äëxgacü rü nixücu nawa ga yema ucapu ga nawa peta naxüxü, yerü ínayadau ga yema duüxügü ga nüxna naxuxü. Natürü yéma nüxü nadau ga wüxi ga yatü ga tama norü ngëxãëchirugu icüxü. ¹² —Rü ñanagürü nüxü:

“Pa Chomücüx ¿ñuxãcü i nuxã cuxücuxü na tama curü ngëxãëchirugu quicüxü?” ñanagürü. Natürü nüma ga yema yatü rü nangeëxmare. ¹³ —Rü yexguma ga guma äëxgacü rü ñanagürü nüxü ga yema norü duüxügü:

“¡Meã peyanèixpara rü peyanèixchacüügü i ñaã yatü, rü yéama düxétüwa i poraãcü ínaxèãnexüwa peyatá! Rü ngëma tá narüdoxü rü tá nixüxchapüta erü poraãcü tá nüxü nangux”, ñanagürü. ¹⁴—Rü Tupana rü muxüchíena naxu, natürü noxre-tama tixí ya yíxema aixcüma Tupana tüxü ndexe —ñanagürü ga Ngechuchu.

Dïëru i ãëxgacüna ngixü ixãcüchiga
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Rü yexguma ga Parichéugü rü nixígachi. Rü noxrüwama nügümaã nayamexëëgü na tacü rü oremaã tá Ngechuchuna nacagüexüçex na chixexügu nanguxëëgüãxüçex rü ñuxüchi ãëxgacüxütawa na ínaxuaxüügüãxüçex. ¹⁶ Rü yemacëx Ngechuchuxütawa nanamugü ga ñuxre ga norü duüxügü namaã ga ñuxre ga Erodearü duüxügü na yema oremaã Ngechuchuna na yacagüexüçex. Rü yexguma Ngechuchuxütawa nangugügu rü ñanagürügü: —Pa Ngüexëëruüx, nüxü tacüex rü aixcüma nixí i ngëma nüxü quixuxü i curü ore. Rü aixcüma cunangüexëë i duüxügü na Tupana naxwëxexüãcüma namaxëxüçex. Rü tama duüxügügamare cuxínü, erü tama norü düxétüxünegu cudawenü, natürü nacüma nixí i cungugüxü. ¹⁷ —¡Rü tomaã nüxü ixu! rü ngëma dïëru ya ãëxgacü ya tacü ya Dumacüãx totanüwa yayauxchaüxü, ¿rü namexü yíixü na nüxna ngíxü taxãxü rü ëxna tama? —ñanagürügü. ¹⁸ Natürü Ngechuchu nüxü nacüexama na chixexügu naxínüexü ga yema duüxügü, rü yemacëx ñanagürü nüxü: —Pema nixí i togüpëxewa meã pemaxënetaxü, natürü peãewa rü chixexügu perüxínüë. ¿Rü tükcüü i chixexügu choxü penguxëëchaüxü? ¹⁹ —¡Choxü ngíxü pewé i wüxi i dïëru i ngímaã ãëxgacüaxü penaxütanücü! —ñanagürü. Rü yéma naxütawa ngíxü nangegü ga wüxitachinü ga yema dïëru. ²⁰ Rü yexguma Ngechuchu ngíxü dëuxgu, rü nüxna naca, rü ñanagürü —¿Rü texéhicünëxã rü texéega nixí i ngígu üxü? —ñanagürü. ²¹ Rü nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Dumacüãx ya ãëxgacü ya tacüchicünëxã nixí —ñanagürügü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡ãëxgacüna ngíxü pexã i ngëma ãëxgacüarü ixícü, rü Tupanana ngíxü pexã i ngëma Tupanaãrü ixícü! —ñanagürü. ²² Rü yexguma yema orexü naxínüëgu, rü nabëixãchiãëgü. Rü Ngechuchuna ínixí.

Ngechuchuna nacagüe rü ngoxi yuwa ínadagü i duüxügü
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Rü yematama ngunexügu rü ñuxre ga Chaduchéugü rü Ngechuchuxütawa naxí. Rü nümagü nixí ga nagu naxínüexü na yuexü rü tagutáma wena namaxëxü. Rü

yemacèx Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: ²⁴ —Pa Ngúexëëruüx, Moïché nüxü ixuxgu rü ngëxguma wüxi ya yatü naxãmèx rü nangexacüyane nayuxgu, rü name nixĩ i naëneëtama ngĩmaã naxãmèx i ngëma yutecü i naxümèx, na ngëmaãcü naxãxãcüxüçèx nüxü ya yima naëneë ya marü yucü —ñanagürü ga yema ore. ²⁵ Rü ñanagürügü ta ga Chaduchéugü: —Nayexma ga totanüwa ga 7 ga nügüeneë. Rü naxãmèx ga guma yacü, natürü tauta naxãxãcüyane nayu. Rü yexguma ga naĩ ga naëneë nüxĩ ngĩmaã naxãmèx ga yema ngecü. ²⁶ —Rü guma rü ta nayu, rü nangexacü. Rü yexguma rü naĩ ga naëneë nüxĩ ngĩmaã naxãmèx. Rü yemaãcü gucüma ga guma 7 ga nügüeneë rü ngĩmaã naxãmèx ga yema nge. Rü gucüma nayue tauta naxãxãcüyane. ²⁷ —Rü yemawena rü ngĩma rü ta iyu ga yema nge. ²⁸ —Rü ngëxguma yuexü wena maxëgu, ¿rü ngexcürüücü ga guma 7 ga nügüeneë naxmèx tá iyixĩ i ngëma nge? Yerü gucüma ga guma 7 ga nügüeneë ngĩmaã naxãmèx —ñanagürügü. ²⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Pema rü ípetüe erü tama nüxü pecuèx i Tupanaärü ore i ümatüxü, rü tama nüxü pecuèx i ñuxãcü na yüxü i Tupanaarü pora. ³⁰ —Rü ngëxguma yuexü wena maxëgu rü taxúetáma tixãmèxgü rü ëxna tixãtegü. Erü daxüçüãx i Tupanaärü orearü ngeruügürü tá tixígü i ngëxguma. ³¹ —Pema choxna peca i yuexüärü dagüchiga. ¿Natürü tama ëxna nawa pengúe i Tupanaärü ore i ümatüxü i ngextá Tupanatama ngëmachigaxü pemaã iyaxuxüwa? Erü ngëma rü ñanagürü ya Tupana:

³² “Choma nixĩ i Abráüärü Tupana, rü Ichaáarü Tupana, rü Acobuarü Tupana”,

ñanagürü. Rü ngëma orewa nüxü tacuèx rü woo ñoma i naãnewa nayuegu i duüxügü, natürü Tupanaarü ñnüwa rü guxüguma namaxë —ñanagürü ga Ngechuchu. ³³ Rü yexguma yemaxü naxĩnüëgu ga duüxügü, rü guxüma nabëixãchiãëgü namaã ga norü nguxëëtae ga Ngechuchu.

*Ngëma Tupanaärü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü
(Mr 12.28-34)*

³⁴ Rü nangutaguëxegü ga Parichéugü ga yexguma nüxü naxĩnüëgu ga ñuxãcü Ngechuchu rü yema Chaduchéugüxü na iyanangeëxgüxëëxü. ³⁵ Rü wüxi ga yema Parichéugü ga ore ga mugüwa nguxëëtaexü rü Ngechuchuxü chixexügu nanguxëëchaü. Rü yemacèx Ngechuchuna naca rü ñanagürü: ³⁶ —Pa Ngúexëëruüx, ¿ngëxürüüxü i Tupanaärü mu nixĩ i guxü i norü mugüarü yexera ixixü? —ñanagürü. ³⁷ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Ngëma Tupanaärü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü, rü ñanagürü:

“¡Rü nüxü nangechaü ya Cori ya curü Tupana i guxüne ya curü maxünemaã, rü guxü i cuãẽmaã, rü guxü i nagu curüxĩnũxũmaã!”

ñanagürü. ³⁸ —Rü ngẽma nixĩ i Tupanaärü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixĩxü. Rü ngẽma nixĩ i nüxĩraüxü i norü mu ga duüxügüna naxãxü ga Tupana. ³⁹ —Rü ngẽma norü taxre i Tupanaärü mu, rü ngẽma nüxĩraüxü i norü murüütama nixĩ, rü ñanagürü:

“¡Nüxü nangechaü i cumücü ngẽma na cugü cungechaüxürüü!” ñanagürü. ⁴⁰ —Rü ngẽma taxre i Tupanaärü mugüwa nixĩ inaxügüxü i guxüma i Tupanaärü mugü ga Moïché ümatüxü rü nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü namaã nguxẽẽtaegüxü —ñanagürü.

¿Texétaa yĩxü ya Cristu?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹⁻⁴² Rü yoxni ga Parichéugü rü yéma nangutaquëxegü, rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Rü ñuxü ñapegüxü i pema nüxü ya Cristu? ¿Rü texétaa yĩxü? —ñanagürü. Rü nümagü ga Parichéugü rü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Cristu rü nuxcümaücü ga ãëxgacü ga Dabítaa nixĩ —ñanagürügü. ⁴³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —¿Tüxcüü ga Dabí ga norü Corimaã naxuaxü ga Cristu ga yexguma Tupanaãe ga Üünexü Dabíxü idexaxẽẽgu? Yerü ga Dabí rü ñanagürü:

⁴⁴ “Tupana rü chorü Cori ya Cristuxü ñanagürü: ‘¡Nuã chorü tügüncüwawa rüto ñuxmatáta nüxü charüporamaẽ i curü uwanügü na cuga naxĩnũxüxèl!’ ” ⁴⁵ —Natürü ¿ñuxücürüwa i Dabítaa yĩxü ya Cristu ega nümatama ga Dabí rü norü Corimaã naxuãgu? —ñanagürü ga Ngechuchu. ⁴⁶ Rü taxumaãma nanangãxügüéga ga yema Parichéugü, rü bai ga wüxi ga oremaã. Rü yemawena rü guxüma namuüẽ na tacücèx Ngechuchuna nacagüexü.

23

Ngechuchu rü duüxügütanüwa ínanaxuaxü ga Parichéugü rü ngüexẽẽruügü ga Moïchéarü mugüwa nguxẽẽtaegüxü

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54, 20.45-47)

¹ Rü yemawena ga Ngechuchu rü duüxügüxü rü norü ngüexügüxü ñanagürü: ² —Ngẽma ngüexẽẽruügü i ore i mugüwa nguxẽẽtaegüxü rü Parichéugü, rü meãma nüxü nacüèxgü ga Tupanaärü ore ga Moïché ümatüxü. ³ —Rü ngẽmacèx name i naga pexĩnüe i guxüma i ngẽma pemaã nüxü yaxugüxü. Natürü tama name i nüma namaxẽüãcüma pemaxẽ, erü nüma nüxü nixügü i mexü i

ore natürü chixri namaxê. ⁴ —Erü nûma rü poraãcü pexü namu na naga pexĩnũexũcèx i norü mugü i guxchaxü i taxucürüwama texé aurexü. Natürü nümagütama rü bai i írarüwa naga na naxĩnũexü i ngẽma nawa pexü namuxü. ⁵ —Rü guxüma i ngẽma naxügüxü, rü nanaxügü na duüxügü nüxü daugüxũcèx. Rü ina-yangegü i Tupanaãrü ore na ngẽmaãcü duüxügü nagu rüxĩnũegu rü aixcüma Tupanaãrü duüxügü na yĩgüxü. Rü nügü nangexãegü na duüxügü nüxü rüdaunüxũcèx. ⁶ —Rü petagüarü õnawa rü nümagü i Parichéugü rü nanaxwèxegü i õnaãrü yoraxütawaxüchi na natogüxü na duüxügü ngema nüxü rüdaunüxũcèx. Rü ngutaquẽxepataügüwa rü nanaxwèxegü na napẽxewaxüchi ügüxü i naxmèxwèxegüwa natogüxü. ⁷ —Rü ãneãrü ítamügüwa rü nanaxwèxegü na duüxügü meã nüxü rümoxègüxü ñoma ãexgacüxü meã rümoxèxürüü. Rü nanaxwèxegü na duüxügü rü: “Pa Ngúexẽeruüx” ñagüxü nüxü. ⁸ —¡Natürü pema rü tãütáma ngẽmagu perüxĩnũe! Erü guxãma i pema rü pegüeneegü pixígü, rü wüxixicatama nixĩ ya perü ngúexẽeruü ixĩcü. ⁹ —Rü tama name i ñoma i naãnecüãxmaã pexãnatü, erü wüxixicatama nixĩ ya Penatü, rü nûma rü daxüwa nangèxma. ¹⁰ —Rü tama name i texé: “Pa ãexgacüx” ñatarügü pexü. Erü chaxicatama nixĩ i perü ãexgacü chiüxü. ¹¹ —Rü yixema petanüwa guxããrü yexera ixixè rü tanaxwèxe na guxüma i tümamücüarü ngüxẽeruü tiüxü. ¹² —Erü yixema tügü írütaxe rü Tupana tá tüxü naxãnexèe. Natürü yixema tügü íruxírxaxe, rü Tupana tá tüxü nicuèxüü. ¹³ —Pa Ngúexẽeruügü i Ore i Mugüwa Nguxẽetaegüxü rü Pa Parichéugüx, pema nixĩ i togü i duüxügüpèxewa meã pemaxènetaxü natürü peãèwa rü chixexügu perüxĩnũexü. Rü wüxi i ngechaü nixĩ i pexcèx erü pegagu nixĩ na tama Tupanaxütawa nangugüxü i togü i duüxügü. Rü pema rü ta rü tãütáma ngèxma pechocu, Rü ngèxgumarüü ta rü nüxü penaguxchaxèe na tama ngèxma nachocuxũcèx i togü i ngèxma chocuchaüxü. ¹⁴ —Pa Ngúexẽeruügü i Ore i Mugüwa Nguxẽetaegüxü rü Pa Parichéugüx, pema nixĩ i togü i duüxügüpèxewa meã pemaxènetaxü natürü peãèwa rü chixexügu perüxĩnũexü. Rü wüxi i ngechaü nixĩ i pexcèx erü tüxna penapuxü ya tümapata ya yixema yutegüxe. Rü ñüxüchi penamèxèe i perü yumüxègü na duüxügü nagu rüxĩnũegu rü aixcüma mexü i Tupanaãrü duüxügü na pixígüxü. Rü ngẽmacèx pema tá nixĩ i togü i duüxügüarü yexera pepoxcuexü. ¹⁵ —Pa Ngúexẽeruügü i Ore i Mugüwa Nguxẽetaegüxü rü Pa Parichéugüx, pema nixĩ i togü i duüxügüpèxewa meã pemaxènetaxü natürü peãèwa rü chixexügu perüxĩnũexü. Rü wüxi i ngechaü nixĩ i pexcèx erü guxüwama pexĩ na togü i duüxügümaã

nüxü peyarüxuxüçèx i ore na wüxitama ya duüxë pexrüü na yaxõxüçèx. Rü ngëxguma marü pexü tanguüxgu, rü tüxü pechixexëë na düxwa taxreëxpüxcüna perü yexera chixexüwa tangëxmaxüçèx. ¹⁶ —Pa Ngüexëëruüğü i Ore i Mugüwa Nguxëëtaegüxü rü Pa Parichéugüx, pema rü ñoma cuëxruüğü i ngexetüxürüü pixüğü. Rü wüxi i ngechaü nixü i pexcèx, erü nüxü pixuxgu rü:

“Ngëxguma texé ya tupauca ya taxüneegagu tacüçèx ixunetagu, rü marü name ega tama tayanguxëëgu i ngëma tümaärü uneta”, ñaperügüğü. Natürü ngëxguma texé tupauca ya taxüneärü dïëruégagu tacüçèx ixunetagu, rü:

“Tanaxwëxe i aixcüma tayanguxëë i ngëma tümaärü uneta”, ñaperügüğü. ¹⁷ —Pema rü pengëãëğü rü ñoma pengexetügüxürüü pixüğü. ¿Pexcèx rü tacü nixü i yexera rümemaëxü, tupauca ya taxüneärü dïëru rü ëxna nümatama ya tupauca ya nagagu naxüünene i ngëma dïëru? ¹⁸ —Rü tupauca ya taxünewa nangëxma i ngëma ämarechica i ngexta Tupanacèx ínadaiaxüwa i naxünagü na Tupanana naxämarexüçèx. Rü pema rü ñaperügüğü:

“Rü ngëxguma texé ya tupauca ya taxüneärü ämarechicaégagu tacüçèx ixunetagu, rü marü name ega tama tayanguxëëgu i ngëma tümaärü uneta. Natürü ngëxguma texé tupauca ya taxüneärü ämarechicawa ngëxmaxü i ämareégagu tacüçèx ixunetagu, rü tanaxwëxe i aixcüma tayanguxëë i ngëma tümaärü uneta”, ñaperügüğü. ¹⁹ —Pema rü pengëãëğü rü ñoma pengexetügüxürüü pixüğü. ¿Pexcèx rü tacü nixü i yexera rümemaëxü, rü yima tupauca ya taxüneärü ämarechicawa ngëxmaxü i ämare rü ëxna nümatama ya tupauca ya taxüneärü ämarechica i nagagu naxüünexü i ngëma ämare? ²⁰ —Erü yixema tupauca ya taxüneärü ämarechicaégagu tacüçèx ixunetaxe, rü tama ngëma nachicaégaguxicatama itaxuneta, natürü ngëma ämare i ngëma nachicawa ngëxmaxüëgagu rü ta itaxuneta. ²¹ —Rü yixema tupauca ya taxüneegagu tacüçèx ixunetaxe, rü tama ngëma tupaucaégaguxicatama itaxuneta, natürü Tupana ya ngëma maxücüégagu rü ta itaxuneta. ²² Rü yixema daxüguxü i naäneegagu tacüçèx ixunetaxe, rü Tupanaärü toruëgagu rü ta itaxuneta, rü ngëxgumarüü ta Tupana ya ngëma rütocüégagu rü ta itaxuneta. ²³ —Pa Ngüexëëruüğü i Ore i Mugüwa Nguxëëtaegüxü rü Pa Parichéugüx, pema nixü i togü i duüxügüpëxewa meã pemaxënetaxü, natürü peãëwa rü chixexügu perüxüñüëxü. Rü wüxi i ngechaü nixü i pexcèx, erü woo tacü i íraxü i pexü ngëxmaxü rü Tupanana penaxä i ngëma nüxna üxü. Natürü tama naga pexüñüë i Tupanaärü mugü i guxü i mugüarü yexera íxüü. Erü pexü nataxu na äëxgacüğü i

aixcūma meāma duūxūgūmaā icuèxgūxū na pixīgūxū, rü pexū nataxu na duūxūgū pexū nangechaütümūgūxū, rü aixcūma meā Tupanamaā pixaixcūmagūxū. Rū guxūma i ngēma nixī i Tupana naxwèxexū na penaxūxū, tama nūxū ipeyarūngūmaēācūma i ngēma mexū i marū pexūxū. ²⁴ — Pa Cuèxruūgū i Ngexetūgūxūx, pema rü guxūma i mugū i woo íraxūchixū rü meāma penaxaure, natürü tama Tupana naxwèxexūācūma pemaxē. Pema rü ñoma wūxi i duūxū i tunücèx norū axexū bapetūxū rü ñuxūchi arū wūxi i cameyu ixaxwetaūxürüū pixīgū. ²⁵ — Pa Ngúexēēruūgū i Ore i Mugūwa Nguxēētaegūxū rü Pa Parichéugūx, pema nixī i togū i duūxūgūpēxewa meā pemaxēnetaxū natürü peāēwa rü chixexūgu perūxīnūēxū. Rū wūxi i ngechaū nixī i pexcèx, erü perü düxétūxūnewaxicatama pegū pemexēēchaū, natürü perü maxūwa rü poraācū pichixe. Erü penawomūxēēācūma poraācū naxcèx pengīx i duūxūgūarū ngēmaxūgū, rü pegūguxicatama perūxīnūē. ²⁶ — Pa Parichéugū i Ñoma Ngexetūxürüū Ixīgūxūx, name nixī i pegū pimexēē i perü aixepewa i perü maxūwa. Rū ngēxguma tá nixī i perü düxétūwa rü tá ta pimexū. ²⁷⁻²⁸ — Pa Ngúexēēruūgū i Ore i Mugūwa Nguxēētaegūxū rü Pa Parichéugūx, pema nixī i togū i duūxūgūpēxewa meā pemaxēnetaxū natürü peāēwa rü chixexūgu perūxīnūēxū. Rū wūxi i ngechaū nixī i pexcèx, erü ñoma yuetachiquēxegū i düxétūwa cómuxūmaā chauxetūgūxū natürü aixepewa rü yuetachinaxāmaā rü nagúxūraūxū i āūāchixūmaā napagūxürüū pixīgū. Erü perü düxétūwa i duūxūgū nūxū ídaugūxūwaxicatama pime, natürü aixepewa i peāēwa rü poraācū pichixe. ²⁹ — Rū wūxi i ngechaū nixī i pexcèx, Pa Ngúexēēruūgū i Ore i Mugūwa Nguxēētaegūxū rü Pa Parichéugūx. Pema rü peyamecagū ga naxchiquēxegū ga nuxcūmaūgūxū ga Tupanaārū orearū uruūgū rü yema duūxūgū ga imexū ga yuexū. ³⁰ — Rū ñuxūchi ñaperūgūgū:

“Rü yexguma chi nuxcūmaūgūxū ga tórü oxigū maxēyane imaxēgu, rü tãu chima nūxū tarūngūxēē ga na nadaiāxū ga yema nuxcūmaūgūxū ga Tupanaārū orearū uruūgū”, ñaperūgūgū. ³¹ — Rū ngēma oremaā rü pegū pengoxēē na nataagū pixīgūxū ga yema duūxūgū ga nuxcūmaūgūxū ga Tupanaārū orearū uruūgūxū dèixū. ³² — ¡Ēcū, noxtacūma chomaā rü ta peyanguxēēx ga yema chixexū ga nuxcūmaūgūxū ga perü oxigū ügüexū! ³³ — Pa Āxtapearū Duūxūgūx, pema rü poraācū pichixe. ¿Ñuxācū tá naxchaxwa pibuxmū ya yima üxū ya Tupana tá namaā pexū poxcuene? ³⁴ — Rū ngēmacèx i choma rü tá pexcèx nūma chanamugū i Tupanaārū orearū uruūgū, rü yatūgū i mexūgū i nūxū cuèxūchigūxū, rü ngúexēēruūgū i mexūgū. Natürü pema

rü tá curuchawa peyapotagüácüma penadai i ñuxre. Rü togü rü ngutaquëxepataügüwa rü tá peyaçuaixgü, rü togü rü ñañechigüwa rü tá nawe pingëxütanü na chixexü namaã pexügüxcëx. ³⁵ —Natürü Tupana tá pexü napoxcue naxcëx i guxüma ga norü duüxügü ga imexügü ga perü oxigü dëjxü. Rü Abéwa nixí ga inaxügüãxü ga na nadaiãxü rü Chacaría ga tupauca ga taxünegu peyamëxgücügu nixí ga yacuáxü ga yema. ³⁶ —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxüma ga yema chixexüxcëx rü Tupana tá nanapoxcue i duüxügü i ñomaücüü maxëxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchu rü Yerucharëücüãx ga duüxügücëx naxaxu
(Lc 13.34-35)*

³⁷ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Pa Yerucharëücüãx, pema penadai i Tupanaärü orearü uruügü, rü nutamaã ípenamuxüchigü i Tupanaärü orearü ngeruügü i pexcëx núma namugüxü. Rü ñuxreëxpüxcüna wüxigu chaugüxütagu pexü chanutaquëxexëchaü ñoma wüxi i ota i naxácüã nügütüügu tüxü nutaquëxexürüü. Natürü pema rü tama penaxwëxe. ³⁸ —Dücëx i ñuxma ya perü ñañe, rü Tupana tá ínanatëx. ³⁹ —Rü pemaã nüxü chixu rü täütáma wena choxü pedau ñuxmatáta daxüguxü i nañnewa ne chaxü. Rü ngëxguma rü tá choxü pedaugü rü tá ñaperügügü:

“Namexëchi nixí ya yima Cori ya Tupana núma namucü”, ñaperügügü tá —ñanagürü ga Ngechuchu.

24

*Ngechuchu nanaxunagü na tupauca ga taxüne rü tá nagu
na napogüexü*

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Rü yexguma tupauca ga taxünewa ínaxüüxgu ga Ngechuchu, rü norü ngüexügü naxcëx naxí. Rü ñanagürügü nüxü: —Dücëx, Pa Corix, ñuxácü nimexëchi ya daa tupauca ya taxüneärü ípatagü —ñanagürügü. ² Natürü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Pema nüxü pedaugü ya guxünema ya yima tupauca ya taxüneärü ípatagü. Natürü pemaã nüxü chixu rü aixcüma guxünema ya daa ípatagü rü tá nagu napogüe. Rü naxtapüxarü nutagü rü taxucütáma nügütü naxüxüra, rü bai ya wüxi —ñanagürü.

*Cuëxruügü i tá nüxü idauxü naxüpa na nagüxü i nañne
(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24, 21.7-24)*

³ Rü ñuxüchi guma Mëxpüne ga Oríbunecügu äeganewa naxí. Rü yexguma guma mëxpünewa natoxgu ga Ngechuchu rü norü ngüexügüxícatama naxütawa naxí na noxrüwama nüxna nacagüexüxcëx. Rü ñanagürügü: —Tanaxwëxe i tomaã

nüxü quixu na ñuxgu tá nangupetüxü i ngēma nüxü quixuxü. ¿Rü tacü tá nixi i norü cuèxruü i nawa nüxü tacuáxü i ñuxgu tá wena núma na cuxüxü rü tá na nagúxü i naâne? —ñanagürügü. ⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Pexuãëgü na taxüema pexü womüxëëxücèx! ⁵ —Erü muxüchixü i duüxügü tá ínangugü, rü chaugu tá nügü nicuxgü rü tá ñanagürügü:

“Choma nixi i Cristu”, ñanagürügü tá. Rü muxüchixü i duüxügüxü tá nawomüxëë. ⁶ —Rü tá nüxü pexinüëchiga na nügü nadëixü i ñuxre i nachiuãnegü rü nügü na nadaixchaüxü i togü i nachiuãnegü. ¡Natürü täütáma ngëmacèx pebëixächiaëgü! Erü woetama ngëmaäcü tátama nangupetü i noxrix. Natürü täütáma naâneärü gux nixi i ngëma. ⁷ —Erü wüxi i nachiuãne rü to i nachiuãnemaã tá nügü nadai. Rü wüxi i äëxgacü rü to i äëxgacümaã tá nanu, rü norü churaragü rü ngëma to i äëxgacüarü churaragümaã tá nügü nadai. Rü tá taiya nangux, rü tá nataxüchi i ðaaweanegü, rü muxüma i nachicawa rü tá naxiãxächiane. ⁸ —Rü guxüma i ngëma pemaã nüxü chixuxü, rü ngëma nixi i norü ügümare i ngëma ngúxü i tá ngupetüxü. ⁹ —Rü ngëxguma i togü i duüxügü rü tá pexü ínayauxü na chixexü pemaã naxügüxücèx. Rü tá pexü nadai. Rü guxü i naãnewa i duüxügü rü tá pexchi naxaie, erü chorü duüxügü pixigü. ¹⁰ —Rü ngëxguma rü tá muxüchixü i chorü duüxügü ínanatëxgü i chorü ore, rü nügütanüwa rü tá nügüchi naxaie. Rü nügüechita tá äëxgacüxütawa nügü ínayaxuaxügü. ¹¹ —Rü muxüchixü i orearü uruügüneta tá ínangugü. Rü tá nüxü nixugügü na Tupana yixü ya núma namugücü na nüxü yaxugüxücèx i ore. Rü ngëmaäcü tá muxüchixü i duüxügüxü nawomüxëëgü. ¹² —Rü poraäcü tá nangëxma i chixexü, rü ngëmagagu rü muxüchixütáma i duüxügü rü täütáma nügü nangechaügü. ¹³ —Natürü yixema naëtüwa meã Tupanaãxü yaxõõmáxë rü yixema tá tixi ya aixcüma nayaxúxe i maxü i taguma gúxü. ¹⁴ —Rü ngëma Tupanaärü ore i mexü rü guxü i naãnewa tá nüxü nixugügü na guxü i duüxügü nüxü na cuèxgüxücèx. Rü ngëmawena tá nixi i nagúxü i naâne. ¹⁵ —Rü nuxcümaäcü ga Tupanaärü orearü uruü ga Danié nachiga nanaxümatü i ngëma chixexü i Tupanapëxewa äüächixü i ínguxchaüxü. Rü ngëxguma nüxü pedëuxgu na tupauca ya taxünewa nangóxü i ngëma chixexü i Tupanapëxewa chixexüchixü, rü name nixi i pexuãëgü. ¹⁶ —Rü ngëxguma ngëma üpetügu, rü ngëma Yudéaanewa ngëxmagüxü i duüxügü rü nanaxwëxe na mëxpüneãnewa nabuxmüxü. ¹⁷ —Rü ngëma ngunexügu ega texé tümapataëxtüwa ngëxmagu, rü tama name i tümapatagu tayangaxi na tümaärü ngëmaxü tayayaxuxücèx. ¹⁸ —Rü texé

ya tūmañewa ngēxmaxē rü tama name i tūmapatacèx tataegu na tūmachirugü tayayaxuxüçèx. ¹⁹ —Rü ngēma ngunexüügü rü wüxi i ngechaü tá nixi i tūmacèx ya yixema ngeāxtagü ya tacharaüğüxe rü yixema imaixäcügüxe. ²⁰ —Rü Tupanana naxcèx peça i perü yumüxēwa na tama gáuane ixüyane rü ēxna ngüxchigaarü ngunexüguyane pexü na nangupetüxüçèx i ngēma chixexü! ²¹ —Erü ngēma ngunexüügü rü poraäcü tá nangēxma i ngüxü ga noxri naäne ixügügumama taguma yexmaxü, rü ngēmawena rü tagutáma wena nangēxma. ²² —Rü ngēxguma Tupana tama nanoxrexēēgu i ngēma ngunexügü, rü taxúetáma tamaxü. Natürü Tupana tá nananoxrexēē i ngēma ngunexügü tūmacèx ya yixema nüma tüxü nadexe. ²³ —Rü ngēxguma texé pexü ñagügu:

“Düçèx, daa nixi ya Cristu” ñagügu, rü ēxna:

“Gua nixi ya Cristu” ñagügu, rü tama name i nüxü peyaxögü! ²⁴ —Erü Cristugüneta rü Tupanaärü orearü uruügüneta tá ínangugü. Rü tá nanaxügü i muxüma i cuèxruügü i taxügü na ngēmaäcü, ega nüxü natauxchagu, na tüxü nawomüxēēgüxüçèx èixrüxe ya yixema duüxégü ya Tupanatama tüxü dexe. ²⁵ —Düçèx, naxüpa na nangupetüxü i guxüma i ngēma ngüxü, rü marü pemañ nüxü chixu i nachiga. ²⁶ —Rü ngēmacèx i ngēxguma duüxügü ñagügu pexü:

“Düçèx, yéa taxúema íxāpataxüwa nangēxma ya Cristu”, ñagügu, rü tama name i ngēma pexi. Rü ngēxguma ñagügu pexü:

“Düçèx, nuã ucapuwa nangēxma ya Cristu”, ñagügu, rü tama name i nüxü peyaxögü. ²⁷ —Erü ñoma wüxi i bèixbéxane i guxüwama nangóonexēēxürüü tá nixi i ngēxguma wenaxärü núma chaxüxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü. ²⁸ Rü duüxügü rü tá chauxcèx nangutaquēxegü ñoma ēxchagü nawemüçèx ngutaquēxexürüü.

Ñuxäcü tá nixi i ngēxguma nataegugu ya Tupana Nane ya duüxüxü ixücü

(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33, 17.26-30, 34-36)

²⁹ —Rü nawena i ngēma ngüxügü rü tá nixo ya üèxcü, rü täütáma inabáxi ya tauemacü. Rü woramacurigü rü ēxtagü rü tá narüyi. Rü guxüma i ñoma i naäne rü üèxcü rü tauemacü rü woramacurigü rü ēxtagü rü tá naxiāxächitanü rü tá nu ne nanaximare. ³⁰ —Rü ñuxüchi duüxügü tá nüxü nadaugü na ñuxäcü daxüwa ne chaxüxü. Rü guxü i nachiüñanecüñax i duüxügü rü tá naxauxe. Rü tá choxü nadaugü i ngēxguma caixanexügügu ícharüxüxgu rü núma chaxüxgu. Rü ngēxguma i choma rü äëxgacü ya poraxüchicü

rü mexêchicü tá chixĩ. ³¹ —Rü tá chanamu i chorü ore-arü ngeruügü i daxüçüâx na yacuegüâxüçèx ya norü corne-tagü na ngêmaâcü naxĩtaquêxexêêâxüçèx i guxüma i ngêma duüxügü i chadexü i guxüwama ngêxmagüxü ñuxmata naâne iyacuâxüwa ngêxmagüxü. ³² —¡Iperüxĩnüê i ñaã ore i cuèxruü i orix i iguerachiga, rü naxçèx pengüe! Rü ngêxguma ngexwacaxüxü i nachacüügü iyarüyixgu rü naxüátügu, rü ngêmwawa nüxü pecuèx na paxa tá taunecü na yĩixü. ³³ —Rü ngêxgumarüü tá nixĩ i ngêxguma nagúxchaügu i naâne. Erü ngêxguma nüxü pedèuxgu na nangupetüxü i ngêma pemaã nüxü chixuxü, rü ngêmwawa tá nüxü pecuèx na marü chingaicaxüchixü. ³⁴ —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxüma i ngêma nüxü chixuxü rü tá nangupetü naxüpa na nayuexü i duüxügü i ñomaüçüü maxèxü. ³⁵ —Rü ñoma i naâne rü ngêma daxüwa nüxü idauxü rü tá nagux. Natürü chorü ore rü tagutáma inayarüxo rü aixcüma tá ningu. ³⁶ —Natürü ngêma ngunexü rü ora i nagu tá nangupetüxü i ngêma pemaã nüxü chixuxü, rü Chaunatü ya Tupanaxĩcatama nüxü nacuèx na ñuxgu tá nangupetüxü i ngêma, rü taxüema ya togue nüxü tacuèx. Rü woo i norü orearü ngeruügü i daxüçüâx rü tama nüxü nacuèxgü, rü woo i choma i Nane na chiixü rü tama nüxü chacuèx na ñuxgu tá nangupetüxü i ngêma. ³⁷ —Rü yexgumarüü ga duüxügüxü ngupetüxü ga yexguma Noë maüxgu, rü ngêxgumarüü tá ta nüxü nangupetü i ngêxguma íchanguxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü. ³⁸ —Rü yexguma, naxüpa ga guma mucü ga taxüchicü ga guxüwama inanguanexêêcü, rü ga duüxügü rü nachibüe, rü naxaxegü, rü nixâmèxgü rü nixütexacügü ñuxmata nawa nangu ga yema ngunexü ga nagu Noë naweügu ixüexü. ³⁹ —Rü noxri ga yema duüxügü rü tama nüxü nacuèxgüéga ga tacü tá nüxü na ngupetüxü. Natürü yexguma ínanguxgu ga guma mucü ga taxüchicü ga yema duüxügüxü daicü, rü yexguma nixĩ ga nüxü yacuèxâchitanüxü. Rü ngêxgumarüü tá ta nixĩ i ngêxguma wenaxärü núma chaxüxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü. ⁴⁰ —Rü ngêma ngunexügu rü taxre i yatügü rü wüxi i nañewa tá nügümaã nangêxmagü. Rü wüxi tá nixĩ i Tupana igaxü rü ngêma to rü tá ngema natèx. ⁴¹ —Rü taxre i ngexügü tá nügümaã ínacaegü. Rü wüxi tá nixĩ i Tupana igaxü rü ngêma to rü tá ngema natèx. ⁴² —¡Rü pexuãégü! Erü tama nüxü pecuèx i tacü rü ora tá íchangu i chomax. ⁴³ —¡Rü nagu perüxĩnüê i ñaã ore! Rü ngêxguma chi wüxi i ñpataarü yora nüxü cuèxgu na tacü rü oragu tá ínanguxü i ngítèxáxü rü tãu chima nape. Erü nüxna chi nadau ya napata na tama ngêxma naxücuxüçèx i ngêma ngítèxáxü na tacüçèx ngema yangfĩxüçèx. ⁴⁴ —Rü ngêmacèx name nixĩ i pexuãégü

i pemax. Erü ngëma ngunexü i tama nagu íperüxĩnũëxũgu tá nixĩ i ngürũachi íchanguxü i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiüxü.

Wüxi ga duüxü ga meã norü coriga ñnũxü rü to ga tama meã norü coriga ñnũxüchiga

(Lc 12.41-48)

⁴⁵ —¿Rü texé tiüxü ya tümaãrü coriarü duüxü ya aixcüma yanguxëëxë rü tümaãëxü cuáxe? ¿Tama ëxna yíxema tiüxü ya tümaãrü cori tüxna ägaxe na meã nüxna tadauxüçèx rü meã oragu tanachibüexëëxüçèx i norü duüxügü? ⁴⁶ Rü tataãë ya yíxema coriarü duüxë ega ngëxguma ínanguxgu i tümaãrü cori rü tüxü íyanguexügu na meãma ítanaxüxü i ngëma puracü i nagu tüxü namuxü. ⁴⁷ —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü ngëma tümaãrü cori rü tá guxüma i norü ngëmaxügüarü dauruüxü tá tüxü nixixëë. ⁴⁸⁻⁵⁰ —Natürü ngëxguma chi ngëma coriarü duüxü rü wüxi i yatü i chixexü yixĩgu, rü chi nagu naxĩnügu na täütáma paxa ínanguxü i norü cori, rü chi inaxügüãgu na chixri namuãxü i namücügü i norü coriarü duüxügü, rü chi ngãxëxütanügu naxãxgu na namaã nachibüxüçèx rü naxaxexüçèx, rü ngürũachi ngëma ngunexü rü ngëma ora i tama nagu ínanguxëëãxügu rü tá ínangu i norü cori. ⁵¹ —Rü poraãcüxüchima tá nanapoxcu i ngëma norü duüxü, ñoma meã maxënetaxü i duüxügüxü napoxcuexürüü. Rü ngëma tá narüdoxü rü nixüxchapüta.

25

Ore ga 10 ga pacügu ixuxü

¹ Rü ñnanagürü ga Ngechuchu: —Pemaã tá nüxü chixu i wüxi i ore na nawa nüxü pecuáxüçèx i ñnuxãcü tá duüxügüarü äëxgacü na yixü ya Tupana i ngëxguma naguxgu i naãne. Rü iyexma ga 10 ga pacü ga ngürü daparinamaã ngügüarü petawa ícü na yaxümüçügüãxüçèx ga guma yatü ga ingixchaücü. ²—Rü 5 ga yema pacü rü tama ixuãëgü. Rü yema nañ ga 5 ga pacü rü meãma ixuãëgü. ³—Rü yema tama uãëgücü, rü yexguma ngürü daparina íyangegügu rü tama to ga ngürü queruchinu ta íyangegü. ⁴—Natürü ga yema uãëgücü rü to ga ngürü queruchinu ta íyangegü. ⁵—Natürü ga guma yatü ga ingixchaücü rü tama paxa ínangu. Rü düxwa ga yema pacügü rü ipee yerü iyaxtae. ⁶—Rü yexguma ngãxüçüüwa nanguxgu, rü yema pacügü nüxü ixĩnüë ga wüxi ga naga ga ñaxü:

“Domama nixĩ ya yima yatü ya ingixchaücü. ¡Rü íperüdagü, rü ípeyadaugü!” ñaxü. ⁷—Rü guxcüma ga yema pacügü rü írüdagü, rü iyamexëëgü ga ngürü daparinagü. ⁸—Rü yexguma ga yema 5 ga pacügü ga tama uãëgücü rü ngügürügügü ngixü ga yema pacügü ga uãëgücü:

“Ílraxũ i perũ queruchinu toxnata pexã, erũ torũ omũgũ rũ nixogũ!” ngĩgũrũgũgũ. ⁹—Natũrũ ga yema pacũgũ ga uãẽgũcũ rũ ngĩxũ ingãxũgũ, rũ ngĩgũrũgũgũ:

“Taxucũrũwa pexna ta taxã, erũ ngẽxguma chi pexna ta taxãxgu rũ tãũ chima ningu i toxcẽx rũ pexcẽx. Rũ ngẽmacẽx narũmemaẽ nixĩ i ngextã namaã Ínataxegũxũwa pegũxũ nawa pexĩ”, ngĩgũrũgũgũ. ¹⁰—Natũrũ yexguma ga yema 5 ga pacũgũ ga tama uãẽgũcũ ngĩrũ queruchinuwa naxĩyane, rũ Ínangu ga guma yatũ ga ingĩxchaũcũ. Rũ ga yema pacũgũ ga uãẽgũcũ rũ iyachocu nawa ga guma ĩ ga nawa iyangĩxũne. Rũ ñuxũchi narũwãxta ga ĩãx. ¹¹—Rũ yemawena Íngugũ ga yema pacũgũ ga tama uãẽgũcũ, rũ ngĩgũrũgũgũ:

“ÍPa Corix, toxcẽx yawãxna i ĩãx!” ngĩgũrũgũgũ. ¹²—Natũrũ nũma ga cori, rũ ngĩxũ nangãxũ, rũ ñanagũrũ:

“Pemaã nũxũ chixu rũ aixcũma tama pexũ chacuẽx na texẽgũ pixĩgũxũ”, ñanagũrũ. ¹³ Rũ ñuxũchi ñanagũrũ ga Ngechuchu: —Ípexuãẽgũ! Erũ tama nũxũ pecuẽx i tacũ rũ ngunexũ rũ tacũ rũ ora tá Íchangu i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ —ñanagũrũ.

*Ore ga dĩerugu ixuxũ
(Lc 19.11-27)*

¹⁴ Rũ ñanagũrũ ta ga Ngechuchu: —Rũ ngẽma Tupana na duũxũgũarũ ãẽxgacũ na ixĩxũ rũ ñoma wũxi ga yatũ ga ixũãchichaũcũ ga to ga nachĩũãnewa na naxũxũcẽxrũũ nixĩ. Rũ nũma ga guma yatũ rũ norũ duũxũgũcẽx naca, rũ nũxna ngĩxũ naxã ga dĩeru na nũxũ ngĩmaã nanguxũxũcẽx rũ ngĩmaã na Ínapuracũexũcẽx. ¹⁵—Rũ wũxi ga yema norũ duũxũna ngĩxũ naxã ga 5000 tachinũ ga dĩeru. Rũ yema tona ngĩxũ naxã ga 2000 tachinũ ga dĩeru. Rũ yema tona ngĩxũ naxã ga 1000 tachinũ ga dĩeru. Rũ yemaãcũ nanangugũ na ñuxãcũ tá yema dĩerumaã napuracũexũ ga wũxichigũ ga norũ duũxũgũ rũ yemaãcũ wũxichigũna ngĩxũ naxã ga yema dĩeru. Rũ ñuxũchi inaxũãchi ga yema cori na to ga nachĩũãnewa naxũxũcẽx. ¹⁶—Rũ yema norũ duũxũ ga 5000 tachinũ ga dĩeru ngĩxũ yaxuxũ, rũ ngĩmaã napuracũ, rũ naĩ ga 5000 tachinũ ngĩmaã nayaxu. ¹⁷—Rũ yexgumarũũ ta ga yema norũ duũxũ ga 2000 tachinũ ga dĩeru ngĩxũ yaxuxũ, rũ ngĩmaã napuracũ, rũ naĩ ga 2000 tachinũ ngĩmaã nayaxu. ¹⁸—Natũrũ ga yema norũ duũxũ ga 1000 tachinũ ga dĩeru ngĩxũ yaxuxũ, rũ ngĩmaã Ínixũ. Rũ ngĩxũ nixaixmaũ, rũ yexma ngĩxũ natẽx ga yema norũ coriarũ dĩeru. ¹⁹—Rũ nuxcũxũrama nataegu ga yema duũxũgũarũ cori. Rũ yexguma Ínanguxgu rũ inanaxũgũ ga norũ duũxũgũmaã na namexẽẽãxũ ga norũ dĩeruchiga. ²⁰—Rũ nũxĩra norũ corixũtawa naxũ ga yema norũ duũxũ ga 5000 tachinũ ga dĩeru ngĩxũ yaxuxũ. Rũ norũ corina ngĩxũ naxã

ga yema 5000 tachinü. Rü ngīetü ngīxū inaxã ga naī ga 5000 tachinü ga ngīxū nayaxucü ngīmaã ga yema norü cori nüxna ngīxū äcü ga dīeru. Rü ñanagürü norü corixū:

“Düçèx Pa Corix, ñaã iyixī ga yema 5000 tachinü ga dīeru ga choxna ngīxū cuxãcü. Marü ngīmaã chapuracü rü ngīmaã cuxū ngīxū chayaxu i ñaã naī i 5000 tachinü”, ñanagürü. ²¹ — Rü norü cori rü ñanagürü nüxū:

“Pa Chorü Duūxūx, wüxi i mexēchixū quixī, rü meãma cupuracü. Rü meã nüxna cudau ga yema noxre ga dīeru ga cuxna ngīxū chaxãcü, rü meãma ngīmaã cupuracü. Rü ngēmacèx i ñuxma rü tá rümumaëcūna cuxū chadauxëë. ¡Rü ixücu i chopatawa rü ngīxã tataãëgü!” ñanagürü. ²² —Rü yemawena ínangu ga yema to ga norü duūxū ga 2000 tachinü ga dīeru ngīxū yaxuxū. Rü ñanagürü norü corixū:

“Düçèx Pa Corix, ñaã iyixī ga yema 2000 tachinü ga dīeru ga choxna ngīxū cuxãcü. Marü ngīmaã chapuracü rü ngīmaã cuxū ngīxū chayaxu i naī i 2000 tachinü. Rü ñaã iyixī”, ñanagürü. ²³ —Rü norü cori rü ñanagürü nüxū:

“Pa Chorü Duūxūx, wüxi i mexēchixū quixī, rü meãma cupuracü. Rü meã nüxna cudau ga yema noxre ga dīeru ga cuxna ngīxū chaxãcü, rü meãma ngīmaã cupuracü. Rü ngēmacèx i ñuxmax rü tá rümumaëcūna cuxū chadauxëë. ¡Rü ixücu i chopatawa rü ngīxã tataãëgü!” ñanagürü. ²⁴ —Natürü yexguma norü corixütawa nanguxgu ga yema norü duūxū ga 1000 tachinü ga dīeru ngīxū yaxuxū, rü ñanagürü norü corixū:

“Düçèx Pa Corix, choma nüxū chacuèx rü wüxi i yatü i aūxū quixī. Rü cunayaxu i nanetüarü o i ngextá tama ícutoexūwa, rü cunabuxarü oōx i nanetü i tama icutoxū. ²⁵ —Rü yemacèx chamuū. Rü waixūmügu ngīxū chixaixmaū rü ngīxū ichatèx. Natürü ñaã iyixī i ngēma curü dīeru”, ñanagürü. ²⁶ Rü yexguma ga norü cori rü nanangãxū rü ñanagürü:

“Pa Chorü Duūxūx, wüxi i chixexū rü oxū i chorü duūxū quixī. Rü cuma meãma nüxū cucuèx rü ngextá tama íchatoexūwa rü chanayaxu i nanetüarü o, rü chanabuxarü oōx i nanetü i tama ichatoxū. ²⁷ —Rü yemacèx narümemaë chi nixī ga bancugu choxū ngīmaã na cunguxūxū ga chorü dīeru na ngēma choxū ngīxū yamuxëëgüxüçèx, rü ngēmaäcü mucü ngīxū na chayaxuxüçèx i ngëxguma íchanguxgu”, ñanagürü. ²⁸ —Rü yexguma ga yema cori rü nanamu ga yema togü ga norü duūxügü ga yema yexmagüxū, rü ñanagürü nüxū:

“¡Nüxna ngīxū peyaux i ngēma dīeru, rü ngēma yatü i 10,000 i dīeru nüxū ngëxmaxūna ngīxū pexã! ²⁹ —Erü yíxema tüxū nangëmèxcü rü yexera tá tüxna ngīxū taxã, rü ngēmaäcü tá tüxū imuxūchi. Natürü yíxema tüxū natauxcü rü woo ngēma noxre i tüxū ngëmèxcü rü tá tüxna ngīxū tayaxu. ³⁰ —¡Rü

yéama düxétüwa i poraãcü ínaxëãnexüwa peyatá i ñaã chorü duüxü i taxuwama mexü! Rü ngema tá narüdoxü rü tá nixüxchapüta”, ñanagürü.

Naãñerü güxgu rü Cristupëxegu tá nangutaquëxegü i güxü i nachiüñanecüãx i duüxügü na yadexechiãxüçex i ngëma mexügü rü na napoxcueãxüçex i ngëma chixexügü

³¹ Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Rü ngëxguma wenaxärü núma chaxüxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü chorü orearü ngeruügü i daxüçüãx rü tá choxü naxümücügü. Rü ãëxgacü ya tacü tá chixi rü chorü tochica i mexëchixüwa tá charüto. ³² —Rü güxü i nachiüñanecüãx i duüxügü rü tá chopëxegu nangutaquëxegü. Rü choma rü tá chayadexechi ñoma wüxi i carneruarü dauruü i norü carnerugü rü chibugü noxrüwama mugüxürüü. ³³ —Rü ngëma choxrü ixigüxü rü chorü tügüñecüwawa tá chanangëxmagüxëë. Rü ngëma tama choxrü ixigüxü rü chorü toxwecüwawa tá chanangëxmagüxëë. ³⁴ —Rü ngëxguma i choma i tá ãëxgacü ya tacü na chiixü rü ñacharügü tá nüxü i ngëma chorü duüxügü:

“¡Nuã pexi i pema ya texé ya Chaunatü ya Tupana tüxü rüngüxëëgüxe, rü penayaxu i ngëma pechica i ngextá nüma ãëxgacü iyixüwa! Yerü Chaunatü rü pexçex nanamexëë i ngëma pechica ga yexguma tauta naãne naxüxgu. ³⁵ —Rü ngëmaãcü tá pemaã namecüma yerü yexguma chataiyagu rü pema rü choxü pechibüxëë. Rü yexguma chiñawagu rü choxü pexaxexëë. Rü yexguma tama nüxü pecuëxgu na texé chiixü rü meã choxü peyaxügü ga pepatawa. ³⁶ —Rü yexguma changexchirugu rü choxü pexüxchiru. Rü yexguma chidaawegu rü choxü perüngüxëë. Rü yexguma poxcu-pataüwa chayexmagu rü choxü ípeyadau”, ñacharügü tá nüxü. ³⁷ —Rü ngëxguma i ngëma duüxügü i chadexü rü ñanagürügü tá choxü:

“Pa Corix, ¿ñuxgu ga cuxü tadauxü ga na cutaiyaxü rü cuxü tachibüxëëxü? ¿Rü ñuxgu ga cuxü tadauxü ga na quitaawaxü rü cuxü taxaxëëxü? ³⁸ —¿Rü ñuxgu ga tochixüwa cunguxü rü meã cuxü tayauxgüxü ga woo tama cuxü tacuëxgügu? ¿Rü ñuxgu ga cungexchiruxü rü cuxü taxüxchirugüxü? ³⁹ —¿Rü ñuxgu ga cuxü tadaugüxü na quidaawexü rü ëxna poxcu-pataüwa cuyexmaxü rü cuxü ítayadaugüxü?” ñanagürügü tá choxü. ⁴⁰ —Rü choma na ãëxgacü ya tacü na chiixü, rü tá chanangãxü, rü ñacharügü tá:

“Aixcüma pemaã nüxü chixu rü yexguma nüxü perüngüxëëgügu i ngëma chorü duüxü i yexeraãcü ngearü ngemaxüáxü, rü choxü nixi ga perüngüxëëgüxü”, ñacharügü tá nüxü. ⁴¹ Rü ñuxüchi i choma na ãëxgacü ya tacü na chiixü, rü ñacharügü tá nüxü i ngëma tama chorü duüxügü ixigüxü:

“¡Choxna pixĩgachi i pema i perü chixexüçèx poxcuexe! ¡Rü ngẽma pexĩ nawa ya yima üxü ya taguma ixoxüne ya Tupana ímexẽene naxcèx i ngoxo i Chataná rü norü duüxügü! ⁴²—Yerü yexguma chataiyagu rü pema rü tama choxü pechibüxẽẽ. Rü yexguma chiṭawagu rü tama choxü pexaxẽẽ. ⁴³—Rü yexguma tama nüxü pecuèxgu na texé chiixü rü tama meã choxü peyaxgü ga pepatawa. Rü yexguma changexchirugu rü tama choxü pexüxchirugü. Rü yexguma chiḍaawegu rü poxcupataüwa chayexmagu rü tama choxü ípeyadaugü”, ñacharügü tá nüxü. ⁴⁴—Rü ngẽxguma i nümagü i tama chorü duüxügü ixĩgüxü, rü ñanagürügü tá choxü:

“Pa Corix, ¿ñuxgu tochixüwa cingu rü tama meã cuxü tayauxgü yerü tama cuxü tacuèxgü? ¿Rü ñuxgu ga cuxü tadaugüxü ga na cutaiyaxü, rü êxna na quiṭaawaxü, rü êxna na cungexchiruxü, rü êxna quiḍaawexü, rü êxna poxcupataüwa na cuyexmaxü, rü tama cuxü tarüngüxẽẽgüxü?” ñanagürügü tá choxü. ⁴⁵—Rü choma na ãẽxgacü ya tacü na chiixü, rü tá chanangãxü, rü ñacharügü tá nüxü:

“Aixcüma pemaã nüxü chixu rü yexguma tama nüxü perüngüxẽẽgügu ga wüxi ga duüxü ga yexeraãcü ngearü nge-maxüáxü, rü choxü rü ta tama perüngüxẽẽgü”, ñacharügü tá nüxü. ⁴⁶—Rü ñuxüchi i ngẽma duüxügü i tama chorü duüxügü ixĩgüxü rü tá poxcu i taguma gúxüwa naxĩ. Natürü ngẽma duüxügü i aixcüma meã chauxcèx maxèxü rü tá nanayauxgü i maxü i taguma gúxü, —ñanagürü ga Ngechuchu.

26

Yudíugüarü ãẽxgacügü naxcèx nadaugü na ñuxãcü Ngechuchuxü yayauxgüxü
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Cu 11.45-53)

¹ Rü yexguma Ngechuchu nüxü rüchaxgu ga yema orexü na yaxuxü, rü ñanagürü norü ngúexügüxü: ²—Pema nüxü pecuèx rü taxre i ngunexü nataxu na nangõxgüãxüçèx i ngẽma õna i Üpetüchigaarü petacèx naxügüxü. Rü ngẽxguma tá nixĩ i choxü yayauxgüxü i chorü uwanügü na curuchawa choxü yapotagüxüçèx —ñanagürü. ³ Rü yexgumaücüü ga paigüarü ãẽxgacügü, rü ngúexẽẽruügü ga ore ga mugüwa nguxẽẽtaegüxü, rü Yudíugüarü ãẽxgacügüerugü rü nangutaquẽxegü ga napatawa ga Caipá ga paigüarü ãẽxgacü ixĩcü. ⁴ Rü yéma nügümaã nanamexẽẽgü na Ngechuchuxü nawomüxẽẽgüãcüma na yayauxgüãxüçèx rü na yamèxgüãxüçèx. ⁵ Natürü nügümaã ñanagürügü: —Taxucürüwama i ñuxma petagu tayayauxgü, erü duüxügü rü tá tamaã nanuẽ —ñanagürügü.

*Wüxi ga nge rü Ngechuchuerugu inaba ga pumara
(Mr 14.3-9; Cu 12.1-8)*

⁶ Rü Ngechuchu rü Betániãwa nayexma napatawa ga Chimáu ga rüchaxü necümaã naxugüãcü. ⁷ Rü Ngechuchucèx yéma iyaxü ga wüxi ga ngecü ga yéma nangepcü ga wüxiweü ga pumara ga tatanüxüchixü ga mexèchicü ga butiyamaã ächiüxü. Rü yexguma mechawa ínachibüyane ga Ngechuchu, rü ngîma rü naêrugu inaba ga yema pumara. ⁸ Rü yexguma yemaxü nadaugügu ga Ngechuchuarü ngüexügü, rü naãêwa nanguxgü, rü inanaxügüe ga na ñagüxü. —¿Tüxcüü ngëxma inaxaiyaxü i ngëma pumara? ⁹ —Rü narümemaë chi nixî i tatanüxügu namaã itaxe, rü ñuxüchi ngëma dîêrumaã nüxü irüngüxëë i ngëma duüxügü i ngearü ngëmaxüãxgüxü — ñanagürügü. ¹⁰ Rü Ngechuchu nüxü naxînü. Rü ñuxüchi ñanagürü norü ngüexügüxü: —¿Tüxcüü ngîxü pechixewe i ngëma nge? Erü ngëma chomaã naxüxü rü wüxi i mexü nixî. ¹¹ —Ngëma ngearü ngëmaxüãxgüxü rü guxügutáma petanüwa nangëxmagü. Natürü choma rü täütáma guxügu petanüwa changëxma. ¹² —Rü ngëma chomaã naxüxü i ñaã ngecü na chaxunegu nabaãxü i ngëma pumara i yixixü, rü ngëmaãcü inaxü erü paxa tá chayü rü tá choxü inatëxgü. Rü ngëmacèx nixî i chaxunegu nabaãxü i ngëma pumara. ¹³ —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxü i naãnewa i ngextá duüxügü nüxü íxugügüxüwa i Tupanaärü ore i mexü, rü ñaã ngecü chomaã üxü rü tá ta nüxü nixugügü. Rü ngëmaãcü tá ngîxna nacüexächie i duüxügü —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Yuda rü äëxgacügümaã nanamexëë na ñuxäcü Ngechuchuxü
yayauxgüxüçèx*

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Rü ñuxüchi ga wüxi ga Ngechuchuarü ngüexü ga Yuda ga Icariüte rü paigüarü äëxgacügüxütawa naxü rü namaã nayarüdexa. ¹⁵ Rü Yuda rü ñanagürü nüxü: —¿Ñuxre tá choxü penaxütanüxü i ngëxguma pexü chanatauxchaxëëgu na Ngechuchuxü piyauxgüxüçèx? —ñanagürü. Rü yexguma ga nümagü ga paigüarü äëxgacügü rü 30 tachinü ga dîêrugu namaã naxuneta. ¹⁶ Rü yexgumama inanaxügü ga Yuda ga naxcèx na nadauxü ga ñuxäcü nüxü na natauxchaxëëgüãxü na Ngechuchuxü yayauxgüxüçèx.

Coriarü ðnachiga

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Cu 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹⁷ Rü nawa nangu ga ngunexü ga nagu inaxügüxü ga yema peta ga pâü ga ngearü puxëeruüãxü nagu nangöxgüxü. Rü norü ngüexügü rü Ngechuchucèx naxî, rü ñanagürügü nüxü: —¿Ngextá tá tanamexëë i nachica i nawa nangöxgüxü i ðna i

Üpetüchigaarü petagu ingõxü? —ñanagürü. ¹⁸ Rü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Ngema ñanewa pexi, rü yima yatü ya pemaã nüxü chaxunetacüpatawa pexi! ¡Rü namaã nüxü pixu rü ñapegügü:

“Torü ngúexëeruü rü ñanagürü: ‘Marü ningaicaxüchi na chayuxü rü nuã cupatawa rü chorü ngúexügümaã chanangu-petüxëëchaü i Üpetüchigaarü peta’,” ñaperügügü tá nüxü! ¹⁹ Rü yéma naxi ga yema norü ngúexügü. Rü yema Ngechuchu namaã nüxü ixuxürüü nanaxügü. Rü nanamexëëgü ga yema õna ga Üpetüchigaarü petagu tá nangõxgüxü. ²⁰ Rü yexguma nachütagu rü yéma mechawa nachibü ga Ngechuchu namaã ga yema 12 ga norü ngúexügü. ²¹ Rü yexguma ínachibüeyane, rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü wüxie i petanüwa tá tixi ya bexma chauechita choxü íyaxuaxüxë —ñanagürü. ²² Rü yexguma ga nümagü ga norü ngúexügü rü poraãcü nangechaügü. Rü wüxichigü nüxna nicachigü, rü ñanagürügü: —Pa Corix, ¿choma éxna tá chiixü ya yixema cuxü íyaxuaxüxë? —ñanagürügü. ²³ Rü nüma ga Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Ngëma wüxi ya poratuwa namaã tá chachibüxü, rü ngëma tá nixi i chauechita choxü íyaxuaxüxü. ²⁴ —Rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü rü tá chayü ngëxgumarüü i Tupanaärü ore i ümatüxü nüxü ixuxürüü. Natürü wüxi i ngechaüxüchi nixi naxcëx i ngëma yatü i choxü íyaxuaxüxü. Rü narümemae chi nixi ga noxtacüma tãü chima na nabuxü —ñanagürü. ²⁵ Rü nadexaãchi ga Yuda ga naëchita íyaxuaxüxü, rü ñanagürü: —Pa Ngúexëëruüx, ¿tãütama choma nixi? —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Ngëmaãcü cuma nixi —ñanagürü. ²⁶ Rü yexguma ínachibüeyane rü Ngechuchu nanayaxu ga wüxi ga pãü. Rü Tupanana moxë naxã, rü inanabücu, rü norü ngúexügüxü nayanu. Rü ñanagürü: —Ñãã pãü rü chaxunechiga nixi. Rü ¡penangõ! —ñanagürü. ²⁷ Rü yemawena rü nanayaxu ga wüxi ga pochiyu ga binumaã äãcuxü. Rü yexgumarüü ta Tupanana moxë naxcëx naxãxãra, rü ñuxüchi norü ngúexügüna nanaxã, rü ñanagürü nüxü: —¡Rü guxãma i pema rü peyaxëüx ya daa binu! ²⁸ —Erü daa binu rü nachiga nixi ya chaugü ya muxüma i duüxügücëx tá ibacü na ngëmaãcü Tupana nüxü nüxü nangechaüxücëx i norü pecadugü. Rü yimawa Tupana nanangoxëë na aixcüma yixü i norü uneta. ²⁹ —Rü pemaã nüxü chixu rü tagutãma wena binu chayaxaxü ñuxmatãta Chaunatü ya Tupana äëxgacü íixixüwa ngexwacaxücü ya binu pemaã chayaxëüx —ñanagürü.

Ngechuchu nüxü nixu rü Pedru rü taxütãma nügü nixu na

norü ngúexü yüxü

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Cu 13.36-38)

³⁰ Rü ñuxüchi nawiyaegü ga wüxi ga Tupanaârü wiyaeü. Rü yemawena rü guma Mèxpúne ga Oríbunecügu äeganewa naxí. ³¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngúexü: —Guxâma i pema rü tá choxü ípetèxgü i ñoma i chütaxügu. Erü Tupanaârü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü: “Tá chayamèx ya carneruarü dauruü, rü tá nanaxüanemare i carnerugü”,

ñanagürü i ngêma ore. ³² —Natürü ngèxguma marü yuwa ícharüdaxguwena, rü tá chaxira pexüpa Gariréaanewa chaxü — ñanagürü. ³³ Rü yexguma ga Pedru rü nanangäxü rü ñanagürü: —Rü woo guxüma i togü cuxü ítèxgu, natürü i chomax rü täütáma cuxü íchatèx —ñanagürü. ³⁴ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Aixcüma cumaã nüxü chixu rü ñomatama i chütaxügu rü naxüpa na otá íçaxü, rü tomaèxpüxcüna tá cugü iquicux na chorü duüxü quiixü. ³⁵ Rü Pedru nanangäxü rü ñanagürü: —Rü woo wüxigu cumaã chayuxgu rü täütáma chaugü ichicux na curü duüxü chiixü —ñanagürü. Rü guxüma ga togü ga norü ngúexü rü ta yema ñanagürügü.

Ngechuchu rü Yechemaníwa nayayümüxë

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Rü Ngechuchu rü norü ngúexügümaã nawa nangugü ga wüxi ga nachica ga Yechemanígu äegaxü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Nuã perütogü! Rü paxa yoxni yéa chayayümüxë —ñanagürü. ³⁷ Rü Ngechuchu nügüwe nana-gagü ga Pedru rü Zebedéu nanegü ga Chaütiágu rü Cuáü. Rü Ngechuchucèx inaxügü ga na poraãcü nangechaüxü rü naxixächíãèxü. ³⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Poraãcü changechaü rü nagu charüxñü rü ngêmamaã tá chayü. ¡Rü nuxa perücho i pemax, rü chauxrüü ipedaue! —ñanagürü. ³⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yéaxüra naxü. Rü waixümüãnegu nanangücuchi. Rü nayayümüxë rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, ngèxguma cuma cunaxwèxegu, ¡rü nüxna choxü ínanguxuchixèe i ñaã ngúxü i tá choxü üpetüxü! Natürü chanaxwèxe i cuxrütama ngúchaü cuxü rü tama i choxrü —ñanagürü. ⁴⁰ Rü yemawena ga Ngechuchu rü nataegu ga yema norü ngúexügü íyexmagüxüwa. Rü nüxü inayan-gau ga na ínapeexü. Rü ñanagürü Pedruxü: —Pa Pedrux, çtaxucürüwama èxna namaã peporae na chomaã ipedauexü, rü bai i wüxi i ora? ⁴¹ —¡Rü pexuãègü rü Tupanana naxcèx peça na pexü nangüxèèxücèx na tama choxü ípetáxücèx ega ngèxguma çacü rü guxchaxü pexü üpetügu! Erü aixcüma peãëwa rü ípememare, natürü pexene nixí ituraxü —ñanagürü. ⁴² Rü yexguma rü wenaxârü noxri ínayayümüxèxücèx nataegu

ga Ngechuchu. Rū wenaxārū nayumūxē, rū ñanagürü: — Pa Chaunatūx, ngēxguma tama cunaxwēxegu na nawa choxū ícunguxuchixēēxū i ñaã ngúxū i tá chingexū, rū marū name i ngēma cuma cunaxwēxexūãcūma chomaã cunaxū —ñanagürü. ⁴³ Rū ñuxūchi wenaxārū norū ngúexūgū íyexmagūxūwa naxū. Rū nūxū inayangau ga na ínapeexū, yerū poraãcū nayax-taexūchi. ⁴⁴ Rū yéma nūxna nixū, rū wenaxārū nayayumūxē. Rū noxriãcūtama nayumūxē. ⁴⁵ Rū yemawena rū norū ngúexūgū íyexmagūxūwa naxū. Rū ñanagürü nūxū: —Ñuxma waxi pepee rū iperüngüē! Erū marū nawa nangu i ora na chorū uwanū choxū iyauxgūxū rū pecaduãxgūxūna choxū namugūxū. ⁴⁶ ¡Ipechigū rū ngíxã ítixí! Erū marū ñomatáma nixí i ngēma choxū íyaxuaxūxū —ñanagürü.

Ngechuchuxū niyauxgū

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Cu 18.2-11)

⁴⁷ Rū yexguma íyadexayane ga Ngechuchu, rū ínangu ga Yuda ga norū ngúexūchirēx ixíxū. Rū nawe narūxí ga muxūma ga duūxūgū ga taramaã rū naímaã ixāxnexū. Rū yema nixí ga duūxūgū ga paigüarū ãēxgacūgū rū Yudiugarū ãēxgacūgüerugū yéma mugūxū. ⁴⁸ Rū ga Yuda ga ínaxuaxūxū rū marū yema duūxūgūmaã nanamexēē, rū ñanagürü: —Ngēma nūxū chachúxuxū tá nixí i Ngechuchu. Rū ngēma tá nixí i piyauxgūxū —ñanagürü: ⁴⁹ Rū yexguma Ngechuchucèx nixū, rū ñanagürü nūxū: —Nuxmaē Pa Ngúexēēruūx —ñanagürü. Rū ñuxūchi nūxū nachúxu. ⁵⁰ Rū Ngechuchu nanangāxū rū ñanagürü: —Pa Chomücūx, ¿tacūwa nuã cuxū? —ñanagürü. Rū yexgumatama Ngechuchuxū niyauxgū ga yema duūxūgū ga Yudawe ruxíxū. ⁵¹ Rū wūxi ga Ngechuchumücū nanawēxechi ga norū tara, rū paigüarū ãēxgacüarū duūxūxū ínadaechinū. ⁵² Rū yexguma ga Ngechuchu rū ñanagürü: —¡Naxchiūgu yaxücuchi i curū tara! Erū guxāma ya yíxema taramaã nuēxē, rū taragu tátama tayue. ⁵³ —¿Tama ēxna nūxū cucuèx rū ngēxguma chi choma chanaxwēxegu, rū Chaunatūna chi naxcèx chaca na choxū núma namugüãxúcèx i muxūma i norū orearū ngeruūgū i daxūcūãx na choxū yanangūxēēgūxúcèx? ⁵⁴ — Natürü ngēxguma chi ngēma chaxūxgu, rū ¿ñuxãcū chi ningu i Tupanaärü ore i ümatūxū i nūxū ixuxū na choma rū tá chayuxū? ⁵⁵ Rū yexguma ga Ngechuchu rū ñanagürü nūxū ga yema duūxūgū: —¿Tūxcūü taragū rū naíxmenèxãgūmaã chauxcèx nuã pexí na choxū peyarūyauxgūxúcèx ñoma wūxi i ngítèxáxū chíxürüü? Rū guxū ga ngunexūgu rū tupauca ga taxūnewa changūxēētae natürü taguma yexma choxū piyauxgū. ⁵⁶ —Natürü guxūma i ñaã ñuxma ngupetūxū, rū ngēmaãcū nangupetū na yanguxúcèx i Tupanaärü ore

ga nuxcūmaũgũxũ ga norũ orearũ uruũgũ ũmatũgũxũ — ñanagũrũ. Rũ yexguma ga guxũma ga norũ ngũexũgũ rũ nũxna nibuxmũ. Rũ nũxĩcatama yéma nanatẽxgũ ga Ngechuchu.

Ãẽxgacũgũ ga taxũgũpẽxewa Ngechuchuxũ nagagũ
(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Cu 18.12-14, 19-24)

57 Rũ Caipá ga paigũarũ ãẽxgacũxũtawa Ngechuchuxũ nagagũ ga yema duũxũgũ ga yayauxgũxũ. Rũ yexma nixĩ ga nangutaquẽxegũxũ ga ngũexẽeruũgũ ga ore ga mugũwa ngũxẽetaegũxũ rũ Yudiũgũarũ ãẽxgacũgũerugũ. 58 Natũrũ ga Pedru rũ yaxũgu nawe nixãchigũ ñũxmata paigũarũ ãẽxgacũ ga Caipáxũtawa nangu. Rũ purichĩagũ ga tupaucaarũ dauruũgũmaã yéma ããxtũwa narũto, yerũ nũxũ nadauxchaũ ga tacũ tá Ngechuchumaã na naxũexũ. 59 Rũ ga paigũarũ ãẽxgacũgũ rũ guxũma ga Yudiũgũarũ ãẽxgacũgũerugũ rũ naxcẽx nadaugũ ga wũxi ga ore ga doramare ixĩxũ na yemamaã Ngechuchuxũ ínaxuaxũgũxũcẽx na yamẽxgũãxũcẽx. 60-61 Natũrũ woo muxũma ga duũxũgũ doraxũmare nachigaxũ yéma yarũxugũe, natũrũ taxuxũma ga chixexũ inayangaugũ ga naxcẽx tá yamẽxgũãxũ. Rũ dũxwa yéma naxĩ ga taxre ga yatũgũ ga doraxũmare yéma yarũxugũxũ. Rũ ñanagũrũgũ: —Toma nũxũ taxĩnũẽ i ñãã yatũ rũ ñanagũrũ:

“Tá nagu chapogũ ya daa tupauca ya taxũne ya Tupanaãrũ, rũ tomaẽxpũx i ngunexũgu tá wenaxãrũ íchanadaxẽẽ”, ñanagũrũgũ. 62 Rũ yexguma ga paigũarũ ãẽxgacũ ga Caipá rũ inachi, rũ ñanagũrũ Ngechuchuxũ: —¿Rũ tacũmaã cunangãxũ i ñũxmax? ¿Rũ ñuxũ ñaxũ yĩxũ i ngẽma cuchiga i nũxũ yaxugũgũxũ? —ñanagũrũ. 63 Natũrũ ga Ngechuchu rũ nangeẽxmare. Rũ yemacẽx ga paigũarũ ãẽxgacũ ga Caipá rũ ñanagũrũ nũxũ: —Tupana ya Maxũcũégagu chanaxwẽxe i aixcũma tomaã nũxũ quixu na texé quiĩxũ. ¿Rũ cuma ẽxna i Cristu ya Tupana Nane quiĩxũ, rũ ẽxna tama? —ñanagũrũ. 64 Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagũrũ: —Ngũ, rũ ngẽma nũxũ quixuxũ chixĩ. Rũ pemaã nũxũ chixu rũ tá choxũ pedaugũ i ngẽxguma Chaunatũ ya Poracũxũtawa charũtoꝑxgu rũ ngẽxguma caixanexũgu wenaxãrũ núma chaxũxgu — ñanagũrũ. 65 Rũ yexguma ga paigũarũ ãẽxgacũ rũ norũ numaã nũgũchirugu nagaugũ. Rũ ñanagũrũ: —Rũ ñãã yatũ rũ tacũ Tupanamaã nixugũ. Rũ taxucẽxma marũ tanaxwẽxe i ñũxma i to i ore na napoxcuxũcẽx i ñãã yatũ. Rũ pematama marũ nũxũ pexĩnũẽ na ñuxãcũ chixexũmaã na yadexaxũ. 66 —¿Ñuxũ ñapegũxũ i pemax? —ñanagũrũ. Rũ nũmagũ ga togũ ga ãẽxgacũgũ rũ nanangãxũgũ rũ ñanagũrũgũ: —Ngẽmããcũ chixexũ naxũ. Rũ name nixĩ i noxtacũma nayu —ñanagũrũgũ.

67 Rū yexguma rü Ngechuchuchiwewa naçuaixgüe. Rū nüxna nanaçuaixcagü. Rū togü rü nanapegüchiwegü. 68 Rū ñanagürügü: —Pa Cristux, ¡nüxü nacuèx na texé cuxü pegüchiwegüxü rü cuxna naçuaixcagüxü! —ñanagürügü.

Pedru rü tama nügü nixu na Ngechuchuxü nacuáxü
(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Cu 18.15-18, 25-27)

69 Rū yoxni ga Pedru rü ãëxgacüpataèxtüwa narüto. Rū wüxi ga pacü ga ãëxgacüarü duüxü ixïcü, rü Pedrucèx iyaxü. Rū ngïgürügü nüxü: —Cuma rü ta namücü quixï i ngëma Ngechuchu i Gariréaanecüãx —ngïgürügü. 70 Natürü ga Pedru rü guxü ga yema duüxügüpëxewa rü tama nügü nixu na Ngechuchuarü duüxü yïxü, rü ñanagürü: —Choma rü tama nüxü chacuèx i tacüchiga nixï i ngëma nüxü quixuxü —ñanagürü. 71 Rū yexguma marü yema ïpataèxtüarü ñaxwa ínaxüüxgu ga Pedru, rü naï ga pacü nüxü idau. Rū ngïgürügü namaã ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü: —Ñaa yatü rü Ngechuchu ya Nacharétucüãxmücü nixï —ngïgürügü. 72 Natürü ga Pedru rü wenaxârü tama nügü nixu na Ngechuchuarü duüxü yïxü. Rū ñanagürü: —Choma rü tama nüxü chacuèx i ngëma yatü. Rü Tupana choxü poxcux ega tama aixcüma yixïgu i chorü ore —ñanagürü. 73 Rū yixcamaxüra rü yema duüxügü ga yéma yexmagüxü rü Pedrucèx naxï, rü ñanagürügü nüxü: —Aixcüma nixï i cuma rü ta rü ngëma Ngechuchutanüxü quiïxü, erü wüxi i Gariréaanecüãx idexaxürüü quidexa —ñanagürügü. 74 Rū nüma ga Pedru rü poraãcü nügü nixã, rü ñanagürü nüxü: —Rü aixcüma tama nüxü chacuèx i ngëma yatü. Rü ngëxguma doraxü chixuxgu rü Tupana choxü poxcux —ñanagürü. Rü yexgumatama nica ga otá. 75 Rü nüma ga Pedru rü yexguma nüxna nacuèxãchi ga yema ore ga Ngechuchu namaã nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Rü naxüpa na otá içaxü, rü cuma rü tomaëxpüxcüna cugü tá quixã na chorü duüxü quiïxü”, ñaxü. Rü yéma ínaxüxü ga Pedru rü poraãcüxüchima naxaxu.

27

Yudíugüarü ãëxgacügü rü Piratuxütawa nanagagü ga Ngechuchu

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Cu 18.28-32)

1 Rū yexguma yangunegu rü guxüma ga paigüarü ãëxgacügü rü Yudíugüarü ãëxgacügüerugü, rü nügümaã nanamexëëgü na ñuxãcü Ngechuchuxü yamëxgüxü. 2 Rū nayanëixgüchacüügü rü yemaãcü ãëxgacü ga Piratuxütawa nanagagü. Piratu nixï ga Dumacüãx ga ãëxgacü ga Yudéaanemaã icuácü.

Nayu ga Yuda

³ Rū nūma ga Yuda ga Ngechuchuxū íyaxuaxūxū rū nūxū nadau ga Ngechuchuxū na napoxcuexū. Rū poraācū nagu narūxīnū ga yema chixexū ga nūmatama naxūxū. Rū yéma naxū naxūtawa ga yema paigūarū āēxgacūgū rū yema Yudiūgūarū āēxgacūgūerugū. Rū ngīxū nayataeguxēē ga yema 30 tachinū ga dīeru ga nūxna ngīxū naxāgūcū. ⁴ Rū ñanagūrū nūxū: —Choma rū marū chixexū chaxū, erū naēchita íchayaxuaxū i wūxi i yatū i taxuūma i chixexū ūxū, rū ñuxma rū tá ngēmagagu nayu —ñanagūrū. Natūrū nūmagū ga āēxgacūgū rū nanangāxūgū, rū ñanagūrūgū: —Toma rū tama nūxū tacuáxchaū i ngēma. Cugagutama nixī, rū cuma i nūxū cucuáxū na ñuxācū cugūmaā cunamexēēxū i ngēma —ñanagūrūgū. ⁵ Rū yexguma ga Yuda rū yexma tupauca ga taxūnechiāgu ngīxū nawotanū ga yema dīeru. Rū ñuxūchi ínixū rū nūgū nayawēxnaxā. ⁶ Rū ga paigūarū āēxgacūgū rū ngīxū nade ga yema dīeru. Rū ñanagūrūgū: —Taxucūrūwa tupauca ya taxūneārū dīeruchiūgu ngīxū tanu i ñaā dīeru, erū ngēmamaā tanaxūtanū i ngēma yatū i tá yuxū —ñanagūrūgū. ⁷ Rū ñuxūchi nūgūmaā nanamexēēgū na yema dīerumaā naxcèx nataxegūxūcèx ga wūxi ga naāne ga waixūmū ga ūwechixū nawa nayauxgūxū. Rū yema naānecèx nataxegū na nūxū nayexmaxūcèx ga nachica ga ngexta na natēxgūāxūcèx ga yema duūxūgū ga togū ga nachiūānecūāx ixīgūxū. ⁸ Rū ngēmamacèx i ñuxma rū ta i ngēma naāne rū Nagūchitaūgu naxāega. ⁹ Rū yemaācū ningu ga Tupanaārū ore ga nuxcūmaūcū ga norū orearū uruū ga Yeremíā ūmatūxū ga ñaxū:

“Rū nūmagū ngīxū nade ga yema 30 tachinū ga dīeru ga Cristutanū Yudiūgū ngīxū ixāgūcū. ¹⁰ Rū yema dīerumaā naxcèx nataxegū ga wūxi ga naāne ga waixūmū ga ūwechixū nawa nayauxgūxū, yema Cori ga Tupana chomaā nūxū ixuxūrū”,
ñaxū.

Piratupēxewa nayexma ga Ngechuchu

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Cu 18.33-38)

¹¹ Rū āēxgacū ga Piratuxūtawa Ngechuchuxū nagagū. Rū nūma ga Piratu rū Ngechuchuna naca, rū ñanagūrū: —¿Cuma quiūxū i Yudiūgūarū āēxgacū ya tacū? —ñanagūrū. Rū Ngechuchu nanangāxū, rū ñanagūrū: —Ngū, rū ngēma nūxū quixuxū chixī i chomax —ñanagūrū. ¹² Rū Ngechuchuxū ínaxuaxūgū ga paigūarū āēxgacūgū rū Yudiūgūarū āēxgacūgūerugū. Natūrū ga Ngechuchu rū taxuxūmaāma nanangāxū. ¹³ Rū yexguma ga Piratu rū ñanagūrū: —¿Tama ēxna nūxū cuxīnū i ngēma ore i namaā

cuxũ ínanuaxũgũxũ? —ñanagürü. ¹⁴ Natürü ga Ngechuchu rü taxuxũmaãma nanangãxũ. Rũ yemacèx poraãcü nabèixãchiãè ga ãëxgacü ga Piratu.

Piratu rü Ngechuchumaã nanaxuegu na nayuxũcèx
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Cu 18.38-19.16)

¹⁵ Rũ guxũguma ga yema Üpetüchigaarü petagu, rü Piratu ínananguxuchixëëxũ ga wüxi ga poxcuxũ ga duũxũgü naxcèx ícagũxũ, yerü yema nixĩ ga nacüma. ¹⁶ Rũ yéma nayexma ga wüxi ga poxcuxũ ga guxũ ga duũxũgü meã nüxũ cuáxũ. Rũ Barabá nixĩ ga naega. ¹⁷ Rũ yexguma yéma nangutaquëxegügu ga duũxũgü, rü Piratu nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Rũ ngexürüxũxũ i penaxwæxũ na íchananguxuchixëëxũ? ¿Penaxwèxexũ na Barabáxũ íchananguxuchixëëxũ rü ëxna Ngechuchu i Cristumaã naxugũxũxũ íchananguxuchixëëxũ? —ñanagürü. ¹⁸ Rũ yema ñanagürü ga Piratu yerü nüxũ nacuèx na Ngechuchuchi naxaiexũ ga Yudiügüarü ãëxgacügü, rü yemacèx nixĩ ga naxütawa nagagüãxũ. ¹⁹ Rũ yexguma norü tochicawa natoxgu ga Piratu, rü naxmèx yéma imuga, rü ngïgürügü: —Tama name i cunapoxcu i ngëma yatü i taxuũma i chixexũ üxũ. Yerü nagagu ñne chütacü rü poraãcü chachixenegü —ngïgürügü. ²⁰ Natürü yema paigüarü ãëxgacügü rü Yudiügüarü ãëxgacügüerügü, rü duũxũgũxũ naxucuxëgü na naxcèx ínacagũxũcèx na Barabáxũ ínanguxuchixëëxũcèx rü Ngechuchuxũ na nayuxëëgũxũcèx. ²¹ Rũ ãëxgacü ga Piratu rü wenaxârü duũxũgüna naca, rü ñanagürü: —¿Ngëxürüxũxũ i ngëma taxrewa i pema penaxwèxexũ na íchananguxuchixëëxũ? —ñanagürü. Rũ nümagü ga duũxũgü nanangãxũgü, rü ñanagürügü: —Tanaxwèxe i Barabáxũ ícunguxuchixëë —ñanagürügü. ²² Rũ yexguma ga ãëxgacü ga Piratu rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü tá chaxũxũ namaã i ngëma Ngechuchu i Cristugu ãegaxũ? —ñanagürü. Rũ guxũma ga duũxũgü rü nanangãxũgü, rü ñanagürügü: —¿Curuchawa yapota! —ñanagürügü. ²³ Rũ yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxũ: —¿Natürü tacü rü chixexũ naxü? —ñanagürü. Natürü ga nümagü ga duũxũgü rü wenaxârü tagaãcü ñanagürügü: —¿Curuchawa yapota! —ñanagürügü. ²⁴ Rũ yexguma Piratu nüxũ dèuxgu ga marü taxucürüwama Ngechuchuxũ na ínanguxuchixëëëgaxũ, yerü ga duũxũgü rü marü nanaxixãchiãëgüchaũ, rü yemacèx wüxi ga norü duũxũxũ namu ga dexã naxütawa na tanangexũcèx. Rũ nügü nayauxmèx ga Piratu napëxewa ga guxũma ga yema duũxũgü. Rũ ñanagürü: —Tama chaugagu tá nixĩ i na nayuxũ i ñaã yatü i taxuũma i chixexũ üxũ, rü pegagu tátama nixĩ —ñanagürü. ²⁵ Rũ guxũma ga yema duũxũgü nanangãxũgü,

rü ñanagürügü: —Togagu rü toxocügügagu tá nixĩ i nayuxũ —ñanagürügü. ²⁶ Rü yexguma ga Piratu rü Barabáxũ ínanguxuchixêê. Rü ñuxũchi norü churaragũxũ namu na Ngechuchuxũ naçuaixgũxũcèx, rü yemawena curuchawa na yanapotagũãxũcèx. ²⁷ Rü ñuxũchi ga yema churaragü rü Piratupataarü aixepewa Ngechuchuxũ nagagü. Rü yexma Ngechuchuxũtagu nanangutaquêxexêê ga guxũma ga churaragü. ²⁸ Rü ñuxũchi Ngechuchuxũ ínacuxuchigü, rü wüxi ga máxũ ga naxchiru ga dauxũgu nayacuxêêgü. ²⁹ Rü naêruwa nayangêxcuchigü ga wüxi ga boxũ ga chuchuxũwa naxügũxũ. Rü wüxi ga naĩxmenèxãxãcũxũ nüxũ nayayauxãchixêê ga norü tügünemêxêwa. Rü ñuxũchi napêxegu nacaxãpũxũgü, rü nüxũ nacugüe, rü ñanagürügü: —¡Namaũx ya Yudiügüarü Ñêxgacü ya Tacü! —ñanagürügü. ³⁰ Rü nüxna naçuaixgüe. Rü nüxna nanayauxgü ga guma naĩxmenèxãxãcü, rü naêruwa namaã nanaçuaixcagü. ³¹ Rü yexguma nüxũ nacugüeguwena rü ínanaçuxuchigü ga yema naxchiru ga daucharaxũ. Rü wenaxãrũ naxchirugutama nayacuxêêgü. Rü ñuxũchi nayagagü na curuchawa yanapotagũãxũcèx.

Ngechuchuxũ curuchawa nipotagü

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Cu 19.17-27)

³² Rü yexguma yéma inaxĩächigu, rü nüxũ nadaugü ga wüxi ga yatü ga Chirénecũãx ga Chimáũgu äegacü. Rü guma yatũxũ ngĩxũ iningexêêgü ga Ngechuchuarü curucha. ³³ Rü nawa nangugü ga wüxi ga nachica ga Górgutagu äegaxũ. Rü ngêma naega rü Duũxêêruchinèxã ñaxũchiga nixĩ. ³⁴ Rü nüxna nanaxãgü ga binu ga ngúxũãrũ naächixêêruũmaã äexũcü na yaxaxãxũcèx. Rü Ngechuchu nüxũ naxaxneta, natürü tama nayaxaxü. ³⁵ Rü yexguma marü curuchawa yapotagũãxguwena rü ga churaragü rü nanade ga Ngechuchuchiru. Rü ñuxũchi wüxi ga diêru ngĩxũ nañanagügü na yemawa nüxũ nacuxêxgũxũcèx na tacü tá nayaxuxũ ga wüxichigü. ³⁶ Rü ñuxũchi yéma narütogü ga churaragü na Ngechuchuna yéma nadaugũxũcèx. ³⁷ Rü norü curuchatapêxewa nayapocuchi ga wüxi ga mürapewa ga äegatachinũxũ ga nüxũ ixuxũ ga tacücèx Ngechuchuxũ curuchawa na yapotagũxũ. Rü ñanagürü: “Ñãã nixĩ i Ngechuchu i Yudiügüarü Ñêxgacü ya Tacü”, ñanagürü. ³⁸ Rü yexgumarũ ta curuchawa nayapotagü ga taxre ga máetagũxũ. Rü wüxi rü Ngechuchuarü tügünecüwawa naxü, rü to ga norü toxwecüwawa. ³⁹⁻⁴⁰ Rü yema duũxũgü ga yéma chopetũxũ, rü Ngechuchumaã naguxchigagü, rü nanexãêrugüãcüma ñanagürügü: —Dücèx, cuma cunangutaũxêêega ya tupauca ya taxũne, rü tomaêxpũx i

ngunexügu wenaxârü ícunadaxêêga. ¡Cugütama namaxêê i ñuxmax! Rû ngêxguma chi aixcûma Tupana Nane quixîgu, rû ¡rûxî i curuchawa! —ñanagürügü. ⁴¹ Rû yexgumarüü ta Ngechuchuxü nacugüecüraxü ga paigüarü âêxgacügü, rû ngúexêêruügü ga ore ga mugüwa nguxêêtaegüxü, rû Parichéugü, rû Yudíugüarü âêxgacügüerügü. Rû nügümaã ñanagürügü: ⁴² —Rû nûma rû togüxü namaxêxêê natürü i ñuxma rû tama nüxü nacuêx na nügütama namaxêêxü. Rû ngêxguma chi aixcûma Yudíugüarü âêxgacü yixîgu, ¡rû ñuxma rû ínaxîx i curuchawa na nüxü yaxôgüxüçèx! ⁴³ —Rû nûma nagu naxînûgu rû Tupana tá nüxü narüngüxêê. Êcü, ñuxma rû Tupana nüxü rüngüxêêx ega aixcûma nüxü nangüxêêchaügu. ¿Tama êxna nûmatama tamaã nüxü yaxuxü na Tupana Nane yîxü? —ñanagürügü. ⁴⁴ Rû woo ga yema máêtagüxü ga naxrüü curuchawa ipotagüxü, rû namaã naguxchigagü.

Nayu ga Ngechuchu

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Cu 19.28-30)

⁴⁵ Rû yexguma rû guxü ga naãnewa naxêãne. Rû tocuchigu inaxügü ga yema ñuxmata tomaêxpüxarü orawa nangu ga yáuanecü. ⁴⁶ Rû yema tomaêxpüxarü oragu nixî ga Ngechuchu ga tagaãcü aita naxüxü, rû ñaxü: —Erí, Erí, ¿damá chabátani? —ñanagürü. Rû ngêma rû ñaxüchiga nixî:

“Pa Chorü Tupana, Pa Chorü Tupanax, ¿tüxcüü choxna quixügachixü?” ñaxüchiga nixî. ⁴⁷ Rû nûmaxü ga duüxügü ga yéma yexmagüxü rû nüxü naxînüê, rû ñanagürügü: —Ñã yatü rû nuxcûmaücü ga Tupanaârü orearü uruü ga Eríacêx naca —ñanagürügü. ⁴⁸ Rû yexgumatama rû wüxi ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü rû inañaãchi rû Ngechuchuxütawa nanange ga wüxi ga tüaxmü ga binu ga marü ngúchiêxüchicûmaã yawaixêêxü. Rû wüxi ga dexnewa nayanêix. Rû ñuxüchi Ngechuchuêxgu nanawêx na nüxü natuxuxüçèx. ⁴⁹ Natürü ga yema togü ga duüxügü ga yéma yexmagüxü rû ñanagürügü: —Yixrüma. Rû ngîxã itarüdaunü ngoxita Ería nuã ü na nüxü yanangüxêêxüçèx —ñanagürügü. ⁵⁰ Rû wenaxârü tagaãcü aita naxü ga Ngechuchu, rû ñuxüchi nayu. ⁵¹ Rû yexgumatama ga tupauca ga taxüneârü tüyemachiãxü rû taxregu narügaute. Rû daxüwa inanaxügü ga na nagautexü rû ñuxmata ñaxtüwa nangu. Rû naxîãxãchiane, rû narüngüxtegü ga nutagü ga itacü. ⁵² Rû yuetamaügü rû ningenagü. Rû wena namaxê ga muxüma ga duüxügü ga yuechirêxü ga Tupanaãxü yaxôgüxü. ⁵³ Rû yexguma Ngechuchu wena maüxguwena, rû naxmaüwa ínachoxü ga yema duüxügü ga wena maxêxü. Rû Yerucharêüwa naxî. Rû muxüma ga duüxügü nüxü nadaugü. ⁵⁴ Rû yema

churaragüarü ãëxgacü rü norü churaragü ga Ngechuchuna ídaugüxü, rü nüxü nadaugü ga na naxĩãxãchianexü rü guxüma ga yema ngupetüxü. Rü yexguma rü poraãcü namuë, rü ñanagürügü: —Aixcüma nixĩ ya daa yatü i Tupana Nane na yĩxü —ñanagürügü. ⁵⁵ Rü iyexmagü ga mucüma ga ngecügü ga yéma yaxüwa nüxü rüdaunücü. Rü yema ngecügü iyixĩ ga Ngechuchuxü íxümücügücü rü nüxü rüngüxëëgücü ga yexguma Gariréaanewa ne naxüxgu. ⁵⁶ Rü yema ngecügütanüwa iyexma ga María ga Magadácüãx, rü María ga Chaütiágu rü Yúche naë, rü Zebedéu namèx ga Chaütiágu rü Cuáü naë.

*Ngechuchu rü naxmaïgu nayaxücuchigü
(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Cu 19.38-42)*

⁵⁷ Rü yexguma marü nachütachaügu, rü yéma nangu ga wüxi ga yatü ga Arimatéacüãx ga taarü díeruãcü ga Yúhegu äegacü. Rü nüma rü ta Ngechuchuaxü nayaxõ. ⁵⁸ Rü nüma rü Piratuna nayaca rü ngoxita name na nayauxãxü ga Ngechuchuxüne ga curuchawa. Rü Piratu norü churaragüxü namu na nüxna naxãgüãxüçèx ga Ngechuchuxüne. ⁵⁹ Rü Yúche nanayaxu ga Ngechuchuxüne ga curuchawa. Rü wüxi ga naxchápenüü ga ngēmataxümaã nananuque. ⁶⁰ Rü yema naxmaï ga yexwacaxüxü ga Yúche nügücèxtama duüxügüxü yacaxmaxëëxü ga nuta ga tacüarü mëxpüxüwa yexmaxügu nayaxücuchi ga Ngechuchuxüne. Rü ñuxüchi nanangüxtaü namaã ga wüxi ga nuta ga taxüchicü. Rü yemawena rü ínixü. ⁶¹ Rü yéma Ngechuchumaüãrü toxmèxtawa irütogü ga María ga Magadácüãx rü naï ga María.

*Purichíagü nüxna nadaugü ga yema naxmaï ga
Ngechuchuxü nagu yaxücuchigüxü*

⁶² Rü moxüãcü ga ngüxchigaarü ngunexügu rü paigüarü äëxgacügü rü Parichéugü rü yéma Piratuxütawa naxĩ. ⁶³ Rü ñanagürügü nüxü: —Pa Corix, nüxna tacuèxãchie ga yema yatü ga Ngechuchu ga idoratèxãxü rü yexguma namaüxgu rü ñanagürü tomaã:

“Ngëxguma chayuxgu rü tomaëxpüx i ngunexüguwena rü wena táxarü ícharüda”, ñanagürü tomaã. ⁶⁴ —Rü ngēmacèx tanaxwèxe i churaragü ngëma cumugü na nüxna yadaugüxüçèx i ngëma naxmaï ñuxmatáta tomaëxpüx i ngunexüwa nangu na tama chütacü ngëma naxĩxüçèx i norü ngüexügü na yayauxgüãxüçèx i naxüne rü ñuxüchi duüxügümaã nüxü na yaxugüxüçèx na marü wena namaxüxü. Erü ngëxguma chi ngëmaãcü naxüpetügu, rü noxriarü yexera tá nixĩ na duüxügüxü nawomüxëëxü —ñanagürügü. ⁶⁵ Rü Piratu ñanagürü nüxü: —Ngëägü nixĩ i

churaragü i pexcèx. ¡Ëcü ngema namaã pexĩ na meãma pema penaxwèxexũãcũma nüxna pedaugüxücèx i naxmaũ! —ñanagürü. ⁶⁶ Rũ yema churaragũmaã yéma naxĩ, rũ meãma nayataixèègũ ga guma nuta ga Ngechuchumaxũ namaã rüngũxtaũcü. Rũ nanaxüarü cuèxruũãxgũ na taxúema naèchita inaxügachigüxücèx ga guma nuta. Rũ ñuxũchi yexma nanamugũ ga churaragü na nüxna nadaugüxücèx.

28

Yuwa inarüda ga Ngechuchu

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Cu 20.1-10)

¹ Rũ sabaduarü ngunexũguwena ga yüxüarü pèxmama, rũ yéma naxmaũwa íyadaugü ga María ga Magadácũãx rũ naĩ ga María. ² Rũ ngürüãchi poraãcü naxĩãxãchiane, yerü wüxi ga daxücũãx ga Cori ga Tupanaãrũ orearü ngeruũ inarüxĩ, rũ naxmaũwa nangu rũ inangũxgachi ga guma nuta ga namaã nangũxtaũcü ga yema naxmaũ. Rũ ñuxũchi guma nutaétüwa narüto. ³ Rũ yema orearü ngeruũ rũ wüxi ga bèixbèxanexürüñ niyauracüü. Rũ nacómüxũchi ga naxchiru. ⁴ Rũ yexguma yemaxũ nadaugügu ga churaragü rũ norü muũmaã niduruxe, rũ yexma niyuãchitanü. ⁵ Rũ yexguma ga yema orearü ngeruũ, rũ ñanagürü ngĩxũ ga yema ngecügü: — ¡Tãxũ i pemuũèxũ! Choma nüxũ chacuèx rũ naxcèx pedaugü ya Ngechuchu ga guma curuchawa yapotagüãcü. ⁶ Nataxuma i nuã, erü marü wena namaxũ, yema nüma üpa pemaã nüxũ yaxuxürüũ. ¡Rũ nuã pexĩ, rũ ípeyadèux i naxmaũ i ngèma inaxügüãxüwa ga naxüne! ⁷ ¡Rũ paxa ípixĩ, rũ norü ngúexũgũmaã nüxũ peyarüxugüe rũ marü inarüda rũ wena namaxũ ya Ngechuchu! Rũ ñuxma rũ marü pexüpa nüxĩra Gariréaanewa naxü i nümax. Rũ ngema tá nixĩ i nüxũ peyadauxũ. Rũ ngèma nixĩ i ore i pemaã nüxũ chayarüxuxũ —ñanagürü. ⁸ Rũ yexguma ga yema ngecügü rũ paxama nüxna íyaxĩ ga yema naxmaũ. Rũ imuũè, natürü itaãègü ta. Rũ poraãcü iixũãchi na Ngechuchuarü ngúexũgũmaã nüxũ na yanaxugüexücèx ga yema ore ga daxücũãx ngĩmaã nüxũ ixuxũ. ⁹ Rũ yexguma inaxũãchiyane, rũ ngürüãchi yéma ngĩxcèx nangox ga Ngechuchu, rũ ngĩxũ narümoxè. Rũ ngĩmagü rũ Ngechuchucèx iyabuxmü rũ nüxũ iyacuèxüũgü, rũ napa-rawa inèixãchitanü. ¹⁰ Rũ nüma ga Ngechuchu rũ ñanagürü ngĩxũgü: — ¡Tãxũ i pemuũèxũ! ¡Rũ ípixĩ rũ chaueneègü i chorü ngúexũgũmaã nüxũ peyarüxu rũ Gariréaanewa naxĩ! Rũ ngema tá nixĩ i choxũ nadaugüxũ —ñanagürü.

Churaragü rü paigüarü aèxgacügümaã nüxũ nayarüxugüe ga yema ngupetüxũ

11 Rū yexguma ga yema ngecügü rü namagu naxĩyane, rü ñuxre ga churaragü ga yéma naxmaũwa dauxũtaegũxũ rü Yerucharéuwa naxĩ. Rū paigüarü ãëxgacügümaã nüxũ nayarüxugüe ga guxũma ga yema ngupetüxũ. 12 Rū yema paigüarü ãëxgacügü rü namaã nayarüdexagü ga Yudíugüarü ãëxgacügüerugü. Rū nügümaã nanamexëëgü ga tacümaã tá churaragüxũ na yaxucuxëgüxũ. Rū ñuxũchi nüxna ngĩxũ naxãgü ga tacü ga dīeru. 13 Rū namaã nüxũ nixugüe rü ñanagürügü: —¡Pema rü ñaperügügü tá:

“Ngëxguma chütacü tapeeyane, rü norü ngúexügü toe-chita ngema naxĩ rü nayayauxgü ga naxũne” ñaperügügü tá! 14 Rū ngëxguma ãëxgacü ya Piratu tá nüxũ cuëxgu i ngëma ngupetüxũ, rü toma rü tá namaã tidexagü rü namaã tá tanamexëë na taxuũma pemaã naxüxüçèx —ñanagürügü. 15 Rū yexguma ga yema churaragü rü ngĩxũ nayauxgü ga yema dīeru. Rū yema ãëxgacügü namaã nüxũ ixugüxürüü duũxügümaã nüxũ nixugüe. Rū ñuxma rü ta ngëmatama dexa nixĩ i nüxũ yaxugüxũ i Yudíugü.

Ngechuchu nanamu ga norü ngúexügü

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Cu 20.19-23)

16 Rū yema 11 ga Ngechuchuarü ngúexügü rü Gariréa-aneva naxĩ ga guma mèxpúne ga Ngechuchu namaã nüxũ ixuxñewa. 17 Rū yexguma Ngechuchuxũ nadaugügu rü nüxũ nicuèxüügü, woo ñuxre ga norü ngúexügü rü tama aixcüma nayaxögü na Ngechuchu yĩxũ. 18 Rū yexguma ga Ngechuchu rü naxcèx nixũ, rü ñanagürü nüxũ: —Tupana rü ãëxgacüxũ choxũ nixixëë i guxũ i daxügüxũ i naãnewa rü guxũ i ñoma i naãnewa. 19 —Rü ñuxma rü chanaxwèxe i guxũ i nachiuãnewa pexĩ i guxũ i duũxügütanüwa. ¡Rü chorü duũxügüxũ peyaxĩgüxëëx! ¡Rü ípenabaiũxëëx chauégagu rü Chaunatuégagu rü Naãë i Üünexüëgagu! 20 ¡Rü penangúexëëx na naga naxĩnüëxüçèx i guxũma i ngëma pexũ chamuxũ! ¡Rü dücax, guxügütama pexütawa changëxmaëcha ñuxmatáta nagú i naãne! —ñanagürü ga Ngechuchu.

ORE I MEXÜ GA MARCU ÜMATÜXÜ

Cuáü ga baiüxëëruü nüxü nixu ga Tupanaärü ore ga dau-chitawa ga ngextá taxúema íxãpataxüwa

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Cu 1.9-28)

¹ Ñaã nixi i norü ügü i ore i mexü ya Ngechuchu ya Cristu ya Tupana Nanéchiga. ² Rü nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichaxía ümatüxü ga Tupanaärü ore, rü ñanagürü:

“Cupëxegu chayamu i chorü orearü ngeruü na namexëëxüçèx i cumaü. ³ Rü dau-chitawa i ngextá taxúema íxãpataxüwa rü tá nangëxma i wüxi i duüxü i ngema tagaäcü ñaxü: ‘¡Pegü pemexëëx naxçèx ya Cori. Rü naxçèx ipeyanawëxãchixëëx i perü maxü!’ ”

ñaxü tá. ⁴ Rü Cuáü rü dau-chitawa ga ngextá taxúema íxãpataxüwa nangox rü yéma ínanabaiüxëë ga duüxügü. Rü namaã nüxü nixu ga na namexü na Tupanacèx nadaugüxü rü ínbaiüxü na Tupana nüxü nüxü nangechaüxüçèx ga norü pecadugü. ⁵ Rü guxüma ga duüxügü ga Yudéaanecüãx rü ñãne ga Yerucharëcüãx rü yéma Cuáüxütawa naxiüxü ga na nüxü iyanaxinüëxüçèx. Rü nümagü rü norü pecadugüxü yéma nayarüxugüxü, rü Cuáü rü natü ga Yudáüwa ínayabaiüxëëtanü. ⁶ Rü naxchiru ga Cuáü rü cameyutëxanaxçèx nixi, rü norü goyexü rü naxchëxmünaxçèx nixi. Rü beruremaã rü munümaã naxãwemü. ⁷ Rü Cuáü rü yema nüxü yaxuxü ga orewa, rü ñanagürü: —Choweama tá ne naxü ya choxü rüyexeracü. Rü choma rü taxuwama chame rü bai na ichayarümaxãchixü na íchayawëxüçèx i norü chapatucunügü. ⁸ —Choma rü dexáwamare pexü íchabaiüxëë, natürü nüma rü tá Tupanaãë i Üünexü pexna nanguxëë —ñanagürü ga Cuáü.

Ngechuchuarü baiechiga

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Rü yema ngunexügügu, rü Ngechuchu rü ínaxüxü nawa ga guma ñãne ga Nacharétu ga Gariréanewa yexmane. Rü Cuáü rü natü ga Yudáüwa ínanabaiexëë. ¹⁰ Rü yexguma dexáwa ínaxüächigu, rü Ngechuchu nüxü nadau ga na yangenaxü ga daxüwa. Rü yema Tupanaãë i Üünexü rü wüxi ga muxtucurüü ínanago, rü Ngechuchuna nangu. ¹¹ Rü daxüwa ínanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü: —Cuma nixi i Chaune i cuxü changechaüxüchixü rü cumaã chataëxüchixü —ñaxü.

Ngechuchuxü naxü ga Chataná

(Mt. 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Rū yemawena rū Tupanaãe i Üünexũ rū dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxũwa Ngechuchuxũ naga. ¹³ Rū yéma nayexma ga 40 ga ngunexũ. Rū naẽũgũ ga idüraexũ íyexmagũxũwa nayexma, rū ngoxo ga Chataná rū nüxũ naxũ. Natürü Tupanaãrũ orearũ ngeruũgũ ga daxũcũãx rū Ngechuchuxũ narũngũxẽegũ.

Ngechuchu rū Gariréaanewa inanaxũgũ ga norü puracü
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Rū nawena ga poxcupataũgu na napoxcuxũ ga Cuáũ, rū Gariréaanewa naxũ ga Ngechuchu na naxunagũãxũcèx ga Tupanaãrũ ore i mexũ. ¹⁵ Rū ñanagürü: —Marü nawa nangu i ngunexũ ga Tupana nagu unetaxũ, rū pexcèx ningaica na perü äẽxgacü na yũxũ. ¡Rũ ñũxma rū name nixĩ i Tupanacèx pedaugũ rū peyaxõgũ i ngẽma norü ore i mexũ! —ñanagürü.

Ngechuchu rū ägũmücü ga pũchaetanũxũcèx naca
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Rū yexguma naxtaxa ga Gariréaanacũgu yaxũxgu ga Ngechuchu, rū yéma nüxũ nadau ga Chimáũ rū naẽneẽ ga Aũdré. Rū nümagü rū woetama pũchaetanũxũ nixĩgũ rū yéma naxtaawa napũchaegũ. ¹⁷ Rū Ngechuchu rū ñanagürü nüxũ: —¡Chowe perũxĩ rū tá pexũ charũngũxẽẽ na chauxütawa penagagũxũcèx i duũxũgũ! —ñanagürü. ¹⁸ Rū yexgumatama ga yema taxre, rū yéma nanawogü ga norü pũchagü. Rū Ngechuchuwe narũxĩ. ¹⁹ Rū yéamaxũra naxũ ga Ngechuchu, rū yéma nüxũ nadau ga Chaũtiágu rū naẽneẽ ga Cuáũ. Rū Zebedéu nanegü nixĩgũ ga nümagü. Rū wüxi ga nguewa nayexmagü, rū yéma ínanangáitagü ga norü pũchagü. ²⁰ Rū yexgumatama Ngechuchu naxcèx naca. Rū nümagü rū yéma nguewa tüxũ natèxgü ga nanatü ga Zebedéu namaã ga tumaãrũ puracütanũxũgũ, rū Ngechuchuwe narũxĩ.

Wüxi ga yatü ga ngoxo nawa yexmaxũchiga
(Lc 4.31-37)

²¹ Rū ñãne ga Capernáũwa nangugü. Rū yexguma ngũxchigaarũ ngunexũwa nanguxgu, rū Ngechuchu rū ngutaquẽxepataũwa naxũ rū yexma naxücu. Rū yéma inanaxũgũ ga na nangúexẽẽtaexũ. ²² Rū duũxũgũ rū nabèixãchiãegü namaã ga norü nguxẽẽtae, yerü aixcũma Tupanaãrũ poramaã meã nanangúexẽẽ rū tama ngúexẽẽruũgũ ga Moĩchearũ mugüwa nguxẽẽtaegũxürüü nixĩ. ²³⁻²⁴ Rū guma ñãneãrũ ngutaquẽxepataũwa nayexma ga wüxi ga yatü ga ngoxo nawa yexmaxũ. Rū aita yéma naxü, rū ñanagürü: —¿Tũxcüũ totanüwa cuxũ, Pa Ngechuchu Pa Nacharétucũãx? ¿Nuã cuxũ na toxũ cuyadèixũcèx? Choma rū cuxũ chacuèx na Tupana Nane ya Üüncü quĩxũ —ñanagürü.

25 Rū Ngechuchu nūxū naxoox ga yema ngoxo, rū ñanagürü: —¡Iyarüngeèx rū ínaxūxū nawa ya yima yatü! —ñanagürü.
 26 Rū yexguma ga yema ngoxo rū guma yatūxū niyuāchixēē, rū tagaācū aita naxūācūma nawa ínaxūxū. 27 Rū guxūma ga duūxūgū rū nabèixāchiāēgū, rū namücügūna nicachigū rū ñanagürügū: —¿Tacū nixī i ñaā? Maneca wūxi i ngexwacaxūxū i nguxēētae nixī. Nūma rū aixcūma Tupanaārū poramaā meā nanguxēētae. Rū woo i ngoxogū rū naga naxīnūē i ngēxguma namuāxgu —ñanagürügū. 28 Rū yemaācū nixī ga paxa guxūwama ga Gariréaanewa rū Ngechuchuchigaxū nacuèxgūxū ga duūxūgū.

Ngechuchu rū Chimáú ga Pedru nèxècèx nayataanexēē
 (Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

29 Rū yexguma ngutaquēxepataūwa ínaxūxūgu ga Ngechuchu, rū Chaūtiágu rū Cuáūmaā Chimáū rū Aūdrépatawa naxū. 30 Rū Chimáū nèxē rū ngürücarewa iyexma, yerü iyaxaxūne. Rū Ngechuchumaā ngīxū nixugūe. 31 Rū ngīxcèx nixū, rū ngīxmēxgu nayayauxāchi, rū ngīxū ínarūdaxēē. Rū yexgumatama igèuxāchi ga na yaxaxūnexū. Rū írūda, rū inaxūgū ga naxcèx na namexēēāxū ga òna.

Ngechuchu rū muxūma ga idaaweexūcèx nayataanexēē
 (Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

32 Rū yexguma marū yanaxūcuxgu ga üèxcū ga na nachūtachaūxū, rū Ngechuchuxūtawa nanagagū ga guxūma ga duūxūgū ga idaaweexū rū guxūma ga ingoxoāxgūxū. 33 Rū guxūma ga yema íānecūāx rū yexma guma ípataarū íāxwa naxcèx nangutaquēxegū. 34 Rū nūma nanameēxēē ga muxūma ga duūxūgū ga nagúxūraūxū ga daawemaā idaaweexū. Rū ínanawoxū ga muxūma ga ngoxogū, natürü nūxna nanachuxu ga na yadexagūxū, yerü nūmagū ga ngoxogū rū nūxū nacuèxgū na texé yīixū.

Ngechuchu rū nanaxunagū ga ore ga mexū ga ngutaquēxepataūwachigū
 (Lc 4.42-44)

35 Rū ngunetūū ga tauta yangóonegu, rū inaxūāchi ga Ngechuchu. Rū íāneārū yéaxūra ga ngextá taxúema íxāpataxūwa naxū na yéamaxūra yayumūxēxūcèx. 36 Rū Chimáū rū namücügūmaā Ngechuchucèx nayadaugū. 37 Rū yexguma nūxū iyangaugūgu, rū ñanagürügū nūxū: —Guxūma i duūxūgū rū cuxcèx nadaugū —ñanagürügū. 38 Natürü ga nūma rū nanangāxū rū ñanagürü nūxū: —¡Ngīxā rū toxnamana taxī náigū ya íānexācūgū ya ngaicamagūnewa na ngema rū ta chanaxunagūxūcèx i ore i mexū! Erü woetama ngēmacèx nixī i Capernáūrū íānewa íchaxūxūxū.

39 Rū yemaãcū ga Ngechuchu rū guxūma ga Gariréaanegu nixūãgūchigū. Rū wūxichigū ga ãñeãrū ngutaquẽxepataūwa rū nūxū nixuchigū ga ore ga mexū, rū ínayawoxūẽtanū ga nogoxgū.

*Ngechuchu rū wūxi ga rüchaxünexüçèx nayataanexẽẽ
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)*

40 Rū Ngechuchucèx nixū ga wūxi ga yatū ga chaxünemaã idaawecū. Rū napèxegu nayacaxãpūxūãcūma ñnanagürū nūxū: —Pa Corix, ngèxguma cunaxwèxegu na choxū curümexèẽxū, rū cuxū natauxcha na chauxcèx cuyataanexèẽxū —ñnanagürü. 41 Rū Ngechuchuaxū nangechaütümüü ga guma yatū. Rū nūxū ningögü rū ñnanagürü nūxū: —Ngū, chanaxwèxe. ¡Marü curüme! —ñnanagürü. 42 Rū yexgumatama nūxū inayarüxo ga na nachaxünexū ga guma yatū. Rū meãma naxcèx nitaane. 43-44 Rū Ngechuchu rū yexgumatama ínayamu. Rū meãma nanaxucuxè rū ñnanagürü nūxū: —¡Dücèx, tãxütáma texémaã nūxū quixu! ¡Natürü ngema paixütawa naxū, rū cugū nūxū yadauxèẽ! ¡Rü curü mexèècèx nūxna yaxuaxū i curü ãmare ga yema Moïché tüxū muxū na nūxū nacuáxüçèx i duüxügü na curümexū nawa i curü daawe! —ñnanagürü. 45 Natürü nūma ga guma yatū rū ínixū rū inanaxügü ga na guxãmaãma nūxū yaxuxū ga yema nūxū ngupetüxū. Rū yemacèx ga Ngechuchu rū marü taxucürüwa ngóxūwama duüxügüpèxewa ãñnegügu naxücu. Natürü dauxchitagu ga ngextá duüxügü itaxuxügu narüxãüx. Rū yéma naxcèx naxüxū ga duüxügü ga guxūãnewa ne ãxū.

2

Ngechuchu rū wūxi ga yatū ga nawãixãchicüçèx nayataanexẽẽ

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

1-2 Rū yixcama ga ñuxre ga ngunexüwena rū wenaxärü Capernáüärü ãñnegu naxücu ga Ngechuchu. Rū yexguma duüxügü nūxū cuáchigagügu na ãpatawa nayexmaxū, rū yéma nangutaquẽxegü ga muxūma ga duüxügü. Rū düxwa ga ããxtüwa rū nanapá. Rū nūma ga Ngechuchu rū namaã nūxū nixu ga ore i mexū. 3 Rū yéma nangugü ga ãgümücü ga yatügü ga yéma nangetaügüxū ga wūxi ga yatū ga nawãixãchicü. 4 Natürü yema na namuxüchixū ga duüxügü, rū taxucürüwama Ngechuchuxütawa nangugü. Rū yemacèx ínapanogüétü ga Ngechuchu íyexmaxüwa ga guma ãpata. Rū yéma norü caruügu ínanaçhüxüetaügü ga guma nawãixãchicü. 5 Rū yexguma Ngechuchu nūxū dèuxgu ga ñuxãcū aixcūma na yaxögüãxū ga yema duüxügü, rū ñnanagürü nūxū ga guma nawãixãchicü: —Pa Chaunex, curü pecadugü rū marü

cuxũ nüxũ changechaũ —ñanagürü. ⁶⁻⁷ Natürü ñuxre ga ngúexẽẽruũgü ga Moĩchearü mugüwa nguxẽẽtaegüxũ rü yéma narütogü. Rü naãẽwa ñaxũgu narüxĩnüë: —¿Ñuxãcü tama namuũ na ngẽmaãcü yadexaxũ? ¿Rü tacü Tupanamaã yaxugüxũ? Erü Tupanaxĩcatama nixĩ ya duũxũgüarü pecaduxũ ngechaũcü —ñaxũgu narüxĩnüë. ⁸ Natürü yexgumatama ga Ngechuchu rü nüxũ nicuèxãchi ga yema nagu naxĩnüëxũ, rü yemacèx nüxna naca rü ñanagürü nüxũ: —¿Tüxcüũ ngẽmagu perüxĩnüë i pemax? ⁹ —¿Tacü nixĩ i rütauchamaẽxũ na namaã nüxũ ixuxũ ya daa nawãixãchicü:

“Curü pecadugü rü marü cuxũ nüxũ changechaũ”, rü êxna:

“¡Inachi, rü nayaxu i curü caruũ, rü íxũ!” ñaxũ? ¹⁰⁻¹¹ — Natürü ñuxma rü tá pexũ nüxũ chadauxẽẽ na Chaunatü núma choxũ muxũ na duũxũgüaxũ nüxũ changechaũxücèx i norü pecadugü —ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxguwena rü guma nawãixãchicüxũ ñanagürü: —Cumaã nüxũ chixu rü ¡inachi, rü nayaxu i curü caruũ, rü cupatawa naxũ! —ñanagürü. ¹² Rü yexgumatama inachi ga guma idaawecü. Rü nanayaxu ga norü caruũ, rü ínaxũxũ napèxewa ga guxũma ga yema duũxũgü ga yéma yexmagüxũ. Rü yemacèx ga yema duũxũgü rü nabèixãchiãëgü, rü Tupanaxũ nicuèxüũgü, rü ñanagürügü: —Taguma nüxũ tadau i tacü i ñaãrũü íxĩxũ —ñanagürügü.

Lebícèx naca ga Ngechuchu

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Rü yemawena rü wenaxãrũ naxtaacutüwa naxũ ga Ngechuchu. Rü yema muxũma ga duũxũgü rü naxcèx naxĩ. Rü nüma rü nanangúexẽẽ. ¹⁴ Rü yexguma yéma naxüpetügu ga Ngechuchu, rü yéma nüxũ nadau ga Lebí ga Arupéu nane. Rü nüma ga Lebí rü yéma narüto nawa ga yema nachica ga duũxũgüna díëru ngĩxũ ínayaxuxũwa naxcèx ga Dumacũãxãrũ ãëxgacü yerü woetama yema nixĩ ga norü puracü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —¡Chowe rüxũ! —ñanagürü. Rü inachi ga Lebí, rü nawe narüxũ. ¹⁵ Rü yéma Lebípatawa nachibü ga Ngechuchu. Rü yéma nachibüe ga muxũma ga duũxũgü ga Lebírũü Dumaãrũ ãëxgacücèx díëru ngĩxũ yaxugüxũ. Rü nayexmagü ta ga togü ga duũxũgü ga taxúema nacümmamaã taãëgüxũ ga yéma mechawa rütogüxũ namaã ga Ngechuchu rü norü ngúexũgü. Yerü namu ga yema nawe rüxĩxũ. ¹⁶ Rü yéma nayexmagü ta ga ñuxre ga Parichéugü rü ngúexẽẽruũgü ga Moĩchearü mugüwa nguxẽẽtaegüxũ. Rü yexguma nüxũ nadaugügu ga yema togümaã na nachibüxũ ga Ngechuchu, rü norü ngúexũgüna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Ñuxãcü i perü ngúexẽẽruũ rü namaã nachibü i ãëxgacüarü duũxũgü i díëruarü yaxuwa puracüxũ rü duũxũgü i pecaduãxgüxũ? —ñanagürügü. ¹⁷ Rü

yexguma yemaxũ naxĩnũgu ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Ngẽma poraexũ rü tama nanaxwèxe ya duturu, natürü ngẽma idaaweexũ waxi nixĩ i naxwèxexũ ya duturu. Choma rü tama mexũgũna na chaxuxücèx nixĩ ga núma chaxũxũ, natürü núma chaxũ na nüxna chaxuxücèx i pecaduãxgũxũ — ñanagürü.

Ngechuchuna aurechigacèx nacagüe
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Rü wüxi ga ngunexũgu rü tama nachibüe yerü Tupanacèx naxauree ga Cuáũ ga baiũxëẽruũãrũ ngúexũgũ rü Parichéugüarũ ngúexũgũ. Rü yemaxũ nadaugũgu ga ñuxre ga duũxũgũ, rü Ngechuchuxütawa naxĩ rü nüxna nayacagüe, rü ñanagürügü: —Ngẽma Cuáũãrũ ngúexũgũ rü Parichéugüarũ ngúexũgũ rü naxauree. ¿Rü tüxcüũ i curü ngúexũgũ i tama naxaureexũ? —ñanagürügü. ¹⁹ Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —¿Éxna wüxi i ngĩgüarũ petawa rü pexcèx namexũ na naxaureexũ i ngẽma nüxna naxugũxũ ega natanüwa nangëxmagu i ngẽma yatü i ngexwacèx ãmaxũ? Pemaã nüxũ chixu rü ngëxguma natanüwa nangëxmayane i ngẽma yatü i ngexwacèx ãmaxũ rü taxucürüwama naxauree i ngẽma nüxna naxugũxũ. ²⁰ —Natürü wüxi i ngunexũ rü ngẽma yatü i ngexwacèx ãmaxũ rü tá namücügũna nixũgachi. Rü ngẽma ngunexũgu tá nixĩ i naxaureexũ. [Rü chorü ngúexũgũ rü taxucürüwama naxauree i ñuxma erü natanüwa changëxma. Natürü ínangu tá i ngẽma ngunexũ na nüxna chixũgachixũ, rü ngëxguma tá nixĩ i naxaureexũ.] ²¹ —Rü taxúema wüxi i naxchirutüchi i ngexwacaxũxũmaã tanapaita i wüxi i naxchiru i ngauxũ. Erü ngëxguma nañaãchimügu i ngẽma natüchi i ngexwacaxũxũ, rü tá nanagáuxëẽ i ngẽma ngauxũ i naxchiru. Rü noxriarü yexera tá narügáũ. ²² —Rü ngëxgumarüũ ta taxúema ngexwacaxücü ya binu rü wüxi i marü ngauxũ i naxchiũ i naxchèxmünaxcèxgu tayabacuchi. Erü ngëxguma ngẽmaãcü naxüxgu rü yima binu ya ngexwacaxücü rü narüngu, rü tá nayawãixëẽ i ngẽma naxchiũ i ngauxũ i naxchèxmünaxcèx. Rü ngëxma tá inayarüxo ya binu rü naxchiũ rü ta. Rü ngẽmacèx tanaxwèxe ya ngexwacaxücü ya binu rü ngexwacaxũxũ i naxchiũgu tayabacuchi. [Rü chorü nguxëẽtae i ngexwacaxũxũ rü ngëxgumarüũ ta nixĩ na taxucürüwama namaã nawüxiguxũ i ngẽma nuxcümaũxũ i pecümagü —ñanagürü ga Ngechuchu.]

Ngechucharü ngúexũgũ rü trigu nibuxetanü ga ngüxchigaarü ngunexũgu
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu ga Ngechuchu rü norü ngüexügümaã trigunecüwa nachopetü. Rü nümagü ga norü ngüexügü rü inaxĩãcüma inanaxügüe ga trigu na yabuxetanüxü. ²⁴ Rü yema Parichéugü rü Ngechuchuna nacagü rü ñanagürügü: —Dücèx ¿rü tüxcüü i curü ngüexügü rü nanaxügü i ngëma tama mexü i ngüxchigaarü ngunexügu na naxüxü? —ñanagürügü. ²⁵ Natürü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Taguma éxna poperawa nüxü pedau ga tacü na naxüxü ga nuxcümaücü ga ãëxgacü ga Dabí rü natanüxügü ga yexguma õna nüxü tauxgu rü nataiyaegu? ²⁶ Rü yexguma paigüarü ãëxgacü yixĩgu ga Abiatáru, rü Dabí rü Tupanapatagu naxücu. Rü nanangõx ga yema pãu ga üünexü ga paigücèxicatama ixixü. Rü nüma ga Dabí rü natanüxümaã rü ta nangau ga yema pãu —ñanagürü. ²⁷ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Ngëma ngüxchigaarü ngunexü rü duüxügücèx nixĩ ga naxüxü. Rü tama ngüxchigaarü ngunexücèx nixĩ ga naxüxü ga duüxügü. ²⁸ —Rü ngëmacèx ya Tupana Nane ya duüxüxü ixïcü rü namaã inacüèx ta i ngüxchigaarü ngunexü —ñanagürü.

3

Wüxi ga yatü ga yumécüchiga (Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Rü wenaxãrü ngutaquëxepataügu naxücu ga Ngechuchu. Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga norü wüxichacüüwa yumécü. ² Rü yema Parichéugü, rü Ngechuchuxü nangugügü ngoxi tá namexëã ga ngüxchigaarü ngunexügu, na yemaãcü nüxü nayexmaxücèx ga tacücèx na ínaxuaxügüãxü. ³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga guma yumécü: —Írüda, rü nuxã ngãxütanügu yachi! —ñanagürü. ⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema togü ga yéma yexmagüxüna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Tacü nixĩ i mexü na naxüxü i ngüxchigaarü ngunexügu? ¿Namexü na naxüxü i mexü rü éxna chixexü? ¿Rü namexü na namaxëëxü rü éxna yamáxü? —ñanagürü. Natürü ga nümagü rü yexma nayarüngeëxgümare. ⁵ Rü nüma ga Ngechuchu rü nuchametüãcüma nüxü nidaugüãchi ga yema nüxü íchomaëguãchixü. Rü nangechaü yerü tama inaxĩnüëchaü ga yema duüxügü. Rü guma yatüxü ñanagürü: —Íyanawëxãchixëë ya cuxmëx! —ñanagürü. Rü yexguma ga guma yatü rü nügü inayarüwëxãchimëxëxëë. Rü yexgumatama rü narümexmëx. ⁶ Natürü yexguma yemaxü nadaugügu ga Parichéugü, rü ínachoxü ga yéma. Rü Erodetanüxümaã inanaxügüe ga na naxcèx nadaugüxü ga ñuxãcü tá na Ngechuchuxü yamëxgüxü.

Naxtaacutüwa Ngechuchucèx nangutaquëxegü ga muxüma ga duïxügü

⁷ Rü Ngechuchu rü norü ngúexüğümaã naxtaacutüwa naxü. Rü muxüma ga duïxügü ga Gariréaanecüãx rü nawe narüxí. ⁸ Rü yexguma nüxü nacuáchigagügu ga guxüma ga yema mexügü ga naxüxü ga Ngechuchu, rü naxcèx naxítaquëxe ga muxüma ga duïxügü ga Yudéaanecüãx, rü Yerucharéucüãx, rü Iduméãanecüãx, rü Yudáüârü tocutüçüãx rü yema naãne ga Tiru rü Chidáüârü ñanegü nawa yexmaxüçüãx. ⁹ Rü yemacèx ga Ngechuchu rü norü ngúexüğüxü namu na wüxi ya ngue naxcèx namexëëgüxücèx na tama yéma yaxüxtügüãxücèx ga yema muxüma ga duïxügü. ¹⁰ Yerü nüma rü nanameëxëë ga muxüma, rü yemacèx guxüma ga yema idaaweexü rü naxcèx naxí na nüxü yangögügüxücèx. ¹¹ Rü yexguma yema ngoxoãxgüxü ga duïxügü nüxü daugügu, rü napëxegu nacaxãpüxügü rü tagaãcü ñanagürügü: —Cuma nixí ya Tupana Nane quiixü —ñanagürügü. ¹² Natürü nüma ga Ngechuchu rü poraãcü nayaxucüxëgü na tama duïxügümaã nüxü yaxugüexücèx ga nachiga.

Ngechuchu nanade ga 12 ga norü ngúexüğü na toxnamana namugüãxücèx
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Rü yemawena ga Ngechuchu rü wüxi ga mëxpünewa ínaxüãchi. Rü yéma naxcèx naca ga yema ngúexüğü ga nüma nanaxwëxexü. Rü naxütagu naxítaquëxegü. ¹⁴ Rü yematanüwa nayadexechi ga 12 ga norü ngúexüğü na namücügüxüchi yíixücèx, rü na yamugüãxücèx ga norü orearü unagüwa. Rü yemagü rü Imugüxügu nanaxüéga. ¹⁵ Rü pora nüxna naxã na Tupanaârü poramaã ínawoxüãxücèx ga ngoxogü. ¹⁶ Rü ñaãgü nixí ga naëga ga yema 12 ga norü ngúexüğü ga nadexü. Rü wüxi nixí ga Chimáü ga Pedrugu naxüéga. ¹⁷ Rü togü nixí ga Chaütiágu rü naëneë ga Cuáü. Rü nümagü rü Zebedéu nanegü nixí. Rü Ngechuchu rü Boanéregu nanaxüéga. Rü ngëma nixí i Duruanexü Nanegü —ñaxüchiga. ¹⁸ Rü togü nixí ga Aüdré, rü Piripi, rü Baturumé, rü Mateu, rü Tumachi, rü Chaütiágu ga Arupéu nane, rü Tadéu, rü Chimáü ga iporaãëcüü. ¹⁹ Rü to nixí ga Yuda ga Icariúte ga yixcama bexma Ngechuchuxü íxuaxüxü.

Ngechuchuxü nixugüe na ngoxoarü poramaã napuracüxü
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23, 12.10)

²⁰ Rü yemawena rü wüxi ga ípatagu naxücu ga Ngechuchu. Rü wenaxârü naxcèx nangutaquëxegü ga muxüma ga duïxügü. Rü yemacèx woo na nachibüexücèx rü nangechicagü ga nüma rü norü ngúexüğü. ²¹ Rü yexguma

yemaxũ taxĩnũegu ga guxema natanũxũgũ ga Ngechuchu, rü ítayadaugũ na tayagagũxcèx, yerü nüxũ tixugũgũ rü: —Naxãũãẽmare —ñatagürügũ. ²² Rü yexgumarũũ ta ga yema ngúexẽẽruũgũ ga Moĩchearũ mugũwa nguxẽẽtaegũxũ ga Yerucharéũwa ne ìxũ, rü ñanagürügũ: —Ñãã yatü i Ngechuchu, rü ngoxogünatü i Bechebúarũ poramaã nixĩ i ínawoxũãxũ i ngoxogũ —ñanagürügũ. ²³ Natürũ ga Ngechuchu rü naxcèx naca ga yema ngúexẽẽruũgũ. Rü wüxi ga ore ga cuèxruũxũ namaã nixu, rü ñanagürũ: —¿Rü ñuxãcü i Chataná i nügütama ínatexüchixũ? ²⁴ —Rü ngẽxguma chi wüxi i nachiuãnecũãx i duũxũgũ rü nügütanũxũwatama nügũ nadaixgu, rü taxuacüma natai i ngẽma nachiuãne. ²⁵ —Rü ngẽxguma chi wüxi ya ìpatacũãx nügũ itoyegu, rü taxuacüma natai ya yima ìpata. ²⁶ —Rü ngẽxgumarũũ chi ta nixĩ i Chataná ega nügümaã nanuxgu rü nügũ yamèxgu, rü taxuacü chima natai i ngẽxguma. Rü chi ngẽxma nagux. ²⁷ —Rü taxuacüma texé wüxi ya yatü ya poracüpatagu taxücu na nüxna tanapuxũxũcèx i norü ngẽmaxũgũ, ega tama tayanèixiragu. Erü ngẽmaãcüxica tá nixĩ i tüxũ nanguxũxũ na tanapuxũxũ i norü ngẽmaxũgũ. ²⁸ —Rü aixcüma pemaã nüxũ chixu rü Tupana tá nüxũ nüxũ nangechaũ i duũxũgũ i guxũma i norü pecadugũ rü guxũma i tacü i chixexũ i namaã yadexagũxũ. ²⁹ —Natürũ texé ya chixexũ namaã ixugũxe i Tupanaãẽ i Üünexũ, rü tagutáma tüxũ nüxũ nangechaũ ya Tupana. Rü guxũgutáma chixexũwa tüxũ natèx —ñanagürũ. ³⁰ Rü yema ñanagürũ ga Ngechuchu, yerü yema ngúexẽẽruũgũ ga Moĩchearũ mugũwa nguxẽẽtaegũxũ rü: “Nangoxoãx” ñanagürügũ nüxũ.

Ngechucharũ mamá rü naẽneẽgũchiga

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Rü yexgumayane rü ítangugũ ga Ngechucharũ mamá rü naẽneẽgũ. Natürũ ìpataarũ düxétügu tarücho, rü naxcèx yéma tangemagũ. ³² Rü yema duũxũgũ ga Ngechuchuxũ íchomaẽguãchixũ, rü ñanagürügũ nüxũ: —Curü mamá rü cueneẽgũ rü cuyèxgũ, rü yéa düxétüwa tangẽxmagũ, rü cuxcèx tadaugũ —ñanagürügũ. ³³ Rü nüma nanangãxũ, rü ñanagürũ: —¿Texé tixĩ ya chaue rü chaueneẽgũ? —ñanagürũ. ³⁴ Rü yema nüxũ íchomaẽguãchixũxũ nidaugũãchi, rü ñanagürũ: —Rü daxegũ tixĩ ya chaue rü chaueneẽgũ. ³⁵ —Erü guxãma ya texé ya naxũxe i Tupanaãrũ ngúchaũ, rü yixema tixĩ ya chaueneẽ rü chaueyèx rü chaue —ñanagürũ.

Ore ga toecügu ixuxü
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Rū wenaxārū inanaxügü ga Ngechuchu ga na nangúexēēāxü ga duūxügü ga guma naxtaxaānacüwa. Rū muxüma ga duūxügü yexma naxcèx nangutaquēxegü. Rū yemacèx düxwa wüxi ga ngue ga yéma naxtaawa yexmanegu nixüe ga Ngechuchu, rü gumawa narüto. Rū yema duūxügü rü naxtaxaānacügu narücho. ²⁻³ Rū yexguma ga Ngechuchu rü inanaxügü ga muxüma ga ore ga cuèxruüwa na nangúexēēāxü ga duūxügü. Rū norü nguxēētaewa rü ñanagürü: —¡Dücèx, iperüxĩnüē i ñaã ore! Wüxi ga yatü ga toecü rü triguarü towa naxü. ⁴—Rü yexguma triguchiremaã nagüaneãgu, rü ñuxre ga triguchire rü namagu nayi. Rū ínangügü ga werigü, rü nanawecu. ⁵—Rü náigü ga triguchire rü nutatanügu nayi ga ngextá ínachicaxüwa ga waixümu. Rū paxa narüxügü ga guma triguchire, yerü ga waixümu rü tama nayaxcü. ⁶—Natürü yexguma nangunagügu ga üexcü, rü ínanagu ga guma trigu rü narüñexgü. Rü nayue, yerü tama poraãcü nixāmaxã. ⁷—Rü náigü ga triguchire rü toranecügu nayi. Rü yexguma nayaegu ga tora, rü guma triguxü inawocu, rü yemacèx tama nixo. ⁸—Natürü náigü ga triguchire rü mexü ga waixümuügu nayi. Rü meãma nayae, rü muxüma ga trigu nawa ínanguxuchi. Rü nümaxüneyèxawa rü 30 püxü ínanguxuchi ga norü o, rü náigüwa rü 60, rü náigüwa rü 100 ínanguxuchi —ñanagürü. ⁹ Rū ñüxüchi ñanagürü ta: —Rü yíxema āchixègüxe, jrü nüxü taxĩnüē i ñaã ore! —ñanagürü.

Tacüchiga nixi ga yema ore ga cuèxruügu ixuxü
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Rū yemawena ga yexguma nanüxícèxgu ga Ngechuchu, rü yema naxüttagugüxü wüxigu namaã ga yema 12 ga norü ngúexügü, rü nüxna nacagüe ga na tacüchiga yíxü ga yema ore ga cuèxruügu ixuxü. ¹¹⁻¹² Rū nüma nanangāxü rü ñanagürü nüxü: —Tupana rü pexü nüxü nacuèxēē i ngēma èxüguxü i taxuüma i togü nüxü cuáxü na ñuxācü āèxgacü na yíxü i nümax. Natürü ngēma togü i tama tatanüxü ixíxücèx rü cuèxruügu chayaxuācüma namaã nüxü chixu i ore na woo nüxü nadaunügu rü ñoma tama nüxü nadaugüxürüü na yíxücèx, rü woo nüxü naxĩnüēgu rü tama nüxü na nacuèxgüxücèx. Rü ngēmaācü namaã nüxü chixu na tama nüxü naxoexücèx i nacüma i chixexü rü tama Tupana nüxü nüxü ngechaüxücèx i norü pecadugü —ñanagürü.

Ngechuchu rü meã nanangoxēē ga yema ore ga cuèxruü ga toecüchigagu ixuxü
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

13 Rū Ngechuchu ñanagürü nüxü: —¿Pema rü ta éxna tama nüxü pecuèxgü na tacüchiga yïxü i ngëma ore i cuèxruü i nüxü chixuxü? ¿Rü ñuxücürüwa tá nüxü nacuèxgü i ngëma togü? 14 —Rü yíxema toexe, rü yíxema tixí ya ore i mexü unagüxe. 15 —Rü nangëxma i duüxügü i guma triguchire ga namagu yixünerüü ixígüxü. Rū nūmagü rü nüxü naxĩnüë i ore i mexü, natürü yixcama marü nüxü naxĩnüëguwena, ngëma nangu i Chataná rü nüxna nanapu i ngëma ore i mexü ga noxri yaxögüxü. 16 —Rü togü rü ngëma triguchire ga nutatanügu yixünerüü nixígü. Rū ngëmagü nixí i nüxü ñnüëxü i ore i mexü, rü taãëãcūma nayauxgüxü. 17 —Natürü ngëma na tama aixcūma nagu naxĩnüëxü i ngëma ore, rü paxaãchitama nayaxögü. Rū ngëmacèx i yixcama ngëxguma ngëma oregagu guxchaxügü nüxü üpetügu rü éxna duüxügü naxchi aiegu, rü nüxü narüxoe i ngëma ore ga noxri yaxögüxü. 18-19 —Rü togü rü guma triguchire ga toranecügu yixünerüü nixígü. Nūmagü rü nüxü naxĩnüë i ngëma ore i mexü, natürü ñoma i naãneärü ngëmaxügücèx naxoegaãëgü rü norü dïëru guama narüxĩnüë, rü nanaxwèxegü i nüxü na nangëxmaxü i muxüma i to i norü ngëmaxügü. Rū guxüma i ngëma rü nüxü nüxü inayarüngümaëxëë i ngëma ore i mexü rü nüxü nüxü narüxoexëë na tama naxügüãxücèx i ngëma mexü i Tupana nüxü naxwèxexü. 20 —Rü togü rü guma triguchire ga mexü ga waixümügu yixünerüü nixígü. Ngëmagü nixí i nüxü ñnüëxü i ore i mexü rü nayauxgüxü rü meã Tupana naxwèxexüãcūma maxëxü. Rū nūmaxü rü guma trigu ga 30 püxü nawa ñnguxuchinerüü nixígü. Rū nūmaxü rü guma 60 püxü nawa ñnguxuchinerüü nixígü. Rū nūmaxü rü guma 100 püxü nawa ñnguxuchinerüü nixígü —ñanagürü.

*Ore ga omügu ixuxü
(Lc 8.16-18)*

21 Rū yexgumarüü ta ñanagürü nüxü: —¿Éxna nuã tanange i wüxi i omü na wüxi i caichãütüügu rü éxna wüxi i pechicatüügu na yaxücuchixüçèx? Tama ngëmaãcü nixí, erü wüxi i omü rü dauxnagu tanaxünagü na ngëma inabaxixüçèx. 22 —Rü ngëxgumarüü ta i guxüma i tacü iicüxü, rü yixcüra rü duüxügü rü tá nüxü nacuèxgüama. Rū guxüma i ngëma ñuxma duüxügücèx ëxüguxü rü tá nangoxoma i yixcüra. 23 —Rü yíxema ächixëgüxe, ¡rü nüxü taxĩnüë i ngëma ore! —ñanagürü. 24 Rū yexgumarüü ta ñanagürü nüxü: —¡Meã naga pexĩnüë i ngëma nüxü pexĩnüëxü! Rū ngëma pema naga na pexĩnüëxürüü tá nixí i Tupana i pexna naxããxü i cuèx. Rū naetü tá poraãcü pexü narüngüxëë. 25 —Rü pemaã nüxü chixu, rü texé ya aixcūma naga ñnüëxü i ñaã ore i mexü rü

Tupana rü yexeraãcü tá tuxũ nüxũ nacuèxêẽ. Natürü yixema tama naga ñnüxê i ññaã ore rü Tupana tá tuxna nanayaxu i ngẽma íraxũ i cuèx i tuxũ ngẽxmachiréxũ –ñanagürü.

Ore ga triguchire ga rüxüxügu ixuxü

²⁶ Rü Ngechuchu rü ñanagürü ta: –Pemaã tá nüxũ chixu i wüxi i ore i cuèxruũ na nüxũ pecuáxüçèx na ñuxãcü ãëxgacü na yĩxũ ya Tupana. Rü wüxi ya yatü rü waixüümügu nanato ya triguchire. ²⁷ –Rü nüma ya yatü rü chütacü nape rü moxüãcü ínarüda, rü yoxni ya yima triguchire rü narüxü rü niyachigü. Natürü nüma ya yatü rü tama nüxũ nacuèx na ñuxãcü na naxüxũ rü na nayaxũ. ²⁸ –Rü ngẽmaãcü i ngẽma waixüümü rü nüëchamatama nanaxüxêẽ ya yima triguchire. Rü naätügüxira narüxü rü yixcama i nachacu rü ngẽmawena nachacuwa nanguxü i norü o. ²⁹ –Rü ngẽxguma marü yadauxgu i ngẽma norü o, rü nanabuxu erü marü nawa nangu i norü buxgü –ñanagürü.

Ore ga motachachiregu ixuxü

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: –Rü Tupanaarü ore rü yexera nixüchigü ¿Rü nanatacüraxũ rü tacügu tanangu? ³¹⁻³² –Rü ñoma wüxi ya motachachire ya waixüümügu itoxünerüü nixĩ. Rü woo guxünema ya nanetüchirexũ narüxíramaẽ, natürü ngẽxguma inatoxgu, rü narüxü rü naya ñuxmata guxüma i togü i nanetüxũ nayexera. Rü nachacüü rü nita, rü woo werigü rü natanügu nixüachiãũ –ñanagürü.

Cuèxruügu ixuxü ga oremaã nidexa ga Ngechuchu

(Mt 13.34-35)

³³ Rü yemaãcü ga Ngechuchu rü muxüma ga nayexgumaãchiraũxü ga ore ga cuèxruügümaã nanangüexêẽ ga duũxügü. Natürü yema cuèxruügü rü tama yema duũxügüarü cuèxü nangupetü. ³⁴ Rü ore ga cuèxruügu ixuxüĩcatama nixĩ ga norü nguxêetae. Rü yixcama ga yexguma nanüxĩcèxgügu, rü norü ngüexügüçèx meãma nanangoxêẽ ga guxüma.

Ngechuchu rü buanecüxü rü yuapexü ínayachaxãchixêẽ

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Rü yematama ngunexügu ga marü nachütachaũgu, rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ ga norü ngüexügü: –¡Ngĩã rü naxtaxaarü tocutüwa taxĩ! –ñanagürü. ³⁶ Rü yexguma duũxügüna yéma inaxĩãchi. Rü norü ngüexügü rü Ngechuchuxü nigagü nagu ga guma ngue ga marü nawa nayexmane. Rü yexgumarüü ta ga togü ga duũxügü rü náigü ga nguegügu ínayaxüümüçügü. ³⁷ Rü yexguma yaxãüyane rü inaxü ga wüxi ga buanecü ga taxüchicü. Rü yema na

nataxüchixü ga buanecü, rü guma nguegu niyauxcuchichigü ga yuape, rü yexma nabaxügüchaü. ³⁸ Natürü ga Ngechuchu rü guma ngechinüwa wüxi ga cüxeruügu naca, rü yéma nape. Rü ínanabaixgügü, rü ñanagürügü nüxü: —Pa Ngúexëeruüx, ¿éxna curü me nixí na nuxma ibaxügüxü? —ñanagürügü. ³⁹ Rü yexguma ínarüda ga Ngechuchu. Rü buanecüna nachogü rü ñanagürü nüxü ga guma naxtaxa: —¡Iyarüchiane rü íyachaxächi! —ñanagürü. Rü ínayachaxächi ga buanecü rü guxüwama ínachaxanemare. ⁴⁰ Rü yemawena ga Ngechuchu rü norü ngúexügüxü ñanagürü: —¿Tüxcüü ngémaäcü poraäcü pemuë? ¿Ñuxma rü ta éxna tama aixcüma peyaxögü? —ñanagürü. ⁴¹ Natürü nümagü ga norü ngúexügü rü poraäcü namuë. Rü nügüna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Texe éxna nixí ya daa rü èixrücü ya buanecü rü yuape rü naga naxínüëxü? —ñanagürügü.

5

*Yatü ga Gadáracüãx ga ngoxogü nawa yexmagüxü
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)*

¹ Rü naxtaxaarü tocutüwa nangugü ga Gadáraanewa. ²⁻³ Rü yexguma marü nguewa ínaxüegu ga Ngechuchu, rü yéma naxcèx nixü ga wüxi ga yatü ga ngoxo nawa yexmaxü. Rü yema yatü rü duüxégüchíquëxewa ne naxü, yerü yexma nixí ga yanaxauchigünexüxü. Rü taxúexüma nanguxü na tayanáixü, woo cadenamaã. ⁴ Rü woo muëxpüxcüna cadenamaã nayanëixparagü rü nayanëixchacüügü, natürü nüma rü guxüguma íraxügu ínacauügüama, rü yemaäcü taxúexüma nanguxü. ⁵ Rü ngunecü rü chütacü rü yuetachiquëxetanügu rü naxpüxgügu nanaxauchigüane. Rü yexma nanacaeane, rü nutamaã nügügu napogü. ⁶ Natürü yexguma yaxügutama Ngechuchuxü nadèuxgu, rü naxcèx inañaächi, rü napëxegu nayacaxäpüxü. ⁷ Rü aita naxüäcüma ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü nuã choxü cuyachixewe, Pa Ngechuchux, Pa Tupanaxüchi Nanex? Rü Tupanaegagu cuxü chacèexü na tama ngúxü choxü quingexëëxü —ñanagürü. ⁸ Rü yemaäcü nidexa ga yema ngoxo yerü Ngechuchu rü marü ñanagürü nüxü: —Pa ngoxox, ¡ínaxüxü nawa ya yima yatü! —ñanagürü. ⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü nixí i cuéga? —ñanagürü. Rü nüma ga ngoxo nanangäxü, rü ñanagürü: —Muxüchixü nixí i chauéga, erü tamu i tomax —ñanagürü. ¹⁰ Rü poraäcü Ngechuchuxü nacèexügü na tama ínawoxüãxücèx ga yema nañnawa. ¹¹ Rü yema nachicaarü ngaicamana ga naxpüxpechinüwa rü nayexmagü ga muxüma ga cuchigü ga yéma chibüexü. ¹² Rü yemacèx ga yema ngoxogü rü Ngechuchuxü nacèexügü, rü ñanagürügü:

—¡Ngema cuchitanüwa toxü namugü na nagu tachocuxüçè! —ñanagürügü. ¹³ Rü Ngechuchu rü: —Ngü —ñanagürü. Rü yexguma ga yema ngoxogü rü guma yatüwa ínachoxü, rü yema cuchigügu nayachocu. Rü yema cuchigü ga wixgu 2000 ixīgüxü rü inaxüächi, rü naxtaacutüarü mëxpüxüwa nayarüyuxgü. Rü yexma nayi. ¹⁴ Rü yema cuchigüarü dauruügü rü ñanewa nabuxmü. Rü ñanewa rü yema ñaneärü ngaicamana ipeagüxü ga duüxügütanüwa nüxü nayarüxugügü ga yema üpetüxü. Rü ga duüxügü rü ínayadaugü. ¹⁵ Rü yexguma Ngechuchu íyexmaxüwa nangugügu, rü yéma nüxü nadaugü ga guma yatü ga ngoxoächirécü. Rü yéma narüto, rü naxächiru, rü meäma naäëxü nacüèx. Rü poraäcü nabaixächiaëgü ga duüxügü. ¹⁶ Rü yema cuchigüarü dauruügü ga nüxü daugüxü ga tacü na nüxü ngupetüxü ga guma yatü ga ngoxoächirécü rü tacü nüxü na ngupetüxü ga yema cuchigü, rü yema nixi ga togü ga duüxügümaã nüxü ixugüexü ga guxüma ga yema ngupetüxü. ¹⁷ Rü yexguma yemaxü naxinëüegu ga duüxügü, rü inanaxügüe ga Ngechuchuxü na nacèëxügüxü ga na ínaxüxüçèx ga yema naänewa. ¹⁸ Rü yexguma wenaxärü nguegu yaxüegu ga Ngechuchu, rü guma yatü ga ngoxoächirécü, rü nüxü nacèëxü na Ngechuchuwe naxüxüçèx. ¹⁹ Natürü ga Ngechuchu rü tama nanaxwèxe, rü ñanagürü nüxü: —¡Cuchiüwa naxü rü cutanüxümaã nüxü yarüxu i guxüma i ngëma cuxçèx naxüxü ya Cori ya Tupana, rü ñuxäcü nüxü na cungechaütümüüxü! —ñanagürü. ²⁰ Rü nüma ga guma yatü rü ínixü. Rü inanaxügü ga guxüma ga Decaporíchiuanewa yexmagüne ga ñanegüwa nüxü na yaxuxü ga yema Ngechuchu naxçèx üxü. Rü guxüma ga duüxügü rü nabaixächiaëgü.

Yáiruxacüchiga rü yema nge ga Ngechuchuchirugu ingögüçüchiga

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Rü yexguma nguegu naxtaxaarü tocutüwa nataegugu ga Ngechuchu, rü muxüma ga duüxügü rü naxçèx yéma nangutaquëxegü. Rü nüma rü naxtaapechinüwa nayexma. ²² Rü yexguma yéma nayexmayane, rü yéma naxütawa nangu ga ngutaquëxepataüarü äëxgacü ga Yáirugu äegacü. Rü yexguma Ngechuchuxü nadëuxgu, rü napëxegu nanangücuchi. ²³ Rü poraäcü nüxü nacèëxü, rü ñanagürü nüxü: —Chauxacü rü ituraxüchi. Rü chanaxwèxe i ngema cuxü na ngixü cuyarüngögüxüçèx na ngixçèx yataanexüçèx rü namaxüxüçèx —ñanagürü. ²⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nawe narüxü. Rü muxüma ga duüxügü ínayaxümücügü. Rü yéma nayaxüxtügü. ²⁵ Rü yema muxü ga duüxügütanüwa iyexma ga wüxi ga nge ga 12 ga taunecü idaawecü namaã

ga na naxãgüechaxũ. ²⁶ Rũ muxũma ga duturugũ ngĩxũ naxũxũgũ rũ poraãcũ ngũxũ ngĩxũ ningexẽẽgũ. Rũ yemaãcũ natüçexma ngĩxũ iguxẽẽ ga guxcũ ga ngĩrũ dĩeru. Natürũ tama ngĩxcèx nitaaneega, rũ niyexeraguchigüama ga ngĩrũ daawe. ²⁷ Rũ ũpaacũ togüèxwa Ngechuchuchigaxũ ixĩnũ. Rũ yemacèx yéma ixũ. Rũ natanũwa ga yema muxũma ga duũxũgũ rũ Ngechuchuweama ne ixũ rũ naxchirugu iyangögũ. ²⁸ Yerũ ñaxũgu irũxĩnũ: —Ngëxguma chi naxchiruxũmare chingögũgu, rũ chi chauxcèx nitaane —ñaxũgu iruxĩnũ. ²⁹ Rũ yexgumatama ínayachaxãchi ga ngĩgũ, rũ nüxũ iyacuèxãchi ga ngĩxĩnewa ga na ngixcèx yataanexũ. ³⁰ Natürũ ga Ngechuchu rũ nüxũ nicuèxãchi ga na nawa ínaxũxũxũ ga pora. Rũ naxcèx nadauegu ga yema muxũma ga duũxũgũ, rũ nüxna naca, rũ ñanagürũ: —¿Texé tixĩ ya chauxchirugu ingögũxe? —ñanagürũ. ³¹ Rũ norũ ngüexũgũ nanangãxũgũ, rũ ñanagürũgũ: —Cuma nüxũ cudau i ñuxre i duũxũgũ ngẽma cuxũ na yaxütügũxũ rũ ngëxguma rũ ta:

“¿Texé ya choxũ ingögũxe?” ñacuxũ —ñanagürũgũ. ³² Natürũ ga Ngechuchu rũ nüxũ nidaugũãchiama na tüxũ nadauxcèx ga na texé na tiixũ ga guxema nüxũ ingögũxe. ³³ Rũ yexguma ga yema nge rũ ngĩrũ muũmaã yaduruxãcũma naxũtawawa ingu, yerũ nüxũ icuèx ga tacũ na ngĩxũ ngupetũxũ. Rũ napèxegu iyacaxãpũxũ, rũ aixcũmaxũchi namaã nüxũ iyaxu ga guxũma. ³⁴ Rũ nüma ga Ngechuchu rũ ñanagürũ ngĩxũ: —Pa Chauxacũx, curũme erũ cuyaxõ. ¡Rũ taãèacũma íixũ, erũ marũ naxũxũ i curũ daawe! —ñanagürũ. ³⁵ Rũ yexguma íyadexayane, yéma nangugũ ga ñuxre ga natanũxũgũ ga guma ngutaquèxepataũãrũ ãëxgacũ rũ ñanagürũgũ nüxũ: —Cuxacũ rũ marũ iyu. ¿Tũxcũũ nüxũ cuchixeweecha ya Ngüexẽẽruũ? —ñanagürũgũ. ³⁶ Natürũ ga Ngechuchu rũ tama nüxũ nacuáxchaũ ga yema duũxũgũarũ dexa. Rũ yemacèx guma ngutaquèxepataũãrũ ãëxgacũxũ ñanagürũ: —¡Tãxũ i cumuũxũ, rũ yaxõmare! —ñanagürũ. ³⁷ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ínayagagũ ga Pedru rũ Chaũtiãgu rũ Cuãũ ga Chaũtiãgueneẽ. Natürũ tama nanaxwèxe na texé ga togue nawe rũxĩxũ. ³⁸ Rũ yexguma guma ngutaquèxepataũãrũ ãëxgacũpatawawa nangugũgu, rũ Ngechuchu nüxũ nadau ga na íyacuxcuxũ rũ poraãcũ aita naxüèacũma naxauxexũ ga duũxũgũ. ³⁹ Rũ guma ípatagu naxücu ga Ngechuchu, rũ ñanagürũ: —¿Tũxcũũ ípicuxcu rũ ngẽmaãcũ pexauxe? Ngẽma bucũ rũ tama iyu. Rũ ipemare —ñanagürũ. ⁴⁰ Rũ nüxũ nacugüecũraxũãma ga duũxũgũ. Natürũ nüma ga Ngechuchu rũ íãxtũwa nanamugũ ga guxũma. Rũ yema bucũnatüçèx naca rũ ngĩẽ, rũ yema namücũgũ, rũ namaã nixücu ga ínayexmaxũwa ga yema bucũ. ⁴¹ Rũ ngĩxmèxgu nayayauxãchi,

rü ñanagürü ngĩxũ: —Tarita cumi —ñanagürü. Rü ngẽma ore rü ñaxũchiga nixĩ:

“¡Inachi, Pa Bucü, ñacharügü cuxũ!” ñaxũchiga nixĩ.
42 Rü yexgumatama ga yema bucü ga 12 ga taunecü ngĩxũ yexmẽxcü, rü írũda rü iyaxũ. Rü poraãcü nabaixãchiãẽgü ga duũxũgü. 43 Natürü ga Ngechuchu rü poraãcü nüxna nanachuxu na taxúemaãma nüxũ yaxugüexũcẽx ga yema ngu-petũxũ. Rü ñuxũchi nanamu na ngĩxũ naxüwemügüxũcẽx ga yema bucü.

6

Nacharétuwa nayexma ga Ngechuchu

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

1 Rü yéma inaxũãchi ga Ngechuchu, rü guma ñãne ga Nacharétu ga nawa nayaxũnewatama naxũ. Rü norü ngúexũgü rü nawe narũxĩ. 2 Rü yexguma ngũxchigaarü ngunexũwa nanguxgu rü inanaxügü ga na nangúexẽẽtaexũ ga ngutaquẽxepataũwa. Rü yema muxũma ga duũxũgü ga yéma írũxĩnũxũ, rü nabaixãchiãẽgü. Rü nügüna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Ngextá naxcẽx nangux i guxũma i ngẽma nguxẽẽtae? ¿Rü ngextá nanayaxu i ngẽma cuẽx? ¿Rü ñuxãcü nanaxü i ngẽma mexũgü i taxũgü i naxũxũ? 3 — ¿Taux õxna ñaã yĩxũ i carpinteru i Ngechuchu, i Maríane, ya Chaũtiágu rü Yúche rü Chimáũ rü Yudaẽneẽ ixĩcü? ¿Rü taux õxna i naẽyẽxgü rü nuxma tatanügu naxãchiũgüxũ? —ñanagürügü. Rü yemacẽx ga yema duũxũgü rü tama naga naxĩnũẽchaũ. 4 Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Wüxi i Tupanaãrũ orearü uruũ rü guxũwama i duũxũgü rü nüxũ nangechaũgü. Natürü norü ñãnewatama rü natanũxũgütanüwatama rü napatawatama rü tama aixcũma nüxũ nangechaũgü —ñanagürü. 5 Rü yemacẽx taxuacũma yéma nanaxü ga muxũma ga mexũgü ga Tupanaãrũ poramaã naxũxũ. Rü noxretama ga duũxũgü ga idaaweexũxũĩcatama ningõgü rü naxcẽx nayataanexẽẽgü. 6 Rü nabaixãchiãẽ ga Ngechuchu, yerü yema duũxũgü rü tama nüxũ nayaxõgü.

Ngechuchu rü norü ngúexũgüxũ nimugü na nüxũ yanax-güexũcẽx ga Tupanachiga

(Mt 10.5-15)

Rü Ngechuchu rü guma ngaicamagüne ga ñãnexãcügügu nixũgüchigü, rü nayangüexẽẽtanü ga duũxũgü. 7 Rü naxcẽx naca ga yema 12 ga norü ngúexũgü, rü inanaxügü ga na namuãxũ ga taxrechigü. Rü nüxna nanaxã ga pora na ínawoxũãxũcẽx ga ngoxogü. 8 Rü nüxna naxãga ga na tax-uxũma íyangegüxũcẽx ga norü namawaxũ, rü bai ga choca rü bai ga pãu rü bai ga norü dĩeru. Rü nanaxwẽxe ga

naxnetüxüxĩcatama na íyangegüxü. ⁹ Rü namaã nüxü nixu na nacuaixcuxü ga norü chapatu. Natürü tama nanaxwèxe ga taxre ga naxchiru na íyangegüxü. ¹⁰ Rü ñanagürü nüxü: —Rü ngëxguma wüxi ya ñãnewa wüxi ya ïgu pechocuxgu, jrü ngëxma pepegü ñuxmata pema ñuxgu ngëma ipexĩächix nawa ya yima ñãne! ¹¹ —Rü ngëxguma ngexnerüüne ya ñãnewa tama meã pexü nayauxgüchaügu rü tama pexü inaxĩnüëchaügu, jrü ípechoxü i ngëma! Rü ngëxguma ipexĩächigu, jrü ipenapagü i perü üxaxücutü na ngëmawa nüxü nacüëxgüxüçèx na nataxüchixü tá i norü poxcu i ngëxguma naguxgu i naãne! —ñanagürü. ¹² Rü yexguma inaxĩächi ga norü ngüexügü. Rü duüxügümaã nüxü nixugüe ga na nüxü naxoexüçèx ga nacüma ga chixexü rü Tupanacèx na nadaugüxüçèx. ¹³ Rü ínanawoxü ta ga muxüma ga ngoxogü. Rü chixümaã yachagüãcüma nanameëxëë ga muxüma ga idaaweexü.

Nayu ga Cuáü ga baiüxëëruü
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Rü Ngechuchuchigaxü naxĩnü ga äëxgacü ga Erode, yerü guxüwama duüxügü poraãcü nachiga nidexagü. Rü yexguma ga Erode rü ñanagürü: —Rü ngëma Ngechuchu nixĩ i Cuáü i baiüxëëruü ixĩxü rü wena namaxü, rü ngëmacèx nixĩ i nüxü nangëxmaxü i pora na naxüãxüçèx i ngëma taxü i mexü i Tupanaärü poramaã naxüxü. ¹⁵ Natürü ga togü rü ñanagürügü: —Nuxcümaücü ga orearü uruü ga Eria nixĩ —ñanagürügü. Rü togü rü ñanagürügü: —Wüxi i Tupanaärü orearü uruü i nuxcümaügüxürüü nixĩ —ñanagürügü. ¹⁶ Natürü yexguma yemaxü naxĩnügu ga Erode, rü ñanagürü: —Rü ngëma Ngechuchu nixĩ i Cuáü ga chorü churaragüxü chidayenaxãxëëchiréxü, rü ñuxma rü wenaxärü namaxü —ñanagürü. ¹⁷ Rü yema ñanagürü ga Erode yerü marüchirëx Cuáüxü niyaxu rü poxcupataügu cadenamaã nayachota. Rü yemaãcü nanaxü ngígagu ga naxmèx ga Erodía ga naëneë ga Piripimëxchirëx ixĩcü ga ngĩxü napucü ga Erode. ¹⁸ Yerü üpaacü ga Cuáü rü Erodemaã ñanagürü: —Tama name i cuxmèxü cuyaxixëë i cueneëmèx —ñanagürü. ¹⁹ Rü yemacèx ga Erodía rü poraãcü Cuáüchi ixai rü inaxwèxe ga na yamáãxü, natürü poraãcü ngĩxü naguxcha. ²⁰ Yerü ngíte ga Erode rü Cuáüxü namuü, yerü nüxü nacüëxchirëx na wüxi ga yatü ga mecü rü üünecü na yĩxü, rü yemacèx nixĩ ga naëtüwa nachogüxü. Rü yexguma Cuáüärü orexü naxĩnügu ga Erode, rü naxoegaãë, natürü meã nüxü inarüxĩnü. ²¹ Natürü wüxi ga ngunexü nawa nangu na ngĩxü natauxchaxü na yamáãxüçèx ga Cuáü, ga yexguma Erodearü taunecüarü ngunexüwa nanguxgu rü wüxi ga peta ga taxü naxüxgu

naxcèx ga norü ñatügumaëgüxü ga ãëxgacügü, rü norü churragüarü ãëxgacügü rü yema Gariréaanecüãx ga corigü ga taxügü. ²² Rü yema petawa iyaxücu ga Erodíaxacü, rü yema petatanüxüpëxewa íyañaãchixüchigüxü. Rü poraãcü norü me iyixí ga Erode rü norü petatanüxügü. Rü yemacèx ga nüma ga ãëxgacü ga Erode rü ñanagürü ngíxü ga yema pacü: —¡Choxna naxcèx naca i tacü i cunaxwèxexü, rü tá cuxna chanaxã! —ñanagürü. ²³ Rü aixcümáxüchi ngímaã inaxuneta, rü ñanagürü: —Ngëxürüüxü i tacü i choxna naxcèx cuçaxü rü tá cuxna chanaxã, woo ngãxügu i chorü naãne yixígu —ñanagürü. ²⁴ Rü nüxna iyaxügachi, rü ngíëna iyaca, rü ngígürügü: —¿Tacü i cunaxwèxexü na naxcèx íchaçaxü? —Ngígürügü. Rü ngíë ngíxü ingãxü, rü ngígürügü: —¡Naxcèx ínaca i Cuáü ya baiüxëëruüëru! —ngígürügü. ²⁵ Rü yexgumatama ga yema pacü rü paxa iyaxücu ga ãëxgacüxütawa rü ngígürügü: —Chanaxwèxe i ñuxmatama paxa wüxi ya poratugu choxna cunaxã i Cuáü ya baiüxëëruüëru —ngígürügü. ²⁶ Rü nüma ga ãëxgacü rü poraãcü inayarümaãchi, natürü yema norü petatanüxüpëxewa marü ngímaã na inaxunetaxücèx, rü tama ngíxü nawomüxëëchaü. ²⁷ Rü yemacèx ga Erode rü yexgumatama yéma ínapoxcuxüwa nanamu ga wüxi ga churara na naxütawa nangeaxücèx ga Cuáüëru. ²⁸ Rü poxcupataüwa naxü ga yema churara, rü Cuáüxü nidaeru. Rü wüxi ga poratugu ãëxgacüxütawa nanange ga yema naëru. Rü yema pacüna nanaxã. Rü ngíma rü ngíëna iyaxã. ²⁹ Rü yexguma yemaxü nacuáchigagügu ga norü ngúexügü ga Cuáü, rü yéma poxcupataüwa nayayauxgü ga naxüne, rü inayatëxgü.

*Ngechuchu rü nanachibüexëë ga 5000 ga yatügü
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Cu 6.1-14)*

³⁰ Rü yemawena rü yema norü ngúexügü ga yamugüxü rü Ngechuchumaã nangutaquëxegü. Rü namaã nüxü nixugüe ga guxüma ga yema naxügüxü rü yema nangüxëëtaegüxü. ³¹ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Nuã pexí, rü ngíxã, wüxi i nachica i ngextá taxúema íxãpataxüwa taxí, na paxaãchi ngëxma yarüngügüxücèx! —ñanagürü. Rü yema ñanagürü yerü namu ga duüxügü ga yéma ingugütanücüüxü rü woeguxü ga togü. Rü yemacèx ga Ngechuchu rü norü ngúexügü rü woo na nachibüexücèx rü nangechicagü. ³² Rü yemacèx wüxi ga nguegu nichoü, rü noxrüwama wüxi ga nachica ga taxúema íxãpataxüwa naxí. ³³ Natürü muxüma ga duüxügü nüxü nadaugü ga yexguma inaxíächigu, rü nüxü nacuèxgü ga texégü na yíxü. Rü yemacèx guxüne ga guma íänegücüãx ga duüxügü, rü dauxchitagu nibuxmü rü napëxegu nayayi. ³⁴ Rü yexguma nguewa ínaxüegu ga Ngechuchu, rü nüxü nadau ga yema muxüma ga duüxügü.

Rü nüxũ nangechaũtũmũũgũ yerũ ñoma carnerugũ ga ngearũ dauruũãxgũxũrũ nixĩgũ. Rü inanaxũgũ ga na nangũexẽẽãxũ ga muxũma ga norũ ore. ³⁵ Rü yexguma marũ nayáuanegu, rü norũ ngũexũgũ rü naxcèx naxĩ, rü ñanagũrũgũ: —Marũ nayáuanexũchi rü ñaã rü wũxi i nachica i taxũema nagu ãpataxũ nixĩ. ³⁶ —Rü ngẽmacèx name nixĩ i ícuyamugũ i duũxũgũ na namapechinũwa ipeagũxũ i duũxũgũxũtawarũ ñanexãcũgũ ya ngaicamagũnewa naxĩxũcèx na ngema norũ õnacèx yataxegũxũcèx —ñanagũrũgũ. ³⁷ Natũrũ ga Ngechuchurũ nanangãxũ, rü ñanagũrũ nüxũ: —¡Pematama penaxũwemũ! —ñanagũrũ. Rü nümagũ nanangãxũgũ rü ñanagũrũgũ: —¿Éxna cunaxwèxe i 200 tachinũ i dĩeru naguxũ i pãucèx nüxũ tayataxexũ na ngẽmamaã tanachibũexẽẽxũcèx? —ñanagũrũgũ. ³⁸ Rü yexguma ga Ngechuchurũ ñanagũrũ nüxũ: —¿Ñuxre i pãũ pexũ nangẽxma? ¡Rü ípeyadẽux! —ñanagũrũ. Rü yexguma íyadaugũãgu, rü ñanagũrũgũ nüxũ: —Toxũ nangẽxma i wũximẽẽxpũx i pãũ rü taxre i choxni —ñanagũrũgũ. ³⁹ Rü yexguma ga Ngechuchurũ duũxũgũxũ namu na ñuxrechigũ nügũxũtawarũ rutogũxũcèx ga maxètèxewa. ⁴⁰ Rü ínarũtogũ ga 100 chigũ rü 50 chigũ ga duũxũgũ. ⁴¹ Rü yexguma ga Ngechuchurũ nanade ga yema wũximẽẽxpũx ga pãũ rü yema taxre ga choxni. Rü daxũguxũ ga naãnegu nadawenũãcũma Tupanana moxẽ naxã. Rü inanabũcu ga yema pãũ, rü norũ ngũexũgũna nanana na yema duũxũgũxũ yanuãxũcèx. Rü yema taxre ga choxni rü ta guxũma ga yema duũxũgũxũ nüxũ nayanuxẽẽ. ⁴² Rü guxũma nachibũe ñuxmata meãma nüxũ yangu. ⁴³ Rü yemawena rü 12 ga pexchigũ nanapagũamatama namaã ga yema pãũ rü choxni ga íyaxũgũxũ. ⁴⁴ Rü yema yema pãũgũ ngõxgũxũ rü 5000 ga yatũgũ nixĩ.

Dexáétũgu nixũ ga Ngechuchurũ
(Mt 14.22-27; Cu 6.16-21)

⁴⁵ Rü yemawena ga Ngechuchurũ duũxũgũxũ íyamugũyane rü wũxi ga ngegu nayachoũxẽẽ ga norũ ngũexũgũ na yoxni naxtaxaarũ tocutũwa Bechaídawa naxĩxũcèx. ⁴⁶ Rü yexguma duũxũgũxũ íyamugũguwena, rü mẽxpũnewa naxũ ga Ngechuchurũ na yema yayumũxèxũcèx. ⁴⁷ Rü yexguma marũ nachũtagu, rü naxtaxaarũ ngãxũtũwa nayexmagũ ga norũ ngũexũgũ. Rü Ngechuchurũ nüxĩcatama dauxchitawarũ nayaxũãchi. ⁴⁸ Rü nüxũ nadau na guxchaxũãcũma yaxãgũxũ ga norũ ngũexũgũ, yerũ ga buanecũ rü nawaama nabuxuchi. Rü yexguma marũ yangunechaũgu, rü Ngechuchurũ dexáétũgu nawe narũxũ. Natũrũ ñoma nüxũ naxũpetũchaũxũrũ nügũ nixĩxẽẽ. ⁴⁹⁻⁵⁰ Rü yexguma norũ ngũexũgũ nüxũ daugũga ga dexáétũgu na yaxũxũ,

rü nagu narüxĩnũẽ ga wüxi ga naxchiximare na yĩxũ. Rü yemacèx aita naxüe, yerü guxũma nüxũ nadaugü rü poraãcü nabaixãchiãẽgü. Natürü yexgumatama ga Ngechuchu rü namaã nidexa rü ñanagürü nüxũ: —¡Peporae! Rü chomachirẽxtama chixĩ. ¡Tãxũ i pemuũẽxũ! —ñanagürü. 51-52 Rü nguegu nixüe, rü inarüxó ga buanecü. Natürü nümagü ga norü ngüexũgü rü nabaixãchiãẽgümare yerü woo nüxũ na nadaugüxũ ga yema mexũ ga Tupanaãrũ poramaã naxũxũ ga Ngechuchu ga yexguma yema pãũ yamuxẽẽgu, natürü tama nüxna nacuè x-ãchie na Tupana Nane na yĩxũ yerü nüxũ naguxcha na yaxõgüãxũ.

Yenecharétuanewa Ngechuchu nanameẽxẽẽ ga idaaweexũ
(Mt 14.34-36)

⁵³ Rü yexguma marü yanguũgu ga naxtaawa, rü Yenecharétuanewa nangugü. Rü yexma naxãnacügu nanangaxũgü ga naweũ. ⁵⁴ Rü yexguma nguewa ínachoũgu, rü yexgumatama ga duũxũgü rü nüxũ nicuèxãchitanü ga Ngechuchu na yĩxũ. ⁵⁵ Rü yema naãnewa rü guxũne ga ñgüwa nabuxmü ga yema duũxũgü. Rü yexguma nüxũ nacuèxgügu ga ngextá na nayexmaxũ ga Ngechuchu, rü yéma norü caruũgügu naxcèx nanagagü ga idaaweexũ. ⁵⁶ Rü guxũwama ga ngextá íyanguchigüxũwa ga Ngechuchu, ga ñãnexãcügüwa rü ñãnegü ga itaxũnewa, rü ñãnepechinüwa, rü yexma ítamũpechinügu naxcèx nayamugü ga idaaweexũ. Rü nüxũ nacèxũgü na tama nüxna nachúxãxũcèx na naxchirupechinügumare yangõgügüxũcèx. Rü guxũma ga yema nüxũ ingõgüexũ, rü naxcèx nitaanegü.

7

Tacü nixĩ i Tupanapẽxewa duũxũgüxũ chixexẽẽxũ
(Mt 15.1-20)

¹ Rü Ngechuchucèx naxĩ ga Parichéugü namaã ga ñuxre ga ngüexẽẽruũgü ga mugüwa nguxẽẽtaegüxũ ga Yerucharéuwa ne íxũ. ² Rü yexguma ñuxre ga Ngechucharü ngüexũgüxũ nadaugügu ga tama Yudíugücüma na yanguxẽẽgüxũ, rü tama Yudíugü yaxmẽxgüxũrũ na nayauxmẽxgüxũ naxũpa na nachibüexũ, rü chixri nachiga nidexagü. ³ Yerü nümagü ga Parichéugü rü guxũma ga togü ga Yudíugü rü nagu naxĩ ga norü oxigücüma na nayauxmẽxiraxũ na yemaãcü Tupanapẽxewa nügü yamexẽẽgüxũ naxũpa ga na nachibüexũ. ⁴ Rü ngẽxguma taxepataũwa ne naxĩxgu ga nümagü rü tama nachibüe ega tama ngẽmaãcü nügü nayauxmẽxiragu. Rü nangẽxma i muxũma i togü i nuxcũmaũxũ i nacümagü. Rü ngẽmacèx nagu naxĩ i ngẽma nacümagü na Tupanacèx nayauxgüãxũ i norü pochiyugü rü

basugü rü paneragü rü pechicaxügü. ⁵ Rü yemacèx ga yema Parichéugü rü ngúexêẽruügü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü i curü ngúexügü i tama nagu naxixü i ngêma tórü oxigücüma rü tama toma tayauxmêxgüxürüü nayauxmêxgüxü naxüpa na nachibüexü? —ñanagürügü. ⁶ Natürü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Pa Duüxügü ya Pegü Naxaixcümaraügüxe, rü aixcüma pechiga nixi ga yema ore ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichaxía ümatüxü ga ñaxü:

“Ñaã duüxügü rü naãxmaãmare choxü nicuèxüügü, natürü naãëwa rü tama chaugu narüxĩnüë. ⁷ Rü taxuwama name na ngêmaãcü natüçèxma choxü yacuèxüügüxü. Erü guxüma i ngêma norü nguxêëtae rü yatügüarü mugümare nixi, rü tama aixcüma chorü mu nixi”,

ñaxü. ⁸ —Rü pema i ñuxma rü aixcüma nüxü perüxoe i Tupanaärü mugü na nagu pexixüçèx i ngêma duüxügücümamare ixixü —ñanagürü. ⁹ Rü yexgumarüü ta ñanagürü nüxü: —Pema rü penangexrü i Tupanaärü mugü na pecümagügutama pexixüçèx. ¹⁰ —Yerü ga Moïché rü ñanagürü:

“¡Tüxü nangechaü ya cunatü rü cue!”

ñanagürü. Rü ñanagürü ta:

“Texé ya tümanatümaã rü êxna tümaëmaã chixexü ixugüxe, rü aëxgacü tá tümamaã nanaxuegu na tayuxüçèx”,

ñanagürü. ¹¹ —Natürü pema rü ñaperügügü:

“Marü name ega wüxi ya yatü nanatüxü rü naëxü ñaxgu: ‘Taxucürüwama chorü ngêmaxümaã cuxü charüngüxêë, erü guxüma i chorü ngêmaxü rü marü Tupanana chanaxã’,”

ñaxgu. ¹² —Rü ngêxguma texé ngêma ñagügu, rü pexçèx rü marü namexü na tama tümanatüxü rü tümaëxü tarüngüxêëxü.

¹³ —Rü ngêmaãcü ipeyanaxoxêë i Tupanaärü mugü, na nagu pexixüçèx i pecümagütama i togüwa pexüexêëxü. Rü ngêxgumarüü ta muxüma i to i pecümagü i ngêmarüü ixixügu pexi —ñanagürü. ¹⁴ Rü yexgumawena duüxügüçèx naca ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxü: —¡Meã choxü iperüxĩnüë, rü nüxü pecuá i ñaã chorü ore!

¹⁵ —Rü taxuüma i tacü i düxétüwa ne üxü rü taèxwa ixücuxü nixi i Tupanapêxewa tüxü chixexêëxü. Natürü ngêma taãëwa ne üxü, rü ngêma waxi nixi i tüxü chixexêëxü i Tupanapêxewa. ¹⁶ —Rü ngêxguma pixächixêgu, ¡rü nüxü pexĩnüë i ngêma ore! —ñanagürü.

¹⁷ Rü yexguma Ngechuchu duüxügüna ixügachigu rü İpatagu naxücuxgu, rü norü ngúexügü nüxna nacagü nachiga ga yema nguxêëtae. ¹⁸ Rü nüma rü ñanagürü nüxü: —¿Pema rü ta êxna

tama nüxü pecuèxéga i ngêma? ¿Êxna tama i nüxü pecuáxü na taxuüma i tacü i düxétüwa ne üxü rü taèxwa ixücuxü yixü i Tupanapêxewa tüxü chixexêëxü? ¹⁹ —Erü guxüma i

ngēma düxétüwa ne ũxũ rü taèxwa ixücuxũ, rü tama taãēwa nangu. Natürü taanüwa naxūmare na yixcama taxūnewa ínaxũxũcèx —ñanagürü. Rü yemaãcü nüxũ nixu na guxũma i õna rü namexũ na nangõxũ. ²⁰ Rü ñanagürü ta: —Rü ngēma duũxũãēwa ne ũxũ, rü ngēma waxi nixĩ i Tupanapēxewa nachixexēẽxũ. ²¹⁻²² —Erü norü aixepewa i naãēwa nixĩ i ne naxũxũ i muxũma i chixexũgü. Rü ngēma nixĩ i chixexũgu na naxĩnũxũ, rü naxũneärü ngúchaũwe na naxũxũ, rü na nangĩxũ, rü na namáètaxũ, rü naĩ i ngemaã na inapexũ, rü togüarü ngēmaxũ na nüxũ nanguchaũxũ, rü chixexũ na naxũxũ, rü na yadoratèxáxũ, rü chixexũ i nacūmagügu na naxãũxũ, rü na yaxãũxãchiwèxexũ, rü na naxoregütèxáxũ, rü nügü na yacuèxũũxũ, rü tama meã naãẽxũ na nacuáxũ. ²³ —Rü guxũma i ngēma chixexũgü rü duũxũärü aixepewa nixĩ i ne naxĩxũ, rü ngēma nixĩ i Tupanapēxewa nachixexēẽxũ —ñanagürü.

Wüxi ga ngecü ga to ga nachiuãñecũãx ga Ngechuchuaxũ yaxõcüchiga

(Mt 15.21-28)

²⁴ Rü yemawena rü ñãne ga Tiru nawa yexmaxũ ga naãnewa naxũ ga Ngechuchu. Rü yéma wüxi ga ñpatawa nangu, natürü tama nanaxwèxe na texé nüxũ cuáxũ ga yéma na nanguxũ. Natürü taxuacüma nügü inicux. ²⁵ Rü paxama nüxũ icuáchiga ga wüxi ga nge ga ngĩxãcüwa ngoxo yexmèxcü. Rü yéma ixũ, rü Ngechuchupēxegu iyacaxãpũxũ. ²⁶ Rü yema nge rü to ga nachiuãñecũãx ga Chiropeníchiucũãx iyixĩ. Rü Ngechuchucèx iyaxũ, rü nüxũ icèèxũ na ngĩxãcüwa ínatexũchiãxũcèx ga yema ngoxo. ²⁷ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü ngĩxũ: —Name nixĩ i taxacügũxũxĩra tachibüexēẽ. Erü tama name i taxacügũna tanayaxu i norü õna na airugũna naxãxũcèx —ñanagürü. [Rü yema ñanagürü yerü nūmagü ga Yudíugü rü nügü nixugüe na Tupanaxãcügũxũchi yixĩgũxũ rü yema togü rü ñoma airugürüũ na yixĩgũxũ.] ²⁸ Natürü ngĩma ga yema nge rü inangãxũ, rü ngĩgürügü: —Aixcüma nixĩ i curü ore, Pa Corix, natürü woo airugü rü ta nanangõx i ngēma õnatüchi i mechatüügu nayixēẽxũ i ngēma ñpataarü yoraxacügü —ngĩgürügü. ²⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngĩxũ: —Aixcüma name nixĩ i ngēma nüxũ quixuxũ. Rü marü name i cutaegu, erü ngēma ngoxo rü marü ínaxũxũ ngĩwa i cuxacü —ñanagürü. ³⁰ Rü yexguma ngĩpatawa nanguxgu ga yema ngecü, rü yema ngĩrũ ngürücarewa ngĩxũ iyanguéũ ga ngĩrũ bucü. Natürü marü ngĩxna ínaxũxũ ga yema ngoxo.

Ngechuchu nanamexēẽ ga wüxi ga yatü ga ngauchixēcü rü moxücü

³¹ Rū Tiruanewa nataegu ga Ngechuchu. Rū Chidãũârũ ãñewa naxüpetü, rü ñuxüchi Decaporíchiuaneãrũ ãñegüwa rü ta naxüpetü rü ñuxmata Gariréaaneãrũ naxtaawa nangu. ³² Rū yéma naxütawa nanagagü ga wüxi ga yatü ga ngauchixëcü rü moxücü, rü nüxna naxcèx nacagü ga nüxü na yangögüxüçèx. ³³ Rū yexguma ga Ngechuchu rü noxrüwama duüxügüna nanaga. Rü naxmachixëgu nixuxmëx, rü naxbüxágümaã nügü yawaixmëxëëãcüma norü conügu ningögü. ³⁴ Rū yemawena rü daxü nadawenüãcüma yaxna narüngü, rü guma yatüxü ñanagürü: —Epéta —ñanagürü. Rü ngëma rü: “¡Ingoxnal!” ñaxüchiga nixi. ³⁵ Rū yexgumatama ningoxnamachixë ga guma ngauchixëcü, rü norü conü rü marü narüme rü meã nidexa. ³⁶ Rū Ngechuchu rü duüxügüxü namu na taxúemaãma nüxü yaxugüexüçèx. Natürü yexguma yexeraãcü duüxügüna nachüxãgu ga na taxúemaãma nüxü yaxugüexüçèx ga nachiga rü yexeraãcü nüxü nixugüeama. ³⁷ Rū poraãcü nabaixãchiãëgü ga duüxügü, rü ñanagürügü: —Meãma nanaxü i guxüma rü woo ngauchixëgüxü rü nayangoxnamachixëgüxëë, rü ngeëxgüxü rü nayadexagüxëë —ñanagürügü.

8

Ngechuchu nanachibüexëë ga 4000 ga duüxügü (Mt 15.32-39)

¹ Rū wüxi ga ngunexügu wenaxãrũ naxcèx naxítaquëxe ga muxüma ga duüxügü, rü nüxü nataxuma ga norü õnagü. Rū Ngechuchu rü norü ngüexügüçèx naca, rü ñanagürü nüxü: ² —Choxü nangechaütümügü i ñaã duüxügü, erü marü tomaëxpüx i ngunexü nüã chauxütawa nangëxmagü, rü nataxuma i nawemü i nangoxgüxü. ³ —Rü ngëxguma chi ngëmaãcümare íchayamugügu, rü chi ngürüãchi namagu tá nayaturae, erü nümaxügü rü yaxüwama ne naxi —ñanagürü. ⁴ Rū norü ngüexügü rü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —¿Natürü ñuxãcü tá tanachibüexëë i núma i ngextá taxúema íxãpataxüwa? —ñanagürügü. ⁵ Rū Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Ñuxre i pãu pexü nangëxma i pemax? —ñanagürü. Rū nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Toxü nangëxma i 7 i pãu —ñanagürügü. ⁶ Rū ñuxüchi ga Ngechuchu rü duüxügüxü namu na ñaxtüanewa natogüxüçèx. Rū nanade ga yema 7 ga pãu, rü Tupanana moxë naxã. Rū ñuxüchi inanabücu, rü norü ngüexügüna nanana. Rū nümagü rü duüxügüxü nayanu. ⁷ Rū nüxü nayexma ta ga ñuxre ga choxnixãcügü. Rū Ngechuchu rü Tupanana moxë naxã, rü ñuxüchi norü ngüexügüxü namu na iyanuãxüçèx. ⁸ Rū guxüma ga yema duüxügü rü meãma nachibüe ñuxmata meã nüxü yangu. Rū yexguma rü ta

7 ga pexchi nanapagü namaã ga yema íyaxügüxü. ⁹ Rü yema duüxügü ga yéma chibüexü rü maneca 4000 nixĩ. Rü yemawena ga Ngechuchu rü duüxügüxü ínimugü. ¹⁰ Rü ñuxüchi wüxi ga nguegu nixüe namaã ga norü ngüexügü, rü Damanútaanewa naxü.

Parichéugü naxcèx ínacagü ga wüxi ga cuèxruü ga Tupanaãrü poramaã üxü

(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Rü Ngechuchuxütawa nangugü ga Parichéugü, rü inanaxügüe ga na namaã yaporagatanücüüxü. Rü nüxna nacagüe na nüxü nüxü nadauxëëxücèx ga wüxi ga cuèxruü ga Tupanaãrü poramaã naxüxü, na yemaãcü nüxü naxügüxücèx, rü nüxü nacuèxgüxücèx ngoxi aixcüma Tupana Nane yïxü. ¹² Rü Ngechuchu rü poraãcü yaxna narüngü, rü ñanagürü: —¿Tüxcüü i ñaã duüxügü naxcèx ínacagü i wüxi i cuèxruü i Tupanaãrü poramaã üxü? Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü bai i wüxi i cuèxruü tá nüxü chawëx —ñanagürü. ¹³ Rü yema ñaxguwena, rü nüxna yéma nixü ga yema duüxügü. Rü wenaxãrü nguegu nixüe rü nextaxaarü tocutüwa naxü.

Parichéuarü pãüãrü puxëëruüchiga

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Natürü ga norü ngüexügü rü nüxü inayarüngümaë ga norü òna na íyangegüxü, rü wüxixicatama ga pãü nüxü nayexma ga nguewa. ¹⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nayaxucüxëgü, rü ñanagürü nüxü: —¿Dücèx, pexuãë naxcèx i Parichéugüarü rü Erodearü pãüãrü puxëëruü! —ñanagürü. ¹⁶ Rü yema norü ngüexügü rü inanaxügüe na nügümaã ñagüxü: —Ngëma ñanagürü tüxü erü tama tawemü ta ítingegü —ñanagürügü. ¹⁷ Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuèxama na yema ñagüxü, rü yemacèx ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü “Tangearü ònaãx”, ñaperügügü? ¿Éxna ñuxma rü ta tama nüxü pecuèxgüéga rü tama nüxü picuèxãchitanü i ngëmachiga? ¿Éxna pexcèx naxë i ngëma? ¹⁸ Pema rü pexãxëtügüchirëx, ¿rü ñuxãcü i tama nüxü pedauxü? Rü pexãxmachixëgüchirëx, ¿rü ñuxãcü i tama nüxü pexĩnüxü? ¿Rü éxna tama nüxna pecuèxãchie ga yexguma chayamuxëëgu ga yema pãü rü choxni? ¹⁹ — Rü yexguma yema 5000 ga duüxügüxü chayanuxgu ga yema wüximëëxpüx ga pãü, ¿rü ñuxre ga pexchigü yïxü ga napagücü ga yexguma penadexgu ga yema íyaxügüxü? — ñanagürü. Rü nümagü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Rü 12 ga pexchigü —ñanagürügü. ²⁰ Rü ñuxüchi ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü yexguma yema 4000 ga duüxügüxü chayanuxgu ga yema 7 ga pãü, ¿rü ñuxre ga pexchigü yïxü

ga napagücü ga yexguma penadexgu ga yema íyaxügüxü? – ñanagürü. Rü nanangãxügü rü ñanagürügü: –7 ga pexchigü – ñanagürügü. ²¹ Rü yexguma rü ñanagürü nüxü: –¿Rü ñuxma rü ta taütama nüxü pecuèxgüégaxü na Parichéugücüma rü Erodecüma i chixexüchiga yíxü i ngëma pãürü puxëëruügu pemaã chixuxü? –ñanagürü.

Ngechuchu rü nanamexëë ga wüxi ga ngexetücü ga Bechaídawa

²² Rü yemawena rü Bechaídaarü ñãnewa nangugü. Rü yéma Ngechuchuxütawa nanagagü ga wüxi ga ngexetücü. Rü nüxü nacèxügü na nüxü yangögüxücèx. ²³ Rü Ngechuchu rü guma ngexetücümëxëgu nayayauxãchi, rü ñãneärü yéamaxüra nanaga. Rü yéma naxbüxágümaã nayawaixetüxëë, rü ñuxüchi naxëtügu ningögü, rü nüxna naca ngoxi marü tacüxü nadau. ²⁴ Rü yexguma ga guma ngexetücü rü inanaxügü ga na yadauchixü. Rü ñanagürü: –Nüxü chadau i duüxügü i ñoma naígü i ixünerüü ixügüxü –ñanagürü. ²⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü wenaxärü naxëtügu ningögü. Rü nüma ga guma yatü rü meãma inadawenü. Rü yemaãcü naxcèx nitaane rü meãma naxcèx nangox ga guxüma. ²⁶ Rü yemawena ga Ngechuchu rü napatawa nanamu. Rü namaã nüxü nixu na tama ñãnecèx nataeguxü.

Pedru nüxü nixu rü Ngechuchu nixü ya yima Tupana nüxü unetacü ya Cristu

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Rü yemawena rü Checharéa ga Piripuanewa yexmane ga ñãnexãcügüwa naxü ga Ngechuchu norü ngüexügümaã. Rü namawa rü Ngechuchu rü norü ngüexügüna naca, rü ñanagürü nüxü: –¿Nüxü ñagüxü i duüxügü i chauchiga na texé chiixü i chomax? –ñanagürü. ²⁸ Rü norü ngüexü nanangãxügü rü ñanagürügü: –Nangëxma i duüxügü rü:

“Cuáü ya baiüxëëruü quixü”, ñagüxü, rü togü i:

“Ería quixü”, ñagüxü, rü togü rü:

“Wüxi ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü quixü”, ñagüxü –ñanagürügü. ²⁹ Rü yexguma Ngechuchu rü nüxna naca rü ñanagürü: –¿Rü pema i ñuxü ñapegügüxü choxü na texé chiixü? –ñanagürü. Rü Pedru nanangãxü rü ñanagürü: –Cuma nixü i Cristu i Tupana cuxü unetacü quixü –ñanagürü. ³⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngüexügüxü namu na taxüemaãma nüxü yaxugüexücèx ga yema ore ga nachiga.

Ngechuchu nanaxunagü ga norü yuchiga

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Rü yemawena rü Ngechuchu inanaxügü ga norü ngüexügümaã nüxü na yaxuxü ga tacü tá nüxü na üpetüxü.

Rü ñanagürü nüxü: —Choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü poraacü ngüxü tá chinge. Rü choxü tá naxoxgü i Yudiugüarü äëxgacügüerugü, rü paigüarü äëxgacügü, rü ngëma ngüexëëruügü i Moïchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü. Rü tá choxü nimëxgü, natürü tomaëxpüx i ngunexügu rü wena táxarü chamaxü —ñanagürü. ³² Rü yema ore rü meäma namaã nanangoxëë. Natürü yexguma ga Pedru rü nüxica noxrüwama Ngechuchuxü naga, rü inanaxügü ga na naxucüxëäxü na tama yemaäcü yadeaxücëx. ³³ Natürü ga Ngechuchu rü nadauegu, rü norü ngüexügüxü nadawenü. Rü Pedruxü nanga, rü ñanagürü: —¡Choxna ixügachi, Pa Chatanáx! Cuma rü tama Tupana nagu rüxñüxügü curüxñü, erü yatügü nagu rüxñüxügumare nixi i curüxñüxü —ñanagürü. ³⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngüexügücëx rü duüxügücëx naca. Rü ñanagürü nüxü: —Rü ngëxguma texé chowe rüxüxchaügu, jëcü nüxü tarüxo i tümaärü ngüchaü, rü ñoma wüxi i curucha ngixü tayaxuxürüü namaã tapora i guxüma i ngüxü i chauxcëx tingexü, rü chowe tarüxü! ³⁵ —Erü yixema tügü maxëchaxëëchaüxë rü tá tayu. Natürü yixema chaugagu rü ore i mexügagu yuxe, rü aixcüma tá tamaxü. ³⁶ —¿Rü tacüwa nüxü namexü ya yatü ega ngëxguma nayauxägu i guxüma i ñoma i naäneärü ngëmaxügü, natürü norü maxü iyanatauxëëgu? ³⁷ —Rü ngëxgumarüü ta, ¿rü ñuxre i dñeru iyangu na ngëmamaã naxcëx nataxexü i norü maxü i wüxi ya yatü? ³⁸ —Rü ngëxguma texé i ñaã duüxügü i pecaduäxgüxü i tama yaxögüxüpëxewa chauxcëx taxänegu rü naxcëx taxänegu i chorü ore, rü choma i Tupana Nane i duüxüxü na chiixü rü tá ta tümacëx chaxäne i ngëxguma Chaunatüarü poramaã rü norü orearü ngeruügü i daxücüäx i üünegüxümaã wenaxärü núma chaxüxgu.

9

¹ Rü yexgumarüü ta ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü ñuxre i duüxügü i nuã ngëxmagüxü rü täütáma nayu ñuxmatáta nüxü nadëux na ñuxäcü äëxgacü ya poracü na yixü ya Tupana —ñanagürü.

*Ngechuchu rü toraxüäcü nangox
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)*

² Rü 6 ga ngunexüguwena rü Ngechuchu rü wüxi ga mëxpünewa naxü. Rü ínayagü ga Pedru rü Chaütiägu rü Cuäüxícatama. Rü yéma yema ngüexügüpëxewa toraxüäcü nangox ga Ngechuchu. ³ Rü niyauracüü ga naxchiru rü nacómüxüchi. Rü nataxuma i yaxchiruxü i nüxü cuáxü na ngëmaäcü nacómüxëëäxü. ⁴ Rü nüxü nadaugü ga Ería rü Moïché ga yéma Ngechuchumaã idexagüxü.

⁵ Rū yexguma ga Pedru rü ñanagürü Ngechuchuxū: —Pa Ngúexēēruūx, namexēchi nixī na nuã ingēxmagūxū. Rū tá tanaxū ya tomaēxpūx ya dūxenū, rü wūxi ya cuxcèx, rü naī ya Moīchécèx, rü naī ya Eríacèx —ñanagürü. ⁶ Rū yema na poraãcū nabaixāchiãēgūxū ga yema ngúexūgū, rü yemacèx ga Pedru rü tama nūxū nacuèx ga na ñuxū ñaxū. ⁷ Rū yexgumatama wūxi ga caixanexū ínarūxī, rü natanūgu nayangèixema. Rū yema caixanexūwa inanaxū ga wūxi ga naga ga ñaxū: —Daa nixī ya Chaune ya nūxū changechaūxūchicū. ¡Rū nūxū iperūxīnūē! —ñaxū. ⁸ Rū yexgumatama nügücūwagu ínadaueguāchitanū, rü taxúexūma ga toguexū nadaugū, rü Ngechuchuxūxīcatama. ⁹ Rū yexguma ínaxīgūgu nawa ga guma mèxpúne, rü Ngechuchu nūxna naxāga ga taxúemaāma na nūxū yaxugūexū ga yema yéma nūxū nadaugūxū, ñuxmatáta yuwa ínadaxgu ga nūmax. ¹⁰ Rū yemacèx ga yema ngúexūgū rü bexma nūxū nacuèxgū ga yema nūxū nadaugūxū. Natürü nügūna nacagū ga tacūchiga na yīxū ga:

“Yuwa ínadaxgu”, ñaxū. ¹¹ Rū ñuxūchi ga yema ngúexūgū rü Ngechuchuna nacagū, rü ñanagürügū: —¿Tūxcūū i ngúexēēruūgū i ore i mugūwa nguxēētaegūxū rü ñanagürügū:

“Ería tá nixī ya nūxīra cuxūpa núma ūcū?” ñanagürügū. ¹² Rū Ngechuchu nanangāxū, rü ñanagürü nūxū: —Aīxcūma nixī i Ería na nūxīra núma naxūxū na chauxūpa namexēēāxūcèx i guxūma. ¿Natürü tūxcūū i ore i ūmatūxūwa i ñaxū:

“Rū Tupana Nane ya duūxūxū ixīcū rü tá ngúxū ninge, rü duūxūgū rü tá nūxū naxoe”,

ñaxū? ¹³ Natürü i choma rü pemaã nūxū chixu, rü Ería rü marū núma naxū. Natürü ga duūxūgū rü nūmagū nanaxwèxegūxūācūma poraãcū chixri namaã nachopetū, yexgumarūū ga ore ga ūmatūxūwa nūxū yaxuxūrūū —ñanagürü.

Ngechuchu nanamexēē ga wūxi ga buxū ga ngoxo nawa yexmaxū

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Rū yexguma yema togū ga norū ngúexūgūtanūwa nangugūgu, rü yéma nūxū nadaugū ga muxūma ga duūxūgū ga yema ngúexūgūxū íchomaēguāchixū. Rū ñuxre ga ngúexēēruūgū ga Moīchēarū mugūwa nguxēētaegūxū, rü yéma niporagatanūcūū namaã ga yema ngúexūgū. ¹⁵ Rū yexguma Ngechuchuxū nadaugūgu ga yema muxūma ga duūxūgū, rü poraãcū nabaixāchiãēgū. Rū guxūma naxcèx nibuxmū na nūxū yanamoxēgūxūcèx. ¹⁶ Rū núma ga Ngechuchu rü nūxna naca, rü ñanagürü nūxū: —¿Tacū nixī i pema namaã naxcèx ípiporagatanūcūūxū? —ñanagürü. ¹⁷ Rū wūxi ga yema duūxūgū

ga yéma yexmagüxü rü nanangāxü, rü ñanagürü: —Pa Ngüexēēruüx, nuā cuxcèx tüxü chaga ya chaune, erü tümawa nangēxma i wüxi i ngoxo i tüxü ngegaxēēxü. ¹⁸ —Rü ngextá itangēxmaxüwa rü ngēxma tüxü yaxüxgu rü waixümüānegu tüxü naña. Rü tarüchièx, rü tixüxchapüta, rü ngēxma tiyuāchi. Rü marü nüxü chacèèxü i curü ngüexügü na tümawa ínatèxüchiāxücèx i ngēma ngoxo, natürü tama nüxü inaxīnü —ñanagürü. ¹⁹ Rü Ngechuchu nanangāxü, rü ñanagürü: —Pa Duüxügü i Tama Yaxōgüxü, ¿ñuxgurátáta i pemaā chanuxmaxü rü yaxna pemaā chaxīnüxü? ¡Nuā penaga ya yima bucü! —ñanagürü. ²⁰ Rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga guma bucü. Natürü yexguma Ngechuchuxü nadèuxgu ga yema ngoxo, rü guma bucüxü naxü ga na yayuāchixēēxü. Rü yexma ñaxtūanegu nayangu. Rü yexma nidixegugü, rü narüchièx. ²¹ Rü Ngechuchu rü guma bucünatüna naca, rü ñanagürü: —¿Rü ñuxgumama nixī ga naxcèx inaxügüxü ga yema? —ñanagürü. Rü guma bucünatü nanangāxü rü ñanagürü: —Nabuxgumamatama. ²² Rü muēxpüxcüna i ngēma ngoxo rü üxüxetügu rü dexágu nanañaüxü na ngēmaācü yamáāxücèx. Rü ngēmacèx ega cumaā nanguxügu na tacü toxcèx cuxüxü, ¡rü cuxü tangechaütümüügü, rü toxü rüngüxēē! —ñanagürü. ²³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Rü tüxcüü “ega chomaā nanguüxgu”, ñacurügü? Erü guxüma natauxcha tümacèx ya yíxema yaxōxē —ñanagürü. ²⁴ Rü yexguma ga guma bucünatü rü tagaācü ñatarügü: —Chayaxō. ¡Choxü rüngüxēē na yexeraācü chayaxōxücèx! —ñatarügü. ²⁵ Rü yexguma Ngechuchu nüxü dèuxgu na muxüma ga duüxügü marü yexma ngutaquēxexü, rü nananga ga yema ngoxo. Rü ñanagürü nüxü: —Pa ngoxo i Ngegaxēēruü rü Ngauchixēēēruüx, ¡choma cuxü chamu na nawa ícuxüxüxü ya daa bucü, rü tagutáma wena nagu cuyaxücuxü! —ñanagürü. ²⁶ Rü yexguma ga yema ngoxo rü aita naxü, rü wenaxärü guma bucüxü niyuāchixēē. Rü ñuxüchi nawa ínaxüxü, rü ñoma nayuxuchixürüü yéma nanatèx. Rü yemacèx ga muxüma ga duüxügü rü ñanagürügü: —Marü nayuxuchi nixī —ñanagürügü. ²⁷ Natürü ga Ngechuchu rü naxmēxgu nayayauxāchi, rü ínanadaxēē. Rü nüma ga guma bucü rü inachi. ²⁸ Rü yemawena ga Ngechuchu rü wüxi ga ípatagu nayaxücu namaā ga norü ngüexügü. Rü yéma nüxīca nüxna nacagü, rü ñanagürügü nüxü: —Pa Corix, ¿tüxcüü i toma rü taxuacüma ítanatèxüchi i ngēma ngoxo? —ñanagürügü. ²⁹ Rü Ngechuchu nanangāxü rü ñanagürü: —Tama ngēmaācümare ítanatèxüchi i ngēmarüü ixīxü i ngoxo. Natürü tanaxwèxe i Tupanana tanaxuaxü i tórü yumüxēwa na nüma ínatèxüchiāxücèx. Rü ngēmaācüxicatama nixī i ínaxüxüxü

—ñanagürü.

Ngechuchu ru wenaxârü nanaxunagü ga norü yuchiga
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Rü yéma inaxĩachi rü Gariréanewa nachopetü. Natürü ga Ngechuchu rü tama nanaxwèxe ga texé nüxü na cuáxü ga na yéma nayexmaxü, yerü norü ngüexügüxü ínangüexêê. Rü ñanagürü nüxü: —Tupana Nane ya duüxüxü ixícü, rü duüxügü tá nayayauxgü rü tá nayamèxgü. Natürü tomaëxpüx i ngunexügu rü wena tá ínarüda —ñanagürü. ³² Natürü ga nümagü rü tama meã nüxü nacuèxgü ga tacüchiga na yĩxü ga yema ore, rü namuêê ga nüxna na nacagüexü.

¿Texé tá tixĩ ya guxãârü yexera ixĩê?
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Rü Capernáürü íñewa nangugü. Rü yexguma íxwa nayexmagügu, rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Rü tacü nixĩ ga pegümaã naxcèx piporagaetanüxü ga namawa? —ñanagürü. ³⁴ Natürü ga nümagü rü nangeèxgümare, yerü ga namawa rü nachigagu nügümaã niporagaetanü ga texé tíxü ga natanüwa rüyexeramaëxê. ³⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ínarüto, rü naxcèx naca ga yema 12 ga norü ngüexügü, rü ñanagürü nüxü: —Rü ngèxguma texé naxwèxegu na guxãetüwa na taxüxü, rü name nixĩ i noxri rü guxãârü ñaxtúmaëwa tügü taxüxêê na guxãârü ngüxêêruü tíxü —ñanagürü. ³⁶ Rü yemawena rü norü ngãxütanügu nayachixêê ga wüxi ga buxü. Rü ñuxüchi nachacüügu yayauxãchiácüma ñanagürü: ³⁷ —Rü texé ya chauégagu meã nayaxúxe i wüxi i buxü i ñaãruü, rü choxü nixĩ i tayaxuxü. Rü texé ya choxü yaxúxe, rü tama choxüxĩcatama tayaxu, natürü yima núma choxü mucü ya Chaunatüxü rü ta nixĩ i tayaxuxü —ñanagürü.

Texé ya tama taxchi aixe rü torü ngüxêêruü tixĩ
(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸ Rü yexguma ga Cuáü rü ñanagürü nüxü: —Pa Ngüexêêruüx, nüxü tadau ga wüxi ga yatü ga cuégagu ngoxogü íwoxüxü. Natürü toma nüxna tanachuxu ga yema, yerü tama tatanüxü nixĩ ga nümax —ñanagürü. ³⁹ Natürü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Tama name i nüxna na penachuxuxü. Erü texé ya chauégagu naxúxe i wüxi i mexü i Tupanaârü poramaã üxü, rü taxucürüwama yixcama chixri chauchiga tidexa. ⁴⁰ Erü texé ya tama taxchi aixe, rü tórü ngüxêêruü tixĩ. ⁴¹ Rü texé ya woo wüxitama i pochiyuâcu i dexá pexna äxê naxcèx na chorü duüxügü pixígüxü, rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü tá tüxü nangèxma i túmaârü âmare —ñanagürü.

Naxãücüma nixĩ na pecadugu inguxũ
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² Rũ ñanagürü ta: —Texé ya pecadugu nanguxẽexẽ i wüxi i ñaã buxügü i choxũ yaxõgũxũ, rü tũmacèx rü narũmemaẽ chi nixĩ i noxtacüma wüxi ya nuta ya tacü tũmanaxãwa tayan-gacuchi, rü ngẽmaãcü taxtũchiüwa tũxũ tayatãe. ⁴³⁻⁴⁴ —Rü ngẽxguma chi wüxi ya cuxmèx pecadugu cuxũ nguxẽẽgu, rü name nixĩ i noxtacüma ícunadae. Erü narũmemaẽ nixĩ i cuboxmèxãcüma cunayaxu i curü maxũ na tama guxũne ya cuxmèx ya mexũnemaã nawa quitèxcuchixũcèx ya yima üxü ya ngoxogü nagu poxcuene ya taguma ixoxũne. ⁴⁵⁻⁴⁶ —Rü ngẽxguma chi wüxi ya cucutü pecadugu cuxũ nguxẽẽgu, rü name nixĩ i noxtacüma ícunadae. Erü narũmemaẽ nixĩ i cubocutüãcüma cunayaxu i curü maxũ na tama guxũne ya cucutü ya mexũnemaã nawa quitèxcuchixũcèx ya yima üxü ya ngoxogü nagu poxcuene. ⁴⁷⁻⁴⁸ —Rü ngẽxguma chi wüxi ya cuxetü pecadugu cuxũ nguxẽẽgu, rü name nixĩ i noxtacüma ícunacaxüchi. Erü narũmemaẽ nixĩ i wüxitama ya cuxetümaã Tupana ãẽxgacü íxixüwa quixücu, na tama guxũne ya cuxetü ya mexũnemaã nawa quitèxcuchixũcèx ya yima üxü ya taguma ixoxũne ya ngoxogü nagu poxcuene i ngextá õxmigü taguma íyuexüwa. ⁴⁹ —Rü aixcüma ñoma õnawa yücüra nagüxürüü tá nixĩ na guxãtãma guxchaxüwa chopetüxũ. ⁵⁰ —Name ya yücüra. Natürü ngẽxguma chi nangeacagu, ¿rũ ñuxãcü tá wenaxãrũ naxããca? ¡Rü meã pegüna pedaugü na ñoma yücüra ya taguma iyarũngeacacürüü na namexüçèx i perü maxũ! ¡Rü meã pegümaã pemaxè! —ñanagürü.

10

Ngechuchu namaã nangüexẽẽtae na tama namexũ na texé tũmamèxũ ítáxũ
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Rũ yexguma ga Ngechuchu rü Capernãürü ñãnewa inaxũãchi. Rũ Yudéaanewa naxüpetü rü ñuxmata natü ga Yudãürü tocutüwa nangu. Rũ yéma rü wenaxãrũ naxcèx nangutaquèxegü ga duũxügü. Rũ nüma rü inanaxügü ga na nangüexẽẽtaexũ guxügürüü. ² Rũ ñuxre ga Parichéugü rü naxcèx naxĩ ga na nüxü yaxügüxüçèx yerü chixexügu nanan-guxẽẽgüchaũ. Rü yemacèx nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Namexü i cuxcèx na wüxi ya yatü rü naxmèxü ínatáxũ? —ñanagürügü. ³ Rũ nüma nanangãxũ, rü ñanagürü nüxü: —¿Rü tacü yixũ ga Moĩché pexü muxü? —ñanagürü. ⁴ Rũ nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Moĩché nüxü nixu ga na tama nachuxuxũ na wüxi ya yatü rü ínatámaxũ, ega wüxi i popera i tẽxgüpane ngĩxna naxãxgu —ñanagürügü. ⁵ Rũ

yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Rü yema na taxúegama na pexĩnũxũgagu nixĩ ga Moiché ga tama pexna nachúãxũ ga pexmèxũ na ípetáxũ. ⁶ —Natürü noxriarü ügügu, rü Tupana nanaxü ga yatüxũ rü ngexũ. ⁷ —Rü ngẽmacèx ya yatü rü tá nanatü rü naëna nixügachi na naxmèxmaã inaxãũxũcèx. ⁸ —Rü ngẽmaãcü i ngẽma taxre rü ñoma wüxitama i duũxürüũ tá nixĩgü. Rü marü tãütáma taxre nixĩ, erü wüxi tátama nixĩ. ⁹ —Rü ngẽmacèx taxucürüwa texé nügüna tayaxĩgachixẽẽ i ngẽma taxre i Tupana nügüna mugüxũ —ñanagürü. ¹⁰ Rü yexguma marü ñpatawa nangugügu, rü norü ngúexũgü rü wenaxãrũ nüxna nacagüe naxcèx ga yema. ¹¹ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Rü yíxema tümamèxũ ítáxe rü naĩ i ngemaã ãmaxè rü pecadu taxü ngĩmaã i ngẽma noxriücü i tümamèx. ¹² —Rü ngẽxgumarüũ ta, ega wüxi i nge ítèxtegu rü naĩ ya yatümaã naxãtegu, rü ngĩma rü ta pecadu ixü —ñanagürü.

Ngechuchu rü buxügüxũ nameãxè
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Rü yéma Ngechuchuxütawa tüxũ nagagü ta ga ñuxre ga buxegü na tüxũ yangögügüxũcèx. Natürü ga yema norü ngúexũgü rü inanaxügüe ga tüxũ na yangagüxũ ga guxema tümãxãcüxegüxũ Ngechuchuxütawa gagüxe. ¹⁴ Rü yexguma yemaxũ nadèuxgu ga Ngechuchu, rü naãëwa nangux, rü ñanagürü nüxũ: —Chanaxwèxe i chauxütawa naxĩ i buxügü. ¡Rü tãxũ i nüxna penachuxuxũ! Erü Tupana ãëxgacü íxixüwa rü tümacèx nixĩ ya yíxema ñãã buxügürüũ taxuũma i chixexüxũ icuáxe. ¹⁵ —Rü aixcüma pemaã nüxũ chixu rü texé ya tama wüxi i buxürüũ Tupanaxũ yaxúxe na tümããrũ ãëxgacü yíxũcèx, rü tagutáma nagu taxücu i ngẽma naãne i Tupana ãëxgacü íxixüwa —ñanagürü. ¹⁶ Rü nüma rü tüxũ naganagütanü ga guxema buãxta, rü tümãërugügu naxümèxãcüma ñanagürü tüxũ: —¡Tupana pexũ rüngüxèëx! —ñanagürü.

Wüxi ga yatü ga ñëruãxüchixũ Ngechuchumaã nidexa
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Rü yexguma marü inaxũãchichaũgu ga Ngechuchu, rü yéma naxcèx niña ga wüxi ga yatü. Rü napèxegu naya-caxãpüxü, rü nüxna naca rü ñanagürü nüxũ: —Pa Ngúexèëruũ ya mecüx, ¿tacü tá chaxüxũ na chanayaxuxücèx i maxũ i taguma gúxũ? —ñanagürü. ¹⁸ Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —¿Tüxcüũ, “Mecü” ñacurügü choxũ? Erü Tupanaxĩcatama nixĩ ya mecü ixĩcü, rü nataxuma i to. ¹⁹ Cuma rü marü nüxũ cucuèx i Tupanaãrũ mugü i ñaxũ: “¡Tãütáma cumãëta, rü tãütáma naĩ i ngemaã icupe, rü tãütáma cungítèèx, rü tãütáma doraxũ quixu i togüchiga, rü

tãútama quidoratèex, rü tümaga naxĩnũ ya cunatũ rü cue!”

ñaxũ —ñanagürü. ²⁰ Rũ yexguma ga guma yatũ rü ñanagürü nüxũ: —Pa Ngúexẽeruũx, rü chorũ bucũmatama meã chanax-aure i guxũma i ngẽma mugũ i nüxũ quixuxũ —ñanagürü. ²¹ Rũ yexguma ga Ngechuchu rü nüxũ nangechaũãcũma nüxũ nadawenũ, rü nanangãxũ rü ñanagürü: —Rũ wũxixicatama cuxũ nataxu. ¡Rũ íixũ, rü namaã yataxe i guxũma i curũ ngẽmaxũgũ, rü ñuxũchi togũ i ngearũ ngẽmaxũãxgũxũna naxã i ngẽma curũ natanũ! Rũ ngẽmaãcũ tá cuxũ nangẽxma i cuchica i daxũguxũ i naãnewa. Rũ ngẽmawena rü marũ name i chowe curũxũ —ñanagürü. ²² Natürü nüma ga guma yatũ rü nanaxixãchiãẽ ga yexguma nüxũ naxĩnũgu ga yema ore. Rũ nangechaũãcũma ínixũ, yerũ namuxũchi ga norũ yemaxũgũ. ²³ Rũ Ngechuchu rü nüxũ nidaugũãchi, rü ñanagürü norũ ngúexũgũxũ: —Naguxchaxũchi tá nixĩ na Tupana ãẽxgacũ íyĩxũwa na yachocuxũ i ngẽma dĩeruãxũchigũxũ —ñanagürü. ²⁴ Rũ nabaixãchiãẽgũ ga norũ ngúexũgũ namaã ga yema ore. Natürü ga Ngechuchu rü wenaxãrũ namaã nüxũ nixu, rü ñanagürü: —Pa Chauzacũgũx, ñuxãcũ wũxi i guxchaxũchixũ nixĩ na Tupana ãẽxgacũ íyĩxũwa na yaxücuxũ i wũxi i duũxũ. ²⁵ —Rũ aixcũma pemaã nüxũ chixu rü ñoma wũxi i cameyu na taxucürũwama wũxi ya ucumaxẽtũwa naxũpetũxũãrũ yexera narũguxchamaẽ naxcẽx i wũxi i duũxũ i dĩeruãxũchixũ na yaxücuxũ i ngextã Tupana ãẽxgacũ íixĩxũwa —ñanagürü. ²⁶ Rũ yexguma yemaxũ naxĩnũẽgu ga norũ ngúexũgũ, rü yexeraãcũ nabaixãchiãẽgũ. Rũ nügũna nacagũe, rü ñanagürũgũ: —¿Rũ texé tá ẽxna tixĩ ya nayaxúxe i maxũ i taguma gũxũ? —ñanagürũgũ. ²⁷ Rũ Ngechuchu rü nüxũ nadawenũ, rü nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —Yatũgũ rü taxuacũma nügũ namaxẽẽ, natürü Tupanaãxũ rü natauxcha i ngẽma, erũ Tupanacẽx rü nataxuma i tacũ i guxchaxũ —ñanagürü. ²⁸ Rũ yexguma inanaxũgũ ga Pedru ga na yadexaxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Toma rü marũ yéma tanawogũ ga guxũma ga torũ yemaxũgũ na cuwe tarũxĩxũcẽx —ñanagürü. ²⁹⁻³⁰ Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü: —Aixcũma pemaã nüxũ chixu rü texé ya chaugagu rü ore i maxẽxẽeruũgagu tümapatana, rü ẽxna tümãẽneẽgũna, rü ẽxna tümãeyẽxgũna, rü ẽxna tümãẽna, rü ẽxna tümãnatũna, rü ẽxna tümãxãcũgũna, rü ẽxna tümããnegũna ngẽma ixũxẽ, rü tá tanayaxu i tümããrũ natanũ. Rũ aixcũma ñuxma i ñoma i naãnewa rü tá tanayaxu i 100 ẽxpũxcũna ya tümapatagũ, rü tümãẽneẽgũ, rü tümãeyẽxgũ, rü tümãẽgũ, rü tümãxãcũgũ, rü tümããnegũ. Natürü ngẽxgumarũũ tá ta tanayaxu i ngúxũgũ i togũ tá tũxũ ingexẽẽgũxũ. Natürü yixcamaxũra i daxũguxũ

i nañnewa rü tá tanayaxu i maxü i taguma gúxü. ³¹ — Natürü muxüma i nümaxü i ñuxma ñoma i nañnewa duüxügü wixpëxewa ügüxëëxü, rü daxüguxü i nañnewa rü Tupana tá wixweama nanaxügüxëë. Rü muxüma i nümaxü i ñuxma ñoma i nañnewa duüxügü wixweama ügüxëëxü, rü daxüguxü i nañnewa rü Tupana tá wixpëxewa nanaxügüxëë —ñanagürü.

Ngechuchu rü wenaxârü nanaxunagü ga norü yuxchiga
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Rü Yerucharéüwaama naxí. Rü nüma ga Ngechuchu rü norü ngüexügüpëxegu nixü. Rü nümagü rü nabaixächiaëgü, rü yema togü ga duüxügü ga wixweama ägüxü rü namuüë. Rü Ngechuchu rü wenaxârü noxrüwama naxcëx naca ga yema 12 ga norü ngüexügü. Rü inanaxügü ga namaã nüxü na yaxuxü ga tacü tá nüxü na ngupetüxü. ³³ Rü ñanagürü nüxü: —Pema nüxü pecuëx na marü ingaicaxü na Yerucharéüwa ingugüxü. Rü ngema rü duüxügü rü tá chixri chomaã nachopetü. Rü paigüarü äëxgacügü rü ngüexëëruügü i ore i mugüwa ngüxëëtaegüxüna tá choxü naxuaxügü. Rü nümagü rü tá chomaã nanaxuegugü na chayuxü, rü tá ngëma Dumacüäxgüna choxü namugü. ³⁴ Rü ngëmagü tá nixí i chaugu idauxcüraügüxü. Rü tá choxna nacuaixgüë, rü tá choxna nanaçuaixcagü, rü tá choxü nayuxëëgü. Natürü tomaëxpüx i ngunexügüwena táxarü chamaxü —ñanagürü.

Chaütiágu rü Cuáü rü wüxi ga ngüxëëcëx ínacagü
(Mt 20.20-28)

³⁵ Rü Ngechuchucëx naxí ga Chaütiágu rü Cuáü ga Zebedéu nanegü, rü ñanagürügü nüxü: —Pa Ngüexëëruüx, tanaxwëxe i toxcëx cunaxü i ngëma ngüxëë i naxcëx tá cuxna taçaxü —ñanagürügü. ³⁶ Rü nüma rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü nixí i penaxwëxexü na pexcëx chanaxüxü? —ñanagürü. ³⁷ Rü ñanagürügü: —Rü ngëxguma äëxgacüxü quingucuchigu, rü tanaxwëxe na wüxie i toma rü curü tügüncëwawa tarütoxü, rü togue i curü toxwecüwawa —ñanagürügü. ³⁸ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Pema rü tama nüxü pecuëx na tacücëx ípeçaxü. ¿Rü pexü chi natauxchaxü i na peyaxaxüxü i ngëma axexü i üxchiüxü i choma tá chixaxüxü? ¿Rü namaã chi peporaexü i ngëma ngüxü i tá chingexü? —ñanagürü. ³⁹ Rü nümagü nanangäxügü rü ñanagürügü: —Ngëmääcü, namaã tá taporae —ñanagürügü. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma tá nixí i chauxrüü peyaxaxüxü i ngëma axexü i üxchiüxü rü chauxrüü ngüxü na pingegüxü. ⁴⁰ —Natürü ngëma chorü tügüncëwawa rü chorü toxwecüwawa na perütogüxücëx, rü tama choxmëxwa nangëxma na pexna chanaxäxü, erü Chaunatü tá tuxna

nanaxã ya yíxema tümacèx íyĩxê —ñanagürü. ⁴¹ Rû yexguma yemaxü naxĩnûëgu ga yema togü ga 10 ga ngúexügü, rû Chaütiágumaã rû Cuáümaã nanuê. ⁴² Natürü Ngechuchu naxcèx naca rû ñanagürü nüxü: —Pema nüxü pecuèx i togü i nachiuñanegüwa rû nangëxmagü i ãëxgacügü i nügü nacuèxgügu na namexü na nuácü namuãxü i norü duüxügü. Rû ngêma ãëxgacügü i taxügü rû norü duüxügüarü yora nügü nixügüxêê. ⁴³ —Natürü tâütáma ngêmaãcü nixĩ i petanüwa. Erü ngëxguma texé naxwèxegu na guxãärü yexera na tiixü i petanüwa, rû name nixĩ i noxri rû guxãärü ngüxêëruü na tiixü. ⁴⁴ —Rû ngëxguma chi texé i petanüwa naxwèxegu na tümamücügüeru na tiixü, rû name nixĩ i noxri rû guxüma i tümamücügüarü ngüxêëruü na tiixü. ⁴⁵ —Rû woo i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rû tama togü choxü rüngüxêëxücèx nixĩ i núma chaxüxü. Natürü núma chaxü na duüxügüxü charüngüxêëxücèx rû naxcèx ichanaxãxücèx i chorü maxü, na ngêmaãcü chanaxütanüxücèx na norü pecadugüna ínangüxüxücèx i muxüma i duüxügü —ñanagürü.

*Bartiméu ga ngexetücüxü narümxêê ga Ngechuchu
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)*

⁴⁶ Rû Yericüarü íañewa nangugü. Rû Ngechuchuwe narüxĩ ga norü ngúexügü rû muxüma ga togü ga duüxügü. Rû yexguma guma íañeärü guxwa nangugüchaügu ga nüxna na ínachoxüxü, rû yéma namacüwawa narüto ga wüxi ga ngexetücü ga Bartiméügu ãegacü ga Timéu nane. ⁴⁷ Rû yexguma guma ngexetücü nüxü ínügu ga Ngechuchu ga Nacharétucüãx na yĩxü ga guma yéma üpetücü, rû inanaxügü ga poraãcü aita na naxüxü, rû: —Pa Ngechuchu ya Dabítanüxüx, ¡cuxü changechaütümüü! —ñanagürü. ⁴⁸ Natürü muxüma ga yema duüxügü rû ínanangaxüchigüama ga na iyanangeáxücèx. Natürü ga nüma rû yexeraãcü aita naxüama, ñaxümaã: —Pa Dabítanüxüx, ¡cuxü changechaütümüü! —ñaxümaã. ⁴⁹ Rû yexguma ga nüma ga Ngechuchu rû inayachiãchi, rû ñanagürü: —¡Naxcèx peca! —ñanagürü. Rû guma ngexetücücèx nacagü, rû ñanagürügü: —¡Nataãê rû inachi! Rû cuxcèx nixĩ i naçaxü —ñanagürügü. ⁵⁰ Rû guma ngexetücü rû yexacü nanaña ga norü gáuxüchiru. Rû inayuxnagü rû Ngechuchucèx nixü. ⁵¹ Rû Ngechuchu nüxna naca, rû ñanagürü nüxü: —¿Tacü nixĩ i cunaxwèxexü na cuxcèx chanaxüxü? —ñanagürü. Rû nüma ga guma ngexetücü, rû nanangãxü, rû ñanagürü: —Pa Ngúexêëruüx, chanaxwèxe na chidauchixü —ñanagürü. ⁵² Rû yexguma ga Ngechuchu, rû ñanagürü nüxü: —¡Ëcü, íixü! Rû marü cuxcèx nitaane erü cuyaxõ —ñanagürü. Rû yexgumatama ga guma ngexetücü rû nidauchi, rû Ngechuchuwe narüxü ga namawa.

11

Ngechuchu rü Yerucharéügu naxücu

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Cu 12.12-19)

1 Rü marü Yerucharéüärü ngaicamana nangugü ga Oríbunecüarü Mèxpüneärü ngaicamana yexmagüne ga ãnèxãcügü ga Bechagué rü Betániã. Rü yexguma yéma nangugügu, rü Ngechuchu nanamu ga taxre ga norü ngúexügü. 2 Rü ñanagürü nüxü: —¡Gua tórü toxmèxtawa ngèxmane ya ãnèxãcüwa pexĩ! Rü ngèxguma nawa pengugügu, rü ngèxma tá nüxü peyangau i wüxi i buru i ngèxma ngaxüxü i taguma texé natagu aunagüxü. ¡Rü peyawèxü rü nuã penaga! 3 —Rü ngèxguma texé pexna caxgu na tacücèx peyawèxüxü i ngèma buru, ¡rü tümamaã nüxü pixu rü ñapegügü:

“Torü Cori nanaxwèxe, rü ñuxma tátama nanataeguxèè”, ñapegügü! 4 Rü yéma naxĩ. Rü yexma namacüwagu nüxü nayangaugü ga yema buru ga wüxi ga Ìpataèxütagu ngaxüxü. 5 Rü ñuxre ga duüxügü ga yéma yexmagüxü rü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —¡Tacü Ìpexüe? ¿Rü tüxcüü peyawèxü i ngèma buru? —ñanagürügü. 6 Rü nümagü ga yema ngúexügü, rü yema ore ga Ngechuchu namaã nüxü ixuxüãcü nanangãxügü. Rü yemacèx tama nüxna nanachuxgü. 7 Rü natagu nanachagümü ga naxchirugü. Rü yemaãcü Ngechuchuxütawa nanagagü. Rü nüma ga Ngechuchu rü natagu naxaunagü. 8 Rü muxüma ga duüxügü rü naxchirumaãtama nanachamagü. Rü togü rü naĩxãtügü ga naãnewa nadaüxümaã nayachamagü. 9 Rü yema duüxügü ga napèxegu ägüxü rü yema togü ga wixweama ägüxü, rü tagaãcü ñanagürügü: —¡Cuxü ticuèxüxügü! ¡Rü naxüüne ya daa Tupanaegagu núma ücü! 10 ¡Rü äëxgacü ya Dabírüxü namecümáxüchi ya daa äëxgacü ya núma ngucü! ¡Rü pema rü ta, Pa Daxücüãx, rü nüxü picuèxüxügü ya Tupana! —ñanagürügü. 11 Rü Yerucharéügu naxücu ga Ngechuchu, rü tupauca ga taxüncèx nixü. Rü meãma guxüwama inanadauaxüne. Rü ñuxüchi yema norü 12 ga ngúexügümaã Betániãärü ãnècèx nataegu, yerü marü nayáuane.

Ngechuchu rü orix ga iguera ga ngearü oõxümaã chixexü naxuegu

(Mt 21.18-19)

12 Rü moxüãcü yexguma Betániãwa inaxĩächigu ga Ngechuchu rü nataiya. 13 Rü yaxügu nüxü nadau ga wüxi ga orix ga iguera ga äãtuxü. Rü nüma ga Ngechuchu rü naxcèx nixü na Ìyadauãxücèx rü ngoxi nayexmèx ga norü o. Natürü yexguma naxütawa nanguxgu, rü taxuüma inayangau, rü naãtuxüxĩcatama, yerü tauta norü owa nangu. 14 Rü yexguma rü ñanagürü igueraxü: —¡Tagutáma texé wena cuxü tamúärü oõx! —ñanagürü. Rü norü ngúexügü rü nüxü naxĩnüè ga yema.

Ngechuchu ínanawoxũ ga yema tupauca ga taxũnewa taxegũxũ ga duũxũgũ

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Cu 2.13-22)

¹⁵ Rũ yexguma Yerucharẽũwa nangugũgu, rũ Ngechuchu rũ tupauca ga taxũnegu naxũcu. Rũ ínanaxũgũ ga na ínawoxũãxũ ga yema yéma tacũmaã taxegũxũ rũ naxcèx taxegũxũ. Rũ nanangũegutanũ ga norũ mechagũ ga yema duũxũgũ Tupanaarũ ãmarewa mexũ ga dīerumaã taxegũxũ rũ muxtucumaã taxegũxũ. ¹⁶ Rũ nanachũxu ga texé tacũ na yéma ngepetũxũ tupauca ga taxũnemachiawa. ¹⁷ Rũ ínanaxũgũ ga na nangũexẽetaexũ, rũ ñanagũrũ: —Tupanaãrũ ore i ùmatũxũwa rũ ñanagũrũ:

“Chopata rũ guxũma i nachiũãnecũãxgũarũ yumũxẽpataũgu tá naxãega”,

ñanagũrũ. Natũrũ pema rũ ngĩtèèxgũxũpataũ peyaxĩxẽẽ —ñanagũrũ. ¹⁸ Natũrũ yexguma yemaxũ naxĩnũẽgu ga paigũarũ ãxgacũgũ rũ ngũexẽẽruũgũ ga Moĩchẽarũ mugũwa ngũxẽẽtaegũxũ, rũ ínanaxũgũe ga naxcèx na nadaugũxũ ga ñuxãcũ Ngechuchuxũ na yamèxgũxũ. Natũrũ duũxũgũxũ namuũẽ, rũ yemacèx taxucũrũwama duũxũgũpegu nayayauxgũ. Yerũ nũma ga duũxũgũ rũ namaã nataãxẽgũ ga yema Ngechuchuarũ ngũxẽẽtae. ¹⁹ Natũrũ yexguma marũ nayáuanegu, ga Ngechuchu rũ norũ ngũexũgũmaã nawa ínachoxũ ga guma ñãne.

Naruñexẽ ga yema iguera ga ngearũ oõxũ

(Mt 21.20-22)

²⁰ Rũ moxũãcũ pèxmama rũ igueraxũtawa nachopetũ. Rũ yéma nũxũ nadaugũ ga na nañexẽxũ ñũxmata naxchũmèxãwa nangu. ²¹ Rũ yexguma ga Pedru rũ nũxna nacuèxãchi ga yema ñneãcũ ngupetũxũ, rũ ñanagũrũ Ngechuchuxũ: —Pa Ngũexẽẽruũx, dũcax i iguera ga chixexũ namaã cuxueguxũ, rũ marũ narũñexẽ —ñanagũrũ. ²² Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagũrũ: —¡Nũxũ peyaxõgũ ya Tupana! ²³ —Rũ aixcũma pemaã nũxũ chixu rũ ngẽxguma chi wũxie daa mèxpũnèxũ tamuxgu na yaxũgachixũcèx rũ taxtũ i taxũchiũwa nũgũ na yataèxũcèx, rũ chi pega naxĩnũ, ega aixcũma peyaxõgũãcũma nũxũ ngẽma ñapegũgu. ²⁴ —Rũ ngẽmacèx pemaã nũxũ chixu rũ guxũma i tacũ i naxcèx ípeçaxũ i perũ yumũxẽwa, rũ name nixĩ na peyaxõgũxũ na marũ penayaxuxũ, rũ aixcũma tá penayaxu. ²⁵ —Rũ ngẽxguma peyumũxẽgũgu, natũrũ nangẽxmagu i tacũcèx texémaã na penuèxũ, ¡rũ tũxũ nũxũ pengechaũ! na Penatũ ya daxũgucũ rũ ta pexũ nũxũ nangechaũxũcèx i perũ pecadugũ. ²⁶ —Natũrũ ngẽxguma pema tama tũxũ nũxũ pengechaũgũgu, rũ Penatũ ya daxũgucũ rũ tá ta tãtũtama pexũ nũxũ nangechaũ —ñanagũrũ.

Ngechuchuna nacagüe na texéarü oregagu tupauca ga taxünewa nanguxëëtaexü

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Rü yemawena rü Yerucharéüçex nawoegu. Rü yexguma Ngechuchu rü tupauca ga taxünegu yaxügüchigüyane, rü naxcèx naxĩ ga paigüarü äëxgacügü, rü ngüexëëruügü ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü, rü Yudiügüarü äëxgacügüerugü. ²⁸ Rü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: — ¿Texéarü mugagu nixĩ i cunaxüxü i ngëma núma cuxüxü? ¿Rü texé cuxü tamu na cunaxüxüçex i ngëma? —ñanagürügü. ²⁹⁻³⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —Choma rü tá ta pexna chaca, rü ngëxguma choxü pengãxügu i ngëma pexna naxcèx chaçaxü, rü choma rü tá ta pemaã nüxü chixu na texé choxü muxü na chanaxüxüçex i ngëma. ¿Rü texé tanamu ga Cuáü na duüxügüxü ínabaiüxëëxüçex? ¿Rü Tupana yiixü ga namucü rü ëxna duüxügümare? —ñanagürü. ³¹ Rü yexguma ga nümagü rü inanaxügüe ga nügümaã na yaporagatanüçüxü, rü ñanagürügü: —Rü ngëxguma chi:

“Tupana núma nanamu”, ñagügügu, rü nüma rü chi ñanagürü tüxü:

“¿Tüxcüü ga tama nüxü peyaxögüxü?” ñanagürü chi tüxü.

³² ¿Rü ñuxüçürüwa rü:

“Yatügümare núma nanamu”, ñatarügügü tá? Rü yema ñanagürügü yerü duüxügüxü namuëë. Yerü guxüma ga duüxügü rü nayaxögü rü aixcüma Tupana nanamu ga Cuáü na nüxü yaxuxüçex ga norü ore. ³³ Rü yemacèx Ngechuchuxü nangãxügü, rü ñanagürügü: —Tama nüxü tacuèx ga texé núma na namuxü ga Cuáü ga baiüxëëruü —ñanagürügü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Choma rü ta täütama pemaã nüxü chixu na texé choxü muxü na chanaxüxü i ngëma choxna naxcèx peçaxü —ñanagürü.

12

Ore i puracütanüxü i chixexügügu ixuxü

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Rü Ngechuchu rü inanaxügü ga ore ga cuèxruügügu ixuxümaã na nangüexëëtaexü. Rü ñanagürü nüxü: —Nayexma ga wüxi ga yatü ga norü nañnegu ubanecü ücü. Rü Ínanapoxegu, rü nanaxü ga wüxi ga ubaarü yauxtüxüxüchica, rü wüxi ga dauxütaechica na meã nüxna nadauxüçex ga guxüma. Rü ñuxüchi ñuxre ga puracütanüxüna nüxü nadauxëë. Rü namaã nanamexëë na ngãxügu namaã ngixü yatoyexüçex ga yema ubatanü. Rü ñuxüchi ga yema naãneärü yora rü to ga nachüñanewa naxü. ² —Rü yexguma nawa nanguxgu

ga na yadauxũ ga yema ubagũ, rũ guma yatũ rũ yéma puracũtanũxũgũxũtawana nanamu ga wũxi ga norũ duũxũxũ na naxcèx íyacauxũcèx ga yema ubagũ ga nũxna ùxũ. ³—Natürũ yema puracũtanũxũgũ rũ nayayauxgũ, rũ nanaçuaixgũ ga guma yatũarũ duũxũ. Rũ taxuũma ga ubagũ nũxna naxãgũ, rũ yemaãcũ ínayamugũ. ⁴—Rũ yexguma ga guma yatũ rũ to ga norũ duũxũxũ yéma namu. Natürũ ga guma rũ nayamèxèrugũ, rũ namaã naguxchigagũ. ⁵—Rũ yexguma rũ to ga norũ duũxũxũ yéma namu. Natürũ nayamèxgũ. Rũ yemawena, rũ yéma nanamugũ ga muxũma ga togũ ga norũ duũxũgũ. Natürũ ga yema puracũtanũxũgũ rũ nayaçuaixgũ ga ñuxre, rũ togũ rũ nanadaí. ⁶—Rũ yexguma rũ nũxũ ínayaxũ ga nanexũchi ga poraãcũ nũxũ nangechaũcũ. Rũ dũxwa guma nanexũ yéma namu, yerũ nũma nagu naxĩnũgu rũ chi nanega naxĩnũe ga yema puracũtanũxũgũ. ⁷—Natürũ yexguma guma cori nanexũ nadaugũga ga yema puracũtanũxũgũ, rũ nũgũmaã ñanagũrũgũ:

“Ngẽmaãrũ tá nixĩ i ñaã naãne i yixcama. ¡Rũ ngĩxã tayamèxgũ na tóxrũ na yĩxũcèx!” ñanagũrũgũ. ⁸—Rũ yemaãcũ nayayauxgũ, rũ nayamèxgũ. Rũ yema ubanecũpechinũwa nayatèxgũ ga naxũne. ⁹—Rũ ñũxma rũ pexna chaca, ¿pexcèx rũ tacũ tá naxũ ya yima ubanecũarũ yora namaã i ngẽma puracũtanũxũgũ i chixexũgũ? Rũ dũcax, rũ ngẽma tá naxũ, rũ tá nanadaí i ngẽma puracũtanũxũgũ, rũ togũna tá nanaxã i ngẽma ubanecũ. ¹⁰—¿Taguma èxna nawa pengũe i Tupanaãrũ ore i ùmatũxũ? Erũ ngẽmawarũ ñanagũrũ:

“Rũ yima nuta ya mecũ ya ñãrũ ùruũgũ nũxũ oechirécũ, rũ ñũxma rũ yimatama nixĩ ya Tupana nũxĩra yaxũcuchicũ na namaã inaxũgũãxũcèx ya ípata. ¹¹Rũ tórũ Cori ya Tupana nixĩ ga naxũcũ ga yema, rũ ñũxma rũ namexèchi i taxcèx”,

ñanagũrũ i ngẽma ore. ¹² Rũ yexguma ga yema paigũarũ ãèxgacũgũ, rũ ngũexèèruũgũ ga Moĩchèarũ mugũwa ngũxèètaegũxũ, rũ Yudíugũarũ ãèxgacũgũerugũ, rũ Ngechuchuxũ niyauxgũchaũ. Yerũ nũxũ nacuèxgũ ga nachiga na yĩxũ ga yema ore ga cuèxruũgu yaxuxũ. Natürũ duũxũgũxũ namuũe rũ yemacèx taxuũma namaã naxũe. Rũ nũxna yéma ínixĩmare.

*Ãèxgacũaxũ dĩerumaã naxũtanũxũchiga
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)*

¹³ Rũ yexguma ga yema ãèxgacũgũ rũ Ngechuchuxũtawana nanamugũ ga ñuxre ga norũ duũxũgũ ga Parichèugũ rũ Erodètanũxũgũ na nũxna yacagũexũcèx, rũ ngoxĩ tacũ rũ chixexũ ga dexamaã nũxũ nangãxũ na yemaãcũ ãèxgacũgũxũtawana na íyaxuaxũgũãxũcèx. ¹⁴ Rũ nũmagũ rũ naxũtawana naxĩ, rũ

ñanagürügü nüxü: —Pa Ngúexēēruūx, nüxü tacuèx rü aixcūma nixī i ngēma nüxü quixuxü i ore. Rü tama duūxügūgamare cuxīnū, erü tama norü düxētüxūnegu cudawenü, natürü nacūma nixī i cungugüxü. Rü aixcūma cunangüxēē i duūxügü na Tupana naxwèxexüācūma namaxēxücèx. ¡Tomaã nüxü ixu! Rü ngēma dīeru ya āēxgacü ya tacü ya Dumacūāx totanüwa ngīxü yauxchaücü ¿rü namexü yīixü na nüxna ngīxü taxāxü, rü ēxna tama? —ñanagürügü. ¹⁵ Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuèxama ga na chixexügu namaã naxīnūēxü ga yema duūxügü woo meã namaã na yanadex-agüxü. Rü yemacèx ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü chixexügu choxü penguxēēchaüxü? ¡Nuã ngīxü pingē i wüxitachinü i dīeru na ngīxü chadauxücèx! —ñanagürü. ¹⁶ Rü yéma naxütawa ngīxü nangegü ga wüxitachinü ga dīeru. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Texéhicünèxã rü texéga nixī i ngīgu üxü? —ñanagürü. Rü nümagü nanangāxügü, rü ñanagürügü: —Dumacūāx ya āēxgacü ya tacüchicünèxã nixī —ñanagürügü. ¹⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Āēxgacüna ngīxü pexã i ngēma āēxgacüarü ixīcü, rü Tupanana ngīxü pexã i ngēma Tupanaärü ixīcü! —ñanagürü. Rü yexguma yema orexü naxīnūēgu, rü namaã nabaixāchiāēgü.

Ngechuchuna nacagüe rü ngoxi wena namaxē i duūxügü
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Rü yemawena rü Ngechuchuxütawa ínayadaugü ga ñuxre ga Chaduchéugü. Rü nümagü nixī i nüxü yaxugüexü na tagutáma wena namaxēxü i yuexü. Rü yemacèx Ngechuchuna nayacagüe, rü ñanagürügü: ¹⁹ —Pa Ngúexēēruūx, Moīchéarü mugüwa rü ñanagürü:

“Rü ngēxguma wüxi ya yatü naxmèx ngexacüyane nayuxgu, rü name nixī i naēneētama ngīmaã naxāmèx i ngēma yutecü i naxūmèx, na ngēmaäcü naxāxäcüxücèx ya naēneē ga marü yucü”,

ñanagürü ga yema ore. ²⁰ —Düçèx, nayexma ga 7 ga nügüeneēgü. Rü naxāmèx ga guma yacü, natürü tauta naxāxäcüyane nayu. ²¹⁻²² —Rü yexguma ga naī ga naēneē nüxī ngīmaã naxāmèx ga yema ngecü, natürü guma rü ta nayu rü nangexacü. Rü yexguma ga guma norü tomaēxpüx ga naēneē nüxī ngīmaã naxāmèx, natür ü yexgumarüütama nüxü nangu-petü. Rü yemaäcü, gucüma ga guma 7 ga nügüeneē rü ngīmaã naxāmèx ga yema nge. Rü gucüma nayue tauta naxāxäcüyane. Rü düxwa ngīma rü ta iyu ga yema nge. ²³ —Rü dücax, ngēxguma yuexü wena maxēgu, ¿rü ngexcürüücü naxmèx tá iyixī i ngēma nge? Yerü gucüma ga guma 7 ga nügüeneēgü ngīmaã naxāmèx —ñanagürügü. ²⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangāxü, rü ñanagürü nüxü: —Pema rü ípetüe erü tama

nüxü pecuèx i Tupanaârü ore i ümatüxü, rü tama nüxü pecuèx i ñuxâcü na naporaxü ya Tupana. ²⁵ —Rü ngëxguma yuexü wena maxëgu, rü taxúetáma tixâmëxgü rü êxna tixãtegü. Erü daxüçüâx i Tupanaârü orearü ngeruügürüü tá tixígü i ngëxguma. ²⁶ —Pema choxna peca i yuexüârü dagüchiga. ¿Natürü tama êxna nawa pengúe i Tupanaârü ore ga Moïché ümatüxü ga naïxâcü ga íyiauxratanünechigaxü íyaxuxüwa? Erü yema orewa rü Moïchéxü ñanagürü ga Tupana:

“Choma nixí i Abráüârü Tupana, rü Ichaáarü Tupana, rü Acobuarü Tupana”,

ñanagürü. ²⁷ —Rü ngëma orewa nüxü tacuèx rü Tupana rü maxëxüârü Tupana nixí rü tama yuexüârü Tupana nixí, erü Tupanaarü ínüwa rü taxúema tayu. Rü ngëmaâcü i pema rü poraâcü ípetüe —ñanagürü.

Ngëma Tupanaârü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü (Mt 22.34-40)

²⁸ Rü wüxi ga ngúexëëruü ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaexü, rü nüxü naxínü ga yema togü ga namücügü ga Ngechuchumaã na íyaporagatanücüxü. Rü nüma rü nüxü nicuèxâchi ga meãma na nangãxüâxü. Rü yemacèx Ngechuchucèx nixü, rü nüxna naca, rü ñanagürü nüxü: —Pa Ngúexëëruüx, ¿ngëxürüxü i Tupanaârü mu nixí i guxü i norü mugüarü yexera ixixü? —ñanagürü. ²⁹ Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Ngëma Tupanaârü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü, rü ñaã nixí, ñanagürü:

“¡Iperüxínüë, Pa Iraéanecüâxgü! Rü nüma ya Cori ya tórü Tupana, rü yixicatama nixí ya tórü Cori. ³⁰ ¡Rü nüxü nangechaü ya Cori ya curü Tupana guxüne ya curü maxünemaã, rü guxü i cuãemaã, rü guxü i nagu curüxñüxümaã, rü guxü i curü poramaã!”

ñanagürü. ³¹ —Rü ngëma norü taxre i Tupanaârü mu, rü ñanagürü:

“¡Rü nüxü nangechaü i cumücü na cugü cungechaüxürüü!”

ñanagürü. Rü nataxuma i to i Tupanaârü mu i ngëmagüarü yexera ixixü —ñanagürü. ³² Rü yexguma ga yema ngúexëëruü ga mugüwa nguxëëtaexü, rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Marü name, Pa Ngúexëëruüx, erü aixcüma nixí i ngëma nüxü quixuxü na wüxixicatama na yíxü ya Tupana, rü nataxuma ya naí. ³³ —Rü ngëma Tupanaxü na ingechaüxü guxüne ya tórü maxünemaã, rü guxü i nagu rüxñüxümaã, rü guxü i tórü poramaã, rü nüxü na ingechaüxü i tamücü i yigü na ingechaüxürüü, rü ngëma rü guxüma i carnerugü i Tupanacèx idèixü rü íguxüarü yexera narümemaë —ñanagürü.

³⁴ Rü yexguma Ngechuchu nüxü dëuxgu ga mexügu na naxínüâcüma na nangãxüâxü ga yema ngúexëëruü ga mugüwa

nguxêêtaexũ, rü ñanagürü nüxũ: —Marü tama taxũ cuxũ nataxu na cunayaxuxũ ya Tupana na curü ãëxgacü yĩxũcèx —ñanagürü. Rü yemawena rü marü taxuũma nügü naporaxêe na nüxna yacachigüxũcèx.

*¿Texé nane nixĩ ya Cristu?
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)*

³⁵ Rü yexguma tupauca ga taxũnewa ínangúexêêtaeyane ga Ngechuchu, rü duũxũgũna naca, rü ñanagürü: —¿Tũxcũü nixĩ i ngẽma ngúexêêruũgü i mugüwa nguxêêtaegüxũ i ñagüxũ:

“Yima Cristu ya Tupana nüxũ unetacü rü nuxcũmaũcü ga ãëxgacü ga Dabítaa nixĩ”, ñagüxũ? ³⁶ —¿Rü ñuxãcü i ngẽmaãcü yadexagüxũ? Yerü nümatama ga Dabí, rü yexguma Tupanaãe i Üünexũ naãewa ideaxgu rü ñanagürü:

“Cori ya Tupana rü chorü Corixũ ñanagürü: ‘¡Nuã chorü tũgü necüwawa rüto ñuxmatáta nüxũ charüporamae i curü uwanügü na cuga naxĩnüèxũcèx!’ ”

ñanagürü ga yema orewa. ³⁷ —¿Natürü ñuxcürüwa i Dabítaa yĩxũ ya Cristu, ega nümatama ga Dabí, rü norü Corimaã naxuãgu? —ñanagürü. Rü yema muxũma ga duũxũgü ga yéma yexmagüxũ, rü taãëãcüma Ngechuchuaxũ inarüxĩnüè.

*Ngechuchu rü nüxũ nixu na tama yameärü maxũãxgüxũ ga yema ngúexêêruũgü ga Moíchéarü mugüwa nguxêêtaegüxũ
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54, 20.45-47)*

³⁸ Ngechuchu rü norü nguxêêtaewa rü ñanagürü: — ¡Pexuãëgü naxcèx i ngẽma ngúexêêruũgü i Moíchéarü mugüwa nguxêêtaegüxũ! Erü nümagü rü norü me nixĩ i mexũ i naxchirumaã na naxĩãneãxũ. Rü nanaxwèxegü na ítamüwa duũxũgü meã nüxũ na rümoxëgüxũ.

³⁹ —Rü ngutaquëxepataũgüwa rü norü me nixĩ i ãëxgacügümèxwèxewa na natogüxũ. Rü õnagü i taxũwa rü ngẽma õnaärü yoraxütawa ügüxũ i nachicacèx nadaugü. ⁴⁰ — Natürü tũxna nanapuxũ ya tũmapatagü ya yixema yutegüxe. Rü ñuxũchi nanamèxêe i norü yumüxëgü na ngẽmagu nügü yacüxgüxũcèx rü duũxũgü nagu rüxĩnüèxũcèx na aixcüma mexũgü na yixĩgüxũ. Natürü nümagü tá nixĩ i yexeraãcü napoxcuexũ —ñanagürü.

*Yutecü ga ngearü dïëruãxcü ga Tupanacèx dïëru ngĩxũ ixãcü
(Lc 21.1-4)*

⁴¹ Wüxicana ga Ngechuchu rü tupauca ga taxũneärü dïëruchiũärü toxmèxtawa narüto. Rü yéma inadawenü ga ñuxãcü duũxũgü yexma ngĩxũ yanaxücuchigüxũ ga norü dïërugü. Rü muxũma ga duũxũgü ga idïëruãxgüxũchixũ rü yexma ngĩxũ nayarüxücuchigü ga muxüchicü ga norü dïëru. ⁴² Rü ngürü yéma ingu ga wüxi ga yutecü ga ngearü dïëruãxcü.

Rü ngĩma rü wüxi ga yema dīeruchiũgu ngĩxũ iyarũxücuchi ga taxretachinũ ga dīeruxacũ ga ítanücũ. ⁴³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norũ ngúexũgücèx naca, rü ñanagürũ nüxũ: —Aixcũma pemaã nüxũ chixu rü ñaã ngecũ i yutecũ i ngearũ dīeruãxcũ, rü guxũ i ngẽma togũ i dīeruchiũgu dīeru ngĩxũ ixücuchigũxũãrũ yexera ngĩxũ ixã. ⁴⁴ Erũ guxũma i togũ rü ngĩxũ inaxãgũ i ngẽma nüxũ íyaxũgücũ. Natürũ ngĩma ngĩxũ natauxyane ngĩxũ ixã i guxcũma i ngĩxũ ngẽxmèxcũ i ngĩrũ õnatanũ —ñanagürũ.

13

Ngechuchu nanaxunagũ na tupauca ga taxũnegu tá na napogũexũ

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Rü yexguma tupauca ga taxũnema ínaxũxũgu ga Ngechuchu, rü wüxi ga norũ ngúexũgũ rü ñanagürũ nüxũ: —Pa Ngúexẽeruũx ðdücax ñuxãcũ nimexẽchi ya daa tupauca ya itaxũne rü naxtapũxarũ nutagũ! —ñanagürũ. ² Natürũ Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürũ: —Pema nüxũ pedaugũ ya guxũnema ya yima tupauca ya taxũneãrũ ípatagũ. Natürũ pemaã nüxũ chixu rü aixcũma guxũnema ya daa ípatagũ rü tá nagu napogũe. Rü norũ nutagũ rü taxucütãma nügüétũ naxũxũra, rü bai tá ya wüxi —ñanagürũ.

Cuèxruũgũ i tá nüxũ idauxũ naxũpa na nagũxũ i naãne

(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24, 17.22-24)

³⁻⁴ Rü yemawena rü Oríbunecũarũ Mèxpũne ga tupauca ga taxũneãrũ toxmèxtawa yexmanewa naxĩ. Rü yema narũto ga Ngechuchu. Rü Pedru rü Chaũtiãgu rü Cuãũ rü Aũdré rü naxũtawa naxĩ na noxrũwama nüxna nacagũexũcèx. Rü ñanagürũgũ: —Tanaxwèxe i tomaã nüxũ quixu na ñuxgu tá nangupetũxũ i ngẽma nüxũ quixuxũ. ¿Rü íacũ tá nixĩ i norũ cuèxruũ i nawa nüxũ tacuãxũ ega nawa tá nanguxgu i ngẽma? —ñanagürũgũ. ⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxũ rü ñanagürũ nüxũ: —¡Pexuãægũ na taxũema pexũ womũxèèxũcèx! ⁶ —Erũ muxũchixũ i duũxũgũ tá ínangugũ, rü chaugu tá nügũ nicũxgũ, rü ñanagürũgũ tá:

“Choma nixĩ i Cristu”, ñanagürũgũ tá. Rü muxũchixũ i duũxũgũxũ tá nawomũxèè. ⁷ —Rü ngẽxguma nüxũ pexĩnũegu na nügũ nadèixũ i nachiuũãnegũ i ngaicamagũxũ rü togũ i nachiuũãnegũ i yaxũgugũxũ, ¡rũ tãũtãma ngẽmacèx pebaixãchiãægũ! Erũ woetama ngẽmaãcũ tá nangupetũ. Natürũ tãũtãma naãneãrũ gux nixĩ i ngẽma. ⁸ —Erũ wüxi i nachiuũãne rü to i nachiuũãnemaã tá nügũ nadai. Rü wüxi ya ãèxgacũarũ churaragũ rü to i ãèxgacũarũ churaragũmaã tá nügũ nadai. Rü muxũma i nachicawa rü tá naxĩãxãchiane. Rü

tá taiya nangux. Natürü guxüma i ngēma rü norü ügümare nixĩ i ngēma ngúxü i tá lnguxü. ⁹ –¡Rü meã pegüna pedaugü! Erü ãëxgacügüpëxewa tá pexü nagagü, rü ngutaquëxepataügügu tá pexü niçuaixgü. Rü nachiuñanegüarü ãëxgacügüpëxewa tá pexü nagagü naxcèx na chorü duüxügü na pixigüxü. Natürü ngēmaäcü tá pexü natauxcha na ngēma ãëxgacügümaã nüxü pixuxü i chauchiga. ¹⁰ –Natürü naxüpa na nagúxü i naãne rü tá nüxü nixugüe i Tupanaärü ore i guxü i nachiuñanegüwa. ¹¹ –Natürü ngëxguma ãëxgacügüpëxewa pexü nagagügu, ¡rü täütáma pexoegaãëgü naxcèx na tacümaã tá penangãxüxü! ¡Rü namaã nüxü pixu i ngēma ore i ngëxgumatama Tupana pexna ãxü na nüxü pixuxüçèx! Erü täütáma pema nixĩ na pidexagüxü, natürü Tupanaãe i Ünexü tá nixĩ i pewa idexaxü. ¹² –Rü nügüeneëgüwa tátama rü ãëxgacügüxütawa nügü ínayaxuaxügü na ngēmaäcü tüxü nadëixüçèx. Rü ngëxgumarüü tá ta i papágü rü mamágü rü tá naxäcügüxü ínayaxuaxügü. Rü nümagü i naxäcügü rü tá nanatügümaã rü naëgümaã nanuë, rü tá tüxü ínayaxuaxügü na ãëxgacügü tüxü nadëixüçèx. ¹³ –Rü guxü i naãnewa rü duüxügü tá pexchi naxaie naxcèx na chorü duüxügü pixigüxü. Natürü yixema naëtüwa meã Tupanaãxü yaxõómáxë, rü yixema tá tixĩ ya aixcüma nayaxúxe i maxü i taguma gúxü. ¹⁴ –Rü ngëxguma nüxü pedëuxgu i ngēma ãüächixü rü ãücümaxüchixü i chixexëeruü i ngextá tama ínaxwëxexüwa na nangëxmaxü, rü ngëxguma ya yixema Yudéaanewa ngëxmagüxe, rü tanaxwëxe i mëxpüñanewa tabuxmü. Rü texé ya yixema nüxü daumatüxe, ¡rü name nixĩ i meã nagu tarüxñü i ngēma! ¹⁵ –Rü ngēma ngunexügu texé tūmapataëxtüwa ngëxmagu, rü tama name i tūmapatagu tayangaxi na tacü i tūmaärü ngëmaxü tayayaxuxüçèx. ¹⁶ –Rü texé ya tūmaãnewa ngëxmaxë rü tama name i tūmapataçèx tataegu na tūmachirugü tayayaxuxüçèx. ¹⁷ –Rü ngēma ngunexügügu, rü wüxi i ngechaü tá nixĩ i tūmacèx ya yixema ngexegü ya itacharaügüxe rü yixema maixäcügüxe. ¹⁸ –¡Rü Tupanana naxcèx peca i perü yumüxëwa na tama gáuane ixüyane pexü na nangupetüxüçèx i ngēma chixexü! ¹⁹ –Erü ngēma ngunexügügu rü poraäcü tá nangëxma i ngúxü ga noxri Tupana naãne ixügügumama taguma yexmaxü, rü ngēmawena rü tagutáma nangëxma. ²⁰ –Rü ngëxguma Tupana tama nanoxrexëëgu i ngēma ngunexügü, rü taxüetáma tamaxü. Natürü Tupana rü marü nananoxrexëë i ngēma ngunexügü erü tüxü nangechaü ya yixema noxrüxü tüxü nadexe. ²¹ –Rü ngëxguma texé pexü ñagügu:

“Düçèx, daa nixĩ ya Cristu”, ñagügu, rü ëxna:

“Gua nixĩ ya Cristu”, ñagügu, ¡rü tâxü i nüxü peyaxõgüxü!

22 —Erü Cristugüneta rü Tupanaärü orearü uruüügüneta tá ínangügü. Rü tá nanaxügü i muxüma i cuèxruügü i taxügü. Rü ngēmaācū, ega nūxū natauxchagu, rü tá tūxū nawomūxēēgü woo ya yíxema duūxēgü ya Tupanatama tūxū dexe. 23 — ¡Pexuāēgü! Erü guxūma i ngēma tá ngupetūxū, rü marū naxūpa pemaā nūxū chixu.

Ñuxācū tá nixī i ngēxguma nataegugu ya Tupana Nane ya duūxūxū ixīcū
(Mt 24.29-35, 42, 44; Lc 21.25-36)

24 —Natürü marū nangupetügu i ngēma ngúxügü, rü ngēma ngunexügü rü tá nixo ya üèxcü rü tātütama inabaxi ya tauemacü. 25 —Rü woramacurigü rü ēhtagü rü tá narüyi. Rü guxūma i daxūwa ngēxmaxū rü tá naxīāxāchitanü rü nachicana tá nixīgachitanü. 26 —Rü ngēxguma i duūxügü rü tá nūxū nadaugü ya Tupana Nane ya duūxūxū ixīcū na caixanexügu ínaxīxū i guxūma i norü poramaā rü norü ngóonexūmaā. 27 —Rü tá nanamu i norü orearü ngeruügü i daxūcūāx na tūxū nanutaquēxexūcēx ya yíxema Tupana tūxū idexechixe ya guxūwama ngēxmagüxe ñuxmatáta naāne íyacuáxūwa nangu. 28 — ¡Pperūxīnūē i ñaā nguxēētae i orix i iguerachiga, rü naxcēx pengúe! Rü ngēxguma ngexwacaxūxū i nachacūxácügü iyarüyixgu rü naxūátügu, rü ngēmawa nūxū pecuèx na paxa tá tauncü yīxū. 29 —Rü ngēxgumarūū ta, rü ngēxguma nūxū pedèuxgu na nangupetūxū i ngēma pemaā nūxū chixuxū, rü ngēmawa tá nūxū pecuèx na paxaxūchi tá ínanguxū ya Tupana Nane ya duūxūxū ixīcū. 30 —Rü guxūma i ngēma ñuxma pemaā nūxū chixuxū rü aixcūma tá nangupetü naxūpa na nayuexū i ngēma duūxügü i ngēxguma maxēxū. 31 —Daxūguxū i naāne rü ñoma i naāne rü tá inayarūxo. Natürü chorü ore rü tagutáma inayarūxo, rü aixcūma tá ningü. 32 —Natürü ngēma ngunexū rü ora i nagu tá nangupetūxū i ngēma pemaā nūxū chixuxū, rü Tanatü ya Tupanaxīcatama nūxū nacuèx i ñuxgu tá na nangupetūxū i ngēma, rü taxúema ya togue nūxū tacuèx. Rü woo i norü orearü ngeruügü i daxūcūāx rü tama nūxū nacuèxgü, rü woo i choma na Nane chíxū rü tama nūxū chacuèx i ñuxgu tá na nangupetūxū i ngēma. 33 —Rü ngēmacèx, ¡pedaue rü pexuāēgü! Erü tama nūxū pecuèx i tacü rü ora tá íchangu i chomax. 34 —Rü guxūma i ngēma pemaā nūxū chixuxū, rü ñoma wūxi ga yatü ga ixūāchichaūcū na to ga nachiūānewa naxūxūcèrxūxū nixī. Rü yemacèx norü puracütanūxūna naxāga na mea nūxna nadaugūxūcèx ga guma napata. Rü ñuxūchi wūxichigūna nanaxā ga norü puracü. Rü yēma íāxārü dauruū rü nagu nanamu na mea nadauxūtaegūxūcèx. 35-36 — ¡Rü ngēmacèx i pema rü name na ípexuāxēgūxū! Erü tama nūxū pecuèx i ñuxgu tá ínangu ya yima

cori ya ĩpataarũ yora, rũ bexmana noxri nachũtagu, rũ ěxna ngãxũcũũgu, rũ ěxna otá icaxgu, rũ ěxna noxri yangóonegu. ĩRũ ngẽmacèx ipedaue na ngũrũãchi ĩnanguxgu tama ĩpepeeyane pexũ na ĩyanguéũxũcèx! ³⁷ —Rũ ngẽma ore i pemaã nũxũ chixuxũ, rũ guxũ i duũxũgũcèx nixĩ. ĩRũ ipedaueecha! — ñanagũrũ.

14

Ãẽxgacũgũ naxcèx nadaugũ na ñuxãcu Ngechuchuxũ yayauxgũxũ

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Cu 11.45-53)

¹ Rũ taxre ga ngunexũ nataxu ga na nawa nanguxũ ga Yudiũgũarũ peta ga Üpetũchiga ga nagu nangõxgũãxũ ga pãũ ga ngearũ puxẽẽruũãxũ. Rũ ga paigũarũ ãẽxgacũgũ rũ ngũexẽẽruũgũ ga mugũwa nguxẽẽtaegũxũ rũ naxcèx nadaugũ ga ñuxãcũ bexma duũxũgũechita Ngechuchuxũ na yayauxgũxũ rũ na yamèxgũãxũcèx. ² Yerũ nũmaxũ rũ ñanagũrũgũ: —Taxucũrũwama ñũxma petagu tayayauxgũ, erũ duũxũgũ rũ tá tamaã nanuẽ —ñanagũrũgũ.

Wũxi ga nge rũ Ngechuchuerugu inaba ga pumara
(Mt 26.6-13; Cu 12.1-8)

³ Rũ Ngechuchu rũ Betániãwa naxũ napatawa ga Chimáũ ga rũchaxũnecũmaã naxugũãcũ. Rũ yexguma mechawa natoyane, rũ yéma ingu ga wũxi ga ngecũ ga wũxiweũ ga pumara ga yixichixũ ga tatanũxũchixũ yéma ngecũ. Rũ iyapoyenagu ga yema pumarachixũ ga nuta ga mexẽchicũnaxcèx, rũ Ngechuchuerugu inaba. ⁴ Natũrũ ñuxre ga yema yéma yexmagũxũ rũ nanuẽ naxcèx ga yema naxũxũ ga yema ngecũ, rũ nũgũmaã ñanagũrũgũ: —¿Tũxcũũ ngẽxma inaxaiyaxũ i ngẽma pumara? ⁵ —Rũ narũmemaẽ chi nixĩ i 300 tachinũ i dẽerugu namaã itaxe, rũ ñũxũchi ngẽma dẽerumaã nũxũ irũngũxẽẽ i ngẽma duũxũgũ i ngearũ dẽeruãxgũxũ —ñanagũrũgũ. Rũ yemaãcũ ngĩchiga nidexagũ ga yema nge. ⁶ Natũrũ ga Ngechuchu rũ ñanagũrũ nũxũ: —ĩNgexrũma! ¿Tũxcũũ ngĩxũ pechixewe? Erũ ngẽma chomaã naxũxũ, rũ wũxi i mexũ nixĩ. ⁷ —Rũ ngẽma ngearũ dẽeruãxgũxũ rũ guxũgutáma petanũwa nangẽxmagũ, rũ ngẽmaãcũ pexũ natauxcha na nũxũ perũngũxẽẽxũ i ngẽxguma penaxwèxegu. Natũrũ i choma rũ tãtũtáma guxũgu petanũwa changẽxma. ⁸ —Rũ ñaã nge rũ inaxũ i guxũma i ngẽma ngĩxũ tauxchaxũ, rũ ngẽmacèx yoxni choxũ ipumaraxũne naxũpa na ichatáxũ. ⁹ —Rũ aixcũma pemaã nũxũ chixu rũ guxũ i naãnewa i ngextá duũxũgũ nũxũ ĩixugũgũxũwa i ore i maxẽxẽẽruũ, rũ ñaã ngecũ chomaã ũxũ rũ tá ta nũxũ nixugũgũ. Rũ ngẽmaãcũ tá ngĩxna nacuèxãchie i duũxũgũ —ñanagũrũ ga Ngechuchu.

Yuda rü äëxgacügümaã nanamexëë na ñuxãcü tá na Ngechuchuxü yayauxgüxüçèx (Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

10 Rü Yuda Icariüte ga wüxi ga yema 12 ga ngúexütanüxü ixixü, rü Yudiugüarü paigüarü äëxgacügütanüwa naxü na namaã yamexëëaxüçèx na ñuxãcü tá na Ngechuchuxü yayauxgüxüçèx. 11 Rü yexguma yemaxü naxinüëgu, rü nümagü ga yema äëxgacügü rü nataãëgü. Rü dïeru Yudana ngixü naxuaxügü. Rü yexgumama inanaxügü ga Yuda ga naxcèx na nadauxü ga ñuxãcü nüxü na natauxchaxëëgüãxü na duüxügüechita Ngechuchuxü yayauxgüxüçèx.

Coriarü ònachiga

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Cu 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

12 Rü nawa nangu ga ngunexü ga nagu inaxügüxü ga yema peta ga pãu ga ngearü puxëëruüãxü nagu nangõxgüxü. Rü yema nixi ga ngunexü ga nagu carneruxacü naxcèx yamëxgüxü ga Üpetüchigaarü peta. Rü yexguma ga norü ngúexügü rü Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Ngextá cunaxwèxe na tanamexëëxü i òna i Üpetüchigaarü petagu ingõxü? —ñanagürügü. 13 Rü yexguma ga nüma rü nanamu ga taxre ga norü ngúexügü, rü ñanagürü nüxü: —¡Ëcü, yéa ñãnewa pexi! Rü ngëxma tá nüxü peyangau i wüxi i yatü i wüxi ya tüxü ya dexámaã äãcuxe ngëxma tüxü ingexü. ¡Rü nawe perüxü! 14 — ¡Rü yima ñpata ya nagu yaxüçune i ngëma yatü, rü yima ñãrü yoramaã nüxü pixu, rü ñapegügü nüxü:

“Torü ngúexëëruü nüxü nacuáxchaü na ngëxü yiixü i ngëma ucapu i norü ngúexügümaã tá nawa nachibüxü i Üpetüchigaarü ònagu”, ñapegügü nüxü! 15 —Rü nüma tá pexü nüxü nadauxëë i wüxi i ucapu i taxü i marü meã mexëëxü i norü daxüchiüwa ngëxmaxü. ¡Rü ngëma penamexëëx i tórü òna i Üpetüchigacèx ixixü! —ñanagürü nüxü. 16 Rü inaxiãchi ga yema taxre ga ngúexügü, rü ñãnewa naxi. Rü yexma nüxü inayangaugü ga guxüma yema Ngechuchu namaã nüxü ixuxürü. Rü yéma nanamexëë ga òna ga Üpetüchigacèx ixixü. 17 Rü yexguma marü nachütachaügu, rü ínangu ga Ngechuchu namaã ga yema 12 ga norü ngúexügü. 18 Rü yexguma mechawa ínachibüeyane, rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü wüxie ya petanüwa i ñuxma chomaã nuã chibüxe tá tixi ya bexma choxü íyaxuaxüxë —ñanagürü. 19 Rü yexguma ga nümagü ga norü ngúexügü rü poraãcü nangechaügu. Rü inanaxügüë ga na wüxichigü nüxna ícachigüxü, rü ñanagürügü: —Pa Corix, ¿choma tá chiixü i cuxü íchayaxuaxüxü? —ñanagürügü. 20 Rü nüma ga Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Wüxi i pema i 12 tanüwa i

daatama poratuwa norü pãu iwaixëẽxü, rü ngëma tá nixĩ i choxü íyaxuaxüxü. ²¹ –Rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü tá chayu ngëma Tupanaãrü ore i ümatüxü nüxü ixuxürüü. Natürü wüxi i ngechaüxüchi nixĩ naxcèx i ngëma yatü i choxü íyaxuaxüxü. Rü narümemaë chi nixĩ ga noxtacüma tãu chima na nabuxü –ñanagürü. ²² Rü yexguma ínachibüeyane, rü Ngechuchu nanayaxu ga pãu. Rü Tupanana moxë naxã, rü inanabücu, rü norü ngúexügüxü nayanu. Rü ñanagürü nüxü: –¡Penayaux i ñaã pãu! Rü ngëma rü chax-unechiga nixĩ –ñanagürü. ²³ Rü yemawena nanayaxu ga wüxi ga pochiyu ga binumaã ããcuxü. Rü yexgumarüü ta Tupanana moxë naxcèx naxãxĩra, rü ñuxüchi norü ngúexügüna nanaxã. Rü guxüma nawa naxaxegü. ²⁴ Rü ñanagürü nüxü: –Daa binu ya chaugü i muxüma i duüxügücèx ibacüchiga nixĩ. Rü yimawa Tupana meãma nanangoxëë na aixcüma yíixü i norü uneta. ²⁵ –Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü táxütáma wena chayaxaxü ya daa binu ñuxmatáta Tupana ãëxgacü íixüwa binu ya ngechwacaxücü chayaxaxüx –ñanagürü.

Ngechuchu nüxü nixu rü Pedru rü taxütáma nügü nixu na norü ngúexü yíixü

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Cu 13.36-38)

²⁶ Rü ñuxüchi nawiyaegü ñuxre ga Tupanaãrü wiyaegu. Rü yemawena rü Oríbunecüarü Mèxpünewa naxĩ. ²⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Guxãma i pema rü tá choxü ípetèxgü. Erü ngëmaãcü nüxü nixu i Tupanaãrü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Tá chayamèx ya carneruarü dauruü, rü tá nanaxüanemare i carnerugü”,

ñaxü. ²⁸ –Natürü ngëxguma marü yuwa ícharüdaxguwena, rü chaxira tá pexüpa Gariréaanewa chaxü –ñanagürü. ²⁹ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxü: –Woo guxüma i togü cuxü ítèxgu, rü choma rü tãütáma cuxü íchatèx –ñanagürü. ³⁰ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü nüxü: –Aixcüma cumaã nüxü chixu rü ñomatama i chütaxügu rü naxüpa na taxrexpüxcüna yaçaxü i otá, rü tomaëxpüxcüna taxütáma cugü quixu na chorü duüxü quiixü –ñanagürü.

³¹ Natürü nüma ga Pedru rü ñanagürüama: –Woo wüxigu cumaã chayuxgu, rü táxütáma chaugü ichicux na curü duüxü chiixü –ñanagürü. Rü guxüma ga togü ga norü ngúexügü rü ta yema ñanagürügü.

Ngechuchu rü Yechemaníwa nayayumüxë

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Rü yemawena rü Ngechuchu rü norü ngúexügü rü nawa naxĩ ga wüxi ga nachica ga Yechemanígu äëgaxü. Rü

Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Nuã perütogü yoxni paxa yéa chayayumüxê! —ñanagürü. ³³ Rü ñüxüchi ínayagagü ga Pedru, rü Chaütiágu, rü Cuáü. Rü naxcèx inaxügü ga na poraãcü nangechaüxü rü naxixächiãêxü. ³⁴ Rü yexguma rü ñanagürü nüxü: —Poraãcü changechaü, rü nagu charüxînú na ngêmamaã tá chayuxü. ¡Rü nuxa perücho i pemax, rü ipedaue! —ñanagürü. ³⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yéaxüra naxü. Rü ñaxtüanegu nanangücuchi. Rü Tupanana naxcèx naca na nawa ínguxuchixüçèx ga yema ngúxü ga yexguma chi Tupanaãrü ngúchaü yixîgu. ³⁶ Rü norü yumüxêwa rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, cuxcèx rü guxüma natauxcha. ¡Rü nüxna choxü ínguxuchixêê i ñaã ngúxü i tá choxü üpetüxü! Natürü chanaxwêxe i cunaxü i cuxrütama ngúchaü rü tama i choxrü —ñanagürü. ³⁷ Rü ñüxüchi nataegu ga norü ngúexüügü íyexmagüxüwa. Rü nüxü inayangau ga na ínapeexü. Rü ñanagürü Pedruxü: —Pa Chimáüx, ¿ícupe? ¿Tama êxna namaã cupora na icudauxü, rü bai i wüxi i ora? ³⁸ —¡Rü ipedaue, rü Tupanana naxcèx peça na pexü nangüxêêxüçèx na tama choxü ípetáxüçèx i ngêxguma tacü rü guxchaxü pexü üpetügu! Erü aixcüma peãêwa rü ípememare, natürü pexene nixî i ngêma turaxü —ñanagürü. ³⁹ Rü wenaxârü ínixü, rü noxrirüütama nayayumüxê. ⁴⁰ Rü yexguma wenaxârü norü ngúexüügüçèx nataegugu, rü nüxü inayangau ga na wenaxârü ínapeexü, yerü poraãcü nayaxtaexüchi. Rü yemacèx ga nümagü rü tama nüxü nacuèxgü ga na tacümaã tá nangãxüügüãxü. ⁴¹ Rü norü tomaëxpüxcüna wenaxârü norü ngúexüügüçèx nataegu, rü ñanagürü nüxü: —¿Ñüxma rü ta êxna ípepeama rü íperüngüêãma? ¡Rü marütama! Erü choma i Tupana Nane na duüxüxü chíxü rü marü nawa nangu i ora na choxü na yayauxgüxü rü nüxna na choxü namugüxüçèx i duüxügü i chixexü i pecaduãxgüxü. ⁴² —¡Rü ipechigü, rü ngîxã ítixî! Erü marü ñomama nixî i ngêma choxü íyaxuaxüxü —ñanagürü.

Ngechuchuxü niyauxgü

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Cu 18.2-11)

⁴³ Rü yexguma íyadexayane ga Ngechuchu, rü ínangu ga Yuda ga norü ngúexüchirêx íxîxü. Rü nawe narüxî ga muxüma ga duüxügü ga taramaã rü naïmaã íxãnxexü. Rü yema nixî ga duüxügü ga yéma namugüxü ga paigüarü ãëxgacügü rü ngúexêêruügü ga mugüwa nguxêêtaegüxü rü Yudiügüarü ãëxgacügüerügü. ⁴⁴ Rü Yuda ga ínaxuaxüxü rü marü yema duüxügümaã nanamexêê, rü ñanagürü:

“Ngêma nüxü chachüxüxü nixî i Ngechuchu. Rü ngêma tá nixî i piyauxgüxü rü meã peyanáíacüma peyagagüxü” —ñanagürü. ⁴⁵ Rü yemaãcü Ngechuchucèx nixü, rü ñanagürü

nüxü: —Pa Ngúexêëruüx —ñanagürü. Rû ñuxüchi nanachúxu.
 46 Rû yexgumatama Ngechuchuxü niyauxgü. 47 Natürü wüxi ga Ngechuchutanüxü nanawêxechi ga norü tara, rû yemamaã paigüarü âëxgacüarü duüxüxü ínadaechinü.
 48 Rû yexguma ga Ngechuchu rû yema duüxügüna naca, rû ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü taragü rû naïxmenêxägümaã chauxcêx nuã pexî na choxü peyarüyauxgüxücêx ñoma wüxi i ngîtêxáxü chiïxürüü? 49 —Rû guxü ga ngunexügu rû petanüwa chayexma ga yexguma tupauca ga taxünewa changüxêëtaegu, rû taguma choxü piyauxgü. Natürü ñaã ñuxma ngupetüxü, rû nangupetü na yanguxücêx i Tupanaärü ore i ümatüxü —ñanagürü. 50 Rû yexguma ga guxüma ga norü ngúexügü rû nüxna nibuxmü. Rû nüxícatama yéma nanatêxgü ga Ngechuchu. 51 Natürü wüxi ga ngextüxücü ga düxruümaãxíca nügü nuquecü nawe nixüchigü. Rû yema duüxügü rû nayayauxgü. 52 Natürü nüma rû nüxü ningêx ga yema düxruü, rû yemaäcü ngexchiruäcüma niña.

Âëxgacügüpêxewa Ngechuchuxü nagagü

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Cu 18.12-14, 19-24)

53 Rû yexguma ga yema duüxügü rû paigüarü âëxgacüpêxewa nanagagü ga Ngechuchu. Rû yexma nangutaquêxegü ga guxüma ga togü ga paigü ga âëxgacügü ixígüxü, rû yema Yudíugüarü âëxgacügüerugü, rû yema ngúexêëruügü ga mugüwa nguxêëtaegüxü. 54 Natürü ga Pedru rû yaxügu nawe nixächigü ñuxmata guma paigüarü âëxgacüpataêxtüwa nangu. Rû purichíagü ga tupauca ga taxüneärü dauruügümaã yéma îäxtüwa narüto. Rû nügü yéma nanaïxü üxüxütawa. 55 Rû yema paigüarü âëxgacügü rû guxüma ga yema togü ga âëxgacügü ga itaxü rû naxcêx nadaugü ga ñuxäcü Ngechuchuxü na ínaxuaxügüxü rû na yamêxgüäxücêx. Natürü taxucürüwa nüxü inayangaugü ga ñacücêx tá na yamêxgüäxü. 56 Yerü woo muxüma ga duüxügü rû nüxü nixugüe ga doramare ga nachiga, natürü nügütanüwatama rû tama nawüxigu ga norü ore. 57-58 Rû ñuxre ga togü inachigü rû doraxümare nixugüe ga Ngechuchuchiga. Rû ñanagürügü: —Toma nüxü taxínüë ga na ñaxü:

“Tá chanangutaxüxêë ya daa tupauca ya taxüne ya duüxügü üxüne. Rû tomaêxpüx i ngunexügu tá chanaxü ya náí ya tama duüxügü üxüne”, ñaxü —ñanagürügü. 59 Natürü woo yema oremaã, rû tama nawüxiguéga ga norü ore. 60 Rû yexguma ga guma paigüarü âëxgacü rû guxüpêxewa inachi. Rû Ngechuchuna naca, rû ñanagürü: —¿Éxna taxuxümaãma cunangäxü i ñuxmax? ¿Rû ñacü nixü

i ngēma nūxū yaxugūxū i cuchiga? —ñanagürü. ⁶¹ Natürü ga Ngechuchu rü nangeèxm̄are, rü taxuxūmaãma nanangāxū. Rū yemacèx ga nūma ga paigüarū ãëxgacü rü wenaxârü nūxna naca, rü ñanagürü: —¿Rü cuma quiixū ya Cristu ya Tupana ya mecü Nane? —ñanagürü. ⁶² Rū Ngechuchu rü ñanagürü nūxū: —Ngū. Ngēma nūxū quixuxū chixī. Rū tá choxū pedaugü i ngëxguma Tupana ya poracüarü tügünecüwawa charütöxgu rü ngëxguma caixanexügu wenaxârü nūma chaxūxgu —ñanagürü. ⁶³ Rū yexguma ga guma paigüarū ãëxgacü rü norü numaã nügüchirugu nagaugü. Rū ñanagürü: —¿Tüxcüü marü tanaxwèxe i to i duuxū i nūxū ixugūxū i nachiga? ⁶⁴ —Rü pematama marü nūxū pexīnūē na ñuxācū Tupanamaã naguxchigaxū. ¿Rü ñuxū ñapegūxū i ñuxmax? —ñanagürü. Rū guxūma wūxigu narūxīnūē rü: —Aixcūma nixī na chixexū naxūxū rü namexū na nayuxū —ñanagürügü. ⁶⁵ Rū ñuxre ga nūmagü rü inanaxügüe ga nūxna na naçuaixgüexū. Rū nanatüxetügü rü ñuxūchi nūxū nidagügü ñaxūmaã: —¡Nūxū nacuèx na texé cuxū idagūxū! —ñanagürügü. Rū yema tupauca ga taxūneârü dauruügü ga purichíagü rü nanapechiwęgü.

*Pedru rü tama nügü nixu na Ngechuchuxū nacuáxū
(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Cu 18.15-18, 25-29)*

⁶⁶ Rū yoxni ga Pedru rü ñaxtūwa ãëxgacüpataèxtūwa nayexma. Rū yexgumayane yéma ingu ga wūxi ga pacü ga guma ãëxgacüarü duuxū ixícü. ⁶⁷ Rū yexguma Pedruxū nadëuxgu ga yéma üxūxūtawa nügü na nanaixūxū, rü meã nūxū idawenü, rü ngīgürügü nūxū: —Cuma rü ta namücü quixī i ngēma Ngechuchu i Nacharétucūāx —ngīgürügü. ⁶⁸ Natürü ga Pedru rü nügü inicux na Ngechuchuarü duuxū yīixū, rü ñanagürü: —Choma rü tama nūxū chacuèx ya yima. Rū tama nūxū chacuèx i tacüchiga nixī i ngēma nūxū quixuxū —ñanagürü. Rū yexguma ga nūma rü ñpataèxtüarü düxétüwa naxū. Rū yexgumatama nica ga otá. ⁶⁹ Natürü ga yema pacü rü wenaxârü Pedruxū idau, rü inaxügü ga yema togūmaã nūxū na yaxuxū, rü ngīgürügü: —Ñaa rü wūxi i natanūxū nixī —ngīgürügü. ⁷⁰ Natürü nūma ga Pedru rü wena tama nügü nixu. Rū yixcamaxūra rü yema duuxügü ga yéma yexmagūxū rü wenaxârü ñanagürügü nūxū: —Aixcūma nixī na cuma rü ta ngēma Ngechuchutanūxū na quiixū, erü wūxi i Gariréaanecūāx quixī —ñanagürügü. ⁷¹ Rū yexguma ga Pedru rü poraãcū nügü nixā, rü ñanagürü: —Rü aixcūma tama nūxū chacuèx i ngēma yatü i nachiga pidexagūxū. Rū ngëxguma doraxū chixuxgu rü ¡Tupana choxū poxcux! —ñanagürü. ⁷² Rū yexgumatama norü taxreëxpüxcūna nica ga otá. Rū

yexguma ga Pedru rü nüxna nacuèxãchi ga yema ore ga ũpaacü Ngechuchu namaã nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Rü naxüpa na taxreëxpüxcüna otá icaxü, rü cuma rü tá tomaëxpüxcüna cugü quicux na chorü duüxü quüixü”, ñaxü. Rü yexguma ga Pedru rü poraäcüxüchima naxaxu.

15

Piratupëxewa nayexma ga Ngechuchu

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Cu 18.28-38)

¹ Rü yexguma yangunegu, rü nangutaquëxegü ga äëxgacügü ga taxügü ga paigüarü äëxgacügü rü Yudiügarü äëxgacügüerugü rü ngüxëëruügü ga mugüwa nguxëëtaegüxü rü guxüma ga togü ga yema äëxgacügütanüwa ügüxü. Rü Ngechuchuxü yanëixgüchacüüäcüma äëxgacü ga Piratuxütawa nanagagü. ² Rü nüma ga Piratu rü Ngechuchuna naca rü ñanagürü: —¿Cuma quüixü i Yudiügarü äëxgacü ya tacü? —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Ngü, yima nüxü quixucü chixi —ñanagürü. ³⁻⁴ Natürü yema paigüarü äëxgacügü rü poraäcü ínanaxuaxügüama, rü yemacèx ga Piratu rü wenaxärü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —¿Éxna taxuxümaãma cunangãxü? ¡Dücèx i ñuxre i cuchiga i nüxü yaxugüexü! —ñanagürü. ⁵ Natürü ga Ngechuchu rü taxuxümaãma nanangãxü. Rü yemacèx ga Piratu rü poraäcü nabaixãchiãë.

Piratu rü Ngechuchumaã nanaxuegu na nayuxücèx

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Cu 18.38-19.16)

⁶ Rü gucü ga taunecügu ga yexguma yema Üpetüchigaarü petawa nanguxgu rü Piratu ínananguxuchixëëxü ga wüxi ga poxcuxü ga duüxügü naxcèx ícagüxü, yerü yema nixi ga nacüma. ⁷ Rü wüxi ga yatü ga Barabágu äegaxü, rü poxcupataügu napoxcu wüxigu namaã ga togü ga natanüxü ga máëtagüxü ga yexguma äëxgacüxü ínatëxüchigüchaügu. ⁸ Rü yema duüxügü rü yema Piratuxütawa nangugü. Rü inanaxügüe ga Piratuna na nacagüexü na naxcèx yangéãxücèx ga wüxi ga poxcuxü aixrügumarüü. ⁹ Rü Piratu nanangãxü, rü ñanagürü: —¿Penaxwëxexü na pexcèx íchananguxuchixëëxü ya yima Ngechuchu ya duüxügü Yudiügarü äëxgacümaã naxugüäcü? —ñanagürü. ¹⁰ Rü yema ñanagürü ga Piratu yerü nüxü nacuèx ga na yema paigüarü äëxgacügü rü na yaxauxãchiexücèx yüixü ga Ngechuchu nüxna yamugüãxü. ¹¹ Natürü ga yema paigüarü äëxgacügü rü duüxügüxü namugü ga na tagaäcü naxcèx ínacagüxü ga na Barabáxü yangéxücèx. ¹² Rü yexguma ga Piratu rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Rü tacü nixi i penaxwëxexü

na chanaxüxü namaã ya yima Yudíugüarü Ñëxgacügu pexüégacü? —ñanagürü. ¹³ Rü nümagü ga duüxügü rü tagaãcü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —¡Curuchawa yapota! —ñanagürügü. ¹⁴ Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxü: —¿Natürü tacü rü chixexü naxü? —ñanagürü. Natürü ga nümagü rü wenaxärü tagaãcü ñanagürügü: —¡Curuchawa yapota! —ñanagürügü. ¹⁵ Rü yexguma ga Piratu rü Barabáxü Ínanguxuchixëë, yerü duüxügüxü nataãëxëëchaü. Rü yexguma churaragüxü Ngechuchuxü naçuaixëëguwena ga Piratu, rü ñuxüchi nüxna nanamu na curuchawa yanapotagüãxüçèx. ¹⁶ Rü yexguma ga nümagü ga churaragü rü ãëxgacüpataèxtüwa nanagagü. Rü yéma nanangutaquëxexëë ga guxüma ga namücügü ga churaragü. ¹⁷ Rü ñuxüchi ga yema churaragü rü wüxi ga máxü ga daucharaxü ga naxchirugu nayacuxëëgü. Rü naëruwa nayangëxcuchigü ga wüxi ga boxü ga chuchuxüwa naxügüxü. ¹⁸ Rü yemawena inanaxügüe na tagaãcü ñagüxü: —¡Namaxü ya Yudíugüarü ãëxgacü! —ñagüxü. ¹⁹ Rü wüxi ga naïxmenëxãmaã naëruwa nanaçuaixcagü, rü nüxna nacuaixgüe. Rü napëxegu nacaxápüxügü rü nüxü nicuëxüügüneta. ²⁰ Rü yexguma yemaãcü nagu yadauxcüraxügüguwena, rü Ínanacuxuchigü ga yema naxchiru ga daucharaxü. Rü wenaxärü naxchirugutama nayacuxëëgü. Rü ñuxüchi Ínanagaxüchigü na curuchawa yanapotagüãxüçèx.

Ngechuchuxü curuchawa nipotagü
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Cu 19.17-27)

²¹ Rü yéma naxüpetü ga wüxi ga yatü ga Chireneçüãx ga Chimáügu äegacü ga Areyáüdrü rü Rufu nanatü ixïcü ga naãnewa ne ücü. Rü yexguma yéma naxüpetügu rü yema churaragü rü guma yatüxü ngixü iningexëëgü ga Ngechuchuarü curucha. ²² Rü Ngechuchuxü nawa nagagü ga wüxi ga nachica ga Górgutagu äëgaxü. Rü yema naëga rü: Duüxëërchinëxãchitaü, ñaxüchiga nixí. ²³ Rü nüxna nanaxägü ga binu ga miramaã äëücü. Natürü nüma ga Ngechuchu rü tama nayaxaxü. ²⁴ Rü yemawena curuchawa nayapotagü. Rü nümagü ga churaragü rü wüxi ga diëru ngixü nañanagügü na yemawa nüxü nacüëxgüxüçèx na ñuxãcü tá nügümaã yatoyeãxüçèx ga Ngechuchuchiru, rü tacü tá na yangexü ga wüxichigü. ²⁵ Rü meãma 9 arü oragu ga pëxmama nixí ga curuchawa yapotagüãxü. ²⁶ Rü yéma nayapocuchi ga wüxi ga mürapewa ga äegatachinüxü ga nüxü ixuxü ga tacüçèx curuchawa na yapotagüãxü. Rü yema naëga ga mürapewagu üxü, rü ñanagürü: “Yudíugüarü Ñëxgacü”, ñanagürü. ²⁷ Rü naxrüü curuchawa nayapotagü ga taxre ga máëtagüxü rü

wüxi ga norü tügünecüwawa rü to ga norü toxwecüwawa. ²⁸ Rü yemaäcü ningu ga Tupanaärü ore ga ümatüxü ga ñaxü: “Ngēma chixexü ügüxütanüwaama natèx”, ñaxü. ²⁹⁻³⁰ Rü yema duüxügü ga yéma chopetüxü, rü Ngechuchumaã naguxchigagü, rü nanexãerugüäcüma ñanagürügü: —¡Dücèx! Cuma cunangutaüxëëga ya tupauca ya taxüne, rü tomaëxpüx i ngunexügu wenaxärü ícunadaxëëga. ¡Ëcü! ¡Cugütama namaxëë i ñuxmax, rü íruxí i curuchawa! —ñanagürügü. ³¹ Rü yexgumarüü ta Ngechuchuxü nacugüecüraxü ga paigüarü äëxgacügü, rü ngüexëëruügü ga ore ga mugüwa nguxëëtaegüxü. Rü ñanagürügü: —Nüma rü togüxü namaxëëë, natürü taxucürüwama nügütama namaxëë. ³² —¡Ñuxma rü ínaxíx i curuchawa i ngēma Cristu i Iraéanecüãxärü Äëxgacü na nüxü idaugüxücèx rü nüxü yaxögüxücèx! —ñanagürügü. Rü woo ga yema máëtagüxü ga naxrüü curuchawa ipotagüxü, rü namaã naguxchigagü.

Nayu ga Ngechuchu

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Cu 19.28-30)

³³ Rü yexguma tocuchiwa nanguxgu, rü guxü ga nañnewa naxëäne ñuxmata yáuanecü tomaëxpüxarü orawa nangu. ³⁴ Rü yematama oragu rü tagaäcü aita naxü ga Ngechuchu, rü ñanagürü: —Eríx, Eríx, ¿damá chabátani? —ñanagürü. Rü ngēma rü ñaxüchiga nixí: “Pa Chorü Tupanax, Pa Chorü Tupanax ¿tüxcüü choxü nuã cutèx?” ñaxüchiga nixí. ³⁵ Rü nümaxü ga duüxügü ga yéma yexmagüxü, rü nüxü naxínüë rü ñanagürügü: —¡Dücèx, nüxü pexínüë! Nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Eríacèx naca —ñanagürügü. ³⁶ Rü yexguma rü wüxi ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü, rü inañaãchi rü wüxi ga tüaxmü niwaixëë namaã ga binu ga marü ngüchièxüchicü. Rü wüxi ga dexnewa nayanèix, rü ñuxüchi Ngechuchuèxgu nanawëx na nüxü natuxuxücèx. Rü yema togüxü ñanagürügü: —¡Yixrüma! ¡Ngíxã rü itarüdaunü ngoxita Ería nuã ü na curuchawa ínaxíxëëãxücèx! —ñanagürügü. ³⁷ Natürü nüma ga Ngechuchu rü tagaäcü aita naxü, rü ñuxüchi nayu. ³⁸ Rü yexguma ga tupauca ga taxüneärü tüyemachiãxü rü taxregu narügaute. Rü daxüwa inaxügü ga na nagautexü rü ñuxmata ñaxtüwa nangu. ³⁹ Rü guma churaragüarü äëxgacü ga Dumacüãx ga Ngechuchupëxewa yexmacü, rü yexguma nüxü nadèuxgu ga na nayuxü, rü ñanagürü: —Aixcüma nixí ya daa yatü i Tupana Nane na yíixü —ñanagürü. ⁴⁰ Rü iyexmagü ta ga ñuxre ga ngecügü ga yéma yaxüwa nüxü rüdaunücü. Rü yematanüwa iyexmagü ga María ga Magadácüãx, rü Charumé, rü María ga Yúche

rü Chaŭtiágu ga rübumaëcü naë. ⁴¹ Rü yema ngecügü iyixĩ ga Ngechuchuxũ íxümücügücü rü nüxũ rüngũxëëgücü ga yexguma Gariréaanewa nayexmagu. Rü yexgumarũ ta yéma iyexmagü ga mucüma ga naĩgü ga ngecügü ga Ngechuchuwe rüxcü ga yexguma Yerucharéüwa naxũxgu.

Ngechuchu rü naxmaxügu nayanaxücuchigü
(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Cu 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Rü yexguma marü nachütachaügu ga yema ngunexũ ga Yudíugü nagu nügü imexëëgüxũ naxcèx ga ngüxchigaarü ngunexũ, rü noxtacüma Piratuxütawa naxü ga Yúche ga Arimatéacũãx. Rü nüma ga guma Yúche rü Yudíugüarü ãëxgacügü ga tacütanüwa naxü, rü wüxi ga ãëxgacü ga poraãcü nüxũ nangechaügücü nixĩ. Rü nüma rü ta ínananguxëë na Tupana norü ãëxgacü yĩxücèx. Rü Piratuxütawa naxcèx ínayaca ga Ngechuchuxüne. ⁴⁴ Rü nabaixãchiãë ga Piratu ga marü na nayuxũ. Rü yemacèx norü churaragüarü ãëxgacücèx nangema na nüxna naçaxücèx na ñuxgumama yĩxũ ga marü na nayuxũ. ⁴⁵ Rü yexguma norü churaragüarü ãëxgacü namaã nüxũ ixuxgu ga marü na nayuxũ, rü nüma ga Piratu rü Yúchena nanaxã ga naxüne. ⁴⁶ Rü yexguma ga Yúche rü naxcèx nataxe ga wüxi ga naxchápenüũ ga mexëchixũ. Rü curuchawa nanayaxu ga Ngechuchuxüne, rü yema naxchápenüũmaã nananuque. Rü wüxi ga mèxpüne ga nutanaxcèxgu üpaacü yacaxmaügüxũ ga naxmaxügu nayanaxücuchi. Rü ñuxũchi wüxi ga nuta ga tacümaã nanangüxtaũ. ⁴⁷ Rü María ga Magadácũãx rü María ga Yúche naë rü nüxũ írúdaunü ga ngexta na yanaxücuchigüãxũ.

16

Wenaxãrü namaxü ga Ngechuchu
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Cu 20.1-10)

¹ Rü sabaduarü ngunexüguwena, rü María ga Magadácũãx, rü Charumé, rü María ga Chaŭtiágu naë naxcèx itaxegü ga pumara na namaã nachaãxücèx ga Ngechuchuxüne. ² Rü pèxmamaxũchi ga noxri üëxcü iyarügoxgu ga yüxüarü ngunexügu, rü yema ngecügü rü íyadaugü ga yema naxmaxü ga nagu yanaxücuchigüãxüwa. ³ Rü ngĩgü ngĩgürügügü: —¿Texé tá taxcèx ítanaxügachi ya yima nuta ya namaã nangüxtaücü? —ngĩgürügügü. ⁴ Natürü yexguma meãma nüxũ nadaunügu, rü nüxũ idaugü ga marü na ínaxügachixũ ga guma nuta ga tacü ga namaã nangüxtaücü ga yema naxmaxü. ⁵ Rü yexguma nagu nadaugügu ga yema naxmaxü, rü nüxũ idaugü ga wüxi ga ngextüxücü ga mèxchiruxũ ga cómüchiruxũ ga yéma naxmaxüarü tügüncüwawa rütoxũ. Rü poraãcü íbaixãchiãëgü ga yema ngecügü. ⁶ Natürü nüma rü ñanagürü

ngĩxũ: —jTãxũ i peḥaixãchiexũ! Pema rü naxcèx pedaügü ya Ngechuchu ya Nacharétucũãx ga guma curuchawa yapotagũãcü. Marü wena namaxũ, rü nataxuma i nuã. jDücèx, meã nüxũ pedèux i ñaã nachica ga nagu naxügũãxũ!
 7 —jRü paxa ípixĩ rü Pedrumaã rü ngẽma togü i ngúexügũmaã nüxũ peyarüxügü, rü ñapegügü nüxũ:

“Nüma ya Ngechuchu rü marü nüxĩra pexũpa Gariréaanewa naxũ. Rü ngẽma tá nüxũ peyadaügü ngẽma pemaã nüxũ yaxuxũrũ”, ñapegügü nüxũ! —ñanagürü. 8 Rü yexguma ga yema ngecügü rü nüxna íyabuxmü ga yema naxmaxũ, yerü ngĩrũ muñẽmaã poraãcü iyaduruxe. Rü taxúemaãma nüxũ iyaxugügü, yerü poraãcü imuñẽ.

*Ngechuchu rü ngĩxcèx nangox ga María ga Magadácũãx
 (Cu 20.11-18)*

9 Rü yexguma Ngechuchu yuwa írüdaxguwena ga noxri yangunegu ga yũxũarũ ngunexũgu, rü ngĩxcèxira nangox ga María ga Magadácũãx ga ngĩwa ínawoxũãcü ga 7 ga ngoxogü. 10 Rü ngĩma rü íyaxũ, rü namaã nüxũ iyarüxu ga yema Ngechuchumücügü ga íngechaũgũxũ rü íxauxexũ. 11 Natürü ga nümagü rü tama nayaxõgũchaũ ga yexguma nüxũ naxĩnüẽgu ga na namaxũxũ ga Ngechuchu rü na nüxũ nadauxũ ga ngĩmax.

*Ngechuchu rü taxre ga norü ngúexũgücèx nangox
 (Lc 24.13-35)*

12 Rü yemawena ga Ngechuchu rü tõõcü nangox naxcèx ga taxre ga norü ngúexũgü ga yexguma nama ga naãnewaama nadaxũgu naxĩxgu. 13 Rü nümagü rü nawoegu, rü yema togü ga ngúexügũmaã nüxũ nayarüxügü. Natürü yemagũaxũ rü ta tama nayaxõgü.

*Ngechuchu nanamu ga norü ngúexũgü
 (Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Cu 20.19-23)*

14 Rü yemawena ga Ngechuchu rü naxcèx nangox ga yema 11 ga norü ngúexũgü ga yexguma mechawa ínachibüeyane. Rü nayangagü naxcèx ga tama aixcũma na yaxõgũãxũ rü tama na inaxĩnüẽxũ. Yerü ga nümagü rü tama nüxũ nayaxõgũchaũ ga yema nüxũ daugũxũ ga marü wena na namaxũxũ. 15 Rü ñanagürü nüxũ: —jGuxũ i naãnewa pexĩ rü guxũ i duũxügũmaã nüxũ peyarüxu i ore i mexũ! 16 —Rü yixema yaxõxẽ rü íbaiexe rü tá tüxũ nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ. Natürü yixema tama yaxõxẽ rü tá tapoxcu. 17 —Rü ñaã tá nixĩ i cuèxruũgü i nawa nüxũ icuáxũ i ngẽma yaxõgũxũ. Rü chauégagu tá ínawoxũ i ngoxogü. Rü ngexwacaxũxũ i nagagüwa tá nidexagü. 18 —Rü naxmẽxmaã tá nüxũ nayayauxãchi i ãxtapegü. Rü ngẽxguma yaxaxgũãgu i tacü i nawa iyuxũ, rü tãütama

nanachixexêê. Rû tá tûxũ ningõgügü ya idaaweexe rû tá tûmacèx nitaanegü —ñanagürü.

Ngechuchu rû daxũguxũ ga nañewa naxũ
(Lc 24.50-53)

¹⁹ Rû nûma ga Cori ga Ngechuchu rû yexguma norü ngúexügümaã yadeaxguwena, rû Tupana rû daxũguxũ ga nañewa nanaga. Rû Tupanaãrû tügünecüwawa nayarüto.
²⁰ Rû nûmagü ga norü ngúexügü rû inaxĩãchi na guxũwama nûxũ yanaxugüexũ ga ore i mexũ. Rû nûma ga Cori rû nûxũ narüngüxêê, rû nanangoxêê na aixcüma yĩxũ ga yema ore, yerü wüxigu namaã napuracü na naxügüãxücèx ga mexũ ga taxũgü ga Tupanaãrû poramaã naxügüxũ.

ORE I MEXÛ GA LUCA ÜMATÛXÛ

Norü ügü i ore ga Ngechuchuchiga

1-2 Pa Mecü Pa Teóquirux, nayexma ga tacü ga totanüwa ngupetüxü. Rü muxüma ga duüxügü rü marü nanaxümatügü ga yemachiga, yexgumarüü ga tomaã nüxü na yaxugüexürüü ga yema duüxügü ga noxriarü ügügumama Ngechuchuxü daugüxü rü nüxü rüngüxëëgüxü ga norü orearü uchigawa. 3-4 Rü ngëmacëx, Pa Teóquirux, rü choma rü ta meãma naxcëx íchaca ga nachiga ga guxüma ga yema Ngechuchu üxü. Rü ñuxma rü chauxcëx rü name na meãma cuxcëx chanaxümatüxü i ngëma na meãma nüxü cucuáxüçëx na aixcüma yïxü ga yema ore ga marüchirëx cuxü nangüxëëgüxü ga togü.

Tupanaãrü orearü ngeruü ga daxüçüãx nanaxunagü ga Cuáü ga baiüxëëruüãrü buxchiga

5 Rü yexguma Erode ãëxgacü ixïxgu ga Yudéaanewa, rü yéma nayexma ga wüxi ga Yudügüarü pai ga Zacaríagu ãegacü. Rü pai ga Arãütaa ga Abíatanüxü nixï ga nümax. Rü namëxéga rü Erichabé nixï. Rü tüma rü ta pai ga Arãütanüxü tixï. 6 Rü nüma ga Zacaríá rü namëx ga Erichabé rü meãma Tupanapëxewa, namaxë rü aixcüma naga naxïnüë ga norü mugü. Rü yemaãcü taxucürüwa texé chixri nachiga tidexagü. 7 Natürü nangexacügü yerü namëx rü ingexacü. Rü ñuxüchi ga nümagü rü marü yaguãxgü nixïgü. 8 Rü wüxi ga ngunexügu rü yema paigütücumü ga Zacaríá natanüwa üxügu nangu na tupauca ga taxünewa Tupanaãrü puracü naxügüxüçëx. 9 Rü yema paigü rü nacüma nixï ga nüxü na naxunetagüxü ga wüxi ga natanüxü na tupaucaarü aixepegu naxücuxüçëx rü yéma Tupanacëx na yaguãxüçëx ga pumara ga yixixü. Rü yema ngunexügu rü Zacaríagu nangu na tupaucaarü aixepegu naxücuxüçëx na yéma yaguãxüçëx ga pumara. 10 Rü yema pumara íyaguyane rü guxüma ga duüxügü ga düxétüwa yexmagüxü rü ínayumüxëgü. 11 Rü ngürüãchi Zacaríacëx nangox ga wüxi ga Tupanaãrü orearü ngeruü ga daxüçüãx. Rü yema nachica ga pumara nawa yagugüüxüãrü tügü necüwagu nachi. 12 Rü yexguma Zacaríá nüxü dëuxgu ga yema Tupanaãrü orearü ngeruü ga daxüçüãx, rü poraãcü nabaixãchiãë, rü poraãcü namuü. 13 Natürü yema daxüçüãx ga Tupanaãrü orearü ngeruü rü ñanagürü nüxü: —Pa Zacaríax, ¡tãxü i cumuüxü! Erü Tupana rü marü nüxü naxïnü i curü yumüxë. Rü cuxmëx i Erichabé rü cuxü tá ixãxãcü, rü Cuáügu tá cunaxüéga. 14 —Rü cuma

rü tá poraãcü cutaãêxüchi i ngêxguma nabuxgu. Rü muxüma i togü i duüxügü rü tá ta nataãêgüxüchi. ¹⁵ —Erü yima cune rü Tupanapêxewa rü tá wüxi ya mexêchicü nixĩ. Rü tãütáma binu nayaxaxü, rü taxuüma to i tacü rü ngúchixáxü tá nixaxü. Rü tauta nabuyane rü Tupanaãe i Üünexü rü tá nüxna nangu. ¹⁶ —Rü nüma tá muxüma i Yudíugüxü narüngüxêe na norü Cori ya Tupanacèx nawoeguxücèx. ¹⁷ —Rü nüma ya Cuáü rü tá Cori ya Cristupêxegu nixü. Rü nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Eríarüü tá nixĩ erü tá nüxü nangêxma i Tupanaãe i poraxü. Rü ngêmaãcü tá nüxü narüngüxêe i papágü na naxácügüxü nangechaüxü, rü ngêma tama Tupanaga ñnüechaüxü rü na aixcüma inaxĩnüêxücèx. Rü ngêmaãcü tá duüxügüxü ínamexêe naxcèx ya Cori ya Cristu —ñanagürü ga yema daxücüãx. ¹⁸ Rü Zacaría rü yema daxücüãxna naca, rü ñanagürü: —¿Ñuxãcü tá nixĩ i ngêma na naxãxãcüxü i choxmèx? Erü marü chayaxüchi i chomax rü ngíma rü ta marü iya —ñanagürü. ¹⁹ Rü Zacaríaü nangãxü ga yema daxücüãx, rü ñanagürü: —Choma nixĩ i Gabi i Tupanaärü puracü chaxüxü. Rü nüma núma choxü namu na cumaã nüxü na chixuxücèx i ñaã ore i mexü. ²⁰ —Natürü ñuxma i cuma rü tama choxü cuyaxõ i ngêma ore i cumaã nüxü chixuxü. Rü ngêmacèx i ñuxma rü tá cungega ñuxmatáta nabu i ngêma cune. Natürü ngêma cumaã nüxü chixuxü, rü aixcüma tá ningu nagu i ngêma ngunexü i Tupana ixunetaxü —ñanagürü. ²¹ Rü yoxni ga duüxügü rü tupaucaarü düxétüwa Zacaríaü nananguxêegü. Rü nügüna nacagüe ga tacücèx na tama paxa yéma ínaxüxüxü. ²² Rü yexguma Zacaría tupaucawa íxüüxgu, rü taxucürüwa duüxügümaã nidexa, yerü nangega. Rü númagü ga duüxügü rü nüxü nicuèxãchitanü ga tacüxü na nadauxü ga Zacaría ga tupaucaarü aixepena. Rü Zacaría rü naxmèxmaã duüxügüxü nüxü nacuèxêe ga tacü nüxü na üpetüxü, yerü nangega. ²³ Rü yexguma Zacaría naguxêegu ga na naxüãxü ga Tupanaärü puracü ga tupauca ga taxünewa, rü wenaxärü napatacèx nataegu. ²⁴ Rü yemawena rü Zacaría namèx ga Erichabé rü ixãxãcü. Rü ngípatagu irüxãüêcha, rü wüximêëxpüx ga tauemacü taguma düxétüwa íxü. ²⁵ Rü ngíxícatama ngígürügü: —Cori ya Tupana rü poraãcü choxü narüngüxêe. Rü ñuxma rü marü tãütáma chixri chauchiga nidexagü i duüxügü naxcèx na changexacüxü —ngígürügü.

Wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxücüãx nüxü nixu ga Ngechuchuarü buxchiga

²⁶ Rü 6 ga tauemacü marü ngíxü mexgu ga Erichabé ga yema na naxãxãcüxü, rü Gariréaanewa yexmane ga íãne ga Nacharétuwa Tupana nanamu ga norü orearü ngeruü ga

Gabi. ²⁷ Rū ngĩxūtawa naxū ga wūxi ga pacū ga taguma yatū ngĩmaã maũxcū. Rū María nixĩ ga ngĩega. Rū ngĩma rü ixãtechaũ namaã ga wūxi ga yatū ga Yúchegu ãegacū. Rū nūma ga Yúche rü nuxcūmaũcū ga ãëxgacū ga Dabítanũxũ nixĩ. ²⁸ Rū yema nachica ga María nawa yexmaxūgu naxūcu ga Gabi, rü ñanagürü ngĩxũ: —Nuxmaë Pa Maríax. Tupana rü poraãcū cumaã nataãë. Rū Cori ya Tupana rü cuxūtawa nangëxma, rü guxũ i ngexũgüarü yexera marü cuxũ narüngũxëë —ñanagürü. ²⁹ Natürü yexguma María nüxũ dëuxgu ga yema daxũcũãx ga Tupanaärü orearü ngeruũ, rü namaã iþaixãchiãë ga yema norü ore ga ngĩmaã nüxũ yaxuxũ. Rū ngĩgüãëwa nagu irüxĩnũ ga tũxcũ yemaãcū ngĩxũ na namoxëxũ. ³⁰ Rū yexguma ga Gabi rü ñanagürü ngĩxũ: —Pa Maríax, tama name na cumuũxũ, erü Tupana rü poraãcū cumaã nataãë. ³¹ —Rü ñuxma rü tá tauemacü cuxũ inayarütaxu, rü tá cuxããcū, rü tá nayatü i cuxacü. Rū Ngechuchugu tá cunaxüéga. ³² —Rü nūma rü wūxi ya ãëxgacū ya taxüchicü tá nixĩ. Rū Tupana ya Taxüchicü Nane tá nixĩ i naega. Rū Cori ya Tupana rü tá nuxcūmaũcū ga ãëxgacū ga Dabírü ãëxgacũxũ nayaxĩxëë. ³³ —Rü nūma rü guxũgutáma Yudiugüarü ãëxgacü nixĩ. Rū tagutáma Ínanguxuchi na ãëxgacü na yĩixũ —ñanagürü. ³⁴ Rū yexguma ga María rü Gabina ica, rü ngĩgürügü: —¿Ñuxãcū tá nixĩ i ngëma na chaxãxãcũxũ, erü tauta chaxãte? —ngĩgürügü. ³⁵ Rū nūma ga Gabi rü ngĩxũ nangãxũ, rü ñanagürü: —Tupanaãë i Üünexũ tá cuxna nangu. Rū Tupana ya Tacüarü pora rü wūxi i caixanexürü tá cugu nayangaixema. Rū ngëmacëx ngëma õxchana i namaã cuxãxãcũxũ rü Tupanapëxewa mecüxüchi tá nixĩ, rü Tupana Nanemaã tá nanaxugü i duũxügü. ³⁶ —Rü cutanũxũ i Erichabé rü marü ixãxãcū woo marü yaguãxchirëx na yĩixũ. Rü woo ga duũxügü rü:

“Tagutáma ixãxãcū” ñanagürügü ngĩxũ, natürü i ñuxma rü marü 6 ya tauemacü ngĩxũ name na marü naxãxãcũxũ. ³⁷ —Erü Tupanaãxũ rü taxuũma naguxcha —ñanagürü. ³⁸ Rū yexguma ga María rü ngĩgürügü: —Chorü Cori ya Tupanaärü duũxũ chixĩ i chomax. Rü marü name i chomaã nanaxü i ngëma chomaã nüxũ quixuxũãcūma —ngĩgürügü. Rū yexguma ngĩxna Ínixü ga yema Tupanaärü orearü ngeruũ ga daxũcũãx ga Gabi.

María rü Erichabéxütagu inaxũãne

³⁹ Rū yexgumaũcüü ga María rü paxama nawa ixũ ga guma ñãne ga Zacaríapata nawa yexmane ga Yudéaaneärü dauxchitawa. ⁴⁰ Rū Zacaríapatawa ingu, rü iyaxücu, rü Erichabéxũ irümoxë. ⁴¹ Rū yexguma Erichabé nüxũ ñnügü ga

Maríaarü moxê, rü ngîrû õxchana ga ngîânüwa yexmaxü rü nixîãxcüü. Rû Tupanaãê ga Üünexü rü Erichabéna nangu. ⁴² Rû yexguma ga Erichabé rü tagaãcü Maríaü ngîgürügü: —Guxü i ngexügüarü yexera Tupana cuxü narüngüxêê. Rû ngëxgumarüü ta cunexü narüngüxêê. ⁴³ —¿Tacüwa chame na nuã chauxütagu cunaxüânexü? Pa Chorü Cori Naêx. ⁴⁴ —Erü ngëxguma nüxü chaxînügu i curü moxê, rü chauxacü i chauanüwa ngëxmaxü rü norü taãemaã nixîãxcüü. ⁴⁵ —Cuma rü cutaãê erü nüxü cuyaxõ i norü ore ya Tupana. Rû ngëmacèx Tupana tá nayanguxêê i ngëma ore i cumaã nüxü yaxuxü —ngîgürügü ga Erichabé. ⁴⁶ Rû yexguma ga María rü ngîgürügü: —Choma rü chauãêwa poraãcü Tupanaxü chicuèxüü. ⁴⁷ —Rü chorü Cori ya chorü Maxêêruümaã chataãêxüchi. ⁴⁸ —Rü woo wüxi i Tupanaärü duüxü i ngearü dîeruãxê chixî, natürü Tupana chaugu narüxînü. Rû ñuxmaücüü i duüxügü rü taãëxcümaã guxügutáma choxü naxugüe. ⁴⁹ —Erü Tupana ya Poracü rü taxü i mexü chauxcèx naxü. Rû naxüüne i naega ya Tupana. ⁵⁰ —Rü nüma ya Tupana rü guxügutáma nüxü tangechaütümüügü ya guxáma ya yíxema aixcüma nüxü muêxê. ⁵¹ —Rü guxü ga norü poramaã tüxü narüyexera ga guxema tügütama icuèxüügüxe. ⁵² —Rü marü ínanawoxü ga yema ãëxgacügü ga nügü icuèxüügüxü. Natürü guxema duüxëgü ga tama tügü icuèxüügüxe, rü poraãcü tüxü narüngüxêê. ⁵³ —Rü guxema tüxü nataxúxe, rü muxüma tüxna naxã. Natürü guxema muärü dîeruãxgüxe rü taxuüma tüxna naxããcüma tüxü ínimugü. ⁵⁴ —Rü poraãcü nüxü narüngüxêê ga norü duüxügü ga Yudíugü. Rü tama nüxü inarüngüma na nüxü ingechaütümüügüxü, yexgumarüü ga nuxcümaügüxü ga tatanüxümaã na inaxunetaxü. ⁵⁵ —Yerü yemaãcü inaxuneta namaã ga tórü oxí ga Abráü rü namaã ga tatanüxügü na guxügutáma tüxü nangüxêêxü —ngîgürügü ga María. ⁵⁶ Rû tomaëxpüx ga tauemacü Erichabéxütagu irüxãüx ga María. Rû ñuxüchi ngîpatacèx itaegu.

Cuáü ga baiüxêêruüärü buxchiga

⁵⁷ Rû nawa nangu ga ngunexü ga na naxíraxacüxü ga Erichabé. Rû nayatü ga ngîxãcü. ⁵⁸ Rû yexguma nüxü nacuèxgügu na ñuxãcü Tupana ngîmaã mecümaxü, rü ngîrû ngaicamagu pegüxü ga duüxügü rü ngîtanüxügü rü ngîxü ínayadaugü, rü ngîxü narümoxëgü rü ngîxü nayataãëgüxêê. ⁵⁹ Rû 8 ga ngunexüguwena rü ínayawiechëxmüpëxechiraügü ga guma ngîne. Rû nanatü ga Zacaríagu nanaxüégagüchaü ga duüxügü. ⁶⁰ Natürü naê ga Erichabé rü tama inaxwèxe. Rû ngîgürügü: —Narümemae nixî i Cuáügu tanaxüéga —ngîgürügü. ⁶¹ Rû duüxügü rü ñanagürügü ngîxü: —¿Tüxcüü

cunaxwèxe i ngēma naega? Erü cutanüxütanüwa rü tataxuma ya texé ya ngēmāgu āegaxe —ñanagürügü. ⁶² Rü yexguma ga duüxügü rü naxmēxwa nanatü ga Zacaríana nacagüe ga tacü rü naegagu tá na naxüégaãxü. ⁶³ Rü yexguma ga Zacarí rü poperaxü naxuneta na yexma na naxümatüãxücèx ga naega. Rü yexma nanaxümatü, rü ñanagürü:

“Cuáú tá nixí i naega”, ñanagürü ga namatü. Rü guxüma ga duüxügü rü nabaixächiãégü ga yexguma yema naegaxü nadaugügu. ⁶⁴ Rü yexgumatama wenaxärü nidexa ga Zacarí. Rü inanaxügü ga Tupanaxü na yacuèxüüxü. ⁶⁵ Rü yemacèx guxüma ga yema duüxügü ga norü ngaicamagu āpatagüxü rü poraäcü nabaixächiãégü. Rü guxüwama ga yema naānewa ga Yudéaanewa rü duüxügü nüxü nixuchigagü ga yema ngu-petüxü. ⁶⁶ Rü guxüma ga nüxü cuächigagüxü ga yema ngu-petüxü, rü nügüãxēwa nāgu narüxīnūēēcha, rü ñanagürügü: —¿Tacü tá nixí i ngēma buxü? Erü Tupana rü aixcüma naxütawa nangēxma —ñanagürügü.

Zacarí rü Tupanaxü nicuèxüü

⁶⁷ Rü nanatü ga Zacaríana nangu ga Tupanaãe i Üünexü. Rü nüxü nixu ga yema ore ga Tupana namaã nüxü ixüxü. ⁶⁸ Rü ñanagürü: —Name nixí i nüxü ticuèxüügü ya tórü Cori ga nuxcümaücü ga tórü oxí ga Iraéarü Tupana. Erü núma tatanüwa nangu na tüxü yamaxēxēxücèx i yixema i norü duüxügü na ixügüxü. ⁶⁹ —Rü ngēmācèx tüxna nanamu ya wüxi ya poracü ya tórü maxēxēēruü ga nuxcümaücü ga norü duüxü ga Dabítanüxüwa ne ücü. ⁷⁰ —Rü yemaäcü Tupana tamaã inaxuneta nawa ga yema nuxcümaügüxü ga norü orearü uruügü ga üünegüxü. ⁷¹ —Rü yema orearü uruügüwa nüxü nixu rü tá tüxü ínangüxüxēē naxmēxwa i tórü uwanügü rü guxüma i ngema duüxügü i taxchi aiexü. ⁷² —Rü nuxcümaügüxe ga tórü oxigümaã nüxü nixu na nüxü tangechaütümüügüxü rü tagutáma nüxü iyanangümaxü ga yema tümamaã inaxunetaxü. ⁷³⁻⁷⁵ —Rü yemaäcü ga Tupana rü nuxcümaücü ga tórü oxí ga Abráümaã inaxuneta. Rü namaã nüxü nixu rü tá tüxü ínangüxüxēē nüxna i tórü uwanügü na tama imuüēäcüma naxüxücèx i Tupanaärü puracü rü aixcüma mecü na ixügüxü napēxewa i guxü i tórü maxüwa i wüxichigü i ngunexügu —ñanagürü ga Zacarí. ⁷⁶ Rü ñanagürü ta: —Cumax, Pa Chaunex, rü Tupana ya Taxüchicüarü orearü uruümaã tá cuxü naxugü. Erü cuma rü tá Corixüpa yoxni duüxügümaã nüxü quixu i nachiga ya Cori. ⁷⁷ —Cuma rü Coriarü duüxügüxü tá nüxü cucuèxēē na Tupana tá nüxü nüxü ngechaüxü i norü pecadugü na ngēmaäcü nayauxgüãxücèx i maxü i taguma gúxü. ⁷⁸⁻⁷⁹ —Erü nüxü tangechaütümüügü ya

Tupana ya poraãcü tüxü ngechaücü. Rü ngẽmacèx daxüguxü i naãnewa taxcèx ne nanamu i ñoma i naãneãrü ngóonexẽẽruü i ngexwacaxüxü na nangóonetanüxẽẽãxücèx i ngẽma duüxügü ga noxri guxüguma norü chixexügagu ãücümaxüwa yexmagüxü. Rü nüma tá tüxü narüngüxẽẽ na Tupanamaã rüngüxmüëxücèx —ñanagürü ga Zacaría. ⁸⁰ Rü yema buxü rü niyachigü rü wüxichigü ga ngunexügu yexeraãcü Tupanaxü nicuáchigü. Rü dauxchita ga ngextá taxúema íxãpataxüwa nayexma ñuxmata yema ngunexüwa nangu ga na Yudíugüxü nügü nacuèxẽẽxü.

2

Ngehuchuarü buxchiga

(Mt 1.18-25)

¹ Rü yexguma Agutu ãëxgacü ga tacü ixíxgu ga Dumawa, rü nanaxunagü ga na yaxugüãxü ga guxüma ga duüxügü ga guxü ga naãnewa. ² Rü yema nüxíraüxü ga duüxügüarü ugüchiga, rü nanaxü ga yexguma Quirinu ãëxgacü ixíxgu ga Chíriaarü naãnewa. ³ Rü guxüma ga duüxügü rü wüxichigü norü ñãne ga nagu nabuxünewa nixüchigü ga yéma na yaxugüãxücèx. ⁴ Rü yemacèx ga Yúche rü Gariréaanewa yexmane ga ñãne ga Nacharétuwa ínaxüxü, rü Yudéaarü naãnewa yexmane ga ñãne ga Beréüwa naxü. Rü guma nixí ga ñãne ga nuxcümaücü ga ãëxgacü ga Dabí nagu buxüne. Rü yemacèx nixí ga Yúche ga yéma naxüxü, yerü Dabítanüxü nixí ga nümax. ⁵ Rü Beréüwa naxü ga Yúche na yaxugüxücèx wüxigu ngímaã ga María ga ngímaã naxãmèxchaücü. Natürü ga María rü itacharaü ga na naxãxãcüxü. ⁶ Rü yexguma Beréüwa nayexmagüyane, ngíxna nangu ga ngírü ngunexü ga na naxíraxacüxü ga María. ⁷ Rü yexma nabu ga nüxíraücü ga ngíne. Rü naxchápenüümaã inanunque. Rü wüxi ga wocaarü chibüchicagumare inacanagüxẽẽ, yerü marü guxüma nixããcu ga ucapu nawa ga guma pegüpataü.

Tupanaãrü orearü ngeruü ga daxüçüãx rü carnerugüarü dauruüçèx nangox

⁸ Rü Beréüãrü ngaicamana nayexmagü ga ñuxre ga carnerugüarü dauruügü ga chütacü nachitaüwa norü carnerugüna ídaugüxü. ⁹ Rü ngürüãchi yema carnerugüarü dauruügücèx nangox ga wüxi ga orearü ngeruü ga daxüçüãx. Rü Cori ya Tupanaãrü üüne rü nawa nayexma rü yemacèx poraãcü nangóone. Rü yema carnerugüarü dauruxügü rü poraãcü namuüë. ¹⁰ Natürü yema orearü ngeruü ga daxüçüãx, rü ñanagürü nüxü: —¡Tãxü i pemuüëxü! erü pexcèx nuã chanange i wüxi i ore i mexèchixü i guxü i duüxügüarü taãëxẽẽruü tá ixíxü. ¹¹ —Erü ñuxma rü Beréügu nabu ya perü

maxëxëëruũ. Rũ nüma rũ Cori ya Cristu nixĩ. ¹² —Rũ ñaã tá nixĩ i perũ cuèxruũ. Rũ tá nüxũ ipeyangau i wüxi i õxchana i naxchápenüũmaã nuquexũ rũ wocaruũ chibüchicagu caxũ —ñanagürũ. ¹³ Rũ yexgumatama ngürüãchi yema daxüçüãx ga orearũ ngeruũxütawa nangox ga muxũma ga togü ga daxüçüãx ga orearũ ngeruũgü. Rũ Tupanaxũ nicuèxüũgü, rũ ñanagürügü: ¹⁴ —Rũ ñuxma rũ Tupanaxũ ínicuèxüũgü rũ ínataãëgü i daxüguxũ i naãnewa. Rũ pema i ñoma i naãnecüãx i Tupana pemaã taãëgüe, rũ name nixĩ i pegümaã perüngüxmüë —ñanagürügü. ¹⁵ Rũ yexguma daxüwa naxĩxguwena ga yema orearũ ngeruũgü rũ yema carnerugüarũ dauruũgü rũ nügümaã ñanagürügü: —¡Ngĩxã ítayadau i Beréüwa i ngëma ngupetüxũ i Cori ya Tupana tamaã nüxũ ixuxũ nawa i norũ orearũ ngeruũgü! —ñanagürügü. ¹⁶ Rũ paxa inaxĩãchi, rũ yéma naxĩ. Rũ yexma inayangaugü ga Yúche rũ María rũ guma bucü ga wocaruũ chibüchicagu cacü. ¹⁷ Rũ yexguma yema bucüxũ nadaugügu ga yema carnerugüarũ dauruũgü, rũ duũxüğümaã nüxũ nixugüe ga yema ore ga Tupanaãrũ orearũ ngeruũ ga daxüçüãx namaã nüxũ ixuxũ ga guma bucüchiga. ¹⁸ Rũ guxũma ga duũxüğü ga nüxũ ñnüèxũ ga yema carnerugüarũ dauruũgüarũ ore rũ namaã nabaixãchiãëgü. ¹⁹ Natürũ ga María rũ inayaxu ga guxũma ga yema ngupetüxũ rũ ngĩãëgu namaã inguxũ rũ nagu irüxĩnüècha. ²⁰ Rũ nawoegu ga yema carnerugüarũ dauruũgü. Rũ taãëcüma Tupanaxũ nicuèxüũgü naxcèx ga guxũma ga yema nüxũ naxĩnüèxũ rũ nüxũ nadaugüxũ yerü aixcüma yema orearũ ngeruũ ga daxüçüãx namaã nüxũ ixuxũãcüma nangupetü.

Bucü ga Ngechuchu rũ tupauca ga taxünewa nanagagü

²¹ Rũ yexguma 8 ga ngunexũ nüxũ yexmagu ga na nabuxũ ga õxchana, rũ ínanawiechëxmüpëxechiraũgü. Rũ Ngechuchugu nanaxüëgagü. Rũ yematama nixĩ ga naëga ga daxüçüãx ga Tupanaãrũ orearũ ngeruũ Maríamaã nüxũ ixuxũ ga tauta namaã naxãxãcügu. ²² Rũ yexguma marü yanguxgu ga yema ngunexũ na tupauca ga taxünewa Tupanapëxewa na nügü yamexëëgüxũ rũ yéma naxĩ na yemaãcü Tupanapëxewa yanguxëëgüãxüçèx ga yema Moĩchëarũ mugü nüxũ ixuxürüũ. Rũ Yerucharéüwa ga tupauca ga taxünewa nanagagü ga guma bucü na Tupanana namugüãxüçèx. ²³ Rũ yemaãcü nanaxüğü yerü Tupanaãrũ mugüwa naxümatü, rũ ñanagürü:

“Ngëxguma wüxi i nge rũ nayatügu i nüxĩraũxũ i ngĩxãcü, rũ name i Cori ya Tupanana inamu”, ñanagürü. ²⁴ Rũ yéma naxĩ rũ yéma nanagagü ga taxre ga muxtucugü ga yexwacèx yaexũ, na Tupanacèx nadaiãxüçèx ga paigü ga tupaucawa, yerü yema ñanagürü ga Tupanaãrũ

mugüwa. ²⁵⁻²⁶ Rü yexgumaücüü Yerucharéügu naxächüü ga wüxi ga yatü ga Chimeügu äegacü. Rü wüxi ga yatü ga mecümacü nixi ga nümax, rü aixcüma Tupanaxü ngechaücü nixi. Rü nüma rü guxüguma ínananguxêê na ñuxguacü tá ínanguxü ya Yudiügüarü nguxüxêêruü ya Cristu. Rü Tupanaãê i Üünexü rü Chimeüxütawa nayexma, rü nüxü nüxü nacuèxêê na táütáma nayuxü ega tama nüxü nadauxiragu ya Cristu ya Cori ya Tupana núma namucü. ²⁷ Rü yema ngunexügu rü tupauca ga taxünewa Chimeüxü naxüxêê ga Tupanaãê i Üünexü. Rü yéma nayexma ga Chimeü ga yexguma Yúche rü María tupaucawa nagagügu ga guma bucü ga Ngechuchu na Tupanana namugüãxücèx na yemaäcü yanguxêêgüãxücèx ga Moíchéarü mu. ²⁸ Rü Ngechuchuxü naganagü ga Chimeü. Rü Tupanaxü nicuèxüü, rü ñanagürü: ²⁹ —Pa Corix, ñuxma rü marü name na chayuxü, erü marü cuyanguxêê ga yema chomaã icuxunetaxü. ³⁰⁻³¹ —Rü chauxetümaãxüchi nüxü chadau ya daa Maxêêêruü ya guxü i duüxügücèx núma cunamucü. ³² —Rü nüma nixi i ngóonexêêruü naxcèx i guxüma i duüxügü i tama Yudiügü ixígüxü. Rü ñaã õxchanagagu rü togü i duüxügü tá nüxü nicuèxüügü i curü duüxügü i Yudiügü —ñanagürü. ³³ Rü Yúche rü María rü nabaixächiaëgü namaã ga Chimeüarü ore ga ñuxäcü guma õxchanachigamaã na yadexaxü. ³⁴ Rü yexguma ga Chimeü rü Tupanana naca na meã nüxü nangupetügüxücèx ga Yúche rü María rü guma õxchana. Rü ñanagürü ngixü ga María ga Ngechuchu naë: —Dücèx, daa õxchana rü tá nanamaxêêê i muxüma i Yudiügü, natürü ngëma tama nüxü yaxögüchaüxü rü tá inayarütauxe. Rü nüma rü wüxi i cuèxruü tá nixi i duüxügücèx, rü muxüma tá nüxü naxoe. ³⁵ —Rü ngëmaäcü tá nanangoxêêêama i guxüma i naãêwa nagu naxínüèxü i muxüma i duüxügü. Rü guxüma i ngëma tá ñaã õxchanaxü ngupetüxü rü ñoma wüxi i cüxchi i curü maxünewa yarüwáxürüü tá cuxü nangux, Pa Maríax —ñanagürü. ³⁶ Rü yéma ta iyexma ga wüxi ga ngecü ga Tupanaarü orexü ixucü. Rü Ana nixi ga ngíega. Rü Panuëxäcü iyixi, rü Ácherutanüxü iyixi. Rü marü yaguãxüchi iyixi. Rü yexguma napaxüchigutama ixáte. Natürü 7 ga taunecü- guxicatama ngítemaã iyarüxüüxü, yerü nayu ga ngíte. ³⁷ Rü yemaäcü wüxi ga yutecü ga yaguãxüchi iyixi, yerü 84 nixi ga ngírü taunecü. Rü taguma tupauca ga taxünewa íixüxü. Rü guxüguma ngunecü rü chütacü rü naxaureäcüma iyumüxêêcha. Rü yemaäcü Tupanaxü iyacuèxüü rü inataxêê. ³⁸ Rü yexgumatama Chimeü íidexayane, rü yéma ingu ga Ana. Rü Tupanana moxê ixã. Rü iinaxügü ga õxchana ga Ngechuchuchiga na yadexaxü napëxewa ga guxüma ga yema Yudiügü ga Yerucharéücüãx ga Cristuxü ínanguxêêgüxü na

norü nguxuchixêêruũ yĩxüçèx.

Ĩãne ga Nacharétucèx nawoegu

39 Rũ yexguma marũ yanguxêêgüãguwena ga guxũma ga yema Tupanaãrũ mugũ nüxũ ixuxũ, rũ Yúche rũ María rũ naxcèx nawoegu ga norũ ããne ga Nacharétu ga Gariréaanewa yexmane. 40 Rũ guma bucũ rũ niyachigũ, rũ yexeraãcü niporachigũ, rũ yexeraãcü nüxũ nicuáchigũ. Rũ Tupana rũ poraãcü nüxũ narüngüxêê.

Bucũ ga Ngechuchu rũ tupauca ga taxũnewa naxo

41 Nanatũ rũ naẽ rũ gucũ ga taunecũgu Yerucharéũwa taxĩxũ naxcèx ga Üpetüchigaarũ peta. 42 Rũ yexguma Ngechuchu 12 ga taunecũ nüxũ yexmagu, rũ Yerucharéũwa taxĩ namaã ga nanatũ rũ naẽ, yerũ yema nixĩ ga Yudíugücũma naxcèx ga Üpetüchigaarũ peta. 43 Rũ yexguma yagúechigagu ga Üpetüchigaarũ peta, rũ tümachiüçèx tawoegu ga nanatũ rũ naẽ. Natürũ ga Ngechuchu rũ tümãechita tüxna Yerucharéũgu narüxãũx. 44 Rũ tümã nüxũ tacuèxgũgu rũ yema muxũ ga duũxũgũ ga tümaweama ixĩxũtanüxũtanũgu naxã ga Ngechuchu. Rũ yemaãcü marũ itaxĩ ga wüxi ga ngunexũ. Natürũ yexguma naxcèx tadaugũgu tümatanüxũtanũgu rũ yema tüxũ cuèxgũxũtanũgu rũ tama nüxũ itayangaugũ. 45 Rũ yemacèx wenaxãrũ Yerucharéüçèx tawoegu na yexma naxcèx tayadaugüxüçèx. 46 Rũ tomaẽxpüx ga ngunexũguwena Ngechuchuxũ itayangaugũ ga tupauca ga taxũnegu. Rũ yema narũto natanũwa ga yema ngúexêêruũgũ ga Tupanaãrũ mugũwa nguxêêtaegüxũ, rũ inarüxĩnũ ga norũ nguxêêtae, rũ nüxna nicachigũ. 47 Rũ guxũma ga yema duũxũgũ ga Ngechuchuxũ ãnũẽxũ, rũ nabaixãchiãẽgũ na ñuxãcü nüxũ nacuèxüchixũ rũ meãma nangãxũãxũ. 48 Rũ yexguma nanatũ rũ naẽ nüxũ daugũgu rũ tabaixãchiãẽgũ. Rũ naẽ rũ ñatarũgũ nüxũ: —Pa Chaunex, ¿tüxcüũ tomaã ngexũ cuwagũ? Cunatũ rũ choma rũ poraãcü cuxcèx taxoegaãẽcũma cuxcèx tadaugüecha —ñatarũgũ. 49 Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ñanagürũ: —¿Tüxcüũ chauxcèx pedaugũ? ¿Tama êxna nüxũ pecuèx na woetama Chaunatüchiũwa tá changẽxmaxũ? —ñanagürũ. 50 Natürũ ga tümagũ rũ tama nüxũ tacuèxgüéga ga yema tümamaã nüxũ yaxuxũ. 51 Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ tümawe nataegu ga Nacharétuwa. Rũ guxũguma meã tümaga naxĩnũẽcha. Rũ naẽ ga María rũ ngĩãẽwa nagu irüxĩnũẽcha ga guxũma ga yema ngupetüxũ. 52 Rũ niyachigũ ga Ngechuchu, rũ yexeraãcü nüxũ nicuáchigũ. Rũ Tupana rũ namaã nataãẽ, rũ guxũma ga duũxũgũ rũ ta namaã nataãẽgũ.

3

Cuáŭ ga baiŭxêëruŭ nüxŭ nixu ga Tupanaarü ore ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxŭwa

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Cu 1.19-28)

¹ Rü yexguma Tibériu 15 ga taunecü Dumaarü âëxgacü yixŭxgu, rü yexguma nixŭ ga Põüchiu Piratu rü Yudéaaneärü âëxgacü yixŭ, rü Erode rü Gariréaaneärü âëxgacü yixŭ, rü naëneë ga Piripi rü Itúreaane rü Traconíteaneärü âëxgacü yixŭ, rü Lichániã rü Abiriniãaneärü âëxgacü yixŭ. ² Rü yexguma ga Aná rü Caipá rü paigüeru nixŭgü. Rü yexguma nixŭ ga Zacaría nane ga Cuáŭmaã yadexaxŭ ga Tupana ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxŭwa. ³ Rü guxŭma ga yema nachicagü ga Yudáŭcutüarü ngaicamana yexmagŭxŭgu nixŭgüchigü ga Cuáŭ. Rü duŭxŭgümaã nüxŭ nixuchigü na nüxŭ naxoexŭcèx ga nacümagü ga chixexŭ rü ínbaiŭxŭcèx na yemaãcü Tupana nüxŭ nüxŭ rüngümaxŭcèx ga norü pecadugü. ⁴ Rü guma nuxcümaŭcü ga Ichaxía ga Tupanaarü orearü uruŭ naxümatŭxŭrüŭ nixŭ ga nangupetŭxŭ. Yerü duŭxŭgüarü maxŭarü mexêëchigaxŭ nixu ga yexguma ñaxgu:

“Ngêma nachica i ngextá taxúema íxãpataxŭwa rü tá nangêxma i wüxi i duŭxŭ i ngema tagaãcüma ñaxŭ: ‘¡Pegü pemexêë naxcèx ya Cori! ¡Rü naxcèx ipeyanawêxãchixêë i perü maxŭ!’ ⁵ Rü guxãarü maxŭ rü tá inayarŭwêxãchi ñoma wüxi i ngatexŭ rügütaxŭrüŭ na iyawéxŭcèx i nama. Rü guxãma ya yíxema togüétüwa tügü ngêxmaxêëgüxe rü tá ítarŭxŭ ñoma wüxi ya mëxpüne rü wüxi i ngüchitaeru idoxochixêëxŭrüŭ. Rü guxŭma i nacüma i wüxŭ rü tá inayarŭwêxãchigü. Rü ngêma duŭxŭgüarü maxŭwa tama mexŭ rü tá nayamexêëgü. ⁶ Rü guxŭma i duŭxŭgü rü tá nüxŭ nadaugü ya yima Maxêëëruŭ ya Tupana núma namucü”,

ñanagürü ga Ichaxía ümatŭxŭ ga ore. ⁷ Rü yexguma Cuáŭxütawa naxŭxgu ga duŭxŭgü na ínbaiŭxêëãxŭcèx, rü nüma ga Cuáŭ rü ñanagürüama nüxŭ: —Pa Áxtapearü Duŭxŭgŭx ¿Rü ñuxãcü nagu perŭxŭnüe na naxchaxwa pibuxmŭxŭ i ngema poxcu i marü ingaicamaxŭ ega tama nüxŭ perŭxoegu i pecüma i chixexŭ? ⁸ —¡Rü meã pemaxê na ngêmaãcü guxŭma i duŭxŭgü nüxŭ daugŭxŭcèx na aixcüma marü nüxŭ perŭxoexŭ i pecüma i chixexŭ! Rü tama name i ñaperügügü:

“Tãütáma Tupana toxŭ napoxcue, erü Abráŭtanŭxŭ tixŭgü” ñaperügügü. Erü tama ngêmacèx nixŭ ya Tupana i duŭxŭgŭxŭ nayaxuxŭ. Rü pemaã nüxŭ chixu rü ngêxguma Tupana naxwêxegu rü tama nüxŭ naguxcha na daa nutawa

Abráútanüxü nanguxüxëëxü. ⁹ –Tupanaârü yuema rü marü íimemare na yadaxüãxücèx i ngëma nanetügü i tama mexü. Rü guxüma i nanetügü i chixearü õõxü rü tá nadaxü, rü ñuxüchi üxüwa tá ínagu –ñanagürü ga Cuáú. ¹⁰ Rü yexguma ga duüxügü rü Cuáúna nacagü, rü ñanagürügü: –¿Tacü éxna nixí i mexü na tanaxüxü? –ñanagürügü. ¹¹ Rü Cuáú rü nanangãxü rü ñanagürü: –Texé ya taxrearü gáuxüchiruãxë rü name nixí i texé ya tüxü nataxúxena tanaxã. Rü texé ya õnaãxë rü name nixí i texé ya ngearü õnaãxëmaã tangau i tumaârü õna –ñanagürü. ¹² Rü Cuáúxütawa naxí ta ga ñuxre ga yatügü ga Dumaârü ãëxgacücèx díëru ngíxü ideetanüxü. Rü nanaxwèxegü ga Cuáú na ínabaiüxëëxü. Rü Cuáúna nacagü, rü ñanagürügü: –Pa Ngúexëëruüx, ¿Tacü nixí i mexü na tanaxüxü i tomax? –ñanagürügü. ¹³ Rü Cuáú rü ñanagürü nüxü: –Tama name i ãëxgacü pemaã nüxü ixuxüârü yexera penayauxgü i díëru i duüxügüxütawa –ñanagürü. ¹⁴ Rü ñuxre ga churaragü rü ta Cuáúna nacagüe, rü ñanagürügü: –¿Toma rü tacü nixí i mexü na tanaxüxü? –ñanagürügü. Rü nanangãxü ga Cuáú rü ñanagürü: –Tama name i texéxü pexãxüneãcüma tumaârü ngëmaxügü pepuxü. Rü tama name i tacü rü doraxü tümachigaxü pixu na ngëmaãcü tumaârü ngëmaxügü pepuxüxücèx. Rü name nixí i ngëma díëru i ãëxgacü pexü ngímaã naxütanücümaãtama petaãëgü rü tama yexeracücèx ípeca –ñanagürü. ¹⁵ Rü yexguma ga duüxügü rü poraãcü ínananguxëëgü na paxa ínanguxü ga Tupana Nane ga Cristu. Rü nagu narüxínüë ga na bexmana Cuáú rü Cristu yíixü. ¹⁶ Natürü ga Cuáú rü guxãxü ñanagürü: –Aixcüma i choma rü dexáwamare pexü íchabaiüxëë, natürü tá ínangu i to i Tupanaârü orearü uruü, rü nüma tá pexna nananguxëë i Tupanaãë i Üünexü wüxi i üxüemarüü. Erü nüma rü poraãcü choxü narüyexera na ãëxgacü yíixü. Rü choma rü napëxewa rü taxuwama chame rü bai i norü chapatucunüârü wëgüwa chame. ¹⁷ –Rü nüma rü marü ínamemare na ñoma i naãnewa yadexechiãxücèx i norü duüxügü ñoma wüxi ya yatü trigu naãtüna idexechixürüü. Rü ngëmaãcü tá nayadexechi i ngëma noxrü ixígüxü na naxü- tawa nangëxmagüxücèx, natürü ngëma tama noxrü ixígüxü, rü tá ínangu nawa ya yima üxü ya taguma ixoxüne –ñanagürü. ¹⁸ Rü yema oremaã rü muxüma ga to ga ucuxëgümaã, rü Cuáú duüxügümaã nüxü nixu ga ore ga mexü ga Ngechuchuchiga. ¹⁹ Rü Cuáú rü ãëxgacü ga Erodexü nanga, yerü ngímaã naxãmèx ga Erodía ga naëneë ga Piripi namèx. Rü nananga ta naxcèx ga yema togü ga chixexü ga naxüxü. ²⁰ Natürü ga Erode rü tama Cuáúga naxínü. Rü yexeraxü ga chixexü naxü, yerü poxcupataüwa Cuáúxü namu.

Ngechucharü baiechiga

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Rü yexguma taxüta napoxcugu ga Cuáü, rü guxü ga duüxügüxü ínabaiüxëxyane, rü yexguma ta nixí ga Ngechuchuxü ínabaiexëxü. Rü yexguma Ngechuchu íyumüxëyane rü ningena ga daxüguxü ga naâne. ²² Rü Tupanaãe i Üünexü rü wüxi ga muxtucurüü inanago rü Ngechuchuna nangu. Rü daxüwa inanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü: —Cuma nixí, Pa Chaunex, i cuxü changechaüxüchixü rü cumaã chataãxü —ñaxü.

Ngechuchu ya Cristu natanüwa ngóxü ga duüxügüchiga

(Mt 1.1-17)

²³ Ngechuchu rü 30 ga taunecü nüxü nayexma ga yexguma ínaxügüãgu na guxüwama duüxügümaã nüxü yaxuxü ga Tupanaarü Ore. Rü duüxügü nagu narüxínüë rü Yúche nane nixí ga nümax.

Rü Yúche rü Erí nane nixí.

²⁴ Rü Erí rü Matáx nane nixí.

Rü Matáx rü Lebí nane nixí.

Rü Lebí rü Merequí nane nixí.

Rü Merequí rü Yana nane nixí.

Rü Yana rü Yúche nane nixí.

²⁵ Rü Yúche rü Matatía nane nixí.

Rü Matatía rü Amó nane nixí.

Rü Amó rü Naüü nane nixí.

Rü Naüü rü Echi nane nixí.

Rü Echi rü Nagaí nane nixí.

²⁶ Rü Nagaí rü Maãx nane nixí.

Rü Maãx rü Matatía nane nixí.

Rü Matatía rü Chemeí nane nixí.

Rü Chemeí rü Yuchéx nane nixí.

Rü Yuchéx rü Yudá nane nixí.

²⁷ Rü Yudá rü Yuanáü nane nixí.

Rü Yuanáü rü Récha nane nixí.

Rü Récha rü Chorobabé nane nixí.

Rü Chorobabé rü Charatía nane nixí.

Rü Charatía rü Nerí nane nixí.

²⁸ Rü Nerí rü Merequí nane nixí.

Rü Merequí rü Adí nane nixí.

Rü Adí rü Cocháü nane nixí.

Rü Cocháü rü Elmadáü nane nixí.

Rü Elmadáü rü Erú nane nixí.

²⁹ Rü Erú rü Yochué nane nixí.

Rü Yochué rü Erieché nane nixí.

Rü Erieché rü Yoriü nane nixí.

Rü Yoriü rü Matáx nane nixí.

Rü Matáx rü Lebí nane nixí.

³⁰ Rü Lebí rü Chimeüü nane nixí.

Rü Chimeüü rü Yudá nane nixí.

Rü Yudá rü Yúche nane nixí.

- Rü Yúche rü Yonáũ nane nixĩ.
 Rü Yonáũ rü Eriaquíũ nane nixĩ.
- 31 Rü Eriaquíũ rü Meréa nane nixĩ.
 Rü Meréa rü Ména nane nixĩ.
 Rü Ména rü Matáta nane nixĩ.
 Rü Matáta rü Natáũ nane nixĩ.
 Rü Natáũ rü Dabí nane nixĩ.
- 32 Rü Dabí rü Ichaxí nane nixĩ.
 Rü Ichaxí rü Obé nane nixĩ.
 Rü Obé rü Boó nane nixĩ.
 Rü Boó rü Cháru nane nixĩ.
 Rü Cháru rü Nachóũ nane nixĩ.
- 33 Rü Nachóũ rü Aminadá nane nixĩ.
 Rü Aminadá rü Admíũ nane nixĩ.
 Rü Admíũ rü Arni nane nixĩ.
 Rü Arni rü Esróũ nane nixĩ.
 Rü Esróũ rü Fare nane nixĩ.
 Rü Fare rü Yudá nane nixĩ.
- 34 Rü Yudá rü Acóbu nane nixĩ.
 Rü Acóbu rü Ichaá nane nixĩ.
 Rü Ichaá rü Abráũ nane nixĩ.
 Rü Abráũ rü Taré nane nixĩ.
 Rü Taré rü Nacúx nane nixĩ.
- 35 Rü Nacúx rü Cherúx nane nixĩ.
 Rü Cherúx rü Ragáu nane nixĩ.
 Rü Ragáu rü Peréx nane nixĩ.
 Rü Peréx rü Ebéx nane nixĩ.
 Rü Ebéx rü Cháru nane nixĩ.
- 36 Rü Cháru rü Caináũ nane nixĩ.
 Rü Caináũ rü Arpacháx nane nixĩ.
 Rü Arpachá rü Chéũ nane nixĩ.
 Rü Chéũ rü Noę nane nixĩ.
 Noę rü Laméx nane nixĩ.
- 37 Rü Laméx rü Matucharéũ nane nixĩ.
 Rü Matucharéũ rü Enóx nane nixĩ.
 Rü Enóx rü Yaréx nane nixĩ.
 Rü Yaréx rü Maararéx nane nixĩ.
 Rü Maararéx rü Caináũ nane nixĩ.
- 38 Rü Caináũ rü Enóx nane nixĩ.
 Rü Enóx rü Chex nane nixĩ.
 Rü Chex rü Adáũ nane nixĩ.
 Rü Adáũ rü Tupana nane nixĩ.

4

Ngechuchuxũ naxũ ga Chataná
 (Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

1 Ngechuchuxũtawa nayexma ga Tupanaãe i Üünexũ.
 Rü yexguma Yudáũchiüwa ínaxũächigu ga Ngechuchu, rü
 Tupanaãe i Üünexũ rü dauxchitawa ga ngextá taxúema
 íxãpataxũwa nanaga. 2 Rü yéma nayexma ga 40 ga ngunexũ.
 Rü ngoxo ga Chataná rü nüxũ naxũ. Rü yexguma yéma

nayexmagu rü taguma nachibü. Natürü ga yixcama rü nataiya. ³ Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü ñanagürü nüxü: —Ega aixcüma Tupana Nane quixigu, rü jdaa nutamaã nüxü ixu na pãuxü nanguxuchixücè! —ñanagürü ga Chataná. ⁴ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Tãütáma ðnamaãxica namaxë i duüxügü, natürü guxüma i ore i Tupana nüxü ixuxü tá nixi i duüxügüxü maxëxëxü”, ñanagürü. ⁵ Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü wüxi ga mèxpünechitaeruwa nanaga. Rü yéma paxaãchi nüxü nüxü nadauxëë ga guxüma ga nachiuñnegü ga ñoma ga naãnecüãx. ⁶ Rü Chataná rü ñanagürü nüxü: —Guxü i ñaã nachiuñnegü i mexü rü norü ngëmaxügü rü chi cuxna chanaxã. Erü choxrü nixi i guxüma i ñaãgü, rü tüxna chanaxã ya texé ya choma chorü me ixixë na tüxna na chanaxãxü. ⁷ —Rü ngëxguma chi chopëxegu cucaxãpüxügu rü choxü quicuëxüügu rü cuxrü chi nixi i guxüma i ñaã cuxü chawéxü —ñanagürü. ⁸ Natürü ga Ngechuchu rü nanangãxü, rü ñanagürü: —jChoxna ixügachi! Pa Chata- náx. Erü Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü: “jNüxü icuëxüü ya Cori ya curü Tupana, rü yimaãxüxicatama napuracü!”

ñanagürü. ⁹ Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü Yerucharéü ga iãnewa nanaga. Rü tupauca ga taxünetapëxegu nana-munagü. Rü ñanagürü nüxü: —Ega aixcüma Tupana Nane quixigu, rü jnuã cugü rütae! ¹⁰ —Erü Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Tupana tá nanamu i norü orearü ngeruügü i daxücüãx na cuxna nadaugüxücèx. ¹¹ Rü naxmëxmaã tá cuxü niyauxgü na tama tacü rü nutagu cunguxücèx”, ñanagürü. ¹² Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü ta: “jTama name i nüxü na cuxüxü ya Cori ya curü Tupana!”, ñanagürü. ¹³ Rü yexguma marü taxucürüwama Ngechuchuxü naxüxgu, rü nüma ga Chataná rü nüxna niña ñuxmata nüxü iyangau na ñuxãcü wena nüxü na naxüxü.

Ngechuchu rü Gariréaanewa inanaxügü ga norü puracü
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Rü Ngechuchu rü Gariréaanecèx nataegu. Rü Tupanaãë i Üünexü rü naxütawa nayexma rü poraãcü nanaporaxëë. Rü ga duüxügü rü nachiga nidexagü ga guxü ga yema naãnewa. ¹⁵ Rü wüxichigü ga iãneãrü ngutaquëxepataüğüwa rü nanguxëëtae. Rü guxüma ga duüxügü rü nüxü nicuëxüügü.

Nacharétuwa nayexma ga Ngechuchu
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

16 Rū Nacharétuwa naxū ga Ngechuchu. Rū guma nixī ga ãne ga nanatūgū nawa nayaxēēgūne. Rū ngūxchigaarū ngunexūgu rū ngutaquēxepataūgu naxūcu, yerū yema nixī ga nacūma ga guxū ga ngūxchigaarū ngunexūgu. Rū yéma inachi rū duūxūgūcèx nūxū nadaumatū ga Tupanaārū ore ga ūmatūxū. 17 Rū nūxna nanaxāgū ga popera ga Tupanaārū ore-arū uruū ga Ichaxía ūmatūxū. Rū yexguma yangenaātūāgu, rū nūxū inayangau ga ngextá ínaxūmatūxūwa ga ore ga ñaxū:

18 “Cori ya Tupanaāē rū chauxūtawa nangēxma. Rū nūma rū choxū naxuneta na nūxū chixuxūcèx i ore i mexū namaā i ngēma duūxūgū i ngearū ngēmāxūāxgūxū. Rū choxū namu na ngēma duūxūgū i pecadutūūwa ngēxmagūxūmaā nūxū na chixuxūcèx rū tá na ínanguxūxū. Rū choxū namu na chayadauchixetūxēēgūxūcèx i ngēma ingexetūgūxū rū na íchananguxūxēēxūcèx i ngēma duūxūgū i togūmēxēwa ngēxmagūxū. 19 Rū nūma choxū namu na duūxūgūmaā nūxū chixuxūcèx na Tupana nūxū rūngūxēēchaūxū i ngēma nūxū yaxōgūxū”,

ñanagūrū ga yema ore. 20 Rū yexguma ga Ngechuchu rū nūgūna nananuxāchiátū ga popera. Rū ngutaquēxepataūārū dauruūna nanaxā rū ñuxūchi ínarūto. Natūrū guxūma ga yema ngutaquēxepataūwa yexmagūxū ga duūxūgū rū nūxū narūdaunūēcha. 21 Rū yexguma ga Ngechuchu rū inanaxūgū ga na yadexaxū, rū ñanagūrū: —Ñuxmatama nixī i pepēxewa Tupana yanguxēēxū i ñāā ore ga Ichaxía ūmatūxū —ñanagūrū. 22 Rū guxūma ga duūxūgū rū meā Ngechuchuchiga nidexagū. Rū nabāixāchiāēgū namaā ga yema ore ga mexū ga namaā nūxū yaxuxū. Natūrū tama aixcūma nayaxōgūchaū. Rū yemacèx nūgūna nacagū rū ñanagūrūgū: —¿Taux ēxna daa yīxū ya Yúche nane? —ñanagūrūgū. 23 Rū Ngechuchu rū ñanagūrū nūxū: —Choma nūxū chacuèx rū tá chomaā penaxuxuchi i ngēma ore i ñaxū:

“Pa Duturux ¡Cugūtama rümexēē!” ñaxū. Rū ēxna tá choxū ñaperūgūgū:

“Yema mexū ga taxū ga nūxū taxīnūēxū ga Tupanaārū poromaā cuxūxū ga Capernáūwa, rū tanaxwēxe i nuā curū ãnewa rū ta na cunaxūxū”, ñaperūgūgū tá. 24 Rū nayadaxēē ga Ngechuchu na yadexaxū rū ñanagūrū: —Aixcūma pemaā nūxū chixu rū guxūma i Tupanaārū orearū uruū, rū norū ãnewatama i duūxūgū rū tama meā nanayauxgū. 25 —Rū aixcūma pemaā nūxū chixu rū Iraéanewa rū nayexma ga muxūchixūma ga ngexūgū ga iyutegūxū ga yexguma Eria maūxgu. Rū yexguma nixī ga tomaēxpūx ga taunecūarū ngāxū rū taguma napuxū, rū poraācū nangūxū ga taiya ga

guxũ ga ñaa nachixũanewa. ²⁶ —Natürũ ga Tupana rü tama wüxi ga Iraéanecũãx ga yutecũxõtawa Eriaxũ namu. Natürũ ngĩxõtawa nanamu ga yema yutecũ ga Charépacũãx ga Chidãũârũ ãñeârũ ngaicamagu áchiũcũ. ²⁷ —Rü yexguma namaũxgu ga Erichéu, rü Iraéanewa nayexmagũ ta ga muxũma ga duũxũgũ ga chaxũnemaã ãdaaweexũ. Natürũ taxuũma ga yema ãdaaweexũ ga Iraéanewa yexmagũxũ rü naxcèx nitaaneẽ. Rü Namáũ ga Chíríaanecũãxĩcatama nixĩ ga guma naxcèx yataanecũ —ñanagürũ ga Ngechuchu. ²⁸ Rü yexguma yema orexũ naxĩnũëgu, rü guxũma ga yema duũxũgũ ga guma ngutaquẽxepataũwa yexmagũxũ rü poraãcũ naxcèx nanuẽ. ²⁹ Rü inachigũ ga duũxũgũ rü Ngechuchuxũ ínatèxũchigũ ga guma ãñewa. Rü guma mèxpũne ga guma ãñe nawa yexmanechitaeruwa nanagagũ na yema yanataegũãxũcèx. ³⁰ Natürũ ga Ngechuchu rü norũ ngãxũtanũwa ínaxũxũãma, rü ínixũ.

*Wüxi ga yatũ ga ngoxo nawa yexmaxũchiga
(Mr 1.21-28)*

³¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü Gariréaaneârũ ãñe ga Capernáũwa naxũ. Rü ngũxchigaarũ ngunexũgu yema duũxũgũxũ nangúexẽẽ. ³² Rü duũxũgũ rü nabaixãchiãëgũ namaã ga norũ nguxẽëtae, yerũ Tupanaârũ poramaã nidexa. ³³ Rü guma ngutaquẽxepataũwa nayexma ga wüxi ga yatũ ga ngoxo nawa yexmaxũ. Rü aita yema naxũ, rü ñanagürũ: ³⁴ —¡Toxna ixũgachi! ¿Tũxcũũ totanũwa cuxũ, Pa Ngechuchux, Pa Nacharétucũãx? ¿Nuã cuxũ na toxũ cudèixũcèx? Choma cuxũ chacuèx na Tupana Nane ya Üünecũ na quĩxũ — ñanagürũ. ³⁵ Rü Ngechuchu nananga ga yema ngoxo rü ñanagürũ: —¡Iyarũngeèx rü ínaxũxũ nawa ya yima yatũ! — ñanagürũ. Rü yexguma ga yema ngoxo rü duũxũgũpèxegu nayanguxẽẽ ga guma yatũ, rü nawa ínaxũxũ. Natürũ tama nanapixẽẽ. ³⁶ Rü guxũma ga duũxũgũ rü nabaixãchiãëgũ. Rü nügũmücũgũmaãchigũ nachiga nidexagũ, rü ñanagürũgũ: — ¿Tãcũ rü ore nixĩ í ngẽma? Erũ ñaã yatũ rü aixcũma ngẽma ngoxogũmaã inacuèx rü poraãcũ nanamu. Rü nümagũ rü naga naxĩnũë, rü ínachoxũ —ñanagürũgũ. ³⁷ Rü guxũwama ga yema naãnewa rü Ngechuchuchigaxũ nixugũe ga duũxũgũ.

*Ngechuchu rü Chimáũ ga Pedru nèxècèx nayataanexẽẽ
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)*

³⁸ Rü guma ngutaquẽxepataũwa ínaxũxũ ga Ngechuchu rü Chimáũpatawa naxũ. Rü Chimáũ nèxè rü poraãcũ iyaxaxũne. Rü Ngechuchuna nacagũe ga ngĩxcèx na yataanexẽẽãxũcèx. ³⁹ Rü nüma rü ngĩxũtagu nayachi rü narũmèxãchi rü nananga

ga yema axüne. Rū yexgumatama igèuxāchi ga na yax-axünexū. Rū yexgumatama írūda, rū naxcèx inamexēē ga ōna.

Ngechuchu rū muxūma ga idaaweexūcèx nayataanexēē
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Rū yexguma marū yanaxūcuchaūgu ga üèxcū, rū Ngechuchuxūtawa nanagagū ga guxūma ga duūxūgū ga nagúxūraūxū ga daaweanemaā idaaweexū. Rū ga Ngechuchu rū wūxichigū ga yema duūxūgūxū ningōgū, rū yemaācū naxcèx nayataanexēēchigū. ⁴¹ Rū nanameēxēē ga muxūma ga duūxūgū ga idaaweexū ga ngoxo nawa yexmagūxū. Rū yema ngoxogū rū aita naxūe, rū ñanagūrūgū: —Cuma nixī i Tupana Nane quiūxū —ñanagūrūgū. Natūrū ga Ngechuchu rū nayangagū ga yema ngoxogū. Rū nūxna nanachuxu ga na yadexagūxū, yerū yema ngoxogū rū nūxū nacuèxgū na Cristu yīxū.

Ngechuchu rū nanaxunagū ga ore ga mexū ga ngutaquēxepataūwachigū
(Mr 1.35-39)

⁴² Rū yexguma noxri yangóonegu rū yema ñānewa ínaxūxū ga Ngechuchu. Rū wūxi ga nachica ga taxúema íxāpataxūwa naxū. Natūrū ga duūxūgū rū naxcèx nadaugū rū dūxwa naxūtawa nangugū. Rū nūxū nacèèxūgū ga tama na ínaxūxūxūcèx ga yema norū naānewa. ⁴³ Natūrū ga Ngechuchu rū ñanagūrū nūxū: —Taxucūrūwama petanūgu charūxāūēcha erū chanaxwèxe na náigū ya ñānegūwa ngēxmagūxū i duūxūgūmaā rū ta nūxū chixuxū na ñuxācū āēxgacū yīxū ya Tupana. Erū woetama ngēmacèx núma choxū namu —ñanagūrū. ⁴⁴ Rū yemaācū Ngechuchu nūxū nixuchigū ga ore ga ngutaquēxepataūgūwachigū ga guxūma ga Gariréaanewa.

5

Muxūma ga choxni na ínayauxūxūchiga
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Rū wūxicana ga yexguma naxtaxa ga Yenecharétuanacūwa nayexmagu ga Ngechuchu, rū muxūma ga duūxūgū rū naxūtawa nangugū. Rū dūxwa yéma nayaxāūtūgū, yerū nūxū naxīnūēchaū ga Tupanaārū ore. ² Rū Ngechuchu yéma nūxū nadau ga taxre ga ngue ga ingeācune. Rū guma nguegū rū naxnecūpechinūwa nanadagū, yerū ga pūchaetanūxū rū nūxna yéma ínachoū, yerū norū pūcha niyauxgū. ³ Rū wūxi ga guma nguegu nixūe ga Ngechuchu. Rū guma ngue rū Chimáūārū nixī. Rū Chimáūna naca ga naxnecūpechinūārū ngāxūtūwaxūra na nangeaxūcèx. Rū guma nguewa narūto ga Ngechuchu. Rū yéma inanaxūgū ga duūxūgūxū na

nangúexêêxũ. ⁴ Rũ yexguma yagúegagu ga Ngechuchu ga na yadexaxũ, rũ Chimáũxũ ñanagürü: —¡yéa ínamátamaxũwa namaã naxã ya daa ngue. Rũ ngema penatáe i perũ pũcha na choxnita piyauxgũxúcèx! —ñanagürü. ⁵ Rũ Chimáũ nanangãxũ, rũ ñanagürü nüxũ: —Pa Ngúexêêruũx, ngewèx rũ guxũ i chütaxũ rũ tapũchae, natürü taxuũma i choxni tiyaxu. Natürü ñuxma na choxũ cumuxũ rũ wena táxarũ íchanatáe i chorũ pũcha —ñanagürü. ⁶ Rũ yexguma ínatáegüãgu ga norũ pũcha, rũ muxũma ga choxni ínayauxũ. Rũ düxwa narügáuxchaũ ga norũ pũcha yerü namuxũchi ga choxni. ⁷ Rũ naxmëxmaã náí ga nguewa yexmagũxũ ga natanüxügücèx nacagü na nüxũ yanangüxêêgũxúcèx. Rũ yéma naxĩ ga yema natanüxügü ga naxcèx nacagũxũ. Rũ nanaxüãcugü ga guma taxre ga ngue rũ wixgutaèx inangutaügü yerü namuxũchi ga choxni. ⁸ Rũ yexguma yemaxũ nadèuxgu ga Chimáũ ga Pedru, rũ Ngechuchupëxegu nayacaxãpũxũ, rũ ñanagürü nüxũ: —¡Choxna ixügachi! Pa Corix. Erü choma rũ wüxi i duũxũ i pecaduãxũ chixĩ —ñanagürü. ⁹ Rũ yema ñanagürü ga Chimáũ yerü nüma rũ guxũma ga natanüxügü rũ namaã nabaixãchiãègü ga yema muxũma ga choxni na ínayauxũxũ. ¹⁰ Rũ nabaixãchiãègü ta ga Chimáũmücügü ga Chaũtiãgu rũ Cuãũ ga Zebedéu nanegü. Natürü Ngechuchu rũ Chimáũxũ ñanagürü: —¡Tãxũ i cumuũxũ! Erü ñuxmacürüwa rũ tá choxũ cupuracü na chauxütawa cunagagũxúcèx i duũxügü —ñanagürü. ¹¹ Rũ yexguma naxãnacüwa namaã nangugüga ga naweügü, rũ yéma nanawogü ga norũ guxũma rũ Ngechuchuwe narüxĩ.

Ngechuchu rũ wüxi ga rüchaxünexüçèx nayataanexêê
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Rũ yexguma wüxi ga yéma yexmagüne ga ñãnewa nayexmagu ga Ngechuchu, rũ yéma naxütawa nangu ga wüxi ga yatü ga chaxünemaã idaawexũ. Rũ yexguma Ngechuchuxũ nadèuxgu rũ napëxegu nayacaxãpũxũ rũ yexma nanangücuchi. Rũ Ngechuchuxũ nacèèxũ, rũ ñanagürü: —Pa Corix, ngëxguma cuma cunaxwèxegu, rũ cuxũ natauxcha na choxũ curümexêêxũ nawa i chorũ ñaawe —ñanagürü. ¹³ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ nüxũ ningögü, rũ ñanagürü nüxũ: —Ngü, chanaxwèxe. ¡Rüme! —ñanagürü. Rũ yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu, rũ naxcèx nitaane ga yema yatü ga chaxüneãxũ. ¹⁴ Rũ Ngechuchu nanaxucuxê rũ ñanagürü nüxũ: —¡Dücèx, taxúemaãtãma nüxũ quixu, natürü paixũ cugü yadauxêê na curümexũ rũ yanguxêê i ngëma Tupana Moíchéwa nüxũ ixuxũ na duũxügü nüxũ cuãxúcèx na marü curümexũ nawa i curü ñaawe! —ñanagürü. ¹⁵ Natürü ga Ngechuchuchiga rũ guxũwama ninguchigüama. Rũ

muxüma ga duüxügü rü naxcèx naxïtaquëxegü na norü orexü naxïnüëxücèx, rü naxcèx na yataaneëxëãxücèx ga norü ðaawegüwa. ¹⁶ Natürü Ngechuchu rü ñuxguacü rü ngextá taxúema íxãpataxüwa naxüüxü. Rü yéma nayayumüxëxü.

Ngechuchu rü wüxi ga yatü ga nawãixãchicücèx nayataanexëë

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Rü wüxi ga ngunexü Ngechuchu ínguxëëtaeyane, rü yéma narütogü ga ñuxre ga Parichéugü rü ñuxre ga ngúexëëruügü ga Moïchéarü mugümaã nguxëëtaegüxü ga guxü ga Gariréaaneãrü ñanexãcügüwa ne íxü, rü Yudéaanewa ne íxü, rü Yerucharéüwa ne íxü. Rü Tupana rü poraãcü Ngechuchüwa inanawëx ga norü pora rü muxüma ga idaaweexü narümeëxëë. ¹⁸ Rü Ngechuchuxütawa nangugü ga ñuxre ga yatügü, rü naxcèx yéma nanangetaügü ga wüxi ga yatü ga nawãixãchicü. Rü ípatagu nanangecuchitaügüchaü na Ngechuchupëxegu yaxütaügüãxücèx. ¹⁹ Natürü taxuacüma yexma nanangecuchitaügüéga, yerü namuxüchi ga duüxügü. Rü yemacèx ñacèxwëxgu naxïgü. Rü meãma Ngechuchu íyexmaxüetüwa ínanapogüãxügü ga guma ípata. Rü yéma duüxügütanüwa Ngechuchupëxewa ínanachüxüetaügü ga guma nawãixãchicü. ²⁰ Rü yexguma Ngechuchu nüxü dëuxgu ga na nüxü yaxögüãxü ga yema yatügü, rü ñanagürü guma nawãixãchicüxü: —Pa Chaunex, marü cuxü nüxü changechaü i curü pecadugü —ñanagürü. ²¹ Natürü yema ngúexëëruügü ga Moïchéarü mugüarü nguxëëtaeruügü rü Parichéugü, rü nagu narüxïnüë, rü nügüãëwa ñanagürügü: —¿Tacü nixï i ñaã yatü ecèx Tupanamaã chixexü yaxugüxü? Erü taxúema pora tüxü nangëxma na duüxügüaxü pecaduxü tangechaüxü. Rü Tupanaxïcatama nixï ya nüxü nangëxmacü i ngëma pora —ñanagürügü naãëwa. ²² Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuèx ga tacügu na ínaxïnüëxü. Rü yemacèx ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü ngë-magu perüxïnüë i pemax? ²³ —¿Tacü nixï irütauxchamaëxü na namaã nüxü ixuxü ya daa yatü ya nawãixãchicü:

“Curü pecadugü rü marü cuxü nüxü changechaü”, rü ëxna:

“¡Inachi rü íxü!” ñágüxü nüxü? ²⁴ —Natürü ñuxma rü tá pexü nüxü chadauxëë na Chaunatü núma choxü muxü na duüxügüaxü nüxü changechaüxücèx i norü pecadugü —ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxguwena rü guma nawãixãchicüxü ñanagürü: —Cumaã nüxü chixu rü ¡inachi, rü nayaxu i curü caruü, rü cupatawa naxü! —ñanagürü. ²⁵ Rü yexgumatama guxü ga duüxügüpëxewa inachi ga guma nawãixãchicü. Rü nanayaxu ga norü caruü ga nagu nacaxü. Rü Tupanaxü yacuèxüüchigüãcüma napatawa naxü.

²⁶ Rū guxūma ga duūxūgū rū nabaixāchiāēgū. Rū Tupanaxū nicuēxūgū. Rū poraācū namuēēācūma ñanagūrūgū: — Ñuxma rū nūxū tadaugū i ñuxre i Tupanaārū puracūgū i aixcūma mexēchixūgū —ñanagūrūgū.

Lebícex naca ga Ngechuchu

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Rū yemawena ga Ngechuchu rū ínaxūxū ga guma ĩwa. Rū wūxi ga yatū ga Dumaārū āēxgacūcēx dīēru ngīxū idee-tanūxūxūtawa naxūpetū. Rū guma yatū rū Lebí nixī ga naēga. Rū yéma dīēru ngīxū ínadxūwa narūto. Rū Ngechuchu rū ñanagūrū nūxū: —¡Chowe rūxū! —ñanagūrū. ²⁸ Rū inachi ga Lebí, rū yéma nanatēx ga norū guxūma, rū Ngechuchuwe narūxū. ²⁹ Rū yixcama ga Lebí rū Ngechuchucēx napatawa wūxi ga taxū ga ōna naxū. Rū muxūma ga yatūgū ga Lebírū dīēruarū degūwa puracūexū, rū muxūma ga togū ga duūxūgū rū ta yéma mechawa narūtogū. ³⁰ Natūrū ga yema Parichéugū rū ngúexēēruūgū ga Moīchéarū mugūarū nguxēētaeruūgū, rū inanaxūgūe na Ngechuchuarū ngúexūgūchigagu chixri yadex-agūxū. Rū ñanagūrūgū: —¡Tūxcūū wūxiwa pechibūe rū namaā pexaxegū i ngēma yatūgū i Dumaārū āēxgacūcēx dīēru ngīxū dexū rū ngēma pecaduāxgūxū? —ñanagūrūgū. ³¹ Rū Ngechuchu nanangāxū, rū ñanagūrū nūxū: —Ngēma poraexū rū taxucēxma duturu nanaxwēxegū, natūrū ngēma idaaweexū nixī i duturu naxwēxegūxū. ³² —Choma rū tama mexūgūna na chaxuxūcēx nixī i nūma chaxūxū, natūrū pecaduāxgūxūna na chaxuxūcēx nixī i nūma chaxūxū na ngēmaācū nūxū naxoexūcēx i nacūmagū i chixexūgū rū Tupanawe naxīxū —ñanagūrū.

Ngechuchuna nacagūe ga aurechiga

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Rū yexguma Ngechuchuna nacagūe ga duūxūgū, rū ñanagūrūgū: —Cuáū ya baiūxēēruūārū ngúexūgū rū Parichéugūarū ngúexūgū rū nayumūxēgūecha, rū muēxpūxcūna rū naxauree rū tama nachibūe erū Tupanagu narūxīnūē. Natūrū i curū ngúexūgū, rū guxūguma nachibūe rū naxaxegūmare —ñanagūrūgū. ³⁴ Natūrū ga Ngechuchu rū nanangāxū, rū wūxi ga ore ga nūgūchigaxūtama namaā nixu, rū ñanagūrū: —¡Éxna wūxi i ngīgūarū petawa rū pexcēx namexū na penaxaureexēxū i ngēma nūxna naxugūxū ega natanūwa nangēxmagu i ngēma yatū i ngexwacēx āmaxū? Rū tama nixī. ³⁵ —Natūrū wūxi i ngunexū rū ngēma yatū i ngexwacēx āmaxū, rū tá namūcūgūna nixūgachi. Rū ngēma ngunexūgu tá nixī i aixcūma naxaureexū i namūcūgū —ñanagūrū. ³⁶ Rū yexguma ga Ngechuchu rū namaā nūxū nixu

ga wüxi ga ore ga yema duüxügücüma ga nuxcümaüxüchiga rü noxrütama nguxëëtae i ngexwacaxüxüchiga. Rü ñanagürü: —Taxúema wüxi i ngexwacaxüxü i naxchiruta tiyo na namaã tanapaitaxücèx i wüxi i naxchiru i marü ngauxü. Erü ngëxguma ngëmaãcü tanaxüxgu rü tanachixexëë i ngëma naxchiru i ngexwacaxüxü. Rü ñuxüchi ngëma natüchi i ngexwacaxüxü rü tama nüxü nayatäuxü i ngëma naxchiru i marü ngauxü. ³⁷ —Rü ngëxgumarüü ta rü taxúema ngexwacaxücü ya binu rü nagu tayabacuchi i wüxi i naxchiü i marü ngauxü i naxchëxmünaxcèx. Erü ngëxguma ngëmaãcü naxüxgu rü yima binu ya ngexwacaxücü rü tá narüngu, rü tá nayawãixëë i ngëma naxchiü i ngauxü i naxchëxmünaxcèx. Rü ngëxma tá nayarütaxu ya binu rü ngëma naxchiü rü ta. ³⁸ —Rü ngëmacèx tanaxwèxe na yima ngexwacaxücü ya binu rü ngexwacaxüxü i naxchiügu yabacuchixü. Rü ngëmaãcü rü taxuütáma inayarütaxu. ³⁹ —Rü taxúema ya texé ya tümamaã yaxúxe na ngúchiacü ya binu tayaxaxüxü rü tüxü nangúchaü na tayaxaxüxü ya binu ya ngexwacaxücü ya maïcuracü. Rü ngëxgumarüü ta nixi i ngëma duüxügu i marü namaã yaxüxü i nuxcümaüxü i nacüma i chixexü rü tama nanayauxgüchaü i ngëma mexü i nguxëëtae i ngexwacaxüxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

6

Ngechucharü ngúexügu rü trigu nicãüëtanü ga ngüxchigaarü ngunexügu
(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Rü wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü norü ngúexügümaã trigunecüwa nachopetü. Rü norü ngúexügu rü inaxiãcüma yoxocüne trigu nicãütanü. Rü naxmëxmaã nanadaxi ga trigu rü nayangðëtanü. ² Rü ñuxre ga Parichéügü rü yema ngúexügüna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü ngüxchigaarü ngunexügu penabuxu i trigu? Erü ngüxchigaarü ngunexügu rü nachuxu na texé puracüxü —ñanagürügü. ³ Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —¿Taguma éxna poperawa nüxü pedau ga tacü na naxüxü ga nuxcümaücü ga äëxgacü ga Dabí ga yexguma nataiyagu ga nüma rü natanüxügü? ⁴ —Rü Tupanapatagu naxücu rü nüxü nadau ga yema pãü ga üünexü ga yexma nuxü. Rü yema pãü rü nachuxu ga ngexerüxemare na nangðxü, rü paigücèxicatama nixi. Natürü Dabí nanayaxu ga yema pãü rü nanangðx, rü natanüxümaã rü ta nangau —ñanagürü. ⁵ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Tupana Nane ya duüxüxü ixicü rü namaã inacuèx i ngüxchigaarü ngunexü —ñanagürü.

Wüxi ga yatü ga yumécüchiga
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Rü to ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü ngutaquëxepataügu naxücu. Rü inanaxügü ga na nangüxëëtaexü. Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga norü tügünewa yumécü. ⁷ Rü yema ngüexëëruügu ga Moïchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü rü Parichéugü, rü Ngechuchuxü nangugügü ngoxita ngüxchigaarü ngunexügu guma yumécüxü namexëë, yerü naxcëx nadaugü ga ñuxácü norü äëxgacügüxütawa na ínaxuaxüügüäxü. ⁸ Natürü nüma ga Ngechuchu rü nüxü nacuëx ga yema naãëwa nagu naxĩnüëxü ga yema yatügü. Rü yemacëx guma yumécüxü ñanagürü: —Írúda rü nuxã ngãxütanügu yachi! —ñanagürü. Rü guma yumécü rü inachi rü norü ngãxütanügu nayachi. ⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxna naca ga yema Parichéugü rü yema mugüwa ngüxëëtaegüxü, rü ñanagürü nüxü: —¿tacü nixĩ i ngema mexü ixüxü i ngüxchigaarü ngunexügu? ¿Rü ngema mexü rü ëxna chixexü? ¿Rü namexü i na namaxëëxü rü ëxna yamáxü? —ñanagürü. ¹⁰ Rü yexguma Ngechuchu nüxü nidaugüächi ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü. Rü guma yumécüxü ñanagürü: —¿lyanawëxächixëë ya cuxmëx! —ñanagürü. Rü guma yatü rü nügü inayarüwëxächimëxëëëë, rü narümemëx. ¹¹ Natürü yema Parichéugü rü ngüexëëruügu ga Moïchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü, rü poraäcü nanuë. Rü nügü nixucüxëgü na ñuxácü tá Ngechuchuxü na yamëxgüxü.

Ngechuchu nanade ga 12 ga norü ngüexügu na tóxnamana namugüäxüçëx

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Rü yexguma ga Ngechuchu rü dauxchitawa, wüxi ga mëxpünewa naxü na yéma yayumüxëxüçëx. Rü guxü ga yema chütaxügu rü yéma nayumüxë. ¹³ Rü yexguma yangóonegu, rü Ngechuchu norü ngüexügüçëx naca. Rü natanüwa nayadexechi ga 12. Rü yema nixĩ ga yatügü ga Ngechuchu nüxü unetagüxü na tóxnamana nangegüäxüçëx ga norü ore. ¹⁴ Rü yema yatügü ga nadexü rü Chimáü ga Pedrugu nanaxüéga nixĩ ga wüxi. Rü to nixĩ ga Aüdré ga Chimáü naëneë, rü Chaütiágu rü Cuáü, rü Piripi, rü Baturumé, ¹⁵ rü Mateu, rü Tumachi, rü Chaütiágu ga Arupéu nane rü Chimáü ga iporaäëcüücü, ¹⁶ rü Yuda ga Chaütiágueneë, rü Yuda Icariúte ga yixcama Ngechuchuxü íxuaxüxü naëchita.

Ngechuchu rü muxüma ga duüxügüxü nangüexëë
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Rü Ngechuchu rü yema yatügü ga nadexümaä ínarüxügü nawa ga guma mëxpüne. Rü wüxi ga nachica

ga ínametachinüânexüwa nayachaxãchitanü. Rü yéma nayexmagü ga muxüma ga duüxügü ga guxü ga Yudéaanewa ne íxü, rü Yerucharéüwa ne íxü, rü taxtü ga taxüãnacüwa ga Chidãüwa rü Tiruwa ne íxü. Rü yéma naxí yerü Ngechuchuxü naxínüëchaü, rü nanaxwèxegü ga Ngechuchu na nameëxëëxü ga norü ðaawegüwa. ¹⁸ Rü yema duüxügü ga chixexü ga naãé nawa yexmagüxü rü ta naxcèx nitaanegü. ¹⁹ Rü guxüma ga duüxügü rü Ngechuchuxü ningögügüchaü, yerü norü poramaã nanameëxëë.

*Duüxügü i taãëgüxüchiga rü duüxügü i ngechaügüxüchiga
(Mt 5.1-12)*

²⁰ Rü yexguma Ngechuchu rü norü ngüexügüxü nadawenü, rü ñanagürü nüxü: —¡Petaãëgü i pema ya ingearü ngëmaxüãxgüxe! Rü Tupana ãëxgacü íixüüwa rü pema rü tá ta pexãchica. ²¹ —¡Rü petaãëgü i pema i ñuxma taiyaexe! ¡Rü tá meãma pingãxcharaügü! ¡Rü petaãëgü i pema i ñuxma auxexe! Rü yixcama rü tá pecugüe. ²² —¡Rü petaãëgü i pema i ngëxguma duüxügü pexchi aiegu, rü pexü ínawoüxgu, rü ðacü pemaã yaxugüegu, rü chaugagu chixri pechiga yadexagügu! ²³ —Rü ngëxguma ngëma pexü üpetügu, rü ¡petaãëgüama rü tama pexoegaãëgü! Erü daxügüxü i naãnewa rü tá penayauxgü i wüxi i perü ãmare i mexëchixü. Rü dücax, ñaã duüxügü i ñuxma pexchi aiexüãrü oxigü rü yexgumarüü ta nixí ga naxchi na naxaixü ga nuxcümaügüxü ga Tupanaãrü orearü uruügü. ²⁴ —Natürü wüxi i ngechaü tá nixí i pexcèx i pema ya muãrü ngëmaxüãxgüxe erü núma ñoma i naãnewa rü marü petaãëgü. ²⁵ —Rü wüxi i ngechaü tá nixí i pexcèx i pema ya marü ingaxcharaügüxe erü tá petaiyae. Rü wüxi i ngechaü tá nixí i pexcèx i pema i ñuxma marü cügüexe, erü yixcama rü perü ngechaümaã tá pexauxe. ²⁶ —Rü wüxi i ngechaü tá nixí i pexcèx i ngëxguma guxüma i duüxügü pexü icuèxüügügu. Erü ngëma duüxügü i ñuxma pexü icuèxüügüxüãrü oxigü rü yexgumarüü nüxü nicuèxüügü ga nuxcümaügüxü ga orearü uruügüneta.

*Name nixí i nüxü tangechaü i ngëma tamaã rüxuanügüxü
(Mt 5.38-48, 7.12)*

²⁷ —Natürü pema i ñuxma na choxü pexínüëxü rü pemaã nüxü chixu rü: —¡Nüxü pengechaü i ngema pemaã rüxuanügüxü! ¡Rü meã nüxü perüngüxëëx i ngëma pexchi aiexü! ²⁸ —¡Rü meã nachiga pidexagü rü naxcèx ípeca i Tupanaãrü ngüxëë naxcèx i ngëma pemaã guxchigagüxü! ¡Rü naxcèx peyumüxëgü i ngëma chixri pechigamaã idexagüxü! ²⁹ —Rü ngëxguma texé cumaã nuxgu rü cuxü tapechiwegu rü name nixí i tama cuxütanü ega woo

curü tochiwewa rü ta cuxü tapechiwegu. Rü ngëxguma texé cuxü napuarü gáuxüchiruãxgu, rü name nixí i tuxü cungechaũama ega woo curü daxü rü ta cuxna tanapuxgu. ³⁰ —¡Rü tuxna naxã ya texé ya curü ngëmaxüçèx íçaxe! Rü ngëxguma texé curü ngëmaxü cuxna napuxgu, rü tama name i naxçèx cungema. ³¹ —Rü ngëma mexü i pema penaxwèxexü na togü pemaã naxüxü, rü name nixí i pema rü ta ngëmaãcü mexü namaã pexü. ³² —Rü ngëxguma pema rü ngëma duüxügü i pexü ngechaüxüxüxícatama pengechaügu, rü çtacüwa namexü i ngëma? Erü ngëma duüxügü i tama yaxögüxü rü ngëmaãcü nanaxügü. ³³ —Rü ngëxguma ngëma duüxügü i cuxü rüngüxëèxüxüxícatama curüngüxëègu, rü çtacüwa namexü i ngëma? Erü ngëma duüxügü i tama yaxögüxü rü ngëmaãcü nanaxügü. ³⁴ —Rü ngëxguma ngëma duüxügü i ixãârü dïeruãxünaxícatama cunaxãxgu i curü dïeru, rü çtacüwa namexü i ngëma? Erü ngëma duüxügü i tama yaxögüxü rü ngëmaãcü nanaxügü, erü nüxü nacüexgü rü tá nüxü nanataeguxëè i ngëma dïeru. ³⁵ —Natürü pema rü name nixí i nüxü pengechaü i ngema pemaã rüxüwanügüxü, rü nüxü perüngüxëè. Rü ngëxguma çtacüçèx pexna nacaxgu, rü name nixí i tama pexoegaãèãcüma nüxna penaxã ega woo nagu perüxĩnüègu na ngürüãchi tãütáma pexü nataeguxëèãxü. Erü ngëxguma ngëmaãcü penaxüxgu, rü Tupana rü ngëmaãrü yexera tá poraãcü pexü nanataeguxëè, rü naxãcügü tá pixígu ya yima Tupana ya Poraxüchicü ya nüxü rüngüxëècü ta i ngëma taguma moxë nüxna ägüxü rü ngëma chixecümagüxü. ³⁶ —Rü pema rü name nixí i pengechaüwaxegü, ngëma Penatü ya Tupana na ngechaüwaxexürüü.

*Tama name i chixexügu namaã perüxĩnüe i togü
(Mt 7.1-5)*

³⁷ —¡Rü taxü i togüxü pixuxü! Rü ngëxguma ya Tupana rü tãxütáma pexü nixu na pechixexü. ¡Rü taxü i poxcu namaã pexueguxü i togü! Rü ngëxguma ya Tupana rü tãxütáma poxcu pemaã naxuegu. ¡Rü nüxü nüxü perüngümae i norü chixexü i togü! Rü ngëxguma ya Tupana rü tá pexü nüxü narüngüma i perü chixexü. ³⁸ —¡Rü togümaã pengau i perü ngemaxügü! Rü ngexguma ya Tupana rü tá pexna nanaxã. Rü ñoma wüxi i choca i meãma napaxürüü rü meama ípoõcuxürüü tá Tupana pexna nanaxã. Erü ngema nguruxü i namaã cumücüna cuxãxü i curü ngemaxü rü ngematama nguruxümaã tá Tupana cuxna nanaxã —ñanagürü. ³⁹ Rü Ngechuchu rü ñaã cuèxruü norü ngüexügümaã nixu, rü ñanagürü: —¿Ñuxãcü i wüxi i ngexetüxü rü to i ngexetüxüxü namaxü nacüexëèxü? Erü ngëma taxre i ngexetüxü rü wüxi i äxmaxügu tá nügümaã nayayicu. ⁴⁰ —Rü taxuüma i ngüexü rü norü ngüexëèruüxü

narüyexera. Natürü ngexguma meã nanguxgu rü tá naxruxũ nixĩ ya norü ngúexẽẽruũ. ⁴¹ —¿Rü tũxcũũ nachiga quidexa i cumücü naxcèx i ngẽma íraxũ i chixexũ i naxũxũ natürü tama cugõtama cungugü naxcèx i ngẽma chixexũ i taxũ i cuxũxũ? ⁴² —Rü ngẽxguma tama nüxna cucuèxãchigu i ngẽma chixexũ i taxũ i cumatama cuxũxũ, rü ¿ñuxücürüwa i nagu curüxĩnũxũ na cunamexẽẽxũ i ngẽma cumücüarũ chixexũ i íraxũ? Pa Duũxũ i Meã Maxnetaxũx, name nixĩ i cuxira nüxũ curüxo i ngẽma chixexũ i taxũ i cumatama cuxũxũ, rü ngẽxguma tá cume na nüxũ curüngũxẽẽxũcèx i cumücü na nüxũ naxoxũcèx i ngẽma chixexũ i íraxũ i naxũxũ.

Wüxi i nanetü rü norü owa nixĩ i nüxũ icuáxũ
(Mt 7.17-20, 12.34-35)

⁴³ —Nataxuma i nanetü i mexũ i chixearü oóxũ. Rü nataxuma i nanetü i chixexũ i meärü oóxũ. ⁴⁴ —Rü wüxichigü i nanetü rü norü owa nixĩ i nüxũ icuáxũ. Rü wüxi i torawa rü taxucürüwama wüxi i orix i imúxũ tayaxu. Rü wüxi i chuxchuxũwa rü taxucürüwa uba tayaxu. ⁴⁵ —Rü wüxi ya mecü ya yatü rü mexũ i orexũ nixu, erü naãẽwa rü aixcüma mexũgu narüxĩnü. Natürü wüxi i yatü i chixecümaxũ rü chixexũ i orexũ nixu, erü chixexũgu narüxĩnü. Rü ngẽma naãẽwa ngexmaxũ i chixexũ nixĩ i nüxũ yaxuxũ.

Ïpata ya nutaétügu üxũne rü Ïpata ya naxnücüétügu üxũnechiga
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ —¿Tũxcũũ i pema rü: “Pa Torü Corix” ñaperügü choxũ, natürü tama penaxü i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ? ⁴⁷ —Rü ñuxma tá pemaã nüxũ chixu na ñuxãcü tiixũ ya yixema chowe rüxũxẽ rü choxũ ñnũxẽ rü naxũxe i ngẽma tümamaã nüxũ chixuxũ. ⁴⁸ —Rü tümã rü wüxi ga yatü ga üpatacü rü yamèxmaũcü ga norü caxta ñuxmata nutawa nangucürüũ tixĩ. Rü yexguma namèxgu ga taxtũ rü yabaixũgu ga napata, rü woo ga na naporaũchiũxũ, rü tama niwèxtaũ, yerü meãma inapugüarũ caxtaãx ga guma ï. ⁴⁹ —Natürü yixema nüxũ ñnũmarexe i chorü ore natürü tama naxũxe i ngẽma tümamaã nüxũ chixuxũ, rü wüxi ga yatü ga naxnücüétügumare üpatacürüũ tixĩ. Rü yexguma namèxgu ga taxtũ, rü nibaixũ ga napata, rü naporaũchiü. Rü niwèxtaũ ga napata, rü yexma nayarüxo ga guma ï.

7

Ngechuchu rü Dumacũãx ga churaragüarü ãẽxgacüarü duũxũxũ narümxẽẽ
(Mt 8.5-13)

¹ Rū yexguma nūxū nachauxgu ga duūxūgūmaã na yadexaxū ga Ngechuchu, rū Capernáúwa naxū. ² Rū yéma nayexma ga wūxi ga churaragūarū capitáũ ga Dumacūãx. Rū guma capitáũ rū nūxū nayexma ga wūxi ga norū duūxū ga poraãcū nūxū nangechaũxū. Rū yema norū duūxū rū niðaawe, rū naturaxūchi. ³ Rū yexguma Ngechuchuxū naxīnūchigagu ga guma capitáũ, rū Ngechuchuxūtawa nanamugū ga ñuxre ga Yudíugūarū ãëxgacūgūerugū. Rū ñanagūrū nūxū: —¡Ngema Ngechuchuxūtawa pexī na nūxū pecèèxūgūxūcèx rū nūma naxū na chorū duūxūcèx yanataanexēãxūcèx! —ñanagūrū. ⁴ Rū Ngechuchuxūtawa naxī, rū poraãcū nūxū nacèèxūgū, rū ñanagūrūgū: —Name nixī i nūxū curūngūxēã ya torū capitáũ. ⁵ —Erū nūma rū guxū i Yudíugūxū nangechaũ. Rū nūmatama nanaxūtanū na naxūgūãxūcèx ga torū ngutaquëxepataũ —ñanagūrūgū. ⁶ Rū yexguma ga Ngechuchu rū nawe narūxū. Natūrū yexguma marū capitáũpataxū yangaicagu, rū nūma ga capitáũ rū Ngechuchucèx yéma nanamu ga ñuxre ga namūcūgū na namaã nūxū yanaxugūxūcèx ga norū ore ga ñaxū: —Pa Corix, tama cuxū chachixewechaũ na chopatawa cunguxū erū choma rū taxuwama chame na chopatagu na cuxūcuxū. ⁷ —Rū ngēmacèx nixī i tama chomatama cuxcèx chayaçaxū. Rū chanaxwèxe i curū orewaxicatama nūxū quixu na naxcèx yataanexū tá i chorū duūxū. ⁸ —Erū choma rū ta chorū ãëxgacūmëxëwa changëxma, rū choxmëxwa nangëxmagū ta i ñuxre i churaragū. Rū ngëxguma chanamuxgu i wūxi na ngextá naxūxūcèx, rū ngema naxū. Rū ngëxguma chaugūxūtawa naxcèx changemagu i to, rū chauxūtawa nangu. Rū ngëxguma chorū duūxūxū chamuxgu na tacū na naxūxūcèx, rū choxū nanaxū —ñanagūrū. ⁹ Rū nūma ga Ngechuchu rū yexguma nūxū naxīnūgu ga yema capitáũarū ore rū nabaixāchiãë. Rū yema duūxūgū ga nawe rūxūxūxū nadawenū, rū ñanagūrū: —Aixcūma pemaã nūxū chixu rū taxuūma i Yudíugūtanūwa nūxū ichayangau i wūxi i duūxū i ngēma yatūrūũ aixcūma yaxōxū —ñanagūrū. ¹⁰ Rū yexguma nawoegugu ga yema capitáũmūcūgū ga Ngechuchuxūtawa namugūxū, rū nūxū inayangaugū ga marū naxcèx na yataanexū ga yema capitáũarū duūxū.

Ngechuchu ínanadaxëã ga wūxi ga yutecū ngīne

¹¹ Rū yemawena ga Ngechuchu rū wūxi ga ñãne ga Naígu ãeganewa naxū. Rū nawe narūxī ga norū ngúexūgū, rū muxūma ga togū ga duūxūgū. ¹² Rū yexguma guma ñãnearū ngaicamana nanguxgu, rū tūxū nadau ga wūxi ga yueta ga tēxgūwa tūxū nangegūxe. Rū guxema yuetaarū mamá rū tayute rū guma yucū rū guxicatama nixī ga tūmane ixīcū. Rū muxūma ga duūxūgū ga guma ñãnecūãx rū tūxū ínixūmūcūgū.

13 Rū yexguma Cori ga Ngechuchu guma yucüarü mamaxü deüxgu, rü nüxü ingechaütümüü. Rū ñanagürü ngixü: — ¡Tãxü i cuxaxuxü! —ñanagürü. 14 Rū yexguma ga Ngechuchu rü yuetacèx nixü, rü nüxü ningögü ga tümachiü. Rū yema tüxü ingetaügüxü rü tümamaã inayachiächitanü. Rū ñanagürü ga Ngechuchu tüxü ga guxema yueta: —Pa Ngextüxcüx, ¡rürüda! —ñanagürü. 15 Rū yexguma ga guxema yuchiréxe rü itarüto, rü itanaxügü ga na tidexaxü. Rū Ngechuchu rü tümamaã tüxü namu. 16 Rū yexguma yemaxü nadaugügu ga duüxügü, rü guxüma namuüë. Rū inanaxügüe ga Tupanaxü na yacuèxüügüxü. Rū ñanagürügü: —Wüxi i Tupanaãrü orearü uruü i poraxü tatanüwa nangox. Rū ñanagürügü ta: —Tupana nuã naxü na norü duüxügüxü yanangüxëëxücèx —ñanagürügü. 17 Rū guxüma ga Yudéaanewa rü norü ngaicamana, rü duüxügü nüxü nacuáchigagü ga yema Ngechuchu üxü.

Cuáü ga baiüxëëruü rü Ngechuchuxütawa nanamugü ga taxre ga norü duüxügü
(Mt 11.2-19)

18 Rū Cuáü ga baiüxëëruü rü nüxü nacuáchiga ga guxüma ga yema Ngechuchu üxü, yerü norü ngüexügü ga Cuáü rü namaã nüxü nixugü. Rū yemacèx ga Cuáü rü taxre ga norü ngüexügücèx naca. 19 Rū Ngechuchuxütawa nanamugü. Rū Cuáü rü ñanagürü nüxü: —¡Ngema pexi rü Ngechuchuna peca rü ñapegügü nüxü: “¿Cuma yixü i Cristu i cuxü itanangüxëëxü, rü ëxna to tá yixi i Cristu?” ñapegügü nüxü! 20 Rū yema yatügü ga Cuáü Ngechuchuxütawa mugüxü, rü Ngechuchucèx naxi. Rū ñanagürügü nüxü: —Cuáü ya baiüxëëruü núma cuxütawa toxü namugü na cuxna tayacagüxcèx rü ¿aixcüma cuma quiixü i Cristu ya núma nguxchaücü, rü ëxna to tá yixi i Cristu? —ñanagürügü. 21 Rū yexgumatama Ngechuchuxütawa nangugügu ga Cuáüãrü ngüexügü, rü Ngechuchu nanameëxëë ga muxüma ga duüxügü ga nagüxüraüxü ga ñaawemaã ñaaweexü rü yema ingoxoãxü. Rū nayadauchigüxëë ga muxüma ga ingexetüxü. 22 Rū yemacèx Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: — ¡Pewoegu rü Cuáümaã nüxü peyarüxu i ngëma pematama nüxü pedauxü rü nüxü pexinüëxü! ¡Rü namaã nüxü pixu i ñuxãcü i ngëma ingexetüxü rü marü nidauchigü, rü ngëma chaxüneãxgüxü rü marü naxcèx nitaanegü, rü ngëma ngauchixëgüxü rü marü ningoxnamachixëgü, rü ngëma yuexü rü wenaxãrü namaxë, rü ngëma ingearü ngëmaxüãxümaã rü marü nüxü tixu i Tupanaãrü ore i mexü! 23 —Rü tataãë ya yixema texé ya tama choxü rüxoxe —ñanagürü ga Ngechuchu. 24 Rū

yexguma nawoeguxgu ga yema duñxügü ga Cuáñ yéma mugüxñ, rü Ngechuchu inanaxügü ga guma Cuáñchiga na yadexaxñ. Rü duñxügümañ nüxñ nixu, rü ñanagürü: —¿Tacü nixñ ga pema ípeyadaugüxñ ga dauxchitawa ga taxúema íxãpataxñwa? ¿Éxna wüxi ga yatü ga turaxñ ga ñoma dexne ga buanecü yaxñãxtanücüüxëëürüñ ixñxñ nixñ ga ípeyadaugüxñ? ²⁵ —Rü éxna tama guma ípeyadaugügu, ¿rü tacü nixñ ga ípeyadaugüxñ? ¿Éxna wüxi ga yatü ga poraãcü nügü ngèxãëcü ípeyadaugü? Pema nüxñ pecuèx i ngéma poraãcü nügü ngèxãëgüxñ rü ãëxgacügü ya tacügüpatawa nangëxmagü, rü taxucèxma dauxchitawa nangëxmagü. ²⁶ —¿Tacü éxna nixñ ga ípeyadaugüxñ? ¿Éxna wüxi ga Tupanaärü orearü uruñ? Ngëmáãcü aixcüma yema nixñ ga ípeyadaugüxñ. Rü pemañ nüxñ chixu rü Cuáñ ya baiñxëëruñ rü tama wüxi i ngëxñrüüxñ i Tupanaärü orearü uruñ nixñ. ²⁷ —Rü Cuáñchiga nixñ ga naxümatüxñ ga yema Tupanaärü ore ga ñaxñ:

“Cupëxegu chayamu i chorü orearü ngeruñ na cuxcèx namexëëñxücèx i duñxügüarü maxñ”, ñaxñ. ²⁸ —Rü pemañ nüxñ chixu rü guxñ i duñxügütanüwa rü nataxuma i Tupanaärü orearü uruñ i Cuáñ ya baiñxëëruñärü yexera. Natürü yíxema Tupana ãëxgacü íxñxñwa wixwexüchi üxe, rü Cuáñärü yexera tixñ —ñanagürü. ²⁹ Rü guxñma ga duñxügü rü woo yema yatügü ga Dumaärü ãëxgacücèx dñëru ngñxñ ideetanüxñ, rü nüxñ naxñnüë ga yema Ngechucharü ore rü ñuxñchi Tupanaxñ nicuèxüügü yerü nüxñ nicuèxãchitanü na aixcüma mecü yñxñ ga Tupana. Rü yema nixñ ga duñxügü ga üpaacü Cuáñ íbaiñxëëxñ. ³⁰ Natürü yema Parichéugü rü yema ngüexëëruügü ga Moñchérü mugüwa nguxëëtaegüxñ rü tama nanaxwèxegü ga Cuáñ na ínabaiñxëëxñ. Rü yemaãcü nüxñ naxoe ga yema mexñ ga Tupana naxcèx üxchañxñ. ³¹ Rü nüma ga Cori ga Ngechuchu rü ñanagürü: —¿Tacügu tá chanangu i ñomaücüü maxëxñ i duñxügü? ¿Rü nanatacüräügü? ³² —Rü ñañ duñxügü rü taxuxñmañma nataãëgü ngëxgumarüñ i ngema buxügü i ñãxtüwa rütogüxñ, rü íxñnücèxwèxegüxñ, rü tagaãcü namücügüxñ ñagüxñ:

“Marü wowerumañ pexcèx tapaxetagü natürü tama ípixñãchitanüxñ. Rü marü ngechañxñ i wiyaegu pexcèx tawiyaegü natürü tama pexauxe”, ñagüxñ. Rü ngéma buxügürüñ taxuxñmañma nataãëgü i ñomaücüü i duñxügü. ³³ —Yerü ga Cuáñ ga baiñxëëruñ rü núma naxñ, rü tama pãñ nangõx rü tama binu nayaxaxü. Rü yexguma ga pema rü: “Nangoxoãx” ñaperügü nüxñ. ³⁴ —Rü ñuxñchi núma chaxñ i choma ya Tupana Nane na duñxñxñ chiñxñ, rü õna changõx

rü binu chayaxaxü. Rü ngëxguma i pema rü ñaperügügü choxü:

“Choma rü chataanüxüchi rü changãxwèxe, rü pecaduã x-güxü i duüxügümaã chaxãmücü, rü yatügü i Dumaãrü ãëxgacücèx dïëru ngïxü ideetanüxümaã chaxãmücü”, ñaperügügü choxü. ³⁵ —Natürü Tupanaãrü cuèx rü meãma nangox tùmawa ya yíxema aixcüma nawe rüxíë —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü Chimáü ga Parichéupatawa nayexma

³⁶ Rü wüxi ga Parichéu rü Ngechuchuna naxu na napatawa nachibüxüçèx. Rü yéma naxü ga Ngechuchu rü yema Parichéuarü mechawa nayarüto. ³⁷ Rü wüxi ga ngecü ga chixri maüxcü ga guma ñanecüãx, rü yexguma nüxü nacuáchigagu na Parichéupatawa tá na nachibüxü ga Ngechuchu, rü yéma ixü. Rü yéma inange ga wüxi ga pumara ga yixixü ga wüxi ga butiya ga nutanaxcèxmaã äxchiüxü. ³⁸ Rü naxauxácüma Ngechuchucutüxütawa iyarütoxöchi. Rü ngïxgüxüxëtümaã iyawaicutüxëë. Rü ngïyaemaã ínapicutü, rü inachuxcutü. Rü ñüxüchi yema pumaramaã inachacutü. ³⁹ Rü yexguma yemaxü nadèuxgu ga yema Parichéu ga Ngechuchuna uxü, rü naãëwa nagu narüxínü rü nügümaãtama ñanagürü: —Ngëxguma chi ñaã Ngechuchu rü aixcüma wüxi i Tupanaãrü orearü uruü yixígu, rü nüxü chi nacuèx na tacü yíxü i ñaã ngexü i nüxü ingögüxü rü ñuxácü na namaxüxü rü poraãcü na napedaduãxü —ñanagürü ga naãëwa. ⁴⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxü nacuèxama rü Parichéuxü ñanagürü: —Pa Chimáüx, choxü nangëxma i wüxi i ore i cumaã nüxü chixuxchaüxü —ñanagürü. Rü nüma ga Parichéu rü Ngechuchuxü nangãxü, rü ñanagürü: —¡Écü, chomaã nüxü ixu, Pa Ngúexëëruüx! —ñanagürü. ⁴¹ Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Taxre ga yatügü rü wüxi ga corixütawa nanangetanü. Rü wüxi nanangetanü ga 500 tachinü ga dïëru rü to nanangetanü ga 50 tachinü. ⁴² —Natürü yema taxre rü taxuacü nanaxütanü ga norü ngetanü. Rü yemacèx düxwa yema norü cori rü nüxü nüxü narüngüma ga yema nüxü na nangetanügüãxü. Rü ñüxmax, Pa Chimáüx, rü ¡chomaã nüxü ixu! rü ¿ngëxürüüxü ga yema taxre ga yatügü rü yexeraãcü norü corixü nangechaü? —ñanagürü. ⁴³ Rü Ngechuchuxü nangãxü ga Chimáü, rü ñanagürü: —Chauxcèx ga yema yexeraãcü nüxü nangetanüxü nixí ga yexeraãcü norü corixü ngechaüxü —ñanagürü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Ngëmaãcü aixcüma nüma nixí —ñanagürü. ⁴⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ngïxü nadawenü ga yema ngecü, rü ñanagürü Chimáüxü: —¿Ngïxü cudauxü i ñaã ngecü? Rü cupatagu chaxücu i chomax,

Pa Chimáũx, natürü tama dexá choxnata cuxã chorü yaux-cutürü. Natürü ñãã ngecü rü ngĩxgũxũxetümaã choxũ iyawaicutüxẽẽ, rü ngĩyaemaã choxũ ípicutü. ⁴⁵ —Cuma rü tama choxũ cuchuxu i noxri choxũ curümoxẽgu, natürü ngĩma i ñãã ngecü rü noxri núma changuxgumama rü choxũ iyachuxcutüchigü. ⁴⁶ —Cuma rü tama pumaramaã choxũ cuchaeruxüra, natürü ngĩma i ñãã ngecü rü chaucutügu inaba i pumara. ⁴⁷ —Rü ngẽmacèx woo namu i ngĩrũ pecadugü natürü Tupana ngĩxũ nüxũ nangechaũ i guxũma, erü ngĩma rü aixcüma choxũ ingechaũ. Natürü yĩxema tama aixcüma ngechaũcèx íyaçaxe, rü tama poraãcü Tupanaxũ tangechaũ —ñanagürü. ⁴⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema ngecüxũ ñanagürü: —Curü pecadugü rü marü cuxũ nüxũ changechaũ —ñanagürü. ⁴⁹ Rü yema togü ga nüxna naxugũxũ ga yéma Ngechuchumaã mechawa yexmagũxũ, rü inanaxügü ga nügümücügümaãchigü na yadexagũxũ. Rü ñanagürügü: —¿Tãcũ nixĩ i ñãã yatü, ecèx ngẽmaãcü duũxügüaxũ pecaduxũ nangechaũxũ? —ñanagürügü. ⁵⁰ Natürü Ngechuchu rü ñanagürü ngĩxũ ga yema ngecü: —Marü cuxũ nangẽxma i maxũ i taguma gũxũ, erü choxũ cuyaxõ. ¡Ñũxma rü taãẽãcüma cuchiũwa naxũ! —ñanagürü.

8

Ngexügü ga Ngechuchuxũ rüngũxẽẽgũxũ

¹ Rü yemawena ga Ngechuchu rü Gariréaaneärü ñãnegügu nixũãgüchigü. Rü duũxügümaã nüxũ nixuchigü ga Tupanaärü ore na ñuxãcü ãẽxgacü yĩxũ ya Tupana. Rü ínayaxũmücügü ga yema 12 ga ngüexügü ga marü nadexũ. ² Rü yexgumarũ ta íyaxũmücügü ga ñuxre ga ngecügü ga ũpaacü ngoxogü ngĩwa ínawoxũcü rü ngĩrũ ñaaweewa ngĩxũ nameẽxẽẽcü. Rü yematanüwa iyexma ga María ga Magadácũãxmaã ngĩxũ naxugücü ga ũpaacü Ngechuchu 7 ga ngoxo ngĩwa ínawoxũcü. ³ Rü yéma iyexma ta ga Cuána ga Cuchu naxmèx. Rü Cuchu nixĩ ga wüxi ga ãẽxgacü ga Erodeaxũ puracũxũ. Rü yéma nayexmagü ta ga Chuchana rü mucüma ga náigü ga ngecügü ga ngĩrũ ñãrũmaã Ngechuchuxũ rüngũxẽẽgücü.

Ore ga toecügu ixuxũ (Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Rü muxũma ga yema ñãnegücüãx ga duũxügü, rü Ngechuchuxütawa ínayadaugü. Rü yexguma yéma nangutaquẽxegüga ga muxũma ga duũxügü, rü Ngechuchu namaã nüxũ nixu ga wüxi ga ore ga cuèxruũ, rü ñanagürü nüxũ: ⁵ —Wüxi ga yatü ga toecü rü trigumaã nanagüane. Rü yexguma trigumaã nagüaneãgu rü ñuxre ga trigu, rü

namagu nayi. Rū duūxūgū nawa nangagūxū, rū werigū rū nanawecu. ⁶ —Rū náigū ga trigu rū nutatanūgu nayi. Rū yexguma naxūgūgu ga guma trigu, rū nipagū rū nayuemare, yerū nataxuma ga norū waianexū. ⁷ —Rū náigū ga trigu rū tuxunecūgu nayi. Natürū yexguma nayaegu ga tuxugū rū guma triguxū inawocu rū nanadai. ⁸ —Natürū náigū ga trigu rū mexū ga waixūmūgu nayi. Rū yemacèx ga yexguma nayaegu rū muxūma ga trigu nawa ínanguxuchi. Rū wūxipūxū ga triguwa ínanguxuchi ga 100 pūxū ga trigu —ñanagürü. Rū yemawena rū Ngechuchu tagaäcū ñanagürü nüxū ga duūxūgū: —Rū yíxema ächixègūxe, rū ñnaga taxīnüë i ngēma ore! —ñanagürü.

Tacūchiga nixī ga yema ore ga cuèxruūgūgu ixuxū
(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Rū yexguma ga norū ngūexūgū rū nüxna nacagüe na tacūchiga yīxū ga yema ore ga yatū ga toecūgu ixuxū. ¹⁰ Rū Ngechuchu ñanagürü nüxū: —Tupana rū pexū nüxū nacuèxēë i ngēma èxūguxū i taxuūma i togū nüxū cuáxū i ñuxācū äëxgacū na yīxū i nūmax. Natürū togūcèx rū cuèxruūgu chayaxūācūma namaā nüxū chixu i ore. Rū ngexguma woo nüxū nadaugūgu rū ñoma tama nüxū nadaugūxūrūü nixīgū, rū woo nüxū naxīnüëgu rū ñoma tama nüxū naxīnüëxūrūü nixīgū —ñanagürü.

Ngechuchu rū meā nanangoxēë ga yema ore ga toecūchigagu yaxuxū
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Rū Ngechuchu rū ñanagürü: —Ngēma ore i toecūchigagu pemaā chixuxū rū ñaāchiga nixī. Rū ngēma trigupūxū rū Tupanaārū orchiga nixī. ¹² —Rū guma trigu ga namagu yixūnerūü nixī i duūxūgū i ngēma orexū ínūëxū. Natürū Chataná rū ngēma duūxūgūxū nüxū inayarüngūmaëxēë i ngēma ore, na tama yaxōgūāxūcèx rū tama nayauxgūāxūcèx i maxū i taguma gūxū. ¹³ —Rū guma trigu ga nutatanūgu yixūne, rū ngēma nixī i duūxūgū i nüxū ínūëxū i Tupanaārū ore rū taāëācūma yaxōgūxū. Natürū tama aixcūma nanayauxgū i ngēma ore, erū paxaāchi nayaxōgū, rū yixcūra guxchaxū nüxū üpetūgu, rū nüxū narūxoe i ngēma ore. ¹⁴ —Rū guma trigu ga tuxunecūgu yixūne, rū ngēma nixī i duūxūgū i Tupanaārū orexū ínūëxū rū yaxōgūxū natürü ñoma i naāneārū ngēmaxūcèx oegaāëgūxū, rū norū ngēmaxūguama ruxīnüëxū rū tama nüxū ruxoechaūxū i norū ngúchaūgū. Rū ngēmagagu dūxwa tama Tupanacèx namaxē. ¹⁵ —Natürü guma trigu ga mexū ga waixūmūgu yixūne, rū ngēma nixī i duūxūgū i aixcūma taāëācūma nayauxgūxū i Tupanaārū ore, rū naga

ĩnũẽxũ, rü meã naxcèx maxẽxũ. Rü ngẽma nixĩ i duũxũgũ i aixcũma Tupanawe rüxĩxũ rü naxũgũxũ i ngẽma nũma nanaxwèxexũ.

Cuèxruuxũ ga omũgu ixuxũ
(Mr 4.21-25)

¹⁶ —Taxũema wũxi i omũwa tanangixichi na tanatũxpechitaxũcèx rü ěxna tũmaãrũ pechicatũũgu tayaxũcuchixũcèx. Natürũ ngóxũgu tanaxũ na tũxũ nabaxixũcèx ya yĩxema ngexma chocuxe. ¹⁷—Rü ngẽxgumarũũ ta i guxũma i tacũ i cúãcũma ixũxũ rü yixcũra rü duũxũgũ tá nũxũ nacuèxgũama. Rü guxũma i ngẽma ñũxma duũxũgũcèx ěxũguxũ rü tá nangoxoma. ¹⁸—¡Meã iperũxĩnũẽ i ñũxmax! Erũ texé ya naga ĩnũxẽ i ngẽma ore i mexũ, rü Tupana tá yexeraãcũ tũxũ nũxũ nacuèxẽẽ. Natürũ yĩxema tama naga ĩnũxẽ, rü yexeraãcũ tá tũxna nanayaxu i ngẽma íraxũ i tũmaãrũ cuèx i noxri tũxũ ngẽxmachiréxũ —ñanagürũ.

Ngechuchuarũ mamá rü naẽneẽgũchiga
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Rü naẽ ga Ngechuchu rü naẽneẽgũ, rü yema Ngechuchu iyexmaxũwa tangugũ. Natürũ taxuacũ naxũtawaxũchi tangugũ, yerũ namuxũchi ga duũxũgũ. ²⁰ Rü wũxi ga duũxũ Ngechuchumaã nũxũ nixu, rü ñanagürũ: —Yéa dũxétũwa tangẽxma ya cue rü cueneẽgũ, rü cuxũ tadaugũchaũ —ñanagürũ. ²¹ Natürũ nũma ga Ngechuchu rü ñanagürũ nũxũ ga duũxũgũ: —Rü yĩxema nũxũ ínũexe i Tupanaãrũ ore rü nagu maxexe rü yĩxema tixĩ ya chaue rü chaueneẽgũ ixĩgũxe —ñanagürũ.

Ngechuchu rü buanecũxũ rü yuapexũ ínayachaxãchixẽẽ
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Rü wũxi ga ngunexũgu ga Ngechuchu rü norũ ngúexũgũmaã wũxi ga nguegu nichoũ. Rü ñanagürũ nũxũ: —¡Ngĩxã daa naxtaxaarũ tocutũwa taxĩ! —ñanagürũ. Rü inaxĩãchi. ²³ Rü yexguma yaxãũyane rü nipechigũ ga Ngechuchu. Rü ngürũãchi yexma nũxũ naxũ ga wũxi ga tacũ ga buanecũ. Rü guma nguewa rü niyauxcuchichigũ ga dexá. Rü dũxwa inayangutaũgũchaũ. ²⁴ Rü yemacèx nũma ga norũ ngúexũgũ rü Ngechuchuxũ nacagũ ga na ínadxũcèx. Rü ñanagürũgũ nũxũ: —Pa Ngúexẽẽruũx, ngẽmama itabaxũgũ —ñanagürũgũ. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ínarũda, rü buanecũxũ rü yuapexũ nanga. Rü ínayachaxãchi ga buanecũ, rü inayarũxo ga yuape, rü ínachaxanemare. ²⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürũ nũxũ ga norũ ngúexũgũ: —¿Tacũ pexũ naxũpetũ ecèx tama meã peyaxõgũxũ? —ñanagürũ. Natürũ ga nũmagũ rü nañaixãchiãẽgũ. Rü nũgũmũcũgũna

nicachigü, rü ñanagürügü: —¿Tacü éxna nixĩ i ñaã yatü rü ngẽmacẽx èixrücü ya buanecü rü yuape rü naga naxĩnũẽxü? —ñanagürügü.

Yatü ga Gadáractũax ga ngoxogü nawa yexmagüxũ
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Rü düxwa naxtaxaarü tocutüwa nangugü ga Gadáaarü naãnewa. Rü yema naane rü Gariréaaneärü toxmẽxtawa nayexma. ²⁷ Rü yexguma marü nguewa ínaxüegu, ga Ngechuchu, rü naxcẽx nixü ga wüxi ga yatü ga guma ñanecũãx ga mucü ga taunecü ngoxogü nawa yexmagücü. Rü guxüguma nangexchiruecha. Rü tama ñwa nayexma, yerü duũxẽchiquẽxetanügu nayarüxaxchigünexü. ²⁸ Rü yexguma Ngechuchuxü nadèuxgu, rü napẽxegu nayacaxãpüxü. Rü aita naxüãcuma ñanagürü: —¿Tüxcüü nuã choxü cuyachixewe, Pa Ngechuchux, Pa Tupana ya Tacüxüchi Nanex? Rü cuxü chacèexü na tama ngüxü choxü quingexẽẽxü —ñanagürü. ²⁹ Rü yema ñanagürü yerü Ngechuchu marü nanamu ga yema ngoxogü na ínachoxüxücẽx. Rü muẽxpüxcüna rü guma yatüxü naxãũãẽxẽẽxü ga yema ngoxogü. Rü duũxügü rü cadenamaã nayanẽixchacüügüxü rü nayanẽixparagüxü na taxuwama naxüxücẽx. Natürü nüma rü nagu nacaugüama ga cadenagü. Rü yema ngoxogü rü dauxchitawa ga taxúema íxãpataxüwa nanagagü. ³⁰ Rü Ngechuchu nüxna naca rü ñanagürü: —¿Tacü nixĩ i cuéga? —ñanagürü. Rü nüma rü Ngechuchuxü nangãxü, rü ñanagürü: —Muxüchixü nixĩ i chauéga —ñanagürü. Rü yema ñanagürü yerü namuxüchi ga yema ngoxogü ga guma yatügu chocuxü. ³¹ Rü yema ngoxogü rü Ngechuchuna nacagü ga tama ngẽma poxcuchica i áxmaxü i taguma iyacuáxügu na nawocuãxücẽx. ³² Rü guma mẽxpüneärü tuãchiwa nayexmagü ga muxüma ga cuchigü ga yéma chibüexü. Rü yemacẽx ga yema ngoxogü rü Ngechuchuxü nacèexügü na yema cuchigügu nayachocuxücẽx. Rü Ngechuchu rü: —Ngü —ñanagürü. ³³ Rü yexguma ga yema ngoxogü rü guma yatüwa ínachoxü rü yema cuchigügu nayachocu. Rü guxüma ga yema cuchigü rü ínaxüãchi, rü naxtaacutüarü mẽxpüxüwa nayarüyuxgü, rü yexma nayi. ³⁴ Rü yexguma yema cuchigüarü dauruügü nüxü daugügu ga yema ngupetüxü, rü nabaixãchiãẽgü rü ínibuxmü. Rü ñanewa nüxü nayarüxugüe, rü yema ñaneärü ngaicamana ipeagüxü ga duũxügütanüwa rü ta nüxü nayarüxugügü. ³⁵ Rü ga duũxügü rü ínayadaugü ga yema ngupetüxü. Rü yexguma Ngechuchuxütawa nangugügu, rü yéma nüxü nadaugü ga guma yatü ga ngoxoãxchirécü. Rü Ngechuchucutüxütawa narüto, rü marü tama naxãũãẽ. Rü namuẽ ga duũxügü. ³⁶ Rü yema duũxügü ga nüxü

daugũxũ ga yema ngupetũxũ, rũ yema íyadaugũxũmaã nũxũ nixugũgũ ga ñuxãcũ Ngechuchu na namexẽẽxũ ga guma yatũ ga ngoxoãxchirécũ. ³⁷ Rũ yexguma yemaxũ naxĩnũẽgu, rũ guxũma ga yema Gadáranecũãx ga duũxũgũ, rũ Ngechuchuxũ nacèèxũgũ na ínaxũxũxũcèx ga yema naãnewa, yerũ poraãcũ namuũẽ. Rũ yemacèx ga Ngechuchu rũ ngegu nixũe, rũ inaxũãchi. ³⁸ Rũ guma yatũ ga ngoxoãxchirécũ rũ Ngechuchuxũ nacèèxũ ga nawe na naxũxũcèx. Natürũ ga Ngechuchu rũ nanamu ga yexma na naxãũxũcèx, rũ ñanagürũ nũxũ: ³⁹ —¡Cuchiũwa naxũ, rũ duũxũgũmaã nũxũ yarũxu ga ñacũ cuxcèx na naxũxũ ga Tupana! —ñanagürũ. Rũ ínixũ ga guma yatũ, rũ guxũma ga yema ñanecũãx ga duũxũgũmaã nũxũ nayarũxu ga ñacũ naxcèx na naxũxũ ga Ngechuchu.

Yáiruxacũchiga rũ yema nge ga Ngechuchuchirugu ingõgũcũchiga

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Rũ yexguma Ngechuchu wenaxãrũ taegugu ga naxtaxaarũ tocutũwa, rũ duũxũgũ rũ taãẽãcũma nanayauxgũ, yerũ guxũma ínananguxẽẽgũ. ⁴¹ Rũ yema Ngechuchuxũtawa nangu ga wũxi ga yatũ ga Yáiru ga naega. Rũ nũma ga Yáiru rũ wũxi ga ngutaquẽxepataũãrũ ãẽxgacũ nixĩ. Rũ Ngechuchupẽxegu nayacaxãpũxũ rũ nũxũ nacèèxũ ga napatawa na naxũxũcèx. ⁴² Yerũ nũxũ iyexma ga wũxi ga naxãcũ ga ngĩgũmaã wũxicacũ, rũ iyadaawe, rũ ituraxũchi. Rũ ngĩma rũ maneca 12 ga taunecũ ngĩxũ nayexma. Rũ yexguma Yáirupatawa naxũxgu ga Ngechuchu, rũ muxũchixũ ga duũxũgũ nawe narũxĩ, rũ dũxwa ínayaxũxtũgũ. ⁴³ Rũ yema duũxũgũtanũwa iyexma ga wũxi ga ngecũ ga 12 ga taunecũ ãgũechacũ. Rũ yemaã iyadaawechea. Rũ duturugũxũtagu ngĩxũ iguxẽẽ ga guxcũ ga ngĩrũ dĩẽru, natürũ taxúema ga texé ngĩxcèx tayataanexẽẽga. ⁴⁴ Rũ yema ngecũ ga Ngechuchuweama ne ixũ, rũ naxpechinũchirugu iyangõgũ. Rũ yexgumatama ínayachaxãchi ga na naxãgũxũ. ⁴⁵ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ duũxũgũna naca, rũ ñanagürũ: —¿Texé tixĩ ya choxũ ingõgũxe? —ñanagürũ. Rũ guxũma ga duũxũgũ rũ: —Taxúema —ñanagürũgũ. Rũ yexguma ga Pedru rũ namücũgũ rũ ñanagürũgũ: —Pa Ngúexẽẽruũx, cuma nũxũ cudau i ñuxre i duũxũgũ ngema cuxũ na nayaxũxtũgũxũ, rũ ngẽxguma rũ ta:

“¿Texé ya choxũ ingõgũxe?” ñacuxũ —ñanagürũgũ. ⁴⁶ Natürũ ga Ngechuchu rũ ñanagürũ: —Ngẽmããcũ wũxie choxũ tingõgũ, erũ nũxũ chicuẽxãchi na chorũ poramaã tũxũ na charũmexẽẽxũ —ñanagürũ. ⁴⁷ Rũ yexguma nangõxomagu ga na nũxũ nacuẽxamaxũ ga Ngechuchu ga yema nũxũ na yangõgũxũ, rũ yaduruxãcũma naxũtawa ixũ ga yema ngecũ. Rũ napẽxegu iyacaxãpũxũ. Rũ guxũ ga duũxũgũpẽxewa

namaã nüxü iyaxu ga tacücèx nüxü na yangögüxü, rü ñuxäcü yexgumatama ngïxcèx na yataanexü. ⁴⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngïxü: —Pa Chauxacüx, cuxcèx nitaane, erü cuyaxô. ¡Rü ñuxma rü taãëcüma íixü! —ñanagürü. ⁴⁹ Rü yexguma íyadexayane ga Ngechuchu, rü yéma nangu ga wüxi ga duüxü ga ngutaquëxepataüärü äëxgacü ga Yáirupatawa ne üxü. Rü ñanagürü Yáiruxü: —Cuxacü rü marü iyu. ¡Rü täxü i cuyachixewechigüxü ya Ngúexëeruü! —ñanagürü. ⁵⁰ Natürü yexguma yema orexü naxïnügu ga Ngechuchu, rü ñanagürü Yáiruxü: —¡Täxü i cuyanguãëxü! Erü ngëxguma cuyaxôxgu rü cuxacü rü tá wena imaxü —ñanagürü. ⁵¹ Rü yexguma Yáirupatawa nangugügu, rü Ngechuchu nayachocuxëë ga Pedru rü Chaütiágu rü Cuáü rü ngïnatü rü ngïë ga yema bucü ga yuxcü. Natürü tama nanaxwëxe na togü yexma chocuxü. ⁵² Rü guxüma ga duüxügü ga yéma yexmagüxü rü naxauxe rü ngïxcèx nangechaügü. Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Täxü i pexauxexü! Erü ngëma bucü rü tama nixï i nayuxü. Rü ipemare —ñanagürü. ⁵³ Natürü ga yema duüxügü rü Ngechuchuxü nacugüeama, yerü ngïxü nadaugü rü aixcüma marü iyu. ⁵⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ngïxmëxgu nayayauxächi, rü tagaäcü ñanagürü: —Pa Bucüx, ¡írüda! —ñanagürü. ⁵⁵ Rü yexguma ga ngïma rü wena imaxü, rü yexgumatama írüda. Rü Ngechuchu rü duüxügümaã nüxü nixu na ngïxü naxüwemügüxüçèx. ⁵⁶ Rü ngïnatü rü ngïë ga yema bucü, rü poraäcü tabaïxächiãëgü. Natürü Ngechuchu rü tüxü namu na taxúemaãma nüxü na tixuxüçèx ga yema ngupetüxü.

9

Ngechuchu norü ngúexügüxü namu na nüxü yanax-güexüçèx ga Tupanaarü ore

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Rü Ngechuchu rü nanangutaquëxexëë ga yema 12 ga norü ngúexügü. Rü pora nüxna naxã rü nüxna naxãga na ínawoxüãxüçèx ga nagúxüraüxü ga ngoxogü, rü na nameëxëëãxüçèx ga duüxügü ga idaaweexü. ² Rü nayamugü na duüxügümaã nüxü yaxugüexüçèx ga ore ga mexü na ñuxäcü äëxgacü yïxü ya Tupana, rü na nameëxëëãxüçèx ga duüxügü ga idaaweexü. ³ Rü ñanagürü nüxü: — ¡Rü taxuxütáma ípinge i perü namawaü, rü bai ya perü caxüchigüxü ya naïxmenëxã, rü bai i perü choca, rü bai i perü pãu, rü bai i perü dïëru. Rü wüxitama i perü daxü ípinge, rü tama i taxre! ⁴ —Rü ngëxguma wüxi ya íãnewa pengugügu, ¡rü wüxi ya ípatagutama perücho rü ñuxmata ipexïächi nawa ya yima íãne! ⁵ —Rü ngextá tama pexü ínayauxgüxüwa,

jrü ípechoxũ nawa ya yima ñãne! Rũ ngẽxguma ngema ipexĩãchigu jrü ipepagücutü i perü üxaxücutü na ngẽmawa nüxũ nacüexgüxüçèx na chixexũ naxügüxü i ngẽma duüxügü! —ñanagürü. ⁶ Rũ inaxĩãchi, rü guxũma ga ñanexãcügüwa naxĩ. Rũ nüxũ nixugüetanü ga Tupanaãrũ ore ga mexũ. Rũ guxũwama nanameẽxëẽtanü ga duüxügü ga idaaweexũ.

Erode rü tama nüxũ nacüexéga na texe yixĩxũ ga Ngechuchu (Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Rũ Gariréaaneãrũ ãexgacü ga Erode, rü nüxũ nacüáchiga ga guxũma ga yema Ngechuchu üxũ. Rũ poraãcü nagu narüxĩnü rü naxoegaãe ga Erode, yerü nümaxũ ga duüxügü rü ñanagürügü: —Cuáũ ya baiüxëeruũ nixĩ ya yima, rü marü wena namaxũ —ñanagürügü. ⁸ Natürü togü rü ñanagürügü: —Nuxcümaücü ga Tupanaãrũ orearü uruũ ga Ería nixĩ, rü wena nangox —ñanagürügü. Rũ togü rü ñanagürügü: —Bexmana náí ga nuxcümaücü ga Tupanaãrũ orearü uruũ nixĩ, rü wena namaxũ —ñanagürügü. ⁹ Natürü Erode rü ñanagürü: —Chomatama chanamu ga churaragü na Cuáũxũ yadae-naxãgüxüçèx. ¿Rü tacü éxna nixĩ i ngẽma yatü i duüxügü ngẽmaãcü poraãcü nüxũ ixuchigagüechaxũ? —ñanagürü. Rũ Erode rü nüxũ nangüchxüxüchi na ñuxãcü Ngechuchuxũ na nadauxũ.

Ngechuchu rü nanachibüexëẽ ga 5000 ga yatügü (Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Cu 6.1-14)

¹⁰ Rũ yexguma nawoeguxgu ga yema Ngechuchuarü ngüexügü ga yamugüxũ, rü Ngechuchumaã nüxũ nixugüe ga yema naxügüxũ. Rũ nüma ga Ngechuchu rü yema norü ngüexügümaã nixügachi, rü Bechaídaarü ñãnewa namaã naxũ. ¹¹ Natürü yexguma duüxügü nüxũ cuèxgügu ga ngextá na nayexmaxũ, rü Ngechuchuwe narüxĩ. Rũ Ngechuchu rü meãma yema duüxügüxũ nayaxu, rü namaã nüxũ nixu na ñuxãcü ãexgacü yiixũ ya Tupana. Rũ nanameẽxëẽ ga yema duüxügü ga idaaweexũ. ¹² Rũ yexguma marü nayáuanegu, rü Ngechuchucèx naxĩ ga yema 12 ga ngüexügü ga yamugüxũ. Rũ ñanagürügü nüxũ: —¡Íyamugü i ñãã duüxügü na ñanexãcügü rü ípatagü ya ngaicamana ngẽxmagünewa na naxĩxüçèx, rü ngẽxma na napegüxüçèx rü norü õnatèex yataxegüxüçèx! Erü nuã íngẽxmagüxüwa rü nataxuma i tacü rü õna —ñanagürügü. ¹³ Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —¡Pematama penaxüwemü! —ñanagürü. Rũ nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Wüximëẽxpüx i páũ rü taxre i choxnixĩcatama toxũ nangẽxma. ¿Rü éxna cunaxwèxe na naxcèx tayataxegüxũ i õna naxcèx i guxũma i ñãã duüxügü? —ñanagürügü. ¹⁴ Rũ 5000 ga yatügü nixĩ ga yema yema yexmagüxũ. Natürü

Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —¡Ëcü ípenatogüxëẽx rü 50 chigü i wüxi tücumüwachigü! —ñanagürü. 15 Rü yemaäcü nanaxügü ga norü ngúexügü. Rü ínanatogüxëẽ ga guxüma ga duüxügü. 16 Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanade ga yema wüximëẽxpüx ga pâü rü yema taxre ga choxni. Rü daxügu nadawenüäcüma Tupanana moxë naxä, rü ñuxüchi inanabücu ga yema pâü rü choxni. Rü norü ngúexügüna nanaxä na nüxü yanüaxüçex ga yema duüxügü. 17 Rü guxüma ga yema duüxügü rü meäma nachibüe. Rü yemawena rü 12 ga pexchigü nanapagüamatama namaã ga yema pâü rü choxnichipëxegü ga iyaxügüxü.

*Pedru nanangoxëẽ na Cristu na yïxü ga Ngechuchu
(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)*

18 Rü wüxi ga ngunexü rü Ngechuchu norü ngúexügümaã noxrüwama yayumüxëgu, rü nüma rü norü ngúexügüna naca, rü ñanagürü: —¿Ñuxü ñaxü i duüxügü i chauchiga i choma na texé chiixü? —ñanagürü. 19 Rü norü ngúexügü nanangäxügü rü ñanagürügü: —Nangëxma i duüxügü rü:

“Cuáü ya baiüxëëruü quixï”, ñagüxü, rü togü rü:

“Eria quixï”, ñagüxü, rü togü rü:

“Wüxi ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü i wena maxücü quixï”, ñagüxü —ñanagürügü. 20 Rü yexguma Ngechuchu nüxna naca rü ñanagürü: —¿Rü pema i ñuxü ñapegüxü choxü na texé chiixü? —ñanagürü. Rü Pedru nanangäxü rü ñanagürü: —Cuma nixï i Cristu i Tupana Nane —ñanagürü.

*Ngechuchu nanaxunagü ga norü yuxchiga
(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)*

21 Rü Ngechuchu rü nayaxucüxëgü ga norü ngúexügü na taxüemaãma nüxü yaxugüexüçex ga nüma rü Cristu na yïxü. 22 Rü ñanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —Choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü poraäcü ngüxü tá chinge. Rü choxü tá naxooxgü i Yudíugüarü äëxgacügüerugü, rü paigüarü äëxgacügü, rü ngëma ngúexëëruügü i Moïchëarü mugüwa ngüxëëtaegüxü. Rü tá choxü nimëxgü, natürü tomaëxpüx i ngunexügu rü wena táxarü chamaxü —ñanagürü. 23 Rü yixcama rü guxüma ga norü ngúexügüxü ñanagürü: —Rü ngëxguma texé chowe rüxüchaügu, ¡ëcü nüxü tarüxo i tümaärü ngüchaü, rü namaã tapora i ngëma guxchaxügü i tümacëx ínguxü i ñoma curuchawa tipotaxürüü tüxü ixixëëxü, rü ngëmaetüwa chowe tarüxüãma! 24 —Erü yixema tügü maxëchaxëëchaüxë rü tá tayu, natürü yixema chauxçex yuxe rü aixcüma tá tüxü nangëxma i maxü i taguma güxü. 25 ¿Rü ñacüwa i nüxü namexü ya wüxi ya yatü ega

nayauxãgu i guxũma i ñoma i naãneãrũ ngẽmaxũgũ, natürũ iyanatauxẽãgu i norũ maxũ? ²⁶—Rũ ngẽxguma texé chauxcèx ãnegu rũ naxcèx taxãnegu i chorũ ore, rũ choma i Tupana Nane i duũxũxũ na chiĩxũ rũ tá ta tũmacèx chaxãne i ngẽxguma ãẽxgacũ chixĩãcũma núma chaxũxgu. Rũ ngẽxguma wenaxãrũ núma chaxũxgu rũ Chaunatũ ya Tupanarũũ tá chapora, rũ daxũcũãx i Tupanaãrũ orearũ ngeruũgũ i üünegũxũrũũ tá chamexẽchi. ²⁷—Rũ aixcũma pemaã nüxũ chixu rũ ñuxre i duũxũgũ i nuã ngẽxmagũxũ rũ tá nüxũ nadaugũ na ñuxãcũ ãẽxgacũ na yĩxũ ya Tupana naxũpa na nayuexũ —ñanagürũ.

Ngechuchu rũ toraxũ nangox
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Rũ 8 ga ngunexũguwena ga na yema ñaxũ, rũ Ngechuchu rũ wũxi ga mèxpũnewa naxũ na yéma yayumũxèxũcèx. Rũ ínayaxũmücũgũ ga Pedru rũ Chaũtiãgu rũ Cuãũ. ²⁹ Rũ yexguma ínayumũxẽyane ga Ngechuchu rũ nachiwe rũ ngürũãchi niyauracũü, rũ naxchiru rũ ta niyauracũü, rũ poraãcũxũchima nacómü. ³⁰ Rũ yexguma rũ yéma nangox ga taxre ga yatũgũ ga Ngechuchumaã idexagũxũ. Rũ Moĩché nixĩ ga wũxi, rũ Ería nixĩ ga to. ³¹ Rũ yema taxre íyexmagũxũwa rũ poraãcũxũchi nangóone. Rũ ínidexagũ nachiga ga ñuxãcũ Yerucharéũgu tá na nayuxũ ga Ngechuchu. ³² Rũ woo ga Pedru rũ namücũgũ rũ poraãcũ na nayaxtaexũ rũ tama napee. Rũ nüxũ nadaugũ ga ñuxãcũ poraãcũ na nangónexũ ga naxũtawa ga Ngechuchu rũ yema taxre ga yatũgũ ga namaã yexmagũxũxũtawa. ³³ Rũ yexguma yema taxre ga yatũgũ Ngechuchuna ixĩgachitanũgu, rũ Pedru rũ ñanagürũ Ngechuchuxũ: —Pa Ngüexẽeruũx, namexẽchi nixĩ na nuã ingẽxmagũxũ. ¡Rũ ngĩxã tanaxũ ya tomaẽxpũx ya düxenü, rũ wũxi ya cuxcèx, rũ náí ya Moĩcécèx, rũ náí ya Eríacèx! —ñanagürũ. Natürũ ga Pedru rũ tama nüxũ nacuèx ga na ñuxũ ñaxũ yerü poraãcũ nabaixãchiãẽ. ³⁴ Rũ yexguma íyadexayane ga Pedru, rũ wũxi ga caixanexũ natanũgu nayangèixema. Rũ poraãcũ namuũẽ ga yema ngüexũgũ ga yexguma yema caixanexũ natanũgu yangèixemagu. ³⁵ Rũ yema caixanexũwa inanaxũ ga wũxi ga naga ga ñaxũ: —Daa nixĩ ya Chaune ya nüxũ changechaũxũchicü. ¡Rũ naga pexĩnüẽ! —ñaxũ. ³⁶ Rũ yexguma yema ñaxguwena ga yema naga rũ Ngechuchuarũ ngüexũgũ rũ taxúexũma ga toguexũ nadaugũ, rũ Ngechuchuxũĩcatama nadaugũ. Rũ yema ngüexũgũ rũ taxúemaãma nüxũ nixugüe ga yema nüxũ nadaugũxũ.

Ngechuchu rü nanamexêẽ ga wüxi ga bucü ga ngoxo nawa yexmacü

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Rü yexguma moxüãcü ga guma mèxpúnewa yanachoügu, rü muxüma ga duüxügü yexma Ngechuchuxü nayangaugü. ³⁸⁻³⁹ Rü yema duüxügütanüwa rü wüxi ga yatü tagaãcü Ngechuchuxü ñanagürü: —Pa Ngúexêẽruüx, ¡choxü rüngüxêẽ, rü tüxü nadau ya chaune! Erü tügümaã choxü tawüxicèx, rü wüxi i ngoxo tümawa nangêxma. Rü ngêxguma tüxü naxüxgu, rü aita tüxü naxüxêẽ, rü tüxü naxüãüãêxêẽ, rü tüxü narüchièxêẽ. Rü chixexü tümamaã naxü, rü tama tüxü ningéxchaü. ⁴⁰ Rü marü nüxü chacèèxü i curü ngúexügü na tümawa ínatèxüchigüãxüçèx i ngêma ngoxo, natürü tama nüxü inaxĩnü —ñanagürü. ⁴¹ Rü yexguma Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Pa Duüxügü i Tama Yaxögüxüx, ¿Ñuxgurátata i pemaã chanuxmaxü rü yaxna pemaã cha xĩnüxü? ¡Nuã naga ya cune! —ñanagürü. ⁴² Natürü yexguma Ngechuchuxütawa nanguxgu ga guma bucü, rü yema ngoxo rü guma bucüxü ñaxtüanegu nayanguxêẽ, rü nanaxüãüãêxêẽ. Natürü Ngechuchu nananga ga yema ngoxo, rü nanamexêẽ ga guma bucü. Rü ñuxüchi nanatüxütawa nanamu. ⁴³ Rü guxüma ga duüxügü rü nabaixächíãègü ga yexguma nüxü nadaugüga ga ñuxãcü na naporaxü ya Tupana.

Ngechuchu rü wenaxãrü nanaxunagü ga norü yuxchiga

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Rü yexguma duüxügü namaã baixächieyane ga yema Ngechuchu üxü, rü ñanagürü ga Ngechuchu nüxü ga norü ngúexügü: ⁴⁴ —¡Meã iperüxĩnüẽ i ñaã ore i pemaã nüxü chixuxü! ¡Rü tãütama nüxü ipeyarüngümaẽ! Choma i Tupana Nane na duüxüxü chíxü, rü chauechita tá choxü ínaxuaxügü i duüxügü na ãëxgacügü choxü iyauxgüxüçèx —ñanagürü. ⁴⁵ Natürü ga norü ngúexügü rü tama nüxü nacuèxgüéga ga yema namaã nüxü yaxuxü. Yerü Tupana rü tama naxcèx nanangoxêẽ ga yema ore na nüxü nacuèxgüxüçèx. Rü yema ngúexügü rü namuñẽ ga Ngechuchuna na nacagüxü na meã namaã nangoxêẽãxüçèx ga yema namaã nüxü yaxuxü.

¿Texé tá tixi ya guxããrü yexera ixixê?

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Rü yexguma ga norü ngúexügü rü inanaxügüe ga nügümaã na yaporagatanücüxü nachiga ga texé tá tixü ya natanüwa guxããrü yexera ixixê. ⁴⁷ Natürü Ngechuchu rü nüxü nacuèxama ga yema norü ngúexügü nagu rüxĩnüèxü. Rü yemacèx wüxi ga buxü nügüxütawa naga, rü nügüxütagu nayachixêẽ. ⁴⁸ Rü ñanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —Texé ya

ñaã buxũxũ meã yaxúxe chauégagu, rü choxũ nixĩ i tayaxuxũ. Rü yíxema meã choxũ yaxúxe, rü Chaunatu ya núma choxũ mucũxũ rü ta meã tayaxu. Rü yíxema guxããrũ yexera tũgũ írũxírxaxe, rü yíxema tixĩ ya guxããrũ yexera ixĩxẽ —ñanagürü.

Texé ya tama taxchi aixe rü tórü ngũxẽẽruũ tixĩ
(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Rü yexguma ga Cuáũ rü ñanagürü nüxũ: —Pa Ngúexẽẽruũx, nüxũ tatau ga wüxi ga yatü ga cuégagu ngoxogũ íwoxũxũ. Rü toma nüxna tanachuxu ga yema yerü tama tatanũxũ nixĩ ga nümax —ñanagürü. ⁵⁰ Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Tama name i nüxna na penachuxuxũ. Erü texé ya tama taxchi aixe, rü tórü ngũxẽẽruũ tixĩ —ñanagürü.

Ngechuchu nayangagü ga Chaũtiágu rü Cuáũ

⁵¹ Rü yexguma marü yangaicagu ga Ngechuchu ga daxũguxũ ga naãnewa na naxũxũ, rü tama namuũãcũma inaxũãchi ga Yerucharéũwa na naxũxũ. ⁵² Rü nügüpẽxegu nayamugü ga ñuxre ga norü orearü ngeruũgü. Rü nümagü rü nawa naxĩ ga wüxi ga ñãnexãcü ga Chamáriaanewa yexmane, na yexma naxcèx yadaugũxũcèx ga wüxi ga ĩ na Ngechuchu nagu pexũnexũ. ⁵³ Natürü yema Chamáriaanecũãx rü tama nanayauxgũchaũ, yerü nüxũ nacuèxgü ga Yerucharéũwa tá na naxũxũ. ⁵⁴ Rü yexguma yemaxũ nadaugügu ga norü ngúexũgü ga Chaũtiágu rü Cuáũ, rü ñanagürügü Ngechuchuxũ: —Pa Corix, ¿cunaxwèxexũ na Tupanana naxcèx tacaxũ na daxũwa ne namuãxũcèx ya üxü na naguxẽẽãxũcèx i guxũma i ñaã duũxũgü, yema nuxcũmaũcü ga Tupanaãrũ orearü uruũ ga Ería üxürüü? —ñanagürügü. ⁵⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxũ nadawenü, rü nayangagü, rü ñanagürü nüxũ: —Pema rü tama nagu perüxĩnũe na texéarü duũxũgü pixĩgũxũ. ⁵⁶ —Erü choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rü tama duũxũgüarü tauxexẽẽwa núma chaxũ, natürü núma chaxũ na duũxũgũxũ chamaxẽẽxũcèx —ñanagürü. Rü yexguma rü náĩ ga ñãnexãcüwa naxĩ.

Duũxũgü ga Ngechuchuwe rüxĩxchaũxũchiga
(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Rü yexguma namagu naxĩxgu rü wüxi ga yatü Ngechuchuxũ ñanagürü: —Pa Corix, cuwe charũxũxchaũ i ngextá cuma ícuxũxũwa —ñanagürü. ⁵⁸ Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: —Ngowagü rü nüxũ nangẽxma i naxmaxũgü, rü werigü rü nüxũ nangẽxma i naxchiãũgü, natürü choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rü nataxuma i chauchica i ngextá nagu chicuxeruxũ —ñanagürü. ⁵⁹ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxũ ga wüxi ga to ga yatü: —¿Chowe rüxũ! —ñanagürü. Natürü núma ga yema yatü rü

ñanagürü nüxü: —Pa Corix, noxri chanawèxe i chaunatüxü ichayatèxira —ñanagürü. ⁶⁰ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Nüe ngëma cutanüxü i tama yaxögüxü iyatèxgü i ngëma naxrüü yuexü, natürü cuma rü curü puracü nixi na paxa duüxügümaã nüxü cuyarüxuxü i Tupanaärü ore na ñuxäcü guxäärü äëxgacü na yïxü i nümax —ñanagürü. ⁶¹ Rü wüxi ga to ga duüxü rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Pa Corix, ngëmääcü cuwe charüxüxchaü, natürü noxri chanaxwèxe i nüxü chayarümoxë i ngëma chopatacüäxgü —ñanagürü. ⁶² Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Texé ya yíxema inaxügüxe na Tupanaärü puracüwa tapuracüxü natürü tümaärü ngëmaxüguama rüxñüxë, rü tama tame na Tupanaäxü tapuracüxü —ñanagürü.

10

Ngechuchu nayamugü ga 72 ga norü ngüexügü

¹ Rü yemawena ga Cori ga Ngechuchu rü nayadexechi ga 72 ga to ga norü ngüexügü. Rü taxrechigü inayamugü na yoxni guxü ga yema ñänegü rü nachicagü ga Ngechuchu nawa üxchaüxüwa na naxixüçèx. ² Rü ñanagürü nüxü: —Aixcümäxüchi nangëxma i muxüchixü i duüxügü i yaxögüchaüxü natürü ngema Tupanaarü orearü uwa puracüexü rü noxretama nixi. Rü ngëmacèx name i perü yumüxëwa nüxna peca ya yima puracüarü yora na ngema norü puracüwa namugüäxüçèx i to i puracütanüxü. ³ —jRü ipexiächi rü ngëma pexi! Rü dücax, ñoma carnerugü i aigütanüwa imugüxürüü nixi i pexü chimugüxü. ⁴ —jRü täütáma choca ípinge, rü bai i perü diëru, rü bai i perü chapatu! Rü tama chanaxwèxe i namagu penuxcü i ngëxguma namawa texéxü perümoxëgügu. ⁵ —Rü ngëxguma wüxi ya ñwa pengugügu, rü ñaãäcü tá nüxü perümoxëgü i ngëma duüxügü:

“jPetaäxë erü Tupana rü napetanügul”, ñaperügügu tá. ⁶ —Rü ngëxguma ngëma nangëxmagu i duüxügü i Tupanaxü cuèxgüchaüxü rü Tupana rü tá nüxna nanaxä i taäxë. Natürü ngëxguma ngëma nataxuxgu i duüxügü i Tupanaxü cuèxgüchaüxü, rü ngëma Tupanaarü taäxë rü pexrütáma nixi. ⁷ —jRü wüxi ya ñgutama perücho, rü ngëma pechibüe rü peyaxü i ngëma nüxü ngëxmaxü i ngëma ñcüäxgü! Erü wüxi i puracütanüxü rü name nixi na nayauxäxü i norü natanü naxçèx i norü puracü. Rü yima ñänewa pengëxmagüyane rü tama chanaxwèxe i náí ya ñgu peyapegü. ⁸ —Rü ngëxguma wüxi ya ñäne ya nawa meä pexü nayaxunewa pengugügu, jrü penangö i ngëma ñna i pexna naxägüxü! ⁹ —jRü penameëxëx i ngëma idaaweexü i yima ñänewa ngëxmagüxü! jRü namaã nüxü pixu rü ñapegügü nüxü:

“Tupanaârü pora rü marü pexna nangaicama rü napexütägu”, ñapegügü nüxü! ¹⁰ –Natürü ega nawa pengugügu ya wüxi ya ñäne i ngextá duüxügü tama meã pexü iyaxgüxüwa, jrü ngëma ítamügu ípechoxü rü ñapegügü nüxü i ngëma ñäneçüäx!:

¹¹ “Rü woo ñäã perü ñäneârü üxaxü i tocutüwa yaxüxü, rü itanapagü, na ngëmawa nüxü pecuáxüçèx na Tupana rü tama pemaã nataãëxü. ¡Natürü tama nüxü ipeyarüngümaë na marü pexna nangaicamaxüchichiréxü ya Tupana na perü äëxgacü yïxü”, ñaperügügü tá nüxü i ngëma ñäneçüäx! ¹² –Rü pemaã nüxü chixu rü ngëma ngunexü i nagu nagüxü i naãne, rü Chodomacüäx i duüxügüarü yexera Tupana tá nanapoxcue i ngëma duüxügü i tama meã pexü yaxgüxü.

*Ñänegü ga tama Tupanaga ñnüëne
(Mt 11.20-24)*

¹³ –Rü wüxi i ngechañ nixí i pexcèx, Pa Corachíçüäx rü Bechaídacüäx i Duüxügüx, yerü yexguma chi Tiruarü ñänewa rü Chidäüârü ñänewa chanaxüxgu ga yema mexügü ga cuèxruügü ga Tupanaârü poramaã petanüwa chaxüxü, rü woo ga na poraãcü yachixexü ga yema Tirucüäx rü Chidäüçüäx ga duüxügü rü nuxcümama chitama nüxü narüxoe ga nacüma ga chixexü, rü poraãcüxüchi chima nügümaã nangechaügü rü naxauxe, yerü chi nügü nicuèxächitanü ga na yapecaduäxgüxü. ¹⁴ –Natürü pemaã nüxü chixu rü ngëma ngunexü i Tupana nagu napoxcuexü i pecaduäxgüxü, rü ngëma ngunexügu rü Tirucüäx rü Chidäüçüäxârü yexera tá pexü napoxcue i pemax. ¹⁵ –Rü pemax, Pa Capernäüçüäxgü i Duüxügüx ¿éxna pema nagu perüxñnüëgu rü daxügüxü i naãnewa tá pexixü? Pemaã nüxü chixu rü naãnetüüwa i ngextá Tupana Chatanáxü ípoxcuxüwa tá nixí i pewogüxü. ¹⁶ Rü ñüxüchi norü ngüexügüxü ñanagürü: –Rü yíxema pega ñnüëxë, rü chauga rü ta taxñnüë. Natürü yíxema tama pega ñnüëxë, rü chauga rü ta tama taxñnüë. Rü yíxema tama chauga ñnüëxë, rü tama naga taxñnüë ya Chaunatü ya núma choxü mucü –ñanagürü ga Ngechuchu.

Nawoegu ga yema 72 ga Ngechuchuarü ngüexügü

¹⁷ Rü taãëäcüma nawoegu ga yema 72 ga norü ngüexügü ga yamugüxü. Rü ñanagürügü nüxü: –Pa Corix, ngëxguma cuégagu tidexagügu, rü èixruxü i ngoxogü rü toga naxñnüë –ñanagürügü. ¹⁸ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Ngëmaäcü aixcüma nixí. Yerü nüxü chadau ga Chataná ga daxügüxü ga naãnewa na natáexü wüxi ga äëmacürüü. ¹⁹ –Rü choma nixí ga pexna chanaxäxü ga pora na tama chixexü

pemaã naxügüxcèx ega woo äxtapegüwa rü éxna tuxchinawegüwa pengagügu. Rü yexgumarüü ta pexna chanaxã ga pora na nüxü perü- yexeraxüxcèx i guxüma i Chatanáãrü pora na ngëmaãcü taxucürüwama tacü rü chixexü pemaã naxüxcèx. ²⁰ —¡Natürü tãxü i petaãëgüxü naxcèx i ngëma na pega naxĩnüëxü i ngoxogü! Rü narümemaë nixĩ i petaãëgü naxcèx na marü naxümatüxü i peéga i Tupanaãrü poperawa i daxügüxü i naãnewa —ñanagürü.

Ngechuchu rü nataãë
(Mt 11.25-27, 13.16-17)

²¹ Rü yexgumatama ga Tupanaãë ga Üünexü rü poraãcü Ngechuchuxü nataãëxëë. Rü ñanagürü ga Ngechuchu: — Pa Chaunatü, Pa Daxügüxü i Naãne rü Ñoma i Naãneãrü Yorax, cuxü chicuëxüü, yerü ñaã chorü ngüexügüxü nüxü cucuëxëë i ñaã ore ga naxchaxwa iquicúxü ga duüxügü i ñoma i naãnewa nüxü cuëxüchigüxü. Rü yemaãcü cunaxü, Pa Chaunatüx yerü yemaãcü nixĩ ga cunaxwëxexü —ñanagürü. ²² Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Chaunatü choxna nanaxã i guxüma i tacü i ngëxmaxü. Rü taxúema choxü tacuëx na Tupana Nane chiixü. Rü Chaunatüxicatama nixĩ ya choxü cuácü na Nane chiixü. Rü ngëxgumarüü ta taxúema nüxü tacuëx na texe yixü ya Chaunatü. Rü choma ya Nane rü ngëma duüxügü i Chaunatüxü nüxü chadauxëëchaüxüxücatama nixĩ i nüxü cuëxgüxü na texe yixü —ñanagürü. ²³ Rü yexguma norü ngüexügüxü nadawenü, rü namaãxĩca ñanagürü: — Tataãëgü ya yixema tümaxëtümaãxüchi nüxü daugüxe i ñaã ñuxma pema nüxü pedaugüxü. ²⁴ —Erü pemaã nüxü chixu, rü muxüma ga nuxcümaügüxü ga Tupanaãrü orearü uruügü rü äëxgacügü ga tacügü, rü nüxü nangúchaü ga nüxü na nadaugüchaüxü i ñaã ñuxma pema chauxütawa nüxü pedaugüxü. Natürü tama nüxü nadaugü. Rü nüxü nangúchaü ga nüxü na naxĩnüëchaüxü i ñaã ñuxma pema chauxütawa nüxü pexĩnüëxü. Natürü tama nüxü naxĩnüë —ñanagürü.

Ore ga mecü ga Chamáriacüãxgu ixuxü

²⁵ Rü yexguma inachi ga wüxi ga ngüexëëruü ga Moïchëarü mugüwa ngüxëëtaexü, rü Ngechuchuxütawa naxü na namaã yanadexaxüxcèx. Rü Ngechuchuxü naxüxchaü, rü yemacèx nüxna naca rü ñanagürü: —Pa Ngüexëëruü ya Ngechuchux, ¿Tacü nixĩ i mexü na chanaxüxü na choxü nangëxmaxüxcèx i maxü i taguma gúxü? —ñanagürü. ²⁶ Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —¿Ñuxü ñaxü i ngëma ore i Moïchëarü mugüwa ümatüxü? ¿Rü tacüxü i cumaã yaxuxü? —ñanagürü. ²⁷ Rü yema ngüexëëruü ga Moïchëarü mugüwa

nguxêêtaexũ, rü Ngechuchuxũ nangãxũ, rü ñanagürü: — ¡Nüxũ nangechaũ ya Cori ya curü Tupana i guxũma i curü maxũmaã, rü guxũ i cuãêmaã, rü guxũ i curü poramaã, rü guxũ i nagu curüxĩnũxũmaã! ¡Rü nüxũ nangechaũ i cumücü ngêma na cugütama cungechaũxürü! —ñanagürü. ²⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Ngêma ore i choxũ namaã cungãxũxũ rü marü name. Rü ngëxguma ngêma ore quinguxêêxgu, rü tá cunayaxu i maxũ i taguma gúxũ —ñanagürü. ²⁹ Natürü ga yema ngúexêêruũ ga Moïchêarü mugüwa nguxêêtaexũ, rü nügüétüwa nachogüchaũ. Rü yemacèx Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —¿Rü texé tixĩ ya chomücü? —ñanagürü. ³⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Wüxi ga yatü Yerucharéüwa ne naxü, rü Yericú ga ñãnewa naxü. Rü namagu nüxũ nangaugü ga ngítèèxgüxũ. Rü guxũma ga norü yemaxücèx nangixgü, rü èixrũxũ ga naxchiru rü ta naxcèx nangixgü. Rü nanaçuaixgü, rü nayayuächixêêgü, rü yemaãcü yéma nanatèxgü. ³¹ —Rü yematama namawa naxüpetü ga wüxi ga Yudiugüarü pai. Natürü yexguma yema yatüxũ nadèuxgu rü nüxũ yéma naxüpetümare. ³² —Rü yéma naxüpetü ta ga wüxi ga Lebítanũxũ ga tupauca ga taxũnewa puracüxũ. Rü yexguma yema yatüxũ nadèuxgu, rü nüma rü ta nüxũ naxüpetümare. ³³ —Natürü yixcúra rü wüxi ga Chamáriaanecũãx ga yatü rü yematama namawa naxüpetü. Rü yexguma guma yatüxũ nadèuxgu rü nüxũ nangechaũtümüũ. ³⁴ —Rü guma yatücèx nixü. Rü chixũ rü binumaã nanaxũxũ ga norü oxrigü, rü meãma nayanèixgü ga yema norü oxrigü. Rü ñüxüchi norü burugu nanamunagü, rü wüxi ga pegüchicawa nanaga. Rü yéma nüxna nadau. ³⁵ —Rü moxüãcü ga yexguma inaxüächigu ga yema Chamáriaanecũãx, rü ngixũ nayaxu ga taxretachinü ga norü dñeru, rü yema pegüchicaarü yorana ngixũ naxã. Rü ñanagürü nüxũ:

“¡Nüxna nadau i ñãã yatü! Rü ngëxguma yexeragu naxãtanügu na nuã nangëxmaxũ, rü choma tá cuxũ chanaxütanü i ngëxguma chataeguxgu”, ñanagürü. ³⁶ Rü ñanagürü ga Ngechuchu nüxũ ga yema ngúexêêruũ ga Moïchêarü mugüwa nguxêêtaexũ: —Ñüxma chanaxwèxe i chomaã nüxũ quixu i ngëxürüxũ ga yema tomaèxpüxtanüwa ga aixcüma namücü ixixũ ga yema yatü ga ngítèèxgüxũ imèxgüxũ —ñanagürü ga Ngechuchu. ³⁷ Rü yexguma ga yema ngúexêêruũ ga Moïchêarü mugüwa nguxêêtaexũ rü ñanagürü: —Yema Chamáriaanecũãx nixĩ ga yema yatümücü ixixũ, yerü nüxũ nangechaũtümüũ —ñanagürü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —¡Ñüxma rü íixü rü yema Chamáriaanecũãx üxürüũ naxü!

—ñanagürü nüxü.

Marta rü Maríapatawa nangu ga Ngechuchu

³⁸ Rü yexguma Ngechuchu namagu ixüxgu norü ngúexügümaã rü wüxi ga ñanexácüwa nangu. Rü yéma guma ñanexácüwa rü wüxi ga nge ga Martagu äegacü ngígüpatawa inanguxêê. ³⁹ Rü Martaaxü iyexma ga wüxi ga ngîeyèx ga Maríagu äegacü. Rü ngîma rü Ngechuchucutüxtawa irüto na inaxînüxcèx ga Ngechuchuarü ore. ⁴⁰ Natürü ga Marta rü itaarü puracüãx rü yemaãcü ngîrü puracüguama irüxînü. Rü yemacèx Ngechuchucèx iyaxü, rü ngîgürügü nüxü: —Pa Corix, çtama êxna nagu curüxînü i ngêma na chataarü puracüãxü rü ngêma chaueyèx rü choxnaxîca na nataãxü i guxüma i ngêma puracü? ¡Rü namaã nüxü ixu na choxü nangüxêêxücèx! —ngîgürügü. ⁴¹ Natürü Ngechuchu rü ngîxü nangãxü, rü ñanagürü ngîxü: —Pa Martax, cuma rü poraãcü curü puracücèx cuxoegaãê, rü muxüma i ngêmaxügu curüxînü. ⁴² —Natürü wüxixicatama nixî i guxüârü yexera i mexü na nagu rüxînüxü. Rü María iyixî i ngêmagu rüxînücü. Rü taxúetama ngîxna tayanuxü i ngêma —ñanagürü ga Ngechuchu.

11

Ngechuchu nanangúexêê ga yumüxêchiga (Mt 6.9-15, 7.7-11)

¹ Rü wüxicana wüxi ga nachicawa nayumüxê ga Ngechuchu. Rü yexguma nüxü nachauxgu, rü wüxi ga norü ngúexü rü ñanagürü nüxü: —Pa Corix ¡toxü nangúexêê na ñuxácü tayumüxêgüxü, yema Cuáü ga baiüxêêruü norü ngúexügüxü nangúexêêxürüü! —ñanagürü. ² Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Rü ngêxguma peyumüxêgügu rü ñaperügügü tá:

“Pa Tonatü ya Daxügücüx, rü aixcüma Üüncü quixî i cumax. ¡Rü núma naxü na torü äêxgacü quixücèx! Rü tanaxwèxe i curü ngúchaü na naxügüxü i duüxügü i ñoma i nañewa, ngêma daxügüxü i nañewa na curü ngúchaü ínaxügüxürüü. ³ ¡Rü toxna naxã i torü òna i wüxichigü i ngunexücèx íxîxü! ⁴ ¡Rü toxü nüxü nangechaü i torü pecadugü, erü toma rü ta tüxü nüxü tangechaü ya guxãma ya yíxema chixri tomaã chopetüxe! ¡Rü tãxü i çacü rü chixexüpèxewa toxü cuwogüxü na tama nagu tayixücèx!”

ñanagürü. ⁵ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Ngêxguma chi wüxie i pema rü tüxü nangêmaxgu i wüxi i tümamücü, rü chi ngãxücüü napatawa taxüxgu rü ñatagügu nüxü:

“Pa Chomücüx, ¡tomaêxpüx i pãu choxna naxã! ⁶ —Erü wüxi i chomücü rü yaxüwa ne naxü, rü ngexwacèx chopatawa

nangu. Rū choma rū changearū ònaãx, rū taxuũmaãma chanachibũxẽẽega”, ñatagũgu. ⁷—Rū ngẽma tũmamũcũ i napatawa ngẽxmaxũ, rū chi tũxũ nangãũxgu rū ñaxgu:

“¡Tãxũ i choxũ cuchixewexũ! Chorũ ñãx rū marũ narũwãxta, rū choma rū chauxacũgũ rū ngũrũcarewa tangẽxmagũ. Rū ngẽmacèx taxucũrũwa ícharũda na ñacũcuxna na chaxãxũcèx”, ñaxgu chi tũxũ. ⁸—Rū pemaã nũxũ chixu, rū ngẽma na tũmamũcũ yĩxũcèx rū tãũtãma ínarũda na ñacũ tũxna naxãxũcèx. Natũrũ tá ínarũda na tama tanachixeweechaxũcèx, rū tá tũxna nanaxã i guxũma i ñacũ i tanaxwèxexũ. ⁹—Rū ngẽmacèx pemaã nũxũ chixu rū, ¡Naxcèx ípeça rū Tupana rū tá pexna nanaxã! ¡Rũ Tupanacèx pedèux rū tá nũxũ ipeyangau! ¡Rũ ñãxwa: Tu tu tu ñapegũ, rū tá pexcèx niwãxna i ñãx! ¹⁰—Erũ guxãma ya yĩxema naxcèx ícaxe rū tanayaxu, rū guxãma ya naxcèx dauxe rū nũxũ itayangau. Rũ guxãma ya ñãxwa: Tu tu tu ñagũxe, rū tũmacèx tá niwãxna i ñãx. ¹¹—¡Rũ ñuxãcũ i wũxi i pema na papãgũ piĩxũ rū penena penaxãxũ ya wũxi ya nuta ega pãũcèx pexna nacaxgu, rū èxna wũxi i ãxtape ega choxnicèx pexna nacaxgu? ¹²—¡Rũ texè i petanũwa rū penena penaxã i tuxchinawe ega wũxi ya otacharaũcèx pexna nacaxgu? ¹³—Rũ ngẽma pema na pichixecũmachirèxũ natũrũ nũxũ pecuèx na ñuxãcũ mexũ i ãmare pexacũgũna na pexãxũ, rū pemaã nũxũ chixu rū Penatũ ya Daxũgucũ rū perũ yexera tá nixĩ na pexna mexũ naxãxũ. Rũ guxãma ya yĩxema Tupanaxũtawa Naãe i Üünexũcèx ícaxe, rū tá tũxna nanaxã —ñanagũrũ ga Ngechuchu.

Ngechuchuxũ nixugũe na ngoxoarũ poramaã napuracũxũ nawogũe

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Rũ Ngechuchu ínanatèxũchi ga wũxi ga ngoxo ga wũxi ga yatũxũ ngegaxèèxũ. Rũ yexguma ínaxũũxgu ga yema ngoxo rū guma yatũ rū nidexa. Rũ guxũma ga duũxũgũ rū nabaixãchiãègũ ga yexguma yemaxũ nadaugũgu. ¹⁵ Natũrũ ñuxre ga duũxũgũ rū ñanagũrũgũ: —Ñã yatũ i Ngechuchu, rū Bechebũ i ngoxogũarũ ãèxgacũarũ poramaã nixĩ i ínanawoxũãxũ i ngoxogũ —ñanagũrũgũ. ¹⁶ Natũrũ ga togũ rū nũxũ naxũgũchaũ, rū yemacèx naxcèx ínacagũ ga nũxũ na nawéaxũ ga wũxi ga cuèxruũ ga daxũcũãx na yemawa nũxũ nacuèxgũxũcèx rū ngoxi aixcũma Cristu yĩ. ¹⁷ Natũrũ nũma ga Ngechuchu rū nũxũ nacuèxama ga ñacũgu na naxĩnũèxũ, rū yemacèx ñanagũrũ nũxũ: —Ngèxguma chi wũxi i nachĩũãnecũãx i duũxũgũ nũgũ itoyegu rū nũgũtanũwa chitama nũgũ nadaixgu, rū nũgũ chitama naguxèè. Rũ ngèxguma chi wũxi ya ícũãx nũgũmaã nuèèchagu rū nũgũ nadaixgu, rū nũgũ chitama naguxèè. ¹⁸—¡Rũ ngèxguma

chi Chataná nügümaãtama nuxgu, rü nügütama yamèxgu, rü ñuxácü chi i ãëxgacüecha yïixü? Rü ngëma ñacharügü i ñuxma erü pema choxü pixuxgu rü Bechebúarü poramaã íchanawoxü i ngoxogü. ¹⁹ —Natürü ngëxguma chi Chatanáarü poramaã íchanawoxügu i ngoxogü, rü perü ngúexügü rü chita Chatanáarü poramaã ínanawoxü i ngoxogü. Rü ngëmawa meã nüxü tacuèx na pema rü ípetüexü. ²⁰ —Natürü pemaã nüxü chixu rü aixcüma Tupanaarü poramaã nixi i íchanawoxüxü i ngoxogü. Rü ngëmawa pexü nüxü chacuèxëë na núma petanüwa nanguxü ya Tupana na ãëxgacü yïixüçèx. ²¹ —Rü ngëxguma wüxi ya yatü ya poracü rü meãma nügü naxüxnegu rü nüxna nadèuxgu ya napata, rü taxúetáma naxcèx tangix i norü ngëmaxü i napatawa ngëxmaxü. ²² —Natürü ngëxguma ínanguxgu i to i yatü i nüxü rüporamaëxü, rü nüxü nayexeragu, rü tá nüxna nanapuxü ya naxne ya nügü namaã ínaporaãxüne, rü tá nüxna nanapuxü i guxüma i norü ngëmaxü, rü tá nayana. ²³ —Yíxema tama choxü ngechaüxë rü chauxchi taxai. Rü yíxema tama choxü rüngüxëexë na Tupanacèx tayagagüxü i duüxügü rü chauxchawa tanangianexëë.

ngoxo i taeguxüchiga
(Mt 12.43-45)

²⁴ —Rü ngëxguma wüxi i ngoxo rü wüxi ya yatüwa ínaxüüxgu, rü dauxchitagu nanañaãne, rü naxcèx nadau na ngextá na nangüxü. Rü ngëxguma taxuguma nangüegagu, rü nügü ínicuèx rü ñanagürü:

“Maneca naxcèx tá chataegu ya yima yatü ga noxri nawa íchaxüxüchirécü”, ñanagürü. ²⁵ —Rü ngëxguma nataegugu, rü yima yatüxü inayangau na ñoma wüxi ya i ya mexëene rü meã nabixichinerü na yïixü. ²⁶ —Rü ínixü rü naxcèx nayadau i to i 7 i ngoxogü i norü yexera i chixexü. Rü guxüma i ngëma ngoxogü rü wüxigu yima yatügu nachocu, rü ngëxma naxãchiügü. Rü ngëxguma ya yima yatü rü noxriarü yexera nachixe —ñanagürü.

Taãë i aixcüma ixixüchiga

²⁷ Rü yemaxü íyaxuyane, rü wüxi ga ngecü rü duüxügütanüwa tagaãcü ngígürügü: —Tataãë ya yíxema tügüanüwa cuxü yaxëexë rü tügü nixüwa cuxü maixë —ngígürügü. ²⁸ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Yexeraãcü tataãë ya yíxema nüxü ñnüxë i Tupanaarü ore rü naga ñnüxë —ñanagürü.

Duüxügü ga tama yaxögüchaixü rü naxcèx ínacagüama ga to ga cuèxruü ga Tupanaarü poramaã üxü
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

29 Rū nimuētanū ga duūxūgū ga Ngechuchuxūtawa ngutaquēxegūxū. Rū inanaxūgū ga Ngechuchu ga namaā na yadexaxū. Rū ñanagūrū: —Ñāā duūxūgū i ñomaūcūū maxēxū rū nichixecūma. Rū naxcēx ínacagū i wūxi i cuēxruū i mexū i Tupanaārū poramaā ūxū. Natūrū Tupana rū wūxixicatama i cuēxruū tá nūxū nawēx. Rū ngēma nixī i cuēxruū ga Tupanaārū orearū uruū ga Yonáwa duūxūgūxū nawéxū na nūxū nacuēxgūxūcēx na aixcūma Tupana yīxū ga guma yéma namucū. ³⁰ —Rū yexgumarūū ga Yoná rū wūxi ga cuēxruū nixī naxcēx ga Nínibecūāx ga duūxūgū, rū ngēxgumarūū tá ta nixī ya Tupana Nane ya duūxūxū ixīcū na wūxi i cuēxruū tá yīxū naxcēx i ñomaūcūū maxēxū i duūxūgū. ³¹ —Rū ngēxguma naāneārū guxgu rū Tupana rū ñomaūcūū maxēxū i duūxūgūna nacēxgu i norū pecaduchigacēx, rū ngīma ga nuxcūmaūcū ga Chabaaneārū āēxgacū tá írūda rū tá ínaxuaxū i ñomaūcūū maxēxū i duūxūgū. Yerū ngīma rū yaxūwaxūchi ne ixū ga na āēxgacū ga Charumóūxū naxīnūxūcēx ga ñuxācū poraācū nūxū na nacuēxūchixū. Natūrū ñuxma nuā petanūwa nangēxma i wūxi i Charumóūārū yexera ixīcū. ³² —Rū ngēxguma naāneārū guxgu rū Tupana rū ñomaūcūū maxēxū i duūxūgūna nacēxgu norū pecaduchigacēx, rū nuxcūmaūgūxū ga Nínibecūāx ga duūxūgū rū tá ínarūdagū rū tá ínanaxuaxūgū i ñomaūcūū maxēxū i duūxūgū. Yerū nūmagū ga Nínibecūāxgū ga duūxūgū rū nūxū narūxoe ga nacūmagū ga chixexū ga yexguma Yoná namaā nūxū ixuxgu ga Tupanaārū ore. Natūrū ñuxma nuā petanūwa nangēxma i wūxi i Yonáārū yexera ixīxū.

Taxūneārū omūchiga
(Mt 5.15, 6.22-23)

³³ —Taxúema wūxi i omūwa tanangixichi rū ñuxūchi itayacux rū ēxna tacūtūūgu tayaxūcuchi. Natūrū norū ūchicaūgu tanaxūnagū na ngēma tūxū nabaxixūcēx ya yīxema duūxēgū ya yima ígu chocuxe. ³⁴ —Cuxetūgū rū ñoma wūxi i omūrūū nixī i cuxunecēx. Rū ngēxguma ngēma Tupana cuxū naxwēxexūcēx cudēuxgu, rū guxūma i curū maxū rū name. Natūrū ngēxguma ñoma i naāneārū ngúchaūcēx cudēuxgu, rū guxūma i curū maxū rū chixexūwa nangēxma. ³⁵ —¡Meā cugūna nadau na tama ēānexūxū nanguxuchixūcēx i ngēma ore i mexū i cuxū ngēxmaxū, i ñoma wūxi i omūrūū ixīxū! ³⁶ —Ngēxguma chi guxū i curū maxūwa nangēxmagu i Tupanaārū ngóonexū rū taxuwama nachixēxgu i curū maxū, rū meā chi nūxū cucuēx i Tupanaārū ngúchaū ñoma wūxi i omū i cuxū baxixūrūū —ñanagūrū.

Ngechuchu rü duüxügütanüwa ínanaxuaxü ga Parichéugü rü ngúexēēruüğü ga Moïchéarü mugüwa nguxēētaegüxü
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

37 Rü yexguma nüxü nachauxgu ga na yadexaxü ga Ngechuchu rü wüxi ga Parichéu nüxna naxu ga napatawa na yachibüxücèx. Rü yema Parichéupatawa naxü, rü mechawa nayarüto. 38 Rü yema Parichéu rü nabaixächiãē ga yexguma Ngechuchuxü nadèuxgu na tama yanguxēēãxü ga yema Moïchéarü mu na nayauxmëxgüxiraxü ga yexguma nachibüegu. 39 Natürü nüma ga Cori ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Pema i Parichéugü rü ñoma pochiyu rü poratu i düxétüwaxicatama iyaxuxürüü pixīgü. Natürü i peãxëwa rü nagu perüxĩnüē na pengíxü rü chixexü pexüxü. 40 —Pa Naëchitamare Maxëxüx, çtama êxna nüxü pecuèx na guma Tupana ga naxücü i ngëma tórü düxétüxünewa ngëxmaxü, rü gumatama yĩxü ga naxücü ga tórü maxü i tórü aixepewa ngëxmaxü? 41 —Rü name nixĩ i Tupanana penaxã i perü maxü na aixcüma naxcèx pemaxëxücèx. Rü ngëmaãcü tá pime i guxüwama. 42 —Natürü wüxi i ngechaü nixĩ i pexcèx, Pa Parichéugüx, erü pema rü perü ngëmaxüwa rü meã Tupanana penaxã i ngëma noxrü ixĩxü, natürü perü maxüwa rü tama aixcüma naga pexĩnüē rü tama nüxü pengechaü. Rü marü name na perü ngëmaxüwa Tupanana penaxãxü i ngëma noxrü ixĩxü. Natürü perü maxüwa rü ta penaxwèxe i meã naga na pexĩnüëxü rü nüxü na pengechaüxü. 43 —Rü wüxi i ngechaü nixĩ i pexcèx, Pa Parichéugüx, erü pema rü pexü nangüchaü i ãëxgacüchicagüwa na perütogüxü i ngutaquëxepataügüwa. Rü penaxwèxe na ñoma ãëxgacüxü rümoxëxürüü na meã pexü namoxëgüxü i duüxügü i ítamügüwa. 44 —Rü wüxi i ngechaü nixĩ i pexcèx, erü ñoma yuetamaügü i tama nüxü idauxü i duüxügü naëchitamare naëtüwa chopetüxürüü pixīgü. Erü woo perü düxétüwa pime, natürü aixepewa i peãëwa rü poraãcü pichixe —ñanagürü ga Ngechuchu. 45 Rü wüxi ga ngúexēēruü ga Moïchéarü mugüwa nguxēētaexü, rü Ngechuchuxü nangãxü rü ñanagürü: —Pa Ngúexēēruü Pa Ngechuchux, rü ngëma na ngëma ñacuxü, rü toma rü toãëwa nangux —ñanagürü. 46 Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Wüxi i ngechaü nixĩ i pexcèx, Pa Ngúexēēruüğü i Moïchéarü Mugüwa Nguxēētaegüxüx, erü poraãcü penamu i duüxügü na naga naxĩnüëxücèx i ngëma Moïchéarü mugü i guxchaxü i pematama bai i írarüwa naga pexĩnüëchaüxü. 47 —Rü wüxi i ngechaü nixĩ i pexcèx, erü peyamexëëgü i tümamaügü ga guxema nuxcümaügüxe ga Tupanaãrü orearü uruüğü ga perü oxigü tüxü dëixe. 48 —Rü ngëmawa nüxü tacuèx na pema rü ta ipexãgüxü nawa ga yema

chixexũ ga perũ oxigũ ügũxũ. Yerũ nümagũ rü tüxũ nadai ga guxema Tupanaãrũ orearũ uruũgũ, rü ñuxma i pema rü peyamexẽẽgũ i tümamaũgũ. ⁴⁹—Rü yemacèx nixĩ ga Tupana ga ñaxũ:

“Ngẽma duũxũgũtanüwa tá chanamugũ i chorũ orearũ uruũgũ rü chorũ orearũ ngeruũgũ. Natürũ ngẽma duũxũgũ i chixexũgũ rü tá nanadai i nümaxũ rü togũxũ rü tá nachixewegũ rü tá nawe ningẽxũtanũ”,

ñaxũ ga Tupana. ⁵⁰⁻⁵¹ Rü ñanagürũ ga Ngechuchu: —Rü pemaã nüxũ chixu rü Tupana tá nayapeguãchixẽẽ i pema i ñuxma maxẽxẽ erũ pema rü ta perũ oxigũcũmagu pexĩ. Nümagũ rü noxritama naãneãrũ ügũgumama rü nanadai ga muxũma ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ. Rü nüxĩra nayamèxgũ ga Abé rü gumawena nayadaietanũ ga muxũma ga togũ ñuxmata Zacaría ga tupauca ga taxũnegu yamèxgũãcüwa nangu. Rü guxũma ga yema orearũ uruũgũ ga perũ oxigũ dèjxũcèx rü Tupana tá pexna naca, erũ pema rü ta perũ oxigürũütama pixĩgũ rü tama nüxũ perũxoechaũ i ngẽma chixexũ i pexũxũ. ⁵²—Rü wüxi i ngechaũ nixĩ i pexcèx, Pa Ngúexẽẽruũgũ i Moĩchearũ Mugüwa Nguxẽẽtaegũxũx, erũ duũxũgũchaxwa ipeyacux i Tupanaãrũ ore i aixcüma ixĩxũ i pematama tama pixõgũxũ. Rü nüxna penachuxu i togũ i duũxũgũ i aixcüma yaxõgũchaũxũ na nümagũ rü ta tama yaxõgũãxũcèx —ñanagürũ ga Ngechuchu. ⁵³⁻⁵⁴ Rü yexguma Ngechuchu yema ñaxgu, rü yema ngúexẽẽruũgũ ga Moĩchearũ mugüwa nguxẽẽtaegũxũ rü yema Parichéugũ rü poraãcü Ngechuchumaã nanuẽ. Rü inanaxügũ ga nüxna na nacagüexũ naxcèx ga muxũma ga ore ga guxchaxũmaã na yemaãcü chi nüxũ iyangaugũxũcèx ga ore ga chixexũ na yemamaã norũ ãẽxgacügũxũ- tawa Ngechuchuxũ íyaxuaxũgũxũcèx.

12

Ngechuchu nanangúexẽẽ na tama namexũ na duũxũgũpèxewa meã imaxnetaxũ natürũ taãẽwa rü chixexũgu rüxñixũ

¹ Rü yoxni yexma nangutaquèxegũ ga muxũchixũ ga duũxũgũ. Rü yema na namuxũchixũcèx rü düxwa nügũcutüwa ningagüetanũ ga duũxũgũ. Rü Ngechuchu inanaxügũ ga norũ ngúexũgũmaãxĩra na yadexaxũ, rü ñanagürũ: —¡Pexuãẽgũ naxcèx i Parichéugũ! Erũ duũxũgũpèxewa meã namaxènetata natürũ naãẽwa rü chixexũgu narüxñnüẽ. ²—Natürũ guxũma i tacü i wüxie cúãcü üxũ rü tá nangoxoma. Rü guxũma i tacü iicúxũ rü yixcüra rü tá duũxũgũ nüxũ nacuèxgũama. ³—Rü ngẽmacèx guxũma i ngẽma ore i eãnexũwa cúãcü nüxũ pixuxũ rü yixcüra rü tá nangoxoma rü guxũ i duũxũgũ tá

nüxü naxĩnüë. Rü ngëma ore i ucapuarü aixepewa cúãcü nüxü pixuxü, rü yixcúra rü guxãpëxewa tá nüxü nixugügü i duüxügü.

Name nixĩ na Tupanaxü pemuüëxü
(Mt 10.26.31)

⁴ —Rü ngëmacëx i pemax, Pa Chomücügüx, rü pemaã nüxü chixu rü jtama nüxü pemuüë i ngëma duüxügü i pexü daixchaüxü! Erü taxünexüxĩcatama nimëxgü, natürü taxucürüwama taãëxü nimëxgü. ⁵ —Natürü pemaã tá nüxü chixu na texéxü tá na pemuüëxü. ¡Nüxü pemuüë ya Tupana! Erü nüma nüxü nangëxma i pora na yamáãxü i pexene, rü napoxcuãxü i peãë i ngextá ngoxogüxü ínapoxcuxügu. ¡Rü yimaxü tá nixĩ i pemuüëxü! ⁶ —¿Tama ëxna taxretachinü i dïëruyacügu namaã petaxe i wüximëëxpüx i werixacügü? Natürü Tupana rü tama tüxü inayarüngüma ya yíxema werixacüãxgü, rü bai ya wüxi. ⁷ —Rü woo i peyaegü rü Tupana nüxü nacuëx na ñuxre i peyae ngëxmaxü. Rü ngëmacëx, ¡tãxü i pexoegaãëgüxü! Erü pema rü muxüma i werixacügüarü yexeraxüchi pexü nangechaü ya Tupana.

Yíxema duüxügüpëxewa tügü ixuxe na Ngechuchu ya Cristuarü duüxü tiixü
(Mt 10.32-33, 12.32)

⁸ —Rü pemaã nüxü chixu rü guxãma ya texé i ñoma i naãnewa duüxügüpëxewa tügü ixuxe na chorü duüxü tiixü, rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü napëxewa i Tupanaärü orearü ngeruügü i daxücüãx rü tá tüxü chixu na chorü duüxü tiixü i tümax. ⁹ —Natürü texé ya ñoma i naãnewa duüxügüpëxewa tügü ixuxe na tama chorü duüxü tiixü, rü choma rü tá ta napëxewa i Tupanaärü orearü ngeruügü i daxücüãx rü tá tüxü chixu na tama chorü duüxü tiixü i tümax. ¹⁰ —Rü guxãma ya texé ya chixri chauchiga idexaxe i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü Tupana tá tüxü nüxü nangechaü i ngëma. Natürü texé ya Tupanaãë i Üünexüchiga chixri idexaxe, rü Tupana rü täütáma tüxü nüxü nangechaü i ngëma. ¹¹ —Rü ngëxguma duüxügü ngutaquëxepataügüwa rü ëxna ãëxgacügüpëxewa pexü nagagügu na pexü napoxcuexüçëx, rü ¡tãxü i pexoegaãëgüxü na ¡acümaã tá penangãxüxü rü ëxna ¡acüxü tá namaã na pixuxü! ¹² —Erü ngëxguma nawa nanguxgu na pidexagüxü, rü Tupanaãë i Üünexü tá pexü nanguxëë na ¡acüxü tá namaã pixuxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

Wüxi i ãücümaxü nixĩ na imuãrü dïëruãxü

¹³ Rü yema duüxügütanüwa rü wüxi ga yatü Ngechuchuxü ñanagürü: —Pa Ngüexëëruüx, ¡namaã nüxü ixu ya chaueneë

rü choxna naxãã i ngẽma chaunatü ga yucüarü ngẽmaxü i choxna üxü! —ñanagürü. ¹⁴ Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Pa Yatüx, ¿texé perü ãëxgacüxü choxü tingucuchixëë na chayatoyexücèx i ngẽma penatüarü ngẽmaxü? —ñanagürü. ¹⁵ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —¡Pexuãë na tama pexü nangüchaüxücèx i togüarü ngẽmaxü! Erü wüxi i duüxü rü tama ngẽma na namuârü ngẽmaxüãxücèx nixi i nayauxãxü i norü maxü i taguma gúxü —ñanagürü. ¹⁶ Rü yexguma wüxi ga ore ga cuèxruüxü namaã nixu, rü ñanagürü: —Nayexma ga wüxi ga yatü ga muârü dîëruãcü, rü guxüma ga yema nanetügü ga naãnegu natogüxü rü meãma nüxü nixo. ¹⁷ —Rü guma yatü rü nagu narüxînü rü naãëwa ñanagürü:

“¿Tacü tá chaxüxü i ñuxmax? Erü nataxuma i chorü nachica i ngexta namaã na changuxüxü i chaunetügüarü o”, ñanagürü. ¹⁸ —Rü naãëwa ñanagürü:

“Marü nüxü chacuèx na tacü tá chaxüxü. Rü nagu tá chapogü ya guxünema ya chorü İpatagü ga nagu namaã changuxüne ga chaunetügüarü o. Rü náí ya taxüragüne tá chaxü na ngëxma namaã changuxüxücèx i guxüma i chaunetügüarü o rü guxüma i chorü ngẽmaxügü. ¹⁹ —Rü ngëxguma marü namexgu i guxüma, rü chaugümaã tá ñacharügü: ‘Ñuxma rü tá icharüngü rü meã tá chachibü rü meã chaxaxe rü ngẽmaãcü tá chataãë. Erü namuxüchi i chorü ngẽmaxügü, rü mucüma ya taunecü tá choxü natai’, ñacharügü tá chaugümaã”. ²⁰ —Natürü Tupana rü ñanagürü guma yatüxü:

“Pa Yatüx, cungëãëmare i cuma erü ñoma i chütaxügu tátama cuyu. Rü ngẽma curü ngẽmaxügü i namaã cunguxüxü, rü ¿texéarü tá nixi i ngëxguma?” ñanagürü ga Tupana. ²¹ —Rü ngëxgumarüü tá ta namaã nangupetü i ngẽma duüxügü i nügücèxtama norü ngẽmaxügümaã nguxüxü rü tama nügü ímexëëxü i Tupanapëxewa —ñanagürü ga Ngechuchu.

Tupana rü naxãcügüna nadau

(Mt 6.25-34)

²² Rü yemawena rü norü ngüexügüxü ñanagürü ga Ngechuchu: —Pemaã nüxü chixu ¡rü täxü i pexoegaãëgüxü naxcèx i tacü tá na pengöxü rü tacümaã tá na pixãxchiruxü! ²³ —Erü perü maxü rü õnaârü yexera nixi, rü pexene rü naxchiruarü yexera nixi. ²⁴ —¡Dücèx penangugü i werigü i tama toegüchiréxü, rü tama nanetüarü o ibuxgüxü, rü ngepatagüxü na ngexta namaã nanguxügüxücèx i norü õna! Natürü Tupana rü nanaxüwemü. Rü pema rü Tupanacèx rü poraãcü guxüma i werigüarü yexera pixigü. ²⁵ —Rü taxuwama name na pexoegaãëgüxü. Erü taxucürüwama wüxie i pema rü pegütama ipemëxächixëë ngãxü ya metruгу ega woo poraãcü naxcèx pexoegaãëgügu. ²⁶ —Rü ngëxguma

tama pemaã nanguxũ i ngẽma íraxũ rü taxucürüwama pegütama ipemèxãchixẽẽ ega woo naxcèx pexoegaãëgügu, rü çtũxcüũ i ngẽxguma rü ta çacü i togü i ngẽmaxũgücèx pexoegaãëgüxũ? ²⁷ —¡Dücèx penangugü i putüragü na ñuxãcü nayaexũ i nachacu! Rü tama napuracüexũ, rü tama nügü üxchirugüxũ. Natürü woo guma ãëxgacü ga Charumóu ga na namexèchixũ ga naxchiru rü taguma wüxi ga putürachacuarü mexürüũ nixĩ. ²⁸ —Rü marü nüxũ pedau i ñuxãcü Tupana na nangèxãëxũ i putüragü i ñuxma naãnewa rüxügümarexũ natürü moxũ rü marü taxuxũ. Rü ngẽxguma Tupana ngẽmaãcü nangèxãëgu i putüragü rü pema rü tá ngẽmaãrü yexera pexchiru pexna naxã, Pa Duũxügü i Írarüwatama Yaxögüxũx. ²⁹ —Rü ngẽmacèx tama name i pexoegaãë naxcèx i çacü tá na pengöxũ rü çacü tá na pixaxũxũ. ³⁰ —Erü ñoma i naãnecũãx i duũxügü rü naxcèx nadaugü i guxüma i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ. Natürü pema rü pexũ nangẽxma ya Penatü ya Tupana ya nüëchama nüxũ cuácü na pexũ nataxuxũ i guxüma i ngẽma. ³¹ —Rü ngẽmacèx narümemaë nixĩ na Tupanaãrü ngüchaüçèx pedaugüxũ na perü ãëxgacü yĩxüçèx. Rü ñuxũchi nüma rü tá pexna nanaxã i guxüma i çacü i pexũ taxuxũ.

Ñuxãcü tüxũ nangẽxma i törü ngẽmaxũgü i daxüguxũ i naãnewa (Mt 6.19-21)

³² —¡Tãxũ i pemuũëxũ, Pa Chauzacügüx! Pema rü noxre-tama pixĩgü natürü Penatü ya Tupana rü norü ngüchaũ nixĩ na pexna naxããxũ i pechica i ngextá nüma ãëxgacü íyĩxüwa. ³³ —¡Rü namaã petaxe i perü ngẽmaxũgü rü togü i duũxügü i nüxũ nataxuxüna penaxã i ngẽma díëru! Rü ngẽmaãcü tá pegüxũ penangẽxmaxëë i perü ngẽmaxũgü i taguma pexũ ngauxũ rü taguma gúxũ i daxüguxũ i naãnewa i ngextá tama íyaxücuxüwa i ngítèxáxũ rü naweane tama ínachixexëëxüwa. ³⁴ —Erü ngextá ínangẽxmaxüwa i perü ngẽmaxũgü, rü ngẽxma nixĩ i perüxĩnüëxũ.

Name nixĩ i yigü ítamexëëgü naxüpa na ínanguxũ ya Cristu

³⁵ —¡Rü ípememare namaã i perü omügü i naĩgüxũ! ³⁶ —Rü name nixĩ i wüxi i coriarü duũxügü i ímemaregüxürüũ na pixĩgüxũ. Rü penaxwèxe na ñoma duũxügü i íãxwa norü corixũ nanguxëëgüxürüũ na pixĩgüxũ. Rü ngẽxguma norü cori rü wüxi i ngígüarü petawa ne naxüxgu rü: Tu tu tu ñaxgu, rü paxa naxcèx nayawãxnagü i íãx. ³⁷ —Rü nataãëgü i ngẽma coriarü duũxügü ega inadauëgu i ngẽxguma ínanguxgu i norü cori. Rü pemaã nüxũ chixu rü ngẽma cori rü norü mechawa tátama nanatogüxëë i ngẽma norü duũxügü i nüxũ ínanguxëëgüxũ, rü nüma tátama ngẽma norü duũxügüxũ inaxüwemü. ³⁸ —Rü

woo ngãxũcüü ínanguxgu rü êxna marü yangunechaũgu rü nataãëgü i ngẽma coriarü duũxũgü ega inadauegu i ngẽxguma ínanguxgu i norü cori. ³⁹—Rü ngẽxguma chi wüxi ya ãrũ yora nüxũ cuèxgu na ñuxguacü ínanguégaxũ i ngítèxáxũ, rü tãũ chima nape. Rü chi nüxna nadau ya napata na tama yawãxnaãxũcèx rü tama na nüxũ nangĩxũcèx. ⁴⁰—Rü pema rü ta penaxwèxe na ípememarexũ. Erü ngürüãchi tama nagu íperüxĩnũeyane tá íchangu i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ —ñanagürü ga Ngechuchu.

Wüxi ga duũxũ ga meã norü coriga ñnũxũ rü to ga tama meã norü coriga ñnũxũchiga
(Mt 24.45-51)

⁴¹ Rü yexguma ga Pedru rü Ngechuchuna naca rü ñanagürü: —Pa Corix, ¿toxcèxicatama êxna nixĩ i ñña ore i cuèxruũ i tomaã nüxũ quixuxũ, rü êxna guxũ i duũxũgücèx yĩxũ? —ñanagürü. ⁴² Rü ñanagürü ga Cori ga Ngechuchu: —¿Texé tíxũ ya yíxema tümaãrũ coriarü duũxè ya aixcüma yanguxèexè rü meã tümaãxũ cuáxe? ¿Tama êxna yíxema tíxũ ya tümaãrũ cori tüxna ãgaxe na meã nüxna tadauxũcèx rü meã oragu tanachibüexèèxũcèx i norü duũxũgü? ⁴³—Rü tataãe ya yíxema coriarü duũxè i ngẽxguma ínanguxgu i tümaãrũ cori rü tüxũ íyanguègu na meãma ítanaxũxũ i ngẽma puracü i nagu tüxũ namuxũ. ⁴⁴—Rü aixcüma pemaã nüxũ chixu rü ngẽma tümaãrũ cori rü tá guxũma i norü ngẽmaxũgüarü dauruũxũ tá tüxũ nixĩxè. ⁴⁵⁻⁴⁶—Natürü ngẽxguma chi ngẽma duũxũ nagu rüxĩnũgu rü norü cori rü tama paxa na ínanguxũ, rü inaxũgüãgu na chixri namuãxũ i natanũxũgü i yatũxũgü rü ngexũgü, rü peta naxũxgu rü nachibüxgu, rü naxaxegu, rü nügü nangãxèëgu, rü ngürüãchi ngẽma ngunexũ rü ngẽma ora i tama nagu ínanguxèèãxũgu tá ínangu i norü cori. Rü poraãcüxüchi tá nanapoxcu ngẽma duũxũgü i tama norü coriga ñnũèxũxũ napoxcuexürü. ⁴⁷—Rü ngẽma coriarü duũxũ i nüxũ cuèxchirèxũ na tacü nanaxwèxexũ i norü cori, natürü tama nügü ímexèèxũ rü tama norü coriga ñnũxũ, rü tá poraãcü nanaçuaxi. ⁴⁸—Natürü ngẽma coriarü duũxũ i tama nüxũ nacuaãcüma chixri norü coriga ñnũxũ, rü chixexũ üxũ, rü tá írarüwaxüra nanaçuaxi. Rü texé ya Tupana muxũma tüxna ãxè, rü muxũcèxtama tüxna naca. Rü texé ya muxũna tüxũ nadauxèexè rü tá yexeraãcü tüxna naca.

Ngechuchugagu nixĩ i yatoyexũ i duũxũgü
(Mt 10.34-36)

⁴⁹—Núma chaxũ na ñoma i naãnewa duũxũgüxũ chidauchitanũxèèxũcèx. Rü chierü aixcüma marü yadauchitanũgu. ⁵⁰—Rü choma rü tá poraãcü ngúxũ chinge, rü chanaxixãchiãë ñuxmatáta yangu i ngẽma. ⁵¹—Rü tama name i nagu perüxĩnũë

na núma chaxũxũ na guxũ i duũxũgũ rü wüxigu naxĩnũëxũcèx. Natürü pemaã nüxũ chixu rü núma chaxũ na chaugagu ya-toyexũcèx i duũxũgũ. ⁵²—Erü ñaãwena ega wüxi ya ñpatawa nangẽxmagu i wüximẽẽxpũx i duũxũgũ, rü tomaẽxpũx tá choxũ nayaxõgũ rü taxre i tama, rü ëxna taxre tá choxũ nayaxõgũ rü tomaẽxpũx i tama. ⁵³—Rü wüxi i papá tá nayaxõ rü nane rü täütáma nayaxõ, rü ëxna nane tá nayaxõ natürü nanatü i tama. Rü ngẽxgumarũũ ta wüxi i mamá tá iyaxõ rü ngĩxãcü rü täütáma iyaxõxchãũ, rü ëxna ngĩxãcü tá iyaxõ rü ngĩë rü täütáma iyaxõxchãũ. Rü wüxi ya ngĩxë tá iyaxõ rü ngĩneãx rü täütáma iyaxõ, rü ëxna ngĩneãx tá iyaxõ rü ngĩxë rü täütáma iyaxõ —ñanagürü ga Ngechuchu.

Cuèxruũgũ i nachiga i tacü tá nangupetüxũ

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴Rü Ngechuchu ñanagürü ta nüxũ ga duũxũgũ: —Ngẽxguma nüxũ pedèuxgu na naxẽächianexũ, rü nagu perüxĩnũë tá na napuxũ. Rü aixcüma ngẽmaãcü nixĩ. ⁵⁵—Rü pema nüxũ pecuèx na ñuxãcü penangugũxũ ya buanecü, rü ngẽmaãcü nüxũ pecuèx rü tá na nanguxetüxũ. Rü aixcüma ngẽmaãcü nixĩ. ⁵⁶—Pa Duũxũgũx, pema rü togü i duũxũgüpèxewa meã pemaxënetá, natürü peãewa rü chixexũgu perüxĩnũë. Pema nüxũ pecuèx na ñuxãcü penangugũxũ ega tá napuxgu rü ëxna tá nanguxetügu. ¿Rü ñuxãcü i ñuxma i tama nüxũ pecuáxũ na Tupana yĩxũ ya petanüwa ngucü?

Name nixĩ na curüngüxmüxũ namaã i curü uwanü

(Mt 5.25-26)

⁵⁷—Rü tüxcüũ tama nüxũ pecuáxchaũ i ngẽma nama i mexũ i Tupana pexũ naxwèxexũ na nagu pexĩxũ. ⁵⁸—Rü ngẽxguma chi wüxie wüxi i ngetanüçèx cuxũ íxuaxũgu rü ãëxgacüxũtawa cuxũ tagaxgu, rü name nixĩ i namawatama tüxũ icurüngüxmüxëë na tama ãëxgacüpèxewa cuxũ tagaxũcèx. Erü wüxicana na ãëxgacüxũtawa cunguxũ rü ãëxgacü tá purichíagüna cuxũ namu. Rü purichíagü tá cuxũ napoxcu. ⁵⁹—Rü cumaã nüxũ chixu rü ngẽxma poxcuchicagu tá curüxãũx ñuxmatáta ngĩxũ cuxütanü i guxcü i díëru i nüxũ ngĩxũ cungetanüçü. [Rü aixcüma ngẽxgumarũũ tá cumaã nanaxü ya Tupana ega tama namaã cunamexẽẽxgu i curü maxũ —ñanagürü ga Ngechuchu.]

13

Wüxi i mexũ nixĩ na nüxũ rüxoexũ i tacüma i chixexũ

¹Rü yexgumatama Ngechuchuxũtawa nangugü ga ñuxre ga duũxũgũ. Rü Ngechuchumaã nüxũ nixugü ga na ñuxãcü ãëxgacü ga Piratu namuxũ ga norü churaragü na nadaiãxũcèx ga ñuxre ga yatügü ga Gariréaanecũãx ga

yexguma yema yatügü rü Tupanacèx carneru nadaixgu tupauca ga taxünewa. ² Rü Ngechuchu nüxna naca rü ñanagürü nüxü: —¿Pema nagu perüxñüëgu rü yemaäcü nüxü nangupetü ga yema yatügü, yerü yema togü ga Gariréaanecüäxârü yexera nipecaduäxgü? ³ —Pemaä nüxü chixu rü tama nixî. Rü ngëxguma chi pema rü tama nüxü perüxoegu i pecüma i chixexü, rü guxâma i pema rü tá ta ipeyarütauxe. ⁴ —¿Rü êxna pema nagu perüxñüëgu rü guxü ga Yerucharéücüäxârü yexera nipecaduäxgü ga yema 18 ga yatügü ga yuexü ga yexguma Chiruéwa yexmaxü ga dauxütaechica naetü rüngutaügu? ⁵ —Pemaä nüxü chixu rü tama nixî. Rü ngëxguma chi pema rü tama nüxü perüxoegu i pecüma i chixexü, rü guxâma i pema rü tá ta ipeyarütauxe —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ore ga nanetü ga iguera ga ngearü õðxügu ixuxü

⁶ Rü nüma ga Ngechuchu rü nüxü nixu ga wüxi ga ore ga igueragu ixuxü, rü ñanagürü: —Rü wüxi ga yatü nüxü nayexma ga wüxi ga ubanecü. Rü yexma nanato ga wüxi ga iguera. Rü nüma ga guma yatü rü ínayadauuxü ga yema iguera rü ngoxi naxõõ, natürü taxuxüma ga norü oxü inayangau. ⁷ —Rü yemacèx yema norü duüxü ga norü nañena dauxüxü ñanagürü:

“Dücèx, tomaëxpüx ya taunecü guxüguma íchayadauxü i ñaã iguera, rü taguma naxo. Rü ngëmacèx chanaxwèxe na cuyadaxüchixü na tama natücèxma nuã nañewa naxíaneäxücèx”, ñanagürü nüxü. ⁸ —Natürü ga yema norü duüxü ga norü nañena dauxü, rü norü corixü nangäxü, rü ñanagürü:

“Pa Corix, ¡nüetama doma taunecüxicatama nangëmèx! Rü tá chanaxaimüãnepüne rü waxmüãnexümaã tá chanagüpüne. ⁹ —Rü bexmana ngëxguma rü tá naxo. Natürü ngëxguma täütáma naxoxgu rü tá chayadaxüchi”, ñanagürü.

Ngechuchu rü ngüxchigaarü ngunexügu ngïxcèx nayataanexëë ga wüxi ga ngecü ga pücèxwecü

¹⁰ Rü wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu nanguxëëtae ga wüxi ga ngutaquëxepataüwa. ¹¹ Rü yéma iyexma ga wüxi ga ngecü ga 18 ga taunecü idaawecü. Rü ipücèxwe yerü wüxi ga ngoxo ngïxü napücèxwexëë, rü taxuacüma iyarüwëxächi. ¹² Rü yexguma Ngechuchu ngïxü dëuxgu rü ngïxcèx naca, rü ñanagürü ngïxü: —Pa Ngecüx, ñuxma rü marü cuxcèx nitaane i curü daawewa —ñanagürü. ¹³ Rü yexguma rü ngïxü ningögü, rü yexgumatama iyarüwëxächiwemüxü, rü inaxügü ga Tupanaxü na yacuèxüüxü. ¹⁴ Natürü yema ngutaquëxepataüârü äëxgacü

rü nanu, yerü Ngechuchu rü ngüxchigaarü ngunexügu ngixü narümexëë ga yema nge. Rü yemacèx ga yema äëxgacü rü ñanagürü duüxügüxü: —Nangëxma i 6 i ngunexü i nagu namexü na ipuracüexü. Rü ngëma ngunexügügu nixi i namexü na nuã pexixü na pegü peyarümexëëgüxücèx rü tama i ngüxchigaarü ngunexügu —ñanagürü. ¹⁵ Rü yexguma ga Cori ga Ngechuchu rü nanangäxü, rü ñanagürü: —Pa Duüxügüx, pema rü togü i duüxügüpëxewa meã pemaxënetä, natürü peãewa rü chixexügu perüxünüë. ¿Tama ëxna guxã i pema rü ngüxchigaarü ngunexügu peyawëxü i perü woca rü ëxna perü buru na peyaxaxexëëgüxücèx? ¹⁶ —Rü ñaã ngecü rü Abráütanüxü iyixi, rü Chataná rü 18 ya taunecü ngixü nachixexëë namaã i ñaã daawe. ¿Rü taux ëxna i namexü na ngixcèx chayataanexëëxü i ngüxchigaarü ngunexügu? —ñanagürü. ¹⁷ Rü yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu, rü guxüma ga norü uwanügü rü poraãcü naxãneë. Natürü guxüma ga togü ga duüxügü rü nataãëgü ga yexguma nüxü nadaugügu ga yema mexügü ga Ngechuchu üxü.

Ore i motacha- chiregu ixuxü

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —¿Ñuxãcü nixi i äëxgacü na yixü ya Tupana, rü nañuxraüxü i nüma äëxgacü iyixüwa? ¿Rü tacügu tá chanangu? ¹⁹ —Maneca wüxi ya motachachire ya wüxi ya yatü naãnegu toxünerüü nixi. Rü woo naxíraxüchichirëx ya naxchire natürü narüxü, rü naya ñuxmata wüxi i nanetü i taetaxü nixi. Rü ngëmacèx i werigü rü natanügu nixüachiãü —ñanagürü.

Ore i pãüärü puxëëruügu ixuxü

(Mt 13.33)

²⁰ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —¿Ñuxãcü nixi i Tupana äëxgacü íxixüwa? ¿Rü tacügu tá chanangu? ²¹ —Rü pãüärü puxëëruüruü nixi na guxüwama nanguxü. Erü wüxi i ngecü rü íraxü- tama i pãüärü puxëëruümaã inaxüéü i taxü i ngürü pãüchara. Rü ngëma pãüärü puxëëruü rü woo naxíra rü naya-puxëë i guxüma i ngürü pãüchara —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ïãx i íraxüchiga

(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Rü inixüchigü ga Ngechuchu ga Yerucharéüwa na naxüxü. Rü yexguma namagu yaxüxgu rü ñänegüwa rü ñänexãcügüwa nixüpetüchigü, rü yéma nayangüexëëtanü ga duüxügü. ²³ Rü wüxi ga duüxü nüxna naca rü ñanagürü: —Pa Corix ¿noxretátama nixi i ngëma nayauxgüxü i maxü i taguma gúxü? —ñanagürü. Rü nüma ga Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: ²⁴ —Daxügüxü i naãneärü Ïãx rü naxíraxüchi. ¿Rü

paxa naxcèx pedau na nawa pichocuxüçèx! Erü pemaã nüxü chixu rü muxüchixüma i duüxügü tá nüxü nangüchaü na nawa yachocuxü, natürü tãütáma nawa nichocu. ²⁵ —Erü ngëxguma ñärü yora marü nawãxtagu i ñãx, rü pema i düxétüwa ngëxmagüxe rü tá penatutuãü. Rü ñaperügügü tá:

“Pa Corix, ¡paxa toxcèx yawãxna i ñãx!” ñaperügügü tá. Natürü nüma i cori rü tá pexü nangãxü, rü ñanagürü tá:

“Tama pexü chacuèx na ngextácüãx pixigüxü”, ñanagürü tá pexü. ²⁶ —Rü ngëxguma rü tá ñaperügügü nüxü:

“Cumaãchirëx wüxiwa tachibüe rü taxaxegü. Rü toxü cungüexëë ga torü ñãneärü ítamügüwa”, ñaperügügü tá. ²⁷ —Natürü nüma rü tá pexü nangãxü rü ñanagürü tá: “Marü pemaã nüxü chixu rü tama pexü chacuèx na ngextácüãxgü pixigüxü. ¡Rü ípixí i nuã chauxütawa i guxãma i pemax, Pa Chixri Maxëxüx!” ñanagürü tá. ²⁸ —Rü ngëma tá pexauxe, rü tá pixüxchapütägü i ngëxguma nüxü pedëuxgu i Abráü rü Ichaá rü Acobu rü guxüma i Tupanaärü orearü uruügü na Tupana äëxgacü íixixüwa na nangëxmagüxü rü pema rü nüxna na ípewoxüxü. ²⁹ —Erü guxüwatáma ne naxí i duüxügü. Rü Tupana äëx- gacü íixixüwa tá nangëxmagü. Rü ngëma tá narütogü na ngëma nachibüexüçèx. ³⁰ —Rü tá nangëxma i nümaxü i ñoma i naãnewa duüxügü nüxü oexü, natürü daxügüxü i naãnewa rü Tupana tá wixpëxewa nanaxügüxëë. Rü tá nangëxma i nümaxü i ñoma i naãnewa duüxügü nüxü icuèxüügüxü, natürü daxügüxü i naãnewa rü Tupana rü tá wixweama nanaxügüxëë —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchu rü Yerucharéüçüãx ga duüxügüçèx naxaxu
(Mt 23.37-39)*

³¹ Rü yematama ga ngunexügu rü Ngechuchuxütawa nangügü ga ñuxre ga Parichéügü. Rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —¡íixü i nuã! Erü äëxgacü ya Erode rü cuxü nimëxéga —ñanagürügü. ³² Natürü nüma ga Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —¡Naxütawa pexí i ngëma yatü i nüxü cuèxüchixü na ñuxácü duüxügüxü nawomüxëëxü, rü namaã nüxü pixu rü ñuxma rü moxü rü tá íchana- woxü i ngoxogü, rü tá chanameëxëë i ngëma duüxügü i idaaweexü, rü pëxmaäcü tá chanagüxëë! ³³ —Natürü chanaxwëxe i ichixüchigü i ñuxma rü moxü rü paxmaäcü ñuxmatáta Yerucharéüwa changu. Erü Yerucharéügu nixí i na nayuexü i guxüma i Tupanaärü orearü uruügü. ³⁴ —Rü dücax, Pa Yerucharéüçüãx, pema peyadaietanü i Tupanaärü orearü uruügü, rü nutamaã ípenamuxüchigü i Tupanaärü orearü ngeruügü i pëxcèx núma namugüxü. Rü ñuxreëxpüxcüna wüxigu chaugüxütagu pexü chanutaquëxexëëchaü, ñoma wüxi i ota ya naxäcüãx nügütüügu tüxü nutaquëxexürü. Natürü pema rü tama

penaxwèxe. ³⁵ —Dücèx i ñuxma ya perü ñâne, rü Tupana tá ínanatèx. Rü pemaã nüxü chixu rü tãütáma wena choxü pedau ñuxmatáta daxüguxü i naãnewa ne chaxü. Rü ngëxguma rü tá choxü pedau rü tá ñaperügü:

“Namexèchi nixí ya yima Cori ya Tupana núma namucü”, ñaperügü tá —ñanagürü ga Ngechuchu.

14

Ngechuchu rü naxcèx nayataanexëë ga wüxi ga yatü ga rüchaxünexü

¹ Rü wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü wüxi ga Parichéupatawa nayachibü. Rü yéma nayexmagü ga togü ga Parichéugü ga yéma bexma Ngechuchuxü ngugüexü.

² Rü yéma nayexma ta ga wüxi ga yatü ga idaawexü ga rüchaxünexü. ³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema ngüxèëruügü ga Moïchéarü mugüwa ngüxèëtaegüxüna rü Parichéugüna naca, rü ñanagürü: —¿Tama penachüxuxü ega ngüxchigaarü ngunexügu chanamexèëxgu i wüxi i idaawexü? —ñanagürü.

⁴ Natürü ga nümagü rü nangeèxgümare. Rü yexguma ga Ngechuchu rü naxmëxgu nayayauxächí ga yema idaawexü, rü nanamexèë. Rü namaã nüxü nixu ga na íyaxüxcèx. ⁵ Rü Ngechuchu rü ñanagürü Parichéugüxü: —¿Texé i pema i ngëxguma perü buru rü éxna perü woca puchugu nagoxgu, rü taux éxna i ngëxgumatama ípeyadauxü rü ípe-yatüächixü i woo ngüxchigaarü ngunexügu? —ñanagürü. ⁶ Rü nümagü rü taxuümaãma nanangäxügü.

Duixügü ga ngïgüarü petawa nüxna naxugüxüchiga

⁷ Rü yexguma mechawa natogüchaügu ga yema nüxna naxugüxü, rü Ngechuchu nüxü nadau na wüxichigü rü ñarü yoraxütawaxüchi natoxchaüxü. Rü yexguma yemaxü nadëuxgu rü nayaxucüxëgü, rü ñanagürü: ⁸ —Ngëxguma texé cuxna uxgu i wüxi i ngïgüarü petawa, rü tama name i petaarü yoraxütawaxüchi üxü i naxmëxwëxewa cuyarüto. Erü yixcúra ngürüächí tá ínangu i to i nüxna naxuxü i curü yexeraxüchi ixixü. ⁹ —Rü ngëma petaarü yora i pexna uxü, rü tá cumaã nüxü nayarüxu na icuchixüxcèx i ngëma nachicawa na ngëma natoxèëäxüxcèx i ngëma to i curü yexera ixixü. Rü ngëxguma i cuma rü poraãcü cuxãneãcüma rü nawa iyacuáxü i naxmëxwëxewa tá cuyarüto. ¹⁰ —Rü narümemaë ega texé cuxna uxgu, rü nawa iyacuáxü i naxmëxwëxewa curüto. Rü ngëxguma i ngëma petaarü yora i cuxna uxü rü ñanagürü tá cuxü:

“Pa Chomücüx, ¡nuã chauxütawa yarüto!” ñanagürü tá cuxü. Rü ngëmaãcü ngëma petaarü yora rü wüxi i mexü tá cumaã

naxü napêxewa i guxüma i duïxügü i nüxna naxuxü i cumaã ngema rütogüxü. ¹¹ —Erü texé ya tügü írütaxe rü Tupana tá tuxü naxânexêê. Natürü texé ya tügü íruxírxaxe rü Tupana tá tuxü nicuèxüü —ñanagürü ga Ngechuchu. ¹² Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu nüxü ga yema yatü ga nüxna uxü: —Rü ngëxguma wüxi i õnacèx rü êxna petacèx texéna cuxuxchaügu, rü tama name i nüxna cuxu i cumücügü, rü bai i cueneëgü, rü bai i cutanüxügü, rü bai i curü ngaicamagu pegüxü i duïxügü i dïëruãxgüxü. Erü nümagü rü tá nüxí cuxna naxugüe, rü ngëmaãcü tá cuxü nanaxütanügü. ¹³ —Natürü ngëxguma wüxi i peta cuxüxgu, rü narümemaë nixí i nüxna cuxu i duïxügü i ngearü dïëruãxgüxü, rü duïxügü i taxucürüwama puracüexü, rü ngëma ichixeparagüxü, rü ngëma ingexetügüxü. ¹⁴ —Rü tá cutaãëxüchi i ngëxguma erü nümagü rü taxucürüwa cuxü nanaxütanügü. Natürü tá cunayaxu i curü natanü i ngëxguma wena namaxëgu i Tupanaärü duïxügü i mexü —ñanagürü.

Ore i taxü i õnagu ixuxü
(Mt 22.1-10)

¹⁵ Rü yexguma yemaxü naxíñügu ga wüxi ga yatü ga mechawa rütöxü rü Ngechuchuxü ñanagürü: —Rü tataãë ya yíxema Tupana ãëxgacü íxíxüwa chibüxe —ñanagürü. ¹⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Wüxi ga yatü nanaxü ga wüxi ga õna ga taxü. Rü norü duïxüxü namu na nüxna yaxuxüçèx ga muxüma ga duïxügü. ¹⁷ —Rü yexguma marü namexgu ga norü õna, rü wena norü duïxüxü namu na yema duïxügü ga marü nüxna naxugüxümaã nüxü na yanaxuxüçèx ga marü na namemarexü ga norü õna, rü paxa yéma na naxíxüçèx. ¹⁸ —Natürü guxüma ga yema nüxna naxugüxü, rü inanaxügü ga nügü na ínaxuegüxü. Rü yema nüxíra nüxna naxu rü ñanagürü:

“Ngexwacaxtama naxcèx chataxe i wüxi i naãne. Rü paxa tá íchayadau. ¡Rü namaã nüxü ixu i cori rü taxucürüwama ngema chaxü!” ñanagürü. ¹⁹ —Rü ga yema to rü ñanagürü:

“10 i wocagü i puracürüçèx chataxe, rü tá ngëmaxü chayaxü. ¡Rü namaxã nüxü ixu i cori rü taxucürüwama ngema chaxü!” ñanagürü. ²⁰ —Rü ga to rü ñanagürü:

“Ngexwacaxtama chaxãmèx rü ngëmacèx taxucürüwama ngema chaxü”, ñanagürü. ²¹ —Rü yexguma nataegugu ga yema coriarü duïxü, rü norü corimaã nüxü nixu ga guxüma ga yema ore. Rü yexguma ga norü cori rü nanu, rü ñanagürü nüxü ga norü duïxü:

“¡Paxa ngema ïtamügü i taxüwa rü ïtamüacügüwa naxü, rü nuã nagagü i ngëma duïxügü i ngearü dïëruãxgüxü, rü

ngēma duñxügü i taxucürüwama puracüexü, rü ngēma ichix-eparagüxü, rü ngēma ingexetügüxü!” ñanagürü. ²²—Rü yixcamaxüra ga yema norü cori namaã nüxü ixuxü naxüxguwena rü yema norü duñxü ñanagürü nüxü:

“Pa Corix, marü chanaxü i ngēma chomaã nüxü quixuxürüü, natürü naxächicaaneãmatama i nuã cupatawa”, ñanagürü. ²³—Rü yexguma ga norü cori rü ñanagürü nüxü:

“¡Paxa ngema nama i taxügüwa rü nama i íraxügüwa naxü, rü nuã nagagü i togü i duñxügü na nuxã chopatagu nachocuxüçèx, rü ngēmaãcü na naxããcuxüçèx ya daa chopata! ²⁴Erü pemaã nüxü chixu rü taxuüma ga yema nüxüra nüxna chaxuxü rü nuã chorü õnawa tá nachibüë”, ñanagürü.

Tama natauxcha na Cristuwe rüxüxü
(Mt 10.37-38)

²⁵ Rü muxüchixüma ga duñxügü Ngechuchuwe narüxü. Rü nadauegu ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxü: ²⁶—Rü ngëxguma texé chowe rüxüxchaügu, rü tanaxwëxe i choxü tangechaü tümanatüarü yexera, rü tümaëärü yexera, rü tümamëxärü yexera, rü tümaxäcügüarü yexera, rü tümaëneëgüarü yexera, rü tümaëyëxgüarü yexera, rü tümaärü maxüärü yexera rü ta. Rü ngëxguma tama ngēmaãcü choxü tangechaügu rü taxucürüwama aixcüma chorü ngüexü tixü. ²⁷—Rü yixema tama naxwëxexë na chaugagu ngüxü tingeäcüma chowe tarüxüxü, rü taxucürüwama chorü ngüexü tixü. ²⁸—Rü ngëxguma chi wüxie i petanüwa rü wüxi ya ípata ya taxüne taxüxchaügu, ¿rü tama ëxna i noxri i tanangugüxiraxü na ñuxre i diëru tá nagu ngüxü ítatáxü? Rü ngēmawa nüxü tacüex rü marü tüxü iyangu i ngēma tümaärü diëru i tüxü ngëxmacü na tayanguxëëxüçèx ya yima í. ²⁹—Erü ngëxguma chi tama meã tanangugügu i tümaärü diëru na ñuxregu tá naxätanüxü ya yima í, rü norü caxtaxica chi itapugügu rü yixcüra rü taxucürüwa chi tanaguxëëgu i ngēma puracü, rü guxüma i duñxügü i nüxü daugüxü i ngēma tümaärü puracü rü tá tüxü nacügüe. ³⁰—Rü ñanagürügü tá:

“Ngēma yatü inanaxügü na naxüpataxü, natürü taxucürüwama nayanguxëë”, ñanagürügü tá. ³¹—Rü ngëxguma wüxi i nachüüãneärü äëxgacü rü to i nachüüãneärü äëxgacümaã nügü nadaixchaügu, ¿rü tama ëxna i noxri inangugüäxü rü ngoxi 10,000 i churaragü rü yangu na nügü nadaixüçèx namaã i norü uwanü i 20,000 i churaragü nüxü ngëxmaxü? ³²—Rü ngëxguma nangugüägu na tama yanguxü i norü churaragü rü, ¿taux ëxna i ngëxguma yaxüwa nangëxmagutama i norü uwanü, rü naxütawa namugüäxü i norü orearü ngeruügü, rü namaã nüxü na yanaxugüexüçèx na nügümaã nangüxmüëxü? ³³—Rü ngëxgumarüü tá ta

nixĩ i pemax, erü ngëxguma ngexerüxúxe i petanüwa tama ngëma tanawogügu i guxüma i tüxü ngëxmaxü na chowe tarüxüxcèx, rü taxucürüwama aixcüma chorü ngüexü tixĩ.

*Ngëxguma nangeacagu ya yucüra rü taxuwama name
(Mt 5.13; Mr 9.50)*

³⁴ —Pema rü ñoma yucürarüü pixĩgü i ñoma i nañewa, erü yima yucüra rü ñna na namexëëxürüü rü pema rü ñoma i nañecüãx i duüxügütanüwa rü norü mexëëruü pixĩgü. Name ya yucüra. Natürü ngëxguma chi nangeacagu, ¿rü ñuxácü tá wenaxârü naxããca? ³⁵ —Rü taxuwama name. Rü woo waixümüârü waxmüânexëëruüxcèx rü tama name. Rü ítanatëxmare. Rü yíxema aixcüma ãchixexë, ¿rü name nixĩ i nagu tarüxĩnüë i ñña ore! —ñanagürü.

15

*Ore i carneru i iyarütaxuxügu ixuxü
(Mt 18.10-14)*

¹ Rü guxüma ga yema yatügü ga Dumaârü ãëxgacücèx dïëru ngïxü ideetanüxü, rü togü ga duüxügü ga chixexü ga nacümagu íxü, rü Ngechuchucèx naxĩ na iyanaxĩnüëxücèx ga norü ore. ² Rü yemacèx ga Parichéugü rü ngüexëëruügu ga Moïchëarü mugüwa nguxëëtaegüxü, rü Ngechuchuxü nixugüë, rü ñanagürügü: —Ñña yatü rü norü me nixĩ i pecaduãxgüxümaã na naxãmücüxü, rü namaã na nachibüxü —ñanagürügü. ³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñña ore ga cuèxruüxü namaã nixu, rü ñanagürü: ⁴ —¿Texé i petanüwa rü ngëxguma tüxü nangëxmagu i 100 i tümaârü carnerugü rü wüxi tüxü iyarütauxgu, rü taux ëxna i nachitaüwa tanawogüxü i ngëma 99, rü naxcèx tayadauxü i ngëma tüxü iyarütaxuxü ñuxmata nüxü itayangau? ⁵ —Rü ngëxguma nüxü itayangëuxgu rü taëëcüma tügüätügu tayagaxü. ⁶ —Rü ngëxguma tümapatawa tanguxgu, rü tanangutaquëxexëë i tümamücügü, rü duüxügü i tümaârü ngaicamagu pegüxü, rü ñatagüxü nüxü:

“¡Wüxigu chomaã petaãëgü, Pa Chomücügüx! Erü marü nüxü ichayangau i ngëma chorü carneru ga iyarütaxuxü”, ñatagüxü nüxü. ⁷ —Rü pemaã nüxü chixu rü ngëxgumarüü ta nataãëgü i daxücüãx i ngëxguma nangëxmagu i 99 i duüxügü i mexügü i marü Tupanaârü ixĩgüxü, natürü yexeraãcü nataãëgü i ngëxguma wüxi i duüxü i pecaduãxü nüxü rüxoxgu i nacüma i chixexü rü Tupanaãxü yaxõõgu —ñanagürü.

Ore ga dïëru ga iyarütauxcügu ixuxü

⁸ Rü Ngechuchu rü wüxi ga to ga ore ga cuèxruüxü nixu, rü ñanagürü: —Ngëxguma chi wüxi i ngecüaxü nangëxmagu i 10 tachinü i dïëru, rü wüxi ngïxü iyarütauxgu, ¿rü taux

éxna i omüwa nangixichiãxü rü nabixichiãxü ya ngĩpata, rü meãma ngĩxcèx nadauxü ñuxmata ngĩxü iyangau? ⁹ — Rü ngëxguma ngĩxü iyangauxgu, rü inangutaquëxexëë i ngĩmücügü i ngexüügü rü ngĩtanüxüügü i ngĩrü ngaicamagu pegüxü, rü ngĩxü nüxü:

“¡Wüxigu chomaã petaãëgü, Pa Chomücügüx! Erü marü ngĩxü ichayangau i ngëma chorü dïëru ga iyarütauxchirëxcü”, ngĩxü. ¹⁰ — Rü pemaã nüxü chixu rü ngëxgumarüü ta nataãëgü i daxücüãx i Tupanaärü orearü ngeruügü i ngëxguma wüxi i duüxü i pecaduãxü nüxü rüxoxgu i nacüma i chixexü rü Tupanaãxü yaxõõgu —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ore ga wüxi ga ngextüxücü ga nanatüna ixücügu ixuxü

¹¹ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Nayexma ga wüxi ga yatü ga taxre ga nane nüxü yexmacü. ¹² —Rü guma rübumaëcü, rü nanatüxü ñanagürü:

“Pa Pa, ¡choxna naxã i ngëma curü ngëmaxüügü i choxna üxü!” ñanagürü. Rü yexguma ga nanatü rü yema taxre ga nanemaã nayatoye ga norü yemaxüügü. ¹³ —Rü ñuxre ga ngunexüguwena rü guma nane ga rübumaëcü rü nananutaquëxe ga guxüma ga norü yemaxüügü rü namaã nataxe. Rü yema dïërumaã rü to ga nachiüãnewa naxü. Rü chixri yéma namaxü, rü yemaäcü ngĩxü naguxëë ga guxcüma ga norü dïëru. ¹⁴ —Natürü yexguma marü ngĩxü naguxëëguwena ga guxcüma ga norü dïëru, rü poraäcü nataxu ga õna ga yema nachiüãnewa. Rü yemacèx ga guma ngextüxücü rü inanaxüügü ga taiya nüxü na ngüxü. ¹⁵ —Rü yexguma rü norü puracücèx nadau naxütagu ga wüxi ga yatü ga yema nachiüãnecüãx. Rü nüma ga yema yatü rü norü naãnewa nanamu na yéma norü cuchigüna yadauxüçèx. ¹⁶ —Rü düxwa nüxü nachixéga ga yema cuchiwemü, yerü poraäcü nataiyaxüchi. Natürü taxüema õna nüxna taxã. ¹⁷ —Rü yexguma naãëwa naru narüxñü, rü ñanagürü:

“¿Ñuxre i chaunatüarü puracütanüxü rü nüxü nangëxma i õna rü nüxü inayaxü? Rü choma i nuã rü taiyamaã tá nuxma chayü. ¹⁸ —Rü chaunatücèx tá chataegu, rü ñachagürü tá tüxü: ‘Pa Papax, marü chixexü Tupanapewa chaxü rü cupewa rü ta. ¹⁹ —Rü tama marü chame na Chaune, ñacuxü choxü. ¡Rü wüxi i curü puracütanüxüxü choxü ixixëë!’ ñacharügü tá tüxü ya chaunatü”, ñanagürü. ²⁰ —Rü inaxüãchi rü nanatüpatacèx nataegu. Rü yexguma yangaicagu ga nanatüpata, rü yaxügu nüxü tadau ga nanatü, rü tüxü nangechaütümüü. Rü naxcèx tiña, rü nüxna tanëxãchi, rü nüxü tachüxu. ²¹ —Rü yexguma ga nüma ga tümane rü ñanagürü tüxü:

“Pa Papax, marü chixexü Tupanapewa chaxü, rü cupewa rü ta. Rü ngemacèx marü tama name na ‘Chaune’ ñacuxü

choxü”, ñanagürü. ²² —Natürü tüma ga nanatü rü tümaärü duüxügüxü ñatarügü:

“¡Paxa nuã penange i naxchiru i mexêchixü rü peyacuxcuchix! ¡Rü wüxi i anera ta naxmêxwa ngîxü pingêxcuchix! ¡Rü chapatu rü ta nuãta penge, rü peyacuaixcuchix! ²³ —¡Rü peyayaxux i ngêma wocaxacü i rüngümaexü, rü peyamá, rü ngîxã namaã tachibüe rü tapetae! ²⁴ —Erü daa chaune rü chauxcêx rü marü nayu, natürü maxücü chauxcêx ínangu. Rü marü inayarütauxchirêx, rü wenaxârü nangox”, ñanagürü. Rü yexguma inanaxügüe ga na napetaegüxü. ²⁵ —Rü yoxni ga guma nane ga rüyamaêcü, rü naãnewa nayexma. Rü yexguma nataegugu rü marü ñârü ngaicamana nangugu, rü nüxü naxînú ga na ínapaxetagüxü rü íyaxüâchitanüxüxü. ²⁶ —Rü wüxi ga nanatüarü duüxücêx naca, rü nüxna naca ga tacü na ínaxüexü ga íwa. ²⁷ —Rü yema nanatüarü duüxü rü nanangãxü, rü ñanagürü: “Cueneê rü marü ínangu. Rü ngêmacêx cunatü toxü tamu na tayamáxücêx i ngêma wocaxacü i rüngümaexü, erü cueneê rü mecü ínangu rü tama nidaawe”, ñanagürü nüxü. ²⁸ —Natürü ga guma naêneê ga rüyamaêcü rü nanu, rü tama ígu naxücuchaü. Rü yemacêx düxwa ga nanatü rü naxcêx ítaxüxü, rü nüxü tayacêxü na yaxücuxücêx. ²⁹ —Rü nüma rü ñanagürü tüxü ga nanatü:

“Cuma nüxü cucuêx i ñuxre ya taunecü cuxü chapuracü, rü taguma chixri cuga chaxînú. Rü bai i ñuxgu wüxicana wüxi i chibuxacü choxna cumu na chomücügümaã chapetaexücêx. ³⁰ —Natürü ñuxma na ínanguxü i ngêma cune i chixri curü díeru ngîxü guxêêxü nagu i ngexügü i ngêãêxü, rü naxcêx cuyamêx i ngêma wocaxacü i rüngümaexü”, ñanagürü. ³¹ —Rü yexguma ga nanatü rü ñatarügü nüxü:

“Pa Chaunex, cuma rü guxüguma chauxütawa cungêxma, rü guxüma i chorü ngêmaxügü rü cuxrü nixí. ³² —Natürü ñuxma rü name nixí na ipetaegüxü rü na itaãêgüxü erü cueneê ga guma chauxcêx rü marü yucü, rü maxücü taxcêx ínangu. Rü woo tüxna inayarütaxu, rü wenaxârü taxcêx nangox”, ñatarügü.

16

Ore ga yatü ga chixri norü coriarü yemaxüna dauxügu ixuxü

¹ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu norü ngúexügüxü: —Nayexma ga wüxi ga cori ga muärü yemaxüãxüchixü. Rü nüxü nayexma ga wüxi ga norü duüxü ga norü yemaxüarü dauruü. Natürü togü ga duüxügü rü norü corimaã nüxü nixügü na yema norü duüxü rü chixri norü yemaxüna na

nadauxŭ. ² –Rü yexguma ga yema cori rü yema norü duŭxŭcèx naca, rü ñanagürü nüxŭ:

“Düçèx, cuchigaxŭ chomaã nixugügü i duŭxŭgü. ¿Rü tacü nixŭ i ngēma? ¡Rü chomaã nüxŭ ixu rü ñuxácü nixŭ i curü puracü, erü marü täütáma chorü ngēmaxŭârü dauruŭxŭ cuxŭ chixŭxēē!” ñanagürü nüxŭ. ³ –Rü yexguma ga yema coriarü duŭxŭ rü nagu narüxŭnŭ, rü nügüãēwa ñanagürü:

“¿Tacü tá chaxü i ñuxmax, erü chorü cori rü marü choxŭ ínatèxüchi i ngēma chorü puracüwa? Tama chapora na naãnewa chapuracüxŭcèx, rü chaxãne na dŭerucèx na íchaçaxŭ nüxna i togü. ⁴ –Rü marü nüxŭ chacuèx na tacü tá na chaxüxŭ na choxŭ nangēxmaxŭcèx na texé tümapatawa choxŭ yaxuxŭ i ngēxguma changearü puracüãxgu”, ñanagürü. ⁵ –Rü yexguma nügüxŭtawa naxcèx naca ga wüxichigü ga yema duŭxŭgü ga norü coriaxŭ yangetanügüxŭ. Rü yema nüxŭra yéma naxŭtawa nguxŭna naca, rü ñanagürü:

“¿Ñuxre i nüxŭ cungetanüxŭ i chorü cori?” ñanagürü. ⁶ –Rü nüma nanangãxŭ, rü ñanagürü:

“Nüxŭ chanangetanü i 100 i data i chixŭ”, ñanagürü. Rü yema coriarü duŭxŭ rü ñanagürü nüxŭ:

“Ñã nixŭ i popera i curü ngetanü nawa ngóxŭ. ¡Rü paxa íruto rü to i popera naxü, rü 50 i dataguxicatama naxü i curü ngetanü!” ñanagürü. ⁷ –Rü yemawena rü yema to ga duŭxŭ ga norü coriaxŭ nangetanüxŭna naca, rü ñanagürü:

“¿Cuma rü ñuxre yŭxŭ i nüxŭ cungetanüxŭ i chorü cori?” ñanagürü. Rü nüma rü nanangãxŭ, rü ñanagürü:

“Nüxŭ chanangetanü i 100 i choca i trigu”, ñanagürü. Rü yema coriarü duŭxŭ rü ñanagürü nüxŭ:

“Ñã nixŭ i popera i curü ngetanü nawa ngóxŭ. ¡Rü paxa íruto rü to i popera naxü rü 80 i chocaguxicatama naxü i curü ngetanü!” ñanagürü. ⁸ –Rü norü cori rü nüxŭ nicuèxüŭãma ga yema norü duŭxŭ ga chixexŭ, yerü nüxŭ nadau ga ñuxácü na naxããèxŭchixŭ. Rü pemaã nüxŭ chixu rü ñoma i naãnecŭãx i duŭxŭgü, rü ngēma Tupanaãxŭ yaxögüxŭ i duŭxŭgüarü yexera paxa naxcèx nadaugü na ñux-ácü nüxŭ natúxŭ i duŭxŭgü. ⁹ –Rü pemaã nüxŭ chixu rü ngēma ñoma i naãne i chixexŭwa pexŭ ngēxmaxŭ rü name nixŭ i ngēmamaã nüxŭ penangüchaŭxēē i duŭxŭgü na Tupanaxŭtawa nangugüxŭ. Rü ngēmaãcü i ngēxguma naguxgu i ngēma ñoma i naãnewa pexŭ ngēxmaxŭ rü peyuxgu, rü tá pexŭ nangēxma ya Penatü ya pexŭ yaxucü i daxŭguxŭ i naãnewa. ¹⁰ –Yíxema meã namaã icuáxe ega woo noxretama tümamèxēwa ngēxmagu, rü ngēxguma muxŭma tümamèxēwa ngēxmagu rü tá ta meã namaã itacuèx. Natürü yíxema chixri namaã icuáxe ega noxretama tümamèxēwa ngēxmagu, rü ngēxguma muxŭma

tümamëxëwa ngëxmagu rü ngëxgumarüü tá ta chixri namaã itacuèx. ¹¹—Rü ngëxguma tama meã namaã ipecuèxgu i ngëma pexmëxwa ngëxmaxü i ñoma i naãne i chixexüwa, ¿rü texé tá pexmëxgu tanaxü i ngëma aixcüma mexü i Tupanaãrü ixixü? ¹²—Rü ngëxguma tama meã namaã ipecuèxgu i ngëma Tupana pexna äxü i ñoma i naãnewa, ¿rü ñuxäcü tá pexna nanaxã i pechica i daxüguxü i naãnewa? ¹³—Taxucürüwama i wüxi i duüxü rü nataxrearü coriãx. Erü wüxi i norü corichi rü tá naxai, rü ngëma to rü tá nüxü nangechaü. Rü ëxna wüxicèx rü tá meã napuracü rü ngëma to rü tá nüxü naxo. Rü pema rü taxucürüwama Tupanacèx pemaxë ega perü dïëruguxicatama perüxñüëgu —ñanagürü ga Ngechuchu. ¹⁴ Natürü ga yema Parichéugü rü poraãcü norü dïëruguma narüxñüë. Rü yemacèx Ngechuchuxü nacugüe ga yexguma nüxü naxñüëgu ga guxüma ga yema ore. ¹⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Pema nixi i duüxügüpëxewa meã pemaxënetaxü, natürü Tupana pexü nacuèx na tacügu perüxñüëxü. Rü woo duüxügü pexü nicuèxüügü naxcèx i ngëma pexüxü, natürü Tupana rü naãëwa nangux i ngëma —ñanagürü ga Ngechuchu.

Tupanaãrü mugü ga Moiché ümatüxü rü ñuxäcü äëxgacü na yixü ya Tupanachiga

¹⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Noxri nayexma ga Tupanaãrü mugü ga Moiché duüxügüxü nguxëëxü, rü yema nguxëëtae ga nuxcümaügüxü ga Tupanaãrü orearü uruügü duüxügüxü namaã nguxëëxü. Natürü yexguma Cuáü ga baiüxëëruü ínguxguwena, rü marü duüxügümaã nüxü chixuchiga i Tupanaãrü ore i mexü i ñuxäcü äëxgacü na yixü. Rü ñuxma rü guxüma i ngëma duüxügü rü poraãcü nügü naporaexëë na yachocuxücèx i ngëma Tupana äëxgacü íixixüwa. ¹⁷ —Naxüpa na yanguxü i Tupanaãrü mugü rü woo wüxi i mu i íramarexü yixigu, rü naguxchaxüchi na iyanaxoxü i ngëma nüxü yaxuxü. Natürü aixcüma narütauxchamaë nixi na iyanaxoxü i ñoma i naãne rü guxüma i ngëma daxüwa nüxü idauxü.

Ngechuchu namaã nangüexëëtae na tama namexü na texé tümamaxü ítáxü

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ —Ngëxguma wüxi ya yatü ítámèxgu rü naí i ngemaã naxãmèxgu rü Tupanapëxewa rü pecadu naxü. Rü texé ya yixema ngímaã ámaxë i wüxi i nge i ngíte ngixü ítëxcü, rü Tupanapëxewa rü tüma rü ta pecadu taxü.

Yatü i dïëruãxüchixüchiga rü Dácharuchiga

19 —Nayexma ga wüxi ga yatü ga dīeruāxūchixū ga guxūguma mexēchixū ga naxchirugu icúxū. Rū guxū ga ngunexūgu rü taxūma ga ðna naxü rü napetaexū. 20 —Rü nayexma ta ga wüxi ga yatü ga ngearü dīeruācū ga Dácharugu āegacū. Rū guxūguma yema dīeruāxūchixūpataèxwa nayarütooxū. 21 —Rü guma Dácharu rü nanangōxchaū ga yema ðnatūchi ga yema yatü ga dīeruāxūchixūārü mechawa rüiiiiū. Rū naxcèx naxī ga airugū, rü nanawearü oxriāxgū. 22 —Rü wüxi ga ngunexū nayu ga guma ngearü dīeruācū, rü daxūcūāx ga Tupanaārü orearü ngeruūgū rü daxūguxū ga naānewa nanagagū na wüxiwa Abráūmaā nayexmaxūcèx. Rū nayu ta ga yema yatü ga dīeruāxūchixū, rü inayatèxgū ga duūxūgū. 23 —Rü ngēmanachica i Tupana ngoxogūxū nagu poxcuxūwa naxū ga yema yatü ga dīeruāxūchixū rü yēma poraācū ngúxū ninge. Rū daxū nadau, rü yaxūgu Abráūxū nadau na Dácharumaā wüxiwa nayexmaxū ga daxūguxū ga naānewa. 24 —Rü yexguma ga yema yatü ga dīeruāxūchichiréxū rü aita naxü rü ñanagürü:

“Pa Oxi Pa Abráūx, ꞑcuxū changechaūtümū, rü nuā namu ya Dácharu na dexámaā nūgū yawaixpēxemēxēācūma choxū yanawaixpēxearü conūāxūcèx! Erü poraācū choxū nangux i nuā üxūwa”, ñanagürü. 25 —Natürü Abráū rü ñanagürü nüxū:

“Pa Chaunex, ꞑnūxna nacuèxāchi na taxuūma cuxū taxuxū ga yexguma cumaūxgu! Natürü Dácharu rü poraācū chixexū nüxū naxūpetü. Rū ngēmacèx i ñuxma rü nuā mexūwa nangēxma, rü cuma rü ngēma poxcuchicawa ngúxū quinge. 26 —Rü ñuxūchi nangēxma i wüxi i taxūchixū i ngatexū i tórü ngāxūwa üxū. Rū ngēmacèx ega númacūāx ngēma īxchaūgu, rü taxucürüwama ngēma naxī. Rū woo ngēmacūāx núma īxchaūgu rü taxucürüwama núma naxī”, ñanagürü. 27 —Rü yexguma ga yema yatü ga dīeruāxūchichiréxū rü ñanagürü:

“Cuxū chacèèxū, Pa Oxi, Pa Abráūx, na chaunatuṑatawa cunamuxūcèx ya Dácharu. 28 —Erü ngēma nangēxmagü ya wüximēēxpūx ya chaueneēgū. Rū chanaxwèxe na namaā nüxū na yanaxuxūcèx na tama nuā ñaā poxcuchica i poraācū choxū ínangúxūwa naxīxūcèx”, ñanagürü. 29 —Natürü ga Abráū rü ñanagürü nüxū:

“Cueneēgū nüxū nangēxma i Tupanaārü mugü ga Moīché ümatūxū rü yema ore ga nuxcūmaūgūxū ga Tupanaārü orearü uruūgū ümatūxū. Rū name nixī i ngēma orega na naxīnūèxū”, ñanagürü. 30 —Rü yexguma ga yema yatü ga dīeruāxūchichiréxū rü Abráūxū nangāxū, rü ñanagürü:

“Ngēmaācū, Pa Oxi, Pa Abráūx, natürü ngēxguma chi wüxi i duūxū i yuchiréxū ngēma üxgu rü namaā nüxū yanaxuxgu,

rü chi nüxü narüxoe i nacüma i chixexü”, ñanagürü. ³¹—Natürü Abráü, rü ñanagürü nüxü:

“Ngëxguma tama naga naxĩnüëgu ga yema ore ga Moĩché ümatüxü rü yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügu ümatüxü, rü woo chi wüxi i marü yuwa írüdaxü i duüxü ngëma üxgu, rü namaã nüxü yanaxuxgu i ore, rü tãü chima nüxü nayaxögü”, ñanagürü.

17

Naxãücüma nixĩ na pecadugu inguxü
(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Rü Ngechuchu rü norü ngüexügüxü ñanagürü: —Rü guxügutáma nangëxma i tacü i duüxügüxü pecaduãxëëxü. Natürü wüxi i ngechaü tá tümacëx nixĩ ya yíxema duüxë ya togüxü pecadugu nguxëëxë. ²⁻³ —Rü tümacëx rü narümemaë nixĩ na tümanaxáwa yangacuchixü ya wüxi ya nuta ya tacü rü ngëmaãcü taxtüwa tüxü na itáexü naxüpa na pecadugu tananguxëëxü i wüxi i chorü duüxü. ¡Rü ngëmacëx name nixĩ i pexuãëgü i pemax! Rü ngëxguma wüxi i cueneë chixexü cumaã üxgu rü ¡meã naxuxcuxë! Rü ngëxguma nüxü naxoxgu i nacüma i chixexü rü ¡nüxü nüxü nangechaü i ngëma!
⁴ —Rü woo 7 ëxpüxcüna chixexü cumaã naxüxgu i wüxi i ngunexügu, rü 7 ëxpüxcüna cuxna yacaxgu na nüxü nüxü cungechaüxücëx, rü name nixĩ i nüxü nüxü cungechaü —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ñuxãcü tabora ega yaxõxgu

⁵ Rü norü ngüexügü ga norü orearü uwa namugüxü rü ñanagürügü: —Pa Corix, ¡toxü rüngüxëë na yexeraãcü tayaxögüxücëx! —ñanagürügü. ⁶ Rü yexguma ga Cori ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngüexügü: —Rü ngëxguma chi woo naxíraxüchigu i perü õ, rü daa naĩ rü chi pega naxĩnü ega ñapegügu:

“¡Cügü nabëx i nuã rü taxtüchiügu cügü yato!” ñapegügu, rü chi pega naxĩnü.

Wüxi i ngüxëëruĩärü puracüchiga

⁷ —Ngëxguma chi wüxie i petanüwa rü tüxü nangëxmagu i wüxi i tümaärü duüxü i tümañewa ne üxü i puracüwa rü ëxna carneruarü dauwa, rü tama nügücëxira naxüwemü. ⁸ —Natürü norü corixüxíra naxüwemü na nachibüxücëx rü naxaxëxücëx, rü nüma rü yixcama nachibü. ⁹ —Rü norü cori rü tama moxë nüxna naxã na naxüwemüãxücëx, erü woetama ngëma nixĩ i norü puracü i ngëma norü duüxü. ¹⁰ —Rü ngëxgumarüü tá pixígu i pemax. Erü ngëxguma ngëma Tupana pexü üxëëxüxícatama pexüxgu, rü penaxwëxe i pegü ñaperügü:

“Puracütanüxü i taxuwama mexü tixĩgü, erü ngẽma nawa tüxü namuxüxĩcatama nixĩ i tinguxẽẽxü”, ñaperügügü – ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu nanameẽxẽẽ ga 10 ga yatügü ga chaxüneãxgüxü

¹¹ Rü yexguma namagu yaxüxgu ga Ngechuchu ga Yerucharéüwa na naxüxü, rü Chamáriaane rü Gariréaane nügümaã íxüyexüwa naxüpetü. ¹² Rü yexguma wüxi ga ñanexácüwa nanguxgu, rü yexma napẽxegu nayayi ga 10 ga yatügü ga chaxünemaã idaaweexü. Rü yaxügu nüxü nachigü. ¹³ Rü tagaãcü ñanagürügü nüxü: –Pa Ngechuchux, Pa Ngúexẽeruüx, ¡cuxü tangechaütümüügü! –ñanagürügü. ¹⁴ Rü yexguma Ngechuchu nüxü deüxgu, rü ñanagürü nüxü: –¡Yéa paigüxütawa pexĩ, rü nüxü pegü peyawẽxgü! –ñanagürü. Rü yexguma namagu naxĩyane, rü naxcèx nitaanetanü ga yema yatügü. ¹⁵ Natürü natanüwa rü nayexma ga wüxi ga Ngechuchucèx taeguxü ga yexguma marü nügü nadèüxgu ga naxcèx na yataanexü. Rü tagaãcü Tupanaxü nicuèxüüchigü. ¹⁶ Rü Ngechuchupẽxegu nanangücuchi rü moxẽ nüxna naxã. Rü yema yatü rü Chamáriaanecüãx nixĩ. ¹⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: –¿Taux éxna i 10 chiréx pixigüxü na pexcèx chayataanexẽẽgüxü? ¿Ngẽxügü nixĩ i ngẽma togü i 9 i yatügü? ¹⁸ –¿Rü ñaã to i nachiuãnecüãx i duüxüxĩcatama nixĩ itaeguxü na Tupanaxü yacuèxüüxcèx? –ñanagürü. ¹⁹ Rü yexguma rü guma yatüxü ñanagürü: –¡Inachi rü íxü! Cuxcèx nitaane, erü cuyaxõ –ñanagürü.

Ñuxácü tá nixĩ i ngẽxguma ínanguxgu ya Tupana na ãẽxgacü yüxü

(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Rü Parichéügü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: –¿Ñuxgu tá nixĩ na yangucuchixü ya Tupana na ãẽxgacü yüxücèx i núma? –ñanagürügü. Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: –Norü nguchiga ya Tupana rü tama wüxi i tacü i nüxü idauxürüü nixĩ. ²¹ –Rü taxuacüma ñaperügügü:

“Daa nixĩ”, rü éxna “Gua nixĩ”, ñaperügügü. Erü marü petanüwa nangu ya Tupana na ãẽxgacü yüxücèx –ñanagürü. ²² Rü yexguma norü ngúexügüxü ñanagürü: –Rü tá pexcèx ínangu i ngunexü i nagu poraãcü tá choxü pedaugüchaüxü woo wüxi i paxaãchicèxtama yixĩgu. Natürü täütáma choxü pedaugü i ngẽxguma. ²³ –Rü duüxügü rü tá ñanagürügü pexü:

“Daa nixĩ ya Cristu”, rü éxna, “Gua nixĩ ya Cristu”, ñanagürügü tá. Natürü pemax ¡rü täütáma nüxü peyaxõgü, rü täütáma nawe perüxĩ! ²⁴ –Rü ngẽxguma íchanguxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiüxü, rü wüxi i ãemacü i guxüãneguma baxixürüü tá chixĩ. ²⁵ –Natürü noxri rü tá

poraãcũ ngúxũ chinge, rü ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ i ñuxma maxẽxũ rü tá choxũ naxoe. ²⁶ —Rü yexgumarũũ ga duũxũgũ na chixri maxẽxũ ga yexguma Noẽ maũxgu, rü ngẽxgumarũũ tá ta chixri namaxẽ i duũxũgũ i ngẽxguma íchanguxgu i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ. ²⁷ —Rü ga duũxũgũ ga yexguma rü nachibüe, rü naxaxegũ, rü nixãmèxgũ, rü nixütexacũgũ ñuxmata nawa nangu ga yema ngunexũ ga Noẽ naweũgu nagu ixüexũ. Rü ínangu ga mucũ ga taxüchicũ, rü guxũma ga yema duũxũgũ rü nayue. ²⁸ —Rü yexgumarũũ ta nangupetũ ga yexguma nuxcũmaũcũ ga Lox maũxgu. Rü duũxũgũ rü nachibüe, rü naxaxegũ, rü norũ yemaxũcèx nataxegũ, rü namaã nataxegũ, rü nixüanegũ rü nitoegũ, rü nixüpatagũ. ²⁹ —Natürũ yexguma Lox ixũxgu nawa ga guma ñãne ga Chodoma, rü daxũwa narüyi ga üxũ ga naxĩchine, rü nanadai ga guxũma ga yema duũxũgũ. ³⁰ —Rü ngẽxgumarũũ tá ta nangupetũ i ngẽxguma íchanguxgu i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ. ³¹ Rü ngẽma ngunexũgu rü texé tama tũmapataarũ aixepewa ngẽxmagu, rü tama name i tũmapatagu tayangaxi na tũmaãrũ ngẽmaxũgũ tayatoxũcèx. Rü texé ya tũmaãnewa ngẽxmaxẽ, rü tama name i tũmapatacèx tataegu na ñacũ ngẽma tayayaxuxũcèx. ³² —Rü nüxna pecuèxãchie ga ñuxãcũ ngĩxũ na naxüpetũxũ ga Lox namèx ga na nayuxũ, ga yexguma ngĩgũweama nadèuxgu. ³³ —Erũ yixema tũgũ maxèchaxèèchaũxè rü tá itayarũtaxu, natürũ yixema chauxcèx yuxe rü aixcũma tá tũxũ nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ. ³⁴ —Rü pemaã nüxũ chixu rü ngẽma chũtaxũgu rü wüxi i ngürücarewa tá nangẽxmagũ i taxre i duũxũgũ. Rü wüxi tá niga, rü ngẽma to rü tá ngema natèx. ³⁵ —Rü taxre i ngexũgũ tá nügũmaã ínacaegũ. Rü wüxi tá niga rü ngẽma to rü tá ngema natèx. ³⁶ —Rü taxre i yatũgũ rü wüxi i naãnewa tá nangẽxmagũ. Rü wüxi tá niga rü ngẽma to rü tá ngema natèx —ñanagürũ ga Ngechuchu. ³⁷ Rü yemaxũ naxĩnüègu ga norũ ngüexũgũ, rü Ngechuchuna nacagũ, rü ñanagürũgũ: —Pa Corix, ¿ngextá tá nixĩ i nangupetũxũ i ngẽma nüxũ quixuxũ? —ñanagürũgũ. Rü nüma ga Ngechuchu rü nanangãxũ, rü ñanagürũ: —Duũxũgũ rü tá chauxcèx nangutaquèxegũ ñoma èxchagũ nawemücèx ngutaquèxexürũũ —ñanagürũ.

18

Ore ga ãẽxgacũgu rü yutecũgu ixuxũ

¹ Rü Ngechuchu rü wüxi ga to ga orexũ namaã nixu na yemawa nangüexèèãxũcèx na ñuxãcũ nanaxwèxexũ na taguma nüxũ nachaueãcũma guxũguma nayumüxègũxũ. ² Rü ñanagürũ nüxũ ga norũ ngüexũgũ: —Wüxi ga ñãnewa nayexma ga wüxi ga ãẽxgacũ ga tama Tupanaga ínũxũ rü taxüexũma

ngechaũxũ. ³ —Rü guma ãnewatama iyexma ga wüxi ga nge ga yutecü ga ngxĩũ nayexmacü ga wüxi ga guxcha namaã ga to ga duũxũ. Rü yemacèx yema ãẽxgacüxõtawa ixũxecha na ngxĩũ namexẽãxücèx ga yema guxcha. ⁴ —Rü muẽxpüxcüna yéma ixũũxũ, natürü yema ãẽxgacü rü tama ngĩxũ narüngũxẽẽchaũ. Natürü düxwa nagu narüxĩnũ ga yema ãẽxgacü rü naãewa ñanagürü:

“Choma rü tama Tupanaxũ changechaũ, rü taxüexũma chacuáxchaũ. ⁵ —Natürü ngẽma choxũ na nachixeweechaxücèx i ñaã nge, rü noxtacüma tá ngxĩũ charüngũxẽẽ na tama yeücürü choxũ nachixeweechaxücèx”, ñanagürü. ⁶ Rü Cori ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Yema nixĩ ga norü ore ga yema ãẽxgacü ga chixexũ. ⁷ —¿Taux õxna i Tupana rü paxa tüxũ ínapoxũxũ ya yíxema duũxẽ ya tüxũ nayaxuxe i ngẽxguma chütacü rü ngunecü rü norü ngũxẽẽcèx nüxna tacaxgu i tümaärü yumüxèwa? ⁸ —Rü pemaã nüxũ chixu rü Tupana rü paxatáma tüxũ narüngũxẽẽ. Natürü ngẽxguma wenaxärü núma chaxũxgu i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, ¿rü ñuxre i duũxũgü i aixcüma yaxõgũxũxũ tá ichayangau i ñoma i naãnewa? —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ore i Parichégu ixuxũ rü dñeruarü deruũgu ixuxũ

⁹ Rü Ngechuchu rü nüxũ nixu ga ñaã ore nachiga ga yema duũxũgü ga nügü írümegünetaxũ rü tama togüxũ cuáxchaũgüxũ. ¹⁰ Rü ñanagürü: —Taxre ga yatü rü tupauca ga taxũnewa nayayumüxègü. Rü wüxi rü Parichéu nixĩ, rü yema to rü wüxi ga yatü ga Dumaärü ãẽxgacücèx dñeru ngxĩũ dexũ nixĩ. ¹¹ —Rü yema Parichéu rü yexma nachi, rü ñaãacü nayumüxè:

“Pa Tupanax, moxè cuxna chaxã erü tama togü i duũxũgürüũ chixĩ. Rü tama togürüũ changitèx, rü tama ngẽmarüũ taxũ i chixexũ chaxü rü õxna wüxi i nge i ãtecümaã ichape. Rü bai i ñaã yatü i Dumaärü ãẽxgacücèx dñeru ngxĩũ dexürüũ chixĩ. ¹² —Choma rü guxcü ya yüxügu rü taxreẽxpüxcüna chaxaure rü tama chachibü na cugu charüxĩnũxücèx. Rü chorü dñeruwa rü guxũguma meã cuxna chanaxã i ngẽma cuxna üxũ”, ñanagürü. ¹³ —Natürü ga guma yatü ga Dumaärü ãẽxgacücèx dñeru ngxĩũ decü, rü yaxũgu narüxãũx. Rü namuũ ga daxũ na nadawenüxũ, rü yema norü ngechaũmaã nügü napaxremü, rü ñanagürü:

“Pa Tupanax, ¡Cuxũ changechaũtümüũ! Erü wüxi i pecaduãxũ chixĩ”, ñanagürü ga guma yatü. ¹⁴ —Rü ngẽmacèx pemaã nüxũ chixu rü guma yatü ga Dumaärü ãẽxgacücèx dñeru ngxĩũ decü rü yexguma napatacèx nataegugu rü Tupanapèxewa rü mecü nixĩ. Natürü yema Parichéu rü

Tupana rü tama namaã nataã. Erü texé ya tügü icuèxüxüxe rü Tupana tá tükü naxãnexë. Natürü texé ya tama tügü icuèxüxüxe rü Tupana rü tá tükü nicuèxüxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchu rü meã buãxgüxü nayaxu
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)*

¹⁵ Rü yéma Ngechuchuxütawa tükü tagagü ta ga buãxgü na tükü yangögüchigüxücèx. Natürü yexguma norü ngúexügü yemaxü dauxgügu rü tükü ningagü ga guxema tümacãcügü Ngechuchuxütawa tükü gagüxe. ¹⁶ Natürü Ngechuchu rü nügüxütawa tümacèx naca ga guxema buãxta rü ñanagürü norü ngúexügüxü: —Chanaxwèxe i chauxütawa naxi i buxügü. ¡Rü tãxü i nüxna penachuxuxü! Erü Tupana ãëxgacü íixixüwa rü tümacèx nixi ya yíxema ñãã buxügürüü íixigüxe. ¹⁷ —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü texé ya tama wüxi i buxürüü Tupanaxü yaxúxe na tümaärü ãëxgacü na yíxücèx, rü tagutáma nagu taxücu i Tupana ãëxgacü íixixüwa —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Wüxi ga yatü ga dïeruãxüchicü Ngechuchumaã nidexa
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)*

¹⁸ Rü wüxi ga yema Yudúgüarü ãëxgacü rü Ngechuchuna naca rü ñanagürü: —Pa Ngúexëeruü ya Mecüx, ¿tacü tá chaxüxü na chanayaxuxücèx i maxü i taguma gúxü? —ñanagürü. ¹⁹ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü “Mecü” ñacurügü choxü? Erü Tupanaxicatama nixi ya mecü íixü, rü nataxuma i to i mecü íixü. ²⁰ —Cuma nüxü cucuèx i Tupanaärü mugü i ñaxü:

“¡Tãütáma na i ngemaã icupe, rü tãütáma cumáëta, rü tãütáma cungtèèx, rü tãütáma doraxü quixu i togüchiga, rü tümaga naxínü ya cunatü rü cue!”

ñaxü. ²¹ Rü yexguma ga guma yatü rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Woetama chorü bucüma meãma chayanguxë i guxüma i ngëma mugü i nüxü quixuxü —ñanagürü. ²² Rü yemaxü naxínügu ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Wüxixicatama cuxü nataxu, rü ngëma nixi na namaã cutaxexü i guxüma i curü ngëmaxügü rü togü i ngearü ngëmaxüãxgüxüna na cunaxãxü i curü natanü, rü ngëxguma rü tá cuxü nangëxma i cuchica i daxügüxü i naãnewa. Rü ñuxüchi marü name i chowe curüxü —ñanagürü. ²³ Natürü yemaxü naxínügu ga guma yatü rü poraãcü inayarümaãchi, yerü namuärü dïeruãxüchi. ²⁴ Rü yexguma Ngechuchu nüxü dëxgu ga ñuxãcü na nangechaüxü, rü ñanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —Naguxchaxüchi tá nixi na Tupana ãëxgacü íixixüwa na yachocuxü i ngëma dïeruãxüchigüxü.

25 —Rü dücax, wüxi i cameyu rü taxucürüwama wüxi ya ucumaxētüwa naxüpetü. Rü ngëxgumarüü ta nixĩ i wüxi i duüxü i dīeruāxüchixü rü taxucürüwama Tupana āëxgacü íxixüwa nixücu [ega norü dīeruguama naxĩnügu rü tama yaxōōgu —ñanagürü.] 26 Rü yexguma yemaxü naxĩnüëgu ga duüxügü rü ñanagürügü: —¿Ēxna texé tá ya nayaxúxe i maxü i taguma gúxü? —ñanagürügü. 27 Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Duüxügü rü taxuacüma nügü namaxëë, natürü Tupanaāxü rü natauxcha na namaxëëëāxü —ñanagürü. 28 Rü Pedru ñanagürü Ngechuchuxü: —Pa Corix, toma rü yéma tanawogü ga guxüma ga torü yemaxügü na cuwe tarüixüçèx —ñanagürü. 29-30 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngüexügü: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü texé ya Tupanacèx tümapatana, rü ěxna tümanatüna, rü ěxna tümaēna, rü ěxna tümaēneëgüna, rü ěxna tümaëyëxgüna, rü ěxna tümamèxna, rü ěxna tümaxācügüna ngema ixüxë na Tupanaāxü tapuracüxüçèx, rü ñoma i nañewa tátama poraäcü tanayaxu i tümaärü natanü. Rü daxüguxü i nañewa rü tá ta tanayaxu i maxü i taguma gúxü —ñanagürü.

*Ngechuchu rü wenaxärü nanaxunagü ga norü yuxchiga
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)*

31 Rü Ngechuchu rü noxrüwama naxcèx naca ga norü ngüexügü, rü ñanagürü nüxü: —Ñuxma rü Yerucharéüwa tá taxĩ na ngema yanguxüçèx i guxüma ga yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü ga chauchiga. 32 —Rü Yerucharéüçüāx i duüxügü rü tá to i nachiüānecüāxna choxü namugü. Rü ngëma duüxügü rü tá chaugu nidauxcüraügü, rü tá chomaã naguxchigagü, rü tá chauchiwewa nacuaixgü. 33 —Rü tá choxü naçuaixgü, rü yixcüra rü tá choxü nimèxgü. Natürü tomaëxpüx i ngunexüguwena rü tá wenaxärü chamaxü —ñanagürü. 34 Natürü yema norü ngüexügü rü tama nüxü nacuëxgüëga ga na řacüchiga yĩxü ga yema ore ga namaã nüxü yaxuxü. Yerü poraäcü nüxü naguxcha ga aixcüma nüxü na nacuëxgüxüçèx.

*Ngechuchu nanamexëë ga wüxi ga ngexetücü ga Yericüwa
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)*

35 Rü yexguma Ngechuchu ñāne ga Yericüwa ngxuchaügu, rü yéma namacüwawa narüto ga wüxi ga yatü ga ngexetücü ga dīerucèx yéma iwémécü. 36 Rü yexguma guma ngexetücü nüxü ĩnügu ga muxüma ga duüxügü na yéma chopetüxü, rü duüxügüna naca ga řacü na ngupetüxü. 37 Rü nanangāxügü, rü ñanagürügü: —Ngechuchu ya Nacharétucüāx nuā naxüpetü —ñanagürügü. 38 Rü yexguma ga guma ngexetücü rü tagaäcü ñanagürü: —Pa Ngechuchux, Pa Dabitanüxüx, řcuxü

changechaŭtümüü! —ñanagürü. ³⁹ Rŭ yema duŭxŭgŭ ga Ngechuchupêxegu İxŭ, rŭ nanangagŭ ga na iyanangeáxŭcèx. Natürŭ guma ngexetücŭ rŭ yexeraãcŭ tagaãcŭ ñanagürü: —Pa Dabítanŭxŭx, jcxŭŭ changechaŭtümüü! —ñanagürüama. ⁴⁰ Rŭ yexma nayachiãchi ga Ngechuchu, rŭ duŭxŭgŭxŭ namu na naxŭtawa nagagüãxŭcèx. Rŭ yexguma marŭ naxŭtawa nanguxgu, rŭ guma ngexetücŭna naca ga Ngechuchu, rŭ ñanagürü: ⁴¹ —¿Tacŭ i cunaxwèxexŭ na cumaã chanaxŭxŭ? —ñanagürü. Rŭ guma ngexetücŭ nanangãxŭ rŭ ñanagürü: —Pa Corix, chanaxwèxe na choxŭ quidauchixèxŭ —ñanagürü. ⁴² Rŭ Ngechuchu ñanagürü nüxŭ —¡Idauchi! Rŭ marŭ cuxcèx nitaane erŭ cuyaxõ —ñanagürü. ⁴³ Rŭ yexgumatama nidauchi ga guma ngexetücŭ, rŭ Ngechuchuwe narŭxŭ, rŭ Tupanaxŭ nicuèxŭŭchigŭ. Rŭ guxŭma ga duŭxŭgŭ ga nüxŭ daugŭxŭ ga yema ngupetŭxŭ rŭ Tupanaxŭ nicuèxŭŭgŭ ta.

19

Ngechuchu rŭ Zaquéuchiga

¹ Rŭ Ngechuchu rŭ Yericúarŭ İanewa naxŭpetŭ. ² Rŭ yéma nayexma ga wŭxi ga yatŭ ga dŭeruãxŭchixŭ ga Zaquéugu äegaxŭ. Rŭ nüma nixŭ ga naèru ga yema yatŭgŭ ga Dumaärŭ äêxgacücèx dŭeru ngŭxŭ ideetanŭxŭ. ³ Rŭ yema Zaquéu rŭ poraãcŭ nüxŭ nangúchaŭ ga Ngechuchuxŭ na nadauxŭ na nüxŭ nacuáxŭcèx. Natürŭ taxuacŭma nüxŭ nadau, yerŭ namuxŭchi ga duŭxŭgŭ, rŭ ñuxŭchi nanuxchanexŭchi ga nümax. ⁴ Rŭ yemacèx Ngechuchupêxegu nayangu, rŭ namacŭwawa wŭxi ga naŭgu naxŭnagŭ na Ngechuchuxŭ nadauxŭcèx ga yexguma yéma naxŭpetŭgu. ⁵ Rŭ yexguma yéma naxŭpetŭgu ga Ngechuchu, rŭ daxŭ nadau natŭŭwa ga guma naŭ. Rŭ ñanagürü nüxŭ: —Pa Zaquéux, jpxa Írŭxŭ i ngema! Erŭ cupatawa tá changu i ñuxma —ñanagürü. ⁶ Rŭ paxa İnarŭxŭ ga Zaquéu, rŭ taãèãcŭma Ngechuchuxŭ nayaxu. ⁷ Rŭ yexguma yemaxŭ nadaugŭgu ga duŭxŭgŭ, rŭ guxŭma inanaxŭgŭe ga chixri Ngechuchuchiga na yadexagŭxŭ. Rŭ ñanagürŭgŭ: —¿Ñuxãcŭ i nüma rŭ wŭxi i duŭxŭ i pecaduãxŭpatawa nangu? —ñanagürŭgŭ. ⁸ Rŭ yexguma ga Zaquéu rŭ inachi rŭ ñanagürŭ Ngechuchuxŭ: —Dücèx, Pa Corix, choma rŭ ngearŭ dŭeruãxŭgŭxŭna tá chanaxã i ngãxŭgu i guxŭma i chorŭ ngèmaxŭgŭ. Rŭ ngèxguma chi texé tŭxŭ chawomŭxèèãcŭma tŭxŭ changŭxgu, rŭ ägŭmücŭexpŭxcŭna tá tŭxŭ ngŭxŭ chataeguxèè i ngèma tŭmaärŭ dŭeru —ñanagürü. ⁹ Rŭ Ngechuchu rŭ ñanagürŭ nüxŭ: —Rŭ ñoma i ngunexŭgu cupatawa nangu i maxŭ i taguma gŭxŭ, erŭ cuma rŭ ta rŭ Abráürŭŭ cuyaxõ. ¹⁰ —Rŭ choma i Tupana Nane na duŭxŭxŭ çhŭxŭ, rŭ ñoma i nañewa chaxŭ na naxcèx chayadauxŭcèx

i ngëma duũxũgũ i iyarũtauxexũ na chanamaxẽxẽxũcèx — ñanagũrũ.

Ore i dīeruḡu ixuxũ
(Mt 25.14-30)

¹¹ Rũ yoxni yema Ngechuchuarũ ore inaxĩnũeyane ga duũxũgũ, rũ Ngechuchu rũ wũxi ga to ga ore ga cuèxruũxũ namaã nixu, yerũ marũ Yerucharẽxũ nĩngaica, rũ duũxũgũ nagu rũxĩnũẽgu rũ paxa tá ínangu ga Tupana na norũ ãẽxgacũ yĩxũcèx. ¹² Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ nũgũchiga nidexa rũ ñanagũrũ nũxũ: —Nayexma ga wũxi ga yatũ ga taxũ ga cori ixĩcũ ga nayaxucũ ga ore na nachĩũãneãrũ ãẽxgacũxũtawa naxũxũcèx ga yaxũwa na yema ãẽxgacũ nũxũ unetaxũcèx na guma nawa ne naxũxũne ga ããneãrũ ãẽxgacũ yĩxũcèx. ¹³ — Rũ yexguma tauta inaxũãchigu, rũ naxcèx nangema ga 10 ga norũ duũxũgũ. Rũ wũxichigũna ngĩxũ naxã ga wũxitachinũ ga tatanũcũ ga dīeru. Rũ ñanagũrũ nũxũ:

“¡Ngĩmaã pepuracũe rũ ngĩxũ pimuxẽẽ i ñãã dīeru ñuxmatáta chataegu!” ñanagũrũ. ¹⁴ —Natũrũ yema ããnecũãx ga duũxũgũ rũ naxchi naxaie ga guma cori. Rũ yemacèx nawenaãma nayamugũ ga ñuxre ga orearũ ngeruũgũ na nachĩũãneãrũ ãẽxgacũmaã nũxũ yanaxugũxũcèx na tama nanaxwèxegũxũ na norũ ãẽxgacũxũ na yĩxũcèx ga guma cori. ¹⁵ —Natũrũ nachĩũãneãrũ ãẽxgacũ rũ nayangucuchixẽẽãma ga guma cori. Rũ ñuxũchi ga guma cori rũ norũ ããnecèx nataegu na yéma ãẽxgacũ na yĩxũcèx. Rũ yexguma ínanguxgu rũ naxcèx nangema ga yema 10 ga norũ duũxũgũ ga dīeru nũxna ngĩxũ naxãxũ, yerũ nũxũ nacuãxchaũ ga ñuxrechigũ ngĩxũ na yamuxẽẽxũ ga norũ dīeru ga wũxichigũ ga yema norũ duũxũgũ. ¹⁶ —Rũ yema nũxĩra dīeru nũxna ngĩxũ naxãxũ rũ norũ corixũtawa nangu, rũ ñanagũrũ:

“Pa Corix, curũ dīeru rũ 10 èxpũxcũna ngĩxũ chimuxẽẽ”, ñanagũrũ. ¹⁷ —Rũ guma Cori ga yexwaca ãẽxgacũxũ ingucuchicũ rũ nanangãxũ, rũ ñanagũrũ:

“Wũxi i mexũ i chorũ duũxũ quixĩ. Maneca meãma namaã cupuracũ i ngëma íraxũ i dīeru i cuxna chaxãxũ. Rũ ñuxma rũ 10 ya ããnegũarũ ãẽxgacũxũ tá cuxũ chixĩxẽẽ”, ñanagũrũ. ¹⁸ —Rũ yéma nangu ga to ga norũ duũxũ, rũ ñanagũrũ:

“Pa Corix, curũ dīeru rũ wũximèèxpũxcũna ngĩxũ chimuxẽẽ”, ñanagũrũ. ¹⁹ —Rũ norũ cori nanangãxũ rũ ñanagũrũ nũxũ:

“Cuma rũ wũximèèxpũx ya ããnegũarũ ãẽxgacũxũ tá cuxũ chixĩxẽẽ”, ñanagũrũ. ²⁰ —Rũ yéma nangu ga to ga norũ duũxũ rũ ñanagũrũ nũxũ:

“Pa Corix, ñãã iyixĩ i curũ dīeru. Rũ wũxi ya dechugu ngĩxũ chanuque, rũ ngëmaãcũ ngĩmaã changuxũ. ²¹ —Yerũ cuxcèx

chamuŋ, erü wüxi i yatü i aüxü quixĩ. Rü cunayauxtanü i ngẽma tama cuxrü ixĩxü, rü cunayaxu i nanetüarü o i ngextá tama cuma ícutoexüwa". ²²—Rü yexguma ga guma ãëxgacü rü ñanagürü nüxü:

“Wüxi i chorü duüxü i chixexü quixĩ i cumax. Rü curü oretama nixĩ i cuxü ixuxü na cuchixexü. Marü nüxü cucuëxchirëx ga na chaxaüxü, rü chanayautanüxü i ngẽma tama choxrü ixĩxü, rü chanayaxuxü i nanetüarü o i tama choma ichatoxü. ²³—¿Natürü tüxcüü tama bancugu choxü ngĩmaã cunguxü i chorü dïeru na ngema choxü ngĩxü yamuxëëgüxüçëx, rü ngẽmaãcü mucü ngĩxü na chayaxuxüçëx i ngëxguma íchanguxgu?” ñanagürü. ²⁴—Rü yexguma ga ãëxgacü rü yema yexmagüxümaã nüxü nixu, rü ñanagürü:

“¡Nüxna ngĩxü peyaxu i ngẽma dïeru, rü ngẽma 10 i dïeru nüxü ngëxmaxüna ngĩxü pexã!” ñanagürü. ²⁵—Rü nümagü rü nanangãxügü, rü ñanagürügü:

“Natürü, Pa Corix, nüma rü marü nüxü ingëxma i 10 i dïeru”, ñanagürügü. ²⁶—Rü guma ãëxgacü nanangãxü, rü ñanagürü:

“Pemaã nüxü chixu rü texé ya chauga ñnuxë rü yexera tá tüxna chanaxã. Natürü texé ya tama chauga ñnuxë rü tá tüxna chanayaxu i woo ngẽma íraxü i tüxü ngëxmaxü. ²⁷—Rü yema chorü uwanügü ga tama naxwëxegüxü ga norü ãëxgacüxü na chíxü, ¡rü nuã penagagü, rü nuã chopëxegu peyadai!” ñanagürü.

Ngechuchu rü Yerucharéügu naxücu

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Cu 12.12-19)

²⁸ Rü yema orexü yaxuxguwena ga Ngechuchu, rü inixüchigü ga Yerucharéüwa na naxüxü. ²⁹ Rü yexguma marü nawa nangugüchaügu ga guma ñãnegü ga Bechagué rü Betaniã ga Oríbunecüarü Mëxpüneärü ngaicamana yexmagüne, rü Ngechuchu nanamu ga taxre ga norü ngüexügü. ³⁰ Rü ñanagürü nüxü: —¡Gua ñãnexãcüwa pexĩ! Rü ngëxma tá nüxü peyangau i wüxi i buru i ngexwaca yaxü i ngëxma ngaxüxü i taguma texé natagu aunagüxü. ¡Rü peyawëxü, rü nuã penaga! ³¹—Rü ngëxguma texé pexna çaxgu na tacüçëx peyawëxüxü i ngẽma buru, ¡rü tümamaã nüxü pixu rü ñapegügü:

“Torü Cori nanaxwëxe”, ñapegügü tüxü! ³² Rü yéma naxĩ ga yema taxre ga norü ngüexügü. Rü yexma nüxü nayangau ga yema buru ga Ngechuchu namaã nüxü ixuxürüü. ³³ Rü yexguma yawëxügüãgu ga yema buru, rü norü yoragü rü yema ngüexügüna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü peyawëxü i ngẽma buru? — ñanagürügü. ³⁴ Rü nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Rü tayawëxü erü torü Cori nanaxwëxe —ñanagürügü. ³⁵ Rü

Ngechuchuxütawa nanagagü ga yema buru. Rü yema norü ngüexügü rü norü gáuxüchirumaã nanatütägü. Rü ñuxüchi Ngechuchuxü natagu naxaunagüxëëgü. ³⁶ Rü duüxügü rü Ngechuchupëxewa norü gáuxüchirumaã nayachamagü ga nama. ³⁷ Rü yexguma inaxügüãgu na inaxigüxü nawa ga yema nama ga Oribunecüarü Mëxpünewa yarüdaexü, rü guxüma ga yema duüxügü ga yaxögüxü ga nawe rüxixü rü inanaxügü ga taëëcüma aita na naxüexü rü tagaãcü Tupanaxü na yacuëxüügüxü naxcëx ga guxüma ga yema cuëxruügü ga taxü ga nüxü nadaugüxü ga Tupanaãrü poramaã naxüxü ga Ngechuchu. ³⁸ Rü ñanagürügü: —¡Namecümaxüchi ya daa tórü äëxgacü ya Tupanaégagu núma ücü! ¡Rü pema rü ta, Pa Daxüçüãx, rü petaãxëgü rü nüxü picuëxüügü ya Tupana! —ñanagürügü. ³⁹ Rü yéma duüxügütanüwa nayexmagü ga ñuxre ga Parichéugü. Rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —Pa Ngüexëëruüx, ¡Yangagü i ngëma cuwe rüxixü i duüxügü na yanachianegüxüçèx! —ñanagürügü. ⁴⁰ Natürü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Pemaã nüxü chixu rü ngëxguma chi iyanangeëxgügu i ñaã duüxügü, rü daa nutagü ya namacüwawa ngëxmagücü rü chi nüxü aita naxüe —ñanagürü. ⁴¹ Rü yexguma Yerucharéüãrü ngaicamana nanguxgu ga Ngechuchu, rü guma ñãneçüãx ga duüxügüçèx naxaxu. ⁴² Rü ñanagürü: —Pa Yerucharéüçüãxgü, chierü ñoma i ngunexügu nüxü pecuëxgu na texé aixcüma taëë pexna äxü. Natürü ngëma rü pexchawa inicux i ñuxma, rü taxuacüma nüxü pecuëx. ⁴³ —Rü tá guxchaxügü pexü naxüpetü. Rü perü uwanügü tá nanaxü i norü poxüchica i norü guxüçüwawa ya perü ñãne. Rü norü churaragü tá pexü ínachoeaguãchi, rü guxüçüwawa tá pexcëx ne naxü. ⁴⁴ —Rü tá nagu napogüe ya perü ñãne, rü tá pexü nadai. Rü taxucütáma ya nuta ngextá nügüxëtü nanugüxüra i perü ñãneãrü poeguxütapüwa. Rü ngëmaãcü tá pexü naxüpetü, yerü tama nüxü pecuëxgüchaü ga yexguma Tupana petanügu naxüãnegu —ñanagürü.

Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa ínanawoxü ga duüxügü ga yéma taxegüxü

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Cu 2.13-22)

⁴⁵ Rü Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa nangu rü yexma naxücu. Rü inanaxügü na ínawoxüãxü ga yema duüxügü ga tupauca ga taxünewa taxegüxü. ⁴⁶ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü: “Chopata rü yumüxëpataü nixü”.

Natürü pema rü ngítëëxgüxüpataü peyaxixëë —ñanagürü. ⁴⁷ Rü guxü ga ngunexügu rü tupauca ga taxünewa nayangüxëëtae ga Ngechuchu. Natürü ga paigüarü äëxgacügü, rü ngüexëëruügü ga Moïchëarü mugüwa

nguxêêtaegüxü, rü Yerucharéúârü âêxgacügü, rü naxcèx nadaugü ga ñuxácü tá na yamèxgüãxücèx. ⁴⁸ Natürü taxucürüwa tacü namaã naxügü, yerü guxüma ga duïxügü rü namaã nataêëgü, rü meã inarüxñüë ga norü ore.

20

Ngechuchuna nacagü na texéarü oregagu tupauca ga taxünewa nanguxêêtaexü

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Wüxi ga ngunexü ga Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa nayexma. Rü nanangüexêë ga duïxügü, rü namaã nüxü nixu ga Tupanaârü ore. Rü yexguma íyadexayane rü yéma nangugü ga paigüarü âêxgacügü, rü ngüexêëruügü ga Moïchéarü mugüwa nguxêêtaegüxü, rü Yudíugüarü âêxgacügüerugü. ² Rü ñanagürügü nüxü: —¿Texéarü mugagu nixí i cunaxüxü i ngêma núma cuxüxü? ¿Rü texé cuxü tamu na cunaxüxücèx i ngêma? —ñanagürügü. ³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Choma rü tá ta pexna chaca, rü chanaxwèxe i choxü pengãxügü. ⁴ —¿Rü texé tanamu ga Cuáü na duïxügüxü ínabaiüxêëxücèx? ¿Pexcèx rü Tupana yíixü ga namucü rü êxna duïxügümare? —ñanagürü. ⁵ Rü yexguma ga Parichéugü rü inanaxügüe ga nügümaã na yaporagatanücüüxü. Rü nügümaãtama ñanagürügü: —¿Ñuxü ñagügüxü tá? Erü ngêxguma chi:

“Tupana núma nanamu”, ñagügu, rü nüma rü chi ñanagürü tüxü:

“¿Rü tüxcüü ga tama nüxü peyaxögüxü?” ñanagürü chi tüxü.

⁶ —Rü ngêxguma chi ñagügu:

“Yatügümare nuã nanamu”, ñagügu, rü guxü i duïxügü chi nutamaã tüxü ínamuxüchigü, rü tüxü chi nadai. Erü númagü i duïxügü rü nagu narüxñüë na Tupana yíixü ga Cuáüxü mucü. ⁷ Rü Ngechuchuxü nangãxügü rü ñanagürügü: —Tama nüxü tacuèx ga texé núma na namuxü ga Cuáü ga baiüxêëruü —ñanagürügü. ⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Choma rü ta táütama pemaã nüxü chixu na texé choxü muxü na chanaxüxücèx i ngêma choxna naxcèx peçaxü —ñanagürü.

Ore ga puracütanüxü ga chixexügu ixuxü

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Rü inanaxügü ga Ngechuchu ga duïxügümaã na yadexaxü. Rü ñaã ore ga cuèxruüxü namaã nixu, rü ñanagürü: —Nayexma ga wüxi ga yatü ga wüxi ga ubanecü ücü ga norü naãnewa. Rü ñuxüchi ñuxre ga puracütanüxüna nanaxã na nüxna nadaugüxücèx rü yixcama rü norü yoramaã na yayauxyegüãxücèx ga yema norü o. Rü ñuxüchi ga guma yatü rü nixü ga yéma rü nuxcüma nataegu. ¹⁰ —Rü yexguma nawa

nanguxgu ga na yadauxü ga yema ubagü, rü guma yatü rü yéma puracütanüxügüxütawa nanamu ga wüxi ga norü duüxü na naxcèx íyaçaxüçèx ga yema ubagü ga nüxna üxü. Natürü yema puracütanüxügü rü nanaçuaixgü ga guma yatüarü duüxü, rü taxuüma ga uba nüxna naxägü. Rü yemaäcü ínayamugü. ¹¹ –Rü yexguma ga guma yatü rü wenaxârü to ga norü duüxü yéma ta namu. Natürü ga yema puracütanüxügü rü chixexü namaã nixugüe, rü nanaçuaixgü, rü taxuüma ga uba nüxna naxägü. Rü yemaäcü ínayamugü. ¹² –Rü wenaxârü to ga norü duüxü yéma ta namu ga guma yatü. Natürü ga yema puracütanüxügü rü nanapixëë, rü ínanatèxüchigü ga yema naãnewa. ¹³ –Rü düxwa ñanagürü ga guma naãneärü yora:

“¿Tacü tá chaxüxü i ñuxmax? Rü name nixí i chaune ya nüxü changechaücü ngema chanamu. Rü ngëxguma nüxü nadaugügu rü bexmana naga tá naxĩnüë”, ñanagürü. ¹⁴ –Natürü ga yema puracütanüxügü rü yexguma guma yatü nanexü nadaugügu, rü nügümaã ñanagürügü:

“Ñaãärü tá nixí i ñaã naãne i yixcama. ¡Rü ngĩxã tayamèxgü na tórü na yíxüçèx!” ñanagürügü. ¹⁵ –Rü ínanatèxüchigü ga yema naãnewa, rü nayamèxgü –ñanagürü ga Ngechuchu. Rü yexguma ga Ngechuchu rü duüxügüna naca, rü ñanagürü: –¿Tacü tá ngëma puracütanüxümaã naxü i ngëma naãneärü yora i ñuxmax? ¹⁶ –Rü ngema tá naxü rü tá nanadai i ngëma puracütanüxügü, rü togüna tá nanaxã i norü naãne –ñanagürü ga Ngechuchu. Rü yexguma yemaxü naxĩnüëgu ga duüxügü rü ñanagürügü: –Chierü tama ngëmaäcü nangupetüxëëãxgu ya Tupana –ñanagürügü. ¹⁷ Natürü Ngechuchu rü nüxü nadawenü, rü ñanagürü nüxü: –¿Natürü ñuxü ñaxüchiga nixí i ngëma Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü?:

“Yima nuta ya mecü ya ñärü üruügu nüxü oechirécü, rü ñuxma rü yimatama nixí ya Tupana nüxíra yaxüchicü na namaã inaxügüãxü ya ípata”,

ñaxü. ¹⁸ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: –Texé ya yima nutamaã yarüñaxë, rü tá itapoügu. Rü yíxema tümaetügu nanguxe ya yima nuta, rü tá tüxü niñáixmü –ñanagürü ga Ngechuchu. ¹⁹ Rü ga paigüarü äëxgacügü rü ngúexëëruügu ga Moíchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü, rü yexgumatama Ngechuchuxü niyauxgüchaü. Yerü nüxü nacüèxgü ga nachiga na yíxü ga yema ore ga cuèxruü ga nüxü yaxuxü. Natürü tama nayayauxgü, yerü duüxügüxü namuë.

Äëxgacüaxü dīerumaã naxütanüxüchiga

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Rü yemacèx ga yema paigüarü äëxgacügü rü Ngechuchuxütawa nanamugü ga ñuxre ga norü duüxügü

na mexũ i duũxũgũrũũ yema iyanaxĩnũẽxũcẽx natũrũ naxcẽx na nadaugũxũcẽx ga ñuxãcũ nachiũãneãrũ ãẽxgacũxũtawana Ngechuchuxũ na ínaxuaxũgũxũcẽx. ²¹ Rũ yemacẽx Ngechuchuna nacagũ rũ ñanagũrũgũ: —Pa Ngũexẽẽruũx, toma nũxũ tacuẽx rũ aixcũma nixĩ i ngẽma nũxũ quixuxũ rũ ngẽma namaã cungũexẽẽtaexũ. Rũ tama duũxũãrũ dũxétũxũnegu cudawenũ erũ nacũma nixĩ i cungugũxũ. Rũ aixcũma cunangũexẽẽ i duũxũgũ na Tupana naxwẽxexũãcũma namaxẽxũcẽx. ²² —Rũ dũcax, ngẽma ããneãrũ dũẽru i ãẽxgacũ ya tacũ ya Dumacũãx naxwẽxexũ na tanaxũtanũxũ, ¿rũ namexũ yũxũ na nũxũ tanaxũtanũxũ rũ ẽxna tama? —ñanagũrũgũ. ²³ Natũrũ Ngechuchu nũxũ nacuẽxama na chixexũgu naxĩnũẽxũ ga yema duũxũgũ, rũ yemacẽx ñanagũrũ nũxũ: —¿Tũxcũũ i chixexũgu choxũ penguxẽẽchaũ? ²⁴ —¿Choxũ ngĩxũ pewé i wũxi i dũẽru na ngĩxũ chadauxũcẽx! ¿Rũ texéhicũnẽxã rũ texéega ngĩgu ũx? —ñanagũrũ. Rũ nanangãxũgũ rũ ñanagũrũgũ: —Dumacũãx ya ãẽxgacũ ya tacũchicũnẽxã nixĩ —ñanagũrũgũ. ²⁵ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ñanagũrũ nũxũ: —¿Ãẽxgacũna ngĩxũ pexã i ngẽma ãẽxgacũarũ ixĩcũ, rũ Tupanana ngĩxũ pexã i ngẽma Tupanaãrũ ixĩcũ! —ñanagũrũ. ²⁶ Rũ yemaãcũ ga Ngechuchu rũ woo norũ orewa rũ taxucũrũwama chixexũgu nananguxẽẽgũ ga duũxũgũpẽxewa, yerũ meãma nanangãxũ. Rũ guxũma ga duũxũgũ rũ nangeẽxgũmare yerũ nabaixãchiãẽgũ namaã ga yema norũ ore.

Chaduchéugũ rũ Ngechuchuna nacagũe rũ ngoxi wena namaxẽ i duũxũgũ

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Rũ Ngechuchuxũtawana ínayadaugũ ga ñuxre ga Chaduchéugũ. Rũ nũmagũ nixĩ ga nagu naxĩnũẽxũ na tagutãma wena namaxẽxũ i yuexũ. Rũ yemacẽx Ngechuchuxũ ñanagũrũgũ: ²⁸ —Pa Ngũexẽẽruũx, Moĩchẽarũ mugũwa rũ ñanagũrũ:

“Ngẽxguma wũxi ya yatũ naxmẽx ngexacũyane nayuxgu, rũ name nixĩ i naẽneẽtama ngĩmaã naxãmẽx i ngẽma yutecũ i naxũmẽx, na ngẽmaãcũ naxãxãcũxũcẽx nũxũ ya naẽneẽ ya marũ yucũ”,

ñanagũrũ ga yema ore. ²⁹ Rũ ñanagũrũgũ ta ga Chaduchéugũ: —Nayexma ga 7 ga nũgũeneẽ. Rũ naxãmẽx ga guma yacũ, natũrũ tauta naxãxãcũyane nayu. ³⁰ —Rũ yexguma naĩ ga naẽneẽ nũxĩ ngĩmaã naxãmẽx ga yema ngecũ. Rũ guma rũ ta nayu, rũ nangexacũ. ³¹ —Rũ yexguma rũ naĩ ga naẽneẽ nũxĩ ngĩmaã naxãmẽx. Rũ yemaãcũ gucũma ga guma 7 ga nũgũeneẽgũ rũ ngĩmaã naxãmẽx ga yema nge. Rũ gucũma nayue tauta naxãxãcũyane. ³² —Rũ ngĩma rũ ta dũxwa iyu

ga yema nge. ³³ Rū ngēxguma yuexũ wena maxēgu, ¿rū ngecürüücü naxmèx tá iyixĩ i ngēma nge? Yerü yexguma namaxēgu rü gucüma ga guma 7 ga nügüeneē ngĩmaã naxãmèx —ñanagürügü. ³⁴ Rū yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxũ rü ñanagürü: —Ñoma i nañewa rü yatügü rü nixãmèxgü rü ngexügü rü nixãtegü. ³⁵ —Natürü ngēma duũxügü i Tupanapēxewa mexũ na wena namaxēxũ na daxüguxũ i nañewa naxĩxücèx rü ngema rü tãütáma nixãmèxgü rü ěna nixãtegü. ³⁶ —Erü ngema rü tagutáma nayue. Rū daxüçũãx i Tupanaãrü orearü ngeruügürüũ tá nixĩgü. Rū aixcüma Tupanaxãcügü nixĩgü erü yuwa Ínarüdagü. ³⁷ —Rü yema ore ga naĩxãcü ga iyauratanücüxúnechigawa, rü Moĩché tüxũ nüxũ nacuèxēē rü yuexũ rü tá wena na namaxēxũ. Erü yema orewa, rü ñanagürü ga Cori ga Tupana:

“Choma nixĩ i Abráũãrü Tupana, rü Ichaáarü Tupana, rü Acobuarü Tupana”,

ñanagürü. ³⁸ —Rü ngēmawa nüxũ tacuèx rü woo ñoma i nañewa nayuegu i duũxügü, natürü Tupanacèx rü guxüguma namaxē —ñanagürü. ³⁹ Rū yexguma ga ñuxre ga ngúexēēruügü ga Moĩchéarü mugüwa nguxēētaegüxũ rü ñanagürügü: —Aixcüma meãma nüxũ quixu, Pa Ngúexēēruũx —ñanagürügü. ⁴⁰ Rū yemawena rü marü namuũē ga tacüchigacèx Ngechuchuna na nacagüexũ.

¿Texé nane nixĩ ya Cristu?

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Rū Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —¿Tüxcüũ duũxügü nüxũ nixugüe rü Cristu rü nuxcümaücü ga aēxgacü ga Dabítaa nixĩ? ⁴²⁻⁴³ —Yerü Dabítama ñaãcü nanaxümatü ga Wiyaegüarü poperawa:

“Tupana rü chorü Cori ya Cristuxũ ñanagürü: ‘¡Nuã chorü tügü necüwawa rüto, ñuxmatáta cuxmèxwa chanangēxmagüxēē i curü uwanügü na namaã icucuáxücèx!’”

ñaãcü nanaxümatü. ⁴⁴ Rū ñanagürü ga Ngechuchu: —¿Ñuxücürüwa i Dabítaa yĩxũ ya Cristu ega nümatama ga Dabí rü norü Corimaã naxuãgu? —ñanagürü.

Ngechuchu rü nüxũ nixu na tama nameãrü maxũãxgüxũ ga yema ngúexēēruügü ga Moĩchéarü mugüwa nguxēētaegüxũ

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Rū guxüma ga duũxügü rü yéma inarüxĩnũē ga yexguma Ngechuchu norü ngúexügüxũ ñaxgu: ⁴⁶ —¡Pexuãēgü naxcèx i ngēma ngúexēēruügü i Moĩchéarü mugüwa nguxēētaegüxũ! Erü nümagü rü norü me nixĩ i mexũ i naxchirumaã na naxĩãneãxũ. Rū ítamüwa nanaxwèxegü na duũxügü meã

nüxü rümoxëgüxü. Rü ngutaquëxepataügüwa rü norü me nixĩ i ãëxgacügümëxwëxewa na natogüxü. Rü ðna i taxüwa rü ngëma ðnaärü yoraxütawa ügüxü i nachicacëx nadaugü. ⁴⁷ — Rü tüxü nawomüxëëgüäcüma tüxna nanapuxü ya tümapatagü ya yíxema yutegüxe. Rü ñuxüchi nanamëxëë i norü yumüxëgü na duüxügü nagu rüxĩnüëxüçëx na aixcüma mexügü yügüxü. Natürü nümagü tá nixĩ i yexeraäcü napoxcuexü —ñanagürü.

21

Yutecüarü ämarechiga

(Mr 12.41-44)

¹ Rü yexguma tupauca ga taxünewa nayexmagu ga Ngechuchu, rü yéma nüxü nadau ga ñuxäcü duüxügü ga idïeruäxü Tupanana ngixü na naxägüxü ga norü dïeru ga tupaucaarü dïeruchiüwa. ² Rü ngixü nadau ta ga wüxi ga ngecü ga yutecü ga ngearü dïeruäxcü ga tupaucaarü dïeruchiügu taxretachinü ga íraxüchicü ga dïeru ngixü ixücuchicü. ³ Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü ñaã ngecü i yutecü i ngearü dïeruäxcü rü guxü i togü i dïeru ngixü ixägüxüärü yexera ngixü ixã. ⁴ — Erü guxüma i togü rü ngixü inaxã i ngema nüxü íyaxügücü. Natürü ngïma ngixü natauxyane ngixü ixã i guxcüma i ngixü ngexmaxcü i ngïrü ðnatanü —ñanagürü.

Ngechuchu nanaxunagü na tupauca ya taxünegu tá napogüexü

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Rü ñuxre ga norü ngüexügü rü nidexagü nachiga ga tupauca ga taxüne ga ñuxäcü na namexëchixü ga naxtapüx ga nutanaxcëxgü, rü na namexëchixü ga guxüma ga guma tupaucaarü yemaxügü ga duüxügü nüxna ämarexü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: ⁶ —Rü nawa tá nangu i ngunexügü i guxünetama ya daa tupauca ya nüxü pedauxüne, rü tá nagu napogüe. Rü naxtapüxarü nutagü rü taxucütáma nügüétü naxüxüra, rü bai ya wüxi —ñanagürü.

Cuëxruügü i tá nüxü idauxü naxüpa na nagüxü i naãne

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Rü yexguma ga norü ngüexügü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —Pa Ngüexëëruüx, ¿ñuxgu tá nixĩ i nangu-petüxü i ngëma nüxü quixuxü? ¿Rü tacüwa tá nüxü tacüx na nangupetüxü tá i ngëma? —ñanagürügü. ⁸ Rü Ngechuchu rü ñanagürü: —¡Pexuãëgü tá na taxuüma pexü womüxëëxüçëx! Erü muxüchixü tá chaugu nügü nicüxgü rü tá ínangugü rü ñanagürügü tá:

“Choma nixĩ i Cristu, rü paxa tá nagux i naãne”, ñanagürügü tá pexũ. ¡Natürü täütáma nüxũ peyaxõgü! ⁹ —Rü ngëxguma tá nüxũ pexĩnüëgu na nügü nadëixũ i wüxi i nachiũãne to i nachiũãnemaã, rü ëxna nüxũ pexĩnüëgu na wüxi i nachiũãnewatama rü duũxügü rü norü ãëxgacümaã nügü nadëixũ, ¡rü täütáma pebaixãchiãëgü! Erü ngëmaãcü tá nangupetü i noxrix. Natürü täütáma naãneärü gux nixĩ i ngëma. ¹⁰ —Erü wüxi i ãëxgacüarü churaragü rü to i ãëxgacüarü churaragümaã tá nügü nadai. Rü wüxi i nachiũãne rü to i nachiũãnemaã tá nügü nadai. ¹¹ —Rü nümaxũ i nachiũãnegüwa rü poraãcü tá naxĩãxãchiane, rü poraãcü tá nangux i taiya, rü tá nataxüchi i daaweane. Rü duũxügü tá nüxũ nadaugü i daxüwa i tacü i namaã nabaixãchiexũ, rü taxũ i cuëxruügü. ¹² —Natürü naxüpa i guxüma i ngëma rü duũxügü tá pexũ ínayauxũ, rü tá pewe ningëxütanü. Rü ngutaquëxepataügüwa tá pexũ nagagü na ngëma pexna nacagüxüçëx, rü tá pexũ napoxcue. Rü nachiũãnegüarü ãëxgacügüpëxewa tá pexũ nagagü, naxçëx na chorü duũxügü pixĩgüxũ. ¹³ —Rü ngëmaãcü tá pexũ natauxcha na ãëxgacügümaã nüxũ pixuxũ i chauchiga. ¹⁴ —Rü ngëxguma tá ngëma pexũ nagagügu, ¡rü täxũ i pexoe-gaãëgüxũ naxçëx na tacümaã tá penangãxüxũ na pegüétüwa pechogüxüçëx! ¹⁵ —Erü choma tá pexũ charüngüxëë na nüxũ pecuáxüçëx na tacümaã penangãxüxũ i perü uwanügü. Rü nümagü rü täütáma nüxũ nacüëxgü na tacümaã pexũ nangãxügüxũ i ngëxguma. ¹⁶ —Natürü pema rü woo penatügü, rü peegü, rü peeneëgü, rü peyëxgü, rü petanüxügü, rü pemücügü rü tá napeechitaegü na purichíagüxütawa pexũ íyaxuaxügüxũ. Rü purichíagü rü tá pexũ nadai i ñuxre i pemax. ¹⁷ —Rü guxũ i naãnewa rü duũxügü tá pexchi naxaie, erü choxũ peyaxõgü rü chorü duũxügü pixĩgü. ¹⁸ —Natürü woo tacü pexũ üpetügu rü Tupanamëxëwa tá pengëxmagü, rü nüma tá pexũ ínapoxũ rü bai i wüxi i peyae tá inayarütaxu. ¹⁹ —Rü ngëxguma aixcüma peyaxõgüamagu rü tama choxũ ípetëxgu, rü tá penayauxgü i maxũ i taguma gúxũ. ²⁰ —Rü ngëxguma nüxũ pedëuxgu na perü uwanügüarü churaragü Yerucharéüxũ íchomaëguãchixũ, rü ngëmawa tá nüxũ pecuëx na paxa tá nagu napogüexũ ya yima ñãne. ²¹ —Rü yíxema Yudéaanewa ngëxmagüxe rü name nixĩ i mëxpüneãnewa tabuxmü. Rü yíxema Yerucharéüwa ngëxmagüxe rü tanaxwëxe na paxa ítachoxüxũ. Rü yíxema tümaãnewa ngëxmagüxe rü tama name na ñãnecëx tawoeguxũ. ²² —Erü ngëma ngunexügügu tá ínangu i Tupanaärü poxcu. Rü ngëmaãcü tá nayanguxëë i guxüma i ngëma norü ore i ümatüxüwa nüxũ yaxuxũ. ²³ —Rü ngëma ngunexügügu rü tá poraãcü tüxũ naguxcha ya yíxema ngexegü ya iitacharaügüxe rü yíxema imaixãcügüxe. Erü tá nangëxma

i taxü i ngúxü, rü Tupana rü poraãcü tá nanapoxcue i ngẽma duüxügü. ²⁴—Rü ñuxre, rü tá norü uwanügü taramaã nanadai. Rü togü, rü tá ínanayauxü na to i nachiuãnewa nagagüãxücèx. Rü ñuxüchi i ngẽma norü uwanügü rü tá nagu napogüe ya yima ñane ya Yerucharéü. Rü ngẽmaãcü tá nangupetü ñuxmatáta nawa nangu na Tupana ínamuxüxü i ngẽma.

Tupana Nanearü taeguchiga

(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵—Rü ngexguma rü tá nangox i cuèxruuxügü. Rü üèxcü rü tauemacü rü woramacurigü rü tá nixigachitanü i nachicawa.. Rü guxü i nachiuãnegüwa rü duüxügü rü tá nanaxixächiãëtanü rü tá nabaixächiãëgü namaã na poraãcü naxüãgaãchixü i taxü i taxtü rü norü yuapegü. ²⁶—Rü duüxügü rü norü muümaã tá inayayiãxë i ngëxguma nüxü nadaugu i ngẽma üpetüchaüxü i ñoma i naãnewa. Erü woo guxüma i tacü i daxüwa nüxü idauxü rü tá naxiãxächitanü rü tá nu ne nanaxímare. ²⁷—Rü ngëxguma rü guxü i duüxügü i ñoma i naãnecüãx rü tá choxü nadaugu i ngëxguma wüxi i caixanexügu ícharüxixgu rü núma chaxüxgu namaã i chorü pora rü üüne. ²⁸—Rü ngëxguma inaxügügu na naxüpetüxü i ngẽma pemaã nüxü chixuxü, rü name nixí na petaãëgüxü rü meã pedaunagüxü, erü paxa tá íchangu na pexü íchangüxüxëxücèx —ñanagürü. ²⁹Rü yemawena rü wüxi ga ore ga cuèxruüxü namaã nixu ga Ngechuchu, rü ñanagürü: —¡Dücèx penangugü i iguera, rü éxna ngëxürüüxümare i to i naígü! ³⁰—Rü ngëxguma nüxü pedèxgu na ngexwaca naxüátüxü, rü ngẽmawa nüxü pecuèx na paxa tá taunecü na yíixü. ³¹—Rü ngëxgumarüü ta i ngëxguma nüxü pedèxgu na nangupetüxü i ngẽma pemaã nüxü chixuxü, rü ngẽmawa tá nüxü pecuèx na yimama yíixü ya Tupana na ãëxgacü yíixücèx. ³²—Aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxüma i ngẽma nüxü chixuxü rü tá ningü naxüpa na nayuexü i duüxügü i ñuxma maxëxü. ³³—Daxügüxü i naãne rü ñoma i naãne rü tá nagux. Natürü chorü ore rü tagutáma inayarüxo. ³⁴—¡Pexuãëgü na tama tacü rü chixexügagu düxwa nüxü perüxoexü na peyaxögüxü! Rü ngẽmacèx penaxwèxe na pegüna pedaugüxü na tama pengãxëxü rü éxna ñoma i naãneärü ngúchaüguama na perüxĩnüëxü. Erü ngürüächi ngẽmagu íperüxĩnüëyane tá pexü íchayabaixgü. ³⁵—Rü ñoma wüxi ya yüta ya ngürüächi tacü iyaxúnerüü tá nixí naxcèx i guxüma i duüxügü i ñoma i naãnecüãx i ngëxguma wenaxârü núma chaxüxgu. ³⁶—Rü ngẽmacèx name nixí i pegü ípemexëëgü. ¡Rü guxüguma peyumüxëgü na ngẽmaãcü tama pexü naxüpetüxücèx i ngẽma ãücümaxügü, rü aixcüma pimexücèx i ngëxguma chopëxewa pengugügu! —ñanagürü ga Ngechuchu. ³⁷ Rü

guxũ ga ngunexũgũgu rũ tupauca ga taxũnewa nayexma ga Ngechuchu, rũ duũxũgũxũ nangúexẽẽ. Rũ chũtacũ rũ guma Mèxpũne ga Oríbunecũgu ãeganegu nayapeexũ. ³⁸ Rũ guxũma ga duũxũgũ rũ pèxmamaxũchi tupauca ga taxũnewa nangugũxũ na Ngechuchuxũ naxĩnũèxũcèx.

22

Ãëxgacũgũ naxcèx nadaugũ na ñuxãcũ Ngechuchuxũ yayauxgũxũ

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Cu 11.45-53)

¹ Rũ marũ ningaica ga Yudiũgũarũ peta ga Üpetũchiga ga nagu nangõxgũãxũ ga pãũ ga ngearũ puxẽẽruũãxũ. ² Rũ ga paigũarũ ãëxgacũgũ rũ ngúexẽẽruũgũ ga Moĩchẽarũ mugũwa nguxẽẽtaegũxũ rũ naxcèx nadaugũ ga ñuxãcũ duũxũgũechita Ngechuchuxũ na yamèxgũxũ, yerũ duũxũgũxũ namuũẽ. ³ Rũ yexguma ga Chataná rũ Yuda ga Icariũtegu nangaxi. Rũ nũma ga Yuda rũ yema 12 ga Ngechuchuarũ ngúexũgũ ga imugũxũtanũxũchirẽx nixĩ. ⁴ Rũ nũma ga Yuda rũ ínayadau natanũwa ga paigũarũ ãëxgacũgũ rũ tupauca ga taxũneãrũ purichĩagũarũ ãëxgacũgũ. Rũ namaã nũxũ nixu ga ñuxãcũ na natauxchaxũ ga Ngechuchuxũ na yayauxgũxũcèx. ⁵ Rũ nũmagũ ga yema ãëxgacũgũ rũ nataãegũ. Rũ dũeru Yudana ngĩxũ naxuaxũgũ. ⁶ Rũ Yuda rũ ngixũ nayaxu ga yema dũeru. Rũ inanaxũgũ ga naxcèx na nadauxũ ga ñuxãcũ duũxũgũechita Ngechuchuxũ na yayauxgũxũ ga ãëxgacũgũ.

Üpetũchigaarũ õnawa nachibũ ga Cori

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Cu 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

⁷ Rũ nawa nangu ga yema petaarũ ngunexũ ga nagu nangõxgũãxũ ga pãũ ga ngearũ puxẽẽruũãxũ. Rũ yema nixĩ ga ngunexũ ga nagu carneruxacũ yamèxgũxũ naxcèx ga Üpetũchigaarũ peta. ⁸ Rũ Ngechuchu nanamu ga Pedru rũ Cuãũ, rũ ñanagũrũ nũxũ: —¡Peyamexẽẽx i tórũ õna i Üpetũchigacèx! —ñanagũrũ. ⁹ Rũ nũmagũ Ngechuchuxũ nangãxũgũ, rũ ñanagũrũgũ: —¿Ngextá nixĩ i cunaxwèxexũ na tanamexẽẽxũ? —ñanagũrũgũ. ¹⁰ Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagũrũ: —Ngẽxguma Yerucharẽũwa pengugũgu rũ ngẽxma tá nũxũ peyangau i wũxi ya yatũ i wũxi i tũxũ i dexámaã ããcuxcũ ngĩxũ ingexũ. ¡Rũ nawe perũxĩ ñuxmatáta napatawa pengugũ! ¹¹ —¡Rũ yima ñpata ya nagu yaxũcune ya yima yatũ, rũ yima ñãrũ yoramaã nũxũ pixu rũ ñapegũgũ nũxũ:

“Torũ ngúexẽẽruũ rũ nũxũ nacuáxchaũ na ngẽxũrũxũ yĩxũ i ngẽma ucapu i norũ ngúexũgũmaã tá nawa nachibũxũ i Üpetũchigaarũ õnacèx”, ñapegũgũ nũxũ! ¹² —Rũ tá pexũ nũxũ

nadauxêê i wüxi i ucapu i taxü i marü mexêêxü i norü daxüchiüwa ngëxmaxü. ¡Rü ngëmawa tá penamexêê i ngëma òna i Üpetüchigacèx ixixü! —ñanagürü nüxü. 13 Rü yéma naxi ga nümagü rü nüxü inayangaugü ga guxüma yema Ngechuchu namaã nüxü ixuxürü. Rü yéma nanamexêêgü ga òna ga Üpetüchigacèx ixixü. 14 Rü yexguma nawa nanguxgu ga ora ga na nachibüexü, rü mechawa narüto ga Ngechuchu namaã ga norü ngúexügü. 15 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Ñuxäcü poraäcü choxü nangüchañ na pemaã chachibüxü i ñaã Üpetüchigaarü ònawa naxüpa na chayuxü. 16 —Natürü pemaã nüxü chixu rü täütáma wenaxärü Üpetüchigaarü ònawa chachibü, ñuxmatáta chowa yangu i ngëma Tupana naxwëxexü —ñanagürü. 17 Rü yexguma nanayaxu ga wüxi ga pochiyu ga binumaã ääcuxü. Rü Tupanana moxë naxäxira, rü ñuxüchi ñanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —¡Peyaxaxü ya daa binu, rü pegümaã pengau! 18 —Erü pemaã nüxü chixu rü tagutáma wena chayaxaxü ya binu ñuxmatáta nawa nangu na pecaduarü ütanücèx chayuxü na aixcüma pemaã inacuáxücèx ya Tupana —ñanagürü. 19 Rü nanayaxu ta ga pãü, rü Tupanana moxë naxcèx naxã. Rü ñuxüchi inanabücu, rü norü ngúexügüna nanaxã. Rü ñanagürü nüxü: —Ñaã pãü rü chaxune i pexcèx yuxüchiga nixi. ¡Rü ñaãwena rü ñaäcü tá penaxü na choxna pecuëxächiexücèx! —ñanagürü. 20 Rü marü chibüwena rü to ga pochiyu ga binumaã ääcuxü norü ngúexügüna naxã, rü ñanagürü: —Daa binu rü Tupanaärü uneta i ngexwacaxüxüärü cuëxruñ nixi. Rü chaugü ya pexcèx ibacüwa Tupana pexü nüxü nadauxêê na aixcüma yixü i ngëma norü uneta. 21 —Natürü ngëma yatü i chauechita äëxgacügüna choxü muxchañxü, rü nuã mechawa tamaã narüto i ñuxmax. 22 —Rü choma i Tupana Nane na duñxüxü chiixü, rü Chaunatü ixunetaxürü tá chayü. Natürü wüxi i ngechañxüchi tá nixi naxcèx i ngëma yatü i äëxgacügüna choxü muxü. 23 Rü yexguma ga norü ngúexügü rü inanaxügüe ga nügüna na nacagüexü, rü ñanagürügü: —¿Texé tá tixi ya yixema naëchita äëxgacügüna namuxê? —ñanagürügü.

Norü ngúexügü rü nügüna nacagüe na texé tá tixixü ya guxäxü rüyexeraxe i natanüwa

24 Rü yexguma ga yema ngúexügü rü nügümaã niporaganücüü nachiga na texé tá tixü ya natanüwa guxäärü yexera ixixë. 25 Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Ñoma i naãnewa rü guxü i nachiñänegüarü äëxgacügü, rü poraäcü norü duñxügüxü namugü. Rü ñuxüchi nügü yaxugügu rü norü duñxügüarü dauruñ i mexügü nixigü. 26 —¡Natürü pema

rü tãütãma ngëxgumarüü pixīgü! Rü ngëxguma texé naxwèxegu na guxããrü yexera tĩxü i petanüwa, rü name nixĩ na tügü ítarüxíraxü i guxüma i tümamücügütanüwa. Rü texé naxwèxegu na peeru tĩxü i petanüwa, rü name nixĩ i noxri rü guxããrü ngüxëëruü tixĩ. ²⁷ —Rü ñoma i naãnewa rü corigü rü mechawa narütogü na nachibüexüçèx, rü norü duüxügü nixĩ i ngëma naxçèx òna ixüxü rü nüxü rüngüxëëxü. Natürü tatanüwa rü tama ngëmaãcü nixĩ, erü choma i perü cori na chiixü rü perü ngüxëëruü chixĩ. ²⁸ —Rü pemagü nixĩ ga guxüguma chauxütawa peyexmagüxü ga yexguma ngüxü chingexgu. ²⁹ —Rü ngëmacèx i choma rü ãëxgacügüxü pexü chixīgüxëë yema chaunatü ãëxgacüxü choxü ingucuchixëëxürüü. ³⁰ —Rü ngëmaãcü ãëxgacü íchixixüwa rü chomaã tá pechibüe rü tá pexaxegü. Rü ãëxgacüchicawa tá perütogü na norü maxüçèx nüxna pecagüxü i guxüma i Yudíugü —ñanagürü.

Ngechuchu nüxü nixu na Pedru tá nügü icüxü na norü ngüexü yĩxü

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Cu 13.36-38)

³¹ Rü Pedruxü ñanagürü ta ga Cori ga Ngechuchu: —Pa Pedrux, Chataná rü peççèx ínaca na chixexümaã poraãcü pexü naxüxüçèx. ³² —Natürü choma rü Chaunatüxü cuççèx chacèèxü na taguma nüxü curüxoxüçèx na cuyaxõxü. Rü ngëmacèx i cumax, Pa Pedru, rü ngëxguma chauxçèx cu-taeguxgu, rü chanaxwèxe i nüxü curüngüxëë i cumücügü na nümagü rü yaxõgüechaãxüçèx —ñanagürü. ³³ Rü ñanagürü ga Pedru: —Pa Corix, choma rü marü íchamemare na wüxigu cumaã na chapoxcuxü rü éxna wüxigu cumaã na chayuxü —ñanagürü. ³⁴ Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Pa Pedrux, cumaã nüxü chixu rü ñomatama i chütaxügu naxüpa na otá icaxü, rü cuma rü tomaëxpüxcüna tá nüxü quixu na tama choxü cucuáxü —ñanagürü.

Marü ningaica ga na guxchaxügü nüxü üpetüxü

³⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngüexügüna naca, rü ñanagürü: —Yexguma pexü chimugügu ngearü choçaãxgüxemaã rü ngearü dñëruãxgüxemaã rü ngearü chapatuãxgüxemaã, ¿rü tacü pexü taxuxü ga yexguma? —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Taxuüma —ñanagürügü. ³⁶ Rü yexguma norü ngüexügüxü ñanagürü ga Ngechuchu: —Natürü ñüxma rü texé ya petanüwa ya choçaãxë rü tanaxwèxe na ítayangexü i tümäärü choça rü tümäärü dñërchixü rü ta. Rü ngëxguma texé ngearü taraãxgu rü tanaxwèxe i namaã tataxe i tümäärü gáuxüchiru na tümäärü poxüruü i taracèx tataxexüçèx. ³⁷ —Erü pemaã nüxü

chixu rü chauchiga nixĩ i ngẽma Tupanaãrũ ore i ûmatũxũ i ñaxũ:

“Wũxi i máẽtaxũrũũ tá nanapoxcugũ rü tá nayamèxgũ”, ñaxũ. Erũ guxũma i ngẽma chauchiga ûmatũxũ i Tupanaãrũ ore i ûmatũxũwa rü aixcũma ngẽmaãcũ tá ningu —ñanagũrũ. ³⁸ Rũ yexguma ga norũ ngúexũgũ rü ñanagũrũgũ: —Pa Corix, nuã nangẽxma i taxre i tara —ñanagũrũgũ. Rũ nüma ga Ngechuchu rü nanangãxũ rü ñanagũrũ: —Marũ ningu i ngẽma —ñanagũrũ.

Ngechuchu rü Yehemaníwa nayayumüxê
(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Rũ yexguma ga Ngechuchu rü ínaxũxũ ga guma ñãnewa. Rũ Oríbunecũarũ Mèxpũnewa naxũ, yerũ woetama nacũma nixĩ ga yéma na naxũũxũxũ. Rũ norũ ngúexũgũ rü ta nawe narũxĩ. ⁴⁰ Rũ yexguma yema nachicawa nanguxgu, rü norũ ngúexũgũxũ ñanagũrũ: —¡Tupanana naxcèx peça na pexũ nangũxẽxũcèx na tama Chatanáãrũ ügagu chixexũgu peyixũcèx! —ñanagũrũ. ⁴¹ Rũ yexguma ga Ngechuchu rü yéamaxũra 50 ga metruwa norũ ngúexũgũna naxũ. Rũ yexma nacaxãpũxũ rü nayumüxê. ⁴² Rũ ñanagũrũ: —Pa Chaunatũx, ngẽxguma cuma cunaxwèxegu, ¡rũ nüxna choxũ Ínanguxuchixẽẽ i ñãã ngúxũ i tá choxũ üpetũxũ! Natürũ chanaxwèxe i cunaxũ i curũ ngúchaũ rü tama i choxrũ —ñanagũrũ. ⁴³ Rũ yexguma wũxi ga daxũcũãx ga Tupanaãrũ orearũ ngerũ rü naxcèx nangox, rü nanaporaxẽẽ. ⁴⁴ Rũ poraãcũ nanaxixãchiãẽ ga Ngechuchu, rü yemacèx yexeraãcũ nayumüxê. Rũ yema na naxixãchiãẽxũmaã poraãcũ nanaxaiyaãchi. Rũ guma norũ aiyacũmaã nichuruxũne. Rũ ñoma nagũ waixũmũãnewa ichuruxũrũũ nixĩ ga norũ aiyacũ. ⁴⁵ Rũ yema Ínayumüxèxũwa rü inachi ga Ngechuchu, rü norũ ngúexũgũtanũwa naxũ. Rũ nüxũ inayangau ga na Ínapeexũ yerũ norũ ngechaũmaã düxwa nayaxtae. ⁴⁶ Rũ yexguma ga Ngechuchu rü ñanagũrũ nüxũ: —¿Tũxcũũ ípepee? ¡Íperũdagũ rü Tupanana naxcèx peça na pexũ nangũxẽxũcèx na tama Chatanáãrũ ügagu chixexũgu peyixũcèx! —ñanagũrũ.

Ngechuchxũ niyauxgũ

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Cu 18.2-11)

⁴⁷ Rũ yexguma Íyadexayane ga Ngechuchu, rü yéma nangugũ ga muxũma ga duũxũgũ. Rũ Yuda ga Ngechuchuarũ ngúexũchirèx ixĩxũ nixĩ ga naxũpèxexũ. Rũ Ngechuchucèx nixũ na nüxũ nachũxãcũma nüxũ namoxèxũcèx. ⁴⁸ Rũ Ngechuchu rü ñanagũrũ: —Pa Yudax, ¿tũxcũũ wũxi i chũxumaã cuchauechitae? —ñanagũrũ. ⁴⁹ Rũ yema togũ ga Ngechuchuarũ ngúexũgũ ga naxũtawa yexmagũxũ, rü yexguma nüxũ nadaugũgu ga yema ngupetũxũ rü

ñanagürügü nüxü: —Pa Corix, ¿cunaxwèxexü na taramaã tanadèixü? —ñanagürügü. ⁵⁰ Rü wüxi ga Ngechucharü ngüexü rü paigüarü ãëxgacüarü duüxü nanapixëë, rü ínanadae ga norü tügünechinü. ⁵¹ Natürü Ngechuchu rü ñanagürü: —¡Ngexrüma na pegü namaã pedèixü! —ñanagürü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema yatü ga ídaechinüxüxü ningögü, rü nanamexëë. ⁵² Rü Ngechuchu namaã nidexa ga yema ãëxgacügü ga norü yauxwa yéma íxü. Rü yema ãëxgacügütanüwa nayexmagü ga paigüarü ãëxgacügü, rü tupauca ga taxüneärü purichíagüarü ãëxgacügü, rü Yudiügüarü ãëxgacügüerügü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü taragü rü naíxmenèxägümaã chauxcèx nuã pexí ñoma wüxi i ngítèxáxü chiüxürüü? ⁵³ —Rü guxü ga ngunexügu ga yexguma petanüwa chayexmagu ga tupauca ga taxünewa, rü tama choxü piyauxgü. Natürü marü nawa nangu na pexü natauxchaxü na choxü piyauxgüxü, erü ñoma nixí i ora na naporaxü i Chataná —ñanagürü.

Pedru inayacux na Ngechuchuxü nacuáxü

(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Cu 18.12-18)

⁵⁴ Rü Ngechuchuxü niyauxgü, rü paigüarü ãëxgacüpatawa nanagagü. Rü Pedru rü nawe narüxü, natürü yaxüguma nüxü nixüchigü. ⁵⁵ Rü yéma paigüarü ãëxgacüpataëxtüarü ngäxüwa, rü purichíagü nanaxügü ga wüxi ga üxü. Rü nüxü ínachomaëguáchi. Rü Pedru rü ta yéma natanüwa narüto. ⁵⁶ Rü yexguma yéma üxücutüwa natoxgu ga Pedru, rü wüxi ga ngecü ga ãëxgacüarü duüxü nüxü idau. Rü meãma nüxü idawenü, rü ngígürügü: —Ñãã yatü rü Ngechuchutanüxü nixí —ngígürügü. ⁵⁷ Natürü Pedru rü tama nüxü nacuáxchaü ga yema ore, rü ñanagürü: —Pa Ngecüx, choma rü tama nüxü chacuèx ya yima Ngechuchu —ñanagürü. ⁵⁸ Natürü yixcamaxüra rü to ga duüxü Pedruxü nadau, rü ñanagürü nüxü: —Cuma rü ta Ngechuchutanüxü quixí —ñanagürü. Natürü Pedru nanangäxü rü ñanagürü: —Tama nixí, Pa Yatüx. Tama natanüxü chixí —ñanagürü. ⁵⁹ Rü wüxi ga ora ngupetüguwena rü to ga duüxü rü nüxí ñanagürüama: —Aixcümamaxüchi ñãã yatü rü Ngechuchutanüxü nixí, erü Gariréaanecüãx nixí —ñanagürü. ⁶⁰ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü: —Pa Yatüx, tama nüxü chacuèx na tacüchigaxü quixuxü —ñanagürü. Rü yexgumatama Pedru ídexayane rü nica ga otá. ⁶¹ Rü yexguma ga Cori ga Ngechuchu rü Pedrucèx nügü ínidau. Rü nüma ga Pedru rü nüxna nacuèxáchi ga yema ore ga Cori ga Ngechuchu namaã nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Ñomatama i chütaxügu naxüpa na otá ícaxü, rü tomaëxpüxcüna taxütáma cugü quixu na chorü duüxü

quiixũ”, ñaxũ. ⁶² Rũ yexguma ga Pedru rũ ínaxũxũ ga yéma. Rũ poraãcũxũchi naxaxu.

Ngechuchugu nidaux-cũraũgũ

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Rũ yema yatũgũ ga Ngechuchuna daugũxũ, rũ nagu nidauxcũraũgũ, rũ nũxna nanaçuaixcagũxũ. ⁶⁴ Rũ nayadũxétũgũ, rũ nachiwegu nidagũgũ, rũ ñanagũrũgũ: — ¡Nũxũ nacuèx na texé cuxũ na idagũxũ! —ñanagũrũgũ. ⁶⁵ Rũ muxũma ga to ga ore ga chixexũ namaã nixugũe.

Ãëxgacũgũ ga tacũgũpëxewa nanagagũ ga Ngechuchu

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Cu 18.19-24)

⁶⁶ Rũ yexguma yangunegu rũ nangutaquëxegũ ga Yudíugũarũ ãëxgacũgũerugũ, rũ paigũarũ ãëxgacũgũ, rũ ngũexëëruũgũ ga Moíchéarũ mugũwa ngũxëëtaegũxũ. Rũ ñũxũchi norũ purichíagũxũ namu na napëxewa Ngechuchuxũ nagagũxũcèx. Rũ yéma Ngechuchuna nacagũ, rũ ñanagũrũgũ: ⁶⁷ —Toma rũ nũxũ tacuáxchaũ rũ cuma quiixũ i Cristu rũ ëxna tama. ¡Tomaã cugũ ixu! —ñanagũrũgũ. Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagũrũ: —Ngëxguma chi pemaã nũxũ chixuxgu na choma chíxũ i Cristu, rũ tãũ chima choxũ peyaxõgũ. ⁶⁸ —Rũ ngëxguma chi pexna chacaxgu na tacũcèx choxna peçaxũ, rũ tãũ chima choxũ pengãxũga, rũ tãũ chima choxũ pingëxgũ. ⁶⁹ —Natürũ ñũxma wena rũ choma i Tupana Nane na duũxũxũ chíxũ rũ Chaunatu ya Tupana ya poracũxũtawa tá changëxma —ñanagũrũ. ⁷⁰ Rũ yexguma guxũma ga yema ãëxgacũgũ nũxna nacagũ, rũ ñanagũrũgũ: —¿Éxna cuma quiixũ i Tupana Nane? —ñanagũrũgũ. Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagũrũ: —Ngũ. Tupana Nane chíxĩ ngëxgumarũũ i pematama nũxũ pixuxũrũũ —ñanagũrũ. ⁷¹ Rũ yexguma nũgũmaã ñanagũrũgũ ga yema ãëxgacũgũ: —Ñũxma rũ marũ taxucèxma naxcèx tadau i to i duũxũgũ i nũxũ ixuxũ i ñaã yatũchiga. Erũ yixematama marũ naãxwatama nũxũ taxĩnũe i norũ ore na ñũxũ ñaxũ —ñanagũrũgũ.

23

Piratupëxewa nayexma ga Ngechuchu

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Cu 18.28-38)

¹ Rũ guxũma ga yema ãëxgacũgũ rũ inachigũ, rũ ãëxgacũ ga Dumacũñax ga Piratuxũtawa Ngechuchuxũ nagagũ. ² Rũ yéma Piratupëxewa inanaxũgũe ga Ngechuchuxũ na yaxugũexũ. Rũ ñanagũrũgũ: —Ñaã yatũ rũ nũxũ itayangaugũ na cumaã nanuëxëëaxũ i duũxũgũ. Rũ tomaã nũxũ nixu na tama namexũ na ãëxgacũ ya Dumawa ngëxmacũaxũ na tanaxũtanũxũ. Rũ nũgũ nixu na nũma na yĩixũ i torũ

ãëxgacü i Cristu —ñanagürügü. ³ Rû yexguma ga Piratu rû Ngechuchuna naca rû ñanagürü: —¿Cuma quiixü i Yudíugüarü ãëxgacü? —ñanagürü. Rû Ngechuchu nanangãxü rû ñanagürü: —Ngẽmaãcü, ngẽma nüxü quixuxü chixí i chomax —ñanagürü. ⁴ Rû yexguma ga Piratu rû ñanagürü nüxü ga paigüarü ãëxgacügü rû togü ga duïxügü: —Chauxcèx rû taxuüma i chixexü naxü i ñaã yatü —ñanagürü. ⁵ Natürü nümagü rû yexeraãcü Ngechuchuxü nixugüeama, rû ñanagürügü: —Nüma rû guxü i Yudéaanewa nanangüexëë i duïxügü na cuxchi naxaieücèx. Rû Gariréaanewa inanaxügü ga yemaãcü na duïxügüxü nangüexëëxü, rû ngẽmaãcü nanaxü ñuxmata núma Yudéaanewa nangu —ñanagürügü.

Erodepëxewa nayexma ga Ngechuchu

⁶ Rû yexguma yemaxü naxñügu ga Piratu, rû duïxügüna naca rû ngoxi Gariréaanecüãx yixí ga Ngechuchu. ⁷ Rû yexguma Piratu nüxü ñnügu ga aixcüma Gariréaanecüãx na yíxü ga Ngechuchu rû Gariréaneärü ãëxgacü ga Erodexütawa nanamu, yerü Yerucharéüwa nayexma ga Erode ga yexguma. ⁸ Rû yexguma Ngechuchuxü nadëuxgu ga Erode rû nataãëxüchi. Yerü nuxcü mama poraãcü nüxü nadauxchaü, yerü üpaacü nüxü naxñü ga nachiga. Rû inanangüxëë na Ngechuchuxü nadauxchaüxü na napëxewa naxüãxü ga wüxi ga mexü ga taxü ga Tupanaärü poramaã naxüxü. ⁹ Rû muëxpüxcüna Ngechuchuna naca ga Erode. Natürü Ngechuchu rû tama nanangãxü. ¹⁰ Rû yéma nayexmagü ta ga paigüarü ãëxgacügü rû ngüexëëruügü ga Moïchëarü mugüwa ngüxëëtaegüxü. Rû nümagü rû poraãcü Ngechuchuxü ínaxuaxügü. ¹¹ Rû yexguma ga Erode rû norü churaragü rû poraãcü chixri Ngechuchumaã nachopetü. Rû nagu nidauxcüraügü. Rû ñuxüchi wüxi ga ãëxgacüchirugu nayacüxëëgü na yemaãcü nüxü nacugüexücèx. Rû yemawena Piratuxüta wenaxärü Ngechuchuxü namu ga Erode. ¹² Rû woo üpaacü ga Piratu rû Erodemaã nügüchi na naxaieüxü, natürü yema ngunexügu nixí ga nügümaã nangüxmüëxü.

Piratu rû Ngechuchumaã nanaxuegu na nayuxücèx (Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Cu 18.39-19.16)

¹³ Rû yexguma ga Piratu rû nanangutaquëxexëë ga paigüarü ãëxgacügü, rû togü ga Yudíugüarü ãëxgacügü, rû guxüma ga duïxügü ga yéma yexmagüxü. ¹⁴ Rû Piratu ñanagürü nüxü: —Pema nuã chauxcèx penaga i ñaã yatü, rû nüxü pixu na chomaã nanuëxëëãxü i duïxügü. Natürü pepëxewa nüxna chaca i ngẽmachiga rû ñuxma rû marü nüxü pedau na taxuüma nawa ichayangauxü i ngẽma chixexü i naxcèx ípenaxuaxüxü. ¹⁵ —Rû Erode rû ta taxuüma nawa

inayangau i ngēma chixexū, rü ngēmacèx wenaxārū taxcèx nanamuēgu. Rū dūcax, taxuūma i chixexū naxū na ngēmagagu nayuxūcèx. ¹⁶ —Rü ngēmacèx chorū churaragūxū tá chamu na naçuaixgūāxūcèx, rü ñuxūchi tá chayangēx —ñanagürü. ¹⁷ Rū nūma ga Piratu rü guxūguma ga yexguma yema petawa nanguuūxgu rü duūxūgūxū nataāēxēēchaū namaā ga na yangēāxū ga wūxi ga yatū ga poxcuxū. ¹⁸ Natürü guxūma ga yema duūxūgū rü wūxigu inanaxūgūe ga aita na naxūexū. Rū ñanagürügü: —¡Napoxcu i ngēma Ngechuchu! ¡Rü Barabáxū waxi ínanguxuchixēē! —ñanagürügü. ¹⁹ Rū yema Barabá rü napoxcu yerü ūpaacü Yerucharéūwa āēxgacūmaā nananuēxēē ga duūxūgū, rü ñuxūchi namáēta. ²⁰ Natürü ga Piratu rü wenaxārū duūxūgūmaā nidexa, yerü nūma rü Ngechuchuxū ningéxchaū. ²¹ Natürü ga duūxūgū rü yexeraācū aita naxūe rü ñanagürügü: —¡Curuchawa yapota! ¡Curuchawa yapota! —ñanagürügü. ²² Rū Piratu norü tomaēxpūxcūna duūxūgūmaā nidexa, rü ñanagürü: —Dūcèx, çtacü rü chixexū ēxna naxū? Choma rü taxuūma i chixexūxū nawa ichayangau na ngēmacèx chanayuxēēxū. Rū chorū churaragūxū tá chamu na naçuaixgūāxūcèx, rü ñuxūchi tá chayangēx —ñanagürü. ²³ Natürü nūmagü ga duūxūgū rü yexeraācū aita naxūeama, rü naxcèx ínacagü na curuchawa yapotaāxūcèx. Rū yema na nayexeragūamaxū ga yema duūxūgū rü dūxwa ga Piratu rü duūxūgūga naxīnū. ²⁴ Rū nūma ga Piratu rü norü churaragūxū namu na naxūgūāxūcèx ga yema duūxūgū naxwèxegūxū. ²⁵ Rū Barabáxū ningéx, yerü yema nixī ga duūxūgū naxcèx ícagūxū. Rū yema Barabá nixī ga poxcuxū naxcèx na duūxūgūxū āēxgacūmaā nanuēxēēxū rü namáētaxū. Rū yexguma ga Piratu rü duūxūgūna Ngechuchuxū namu na namaā naxūgūāxūcèx ga yema nūmagü nanaxwèxegūxū.

Ngechuchuxū curuchawa nipotagü

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Cu 19.17-27)

²⁶ Rū yema duūxūgū rü Ngechuchuxū nigagü na curuchawa yanapotagūāxūcèx. Rū yexguma Ngechuchuxū yagagüyane, rü yexma namagu nūxū nangaugü ga wūxi ga yatū ga Chirenecūāx ga naānewa ne ūcū. Rū Chimáū nixī ga naega. Rū Chimáūxū niyauxgū ga duūxūgū, rü naātūgu ngīxū naxūnagūgū ga curucha na Ngechuchuwe ngīxū nangexūcèx. ²⁷ Rū muxūma ga duūxūgū rü nawe narūxī. Rū yema duūxūgūtanūwa nayexmagü ga muxūma ga ngexūgū ga auxexū rü aita ūexū, yerü Ngechuchucèx nangechaūgü. ²⁸ Natürü ga Ngechuchu rü yema ngexūgūxū nadawenü, rü ñanagürü nūxū: —Pa Ngecūgūx, Pa Yerucharéūcūāx ¡tāxū i chauxcèx pexauxexū, natürü pegūcèxtama pexauxe rü pexacūgūcèx!

29 —Erü nawa tá nangu i ngunexügü i nagu ñagüxü tá i duüxügü:

“Tataãegü ya yixema ngeãxta ya taxuacüma ãxãcügüxe, rü taguma tacharaügüxe, rü taguma maixãcügüxe, erü taxucatáma tümãxãcügücèx taxauxe”, ñagüxü. 30 —Rü ngëxguma i duüxügü rü tá mèxpúnegüxü nacèèxügü rü ñanagürügü tá:

“¡Toétügu rübuemü!” ñanagürügü tá. Rü tá ngüchitaerugüxüxü nacèèxügü, rü ñanagürügü tá:

“¡Toxü idüxétügü!” ñanagürügü tá. 31 —¿Erü ñuxãcü tá namaã nachopetü i ngëma duüxügü i aixcüma chixexü ügüxü, ega ñaã chixexü chomaã naxügügu na woo taxuüma i chixexü chaxüchiréxü? —ñanagürü ga Ngechuchu. 32 Rü yéma nanagagü ta ga taxre ga máëtagüxü na Ngechuchurüü curuchawa yanapotagüãxücèx. 33 Rü yexguma nawa nangugügu ga yema nachica ga Duüxëërchinèxãgu äegaxü, rü yéma curuchawa Ngechuchuxü nipotagü. Rü yema taxre ga máëtagüxü rü ta Ngechuchurüü curuchawa nipotagü, wüxi ga norü tügüncüwawa rü to ga norü toxwecüwawa.

34 Rü yexguma Ngechuchuxü curuchawa íyapotagüyane, rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Pa Chaunatüx, ¡nüxü nangechaü i ñaã duüxügü, erü tama nüxü nacüèxgü na tacü rü chixexü naxüexü! —ñanagürü. Rü yema churaragü rü nanade ga Ngechuchuchiru. Rü ñuxüchi wüxi ga díeru ngixü nañanagügü na yemawa nüxü nacüèxgüxücèx na texéarü tá yíixü ga yema Ngechuchuchiru. 35 Rü duüxügü rü yéma inarüdaunü. Natürü yema Yudiügüarü äëxgacügü rü Ngechuchuxü nacugüe, rü ñanagürügü: —Nüma rü togüxü namaxëxëë. ¡Ëcü, ñuxma rü nügütama namaxëë ega aixcüma Cristu ya Tupana nüxü unetacü yixígu! —ñanagürügü. 36 Rü yema churaragü rü ta Ngechuchuxü nacugüe. Rü naxütawa naxí, rü nüxna nanaxã ga binu ga üxchiücü. 37 Rü ñanagürügü nüxü:

—Ega Yudiügüarü äëxgacü ya tacü quixígu, ¡rü cugütama rüngüxëë i ñuxmax, na ícunguxuchixücèx! —ñanagürügü. 38 Rü norü curuchatapëxewa nipota ga wüxi ga mürapewaxacü ga äegatachinüxü ga Griégügügawa rü Dumacüãxgügügawa rü Yudiügügügawa ümatüxü ga ñaxü: —Daa nixí ya Yudiügüarü Äëxgacü ya Tacüxüchi —ñaxü. 39 Rü wüxi ga yema máëtaxü ga naxrüü curuchawa ipotaxü rü Ngechuchumaã naguxchiga, rü ñanagürü: —Ega aixcüma Cristu quixígu, ¡rü cugütama rüngüxëë na ícunguxuchixücèx, rü toxü rü ta rüngüxëë na ítangüxüxücèx! —ñanagürü. 40 Natürü ga yema to ga máëtaxü rü namücüxü ínangaxüchiamá, rü ñanagürü nüxü: —Cuma rü naxrüü na curuchawa quipotachiréxü, ¿rü ngëxguma rü ta tama Tupanaxü cumüxü? 41 —Yixema rü name nixí na ipoxcuexü erü tagagutama nixí i ngüxü ingegüxü erü ngëma nixí i

tórü natanü naxcèx ga yema chixexü ga ixügüxü. Natürü daa yatü rü taxuüma i chixexü naxü —ñanagürü. ⁴² Rü yexguma ga yema máetaxü rü ñanagürü: —Pa Ngechuchux, jchoxna nacuèxãchi i ngëxguma wenaxârü núma cuxüxgu rü ãëxgacüxü ícunguxgu! —ñanagürü. ⁴³ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Aixcüma cumaã nüxü chixu rü ñomatátama i ngunexügu chomaã cungëxma i mexëchixü i naãnewa —ñanagürü.

Nayu ga Ngechuchu

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Cu 19.28-30)

⁴⁴ Rü yexguma tocuchiwa nanguxgu rü guxüwama naxëãne ñuxmata tomaëxpüxarü orawa nangu ga yáuanecü. ⁴⁵ Rü ga üèxcü rü nixo. Rü tupauca ga taxüneârü tüyemachiüxü rü ngãxügu narügaute. ⁴⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü poraãcü aita naxü rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, cuxmëxwa chanangëx i chauãë —ñanagürü. Rü yema ñaxguwena rü nayu. ⁴⁷ Rü yexguma yema churaragüarü ãëxgacü ga Dumacüãx nüxü dëuxgu ga yema ngupetüxü, rü Tupanaxü nicuèxüü, rü ñanagürü: —Aixcüma ñaã yatü rü taxuüma i chixexü naxü —ñanagürü. ⁴⁸ Rü guxüma ga yema togü ga duüxügü ga yéma yexmagüxü rü nüxü daugüxü ga yema ngupetüxü, rü poraãcü nangechaügüãcüma napatacèx nawoegu. ⁴⁹ Natürü guxüma ga yema duüxügü ga aixcüma Ngechuchuxü cuèxgüxü rü yaxüwa- tama nüxü narüdaunü ga yema ngupetüxü. Rü yema duüxügütanüwa ta iyexmagü ga yema ngecügü ga Ngechuchuwe rüxïcü ga yexguma Gariréaanewa ne naxüxgu.

Ngechuchu rü naxmaügu nayanaxücuchigü

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Cu 19.38-42)

⁵⁰ Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Yudéaanewa yexmane ga ñãne ga Arimatéacüãx, rü Yúche nixí ga naega. Rü núma rü Yudiügüarü ãëxgacügütanüwa naxü, natürü namecüma rü meã namaxü. ⁵¹ Rü núma rü poraãcü ínananguxëë na ínanguxü ga Tupana na yéma ãëxgacü yíxüçèx. Rü yemacèx tama norü me nixí ga yema Ngechuchumaã naxügüxü ga yema togü ga namücügü ga ãëxgacügü. ⁵² Rü núma ga Yúche rü Piratuxütawa naxü, rü Ngechuchuxü necèx ínayaca. ⁵³ Rü curuchawa nayayaxu ga Ngechuchuxüne, rü wüxi ga düxruümaã nananuque. Rü wüxi ga naxmaü ga nutaarü mëxpüxüwa yacaxmaügüxügu nayanaxücuchi. Rü yema naxmaü rü nayexwacaxü, rü taguma texéxü nagu yaxücuchigüxü nixí. ⁵⁴ Rü yema nixí ga ngunexü ga nagu Yudiügü nügü imexëëgüxü naxcèx ga ngüxchigaarü ngunexü. Rü marü ningóonechaü ga yema ngüxchigaarü ngunexü. ⁵⁵ Rü yema ngecügü ga Ngechuchumaã Gariréaanewa ne ícü, rü

Ngechuchuxũ íyaxüchigüxũwa íyadaugü. Rũ nüxũ idaugü ga ñuxãcü na íyaxüchigüãxũ ga naxũne. ⁵⁶ Rũ yexguma ngĩpatawa nangugügu, rũ inamexẽẽgü ga pumara rũ chixũ. Rũ irüngügu ga ngüxchigaarü ngunexügu, yerü yema nixĩ ga Tupanaarü mu.

24

Yuwa ínarüda ga Ngechuchu

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Cu 20.1-10)

¹ Rũ pèxmamaxüchi ga yüxüarü ngunexügu, rũ yema ngecügü rũ wenaxärü naxmaüwa íyadaugü. Rũ yéma inangegü ga yema pumara ga yamexẽẽgüxũ. Rũ naĩgü ga ngecügü rũ ta ngĩxũ íiyaxümcügü. ² Rũ yexguma yéma nangugügu, rũ nüxũ iiyangaugü ga marü na ínaxügachixũ ga guma nuta ga naxmaüarü ngüxtaüxũ. ³ Rũ yexma nagu ichocu, natürü taxuüma idaugü ga naxũne ga Cori ga Ngechuchu. ⁴ Rũ yema ngecügü rũ poraãcü íbaixãchiãẽgü, rũ tama nüxũ icuèxgüéga ga tacü na naxügüxũ. Rũ ngürüachi nüxũ idaugü ga taxre ga yatügü ga ngĩxũtagu chigüxũ ga poraãcü iyaurachirutanücüxũ. ⁵ Rũ yema ngecügü rũ iyarümaxãchierugü, yerü poraãcü imuñẽ. Rũ yemacèx ga yema yatügü rũ ñanagürügü ngĩxũ: —¿Tüxcüũ nuxã yueta-maügu naxcèx peyadau ya yima maxücü? ⁶ —Nataxuma i nuã ya Ngechuchu, erü marü wena namaxũ. ¡Rũ nüxna pecuèxãchie ga yema ore ga pemaã nüxũ yaxuxũ ga yexguma Gariréaanewa nayexmagu! ⁷ —Yerü pemaã nüxũ nixu ga ñuxãcü pecaduãxgüxũ tá na yayauxgüxũ, rũ curuchawa na yapotagüãxũ, rũ ñuxãcü tomaẽxpüx i ngunexügu tá wena na namaxüxũ —ñanagürügü ga yema yatügü. ⁸ Rũ yexguma ga yema ngecügü rũ nüxna icuèxãchie ga yema Ngechuchuarü ore. ⁹ Rũ nüxna iwoegu ga yema naxmaü. Rũ yema 11 ga Ngechuchuarü ngüexügümaã nüxũ iyarüxugüe ga guxüma ga yema nüxũ nadaugüxũ. Rũ guxüma ga togü ga yaxögüxũ ga yéma yexmagüxümaã rũ ta nüxũ iyarüxugüe. ¹⁰ Rũ María ga Magadãcüãx, rũ Cuána, rũ María ga Chaütiágu naẽ, rũ naĩgü ga ngecügü iyixĩ ga wüxigu yéma Ngechuchuarü ngüexügüxütawa nangegücü ga yema ore. ¹¹ Natürü yema ngüexügücèx rũ ñnucamare nixĩ ga yema ore, rũ tama ngĩxũ nayaxögüchaũ. ¹² Natürü ga Pedru rũ inañaãchi, rũ ínayadau ga naxmaüwa. Rũ yexguma nagu yadaucuchigu ga naxmaü, rũ nüxũ nadau ga düxruügu ga wüxicüwagu na nanuxũ. Rũ poraãcü nabaixãchiãẽ namaã ga yema ngupetüxũ, rũ baixãchiãẽacüma napatacèx nataegu.

Emaüarü namawa nangox ga Ngechuchu

(Mr 16.12-13)

13 Rū yema ngunexūgutama rū taxre ga yema Ngechucharū ngúexūgū rū wūxi ga ĩāne ga Emaūwa naxī. Rū norū yaxū ga guma ĩāne rū 11 ga kilómetru nixī nūxna ga Yerucharéū. 14 Rū yexguma namagu naxīyane, rū nachigagu nidexatanū ga guxūma ga yema ngupetūxū. 15 Rū yexguma yemachigagu iyadexatanūyane, rū nūmatama ga Ngechuchu rū ngūrūāchi naxcèx yéma nixū, rū natanūgu nixūchigū. 16 Natürū yema ngúexūgū rū woo Ngechuchuxū nadaugū, rū tama nūxū nacuèxgüéga na Ngechuchu yīxū, yerū Tupana rū nanatoōēgū na tama Ngechuchuxū nacuèxgūxūcèx. 17 Rū yexguma ga Ngechuchu, rū yema taxre ga ngúexūgūna naca, rū ñanagürü: —¿Tacuūchiga nixī i pidexatanūxū na nuxā namagu na pexīxū? ¿Rū tacūcèx nixī i pengechaūēxū? —ñanagürü. 18 Rū wūxi ga yema ngúexū ga Creopágu āegaxū nanangāxū, rū ñanagürü: —Guxūma i duūxūgū nixī i nūxū cuáxū ga yema yexwaca ngupetūxū ga Yerucharéūwa. Rū cuma na yexma cunaxūānechiréxū rū maneca cuxicatama nixī i tama nūxū cucuáxū ga yema ngupetūxū —ñanagürü. 19 Rū yexguma ga nūma ga Ngechuchu rū ñanagürü: —¿Tacu nangupetū ga Yerucharéūwa? —ñanagürü. Rū nanangāxūgū ga yema ngúexūgū, rū ñanagürügū: —Poraācū chixexū nūxū naxūpetū ga Ngechuchu ga Nacharétucūāx. Nūma ga Ngechuchu rū Tupanaārū orearū uruū ga mecū nixī. Rū Tupanapēxewa rū duūxūgūpēxewa namecūma rū nanaxū ga taxū ga cuèxruūgū ga Tupanaārū poramaā naxūxū, rū meā duūxūgūxū nangúexēē. 20 —Natürū ga paigūarū āēxgacūgū rū tórū āēxgacūgū rū nayayauxgū. Rū Dumacuūāx ga āēxgacūgūna nanamugū na curuchawa yapotagūācūma nayuxēēgūāxūcèx. Rū yemaācū nayamèxgū. 21 —Toma nūxū tacuèxgu rū nūma tá nixī i tomaā naporaxū na ínguxuchixūcèx i tachiūāne nūxna i Dumacuūāxārū āēxgacū. Rū ñuxma rū marū tomaēxpūx i ngunexū nawena nixī ga na yamèxgūāxū. 22-23 —Natürū tama ngēxīcatama nixī, yerū ñuxre ga ngexūgū ga totanūxū rū toxū ínayaḅaixgūgū. Yerū yema ngexūgū rū pèxmamaxūchi ínayadaugū ga naxmaūwa, rū tama nūxū inayangaugū ga naxūne ga guma Ngechuchu. Rū yemacèx ga yema ngexūgū rū toxcèx nawoegu, rū tomaā nūxū nayarūxugūe ga nūxū na nadaugūxū ga Tupanaārū orearū ngeruūgū ga daxūcūāx. Rū yema daxūcūāxgū rū namaā nūxū nixugūgū ga Ngechuchu rū na namaxūxū —ñanagürügū. 24 Rū yexguma yema ngexūgūarū orexū taxīnūēgu, rū ñuxre ga tomūcūgū rū naxmaūwa ínayadaugū. Rū yema ngexūgū nūxū ixugūxūrū nūxū inayangaugū ga naxmaū. Natürū tama Ngechuchuxū nadaugū —ñanagürügū. 25 Rū yexguma ga Ngechuchu rū ñanagürü nūxū: —¿Tūxcūū

tama peãeta ipexü i pemax? ¿Rü ñuxgura tá ta ipeyaxögüxü i nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügüarü ore? ²⁶ ¿Rü tama éxna nüxü pecuèx ga yema ngúxü tá na yangexü ga Cristu naxüpa na daxügüxü i naãnewa naxüxü, na ngema äëxgacü yïxücèx? —ñanagürü. ²⁷ Rü yexguma inanaxügü ga namaã na nangoxëëãxü ga guxüma ga Tupanaärü ore ga nachiga ümatüxü. Rü yema Tupanaärü ore ga Moïché ümatüxümaã inanaxügü. Rü ñuxüchi namaã nüxü nixu ga guxüma ga yema Tupanaärü ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatügüxü. ²⁸ Rü yexguma yema ñãne ga Emaüwa nangugügu, rü Ngechuchu rü nümaxü toxnamana nügü naxüxëënetä. ²⁹ Natürü ga yema ngúexügü rü nüxü nacèxügü na yexma naxãüxücèx, rü ñanagürügü: —¡Nuxma toxütagu nape, erü marü nayáuane, rü paxa tá nachüta! —ñanagürügü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü nawe yexma narüxãüx. ³⁰ Rü yexguma chibücèx wüxiwa mechawa natogügu, rü Ngechuchu nanayaxu ga pãü. Rü Tupanana moxë naxcèx naxã. Rü ñuxüchi inanabücu, rü wüxichigüna nanaxã. ³¹ Rü yexgumatama naãëxü nicuèxächitanü. Rü nüxü nacuèxgü na guma yïxü ga Ngechuchu. Natürü yexgumatama ngürüãchi inayarütaxu ga nümax. ³² Rü yema taxre ga ngúexügü rü nügümaã ñanagürügü: —¿Tama éxna ga itaãëgüxü ga tórü maxünewa ga yexguma namawa tamaã yadeaxgu rü tamaã nangoxëëãgu ga Tupanaärü ore i ümatüxü? —ñanagürügü. ³³ Rü yexgumatama ga yema taxre ga ngúexügü rü inaxiãchi ga Yerucharéücèx na nawoegüxü. Rü yexma nüxü nayangau ga na íngutaquëxegüxü ga yema 11 ga Ngechuchuarü ngúexügü rü togü ga natanüxügü. ³⁴ Rü yema duüxügü ga íngutaquëxegüxü rü ñanagürügü nüxü: —Aixcüma nixi i marü wena namaxüxü ya Cori ya Ngechuchu. Rü Chimáü ga Pedru rü marü nüxü nadau —ñanagürügü. ³⁵ Rü yexguma ga yema taxre ga ngúexügü rü ta nüxü nixugügü ga yema nüxü ngupetüxü ga namawa, rü ñuxãcü nüxü na yacuèxächitanüxü ga guma na yïxü ga Ngechuchu ga yexguma pãü inabücu xgu.

*Ngechuchu rü norü ngúexügücèx nangox
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Cu 20.19-23)*

³⁶ Rü yexguma yemaãcü íyadexagüyane, rü ngürüãchi norü ngãxütanügu nachi ga Ngechuchu. Rü nüxü narümoxë, rü ñanagürü: —Nuxmaë Pa Chorü Duüxügüx —ñanagürü. ³⁷ Natürü nümagü rü nabaixãchiãëgü, rü poraãcü namuüë, yerü nagu naxĩnüëgu rü wüxi ga naxchixixümare nadaugü. ³⁸ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü pebaixãchiãëgü rü tama peyaxögü na choma chiïxü? ³⁹ — ¡Dücèx, nüxü pedèux ya choxmëxgü rü chaucutügü! Rü

chomatama chixĩ. ¡Rü choxũ pingõgü rü meã choxũ perüdaunü! Erü wüxi i naxchixi rü tama choxũ pedauxürü naxãmachi rü naxãxchinèã —ñanagürü. ⁴⁰ Rü yema ñaxguwena, rü nüxũ nanawëx ga naxmëx rü nacutü. ⁴¹ Natürü ga yema duüxügü rü yexguma rü ta tama nüxũ nayaxõgü, yerü nabaixãchiãëgü rü nataãëgü. Rü yemacëx ga Ngechuchu rü nüxna naca rü ñanagürü nüxũ: —¿Pexũ nangëxmaxũ i õna i nuã? —ñanagürü. ⁴² Rü yexguma nüxna nanaxãgü ga wüxi ga choxni ga iguxüchipëxe rü wüxiweü ga berure. ⁴³ Rü nüma ga Ngechuchu rü nanayaxu. Rü yema duüxügüpëxewa nanangõx. ⁴⁴ Rü ñuxüchi ñanagürü nüxũ: —Rü yema choxũ ngupetüxũ rü yema nixĩ ga pemaã nüxũ chixuxũ ga yexguma tauta chayuxgu rü petanüwa chayexmagu. Yerü yexguma rü pemaã nüxũ chixu rü ñacharügü:

“Rü tá ningu i guxüma i Tupanaärü ore i chauchiga ümatüxũ i Wiyaegüarü poperawa, rü Moïché ümatüxũ i mugüwa, rü ore i nuxcümaügüxũ ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxüwa”, ñacharügüchirëx pexü. ⁴⁵ Rü yemaãcü namaã nanangoxëë ga Tupanaärü ore ga ümatüxũ. ⁴⁶ Rü ñanagürü nüxũ: —Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nüxũ nixu rü choma i Cristu rü tá chayü, rü tomaëxpüx i ngunexügu rü tá wena chamaxũ. ⁴⁷ —Rü yematama ore i ümatüxüwa nüxũ nixu rü tá chauégagu tá nixĩ i nüxũ yaxugüxũ i ore i mexũ. Rü Yerucharéüwa tá inaxügü i ngëma ñuxmatáta guxũ i nañewa nangu na ngëmaãcü duüxügü nüxũ rüxoexücëx i nacüma i chixexũ na Tupana nüxũ nüxũ ngechaüxücëx i norü pecadugü. ⁴⁸ —Rü ñuxma rü pematama nixĩ i chorü orearü uruügü, rü tá duüxügümaã nüxũ pixu ga yema chauxütawa nüxũ pedaugüxũ rü nüxũ pexĩnüëxũ. ⁴⁹ —Rü dücax, choma rü pexcëx tá núma chanamu i Naãe i Üünexũ ga pexcëx nüxũ naxunetaxũ ya Chaunatü. Natürü chanaxwëxe i númatátama daa iãne ya Yerucharéüwa pengëxmagü, ñuxmatáta penayauxgü i ngëma Tupanaãe i Üünexũ i daxüwa ne üxũ i tá pexü poraexëëxũ —ñanagürü.

*Ngechuchu rü daxüguxũ ga nañewa naxü
(Mr 16.19-20)*

⁵⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü Yerucharéüärü toxnama norü ngüexügüxũ nagagü, ñuxmata Betániãärü ngaicamana nangugü. Rü yéma norü ngüexügüetü nawémëx, rü Tupanana naxcëx naca na nüxũ nangüxëëxücëx. ⁵¹ Rü yexguma yema ngüexügücëx nayumüxëguwena rü nüxna nixügachi. Rü Tupana daxüguxũ ga nañewa nanaga. ⁵² Rü nümagü ga norü ngüexügü rü Ngechuchuxũ nicüexüügü. Rü ñuxüchi

taãẽãcũma Yerucharéũcèx nawoegu. ⁵³ Rũ guxũguma tupauca ga taxũnewa naxĩxũ, rũ yéma Tupanaxũ nicuèxũũgũ. Rũ ngẽmaãcũ yĩ.

ORE I MEXÛ GA CUÁÛ ÜMATÛXÛ

Tupana Nane rü duïxüãcü nangox

¹ Naxüpa ga guxüma, rü marü nayexma ga Tupana Nane. Rü Tupanamaã nayexma rü woetama Tupana nixi ga nümax. Nüma rü Tupanaãrü Ore nixi i naega erü tamaã nüxü nixu i Tupanachiga. ² Rü naxüpa ga guxüma rü nüma ga Tupana Nane rü naxütawatama nayexma. ³ Rü guma Nanexü nixi ga namuxü ga Tupana na naxüãxücèx ga guxüma. Rü nataxuma i tacü i ñuxma ngëxmaxü i tama nüma naxüxü. ⁴ Rü Nanewa nixi i nangexmaxü i maxü. Rü ngema maxü rü guxü i duïxügüarü ngóonexëëruü nixi. ⁵ Rü yima Nane rü woo chixexü iporaxüwa rü duïxügüxü nüxü nacüxëë i Tupanachiga. Rü ngëma chixexü rü taxucü-rüwama ngëma mexüxü narüyexera. ⁶⁻⁷ Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Cuáü ga baiüxëëruügu äegacü. Rü guma nixi ga Tupana núma namucü na nüxü yaxuxücèx ga nachiga ga guma ngóonexëëruü na yemaãcü guxãma nüxü yaxögüxücèx. ⁸ Rü nüma ga Cuáü rü tama Tupana Nane ya duïxügüarü ngóonexëëruü nixi. Natürü nüma nixi ga Tupana núma namuxü na nüxü yaxuxücèx ga nachiga ga guma ngóonexëëruü. ⁹ Rü ñoma ga naãnewa nangu ya yima aixcüma Tupana Nane ixicü i guxüma i duïxügüxü ngóonetanüxëëcü. ¹⁰ Rü nüma ga guma Nane ga Tupanaãrü Ore ixicü rü ñoma ga naãnewa nayexma. Rü woo nagagu nixi ga naxüãxü ga guxüma ga ñoma ga naãne, natürü ñoma ga naãne-cüãx ga duïxügü rü tama nüxü nacüxëgü na texe yüxü. ¹¹ Nuã norü naãnewatama nangu, natürü norü duïxügü ga Yudiügü rü tama nanayauxgü. ¹² Natürü guxema nayauxgüxe rü nüxü yaxögüxe rü tüxü nanatauxchaxëë na Tupanaxãcügü tixigüxü. ¹³ Rü ñuxma rü Tupanaxãcügü tixigü ga guxema yaxögüxe. Natürü tama noxri tabuexügagu nixi i ngëma rü tama tümanatügüarü ngüchaügagu nixi. Natürü i ñuxma rü Tupanaxãcügü tixigü ga guxema yaxögüxe yerü nümatama ga Tupana rü naxãcügüxü tüxü nixigüxëë. ¹⁴ Rü nüma ya yima Nane ya Tupanaãrü ore ixicü rü duïxüãcü nangox. Rü totanüwa nayexma rü poraãcü toxü nangechaü rü aixcüma nixi ga norü ore. Rü toma nüxü tadaugü ga ñuxãcü na naxüünexü. Rü Nanatüxütawa nanayaxu ga yema üüne yerü nügümaã nüxü nawüxicèx ga nüma. ¹⁵ Rü gumachigaxü nixi ga yaxuxü ga Cuáü ga yexguma ñaxgu: —Daa nixi ga guma pemaã nüxü chixuchigacü ga yexguma ñachaxgu:

“Rü yima chowëma ne ücü rü choxü rüyexeracü nixi, yerü woetama marü nayexma ga tauta chabuxgu ga

chomax”, ñanagürü ga CuáŨ. ¹⁶ Rŭ yima Tupana Nane rŭ namecŭmaxŭchi rŭ naxmĕxwa nangĕxma i guxŭma. Rŭ naxŭtawa nixĭ i nayauxgŭxŭ i guxŭma i ngŭxĕĕgŭ. ¹⁷ Rŭ Moĭchéxŭ nixĭ ga namuxŭ ga Tupana na tŭxŭ nangŭexĕĕxŭcĕx ga yema norŭ mugŭ. Natŭrŭ Ngechuchu ya Cristuxŭ nixĭ ga namuxŭ na tŭxŭ nangŭexĕĕxŭcĕx na yigŭ ingechaŭgŭxŭ rŭ nagu imaxĕxŭcĕx i ore i aixcŭma ixĭxŭ. ¹⁸ Taguma texé ñuxgu nŭxŭ tadau ga Tupana. Natŭrŭ Nane ya nŭgŭmaã nŭxŭ wŭxicacŭ nixĭ ya tŭxŭ nŭxŭ cuĕxĕĕcŭ. Rŭ yima Nane rŭ Tupanaxŭchi nixĭ, rŭ Nanatŭmaã wŭxiwa nangĕxmagŭ.

Cuáŭ ga baiŭxĕĕruŭ rŭ nŭxŭ nixu ga Ngechuchu ya Cristuchiga

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Rŭ yema Yudiŭgŭarŭ ãĕxgacŭgŭ ga Yerucharéŭcŭãx rŭ Cuáŭ ga baiŭxĕĕruŭxŭtawa nanamugŭ ga paigŭ rŭ Lebítanŭxŭgŭ na nŭxna yacagŭexŭcĕx na texe yiĭxŭ. ²⁰ Rŭ nŭma ga Cuáŭ rŭ meãma nŭgŭ nixu, rŭ ñanagŭrŭ: —Tama nixĭ i Cristu chiŭxŭ i chomax —ñanagŭrŭ. ²¹ Rŭ wenaxãrŭ nŭxna nacagŭ rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¿Texé ĕxna quixĭ? ¿ĕxna cuma ga nuxcŭmaŭcŭ ga Tupanaãrŭ orearŭ uruŭ ga Ería quiŭxŭ? —ñanagŭrŭgŭ. Rŭ Cuáŭ nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ: —Tama Ería chixĭ —ñanagŭrŭ. Rŭ nŭmagŭ rŭ wenaxãrŭ nŭxna nacagŭe rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¿ĕxna cuma quiŭxŭ ya yima orearŭ uruŭ ga Moĭché nŭxŭ ixucŭ ga ínguxchaŭcŭ? —ñanagŭrŭgŭ. Rŭ Cuáŭ nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ: —Tama yima chixĭ —ñanagŭrŭ. ²² Rŭ yexguma ñanagŭrŭgŭama: —¿ĕxna texé quiŭxŭ? Erŭ tanaxwĕxe i ngĕma núma toxŭ mugŭxŭxŭtawa tanange i curŭ ngãxŭga. ¿Rŭ ñuxŭ ñacuxŭ i ñuxma na texé quiŭxŭ? —ñanagŭrŭgŭ. ²³ Rŭ Cuáŭ nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Choma nixĭ i ngĕma duŭxŭ i dauxchitawa i ngextá taxúema íãpataxŭwa tagaãcŭ ñachaxŭ:

“¡Rŭ nŭxŭ perŭxoe i pecŭma i chixexŭ rŭ ipeyanawĕxãchixĕĕx i perŭ maxŭ naxcĕx ya Cori ya Tupana!” ñachaxŭ, guma nuxcŭmaŭcŭ ga orearŭ uruŭ ga Ichaxía nŭxŭ ixuxŭrŭrŭ —ñanagŭrŭ. ²⁴⁻²⁵ Rŭ yexguma ga yema paigŭ rŭ Parichéugŭ yéma mugŭxŭ ga Cuáŭmaã na yanadexagŭxŭcĕx rŭ wenaxãrŭ nŭxna nacagŭe, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Rŭ ngĕxguma tama Cristu quixĭgu, rŭ tama Ería quixĭgu, rŭ tama yima orearŭ uruŭ ya ínguxchaŭcŭ quixĭgu, ¿rŭ tŭxcŭdŭ i duŭxŭgŭxŭ ícubaiŭxĕĕxŭ i ñuxmax? —ñanagŭrŭgŭ nŭxŭ. ²⁶⁻²⁷ Rŭ Cuáŭ nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ: —Choma rŭ dexáwamare íchanabaiŭxĕĕ i duŭxŭgŭ. Natŭrŭ petanŭwa nangĕxma ya yima tama nŭxŭ pecuácŭ ya chowema ne ŭcŭ. Rŭ choma rŭ napĕxewa rŭ taxuwama chame, rŭ bai i norŭ

chapatucunügüarü wëgüwa chame —ñanagürü ga Cuáŭ. ²⁸ Rü yema nachica ga Betániägu äëgaxüwa nixĩ ga Cuáŭ ga nüxü yaxuxü ga yema ore. Rü natü ga Yudátüarü tocutüwa nixĩ ga yema nachica ga ngextá Cuáŭ duüxügüxü íbaiüxëëxüwa.

Ngechuchu nixĩ ga Tupana núma namucü na duüxügüarü pecaducèx nayuxüçèx

²⁹ Rü moxüäcü ga Cuáŭ rü Ngechuchuxü nadau ga naxcèx na yaxüxü. Rü ñanagürü ga Cuáŭ: —¡Rü dücax! Daa nixĩ ya yima Tupana núma namucü na nayuxüçèx na ñoma i nañnecüäx i duüxügüarü pecaduxü iyanaxoxëëxüçèx. ³⁰ —Rü choma rü daa Ngechuchuchigaxü nixĩ ga chixuxü ga yexguma ñachagu:

“Rü chowëama ne naxü ya wüxi ya chorü yexeracü, yerü nüma rü woetama nayexma ga tauta chabuxgu ga chomax”, ñachagu. ³¹ —Rü chomatama ga noxri rü tama nüxü chacuèx ga texe na yïxü ga nümax. Natürü núma chaxü na dexáwamare duüxügüxü íchibaiüxëëtanüxüçèx na tatanüxü i Yudíugü nüxü cuèxgüxüçèx na texé yïxü —ñanagürü. ³² Rü ñanagürü ta ga Cuáŭ: —Rü chomatama nüxü chadau ga Tupanaäë ga Üünexü ga yexguma wüxi ga muxtucurüü daxüwa ínaxexeegu rü Ngechuchuxünegu yanawèxgux. ³³ —Choma rü noxri tama nüxü chacuèx ga texe na yïxü ga nümax. Natürü ga Tupana ga choxü mucü na dexáwamare duüxügüxü íchabaiüxëëxüçèx, rü ñanagürü choxü:

“Rü yima nüxü cudaucü ya chauäë i Üünexü naetügu íruxexecü, rü yima tá nixĩ ya chauäë i Üünexü duüxügüna nguxëëcü”, ñanagürü choxü. ³⁴ —Choma rü marü yima Ngechuchuxü chadau rü pemaã nüxü chixu na nüma rü aixcüma Tupana Nane yïxü —ñanagürü.

Nüxüraüxü ga norü ngüexügü ga Ngechuchu

³⁵ Moxüäcü rü wenaxärü Cuáŭmaã yema nachicawa tayexmagü ga toma ga taxre ga norü ngüexügü. ³⁶ Rü yexguma Ngechuchuxü nadëuxgu ga yéma na naxüpetüxü, rü Cuáŭ rü ñanagürü toxü: —¡Dücèx! Yima nixĩ ya Tupana núma namucü na pecaducèx nayuxüçèx —ñanagürü. ³⁷ Rü toma ga Cuáŭärü ngüexügü rü nüxü taxüñüë ga yexguma yema ñaxgu. Rü Ngechuchuwe tarüxĩ. ³⁸ Rü nügü ínidau ga Ngechuchu, rü toxü nadau ga nawe na tarüxüxü. Rü toxna naca rü ñanagürü toxü: —¿Tacüçèx pedau? —ñanagürü. Rü tomagü rü ñatarügügü: —Pa Ngüexëëruüx, ¿ngexta nixĩ i cupexü? —ñatarügügü. ³⁹ Rü Ngechuchu toxü nangäxü, rü ñanagürü toxü: —¡Nuã chowe perüxĩ rü ípeyadëux! —ñanagürü. Rü nawe tarüxĩ, rü nüxü tadaugü ga na ngexta napexü. Rü yexguma yéma tan-gugügu, rü marü ägümücüarü orawa nangu ga na nayáuanexü.

Rü yexma naxŭtagu tarŭcho rŭ ñŭxmata nachŭta. ⁴⁰ Rü choma chixŭ ga noxri Cuáŭ ga baiŭxêeruŭxŭ chaxŭnŭxŭ ga yixcama Ngechuchuwe charŭxŭxŭ. Rü chomŭcŭ rŭ Aŭdré nixŭ. Rü nŭma rŭ Pedru ga Chimáŭêneê nixŭ. ⁴¹ Rü yexgumatama ga Aŭdré, rŭ naêneê ga Chimáŭcèx nayadau. Rü ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Rŭ marŭ nŭxŭ itayangau ya yima Cristu ga nuxcŭma Tupana nŭxŭ unetacŭ —ñanagŭrŭ. ⁴² Rü yemawena, rŭ Ngechuchu íyexmaxŭwa Chimáŭxŭ naga ga Aŭdré. Rü yexguma Ngechuchu Chimáŭxŭ dèŭxgu, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Cuma nixŭ i Chimáŭ i Cuáŭ nane quiŭxŭ. Natŭrŭ i ñŭxmawena rŭ Nuta tá nixŭ i cuéga —ñanagŭrŭ. Rü ngêma naega rŭ Pedru ñaxŭchiga nixŭ.

Ngechuchu rŭ naxcèx naca ga Piripi rŭ Natanae

⁴³ Rü moxŭãcŭ ga Ngechuchu rŭ nŭgŭ namexêê na Gariréaanewa naxŭxŭcèx. Rü Piripixŭ inayangau rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¡Chowe rŭxŭ! —ñanagŭrŭ. ⁴⁴ Rü nŭma ga Piripi rŭ ñãne ga Bechaídacŭãx nixŭ. Rü yémacŭãx ta nixŭ ga Aŭdré rŭ Pedru. ⁴⁵ Rü Piripi rŭ Natanaecèx nayadau, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Marŭ nŭxŭ itayangau ya yima Cristu ga Moíché nachiga naxŭmatŭcŭ ga mugŭarŭ poperawa, rŭ nuxcŭmaŭgŭxŭ ga Tupanaârŭ orearŭ uruŭgŭ ta nachiga naxŭmatŭgŭcŭ. Yima nixŭ ya Yúche nane ya Ngechuchu ya Nacharétucŭãx —ñanagŭrŭ. ⁴⁶ Rü ñanagŭrŭ ga Natanae: —¿Ñuxãcŭ i tacŭ rŭ mexŭ i Nacharétuwa ne naxŭxŭ? —ñanagŭrŭ. Rü Piripi nanangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¡Dŭcèx, ngŭxã rŭ ítayadau! —ñanagŭrŭ. ⁴⁷ Rü yexguma Ngechuchu Natanaexŭ dèŭxgu ga naxcèx na yaxŭxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —¡Dŭcèx! Yéa ne naxŭ i wŭxi i yatŭ i aixcŭma Yudíu ixŭxŭ i aixcŭma ngearŭ chixexŭãxŭ —ñanagŭrŭ. ⁴⁸ Rü yexguma ga Natanae rŭ Ngechuchuna naca, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¿Ñuxãcŭ i choxŭ cucuáxŭ? —ñanagŭrŭ. Rü Ngechuchu nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Naxŭpa ga Piripi cuxcèx na yaçaxŭ, rŭ choma rŭ cuxŭ chadau ga yexguma orix ga igueratŭŭgu curŭxãŭxgux —ñanagŭrŭ. ⁴⁹ Rü Natanae nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Pa Ngŭexêeruŭx, cuma rŭ Tupana Nane quixŭ. Rü cuma nixŭ i guxŭma i Yudíugŭarŭ Æxgacŭ quiŭxŭ —ñanagŭrŭ. ⁵⁰ Rü Ngechuchu nanangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Cuma rŭ choxŭ cuyaxŭ erŭ cumaã nŭxŭ chixu na igueratŭŭwa cuxŭ na chadauxŭ. Rü ngêmacèxicatama nixŭ i cuyaxŭxŭ. Natŭrŭ ngêma ñŭxma nŭxŭ cudauxŭârŭ yexera tá nixŭ i nŭxŭ cudauxŭ i yixcŭra —ñanagŭrŭ. ⁵¹ Rü ñanagŭrŭ ta ga Ngechuchu: —Rŭ aixcŭma pemaã nŭxŭ chixu rŭ tá nŭxŭ pedaugŭ na yawãxnaxŭ i daxŭguxŭ i naâne. Rü tá nŭxŭ pedaugŭ i Tupanaârŭ orearŭ

ngeruŷgü i daxüçüâx i ngema daxü ŷgüxü rü íruxŷgüxü i naetüwa ya Tupana Nane ya duŷxüxü ixüçü —ñanagürü.

2

Ngŷarü peta ga ãane ga Canáwa üxü ga Gariréaanewa

¹ Rü yexguma marü tomaëxpüx ga ngunexü Gariréaanearü ãane ga Canáwa nayexmagu ga Ngechuchu, rü nayexma ga wüxi ga ngŷarü peta. Rü yemawa ngxina naxugü ga naë ga Ngechuchu. ² Rü Ngechuchuna rü toxna rü ta naxugüe na yéma taxüçüçèx. ³ Rü nagux ga norü axexü ga binu. Rü Ngechuchu naë ngŷgürügü nüxü ga Ngechuchu: —Marü nagúarü binuâxgü —ngŷgürügü. ⁴ Natürü Ngechuchu ngŷxü nangâxü, rü ñanagürü: —Pa Mamax, çtüxcüü chomaã nüxü quixu i ngëma? Erü tauta nawa nangu na chanaxüçüçèx i çacü rü mexü i Tupanaärü poramaã üxü —ñanagürü. ⁵ Natürü ga ngŷma ga naë rü ngŷgürügü nüxü ga yema baegüxü namaã ga binuchiü: —jPenaxüx i guxüma i ngëma nüma pemaã nüxü yaxuxü! —ngŷgürügü. ⁶ Rü yéma iyexma ga 6 ga tüxü ga nutagüngüçèx. Rü wüxichigü ga yema tüxüwa rü maneca yexma name ga 50 rü éxna 70 litrugü ga dexá. Rü yema tüxügü iyixü ga yema Yudüügü ngŷxü ixügüãçugüçü ga yexguma dexámaã nügü yayauxmëxgüçhaügu na Tupanacèx nügü yamexëgüçüçèx. ⁷ Rü Ngechuchu rü yema baegüxüxü namu, rü ñanagürü: —jDexámaã ngŷxü pixügüãcu i ñaã tüxügü! —ñanagürü. Rü nümagü ga yema baegüxü rü meãma ngŷxü nixügüãcu. ⁸ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Rü ñuxma chanaxwëxe i íraxü peyaxu, rü petaarü yoraxütawa penange —ñanagürü. Rü yemaãcü nanaxügü ga yema baegüxü. ⁹ Rü yema petaarü yora nüxü naxaxneta ga yema dexá ga binuxü nacèxichixü. Natürü tama nüxü nacuèx ga ngextá na nayauxgüãxü. Rü yema baegüxüçatama nixü ga nüxü cuèxgüxü ga dexámare na yïxü ga noxrix. Rü yexgumatama ga yema petaarü yora rü yema yatü ga ingüçüçèx naca. ¹⁰ Rü ñanagürü nüxü: —Guxü i naãnewa rü duŷxügü rü noxri rü namaã nabae ya mecü ya binu. Rü ngëxguma marü meãma guxüma axegügu i ngëma nüxna naxuxü, rü ngëmawena rü nüxna nanaxã ya ngexcürüçümare ya binu. Natürü i cuma rü marü nagüçhaügu i peta, rü mexëchicü ya binumaãtama cuyaxaxegüçë i duŷxügü —ñanagürü. ¹¹ Rü guma Gariréaanewa yexmane ga ãane ga Canáwa nixü ga yema naxüxü ga Ngechuchu. Rü yema nixü ga nüxüraüxü ga cuèxruü ga Tupanaärü poramaã üxü ga nawa nügü inawëxü ga Tupana Nane na yïxü. Rü toma ga norü ngüexügü rü nüxü tayaxögü. ¹² Rü yemawena rü Capernáu ga ãanewa naxü ga Ngechuchu. Rü naë rü naëneëgü rü toma ga norü ngüexügü rü

ta ítayaxümücügü. Rũ yéma guma ãñewa tayexmagü ga ñuxre ga ngunexũ.

Ngechuchu rũ tupauca ga taxũnewa ínanawoxũ ga yema duũxügü ga yéma taxegũxũ

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Rũ toma ga Yudũgü rũ marü ningaica ga torü peta ga Üpetüchiga. Rũ yemacèx ga Ngechuchu rũ Yerucharéüwa naxũ. ¹⁴ Rũ yexma tupauca ga taxũnegu nüxũ nayangau ga duũxügü ga yéma norü wocagümaã rũ carnerugümaã rũ muxtucugümaã taxegũxũ. Rũ yéma nüxũ nadau ta ga duũxügü ga norü taxechicawa rütogũxũ rũ Tupanaarü ãmarewa mexũ ga dñerumaã yéma taxegũxũ. ¹⁵ Rũ yexguma yemaxũ nadèuxgu ga Ngechuchu, rũ nanaxü ga wüxi ga çuaixruũ ga naxchèxmünaxcèx. Rũ yemamaã tupauca ga taxũnewa ínanawoxũ ga yema duũxügü guxũma ga norü carnerugümaã rũ wocagümaã. Rũ yema dñerucèx taxegũxũãrũ dñeru rũ ngĩxũ narüwoũ ñaxtúanegu. Rũ norü mechagü rũ ta nüxũ nawoneta. ¹⁶ Rũ yema muxtucugümaã taxegũxũxũ ñanagürü: —¡Ípeyana i ngèma perü muxtucugü i nuã! Tama name i taxepataũxũ peyaxĩxèè ya daa Chaunatüpata — ñanagürü. ¹⁷ Rũ yexguma ga toma ga norü ngúexügü rũ nüxna tacuèxãchie ga nuxcũmaũxũ ga ümatũxũ ga ñaxũ:

“Duũxügü rũ tá chauxchi naxaie erü chanachuxu i çacü i chixexũ na naxügũxũ i Tupanapatawa”,

ñaxũ. ¹⁸ Rũ yexguma ga yema ãèxgacügü rũ Ngechuchuna nacagü, rũ ñanagürügü: —¿Çacü rũ cuèxruũxũ toxũ cud-auxèè na nawa nüxũ tacuáxúcèx na aixcũma Tupana yĩixũ ya cuxũ mucü na ícunawoxũxúcèx i ñaã duũxügü i nuã? — ñanagürügü. ¹⁹ Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagürü: — ¡Nagu pepogüe ya daa tupauca ya taxũne! Rũ choma rũ tomaèxpũx i ngunexügu rũ tá wena íchanadaxèè —ñanagürü. ²⁰ Rũ yexguma ga yema ãèxgacügü rũ nanangãxügü, rũ ñanagürügü: —Rũ 46 ga taunecü nawa napuracüe ga duũxügü na naxügüãxúcèx ga daa tupauca ya taxũne. ¿Rũ ñuxãcü tá i cuma i tomaèxpũx i ngunexũ tátama wena ícunadaxèèxũ? —ñanagürügü. ²¹ Natürü guma Tupanapata ga Ngechuchu nachiga idexane rũ naxũnechigatama nixĩ. ²² Rũ yemacèx ga toma ga norü ngúexügü, rũ yexguma Ngechuchu yuwa írüdaxgu, rũ nüxna tacuèxãchie ga yema ore ga Ngechuchu nüxũ ixuxũ. Rũ aixcũma tayaxögü ga yema ore ga nüxũ yaxuxũ rũ yema Tupanaãrũ ore ga nuxcũmaũgũxũ ga orearü uruügü Ngechuchuchigagu ümatügũxũ.

Ngechuchu rũ nüxũ nacuèx i guxũma i duũxügü

23 Rŭ yexguma Ngechuchu Ũpetŭchigaarŭ petacèx Yerucharéŭwa yexmagu, rŭ muxŭma ga duŭxŭgŭ rŭ nŭxŭ nayaxŭgŭ, yerŭ nŭxŭ nadaugŭ ga yema taxŭ ga mexŭgŭ ga Tupanaarŭ poramaã naxŭxŭ. 24 Natŭrŭ ga nŭma ga Ngechuchu rŭ tama yema duŭxŭgŭmèxèwa nŭgŭ nayexmaxèèchaŭ, yerŭ woetama marŭ nŭxŭ nacuèx ga tacŭgu na naxŭnŭèxŭ ga guxŭma ga yema duŭxŭgŭ. 25 Rŭ yemacèx ga nŭma rŭ taxucèxma texé namaã nŭxŭ tixu na tacŭgu naxŭnŭèxŭ ga yema duŭxŭgŭ. Yerŭ nŭmatama marŭ nŭxŭ nacuèx ga tacŭgu na naxŭnŭèxŭ ga naãèwa ga wŭxichigŭ.

3

Ngechuchuxŭtagu nanaxŭãne ga Nicodému

1 Nayexma ga wŭxi ga Parichéu ga Nicodémugu àegacŭ. Rŭ nŭma rŭ wŭxi ga àèxgacŭ ga nŭxŭ nangechaŭgŭcŭ nixŭ ga Yudŭgŭtanŭwa. 2 Rŭ guma Nicodému rŭ Ngechuchuxŭtagu nanaxŭãne ga chŭtacŭ. Rŭ ñanagŭrŭ Ngechuchuxŭ: —Pa Ngúexèèruŭx, toma nŭxŭ tacuèx na aixcŭma Tupana nŭma cuxŭ muxŭ na toxŭ cungúexèèxŭcèx. Erŭ taxucŭrŭwa texé cuxrŭŭ tanaxŭ i ngèma taxŭ i mexŭgŭ i Tupanaarŭ poramaã ŭxŭ, ega tama Tupana tŭmaxŭtawa ngèxmagu —ñanagŭrŭ. 3 Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Aixcŭma cumaã nŭxŭ chixu, rŭ yŭxema tama wenaxarŭ buxe rŭ taxucŭrŭwama Tupana àèxgacŭ íxŭxŭwa tangu —ñanagŭrŭ. 4 Rŭ Nicodému rŭ Ngechuchuna naca, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¿Natŭrŭ ñuxãcŭ i wŭxi i yatŭ i marŭ yaxŭ i wena nabuxŭ? ¿Éxna wena naèãnŭgu naxŭcuxŭ rŭ ngèmaãcŭ wena nabuxŭ? —ñanagŭrŭ. 5 Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ: —Rŭ aixcŭma cumaã nŭxŭ chixu rŭ yŭxema tama nŭxŭ rŭxoxe i tŭmaarŭ pecadu rŭ tama Tupanaãe i Ũnèxŭwa nayaxŭxe i maxŭ i ngexwacaxŭxŭ, rŭ taxucŭrŭwama Tupana àèxgacŭ íxŭxŭwa tichocu 6 —Yŭxema duŭxŭwa buxe rŭ duŭxŭtama tixŭ. Natŭrŭ yŭxema Naãe i Ũnèxŭwa nayaxŭxe i maxŭ i ngexwacaxŭxŭ, rŭ Tupanaxãcŭ tixŭ. 7 —¿Tãŭtãma cubaixãchiãe na cumaã nŭxŭ chixuxŭ na Tupana naxwèxexŭ na guxŭma i duŭxŭgŭ rŭ wena nabuxŭ! 8 —Ya buanecŭ rŭ nŭma ínanaxwèxexŭwa nabu. Rŭ nŭxŭ cuxŭnŭ i naga, natŭrŭ tama nŭxŭ cucuèx na ngextãama ne naxŭxŭ rŭ ngextãama na naxŭxŭ. Rŭ ngèxgumarŭŭ ta tixŭgŭ ya guxãma ya yŭxema Naãe i Ũnèxŭwa nayaxŭxe i maxŭ i ngexwacaxŭxŭ —ñanagŭrŭ. 9 Rŭ Nicodému wenaxarŭ Ngechuchuna naca, rŭ ñanagŭrŭ: —¿Natŭrŭ ñuxãcŭ nixŭ i ngèma? —ñanagŭrŭ. 10 Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Cuma rŭ Yudŭgŭarŭ ngúexèèruŭ i nŭxŭ cuãxŭ quixŭ. ¿Rŭ ñuxãcŭ chi i cuma i tama nŭxŭ cucuãxŭ i

ngẽma? ¹¹ —Aixcũma cumaã nüxũ chixu rü toma rü namaã tidexagü i ngẽma nüxũ tacuáxũ. Rü norü uruũ tixĩgü i ngẽma nüxũ tadaugũxũ. Natürü pema rü tama toxũ peyaxõgü i ngẽma pemaã nüxũ tixuxũ. ¹² —Rü ñuxma na tama choxũ peyaxõgũxũ i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ i ñoma i naãneãrũ ngẽmaxũchiga, rü ¿ñuxãcü tá peyaxõgũxũ ega pemaã nüxũ chixuxgu i daxũguxũ i naãneãrũ ngẽmaxũchiga? ¹³ —Taguma texé daxũguxũ i naãnewa taxũ. Natürü i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rü chaxicatama nixĩ i ngẽma ne chaxũxũ rü ngẽma tá chaxũxũ. ¹⁴⁻¹⁵ —Pema nüxũ pecuèx ga ñuxãcü nuxcũmaxũchima yema nachica ga ngextá taxúema íxãpataxũwa, rü Moĩché wüxi ga naĩgu nanaxũnagü ga yema ãxtape ga dïerumünaxcèx. Rü ngẽxgumarũ tá ta i choma i Tupana Nane i duũxũxũ chiĩxũ, rü wüxi i naĩgu tá choxũ naxũnagügü i duũxũgü na guxãma ya texé ya choxũ yaxõgũxe rü tüxũ nangẽxmaxũcèx i maxũ i taguma gúxũ.

Tupana rü poraãcü nüxũ nangechaũ i ñoma i naãnecũãx

¹⁶ —Rü Tupana rü poraãcü nüxũ nangechaũ i ñoma i naãnecũãx i duũxũgü. Rü yemacèx inanamu ga Nane ga nügümaã wüxicacü na guxãma ya texé ya nüxũ yaxõgũxe rü tama itarũtauxexũcèx rü tüxũ nangẽxmaxũcèx i maxũ i taguma gúxũ. ¹⁷ —Yerü ga Tupana rü tama ñoma ga naãnewa nanamu ga Nane na duũxũgümaã naxueguãxũcèx na napoxcuexũ. Natürü núma nanamu na namaxẽxẽẽãxũcèx i duũxũgü. ¹⁸ —Rü yixema Tupana Naneãxũ yaxõxẽ, rü Tupana rü tama tümamaã nanaxuegu na tapoxcuxũ. Natürü yixema tama nüxũ yaxõxẽ, rü marü tümamaã nanaxuegu na tapoxcuxũ, erü tama nüxũ tayaxõ ya yima Tupana Nane ya nügümaã wüxicacü. ¹⁹ —Rü yixema tama nüxũ yaxõgũxe, rü Tupana rü marü tümamaã nanaxuegu na tapoxcuexũ. Yerü yexguma ñoma ga naãnewa nanguxgu ga Tupana Nane ya duũxũgüarü ngóonexẽẽruũ, rü tama nawe tarũxĩxchaũ. Natürü yexera tümäärü me nixĩ ga eãnexũwaama na tayexmagũxũ, yerü chixexũ taxügü. ²⁰ —Guxãma ya yixema chixexũ ügũxe rü naxchi taxaie i ngóonexũ. Rü tama nüxna tangaicamagũchaũ erü tama tanaxwèxe na nangóxũ i ngẽma chixexũ i ítaxügũxũ. ²¹ —Natürü yixema aixcũma Tupanaãrũ ore nüxũ ixuxũãcüma meã maxẽxẽ rü nüxna tangaicama i ngẽma ngóonexũ. Rü ngẽmaãcü tanaxü na meã nangóxũcèx na Tupanaãrũ ngúchaũãcüma na yĩxũ i guxũma i ngẽma taxügũxũ —ñanagürü.

Cuáũ ga baiũxẽẽruũ rü wenaxãrũ nüxũ nixu ga Ngechuchuga

²² Rü yemawena rü tomaã Yudéaanewa naxũ ga Ngechuchu. Rü ñuxre ga ngunexũ tomaã yéma nayexma rü yéma

duũxũgũxũ ítabaiũxẽẽgũ. ²³ Rũ Cuáũ ga baiũxẽẽruũ rũ Enóãrũ ãnewa ga Charíarũ ngaicamana rũ Ínanabaiũxẽẽ ta ga duũxũgũ yerũ yéma nayexma ga taxũ ga dexá. Rũ yema yéma Íngugüetanũxũ ga duũxũgũ, rũ Cuáũ Ínayabaiũxẽẽtanũ. ²⁴ Rũ yemaãcü nangupetũ naxũpa ga na poxcupataũgu yatẽxcuchixũ ga Cuáũ. ²⁵ Rũ yexguma rũ ñuxre ga norũ ngúexũgũ ga Cuáũ, rũ wũxi ga Yudíumaã niporagatanũcüü nachiga ga nacũmagũ na ñuxãcü namexũ na Tupanacèx nũgũ yamexẽẽgũxũ ga duũxũgũ. ²⁶ Rũ Cuáũmaã nüxũ nayarũxugüe, rũ ñanagürũgũ: —Pa Ngúexẽẽruũx, dücax guma yatũ ga tomaã nüxũ quixucũ rũ cumaã yexmacũ ga natũ i Yudáũãrũ tocutüwa, rũ yima rũ ñuxma rũ duũxũgũxũ ínbaiũxẽẽ, rũ guxũma i duũxũgũ rũ nawe narũxĩ — ñanagürũgũ. ²⁷ Rũ Cuáũ nanangãxũ rũ ñanagürũ nüxũ: —Taxúema ñacũ tüxũ nangẽxma ega Tupana tama tüxna naxãxgu. ²⁸ —Pematama rũ marũ choxũ pexĩnüẽ ga yexguma ñachagu: “Choma rũ tama Cristu chixĩ. Natürũ choma chixĩ i Tupana yima Cristupẽxegu choxũ imuxũ na nüxũ chixuxũcèx i nachiga”, ñachagu. ²⁹ —Rũ wũxi i ngígüwa rũ yima yatũ ya ingĩcü rũ naxmẽxãrũ yora nixĩ. Rũ yima yatũmücü i naxũtawa ngẽxmaxũ rũ nüxũ inarũxĩnü i norũ ore. Rũ nataãẽ i ngẽxguma nüxũ naxĩnügu i ngẽma na yadexaxũ. Rũ ngẽxgumarũũ i choma rũ aixcüma Cristumaã chataãẽxũchi i ñuxmax. ³⁰ —Nüma rũ tá nixĩnagũchigũ na ãẽxgacũ yĩxũ, natürũ i choma rũ tá Ícharũxĩchigũ.

Yima daxũwa ne ũxcũchiga

³¹ —Rũ yima Cristu ya daxũwa ne ũxcũ rũ guxãetüwa nangẽxma. Natürũ i choma rũ ñoma i naãnewa changẽxma, rũ ñoma i naãnecũãx chixĩ, rũ ngẽma ñoma i naãnewa ngẽxmaxũchigaxũ chixu. Natürũ i nüma ya Cristu ya daxũwa ne ũxcũ, rũ guxãetüwa nangẽxma. ³² —Rũ nüma rũ tamaã nüxũ nixuchiga ga yema nüxũ nadauxũ rũ nüxũ naxĩnüxũ. Natürũ noxretama nüxũ nayaxõgũ i ngẽma nüxũ yaxuxũ. ³³ —Natürũ ngẽxguma texé nüxũ yaxõxgu i norũ ore, rũ ngẽmaãcü tanangoxẽẽ na aixcüma yĩxũ i ngẽma Tupana nüxũ ixuxũ. ³⁴ —Rũ yima Tupana núma namücü, rũ Tupanaãrũ orexũ nixu. Erũ Tupana rũ nüxna nanamu i Naãẽ i Üünexũ na guxũguma naxũtawa nangẽxmaxũcèx. ³⁵ —Rũ Tanatũ ya Tupana rũ Nanexũ nangechaũ. Rũ ngẽmacèx marũ naxmẽxwa nanangẽxmaxẽẽ i guxũma i ñacũ i ngẽxmaxũ. ³⁶ —Rũ yíxema Tupana Naneãxũ yaxõxẽ rũ tüxũ nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ. Natürũ yíxema tama nüxũ yaxõxchaũxẽ ya Tupana Nane, rũ tãütáma tüxũ nangẽxma i ngẽma maxũ i taguma gúxũ. Natürũ tá tanayaxu i ngẽma ãücũmaxũ i poxcu i Tupana tá namaã tüxũ poxcuxũ —ñanagürũ ga Cuáũ ga baiũxẽẽruũ.

4

Ngechuchu rü Chamáriaanecũãx ga ngecü

1 Rü Parichéugü rü nüxũ nacuáchigagü ga Ngechuchu rü Cuáũãrũ yexera nüxũ na nayexmaxũ ga norü ngúexũgü, rü norü yexera duũxũgũxũ na ínbaiũxẽẽxũ. ² Natürü tama Ngechuchu nixĩ ga ínbaiũxẽẽcü ga duũxũgü. Rü toma ga norü ngúexũgü tixĩ ga tanaxũxũ ga yema. ³ Rü yexguma Ngechuchu nüxũ ñnügu ga Parichéugü rü nachigagu na yadexagũxũ, rü yéma Yudéaanewa ítachoxũ na Gariréaanecèx tawoeguxũ. ⁴ Natürü ga yema nama ga nagu tawoeguxũ rü Chamáriaanewa nadapetü. ⁵ Rü yemacèx ga toma rü nawa tangugü ga wüxi ga Chamáriaaneãrũ ñãne ga Chicaru. Rü guma ñãneãrũ ngaicamana nayexma ga yema naãne ga nuxcũmaũcü ga Acobuaxũ yexmaxũ rü yixcama rü nane ga Yúchena naxãxũ. ⁶ Rü yéma nayexma ga wüxi ga puchu ga duũxũgü dexácèx íxaixmaũgücü ga Acobuarü Puchugu ãegacü. Rü poraãcü nipa ga Ngechuchu ga namagu na yaxũxũ. Rü yemacèx guma puchuxõtawa nayarũtoõchi. Rü tocuchiwa nanguxchaũ ga yexguma. ⁷⁻⁸ Rü toma ga norü ngúexũgü rü guma ñãnewa taxĩ na torü õnacèx tayataxegũxũcèx. Rü towena yéma ingu ga wüxi ga ngecü ga Chamáriaanecũãx ga guma puchuwa dexáwa ücü. Rü Ngechuchu rü ñnanagürü ngĩxũ: —Írãxũ i dexá choxna naxã! —ñnanagürü. ⁹ Natürü ga yema nge rü íbãixãchiãẽ yerü ga Yudíugü rü Chamáriaanecũãxgũmaã nügüchi naxaie rü yemacèx ga yema nge rü inangãxũ rü ngĩgürügü nüxũ: —¿Ñuxãcü i cuma na Yudíu quiĩxũ i dexácèx choxna cuçaxũ i choma na Chamáriaanecũãx chiĩxũ? —ngĩgürügü. ¹⁰ Rü Ngechuchu ngĩxũ nangãxũ, rü ñnanagürü: —Ngẽxguma chi nüxũ cucuèxgu i ngẽma mexũ i Tupana cuxna ãxchaũxũ, rü chi nüxũ cucuèxgu na texé yĩxũ ya yima dexá cuxna taçacü, rü cuma rü chi nüxnata cuca i dexá i maxũ nawa ngẽxmaxũ rü nüma rü chi cuxna nanaxã i ngẽma dexá —ñnanagürü. ¹¹ Rü yema ngecü inangãxũ, rü ngĩgürügü nüxũ: —Pa Corix, ¿ñuxãcü tá i dexáta cuyaxu? Erü daa puchu rü namátamaxũchi rü cuxũ nataxuma na taçũmaã cunayaxuxũcèx i dexá. ¿Rü ngextá tá i cunayaxuxũ i ngẽma dexá i maxũ nawa ngẽxmaxũ na choxna cunaxãxũcèx? ¹² —Nuxcũmaũcü ga tórü õxi ga Acobu toxçèx núma Chamáriaanewa nanatèx ga daa puchu. Rü gumawa nixĩ ga naxaxexũ ga nüma rü nanegü rü norü wocagü. ¿Rü ñuxãcü chi i cuma i norü yexera quiĩxũ? —ngĩgürügü. ¹³ Rü Ngechuchu ngĩxũ nangãxũ, rü ñnanagürü: —Rü guxãma ya texé ya daa pucharü dexáwa axexe, rü wena táxarü tiçawae. ¹⁴ —Natürü texé ya yíxema choma tũxna chaxãxũ i dexáwa axexe, rü tagutáma wena tiçawa. Erü ngẽma dexá i choma

tüxna chaxãxü rü wüxi ya puchu ya guxüguma ibaibecürüü tá nixĩ i tûmawa, erü ngêma dexáwa nangêxma i maxü i taguma gúxü —ñanagürü. ¹⁵ Rü ngîma ga yema nge rü inangãxü rü ngîgürügü: —Pa Corix, ¡choxna naxã i ngêma dexá na taguma wena chitawaxücèx, rü taguma wena daa puchuwa dexáwa chaxüxücèx! —ngîgürügü. ¹⁶ Rü Ngechuchu ñanagürü ngîxü: —¡ýadau ya cute, rü naxcèx yaca, rü nuã pexĩ! —ñanagürü. ¹⁷ Rü yema ngecü rü inangãxü, rü ngîgürügü nüxü: —Nataxuma ya chaute —ngîgürügü. Rü Ngechuchu ñanagürü ngîxü: —Aixcüma nixĩ i ngêma nüxü quixuxü na nataxuüma ya cute. ¹⁸ —Yerü wüximêëxpüxchirêx nixĩ ga cute, rü yima ñuxma cuxütawa ngêxmacü rü tama aixcüma cutexüchi nixĩ. Rü ngêmacèx aixcüma nixĩ i curü ore i chomaã nüxü quixuxü —ñanagürü. ¹⁹ Rü yexguma yemaxü naxĩnügü ga yema ngecü, rü ngîgürügü: —Pa Corix, nüxü chicuèxãchi rü cuma rü wüxi i Tupanaãrü orearü uruü quixĩ. ²⁰ —Nuxcümaügüxü ga torü oxigü ga Chamáriaanecüãxgü rü daa mèxpüne ga Garachíüwa Tupanaxü nicuèxüügü. Natürü i pema i Yudiügü rü ñaperügügü:

“Rü Yerucharéü nixĩ i nachica i mexü i ngextá Tupanaxü ticuèxüügü”, ñaperügügü. ²¹⁻²² Rü Ngechuchu ngîxü nangãxü rü ñanagürü: —Pema i Chamáriaanecüãxgü rü tama aixcüma nüxü pecuèxgü ya yima nüxü picuèxüügü. Natürü toma i Yudiügü rü aixcüma nüxü tacuèx ya yima nüxü ticuèxüügü, erü Yudiügügagu nixĩ i Tupana namaxêxêxü i guxüma i duüxügü. ¡Choxü yaxõ, Pa Ngecüx! Rü aixcüma ínangu tá i ngunexü na tãütama daa mèxpúnewa rü êxna Yerucharéüwa tá nüxü na picuèxüügüxü ya Tanatü ya Tupana. ²³ —Erü yixema aixcüma Tupanaxü icuèxüügüxe rü nüetama nixĩ i ngêürüüxümare i nachicawa Tupanaxü ticuèxüügü. Erü ñuxma rü ngêma Naãe i Üünexü naxwèxexü nixĩ na guxüma i tûmaãemaã rü tûmaãrü maxümaã aixcüma Tupanaxü ticuèxüügüxü. Rü ngêmaãcü nixĩ i nanaxwèxexü ya Tanatü na nüxü ticuèxüügüxü. ²⁴ —Erü Tupana rü wüxi i Naãe nixĩ. Rü ngêmacèx yixema texé ya nüxü icuèxüügüxe rü tanaxwèxe i guxüma i tûmaãemaã rü tûmaãrü maxümaã na aixcüma nüxü ticuèxüügüxü, ngêma Naãe i Üünexü naxwèxexüãcüma —ñanagürü. ²⁵ Rü yema ngecü inangãxü rü ngîgürügü: —Choma nüxü chacuèx rü tá ñoma i naãnewa nangu ya yima Cristu ya Tupana nüxü unetacü. Rü ngêxguma yima núma üxgu rü tá tamaã nanangoxêe i guxüma i Tupanachiga —ngîgürügü. ²⁶ Rü Ngechuchu rü ñanagürü ngîxü: —Choma na cumaã chidexaxü, rü yima chixĩ —ñanagürü. ²⁷ Rü yexguma iyadexayane rü itangugü ga toma ga norü ngüexgü. Rü tabaixãchiãgü yerü ga Ngechuchu

rü wüxi ga ngecūmaã ínidexa. Natürü taxúema ga toma rü togü taporaxêẽ ga nüxna na tacagüxü ga tacü ngĩmaã na nanaxwèxexü rü tacüchiga yĩxü ga ngĩmaã na íyadexaxü. ²⁸ Rü yexguma ga yema ngecü rü yéma ngĩxü itèx ga ngĩrü tũxü. Rü íãnewa ixü na duũxügümaã nüxü yanaxuxüçèx. ²⁹ Rü ngĩgürügü: —¡Ngĩxã rü ítayadaugü i wüxi i yatü i chomaã nüxü ixuxü ga guxüma ga tacü ga chaxüxü! ¿Taux êxna yima yĩxü ya Cristu? —ngĩgürügü. ³⁰ Rü inaxĩãchi ga yema íãnecũãx, rü Ngechuchu íyexmaxüwa naxĩ. ³¹ Rü yoxni ga toma ga norü ngúexügü rü Ngechuchuxü tachixewegü na nachibüxüçèx. ³² Natürü ga nüma rü ñanagürü toxü: —Choma rü choxü nangẽxma i chowemü i pema tama nüxü pecuáxü —ñanagürü. ³³ Rü yexguma ga toma ga norü ngúexügü rü togüna tacagüe, rü ñatarügügü: —Bexmana marü ¿texé nuã tanange i nawemü? —ñatarügügü. ³⁴ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü toxü: —Ngẽma õna i choxü poraxêẽxü nixĩ na chanaxüxü i norü ngúchaü ya yima nuã choxü mucü ya Chaunatü, rü na chayanguxêẽxü i norü puracü. ³⁵ —Rü pema rü ñaperügügü:

“Rü ägümücü ya tauemacü nataxu na yabuxgüxü i trigu”, ñaperügügü. Natürü i choma rü ñacharügü pexü:

“¡Düçèx, rü meã penangugü i duũxügü! Erü marü ínamegü na Tupanaxü nayauxgüxüçèx, ngẽxgumarüü i wüxi i trigunecü i marü nawa nanguxü na yabuxgüxü erü marü nidau”. ³⁶ —Rü yíxema Tupanacèx nadexe i duũxügü rü tá tanayaxu i tümaãrü natanü. Rü guxüma i ngẽma duũxügü i tũxü irüxĩnũèxü rü tá nanayauxgü i maxü i taguma gúxü. Rü ngẽmaãcü rü wüxigu tá tataãègü ya yíxema tũxira ngẽma duũxügümaã Tupanaãrü orexü ixuxe rü yíxema yíxcama ngẽma duũxügüxü Tupanacèx dexe. ³⁷ —Rü aixcüma nixĩ i ngẽma ore i ñaxü:

“Wüxie tixĩ ya namaã toexe i trigu rü togue tixĩ ya yíxema yabuxgüxe i norü o”, ñaxü. [Rü ngẽxgumarüü rü wüxie tixĩ ya tũxira duũxügümaã nüxü ixuxe i Tupanaãrü ore, rü togue tixĩ ya yíxcama ngẽma duũxügüxü dexe Tupanacèx.] ³⁸ —Rü noxri rü togü nixĩ ga duũxügümaã nüxü ixuxü ga Tupanaãrü ore, natürü ga duũxügü rü tama nayaxögü ga yexguma. Rü yemawena rü pexü chamu na yema duũxügümaã nüxü pixuxüçèx ga yema ore. Rü pema nixĩ ga yema duũxügüxü pedexü Tupanacèx, yerü nayaxögü ga yexguma namaã nüxü pixuxgu ga yema ore. Rü yemaãcü ga pema rü marü peyoxniẽ nawa ga togüarü puracü —ñanagürü. ³⁹ Rü muxüma ga guma Chamáriaanewa yexmane ga íãnecũãx rü Ngechuchuxü nayaxögü, yerü nüxü nayaxögü ga yema ore ga yema ngecü namaã nüxü ixuxü ga yexguma ngĩxgu:

“Guxüma ga tacü ga üpa chaxüxü rü chomaã nüxü nixu” ngĩxgu. ⁴⁰ Rü yemacèx ga yema Chamáriaanecũãxgü rü

yexguma Ngechuchuxütawa nangugügu rü nüxŭ nacèèxŭgü ga yexma natanügu na naxãüxŭcèx. Rü taxre ga ngunexŭ yexma natanügu narüxãüx ga Ngechuchu. ⁴¹ Rü muxŭma ga togüamachigü ga Chamáriaanecŭãxgü rü Ngechuchuaxŭ nayaxögü ga yexguma nüxŭ naxĩnŭëgu ga yema norü ore ga nümatama nüxŭ yaxuxŭ. ⁴² Rü yexguma ga yema duŭxŭgü rü ñanagürügü ngĩxŭ ga yema ngecŭ: —Ñuxma waxi nixĩ i aixcŭma nüxŭ tayaxögüxŭ erü tomatama nüxŭ taxĩnŭë i ngẽma norü ore i tomaã nüxŭ yaxuxŭ. Rü ngẽmawa nüxŭ tacuèx na aixcŭma yima yĩxŭ ya Cristu ya ñoma i naãnecŭãx i duŭxŭgüarü maxèxèëruŭ. Rü tama ngẽma cuma tomaã nüxŭ quixuxŭcèxicatama tayaxögü —ñanagürügü.

Ngechuchu rü nanamexèë ga wüxi ga ãëxgacü nane

⁴³ Rü taxre ga ngunexŭguwena ga Ngechuchu rü tomaã inaxŭãchi ga Chamáriaanewa na Gariréanewa naxŭxŭcèx. ⁴⁴ Rü nümatama ga Ngechuchu ga ũpaacü rü ñanagürü: —Wüxi i Tupanaärü orearü uruŭ, rü norü naãnewatama i duŭxŭgü rü tama meã nanayauxgü —ñanagürü. ⁴⁵ Natürü yexguma Gariréanewa tangugügu, rü yema naãnecŭãx ga duŭxŭgü rü meãma nanayauxgü. Yerü nümagü ga yema naãnecŭãxgü rü Yerucharéüwa naxĩ ta naxcèx ga Üpetüchigaarü peta, rü yéma nüxŭ nadaugü ga yema taxŭ ga mexŭgü ga Tupanaärü poramaã naxŭxŭ ga Ngechuchu ga yexguma. ⁴⁶ Rü ga Ngechuchu rü tomaã nataegu naxcèx ga guma ñãne ga Caná ga Gariréanewa yexmane. Rü guma ñãnewa nixĩ ga binuxŭ nanguxuchixèëãxŭ ga dexá. Rü ñãne ga Capernáüwa nayexma ga wüxi ga tacü ga ãëxgacü, rü niðaawe ga wüxi ga nane. ⁴⁷ Rü yexguma guma ãëxgacü nüxŭ cuáchigagu ga Ngechuchu rü Gariréanewa na nanguxŭ ga Yudéanewa na ne naxŭxŭ, rü naxŭtawa naxŭ. Rü nüxŭ nayacèèxŭ na napatawa naxŭxŭcèx, rü naxcèx na yanataanexèëãxŭcèx ga guma nane ga marü turaxüchicü. ⁴⁸ Rü Ngechuchu nanangãxŭ, rü ñanagürü nüxŭ: —Pema rü tama peyaxögü ega tama nüxŭ pedauxiragu i taxŭ i cuèxruŭgü i Tupanaärü poramaã üxŭ —ñanagürü. ⁴⁹ Natürü ga guma ãëxgacü rü ñanagürü nüxŭ: —Pa Corix, ¡paxa chowe rüxŭ naxŭpa na nayuxŭ ya chaune! —ñanagürü. ⁵⁰ Rü Ngechuchu nanangãxŭ rü ñanagürü nüxŭ: —¡Nataegu i cupatawa! Erü cune rü marü naxcèx nitaane —ñanagürü. Rü guma yatü rü nayaxõ ga yema ore ga Ngechuchu namaã nüxŭ ixuxŭ. Rü napatacèx nataegu. ⁵¹ Rü yexguma napatawa nanguxchaŭgu ga guma ãëxgacü, rü norü duŭxŭgü napèxegu nayayi, rü ñanagürügü nüxŭ: —Cune rü marü naxcèx nitaane —ñanagürügü. ⁵² Rü yexguma rü norü duŭxŭgüna naca, rü ñanagürü nüxŭ: —¿Tacü rü oragu

inaxügüxü na naxcèx yataanexü? —ñanagürü. Rû yema norü duüxügü nanangãxü rû ñanagürügü: —İne tocuchiguwena nixĩ ga nüxü nangupetüxü ga na yaxaxünexü —ñanagürügü. ⁵³ Rû guma bucü nanatü rû nüxna nacuèxãchi ga yema oragu na yiixü ga Ngechuchu ga ñaxü nüxü:

“Cune rû marü naxcèx nitaane” ñaxü. Rû nüma ga guma âëxgacü rû guxüma ga napatacũãx rû Ngechuchuauxü nayaxögü. ⁵⁴ Rû yexguma Yudéaanewa ne naxüxgu ga Ngechuchu, rû yema nixĩ ga norü taxre ga cuèxruü ga taxü ga Tupanaärü poramaã duüxügüxü nawéxü ga Gariréaanewa.

5

Ngechuchu rû nanamexëë ga wüxi ga yatü ga idaawexü ga Betechawa yexmaxü

¹ Rû ñuxre ga ngunexügü ngupetüguwena rû nayexma ga wüxi ga peta ga Yudíugü aregüxü na yemaãcü Tupanaxü yacuèxüügüxücèx. Rû yemacèx ga Ngechuchu rû Yerucharéücèx nataegu. ² Rû guma ñãneärü poxeguxü rû nüxü nayexma ga wüxi ga ñãx ga Carneruarü Choxüchicagu äegaxü. Rû yema ñãxärü ngaicamana nayexma ga wüxi ga puchu ga Yudíugügawa Betechagu äegaxü. Rû guma puchuanacüwa nayexma ga wüximëëxpüx ga chopetüchica ga äxpataüetügüxü. ³ Rû yema chopetüchicagu nacagü ga muxüma ga duüxügü ga idaaweexü. Rû nümaxü rû nangexetügü, rû togü rû nachixeparagü, rû togü rû nanawãixächigü. Rû yema idaaweexü rû yéma nananguxëëgü ga guma puchu ga na naxĩãxãchichiüxücèx. ⁴ Yerü ñuxguacü rû guma puchugu İnarüxixü ga wüxi ga daxüçũãx ga Tupanaärü orearü ngeruü, rû nayaxĩãxchiücüüxëëxü. Rû guxema tüxira tügü yéma táexe nachüüwa ga guma puchu ga yexguma yaxĩãxchiücüügu, rû tümacèx nitaane woo ga ngëxürüümare ga daawe tüxü yexmaxë. ⁵ Rû yéma natanüwa nayexma ga wüxi ga yatü ga marü 38 ga taunecü idaawecü. ⁶ Rû yexguma Ngechuchu nüxü dëuxgu ga guma yatü ga yexma na nacaxü, rû nüxü nacuáchiga ga marü mucüma ga taunecü na yaðaawexü. Rû yemacèx nüxna naca rû ñanagürü nüxü: —¿Cunaxwèxexü i cuxcèx na yataanexü? —ñanagürü. ⁷ Rû Ngechuchuxü nangãxü ga guma idaawecü, rû ñanagürü: —Pa Corix, tataxuma ya texé ya choxü rüngüxëëxë na ngema choxü tataéxücèx i ngëxguma naxĩãxãchichiügu ya daa puchu. Rû guxüguma i ngëxguma ngema chaugü chatáchaügu, rû yoxni i togü rû marü nüxira nügü ngema natáegü —ñanagürü. ⁸ Rû Ngechuchu rû ñanagürü nüxü: —İnachi, rû nayaxu i curü caruü, rû íixü! —ñanagürü. ⁹⁻¹⁰ Rû yexgumatama naxcèx nitaane ga guma yatü. Rû nanayaxu ga norü caruü, rû

ínixũ. Natürü ga yema ngunexũ rü ngüxchigaarü ngunexũ nixĩ. Rü yemacèx ga yemacũãxgü ga Yudíugüarü ãëxgacügü rü ñanagürügü nüxũ ga guma yatü ga naxcèx itaanecü: — Ñoma nixĩ i ngüxchigaarü ngunexũ. Rü ngẽmacèx nachuxu nixĩ na cuyangexũ i curü caruũ erü yemaãcü tamaã nüxũ nixu ga Moĩché —ñanagürügü. ¹¹ Natürü ga guma yatü rü yema Yudíugüarü ãëxgacügüxũ nangãxũ, rü ñanagürü: —Yima choxũ rümexẽëcü rü ñanagürü choxũ:

“¡Nayaxu i curü caruũ rü íixũ!” ñanagürü. ¹² Rü yexguma ga yema ãëxgacügü rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Texé ngẽma ñatarügü cuxũ:

“¡Nayaxu i curü caruũ rü íixũ!” ñatarügü cuxũ? —ñanagürügü. ¹³ Natürü ga guma yatü rü tama nüxũ nacuèx ga texé naxcèx na yataanexẽëxũ, yerü namuxũchi ga duũxügü ga yéma, rü yexma nayarütaxu ga Ngechuchu. ¹⁴ Natürü yixcama ga Ngechuchu rü tupauca ga taxünegu nüxũ nayangau ga guma yatü, rü ñanagürü nüxũ: —¡Dücèx i ñuxma marü cuxcèx na yataanexũ, rü tãütáma wena chixexũ cuxü na tama quidaawexücèx namaã i wüxi i ñaawe i ngẽma marü cuxũ ngupetüxũãrü yexera íixũ! —ñanagürü. ¹⁵ Rü ínixũ ga guma yatü, rü Yudíugüarü ãëxgacügümaã nüxũ nayarüxu ga Ngechuchu na yíixũ ga guma namexẽëcü. ¹⁶ Rü yemacèx nixĩ ga yema ãëxgacügü ga Ngechuchucèx nadaugüxũ na yamëxgüãxücèx, yerü ngüxchigaarü ngunexügu napuracü. ¹⁷ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Chaunatü ya Tupana rü guxũ i ngunexügu napuracü rü mexũ naxü. Rü ngẽmacèx i choma rü ta naxrüũ chapuracü —ñanagürü. ¹⁸ Rü yemacèx ga yema Yudíugüarü ãëxgacügü rü yexeraãcü Ngechuchuxũ nimèxgüchaũ. Yerü tama naxrüũ nanaxaure ga ngüxchigaarü ngunexũ rü ñuxũchi nüxũ nixu ga Nanatüxüchi na yíixũ ga Tupana, rü yemaãcü nügü nixu ga Nanatü ga Tupanamaã na nawüxiguxũ.

Nüma ga Tupanatama nixĩ ga Nanena naxããxũ ga pora

¹⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ ga yema ãëxgacügü: —Aixcüma pemaã nüxũ chixu rü choma i Tupana Nane rü tama chorü poramaã chanaxü i tacü rü puracü i mexũ. Natürü ngẽma nüxũ chadauxũ i Chaunatü üxüxĩcatama nixĩ ichaxüxũ. Rü guxüma i ngẽma Chaunatü üxũ, rü choma ya Nane rü ta chanaxü. ²⁰ —Chaunatü ya Tupana rü choxũ nangechaũ, rü ngẽmacèx choxũ nüxũ nadauxẽë i guxüma i tacü i nüma naxüxũ. Rü ngẽma ñuxma choxũ nüxũ nadauxẽëxũãrü yexera tá choxũ nüxũ nadauxẽë i yixcüra. Rü ngëxguma i pema ega ngẽmaxũ pedaugügu, rü tá pebaixãchiãëgü namaã. ²¹ —Rü Chaunatü rü ínanadagüxẽë i yuexügü rü wena nanamaxẽxẽë. Rü

ngëxguma-rũũ ta i choma i Nane rü tüxna chanaxã i maxũ ya yixema chatümawèxéxe na tüxna chanaxãxũ. ²²⁻²³ —Rü tama Chaunatũ nixĩ ya duũxũgũxũ icagũcü i norũ maxũchiga. Natürũ choxũ nixĩ i namuxũ na chanaxũxũcèx i ngẽma, na choxũ yacuèxũgũxũcèx i duũxũgũ, ngẽma Chaunatũxũ na yacuèxũgũxũrũũ. Rü yixema tama choxũ icuèxũxũxè, rü tama nüxũ ticuèxũũ ta ya Chaunatũ ya choxũ nuã mucü. ²⁴ —Aixcũma pemaã nüxũ chixu rü yixema texé ya choxũ irũxĩnũxè i chorũ ore, rü nüxũ yaxõxè ya yima Chaunatũ ya núma choxũ mucü, rü tüxũ nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ. Rü Chaunatũ rü tãütãma tümamaã nanaxuegu na tapoxcuxũ erũ marũ nawa ítanguxuchi na tayuxũ, rü tüxũ nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ. ²⁵ —Rü aixcũma pemaã nüxũ chixu rü marũ nawa tá nangu i ngunexũ rü ñuxmatama nixĩ i chauga naxĩnüèxũ tá i ngẽma duũxũgũ i norũ pecadugu yuexũ rü iyarũtauxexũ. Rü texé ya chauga ñnüèxè rü tá tamaxè. ²⁶ —Nũma ya Chaunatũ rü nüxũ nangẽxma i pora na namaxèxèãxũcèx i duũxũgũ. Rü ngẽma pora rü choxna nanaxã ya Chaunatũ na choma rü ta duũxũgũxũ chamaxèxèxũcèx. ²⁷ —Rü Chaunatũ ya Tupana choxũ namu na duũxũgũna chaçaxũcèx naxcèx i norũ maxũchiga, erũ choma nixĩ i Nane i duũxũxũ chiĩxũ. ²⁸ —¡Tãxũ i pebaixãchiãègũxũ namaã i ñãã ore i pemaã nüxũ chixuxũ! Erũ tá ínangu i ngẽma ngunexũ i nagu guxũma i duũxũgũ i yuexũ rü tá na nüxũ naxĩnüèxũ i chauga. ²⁹ —Rü naxmaũgũwa tá ínachoxũ. Rü ngẽma meã maxèxũ, rü tá ínarũdagũ na nayauxgũãxũcèx i maxũ i taguma gúxũ. Natürũ ngẽma chixexũ ügũxũ, rü tá ínarũdagũ na napoxcuexũcèx.

Nawa nüxũ icuáxũ na Tupana yĩxũ ga Ngechuchuna naxãcü ga pora

³⁰ —Choma rü taxucürũwa tacü chaxũ chauechamatama ega tama choxũ naxũxèèãgu ya Chaunatũ. Rü Chaunatũ chomaã nüxũ ixuxũãcũma nixĩ i nüxna chaçaxũ i duũxũgũ i norũ maxũchiga. Rü ngëxguma nüxna chacaxgu rü aixcũma meãma chanangugũ i duũxũgũ. Erũ tama choxrũtama ngúchaũ nixĩ i ngẽma chaxũxũ, natürũ Chaunatũ ya nuã choxũ mucüarũ ngúchaũ nixĩ i ngẽma chaxũxũ. ³¹ —Rü ngëxguma chi chauchigaxũtama chixuxgu rü taxuwama name i ngẽma. ³² —Natürũ nangẽxma i to i chauchigaxũ ixuxũ. Rü nüxũ chacuèx rü aixcũma nixĩ i norũ ore i pemaã nüxũ yaxuxũ. ³³ Pema rü Cuáũ ya baiũxèèruũxũtawa penamugũ ga perũ duũxũgũ na nüxũ pecuáxũcèx ga ore ga aixcũma ixĩxũ ga chauchiga. Rü yema ore ga Cuáũ pexũ namaã ngãxũxũ rü aixcũma nixĩ. ³⁴ —Natürũ i choma rü tama chanaxwèxe i tacü rü yatũ chauétũwa nachogũ, erũ choma tátama chaugũna chadau. Natürũ pemaã nüxũ chixu i ngẽma Cuáũãrũ ore na choxũ peyaxõgũxũcèx

rü na penayauxgüxücèx i maxü i taguma gúxü. ³⁵ —CuáŨ rü wüxi ga omü ga iyauracüxü rü pexü baxixü-rüü nixi ga pexcèx. Rü pema rü paxaãchi namaã petaãëgü. ³⁶ —Natürü nangëxma i tacü i CuáŨrü orearü yexera chauétüwa íchogüxü. Rü ngëma nixi ga yema taxügü ga cuèxruügü ga Chaunatü choxü muxü na norü poramaã chanaxüxücèx. Rü yemawa pexü nüxü chadauxëë na aixcüma Chaunatü ya Tupana yiixü ga núma choxü mucü. ³⁷ —Rü ngëxgumarüü ta ya Chaunatü ga guma núma choxü mucü, rü marü chauétüwa ínachogü, woo taguma nüxü pexinüë ga naga rü taguma nüxü pedau. ³⁸ —Rü ngëma Chaunatüarü ore rü ta tama peãëwa nixücu, erü tama choxü peyaxögü woo Chaunatü núma choxü na muxü. ³⁹⁻⁴⁰ —Pema meãma nawa pengúe i Tupanaãrü ore i ümatüxü, erü nagu perüxínüë rü ngëmawa tá nüxü ipeyangau i perü maxü i taguma gúxü. Natürü woo ngëmatama Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü chauchiga meã na yadexaxü, natürü i pema rü tama choxü peyaxögüchaŨ na ngëmaãcü penayauxgüxücèx i ngëma maxü. ⁴¹⁻⁴² —Rü choma rü tama chanaxwèxe na choxü picuèxüügüxü erü meãma pexü chacuèx, rü nüxü chacuèx na tama aixcüma Tupanaxü pengechaügüxü. ⁴³ —Chaunatü ya Tupana nixi ga núma choxü mucü, natürü i pema rü tama choxü peyaxgüchaŨ. Natürü ngëxguma chi tomare i yatü nagagutama núma üxgu, rü ngëma chi nixi i taãëcüma peyaxgüxü. ⁴⁴ —¿Rü ñuxãcü chi choxü peyaxögü ega penaxwèxegu na pemücügütama pemaã taãëxü rü tama naxcèx pedaugügu na Tupanaxüchi pemaã taãëxü? ⁴⁵ —¡Tãxü i nagu perüxínüëxü na choma tá yiixü na pexü chixugüxü i Chaunatüxütawa! Erü Moíché ga guma perü maxücèx nüxü peyaxögücü tátama nixi ya yima pexü ixugücü i Chaunatüxütawa. ⁴⁶ —Rü ngëxguma chi peyaxögügu i ngëma ore ga Moíché ümatüxü, rü choxü rü chi ta peyaxögü. Yerü ga Moíché rü chauchigagu nixi ga naxümatüãxü ga norü poperawa. ⁴⁷ —Natürü ngëxguma tama peyaxögügu i ngëma Moíché ümatüxü i ore, ¿rü ñuxãcü tá peyaxögü i ngëma choma pemaã nüxü chixuxü? —ñanagürü ga Ngechuchu.

6

*Ngechuchu rü nanachibüexëë ga 5000 ga yatügü
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)*

¹ Rü yemawena ga Ngechuchu rü naxtaxa ga Gariréagu ãeganearütocutüwa tomaã naxü. Rü norü toéga ga guma naxtaxa rü Tibéria nixi. ² Rü muxüma ga duüxügü rü nawe narüxi. Yerü üpaacü rü marü nüxü nadaugü ga ñuxãcü Ngechuchu na naxüxü ga taxü ga mexügü ga Tupanaãrü poramaã üxü ga yexguma duüxügü ga idaaweegüxücèx

yataanexëëgüãgu. ³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga mëxpúnewa tomaã ínaxüãchi. Rü wüxigu tomaã yéma narüto. ⁴ Rü marü ningaica ga yema Yudiugüarü peta ga Üpetüchiga. ⁵ Rü yexguma Ngechuchu nüxü dawenügu rü nüxü nadau ga muxüma ga duüxügü ga nawe rüxixü. Rü yemacèx Piripina naca, rü ñanagürü: —¿Rü ngextá tá naxcèx tataxe i nawemü i ñaã duüxügü na nachibüexëëxüçèx? —ñanagürü. ⁶ Rü nümatama ga Ngechuchu rü marü nüxü nacuèx ga ñacü tá na naxüxü. Natürü yema ñanagürü Piripixü, yerü nüxü nacuáxchaü ga ñacümaã tá na nangãxüãxü. ⁷ Rü yexguma Ngechuchuxü nangãxü ga Piripi, rü ñanagürü: —Woo chi naxcèx itaxegügu i 200 i ñëru naguxü i pãü, rü tãü chima nüxü ningu ega woo wüxichigüna íraxü ixãchigügu —ñanagürü. ⁸⁻⁹ Rü yexguma ga Aüdré ga Ngechuchuarü ngüexü ga Pedru ga Chimáü naëneë, rü ñanagürü: —Nuã nangëxma i wüxi i buxü rü nüxü nangëxma i 5 i pãü i chebadanaxcèx rü taxre ta i choxni. ¿Natürü ñacüwa name i ngëma naxcèx i ñaã muxüchixü i duüxügü? —ñanagürü. ¹⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü toxü: —¡Ëcü, namaã nüxü pixu i duüxügü na ínatogüxüçèx! —ñanagürü. Rü yema nachicawa rü nametëxeane ga guma maxë. Rü gumatëxewa narütogü ga duüxügü. Rü maneca 5000 wa nangu ga yexguma yatügüxica ixugügu. ¹¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanade ga yema pãügü, rü Tupanana moxë naxã. Rü yemawena rü toxü nayanu na yema duüxügü ga yéma rütogüxüxü tayanuxüçèx. Rü yexgumarüü ta ga choxni rü nüxü toxü nayanuxëë, ñüxmata meãma nachibüe ga guxüma ga yema duüxügü. ¹² Rü yexguma marü meã nachibüegu ga guxüma, rü Ngechuchu toxü namu rü ñanagürü toxü: —¡Penade i ngëma naxchipëxegü i íyaxügüxü na tama inaxaiyëxüxüçèx! —ñanagürü. ¹³ Rü tanade ga yema naxchipëxegü ga yema 5 ga pãüwa íyaxüxü, rü 12 ga pexchi namaã tanaxüãcugü. ¹⁴ Rü yexguma yema duüxügü nüxü daugügu ga yema mexü ga taxü ga Tupanaarü poramaã naxüxü ga Ngechuchu, rü ñanagürügü: —Aixcümáxüchi daa nixü ya Tupanaarü ore-arü urüü ga guma ínanguxëëcü —ñanagürügü. ¹⁵ Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nicuèxãchi ga duüxügü rü na norü äëxgacüxü yangu-cuchixëëgüchaüãxü. Rü yemacèx nüxna nixügachi rü yéamaxüra naxü nawa ga guma mëxpüne na nüxücatama nayexmaxüçèx.

Dexáétügu nixü ga Ngechuchu
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Rü yexguma marü nachütagu, rü toma ga Ngechuchuarü ngüexügü rü wenaxärü naxtaacutüwa taxü. ¹⁷ Rü poraãcü

naxêâne. Rû tama ínangu ga Ngechuchu. Rû yemacèx wûxi ga ngue ga taxûnegu tichoŷ, rû itaxîachi ga na tocutüwa taxîxŷ ga Capernáũârü îânewa na tangugüxcèx. ¹⁸ Rû yexguma tixãũyane rû inaxügü ga na poraãcü yabuaxŷ. Rû yemagagu rû poraãcü nayuape. ¹⁹ Rû yexguma marü 5 ga kilómetru tixãũgu, rû Ngechuchuxŷ tadaugü ga na dexáchiüétügu yaxûxŷ. Rû toma ga norü ngúexügü rû poraãcü tamuŷê. ²⁰ Natürü núma ga Ngechuchu rû ñanagürü toxŷ: —Choma chixî. ¡Rû tãxŷ i pemuŷêxŷ! —ñanagürü. ²¹ Rû yexguma ga toma ga norü ngúexügü rû taêêácüma tanayauxgüchaŷ ga toweŷwa. Rû yexgumatama ítangugü ga yema ítaxîxŷwa.

Ngechuchucèx nadaugü ga duŷxügü

²² Rû moxŷãcü ga yema duŷxügü ga naxtaxaarü tocutügu rüchoxŷ, rû nüxŷ nicuèxãchitanü ga toma ga Ngechuchuarü ngúexügü ga marü nagu na taxîxŷ ga guma ngue ga taxüne ga nügümaã wüxicane. Rû nüxŷ nacuèxgü ta ga Ngechuchu rû tama towe na naxûxŷ. ²³ Rû yexguma yemagu inaxînüeyane, rû yoxocüne ínangugü ga náígu ga ngue ga itaxüne ga Tibériaarü îânewa ne íxüne. Rû norü ngaicamana nangugü ga yema nachica ga ngextá Ngechuchu ínachibüexêêxŷwa ga yema muxüma ga duŷxügü ga yexguma moxê inaxãxgu naxcèx ga yema pâũ. ²⁴ Rû yexguma yema duŷxügü nüxŷ daugügu ga guma nguewa na Ngechuchu rû toma ga na tatauxexüma rû yexma guma nguegügu nichoŷ na Ngechuchucèx yadaugüxŷ Capernáũârü îânegu.

Ngechuchu nixî i pâũ i maxŷ tüxna ãxŷ

²⁵ Rû yexguma guma naxtaxaarü tocutüwa nangugügu ga yema duŷxügü, rû Ngechuchuxŷ yexma nayangaugü. Rû nüxna nacagüe, rû ñanagürügü: —Pa Ngúexêêruŷx, ¿ñuxgu nixî i nuã cunguxŷ? —ñanagürügü. ²⁶ Rû Ngechuchu nanangãxŷ, rû ñanagürü nüxŷ: —Aixcüma pemaã nüxŷ chixu rû tama yema nüxŷ na picuèxãchitanüxcèx ga yema mexügü ga Tupanaarü poramaa chaxûxŷ nixî i chauxcèx pedaugüxŷ. Natürü chauxcèx pedaugü yerü meãma pechibüe nawa ga yema õna ga pexna chaxãxŷ. ²⁷ —¡Tãxŷ i naxcèx pepuracüexŷ i õna i paxama gúxŷ! Rû narümemaê nixî i naxcèx pepuracüe i ngema maxŷ i aixcüma ixîxŷ i taguma gúxŷ. Rû ngêma nixî i maxŷ i choma i Tupana Nane ya duŷxŷxŷ chixîcü tá pexna chaxãxŷ, erü Chaunatü ya Tupana rû marü nanangoxêê na aixcüma Nane chíxŷ —ñanagürü. ²⁸ Rû yexguma ga nümagü rû nüxna nacagü, rû ñanagürügü: —¿Tacü tá taxüe na tayanguxêêxŷcèx i ngêma Tupana toxŷ naxwèxexŷ? —ñanagürügü. ²⁹ Rû Ngechuchu nanangãxŷ rû ñanagürü nüxŷ: —Rû Tupana rû núma choxŷ namu. Rû ngêma nüma pexŷ

nanaxwèxexũ nixĩ na choxũ peyaxõgũxũ —ñanagürü. ³⁰ Rũ yexguma ga nũmagũ rũ nüxna nacagũ, rũ ñanagürügũ nüxũ: —¿Tacı rũ cuèxruũxũ tá toxũ cudauxẽẽ na cuxũ tayaxõgũxũcèx na aixcũma Cristu quiĩxũ? ¿Rũ tacũ i to i mexũ tá toxcèx cuxũxũ i ñũxmax? ³¹ Yerũ nuxcũmaũgũxũ ga tórũ oxigũ, rũ nanangõxgũ ga yema pãũ ga Tupana nüxna ãxũ ga chianexũwa ga ngextá taxúema íxãpataxũwa. Rũ Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa rũ ñanagürü:

“Tupana rũ daxũcũãx ga pãũmaã nanachibüexẽẽ ga duũxũgũ”,

ñanagürü i ngẽma orewa. ³² Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagürü nüxũ: —Aixcũma pemaã nüxũ chixu rũ tama nixĩ ga Moĩché yĩxũ ga nüxna naxãxũ ga yema pãũ ga daxũ- cũãx, natürü Chaunatũ ga Tupana nixĩ ga nüxna naxãcũ. Rũ nũma nixĩ i ñũxma i pexna naxããxũ i pãũ i aixcũma ixĩxũ i daxũwa ne ùxũ. ³³ —Erũ ngẽma pãũ i Tupana ixãxũ, rũ daxũguxũ i naãnewa ne naxũ rũ nanamaxẽxẽẽ i ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ —ñanagürü. ³⁴ Rũ nũmagũ rũ naxcèx ínacagũ, rũ ñanagürügũ nüxũ: —Pa Corix, jguxũguma toxna naxãẽcha i ngẽma pãũ! —ñanagürügũ. ³⁵ Rũ Ngechuchu ñanagürü nüxũ: —Choma nixĩ i ngẽma pãũ i maxẽxẽeruũ chiĩxũ. Rũ yixema texé ya chauxũtawa ùxẽ rũ tagutãma tataiya. Rũ texé ya choxũ yaxõxẽ rũ tagutãma tiřawa. ³⁶ —Natürü marũ pemaã nüxũ chixu rũ woo na choxũ pedaugũxũ rũ tama choxũ peyaxõgũ i pemax. ³⁷ —Rũ guxãma ya yixema duũxẽgũ ya Chaunatũ choxna tũxũ mugũxe rũ chorũ duũxũgũ tixĩgũ. Rũ texé ya choxũ yaxõgũxe rũ tãũtãma tũxũ chaxoox. ³⁸ —Yerũ tama choxrũtama ngũchaũ na chaxũxũcèx nixĩ ga daxũguxũ ga naãnewa ne chaxũxũ. Natürü núma chaxũ na chanaxũxũcèx i norũ ngũchaũ ya Chaunatũ ya núma choxũ mucũ. ³⁹ —Rũ ngẽma norũ ngũchaũ ya Chaunatũ ya Tupana ya núma choxũ mucũ nixĩ i na taxúexũma ichayarũtauxẽẽxũ ya yixema choxna tũxũ namugũxe. Erũ nũma ya Chaunatũ nanaxwãe na tũxũ yuwa ícharũdagũxẽẽxũ i naãneãrũ guxgu. ⁴⁰ —Choma nixĩ i Tupana Nane chiĩxũ. Rũ ngẽma norũ ngũchaũ ya Chaunatũ ya Tupana ya núma choxũ mucũ nixĩ na tũxũ nangẽxmaxũ i maxũ i taguma gũxũ ya guxãma ya texé ya choxũ daugũxe rũ choxũ yaxõgũxe. Erũ choma tá nixĩ i tũxũ ícharũdagũxẽẽxũ i naãneãrũ guxgu —ñanagürü. ⁴¹ Rũ yexguma yema orexũ naxĩnüẽgu ga yema Yudĩgũ, rũ inanaxũgũe ga Ngechuchuchiga na yadexagũxũ. Yerũ ñanagürü ga Ngechuchu: —Choma nixĩ i pãũ i daxũguxũ i naãnewa ne chaxũxũ —ñanagürü. ⁴² Rũ ñanagürügũ: —¿Taux õxna ñaã yĩxũ i Ngechuchu i Yúche nane? Rũ yixema rũ tũxũ tacuèx ya nanatũ rũ naẽ. ¿Rũ ñuxãcũ i nũma i “Daxũwa ne naxũxũ”,

ñaxũ? —ñanagürügü. ⁴³Rü Ngechuchu ñanagürü nüxũ: —¡Nüxũ perüxoe na choxũ na pixuechaxũ! ⁴⁴—Taxúema chauxütawa tangu ega tama choxna tüxũ namuxgu ya chaunatü ga guma núma choxũ mucü. Rü texé ya chauxütawa ngugüxe rü choma rü tá wena tüxũ chamaxêxê i naãneärü guxgu. ⁴⁵—Nuxcúmaũgüxũ ga Tupanaärü orearü uruũgüarü poperawa naxúmatü i ore i ñaxũ:

“Tupana tá guxãxũ nangüexê”,

ñaxũ. Rü ngêmacêx guxãma ya texé ya Chaunatüxũ ñnuxê rü naxütawa ngüxe, rü chauxütawa taxĩ. ⁴⁶—Taguma texé Chaunatü ya Tupanaxũ tadau. Rü chaxicatama nixĩ i nüxũ chadauxũ erü naxütawa ne chaxũ. ⁴⁷—Aixcúma pemaã nüxũ chixu rü texé ya choxũ yaxõxê rü tüxũ nangêxma i maxũ i taguma gúxũ. ⁴⁸—Choma nixĩ i pãu i maxêxêeruũ chiixũ. ⁴⁹—Rü perü oxigü ga nuxcúmaũgüxũ rü nanangõx ga yema pãu ga Tupana nüxna ãxũ ga yema nachica ga ngextá taxúema íxãpataxũwa. Natürü woo nanangõxgü ga yema pãu rü nayueamatama. ⁵⁰—Natürü ñaã pãu i pemaã nüxũ chixuxũ i daxüwa ne üxũ rü chomatama chixĩ. Rü guxãma ya texé ya choxũ yaxúxe ñoma pãu tangõxürüü rü tá tamaxêcha. ⁵¹—Chomatama nixĩ i pãu i maxêxêeruũ i daxüwa ne chaxüxũ. Rü texé ya ñoma chomaã taxãwemüxürüü choxũ yaxõxê rü guxügutáma tamaxêcha. Erü ngêma pãu i choma tüxna chaxãxũ rü chaxunetama nixĩ. Rü ichanaxã i chaxune na namaxêxúcêx i ñoma i naãneçüãx i duüxügu —ñanagürü ga Ngechuchu. ⁵²Rü yexguma ga yema Yudügü rü poragaãcü nügüna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Ñuxãcü tá i ñaã yatü i naxũne tátama tüxũ nangõxêxêxũ? —ñanagürügü. ⁵³Rü Ngechuchu ñanagürü nüxũ: —Rü choma i Tupana nane na duüxüxũ chiixũ rü aixcúma pemaã nüxũ chixu rü ngêxguma pema rü tama chaxunemaã pexãwemügügu rü tama nawa pexaxegügu ya chaugü, rü tãütáma pexũ nangêxma i maxũ i taguma gúxũ. ⁵⁴—Texé ya chaxunemaã awemüxê rü chaugüwa axexe rü tüxũ nangêxma i maxũ i taguma gúxũ. Erü choma rü tá tüxũ chamaxêê ega naãneärü guxgu. ⁵⁵—Erü chaxune rü õnaxüchi nixĩ rü chaugü rü axexüxüchi nixĩ. ⁵⁶—Texé ya chaxunemaã awemüxê rü chaugüwa axexe rü chowa tayaxüx rü choma i tümawa. ⁵⁷—Chaunatü ga núma choxũ mucü rü namaxũ. Rü nüma choxna nanaxã i maxũ. Rü ngêxgumarüü ta i choma rü tá tüxna chanaxã i maxũ ya yixema choxũ yaxúxe rü choxũ yaxõxê. ⁵⁸—Marü pemaã nüxũ chixu na choma rü pãu i daxüwa ne üxũ chiixũ. Natürü choma rü tama yema pãu ga nuxcúmaũgüxũ ga perü oxigü ngõxgüxũ ga pãürüü chixĩ. Yerü woo ga yema pãu na nangõxgüxũ ga perü oxigü rü nayueamatama. Natürü texé ya choxũ yaxúxe, ñoma pãu tangõxürüü, rü choxũ yaxõxê rü guxügutáma

tamaxŮ —ñanagürü. ⁵⁹ RŮ Ngechuchu rŮ duŮxŮgŮmaã nüxŮ nixu ga yema ore ga yexguma nangŮxŮëëãgu ga YudiugŮarŮ ngutaquëxepataŮwa ga ñãne ga CapernãŮwa.

NgechucharŮ orewa nangëxma i maxŮ i taguma gŮxŮ

⁶⁰ RŮ yexguma nüxŮ naxŮnŮëgu ga yema ngŮxŮëëtae, rŮ muxŮma ga yema duŮxŮgŮu ga nawe rŮxŮxŮ rŮ ñanagürügŮu: —RŮ ngëma tamaã nüxŮ yaxuxŮ, rŮ naguxchaxŮuchi na nüxŮ icuãxŮ na ñuxŮ ñaxŮ. ¿ÑuxãcŮ texé tüxŮ natauxcha na naga taxŮnŮxŮ? —ñanagürügŮ. ⁶¹ NatürŮ ga Ngechuchu rŮ nüxŮ nacuëxama ga yemaãcŮ nügŮmaã na íyadexagŮxŮ naxcëx ga yema ngŮxŮëëtae, rŮ yemacëx nüxna naca, rŮ ñanagürü: —¿Éxna peãëwa nangux i ngëma ore? ⁶² —RŮ ngëxguma peãëwa nanguxgu i ngëma ore i pemaã nüxŮ chixuxŮ, rŮ ¿tacŮgu chi perŮxŮnŮëxŮ ega choxŮ pedèuxgu na wenaxãrŮ daxŮ na chaxŮxŮ, ga noxri ne chaxŮxŮwa na chaxŮxŮ i choma i Tupana Nane na duŮxŮxŮ chiŮxŮ? ⁶³ —Tupanaãe i ÜünexŮ nixŮ i inaxãxŮ i maxŮ i taguma gŮxŮ. RŮ tama pexene nixŮ i pexŮ maxëxëxŮ. RŮ ngëma ore i pemaã nüxŮ chixuxŮ rŮ peãëcëx nixŮ, rŮ nawa nangëxma i maxŮ i taguma gŮxŮ. ⁶⁴ —NatürŮ tangëxma i petanŮwa ya ñuxre ya tama yaxögŮxe —ñanagürü. RŮ yema ñanagürü ga Ngechuchu yerŮ noxriarŮ ügŮgumama marŮ nüxŮ nacuëx ga texé tá nüxŮ na yaxögŮxŮ, rŮ texé tá cúãcŮ ínaxuaxŮxŮ. ⁶⁵ RŮ ñanagürü ta: —RŮ ngëmacëx marŮ pemaã nüxŮ chixu rŮ taxuacŮma texé chauxŮtawa tangu ega tama ChaunatŮ chauxŮtawa tüxŮ gaxgu —ñanagürü. ⁶⁶ RŮ yexguma inanaxügŮe ga nüxna na yaxígŮxŮ ga muxŮma ga yema duŮxŮgŮu ga noxri nawe rŮxŮchirëxŮ. RŮ marŮ tama nawe ínaxŮxŮ. ⁶⁷ RŮ yexguma ga Ngechuchu rŮ norŮ 12 ga ngŮexŮgŮna naca, rŮ ñanagürü nüxŮ: —¿Éxna pema rŮ ta choxna pixígachitanŮchaŮ? —ñanagürü. ⁶⁸ NatürŮ Chimãu ga Pedru rŮ nanangãxŮ, rŮ ñanagürü: —Pa Corix, ¿TexëxŮtawa chi taxŮxŮ ega cuxna tixígachitanŮgu? ErŮ cuma rŮ cuxŮ nangëxma i ore i nawa nangëxmaxŮ i maxŮ i taguma gŮxŮ. ⁶⁹ —Toma rŮ marŮ cuxŮ tayaxögŮ, rŮ nüxŮ tacuëx na cuma quiŮxŮ ya Cristu ya ÜünecŮ ya Tupana Nane —ñanagürü. ⁷⁰ RŮ Ngechuchu toxŮ nangãxŮ, rŮ ñanagürü: —¿Taux ëxna choma yiŮxŮ ga pexŮ chidexechixŮ ga pema ga 12? NatürŮ nangëxma i wŮxi i petanŮwa i ChatanáãrŮ duŮxŮ ixŮxŮ —ñanagürü. ⁷¹ RŮ Yuda ga IcariŮte ga Chimãu nanechiga nixŮ ga yadexaxŮ ga Ngechuchu. YerŮ Yuda tá nixŮ ga cúãcŮ ínaxuaxŮxŮ rŮ woo ga nüma rŮ wŮxi ga totanŮxŮchirëx na yiŮxŮ.

7

NgechuchueneëgŮ rŮ tama nüxŮ nayaxögŮ

1 Rŭ yemawena ga Ngechuchu rŭ Gariréaanewa yexmagŭne ga ĩānegŭgu nixŭāgŭchigŭ. Rŭ tama Yudéaanewa nayexmachauŭ yerŭ yémacŭĭāx ga Yudíugŭarŭ āēxgacŭgŭ rŭ naxcèx nadaugŭ ga na yamēxgŭchaŭāxŭcèx. ² Natŭrŭ marŭ ningaica ga yema Yudíugŭarŭ peta ga nagu norŭ dŭxenŭgŭ yaxŭgŭxŭ na yemawa nŭxna nacuèxāchiexŭcèx ga ñuxācŭ nuxcŭmaŭgŭxŭ ga norŭ oxigŭ na naxŭgŭxŭ ga norŭ dŭxenŭgŭ ga naĭxātŭnaxcèx ga yexguma Moĭchéwe naxĭxgu ga ngextá taxúema íxāpataxŭwa. Rŭ yemacèx nixĭ ga Dŭxenŭgŭarŭ Petagu naxāegaxŭ. ³ Rŭ naēneēgŭ ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭgŭ nŭxŭ: —Tama name i nuxā Gariréaarŭ naānegu curŭxāŭx. Rŭ name nixĭ i petacèx Yudéawa cuxŭ, na ngēma duŭxŭgŭ i cuwe rŭxĭxŭ i ngēma ngēxmagŭxŭ nŭxŭ daugŭxŭcèx i ngēma cuèxrŭŭgŭ i mexŭgŭ i Tupanaārŭ poramaā cuxŭxŭ. ⁴ —Erŭ ngēxguma chi wŭxi ya yatŭ rŭ duŭxŭgŭxŭ nŭgŭ nacuèxēēchaŭgu rŭ tama cúācŭ nanaxŭ i tacŭ i naxŭxŭ. Rŭ ñuxma na cunaxŭxŭ i muxŭma i mexŭgŭ i Tupanaārŭ poramaā cuxŭxŭ, rŭ name nixĭ i guxŭ i duŭxŭgŭpēxewa cunaxŭ —ñanagŭrŭgŭ. ⁵ Rŭ yema ñanagŭrŭgŭ ga naēneēgŭ yerŭ woo ga nŭmagŭ rŭ ta tama nŭxŭ nayaxōgŭ. ⁶ Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ nanangāxŭ, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Tauta nawa nangu i ngunexŭ na petawa chaxŭxŭ. Natŭrŭ pexcèx rŭ ngēxŭrŭŭxŭmare i ngunexŭ nixĭ i mexŭ na petawa nagu pexĭxŭ. ⁷ —Ngēma duŭxŭgŭ i ñoma i naānecŭĭāx rŭ tama pexchi naxaie. Natŭrŭ chauxchi naxaie erŭ chanangoxēē i ngēma naxŭgŭxŭ rŭ na nachixexŭ. ⁸ —Name nixĭ i petawa pexĭ i pemax. Choma rŭ tauta ngēma chaxŭ erŭ tauta nawa nangu i ngunexŭ i nagu ngēma chaxŭxŭ —ñanagŭrŭ ga Ngechuchu. ⁹ Rŭ yexguma yema ñaxguwena, rŭ Gariréaanegu narŭxāŭx.

Ngechuchu rŭ Dŭxenŭgŭarŭ Petawa naxŭ

¹⁰ Natŭrŭ nawena ga naēneēgŭ ga petawa na naxĭxŭ, rŭ Ngechuchu rŭ ta yéma naxŭ. Natŭrŭ cúācŭ yéma naxŭ, rŭ tama poraācŭ duŭxŭgŭxŭ nŭgŭ nadauxēē. ¹¹ Rŭ yema Yudíugŭarŭ āēxgacŭgŭ rŭ naxcèx nadaugŭ ga yema petawa, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¿Ngextá nangēxma i ngēma yatŭ? —ñanagŭrŭgŭ. ¹² Rŭ nŭgŭtanŭwa ga yema duŭxŭgŭ ga yéma yexmagŭxŭ, rŭ poraācŭ Ngechuchuchiga ínidexagŭ. Rŭ ñuxre ga yema duŭxŭgŭ rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Yima rŭ wŭxi ya yatŭ ya mecŭ nixĭ —ñanagŭrŭgŭ. Natŭrŭ ga togŭ rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Ngēma yatŭ rŭ tama name erŭ duŭxŭgŭxŭ nawomŭxēē —ñanagŭrŭgŭ. ¹³ Natŭrŭ taxuŭma ga duŭxŭgŭ rŭ mea togŭpēxewa Ngechuchuxŭ nicuèxŭŭgŭchaŭ, yerŭ yema Yudíugŭarŭ āēxgacŭgŭxŭ namuŭē. ¹⁴ Rŭ yexguma marŭ yema petaarŭ ngāxŭwa nanguxgu, rŭ nixŭcu ga Ngechuchu nawa

ga tupauca ga taxüne. Rū inanaxüğü ga na nanguxēētaexü.
¹⁵ Rū yema Yudüğüarü âëxgacüğü, rü nabaixächiâëğü namaã
 ga yema ore ga Ngechuchu nüxü ixuxü. Rū ñanagürüğü: —
 ¿Ñuxäcü i ngēmaäcü poraäcü nüxü nacuáxü, rü taguma texé
 nanguxēē? —ñanagürüğü. ¹⁶ Rū Ngechuchu nanangāxü rü
 ñanagürü nüxü: —Ñaa chorü nguxēētae rü tama choxrü nixi,
 erü Chaunatü ya núma choxü mucüarü nixi. ¹⁷ —Ngëxguma
 texé naxüxchaügu i Tupanaärü ngüchaü rü yixema tá nüxü
 tacuèx ngoxi aixcüma Tupanaxütawa chanayaxu i ngēma
 chorü nguxēētae rü éxna chaugüxütawatama chayaxuxü yixi
 i ngēma. ¹⁸ —Yixema texé ya mexü i tümachigaxütama ix-
 uxe rü ngēmaäcü tanaxü erü tanaxwèxe i duüxüğü na tüxü
 icuèxüüğüxü. Natürü texé nüxü tixu i ore i mexü nachiga i
 ngēma tüxü muxü, rü aixcüma nixi i tümaärü ore. Rū tama
 dora nixi i ngēma nüxü tixuxü. ¹⁹ —¿Tama éxna aixcüma
 yixü ga Moiché pexna naxāxü ga Tupanaärü mugü? Natürü
 taxüema i pema naga pexinüē i ngēma mugü. ¿Rü ñuxma
 rü tüxcüü nixi i choxü pimèxgüchaüxü? —ñanagürü. ²⁰ Rū
 yema duüxüğü nanangāxüğü, rü ñanagürüğü: —Cuma rü
 ngoxo cuwa nangëxmamare. ¿Éxna texé cuxü timèxgüchaü?
 —ñanagürüğü. ²¹ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü:
 —Choma rü ngüxchigaarü ngunexügu chanamexēē ga wüxi
 ga yatü. Rū guxāma i pema rü penuāëğü naxcèx ga yema
 wüxitama ga mexü ga ngüxchigaarü ngunexügu chaxüxü.
²² —Natürü pema rü ta ngüxchigaarü ngunexügu pepuracüe
 na nagu pexixücèx ga Moichéarü mugü. Rū Moiché pemaã
 nüxü nixu na tüxü ípewiechëxmüpëxechiraüxü ya guxāma ya
 yatüxe ya buxe. Natürü tama Moiché nixi ga inaxügücü
 ga yema, yerü nuxcümaüğüxü ga perü oxigüwa nixi ga ne
 naxüxü. Rū ñuxma i pema rü yema mugagu rü tüxü
 ípewiechëxmüpëxechiraü ya guxāma ya buxe ya yatüxe woo
 ngüxchigaarü ngunexü yixügu. ²³ —Rü ngēmaäcü i pema rü
 ngüxchigaarü ngunexügu buxexü ípewiechëxmüpëxechiraü
 erü naga pexinüēchaü i Moichéarü mugü. ¿Rü ñuxma rü
 tüxcüü yixü i chomaã penuèxü naxcèx na ngüxchigaarü
 ngunexügu chanamexēèxü ga wüxi ga yatü ga idaawecü?
²⁴ —Rü ngēmacèx tama name i ngürümare penangugü i ngēma
 chaxüxü. Rū penaxwèxe i meã nagu perüxñinüëxira, na
 aixcüma meã penangugüxücèx —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü Tupana Nane nixi

²⁵ Rū ñuxre ga yema duüxüğü ga Yerucharéügu ächiüğüxü
 rü nügüna nacagüe, rü ñanagürüğü: —¿Taux éxna daa
 yixü ya yima yatü ya äëxgacüğü naxcèx daugücü na
 yamèxgüchaüäxücèx? ²⁶ —¡Dücèx! Gua nixi rü yéa guxü i

duũxũgũpẽxewa nidexa rü taxúema ñuxũ ñatarũgũ nüxũ. ¿Taux êxna i tórü âẽxgacũgũ i marü nüxũ yaxõgũãxũ na aixcũma Cristu na yĩxũ i nümax? ²⁷—Natürü i yixema rü nüxũ tacuèxgũ na ngextá ne naxũxũ i nümax. Natürü ngẽxguma aixcũma Cristu núma ũxgu rü taxúetáma nüxũ tacuèx na ngextá na ne naxũxũ —ñanagürũgũ. ²⁸ Rü núma ga Ngechuchu rü tupauca ga taxũnewa ínanangúexẽẽ ga duũxũgũ. Rü yexguma nüxũ naxĩnũgu ga yema ore ga Yudíugũ nüxũ ixugũexũ ga nachiga, rü tagaãcü ñanagürü: —Pema rü marü choxũ pecuèx rü nüxũ pecuèx na ngextá na ne chaxũxũ. Natürü tama chaugagu nixĩ i núma chaxũxũ. Choma núma chaxũ yerü núma choxũ namu ga Tupana ya naxwèxecü na nüxũ yaxõgũxũ natürü i pema rü tama nüxũ pecuácü. ²⁹ —Choma rü nüxũ chacuèx yerü naxütawa ne chaxũ, rü núma nixĩ i núma choxũ namuxũ —ñanagürü. ³⁰ Rü yexguma ga yema âẽxgacũgũ rü Ngechuchuxũ niyauxgũchaũ. Natürü taxuũma nayayauxgũ, yerü tauta nawa nangu ga ngunexũ ga na yayauxgũãxũ rü na yamèxgũãxũcèx. ³¹ Natürü muxũma ga duũxũgũ rü nüxũ nayaxõgũ. Rü ñanagürũgũ: —¿Ngẽxguma ínanguxgu ya Cristu rü tacü rü cuèxruũ i taxũ tá naxü ya daa yatü tama üxũ i ñuxmax? —ñanagürũgũ.

Parichéugũ rü Ngechuchuxũ niyauxgũchaũ

³² Rü yema Parichéugũ rü duũxũgũxũ naxĩnũẽ ga yemaãcü Ngechuchuchiga na yadexagũxũ. Rü yemacèx ga nümagũ rü paigüarü âẽxgacũgũ rü yéma nanamugũ ga tupauca ga taxũneärü purichíagũ na Ngechuchuxũ yanayauxgũxũcèx. ³³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Paxaãchi tátama nixĩ i petanüwa changẽxmaxũ, rü ñuxũchi tá chataegu naxütawa ya yima núma choxũ mucü. ³⁴ —Pema rü tá chauxcèx pedaugũ, natürü tãütáma choxũ ipeyangaugũ. Erü ngẽma ngextá tá íchangẽxmaxũwa rü taxuacü ngẽma pengugũ. ³⁵ Rü yexguma ga yema Yudíugüarü âẽxgacũgũ rü nügüna nacagüe, rü ñanagürũgũ: —¿Ngextá tá naxü ega taxuacütáma nüxũ iyarüngaugũgu? ¿Éxna ngẽma Yudíugũ i to i nachiũñanewa ngẽxmagũxũtanüwa tá naxü rü êxna ngẽma tama Yudíugũ ixĩgũxũtanüwa tá naxü na yangúexẽẽãxũcèx? ³⁶ —¿Rü tacüchiga nixĩ i ngẽma na ngẽma ñaxũ:

“Tá chauxcèx pedaugũ natürü tãütáma choxũ ipeyangaugũ, erü taxuacütáma ngẽma pexĩ i ngẽma tá íchangẽxmaxũwa”, ñaxũ? —ñanagürũgũ.

Dexá i maxẽẽruũchiga nidexa ga Ngechuchu

³⁷ Rü yema nawa iyacuáxũ ga petaarü ngunexũ nixĩ ga guxũ ga togũ ga ngunexũärü yexera rümemaèxũ naxcèx ga Yudíugũ. Rü yema ngunexũgu nixĩ ga inachixũ ga Ngechuchu

rü tagaãcü ñaxũ: —Rü ngẽxguma texé itawaxgu rü jnuã chauxõtawata taxũ rü tayaxaxe! ³⁸ —Rü “texé ya choxũ yaxõxẽ rü tümaãrü maxũnewa tá nibaibe i taxũ i dexá i maxẽẽruũ” ngẽma Tupanaãrü ore i ümatüxũ nüxũ ixuxürüũ —ñanagürü. ³⁹ Rü yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu rü Tupanaãe i Üünexũchiga nixĩ ga yadexaxũ. Rü nüxũ nixu ga guxũma ga yema nüxũ yaxõgüxũ rü tá na nayauxgüãxũ i Naãe i Üünexũ. Natürü tama yexgumatama nanayauxgü, yerü tauta wenaxãrü daxũgüxũ ga naãnecèx nataegu ga Ngechuchu na guxũãrü ãëxgacü na yĩxücèx.

Ngechuchugagu nügü nitoye ga duũxügü

⁴⁰ Rü nümaxũ ga yema duũxügü rü yexguma nüxũ naxĩnüëgu ga yema Ngechuchu nüxũ ixuxũ, rü ñanagürügü: —Aixcüma ñaã yatü nixĩ i ngẽma Tupanaãrü orearü uruũ i ínguxchaũxũ —ñanagürügü. ⁴¹ Rü togü rü ñanagürügü: —Daa nixĩ ya Cristu —ñanagürügü. Natürü togü rü ñanagürügü: —Tama nixĩ, erü taxucürüwa Gariréaanecũãx nixĩ ya Cristu. ⁴² —Erü Tupanaãrü ore i ümatüxũwa rü ñanagürü:

“Cristu rü tá Dabítaa nixĩ, rü tá nangox i ñãne i Beréüwa ga ngextá Dabí íbuxũwa”,

ñanagürügü. ⁴³ Rü yemaãcü Ngechuchugagu nügü nitoye ga duũxügü. ⁴⁴ Rü ñuxre ga yema duũxügü rü Ngechuchuxũ niyauxgüchaũ, natürü taxuũma nayayauxgü.

Yudlugüarü ãëxgacügü rü tama Ngechuchuxũ niyaxõgüchaũ

⁴⁵ Rü yema tupauca ga taxũneãrü purichíagü, rü Parichéugücèx rü paigüarü ãëxgacügücèx nawoegu. Rü yema ãëxgacügü rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tüxcüũ tama nuã penaga? —ñanagürügü. ⁴⁶ Rü yema purichíagü rü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Taguma texé tidexa i ñaã yatü idexaxürüũ —ñanagürügü. ⁴⁷ Rü yexguma ga Parichéugü rü ñanagürügü nüxũ: —¿Éxna pexũ rü ta marü nawomüxẽe i nümax? ⁴⁸ —Dücèx, rü taxúema i tomax i Parichéugü rü taxuũma i tórü ãëxgacügü rü nüxũ nayaxõgü i ngẽma Ngechuchu. ⁴⁹ —Natürü ñaã duũxügü i tama Tupanaãrü mugüxũ cuèxgüxũ rü marü nachixexügügü —ñanagürügü. ⁵⁰ Natürü Nicodému ga Parichéu ixĩcü ga wüxicana Ngechuchuxũtagu naxũãnecü, rü ñanagürü nüxũ: ⁵¹ —Ngẽma tórü mugü i ümatüxũwa rü ñanagürü:

“Taxuacüma wüxi i yatüxũ tapoxcu ega tama nüxũ ixĩnüëxĩragu i norü dexa na nüxũ icuáxücèx na tacü na naxüxũ”, ñanagürü. ⁵² Rü yexguma ga natanüxügü rü nanangãxügü, rü ñanagürügü nüxũ: —¿Éxna cuma rü ta Gariréaanecũãx quixĩ? ¡Nawa nangux i Tupanaãrü ore i

ümatüxŭ rü ngema tá nüxŭ cudau rü taxuŭtáma i Tupanaärü orearü uruŭ rü Gariréaanecŭãx nixŭ! —ñanagürügü. ⁵³ Rü yexguma ga wüxichigü rü nachüŭwa naxŭ.

8

Nge ga ätecü ga naŭ ga yatümaã ngẽãexcü

¹ Rü Ngechuchu rü Oribunecügu äegane ga mëxpünewa naxŭ.
² Rü moxŭãcü ga yexguma yangunegu, rü wenaxärü tu-pauca ga taxŭnecèx nataegu. Rü ga duŭxŭgü rü naxcèx naxŭ. Rü nüma ga Ngechuchu rü ínarüto, rü inanaxügü ga na nangúexẽãxŭ ga duŭxŭgü. ³ Rü yema ngúexẽëruŭgü ga Moíchéarü mugüwa ngxẽëtaegüxŭ rü Parichéugü, rü Ngechuchuxütawa ngŭxŭ nagagü ga wüxi ga nge ga ätecü ga ngŭxŭ nadaugücü ga naŭ ga yatümaã na inapexŭ. Rü guxŭma ga yema duŭxŭgü ga yema yexmagüxŭpèxegu ngŭxŭ nay-achixẽëgü. ⁴ Rü ñanagürügü Ngechuchuxŭ: —Pa Ngúexẽëruŭx, ñaã nge i ätecü rü ngŭxŭ itayangau na naŭ ya yatümaã na inapexŭ. ⁵ Moíchéarü mugüwa tamaã nüxŭ nixu na nutamaã ngŭxŭ ímuxŭchiãcüma ngŭxŭ imáxŭ i wüxi i nge i ngẽmaãcü maxŭcü. ¿Ñuxŭ ñacuxŭ i cuma i ñuxmax? —ñanagürügü.
⁶ Rü yema ñanagürügü ga nümagü, yerü Ngechuchuxŭ gux-chaxŭgu nanguxẽëgüchaŭ na nüxŭ nayexmaxŭcèx ga tacücèx na ínaxuaxŭgüãxŭ. Natürü ga Ngechuchu rü inayarümaxãchi rü inanaxügü ga naxmèxmaã waixŭmüwa na naxümatüãxŭ.
⁷ Natürü nüxŭ nacèxŭgüama, rü yemacèx düxwa wenaxärü nadaunagü ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxŭ: —Ngexerúxe i petanüwa ya ngearü pecaduãxẽ rü tuxira nuta ngŭxŭ tanaña —ñanagürü. ⁸ Rü wenaxärü inayarümaxãchi ga Ngechuchu rü naxmèxmaã nanaxümatü ga waixŭmüwa. ⁹ Natürü yexguma nüxŭ naxŭnügü ga yema ore ga Parichéugü rü inanaxügü ga nügü na yawüxŭxŭ ga nügüwe na ínachoxŭxŭ. Rü yaguãxgü ga Parichéugüwa inaxügü ga na ínachoxŭxŭ rü düxwa guxŭma ínachoxŭ. Rü yexguma marü guxŭma ga Parichéugü íchoŭxgu, rü Ngechuchu rü yema ngecücicatama yema duŭxŭgüpèxewa nayaxügü. ¹⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü wena nadaunagü. Rü ngŭxna naca rü ñanagürü ngŭxŭ: —Pa Ngecüc, ¿Ngèxŭgü nixŭ i ngẽma cuxŭ ixugüexŭ? ¿Rü taxuŭma cuxŭ imáxchaŭ? —ñanagürü. ¹¹ Rü ngŭma rü ngŭgürügü nüxŭ: —Taxuŭma Pa Corix —ngŭgürügü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngŭxŭ: —Choma rü ta tama cuxŭ chapoxcu. Ñuxma rü marü name rü íquixŭ rü tama wena pecadu cuxŭ —ñanagürü.

Ngechuchu rü ñoma i naãneärü ngóonex- èëruŭ nixŭ

¹² Rü wenaxärü duŭxŭgümaã nidexa ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxŭ: —Choma nixŭ i ñoma i naãnecŭãxärü

ngóonexẽeruũ. Rũ yixema chowe ruxũxẽ rũ chorũ ngóonexũwa tangẽxma rũ tũxna chanaxã i maxũ. Rũ tá nũxna ítanguxuchi i tũmaãrũ chixexũ —ñanagürũ. ¹³ Rũ yexguma ga Parichéugũ rũ ñanagürügũ nũxũ: —Cuma rũ cugũchigaxũtama quixu. Rũ ngẽma cuchiga i nũxũ quixuxũ rũ taxuwama name —ñanagürügũ. ¹⁴ Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagürũ nũxũ: —Rũ ngẽma ore i chauchiga nũxũ chixuxũ rũ aixcũma nixĩ woo chomatama yixĩgu i namaã chaugüetũwa chidexaxũ. Erũ choma rũ nũxũ chacuèx i ngextá ne chaxũxũ, rũ ngextá tá chaxũxũ. Natürũ pema rũ tama nũxũ pecuèx na ngextá ne chaxũxũ rũ tama nũxũ pecuèx na ngextá tá chaxũxũ. ¹⁵ Pema rũ choxũ pengugũ i ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ nagu rũxĩnũxũãcũmamare. Natürũ i choma rũ taxũxũma changugũ. ¹⁶ Natürũ ngẽxguma chi texéxũ changugũgu rũ aixcũma meãma tũxũ changugũ. Erũ tama chaxicatama tũxũ changugũ, natürũ yima Chaunatũ ga núma choxũ mucũmaã nixĩ i wũxigu tũxũ tangugũxũ. ¹⁷ Rũ ngẽma mugũ ga Moiché umatũxũ i nagu pexĩxũ, rũ ñanagürũ:

“Ngẽxguma taxre i duũxũgũ rũ wũxitama i orexũ yaxugũgu, rũ ngẽmawa ãẽxgacũ nũxũ nacuèx na aixcũma yĩxũ i ngẽma nũxũ yaxugũxũ”, ñanagürũ. ¹⁸ Rũ dücax, choma nixĩ i wũxi i chauchigaxũ chixuxũ rũ Chaunatũ ga núma choxũ mucũ nixĩ ya naĩ. ¿Rũ tũxcũũ tama choxũ peyaxõgũchaũ i ñuxmax? —ñanagürũ. ¹⁹ Rũ yexguma ga nũmagũ rũ nũxna nacagũe rũ ñanagürügũ: —¿Ngexcũ ya yima Cunatũ? —ñanagürügũ. Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagürũ: —Choxũ rũ tama pecuèx rũ Chaunatũxũ rũ ta tama pecuèx. Rũ ngẽxguma chi choxũ pecuèxgũgu rũ Chaunatũxũ rũ chi ta pecuèxgũ —ñanagürũ. ²⁰ Rũ yema orexũ nixu ga Ngechuchu ga yexguma nanguxẽẽtaegu ga tupauca ga taxũnewa naxũtawa ga yema nachica ga ngextá duũxũgũ tupaucana diẽru ngĩxũ ixãgũxũwa. Natürũ taxũma Ngechuchuxũ niyauxgũ, yerũ tauta nawa nangu ga yema ngunexũ ga nagu yayauxgũãxũ.

Ngechuchu rũ Parichéugũmaã nũxũ nixu rũ ngextá nũma ínaxũxũwa rũ taxucürũwa ngẽma naxĩ

²¹ Rũ Ngechuchu rũ wenaxãrũ namaã nũxũ nixu, rũ ñanagürũ: —Choma rũ tá pexna chixũ i núma, rũ pema rũ tá chauxcèx pedaugũ, natürũ tá perũ pecadugu peyue. Rũ ngextá íchaxũxũwa rũ taxucürũwama ngẽma pexĩ —ñanagürũ. ²² Rũ yexguma ga yema Yudíugũ rũ ñanagürügũ: —¿Èxna nũgũ tátama nimèx rũ ngẽmacèx tamaã nũxũ yaxuxũ na taxucürũwama ngẽma ixĩxũ i ngẽma ínaxũxũwa? —ñanagürügũ. ²³ Rũ Ngechuchu ñanagürũ nũxũ: —Pema rũ ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ pixĩgũ, natürũ i choma rũ daxũguxũ i naãnewa

ne chaxũ. Pema rü ñoma i naãneãrũ duũxũgũ pixĩgũ natürũ i choma rü tama ñoma i naãnecũãx chixĩ. ²⁴ –Rü ngẽmacẽx pemaã nüxũ chixu rü tá perũ pecadugu peyue. Erũ ngẽxguma tama choxũ peyaxõgũgu na choma chiĩxũ ya Cristu, rü perũ pecadugu tá peyue –ñanagürũ. ²⁵ Rü yexguma nüxna nacagũe, rü ñanagürũgũ: –¿Natürũ texé quixĩ i cumax? –ñanagürũgũ. Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürũ: –Marũ noxritama pemaã nüxũ chixu na texé chiĩxũ. ²⁶ –Rü choma rü choxũ nangẽxma i muxũma i tacũ i chomatama pexũ changũexẽẽchaũxũ rü tacũcẽx pexna na chaçaxũ, natürũ tãütáma chanaxũ i ngẽma. Erũ yima Chaunatũ ga núma choxũ mucũ chomaã nüxũ ixuxũ i orexicatama nixĩ i ñoma i naãnecũãxgũmaã nüxũ chixuxũ. Rü guxũma i ngẽma nüxũ yaxuxũ ya Chaunatũ, rü aixcũma nixĩ –ñanagürũ. ²⁷ Natürũ nümagũ rü tama nüxũ nacuèxgũéga ga Nanatũ ya Tupanachiga na yĩxũ na yema ñaxũ ga Ngechuchu. ²⁸ Rü yemacẽx ga Ngechuchu rü ñanagürũ nüxũ: –Choma nixĩ i Tupana Nane i duũxũxũ chiĩxũ. Rü yixcũra ngẽxguma curuchawa choxũ pipotagũgu, rü tá nüxũ picuèxãchitanũ na Cristu na chiĩxũ. Rü tá nüxũ pecuèx na taxuũma chauechamatama chaxũxũ. Rü ngẽma Chaunatũ chomaã nüxũ ixuxũĩcatama nixĩ i pemaã nüxũ chixuxũ. ²⁹ –Yima núma choxũ mucũ ya Chaunatũ rü chauxõtawa nangẽxma. Rü taguma choxna nixũgachi, erũ choma rü guxũguma chanaxũ i ngẽma norũ ngúchaũ ixĩxũ –ñanagürũ. ³⁰ Rü yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu rü muxũma ga duũxũgũ nüxũ nayaxõgũ.

Yixema Tupanaxãcũgũ ixĩgũexchiga, rü yixema pecadutũũwa ngẽxmagũexchiga

³¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürũ nüxũ ga yema Yudiũgũarũ ãẽxgacũgũ ga nüxũ yaxõgũxũ: –Ngẽxguma pema meãma peyaxõgũechagu i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ, rü aixcũmaxũchi tá chorũ ngúexũgũ pixĩgũ. ³² –Rü tá nüxũ pecuèx i ore i aixcũma ixĩxũ. Rü ngẽma ore tá pexũ ñanguxũxẽẽ –ñanagürũ. ³³ Rü nümagũ rü Ngechuchuxũ nangãxũgũ, rü ñanagürũgũ: –Toma rü nuxcũmaũcũ ga torũ õxi ga Abrãũtaa tixĩgũ rü taguma texémẽxẽwa tangẽxmagũ. ¿Ñuxãcũ i cumax rü tá na ñtanguxũxũ, ñacuxũ? –ñanagürũgũ. ³⁴ Rü Ngechuchu ñanagürũ nüxũ: –Aixcũma pemaã nüxũ chixu rü guxãma ya pecaduãxẽ rü pecadutũũwa tangẽxmagũ. ³⁵ –Wũxi i coriarũ duũxũmare rü tama norũ coripatacũãx nixĩ. Natürũ wũxi i cori nane rü guxũguma nanatũ nane nixĩ. ³⁶ –Choma rü Tupana Nane chixĩ. Rü ngẽxguma chi choma pecaduna pexũ ñchanguũxẽẽgu, rü aixcũma tá nüxna ñpenguũ. ³⁷ –Marũ nüxũ chacuèx na Abrãũtaa pixĩgũxũ

i pemax. Natürü choxũ pimèxgüchaũ erü tama aixcũma choxũ peyaxõgü i ngẽma ore i pemaã nüxũ chixuxũ. ³⁸ — Choma rü yema Chaunatü choxũ wéxũ nixĩ i pemaã nüxũ chixuxũ. Natürü pema rü penaxü i ngẽma penatü pemaã nüxũ ixuxũ —ñanagürü ga Ngechuchu. ³⁹ Rü nümagü rü Ngechuchuxũ nangãxũ rü ñanagürügü: —Torü õxi nixĩ ga Abráũ —ñanagürügü. Natürü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —Ngèxguma chi aixcũma Abráũtaa pixĩgügu rü chi Abráũ üxürüü penaxü. ⁴⁰ —Natürü woo pemaã nüxũ chixu i ore i aixcũma ixĩxũ ga Chaunatü ga Tupana choxũ nguxèèxũ, rü pema rü choxũ pimèxgüchaũ. Natürü ga Abráũ rü taguma yemaãcü nanaxü. ⁴¹ —Pema rü penaxü i penatügücumatama —ñanagürü. Rü yexguma ga nümagü rü ñanagürügü: —Toma rü tama tangürüwaũgümare, rü toxũ nangëxma ya wüxitama ya tonatü. Rü yima nixĩ ya Tupana —ñanagürügü. ⁴² Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Ngèxguma chi aixcũma Tupana yixĩgu ya penatü rü choxũ chi pengechaũ, erü choma rü Tupanaxũtawa nixĩ i ne chaxũxũ, rü ngẽmacèx chanuxma. Rü tama chauechamatama núma chaxũ, natürü núma chaxũ yerü Chaunatü ya Tupana núma choxũ namu. ⁴³ —¿Tüxcüũ tama nüxũ pecuèxéga i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ? Pexũ naguxcha erü woetama tama iperüxĩnüèchaũ i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ i ore. ⁴⁴ —Penatü rü Chataná nixĩ rü pema rü naxãcügü pixĩgü. Rü ngẽmacèx penaxü i ngẽma núma pexũ nanaxwèxexũ. Rü ngẽma Chataná rü noxriarü ügügumama wüxi i máètaxũ nixĩ. Rü taguma ore i aixcũmaxũgu narüxĩnü rü taguma ore i aixcũmaxũ nixu. Rü ngèxguma yadeaxgu rü doraxũxĩcatama nixu, erü núma rü wüxi i doratèxáxũ nixĩ. Rü guxũma i doratèxáxũnatü nixĩ. ⁴⁵ —Natürü i pema rü tama choxũ peyaxõgüchaũ erü ore i aixcũmaxũ chixu. ⁴⁶ —¿Texé ya petanüwa choxũ dauxe na pecadu chaxũxũ? Rü ñuxma na nüxũ chixuxũ i ore i aixcũma ixĩxũ, rü ¿tüxcüũ tama choxũ peyaxõgü? ⁴⁷ —Texé ya Tupanaãrü duũxũ ixĩxè rü itarüxĩnü i Tupanaãrü ore. Natürü i pema rü tama Tupanaãrü duũxũgü pixĩgü, rü ngẽmacèx nixĩ i tama iperüxĩnüèchaũxũ i Tupanaãrü ore —ñanagürü.

Tauta nangõxgu ga Abráũ rü Cristu rü marü nayexma

⁴⁸ Rü yexguma ga yema Yudíugüarü ãèxgacügü rü ñanagürügü nüxũ: —Rü aixcũma nixĩ ga yema torü ore ga yexguma ñatagügügu:

“Cuma rü wüxi i Chamáriacũãx quixĩ, rü ngoxo cuwa nangëxma”, ñatagügügu —ñanagürügü. ⁴⁹ Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Chowa rü nataxuma i ngoxo. Rü ngẽma chaxũxũ nixĩ na Chaunatüxũ chicuèxüüxũ, natürü i pema rü chixri chauchiga pidexagü. ⁵⁰ —Choma rü tama

naxcèx chadau na texé choxũ icuèxũũgũxúcèx. Natürü Tupana nixĩ ya naxwèxecü na duũxũgũ choxũ icuèxũũgũxũ. Rü nüma tá nanapoxcue i ngẽma chauxchi aiexũ. ⁵¹ —Aixcũma pemaã nüxũ chixu, rü texé ya naga ñnũxẽ i ngẽma tümamaã nüxũ chixuxũ rü guxũgutáma tamaxẽcha —ñanagürü. ⁵² Rü yexguma ga yema Yudiũgüarũ ãẽxgacũgũ, rü Ngechuchuxũ nangãxũgũ, rü ñanagürũgũ: —Ñũxma rü meãxũchima nüxũ tacuèx na cuwa nangẽxmaxũ i wũxi i ngoxo. Yerü ga Abráũ rü guxũma ga nuxcũmaũgũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ rü nayue. Natürü cuma rü ñũxma tomaã nüxũ quixu rü texé ya naga ñnũxẽ i ngẽma curü ore rü guxũgutáma tamaxẽcha —ñacurũgũ. ⁵³ —¿Éxna cuma rü tórü oxu ga Abráũãrũ yexera quixĩ? Yerü nüma rü nayu rü guxũma ga nuxcũmaũgũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ rü ta nayue. ¿Rü cugũcèx rü texé quixĩ? —ñanagürũgũ. ⁵⁴ Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Ega chaugũ chitama chicuèxũũgu rü ngẽma rü taxuwama name. Natürü yima choxũ icuèxũũcü rü Chaunatü nixĩ. Rü yima Chaunatütama nixĩ ya perü Tupana ixĩcü —ñapegũcü nüxũ. ⁵⁵ —Natürü i pema rü tama aixcũma nüxũ pecuèx ya Chaunatü ya Tupana. Natürü i choma rü ngẽmããcü nüxũ chacuèx. Rü ngẽxguma chi:

“Tama nüxũ chacuèx”, ñachaxgu, rü pexrũũ chi wũxi i doratèxáxũ chixĩ. Natürü i choma rü aixcũmaxũchima nüxũ chacuèx ya Chaunatü ya Tupana, rü naga chaxĩnü i guxũma i norü ore i chomaã nüxũ yaxuxũ. ⁵⁶ —Perü oxu ga Abráũ rü nataãẽ yerü aixcũma nayaxõ rü tá na íchanguxũ i ñoma i naãnewa. Rü yemaxũ nacuèx rü yemacèx nataãẽ —ñanagürü ga Ngechuchu. ⁵⁷ Rü yexguma ga yema Yudiũgüarũ ãẽxgacũgũ rü Ngechuchuxũ nangãxũgũ, rü ñanagürũgũ: —Cuma rü tauta 50 ya tauncü cuxũ nangẽxma. ¿Ñũxãcü Abráũxũ cudau ga tauta cungoxgux ga yexguma? —ñanagürũgũ. ⁵⁸ Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —Aixcũma pemaã nüxũ chixu rü tauta Abráũ ngoxgu rü choma rü marü chayexma —ñanagürü. ⁵⁹ Rü yexguma ga nümagü rü nutane nanayauxgü na gumamaã ínamuxũchigũãxúcèx. Natürü ga Ngechuchu rü naxchaxwa ínicux. Rü yemaãcü ínaxũxũ nawa ga guma tupauca ga taxũne.

9

Ngechuchu nanamexẽẽ ga wũxi ga yatü ga norü bucũma ngexetücü

¹ Rü yexguma namagu tomaã yaxũxgu ga Ngechuchu, rü yéma nüxũ nadau ga wũxi ga yatü ga woetama norü bucũma ngexetücü. ² Rü toma ga norü ngüexũgũ rü nüxna tacagü, rü

ñatarügügü: —Pa Ngúexêêruŭx, ¿Tüxcüŭ ngexetücüma nabu ya daa yatü? ¿Éxna nanatü rü naêârü pecadugagu rü éxna norü pecadugagutama? —ñatarügügü. ³ Rü Ngechuchu toxü nangâxü, rü ñanagürü toxü: —Tama norü pecadugagu rü tama i nanatü rü naêârü pecadugagu nixî i ngêmaâcü nabuxü. Natürü ngêmaâcü nabu na nawa nüxü pedauxücèx na ñuxâcü Tupana tüxü na rümexêêxü. ⁴ —Rü ñoma rü ta nangune rü name nixî na paxama na naxüxü i ngêma puracü ya Chaunatü ga núma choxü mucü tüxna âxü. Erü paxa tá nachüta rü ngêxguma rü taxucürüwama texé tá tapuracü. ⁵ —Rü ñuxma na ñoma i naânewa changêxmaxü rü ñoma i naâneârü ngóonexêêruŭ chixî —ñanagürü. ⁶ Rü yexguma yema ñaxguwena rü Ngechuchu waixüümüânewa nacuaxi. Rü yema waixümü ga iwaixümaã nanachaxetü ga guma yatü ga ngexetücü. ⁷ Rü yexguma guma ngexetücüxü ñanagürü: —¡Dexámaã cugü yayauxetü i Chiruérü puchuwa! —ñanagürü. Rü ngêma naega rü “Tüxü muxü”, ñaxüchiga nixî. Rü yéma naxü ga guma ngexetücü rü nügü dexámaã nayauxetü. Rü yexguma nataegugu rü marü nidauchixetü. ⁸ Rü yexguma ga yema duüxügü ga guma ngexetücüpataarü ngaicamagu pegüxü rü yema duüxügü ga üpaacü nüxü daugüxü ga na nangexetüxü, rü ñanagürügü: —¿Taux éxna i ñaã yiixü ga yema yatü ga ngexetüchiréxü ga duüxügüxü dîerucèx cèèxüxü? —ñanagürügü. ⁹ Rü nümaxü rü ñanagürügü: —Ngêmaâcü nüma nixî —ñanagürügü. Rü togü rü ñanagürügü: —Tama nixî i yima yiixü, natürü nanangêxgumaraüxüchi —ñanagürügü. Natürü nümatama ga guma yatü ga ngexetüchirécü, rü ñanagürü: —Ngêmaâcü choma chixî —ñanagürü. ¹⁰ Rü yexguma ga yema duüxügü rü nüxna nacagü rü ñanagürügü: —¿Rü ñuxâcü nixî i marü quidauchixü i ñuxmax? —ñanagürügü. ¹¹ Rü nüma nanangâxü rü ñanagürü: —Yima yatü ya Ngechuchugu äegacü rü yima waixüümüânewa nacuaxi. Rü yema waixümü ga iwaixümaã choxü nachaxetü. Rü ñanagürü choxü:

“¡Yéa Chiruérü puchuwa naxü rü ngema dexámaã cugü yayauxetü!” ñanagürü choxü. Rü yéma chaxü, rü yexguma dexámaã chaugü chayauxetügu rü chidauchi —ñanagürü ga guma yatü. ¹² Rü yexguma nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Ngextá nangêxmaxü i ñuxma ya yima yatü ya cuxü rümexêêcü? —ñanagürügü. Rü nüma ga guma yatü ga ngexetüchirécü rü ñanagürü: —Tama nüxü chacuèx —ñanagürü.

Parichéugü rü guma ngexetücü ga Ngechuchu namexêêcüna nacagüe

13-14 Natürü yema ngunexũ ga Ngechuchu nagu namexẽẽxũ ga guma ngexetũcũ, rü ngũxchigaarũ ngunexũ nixĩ. Rü yemacèx ga duũxũgũ rü Parichéugũxũtawá nanagagũ ga guma yatũ ga ngexetũchirécũ. ¹⁵ Rü yexguma ga yema Parichéugũ rü nüxna nacagũe ga guma yatũ, rü ñanagürũgũ: —¿Ñuxãcũ i marũ curũmexètũxũ i ñũxmax? —ñanagürũgũ. Rü nüma nanangãxũ rü ñanagürũ: —Waixũmũ ga naxbũxágũmaã yawaixẽẽxũmaã choxũ nachaxetũ ga Ngechuchu, rü ñũxũchi dexámaã chaugũ chayayauxetũ, rü ngẽmacèx marũ chidauchi —ñanagürũ. ¹⁶ Rü yexguma ga ñuxre ga Parichéugũ rü ñanagürũgũ: —Yema yatũ ga cuxũ rũmexẽẽxũ rü tama Tupanaãrũ duũxũ nixĩ, erũ tama nanaxaure i ngũxchigaarũ ngunexũ —ñanagürũgũ. Natürü togũ ga Parichéugũ rü ñanagürũgũ: —¿Ñuxãcũ nanaxũ i ngẽma cuèxruũ i mexũ i taxũ ega wũxi i pecaduãxũ yixĩxgux? —ñanagürũgũ. Rü yemaãcũ nügũ nitoye ga nagu naxĩnũẽxũwa ga yema Parichéugũ. ¹⁷ Rü wena nüxna nacagũe ga guma yatũ ga ngexetũchirécũ, rü ñanagürũgũ: —¿Natürü cuma rü ñũxũ ñacuxũ nachiga i ngẽma yatũ ga cuxũ rũmexẽẽxũ? —ñanagürũgũ. Rü nüma nanangãxũ, rü ñanagürũ: —Chauxcèx rü wũxi i Tupanaãrũ orearũ uruũ nixĩ —ñanagürũ. ¹⁸ Natürü ga yema Yudíugüarũ ãẽxgacũgũ rü tama nüxũ nayaxõgũchaũ ga nüma na yĩĩxũ ga na nangexetũchiréxũ ga noxrix, rü ñũxma rü marũ na yadauchixũ. Rü yemacèx ga yema ãẽxgacũgũ rü tümacèx nangemagũ ga nanatũ rü naẽ ga guma yatũ ga rũmexètũcũ. ¹⁹ Rü tüxna nacagũ, rü ñanagürũgũ: —¿Daa yĩĩxũ ga guma pene ga nüxũ pixucũ ga woetama ngexetũãcũ bucũ? ¿Ñuxãcũ i ñũxma i yadauchixũ? —ñanagürũgũ. ²⁰ Rü nanatũ rü naẽ tanangãxũgũ rü ñatarũgũgũ: —Ngẽmããcũ nüxũ tacuèx rü daa nixĩ ya tone ga ngexetũãcũma buchirécũ. ²¹ Natürü tama nüxũ tacuèx ga ñuxãcũ na yadauchixũ i ñũxmax. Rü tama nüxũ tacuèx ga texé na namexètũxẽẽxũ. ¡Ëcũ nüxnatama pecagũ! Erũ nüma rü marũ naya, rü nümatama pemaã nüxũ na yaxuxũcèx —ñatarũgũgũ. ²² Rü yema ñatarũgũgũ ga nanatũ rü naẽ, yerũ tamuũẽ. Yerũ ga Yudíugüarũ ãẽxgacũgũ rü marũ nügũmaã nanamexẽẽgũ na tüxũ ínatèxũchigũxũcèx ga ngutaquẽxepataũwa ga texé ga Ngechuchuaxũ yaxõxẽ na Cristu yĩĩxũ. ²³ Rü yemacèx nixĩ ga nanatũ rü naẽ ga ñatagũgũxũ: “¡Ëcũ, nüxnatama pecagũ! Erũ nüma rü marũ naya rü nümatama pemaã nüxũ na yaxuxũcèx”, ñatagũgũxũ. ²⁴ Rü yexguma ga yema Yudíugüarũ ãẽxgacũgũ rü wenaxãrũ naxcèx nacagũ ga guma ngexetũchirécũ. Rü ñanagürũgũ nüxũ: —Rü ñũxma tanaxwèxe i Tupanapẽxewa rü aixcũma tomaã nüxũ quixu na texé cuxũ rũmexẽẽxũ. Erũ toma rü meãma nüxũ tacuèx i ngẽma Ngechuchu rü wũxi i pecaduãxũ

na yĩxũ —ñanagürügü. ²⁵ Rũ nũma nanangãxũ rũ ñanagürü nüxũ: —Choma rũ tama nüxũ chachuèx ega wũxi i pecaduãxũ yixĩgu rũ èxna tama. Rũ ngẽma nüxũ chachuãxũ nixĩ ga na changexetüchiréxũ ga noxrix rũ ñuxma rũ na chidauchixũ —ñanagürü. ²⁶ Rũ wenaxãrũ nüxna nacagüe, rũ ñanagürügü: —¿Rũ tacü nixĩ ga cumaã naxũxũ? ¿Rũ ñuxãcü ga naxũãxũ ga cuxũ na yadauchixetüxëèxũ? —ñanagürügü. ²⁷ Rũ nanangãxũ rũ ñanagürü nüxũ: —Marü pemaã nüxũ chixu, rũ tama choxũ iperüxĩnüèchaũ. ¿Tüxcüũ penaxwèxe na wena pemaã nüxũ chixuxũ? ¿Èxna pema rũ ta nüxũ peyaxögüchaũ? —ñanagürü. ²⁸ Rũ yexguma rũ guma yatümaã chixexũ nixugüe, rũ ñanagürügü: —Cumaèrũ nixĩ i nüxũ cuyaxõxũ i ngẽma yatü, natürü i toma rũ Moĩchëarũ oreaxũ nixĩ i tayaxögüxũ. ²⁹ —Toma rũ nüxũ tacuèx ga Tupana rũ aixcüma Moĩchëmaã na yadexaxũ, natürü ngẽma Ngechuchu rũ tama nüxũ tacuèx na ngextá na ne naxũxũ —ñanagürügü. ³⁰ Rũ guma yatü nanangãxũ, rũ ñanagürü nüxũ: —¿Ñuxãcü nixĩ i ngẽma? Nũma rũ marü choxũ narümexëtüxëè, natürü ¿ñuxãcü i pema i tama nüxũ pecuãxũ na ngextá ne naxũxũ? ³¹ —Rũ guxãma i yixema rũ meãma nüxũ tacuèx rũ Tupana tama nüxũ naxĩnü i pecaduãxgüxũãrũ yumüxë. Natürü Tupana rũ tüxũ nüxũ naxĩnü i tümaãrũ yumüxë ya yixema nüxũ icuèxüügüxe rũ naxúxe i Tupanaãrũ ngúchaũ. ³² —Taguma ñuxgu nüxũ taxĩnüchiga i wũxi i yatü na yadauchixëèãxũ i wũxi i duũxũ i norü bucüma ngexetüxũ. ³³ —Rũ ngëxguma chi tama Tupana núma namüxgux ya daa yatü ya choxũ rümexëècü, rũ taxuacü chima mexũ naxü —ñanagürü ga guma yatü ga ngexetüchirécü. ³⁴ Rũ yexguma ga yema Yudiügüarũ ãëxgacügü, rũ ñanagürügü nüxũ: —Cuma na pecadugu na cubuxũ, ¿rũ ñuxãcü cunaxwèxe na toxũ cungüxëèchaũxũ? —ñanagürügü. Rũ ñuxũchi ínatèxüchigü ga ngutaquèxepataũwa.

Duũxügü i tama yaxögüxũ rũ ngexetüxürüũ nixĩgü

³⁵ Rũ Ngechuchu rũ nüxũ nacuáchiga ga na ínatèxüchigüãxũ ga guma ngexetüchirécü. Rũ yexguma nüxũ nadëuxgu, rũ ñanagürü nüxũ: —¿Nüxũ cuyaxõxũ ya Tupana Nane ya duũxũxũ ixĩcü? —ñanagürü. ³⁶ Rũ yexguma ga nũma rũ Ngechuchuxũ nangãxũ rũ ñanagürü: —Pa Corix, ¡chomaã nüxũ ixu na texe yĩxũ na nüxũ chayaxõxúcèx! —ñanagürü. ³⁷ Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagürü: —Marü nüxũ cudau ya Tupana Nane. Rũ chomatama nixĩ i cumaã na íchidexaxũ chíxũ —ñanagürü. ³⁸ Rũ yexguma ga guma yatü ga ngexetüchirécü rũ Ngechuchupëxegu nacaxãpüxü, rũ nüxũ nicuèxüũ, rũ ñanagürü nüxũ: —Ngẽmaãcü cuxũ chayaxõ, Pa Corix —ñanagürü. ³⁹ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ñanagürü:

—Rü ñoma i nañewa chaxũ na chayadexechixũcèx i chorũ duũxũgũ nüxna i ngẽma duũxũgũ i tama choxrũ ixĩgũxũ. Rü nuã chaxũ na chanameẽxẽxũcèx i ngẽma duũxũgũ i noxri tama Tupanaxũ cuèxgũxũ. Rü ngẽxgumarũ ta núma chaxũ na duũxũgũ i tama choxũ cuèxgũchaũxũxũ chanawéxũ na duũxũgũ i ngexetũxũrũ na yixĩgũxũ, erũ tama choxũ nayaxõgũchaũ —ñanagũrũ. ⁴⁰ Rü ñuxre ga Parichéugũ ga yéma Ngechuchumaã yexmagũxũ, rü yexguma yema orexũ naxĩnũégu, rü Ngechuchuna nacagũ, rü ñanagũrũgũ: —¿Éxna toma rü ta tama Tupanaxũ tacuèxgũ ñacuxũ? —ñanagũrũgũ. ⁴¹ Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagũrũ nüxũ: —Ngẽxguma chi tama aixcũma Tupanaxũ pecuèxgũgu rü tãũ chima pegagu nixĩ na pepecaduãxgũxũ. Natürũ ngẽma na pegũ pixuxũ na Tupanaxũ pecuãxũ rü ngẽmacèx pegagutama nixĩ na pepecaduãxgũxũ i ñuxmax —ñanagũrũ.

10

Carnerugũarũ dauruũ rü norũ carnerugũ

¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagũrũ: —Rü aixcũma pemaã nüxũ chixu rü ngẽma yatũ i tama carnerupũxũãrũ iãxwa ixücuxũ rü wũxi i ngĩtèxãxũ nixĩ i ngẽma, erũ ngextãmare nixücu. ² —Natürũ ngẽma carnerupũxũãrũ iãxwa meãma ixücuxũ, rü ngẽma nixĩ i norũ dauruũxũchi i carnerugũ. ³ —Rü ngẽma yatũ i carnerupũxũãrũ iãxna dauxũ rü nayawãxna i iãx na yaxücuxũcèx i carnerugũarũ dauruũ. Rü nüma i carnerugũ rü nüxũ nacuèxgũ i naga i ngẽma norũ dauruũ. Rü ngẽma norũ dauruũ rü wũxichigũ i norũ carneru rü naegamaã naxcèx naca na ínamuxũãxũcèx i naxpũxũwa. ⁴ —Rü ngẽxguma ínamuxũãxgu i guxũma i norũ carnerugũ, rü nüma i norũ dauruũ rü napèxegu nixũchigũ. Rü nümagũ i carnerugũ rü nawe narũxĩ, erũ nüxũ nacuèxgũ i naga. ⁵ —Natürũ ngẽxguma wũxi i yatũ i tama aixcũma norũ dauruũ ixĩxũ, rü tama nawe narũxĩ i ngẽma carnerugũ. Rü nüxna naxĩgũ, erũ tama nüxũ nacuèxgũ i naga i ngẽma tama norũ dauruũ ixĩxũ —ñanagũrũ ga Ngechuchu. ⁶ Rü Ngechuchu rü duũxũgũmaã nüxũ nixu ga yema ore ga cuèxruũ, natürũ ga nümagũ rü tama nüxũ nacuèxgũéga ga tacũchiga na yĩxũ.

Ngechuchu rü carneruarũ dauruũ ya mecũ nixĩ

⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü wenaxãrũ ñanagũrũ nüxũ: —Aixcũma pemaã nüxũ chixu rü choma nixĩ i carnerupũxũãrũ iãx i nawa yachocuxũxũ i carnerugũ. ⁸ Guxũma ga yema chopegu nüxira núma íxũ rü ngĩtèèxgũxũ rü máetagũxũ nixĩgũ. Natürũ yema carnerugũ rü tama naga naxĩnũé. ⁹ Choma nixĩ i iãx. Rü texé ya chowa ixücuxe

rü tá tamaxŭ. Rü meãma tá tüxŭ naxüpetü ngëxgumarüŭ i wüxi i carneru i naxpúxügu ücuxŭ rü íxüxüxüxŭ rü nüxŭ iyangaucü ya mecü ya maxë. ¹⁰ Ngëma ngítëxáxŭ rü núma naxü na yangíxücëx rü namáëtaxücëx rü nachixexëëãxücëx. Rü ngëmacëxicatama núma naxü. Natürü i choma rü núma chaxü na chanamaxëxëëxücëx i duüxügü rü na aixcüma nüxŭ nangëxmaxücëx i maxü i taguma gúxŭ. ¹¹ Choma nixí i carneruarü dauruŭ ya mecü chiixŭ. Erü wüxi i carneruarü dauruŭ ya mecü rü norü carnerugüxŭ ínapoxŭ rü ñuxmata naxcëx nayux. ¹² Natürü ngëma díerucëxmare puracüxŭ, rü ega ngëxguma aixŭ nadëuxgux rü carnerugüna ngëma niña. Rü ngëmaãcü nanaxü erü tama aixcüma norü dauruŭ nixí i nümax, rü tama noxrü nixí i ngëma carnerugü. Rü ngëma ai rü carnerugüxŭ ínayauxŭ rü ngëxma tüxŭ naxüanexëëmare. ¹³ Rü ngëma yatü rü niña, erü norü díerucëxicatama ngëma napuracü. Rü tama aixcüma carnerugügu narüxñü. ¹⁴⁻¹⁵ Choma nixí i carnerugüarü dauruŭ ya mecü chiixŭ. Rü ngëxgumarüŭ ya Chaunatü na choxŭ nacuáxŭ rü choma rü Chaunatüxŭ na chacuáxŭ, rü ngëxgumarüŭ ta nüxŭ chacuëx i chorü carnerugü, rü nümagü rü choxŭ nacuëxgü. Rü choma rü naxcëx chayü i chorü carnerugü. ¹⁶ Rü choxŭ nangëxmagü ta i togü i carnerugü i tama ñaã naxpúxŭwa ngëxmagüxŭ. Rü ngëmagü rü tá ta nuã chanagagü, rü tá chauga naxñüë. Rü wüxitücumü tátama nixí rü choma tátama nixí i norü dauruŭ chiixŭ. ¹⁷ Chaunatü rü choxŭ nangechaŭ, erü chorü carnerugücëx chayü rü wena táxarü chamaxŭ. ¹⁸ Taxúema choxŭ tayuxëë, natürü chomatama chorü ngúchaŭmaãtama ichanaxã i chorü maxü. Erü choxmëxwa nangëxma na ichanaxãxücëx, rü wena na chanayaxuxücëx, yerü yemaãcü choxŭ namu ga Chaunatü —ñanagürü. ¹⁹ Rü yexguma yema orexŭ naxñüëgu ga yema Yudíugüarü ãëxgacügü rü wenaxãrü nügü nitoye ga yema nagu naxñüëxŭwa. ²⁰ Rü muxüma ga nümagü rü ñanagürügü: —¿Tüxcüŭ nüxŭ iperüxñüë i ñaã yatü i ngëãëxŭ i ngoxo nawa ngëxmaxŭ? —ñanagürügü. ²¹ Natürü ga togü rü ñanagürügü: —Taxuüma i yatü i ngoxo nawa ngëxmaxŭ rü ñaãrüŭ meã nidexa. ¿Ñuxãcü i wüxi i yatü i ngoxo nawa ngëxmaxŭ rü tüxŭ narümexëtüxëë ya wüxi ya ngexetüxe? —ñanagürügü.

Yudíugüarü ãëxgacügü rü Ngechuchuxŭ naxoe

²² Rü nawa nangu ga yema peta ga gucü ga taunecügu norü tupauca ga taxü necëx naxügüxŭ ga Yudíugü na nüxna nacuëxãchigüxücëx ga yema ngunexŭ ga nagu yanguxŭ ga guma tupauca. Rü nagáuane ga Yerucharéüwa ga yexguma. ²³ Rü guma tupauca ga taxünewa nayexma

ga wüxi ga chopetüchica ga Charumóüârü Chopetüchicagu äegaxü. Rü yemagu nayarüxüüxü ga Ngechuchu. ²⁴ Rü ga yema Yudíugüarü äëxgacügü rü nüxü ínachomaëguãchi, rü ñanagürügü nüxü: —¿Ñuxguratáta tomaã quixaixcüma na cugü quixuxü na texé na quiixü? Ega aixcüma cuma rü Cristu quixígu, rü ¡meã noxtacüma tomaã nüxü ixu! — ñanagürügü. ²⁵ Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —Marü pemaã nüxü chixu, natürü i pema rü tama choxü peyaxögü. Guxüma i tacü i chaxüxü rü Chaunatüarü poramaã nixí i chanaxüxü, rü ngēmawa meãma pexü nüxü chadauxëë na choma rü Cristu na chiixü. ²⁶ —Natürü pema rü tama peyaxögü, erü tama chorü carnerugütanüxü pixígu. ²⁷ —Chorü carnerugü rü nüxü nacuèx i chauga, rü choma rü chorü carnerugüxü chacuèx, rü nüma rü chowe narüxí. ²⁸ —Rü choma rü nüxna chanaxã i maxü i taguma gúxü. Rü nümagü rü tagutáma inayarütauxe, rü taxúetáma choxna tanapuxü i choxmëxwa. ²⁹ —Rü yíxema Chaunatü choxna tüxü mugüxe ya chorü carnerugü, rü guxüârü yexera tixí i napëxewa. Rü taxúema texé nüxna tüxü tapuxü. ³⁰ —Chaunatü rü choma rü wüxitama tixígu — ñanagürü. ³¹ Rü yexguma ga yema Yudíugüarü äëxgacügü rü wenaxârü nutane nanayauxgü na gumamaã Ngechuchuxü ínamuxüchigüxüçèx. ³² Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Pepëxewa chanaxü i muxüma i mexügü i Chaunatüarü poramaã chaxüxü. ¿Rü ngëxürüüxü i ngëma mexü i chaxüxüçèx nixí i choxü nutamaã ípemuxüchigüchaüxü? — ñanagürü. ³³ Rü yema Yudíugüarü äëxgacügü rü Ngechuchuxü nangãxügü, rü ñanagürügü: —Tama wüxi i puracü i mexüçèx cuxü ítamuxüchigüchaü. Natürü cuxü ítamuxüchigüchaü erü Tupanamaã rü tacü quixugü. Cuma rü wüxi i duüxümare quixí rü cugü Tupanaxü quixíxëëchaü —ñanagürügü. ³⁴ Rü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Perü mugüpanewa rü naxümatü i Tupanaârü ore i ñaxü:

“Rü pematama nixí i tupanagü pixígüxü”,

ñaxü. ³⁵ —Rü ngëma Tupanaârü ore i ümatüxüwa nüxü yaxuxü, rü nüxü tacuèx rü taxucürüwama texé itayanaxoxëë. Rü ngëma orewa rü Tupana rü ñanagürü:

“Guxãma ya yíxema texé yanayauxgüxe i chorü ore rü tupanagü tixígu”,

ñanagürü i ngëma orewa. ³⁶ —Rü Tupana choxü nayaxu na chanaxüxüçèx i norü puracü, rü yemacèx ñoma ga nañnewa choxü namu. ¿Rü ñuxãcü i pema nagu perüxíñüëgu rü chixexü Tupanamaã chaxüxü i ngëxguma Tupana Nane chixí —ñachagu pemaã? ³⁷ —Rü ngëxguma chi tama chanaxüxgu i ngëma mexü i Chaunatü üxü, rü marü name ega woo tama choxü

peyaxõgügu. ³⁸—Natürü ngëxguma chanaxüxgu i ngëma Chau-
natü üxü, rü woo tama choxü peyaxõgügu, rü chanaxwëxe
i nüxü peyaxõgü i ngëma taxü i mexügü i Chaunatüarü po-
ramaã chaxüxü. Erü ngëmawa tá nüxü pecuèx na Chaunatü
rü chowa nangëxmaxü rü choma i nawa —ñanagürü. ³⁹ Rü
wenaxârü Ngechuchuxü niyauxgüchañ ga yema Yudíugüarü
ãëxgacügü. Natürü nüma ga Ngechuchu rü naxchaxwa niña.
⁴⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü natü ga Yudáüârü tocutücèx
tomaã nataegu. Rü yema nachica ga Cuáŭ duüxügüxü üpaacü
nawa íbaiüxëëxügu tomaã narüxãüx. ⁴¹ Rü muxüma ga
duüxügü rü Ngechuchuxü ínayadaugü, rü ñanagürügü: —Cuáŭ
rü taxuüma ga taxü ga mexü ga cuèxruü naxü ga Tupanaârü
poramaã. Natürü guxüma ga ore ga Cuáŭ tamaã nüxü ix-
uxü ga ñaã yatüchiga rü aixcüma nixí —ñanagürügü. ⁴² Rü
yema nachicawa rü muxüma ga duüxügü rü Ngechuchuaxü
nayaxõgü.

11

Dácharuarü yuxchiga

¹ Nayexma ga wüxi ga yatü ga idaawecü ga Dácharugu
ãëgacü. Rü nüma rü naëyèxgü ga María rü Marta rü ñãne
ga Betániãcüãx nixígü. ² Rü yema María iyixí ga Cori
ga Ngechuchucutügu pumara bacü rü ñuxüchi ngíyaemaã
ínapicutücü. Rü guma Dácharu ga idaawecü nixí ga ngíeneë.
³ Rü poraãcü nídaawe ga Dácharu. Rü yemacèx ga naëyèxgü,
rü Ngechuchuxütawa imugagü, rü ngígürügügü: “Pa Corix,
cumücü ya Dácharu ya nüxü cungechaücü rü nídaawe”,
ngígürügügü. ⁴ Rü yexguma yema orexü naxínügu ga
Ngechuchu, rü ñanagürü: —Ngëma daawe rü tãütama yumaã
ínayacuèx. Natürü nídaawe na duüxügü nüxü nadaugüxücèx
na ñuxãcü naporaxü ya Tupana rü ñuxãcü choma i Nane
rü ta na chaporaxü —ñanagürü. ⁵ Rü Ngechuchu po-
raãcü María rü Marta rü Dácharuxü nangechañ. ⁶ Natürü
yexguma nüxü naxínügu ga na yadaawexü ga Dácharu, rü
tama paxa ínayadau. Rü taxre ga ngunexüãmatama yexma
narüxãüx ga yema nachica ga nawa nayexmaxüwa. ⁷ Rü
yixcama ga yemawena rü toxü ñanagürü: —¡Ngíxã rü wena
Yudéaanewa taxí! —ñanagürü. ⁸ Rü toma ga norü ngúexügü
rü ñatarügügü nüxü: —Pa Ngúexëëruüx, yexwacatama nixí
ga yémacüãx ga Yudíugüarü ãëxgacügü yexma nutamaã cuxü
ímuxüchigüchaüxü. ¿Rü tüxcüü wena ngëma cuxüxchañ i
ñuxmax? —ñatarügügü. ⁹ Rü Ngechuchu rü tomaã nüxü
nixu ga wüxi ga ore na nüxü tacuèxgüxücèx na tauta nawa
nanguxü na nayuxü ga nümax. Rü ñanagürü toxü: —
¿Taux èxna i wüxi i ngunexü rü 12 i ora nawa ngëxmaxü?

Ngêxguma texé ngunecü ixûxgu rü tama tacümaã itayarüña, erü tümacèx nangóone. ¹⁰ —Natürü ngêxguma wüxie chütacü ixûxgu rü ngêmáacü tacümaã itayarüña, erü tümacèx naxêãne —ñanagürü. Rü yemaãcü nanangoxêê na tauta nawa nanguxü na nayuxü ga nümax. ¹¹ Rü yemawena ga Ngechuchu rü ñanagürü toxü: —Tamücü ya Dácharu rü napemare. Natürü ñuxma rü tá chayabaixächixêê —ñanagürü. ¹² Rü yexguma ga toma ga norü ngúexügü rü ñatarügügü: —Pa Corix, ega napemaregu, rü ngêmawa nüxü tacuèx na naxcèx tá yataanexü —ñatarügügü. ¹³ Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nixuxchaüchirêx ga Dácharu ga marü na nayuxü. Natürü ga toma nüxü tacuèxgügu rü na napemarexüchigaxü yïxü ga tomaã yaxuxü. ¹⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü meãma tomaã nüxü nixu rü ñanagürü: —Dácharu rü marü nayu. ¹⁵ —Natürü choma rü chataãe na tama ngema changêxmaxü, erü ngêmaãcü nixi i namemaëxü i pexcèx na choxü peyaxögüxcèx. ¡Rü ngïxã rü itayadaugü! —ñanagürü. ¹⁶ Rü yéma nayexma ga totanüxü ga Tumachi ga Wüxigu Buexü ga Taxreëxpüxümaã, naxugüxü. Rü nüma ga Tumachi rü ñanagürü toxü: —¡Ngïxã i yixema rü ta ngema taxï na wüxigu Ngechuchumaã iyuxüxcèx! —ñanagürü.

Ngechuchu nixi i wena namaxêxêxü i yuexü

¹⁷ Rü yexguma Betániãwa tomaã nanguxgu ga Ngechuchu, rü marü ägümücü ga ngunexü nangupetü ga na iyatèxgüãxü ga Dácharu. ¹⁸ Rü guma Betániã rü Yerucharéüãrü ngaicamana nayexma. Rü tomaëxpüx ga kilómetru nixi ga norü yaxü. ¹⁹ Rü muxüma ga Yudíugü rü Dácharueyèx ga Marta rü Maríaxütawa naxi na ngïxü yataãèxègüxcèx, yerü nayu ga ngïeneê. ²⁰ Rü yexguma Marta nüxü cuèxgu ga marü na ínanguxü ga Ngechuchu, rü nüxü iyatüxãchi. Natürü ga María rü íxgutama irüxãüx. ²¹ Rü Marta rü ngïgürügü nüxü ga Ngechuchu: —Pa Corix, yexguma chi cuma cunumèxgu rü tãü chima nayu ga chaueneê. ²² —Natürü choma nüxü chacuèx na woo i ñuxma na nayuxü, rü Tupana tá cuxna nanaxã i guxüma i tacü i naxcèx ícuçaxü —ngïgürügü. ²³ Rü Ngechuchu ngïxü nangãxü rü ñanagürü: —Cueneê rü wena tá namaxü —ñanagürü. ²⁴ Rü Marta ngïgürügü nüxü: —Ngêmáacü nüxü chacuèx rü wena tá namaxü i ngêxguma naguxgu i naãne rü ngêxguma wena namaxêgu i guxüma i yuexü —ngïgürügü. ²⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Choma nixi i íchanadagüxêxü i yuexügü, rü wena chanamaxêxêxü. Rü yixema choxü yaxõxê rü woo tayuxgu rü tá wenaxãrü tamaxü. ²⁶ —Rü guxãma ya texé ya maxüxê rü choxü yaxõxê, rü guxügutãma tamaxü. ¿Cuyaxõxü yïxü i ngêma? —ñanagürü ga Ngechuchu. ²⁷ Rü ngïma rü ngïgürügü nüxü: —Ngü, Pa Corix,

choma rü chayaxõ na cuma rü Tupana Nane ya Cristu ga itananguxẽẽcü na quiixü –ngĩgürügü.

Dácharu itáxüwa naxaxu ga Ngechuchu

²⁸ Rü yema ñaxguwena rü Marta rü ngĩyèx ga Maríacè x iyaca. Rü bexma ngĩmaã nüxü iyarüxu, rü ngĩgürügü: –Marü nuã nangu ya Ngúexẽẽruü ya Ngechuchu, rü choxü cuxcèx nayacaxẽẽ –ngĩgürügü. ²⁹ Rü yexguma María nüxü ñnügu ga marü yéma na nanguxü ga Ngechuchu, rü paxa ichi, rü Ngechuchuxü íyadau. ³⁰ Rü Ngechuchu rü tauta ñãnewa nangu ga yexguma, rü yema nachica ga Marta nüxü ídauxüwatama nixí ga nayexmaxü. ³¹ Rü Maríapatawa nayexma ga ñuxre ga yémacüãx ga Yudíugüarü ãëxgacügü ga ngixü yéma taãxẽẽgüxü. Rü yexguma ngixü nadaugügu ga paxa na inachixü rü na ínaxüxüxü, rü ngĩwe narüxí. Yerü nüma nüxü nacuxgügu rü yéma Dácharu itáxüwa ixü na yéma yaxaxuxcèx. ³² Rü yexguma Ngechuchuxütawa nanguxgu ga María, rü napèxegu iyacaxápüxü, rü ngĩgürügü: –Pa Corix, yexguma chi cuma cunumèxgu rü tãü chima nayu ga chaueneë ya Dácharu –ngĩgürügü. ³³ Rü yexguma Ngechuchu ngixü dèuxgu ga na naxaxuxü rü na naxauxexü ga yema Yudíugüarü ãëxgacügü ga ngĩwe rüxíxü, rü poraãcü ngechaü nüxü nangux. ³⁴ Rü Ngechuchu nüxna naca rü ñanagürü: –¿Ngexta nixí i ipenatáxü? –ñanagürü. Rü nümagü nanangãxü rü ñanagürügü: –Pa Corix, ¡dücax, nuã naxü, rü íyadau! –ñanagürügü. ³⁵ Rü naxaxu ga Ngechuchu. ³⁶ Rü yema Yudíugü rü ñanagürügü: –¡Dücèx ñuxãcü poraãcü Dácharuxü nangechaü! –ñanagürügü. ³⁷ Natürü ñuxre ga yema ãëxgacügü ga Yudíugüarü rü ñanagürügü: –Daa nixí ga guma yatü ga ngexetücüxü rümexẽẽcü. ¿Rü tüxcüü taxucürüwa tacü rü mexü Dácharucèx naxü na tama nayuxcèx? –ñanagürügü.

Wenaxãrü namaxü ga Dácharu

³⁸ Rü Ngechuchu poraãcü ngechaü nüxü nangux rü Dácharumaxücèx nixü. Rü wüxi ga mèxpüneãrü äxmaxü nixí ga yema naxmaxü. Rü nayexma ga wüxi ga nuta ga norü ngüxtaüruü. ³⁹ Rü Ngechuchu rü ñanagürü: –¡Ípenangüxgachix ya yima nuta ya namaã nangüxtaücü! –ñanagürü. Natürü ga Marta ga Dácharueyèx rü ngĩgürügü: –Pa Corix, cuxá marü nayixane nixí, erü marü ägümücü i ngunexü naetü nixí ga na nayuxü –ngĩgürügü. ⁴⁰ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü ngixü: ¿Taux éxna i marü cumaã nüxü chixuchiréxü rü ngëxguma cuyaxõxgu rü tá nüxü cudau i wüxi i mexü i taxü i Tupana üxü? –ñanagürü. ⁴¹ Rü yexguma ínanangüxgachigü ga guma nuta. Rü Ngechuchu daxügu nadawenüãcüma ñanagürü: –Pa Chaunatü Pa Tupanax, moxè cuxna chaxã erü

marü choxü cuxĩnũ. ⁴² —Choma nüxü chacuèx rü guxüguma choxü cuxĩnũ. Natürü moxë cuxna chaxã i ñuxma erü chanaxwèxe i ñaã duüxügü na yaxögüãxü na cuma núma choxü cumuxü —ñanagürü. ⁴³ Rü yexguma yema ñaxguwena, rü tagaãcü ñanagürü: —Pa Dácharux, ¡ínaxüxü i ngema! —ñanagürü. ⁴⁴ Rü ínaxüxü ga Dácharu ga naxchápenüümaã guxüwama rübuxpüxücü. Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü ga duüxügü: —¡Ípeyawëxpüxü na íyaxüxüçèx! —ñanagürü.

Ãëxgacügü naxcèx nadaugü na ñuxãcü Ngechuchuxü yayauxgüxü

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Rü yema Yudíugüarü ãëxgacügü ga Maríawe rüxixü rü nüxü nadaugü ga yema Ngechuchu üxü, rü muxüma Ngechuchuaxü nayaxögü ga yexguma nüxü nadaugügu ga ñuxãcü wena Dácharuxü na namaxëëxü. ⁴⁶ Natürü ñuxre ga yema ãëxgacügü rü Parichéugümaã nüxü nayarüxugü ga yema Ngechuchu üxü. ⁴⁷ Rü yexguma ga yema Parichéugü rü paigüarü ãëxgacügü rü nangutaquëxegü namaã ga guxüma ga yema ãëxgacügütücumüwa ügüxü. Rü ñanagürügü: —¿Tãcü tá taxüe? Erü ñaã yatü i Ngechuchu rü nanaxü i muxüma i mexü i cuèxruügü. ⁴⁸ —Ngëxguma chi tama yayauxgügu, rü guxütãma i duüxügü rü tá nüxü nayaxögü, rü Dumacüãxgüarü churaragü rü núma chi naxĩ rü nagu napogüe ya tórü tupauca ya taxüne, rü düxwa tãü chima tóxrü nixĩ i ñaã tachiüãne —ñanagürügü. ⁴⁹ Natürü guma taunecügu rü yema paigütanüwa rü Caipá nixĩ ga norü ãëxgacü. Rü nüma rü ñanagürü nüxü: —Pemagü rü taxuüma pecuèx. ⁵⁰ —¿Éxna tama nüxü pecuèx rü taxcèx rü na namemaëxü na wüxitama i yatü guxü i duüxügüçèx na yuxü, na tama nayuexüçèx i guxüma i tachiüãnecüãx i duüxügü? —ñanagürü. ⁵¹ Natürü ga Caipá rü tama nüëchama yema ñanagürü, yerü guma taunecügu rü nüma nixĩ ga paigüarü ãëxgacü yíxü. Rü yemacèx rü Tupana nixĩ ga Caipáwa idexacü ga yexguma nüxü yaxuxgu na Ngechuchu rü guxüma i Yudíugüçèx tá na nayuxü. ⁵² Rü yema orewa rü nanangoxëë na tama Yudíugüçèxicatama tá na nayuxü, natürü guxüma i Tupanaãrü duüxügü i guxü i naãnewa ngëxmagüxüçèx rü tá ta na nayuxü, na ngëmaãcü wüxigu nangutaquëxexüçèx i guxüma i ngëma duüxügü i Tupanaãrü ixígüxü. ⁵³ Rü yexgumaücü nixĩ ga inaxügüëãxü ga Yudíugüarü ãëxgacügü ga nagu na naxĩnüëxü ga ñuxãcü tá na Ngechuchuxü yamëxgüxü. ⁵⁴ Rü yemacèx ga Ngechuchu rü marü tama yema Yudíugü ímuxütanügu naxã. Rü tomaã ínaxüxü ga Yudéaanewa, rü wüxi ga iãnexãcü ga Efraígu äeganewa naxü. Rü yexma tomaã

narüxãũx. Rũ guma ããne rũ wũxi ga nachica ga ngextã taxúema íxãpataxũãrũ ngaicamana nayexma. ⁵⁵ Rũ marũ ningaica ga yema Yudiũgũarũ peta ga Üpetũchiga. Rũ yemacèx muxũma ga duũxũgũ ga náí ga ããnecũãx rũ Yerucharéũwa naxĩ na Tupanacèx nũgũ yamexêẽgũxũcèx naxũpa ga yema peta. ⁵⁶ Rũ Ngechuchucèx nadaugũ ga duũxũgũ. Rũ tupauca ga taxũnewa nũgũna nicagüetanũ, rũ ñanagürũgũ: —¿Ñuxũ ñapegũxũ i pemax? ¿Ñoma i petawa tá naxũxũ rũ êxna tama? —ñanagürũgũ. ⁵⁷ Rũ yema Parichéugũ rũ paigũarũ ãẽxgacũgũ rũ duũxũgũna naxãgagũ, rũ ñanagürũgũ: —Ngẽxguma ngextã nüxũ pedaugũgu i ngẽma Ngechuchu, ¡rũ tomaã nüxũ peyarũxu na tayayauxgũxũcèx! —ñanagürũgũ.

12

*Wũxi ga nge rũ Ngechuchucutũgu pumara iba
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)*

¹ Rũ 6 ga ngunexũ naxũpa ga Üpetũchigaarũ peta, rũ Ngechuchu rũ tomaã Betãniãwa naxũ. Rũ guma ããne nixĩ ga nagu naxãchixũne ga Dãcharu ga Ngechuchu wena namaxêẽcũ. ² Rũ yéma Dãcharuchixũwa Ngechuchucèx nanaxũgũ ga taxũ ga õna. Rũ totanũwa ga yema mechawa yexmagũxe rũ Dãcharu nixĩ ga Ngechuchuxũtawama chibũcũ. Rũ Marta iyixĩ ga inaxũcũ ga õna. ³ Rũ yexguma ga María rũ yéma inange ga wũxi ga taxũraweũxũ ga pumara ga yixichixũ rũ tatanũxũchixũ. Rũ Ngechuchuxũ namaã iyixcutũ. Rũ ñuxũchi ngĩyaemaã ínapicutũ. Rũ guma ã rũ guxũwama nayixmachĩã namaã ga yema pumara. ⁴⁻⁵ Rũ yexguma ga Yuda ga Icarĩute ga wũxi ga totanũxũchirẽx ixĩxũ ga yixcama bexma cúãcũ Ngechuchuxũ íxuaxũxũ, rũ ñanagürũ: —¿Tũxcũũ tama tatanũxũgu namaã itaxe i ngẽma pumara na ngẽma dñerumaã nüxũ nangũxêẽxũcèx i ngẽma duũxũgũ i ngearũ dñeruãxgũxũ? —ñanagürũ. ⁶ Natürũ ga Yuda rũ tama aixcũma nagu narũxĩnũ ga yema ngearũ dñeruãxgũxũ. Natürũ yema ñanagürũ yerũ nüma rũ wũxi ga ngĩtèxãxũ nixĩ. Rũ naxmèxwa nayexma ga yema choca ga dñeru ngĩxũ nagu taxũgũxũ ga guxãma ga toma ga Ngechucharũ ngũexũgũ. Rũ Yuda rũ ñuxguacũ rũ noxrũxũtama ngĩxne nangĩxĩxũ. ⁷ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ñanagürũ nüxũ: —¡Tãxũ i ngĩxũ cuchixewexũ! Erũ choma rũ paxa tá chayũ rũ tá ichatèx. Rũ ngẽmacèx nixĩ i ngẽma pumaramaã choxũ nachaxũ. ⁸ —Ngẽma ngearũ dñeruãxgũxũ rũ guxũgutãma petanũwa nangẽxmagũ. Natürũ i choma rũ tãütãma guxũgu petanũwa changèxma —ñanagürũ.

Paigüarü ãëxgacügü rü nügümaã nanamexëëgü ga ñuxãcü Dácharuxü tá na yamëxgüxü

⁹ Rü muxüma ga Yudíugü rü nüxü nacuáchiga ga Betániãwa na nayexmaxü ga Ngechuchu. Rü yéma naxí na nüxü nadaugüxüçèx. Rü tama Ngechuchuxüxícatama nadaugüchaü natürü nüxü nadaugüchaü ta ga Dácharu ga Ngechuchu wena namaxëëcü. ¹⁰ Rü yexguma ga paigüarü ãëxgacügü rü nügümaã nanamexëëgü ga Dácharuxü rü ta na yamëxgüxüçèx. ¹¹ Yerü Dácharugagu nixí ga muxüma ga Yudíugü ga Ngechuchuaxü yaxögüãxü rü yema paigüna naxígüxü.

*Ngechuchu rü Yerucharéügu naxücu
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)*

¹² Rü muxüma ga duüxügü rü Yerucharéüwa naxí naxçèx ga Üpetüchigaarü peta. Rü moxüãcü duüxügü nüxü nacuáchigagü ga Ngechuchu rü guma ñãnewa na nanguxchaüxü. ¹³ Rü yexguma moruátüta nadaügü rü yemamaã Ngechuchuxü nayatüxgütanüãchi. Rü tagaãcü ñanagürügü: —¡Rü naxüüne rü namecümaxüchi ya daa Tupanaégagu núma ücü! ¡Rü yixema na Iraétanüxü ixígüxü rü namecümaxüchi ya daa tórü ãëxgacü! —ñanagürügü. ¹⁴ Rü Ngechuchu nüxü inayangau ga wüxi ga buru, rü naetügu naxaunagü ga yema Tupanaãrü ore ga ümatüxü nüxü ixuxürüü ga yexguma ñaxgu:

¹⁵ “¡Tãxü i pemuüëxü, Pa Yerucharéüçüãxgüx! ¡Rü iperüdaunü na ngema ne naxüxü ya perü ãëxgacü ya wüxi i buru i íraxüetügu aunagücü!”

ñaxü. ¹⁶ Rü noxri ga toma ga norü ngüexügü rü tama nüxü tacuëxgüéga ga Ngechuchuchiga na yíxü ga yema ore. Natürü yixçüra marü Ngechuchu Tupanaxütawa üxgu, rü yexguma nixí ga nüxna tacuëxãchiexü ga guxüma ga yema Ngechuchuxü ngupetüxü, rü yema Tupanaãrü ore nüxü ixuxüãcütama nüxü na nangupetüxü. ¹⁷ Rü yema duüxügü ga Ngechuchuxütawa yexmagüxü ga yexguma Dácharuxü wena namaxëëgu, rü nüxü nixugüe ga yema nüxü nadaugüxü. ¹⁸ Rü yemacèx nixí ga duüxügü ga Ngechuchuxü yatüxãchitanüxü na nayauxgüãxüçèx, yerü nüxü nacuáchigagü ga yema taxü ga mexü ga Tupanaãrü poramaã naxüxü. ¹⁹ Natürü ga yema Parichéugü rü nügümaã ñanagürügü: —Marü nüxü pedauxü i ñuxma na taxucürüwama tacü namaã ixüxü. ¡Rü dücax, guxüma i duüxügü rü nawe narüxí! —ñanagürügü.

Griégugü rü Ngechuchuxü nadaugüchaü

²⁰ Rü muxüma ga duüxügü rü petacèx Yerucharéüwa naxí na yéma Tupanaxü na yanacuëxüügüxüçèx. Rü yema duüxügütanüwa nayexma ga ñuxre ga Griégugü. ²¹ Rü

yema Griégugü rü Piripicèx naxĩ. Rü nüma ga Piripi rü Gariréaaneârü ãne ga Bechaídacũãx nixĩ. Rü nüxũ nacèxũgü rü ñanagürügü: —Pa Corix, nüxũ tadauxchaũ ya Ngechuchu —ñanagürügü. ²² Rü Piripi rü Aũdrémaã nüxũ nayarüxu. Rü yema taxre rü wüxigu Ngechuchuxütawa naxĩ, rü namaã nüxũ nayarüxugü. ²³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Rü marü nawa nangu tá na chayuxũ rü wenaxârü Chaunatüxütawa tá na chaxũxũ i choma i Tupana Nane i duũxũxũ chiĩxũ. ²⁴ —Rü aixcũma pemaã nüxũ chixu rü ngẽxguma chi wüxipũxũ i trigu tama waixũmũãnegu toxgu rü wüxipũxüechatama nixĩ. Natürü ega waixũmũgu natoxgu, rü ngẽma naxũxgu, rü muxüchinema ínguxuchi. [Rü ngẽxgumarũũ tá ta Tupanaxütawa nangugü i muxũma i duũxũgü ega chayuxgux.] ²⁵ —Rü pemaã nüxũ chixu rü texé ya yíxema tũmaãrũ maxũxũ ngechaũxẽ i ñoma i naãnewa rü tá itayarütaxu. Natürü texé ya yíxema tama tũmaãrũ maxũxũ ngechaũxẽ rü tama yuxũ muũxẽ i ñoma i naãnewa, rü tá tũxũ nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ. ²⁶ —Rü ngẽxguma texé choxũ puracũchaũgu rü name nixĩ i chowe tarũxũ. Rü ngẽma choma tá íchangẽxmaxũwa rü ngema rü tá ta tangẽxma i tũmax. Rü ngẽxguma texé choxũ puracũgu rü Chaunatü ya Tupana rü tá tũmamaã nataãẽ —ñanagürü.

Ngechuchu nanaxunagü ga norü yuxchiga

²⁷ —Rü Ngechuchu ñanagürü: —Rü ñũxma rü poraãcũ changechaũ rü chanaxixãchiãẽ. ¿Rü tacũxũ tá Chaunatũmaã chixuxũ? Taxucürüwa namaã nüxũ chixu na choxũ ínguxuchixẽxũcèx na tama chayuxũcèx, erü woetama ngẽmacèx núma chaxũ —ñanagürü. ²⁸ Rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, ¡Choxũ rüngũxẽẽ na duũxũgüpẽxewa cuxũ chataxẽxũcèx! —ñanagürü. Rü yexguma ga yema duũxũgü ga yéma yexmagũxũ rü nüxũ naxĩnüẽ ga wüxi ga naga ga daxũwa inaxũxũ ga ñaxũ: —Marü cuxũ charüngũxẽẽ na choxũ cutaxẽxũ ga noxrix, rü wena táxarü cuxũ charüngũxẽẽ na choxũ cutaxẽxũcèx —ñanagürü ga yema naga. ²⁹ Rü yema duũxũgü ga yéma yexmagũxũ ga nüxũ ínũxũ ga yema naga, rü ñanagürügü: —Wüxi i duruanexũ nixĩ —ñanagürügü. Natürü togü rü ñanagürügü: —Wüxi i Tupanaãrũ orearü ngeruũ i daxũcũãx nixĩ i namaã idexaxũ —ñanagürügü. ³⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Tama chauxcèx nixĩ i nüxũ pexĩnüxũ i ngẽma naga. Rü pexcèxtama nixĩ i nüxũ pexĩnüxũ. ³¹ —Rü ñũxma tá nixĩ i Tupana inaxũgũãxũ na tũxũ napoxcuexũ ya duũxẽ naxcèx i tũmaãrũ pecadugü. Rü ñũxma tá nixĩ i Tupana ínatèxüchixũ i ngẽma ñoma i naãnewa poraxũ i Chataná. ³² —Rü ngẽxguma curuchawa chipotagu rü chaugũxütawa tá chanagagü i guxũma i duũxũgü —ñanagürü

ga Ngechuchu. ³³ Rŭ yema orewa duŭxŭgŭmaã nŭxŭ nixu ga ñuxãcŭ tá na nayuxŭ. ³⁴ Rŭ yema duŭxŭgŭ nanangãxŭgŭ, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Torŭ mugŭ i ũmatŭxŭwa nŭxŭ tadaugŭ na guxŭgutáma namaxêchaxŭ ya Cristu. ¿Rŭ ñuxãcŭ i cuma rŭ ñacurŭgŭ: “Rŭ Tupana Nane ya duŭxŭxŭ ixícŭ rŭ curuchawa tá nipota”, ñacurŭgŭ? ¿Rŭ texé tixí ya yíxema Tupana Nane ya duŭxŭxŭ ixíxê? —ñanagŭrŭgŭ. ³⁵ Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Ñoma rŭ ta petanŭwa changêxma na ñoma i naãnewa pexŭ changŭexêexŭcèx rŭ ngêmaãcŭ pexŭ changŭonetanŭxêexŭcèx. Natŭrŭ paxaãchicèxicatama petanŭwa changêxma. Rŭ name nixí i paxa choxŭ peyaxŭgŭ ñoma rŭ ta pexcèx chanangŭonexêe naxŭpa na naxêãnexŭ. Erŭ yíxema êãnexŭwa ngêxmaxê rŭ tama nŭxŭ tacuèx na ngextá taxŭxŭ. ³⁶ —Rŭ ñoma rŭ ta petanŭwa changêxma rŭ name nixí i paxa choxŭ peyaxŭgŭ na chorŭ ngŭonexŭwa pengêxmagŭxŭcèx —ñanagŭrŭ. Rŭ yema ñaxguwena rŭ natanŭwa ínaxŭxŭ ga Ngechuchu. Rŭ naxchaxwa inicŭx.

Tacŭcèx nixí ga Yudíugŭ ga tama Ngechuchuaxŭ yaxŭgŭãxŭ

³⁷ Rŭ woo ga Ngechuchu rŭ duŭxŭgŭpêxewa nanaxŭ ga muxŭma ga taxŭ ga mexŭ ga cuèxruŭgŭ ga Tupanaãrŭ poramaã naxŭxŭ, natŭrŭ yexguma rŭ ta tama nŭxŭ nayaxŭgŭ ga duŭxŭgŭ. ³⁸ Rŭ yemaãcŭ Tupana nayanguxêe ga yema ore ga Ichaxía ũmatŭxŭ ga ñaxŭ:

“Pa Corix, taxúema tayaxŭ ga yema ore ga tŭxŭ tangŭexêexŭ.

Rŭ woo nŭxŭ tadaugŭ na ñuxãcŭ naporaxŭ ya Tupana, rŭ tama tayaxŭgŭ”,

ñaxŭ. ³⁹⁻⁴⁰ Rŭ yemaãcŭ ga yema duŭxŭgŭ rŭ tama nayaxŭgŭ yema Ichaxía ũmatŭxŭwa nŭxŭ yaxuxŭrŭrŭ, rŭ:

“Yema duŭxŭgŭ rŭ tama nŭxŭ nadaugŭchaŭ rŭ tama nayaxŭgŭchaŭ rŭ tama Tupanacèx nawoeguchaŭ. Rŭ yemacèx ga Tupana rŭ nŭxna nixŭ na tama nŭxŭ nadaugŭxŭcèx rŭ tama yaxŭgŭãxŭcèx rŭ tama naxcèx nawoeguxŭcèx na nŭma nŭxna naxããxŭcèx i maxŭ i ngexwacaxŭxŭ”,

ñaxŭ. ⁴¹ Rŭ yema ñanagŭrŭ ga Ichaxía yerŭ nangoxetŭgu marŭ nŭxŭ nadau na ñuxãcŭ ãêxgacŭ ya tacŭxŭchi na yíxŭ ya Ngechuchu ya Cristu. Rŭ yemaãcŭ nachiga nidexa. ⁴² Natŭrŭ muxŭma ga yema Yudíugŭarŭ ãêxgacŭgŭ rŭ Ngechuchuaxŭ nayaxŭgŭ, rŭ woo ga ñuxre ga naêrugŭ rŭ ta nayaxŭgŭ, natŭrŭ tama nŭgŭ nixugŭchaŭ ga duŭxŭgŭpêxewa, yerŭ namuê na Parichéugŭ ngutaquêxepataŭwa ínawoxŭxŭ. ⁴³ Rŭ yemaãcŭ tama nŭgŭ nixugŭchaŭ, yerŭ norŭ me nixí ga duŭxŭgŭ namaã nataãêgŭxŭ rŭ tama aixcŭma naxcèx nadaugŭ na Tupana namaã taãexŭ.

Texé ya tama Ngechucharü oreaxũ yaxõxê rü tá tapoxcu

⁴⁴ Rũ tagaãcü ñanagürü ga Ngechuchu: —Texé ya choxũ yaxõxê rü tama choxũxĩcatama tayaxõ. Natürü Chaunatü ya núma choxũ mucüaxũ rü ta tayaxõ. ⁴⁵ —Rũ texé ya choxũ dauxe, rü Chaunatü ya núma choxũ mucüxũ rü ta tadau. ⁴⁶ —Choma na ngóonexẽẽruũ chiixũ, rü ñoma i naãnewa changu na guxãma ya texé ya choxũ yaxõxê rü tama eãnexüwa na tangẽxmagüechaxüçèx. ⁴⁷ —Natürü ngẽxguma texé nüxũ ñngu i chorü ore rü tama tayaxõxgu rü tama choma nixĩ i tüxũ chapoxcuxũ. Erü tama ñoma i naãnewa changu na chanapoxcuexüçèx i duũxügu, natürü núma chaxũ na chana-maxẽẽxüçèx. ⁴⁸ —Yíxema texé ya tama choxũ yaxõxê rü tama chauga ñnüxê rü marü tüxũ nangẽxma na ñacüçèx tá Tupana tüxũ poxcuxũ. Erü ngẽma ore i nüxũ chixuxügagu tátama nixĩ ya Tupana i tüxũ napoxcuxũ i naãneärü guxgu, erü tama tayaxõ i ngẽma ore i nüxũ chixuxũ. ⁴⁹ —Tama chau-gagutama chidexa, natürü guma Chaunatü ga núma choxũ mucü, rü guma nixĩ ga chomaã nüxũ ixücü na ñacüxũ tá duũxügümaã chixuxũ rü ñuxãcü tá chanangüexẽẽxũ. ⁵⁰ —Rũ nüxũ chacuèx na Chaunatüarü orewa nangẽxmaxũ i maxũ i taguma gúxũ. Rũ ngẽmacèx i ngẽma ore i nüxũ chixuxũ, rü ngẽmatama ore nixĩ i Chaunatü choxũ muxũ na nüxũ chixuxũ —ñanagürü ga Ngechuchu.

13

Ngechuchu rü norü ngüexüğüxũ niyauxgücutü

¹ Rũ wüxi ga ngunexũ nataxu ga nawa na nanguxũ ga yema Yudiügüarü peta ga Üpetüchiga. Rũ Ngechuchu nüxũ nacuèx ga marü nawa na nanguxũ ga ñoma ga naãnewa na yaxũxũ rü wenaxãrü Nanatüxütawa na naxũxũ. Rũ nüma rü yexguma ñoma ga naãnewa nayexmagu rü guxüguma tüxũ nangechaũ ga guxema noxrü ixĩgüxe. Rũ yexgumarüũ ta ga yexguma toxna yaxüxchaũgu ga daxüguxũ ga naãnewa na naxũxũ, rü yemaãcü poraãcü toxũ nangechaũ. ²⁻⁴ Natürü ga Chataná rü marü Yuda ga Chimáũ ga Icaríute nanena nangu na bexma cúãcü Ngechuchuxũ ñaxuaxüxüçèx. Rũ Ngechuchu rü marü nüxũ nacuèx ga Nanatüxütawa na ne naxũxũ rü wena táxarü Nanatüçèx na nataeguxũ. Rũ nüxũ nacuèx ga Nanatü rü naxmẽxgu na naxüãxũ ga guxüma ga pora. Rũ yemacèx ga yema chütaxügu ga yexguma mechawa ítachibüeyane, rü inachi ga Ngechuchu. Rũ ñacuñuchi ga norü gáuxüchiru, rü wüxi ga tuayamaã nügü nigoye. ⁵ Rũ ñuxüchi yauxmẽxüpáxügu dexáta naba, rü toxũ niyauxgücutü. Rũ guma tuaya ga namaã yagoyecümaã

toxŭ ínapigücutü. ⁶ Rŭ yexguma Chimáŭ ga Pedruxŭ nayauxcutüchaŭgu rŭ ñanagürü ga Pedru: —Pa Corix, ¿ñuxácü tá i cuma i choxŭ cuyauxcutüxŭ? —ñanagürü. ⁷ Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ rŭ ñanagürü: —Ñuxma rŭ tama nüxŭ cucuèx i tüxcüŭ na chanaxüxŭ i ñaã, natürü yixcama rŭ tá nüxŭ cucuèx —ñanagürü. ⁸ Natürü ga Pedru rŭ ñanagürü: —Choma rŭ täütáma chanaxwèxe na choxŭ cuyauxcutüxŭ —ñanagürü. Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ rŭ ñanagürü nüxŭ: —Ngëxguma tama cuxŭ chayauxcutügu, rŭ täütáma choxrü quixŭ —ñanagürü. ⁹ Rŭ yexguma ga Chimáŭ ga Pedru rŭ ñanagürü nüxŭ: —Pa Corix, ¡Tama choxŭ cuyauxcutüxicatama! Natürü chanaxwèxe i choxŭ cuyauxmëx rŭ choxŭ cuyauxeru ta —ñanagürü. ¹⁰ Natürü Ngechuchu nanangãxŭ rŭ ñanagürü nüxŭ: —Texé ya ngexwacèx aiyaxe rŭ tanaxwèxe i tümacutüxicatama tayaxu, erü guxŭwama tangemata. Rŭ pema rŭ marü pingematagü, natürü tama guxãma aixcüma tingemata —ñanagürü. ¹¹ Rŭ Ngechuchu nüxŭ nacuèx na texé tá bexma cúãcü ínaxuaxŭxŭ, rŭ yemacèx ñanagürü nüxŭ: —Natürü tama guxãma aixcüma tingemata —ñaxŭ. ¹² Rŭ yexguma toxŭ yayauxgücutüguwena, rŭ Ngechuchu wena nicuxcuchi ga norü gáuxŭchiru. Rŭ wemaxârü mechawa narüto. Rŭ ñanagürü toxŭ: —¿Nüxŭ pecuáxŭ yŭxŭ i ngëma chaxüxŭ? ¹³ —Pema rŭ: “Pa Ngüexëëruŭ” rŭ “Pa Corix”, ñaperügü choxŭ. Rŭ marü name i ngëma ñaperügü, erü aixcümaxŭchi ngëma chixŭ. ¹⁴ —Rŭ ñuxma i choma na ngüexëëruŭ chixŭxŭ rŭ pemaã na ichacuáxŭ, rŭ pexŭ chiyauxgücutü. Rŭ ngexgumarüxŭ ta i pema rŭ name i wüxichigü i pemücüxŭ piyauxgücutü. ¹⁵ —Choma rŭ pexŭ nüxŭ chadauxëë na ñuxácü tá penaxüxŭ na pema rŭ ngema pemaã chaxüxŭácü penaxüxŭcèx. ¹⁶ —Rŭ aixcüma pemaã nüxŭ chixu rŭ taxuŭma i wüxi i coriarü duŭxŭ rŭ norü coriétüwa nügü nangexmaxëë. Rŭ taxuxŭma i ãëxgacüarü orearü ngeruxŭ i norü ãëxgacü i namuxŭétüwa nügü nangexmaxëë. ¹⁷ —Rŭ ngëxguma nüxŭ pecuèxgu i chorü ore rŭ penaxüxgu i ngëma pemaã nüxŭ chixuxŭ, rŭ aixcüma tá petaãëgü. ¹⁸ —Rŭ tama guxãma i pechiga nixŭ i chidexaxŭ. Erü choma rŭ tüxŭ chacuèx rŭ texégü tixŭ ya yíxema tüxŭ chidexechíxe. Natürü Tupana nayanguxëëchaŭ i norü ore i ümatüxŭ i ñaxŭ:

“Texé ya chomaã chibüxe rŭ chomaã tarüxuwánü”, ñaxŭ. Rŭ ngëmaãcü tá nangupetü na yanguxŭcèx i ngema Tupanaarü ore. ¹⁹ —Natürü naxŭpa na nangupetüxŭ i ngëma, rŭ pemaã nüxŭ chixu na choxŭ peyaxôgüxŭcèx i ngëxguma nangupetüxgu. ²⁰ —Aixcüma pemaã nüxŭ chixu rŭ texé ya tüxŭ yaxúxe ya yíxema choma ngëma tüxŭ chamuxë, rŭ choxŭ nixŭ i tayaxuxŭ. Rŭ texé ya choxŭ yaxúxe, rŭ Chaunatü ga núma

choxŭ mucŭxŭ nixĩ i tayaxuxŭ —ñanagŭrŭ ga Ngechuchu.

Ngechuchu nŭxŭ nixu ga Yuda rŭ tá bexma cúácŭ na ínaxuaxŭãxŭ

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Rŭ yexguma yema ñaxguwena ga Ngechuchu rŭ poraãcŭ ngechaŭ nŭxŭ nangŭx, rŭ meãma tomaã nanangoxêê, rŭ ñanagŭrŭ toxŭ: —Aixcŭma pemaã nŭxŭ chixu rŭ wŭxie i petanŭwa tá nixĩ i bexma cúácŭ choxŭ ítaxuaxŭxŭ —ñanagŭrŭ.

²² Rŭ yexguma ga toma ga norŭ ngŭexŭgŭ rŭ wŭxichigŭ togŭ tadawenŭ, rŭ tama nŭxŭ tacuèxgŭ ga texéchiga na yema ñaxŭ. ²³ Rŭ choma ga norŭ ngŭexŭ ga poraãcŭ choxŭ nangechaŭxê rŭ nacŭwawa charŭto ga Ngechuchu ga mechawa.

²⁴ Rŭ Chimáŭ ga Pedru rŭ bexma choxŭ naxuneta ga na Ngechuchuna chaçaxŭcèx ga texéchiga na yĩxŭ ga yema. ²⁵ Rŭ yexguma ga choma rŭ yexeraãcŭ Ngechuchuna chimaxcuchi rŭ nŭxna chaca, rŭ ñacharŭgŭ: —Pa Corix, ¿texé tá tixĩ ya yixema? —ñacharŭgŭ.

²⁶ Rŭ Ngechuchu choxŭ nangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —Wŭxi i pãũrŭ bŭcuxŭ tá íchacúe, rŭ yixema tŭxna chanaxãxê, rŭ yixema tixĩ —ñanagŭrŭ. Rŭ yexguma ínacúe ga wŭxi ga pãũrŭ bŭcuxŭ rŭ Yuda ga Icaríute ga Chimáŭ nanena nanaxã.

²⁷ Rŭ yexgumatama Yuda nayauxgu ga yema pãũrŭ bŭcuxŭ rŭ ngoxo ga Chataná rŭ Yudagu naxŭcu. Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Rŭ ngêma cuxŭchaŭxŭ, ¡rŭ paxa naxŭ! —ñanagŭrŭ. ²⁸ Natŭrŭ taxúema ga toma ga mechawa chibüexe nŭxŭ tacuèxgŭ ga ñacŭchiga na yĩxŭ ga yema ñaxŭ ga Ngechuchu.

²⁹ Rŭ nŭma ga Yuda rŭ díeruchiãrŭ dauruŭ nixĩ. Rŭ yemacèx ñuxre ga toma nŭxŭ tacuèxgŭgu rŭ Ngechuchu taxewa nanamu, na ñacŭcèx yataxexŭcèx naxcèx ga peta, rŭ êxna duŭxŭgŭ ga ngearŭ díeruãxŭna ngíxŭ na naxãxŭcèx ga díeru. ³⁰ Rŭ yexguma Yuda nayauxgu ga yema pãũ, rŭ ínaxŭxŭ ga yema ucapuwa. Rŭ marŭ nachŭta ga yexgumax.

Ngechuchu norŭ ngŭexŭgŭmaã nŭxŭ nixu ga yexwacaxŭxŭ ga norŭ mu

³¹ Rŭ yexguma Yuda íxŭxguwena, rŭ Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ: —Rŭ ñŭxma rŭ tá aixcŭma nangox na ñuxãcŭ naporaxŭ ya Tupana Nane ya duŭxŭxŭ ixĩcŭ. Rŭ yimawa tá nixĩ i nangoxêêãxŭ ya Tupana i norŭ pora. ³² —Rŭ ngêxguma yima Tupana Nane nangoxêêxgu i Tupanaãrŭ pora, rŭ ngêxgumarŭŭ tá ta ya Tupana rŭ nanangoxêê i Naneãrŭ pora. Rŭ paxa tá nixĩ i ngêma. ³³ —Pa Chauxacŭãxgŭx, tãütama muxŭ i ngunexŭ petanŭwa changêxma. Rŭ pema rŭ tá chauxcèx pedaugŭ, natŭrŭ ngêma choma íchaxŭxŭwa rŭ taxucŭrŭwama ngema pexĩ. Rŭ ñaãtama ore nixĩ ga marŭ

Yudíugüarü âêxgacügümaã nüxü chixuxü, rü ñuxma rü pemaã rü ta nüxü chixuxü. ³⁴ —Rü pemaã nüxü chixu i wüxi i ngexwacaxüxü i mu. Rü ngëma pexü chamuxü nixí i pemücügüxü na pengechaüxü i wüxichigü. Rü ngëma na choma pexü changechaüxürüü, rü chanaxwëxe i wüxichigü i pema rü pemücügüxü pengechaügü. ³⁵ —Rü ngëxguma wüxichigü pemücügüxü pengechaügu, rü guxüma i duüxügü tá nüxü nicuèxächitanü na chorü ngúexügü pixígüxü — ñanagürü.

Ngechuchu nüxü nixu rü Pedru rü tãxütáma nügü nixu na norü ngúexü yixüxü

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Rü Chimáü ga Pedru rü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —Pa Corix ¿ngextá tá cuxü? —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Ngema íchaxüxüwa rü taxucürüwa chowe curüxü i ñuxmax. Natürü yixcama rü ngëmáãcü tá chowe curüxü —ñanagürü. ³⁷ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü: —Pa Corix, ¿tüxcüü taxucürüwa cuwe charüxü i ñuxmax? Erü marü íchamemare na cuxcèx na chayuxü — ñanagürü. ³⁸ Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —¿Aixcüma yíxü i marü ícumemarexü na chauxcèx cuyuxü? Aixcüma cumaã nüxü chixu rü tãütátama yacaxgu ya otá, rü tomaëpüxcüna tá nüxü quixu na tama choxü cucuáxü — ñanagürü ga Ngechuchu.

14

Ngechuchu rü nama i Nanatüxütawa nadaxü nixí

¹ —¡Tãxü i penaxixächiãêgüxü i pemax! ¡Tupanaãxü peyaxögü rü choxü rü ta peyaxögü! ² —Chaunatüxütawa nangëxma i muxüchixüma i nachicagü. Ngëxguma chi natauxguma, rü tãü chima pemaã nüxü chixu na pexcèx chayamexëëxüçèx i pechicagü. ³ —Rü ngëxguma marü ngëma chaxüxgu rü wüxi i pechica chamexëëxgu, rü wena táxarü núma chaxü. Rü pexü tá chayagagü na ngëma nachica i chomatátama nawa changëxmaxüwa na pengëxmagüxüçèx i pemax. ⁴ —Rü pema rü nüxü pecuèx na ngextá tá na chaxüxü, rü marü nüxü pecuèx i nama i ngema nadaxü —ñanagürü ga Ngechuchu. ⁵ Rü Tumachi rü ñanagürü: —Pa Corix, tama nüxü tacuèx na ngextá na cuxüxü. ¿Rü ñuxãcü tá i nüxü tacuáxü i ngëma nama? —ñanagürü. ⁶ Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Choma nixí i ngëma nama i Chaunatüxütawa nadaxü chíxü. Rü aixcüma nixí i ngëma ore i nüxü chixuxü. Rü choma nixí i duüxügüxü chamaxëëxü. Rü chaugaguxicatama nixí i Chaunatüxütawa nangugüxü i duüxügü. ⁷ —Rü ngëxguma chi pema rü aixcüma meã

choxŭ pecuèxgügu, rü Chaunatüxŭ rü chi ta pecuèxgü. Rü ñuxmaücüü nixĩ i Chaunatüxŭ pecuáxŭ, erü marü nüxŭ pedaugüecha —ñanagürü. ⁸ Rü yexguma ga Piripi rü ñanagürü: —Pa Corix, ¡Toxŭ nüxŭ nadauxêê ya Cunatü! Rü ngëxĩcatama i tanaxwèxegüxŭ —ñanagürü. ⁹ Rü Ngechuchu nanangãxŭ, rü ñanagürü: —Pa Piripix, ¿ñuxre ya taunecü marü petanüwa changëxma rü ñuxma rü ta tama choxŭ cucuèxégaxŭ? Yíxema choxŭ dauxe rü Chaunatüxŭ rü ta tadau. ¿Rü tüxcüü i ngëxguma rü ta cunaxwèxexŭ i pexŭ nüxŭ na chadauxêêxŭ ya Chaunatü? ¹⁰ —¿Tama êxna cuyaxõ na choma rü Chaunatümaã rü wüxitama tixĩgüxŭ? Rü guxŭma i ore i pemaã nüxŭ chixuxŭ rü tama chauechama nüxŭ chixu. Erü yima Chaunatü ya wüxiwa chomaã ngëxmacü, rü yima nixĩ ya naxücü i guxŭma i noxrütama puracü. ¹¹ —Chanaxwèxe i choxŭ peyaxõgü na choma rü Chaunatümaã wüxitama tixĩgüxŭ. Natürü woo tama ngëma pixõgügu rü chanaxwèxe na choxŭ peyaxõgüxŭ naxcèx i ngëma mexügü i taxŭ i Tupanaärü poramaã chaxüxŭ. ¹² —Aixcüma pemaã nüxŭ chixu rü yíxema choxŭ yaxõxê rü tá tanaxü i guxŭma i choma chaxüxŭ. Rü ngëma chaxüxŭärü yexera tá taxü, erü choma rü tá Chaunatüxŭtawa chaxü. ¹³ —Rü guxŭma i tacü i chauégagu Tupanaxŭtawa naxcèx ípeçaxŭ rü tá pexna chanaxã. Rü ngëmaãcü tá chanaxü na chaugagu nangóxŭcèx i Chaunatüarü pora. ¹⁴ —Rü choma tá chanaxü i guxŭma i tacü i chauégagu choxna naxcèx peçaxŭ.

Ngechuchu rü norü ngüexŭgümaã inaxuneta na naxcèx tá núma namuãxŭ i Naãe i Üünexŭ

¹⁵ —Rü ngëxguma aixcüma choxŭ pengechaügu, rü naga tá pexĩnüe i chorü mugü. ¹⁶ —Rü choma tá Chaunatüna naxcèx chaca na núma pexcèx namuãxŭcèx i to i perü ngüxêeruü i Naãe i Üünexŭ, na guxŭgutáma petanüwa nangëxmaxŭcèx. Rü nüma tá nixĩ i pexcèx nangoxêêãxŭ i ore i aixcüma ixĩxŭ. ¹⁷ —Rü ñoma i naãnecüãx i duüxügü rü taxucürüwama nanayauxgü, erü tama nüxŭ nadaugü rü tama nüxŭ nacuèxgü. Natürü i pema rü marü nüxŭ pecuèx, erü nüma rü petanüwa nangëxma. Rü guxŭgutáma pemaã inarüxãüx. ¹⁸ —Rü täütáma núma pexŭ chawogümare i chomax, erü wena táxarü pexcèx chataegu, na petanüwa changëxmaxŭcèx. ¹⁹ —Rü paxa tá nixĩ na täütáma choxŭ nadaugüxŭ i ñoma i naãnecüãx i duüxügü. Natürü i pema rü tá choxŭ pedaugü. Rü tá pemaxê, erü choma rü chamaxŭ. ²⁰ —Rü ngëxguma yuwa ícharüdaxgu rü wena chamaüxgu, rü ngëxguma tá nüxŭ picuèxächitanü na choma rü Chaunatüwa chamaxüxŭ rü pema i chowa rü choma i pewa. ²¹ —Yíxema texé ya nüxŭ cuáxe rü naga ñnüxê i chorü mugü, rü tanangoxêê na aixcüma choxŭ tangechaüxŭ. Rü Chaunatü tá tüxŭ nangechaü ya

yíxema choxŭ ngechaŭxĕ, rŭ choma rŭ tá ta tŭxŭ changechaŭ. Rŭ tŭxŭ tá chaugŭ chawĕx —ñanagŭrŭ ga Ngechuchu. ²² Rŭ nayexma ga to ga Ngechucharŭ ngŭexŭ ga Yudagu aĕgaxŭ ta. Rŭ yema rŭ ñanagŭrŭ: —Pa Corix, ĵtŭxcŭŭ toxŭ cugŭ cuwĕx, rŭ tama ñoma i naãnecŭãx i duŭxŭgŭxŭ cugŭ cuwĕx? —ñanagŭrŭ. ²³ Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —Yíxema choxŭ ngechaŭxĕ rŭ naga taxĭnŭ i ngĕma ore i tŭmamaã nŭxŭ chixuxŭ. Rŭ Chaunatu tá tŭxŭ nangechaŭ. Rŭ choma rŭ Chaunatuã wŭxigu tŭmaxŭtawa tá tangĕxmagŭ. ²⁴ —Yíxema tama choxŭ ngechaŭxĕ rŭ tama naga taxĭnŭ i ngĕma chorŭ ore. Rŭ ngĕma ore i chauxŭtawa nŭxŭ pexĭnŭĕxŭ rŭ tama chorŭ ore nixĭ, natŭrŭ guma Chaunatu ga nŭma choxŭ mucŭarŭ ore nixĭ. ²⁵ —Ñoma rŭ ta petanŭwa changĕxma rŭ pemaã nŭxŭ chixu i guxŭma i ngĕma ore i pexcĕx choxŭ ngĕxmaxŭ. ²⁶ —Natŭrŭ Chaunatu rŭ tá chauĕgagu nŭma nanamu i Naãe i Ŭnĕxŭ na pexŭ nangŭxĕĕxĕcĕx. Rŭ nŭma i Naãe i Ŭnĕxŭ tá pexŭ nangŭxĕĕe i guxŭma, rŭ tá nŭxna pexŭ nacuĕxãchixĕĕe i guxŭma i ore ga pemaã nŭxŭ chixuxŭ. ²⁷ —Rŭ ñuxma na pexna íchixŭxŭ, rŭ pexna chanaxã i taãe. Natŭrŭ ngĕma taãe i pexna chaxãxŭ, rŭ tama ñoma i naãnecŭãx pexna ãxŭ i taãĕrŭŭ nixĭ. Rŭ tama chanaxwĕxe i penaxixãchiãĕgŭ rŭ pemuĕĕe. ²⁸ —Marŭ pemaã nŭxŭ chixu na pexna tá íchixŭxŭ rŭ wena táxarŭ pexcĕx chataeguxŭ na pemaã changĕxmaxŭcĕx. Rŭ choxŭ pexĭnŭĕ ga yexguma yema ñachaxgu. Rŭ ngĕxguma aixcŭma choxŭ pengechaŭgu rŭ tá petaãĕgŭ ega nŭxŭ pecuĕxgu na Chaunatŭcĕx chataeguxŭ, erŭ Chaunatu rŭ chorŭ yexera nixĭ. ²⁹ —Rŭ naxŭpa na nangupetŭxŭ i ngĕma, rŭ pemaã nŭxŭ chixu na choxŭ peyaxŭgŭxŭcĕx i ngĕxguma nangupetŭgu. ³⁰ —Marŭ tãŭtãma poraãcŭ pemaã chidexa, erŭ marŭ ínangu i Chataná i ñoma i naãneãrŭ aĕxgacŭ ixĭxŭ. Natŭrŭ nŭma rŭ taxuwama choxŭ narŭyexera. ³¹ —Natŭrŭ ngĕma tá choxŭ ngupetŭxŭ, rŭ ngĕmaãcŭ tá nixĭ na guxŭma i ñoma i naãnecŭãx i duŭxŭgŭ nŭxŭ nacuáxŭcĕx na choma rŭ Chaunatŭxŭ na changechaŭxŭ, rŭ chanaxŭxŭ i ngĕma nŭma choxŭ namuxŭ. ¡Rŭ ipechigŭ, rŭ ngĭã ítitŭ! —ñanagŭrŭ ga Ngechuchu.

15

Ubanegu nŭgŭ nangu ga Ngechuchu

¹ Rŭ ñanagŭrŭ ga Ngechuchu: —Choma nixĭ i ñoma wŭxi i ubanerŭŭ chŭxŭ rŭ Chaunatu nixĭ ya norŭ yora ixĭcŭ i ngĕma uba. ² —Rŭ chorŭ duŭxŭgŭ rŭ ngĕma ubachacŭgŭrŭŭ nixĭgŭ. Rŭ ngĕma ubachacŭŭ i tama oxŭ, rŭ norŭ yora rŭ nayadae. Natŭrŭ ngĕma nachacŭŭ i oxŭ, rŭ meã nanamexĕĕtanŭ na yexeraãcŭ poraãcŭ naxoxŭcĕx. ³ —Pema rŭ marŭ pime,

yerü naga pexĩnüë ga yema ore ga pexũ changúexẽëxũ.
⁴ —Rü name nixĩ i guxũguma chowa peyaxũxgũ, ngẽma na choma rü pewa chayaxũxũrũũ. Erü wũxi i ubachacüü rü tama nüxĩca naxo, ega tama nanewa yaxũxgux. Rü ngẽxgumarũũ ta i pema rü taxuacüma chauxcèx pemaxë, ega tama chowa peyaxũxgüechagu. ⁵ —Choma nixĩ i ubane, rü pema i nachacüügü. Rü yixema chowa yaxũëchaxe rü choma i tümawa, rü aixcüma tá chauxcèx tamaxũ. Rü ngẽmaãcü wũxi i ubachacüü i oxũrũũ tá tixĩ. Natürü ngẽxguma tama chowa peyaxũxgüechagu, rü taxucürüwama tacü pexüe. ⁶ —Rü texé ya tama chowa yaxũëchaxe rü tá itatèxüchi. Rü wũxi i ubachacüü i daexũ rü ipaxũ rü iguxũrũũ tá tixĩ, rü ngẽxma tá tayarüxo. ⁷ —Rü ngẽxguma chowa peyaxũxgüechagu rü taguma nüxũ ipeyarüngümaëgu i ngẽma ore i pexũ changúexẽëxũ, rü marü name i naxcèx ípeca i tacü i penaxwèxexũ, rü choma rü tá pexna chanaxã. ⁸ —Rü ngẽxguma aixcüma meã chauxcèx pemaxëgu, rü Chaunatũxũ tá nicuèxüügü i duũxüügü. Rü ngẽmaãcü aixcüma chorü ngúexüügü tá pixĩgü. ⁹ —Choma rü pexũ changechaũ ngẽma na Chaunatü choxũ ngechaũxũrũũ. Rü chanaxwèxe i aixcüma meã chauga pexĩnüëëcha, erü choma rü guxũguma pexũ changechaũ. ¹⁰ —Choma rü naga chaxĩnü i Chaunatüarü mugü rü nüma rü guxũguma choxũ nangechaũ. Rü ngẽxgumarũũ tá ta nixĩ ega naga pexĩnüëgu i chorü mugü, rü guxũgutáma pexũ changechaũëcha. ¹¹ —Choma rü ngẽmaãcü pemaã nüxũ chixu na wũxigu chomaã petaãëgüxücèx. Rü ngẽmaãcü tá aixcüma petaãëgü. ¹² —Rü choma pexũ chamu na pemücügüxũ pengechaũgüxücèx, ngẽma choma na pexũ changechaũxũrũũ. ¹³ —Rü ngẽxguma wũxie aixcüma tümamücüxũ ngechaũgu, rü nüxũ tangechaũãma rü nügtama ega woo tümamücücèx tayuxgu. Rü nataxuma i to i ngechaũ i ngẽmaãrü yexera. ¹⁴ —Pema rü chomücügü pixĩgü i ngẽxguma chauga pexĩnüëgu. ¹⁵ —Choma rü marü tama chorü duũxügümareãcü pexũ chaxu. Erü wũxi i coriarü duũxümare rü tama nüxũ nacuèx i ngẽma norü cori üxũ. Natürü ñuxma rü chomücügümaã pexũ chaxu, erü pexũ nüxũ chacuèxëë i guxüma i ore ga Chaunatü chomaã nüxũ ixuxũ. ¹⁶ —Pema rü tama pexira chauxcèx pedaugü, natürü chaxira nixĩ ga pexcèx chadauxũ rü pexũ chamuxũ na aixcüma chauxcèx pemaxëxücèx rü chauxütawa penagagüxücèx i muxüma i duũxüügü na guxũguma choxũ yaxõgüãxücèx. Rü Chaunatü ya Tupana tá pexna nanaxã i guxüma i tacü i chauégagu nüxna naxcèx peçaxũ. ¹⁷ —Rü ngẽma nixĩ i pexũ chamuxũ na pemücügüxũ pengechaũgüxücèx.

Ñoma i naãnecũãx i duũxüügü rü Ngechuchuchi rü norü

ngúexüğüchi naxaie

¹⁸ —Ngëxguma ñoma i nañecüãx i duüxüğü pexchi aiegu, rü jñuxna pecuëxãchie ga chaxira chauxchi na naxaieü! ¹⁹ —Rü ngëxguma chi ñoma i nañecüãx i duüxügürüü pixüğü, rü ñoma i nañecüãx i duüxüğü rü chi pexü nangechaüğü ngëma natanüxüğüxü na nangechaüğüxürüü. Natürü choma nixi ga pexcëx chadauxü natanüwa ga ñoma ga nañecüãx ga duüxüğü. Rü ngëmacëx nixi i pexchi naxaieü, erü marü tama naxrüü pixüğü. ²⁰ —jñuxna pecuëxãchie ga pemaã ñachagu:

“Taxuxüma i wüxi i coriarü duüxü rü norü coriétüwa nüğü nangexmaxëë”, ñachagu! Rü yema na chauxchi na naxaieü, rü pexchi rü tá ta naxaie. Rü yexguma chi chauga naxínüëgu rü ñuxma rü chi ta pega naxínüë. ²¹ —Rü ngëmaäcü ta chaugagu pexchi naxaie i ñoma i nañecüãx i duüxüğü erü tama nüxü nacuëxgü ya Chaunatü ga núma choxü mucü. ²² —Rü ngëxguma chi choma tama namaã chanangoxëëgu na ñuxäcü chixri na namaxëxü, rü tãü chima nüxü nacuëxgü ga pecadu na naxüğüxü. Natürü ñuxma namaã nüxü na chixuxü na ñuxäcü chixri namaxëxü, rü ngëmacëx i ñuxma rü taxuacüma nüxü nixugü na yangearü pecaduãxü. ²³ —Rü guxüma i duüxüğü i chauxchi aieü rü Chaunatüchi rü ta naxaie. ²⁴ —Rü ngëma duüxügüpëxewa rü Tupanaärü poramaã chanaxü i mexüğü i taxü i taguma texé ya togue üxü. Rü ngëxguma chi tama napëxewa chanaxüxgu i ngëma mexüğü rü tãü chima Tupana namaã nanaxuegu na nagagutama yapecaduãxgüxü. Natürü na woo marü nüxü nadaugüxü i ngëma mexüğü i taxü i Tupanaärü poramaã chaxüxü, rü ngëxguma rü ta chauxchi naxaieama rü Chaunatüchi rü ta naxaie. ²⁵ —Natürü ngëmaäcü nangupetü erü Tupana nayanguxëëchaü i norü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Chauxchi naxaie woo taxuüma i chixexü chaxüxgu”, ñaxü. ²⁶ —Natürü choma rü tá Chaunatüëgagu pexcëx núma chanamu i perü ngüxëëruü i Tupanaãë i Üünexü i tá pexü nüxü cuëxëëxü i ore i aixcüma ixixü. Rü nüma tá nixi i meãma pemaã nüxü yaxuxü i chauchiga. ²⁷ —Rü pema rü tá ta chauchigaxü pixüğü, yerü noxri ichanaxüğüga duüxügümaã nüxü na chixuxü ga chorü ore, rü woetama marü chauxütawa peyexmagü —ñanagürü ga Ngechuchu.

16

¹ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Rü pemaã nüxü chixu i ñaã ore na tama nüxü na perüxoexüçëx na choxü peyaxögüxü. ² —Rü ngutaquëxepataüğüwa tá pexü ínawoxü. Rü aixcüma tá nawa nangu na texé pexü dëixü rü tá nagu tarüxínüxü na ngëmaäcü mexü Tupanacëx taxüxü. ³ —Rü ngëmaäcü tá pemaã namaxë i duüxüğü, erü taguma nüxü nacuëxgü ya

Chaunatü, rü choxü rü ta tama nacuèxgü. ⁴ —Rü pemaã nüxü chixu i ñãã ore i ñuxmax, na nüxna pecuèxãchiexüçèx i ngëxguma yixcûra ngëmaãcü pexü nangupetügu.

Tupanaãe i Üünexüãrû puracüchiga

—Noxri rü tama pemaã nüxü chixu i ñãã ore, yerü petanügu charüxãüx. ⁵ —Natürü i ñuxma rü tá pexna íchixü na Chaunatü ga núma choxü mucüxütawa na changëxmaxüçèx. Rü pema rü taxúema choxna peca na ngextá tá na chaxüxü. ⁶ —Natürü poraãcü pengechaügüama erü pemaã nüxü chixu i ngëma ore. ⁷ —Natürü aixcüma pemaã nüxü chixu rü pexcèx narümemaë nixü na Chaunatüçèx chataeguxü. Rü ngëxguma chi tama Chaunatüxütawa chaxüxgu rü tãü chima núma naxü i Naãe i Üünexü i pexü rüngüxëëxü. Natürü ngëxguma ngëma chaxüxgu rü choma tá núma chanamu i Naãe i Üünexü. ⁸ —Rü ngëxguma Naãe i Üünexü núma üxgu rü tá guxü i duüxügüxü nüxü nacuèxëë na yapedaduãxgüxü. Rü tá nanangoxëë i ñuxãcü na yiixü i ngëma maxü i Tupanapëxewa aixcüma mexü. Rü tá duüxügüxü nüxü nacuèxëë na Tupana tá napoxcuexü i duüxügü naxcèx i norü pecadugü. ⁹ —Rü nüma i Naãe i Üünexü tá duüxügüxü nüxü nacuèxëë na pecaduãxgüxü yiixü erü tama choxü nayaxögü. ¹⁰ —Rü tá nanangüexëë i ñuxãcü na yiixü i ngëma maxü i Tupanapëxewa aixcüma mexü, erü choma rü tá Chaunatüxütawa chaxü, rü pema rü tãütáma marü choxü pedaugü. ¹¹ —Rü Naãe i Üünexü tá duüxügüxü nüxü nacuèxëë na Tupana tá napoxcuexü i duüxügü i chixexü ügüxü, erü Tupana rü namaã nanaxuegu na marü napoxcuãxü i Chataná i ñoma i naãnemaã icuáxü. ¹² —Choma rü choxü nangëxma i muxüma i to i ore i pemaã nüxü chixuxchaüchiréxü. Natürü ega ñuxma chi pemaã nüxü chixuxgu rü tãü chima nüxü pecuèxgü. ¹³ —Rü Tupanaãe i Üünexü rü nüxü nixu i ore i aixcüma ixixüxĩcatama. Rü ngëxguma núma naxüxgu rü nüma tá pexü nangüexëë i guxüma i ore i aixcüma ixixü. Erü nüma rü tama nüëchama tá nidexa, natürü ngëma ore i Chaunatüxütawa rü chauxütawa nüxü naxĩnüxüxüxica tátama nixu. Rü tá pexü nüxü nacuèxëë i guxüma i tacü i yixcûra tá ngupetüxü. ¹⁴ —Rü nüma rü tá choxü nataxëë, erü chauxütawa tá nanayaxu i norü nguxëëtae, rü ñuxüchi tá pexü nangüexëë namaã i ngëma nguxëëtae. ¹⁵ —Guxüma i Chaunatüaxü ngëxmaxü rü choxrü ta nixü. Ngëmacèx pemaã nüxü chixu rü Naãe i Üünexü rü chauxütawa tá nanayaxu i norü nguxëëtae, rü ñuxüchi pexü tá namaã nangüexëë. ¹⁶ —Rü paxa tãütáma choxü pedau. Natürü ngëmawena rü wena táxarü choxü pedau erü Chaunatüxütawa tá chaxü —ñanagürü ga Gechuchu.

Ngema guxchaxüğü rü yixcüama rü tá taãëxü nananguxuchi

¹⁷ R_ü yexguma ñuxre ga toma ga Ngechuchuarü ngüexüğü rü togüna tacagü, rü ñatarüğügü: —¿Tacüchiga nixi na ngëma ñaxü:

“R_ü paxa täütáma choxü pedaugü. Natürü ngëmawena rü wena táxarü choxü pedaugü”, ñaxü? ¿R_ü tacüchiga ta nixi na ñaxü:

“Choma rü Chaunatüxütawa tá chaxü”, ñaxü? ¹⁸ —¿R_ü tacüchiga ta nixi na ñaxü:

“R_ü paxa täütáma choxü pedaugü”, ñaxü? R_ü yixema rü tama nüxü tacüexgüéga na tacüchigaxü tamaã yaxuxü — ñatarüğügü. ¹⁹ R_ü Ngechuchu rü nüxü nacüexama ga nüxna na tacagüchaüxü ga tomax. R_ü yemacëx ñanagürü toxü: —Choma rü marü pemaã nüxü chixu rü paxa täütáma choxü pedau, natürü ngëmawena rü wena táxarü choxü pedau. ¿R_ü ngëma dexacëxtama i pegüna pecagüxü? ²⁰ —R_ü aixcüma pemaã nüxü chixu rü pema rü tá pexauxe, rü tá pengechaüğü. Natürü ñoma i naãnecüãx i duüxüğü rü tá nataãëgü. Natürü woo pema tá pengechaüğü, rü ngëma perü ngechaü rü tá taãëxü nananguxuchi. ²¹ —Ngëxguma wüxi i nge íraxacüchaügu rü inaxixächiãë, erü inguxneca. Natürü ngëxguma marü tabuxgu ya ngírü õxhana, rü nüxü iyarüngüma na ñuxäcü poraäcü ngixü na nanguxchirëxü i noxrix, erü tümamaã itaãë ya ngírü õxhana. ²² —R_ü ngëxgumarüü tá ta pexü nangupetü i pemax, erü ñuxma rü penaxixächiãëgü. Natürü wena táxarü chataegu rü pexü íchayadau. R_ü ngëxguma rü tá pexü nangëxma i wüxi i taãë i taxucürüwama texé pexna yaxuxü. ²³ —R_ü ngëxguma ínanguxgu tá i ngëma ngunexü na yanguxü i ñaã pemaã nüxü chixuxü, rü taxucëxtáma tacücëx choxna pecagü erü aixcüma Chaunatü tá nixi ya pexna naxäcü i guxüma i tacü i chauégagu nüxna naxcëx pecaxü. ²⁴ —Ñuxmarüta i pema rü taxuücëxma chauégagu ípecagü. ¡Naxcëx ípeca rü tá penayaxu i ngëma naxcëx ípecaxü! R_ü ngëmaäcü rü tá aixcüma petaãëgü.

Ngechuchu rü marü nüxü narüyexera i guxüma i tacü i ñoma i naãnewa ngëxmaxü

²⁵ —Ñuxma rü cuëxruüğügu chayaxuäcüma pemaã nüxü chixu i ore. Natürü nawa tá nangu i ngunexü i marü täütáma ngëmaäcü pemaã nüxü chixu. R_ü ngëxguma rü tá noxtacüma meã pemaã chanangoxëë i Chaunatüchiga. ²⁶⁻²⁷ —R_ü ngëma ngunexügu i pema rü Chaunatüxütawa tá chauégagu naxcëx ípeca i tacü i penaxwëxexü. R_ü taxucëxma tüxcüü choma tá Chaunatüxütawa pexü naxcëx íchaca, erü nümatama ya Chaunatü rü woetama pexü nangechaü, erü pema rü choxü pengechaü rü peyaxögü na naxütawa ne chaxüxü. ²⁸ — Chaunatüxütawa ne chaxü na ñoma ga naãnewa chaxüxücëx.

Rü ñuxma rü tá nüxna chataegu i ñoma i naãne na wenaxârü Chaunatüxütawa chaxüxücèx —ñanagürü. ²⁹ Rü yexguma ga toma ga norü ngüexügü rü ñatarügügü: —Ñuxma waxi nixĩ i meãxüchima tomaã cunangoxêêxü i curü ore i tomaã nüxü quixuxü. Rü tama tacügu ixuxüãcüma tomaã nüxü quixu. ³⁰ —Rü ñuxma rü nüxü tacuèx na aixcüma guxüxüma na cucuáxü. Rü taxuacüma texé ñuxü ñatagürü cuxü. Rü ngëmacèx nixĩ i tayaxögüxü na aixcüma Tupanaxütawa na ne cuxüxü —ñatarügügü. ³¹ Rü Ngechuchu toxü nangãxü rü ñanagürü: —¿Aixcüma peyaxögüxü i ñuxmax? ³² —Rü nawa tá nangu i ngunexü rü ñuxmatátama nixĩ i na pegü pewoonexü. Rü wüxichigü i pema rü tá pepatawa pexĩ, rü chaxica tá nuã choxü petèx. Natürü tama chaxica tá icharüxãüx, erü Chau-natü rü chauxütawa nangëxma. ³³ —Rü guxüma i ñaã ore rü pemaã nüxü chixu na chaugagu petaãëgüxücèx. Rü ñoma i naãnewa rü tá ngüxü pingè. Natürü jpeporae! erü choma rü marü nüxü charüyexera i guxüma i tacü i ñoma i naãnewa ngëxmaxü —ñanagürü.

17

Ngechuchu rü norü ngüexügücèx nayumixê

¹ Rü yema ñaxguwena rü Ngechuchu daxügu nadawenü, rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, marü nawa nangu i ngunexü na chayuxü. Rü chanaxwèxe na duüxügüxü nüxü cucuèxêêxü na aixcüma choma rü cune chiixü. Rü ngëmaãcü i choma rü tá nüxü nüxü chacuèxêê na cuma rü aixcüma Tupana na quiixü. ² —Erü marü guxü i duüxügüarü äëxgacüxü choxü quixixêê, na chanamaxêxêêxücèx i guxüma i duüxügü i choxna cumugüxü. ³ —Rü ngëma duüxügü tá nüxü nangëxma i maxü i taguma gúxü ega cuxü nacuèxgügu na cuxicatama Tupana na quiixü, rü choxü nacuèxgügu na choma rü Cristu ga núma choxü cumucü na chiixü. ⁴ —Choma rü marü cuxü chataxêê i ñoma i naãnewa rü chayanguxêê i guxüma i puracü ga nawa choxü cumuxü. ⁵ —Rü ñuxma Pa Chaunatüx, rü chanaxwèxe i cugüxütawa choxü cungëxmaxêê na choxü nangëxmaxücèx ga yematama pora ga cumaã choxü yexmaxü ga noxri tauta naãne üxgu. ⁶ —Rü guxema duüxëgü ya tüxü quidexechixe ga ñoma ga naãnewa na choxna tüxü cumugüxücèx, rü marü tüxü nüxü chacuèxêê i texé na quiixü i cumax. Rü woetama cuxrügü tixigü rü cuma nixĩ ga choxna tüxü cumugüxü. Rü tümagü rü marü naga taxĩnüe i curü ore. ⁷ —Rü ñuxma rü marü nüxü tacuèx rü guxüma i ngëma choxna cuxãxü, rü aixcüma cuxütawa ne naxü. ⁸ —Rü choma rü marü tümamaã nüxü chixu ga curü ore ga chomaã nüxü quixuxü. Rü tümagü rü marü tayaxögü i ngëma ore. Rü nüxü ticuèxãchitanü na

aixcūma cuxūtawa na ne chaxūxū i chomax. Rū tayaxōgū ga cuma núma choxū na cumuxū. ⁹—Rū ngēmacèx cuxna chaca na tūxū na curüngūxēēxūcèx. Rū tama cuxna chaca na nūxū curüngūxēēxūcèx i ñoma i naānecūāx i duūxūgū, natürü cuxna chaca na tūxū curüngūxēēxūcèx ya guxema choxna tūxū cumugūxe, erü curü duūxūgū tixīgü. ¹⁰ Rū guxāma ya yíxema choxrügü ixīgūxe rü cuxrügü tixīgü. Rū guxāma ya cuxrügü ixīgūxe rü choxrügü tixīgü. Rū tūmagagu rü duūxūgū choxū nicuèxūgū. ¹¹—Choma rü marü tāūtāma ñoma i naānewa changēxmaēcha, natürü i tūmagü rü ngēmāácü ñoma i naānewa tá tangēxmagü ngēxguma cuxūtawa chaxūyane. Pa Chaunatü ya Üü necūx, rü chanaxwèxe na curü pora ga choxna cuxāxūmaā tūxna cudaduxū ya yíxema choxna tūxū cumugūxe, na ngēmaācü guxāma wūxigu rüxīnūēxūcèx, ngēma cuma rü choma na wūxigu rüxīnūēxūrū. ¹²—Rū yexguma guxema choxna tūxū cumugūxetanūwa chayexmagu ga ñoma ga naānewa, rü curü pora ga choxna cuxāxūmaā tūxna chadau rü tūxū íchapoxū. Rū taxúema ga guxema choxna tūxū cumugūxe rü itayarütaxe. Rū Yuda ga woetama iyarütaxuxūxicatama inayarütaxu na yanguxūcèx i curü ore i umatūxū. ¹³—Rū ñuxma rü cuxūtawa tá chaxū. Natürü ñomarūta ñoma i naānewa changēxma-yane rü nūxū chixu i ñāā curü ore na tūmagü rü ta tūxū nangēxmaxūcèx i ngēma taāē i aixcūma ixīxū i choma choxū ngēxmaxū. ¹⁴—Choma rü marü tūmamaā nūxū chixu i curü ore. Natürü ñoma i naānecūāx i duūxūgū rü tūmachi naxaie, erü tūma rü tama naxrūū tixīgü, ngēxgumarūū i choma rü tama ñoma i naānecūāxrūū chixī. ¹⁵—Tama cuxna tūmacèx chaca na tūxū na quigagūxūcèx i ñoma i naānewa. Natürü cuxna chaca na tūxū na ícupoxūxūcèx nūxna i ngoxo i Chataná. ¹⁶—Choma rü tama ñoma i naānecūāx chixī. Rū tūmagü rü ta tama ñoma i naānecūāx tixīgü, erü cuxrügü tixīgü i ñuxmax. ¹⁷—Curü ore rü aixcūma nixī. Rū chanaxwèxe i tūxū cingúexēē i curü ore, na aixcūma cupēxewa tixūünexūcèx ya yíxema choxna tūxū cumugūxe. ¹⁸—Rū yexgumarūū ga ñoma ga naānecūāx ga duūxūgūtanūwa choxū na cumuxūrūū, rü ngēxgumarūū i choma rü ta ñoma i naānecūāx i duūxūgū-tanūwa tūxū chamugü. ¹⁹—Rū tūmagagu chaugü ichaxā na tūxū changúexēēxūcèx i curü ore i aixcūma ixīxū, na cupēxewa tixūünexūcèx ya yíxema choxna tūxū cumugūxe. ²⁰—Natürü tama yíxema ñuxma yaxōgūxecèxicatama cuxna chaca. Natürü cuxna chaca ta tūmacèx ya yíxema yixcūra tá yaxōgūxe nagagu i tūmaārü ore ya yíxema ñuxma yaxōgūxe. ²¹—Rū guxāma ya yíxemacèx cuxna chaca na aixcūma wūxitama tixīgūxūcèx. Rū ngēma cuma rü choma na wūxitama ixīgūxūrūū, Pa Chaunatūx, rü chanaxwèxe i

guxãma i tũma rũ ta wũxitama tixĩgũ. Rũ ngẽmaãcũ i ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ, rũ tá nayaxõgũ na cuma núma choxũ cumuxũ. ²² —Rũ choma rũ marũ tũxna chanaxã i ngẽmatama pora i cuma choxna cuxãxũ na ngẽmaãcũ wũxitama tixĩgũxũcẽx ngẽma cuma rũ choma na wũxitama ixĩgũxũrũũ. ²³ —Rũ chanaxwẽxe na tũmawa changẽxmaxũ rũ cuma i chowa na cungẽxmaxũ na ngẽmaãcũ aixcũma wũxi-tama ixĩgũxũ i guxãma i yixema. Rũ ngẽmaãcũ i ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ rũ tá nũxũ nicuèxãchitanũ na cuma núma choxũ cumuxũ, rũ tá nũxũ nicuèxãchitanũ na tũxũ cungechaũxũ ya yixema choxna tũxũ cumugũxe ngẽma na choxũ cungechaũxũrũũ. ²⁴ —Pa Chaunatũx, cuma choxna tũxũ cumugũ. Rũ chanaxwẽxe i chauxũtawa tangẽxmagũ i ngẽma tá íchangẽxmaxũwa, na nũxũ tadaugũxũcẽx i chorũ pora ga choxna cuxãxũ. Yerũ choxũ cungechaũ ga yexguma tauta naãne ixũgũgumama. ²⁵ —Pa Chaunatũ ya Mecũx, ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ rũ tama cuxũ nacuèxgũ. Natũrũ choma rũ cuxũ chacuèx. Rũ yixema choxna tũxũ cumugũxe rũ ta marũ nũxũ tacuèxgũ na cuma núma choxũ cumuxũ. ²⁶ —Rũ marũ tũxũ nũxũ chacuèxẽẽ na texé quiĩxũ. Rũ guxũgutãma tũxũ nũxũ chicuèxẽẽãmachigũ na cuma choxũ cungechaũxũrũũ tũgũ tangechaũgũxũcẽx rũ choma rũ tũmaxũtawa na changẽxmaxũcẽx —ñanagũrũ ga Ngechuchu.

18

Ngechuchuxũ niyauxgũ

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Rũ yema ñaxguwena ga Ngechuchu rũ tomaã inaxũãchi, na Cheduruarũ ngatexũãrũ tocutũwa taxĩxũcẽx. Rũ yẽma nayexma ga wũxi ga nanetũnecũ. Rũ yemawa naxũ ga Ngechuchu tomaã. ² Rũ Yuda ga yema bexma cúãcũ Ngechuchuxũ íyaxuaxũxũ rũ nũxũ nacuèx ga yema nachica, yerũ Ngechuchu rũ muẽxpũxcũna yẽma tomaã nangutaquẽxexũ. ³ Rũ yẽma nangu ga Yuda namaã ga ñuxre ga churaragũ rũ ñuxre ga tupauca ga taxũneãrũ purichíagũ ga yẽma namugũxũ ga paigũarũ ãẽxgacũgũ rũ parichéugũ. Rũ meãma nixãxne, rũ yẽma nanangegũ ga omũgũ. ⁴ Natũrũ ga Ngechuchu rũ marũ nũxũ nacuèx ga guxũma ga tacũ tá nũxũ na ngupetũxũ. Rũ yemacẽx naxcẽx nixũ, rũ nũxna naca, rũ ñanagũrũ: —¿Texécẽx nixĩ i pedaugũxũ? —ñanagũrũ. ⁵ Rũ nũmagũ rũ Ngechuchuxũ nangãxũgũ, rũ ñanagũ-rũgũ: —Nacharétucũãx i Ngechuchucẽx nixĩ i tadaugũxũ —ñanagũrũgũ. Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagũrũ: —Choma chixĩ —ñanagũrũ. Rũ Yuda ga bexma cúãcũ ínaxuaxũxũ rũ yema churaragũtanũwa nayexma. ⁶ Rũ

yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu: “Choma chixĩ”, ñaxgu, rü nügüweama nacaixütanü ga yema churaragü, rü yexma nayayi. ⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü wena nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Texécèx nixĩ i pedaugüxü? —ñanagürü. Rü nümagü rü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Nacharétucüãx i Ngechuchucèx nixĩ i tadaugüxü —ñanagürügü. ⁸ Rü Ngechuchu rü wenaxârü ñanagürü nüxü: —Marü pemaã nüxü chixu rü choma chixĩ. Rü ngëxguma chauxcèx pedaugügu rü jípeyaxĩxëë i ñaã chorü ngüexügü! —ñanagürü. ⁹ Rü yemaãcü nangupetü na yanguxücèx ga norü ore ga nümatama ga Ngechuchu nüxü yaxuxü ga ñaxgu:

“Yíxema Chaunatü choxna tüxü mugüxe rü taxúetáma itayarütauxe”, ñaxgu. ¹⁰ Rü Chimáü ga Pedru rü nüxü iyexma ga wüxi ga cüxchi. Rü ngĩxü nayaxu ga norü cüxchi rü yemamaã ínanadaechinü ga paigüarü äëxgacüarü duüxü ga Macugu äëgaxü. Rü norü tügünechinü ínadae. ¹¹ Natürü ga Ngechuchu rü Pedruxü ñanagürü: —¿Ngĩxchixügu ngĩxü ixücuchi i curü cüxchi! ¿Tama éxna nüxü cucuèx na choma rü tá ngüxü chingexü ngëma Chaunatü chomaã naxueguxürü? —ñanagürü.

Anápatawa Ngechuchuxü nagagü

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Rü yexguma ga churaragüarü äëxgacü, namaã ga norü churaragü rü tupaucaarü purichíagü, rü Ngechuchuxü niyaxügü. Rü nayanëïxchacüügü. ¹³ Rü noxri rü äëxgacü ga Anápatawa nanagagü. Rü Aná rü Caipánèxtü nixĩ. Rü guma tauncügu ga Caipá rü paigüeru nixĩ. ¹⁴ Rü yema Caipá nixĩ ga üpaacü yema Yudíugüarü äëxgacügümaã nüxü ixuxü ga na namemaëxü ga wüxitama ga yatü guxüma ga Yudíugücèx na yuxü.

Pedru rü Ngechuchuxü nixã

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Rü choma rü Chimáü ga Pedru rü wüxigu Ngechuchuwe tarüxĩ. Rü yema paigüarü äëxgacü rü choxü nacuèx. Rü yemacèx ga choma rü wüxigu Ngechuchumaã tichocu ga äëxgacüpataèxtüwa. ¹⁶ Natürü ga Pedru rü ñaxârü düxétügutama narüxãüx. Rü yemacèx íchaxüxü ga choma, rü yema ñaxârü dauruü ga ngecümaã chayarüdexa rü yexguma Pedruxü iyamucuchi. ¹⁷ Rü yexguma ga yema ngecü ga ñaxârü dauruü, rü Pedruna ica, rü ngígürügü: —¿Tama éxna cuma rü ta wüxi i norü ngüexü quiixü i ngëma yatü i yayauxgüxü? —ngígürügü. Rü Pedru ngĩxü nangãxü, rü ñanagürü: —Tama nixĩ —ñanagürü. ¹⁸ Rü yéma ñaxtüwa rü äëxgacüarü duüxügü rü purichíagü rü nanaxügü ga wüxi

ga üxü, yerü nagáuane. Rû guma üxüxetüarü ngaicamagu nachigü, rû yéma nügü ninaixügü. Rû Pedru rû ta yéma nügü nanaixü naxëtüwa ga guma üxü.

Paigüarü äëxgacü rû Ngechuchuna naca
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Rû yema paigüarü äëxgacü rû inanaxügü ga Ngechuchuna na naçaxü, rû ñanagürü: —¿Tacü nixi ga duixügüxü namaã cungüexëëxü? ¿Rû texégü tixi ya yixema curü ngüexügü? —ñanagürü. ²⁰ Rû Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Choma rû guxü ga duixügüpëxewa nüxü chixu ga chorü ore. Rû ngutaquëxepataügüwa rû tupauca ya taxünewa i ngextá guxüma i Yudiügü íngutaquëxegüxüwa chanangüexëë ga duixügü. Rû yemaãcü taxüma ichicux ga chorü ore. ²¹ —¿Rû tüxcüü i choxna cuçaxü i ñuxmax? Ècü, jñuxna naca i ngëma duixügü ga nüxü ñnüëxü ga chorü ore! Rû nümagü tá cumaã nüxü nixugüe ga tacüchigaxü namaã na chixuxü. Erü nümagü rû nüxü nacüexgü i guxüma ga tacü ga namaã nüxü chixuxü —ñanagürü. ²² Rû yexguma Ngechuchu yema ñaxgu, rû wüxi ga tupauca ga taxüneärü purichía ga naxütagu chixü, rû Ngechuchuchiwegu nidagü. Rû ñanagürü Ngechuchuxü: —¿Tüxcüü ngëmaãcü cunangãxü ya daa paigüarü äëxgacü? —ñanagürü. ²³ Rû Ngechuchu nanangãxü rû ñanagürü: —Rû ngëxguma tacü rû chixexüxü chixuxgu, jrü nüxü ixu na ñuxãcü chixri na chidexaxü! Natürü ega chorü ore rû aixcüma yixigu, rû ¿tüxcüü i choxü quidagüxü i ñuxmax? —ñanagürü. ²⁴ Rû yexguma ga Aná rû Ngechuchuxü yanáiãcüma paigüarü äëxgacü ga Caipaxütawa nanamu.

Pedru rû wenaxärü tama Ngechuchuxü nacüèxneta
(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Rû yoxni ga Pedru rû üxüarü ngaicamagu nachiecha, rû yéma nügü nanaixüãma. Rû yema yéma yexmagüxü rû nüxna nacagüe, rû ñanagürügü: —¿Tama ëxna cuma rû ta norü ngüexü quiixü i ngëma yatü i yayauxgüxü? —ñanagürügü. Natürü ga Pedru rû tama nügü nixu, rû ñanagürü: —Tama nixi —ñanagürü. ²⁶ Rû yéma nayexma ga wüxi ga paigüarü äëxgacüarü duixü. Rû yema rû Pedru ídaechinüxütanüxü nixi. Rû Pedruna naca, rû ñanagürü: —¿Tama ëxna cuma yiixü ga nanetüncüwa Ngechuchumaã cuxü chadauxü? —ñanagürü. ²⁷ Rû Pedru rû wena tama nügü nixu. Rû yexgumatama nica ga otá.

Ngechuchu rû Piratu- pëxewa nayexma
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Rû yexguma Ngechuchumaã nüxü nachauegu ga nüxna na nacagüxü, rû Caipápatawa ínanagaxüchigü rû Yudeáneärü

ãêxgacü ga Dumacüãxpatawa nanagagü. Natürü marü ningóonechaü ga yexguma rü yemacèx ga yema Yudíugü rü tama guma ãêxgacüpatagu nachocu, yerü norü mugü nüxü nixu rü taxü ga pecadu nixí na wüxi ga Dumacüãxpatagu na nachocuxü ga yema ngunexügu. Rü yemaãcü tama Tupanapêxewa nügü nixüxaarü maxüãxêëgüchaü, yerü yexguma nügü yaxüxaarü maxüãxêëgügu, rü taxucürüwa nanangõxgü ga õna ga Üpetüchigaarü petacèx namexêëxü.

²⁹ Rü yemacèx ga guma ãêxgacü ga Dumacüãx ga Piratu rü napatawa ínaxüxü ga duüxügümaã na yadexaxücèx. Rü ñanagürü nüxü: —¿Tacücèx ípenaxuaxü ya daa yatü? —ñanagürü.

³⁰ Rü nümagü rü Piratuxü nangãxügü, rü ñanagürügü: —Ngêxguma chi tama wüxi i taxü i chixexü naxüxgu, rü tãü chima cuxütawa tanaga —ñanagürügü.

³¹ Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxü: —¿Ecü perü ãêxgacügüxütawa penaga, rü perü mugü pemaã nüxü ixuxüãcüma penapoxcux! —ñanagürü. Natürü ga yema Yudíugü rü Piratuxü nangãxügü, rü ñanagürügü: —Natürü pema i Dumacüãxgü rü marü toxna penachuxu na texéxü timèxgüxü tümaãrü chixexücèx —ñanagürügü.

³² Rü yemaãcü ningu ga yema ore ga Ngechuchu üpaacü nüxü ixuxü ga ñuxãcü tá na nayuxü.

³³ Rü Piratu rü wenaxãrü napatagu naxücu, rü Ngechuchucèx nangema. Rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Cuma yíixü i Yudíugüarü Æêxgacü quiixü? —ñanagürü.

³⁴ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —¿Cuechamatama i nagu curüxñnüxü na ngêmaãcü choxna cuçaxü, rü êxna togü marü cumaã nüxü nixu na ngêmaãcü choxna cuçaxücèx? —ñanagürü.

³⁵ Rü Piratu Ngechuchuxü nangãxü, rü ñanagürü: —¿Êxna cuma nagu curüxñnügu rü Yudíu chiixü? Rü ngêma cuchiüãnecüãxgü rü paigüarü ãêxgacügütama nixí i chauxütawa cuxü gagüxü. ¿Êxna tacü rü chixexü cuxü? —ñanagürü.

³⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Choma rü tama ñoma i naãnewa ãêxgacü chixí. Rü ngêxguma ñoma i naãnewa ãêxgacü chixígu, rü chorü duüxügü rü chi Yudíugüarü ãêxgacügümaã nügü nadai rü tãü chima choxü niyauxgü i ngêxguma. Natürü tama ñoma i naãnewa ãêxgacü chixí —ñanagürü.

³⁷ Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxü: —¿Êxna to i nachiüãneãrü ãêxgacü quixí i cumax? —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Cumatama marü nüxü quixu na ãêxgacü chiixü. Rü yemacèx ga choma rü chabu rü ñoma ga naãnewa chaxü na duüxügümaã nüxü chayarüxuxücèx i ore i aixcüma ixíxü. Rü guxãma ya texé ya nüxü cuáxchaüxê i ngêma ore i aixcüma ixíxü, rü choxü itarüxñnüë i ngêma ore i nüxü chixuxü —

ñanagürü. ³⁸ Rŭ Piratu rŭ ñanagürü nüxŭ: —¿T̄acü nixĩ i ngẽma ore i aixcũma ixĩxŭ? —ñanagürü.

Ngechuchumaã nanaxuegu na yamèxgüãxŭ
(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Rŭ yemaãcŭ Ngechuchuna nacaxguwena ga Piratu, rŭ wenaxârŭ Yudiugũmaã nayarŭdexa. Rŭ ñanagürü nüxŭ: —Taxuũma i chixexŭxŭ nawa chadau i ñaã yatŭ. ¿Rŭ tŭxcũŭ chi inapoxcuxŭ? ³⁹ —Natürŭ guxŭguma ega Ũpetŭchigaarŭ petawa nanguxgu, rŭ pecũma nixĩ na choxna naxcèx na peçaxŭ na íchananguxuchixẽẽxŭcèx i wŭxi i duŭxŭ i poxcuxŭ. ¿Rŭ penaxwèxexŭ na pexcèx íchananguxuchixẽẽxŭ i ñaã perŭ ãẽxgacŭ, Pa Yudiugŭx? —ñanagürü. ⁴⁰ Rŭ yexguma ga guxũma ga yema duŭxŭgŭ, rŭ tagaãcŭ aita naxŭe, rŭ ñanagürŭgŭ: —Tama tanaxwèxe na cuya-ngéxŭ i ngẽma yatŭ. Rŭ Barabá waxi nixĩ i tanaxwèxexŭ na cuyangéxŭ —ñanagürŭgŭ. Rŭ yema Barabá rŭ wŭxi ga máetaxŭ nixĩ.

19

¹ Rŭ yexguma ga Piratu rŭ churaragŭxŭ namu na Ngechuchuxŭ naçuaixgŭxŭcèx. ² Rŭ yema churaragŭ rŭ chuchuxŭwa nanaxŭgŭ ga wŭxi ga boxŭ, rŭ ñŭxŭchi naẽruwa nayangèxcuchigŭ. Rŭ wŭxi ga máxŭ ga naxchiru ga daucharaxŭgu nayacuxẽẽgŭ. ³ Rŭ ñŭxŭchi naxcèx naxĩ, rŭ nüxŭ nacugŭeãcũma ñanagürŭgŭ nüxŭ: —¡Namaxŭ, Pa Yudiugŭarŭ ãẽxgacŭx! —ñanagürŭgŭ. Rŭ nanapechiewegŭ. ⁴ Rŭ Piratu rŭ wenaxârŭ düxétŭwa naxŭ, rŭ Yudiugŭxŭ ñanagürŭ: —¡Dŭcèx! ñŭxma tá nuã pepèxewa chanaga na nüxŭ pecuáxŭcèx na taxuũma i chixexŭxŭ nawa chadauxŭ —ñanagürü. ⁵ Rŭ düxétŭwa naxŭ ga Ngechuchu. Rŭ namaã nangèxcueru ga yema boxŭ ga chuchuxŭwa naxŭgŭxŭ. Rŭ nagu nicŭx ga yema máxŭ ga naxchiru ga daucharaxŭ. Rŭ yex-guma ga Piratu rŭ Yudiugŭxŭ ñanagürŭ: —Daa nixĩ ya yima yatŭ —ñanagürü. ⁶ Natürŭ yexguma Ngechuchuxŭ nadaugŭgu ga paigŭarŭ ãẽxgacŭgŭ rŭ purichíagŭ, rŭ inanaxŭgŭe ga aita na naxŭexŭ. Rŭ ñanagürŭgŭ: —¡Curuchawa yapota! ¡Curuchawa yapota! —ñanagürŭgŭ. Rŭ Piratu rŭ ñanagürü nüxŭ: —¡Ècŭ, peyaga rŭ pematama curuchawa peyapota! Erŭ choma rŭ taxuũma i chixexŭxŭ nawa chadau —ñanagürü ga Piratu. ⁷ Natürŭ ga yema Yudiugŭ rŭ Piratuxŭ nangãxŭgŭ, rŭ ñanagürŭgŭ: —Toma toxŭ nangẽxma i wŭxi i torŭ mu. Rŭ ngẽma torŭ mu toxŭ nüxŭ nacuèxẽẽ na namexŭ na nayuxŭ i ñaã yatŭ, yerŭ nüma rŭ nüxŭ nixu ga Tupana Nane na yĩxŭ —ñanagürŭgŭ. ⁸ Rŭ yexguma yemaxŭ naxĩnŭgu ga Piratu, rŭ yexeraãcŭ namuŭ. ⁹ Rŭ wena Ngechuchumaã napatagu naxŭcu. Rŭ yema Ngechuchuna nayaca, rŭ

ñanagürü: —¿Ngextácŭāx quixī i cumax? —ñanagürü. Natürü ga Ngechuchu rü tama nanangāxŭ. ¹⁰ Rü yexguma ga Piratu rü Ngechuchuxŭ ñanagürü: —¿Ēxna ngēma tāūtáma choxŭ cungāxŭ? ¿Tau ēxna i nüxŭ cucuáxŭ na choxmēxwa cungēxmaxŭ na curuchawa cuxŭ chipotaxŭ rü ēxna cuxŭ na íchanguxuchixēēxŭcèx? —ñanagürü. ¹¹ Rü Ngechuchu nanangāxŭ, rü ñanagürü: —Tāū chima cuxmēxwa changēxma, ega tama Tupana naxwèxegu. Rü ngēmacèx nixī i ngēma duūxŭgü i cuxna choxŭ mugüxŭ rü curü yexera poraācŭ napecaduāxgŭ —ñanagürü. ¹² Rü yemawena rü Piratu nagu narūxīnŭ ga ñuxācŭ Ngechuchuxŭ na ínanguxuchixēēgaxŭ. Natürü yema Yudíugŭ rü poraācŭ aita naxŭe, rü ñanagürügŭ: —Ngēxguma tá ícunanguxuchixēēxgu rü tama curü āēxgacŭ ya tacŭ ya Dumacŭāx ya Chécharuxŭ cungechaŭ. Erü ngexerŭxe ya āēxgacŭ ya tacŭxŭ tŭgŭ ingucuchixēēxŭ, rü Dumacŭāx ya āēxgacŭ ya tacŭ ya Chécharuarŭ uwanŭ tixī —ñanagürügŭ. ¹³ Rü yexguma yemaxŭ naxīnŭgu ga Piratu, rü churaragŭxŭ namu ga Ngechuchuxŭ düxétŭwa na nagagŭxŭcèx. Rü nawa nayarŭto ga wŭxi ga tochicaŭ ga taxŭ ga nutagŭnaxcèx ga togawa rü Gabatagu āegaxŭ. Rü yema nachicawa nixī ga poxcuexŭ ga duūxŭgŭna naçaxŭ ga āēxgacŭ. ¹⁴ Rü wŭxi ga ngunexŭ nataxu ga Ūpetŭchigaarŭ petawa na nanguxŭ ga yexguma, rü marŭ tocuchiwa nangu. Rü Piratu rü Yudíugŭxŭ ñanagürü: —¡Daa nixī ya yima perŭ āēxgacŭ! ñanagürü. ¹⁵ Natürü ga nŭmagŭ rü aita naxŭe, rü ñanagürügŭ: —Tanaxwèxe na nayuxŭ. Rü ¡curuchawa yapota! —ñanagürügŭ. Rü Piratu nüxna naca rü ñanagürü nüxŭ: —¿Ñuxācŭ i choma rü ichanamu na curuchawa yapotagŭāxŭcèx ya perŭ āēxgacŭ? —ñanagürü. Natürü ga paigŭarŭ āēxgacŭgŭ rü Piratuxŭ nangāxŭgŭ, rü ñanagürügŭ: —Yima āēxgacŭ ya tacŭ ya Chécharu ya Dumawa ngēxmacŭ rü yima nixī ya torŭ āēxgacŭ, rü nataxuma i to —ñanagürügŭ. ¹⁶ Rü yexguma ga Piratu rü yema Yudíugŭna Ngechuchuxŭ namu na curuchawa yapotagŭāxŭcèx. Rü nŭmagŭ rü nayagagŭ.

Curuchawa Ngechuchuxŭ nipotagŭ

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

¹⁷ Rü ínaxŭxŭ ga Ngechuchu, rü norŭ curucha ngŭxŭ ininge. Rü yéma nanagagŭ nawa ga wŭxi ga nachica ga “Duūxēēruchinèxāgu” āegaxŭ. Rü yema rü Górguta nixī ga naega ga togawa. ¹⁸ Rü yéma curuchawa Ngechuchuxŭ nayarŭpotagŭ. Rü Ngechuchurŭñ curuchawa nayapotagŭ ga taxre ga to ga yatŭgŭ, rü wŭxi ga norŭ tŭgŭnecŭwawa rü to ga norŭ toxwecŭwawa. ¹⁹ Rü Piratu rü churaragŭxŭ namu na

Ngechucharü curuchatapëxewa na yapocuchigüãxúcèx ga wüxi ga mürapewaxacü ga äegatachinüxü ga ñaxü:

“Ngechuchu ya Nacharétucüãx ya Yudíugüarü Äëxgacü”, ñaxü. ²⁰ Rü muxüma ga yema Yudíugü nüxü nadaumatü ga yema namatü ga mürapewaxacügu üxü. Yerü yema nachica ga Ngechuchuxü curuchawa íyanapotagüxüwa, rü ñañeärü ngaicamana nixí. Rü tomaëxpüx ga nagawa naxümatü ga yema naëga ga yema mürapewawa. Rü togawa rü Griégugügawa rü Dumacüãxgügawa naxümatü. ²¹ Rü yemacèx ga yema Yudíugüarü paigüarü äëxgacügü rü Piratuxü ñanagürügü: —Toma rü tama tanaxwëxe i cunaxümatü i “Yudíugüarü Äëxgacü”, ñaxü. Rü narümemaë nixí i cunaxümatü rü ñacurügü:

“Nügü ixucü na Yudíugüarü Äëxgacü yíixü”, ñacurügü. ²² Natürü Piratu nanangãxü rü ñanagürü: —Ngëma chaxümatüxü rü marü ngëxma naxümatü —ñanagürü. ²³ Rü curuchawa marü Ngechuchuxü yapotagüguwena ga churaragü, rü nanade ga Ngechuchuchiru. Rü yema ägümücü ga churaragü rü nügümaã nayatoye ga naxchiru. Rü nanayauxgü ta ga norü gáuxüchiru ga máxü. Natürü taxuwama narüngèixte, yerü woetama yemaãcü naxü. ²⁴ Rü yemacèx ga yema churaragü rü nügümaã ñanagürügü: —¡Tãütáma nagu tagaugüe! Rü narümemaë nixí i naxcèx tá naxínücèxwëxegü rü ngíxü tañanagügü i wüxi i dñëru na ngëmawa nüxü icuèxgüxúcèx na texéarü tá na yíixü —ñanagürügü. Rü yemaãcü ningu ga Tupanaärü ore ga ümatüxü ga ñaxü:

“Nügümaã nayatoye i chauxchiru, rü naxcèx ngíxü tanañanagügü i wüxi i dñëru”, ñaxü. Rü aixcüma yemaãcü nixí ga naxügüãxü ga churaragü. ²⁵ Rü Ngechucharü curuchapünewa iyexma ga naë ga María, rü ngíeyèx, rü María ga Creopá naxmèx, rü María ga Magadácüãx. ²⁶ Rü yexguma Ngechuchu naëxü dèuxgu ga yexma chauxütagu na nachixü, rü ñanagürü ngíxü: —Pa Mamax, yima nixí ya cune, —ñanagürü. ²⁷ Rü yemawena, rü ñanagürü choxü: —Ngëma iyixí i cue —ñanagürü. Rü yexgumamama rü chopatawa ngíxü chayaxu. Rü chauxütawa iyexmaëcha.

Nayu ga Ngechuchu

²⁸ Rü Ngechuchu nüxü nacuèx ga marü na yanguxü ga guxüma ga norü puracü ga ñoma ga nañnewa. Rü yema Tupanaärü ore ga ümatüxü na yanguxëëxúcèx, rü ñanagürü: —Chitawa —ñanagürü. ²⁹ Rü yéma iyexma ga wüxi ga tüxüãcü ga binu ga marü üxchiücümaã äãcuxcü. Rü wüxi

ga tüèxmü guma binumaã niwaixêëgü, rü wüxi ga dexne-menèxãwa nayanèîx. Rü yemamaã naãxgu nanawêxgü. ³⁰ Rü Ngechuchu nayaxaxü ga guma binu ga üxchiücü rü ñanagürü: —Marü ningu i guxüma i chorü puracü —ñanagürü. Rü ñuxüchi inayarümaxãchieru, rü nayu.

Wüxi ga churara rü wocaxemaã Ngechuchuxü nacanapacütüxü

³¹ Natürü ga yema Yudíugüarü äëxgacügü rü tama nanaxwèxegü ga curuchagüwa na nayexmagüxü ga yema naxünegü. Yerü moxüãcü rü ngüxchigaarü ngunexü nixî. Rü yema Yudíugücèx rü yema nixî ga guxü ga ngüxchigaarü ngunexüãrü yexera ga üünexü, yerü norü peta ga Üpetüchigaarü ügü nixî. Rü yemacèx Piratuna naxcèx nacagü na churaragü yéma namugüxücèx na yapoyeparagüãxücèx na paxa nayuexücèx ga yema curuchawa ipotagüxü, rü paxa na nadeãxücèx ga curuchawa naxüpa ga ngüxchigaarü ngunexü. ³² Rü yéma naxî ga churaragü rü inanapoeparagü ga yema taxre ga yatügü ga Ngechuchumaã yéma curuchawa ipotagüxü. ³³ Rü Ngechuchucèx naxî ga churaragü, natürü nüxü nadaugü ga marü na nayuxü. Rü yemacèx tama nayapoyeparagü. ³⁴ Natürü wüxi ga churara rü Ngechuchuxü nacanapacütüxü. Rü yexgumatama ímayèxüchi ga nagü rü dexá. ³⁵ Rü choma i CuáŮ rü nüxü chadau i guxüma ga ñãã pemaã nüxü chixuxü. Rü aixcüma nixî i ñãã chorü ore. Rü chomatama nüxü chacuèx i aixcüma na yîixü, rü pemaã nüxü chixu na pema rü ta peyaxõgüxücèx. ³⁶ Rü yema nangupetü na yanguxücèx i Tupanaãrü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Rü taxünetáma ya naxchinèxã nipoyegü”,

ñaxü. ³⁷ Rü toxnamana i Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Tá nüxü narüdaunü ya yima nacanapacütüxügüãcü”,
ñanagürü.

Ngechuchuxü inatèxgü

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Arimatéacüãx ga Yúchegu äëgacü. Rü nüma rü ta Ngechuchuaxü nayaxõ, natürü cúacü nayaxõ yerü natanüxü ga Yudíugüarü äëxgacügüxü namuü. Rü guma nixî ga Piratuna yaçacü na nayauxãxücèx ga Ngechuchuxüne. Rü Piratu rü: —Ngü, —ñanagürü. Rü yexguma ga Yúche rü yéma naxü ga curuchawa íyapotaxüwa, rü curuchawa nayayaxu ga naxüne ga Ngechuchu. ³⁹ Rü yéma nangu ga Nicodému ga üpaacü chütacü Ngechuchuxütagu naxüãnecü. Rü yéma nanange ga 30 kilo naguxü ga pumara ga yixichixü na Ngechuchuxü namaã nachaxünegüxücèx.

40 Rû yemaãcü ga Yúche rû Nicodému rû curuchawa nanayauxgü ga naxüne ga Ngechuchu. Rû naxchiru ga marü pumaracharaxümaã nayanáixpüxügü. Yerü yema nixĩ ga tocüma ga toma ga Yudíugü ga yexguma wüxi ga yueta tüxü itatëxgügu. 41 Rû yema nachica ga Ngechuchu curuchawa ípotaxüwa nayexma ga wüxi ga nanetüncü. Rû yema nanetüncüwa nayexma ga wüxi ga naxmaxü ga yexwacaxüxü ga taguma texéxü nagu natëxgüxü. 42 Rû yema naxmaxügu nayaxücuchigü ga Ngechuchuxüne yerü nangaicama, rû paxa tá ningune ga ngüxchigaarü ngunexücëx.

20

Ínarüda ga Ngechuchu

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

1 Rû yüxüarü pëxmamaxüchi ga tauta meã yangóonegu, rû María ga Magadácüãx rû Ngechuchuxü íyaxücuchigüxüwa ixü. Rû nüxü idau ga guma nuta ga Ngechuchumaxü namaã rüngüxtaücü, rû marü na ínaxügachixü. 2 Rû yexgumatama iinaãchi, rû yema choma rû Chimáü ga Pedrumaã ítayexmagüxüwa ina. Rû ngígürügü toxü: —Rû marü nanayauxgü ya Cori ya Ngechuchu i naxmaxüwa. Rû tama nüxü tacuëx na ngexta na naxügüãxü —ngígürügü. 3 Rû yexguma ga choma rû Pedru rû Ngechuchuxü íyaxücuchigüxüwa taxü. 4 Rû wüxigu itaxüãchi ga tomax, natürü ga choma rû poraãcü Pedruarü yexera ichañaãchi. Rû chaxira Ngechuchuxü íyaxücuchixüwa changu. 5 Rû ichayarümaxãchi na nagu chidaucuchixücëx. Rû nüxü chadau ga naxchiru ga namaã yanáixpüxügüãxü ga yexma na naxüxü. Natürü tama aixepegu chaxücu. 6 Rû choweama ínangu ga Chimáü ga Pedru. Rû nüma rû yema naxmaxügu naxücu. Rû nüma rû ta nüxü nadau ga yema naxchiru ga namaã yanáixpüxüchiréxü. 7 Rû nüxü nadau ta ga naxchiru ga namaã yanëixërugüãxü ga meãma dixcumüxü ga nüxrüguma üxü. Rû tama wüxigu namaã nanu ga yema naxchiru ga namaã yanáixpüxügüãxü. 8 Rû yexguma ga choma ga chaxiraxüchi yéma na changuxü, rû choma rû ta chixücu. Rû nüxü chadau ga guxüma, rû chayaxõ ga Ngechuchu rû marü wena na namaxüxü. 9 Yerü noxri rû tama nüxü tacuëxgüéga ga yema Tupanaärü ore ga ümatüxü ga ñaxü:

“Cristu rû tá wena namaxü”,

ñaxü. 10 Rû yexguma ga toma rû tochiüçëx tawoegu.

*Ngechuchu rû ngíxcëx nangox ga María ga Magadácüãx
(Mt 16.9-11)*

11 Natürü ga María rü yexma irüxãũx naxũtagu ga Ngechuchumaxũ. Rü yéma ixaxu. Rü naxauxãcũma iyarũmaxãchi, rü nagu iyadaucuchi ga naxmaxũ. 12 Rü nüxũ idau ga taxre ga daxũcũãx ga Tupanaãrũ orearũ ngeruũgũ ga icómũchiruxũ. Rü Ngechuchuxũne ixũchiréxũwa narũtogũ, rü wũxi ga Ngechuchueru ixũxũwaama rü to ga nacũtawaama. 13 Rü yema daxũcũãx ga duũxũgũ rü ngĩxna nacagũe, rü ñanagũrũgũ: —Pa Ngecũx, ¿tacũcèx cuxaxu? —ñanagũrũgũ. Rü ngĩma rü inangãxũ, rü ngĩgũrũgũ: —Chaxaxu erũ nayangegũ i naxũne ya chorũ Cori, rü tama nüxũ chacuèx na ngexta naxũgũãxũ —ngĩgũrũgũ. 14 Rü yexgumatama yema ngĩxgu, rü ngĩgũweama idau. Rü nüxũ idau ga Ngechuchu ga ngĩxũtawa na nayexmaxũ. Natürü tama nüxũ icuèx ga Ngechuchu na yĩxũ ga guma. 15 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ngĩxna naca, rü ñanagũrũ: —Pa Ngecũx, ¿tacũcèx cuxaxu? ¿Rü texécèx nixĩ i cudauxũ? —ñanagũrũ. Rü ngĩma nüxũ nacuèxgu rü yema nixĩ ga yema nanetũnecũarũ dauruũ. Rü yemacèx ngĩgũrũgũ nüxũ: —Pa Corix, ega cuma cuyangexgu i naxũne ya Ngechuchu, rü ¡chomaã nüxũ ixu na ngexta na cunaxũxũ na choma chayayaxuxũcèx! —ngĩgũrũgũ. 16 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagũrũ ngĩxũ: —Pa Maríax —ñanagũrũ. Rü ngĩma rü naxcèx idaueguãchi, rü togawa ngĩgũrũgũ nüxũ: —Pa Rabunix —ngĩgũrũgũ. Rü ngẽma rü “Pa Ngúexẽẽruũx”, ñaxũchiga nixĩ. 17 Rü Ngechuchu rü ñanagũrũ ngĩxũ: —¡Tãxũ i choxũ quingõgũxũ, erũ tauta Chaunatũxũtawa chaxũ! ¡Natürü ngẽma chaueneẽgũtanũwa naxũ rü namaã nüxũ yarũxu na choma rü tá Chaunatũ ya chorũ Tupana ya Penatũ ya perũ Tupanaxũtawa chaxũxũ! —ñanagũrũ. 18 Rü yexguma ga María ga Magadãcũãx rü tomaã nüxũ iyarũxu ga marũ nüxũ na nadauxũ ga Cori ga Ngechu-chu. Rü ñuxũchi tomaã nüxũ iyaxu ga yema ore ga Ngechuchu ngĩmaã nüxũ ixuxũ.

Norü ngúexũgũcèx nangox ga Ngechuchu

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

19 Rü yema yũxũarũ ngunexũãrũ chũtacũ, rü tangutaquẽxegũ ga toma ga Ngechuchuarũ ngúexũgũ. Rü togũ tarũwãtaũgũ, yerũ yema Yudũgũarũ ãẽxgacũgũxũ tamuũẽ. Rü Ngechuchu rü ngũrũãchi yéma nangox, rü torũ ngãxũtanũgu nachi. Rü toxũ narũmoxẽ, rü ñanagũrũ: —¡Petaãẽgũ! —ñanagũrũ. 20 Rü yema ñaxguwena rü toxũ nügũ nawémẽx, rü nügũ inawépacũtũxũ. Rü tomagũ ga norũ ngúexũgũ rü tataãẽgũ, yerũ nüxũ tadaugũ ga guma torũ Cori. 21 Rü yexguma rü wenaxãrũ ñanagũrũ toxũ: —¡Petaãẽgũ! Rü yema Chaunatũ núma choxũ na muxũrũũ tátama nixĩ i pexũ chamuxũ i chomax —ñanagũrũ. 22 Rü yexguma rü toétũ “cue” ñanagũrũ ga Ngechuchu. Rü ñuxũchi ñanagũrũ

toxŭ: —¡Penayauxgŭ i Tupanaãe i Üünexŭ! ²³ Rŭ ngëxguma duŭxŭgŭ nüxŭ rŭxoegu i norŭ pecadugŭ, rŭ pema rŭ pexŭ nangëxma i pora na namaã nüxŭ pixuxŭ na Tupana marŭ nüxŭ nüxŭ rŭngŭmaxŭ i norŭ pecadugŭ. Natŭrŭ ngëxguma duŭxŭgŭ tama nüxŭ rŭxoegu i norŭ pecadugŭ, rŭ pema rŭ pexŭ nangëxma i pora na namaã nüxŭ pixuxŭ na marŭ ngëma norŭ pecadugŭwatama nangëxmagŭxŭ —ñanagŭrŭ ga Ngechuchu.

Tumachi nüxŭ nadau ga Cori ga wena maxŭcü

²⁴ Natŭrŭ totanŭxŭ ga Tumachi ga Wŭxigu Buexŭmaã taxugŭxŭ, rŭ tama totanŭwa nayexma ga yexguma Ngechuchu toxcèx ngoxgu. ²⁵ Rŭ yixcama ga toma rŭ Tumachimaã nüxŭ tixugŭe, rŭ ñatarŭgŭgŭ: —Marŭ nüxŭ tadau ya tŭrŭ Cori ya Ngechuchu —ñatarŭgŭgŭ. Natŭrŭ ga Tumachi rŭ toxŭ nangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ: —Ngëxguma tama nüxŭ chadëuxgu i norŭ itapuamaxŭ i naxmëxwa rŭ tama nüxŭ chingŭgŭgu i ngëma itapuamaxŭ rŭ ngëma norŭ cana-pacütŭxŭ, rŭ täütama chayaxŭ i ngëma ore i chomaã nüxŭ pixuxŭ —ñanagŭrŭ. ²⁶ Rŭ 8 ga ngunexŭguwena rŭ wenaxârŭ tangutaquëxegŭ ga toma ga wŭxi ga İpatawa. Rŭ totanŭwa nayexma ga Tumachi ga yexguma. Rŭ woo ga na nawãtaxŭ ga İãx, rŭ ngŭrŭãchi yéma nangox ga Ngechuchu, rŭ torŭ ngãxŭtanŭgu nachi. Rŭ toxŭ narŭmoxë, rŭ ñanagŭrŭ: —¡Petaãëgŭ! —ñanagŭrŭ. ²⁷ Rŭ yexguma Tumachixŭ ñanagŭrŭ ga Ngechuchu: —¡Nüxŭ ingŭgŭ i ñaã chorŭ itapuamaxŭ i choxmëxwa ngëxmaxŭ, rŭ nüxŭ nadau ya daa choxmëx! ¡Rŭ nuxa chorŭ cana-pacütŭxŭgu ingŭgŭ! ¡Rŭ nüxŭ rŭxo na tama cuyaxŭxŭ! ¡Rŭ meãma yaxŭ i ñŭxmax! —ñanagŭrŭ. ²⁸ Rŭ yexguma ga Tumachi rŭ Ngechuchuxŭ nangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —Pa Chorŭ Corix, cuma nixŭ i chorŭ Tupana quiixŭ —ñanagŭrŭ. ²⁹ Rŭ Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ nüxŭ: —Pa Tumachix, cuma cuyaxŭ i ñŭxma erŭ choxŭ cudau. Natŭrŭ tataãëgŭ ya yixema tama choxŭ daugŭãcüma yaxŭgŭxe —ñanagŭrŭ.

Tacücèx naxŭmatŭ i ñaã popera

³⁰ Rŭ Ngechuchu rŭ topëxewa nanaxŭ ga muxŭma ga to ga mexŭgŭ ga cuèxruŭgŭ i tama ñaã poperagu ŭmatŭxŭ. ³¹ Natŭrŭ guxŭma i ñaã poperagu ŭmatŭxŭ, rŭ naxŭmatŭ na peyaxŭgŭxŭcèx na Ngechuchu rŭ Cristu ya Tupana Nane na yŭxŭ. Rŭ ngëxguma nüxŭ peyaxŭgŭgu rŭ tá pexŭ nangëxma i maxŭ i taguma gŭxŭ.

21

Ngechuchu rŭ 7 ga norŭ ngŭexŭgŭcèx nangox

¹ Rŭ yemawena ga Ngechuchu rŭ wenaxârŭ toxcèx nangox naxtaxa ga Gariréaanacüwa. Rŭ Tibéria nixĩ ga to ga naega. Rŭ ñaãcü nixĩ ga toxcèx nangóxŭ. ² Rŭ wŭxiwa tayexmagŭ ga choma rŭ Chaŭtiágu ga Zebedeu nanegŭ rŭ Chimáú ga Pedru, rŭ Tumachi ga Wŭxigu Buexŭmaã taxugŭxŭ, rŭ Natanae ga Gariréaanegune ga Iãne ga Canácŭãx, rŭ to ga taxre ga tomücŭgŭ ga Ngechucharŭ ngúexŭgŭ. ³ Rŭ Chimáú ga Pedru rŭ ñanagŭrŭ toxŭ: —Tá chayapŭchae —ñanagŭrŭ. Rŭ yexguma ga toma rŭ tanangãxŭgŭ, rŭ ñatarŭgŭgŭ nüxŭ: —Toma rŭ tá ta cuwe tarŭxĩ —ñatarŭgŭgŭ. Rŭ yéma taxĩ, rŭ wŭxi ga ngegu tichoŭ. Natŭrŭ yema chŭtaxŭgu rŭ taxuŭma ga choxni tiyauxgŭ. ⁴ Rŭ yexguma noxri yangóonegu rŭ Ngechuchu toxcèx nangox ga naxtaxaanacüwa. Natŭrŭ ga toma rŭ tama nüxŭ tacuèxgŭ ga Ngechuchu na yĩxŭ. ⁵ Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ toxna naca, rŭ ñanagŭrŭ toxŭ: —Pa Ngextŭxŭcŭgŭx, ¿éxna taxuŭma i choxni piyauxgŭ? —ñanagŭrŭ. Rŭ toma rŭ tanangãxŭgŭ rŭ ñatarŭgŭgŭ: —Taxuŭma —ñatarŭgŭgŭ. ⁶ Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ toxŭ: —¡Peweŭârŭ tŭgŭnecŭwawaama penatáe i perŭ pŭcha! rŭ tá ípenayauxŭ i choxni —ñanagŭrŭ. Rŭ yémaãma tanatáegŭ ga torŭ pŭcha, rŭ taxucŭrŭwa ítanatúãchigŭ, yerŭ muxŭchixŭ ga choxni tiyauxgŭ. ⁷ Rŭ yexguma ga choma rŭ Pedruxŭ ñacharŭgŭ: —Yima nixĩ ya Cori ya Ngechuchu —ñacharŭgŭ. Rŭ yexguma yemaxŭ naxĩnŭgu ga Pedru ga guma na yĩxŭ ga Cori, rŭ nicŭxcuchi ga naxchiru yerŭ noxri rŭ ínacŭxuchichiréx. Rŭ natŭchiŭwa nayuxu, rŭ naxãnacüwa naxcèx nawéxê. ⁸ Rŭ toma ga natanŭxŭ rŭ nguemaãtama naxãnacüwa taxãgŭ. Rŭ yéma tanatúgŭ ga yema pŭcha ga choxnimaã ããcuxŭ yerŭ 100 metruxicatama nataxu ga na naxãnacüwa na tangugŭxŭ. ⁹ Rŭ yexguma nguewa ítachoŭgu rŭ yéma nüxŭ tadau ga wŭxi ga ŭxŭ, rŭ naxètŭgu naxŭ ga wŭxi ga choxni. Rŭ yéma nayexma ta ga wŭxi ga pãu. ¹⁰ Rŭ Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ toxŭ: —¡Nuãta penge i ñuxre i ngéma choxni i ípeyauxŭxŭ! —ñanagŭrŭ. ¹¹ Rŭ Chimáú ga Pedru rŭ ngegu nixŭe. Rŭ yema pŭchamaã naxnŭcŭgu ínanatúãchiwetaŭ ga choxni ga ínayauxŭxŭ. Rŭ 153 ga choxni ga itaxŭ nayexma nawa ga yema pŭcha. Rŭ woo ga na namuxŭchixŭ, rŭ tama narŭgáú ga pŭcha. ¹² Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ toxŭ: —¡Nuã pexĩ rŭ peyachibŭe! —ñanagŭrŭ. Rŭ taxúema ga toma rŭ nüxna tacaxchaŭ na texé yĩxŭ ga nümax, yerŭ marŭ nüxŭ tacuèxgŭ ga guma na yĩxŭ ga Cori ga Ngechuchu. ¹³ Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ yéma toxŭtawa naxŭ. Rŭ nanayaxu ga pãu rŭ wŭxichigŭ toxna nanaxã. Rŭ yexgumarŭŭ ta ga choxni rŭ toxna nanaxã. ¹⁴ Rŭ yema nixĩ ga norŭ tomaèxpŭxcüna ga toxcèx na nangóxŭ ga

Ngechuchu ga yuwa ínadxguwena.

Ngechuchu rü Pedrumaã nidexa

¹⁵ Rŭ yexguma chibŭewa tingugŭguwena rŭ Ngechuchu rŭ Chimáŭ ga Pedruna naca, rŭ ñanagŭrŭ: —Pa Chimáŭ Pa Cuáŭ Nanex, ¿aixcŭma choxŭ cungechaŭxŭ i ñaã cumŭcŭgŭxŭ na cungechaŭxŭãrŭ yexera? —ñanagŭrŭ. Rŭ Pedru nanangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —Ngŭ, Pa Corix, cuma nŭxŭ cucuèx na cuxŭ changechaŭxŭ —ñanagŭrŭ. Rŭ Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¡Nachibŭexèè i chorŭ duŭxŭgŭ! —ñanagŭrŭ. ¹⁶ Rŭ wemaxãrŭ Pedruna naca, rŭ ñanagŭrŭ: —Pa Chimáŭ Pa Yoná Nanex, ¿aixcŭma i choxŭ cungechaŭxŭ? —ñanagŭrŭ. Rŭ Pedru nanangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —Ngŭ, Pa Corix, cuma nŭxŭ cucuèx na cuxŭ changechaŭxŭ —ñanagŭrŭ. Rŭ Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Ècŭ, ¡nŭxna nadau i chorŭ duŭxŭgŭ! —ñanagŭrŭ. ¹⁷ Rŭ norŭ tomaèxpŭxcŭna wenama Pedruna naca, rŭ ñanagŭrŭ: —Pa Chimáŭ Pa Yoná Nanex, ¿aixcŭmaxŭchi yŭxŭ i choxŭ cungechaŭxŭ? —ñanagŭrŭ. Rŭ yexguma ga Pedru rŭ dŭxwa nangechaŭ, yerŭ norŭ tomaèxpŭxcŭna Ngechuchu nŭxna naca ngoxŭ aixcŭma nŭxŭ nangechaŭ. Rŭ ñanagŭrŭ ga Pedru: —Pa Corix, cuma nŭxŭ cucuèx i guxŭma. Rŭ cuma nŭxŭ cucuèx na aixcŭmaxŭchi cuxŭ changechaŭxŭ —ñanagŭrŭ. Rŭ Ngechuchu ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Ècŭ ¡nachibŭexèè i chorŭ duŭxŭgŭ! ¹⁸ —Rŭ aixcŭma cumaã nŭxŭ chixu rŭ yexguma cunxextŭxŭgu rŭ cugŭ quicŭxcuchi ga na ngextá cuma ícunaxwèxexŭwa cuxŭxŭcèx. Natŭrŭ ngèxguma yaguãx quixŭgu rŭ tá quixuuchiacŭŭ na togue cuxŭ icŭxcuchixŭcèx. Rŭ ngèma tama cuma ícunaxwèxexŭwa tá cuxŭ nagagŭ —ñanagŭrŭ. ¹⁹ Rŭ Ngechuchu rŭ yema ñanagŭrŭ na nŭxŭ nŭxŭ nacuèxèèxŭcèx ga ñuxãcŭ tá na nayuxŭ ga Pedru na yemaãcŭ Tupanaxŭ nataxèèxŭcèx. Rŭ yemawena ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¡Chowe rŭxŭ! —ñanagŭrŭ.

Yema ngúexŭ ga Ngechuchu poraãcŭ nŭxŭ ngechaŭxŭchiga

²⁰ Rŭ yexguma nŭgŭweama nadèuxgu ga Pedru rŭ choxŭ nadau ga naweama na ne chaxŭxŭ. Rŭ chomachirèx nixŭ ga chibŭwa Ngechuchucŭwawa charŭtoxŭ rŭ nŭxna chaçaxŭ rŭ ñachaxŭ:

“Pa Corix, ¿texé tá tixŭ ya yŭxema bexma cuechita cuxŭ íxuaxŭxè?” ñachaxŭ. ²¹ Rŭ yexguma Pedru choxŭ dèuxgu rŭ Ngechuchuna naca, rŭ ñanagŭrŭ: —Pa Corix, ¿ñaã Cuáŭ rŭ tacŭ tá nŭxŭ ŭpetŭxŭ? —ñanagŭrŭ. ²² Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Ngèxguma choma chanaxwèxegu rŭ chanamaxèè ñuxmatáta wena núma chaxŭ. ¿Rŭ tŭxcŭxŭ i nagu curŭxŭnŭxŭ i ngema? Rŭ cuma ¡rŭ

chowe rŭxŭ! –ñanagŭrŭ. ²³ Rŭ yexguma yema chomŭcŭgŭ nŭxŭ ñnŭĕgu ga yema chauchiga, rŭ nagu narŭxŭñnŭe na taxŭtáma chayuxŭ. Natŭrŭ Ngechuchu rŭ tama nŭxŭ nixu ga tãxŭtáma na chayuxŭ. Natŭrŭ ñanagŭrŭmare:

“Ngĕxguma choma chanaxwĕxegu rŭ chanamaxĕĕ ñuxmatáta wena núma chaxŭ. ¿Rŭ tŭxcŭxŭ i nagu curŭxŭñnŭxŭ i ngĕma?”, ñanagŭrŭmare. ²⁴ Rŭ chomatama nixŭ ga nŭxŭ chadauxŭ i guxŭma i ñaã pemaã nŭxŭ chixuxŭ, rŭ chomatama nixŭ i pexcĕx chanaxŭmatŭxŭ i ñaã ore. Rŭ guxãma i toma rŭ nŭxŭ tacuĕx na aixcŭma na yŭxŭ i ñaã pemaã nŭxŭ chixuxŭ. ²⁵ Rŭ nayexma ga to ga muxŭchixŭma ga tacŭ ga Ngechuchu ŭxŭ. Rŭ ngĕxguma chi naxŭmatŭgu i guxŭma ga yema naxŭxŭchiga, rŭ nagu charŭxŭñnŭgu rŭ tãŭ chima ñoma i naãnegu name i ngĕma poperagŭ i nachiga ŭmatŭxŭ.

NGECHUCHUARÜ NGÜEXÜGÜ GA YAMUGÜXÜÄRÜ PURACÜCHIGA

Tupana inaxuneta rü tá ínangu i Naãe i Üünexü

1-2 Pa Mecü Pa Teóquirux, nüxïra chaxümatüxü ga poperawa cumaã nüxü chixu ga guxüma ga Ngechuchu üxü rü duüxügüxü namaã nangüexëëxü ga noxritama inaxügüägu ga norü puracü ñuxmata yema ngunexü ga Tupana daxüguxü ga naãnewa nagaxgu. Rü yexguma tauta daxüguxü ga naãnewa naxüxgu ga Ngechuchu rü nayadexechi ga norü ngüexügü ga yamugüchaüxü na Tupanaärü puracü naxügüxüçex. Rü Tupanaãe i Üünexüärü poramaã nanangüexëë ga yema duüxügü, rü namaã nüxü nixu ga tacü tá na naxüexü. ³ Rü yexguma marü yuwa ínadëxguwena ga nüma ga Ngechuchu rü 40 ga ngunexügu rü nügü nangoxëëxü naxçex ga norü ngüexügü rü muxüma ga togü ga nüxü yaxögüxü na yemaãcü nüxü nacüexgüxüçex na aixcüma wena namaxüxü. Rü namaã nüxü nixuchiga na ñuxãcü na yixïxü i Tupana äëxgacü íyixïxüwa. ⁴ Rü yexguma yema ngüexügü ga yamugüxütanüwa nayexmagu ga Ngechuchu, rü namaã nüxü nixu ga tama nüxna na ngextá naxïxüçex ga Yerucharéü. Rü ñanagürü nüxü: —Ípenangüxëëx i ngëma Tupanaãe i Üünexü ga Chaunatü pemaã ixunetaxü ga pemaã nüxü chixuchigaxü! ⁵ Aixcüma nixï ga Cuáü rü dexáwa duüxügüxü ínabaiüxëëxü, natürü i pema rü täütáma muxü i ngunexü nangupetü na Tupanaãe i Üünexü tá pexna nguxü —ñanagürü.

Daxüguxü ga naãnewa naxü ga Ngechuchu

⁶ Rü yexguma nangutaquëxegüga ga yema norü duüxügü, rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —Pa Corix, çéxna ñoma tá nixï i ngunexü i marü ícunawoxü i nuã Yudügüchiüãnewa i torü uwanügüarü churaragü na wenaxärü tomatama namaã itacuáxüçex i ñaã tochiüãne? —ñanagürügü. ⁷ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Pema rü taxuçexma nüxü pecuáxchaü i ñuxgu tá nixï i ngëma ngunexü, erü Chaunatüxicatama nüxü nangëxma i pora na nüxü naxunetaxü i ngëma ngunexü i choxna naxçex peçaxü. ⁸ Natürü ngëxguma pexna nanguxgu i Tupanaãe i Üünexü, rü tá pexü naporaexëë. Rü tá ípechoxü na nüxü peyarüxügüexüçex i chauchiga i Yerucharéüwa, rü guxüma i Yudeaanewa, rü Chamáriaanewa, rü ñuxmatáta guxü i naãnewa nangu —ñanagürü. ⁹ Rü yexguma yema ñaxguwena rü nüxü ínadaunüyane ga norü ngüexügü, rü Tupana rü daxüguxü

ga naānewa Ngechuchuxŭ naga. Rŭ wŭxi ga caixanexŭgu nayaxŭcu, rŭ yemaācŭ tama wenaxārŭ nŭxŭ nadaugŭ. ¹⁰ Rŭ yexguma Ngechuchuxŭ ínadaunŭyane ga daxŭwa na naxŭxŭ, rŭ ngŭrŭāchi natanŭwa nangox ga taxre ga yatŭ ga icómŭchiruxŭ. ¹¹ Rŭ ñanagŭrŭgŭ nŭxŭ: —Pa Yatŭgŭ i Gariréaanecŭāx, ¿tŭxcŭŭ daxŭgu íperŭdaunŭ? Erŭ daatama Ngechuchu ga petanŭwa yexmacŭ rŭ ñŭxma Tupana daxŭwa nagacŭ, rŭ ngēma ñŭxma nŭxŭ na pedauxŭ na ñŭxācŭ daxŭwa naxŭxŭ, rŭ ngēmaācŭ tátama nixŭ i wena núma naxŭxŭ — ñanagŭrŭgŭ.

Yudachicŭŭ nanayauxgŭ ga Matía

¹² Rŭ yema ngŭexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ na Tupanaārŭ puracŭ naxŭgŭxŭcèx, rŭ nŭxna ínixŭ ga guma mèxpŭne ga Oríbunecŭgu āegane. Rŭ Yerucharéŭcèx nawoegu. Rŭ guma ĩanearŭ yaxŭ nŭxna ga guma mèxpŭne rŭ wŭxi ga kilómetru nixŭ. ¹³ Rŭ yexguma Yerucharéŭārŭ ĩānewa nangugŭgu, rŭ nagu nachocu ga guma ĩ ga nagu napegŭne. Rŭ dauxna naxŭgŭ naxcèx ga yema ucapu ga taxŭ ga nagu napegŭxŭ. Rŭ nŭmagŭ nixŭ ga Pedru, rŭ Cuáuŭ, rŭ Chaŭtiágu, rŭ Aŭdré, rŭ Piripi, rŭ Tumachi, rŭ Baturumé, rŭ Mateu, rŭ Chaŭtiágu ga Arupéu nane, rŭ Chimáu ga Iporaāēcŭcŭ, rŭ Yuda ga Chaŭtiágu naēneē. ¹⁴ Rŭ guxŭma ga nŭmagŭ rŭ guxŭguma nangutaquèxegŭxŭ na wŭxigu nayumŭxègŭxŭcèx namaā ga Ngechuchueneègŭ, rŭ ngŭmaā ga María ga Ngechuchu naē, rŭ ñŭxre ga togŭ ga ngexŭgŭ. ¹⁵ Rŭ guxŭma ga yema ngunexŭgŭgu rŭ nangutaquèxegŭxŭ ga yema yaxŭgŭxŭ. Rŭ 120 nixŭ. Rŭ wŭxi ga ngunexŭgu ga Pedru rŭ inachi ga norŭ ngāxŭtanŭwa, rŭ ñanagŭrŭ: ¹⁶ —Pa Chomŭcŭgŭx, marŭ ningu ga yema Tupanaāē i Ūŭnexŭ nuxcŭma Dabíxŭ muxŭ na naxŭmatŭāxŭcèx nachiga ga Yuda ga namaārŭ cuèxruŭ ixŭxŭ naxcèx ga yema duŭxŭgŭ ga Ngechuchuxŭ iyauxgŭxŭ. ¹⁷ —Rŭ tatanŭxŭchirèx nixŭ ga Yuda, rŭ núma rŭ ta taxrŭŭ ñāā Tupanaārŭ puracŭwa napuracŭ ga noxrix. ¹⁸ —Natŭrŭ núma ga Yuda rŭ bexma Ngechuchuxŭ ínaxuaxŭ. Rŭ yemacèx ga āèxgacŭgŭ rŭ nŭxŭ nanaxŭtanŭ. Natŭrŭ yixcama ga Yuda rŭ naxcèx ínícŭèx ga yema chixexŭ ga naxŭxŭ, rŭ yemacèx nanataeguxēē ga yema dŭeru. Rŭ yemawena rŭ nŭgŭ nawèxnaxā rŭ naŭtanŭwa nŭgŭ narŭtáe. Rŭ yexguma duŭxŭgŭ nadaexŭgŭgu rŭ inanago, rŭ niwāĭxpŭtŭwe rŭ ínayixŭ ga naŭnŭta. Rŭ yema dŭeru ga nataeguxēēxŭmaā ga āèxgacŭgŭ rŭ naxcèx nataxe ga wŭxi ga naāne. ¹⁹ —Rŭ nŭxŭ nacuáchigagŭ ga guxŭma ga Yerucharéŭcŭāx, rŭ yemacèx Achédamagu nanaxŭéga ga

yema naãne. Rü ngẽma nixĩ i “Nagüchitaũ” ñaxũchiga. ²⁰ — Rü Wiyaegüarü poperawa yemachiga nanaxümatü ga Dabí, rü ñanagürü:

“Yixrüma rü ngẽma natá ya napata, rü taxúema nagu pe”, ñanagürü. Rü toxnamana i ngẽma poperawa rü ñanagürü ta: “Rü name nixĩ na togue naxũxũ i ngẽma norü puracü”, ñanagürü. ²¹⁻²² —Rü nuã tatanüwa nangẽxmagü i ñuxre i yatügü ga guxüguma tüxũ ümücügüxũ ga yexguma tatanüwa nanuxmagu ga Cori ga Ngechuchu. Rü nümagü rü tawe narüxĩ ga noxritama Cuáũ Ngechuchuxũ íbaiexẽẽgu rü ñuxmata yema ngunexũ ga daxügüxũ ga naãnewa naxũxgu. Rü name nixĩ i ngẽmatanüwa na nayaxuxũ i wüxi i Yudachicüxũ na tamücü yĩxũcèx rü tarüũ nüxũ yaxuxũcèx i ñuxãcü wena na namaxũxũ ya Ngechuchu. ²³ Rü yemawena rü nüxũ naxunetagu ga taxre ga yatügü. Rü wüxi nixĩ ga Yúche ga Yuchugu ãegaxũ ga Bachabámaã naxugüxũ. Rü Matía nixĩ ga to. ²⁴⁻²⁵ Rü ñaãcü nayumüxẽgü: —Pa Corix, cuma nüxũ cucuèx i guxũma i duũxügüarü maxũ. ¡Rü ñuxma rü toxũ nawèx i ngẽxürüxũ i cuxcèx mexũ i ñaã taxrewa na cunamuxũcèx rü nüma na naxüãxũcèx i ñaã puracü ga Yuda ítáxũ ga yexguma norü poxcuwa naxũxgu! —ñanagürügü. ²⁶ Rü wüxi ga dīeru ga cuèxruũ ngĩxũ nañanagügü na yemawa nüxũ nacuèxgüxũcèx ga ngẽxürüxũ ga yema taxre tá na ixücuxũ. Rü Matíagu nangu na yangucuchixũcèx. Rü yexgumatama rü yema 11 ga duũxügü ga Ngechuchu imugüxũtanügu naxã ga Matía.

2

Ínangu ga Tupanaãe i Üünexũ

¹ Rü nawa nangu ga yema Yudíugüarü peta ga Pëtecóstege ãegaxũ. Rü yema ngunexügu rü guxũma ga yema yaxögüxũ rü wüxi ga nachicawa nangutaquẽxegü. ² Rü ngürüãchi daxüwa ne naxũ ga wüxi ga naga ñoma wüxi ya buanecü ya taxüchicü icuxcugurüũ, rü guxũne ga guma í ga nawa nayexmagünegu nayaxũga. ³ Rü naxcèx nangox ga üxüema ga ñoma naconügüraũxũ. Rü yema üxüema rü nügüna nixĩgü, rü wüxichigü ga yema yaxögüxũna ninguchigü. ⁴ Rü guxũma ga yema yexmagüxũ rü Tupanaãxẽ ga Üünexũ nüxna nangu. Rü yema Naãe i Üünexũ yadexagüxẽẽxũãcüma inanaxügüe ga to ga nagawachigü na yadexagüxũ. ⁵ Rü yema ngunexügügu rü yema petacèx Yerucharéüwa nayexmagü ga muxũma ga toxnamana ne íxũ ga Yudíugü ga Tupanaga ínüèxũ ga guxũ ga togü ga nachiüãnewa ne íxũ. ⁶ Rü yexguma nüxũ naxĩnüègu ga ñuxãcü na yadexagüxũ ga yema yaxögüxũ, rü nangutaquẽxegü ga muxũma ga yema duũxügü ga toxnamana ne íxũ. Rü

nabaixāchiāēgū yerū yema yaxōgūxū rū wūxichigū ga yema togū ga duūxūgūgawachigū nidexagū. ⁷ Rū yema na poraācū nabaixāchiāēgūxūcèx, rū nūgūmaā rū ñanagūrūgū: —¿Tama ēxna Gariréaanecūāx yixīgūxū i guxū i ñāā duūxūgū i tagawa idexagūxū? ⁸ —¿Rū ñuxācū ēxna i nūxū ixīnūēxū i wūxichigū i yixema i taga i nawa iyaexūwa na yadexagūxū? ⁹⁻¹¹ —Yixema tixīgū i Pártiaanecūāx, rū Médiaanecūāx, rū Eraūānecūāx, rū Mechopotāmiāānecūāx, rū Yudéaanecūāx, rū Capadochiaanecūāx, rū Pōtuanecūāx, rū Áchiaarū naānecūāx, rū Piríquiaanecūāx, rū Paūpíriaanecūāx, rū Equituarū naānecūāx, rū Dibiaarū naānecūāx i Chirenecūāx. Rū tatanūwa nangēxma ta i duūxūgū i Crétaanewa rū Arábiaarū naānewa ne īxū. Rū ñuxre i yixema rū Dumacūāx i Yudíugū tixīgū. Rū nuā tatanūwa nangēxma ta i Dumacūāx i tama Yudíugū ixīgūxū natūrū tacūmagu īxū. Rū guxāma rū nūxū taxīnūē na wūxichigū i tagawachigū na yadexagūxū i ñāā ngúexūgū. Rū tagawa tamaā nūxū nixugūe i ñuxācū na namexēchixū ya Tupana —ñanagūrūgū. ¹² Rū guxūma poraācū nabaixāchiāēgū, rū tama nūxū nacuēxgū ga ñuxācū na yīxū ga yema. Rū nūgūna nacagūe, rū ñanagūrūgū: —¿Tacūchiga nixī i guxūma i ñāā? —ñanagūrūgū. ¹³ Natūrū ga togū rū nūxū nacugūecūraxū, rū ñanagūrūgū: —Nangāxēmare rū ngēmacèx nixī i ngēmaācū yadexagūxū —ñanagūrūgū.

Pedruarū dexa

¹⁴ Rū yexguma inachi ga Pedru namaā ga yema 11 ga namūcūgū, rū tagaācūma ñanagūrū: —Pa Yudíugū i nuxma Yerucharéūgu naxīānēxū rū Pa Nuācūāxgūx, jrū dūcax, meā iperūxīnūē i ñāā tá pemaā nūxū chixuxū! ¹⁵ —Rū ñāā chomūcūgū rū tama nangāxē i pema nagu perūxīnūēxūrūū, erū pèxmamatama nixī rū ngexwacèx 9 arū orawa nangu. ¹⁶ —Natūrū ñāā ñuxma nūxū pedauxū nixī ga yema Tupanaārū orearū uruū ga Yoé marū nūxū ixuchigaxū ga yexguma ñaxgux:

¹⁷ “Rū ñanagūrū ya Tupana: ‘Ngēma nawa iyacuáxū i ngunexūgūgu rū guxū i duūxūgūtanūwa tá chanamu i Chauāē i Üünexū, rū penegū rū pexacūgū rū tá chauchigagu nidexagū. Rū choma rū tá chayangoxetūxēē i perū ngextūxūxūgū rū tá nūxū nadaugū i ngēma tá nūxū chawéxū. Rū perū yaguāxgūmaā tá chidexa i nanegūwa. ¹⁸ Rū chorū duūxūgūtanūwa tá chanamu i Chauāē i Üünexū i ngēma ngunexūgūgu, rū tá chauchigagu nidexagū. ¹⁹ Rū naānetūwewa tá ichanawēx i mexūgū i taguma nūxū idauxū. Rū ñoma i naānewa tá ichanawēx i cuēxruūgū

i nagü, rü üxüema, rü taemaxü. ²⁰ Rü üèxcü rü tá nixoema rü tauemacü rü tá nagürüü naduema naxüpa na wenaxârü núma naxüxü ya Cori. Rü ngêma ngunexü i nagu núma naxüxü, rü wüxi i ngunexü i mexêchixü tá nixí. ²¹ Rü guxâma ya yíxema Corina çaxe na tüxü nangüxêëxücèx, rü tá tamaxê' ”,

ñanagürü ga yema orewa. ²² Rü ñanagürü ga Pedru: — Pa Duüxügü Pa Yudíugüx, ÿiperüxínüë i ñaã ore! Rü pema rü meãma nüxü pecuèx rü Ngechuchu ga Nacharétucüãx rü guma nixí ga wüxi ga yatü ga Tupana pepêxewa nüxü yaxucü na Nanexüchi yíxü. Rü yemacèx ga Tupana rü norü poramaã nüxü nanaxüxêë ga muxüma ga mexügü rü cuèxruügü ga noxri taguma nüxü idauxü. ²³ —Rü Tupana pexna nanamu ga guma Ngechuchu na pecaducèx nayuxücèx yerü yemaãcü nanaxüxchaü ga Tupana, rü yemaãcü nagu narüxínü ga noxri tauta naxüxgux ga naãne. Rü pema penamu ga yatügü ga tama yaxögüxü na yayauxgüãxücèx rü curuchawa na yapotagüãxücèx. Rü yemaãcü penayuxêë. ²⁴ —Rü woo nayuchirêx natürü tama yexma nayacuèx, yerü Tupana wena nanamaxêë rü ínanadaxêë. Rü yemaãcü ga yema yu rü taxuacüma marü nüxü narüporamaêëcha. ²⁵ —Yerü ga âëxgacü ga Dabí rü Ngechuchuchigagu nidexa, rü ñanagürü:

“Guxüguma nachauxütagu ya Cori ya Tupana rü choxü narüngüxêë na taxucèxma chaxoegaãëxücèx. ²⁶ Rü yemacèx marü chataã rü taãëxü ga oremaã chidexa. Rü choma nüxü chacuèx na mexü tá choxü üpetüxü i ngêxguma chayüxgux. ²⁷ Erü cuma tãütáma yuexüchicawa choxü cutèx, rü tãütáma cunaxwèxe na yayixixü i chaxune i choma ya Cune ya Üüncü na chiixü. ²⁸ Marü choxü nüxü cucuèxêë i ñuxãcü tá chanayaxu i maxü i taguma gúxü, rü tá poraãcü choxü cutaãëxêë, erü chomaã tá icurüxãüx”,

ñanagürü ga Dabí. ²⁹ Rü ñanagürü ga Pedru: —Pa Chaueneëgüx, rü aixcüma pemaã nüxü chixu na nayuxü ga nuxcümaücü ga tóru âëxgacü ga Dabí, rü marü inatèx, rü ñuxma rü ta tatanüwa nangëxma i naxmaxü. ³⁰ —Natürü nüma ga Dabí rü wüxi ga Tupanaãrü orearü uruü nixí. Rü yemacèx nüxü nacuèx rü wüxi ga nataa tá nixí i âëxgacü ya Cristuxü ingucuchicü, yerü ga Tupana rü yemaãcü namaã inaxuneta. ³¹ —Rü yemacèx nuxcümaxüchima ga Dabí rü ñoma marü nüxü nadauxuchixürüü nüxü nixu rü Cristu rü tá yuwa ínarüda rü tãütáma naxmaxüwa nangëxmaêcha rü tãütáma niyixi i naxüne. ³² —Rü ñuxma ya Tupana rü marü wena nanamaxêë ga guma Ngechuchu, rü guxâma ga toma rü

nüxü tadaugü na wena namaxüxü, rü ngêmacêx pemaã nüxü tixuchiga. ³³ —Rü Tupana rü daxüguxü ga naãnewa nanaga na norü tügünecüwawa yanatoxücêx. Rü Tanatü ya Tupana rü marü nüxna nanamu ga Naãe i Üünexü ga nuxcüma nüxü yaxuxü rü tá nuã na namuãxü. Rü ñuxma ya yima Ngechuchu rü núma totanüwa nanamu i ngêma Naãe i Üünexü. Rü ngêma Naãe nuã üxü nixi i ñuxma nüxü pedauxü rü nüxü pexinüêxü. ³⁴⁻³⁵ —Rü taguma daxüwa naxü ga Dabí, natürü nümatama rü ñanagürü:

“Tupana rü chorü Cori ya Cristumaã nüxü nixu rü ñanagürü:
‘¡Rü chorü tügünecüwawa rüto ñuxmatáta cuxmêxwa
chanangêxmagüxêë i curü uwanügü!’ ”

ñanagürü. ³⁶ Rü ñanagürü ga Pedru: —Name nixi i guxãma i pema i Yudíugü na nüxü pecuêxgüxü rü guma Ngechuchu ga curuchawa peyapotacü, rü Tupana rü marü perü Cori ya Cristuxü nayaxixêë —ñanagürü ga Pedru. ³⁷ Rü yexguma yemaxü naxinüêgu ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü, rü poraãcü nanaxixächiaêgü. Rü Pedruna nacagüe, rü yema togü ga Pedrumücügüna rü ta nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Rü tacü tá taxüexü i ñuxmax, Pa Toeneêgüx? —ñanagürügü. ³⁸ Rü Pedru nanangãxü, rü ñanagürü: —¡Nüxü perüxoe i pecüma i chixexü rü Tupanacêx pedaugüe rü Ngechuchuégagu ípebaiü na pexü nüxü nangechaüxücêx i perü pepadugü ya Tupana! Rü Tupana tá pexna nanamu i Naãe i Üünexü. ³⁹ —Rü ñaã Tupanaãrü uneta, rü pexcêx nixi, rü pexacügücêx, rü guxü i duüxügü i yaxüwa ngêxmagüxücêx nixi. Erü guxü i duüxügü i tóru Cori ya Tupana nügüxütawa naxcêx çaxücêx nixi i ngêma uneta —ñanagürü ga Pedru. ⁴⁰ Rü yema oremaã rü muxüma ga to ga oremaã nayaxucuxêgü ga Pedru, rü ñanagürü: —¡Nüxna pixigachi i ngêma duüxügü i chixexü ügüxü na pema rü ta tama chixexü pexügüxücêx! —ñanagürü. ⁴¹ Rü yema duüxügü ga naga ínüêxü ga yema ore ga Pedru namaã nüxü ixuxü, rü ínabaiü. Rü yema ngunexügu rü poraãcü nayexera ga na yamuxü ga yema yaxögüxü. Rü 3,000 ga duüxügü nixi ga Ngechuchuaxü yaxögüxü ga yexguma. ⁴² Rü yema yexwacêx yaxögüxü rü guxügüma inarüxünüê ga yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxüãrü nguxêëtae. Rü meã nügümaã nangaugü ga norü yemaxügü. Rü guxügüma nayumüxêgüxü rü chibücêx nangutaquêxegüxü.

Yema yaxögüxü rü aixcüma nügü nangechaxügü

⁴³ Rü yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü rü nanaxügü ga muxüma ga mexügü ga Tupanaãrü poramaã naxügüxü. Rü yexguma yemaxü nadaugügu ga togü ga duüxügü, rü poraãcü nañaxächiaêgü ga guxüma. ⁴⁴ Rü

guxūma ga yema yaxōgūxū, rü wūxigu narūxīnūē. Rü meā nūgūmaā nangaugū ga norū yemaxūgū. ⁴⁵ Rü namaā nataxegūxū ga norū naānegū rü guxūma ga togū ga norū yemaxūgū. Rü nūgūmaā ngīxū nitoyegūxū ga yema dīēru yexgumarūū na űuxre natūmawēxexū ga norū ōnatanū ga wūxichigū. ⁴⁶ Rü guxū ga ngunexūgu tupauca ga taxūnewa nangutaquēxegūxū, rü chibūcēx nangutaquēxegūxū ga napatagūwa, rü taāēācūma nūgūmaā nachibūexū. ⁴⁷ Rü guxūguma Tupanaxū nicuēxūūgūxū. Rü guxūma ga yema īānecūāx rü nūxū nangechaūgū ga yema yaxōgūxū. Rü wūxichigū ga ngunexūgu rü nimuētānū ga duūxūgū ga yaxōgūxū, yerū nūma ga Cori ga Ngechuchu rü nūxū narūngūxēē na nayauxgūāxūcēx ga norū maxū i taguma gūxū.

3

Naxcēx nitaane ga wūxi ga yatū ga chixeparacū

¹ Rü wūxi ga ngunexūgu ga Pedru rü Cuáū rü tomaēxpūxarū oragu ga yáuanecū rü tupauca ga taxūnewa naxī, yerū yema nixī ga yumūxēārū ora. ² Rü yéma guma tupauca ga taxūnewa nayexma ga wūxi ga yatū ga norū bucūmatama chixeparacū. Rü guxū ga ngunexūgu rü natanūxūgū rü guma tupauca ga taxūneārū īāx ga Mexēchixūgu āegaxūgu nayamugūxū, na dīērucēx īnacaūūxūcēx nūxna ga duūxūgū ga guma tupauca ga taxūnegu chocuxūxū. ³ Rü yexguma Pedru rü Cuáūxū nadēuxgux ga tupauca ga taxūnegu na nachocuxū, rü guma chixeparacū rü nūxū nawémēx rü dīērucēx nūxna naca. ⁴ Rü Pedru rü Cuáū meāma nūxū narūdaunū, rü Pedru rü űanagūrū nūxū: —jToxū nadawenū! —ñanagūrū. ⁵ Rü nūma ga yatū rü nūxū nadawenū, yerū nūma nūxū nacuēxgu rü chi tacū nūxna naxāgū. ⁶ Natūrū ga Pedru rü űanagūrū nūxū: —Choxū nataxuma i dīēru. Natūrū ngēma choxū ngēxmaxū tá cuxna chaxā. Rü naegagu ya Ngechuchu ya Cristu ya Nacharētucūāx cuxū chamu, rü jnachi rü ixū! —ñanagūrū. ⁷ Rü yema űaxguwena ga Pedru, rü norū tūgūnemēxēgu nayayauxāchi, rü inanachixēē, rü yexgumatama natora ga namēxtūxūgūwa rü nacutūgūwa. ⁸ Rü nayuxnagū rü inachi, rü inanaxūgū na iyaxūxū. Rü nūmatama iyaxūācūma Pedru rü Cuáūwe tupauca ga taxūnegu naxūcu. Rü nanayuxnagūane rü Tupanaxū nicuēxūū. ⁹ Rü guxūma ga duūxūgū nūxū nadaugū ga na íyaxūxū, rü Tupanaxū na yacuēxūūxū. ¹⁰ Rü poraācū nabaixāchiāēgū ga duūxūgū naxcēx ga yema nūxū ngupetūxū ga guma yatū. Yerū nūxū nacuēxgū ga na guma

yïxü ga tupauca ga taxüneärü ãx ga Mexëchixügu ãgaxüwa rütooxüchirëcü rü yéma dïërucëx ícacü.

Tupaucacüwawa yexmaxü ga chopetüchica ga Charomóitarü Üpetüchicagu ãgaxüwa nidexa ga Pedru

¹¹ Rü guma chixeparachirëcü ga marü naxcëx yataanecü, rü tama Pedru rü Cuáüna nixügachichaü. Rü guma tupauca ga taxü necüwawa nayexma ga wüxi ga chopetüchica ga “Charomóüärü Üpetüchicagu” ãgaxü. Rü yema chopetüchicawa rü Pedru rü Cuáücëx naxïtaquëxe ga guxüma ga duüxügü yerü poraäcü nabaixächiaëgü. ¹² Rü yexguma Pedru nüxü dëuxgu ga yema duüxügü ga yéma naxcëx ïtaquëxegüxü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Chautanüxügü i Yudüügüx, ¿Tüxcüü pebaixächie namaã i ngëma ñaã yatümaã ngupetüxü? ¿Rü tüxcüü toxü perüdaunü ñoma torü poramaã rü torü mexümaã tanamexëxürüü? ¹³ —Nuxcümaügücü ga tórü oxigü ga Abráü rü Ichaá rü Acobu rü togü ga tórü oxigü rü nüxü nayaxögü ga Tupana. Rü yimatama Tupana nixï ya ñuxma Ngechuchuxü taxëëcü, na guxüärü yexera yïxücëx. Rü gumatama Ngechuchu ya Tupanaärü ngüxëëruü ixïcü nixï ga pema ãëxgacü ga Piratuxütawa penagagücü. Rü yexguma nüxü yangéxchaügu ga Piratu, rü pema rü tama penaxwëxegü ga na yangéãxü. ¹⁴ —Pema rü tama penaxwëxe ga na ínguxuchixü ga guma üü necü ga aixcüma mecü ga Ngechuchu, natürü naxcëx ípeca na pexcëx ínguxuchixëëãxücëx ga wüxi ga máëtaxü. ¹⁵ —Rü yemaäcü pematama peyamëxgü ga guma Ngechuchu ya tüxü maxëxëëcü. Natürü ga Tupana rü wena nanamaxëë. Rü toma nixï ga nüxü tadaugüxü ga wena na namaxüxü. ¹⁶ —Rü ñaã yatü ga chixeparachirëxü i pema nüxü pedauxü rü nüxü pecuáxü rü marü naxcëx nitaane erü Ngechuchuaxü nayaxö. Rü ngëma Ngechuchuaxü na yaxöoxücëx nixï i naxcëx yataanexü ngëma ñuxma guxãma i pema nüxü pedauxürüü. ¹⁷ —Rü dücax i ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü yexguma pema rü wüxigu perü ãëxgacügümaã peyamëxgügu ga Ngechuchu, rü tama nüxü pecuëxgü ga tacü na pexüexü. ¹⁸ —Natürü ga Tupana rü yemaäcü nayanguxëë ga yema uneta ga nuxcüma nümatama nüxü yaxuxü nawa ga guxüma ga norü orearü uruügü. Yerü yema norü ore ga ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Cristu rü tá ngüxü ninge”,

ñanagürü. ¹⁹⁻²⁰ —Rü ngëmacëx, Pa Chaueneëgüx, rü name nixï i nüxü perüxoe i pecüma i chixexü, rü Tupanacëx pedaugü, rü nüxü peyaxögü na nüma pexü ínapiãxücëx i perü pecadugü. Rü ngëxguma i nüma rü tá pexü nataãëgüxëë, rü tá nüma nanamu ya Ngechuchu ga noxritama naãne ixügügu pexcëx

nūxū naxunetacū na perū āēxgacū ya Cristu na yīxūcèx.
²¹ —Natürü i ñuxma rü Tupana nanaxwèxe i daxūguxū i
 naānegu na naxāūxū ya Ngechuchu ñuxmatáta nūma ya Tu-
 pana wena namexēēāgu i guxūma i ñoma i naānewa ngēxmaxū.
 Yerü yemaācū nixī ga nūxū yaxuxū ga Tupana nawa ga
 nuxcūmaūgūxū ga norū orearū uruūgū ga ixūūnexū. ²² —Rü
 Moīché rü tórü oxigūmaā nūxū nixu rü ñanagürü:

“Rü perü Cori ya Tupana rü petanūwa tá nūxū naxuneta i wūxi
 i norū orearū uruū i chauxrūū ixīxū. Rü name nixī na
 naga pexīnūēxū i guxūma i ngēma pemaā nūxū yaxuxū.

²³ Rü texé ya tatanūwa tama naga ĩnūxē i ngēma orearū
 uruū, rü tá tūxū ĩnatēxūchi i tatanūwa”,

ñanagürü ga Moīché. ²⁴ —Rü Chamue rü guxūma ga togū
 ga Tupanaārū orearū uruūgū ga naweama ūgūxū rü ta
 nūxū nixugūe ga tacū tá na ūpetūxū i ñomaūcūū. ²⁵ —Rü
 nuxcūmaxūchima ga Tupana rü tórü oxi ga Abráūmaā nūxū
 nixu rü ñanagürü:

“Rü wūxi i cutaa tá nixī i nūxū rüngūxēēxū i guxūma i
 duūxūgū i ñoma i naānecūāx”,

ñanagürü. Rü yemaācū ta Tupana inaxuneta nawa ga
 nuxcūmaūgūxū ga norū orearū uruūgū. Rü pemaā
 nūxū chixu i ñuxma, rü pexcèx nixī ga yema unetagū
 ga nuxcūmaūgūxū ga orearū uruūgūwa tórü oxigūmaā
 nūxū yaxuxū ga Tupana. ²⁶ —Rü pemaā nūxū chixu Pa
 Chautanūxūgū i Yudīugūx, rü yexguma Tupana wena
 namaxēēgu ga Nane ga Ngechuchu rü petanūwaxira nanamu
 na pexū nangūxēēxūcèx, erü nanaxwèxe i wūxichigū i pema
 na nūxū perūxoexū i pecūmagū i chixexū —ñanagürü ga Pedru.

4

Āēxgacūgūpēxewa nayexmagū ga Pedru rü Cuáū

¹ Rü yexguma duūxūgūmaā íyadexagūgu ga Pedru rü
 Cuáū, rü yexgumayane yēma nangugū ga guma tupauca ga
 taxūneārū purichíaarū āēxgacū, rü paigū, rü Chaduchéugū.

² Rü Pedru rü Cuáūmaā nanuē ga paigū yerü duūxūgūxū
 nangūexēē ga na marū wena namaxūxū ga Ngechuchu,
 rü naxrūū tá ta wena namaxēxū i guxūma i duūxūgū i
 marū yuexū. ³ Rü ĩnanayauxū, rü poxcupataūgu nanawocu
 ñuxmata moxūācū, yerü marū nayáuane. ⁴ Natürü muxūma
 ga yema duūxūgū ga nūxū ĩnūēxū ga yema Tupanaārū ore
 rü nayaxōgū. Rü 5000 wa nangu ga yatūxūxica ixugūgu. ⁵ Rü
 moxūācū Yerucharéūwa nangutaquēxegū ga Yudiugūarū
 āēxgacūgū namaā ga naerugū, rü ngūexēēruūgū ga ore
 ga mugūwa nguxēētaegūxū. ⁶ Rü yēma nayexma ta ga
 Aná ga paigūeru ixīcū, rü Caipá, rü Cuáū, rü Areyáūdrü,

rū guxūma ga yema togū ga paigū ga paigūerutanūxū
 ixīgūxū. ⁷ Rū nanamu na naxūtawa nagagūāxūcèx ga
 Pedru rū Cuáū. Rū yexma norū ngāxūtānūgu nanachigūxēē
 rū nūxna nacagū, rū ñanagūrūgū: —¿Texé pexū tamu, rū
 texé pexna tanaxā i pora na penamexēēxūcèx i ñāā yatū?
 —ñanagūrūgū. ⁸⁻⁹ Rū Pedruwa nayexma ga Tupanaāē
 ga Ūūnexū rū nanaporaxēē. Rū yemacèx ga Pedru rū
 nanangāxū, rū ñanagūrū: —Pa Īāneārū Āēxgacūgūx, rū
 Pa Yudíugūarū Āēxgacūgūerugūx, rū ñuxma toxna naxcèx
 peca naxcèx ga norū mexēē i ñāā chixeparachiréxū erū
 nūxū pecuáxchaū ga ñuxācū na namexū. ¹⁰ —Rū ñuxma tá
 pemaā nūxū tixu na nūxū pecuáxūcèx i guxāma i pema rū
 nūxū nacuèxgūxūcèx i guxūma i tatanūxūgū i Yudíugu. Rū
 ñāā yatū i ñuxma pepēxewa ngēxmaxū rū Ngechuchu ya
 Cristu ya Nacharétucūāx nixī ga namexēēcū. Rū guma nixī
 ga pema curuchawa peyapotacū rū peyuxēēcū. Natūrū
 ga Tupana rū wena nanamaxēē. ¹¹ —Rū gumatama
 Ngechuchu nixī ga pema nūxū pexoecū. Natūrū ga Tupana
 rū nayamucuchi na guxūarū āēgacū yixīxūcèx. ¹² —
 Rū yima Ngechuchucatama nixī ya tórū maxēēēruū,
 erū yixicatama nixī ga Tupana nūxū unetacū i ñoma i
 naanewa na tūxū namaxēēēxūcèx —ñanagūrū ga Pedru.
¹³ Rū yexguma yema āēxgacūgū nūxū daugūgu ga ñuxācū
 tama muēēācūma na yadexagūxū ga Pedru rū Cuáū, rū
 nabaixāchiāēgū, yerū nūxū nicuèxāchitanū ga tama meā
 poperaxū na yacuáxū rū puracūtanūxūmare yixīgūxū. Rū
 aixcūma nūxū nicuèxāchitanū ga Ngechuchuarū nguexūgū na
 yixīgūxū. ¹⁴ Rū ñuxūchi nūxū nadaugū ta ga guma yatū ga
 rūmecū ga Pedru rū Cuáūxūtagu na nachixū. Rū yemacèx ga
 yema āēxgacūgū rū taxuacūma ñuxū ñanagūrūgūēga nachiga
 ga yema ngupetūxū. ¹⁵ Rū yexguma ga yema āēxgacūgū
 rū ínamamuxū ga yema ínangutaquēxegūxūwa, rū nūxīcatama
 nūgūmaā nidexagū. ¹⁶ Rū ñanagūrūgū: —¿Tacū tá namaā
 ixūexū i ñāā yatūgū? Erū guxūma i Yerucharéucūāx i
 duūxūgū rū nūxū nacuèxgū i ngēma mexū i taxū i naxūgūxū,
 rū taxuacūma itayacūx. ¹⁷ —Natūrū ngēma na tama yexeraācū
 duūxūgūtanūwa nanguchigaxūcèx i ngēma ngupetūxū, jrū
 ngīxā tanamuēēxēē na ñuxmawena rū taxúemaāma ngēma
 Ngechuchuchigagu yadexagūxūcèx! —ñanagūrūgū. ¹⁸ Rū
 wenaxārū Pedru rū Cuáūcèx nacagū, rū nūxna naxāga na
 tama Ngechuchuchigamaā yadexagūxūcèx, rū bai i texéxū
 na nangūexēēxūcèx i nachiga. ¹⁹ Natūrū ga Pedru rū Cuáū rū
 nanangāxūgū, rū ñanagūrūgū: —¡Nagu perūxīnūē i pematama!
 ¿Rū namexū i Tupanapēxewa na pega taxīnūēxū rū ēxna
 Tupanaga taxīnūēxū? ²⁰ —Erū toma rū taxuacūma nūxū

tarüxoe na nüxü tixuxü ga yema nüxü tadaugüxü rü nüxü taxĩnüëxü —ñanagürügü. ²¹ Rü yexguma ga yema ãëxgacügü rü nayaxãxünegü rü yemaãcü ínayamugü, yerü nataxuma ga tacücèx na napoxcueãxü rü duüxügüxü namuüë, yerü guxüma ga duüxügü rü Tupanaxü nicuèxüügü naxcèx ga yema nüxü ngupetüxü ga guma yatü ga chixeparawa rümeçü. ²² Rü guma yatü ga yemaãcü Tupanaãrü poramaã naxcèx itaanecü, rü 40 arü yexera nixĩ ga norü taunecü.

Yema yaxõgüxü rü Tupanaarü ngüxëècèx ínacagü

²³ Rü yexguma marü ínamuxüãxgu, rü Pedru rü Cuáü rü namücügü íyexmagüxüwa naxĩ. Rü namaã nüxü nixugüe ga guxüma ga yema ore ga Yudíugüarü ãëxgacügü rü paigüarü ãëxgacügü namaã nüxü ixuxü. ²⁴ Rü yexguma Pedru rü Cuáüxü naxĩnüëgu ga namücügü, rü guxüma wüxigu nayumüxëgü rü Tupanamaã nidexagü rü ñanagürügü: —Pa Corix, cuma cunaxü ga daxügüxü ga naãne rü ñoma ga naãne, rü taxü i taxtü, rü guxüma i tacü i nawa ngëxmaxü. ²⁵ —Rü cumatama nixĩ ga nuxcüma Cuãë i Üünexüxü cumuxü na curü ngüxëëruü ga Dabíwa yanadexaxüçèx rü ñaxüçèx:

“¿Tüxcüü ínipurae i ñoma i naãnecüãx i duüxügü i tama yaxõgüxü? ¿Rü tüxcüü ngëma natücèxmamare ixügüxügu narüxĩnüë i guxü i nachiüãnecüãx? ²⁶ —Nümagü i nachiüãnegüarü ãëxgacügü rü Tupanamaã nanuë, rü nügümaã nangutaquëxegü na wüxigu nügümaã nagu naxĩnüëxüçèx na ñuxãcü tá nüxü na nayexeragüxüçèx ya Cori ya Tupana rü Nane ya nüxü naxunetacü ya Cristu”,

ñanagürü. ²⁷ —Rü aixcüma nixĩ ga ñoma ga ñãnewa ga ãëxgacügü ga Erode rü Piratu ga nangutaquëxegüxü namaã ga to ga nachiüãnegücüãx rü totanüxü ga Yudíugü, na chixexü naxügüxüçèx namaã ya curü ngüxëëruü ya üünecü ya Ngechuchu ya Cristuxü nüxü cuxunetacü. ²⁸ —Rü yemaãcü ga nümagü rü nayanguxëë ga guxüma ga yema cuma nuxcümama nagu curüxĩnüxü rü nüxü cuxunetaxü rü tá na yanguxü. ²⁹ —¡Rü dücax, Pa Corix, cuma nüxü cucuèx na ñuxãcü toxü naxãxünegüxü! Toma nixĩ i curü ngüxëëruü rü tanaxwèxe na toxü cuporaexëëxü na tama tamuüëãcüma nüxü tixuxüçèx i curü ore. ³⁰ —¡Rü curü poramaã nameëxëë i duüxügü i idaaweexü! ¡Rü duüxügüxü nawëx i cuèxruügü i curü poramaã cuxüxü i naegagu ya curü ngüxëëruü ya üünecü ya Ngechuchu! —ñanagürügü. ³¹ Rü yexguma yumüxëwa nüxü nachauegu, rü guma ñpata ga nawa nangutaquëxegüne rü naxĩãxãchi. Rü Tupanaãë i Üünexü

rū nūxna nangu ga guxūma. Rū tama namuēēcūma nūxū nixugūe ga Tupanaārū ore.

Yema yaxōgūxūārū yemaxūgū rū guxūārū nixī

³² Rū namu ga yema yaxōgūxū. Rū guxūma rū wūxigu narūxīnūē. Rū taxuūma nagu narūxīnū ga noxrūicatama na yīxū ga norū yemaxūgū, natūrū guxūma ga namūcūgūmaā nangau. ³³ Rū yema ngúexūgū ga Ngechuchu imugūxū na Tupa-naārū puracū naxūgūxūcèx, rū Tupanaārū poramaā nūxū nixugūe ga ñuxācū wena na namaxūxū ga Cori ga Ngechuchu. Rū Tupana rū poraācū nūxū narūngūxēē ga guxūma ga yema yaxōgūxū. ³⁴⁻³⁵ Rū natanūwa rū nataxuma ga wūxi ga nūxū nataxuxū, yerū guxūma ga yema nūxū yexmaxū ga naānegū rū ēxna ĩpatagū, rū namaā nataxegū. Rū yema dīeru ga ngīxū nayauxgūcū rū yéma ngīxū nangegū, rū yema ngúexūgū ga Ngechuchu imugūxūna ngīxū nayaxāgū. Rū ñuxūchi nūgū ngīxū ninuūxū ga ñuxrechigū nūxū nataxuxū ga wūxichigū. ³⁶ Rū nayexma ga wūxi ga yatū ga Lebītanūxū ga Chiprecūāx ga Yúchegu āegacū. Rū yema ngúexūgū ga Ngechuchu imugūxū na Tupanaārū puracū naxūgūxūcèx rū Bernabémaā nanaxugū. Rū ngēma naega, rū: “Taāēxēēruū”, ñaxūchiga nixī. ³⁷ Rū nūma ga Bernabé rū nūxū nayexma ga wūxi ga naāne, rū namaā nataxe. Rū yema ngúexūgū ga Ngechuchu imugūxūxūtawa ngīxū nana ga yema dīeru.

5

Ananíā rū Chacuíraarū pecaduchiga

¹ Rū nayexma ga wūxi ga yatū ga Ananíāgu āegaxū rū Chacuíra ga namèx. Rū nūmagū rū namaā nataxegū ga wūxi ga norū naāne. ² Natūrū nūma ga Ananíā rū namèxmaā wūxigu nagu narūxīnūe na nūgūxū ngīxne nayauxgūxū ga ñuxre ga yema naānetanū. Rū ñuxūchi yema ngúexūgū ga Ngechuchu imugūxūxūtawa ngīxū nangegū ga yema nūxū íyaxūcū. ³ Rū yexguma ga Pedru rū ñanagūrū nūxū: —Pa Ananíāx, ¿tūxcūū ngoxo i Chatanága cuxīnū rū Tupanaāē i Ūūnexūmaā quidora, rū cugūxū ngīxne cuyaxu i ñuxre i ngēma curū naānetanū? ⁴ —¿Éxna yexguma tauta namaā cutaxegu, rū tama ēxna cuxrū yīxū ga yema naāne? ¿Rū yexguma namaā cutaxegu, tama ēxna cuxrū yīxū ga yema dīeru na ngīxū cugūxēēxūcèx i ngēma cuma cunaxwèxexūācūma? ¿Tūxcūū i cunaxūxū i ñaā? Tama yatūgūmaāxīca quidora, natūrū Tupanamaā rū ta nixī i quidoraxū —ñanagūrū ga Pedru. ⁵ Rū yexguma yema orexū naxīnūgu ga Ananíā, rū yuxūma inayangu. Rū poraācūxūchima namuēē ga guxūma ga yema duūxūgū ga

yexguma yemaxŭ nacuáchigagŭgu. ⁶ Rŭ ñuxre ga yéma yexmagŭxŭ ga ngextŭxŭxŭgŭ rŭ nanayauxgŭ ga naxŭne, rŭ nananuquegŭ, rŭ inayatèxgŭ. ⁷ Rŭ tomaèxpŭx ga ora ngu-petŭxgu rŭ íngu ga namèx. Rŭ yexma ixŭcu natŭrŭ tama nŭxŭ icuèx ga tacŭ na ngupetŭxŭ. ⁸ Rŭ Pedru ngŭxna naca, rŭ ñanagŭrŭ: —¿Yema natanŭ ga ipexunetaxŭgu yŭxŭ ga namaã petaxegŭxŭ ga perŭ naãne? —ñanagŭrŭ. Rŭ ngŭma rŭ: —Ngŭ, ngèxgumaèxpŭxgu nixŭ —ngŭgŭrŭgŭ. ⁹ Rŭ Pedru rŭ ñanagŭrŭ ngŭxŭ: —¿Tŭxcŭŭ pegŭmaã ngèmaãcŭ wŭxigu perŭxŭnŭè na namaã pidoraexŭcèx i Tupanaãè i Ũnèxŭ? ¡Dŭcèx, ngèma cutexŭ iyatèxgŭxŭ rŭ marŭ ínangugŭ, rŭ ñuxma rŭ cuxŭ rŭ tá ta ngema nangegŭ! —ñanagŭrŭ. ¹⁰ Rŭ yexgumatama yŭxcŭma Pedrupèxegu iyangu. Rŭ yexguma nachocŭxgu ga yema ngextŭxŭxŭgŭ, rŭ yŭxcŭma ngŭxŭ inayangaugŭ. Rŭ ngŭxŭ nayauxgŭ, rŭ ngŭtexŭtagutama ngŭxŭ nayatèxgŭ. ¹¹ Rŭ yexguma nŭxŭ nacuèxgŭgu ga yema ngupetŭxŭ, rŭ guxŭma ga yema yaxŭgŭxŭ rŭ yema togŭ ga duŭxŭgŭ rŭ ta poraãcŭxŭchima namuŭè.

Tupanaãrŭ poramaã nanaxŭgŭ ga muxŭma ga mexŭgŭ

¹² Rŭ yema ngŭexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ, rŭ duŭxŭgŭpèxewa nanaxŭgŭ ga muxŭma ga mexŭgŭ ga Tupanaãrŭ poramaã naxŭgŭxŭ. Rŭ inanawèxgŭ ga muxŭma ga cuèxruŭgŭ. Rŭ guxŭma ga yema yaxŭgŭxŭ rŭ guxŭguma naxŭtaquèxegŭxŭ nagu ga yema tupauca ga taxŭnewa yexmaxŭ ga chopetŭchica ga Charomóŭãrŭ Ũpetŭchicagu àegaxŭ. ¹³ Rŭ yema togŭ ga duŭxŭgŭ ga tama yaxŭgŭxŭ rŭ namuŭè na yema yaxŭgŭxŭtanŭgu naxãgŭxŭ, natŭrŭ poraãcŭ yema yaxŭgŭxŭxŭ nangechaŭgŭ. ¹⁴ Rŭ nimuètanŭãma ga yema yaxŭgŭxŭ yerŭ muxŭma ga duŭxŭgŭ ga yatŭxŭgŭ rŭ ngexŭgŭ rŭ Coriaxŭ nayaxŭgŭetanŭ. ¹⁵ Rŭ nŭma ga duŭxŭgŭ rŭ ítamŭgŭgu nayamugŭxŭ ga idaaweexŭ naxchãpenŭŭmaã rŭ norŭ caruŭgŭmaã na yexguma Pedru yéma ũpetŭxgu, rŭ naxchipetamare nŭxŭ na nachixŭcèx. ¹⁶ Rŭ yexgumarŭŭ ta rŭ yéma naxŭtaquèxegŭxŭ ga muxŭma ga duŭxŭgŭ ga Yerucharéŭãrŭ ngaicamana imugŭne ga ñãnewa ne íxŭ. Rŭ yéma naxcèx nanagagŭxŭ ga yema idaaweexŭ rŭ yema ngoxoãxgŭxŭ. Rŭ guxŭma naxcèx nitaanegŭ.

Pedru rŭ Cuáŭwe ningèxŭtanŭ ga paigŭ

¹⁷ Rŭ yexguma ga guma paigŭeru rŭ guxŭma ga yema natanŭxŭgŭ ga Chaduchéugŭ rŭ poraãcŭ nixãŭxãchigŭ naxcèx ga yema mexŭgŭ ga naxŭgŭxŭ ga yema ngŭexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ. ¹⁸ Rŭ yemacèx norŭ purichŭagŭxŭ namu na ínayauxŭãxŭcèx ga yema ngŭexŭgŭ. Rŭ ñãneãrŭ poxcupataŭgu nanapoxcŭe. ¹⁹ Natŭrŭ Coriarŭ orearŭ ngeruŭ

ga daxūcūāx naxcèx nayawāxna ga yema poxcupataūārū
 īāxgū ga chūtacū. Rū ínanamuxū, rū ñanagürü nüxū: ²⁰ —
 ¡Ngema tupauca ya taxūnewa pexī, rū guxū i duūxūgūmaā
 nüxū pixu na ñuxācū Tupana inaxāxū i ngexwacaxūxū i
 maxū! —ñanagürü. ²¹ Rū yexguma ga yema ngúexūgū ga
 Ngechuchu imugūxū rū naga naxīnūē ga yema ore. Rū
 moxūācū ga pèxmamaxūchi rū tupauca ga taxūnewa naxī,
 rū duūxūgūxū nangúexēē. Rū yoxni ga guma paigüeru
 rū natanūxūgū, rū nanangutaquēxexēē ga guxūma ga
 yema togū ga āēxgacūgū ga āēxgacūgūtūcumūwa ūgūxū. Rū
 poxcupataūwa nanamugū ga purichíagū na yagagūāxūcèx
 ga yema ngúexūgū ga Ngechuchu imugūxū. ²²⁻²³ Rū
 yexguma poxcupataūwa nangugūgu ga yema purichíagū,
 rū taxuxūxūma inayangaugū. Rū nayawoegu, rū nüxū
 nayarūxugūe, rū ñanagürügū: —Yima poxcupataū rū
 narūwāxta, rū meāma nataichirēx, rū purichíagū nüxna
 nadaugū i naāxwa. Natürü ngēxguma tayawāxnagu, rū
 taxuxūxūma itayangaugū i aixepewa —ñanagürügū. ²⁴ Rū
 yexguma yema orexū naxīnūēgu ga yema paigüeru rū yema
 togū ga paigū ga āēxgacūgū ixīgūxū rū yema tupauca ga
 taxūneārū purichíagūārū āēxgacū rū guxūma nabaixāchiāēgū
 yerū tama nüxū nacuèxgū ga ngextá tá na nanguxū ga
 guxūma ga yema rū ñuxācū tá na iyanaxoxēēgūāxū. ²⁵ Rū
 yexguma yemagu ínaxīnūēyane rū yéma nangu ga wūxi ga
 yatū, rū namaā nüxū nixu, rū ñanagürü: —Ngēma yatūgū
 i pepoxcuechirēxū, rū tupauca ya taxūnewa nangēxmagū,
 rū ínanangúexēē i duūxūgū —ñanagürü. ²⁶ Rū yéma naxī
 ga tupauca ga taxūneārū purichíagūārū āēxgacū wūxigu
 namaā ga norū purichíagū na yagagūāxūcèx. Natürü
 namuūē na duūxūgū nutamaā yamuxūtanūxū, rū yemacèx
 meāmare yema ngúexūgūxū nigagū. ²⁷ Rū yexguma
 namaā ínangugūgu, rū yema āēxgacūgūpēxewa nanagagū.
 Rū yema paigüeru rū namaā nidexa rū ñanagürü nüxū:
²⁸ —Marū porācū pexna tanachuxu na tama ngēma
 Ngechuchuégamaā penangúexēēxūcèx. Natürü i pema
 rū guxūne ya Yerucharéūwa penangúexēē i duūxūgū, rū
 ñuxūchi toxna penaxuxchaū ga na togagu nayuxū ga yema
 Ngechuchu —ñanagürü. ²⁹ Rū Pedru rū namücūgūmaā
 nanangāxūgū, rū ñanagürügū: —Narūmemaē nixī na
 Tupanaga taxīnūēxū rū tama i yatūgūga. ³⁰ —Guma Tupana
 ga nuxcūmaūgūxū ga tórū oxigū nüxū yaxōgūcū, rū guma nixī
 ga wena namaxēēcū ga Ngechuchu ga pema peyamācū ga
 yexguma curuchawa peyapotagūgu. ³¹ —Natürü Tupana rū
 nanataxēēāma, rū nūgūārū tūgūnecūwawa nanatoxēē. Rū tórū
 cuèxruū rū maxēxēēruū nayangucuchixēē na tatanūxūgū

i Yudiŭgŭxŭ nangŭxēēxŭcèx na nŭxŭ naxoexŭcèx i norŭ chixexŭgŭ, rŭ Tupana nŭxŭ nŭxŭ nangechaŭxŭcèx i norŭ pecadugŭ. ³² —Rŭ toma nŭxŭ tacuèx na aixcŭma yŭxŭ i guxŭma i ngēma pemaã nŭxŭ tixuxŭ erŭ tomatama nŭxŭ tadaugŭ. Rŭ ngēxgumarŭ ta i Tupanaãe i Ūŭnexŭ i Tupana tŭxna ãxŭ ya yŭxema naga ĩnŭēxē, rŭ nŭxŭ nacuèx na aixcŭma yŭxŭ —ñanagŭrŭgŭ. ³³ Rŭ yexguma yemaxŭ naxĭnŭēgu ga yema ãēxgacŭgŭ, rŭ poraãcŭxŭchima nanuē, rŭ nanadaixchaŭ. ³⁴ Natŭrŭ yema ãēxgacŭgŭtanŭwa nayexma ga wŭxi ga Parichéu ga Gamarié ga naēga. Rŭ nŭma rŭ meãma nanangŭexēē ga Tupanaãrŭ mugŭ. Rŭ guxŭma ga duŭxŭgŭ rŭ nŭxŭ nangechaŭgŭ. Rŭ nŭma ga Gamarié inachi rŭ nanamu na paxaãchi ĩnamuxŭãxŭcèx ga yema ngŭexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ. ³⁵ Rŭ ñŭxŭchi namŭcŭgŭ ga ãēxgacŭgŭmaã nŭxŭ nixu rŭ ñanagŭrŭ: —Pa Chautanŭxŭx, ĩpexuãēgŭ na tacŭ tá namaã pexŭexŭ i ñaã yatŭgŭ! ³⁶ —Rŭ nŭxna pecuèxãchie ga ũpa ga ñuxãcŭ ãēxgacŭxŭ nŭgŭ ningucuchixēēchaŭ ga Teudá. Rŭ nŭgŭtama nixu na wŭxi ga tacŭ na yŭxŭ. Rŭ maneca 400 naguxŭ ga yatŭgŭ nawe narŭxŭ. Natŭrŭ churaragŭ nayamèxgŭ, rŭ nayu. Rŭ guxŭma ga yema nawe rŭxŭxŭ rŭ nangĭãchi, rŭ yexma nayarŭxo ga guxŭma. ³⁷ —Rŭ yixcŭra ĩnangu ga to ga yexguma tachiŭãneãrŭ ãēxgacŭ duŭxŭgŭxŭ ixugŭgu, rŭ yema nixŭ ga Yuda ga Gariréaanecŭãx ga ãēxgacŭxŭ nŭgŭ ingucuchixēēchaŭxŭ. Rŭ nayaxucŭxēgŭ ga duŭxŭgŭ rŭ nawe narŭxŭ ga ñuxre. Natŭrŭ yemaxŭ rŭ ta nimèxgŭ rŭ nayu. Rŭ guxŭma ga yema nawe rŭxŭxŭ rŭ nangĭãchi. ³⁸ —Rŭ ngēmacèx i ñŭxma rŭ pexŭ chaxucŭxē na peyangēxgŭxŭ i ñaã yatŭgŭ, rŭ tama penapoxcuexŭ. Erŭ ngēxguma nagagutama yixŭgu i ngēma nŭma naxŭgŭxŭ, rŭ tá inayarŭxo. ³⁹ —Natŭrŭ ngēxguma Tupanaãrŭ yixŭgu i ñaã naxŭgŭxŭ, rŭ taxuacŭma ipeyanaxoxēē. ¡Rŭ pexuãēgŭ na tama ngŭrŭãchi Tupanamaã yŭxŭ i penuèxŭ! —ñanagŭrŭ. Rŭ guxŭma ga yema ãēxgacŭgŭ rŭ naga naxĭnŭē ga yema norŭ ucŭxē. ⁴⁰ Rŭ ñŭxŭchi nanachocuxēē ga yema ngŭexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ. Rŭ nayaçuaixgŭ. Rŭ nŭxna naxãga na tama Ngechuchuchiga yadexagŭxŭcèx. Rŭ yemawena rŭ nayangēxgŭ. ⁴¹ Rŭ yema ãēxgacŭgŭna ĩnixŭ ga yema ngŭexŭgŭ. Rŭ nataãēgŭ yerŭ woetama Tupana nanaxwèxe ga yemaãcŭ Ngechuchucèx ngŭxŭ na yangegŭxŭ. ⁴² Rŭ guxŭ ga ngunexŭgu tupauca ga taxŭnewa rŭ ĩpatagŭwa, rŭ nanangŭexēēãma, rŭ nŭxŭ nixugŭetanŭ ga ore ga mexŭ ga Ngechuchu ya Cristuchiga.

6

Yema ngŭexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ rŭ nŭxŭ naxuneta

ga 7 ga yatügu na nüxü nangüxëëgüxüçèx ga Tupanaärü puracüwa

¹ Rü yexgumaücüü rü yexeraäcü nimuchigü ga yema duüxügü ga yaxögüxü. Rü natanüwa nayexmagü ga Yudíugüchirëx ga Griéguanewa ne íxü rü Griégugawa idexagüxü. Rü nayexma ta ga yaxögüxü ga Yudíugü ga Yerucharéüçüâx ga woetama nagawa idexagüxü. Rü yema yaxögüxü ga Griégugawa idexagüxü rü nidexagüecha nachigagu ga yema yaxögüxü ga Yerucharéüçüâxgü íxügüxü, rü ñanagürügü: —Totanüwa yutegüxe rü tama meã õna tuxna naxägüxü i ngëxguma õna inaxägüüxgu i wüxichigü i ngunexügu —ñanagürügü. ² Rü yexguma ga yema 12 ga ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü rü guxüma ga yema yaxögüxüxü nangutaquëxëëgü, rü ñanagürügü nüxü: —Tama name na ítanangéxü i Tupanaärü orearü uchiga i tomax na õnamaã itacuáxüçèx. ³ —Rü ngëmacèx, Pa Tomücügüx, rü ¡Naxcèx pedèux i petanüwa ya 7 ya yatügu ya guxãma nüxü ngechaücü, rü meã naãëxü cuácü, rü aixcüma Tupanaãe i Üünexü nawa ngëxmacü! Rü toma tá nüxna tanaxã i ngëma puracü na nümagü õnamaã inacuëxgüxüçèx. ⁴ —Rü ngëxguma i toma rü yumüxëwa rü Tupanaärü orearü uchigawaxicatama tá tapuracüe —ñanagürügü. ⁵ Rü yexguma ga guxüma ga yema duüxügü rü: —Ngü —ñanagürügü naxcèx ga yema ore. Rü nüxü naxunetagu ga Etébaü ga meã yaxöcü rü aixcüma Tupanaãe i Üünexü nawa yexmacü, rü Piripi, rü Pócoro, rü Nicanúru, rü Timú rü Paruménu, rü Nicuráchi ga Aütioquíacüâx ga tauta Ngechuchuaxü yaxöõgu Yudíugücüma yaxucü. ⁶ Rü yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxüxütawa nanagagü. Rü nümagü naxmëxmaã nüxü yangögüäcüma naxcèx nayumüxëgü. ⁷ Rü yema Tupanaärü ore rü yexeraäcü nixüchigü. Rü poraäcü nimuëtanü ga yema yaxögüxü ga Yerucharéüwa. Rü woo muxüchixüma ga Yudíugüarü paigü rü ta Ngechuchuaxü nayaxögü.

Etébaüxü niyauxgü

⁸ Rü Etébaü nixí ga wüxi ga yatü ga Tupana poraäcü nüxü rüngüxëëcü rü naporaxëëcü na duüxügütanüwa naxüãxüçèx ga mexügü ga taxügü rü cuëxruügü ga Tupanaärü poramaã naxüxü. ⁹ Rü nayexma ga wüxi ga ngutaquëxepataü ga Yudíugüarü ga Ínguxüxüärü Ngutaquëxepataügu äegane. Rü gumawa nangutaquëxegü ga duüxügü ga üpaacü corigümëxëwa yexmagüxü. Rü ñuxre ga guma ngutaquëxepataüçüâx rü wüxigu namaã ga ñuxre ga Chireneãnecüâx, rü Aleyãdríaanecüâx, rü Chiríchiaanecüâx, rü Áchiaarü naãnecüâx, rü inanaxügüe ga Etébaümaã na

iyaporagatanücüüxŭ. ¹⁰ Natürü taxuacüma Etébaŭxŭ narüyexeragü, yerü nüma ga Etébaŭ rü nidexa namaã ga yema cuèx ga Tupanaã i Üünexŭ nüxna ãxŭ. ¹¹ Rŭ yexguma ga yema duŭxŭgŭ rü togüaxŭ nanaxütanŭgŭ na Etébaŭchiga doraxŭ yaxugŭxŭcèx. Rŭ ñanagürŭgŭ ga yema idoraegŭxŭ: —Toma nüxŭ taxŭnŭëgu, rü Moïchéchiga rü Tupanachigamaã chixexŭ ga ore nixugŭ ga Etébaŭ —ñanagürŭgŭ. ¹² Rŭ yemaãcü nananuëxëë ga duŭxŭgŭ rü Yudŭgŭarŭ ãëxgacŭgŭerugŭ rü ngŭexëëruŭgŭ ga ore ga mugüwa nguxëëtaegŭxŭ. Rŭ yemacèx Etébaŭcèx nibuxmü, rü nayayauxgŭ, rü ãëxgacŭgŭerugŭ íngutaquëxegŭxŭwa nanagagŭ. ¹³ Rŭ naxcèx nadaugŭ ta ga yatŭgŭ ga doraxŭ ixugüemarexŭ rü yema rü ñanagürŭgŭ: —Ñãã yatü rü guxŭguma chixexŭmaã nidexa i nachigagu ya daa tupauca ya taxŭne, rü nachigagu i Tupanaãrŭ mugŭ. ¹⁴ —Rŭ toma rü nüxŭ taxŭnŭë rü:

“Yima Ngechuchu ya Nacharétucŭŭãx rü tá nanangutaŭxëë ya daa tupauca, rü tá inayanaxoxëë i nacümagŭ ga Moïché tŭxŭ ngŭexëëxŭ”, —ñanagürŭgŭ. ¹⁵ Rŭ yexguma Etébaŭxŭ nadaunŭgu ga guxŭma ga yema ãëxgacŭgŭ ga yéma rütogŭxŭ, rü nüxŭ nadaugŭ ga nachametü rü wŭxi ga daxŭ-cŭŭãx ga orearŭ geruŭchametürŭŭ na yŭixŭ.

7

Etébaŭrŭ ore

¹ Rŭ nüma ga paigüeru, rü Etébaŭna naca rü ñanagürŭ: —¿Aixcüma yŭixŭ i ñãã ore i nüxŭ yaxugŭexŭ? —ñanagürŭ. ² Rŭ Etébaŭ nanangãxŭ, rü ñanagürŭ: —Pa Chautanŭxŭ Pa ãëxgacŭgŭx, ¿Choxŭ iperŭxŭnŭë! Guma Tupana ya mexëchicŭ, rü nuxcümaŭcü ga tórŭ oxŭ ga Abráŭcèx nangox ga yexguma Mechopotámiãrŭ naãnegu naxãchiŭgu ga yexguma tauta Aráŭrŭ naãnewa naxŭxgu na yexma yaxãchiŭxŭcèx. ³ —Rŭ Tupana rü ñanagürŭ nüxŭ:

“¡Nüxna ixŭ i cuchiŭãne rü cutanŭxŭ, rü ngëma choma tá cuxŭ nüxŭ chadauxëëxŭ i naãnewa naxŭ!”
ñanagürŭ. ⁴ —Rŭ yexguma ínaxŭxŭ ga Abráŭ nawa ga yema Cadéucŭŭãxãrŭ naãne ga ngextá noxri ínaxãchiŭxŭwa, rü Aráŭrŭ naãnegu nayaxãchiŭ. Rŭ yexguma nanatŭ yuxguwena, rü ñoma ga naãne i ñuxma nagu pexãchiŭxŭwa naxŭ, yerü yemaãcü Tupana núma nanaga. ⁵ —Natürŭ yexguma rü ta taxuŭma ga noxrŭxŭchi ga naãne nüxna naxã ga Tupana i ñoma i naãnewa, rü bai ga íraxŭ ga noxrŭxŭchi ga naãne. Natürŭ Abráŭmaã ínaxuneta ga yŭxcama tá nüxna na naxããxŭ ga ñoma i naãne na noxrŭxŭchi yŭxŭcèx, rü yŭxcama marŭ nayuxguwena rü nanegŭarŭ na yŭxŭcèx. Rŭ yemaãcü

Abráŭmaã inaxuneta ga woo na nangexacũxũ ga yexguma.

⁶—Rũ ñanagürü Abráŭxũ ga Tupana:

“Rũ yixcama i cutaagü rü tá to i nachiũãne i tama noxrü ixĩxũwa nangẽxmagü. Rũ ngẽma nachiũãnecũãx i duũxũgü rü norü duũxũgũxũ tá nayaxĩgũxẽẽ. Rũ 400 ya taunecü rü ngẽma duũxũgü rü tá chixri namaã nachopetü i cutaagü. ⁷Natürü choma tá chanapoxcue i ngẽma nachiũãnecũãx i norü duũxũgũxũ yaxĩgũxẽẽxũ. Rũ ngẽmawena i cutaagü rü tá ínachoxũ nawa i ngẽma naãne, rü nuã ñaã i naãnewa tá choxũ nicuèxũũgü”,

ñanagürü ga Tupana. ⁸—Rũ yexguma Tupana rü Abráŭ rü nũgũmaã nanamexẽẽ, rü ñanagürü ga Tupana:

“Choma rü tá cuzũ charũngũxẽẽ ega cuma rü guxũma i cutanũxũgü ípewiũchẽxmũpẽxechiraũgu. Rũ ngẽma tá nixĩ i cuèxruũ i yigũmaã imexẽẽxũ”,

ñanagürü ga Tupana. Rũ nabu ga wũxi ga nane ga Abráŭ, rü Ichaágu nanaxüéga. Rũ yexguma 8 ga norü ngunexũwa nanguxgu ga Ichaá, rü nũmatama ga Abráŭ rü ínanawiechẽxmũpẽxechiraũ. Rũ yexguma marü nayèxgu ga Ichaá rü nabu ga nane ga Acobu, rü nũmatama ga Ichaá rü ínanawiechẽxmũpẽxechiraũ. Rũ yixcama marü nayèxgu ga Acobu rü nũxũ nayexma ga 12 ga nanegü. Rũ nũmatama ga Acobu rü ínanawiechẽxmũpẽxechiraũ ga guxũma ga yema 12 ga nanegü. Rũ yema 12 ga nanegü nixĩ ga yema 12 ga nuxcũmaũgũxũ ga tórü oxigü. ⁹⁻¹⁰—Rũ yema 12 ga Acobu nanegü ga tórü oxigü ixĩgũxũtanũwa rü wũxi rü Yúche nixĩ ga naega. Natürü naẽneẽgü ga guma Yúche rü nixãũxãchie, rü yemacèx Equituarü naãnewa ìxũ ga taxetanũxũxũ Yúchemaã nataxegü na Equituarü naãnewa nagagũãxũcèx. Natürü Tupana rü Yúchemaã nayexma, rü nũxũ narũngũxẽẽ na tama pecadu naxũxũcèx ga yexguma guxchaxũwa nayexmagu. Rũ nũxna nanaxã ga cuèx, rü Yúchexũ narũngũxẽẽ ga meã na nayauxãxũcèx ga Equituaneãrũ ãẽxgacü ga Faraũ. Rũ yemacèx ga Faraũ rü ãẽxgacũxũ nayangucuchixẽẽ. Rũ nũma ga Yúche nixĩ ga ãẽxgacü ga Faraũpatawa rü guxũma ga yema nachiũãnewa. Rũ Faraũxĩcatama nixĩ ga Yúhearü yexera na ãẽxgacü yiĩxũ ga yema naãnewa. ¹¹—Rũ yexgumaũcũũ nayexma ga taiya ga guxũ ga Equituarü naãnewa rü Canaããrũ naãnewa. Rũ poraãcü taiya nũxũ nangux ga duũxũgü. Rũ yemacèx ga yema nuxcũmaũgũxũ ga tórü oxigü rü dũxwa taxuacũma nũxũ inayangaugü ga nabü ga Canaããrũ naãnewa. ¹²—Natürü yexguma nũxũ nacuáchigaxgu ga Acobu ga na nayexmaxũ ga nabü ga Equituanewa, rü yéma nanamugü ga nanegü ga guma tórü oxigü ixĩgücü. Rũ yema nixĩ ga nawa inaxũgũxũ ga noxrima nabücèx Equituanewa na

naxĩxũ. ¹³ —Rũ yixcama marũ naguxgu ga yema nabũ rũ wenaxãrũ Equituanewa naxĩ nawa ga nabũ. Rũ yexguma wenaxãrũ yéma naxĩxgu ga naēneēgũ, rũ nũgũ nixu ga Yúche namaã. Rũ yexguma nũxũ nacuèx ga Faraũ ga ngextácũãx na yĩxũ ga Yúche. ¹⁴ —Rũ yixcamaxũra ga Yúche rũ tũmacèx nangema ga nanatũ rũ guxũma ga natanũxũ. Rũ maneca 75wa nangu ga yema duũxũgũ ga Yúchetanũxũ. ¹⁵ —Rũ yemaãcũ Equituanewa naxũ ga Acobu na yexma yaxãchiũxũcèx. Rũ yexma nayu ga nũmax. Rũ yexma nayue ta ga nanegũ ga tórũ oxigũ. ¹⁶ —Rũ yexguma nayuxgu ga Acobu, rũ Chiquéũwa nanangegũ ga naxũne na yexma yatèxgũãxũcèx nagu ga yema naxmaxũ ga Abráũ dīerumaã naxcèx taxexũ ga Amú nanegũxũtawã ga Chiquéũwa. ¹⁷ —Rũ dũxwa nawa nangu na Equituanewa ínanguxũxũcèx ga tatanũxũ ga yexgumarũũ ga Tupana Abráũmaã ixunetaxũ. Rũ yexguma rũ marũ porãcũ nimu ga tatanũxũ ga Equituanewa. ¹⁸ —Rũ yexguma ningucuchi ga to ga Equituaneãrũ ãēxgacũ ga tama Yúchechigaxũ cuáxũ. ¹⁹ —Rũ yema ãēxgacũ rũ tatanũxũxũ nawomũxēē rũ chixri tũmamaã naxũpetũ ga guxema nuxcũmaũgũxe ga tórũ oxigũ. Rũ tũxũ namu na yexwaca buexe ga tũmaxãcũgũxũ ítawogũxũ na tayuexũcèx. ²⁰ —Rũ yexgumaũcũũ nabu ga Moĩché, rũ Tupanaãxũ nangũchaũ. Rũ tomaēxpũx ga tauemacũ nũxna tadaugũ ga tũmapatawa ga naē rũ nanatũ. ²¹ —Rũ yexguma dũxwa ítanatèxgũgu, rũ Faraũxãcũ inayaxu, rũ ngĩnexũ inayaxēē. ²² —Rũ yemaãcũ Moĩchéxũ nanguxēēgũ ga guxũma ga Equituanecũãxãrũ cuèx. Rũ nũma ga Moĩché rũ wũxi ga ãēxgacũ ga poracũ nixĩ, rũ norũ dexawa rũ ta napora. ²³ —Rũ yexguma 40 ga norũ taunecũwa nanguxgu ga Moĩché rũ nagu narũxĩnũ ga natanũxũgũ ga Yudíugũtanũgu na naxũãneãxũ. ²⁴ —Rũ nũxũ nadau ga wũxi ga Equituanecũãx ga wũxi ga Yudíuxũ na naçuaxixũ. Rũ yemacèx ga Moĩché rũ yema Yudíuétũwa ínayuxu, rũ yema Equituanecũãxũ nimèx rũ nanayuxēē. ²⁵ —Rũ nũma ga Moĩché nagu rũxĩnũgu rũ chi natanũxũgũ ga Yudíugũ rũ chi nũxũ nacuèxgũ na Tupana yéma namuxũ na ínanguxũxēēãxũcèx. Natürũ tama nũxũ nacuèxgũéga ga yema natanũxũgũ. ²⁶ —Rũ moxũãcũ ga Moĩché rũ nũxũ nadau ga to ga taxre ga Yudíugũ ga nũgũ yexma dèixũ, rũ nũxna nachogũchaũ. Rũ ñanagürũ nũxũ:

“Pema rũ pegũtanũxũgũ pixĩgũ. ¿Rũ tũxcũũ pegũ pedai i pemax?” ñanagürũ. ²⁷ —Rũ yexguma ga yema namũcũxũ íçuaxixũ rũ Moĩchéxũ natèxneta, rũ ñanagürũ nũxũ:

“¿Texé cuzũ tamu na toeru quiĩxũcèx rũ tomaã icucuáxũcèx? ²⁸ —¿Éxna choxũ quimáxchaũ ta, ga ñe quimáxũ ga Equituanecũãxrũ?” ñanagürũ. ²⁹ —Rũ yexguma

yemaxū naxīnūgu ga Moīché, rü niña ga yema nañewa. Rü Madiáũñewa naxū. Rü yema nachiuñane ga tama noxru ixīxūgu nayaxāchiū. Rü yexma naxāmèx rü nabu ga taxre ga nanegü. ³⁰ —Rü 40 ga taunecūguwena ga dauxchitawa ga Chinaĩ ga mèxpúneārū ngaicamana, rü wūxi ga naixētāxācū ga yéma iyauraxūwa Moīchécèx nangox ga wūxi ga Tupanaārū orearū ngeruū ga daxūcūāx. ³¹ —Rü nabaixāchiāē ga Moīché ga yexguma nūxū nadèuxgu. Rü naxcèx nixū rü nūxna nangaicama na meã nūxū nadauxcèx. Rü yexguma Moīchémaã nidexa ga Cori ga Tupana, rü ñanagürü nūxū:

³² “Choma nixī i curū oxigüarū Tupana chíixū rü Abráũ rü Ichaá rü Acobuarū Tupana chíixū”,

ñanagürü. Rü yexguma ga Moīché rü inanaxügü ga norü muũmaã na yaduruxū. Rü namuū ga yexma na nadawenūxū.

³³ —Rü yexguma ga Cori ga Tupana rü ñanagürü nūxū:

“¡Inacuaixū i curū chapatu erü ñaã nañe i nagu cuchixū rü naxūüne, erü chanuxma! ³⁴ Choma rü ngóxūwama nūxū chadau i ñuxācū poraācū ngúxū na yangegūxū i chorū duūxügü i Equituanewa. Rü nūxū chaxīnū i na naxauxexū. Rü ngēmacèx núma chaxū na íchananguxūxēxūcèx. ¡Nuã naxū na Equituanewa cuxū chamuxcèx!”

ñanagürü. ³⁵ —Rü woo ga noxri ga nūmagü ga natanūxügü rü guma Moīchéxū naxoe ga yexguma ñagügu:

“¿Rü texé cuxū tamu na toeru quiixūcèx rü tomaã icu-cuáxūcèx?” ñagügu, natürü ga Tupana rü yéma nanamuãma na yema duūxügūxū ínanguxūxēxūcèx rü norü āēxgacū na yīxūcèx. Rü yemaācū Moīchéxū namu ga Tupana ga yexguma naxūtawa namuāxgu ga yema norü orearū ngeruū ga yema naixētāxācū ga iyauraxūwa naxcèx ngóxū. ³⁶ —Rü Moīché nixī ga Equituarū nañewa ínagaxūxū ga nuxcūmaūgūxū ga tórü oxigü. Rü Equituanewa, rü Dauchiūxū ga Taxtūwa, rü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxāpataxūwa inanawēx ga cuèxruūgü, rü nanaxū ga mexū ga taxügü ga Tupanaārū poramaã naxūxū. Rü yemaācū 40 ga taunecū nūxū na rü-ngūxēē ga yema duūxügü. ³⁷ —Rü nūmatama ga Moīché nixī ga tatanūxügü ga Yudiūgūmaã ñaxū:

“Tupana rü yixcūra tá pexcèx nūxū naxuneta i petanūwa i wūxi i norü orearū uruū ga yexgumarūū ga choxū na naxunetaxūrūū”,

ñanagürü. ³⁸ —Rü nūmatama ga Moīché nixī ga nuxcūmaūgūxū ga tórü oxigūmaã nangutaquēxexū ga yema nañe ga ngextá taxúema íxāpataxūwa. Rü tórü oxigūmaã nayexma ga Chinaĩ ga mèxpúnewa ga yexguma namaã yadeaxgu ga Tupanaārū orearū ngeruū ga daxūcūāx. Rü nūmatama ga Moīché nixī

ga nayauxāxŭ ga Tupanaārū ore i maxēxēēruŭ na nūxŭ tūxna naxāāxŭcèx. ³⁹ —Natürū ga tórū oxigŭ rŭ tama naga naxīnūēchaŭ ga guma Moīché. Rŭ ínanatèxŭchigŭama, rŭ Equituaneguama narŭxīnūāēgŭ. ⁴⁰ —Rŭ tórū oxigŭ rŭ Moīchéeneē ga Arāŭxŭ űnanagŭrŭgŭ: “¡Rŭ toxcèx naxŭ i tupanachicŭnèxāgŭ na nawe tarŭxŭcèx! Erŭ tama nŭxŭ tacuèxgŭ i tacŭ nŭxŭ na űpetŭxŭ i ngēma Moīché ga Equituanewa tŭxŭ yagagŭxŭ”, űnanagŭrŭgŭ. ⁴¹ —Rŭ yexguma nanaxŭgŭ ga wŭxi ga wocaxacŭchicŭnèxā norŭ tupanaxŭ. Rŭ űnŭxŭchi naxcèx nanadai ga űnuxre ga carnerugŭ na yemamaā nŭxŭ yacuèxŭŭgŭxŭcèx. Rŭ wŭxi ga peta naxcèx naxŭgŭ ga yema wocaxacŭchicŭnèxā ga nŭmatama naxŭgŭxŭ. ⁴² —Rŭ yemacèx ga Tupana rŭ nŭxna nixŭgachi ga yema duŭxŭgŭ. Rŭ ínanawogŭ na woramacuri rŭ űèxcŭ rŭ tauemacŭmaā natupanaāxēēāxŭcèx. Yerŭ yemaācŭ Tupanaārū orearŭ uruŭgŭarŭ poperagu naxŭmatŭ, rŭ űnanagŭrŭ:

“Pema, Pa Yudíugŭx, ¿Chauxcèx yīxŭ ga penadèixŭ ga carnerugŭ ga yexguma 40 ga tauncŭ dauxchitawa ga ngextá taxúema íxāpataxŭwa peyexmagŭgu? ⁴³ Tama aixcŭma chauxcèx nixŭ yerŭ ga pema rŭ ngextá ípexŭxŭwa rŭ ípenangeexŭ ga napata ga perŭ tupananeta ga Moro rŭ ípenangeexŭ ga perŭ tupananeta ga Refāārŭ woramacurichicŭnèxā. Rŭ yemaācŭ pegŭmaā ípenangeexŭ ga yema tupananetachicŭnèxāgŭ ga pematama pexŭgŭxŭ na nŭxŭ picuèxŭŭgŭxŭcèx. Rŭ ngēmacèx i űnŭxma rŭ perŭ naānewa tá pexŭ íchawoxŭ rŭ yaxŭwa i Babiró-niāārŭ yexerawa tá pexŭ chamugŭ”,

űnanagŭrŭ ga Tupana ga yema orewa. ⁴⁴ —Rŭ yema naāne ga ngextá taxúema íxāpataxŭwa rŭ tórū oxigŭ nŭxŭ nayexma ga wŭxi ga ípata ga naxchirunaxcèx ga nagu namaā nanguxŭgŭne ga Tupanaārŭ mugŭ ga nutagu űmatŭxŭ. Rŭ guma ípata ga naxchirunaxcèx nixŭ ga nŭxŭ nawéācŭma Tupana Moīchéxŭ naxŭxèxene. ⁴⁵ —Rŭ yexguma nayŭxguwena ga Moīché, rŭ Yochué ningucuchi ga āēxgacŭ na yīxŭ. Rŭ tórū oxigŭ rŭ nuā tórū naānewa nanangegŭ ga guma ípata ga naxchirunaxcèx ga yexguma Yochuémaā napugŭāgu ga űnā naāne nŭxna ga yema duŭxŭgŭ ga Tupana íwoxŭxŭ napèxewa ga tórū oxigŭ. Rŭ núma nayexma ga guma ípata rŭ űnŭxmata Dabí ingucuchigu ga āēxgacŭ na yīxŭ. ⁴⁶ —Rŭ guma āēxgacŭ ga Dabí rŭ Tupana rŭ poraācŭ namaā nataāē, rŭ nŭxŭ narŭngŭxēē. Rŭ núma ga Dabí rŭ Tupanana naxcèx naca na naxŭāxŭcèx ga wŭxi ga tupauca ga taxŭne ga nawa Tupanaxŭ na yacuèxŭŭgŭxŭcèx ga tatanŭxŭgŭ ga Acobutaagŭ. ⁴⁷ —Natürŭ Dabí nane ga Charumóŭ nixŭ ga naxŭcŭ ga guma tupauca ga Tupanacèx ixŭxŭne. ⁴⁸ —Natürŭ ya Tupana

ya tacüxüchima rü tama duüxüğü üxüne ya tupaucagümaã naxãpata. Rü yemacèx ga Tupana rü nuxcümaücü ga norü orearü uruüwa rü ñanagürü:

49-50 “Choma nixĩ ya ãëxgacü ya tacüxüchima, rü daxügxüũ i naãne nixĩ i chorü toxmaxwèxeruũ ixĩxũ rü ñoma i naãne nixĩ i chorü chicutüruũ ixĩxũ. ¿Rü ñuxücürüwa i nagu perüxĩnüëxũ tá na penaxüxũ ya wüxi ya tupauca ya chaugu mexüne?”

ñanagürü ga Cori ya Tupana. Rü ñanagürü ta ga Tupana:

“¿Tama ëxna choma yĩxũ ichanaxüxũ ga guxüma i tacü i ngëxmaxũ? ¿Rü ñuxãcü chi penaxüxũ i wüxi i nachica i nagu charüngüxũ?”

ñanagürü ga norü orewa. ⁵¹ Rü ñanagürü ga Etébaũ: — Dücèx Pa ãëxgacügüx, pema rü guxüguma nüxũ pexoe i Tupanaãrü ore, rü tama iperüxĩnüëchaũ. Rü peãewa rü tama peyaxögüchaũ. Rü pema rü guxüguma Tupanaãë i Üünexümaã penuëëcha. Yema nuxcümaügxüũ ga perü oxigürüütama pixigü i pemax. ⁵² —Rü perü oxigü rü chixeãcüma namaã nachopetü ga guxüma ga Tupanaãrü orearü uruüğü. Rü nanadai ga yema orearü uruüğü ga nüxũ ixuchigagüxũ ga na núma naxüxũ tá ga guma mecü ya Ngechuchu. Rü yexguma ínanguxgu ga guma Ngechuchu rü pema Piratuna penamu rü penayuxëë. ⁵³ —Rü woo pema rü Tupanaãrü orearü ngeruüğü ga daxücüãxütawa penayaxu ga Tupanaãrü ore, natürü tama naga pexĩnüë —ñanagürü ga Etébaũ.

Nayu ga Etébaũ

⁵⁴ Rü yexguma nüxũ naxĩnüëgu ga yema ore, rü nanuëxüchiana ga yema duüxüğü. Rü norü numaã Etébaüçèx nixüxchapütägü. ⁵⁵ Natürü ga Etébaũ rü aixcüma Tupanaãë i Üünexü nawa nayexma. Rü daxü nadawenü, rü nüxũ nadau na ñuxãcü namexëchixũ ga Tupana. Rü nüxũ nadau ga Ngechuchu ga Tupanaãrü tügüneguama chicü. ⁵⁶ Rü yexguma rü ñanagürü: —Nüxũ chadau i na yangoxnaächixũ i naãnetüwe, rü nüxũ chadau ya Cristu ya Tupana Nane ya duüxüxũ ixĩcü ya Tupanaãrü tügüneguama chicü —ñanagürü ga Etébaũ. ⁵⁷ Natürü nümagü rü nügü narütütamachixëgü, rü tagaãcü aixta naxüëãcüma nüxna nayuxgü. ⁵⁸ Rü ínanagaxüchigü ga ñãnewa, rü nutagümaã ínamuxüchigü. Rü yema nayexma ga wüxi ga ngextüxüxũ ga Chaurugu äegaxũ. Rü yemaxũ nanawotanü ga norü gáuxüchirugü ga ínacuxuchigüxũ ga yema duüxüğü ga Etébaüxũ imëgxüxũ. ⁵⁹ Rü yexguma nutamaã ínamuxüchigüãguyane, rü nayümüxë ga Etébaũ rü ñanagürü: —Pa Cori Pa Ngechuchux, ¡Nayaxu i chauãë! —ñanagürü. ⁶⁰ Rü yemawena rü inacaxãpüxü, rü

tagaãcū aixta naxū, rü ñanagürü: —Pa Cori Pa Tupanax, ¡Tãxũ i ñãã pecaducèx cunapoxcuexũ i ñãã duũxũgũ! —ñanagürü. Rũ yexguma yema ñaxguwena rü nayu.

8

Chauru rü guxema yaxõgũxewe ningẽchigũ na tũxũ napox-cuexũcèx

¹ Rũ Chauru rü norü me nixĩ ga Etébaũxũ na yamèxgũxũ. Rũ yematama ngunexũgu rü norü uwanũgũ rü inanaxũgũe ga na poraãcũ nawe yangèxũtanũxũ ga yema yaxõgũxũ ga Yerucharéũwa yexmagũxũ. Rũ dũxwa ga guxũma rü Yudéaanegu rü Chamáriaanegu nũgũ nawoone. Rũ yema ngúexũgũ ga Ngechuchu imugũxũxicatama ínayaxũgũ ga Yerucharéũwa. ² Rũ ñuxre ga yatũgũ ga meãma Tupanaãxũ yaxõgũxũ rü nanayauxgũ ga Etébaũxũne, rü inanatèxgũ rü poraãcũ naxcèx naxauxe. ³ R yexguma ga Chauru rü chixri tũmamaã naxũpetũ ga guxema yaxõgũxe. Rũ tũmapatagu nixũcuchigũ na tũxũ ínayauxũxũcèx. Rũ yéma tũxũ ínátũxũ ga yatũgũ rü ngexegũ, rü ñũxũchi poxcupataũgu tũxũ nawocu.

Chamáriawa nũxũ nixuchiga ga Tupanaãrũ ore i mexũ

⁴ Rũ yema yaxõgũxũ ga Chauruchaxwa ibuxmũxũ ga Yerucharéũwa, rü guxũwama ga ngextá ínaxĩxũwa rü nũxũ nixuchigagũ ga ñuxãcũ Ngechuchu tũxũ na maxèxèẽxũ. ⁵ Rũ Piripi nixĩ ga wũxi ga yema orexũ ixuchigacũ. Rũ nũma rü ñãne ga Chamáriawa naxũ, rü yéma inanaxũgũ ga Cristuchigaxũ na yaxuxũ. ⁶ Rũ yema duũxũgũ ga Chamáriacũãx, rü Piripicèx nangutaquẽxegũ. Rũ guxũma meãma inarũxĩnũe ga yema ore ga namaã nũxũ yaxuxũ, yerũ nũxũ nadaugũ ga yema mexũgũ ga taxũgũ ga Tupanaãrũ poramaã naxũxũ ga Piripi. ⁷ Rũ muxẽma ga duũxègũ ga ngoxogũ tũmawa yexmaxè rü tũmacèx nitaanegũ. Rũ yema ngoxogũ rü tagaãcũ aita naxũeãcũma tũmawa ínachoxũ. Rũ yexgumarũ ta rü muxẽma ga nawãixãchigũxe rü chixeparagũxe rü tũmacèx nitaanegũ. ⁸ Rũ yemacèx poraãcũ nataãegũ ga guxũma ga duũxũgũ ga guma ñãne ga Chamáriawa. ⁹ Natürũ guma ñãnewa nayexma ga wũxi ga yatũ ga Chimáũgu ãegaxũ ga ñuxre ga taunecũ norũ yuũmaã duũxũgũxũ womũxèẽxũ ga guma ñãnewa. Rũ nũgũ nixu ga na wũxi ga tacũxũ cuáxũ na yĩxũ. ¹⁰ Rũ guxũma meãma nũxũ inarũxĩnũe woo ga buxũgũ rü yaxũgũ. Rũ ñanagürũgũ: —Ñãã yatũ rü aixcũma nũxũ nangẽxma i Tupanaãrũ pora i taxũ —ñanagürũgũ. ¹¹ Rũ naga naxĩnũe ga duũxũgũ, yerũ mucũma ga taunecũ rü norũ yuũmaã nana-womũxèẽ. ¹² Rũ Piripi rü yema duũxũgũmaã nũxũ nixu ga ore ga mexũ ga Ngechuchu ya Cristuchiga, rü ñuxãcũ na ãẽxgacũ yĩxũ ya Tupana. Rũ yexguma yema ore yaxõgũgu ga

duūxūgū, rü Piripi Ínanabaiūxēē ga yatūxū rü ngexūgū. ¹³ Rü nümatama ga Chimáú rü ta nayaxō, rü Ínabaie. Rü inanaxūgū ga Piripixū na naxūmūcūxū. Rü yexguma nūxū nadēuxgu ga yema cuèxruūgū rü mexūgū ga taxū ga Tupanaārū poramaā naxūxū ga Piripi, rü poraācū nabaixāchiāē ga Chimáú. ¹⁴ Rü yema Ngechucharū ngūexūgū ga Yerucharéūwa yexmagūxū rü nūxū naxīnūēchiga ga meā na nayauxgūāxū ga Tupanaārū ore ga Chamáriawa. Rü yemacēx yēma nanamugū ga Pedru rü Cuáú. ¹⁵ Rü yexguma Chamáriawa nangugūga ga Pedru rü Cuáú, rü naxcēx nayumūxēgū ga yema yexwaca yaxōgūxū ga duūxūgū, na nayauxgūāxūcēx ga Tupanaāē i Üünexū. ¹⁶ Yerū yexguma noxri yaxōgūāgu ga yema duūxūgū rü Piripi marū Ínanabaiūxēēmare naegagu ga Cori ga Ngechuchu, natūrū taxuxūnata nangu ga Tupanaāē i Üünexū. ¹⁷ Rü yemacēx ga Pedru rü Cuáú naxmēxmaā nūxū ningōgūgū ga yema yaxōgūxū, rü yexguma nanayauxgū ga Tupanaāē i Üünexū. ¹⁸⁻¹⁹ Rü nūxū nadau ga Chimáú ga na duūxūgūna nanguxū ga Tupanaāē i Üünexū ga yexguma Pedru rü Cuáú naxmēxmaā yema duūxūgūxū yangōgūgūga. Rü yemacēx dīēru Pedru rü Cuáúna ngīxū naxāxchaū ga Chimáú rü ñanagürū nūxū: —¡Choxna rü ta penaxā i ngēma pora, na yíxema tūxū chingōgūxe rü ta tūxna nanguxūcēx i Tupanaāē i Üünexū! —ñanagürū. ²⁰ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürū nūxū: —¡Cuxrūūtama iyanataxux i curū dīēru, erū ngīmaā naxcēx cutaxechaū i Naāē i Üünexū i Tupana tūxna mumarexū! ²¹ Cuma rü taxucūrūwama cunayaxu i ngēma pora, erū curū maxū rü tama name i Tupanapēxewa. ²² ¡Nūxū rūxo i ngēma curū chixexū, rü Tupanana naxcēx naca na cuxū nūxū nangechaūxūcēx! Rü bexmana tá cuxū nūxū nangechaū i ngēma chixexū i cuāēwa nagu curūxīnūxū. ²³ Erū nūxū chacuēx rü poraācū cunuāēwēxe, rü ngēma curū chixexū rü cumaā inacuēx rü ñoma cupoxcuxūrūū cuxū nixīxēē —ñanagürū. ²⁴ Rü Chimáú nanangāxū, rü ñanagürū: —¡Pema Tupanana chauxcēx peça na tama choxū nangupetūxūcēx i ngēma nūxū pixuxū! —ñanagürū. ²⁵ Rü Pedru rü Cuáú rü yema Chamáriaanecūāx ga duūxūgūmaā nūxū nixugūe ga Cori ga Ngechuchuchiga, rü namaā nūxū nixugūe ga Tupanaārū ore. Rü yemawena rü Yerucharéūcēx nawoegu. Rü namawa rü muxūne ga Chamáriaanewa yexmane ga Íānexācūgūwa rü nūxū nixuetanū ga Tupanaārū ore i mexū.

Piripi rü namagu nūxū nangau ga wūxi ga āēxgacū ga Etiópiānecūāx

²⁶ Rü yemawena, rü Tupanaārū orearū ngeruū ga daxūcūāx rü Piripimaā nūxū nixu, rü ñanagürū: —¡Rü paxa

inaxũãchi rü ããne ya Gachawaama naxũ nawa i ngẽma nama i Yerucharẽuwa ne daxũ rü Gachawa iyarũgoxũ! — ñanagürü. Rũ ngẽma nixĩ i nama i dauxchitawa i ngextá taxúema íxãpataxũwa dapetũxũ. ²⁷ Rũ inaxũãchi ga Piripi rü yema namawa naxũ. Rũ yexma nũgũ nangau namaã ga wũxi ga yatũ ga Etiópiiaanenanguxũ ga gũxcũma ga yema ãẽxgacũarũ díeru. Rũ ãneãcũ Yerucharẽuwa naxũ na Tupanaxũ yanacuẽxũxũcẽx. ²⁸ Rũ nachiuãnecẽx nataegu, rü norũ autu ga cowaru itúchigũnewa narũto. Rũ nawa ningúchigũ ga yema ore ga Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Ichaxía ũmatũxũ. ²⁹ Rũ Tupanaãẽ i Ũnẽxũ rü Piripixũ ñanagürü: — ¡Paxa naxcẽx ixũ i ngẽma autu! — ñanagürü. ³⁰ Rũ paxa yema autucẽx niña ga Piripi. Rũ yexguma naxũtawa nanguxgu rü nũxũ naxĩnũ ga na Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Ichaxía ũmatũxũ ga orewa nangúxũ ga yema ãẽxgacũ. Rũ yexguma ga Piripi rü nũxna naca rü ñanagürü nũxũ: — ¿Nũxũ cucuáxũ i tacũchiga na yĩxũ i ngẽma nawa cungúxũ? — ñanagürü. ³¹ Rũ nũma ga ãẽxgacũ ga Etiópiiaanecũãx rü nanangãxũ, rü ñanagürü: — ¿Nũxũcũrũwa i nũxũ chacuáxũ ega taxúema chomaã inanguxũxẽẽgux? — ñanagürü. Rũ Piripicẽx naca na naxĩnagũxũcẽx, rü naxũtawa na natoxũcẽx. ³² Rũ yema nawa yangúchigũxũ ga Tupanaãrũ ore ga ũmatũxũ, rü ñanagürü:

“Rũ ñoma wũxi i carneru i norũ mẽxwa nagagũxũrũũãcũ nayagagũ. Rũ wũxi i carneruxacũ i ngẽma yayoxtẽxagũxũpẽxewa tama aita ũxũrũũ nachianemare, rü taxu ñanagürü. ³³ Rũ yexguma duũxũgũ poraãcũ chixri namaã chopetũgu rü taxúema naetũwa tachogũ. ¿Rũ texé tá meã nachiga tidexa ga yema duũxũgũ ga yemaãcũ poraãcũxũchima chixexũ ũgũxũ? Yerũ nayamẽxgũ na nataxuxũcẽx i norũ maxũ i ñoma i naãnewa”,

ñanagürü ga yema ore ga nawa nangúxũ. ³⁴ Rũ Piripina naca ga yema ãẽxgacũ ga Etiópiiaanecũãx, rü ñanagürü: — ¡Chomaã nũxũ ixu! ¿Rũ texéchigagu nixĩ ga yadexaxũ ga yema Tupanaãrũ orearũ uruũ? ¿Nũgũchigagutama rü ẽxna toguechigagu? — ñanagürü. ³⁵ Rũ yexguma nanangãxũ ga Piripi. Rũ yematama ore ga ũmatũxũmaã inanaxũgũ na namaã nũxũ yaxuxũ ga ore i mexũ ga Ngechuchuchiga. ³⁶ Rũ yixcamaxũra ga yexguma inaxĩyane, rü dexá íyexmaxũwa nangugũ. Rũ ñanagürü ga yema ãẽxgacũ: — Nuã nangẽxma i dexá. ¿Rũ tama ẽxna inamexũ na nuã choxũ ícubaixẽẽxũ? — ñanagürü. ³⁷ Rũ ñanagürü ga Piripi: — Ngẽxguma aixcũma meãma cuyaxõxgux, rü marũ name i na cuxũ íchabaixẽẽxũ — ñanagürü. Rũ nanangãxũ ga yema ãẽxgacũ, rü ñanagürü: — Ngẽmããcũ chayaxõ na Ngechuchu ya Cristu yĩxũ ya Tupana

Nane —ñanagürü. ³⁸ Rū yexguma ínayachaxãchixëẽ ga norü autu, rü wüxigu dexáchiüwa nachoũ. Rū Piripi ínanabaixëẽ ga yema ãëxgacü. ³⁹ Rū yexguma dexáwa ínachoõchigu, rü Tupanaãe i Üünexũ rü Piripixũ niga. Rū yema ãëxgacü rü marü tama wena Piripixũ nadau. Natürü taãëãcü namagu nixũ. ⁴⁰ Natürü Achotowa nayangox ga Piripi. Rū yema ãñewa inaxũãchi, rü nüxũ nixuchigü ga ore i mexũ ga guxüma ga ãñewa ñuxmata Checharéaarü naãñewa nangu.

9

Ngechuchuaxũ nayaxõ ga Chauru

¹⁻² Rū yoxni ga Chauru rü daimaã nayaxãxũnechigüama ga yema duũxügü ga Cori ga Ngechuchuaxũ yaxõgüxũ. Rū yemacèx paigüeruxütawa naxũ, rü naxcèx nüxna naca ga popera ga nüxna ãgaxũ na Yudíugüarü ngutaquëxepataügü ga Damacuwa yexmagünegu yaxücuchigüxüçèx rü yexma tümacèx nadauxüçèx ga guxema yaxõgüxe ga yatüxe rü ngexegü na Yerucharéüwa tüxũ nagagüxüçèx rü yexma tüxũ yapoxcuexüçèx. ³ Natürü yexguma marü Damacuxũ yangaicagu, rü ngürüãchi meãma nüxũ nabáxi ga wüxi ga omü ga poraxũ ga daxüwa ibáxixũ. ⁴ Rū ñaxtüanegu nayangu ga Chauru, rü nüxũ naxĩnü ga wüxi ga naga ga nüxna çagüxũ ga ñaxũ: —Pa Chauru Pa Chaurux, ¿tüxcüũ i chowe quingëchigüxũ? —ñaxũ. ⁵ Rū Chauru nanangãxũ, rü ñanagürü: —¿Rü texé quixĩ, Pa Corix? —ñanagürü. Rū nüma ga Cori rü nanangãxũ rü ñanagürü: —Choma nixĩ i Ngechuchu, rü chorü duũxügü nixĩ i ngëma nawe quingëchigüxũ. ⁶ ¡Rü inachi, rü ngëma Damacuarü ãñewa naxũ! Rü ngëma rü wüxi ya yatü tá cumaã nüxũ nixu na çacü tá cuxüxũ —ñanagürü. ⁷ Rū yema yatügü ga Chauruxũ íxümücügüxũ, rü inayangüãëgü, yerü nüxũ naxĩnüë ga yema ore natürü taxüexüma nadaugü. ⁸ Rū ñuxüchi inachi ga Chauru ga ñaxtüanewa ga íyanguxüwa, rü nidauchixetü, natürü taxuüma nadau yerü nixoxetü. Rū yemacèx ga namücügü, rü nachacüügu nayayauxãchi, rü yemaãcü Damacuwa nanagagü. ⁹ Rū tomaëxpüx ga ngunexügu, rü nangexetü, rü tama nachibü, rü tama naxaxe. ¹⁰ Rū Damacuwa nayexma ga wüxi ga yatü ga Ngechuchuaxũ yaxõxũ ga Ananíã ga naëga. Rū Cori ya Ngechuchu naxcèx nangox, rü ñanagürü nüxũ: —Pa Ananíãx —ñanagürü. Rū nüma ga Ananíã nanangãxũ, rü ñanagürü: —¿Çacü? Pa Corix —ñanagürü. ¹¹⁻¹² Rū nüma ga Cori nanangãxũ, rü ñanagürü: —¡Dücèx, ngëma ítamũ i Meã i Wëxügu ãëgaxüwa naxũ! ¡Rü ngëma Yudapatawa naxcèx ínaca i wüxi i yatü i Tarsucüãx i Chaurugu ãëgaxũ! Rū nüma rü ngëma ínayumüxë rü nangoxetü rü marü cuxũ nadau, Pa Ananíãx, na ngëxma

cuxücuxŭ rŭ naxētügu quingōgŭxŭ na wena yadauchixŭcèx —ñanagŭrŭ ga Cori ga Tupana. ¹³ Rŭ yexguma yemaxŭ naxŭnŭgu ga Ananíã, rŭ ñanagŭrŭ: —Pa Corix, muxŭma i duŭxŭgŭ chomaã nŭxŭ nixu i ngēma yatŭchiga na ñuxre i chixexŭ naxŭxŭ namaã i curŭ duŭxŭgŭ i Yerucharéŭwa. ¹⁴ Rŭ ñuxma rŭ paigŭarŭ ãëxgacŭgŭarŭ mumaã núma naxŭ na ínayauxŭãxŭcèx i guxŭma i duŭxŭgŭ i cuégagu yumŭxëgŭxŭ —ñanagŭrŭ. ¹⁵ Natŭrŭ núma ga Cori rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¡Ngema naxŭ! Erŭ choma chanayaxu i ngēma yatŭ na choxŭ yaxuchigaxŭcèx namaã i togŭ i nachiuñaneçŭãxgŭ i duŭxŭgŭ rŭ norŭ ãëxgacŭgŭ, rŭ ngema Iraécüãxgŭ. ¹⁶ Rŭ choma tá nŭxŭ nŭxŭ chadauxëë i ñuxre i ngúxŭ i tá yangexŭ i chauxcèx —ñanagŭrŭ ga Cori. ¹⁷ Rŭ guma ĩpata ga Chauru nawa yexmanewa naxŭ ga Ananíã. Rŭ nagu naxŭcu, rŭ nŭxŭ ningōgŭ, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Pa Chaueneë Pa Chaurux, núma ya Cori ya Ngechuchu ga guma namawa cuxcèx ngócŭ ga yexguma núma cuxŭxgu, rŭ núma choxŭ namu na wenaxărŭ quidauchixŭcèx, rŭ cuxna nanguxŭcèx i Naã i Üünexŭ —ñanagŭrŭ. ¹⁸ Rŭ yexgumatama rŭ ñoma tacŭchicutëxerŭŭ naxētŭwa ínayi, rŭ yexguma wenaxărŭ meã nidauchixetŭ. Rŭ yexguma inachi ga Chauru, rŭ Ananíã ínabaiexëë. ¹⁹ Rŭ yemawena nachibŭ, rŭ wenaxărŭ napora. Rŭ ñuxre ga ngunexŭgu yexma Damacugu narŭxãŭx namaã ga yema yaxōgŭxŭ ga yexma áchiŭgŭxŭ.

Chauru rŭ Damacuwa nŭxŭ nixu ga Ngechuchuchiga

²⁰ Rŭ yexguma inanaxŭgŭ ga Chauru ga ngutaquëxepataŭgŭwa nŭxŭ na yaxuchigaxŭ na Ngechuchu yŭxŭ ya Tupana Nane. ²¹ Rŭ guxŭma ga yema nŭxŭ ĩnŭëxŭ rŭ poraãcŭ nabaixãchiãëgŭ, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¿Tama ëxna ñaã yatŭ yŭxŭ ga Yerucharéŭwa íyayauxŭgŭxŭ ga guxŭma ga duŭxŭgŭ ga Ngechuchuaxŭ yaxōgŭxŭ? ¿Rŭ tama ëxna ñaãtama yŭxŭ ga yema núma ŭxŭ na ínayauxŭãxŭcèx rŭ ñuxŭchi paigŭarŭ ãëxgacŭxŭtawa nagagŭãxŭcèx i duŭxŭgŭ i yaxōgŭxŭ? —ñanagŭrŭgŭ. ²² Natŭrŭ ga Chauru rŭ guxŭ ga ngunexŭgu yexeraãcŭ tama namuŭãcŭma nŭxŭ nixuchigaama ga ore ga Ngechuchuchiga. Rŭ inayanangeëxgŭxëë ga Yudíugŭ ga Damacuwa yexmagŭxŭ, yerŭ meãma nanangoxëë na Cristu yŭxŭ ga Ngechuchu.

Chauru rŭ Yudíugŭ- chaxwa niña

²³ Rŭ marŭ muxŭma ga ngunexŭgŭ ngupetŭguwena rŭ yema Yudíugŭ rŭ wŭxigu nŭgŭmaã nagu narŭxŭnŭë na Chauruxŭ yamëxgŭxŭcèx. ²⁴ Natŭrŭ núma ga Chauru rŭ nŭxŭ nacuáchiga ga na yamëxgŭchaŭãxŭ. Rŭ yema Yudíugŭ rŭ ngunecŭ rŭ chŭtacŭ rŭ guma ĩãneărŭ poxeguxŭărŭ ĩãxgŭgu

Chauruxŭ nanēixgŭxŭ na yamēxgŭāxŭcēx. ²⁵ Natŭrŭ ga Chau-
ruarŭ ngŭexŭgŭ rŭ chŭtacŭ rŭ wŭxi ga pexchi ga tacŭgu
guma ĩāneārŭ poxeguxŭtapŭxētŭwa ĩnanachŭxŭetaŭgŭama, rŭ
yemaācŭ niña ga Chauru.

Yerucharéŭwa nayexma ga Chauru

²⁶ Rŭ yexguma Yerucharéŭwa nanguxgu ga Chauru, rŭ
yema yaxōgŭxŭmaā nangutaquēxechaŭ. Natŭrŭ yema
yaxōgŭxŭ rŭ nŭxŭ namuŭē, yerŭ nŭma nŭxŭ nacuēxgŭgu
rŭ tama aixcŭma Ngechuchuaxŭ nayaxō. ²⁷ Natŭrŭ
Bernabé rŭ yema ngŭexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭtanŭwa
nanagaama. Rŭ yema ngŭexŭgŭmaā nŭxŭ nixu ga ñuxācŭ
Cori ya Ngechuchuxŭ na nadauxŭ ga Chauru ga namawa,
rŭ ñuxācŭ Cori namaā na idexaxŭ. Rŭ nŭxŭ nixu ta ga
ñuxācŭ Damacuwa rŭ tama namuŭācŭma nŭxŭ na yaxuxŭ ga
Ngechuchuchiga. ²⁸ Rŭ yemaācŭ ga Chauru rŭ Yerucharéŭgu
narŭxāŭx. Rŭ yema ngŭexŭgŭ ga Tupana imugŭxŭtanŭgu
naxā. Rŭ tama namuŭācŭma Cori ya Ngechuchuchigaxŭ
nixuchigŭ. ²⁹ Rŭ yema Yudíugŭ ga Griégugawa idexagŭxŭmaā
nidexaxŭ ga Chauru, rŭ Ngechuchuchigagu nŭgŭmaā
nayaporagaexŭ. Natŭrŭ ga nŭmagŭ rŭ naxcēx nadaugŭama
ga ñuxācŭ tá na yamēxgŭāxŭ. ³⁰ Rŭ yexguma nŭxŭ
yacuēxāchitanŭgu ga yema togŭ ga yaxōgŭxŭ, rŭ Checharéawa
Chauruxŭ nagagŭ. Rŭ yexguma yéma nangugŭgu rŭ
wŭxi ga wapurugu nayamuēgŭ rŭ Tarsuwa naxŭ. ³¹ Rŭ
yexguma rŭ meāma nŭxŭ naxŭpetŭ ga yema yaxōgŭxŭ ga
guxŭma ga Yudéaanewa, rŭ Gariréaanewa rŭ Chamáriaanewa.
Rŭ yexeraācŭ meā nayaxōgŭetanŭ rŭ aixcŭma Tupana
naxwēxetŭācŭma meā namaxē. Rŭ Tupanaāē i Ũnēxŭārŭ
ngŭxēēmaā nimuētanŭāma ga yema yaxōgŭxŭ.

Eneā rŭ narŭme

³² Rŭ yexguma Pedru yema yaxōgŭxŭtanŭgu
ixŭāgŭchigŭxgu, rŭ yema Didágu āchiŭgŭxŭ ga
yaxōgŭxŭtanŭwa rŭ ta nangu. ³³ Rŭ yexma nŭxŭ nayangu
ga wŭxi ga yatŭ ga Eneā ga naega ga 8 ga taunecŭ norŭ
pechicagu cacŭ, yerŭ nanawāixāchi. ³⁴ Rŭ Pedru ñanagŭrŭ
nŭxŭ: —Pa Eneāx, Ngechuchu ya Cristu cuxŭ narŭmexēē.
¡Inachi rŭ namexēē i cuxchapenŭxŭ! —ñanagŭrŭ. Rŭ
yexgumatama inachi. ³⁵ Rŭ guxŭma ga yema Didácŭāxgŭ
rŭ Charunacŭāxgŭ rŭ nŭxŭ nadaugŭ ga na inachixŭ ga guma
yatŭ, rŭ nŭxŭ narŭxoe ga nacŭmagŭ ga chixexŭ, rŭ Cori ya
Ngechuchuwe narŭxŭ.

Wena imaxŭ ga Dorca

³⁶ Rŭ yexgumaŭcŭŭ ga ĩāne ga Yopewa rŭ iyexma ga wŭxi
ga Tupanaāxŭ yaxōxcŭ ga ngecŭ ga Tabita ga ngŭega. Rŭ

ngēma naēga i Griégugawa rü Dorca ñaxüchiga nixĩ. Rü ngĩma rü wüxi ga mecü iyixĩ ga ngĩrũ üwa, rü guxüguma nüxü irüngüxēē ga yema duüxügü ga tacü nüxü taxuxü. ³⁷ Rü yexgumaücüü iyadaawe ga Dorca, rü iyu, rü ngĩmücügü nanamexēē ga ngĩxĩne. Rü İpataarü daxüchiüwa yexmaxü ga ucapugu nanaxügü ga ngĩxĩne. ³⁸ Rü Yopearü ngaicamana nayexma ga guma İāne ga Didá ga Pedru nawa yexmane. Rü yema yaxögüxü ga Yopecüāx rü nüxü nacuēxgü ga Didáwa na nayexmaxü ga Pedru. Rü naxcèx yéma nanamugü ga taxre ga yatü ñaxümaā: —jRü paxa toxcèx nuā naxü! — ñaxümaā. ³⁹ Rü yexguma ga Pedru rü nawe narüxü. Rü yexguma İnanguxgu, rü yema ucapu ga yema yueta nawa yexmaxüwa nanagagü. Rü guxüma ga yutegüxü rü Pedruxü İnachomaēguāchi, rü naxauxe, rü nüxü nayawégü ga yema naxchirugü ga Tabita nüxü İxüxüxü ga yexguma namaüxgu. ⁴⁰ Rü Pedru rü düxétüwa nanamugü ga guxüma. Rü İnacaxāpüxü, rü nayumüxē. Rü ñüxüchi ngĩxcèx nadauegu ga yema yüxcü, rü ñanagürü: —Pa Tabitax, jİrüda! —ñanagürü. Rü yexguma rü iyadauchixetü, rü Pedruxü idau, rü İirüto. ⁴¹ Rü yexguma ngĩxmēxgu nayayauxāchi, rü ngĩxü İnachixēē. Rü ñüxüchi naxcèx naca ga yema yaxögüxü rü yema yutegüxü, rü maxüxcü nüxü ngĩxü nawēx. ⁴² Rü guxüma ga yema duüxügü ga Yopewa yexmagüxü rü nüxü nacuāchigagü ga yema. Rü Cori ga Ngechuchuaxü nayaxögü ga muxüma. ⁴³ Rü muxüma ga ngunexü Yopegu narüxāüx ga Pedru napatagu ga Chimáü ga naxchèxmüärü paxēēwa puracüxü.

10

Pedru rü Cornériuchiga

¹ Rü İāne ga Checharéawa nayexma ga wüxi ga yatü ga Cornériugu āegacü. Rü 100 ga Itáriaanecüāx ga churaragüarü capitáü nixĩ. ² Rü nüma nixĩ ga wüxi ga yatü ga meāma Tupanaāxü yaxöcü. Rü wüxigu namēxmaā rü naxācügümaā Tupanaxü nangechaügü. Rü mucüma ga norü dİerumaā nüxü narüngüxēē ga duüxügü ga Yudİugü ga tacü nüxü taxuxü. Rü guxüguma nayumüxē rü Tupanamaā nidexa. ³ Rü wüxi ga ngunexü ga yexguma tomaēxpüxarü orawa nanguxchaügu ga yáuanecü, rü nangoxetü. Rü meāma nüxü nadau ga wüxi ga Tupanaārü orearü ngeruü ga daxücüāx ga yema ucapu ga nawa nayexmaxügu ücuxü. Rü ñanagürü nüxü: —Pa Cornériux —ñanagürü. ⁴ Natürü nüma ga Cornériu rü meāma nüxü nadawenü, rü poraācü namuüācüma nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü cunaxwēxe, Pa Corix? —ñanagürü. Rü nanangāxü ga yema orearü ngeruü ga daxücüāx, rü ñanagürü: —Curü yumüxégü rü Tupana marü cuxü nüxü

naxĩnũ, rũ cumaã nataãẽ na ñuxãcü nüxũ curüngũxẽẽxũ i duũxũgũ i ñacũ nüxũ taxuxũ. ⁵ —¡Rũ chanaxwẽxe i Yopewa cunamugũ i ñuxre i yatũgũ na naxcèx yacagũxũcèx i wũxi i yatũ i Chimáũ i Pedrugu ãegaxũ! ⁶ —Rũ to i Chimáũ i naxchèxmũãrũ paxẽẽwa puracũxũpatawa nangẽxma rũ ngẽxma nape. Rũ yima napata rũ taxtũ i taxũcutũwa nangẽxma —ñanagũrũ. ⁷ Rũ yexguma nüxna iyanataũxgu ga yema orearũ ngeruũ ga namaã yẽma idexaxũ, rũ Cornériu rũ naxcèx naca ga taxre ga norũ puracũtanũxũ rũ wũxi ga churara ga meã naga ñnũxũ ga meã Tupanaãxũ yaxõxũ. ⁸ Rũ namaã nüxũ nixu ga guxũma ga yema nüxũ nadauxũ, rũ ñuxũchi Yopewa nanamugũ. ⁹ Rũ moxũãcü ga yexguma namagu naxĩyane rũ marũ Yopexũ yangaicagũgu ga yema duũxũgũ ga Cornériu yẽma mugũxũ, rũ Pedru rũ daxũ naxĩ ga ĩpataétũwa na yẽma nayumũxèxũcèx. Rũ tocuchiarũ oragu nixĩ ga yexguma. ¹⁰ Rũ nataiya, rũ nüxũ nachĩxéga ga na nachibũxũ. Rũ yexguma norũ õna ĩnaxũgũyane, rũ nangõxetũ ga Pedru. ¹¹ Rũ nüxũ nadau ga na yangõxnaxũ ga naãnetũwe, rũ yẽma ĩnarũxĩ ga wũxi ga naxchiru ga ñoma wũxi ga taxũ ga naxchápenũũrũ ixĩxũ. Rũ norũ ãgũmũcũpèxewa naxãtũxũ rũ yemaãcü ĩnarũchũxũe ñuxmata ñaxtũanewa nangu. ¹² Rũ yemagu ĩnarũchũxũewetaxũ ga nagũxũraũxũ ga naèxũgũ, rũ ãxtapegũ, rũ werigũ. Rũ yema naxchápenũũwa nayexma ta ga ñacũ ga tama nangõxgũxũ ga Yudĩugũ. ¹³ Rũ Pedru nüxũ naxĩnũ ga Tupanaga ga nüxũ ñaxũ: —Pa Pedrux ¡Inachi, rũ ta imèx, rũ nangõx! —ñaxũ. ¹⁴ Rũ Pedru nanangãxũ rũ ñanagũrũ: —Taxucũrũwa nixĩ, Pa Corix, erũ taguma chanangõx i ñacũ i toxcèx ãũãchixũ —ñanagũrũ. ¹⁵ Rũ yexguma ga yema Tupanaga, rũ wenaxãrũ ñanagũrũ: —Ngẽma choma chamexẽẽxũ rũ tama name i ãũãchi nüxũ cuwogũ —ñanagũrũ. ¹⁶ Rũ tomaẽxpũxcũna yemaãcü nangupetũ. Rũ yexguma wenaxãrũ daxũ nachũxnagũ ga yema naxchápenũũ namaã ga guxũma ga nawa yexmagũxũ. ¹⁷ Rũ poraãcü nagu narũxĩnũ ga Pedru ga ñacũchiga na yĩxũ ga yema nüxũ nadauxũ ga yexguma nangõxetũgu. Rũ yemagu ĩnaxĩnũyane, rũ guma ĩpataèxwa nangugũ ga yema yatũgũ ga Cornériu yẽma mugũxũ ga naxcèx ĩcaetanũxũ ga Chimáũpata. ¹⁸ Rũ yẽma naxcèx ĩnacagũ rũ aixcũma yexma nape ga wũxi ga yatũ ga Chimáũ ga Pedrugu ãegaxũ. ¹⁹ Rũ Pedru nagu írũxĩnũyane ga yema nüxũ nadauxũ ga yexguma nangõxetũgu, rũ Tupanaãẽ i Ūũnèxũ rũ ñanagũrũ nüxũ: —Ngẽãgũ nixĩ i tomaẽxpũx i yatũgũ i cuxcèx daugũxũ. ²⁰ —¡Inachi, rũ írũxĩ, rũ tama cuxoegaãẽãcũma nawe rũxũ! Erũ choma nixĩ i núma chanamugũxũ —ñanagũrũ. ²¹ Rũ yexguma naxcèx ĩnarũxĩ ga Pedru, rũ ñanagũrũ nüxũ ga yema yatũgũ: —Choma nixĩ

i chauxcèx pedaugüxü. ¿Rü tacüwa nuã pexĩ? —ñanagürü.
²² Rü nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Capitáü ya Cornériuxütawa ne taxĩ rü nüma nixĩ i nuã toxü namugüxü. Rü wüxi ya yatü ya mecü nixĩ, rü Tupanaxü nangechaü. Rü guxüma i Yudíugü nüxü nangechaü i nümax. Rü wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüãx nanamu na cuxcèx toxü yacaxêëxüçèx ga Cornériu rü napatawa cuxüxüçèx rü nüxü na naxĩnüxüçèx i curü ore —ñanagürügü. ²³ Rü yexguma nanachocuxêë ga Pedru, rü yexma nanapegüxêë ga yema chütaxügu. Rü moxüãcü inaxĩãchi rü nawe narüxü ga Pedru. Rü ínayaxümücügü ga ñuxre ga Yopecüãx ga yaxögüxü. ²⁴ Rü moxüãcü Checharéawa nangugü ga ngextá Cornériu ínanguxêëxüwa namaã ga guxüma ga natanüxügü rü namücügü ga nüxü nangechaügüxü ga nüxna naxuxü. ²⁵ Rü yexguma Cornériupatawa nanguxgu ga Pedru, rü íãxtüwa naxcèx naxü ga Cornériu, rü Pedrupéxegu nayacaxãpüxü, rü nüxü nicuèxü. ²⁶ Natürü ga Pedru rü inanachixêë rü ñanagürü: —¡Inachi! Rü choma rü ta cuxrüü duüxümare chixĩ rü tama Tupana chixĩ —ñanagürü. ²⁷ Rü nügümaã yadexagüãcüma wüxigu nichocu. Rü Pedru yéma namaã inayarüxü ga muxüma ga duüxügü ga yexma ngutaquëxegüxü. ²⁸ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxü ga yema duüxügü ga yexma ngutaquëxegüxü: —Pema nüxü pecuèx i toma i Yudíugüçèx rü nangëxma i torü mugü i toxna nachuxuxü na pemaã tangutaquëxegüxü, rü pepatagu na tachocuxü. Natürü Tupana choxü nangoxetüxêë rü choxü nüxü nadauxêë na tama namexü na ngëmaãcü nagu na charüxĩnüxü pemaã. ²⁹ Rü ngëmacèx tama chaxoöcüma núma chaxü i ngëxguma chauxcèx pengemagu. Rü ñuxma rü chanaxwèxe i chomaã nüxü pixu na tacüçèx chauxcèx pengemaxü —ñanagürü. ³⁰ Rü Cornériu nanangãxü, rü ñanagürü: —Marü ägümücü i ngunexü nangupetü ga ñúxgumaãcü ga tomaëxpüxarü oragu ga yáuanecü, rü nuã chopatawa chayumüxé erü guxüguma ngëmaãcü chanaxü. Rü yexguma chayumüxëgu rü changoxetü, rü chauxcèx nangox ga wüxi ga yatü ga iyaurachirucüüxü. ³¹ —Rü ñanagürü choxü:

“Pa Cornériux, Tupana marü nüxü naxĩnü i curü yumüxé rü cumaã nataãë na ñuxãcü nüxü curüngüxêëxü i duüxügü i tacü nüxü taxuxü. ³² —¡Rü Yopewa namugü i ñuxre i yatügü na naxcèx yacagüxüçèx i Chimáü i Pedrugu ägaxü! Rü to i Chimáü i naxchëxmüärü paxêëwa puracüxüpatagu pexü. Rü yima napata rü taxtü i taxücutüwa nangëxma”, ñanagürü choxü. ³³ Rü yemacèx rü yexgumatama paxa cuxcèx yéma chanamugü, rü cuma rü mexü toxcèx cuxü erü núma cuxü.

Rü ñuxma i guxãma i toma rü Tupanapëxewa tangëxmagü. Rü nüxü taxĩnũechaü i gux-ũma i ngẽma ore i Cori namaã núma cuxü muxü na tomaã nüxü quixuxüçèx —ñanagürü ga Cornériu.

Pedru rü Cornériupatawa nüxü nixu ga Ngechuchuchiga

³⁴ Rü yexguma inanaxügü ga Pedru ga na yadexaxü, rü ñanagürü: —Ñuxma waxi nixĩ i nüxü chacuáxü na Tupanacèx nawüxiguxü i guxũma i duüxügü erü nüma rü aixcüma guxãxũma nangechaü. ³⁵ —Rü nüma rü wüxichigü i nachiüãnewa nanade i ngẽma duüxügü i nüxü ngechaügüxü rü mexü ügüxü. ³⁶ —Rü nüma ga Tupana rü Yudíugütanüwaxíra nanamu ga norü ore rü marü nüxü nixu na tüxü nüxü nangechaüxü i tórü pecadugü i ngëxguma Cristu ya guxãärü Cori ixĩcüaxü yaxögügu. ³⁷ —Pema rü meãma nüxü pecuèx na tacü ngupetüxü ga guxüwama ga Yudíugüarü naãnewa. Rü noxri ga Cuáü rü nüxü nixu na Tupana naxwèxexü na ínabaiüxü ga duüxügü. Rü yemawena ga Ngechuchu rü Gariréaanewa inanaxügü ga duüxügümaã nüxü na yaxuxü ga ore i mexü. ³⁸ —Rü pema nüxü pecuèx ga ñuxãcü Tupana na naporaxëèxü ga Ngechuchu ya Nacharétucüãx yerü nüxna nanaxã ga Naãe i Üünexü. Rü nüma ga Ngechuchu rü mexü naxü ga yema íyaxügüxüwa, rü nanameëxëe ga guxũma ga yema duüxügü ga ngoxoãxgüxü. Rü yemaãcü nanaxü yerü Tupana nüxü narüngüxëe. ³⁹ —Rü toma nixĩ ga nüxü tadaugüxü rü nüxü tixuchigaxü i guxũma ga naxüxü ga Ngechuchu ga Yudéaanewa rü Yerucharéüärü ñãnewa. Rü yemawena rü nayamèxgü rü curuchawa nayapotagü. ⁴⁰ —Natürü ga Tupana rü tomaëxpüx ga ngunexü ngupetügu rü wena nanamaxëe rü toxçèx nanangoxëe. ⁴¹ —Natürü tama guxü ga duüxügüçèx nangox. Rü toxçèxicatama nangox ga toma ga üpamama Tupana toxü dexe na nüxü tixuxüçèx i Ngechuchuchiga. Rü yexguma marü yuwa ínadxguwena rü namaã tachibüe rü namaã taxaxegü. ⁴² —Rü nümatama ga Ngechuchu toxü nimugü na duüxügümaã nüxü tixuxüçèx na Tupana marü ãëxgacüxü yangucuchixëèxü na guxü i duüxügüarü ngugüruü na yĩxüçèx. Rü nüma ya Ngechuchu nixĩ i tórü maxüxü nangugüxü, rü nüma tá nixĩ i guxü i duüxügü i maxëxü rü yuexüxü yacagüxü naxçèx i norü maxüchiga. ⁴³ —Rü üpamamatama guxũma ga Tupanaärü orearü uruügu rü Ngechuchuchiga nidexagü, rü ñanagürügü: “Rü nüma tá nüxü nüxü nangechaü i norü pecadugü i guxũma i duüxügü i nüxü yaxögüxü”, ñanagürügü.

Tupanaãe i Üünexü rü yema duüxügü ga tama Yudíugü ixígxütanüwa nangu

⁴⁴ Rü yexguma íyadexayane ga Pedru, rü Tupanaãe i Üünexü nüxna nangu ga guxüma ga yema yéma irüxĩnüëxü ga yema ore. ⁴⁵ Rü yema yaxögüxü ga Yudíugü ga Pedrumaã yéma íxü, rü poraãcü nabaixãchiãëgü yerü Tupanaãe i Üünexü rü nüxna rü ta nangu ga yema duüxügü ga tama Yudíugü ixígxü. ⁴⁶ Rü nüxü naxĩnüë ga to ga nagawachigü na yadex-agüxü, rü Tupanaxü na yacuëxüügüxü. ⁴⁷ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü: —¿Éxna nangëxmaxü i texé na nüxna nachuxuxü i na ínabaiüxü i ñaã duüxügü i marü taxrüü Tupanaãe i Üünexü nüxna nguxü? —ñanagürü. ⁴⁸ Rü nanamu na Ngechuchu ya Cristuégagu na ínabaiüxü ga yema duüxügü ga yexwaca yaxögüxü. Rü yexguma Pedruxü nacèëxügü na yexma naxãüxücëx ga ñuxre ga ngunexü.

11

Pedru rü Yerucharéüwa yexmagüxü ga yaxögüxümaã nüxü nixu ga tacü na ngupetüxü ga Checharéawa

¹ Rü yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü rü yema yaxögüxü ga Yudéagugüxü, rü nüxü nacuáchigagü na yema tama Yudíugü ixígxü rü ta nayauxgüãxü ga Tupanaãrü ore. ² Natürü yexguma Yerucharéüwa nanguxgu ga Pedru, rü ñuxre ga Yudíugü ga yaxögüxü rü Pedruxü nixugüë. ³ Rü ñanagürügü: —¿Rü tüxcüü natanüwa cuxü i ngëma tama Yudíugü ixígxü, rü namaã cuchibü? —ñanagürügü. ⁴ Rü Pedru meãma namaã nüxü nixu ga guxüma ga tacü na ngupetüxü, rü ñanagürü nüxü: ⁵ —Choma rü Yopearü ñanewa chayexma, rü yexguma íchayumüxëyane, rü changoxetü. Rü nüxü chadau ga wüxi ga naxchápenüürüü ixíxü ga norü ägümücüpëxewa ätüxüxü ga írúchüxüexü ñüxmata chauxütawa nguxü. ⁶ —Rü meãma nüxü chadawenü na nüxü chadauxücëx na tacü yexmaxü ga aixepewa. Rü nüxü chadau ga naxünagü ga íxägümücüparaxü rü naëxügü ga idüraexü, rü äxtapegü rü werigü. Rü yema naxchápenüüwa nayexma ta ga tacü ga tama ingöxü, erü taxcëx i yixema i Yudíugü rü naxãüãchi. ⁷ —Rü nüxü chaxĩnü ta ga Tupanaga ga choxü ñaxü:

“¡Inachi! Pa Pedrux. ¡Rü ta imëx, rü nangöx!” ñaxü. ⁸ —Natürü choma chanangãxü, rü ñacharügü:

“Taxucürüwa nixí, Pa Corix, erü taguma chanangöx i tacü i toxcëx äüãchixü”, ñacharügü. ⁹ —Rü yexguma wenaxärü ñanagürü choxü ga yema Tupanaga ga daxüwa inaxüxü:

“Ngēma choma i Tupana chamexēxū, rü tama name i ãũãchi nüxū cuwogū”, ñanagürü. ¹⁰ –Rü tomaēxpūxcüna yemaäcü nangupetü, rü yexguma wenaxārü daxū naçhūxnagü ga yema naxchápenüü namaã ga guxūma ga nawa yexmagüxū. ¹¹ –Rü yexgumatama guma ĩ ga nawa chayexmanewa nangugü ga tomaēxpūx ga yatügü ga Checharéawa ne mugüxū ga chauxcèx daugüxū. ¹² –Rü Tupanaãe i Üünexū choxū namu na nawe charüxūxúcèx woo tama Yudíugü na yixígüxū ga yema duüxügü. Rü chomaã ta yéma naxĩ ga ñaã 6 ga yaxögüxū. Rü napatawa tangugü ga guma yatü ga Cornériu, rü yexma tachocu. ¹³ –Rü tomaã nüxū nixu ga ñuxäcü na napatawa nüxū nadauxū ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüãx ga yexma chixū ga ñaxū nüxū:

“¡Yopewa namugü i yatügü na naxcèx yacagüxúcèx i Chimáũ i Pedrugu äegaxü! ¹⁴ –Rü nüma tá cumaã nüxū nixu na ñuxäcü tá cuma rü guxū i cupatagugüxūmaã penayaxuxū i perü maxü i taguma gúxū”, ñanagürü nüxū. ¹⁵ –Rü yexguma ichanaxügüga ga na chidexaxū, rü nüxna nangu ga Tupanaãe i Üünexū, yexgumarüü ga noxri tüxna nanguxgurüü. ¹⁶ –Rü yexguma ga choma rü nüxna chacuèxächi ga Cori ya Ngechuchuarü ore ga yexguma ñaxgu:

“Rü aixcüma nixĩ ga Cuáũ ga dexáwamare ínabaiüxēãxū, natürü i pema rü Tupanaãe i Üünexū tá pexna nangu”, ñaxgu. ¹⁷ –Rü pema nüxū pecuèx na ñuxäcü Tupana tüxna nanguxēxū ga Naãe i Üünexū i yixema na Cori ya Ngechuchu ya Cristuaxū yaxögüxū. Rü ñuxma na taxrüü Tupana yema duüxügüna nanguxēxū ga Naãe i Üünexū, çrü ñuxücürüwa i choma i nüxū chaxoxū na naga chaxĩnüxū ya Tupana? –ñanagürü ga Pedru. ¹⁸ Rü yexguma yema orexū naxĩnüëgu ga yema yaxögüxū ga Yerucharéüçüãx, rü nachianegümare. Rü Tupanaxū nicuèxüügü. Rü ñanagürügü: –Rü ngēmawa nüxū tacuèx na Tupana tüxū dexū ya yixema woo tama Yudíugü ixígüxe. Rü ngēxguma nüxū tarüxoegu i tümaärü chixexü rü Tupanacèx tadaugügu, rü nüma tüxna nanaxã i maxü i taguma gúxū –ñanagürügü.

Yaxögüxū ga Aũtioquíawa yexmagüxūchiga

¹⁹ Rü yexguma Etébaüxū yamèxgüguwena, rü norü uwanügü poraäcü nawe ningëxütanü ga yema yaxögüxū. Rü yemacèx nügü nawoone. Rü Peníchiawa, rü Chiprewa rü Aũtioquíawa nabuxmü. Rü yéma nüxū nixugüe ga ore ga mexü ga Ngechuchuchiga. Natürü Yudíugümaãxícata ma nüxū nixugüe ga yema ore rü tama ga togümaã. ²⁰ Natürü yéma Aũtioquíawa nangugü ta ga ñuxre ga togü ga yaxögüxū ga Chípereçüãx, rü Chirenecüãx. Rü nümagü rü yema tama Yudíugü ixígüxūmaã

rü ta nüxü nixugüe ga ore i mexü i Cori ya Ngechuchuchiga. ²¹ Rü Tupana nüxü narüngüxêê, rü nanaporaexêê. Rü yemacèx muxüma ga yema duüxügü rü nüxü narüxoe ga nuxcümaüxü ga nacümagü, rü Cori ya Ngechuchuaxü nayaxögü. ²² Rü yexguma yemaxü nacüachigagügu ga yema yaxögüxü ga Yerucharéüwa yexmagüxü, rü Aütioquíawa nanamugü ga Bernabé. ²³ Rü yexguma yéma nanguxgu ga Bernabé, rü nüxü nadau ga ñuxácü Tupana nüxü na rüngüxêêxü ga yema yaxögüxü ga Aütioquíacüâx, rü poraacü namaã nataãê. Rü nayaxucüxëgü ga guxüma na meãma Cori ya Ngechuchuwe naxiãmaxücèx, rü taguma nüxü naxoexücèx. ²⁴ Yerü nüma ga Bernabé rü wüxi ga yatü ga mecü nixi. Rü aixcüma Tupanaãê i Üünexü rü nawa nayexma, rü napora ga norü öwa. Rü yemacèx muxüchixüma ga duüxügü rü Cori ya Ngechuchucèx naxi rü nüxü nayaxögü. ²⁵ Rü yemawena ga Bernabé rü Tarsuwa naxü na Chaurucèx yadauxücèx. ²⁶ Rü yexguma nüxü iyangauxgu, rü Aütioquíawa nanaga. Rü wüxi ga taunecü wüxiwa yéma nayexmagü namaã ga yema yaxögüxü. Rü nanangüexêê ga muxüchixüma ga duüxügü. Rü Aütioquíawa nixi ga inaxügüxü ga duüxügü na Cristutanüxümaã na naxugüâxü ga yema yaxögüxü. ²⁷ Rü yexgumaücüü Yerucharéüwa ne naxi ga ñuxre ga Tupanaärü orearü uruügu rü Aütioquíawa naxi. ²⁸ Rü natanüwa nayexma ga wüxi ga orearü uruü ga Agabu ga naega. Rü nanangutaquëxexêê ga yema yaxögüxü ga Aütioquíawa yexmagüxü. Rü yema ngutaquëxewa rü inachi ga Agabu rü Tupanaãê i Üünexü nanamu ga na yadexaxü, rü ñanagürü: —Wüxi i taiya i taxü tá Ínangu i guxü i ñaã nachiüãnewa —ñanagürü. Rü aixcüma Ínangu ga yema taiya ga yexguma Cáudiu äëxgacü ixixgu. ²⁹ Rü yexguma ga yema yaxögüxü ga Aütioquíawa yexmagüxü, rü marü wüxigu nagu narüxñüê na yéma ngixü namugüxücèx ga díeru na nüxü nangüxêêgüxücèx ga yema yaxögüxü ga Yudéaanegu ächiügüxü. Rü wüxichigü ngixü inaxã ga díeru yexgumarüü ga ñuxre ga nüxü yexmacü. ³⁰ Rü yemaacü nanaxügü, rü Bernabé rü Chaurumaã yéma ngixü namugü ga yema díeru naxcèx ga yema yaxögüxüärü äëxgacügü ga Yudéaanewa yexmagüxü.

12

Äëxgacü ga Erode rü Chaütiáguxü nimèx rü Pedruxü napoxcu

¹ Rü yexgumaücüü inanaxügü ga äëxgacü ga Erode ga na ínayauxüâxü ga ñuxre ga yaxögüxü ga Yerucharéücüâx na napoxcuexücèx. ² Rü norü churaragüxü namu na taramaã Chaütiágu ga Cuáüêneêxü yamëxgüxücèx. ³ Rü yexguma nüxü

nadèuxgu ga Erode ga norü me na yîixŭ ga Yudíugü ga yema na naxüxŭ, rü norü churaragüxŭ namu na Pedruxŭ rü ta yayauxgüxŭcèx. Rü yema nangupetü ga Yudíugüarü peta ga Üpetüchigagu ga yexguma pãu ga ngearü puxëeruüãxŭ nangõxgügu. ⁴ Rü yexguma Pedruxŭ yayauxgügu, rü poxcupataügu nayatèxcuchi. Rü ñuxŭchi ga Erode rü nanamu ga ägümücütücumü ga norü churaragü na nüxna nadaugüxŭcèx. Rü wüxitücumüwachigü rü nayexma ga ägümücü ga churaragü. Rü yemaäcü nanaxü ga Erode, yerü nagu narüxñü ga yema petawena guxŭ ga duüxügüpëxewa na nagaãxŭcèx na yamèxgüãxŭcèx. ⁵ Rü yemaäcü ga Pedru rü poxcupataüwa nayexma rü churaragü rü meãma nüxna nadaugü. Natürü ga yema yaxõgüxŭ ga Yerucharéüçüãx rü poraäcü nayumüxëgü, rü Tupana na xacèx nacagü.

Tupana rü Pedruxŭ ínanguxuchixëẽ ga poxcupataüwa

⁶ Rü yematama ga chütaxŭgu naxüpa ga yema ngunexŭ ga Erode duüxügüpëxewa nagaxchaüxŭ, rü taxre ga churaragüarü ngãxŭwa nape ga Pedru. Rü taxre ga cadena-maã ninèixgüchacüü. Rü togü ga churaragü ga dauxŭtaexŭ nüxna nadaugü ga poxcupataüarü ñãx. ⁷ Rü ngürüãchi yema poxcupataüwa nangõx ga wüxi ga orearü ngeruü ga daxüçüãx ga Coriarü. Rü poraäcü nangóone ga guma poxcupataüwa. Rü yema orearü ngeruü Pedruxŭ nacuxagü, rü nanabaixächixëẽ. Rü ñanagürü: —¡Paxama írüda! —ñanagürü. Rü yexgumatama íniwëgü ga guma cadena ga Pedru namaã inèixgüchacüü. ⁸ Rü Pedruxŭ ñanagürü ga yema orearü ngeruü: —¡Rü icüxcuchichiru rü nacuaixcu i curü chapatu! —ñanagürü. Rü yemaäcü nanaxü ga Pedru. Rü ñanagürü ta: —¡Rü icüxcuchi i curü gáuxŭchiru, rü chowe rüxŭ! —ñanagürü. ⁹ Rü nawe narüxŭ ga Pedru. Rü tama nüxŭ nacuèx ga aixcüma na yîixŭ ga yema orearü ngeruü namaã üxŭ. Rü naxcèx rü nangõxetümare. ¹⁰ Rü nüxŭ nachopetü ga nüxñraüxŭ ga dauxŭtaexŭ, rü ñuxŭchi ga yema to ga dauxŭtaexŭ. Rü yexguma nawa nangügügu ga yema ñãx ga áchumenèxãnaxcèx ga ítamüwaama üxŭ, rü nüëchama niwãxna. Rü ínachoxŭ. Rü yexguma marü wüxi ga ítamü inaxíxgu, rü nüxna inayarütaxu ga yema orearü ngeruü. ¹¹ Rü yexguma nüxŭ nicuèxãchi ga Pedru, rü nügümaã ñanagürü: —Ñuxma waxi i nüxŭ chacuáxŭ na aixcüma Cori ya Tupana núma namuxŭ i norü orearü ngeruü na Erodemëxëwa choxŭ napuxŭ, rü nawa choxŭ ínanguxuchixëẽxŭ i guxüma i ngëma chomaã naxügüchaüxŭ i ngëma Yudíugü i tama yaxõgüxŭ —ñanagürü. ¹² Rü yexguma yemaxŭ yacuèxãchigu ga Pedru, rü ngípatawa naxü ga wüxi ga ngecü ga Maríagu äegacü. Rü

ngīma iyixī ga Cuáú Marcu naē. Rū yéma nangutaquēxegū ga muxūma ga duūxūgū ga yéma yumūxēgūxū. ¹³ Rū īāxtūarū poxeguxūārū īāxwa, rū: —Tu tu tu —ñanagūrū ga Pedru. Rū wūxi ga pacū ga Rode ga ngīega íiyadau. ¹⁴ Rū yexguma nagawa nūxū nacuēxgu ga na Pedru yīxū, rū ngīrū taāēmaā rū íiyañamare na nūxū yanaxuxū ga na Pedru yīxū ga īāxtūarū īāxgu chicū. Rū tama iyawāxna ga īāx. ¹⁵ Rū yema yexmagūxū rū: —Cungēāēmare —ñanagūrūgū ngīxū. Natūrū ngīma rū: —Aixcūma nixī —ngīgūrūgū. Rū yexguma ñanagūrūgū: —Maneca tama nūma nixī. Rū norū dauruū i daxūcūāxmare nixī —ñanagūrūgū. ¹⁶ Natūrū ga Pedru rū yoxni īāxwa: —Tu tu tu —ñanagūrūama. Rū yexguma naxcè x yawāxnaāgu rū nūxū nadaugūgu ga Pedru na yīxū, rū nabaixāchiāēgū. ¹⁷ Natūrū nūma naxunagūmēxē, rū naxmēxmaā nayanachianexēēgū. Rū namaā nūxū nixu na ñuxācū Cori Íanguxuchixēēxū ga poxcupataūwa. Rū ñanagūrū ta: —¡Chaūtiāgumaā rū ngēma togū i yaxōgūxūmaā nūxū pixu i ngēma ore! —ñanagūrū. Rū yexguma inaxūāchi, rū toxnamana naxū. ¹⁸ Rū yexguma yangunegu, rū yema churaragū ga poxcupataūwa dauxūtaegūxū rū poraācū nanaxīxāchiāēgū yerū tama nūxū nacuēxgū ga tacū na ngupetūxū namaā ga Pedru. ¹⁹ Rū yemacèx ga Erode rū yema churaragūxū namu na Pedrucèx yadaugūxūcèx. Rū yexguma taxuxūūma iyangaugūgu, rū Erode rū yema churaragūgutama nananguxēē na nayuexūcèx. Rū yemawena ga Erode rū Ínaxūxū ga Yudéanewa, rū Checharéagu nayaxāchiū.

Nayu ga Erode

²⁰ Rū Erode rū namaā nanu ga Tirucūāxgū rū Chidāūcūāxgū rū naxcèx nadaugū na ñuxācū Erodexū nangūxmūxēēgūxū, yerū Erodechīūānewa nixī ga nayauxgūāxū ga nabū. Rū yemacèx wūxi ga Erodearū duūxū ga āēxgacū ga Batumaā naxāmūcūgū na nūxū nangūxēēxūcèx na Erodemaā yadexagūxūcèx. ²¹ Rū Erode rū namaā inaxuneta ga wūxi ga ngunexū na namaā yadexaxūcèx. Rū yexguma yema ngunexū ga nagu inaxunetaxūwa nanguxgu, rū yema Tirucūāx rū Chidāūcūāx rū Erodexūtawa nangugū. Rū nicūxcuchi ga Erode ga norū āēxgacūchiru, rū norū tochicaxūwa narūto, rū duūxūgūmaā nūxū nixu ga norū ore. ²² Rū yexguma ga guxūma ga yema duūxūgū rū tagaācū ñanagūrūgū: —Ñāā āēxgacū rū tama duūxūārū dexarūū nixī i norū dexa, natūrū ñoma Tupanaārū dexarūū nixī —ñanagūrūgū. ²³ Rū Erode rū yema duūxūgūarū oremaā nataāē, rū tama Tupanaxū nicuēxūūchaū ga ñuxācū Tupana nūxū narūngūxēēxū. Rū yemacèx wūxi ga Tupanaārū orearū ngeruū ga daxūcūāx rū yexgumatama Erodexū nīdaawexēē. Rū ōxmīgū nanangōx, rū yemamaā nayu.

24 Natürü yema yaxōgūxū rü yexeraācū guxūwama nūxū nixugūe ga Cori ga Tupanaārü ore. Rü muxūchixū ga duūxūgū nūxū nayaxōgū. 25 Rü yexguma marü yanguxēēāgu ga norü puracū ga Chauru rü Bernabé, rü Ínachoū ga Yerucharéūwa, rü wenaxārü Aūtioquíacèx nawoegu. Rü nayagagū ga Cuáu Marcu.

13

Bernabé rü Chauru rü inanaxūgūe ga to ga nachiūānewa na nangegūāxū ga Tupanaārü ore

1 Rü yema yaxōgūxū ga Aūtioquíawa yexmagūxūtanūwa rü nayexma ga ñuxre ga yatūgū ga Tupanaārü orearü uruūgū, rü ñuxre ga yatūgū ga Tupanaārü orewa ngxūēētaegūxū. Rü yematanūwa nayexma ga Bernabé, rü Chimáu ga Waxwegu āegaxū, rü Dúchiu ga Chireneçūāx, rü Manaē ga wūxigu āēxgacū ga Erodemaā yaexū, rü Chauru. 2 Rü wūxi ga ngunexū ga yexguma Coricèx Ínangutaquēxegūgu rü tama nachibūeācūma Ínayumūxēgūguyane, rü Tupanaāē i Üünexū rü ñanagürü nūxū: —¡Choxna penamugū i Chauru rü Bernabé na naxūgūāxūcèx i ngēma puracū i choma nawa chana-mugūchaūxū! —ñanagürü. 3 Rü yexguma nūxū nachauegu ga tama nachibūeācūma na nayumūxēgūxū, rü Chauru rü Bernabéētūgu naxūmēxgū ga yema yaxōgūxū, rü ñuxūchi inanamuāchitanū na naxūgūāxūcèx ga Tupanaārü puracū.

Chiprewa naxī ga Bernabé rü Chauru

4-5 Rü Tupanaāē i Üünexū rü inanamuāchitanū ga Bernabé rü Chauru. Rü İāne ga Cheúchiawa naxī, rü gumaārü türewa inaxīāchi, rü capaxū ga Chiprewa naxī. Rü Cuáu Marcu nawe narūxū na nūxū nangūxēēxūcèx. Rü yexguma Charamína ga İāneārü türewa nangugūgu, rü inanaxūgūe ga nūxū na yaxugūxū ga Tupanaārü ore ga Yudiūgūarü ngutaquēxepataūgūwa. 6 Rü guxūgu nixīāgūtanū ga yema capaxūwa ñuxmata Papu ga İānewa nangugū. Rü yéma namaā inayarūxī ga wūxi ga Yudiū ga yuūxū ga Barechūgu āegaxū. Rü nūma rü wūxi ga idoratēxāxū nixī yerü nūgū yaxuxgu rü aixcūma Tupanaārü orearü uruū nixī. 7 Rü nayexma ga yema capaxūārü āēxgacū ga Chérquiū Paurugu āegaxū. Rü nūma nixī ga wūxi ga yatū ga meā naāēxū cuácū. Rü yema yuūxū rü guma āēxgacūarü ngūxēēruū nixī. Rü nūma ga āēxgacū rü norü duūxūgūxū namu na Chauru rü Bernabécèx yacagūxūcèx, yerü nūxū naxīnūchaū ga Tupanaārü ore. 8 Natürü yema yuūxū ga Griégugawa Erimínugu āegaxū, rü Chauru rü Bernabéna nayanuxū na Tupanaārü orexū yaxugūxū. Yerü tama nanaxwēxe na yaxōōxū ga guma āēxgacū. 9-10 Natürü ga Chauru ga Paurugu ta āegaxū, rü aixcūma

Tupanaã i Üünexŭ nawa nayexma. Rŭ nŭma ga Pauru rŭ meãma nŭxŭ nadawenŭ ga yema yuŭxŭ, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Pa Idoratèxáxŭ Pa ngoxo Nanex, cuma rŭ chixexŭxicatama cuxŭxchaŭ, rŭ naxchi cuxai i guxŭma i mexŭ. ¿Ñuxgura tá ta i nŭxŭ curŭxoxŭ na ícuyatóxèèxŭ i Cori ya Tupanaârŭ ore i aixcŭma ixŭxŭ? ¹¹ —Ñuxmatátama cuxŭ napoxcu ya Cori ya Tupana. Rŭ tá cungexetŭ, rŭ ñuxre i ngunexŭgu rŭ tãŭtãma nŭxŭ cudau ya üèxcŭ —ñanagŭrŭ. Rŭ yexgumatama naxcèx naxèãnexŭchi ga yema yuŭxŭ, rŭ naxmèxmaã nadaugŭ na texé naxmèxgu yayauxächixŭcèx rŭ namaã ítixŭxŭcèx. ¹² Rŭ yexguma yemaxŭ nadèuxgu ga yema capaxŭârŭ ãèxgacŭ rŭ nayaxŭ ga Tupanaârŭ ore, yerŭ namaã nabaixächiãè ga yema Pauru rŭ Bernabé nŭxŭ nguxèèxŭ ga Cori ya Tupanachiga.

Pauru rŭ Bernabé rŭ Pichídiaanewa yexmane ga ìãne ga Aŭtioquíawa nangugŭ

¹³ Rŭ Papuwa inaxŭãchi ga Pauru namŭcŭgŭmaã rŭ nixãŭ ga taxtŭ ga taxŭwa. Rŭ Pérupe ga ìãnewa nangugŭ ga Paŭpíriaanewa. Natŭrŭ yéma nŭxna naxo ga Cuáŭ Marcu, rŭ Yerucharéŭcèx nataegu. ¹⁴ Rŭ Pérupewa inaxŭãchi ga Pauru rŭ Bernabé rŭ ìãne ga Aŭtioquíawa nangugŭ ga Pichídiaanewa. Rŭ yéma rŭ ngŭxchigaarŭ ngunexŭgu rŭ Yudiŭgŭarŭ ngutaquèxepataŭgu nachocu, rŭ yéma narŭtogŭ natanŭwa ga yema íngutaquèxegŭxŭ. ¹⁵ Rŭ yema ngutaquèxewa rŭ nŭxŭ nadaumatŭgŭ ga Tupanaârŭ mugŭ ga Moïché ŭmatŭxŭ rŭ yema ore ga Tupanaârŭ orearŭ uruŭgŭ ŭmatŭxŭ. Rŭ yemawena, rŭ guma ngutaquèxepataŭârŭ ãèxgacŭgŭ, rŭ Bernabé rŭ Pauruna nacagŭ, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Pa Toeneègŭx, ngèxguma pexŭ nangèxmagu i perŭ ore i taãèxèèruŭ i toxcèx rŭ marŭ name i ñuxma tomaã nŭxŭ pixu —ñanagŭrŭgŭ. ¹⁶ Rŭ yexguma inachi ga Pauru, rŭ naxunagŭmèxè na iyanachianexŭcèx ga duŭxŭgŭ. Rŭ yexguma duŭxŭgŭmaã nidexa, rŭ ñanagŭrŭ: —Pa Duŭxŭgŭ Pa Chautanŭxŭgŭx rŭ Guxãma i Pema i To i Nachiŭãnecŭãx Ixŭgŭxex ya Tupanaxŭ Ngechaŭgŭxe, rŭ ¡perŭxŭnŭè! ¹⁷ —Yima tŭrŭ Tupana i yixema i Yudiŭgŭ, rŭ tŭxŭ nade ga nuxcŭmaŭgŭxe ga tŭrŭ oxigŭ na tŭxŭ nangŭxèèxŭcèx. Rŭ poraãcŭ tŭxŭ nimuxèè ga yexguma woo to ga nachiŭãne ga Equituanewa tayexmagŭgu. Rŭ yemaãcŭ wŭxi ga taxŭ ga nachiŭãne tŭxŭ nixŭgŭxèè. Rŭ ñuxŭchi yemawena, rŭ norŭ poramaã tŭxŭ ínagaxŭ ga yema naãnewa. ¹⁸ —Rŭ dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxŭwa tŭxŭ nagagŭ. Rŭ yéma 40 ga taunecŭ Tupana yaxna tŭmamaã naxŭnŭ ga guxema tŭrŭ oxigŭ. ¹⁹ —Rŭ Tupana nanadai ga yema 7 ga ãèxgacŭgŭ ga Canaãnecŭãxgŭ guxŭma ga norŭ duŭxŭgŭmaãchigŭ. Rŭ yemaãcŭ nanaxŭ na tŭrŭ oxigŭna naxããxŭcèx ga yema

naāne na tūmaārügüxüchi yīxücèx. ²⁰—Rü 450 ga taunecü rü yemaäcü tüxü narüngüxēē. Rü yemawena rü tüxna nanamu ga togü ga äëxgacügü ga dauruügü ñuxmata Tupanaärü orearü uruü ga Chamue ingucuchix. ²¹—Rü yexguma ga duüxügü rü Tupanana naxcèx nacagü ga wüxi ga äëxgacü ga rei na namaā inacuáxücèx. Rü Tupana rü nüxna nanamu ga Chaú ga Chiche nane ga Beyamítaa ixícü. Rü nüma nüxna nadau ga duüxügü ga 40 ga taunecügu. ²² Rü yemawena ga Tupana rü ínanatèxüchi ga Chaú, rü Dabíxü naxuneta na guma norü äëxgacü yīxücèx. Rü Dabíxü nixuchiga ga Tupana, rü ñanagürü:

“Nüxü chadau rü Dabí ya Ichaí nane rü wüxi ya yatü ya poraäcü choxü ngúchaücü nixí. Rü nüma tá nanaxü i guxüma i ngēma choma chanaxwèxexü”,

ñanagürü ga Tupana. ²³ Rü nuxcüma ga Tupana rü marü inaxuneta rü wüxi i Dabítaa tá nixí i Cristu ixíxü, rü tá nana-maxèxēē i Yudíugü. Rü Ngechuchu nixí ga guma maxèxēēruü ga tórü oxigümaā nüxü yaxucü ga Tupana. ²⁴ Natürü naxüpa ga Ngechuchu na ínguxü, rü Cuáü ga baiüxēēruü rü guxüma ga Yudíugümaā nüxü nixuchiga ga ore i mexü rü ñanagürü:

“Rü name nixí i nüxü perüxoe i pecüma i chixexü, rü Tupanacèx pedaugü, rü ípebaiü”, ñanagürü. ²⁵ Rü yexguma marü yangaicaxgu ga tá na nayuxü ga Cuáü, rü ñanagürü:

“Rü tama choma nixí i ngēma pema nagu perüxñüèxü i Cristu chíxü. Natürü choweama ne naxü i nüma ya aixcüma Cristu ixícü. Rü choma rü napèxewa taxuwama chame, rü bai i norü chapatucunüärü wègüwaxüra chame erü nüma rü wüxi i äëxgacü i tacüxüchima nixí”, ñanagürü ga Cuáü. ²⁶ Rü ñanagürü ga Pauru, —Pa Chautanüxügü i Abráütaagüx, rü Guxāma i Pema i To i Nachiüñānecüāx i Tupanaxü Ngechaügüxex, rü pexcèx nixí i ñāā ore i tüxü maxèxēèxü. ²⁷ —Rü aixcüma yema Yerucharéücüāxgü ga duüxügü rü yema norü äëxgacügü rü tama nüxü nacüèxgü ga Tupana Nane na yīxü ga Ngechuchu. Rü tama meā nüxü nacüèxgü ga tacüchiga na yīxü ga yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü i ñuxma perü ngutaquèxepataüwa nüxü pedamatügüxü i wüxichigü i ngüxchigaarü ngunexügu. Rü yemaäcü nümagütama ga yema duüxügü ga Ngechuchuxü imèxgüxü rü yexguma yamèxgüāgu rü nayanguxēē ga yema ore ga nuxcüma ümatüxü. ²⁸ —Rü woo taxuüma ga tacü ga chixexü nawa inayangaugü na nayuxēēāxücèx, natürü Piratuna naxcèx nacagü na yamáāxücèx. ²⁹ —Rü ningu ga guxüma ga yema ore ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü ga Ngechuchuchiga ga ñuxäcü tá na nayuxü. Rü yemawena

rū nanayauxgū ga naxūne ga curuchawa, rū wūxi ga naxmaxūgu nayanaxūcuchigū. ³⁰ —Natürū ga Tupana rū wena nanamaxēē ga woo marū na nayuxū. ³¹ —Rū nūma ga Ngechuchu rū muxūma ga ngunexū naxcèx nangox ga yema duūxūgū ga nawe rūxīxū ga yexguma Gariréanewa ne naxūxgu rū Yerucharéūwa naxūxgu. Rū ngēma duūxūgū nixī i ñuxma i guxū i duūxūgūmaā nūxū ixugūxū i nachiga. ³²⁻³³ Rū ngēmaācū i toma rū nūma tangugū na pemaā nūxū tixuxūcèx i ngēma ore i aixcūma mexū. Rū dūcax, rū yema uneta ga nuxcūmaūgūxū ga tórū oxigūmaā nūxū yaxuxū ga Tupana, rū taxcèx nayanguxēē ga yexguma Ngechuchuxū wena namaxēēgu. Rū wiyaegūpanewa i norū taxre i capíturuwa rū ngēmachiga nūxū nixu i ngēxguma:

“Cuma nixī i Chaune, rū choma nixī i Cunatū chiīxū”, ñaxgu. ³⁴ —Rū Tupana rū nuxcūma rū marū nūxū nixu ga wena tá na namaxēēāxū ga Ngechuchu na tama yayixixūcèx ga naxūne. Rū norū orewa rū ñanagürü:

“Rū choma tá pexcèx chayanguxēē ga yema unetagū i üünegūxū i aixcūma ixīgūxū ga nuxcūma Dabímaā nūxū chixuxū”,

ñanagürü. ³⁵ —Rū ngēmacèx toxnamana i Tupanaārū orewa rū ñanagürü ta:

“Tama cunaxwèxe na yayixixū i naxūne ya Cune ya üünecū,” ñanagürü. ³⁶ —Rū yexguma namaūxgu ga Dabí, rū nūxū narüngūxēē ga norū duūxūgū, yexgumarūū ga ñuxācū Tupana namuxū. Natürū ñuxūchi nayu, rū nanatū rū naēxūtagu natèx ga naxūne, rū niyixi. ³⁷ —Natürū guma Tupana wena namaxēēcū ga Ngechuchu rū tama niyixi ga naxūne. ³⁸ —Rū ñuxmax, Pa Chaueneēgūx, rū chanaxwèxe i nūxū pecuèx rū yimatama Ngechuchugagu Tupana tūxū nūxū nangechaū i tórū pecadugū ngēxgumarūū i pemaā nūxū tixuxūrūū.

³⁹ —Rū ñuxma ya guxāma ya yixema nūxū yaxōgūxe, rū Ngechuchugagu Tupana tūxū nūxū nangechaū i guxūma ga yema pecadugū ga noxri taxucürüwa tūxū nūxū nangechaūxū ga yexguma nagu taxīxgu ga yema mugū ga Moiché umatūxū. ⁴⁰ —Rū pexuāēgū na tama pegu nanguxūcèx i ngēma poxcu i Tupanaārū orearū uruūgū nūxū ixuchigaxū ga yexguma ñagūgu:

⁴¹ “Rū dūcax, Pa Duūxūgū i Tupanaārū Orexū Cugūexūx, rū tá pebaixāchie rū tá peyue erū pema pemaxēyane rū tá chanaxū i tacū i taxū. Rū pema rū tāūtāma peyaxōgū i woo texé pemaā nūxū ixuxgu”,

ñanagürü. Rū yexma nayacuèxēē ga Pauru ga norū ore. ⁴² Rū yexguma guma ngutaquēxepataūwa ínachoxūgu ga Pauru rū namücūgū, rū yema duūxūgū ga tama Yudíugū ixīgūxū rū

nüxü nacèèxügü na to ga ngüxchigaarü ngunexügu rü we-naxârü yematama orexü namaã yaxuxücèx. ⁴³ Rü yexguma marü nüxü nachauegu ga na nangutaquëxegüxü, rü Pauru rü Bernabéwe narüxí ga muxüma ga Yudíugü rü müxüma ga togü ga duüxügü ga tama Yudíugü ixígüxü natürü Yudíugürüü yaxögüxü. Rü Pauru rü Bernabé rü namaã nidexagü rü nayaxucüxégü na guxüguma nagu naxínüëëchaxücèx ga ñuxácü Tupana nüxü ngechaüácüma na nadexü. ⁴⁴ Rü yema to ga ngüxchigaarü ngunexügu, rü wixgutaèx guxüma ga yema ñānecüāx nangutaquëxegü na inaxínüëxücèx ga Tupanaârü ore. ⁴⁵ Natürü nayexma ga ñuxre ga Yudíugü ga tama ngutaquëxegu chocuxü. Rü yexguma nüxü nadaugügu ga na namuxüchixü ga duüxügü ga Paurucèx ngutaquëxegüxü rü poraácü nixāüxāchie. Rü inanaxügüe ga na Pauruxü nachoxügagüxü rü namaã naguxchigagüxü. ⁴⁶ Natürü ga Pauru rü Bernabé rü tama namuëëácüma yema Yudíugüxü nangāxügü, rü ñānagürügü: —Tupana nanaxwèxe na pemaāxíra nüxü tixuxü i norü ore. Natürü ñuxma na nüxü pexoexü i ngēma ore rü tama na penayauxgüchaüxü i maxü i taguma gúxü, rü ngēmacèx i ñuxmax i toma rü tá ngēma tama Yudíugü ixígüxütanüwa taxí. ⁴⁷ —Yerü yemaácü toxü namu ga Cori, rü ñānagürü:

“Duüxügü i tama Yudíugü ixígüxüârü ngóonexëëruü marü
cuxü chixíxëë, na guxüwama i ñoma i naānewa cu-
nangexücèx i chorü ore i maxëxëëruü”,

ñānagürü. ⁴⁸ Rü yexguma yema orexü naxínüëgu ga yema duüxügü ga tama Yudíugü ixígüxü, rü nataāëgü rü ñānagürügü: —Rü namexëchi nixí i ñāã Cori ya Tupanaârü ore —ñānagürügü. Rü nayaxögü ga guxüma ga yema duüxügü ga Tupana marü nüxü unetaxü na nayauxgüāxücèx i maxü i taguma gúxü. ⁴⁹ Rü yemaácü guxüwama ga yema naānewa nanguchigü ga Cori ya Tupanaârü ore. ⁵⁰ Natürü yema Yudíugü ga tama Ngechuchuaxü yaxögüchaüxü, rü chixexümaã nayaxucüxégü ga ñuxre ga ngexügü ga mexügü ga Tupanaxü ngechaügüxü rü guma ñāneârü āëxgacügü na Pauru rü Bernabéxü ínawoxüxcèx. Rü yemacèx ínawoxü ga yema naānewa. ⁵¹ Rü yexguma ga Pauru rü Bernabé rü inapagücutü ga norü üxaxücutü na yemawa nüxü yacuëxāchitanüxücèx ga norü chixexü ga yema ñānecüāxgü ga duüxügü. Rü ñuxüchi ga Pauru rü Bernabé rü ñāne ga Ícünüwa naxí. ⁵² Natürü yema yaxögüxü ga guma ñāne ga nawa ínaxoxünewa yexmagüxü rü poraácü Tupanamaã nataāëgü, rü Naã i Üünexü rü aixcüma nawa nayexma.

Pauru rü Bernabé rü ãne ga Içúniũwa nayexmagü

¹ Rü Içúniũwa rü wüxigu Yudíugüarü ngutaquẽxepataũgu nachocu ga Pauru rü Bernabé. Rü meãma nüxũ nixuchiga ga Tupanaãrü ore rü yemaãcü nayaxõgü ga muxũma ga duũxũgü ga Yudíugü rü yema tama Yudíugü ixĩgũxũ rü ta. ² Natürü yema Yudíugü ga tama Ngechuchuaxũ yaxõgũxũ, rü chixexũmaã nayaxucũxẽgü ga yema tama Yudíugü ixĩgũxũ na yema yaxõgũxũchi naxaixũcèx. ³ Rü yemacèx muxũma ga ngunexũ yexma narũcho ga Pauru rü Bernabé, rü tama namuẽãcüma nüxũ nixuchiga ga Cori ya Tupanaãrü ore. Rü yema duũxũgũmaã nüxũ nixu na ñuxãcü Tupana poraãcü tũxũ nangechaũxũ. Rü nüma ga Cori rü yema duũxũgũxũ nüxũ nadauxẽẽ na namaã nataãẽxũ ga yema ore. Rü yemacèx Pauru rü Bernabéxũ narüngũxẽẽ na inawẽxgũãxũcèx ga cuèxruũgü rü na naxügũãxũcèx ga mexũgü ga Tupanaãrü poramaã naxügũxũ. ⁴ Natürü ga guma ãnecũãx ga duũxũgü rü nitoye. Rü nümaxũ rü yema Yudíugüwaama naxügü rü togü rü Pauru rü Bernabéwaama naxügü. ⁵ Rü yexguma ga yema Yudíugü, rü yema duũxũgü ga tama Yudíugü ixĩgũxũ, rü guma ãneãrü ãẽxgacügũmaã wüxigu nagu narũxĩnũẽ na Pauruxũ rü Bernabéxũ yayauxgũxũ na nutamaã ínamuxũchigüãxũcèx. ⁶⁻⁷ Natürü yexguma nüxũ nacuáchigagügu ga Pauru rü Bernabé, rü nibuxmü. Rü Dicóniũãnewa yexmane ga ãnegü ga Lистра rü Derbewa naxĩ. Rü guma ãnegüwa rü guxũma ga yema naãnewa ipeagũxũ ga duũxũgũmaã rü ta nüxũ nixuchigagü ga ore i mexũ.

Nutagũmaã Pauruxũ ínamuxũchigü ga Listrawa

⁸⁻⁹ Rü yéma Listrawa nayexma ga wüxi ga yatü ga ínapogücutũxũ norü bucümatama. Rü yéma narüto rü inarũxĩnü ga yema Pauru nüxũ ixuxũ ga ore. Rü Pauru rü meãma nüxũ nadawenü, rü nüxũ nadau ga na nüxũ nayexmaxũ ga norü õ na naxcèx yataanexũcèx. ¹⁰ Rü yexguma ga Pauru rü tagaãcü ñanagürü nüxũ: —¡Inachi, rü meãma ínangacutü! —ñanagürü. Rü yexguma inayuxnagü ga guma yatü, rü inanaxügü ga na iyaxũxũ. ¹¹ Rü yexguma yema muxũma ga duũxũgü nüxũ daugügu ga yema na naxũxũ ga Pauru, rü tagaãcü yema Dicóniũgawa nidexagü, rü ñanagürügü: —Tupanagü i naduũxũgüraũxũ inarũxĩgü, rü tatanüwa nangugü —ñanagürügü. ¹² Rü Bernabé rü tupana ga Chéumaã nanaxüégagü. Rü Pauru rü Érememaã nanaxüégagü yerü nüma nixĩ ga yadexaxũ. ¹³ Rü guma ãne íxücuxũwa nayexma ga tupana ga Chéuarü tupauca ga taxũne. Rü guma tupaucaarü pai rü yéma nanagagü ga wocagü ga iyatũxũ ga putüramaã ngèxãẽgũxũ. Rü nüma ga pai rü ga duũxũgü rü nanadaixchaũ ga yema wocagü naxcèx ga Pauru rü

Bernabé na yemamaã nüxü yacuèxüügüxüçèx. ¹⁴ Natürü yexguma nüxü yacuèxächitanügu ga Bernabé rü Pauru, rü norü gáuxüchirugu nagáugüe na yema duïxügü nüxü cuèxgüxüçèx na tama namexü ga yema naxcèx naxüechaüxü. Rü yema muxüma ga duïxügütanüwa nabuxmü, rü ñaxümaã aita naxüe: ¹⁵ —Pa Yatügüx, çtüxcüü toxçèx penaxü i ngëma? Toma rü pexrüü duïxügümare tixügü. Rü nuã taxí na pemaã nüxü tayarüxuxüçèx na nüxü perüxoexüçèx i ngëma chixexügü i taxuwama mexü rü naxcèx pedaugüxüçèx ya Tupana ya maxücü ga naxücü ga daxüguxü i naãne, rü ñoma i naãne, rü taxtü i taxü, rü guxüma i nawa ngëxmaxü. ¹⁶ —Rü nuxcümayerü nixí ga Tupana ga yaxna namaã naxínüxü ga duïxügü ga woo nümagü nanaxwèxegüxü naxügügu. ¹⁷ —Natürü nüma ga Tupana rü taguma nüxü narüchau na duïxügüxü nangüxëèxü. Rü yemaãcü tüxü nüxü nacuèxëè na Tupana yíxü i nümax. Rü nümatama nixí i núma namuãxü ya pucü rü meã pexü nayaexëxëãxü i penetügü. Rü nüma nixí i pexna naxããxü i pewemü na ngëmaãcü petaãgüxüçèx —ñanagürügü ga Pauru rü Bernabé. ¹⁸ Natürü woo yema orexü namaã na yaxugüxü rü poraãcü nüxü naguxcha ga Pauru rü Bernabé ga nüxna na nachogüxü ga duïxügü ga tama naxcèx na nadaiãxüçèx ga yema wocagü na yemamaã nüxü yacuèxüügüxüçèx. Rü düxwa yemacèx tama naxcèx nanadai. ¹⁹ Natürü yexgumayane rü ínangügü ga ñuxre ga Yudíugü ga Aütioquíawa rü Icúniüwa ne íxü. Rü chixexümaã nayaxucüxëgü ga yema muxüma ga duïxügü na tama Pauru rü Bernabéga naxínüèxüçèx, rü namaã nanuèxüçèx. Rü yemacèx ga yema duïxügü rü nutamaã Pauruxü ínamuxüchigü, rü íãneärü íxpemawa nanatúchigügü, yerü nüma nüxü nacuèxgügu rü marü nayu. ²⁰ Natürü yexguma yema yaxögüxü naxütawa ngutaquëxegu, rü inachi ga Pauru, rü wenaxârü nagu naxücu ga guma íãne. Rü moxüãcü inaxüãchi ga yéma, rü Bernabémaã Derbewa naxü. ²¹ Rü guma íãnewa nüxü nixugüe ga ore ga mexü. Rü nanangüxëè ga duïxügü, rü muxüma Tupanaãxü nayaxögü. Rü yemawena rü wenaxârü naxcèx nawoegu ga Listra, rü Icúniü, rü Aütioquía. ²² Rü guma íãnegüwa rü yema yaxögüxüxü nixucüxëgü, rü nüxü nanangüchaüxëègü na guxüguma meã na yaxögüãxüçèx. Rü namaã nüxü nixugüe, rü ñanagürügü: —Ngëma Tupana aëxgacü íxíxüwa na ixücüxüçèx, rü tanaxwèxe na muëxpüxcüna guxchaxügümaã yaxna ixínüèxü i ñoma i naãnewa —ñanagürügü. ²³ Rü Pauru rü Bernabé rü wüxichigü ga íãnewa rü nüxü nixunetatanü ga ñuxre ga yatügü na yaxögüxüârü aëxgacügü yixígüxüçèx. Rü tama nachibüècüma naxcèx nayumüxëgü. Rü yemawena rü

yima Cori ya Tupana ga nūxŭ yaxōgŭācūna nanaxuaxŭgŭ na guxŭguma namaā inaxāŭxŭcèx rŭ meā nŭxna nadauxŭcèx ga yema yaxōgŭxŭārŭ āēxgacŭgŭ.

Pauru rŭ Bernabé rŭ naxcèx nawoegu ga Aŭtioquía ga Chíríiaanewa yexmane

²⁴ Rŭ Pichííiaanewa nichopetŭ, rŭ Paŭpíríiaanewa nangugŭ.
²⁵ Rŭ Pérupe ga íānewa nŭxŭ nixugŭe ga Tupanaārŭ ore, rŭ ñuxŭchi Atária ga íānewa naxī. ²⁶ Rŭ yéma rŭ wŭxi ga wapu-rugu nichoŭ na Aŭtioquíacèx nawoeguxŭcèx. Rŭ guma íāne ga Aŭtioquíawa nixī ga noxri duŭxŭgŭ Tupanana namugŭxŭ ga Pauru rŭ Bernabé na naxŭgŭāxŭcèx ga yema puracŭ ga ñuxma marŭ yanguxēēgŭxŭ. ²⁷ Rŭ yexguma ínangugŭgu ga Pauru rŭ Bernabé, rŭ nanangutaquēxexēē ga guxŭma ga yema duŭxŭgŭ ga yaxōgŭxŭ. Rŭ namaā nŭxŭ nixugŭgŭ ga guxŭma ga ñuxācŭ Tupana poraācŭ nŭxŭ na rŭngŭxēēxŭ. Rŭ yexgumarŭ ta rŭ namaā nŭxŭ nixugŭgŭ ga ñuxācŭ na yaxōgŭāxŭ ga yema duŭxŭgŭ ga tama Yudíugŭ ixīgŭxŭ, yerŭ Tupana nŭxŭ nanatauxchaxēē na yaxōgŭāxŭcèx. ²⁸ Rŭ muxŭma ga ngunexŭgu yema yaxōgŭxŭtanŭwa nayexmagŭ ga Pauru rŭ Bernabé.

15

Yerucharéŭwa nangutaquēxegŭ

¹ Rŭ yexgumaŭcŭ rŭ nayexma ga ñuxre ga duŭxŭgŭ ga Yudéaanewa ne íxŭ ga Aŭtioquíawa ngugŭxŭ. Rŭ nŭmagŭ inanaxŭgŭe ga tŭxŭ na nangúexēēxŭ ga guxema yaxōgŭxe ga Aŭtioquíacŭāx, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Ngēxguma tama pegŭ ípewiŭchèxmŭpēxechiraŭgu yema Moíché tŭxŭ muxŭrŭrŭ rŭ taxuacŭma pexŭ nangēxma i maxŭ i taguma gŭxŭ — ñanagŭrŭgŭ. ² Natŭrŭ ga Pauru rŭ Bernabé rŭ tama norŭ me nixī ga yema, rŭ yemacèx poraācŭ nŭgŭ namaā nachoxŭgagŭ ga yema duŭxŭgŭ ga Yudéaanewa ne íxŭ. Rŭ dŭxwa Pauru rŭ Bernabé rŭ ñuxre ga togŭ ga Aŭtioquíacŭāx ga yaxōgŭxŭxŭ naxunetagŭ na Yerucharéŭwa naxīxŭcèx na yema ngúexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ rŭ yema yaxōgŭxŭārŭ āēxgacŭgŭmaā yamexēēgŭāxŭcèx ga yemachiga. ³ Rŭ yemaācŭ ga yema yaxōgŭxŭ ga Aŭtioquíacŭāx rŭ Yerucharéŭwa nanamugŭ ga yema yatŭgŭ na naxcèx íyacagŭxŭcèx rŭ yamexēēgŭāxŭcèx ga yema ore. Rŭ Peníchííiaanewa rŭ Chamáííiaanewa nachopetŭ ga Pauru rŭ Bernabé. Rŭ yéma rŭ duŭxŭgŭmaā nŭxŭ nixugŭe ga ñuxācŭ yema tama Yudíugŭ ixīgŭxŭ rŭ nŭxŭ na naxoexŭ ga nuxcŭmaŭxŭ ga nacŭmagŭ na Tupanawe naxīxŭcèx. Rŭ yema oremaā poraācŭ nanataāēxēēgŭ ga guxŭma ga yema yaxōgŭxŭ. ⁴ Rŭ Yerucharéŭwa nangugŭ ga Pauru rŭ Bernabé. Rŭ guxŭma ga yema yaxōgŭxŭ rŭ yema ngúexŭgŭ

ga Ngechuchu imugüxü rü yema yaxôgüxüârü âëxgacügü rü meãma nanayauxgü. Rü Pauru rü Bernabé namaã nüxü nixugügü ga guxüma ga ñuxâcü Tupana poraãcü nüxü na rüngüxêëxü na duüxügümaã nüxü yaxugüxüçêx ga ore i mexü. ⁵ Natürü ñuxre ga Parichéugü ga Ngechuchuaxü yaxôgüxü, rü inachigü, rü ñanagürügü: —Name nixí na nügü ínawüchêxmüpêxechiraügüxü i ngêma tama Yudíugü ixíügüxü i ngexwaca yaxôgüxü. Rü name nixí na naga naxínüëxü i ngêma mugü ga Moíché ümatüxü —ñanagürügü. ⁶ Rü yexguma nangutaquëxegü ga yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü rü yema yaxôgüxüârü âëxgacügü na namexêëgüãxüçêx ga yema ore. ⁷ Rü yixcama marü ñuxgumama nügümaã yéma yaporagatanücüügu, rü inachi ga Pedru, rü ñanagürü nüxü: —Pa Chaueneëgüx, pema nüxü pecuëx ga na üpamama Tupana choxü yaxuxü ga petanüwa na yema duüxügü i tama Yudíugü ixíügüxümaã nüxü chixuxüçêx i norü ore i mexü i maxêëëruü, na nümagü rü ta Ngechuchuaxü yaxôgüãxüçêx. ⁸ —Rü yima Tupana ya guxããëxü cuácü rü tüxü nüxü nadauxêë na nadeãxü i ngêma duüxügü i tama Yudíugü ixíügüxü, yerü nüxna nanamu ga Naãe i Üünexü yema tüxna namuãxürüü. ⁹ —Rü Tupanapêxewa rü yixema i Yudíugü rü namaã tawüxigu i ngêma duüxügü i tama Yudíugü ixíügüxü. Yerü nümagü rü ta Tupana nüxü nüxü nangechaü ga norü pecadugü ga yexguma nüxü yaxôgüãgu. ¹⁰ —¿Rü tüxcüü tama namaã petaãe i ñuxma i ngêma Tupana üxü? ¿Rü tüxcüü ngêma ngexwacêx yaxôgüxüxü penaxüxêëchaü i ngêma Moíchéarü mugü i guxchaxü ga tórü oxigü rü taxuacüma naga taxínüëxü rü woo yixemagü rü ta taxuacüma inguxêëxü? ¹¹ —Rü tama ngêma mugü nixí i tüxü maxêëëxü. Natürü yixema rü tayaxôgü na tórü Cori ya Ngechuchu tamaã mecümaxügagu yíixü na tüxna naxãmareãxü i maxü i taguma gúxü. Rü ngëxgumarüü ta nixí i naxcêx i nümagü i tama Yudíugü ixíügüxü —ñanagürü ga Pedru. ¹² Rü inanaxügü ga Bernabé rü Pauru na yadexagüxü. Rü guxüma ga yema duüxügü rü inarüchianegü rü inarüxínüëmare. Rü Bernabé rü Pauru rü namaã nüxü nixugüe ga ñuxâcü Tupana na nüxü rüngüxêëgüxü na naxügüãxüçêx ga mexü ga taxügü ga Tupanaârü poramaã naxügüxü natanüwa ga yema duüxügü ga tama Yudíugü ixíügüxü. ¹³ Rü yexguma Bernabé rü Pauru igúegagügu, rü nüxíxârü nidexa ga Chaütiágu, rü ñanagürü: —Pa Chaueneëgüx, ¡choxü iperüxínüë! ¹⁴ —Pedru i Chimáü rü tamaã nüxü nixu na ñuxâcü Tupana inaxügüxü ga nüxü na nangüxêëxü ga yema duüxügü i tama Yudíugü ixíügüxü. Rü tamaã nüxü nixu ta na ñuxâcü Tupana yema duüxügütanüwa nadeãxü ga ñuxre ga duüxügü na noxrü yixíügüçêx. ¹⁵ —Rü

ngêma Pedru nüxü ixuxü rü nawüxigu namaã ga yema ore ga nuxcümaügüxü ga orearü uruügü ümatüxü ga ñaxü:

16 “Rü ngêma wena rü tá chataegu, rü tá nüxü charüngüxêë i Dabítaagü i Yudíugü. Rü woo nawoonemare i ñuxmax, natürü wena táxarü wüxiwa chanaxixêë, rü tá íchanadagüxêë na noxrirüü naporaexüçex. 17 Rü ngêmaãcü tá nüxü charüngüxêë na ngêma duüxügü i tama Yudíugü ixíügüxü rü chauxcèx nadaugüxüçex, wüxigu namaã i guxüma i chorü duüxügü i Yudíugü i choma chadexü. 18 Rü yemaãcü nüxü nixu ga nüma ga Cori ya Tupana ga nuxcü mama tüxü nüxü cuèxêëcü ga yema”,

ñanagürü ga yema ore ga nuxcüma ümatüxü. 19 Rü ñanagürü ga Chaütiágu: —Rü ngêmacèx, Pa Chaueneëgüx, rü chauxcèx rü tama name na guxü i Moíché ümatüxü i mugümaã nüxü ichixewexü i ngêma duüxügü i tama Yudíugü ixíügüxü i nüxü rüxoexü i nuxcümaüxü i nacümagü na Tupanawe naxixüçex. 20 —Rü narümemae nixí i naxcèx tanaxümatü i popera, rü ngêmawa namaã nüxü tixu:

(1) Rü tama name na nangõxgüãxü i ngêma naxünagümachi i togü norü tupanane-tachicünèxägüçex dèixü.

(2) Rü tama name na naí i ngemaã rü êxna naí ya yatümaã inapexü.

(3) Rü tama name na nangõxgüãxü i namachi i ngêma naèxü rü êxna naxüna i wèxnaãxü rü êxna natügu ngxü.

(4) Rü tama name na nangõxgüãxü ya nagü.

Rü ngêxícatama nixí i inaxwèxexü na naxcèx naxümatüxü. 21 —Erü guxüne ya ñánewa nangëxma ya Yudíugüarü ngutaquèxepataü i ngextá nuxcü mama guxü i ngüxchigaarü ngunexügu nawa ínangúe rü nüxü nixuchigagü i guxüma i ngêma mugü ga Moíché ümatüxü —ñanagürü ga Chaütiágu.

Popera ga yema duüxügü ga tama Yudíugü ixíügüxüçex ümatüxü

22 Rü yema ore rü norü me nixí ga yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü, rü yema yaxõgüxüârü ãëxgacügü, rü guxüma ga yema yaxõgüxü. Rü nügümaã ñanagürügü: —jNgíxã tatanüwa tanade ya taxre ya yatügü na Aütioquíawa namugüxüçex namaã ya Pauru rü Bernabé! —ñanagürügü. Rü nüxü naxunetagü ga Yuda ga Barsabágu ãegaxü rü Chira. Rü nümagü ga Yuda rü Chira rü ãëxgacügü nixí ga natanüwa ga yema yaxõgüxü ga Yerucharéüwa yexmagüxü. 23 Rü namaã yéma nanamugü ga popera, rü ñaã nixí ga yema ore ga nagu naxümatügüxü:

“Pa Toeneëgü i Tama Yudiügu Ixīgüxe i Aütioquíagu rü Chíriaanegu rü Chiríchiaanegu Ächiüügüxe, rü toma i peeneëgü i Ngechuchu toxü imugüxe rü toma i yaxögüxüärü äëxgacügü ixīgüxex, rü pexü tarümoxëgü. ²⁴ Rü nüxü tacuáchigagü rü ñuxre ga duüxügü ga núma ne ìxü rü woo tama toma yéma tanamugü natürü nümagü rü yéma naxí rü Moíchéarü mugümaã pexü nachixewegü rü yemaãcü pexü ínatüexëë. ²⁵ Rü yemacëx guxãma ga toma rü wüxigu nagu tarüxñnüë na totanüwa nüxü taxunetaxü ga taxre ga taeneëgü na pexcëx ngema tanamugüxücëx namaã i taeneëgü i nüxü ingechaügüxü i Bernabé rü Pauru. ²⁶ Rü nümagü i Bernabé rü Pauru nixí ga poraãcü äücümaxüwa nayexmagüxü naxcëx ga tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. ²⁷ Rü ñuxma rü pexcëx ngema tanamugü i Yuda rü Chira na nümagüxüchi pemaã nüxü yaxugüxücëx rü pemaã nangoxëëgüäxücëx i guxüma i torü ore. ²⁸⁻²⁹ Erü Tupanaãë i Üünexücëx name, rü toxcëx rü ta name na tama muxüma i mugü pexna taxägüxü. Rü ñaã ägümücü i mugüxícatama nixí i pexü tamuxü:

- (1) Rü tama name na penangöxü i naxüñagümachi i togü norü tupananetachicünëxägücëx dëixü.
- (2) Rü tama name na penangöxü i namachi i ngëma naxüñagü i wëxnaãxü.
- (3) Rü tama name na penangöxü ya nagü.
- (4) Rü tama name na naí i ngemaã rü ëxna naí ya yatümaã ipepexü.

Rü mexü tá pexügü ega penaxauregu i ngëma mugü. Rü nuãma pexna”, ñanagürü ga yema ore ga naxümatügüxü. ³⁰ Rü natanüxüxü namoxëgüguwena, rü inaxíächí ga yema yéma mugüxü, rü Aütioquíawa naxí. Rü yexguma yéma nangugügu rü nanangutaquëxexëë ga guxüma ga yema yaxögüxü ga duüxügü, rü nüxna nanaxägü ga yema popera. ³¹ Rü yexguma nüxü nadaumatügügu, rü poraãcü nataãëgü namaã ga yema ucüxëgü ga nüxna naxägüxü. ³² Rü Yuda rü Chira ga Tupanaãrü orearü uruügü na yixígüxü, rü muxüma ga oremaã nayaxucüxëgü ga yema yaxögüxü, rü nüxü narüngüxëë na yexeraãcü yaxögüäxücëx. ³³ Rü marü ñuxre ga ngunexü yéma nayexmagüguwena, rü ínixí. Rü yema yaxögüxü ga Aütioquíacüäx, rü taãëcüma Yuda rü Chiraxü narümoxëgü rü meãma ínyamugü na naxcëx nawoegüxücëx ga yema Yerucharéücüäx ga noxri natanüwa namugüxü. ³⁴ Natürü ga Chira rü nagu narüxñnü na yexma Aütioquíagu naxãüxü, rü yemacëx Yudaxícatama Yerucharéücëx nataegu. ³⁵ Rü Pauru rü Bernabé rü ta yexma narücho. Rü wüxigu namaã ga muxüma ga togü, rü nanangüexëë ga duüxügü, rü namaã nüxü nixugügü ga Cori ya Tupanaãrü ore i mexü.

Pauru rü wenaxãrû inaxũãchi ga to ga nachiuãnegüwa na nangeaxü ga Tupanaãrû ore

³⁶ Rû yexguma marû ñuxre ga ngunexü ngupetügu, rû ñanagürü ga Pauru Bernabéxü: —¡Ngĩã wenaxãrû natanügu tanaxĩãne i ngẽma yaxõgüxü i guxüne ya iãne ga ngextá nüxü íixuchigaxüwa ga Cori ya Tupanaãrû ore na nüxü idauxücèx na ñuxãcü nüxü ínangupetügüxü! —ñanagürü. ³⁷ Rû Bernabé rû nayagaxchaü ta ga Cuáü Marcu. ³⁸ Natürü ga Pauru rû tama nanaxwèxe ga na yagaãxü, yerü Paüpíriawa nüxna naxo ga noxri, rû tama ínayaxümücü ga yema puracüwa. ³⁹ Rû po-raãcü nügümaã niporagatanücüü naxcèx ga yema, rû düxwa nügüna nixĩgü. Rû Bernabé nayaga ga Marcu, rû Chiprearü capaxüwa naxü. ⁴⁰ Rû yoxni ga Pauru rû Chiraxü niga. Rû yema Aütioquíacüãx ga yaxõgüxü rû naxcèx nayumüxëgü na Tupana nüxü rüngüxëëgüxücèx. Rû yexguma inaxĩãchi. ⁴¹ Rû Chíríiaanewa rû Chíríchíiaanewa nachopetü, rû yéma Tupanaãrû oremaã nanataãxëëgü ga yema yaxõgüxü.

16

Pauru rû Chirawe narüxü ga Timutéu

¹ Rû Derbewa rû Listrawa nangugü ga Pauru rû Chira. Rû yéma nayexma ga wüxi ga yaxõcü ga Timutéugu ãegacü. Rû naë rü wüxi ga Yudíu ga yaxõxcü iyixĩ. Rû nanatü rü wüxi ga Griégu tixĩ. ² Rû guxüma ga yema yaxõgüxü ga Listracüãxgü rü Icúniücüãxgü rü nüxü nixugüe na mea maxücü yixixü ga nüma ga Timutéu. ³ Rû Pauru rû nanaxwèxe na Timutéu íyaxümücüxü. Natürü naxüpa ga na yagaãxü rü ínanawiechëxmüpëxechiraü, yerü yemaãcü nanaxwèxegü ga yema Yudíugü ga yema naãnewa yexmagüxü. Yerü guxüma nüxü nacüèxgü ga na Griégu tiixü ga nanatü. ⁴ Rû guxünema ga guma iãnegü ga nawa nachopetünewa, rü duüxügümaã nüxü nixugüetanü ga yema ucuxë ga yema Yerucharéücüãx ga ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü rü yema yaxõgüxüãrû ãëxgacügü nüxü ixugüxü. ⁵ Rû yemaãcü yexeraãcü meã nayaxõgü ga guxüma ga yema yaxõgüxü, rü guxü ga ngunexü rü yexeraãcü nimuëtanü ga yema yexwacèx yaxõgüxü.

Pauru nangoxetü rü wüxi ga yatü ga Machedóniãcüãxü nadau

⁶ Rû Áchiaanewa naxixchaü na yéma nüxü yaxugüxücèx ga ore i mexü. Natürü Tupanaãë i Üünexü rü nüxna nanachüxu ga yema. Rû yemacèx Piríquiaanewa rü Gárataanewaama nachopetü. ⁷ Rû Míchíiarü naãnewa nangugü, rü yéma nagu narüxĩnüë ga na Bitíniããrû naãnewa naxixü. Natürü yéma rü ta Tupanaãë i Üünexü nüxna nanachüxu ga na

yéma naxīxū. ⁸ Rū yemacèx Míchiaanewa nachopetūmare rū ãne ga Tróawa nangugū. ⁹ Rū yema chūtaxūgu rū Pauru nangoxetū rū nūxū nadau ga wūxi ga yatū ga Machedóniācūāx ga napēxegu chicū. Rū nūxū nacèèxū, ñaxūmaā: —¡Machedóniāwa naxū, rū toxū rüngūxēē! — ñaxūmaā. ¹⁰ Rū yexguma yemaxū nadèuxgu ga Pauru, rū yexgumatama togū tamexēēgū na Machedóniāwa taxīxūcèx. Yerū nūxū tacuèxgū rū aixcūmaxūchi nixī ga Tupana toxcèx caxū na yema duūxūgūmaā nūxū tixuxūcèx ga ore i mexū.

Piripuwa nayexmagū ga Pauru ru Chira

¹¹ Rū Tróaarū türewa itaxīāchi, rū capaxū ga Chamotáchiucèx wēxgu taxī. Rū moxūācū Neāporiwa tangugū. ¹² Rū yéma rū dauxchitagu taxī rū Piripuwa tangugū. Rū guma nixī ya Dumacūāxgūarū ãne ga Machedóniāānegu naxūgūne. Rū guma nixī ya guxūne ya ãneārū tamaēne ga yéma. Rū yéma tayexmagū ga ñuxre ga ngunexūgū. ¹³ Rū ngūxchigaarū ngunexūgu, rū guma ãne iyacuáxūwa taxī ga natūpechinūwa, yerū nagu tarūxīnūēgu rū yéma nayexma ga Yudūgūarū yumūxēchica. Rū yéma tarūtogū, rū namaā tidexagū ga ñuxre ga ngexūgū ga yéma ngutaquēxegūxū, rū namaā nūxū tixugū ga Tupanaārū ore. ¹⁴ Rū yéma iyexma ga wūxi ga ngecū ga Díría ga ngīega ga Tupanaxū icuèxūūxcū. Rū Tiatíra ga ãnecūāx iyixī. Rū dauxracharaxū ga naxchirumaā itaxe yerū yema nixī ga ngīrū puracū. Rū ngīma rū meāma yéma irūxīnū, yerū nūma ga Cori ya Tupana rū ngīxū nanangúchaūxēē na meā inaxīnūxūcèx ga yema ore ga Pauru nūxū ixuxū. ¹⁵ Rū yemawena rū ñuxūchi íbaie wūxigu namaā ga guxūma ga ngītanūxūgū. Rū yixcama rū toxū icèèxū ñaxūmaā: —Ngēxguma pema choxū pedèuxgu na aixcūma nūxū chayaxōxū ya Cori ya Tupana, rū marū name ega chopatagu peyapegūgu —ngīgūrūgū. Rū yéma toxū ixīxēē. ¹⁶ Rū wūxi ga ngunexūgu ga yexguma yumūxēwa taxīxgu ga tomax, rū yexma ngīxū tayangau ga wūxi ga pacū ga corigūxūtaxū ixīcū ga ngoxoāxcū. Rū yema pacū rū wūxi ga tacūxū cuèxcū iyixī, rū duūxūgūmaā nūxū iyaxu ga tacū tá yixcūra na ngupetūxū. Rū yemacèx ga duūxūgū rū dīerumaā ngīxū nanaxūtanū na nūxū yaxuxūcèx na tacū tá na ngupetūxū. Rū yemaācū poraācū dīeruxū itú naxcèx ga ngīrū corigū. ¹⁷ Rū ngīma towe ingē ga toma rū Pauru, rū tagaācū ngīgūrūgū: —Ñāa yatūgū rū Tupana ya tacūxūchimaārū duūxūgū nixī, rū pemaā nūxū nixu na ñuxācū tá penayaxuxū i maxū i taguma gūxū —ngīgūrūgū. ¹⁸ Rū yemaācū iyixī ga muxūma ga ngunexūgu. Rū dūxwa nūxū nawèxtūmūxū ga Pauru, rū ngīxcèx nadauegu, rū ñanagūrū nūxū ga yema ngoxo ga ngīwa yemaxū: —Ngechuchu ya Cristuégagu cuxū chamu, na ngīwa

ícuxũxũxũcèx —ñanagürü. Rũ yexgumatama ngĩwa ínaxũxũ ga yema ngoxo. ¹⁹ Rũ yexguma nũxũ nadaugũgu ga ngĩrũ corigũ ga marũ tama ngĩgagu dĩeru ngĩxũ na nayauxgũxũ, rũ Pauru rũ Chiraxũ ínayauxũ, rũ ãẽxgacũgũarũ ngutaquẽxechicawa nanagagũ. ²⁰ Rũ ãẽxgacũgũna nanaxuaxũ ga yema ngĩrũ corigũ, rũ ñanagürũgũ: —Ñãã Yudĩugũ rũ tórũ ãñewa nanachixeãẽxẽẽgũ i duũxũgũ. ²¹ —Rũ tũxũ nangũxẽẽ na naxaurexũcèx i nacũmagũ i tũxna chuxuxũ i yixema i Dumacũãxgũ —ñanagürũgũ. ²² Rũ yexguma ga guxũma ga yema ãñecũãx, rũ Pauru rũ Chirana nayuxgũ. Rũ yema ãẽxgacũgũ nanamu na ínacuũãxũcèx rũ ngexchiruxũma naĩxmenẽxãmaã yaçuaixgũãxũcèx. ²³ Rũ yexguma marũ poraãcũ yaçuaixgũãguwena, rũ poxcupataũgu nanawocu. Rũ nũxna naxãga ga yema poxcupataũarũ dauruũ na meãma nũxna nadauxũcèx. ²⁴ Rũ yexguma yemaxũ naxĩnũgu ga yema dauruũ, rũ poxcupataũarũ aixepexgũchixũ ga ucapugu nanawocu, rũ meãma nayachotaparagũ. ²⁵ Natürũ ngãxũcũũgu rũ nayumũxẽgũ ga Pauru rũ Chira, rũ nawiyaegũ, rũ Tupanaxũ nicuèxũũgũ. Rũ yema togũ ga poxcuexũ rũ nũxũ naxĩnũẽ. ²⁶ Rũ ngürũãchi poraãcũ naxĩãxãchiane, rũ ínayangogũtanũãchi ga guma poxcupataũarũ caxtagũ. Rũ yexgumatama niwãxnagũ ga guxũma ga ããxgũ ga guma poxcupataũ. Rũ guxũma ga yema poxcuexũarũ cadenaparagũ rũ niwẽgũ. ²⁷ Rũ pewa nãbaixãchi ga yema poxcupataũarũ dauruũ. Rũ yexguma nũxũ nadẽuxgu ga na yawãxnagũxũ ga ããxgũ ga guma poxcupataũ rũ nanayaxu ga norũ tara na nũgũ yamáxũcèx, yerũ nũma nũxũ nacuèxgu rũ marũ nibuxmũ ga yema poxcuexũ. ²⁸ Natürũ tagaãcũ aixta naxũ ga Pauru, rũ ñanagürũ nũxũ: —ĩTãxũ i cugũ quimáxũ! Rũ guxãma i toma rũ tanuxmagũ —ñanagürũ. ²⁹ Rũ yexguma ga yema poxcupataũarũ dauruũ rũ naxcèx ínaca ga wũxi ga omũ, rũ inañaãchiãcũma yema duũxũgũ ípoxcuexũgu nayangaxi, rũ yadurũxãcũma Pauru rũ Chirapẽxegu nayacaxãpũxũ. ³⁰ Rũ yexguma ããxtũwa Pauru rũ Chiraxũ nagagũ, rũ ñanagürũ nũxũ: —Pa Corigũx, ¿Tacũ tá chaxũxũ i choma na choxũ nangẽxmaxũcèx i maxũ i taguma gũxũ? —ñanagürũ. ³¹ Rũ nũmagũ rũ nanangãxũgũ rũ ñanagürũgũ nũxũ: —ĩNũxũ yaxõ ya Cori ya Ngechuchu, rũ tá cuxũ nangẽxma i maxũ i taguma gũxũ i cuma rũ guxũ i cupatacũãx! —ñanagürũgũ. ³² Rũ namaã rũ guxũma ga yema napatacũãxgũmaã rũ ta nũxũ nixugũe ga Cori ya Tupanaarũ ore. ³³ Rũ yematama oragu ga chũtacũ, rũ nũma ga yema poxcupataũarũ dauruũ nayayauxgũ ga norũ oxrigũ ga Pauru rũ Chira. Rũ yemawena rũ ñũxũchi ínabaie ga nũma wũxigu tũmamaã ga naxmèx rũ naxacũgũ. ³⁴ Rũ ñũxũchi ga nũma ga poxcupataũarũ dauruũ rũ napatawa Pauruxũ

rū Chiraxū nagagū. Rū ōna nūxna naxā rū nataāē ga nūma rū guxūma ga napatacūāxgū ta, yerū Tupanaāxū nayaxōgū. ³⁵ Rū moxūācū pēxmama rū yema īāneārū āēxgacūgū rū yema poxcupataūārū dauruūxūtawa nanamugū ga purichīagū na namaā nūxū yanaxugūxūcēx na Pauru rū Chiraxū īnamuxūxū. ³⁶ Rū yexguma ga yema poxcupataūārū dauruū rū űanagūrū Pauruxū: —Rū ngēma āēxgacūgū rū nuā nanamugū i ore na pexū īchamuxūxūcēx. ¡Rū ēcū īpechoxū, rū meā īpixī! —űanagūrū. ³⁷ Natūrū ga Pauru rū űanagūrū nūxū ga yema purichīagū: —Marū chixri tomaā nachopetū i toma i Dumacūāxūchigū na tixīgūxū, rū tama toxna nacaxiraācūma toxū niçuaixgū ga napēxewa ga guxūma ga duūxūgū, rū űuxūchi poxcupataūgu toxū nawocu. Rū űuxma rū cūācūma toxū īnamuxūchaū. Rū tāūtāma ngēmaācū nixī. ¡Rū ēcū nūmatama nūma naxī i āēxgacūgū na nūmatama toxū iyamuxūxūcēx! —űanagūrū ga Pauru. ³⁸ Rū yexguma ga yema purichīagū rū āēxgacūgūmaā nūxū nayarūxugūe ga yema ore. Rū poraācū naḅaixāchiāēgū ga yema āēxgacūgū ga yexguma nūxū naxīnūēgu ga na Dumacūāxūchi yixīgūxū. ³⁹ Rū yēma naxī, rū Pauru rū Chirana nayacagū na nūxū nūxū nangechaūgūxūcēx naxcēx ga yema namaā naxūgūxū. Rū īnamuxū, rū nūxū nacēxūgū na nawa īnachoxūxūcēx ga guma īāne. ⁴⁰ Rū yexguma poxcupataūwa īnachoxūgu ga Pauru rū Chira, rū Dīriapatawa naxī. Rū yema yaxōgūxūmaā nangutaquēxegū, rū nayaxucūxēgū, rū Tupanaārū oremaā nanataāēxēgū. Rū űuxūchi yemawena rū inaxīāchi.

17

Pauru rū Chiramaā nanuē ga duūxūgū ga Techarónicawa

¹ Rū īānegū ga Aūfīpori rū Aporóniāwa nachopetū ga Pauru rū Chira, rū īāne ga Techarónicawa nangugū. Rū yēma nayexma ga wūxi ga ngutaquēxepataū ga Yudīgūārū. ² Rū guma ngutaquēxepataūwa naxūūxū ga Pauru, yerū woetama yema nixī ga nacūma. Rū tomaēxpūx ga ngūxchigaarū ngunexūgu rū Tupanaārū ore ga ūmatūxūchiga yema Yudīgūmaā yēma nidexa. ³ Rū meāma naxcēx nanangoxēē ga yema ore, rū namaā nūxū nixu ga űacūcēx na nayuxū ga Cristu rū tūxcūū wena na namaxūxū. Rū űanagūrū: —Rū yima Cristu rū Ngechuchu nixī, rū nachiga nixī i pemaā nūxū chixuxū —űanagūrū ga Pauru. ⁴ Rū űuxre ga yēma yexmagūxū ga Yudīgū rū nayaxōgū, rū Pauru rū Chiratanūgu naxāgū. Rū yexgumarūū ta Ngechuchuaxū nayaxōgū ga muxūma ga Griégugū ga noxri Yudīgūrūū yaxōgūxū. Rū muxūma ga ngexūgū ga dīeruāxgūxū rū ta nayaxōgū. ⁵ Rū yemacēx ga yema Yudīgū ga tama yaxōgūxū, rū nanuē rū nixāūxāchigū

yerü muxūma ga duūxūgū nūxū nayaxōgū ga Pauru rü Chiraarü ore. Rü norü numaã nanaxītaquēxexēē ga ñuxre ga yatūgū ga chixexūgū ga taxuwama mexū. Rü yemaxū namugū na nanuēxēēāxū ga yema iānecūāx ga duūxūgū. Rü Yachāūpatawa nabuxmū ga yema chixexū ga duūxūgū na Pauru rü Chiracēx nadaugūxūcēx, yerü yema muxūma ga duūxūgūpēxewa nanagagūchaū. ⁶ Natürü yexguma tama yexma nūxū yangaugūgu, rü Yachāūxū niyauxgū, rü ñuxre ga yaxōgūxūxū rü ta ínayauxū. Rü nayagauxūtanū, rü guma iāneārü āēxgacūgūpēxewa nanagagū. Rü tagaācū ñanagürügū: —Ngēma Pauru rü Chira i guxū i naānewa duūxūgūxū chixexēēgūxū, rü núma rü ta nangugū. ⁷ —Rü Yachāū nixī ga nayaxuxū ga napatawa. Rü guxūma i nūmagū i ngēma yatūgū rü tama naga naxīnūēchaū i tórü āēxgacū ya Dumacūāxārü mugū, erü nūxū nixugūe rü nangēxma i to i āēxgacū i Ngechuchu —ñanagürügū ga yema chixexū ga duūxūgū. ⁸ Rü yexguma nūxū naxīnūēgu ga yema oregū, rü poraācū nanuē ga yema muxūma ga duūxūgū rü yema iāneārü āēxgacūgū ta. ⁹ Natürü ga Yachāū rü namücūgū rü dīerumaã nūgū naxūtanūgū, rü yemacēx nayangēxgū.

Pauru rü Chira rü Beréawa nayexmagū

¹⁰ Rü yematama ga chūtaxūgu rü yema yaxōgūxū ga Techarónicacūāx rü iāne ga Beréawa nanamugū ga Pauru rü Chira. Rü yexguma yéma nangugūgu, rü Yudíugūarü ngutaquēxepataūwa naxī. ¹¹ Rü yema Yudíugū ga Beréacūāx, rü yema togū ga Yudíugū ga Techarónicawa yexmagūxūārü yexera narūmemaēgū. Rü norü ngūchaūmaã meāma nanayauxgū ga yema ore. Rü guxū ga ngunexūgu rü Tupanaārü ore ga ūmatūxūwa nangūe na meā nūxū nacuēxgūxūcēx ngoxi aixcūma yīxū ga yema ore ga Pauru rü Chira namaã nūxū ixuxū. ¹² Rü muxūma ga yema Beréacūāx ga Yudíugū rü Ngechuchuaxū nayaxōgū. Rü yexgumarūñ ta ga muxūma ga Griégugū ga Yatūxūgū rü ngexūgū ga āēxgacūgū namēx ixīgūxū, rü nayaxōgū. ¹³ Natürü yexguma yema Yudíugū ga Techarónicacūāx nūxū cuáchigagūgu ga na Beréawa rü ta nūxū na yaxuxū ga Tupanaārü ore ga Pauru, rü yéma naxī, rü nananuēxēē ga yema iānecūāx ga duūxūgū na Paurumaã chixri nachopetūxūcēx. ¹⁴ Natürü yexguma yemaxū nacuáchigagūgu ga yema yaxōgūxū, rü paxama Pauruxū ínaxūxūxēēgū ga guma iānewa. Rü ñuxre ga yema yaxōgūxū rü Pauruxū ínixūmücūgū. Rü dauxchitagu naxī rü ñuxmata taxtūpechinūwa nangugū. Natürü ga Chira rü Timutéu rü Beréagu narūchooma. ¹⁵ Rü yema duūxūgū ga Pauruxū íixūmücūgūxū, rü wapurugu ínayaxūmücūgū ñuxmata iāne ga Atenawa nangugū, rü ñuxūchi Beréacēx

nawoegu. Rū Pauru rū yema duūxūgūxū yéma namuga na paxa naxūtawa naxīxūcèx ga Chira rū Timutéu.

Atenawa nayexma ga Pauru

¹⁶ Rū yexguma Pauru rū Atenawa Chira rū Timutéuxū nanguxēēgu, rū tama nataāēcūraxū yerū nūxū nadau ga guma ĩānewa ga na poraācū naxchicūnèxāmaāmare na natu-panaāxgūxū. ¹⁷ Rū yemacèx ga Pauru rū Yudiūgūarū ngutaquēxepataūwa Cristuchigaxū nixu namaā ga yema Yudiūgū rū yema togū ga tama Yudiūgū ixīgūxū ga Tupanaxū icuèxūūgūxū. Rū guxū ga ngunexūgu ga ĩāneārū plaza ga taxūwa rū ta Cristuchigaxū nixu namaā ga yema duūxūgū ga yéma āmūcūwa ĩxū. ¹⁸ Rū nayexmagū ta ga űuxre ga yatūgū ga Epicūriūgūarū nguxēētaewa ngúexū, rū togū ga Etóicūgūarū nguxēētaewa ngúexū. Rū nūmagū rū inanaxūgūe ga Paurumaā na yaporagatanūcūūxū. Rū űuxre ga nūmagū rū űanagūrūgū: — Rū űacū nixī i nūxū yaxuxū i űaā yatū i idexaechamarexū? — űanagūrūgū. Rū togū nanangāxūgū, rū űanagūrūgū: —Maneca wūxi i to i nachiūānecūāxārū tupanagūarū orearū uruū nixī —űanagūrūgū. Rū yemaācū nidexagū ga yema duūxūgū, yerū Pauru rū nūxū nixu ga ore ga mexū ga Ngechuchuchiga ga nuxācū wena na namaxūxū. ¹⁹ Rū dūxwa norū āēxgacūgūarū ngutaquēxechica ga Areópagu āēgaxūwa nanagagū. Rū yéma nūxna nacagū, rū űanagūrūgū nūxū: —Toma nūxū tacuáxchaū na űacū rū nguxēētae i ngexwacaxūxū yīxū i ngēma namaā cunguxēētaexū. ²⁰ Erū toxcèx rū wūxi i taguma nūxū taxīnūèxū nixī i ngēma ore, rū nūxū tacuáxchaū na űacūchiga yīxū i ngēma nūxū quixuxū —űanagūrūgū. ²¹ Rū yemaācū nidexagū, yerū guxūma ga Atenacūāxgū rū yema to ga nachiūānecūāxgū ga yexma āchiūgūxū, rū woetama yexicagu narūxīnūè ga na nūxū yaxuxūcèx rū nūxū naxīnūèxūcèx ga yexwacaxūxū ga oregū. ²² Rū yemacèx ga Pauru rū inachi norū ngāxūtanūwa ga yema duūxūgū ga yema Areópaguwa ngutaquēxegūxū, rū űanagūrū: —Pa Atenacūāxgūx, nūxū chadau na poraācū perū tupanagūgu perūxīnūèxū. ²³ —Erū ngēxguma perū ngutaquēxechicagūwa chixūpetūchigūgu, rū nūxū chadau i naxchicūnèxāgū i nūxū picuèxūūgūxū. Rū wūxi i nachicawa namaā chayarūxū i wūxi i yumūxēchica, rū ngēxma naxūmatū i naega i űaxū: “Tupana ya tama nūxū icuácū”, űaxū. Rū yima Tupana ya tama nūxū pecuāācūma nūxū picuèxūūgūcū nixī ya choma pemaā nūxū chixuchi-gacū. ²⁴ —Rū guma Tupana ga naxūcū ga guxūma ga naānegū rū guxūma i nawa ngēxmaxū, rū nūma nixī i norū yora yīxū i daxūguxū i naāne rū űoma i naāne. Rū ngēmacèx nūma rū tama duūxūgū ūxūne ya tupaucagūgu naxāchiū. ²⁵ —Rū nūmatama ya Tupana rū taxucèxma nanaxwèxe i

duūxūgūarū ngūxēē na namaxūxūcèx i nūmax, erū taxuūma nūxū nataxu. Rū nūmatama guxāna nanaxā i maxū, rū tūxna nanaxā ya buanecū ya namaā ingūātanūcūcū. Rū nūmatama tūxna nanaxā i guxūma. ²⁶ —Nūma rū wūxi ga duūxūwatama nanaxū ga guxūma ga duūxūgū na guxū i naānewa nangēxmagūxūcèx. Rū nūma inaxuneta i űuxgu tá na nabuxū i duūxūgū rū ngexta tá naxāchiūxū i wūxichigū. ²⁷⁻²⁸ —Rū yemaācū nanaxū na naxcèx nadaugūxūcèx ga duūxūgū rū űoma ēānexūwa űacūcèx idaugūxūrū nūxū iyan-gaugūxūcèx. Natūrū nūma ya Tupana rū woetama guxūguma tūxna nangaicamachirēx, erū nagagu nixī i imaxēxū rū ixīāxtanūcūxū rū ingēxmaxū, ngēxgumarū i űuxre i perū poperaarū umatūxūgū naxūmatūxūrū, rū űanagūrūgū:

“Rū Tupanaxācū tixīgū”, űanagūrūgū. ²⁹ —Rū űuxma na Tupanaxācūgū ixīgūxū, rū tama name i nagu tarūxīnūē rū Tupana rū wūxi i naxchicūnèxā i uirumūwa rū ēxna dīerumūwa rū ēxna nutawa ixūxūrū nixī. Erū guxūma i ngēma naxchicūnèxāgū rū nūmatama i duūxūgū nagu naxīnūēxūācūma nanaxūgū. ³⁰ —Rū nuxcūma ga duūxūgū rū naēchitamare ínatūe, natūrū nūma ga Tupana rū namaā yaxna naxīnū. Natūrū i űuxma ya Tupana rū nanamu i duūxūgū i guxūwama na naxcèx nadaugūxū rū nūxū naxoexū i nacūma i chixexūgū. ³¹ Yerū nūma ga Tupana rū marū nūxū naxuneta i wūxi i ngunexū i nagu tá aixcūma guxū i űoma i naānecūāx i duūxūgūna naçaxū i norū maxūchiga. Rū marū nūxū naxuneta ya wūxi ya yatū ya Ngechuchu, rū yima tá nixī ya duūxūgūna çacū. Rū Tupana rū guxāxūma nūxū nacuèxēē ga yema ga yexguma Ngechuchuxū wena namaxēēgu — űanagūrū ga Pauru. ³² Rū yexguma yema wena na namaxēxūchigaxū naxīnūēgu ga duūxūgū, rū űuxre ga nūmagū rū Pauruxū nacugūe. Natūrū ga togū rū űanagūrūgū: —Rū wenagu táxarū cuxū itarūxīnūē i ngēmachiga —űanagūrūgū. ³³ Rū yexguma ga Pauru rū ínaxūxū ga natanūwa. ³⁴ Natūrū űuxre ga duūxūgū rū Pauruwe narūxī, rū Ngechuchuaxū nayaxōgū. Rū natanūwa nayexma ga Diuníchiu ga wūxi ga Areópagutanūxū, rū wūxi ga ngecū ga Dámari ga ngēga. Rū űuxre ga togū rū ta nayaxōgū.

18

Corītiuwa nayexma ga Pauru

¹ Rū yemawena rū inaxūāchi ga Pauru ga Atenawa, rū ĩāne ga Corītiuwa naxū. ² Rū yéma namaā inayarūxū ga wūxi ga yatū ga Aquiru ga Pōtuanecūāx ga yexwacèx Dumawa ga Itáriaanewa ne űxū namèx ga Prisilamaāx. Rū yéma Corītiuwa nayexma yerū Dumacūāxgūarū āēxgacū ga

Cáudiu nanamu ga na ínachoxŭxŭcèx ga guxŭma ga Yudíugŭ ga Dumawa. Rŭ Pauru rŭ naxŭtagu nanaxŭãne. ³ Rŭ yexma nape rŭ naxchirunaxcèx ga dŭxenŭãrŭ ŭwa nŭgŭmaã napuracŭe yerŭ woetama yema nixŭ ga norŭ puracŭ ga Pauru rŭ Aquiru rŭ Prisila. ⁴ Rŭ guxŭ ga ngŭxchigaarŭ ngunexŭgu rŭ Yudíugŭarŭ ngutaquèxepataŭwa naxŭŭxŭ ga Pauru, rŭ duŭxŭgŭmaã nidexaxŭ, rŭ nayaxucŭxègŭxŭ. Rŭ yexgumarŭ ta nayaxucŭxègŭxŭ ga yema duŭxŭgŭ ga tama Yudíugŭ ixŭgŭxŭ. ⁵ Rŭ yixcamaxŭra ínangugŭ ga Chira rŭ Timutéu ga Machedóniãwa ne ŭxŭ. Rŭ yexguma inanaxŭgŭ ga Pauru ga aixcŭma poraãcŭ nŭxŭ na yaxuxŭ ga Tupanaãrŭ ore. Rŭ meãma Yudíugŭxŭ nangŭexèè na Ngechuchu rŭ Tupana Nane ya Cristu na yŭxŭ. ⁶ Natŭrŭ nŭmagŭ ga yema Yudíugŭ rŭ inanaxŭgŭe ga Paurumaã na nanuèxŭ, rŭ namaã naguchigagŭxŭ. Rŭ yexguma inapamŭchiru ga Pauru, yerŭ yema nixŭ ga wŭxi ga cuèxruŭ naxcèx ga yema duŭxŭgŭ na yemawa nŭxŭ yacuèxãchitanŭxŭcèx ga norŭ chixexŭ. Rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Pegagu tátama nixŭ i na ipeyarŭtauxexŭ, rŭ marŭ tama chaugagu tá nixŭ. Rŭ ñomaŭcŭu i choma rŭ tá ngèma tama Yudíugŭ ixŭgŭxŭtanŭwa chaxŭ —ñanagŭrŭ ga Pauru. ⁷ Rŭ ínaxŭxŭ ga guma ngutaquèxepataŭwa. Rŭ yéma nayexma ga wŭxi ga yatŭ ga Tíchiu ga Yuchugu àegaxŭ. Rŭ nŭma rŭ Tupanaxŭ nangechaŭ rŭ yexma ngutaquèxepataŭcŭwagu naxãpata. Rŭ yemaxŭtawa naxŭ ga Pauru, rŭ yexma nape. ⁸ Rŭ Cripu ga ngutaquèxepataŭãrŭ àèxgacŭ rŭ namèx rŭ guxŭma ga naxãcŭgŭ rŭ Cori ya Ngechuchuxŭ nayaxŭgŭ. Rŭ yexgumarŭ ta rŭ muxŭma ga Corŭtiucŭãxgŭ rŭ nayaxŭgŭ ga yexguma nŭxŭ naxŭnŭègu ga yema ore, rŭ ñŭxŭchi Pauru ínanabaiŭxèè. ⁹ Rŭ wŭxi ga chŭtaxŭ rŭ nangoxetŭ ga Pauru. Rŭ Cori ya Tupana namaã nidexa, rŭ ñanagŭrŭ: —¡Rŭ tãxŭ i cumuŭxŭ! ¡Rŭ nŭxŭ ixuama i chorŭ ore! ¡Rŭ tãxŭ i curŭchianexŭ! ¹⁰ —Erŭ choma rŭ chacuxŭtagu, rŭ taxŭetãma chixexŭ cumaã taxŭ. Erŭ daa ñãnewa rŭ choxŭ nangèxma i muxŭma i chorŭ duŭxŭgŭ —ñanagŭrŭ ga Tupana. ¹¹ Rŭ wŭxi ga tauncŭarŭ ngãxŭ Corŭtiuwa nayexma ga Pauru. Rŭ yéma yema duŭxŭgŭtanŭwa namaã nangŭexèètae ga Tupanaãrŭ ore. ¹² Natŭrŭ yexguma Acayaaneãrŭ àèxgacŭ yixŭgu ga Gariõŭ, rŭ yema Yudíugŭ rŭ wŭxigu Pauruxŭ niyaxŭgŭ, rŭ àèxgacŭpèxewa nanagagŭ. ¹³ Rŭ ñanagŭrŭgŭ nŭxŭ ga guma àèxgacŭ: —Ñãã yatŭ rŭ duŭxŭgŭxŭ naxucŭxè na Tupanaxŭ yacuèxŭŭgŭxŭcèx rŭ tama naga na naxŭnŭèxŭcèx i tachiŭãneãrŭ mugŭ —ñanagŭrŭgŭ. ¹⁴ Rŭ Pauru marŭ nachonagŭchaŭ, natŭrŭ nŭma ga àèxgacŭ ga Gariõŭ rŭ yema Yudíugŭxŭ nangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —Rŭ ngèxguma chi wŭxi i taxŭ i chixexŭ naxŭxgu, rŭ èxna namãètagu, rŭ

ngëxguma chi nixī i choma i pexū ichaxīnūxū, Pa Yudiūgūx.
 15 —Natürü ngēma pecūmachiga rü perü mugūchiga rü perü
 nguxēetaechiga na yīxū, rü choma rü tama nūxū chacuáxchaŭ
 i ngēma. ¡Rü pematama penamexēēx! Rü choma rü tama
 ngēmachigaarū āëxgacū chixīxchaŭ —ñanagürü. 16 Rü yexguma
 ínanawoxū ga yéma. 17 Rü yexguma guxūma ga yema duūxūgū
 rü Yudiūgūarū ngutaquēxepataūārū āëxgacū ga Chótenegu
 āegaxūxū yexma niyauxgū. Rü yexmatama āëxgacū ga
 Gariōūpēxegu nanaçuaixgū. Natürü nūma ga Gariōū rü taxu
 ñanagürüama.

*Pauru rü Aütioquíacèx nataegu, rü ñuxūchi wenaxārü in-
 axūāchi na norü tomaēxpūxcūna to ga nachüūānegüwa nangeaxū
 ga Tupanaārü ore*

18 Rü yemawena rü muxūma ga ngunexū yéma Corñtiwa
 nayexma ga Pauru. Rü yixcama nūxū narūmoxē ga yema
 yaxōgūxū rü nūxna inaxūāchi. Rü ñāne ga Chēcreawa naxū
 namaā ga Prisila rü Aquiru. Rü Chēcreawa nügü nidüpūxüeru
 ga Pauru yerü marü nayanguxēē ga wūxi ga uneta ga
 Tupanamaā nūxū yaxuxū. [Rü woetama yema nixī ga
 nacūmagū ga Yudiūgū ga yexguma yanguxēēgūāxgu ga
 wūxi ga uneta ga Tupanamaā nūxū yaxuxū.] Rü ñuxūchi
 Chēcreaarū türewa rü wūxi ga wapurugu nichoū na Chíriaanewa
 naxīxūcèx. 19 Rü yexguma Epéchiuwa nangugūgu, rü
 Pauru nūxna nixūgachi ga Prisila rü Aquiru, rü Yudiūgūarū
 ngutaquēxepataūwa naxū. Rü yéma namaā nidexa ga yema
 Yudiūgū ga guma ngutaquēxepataūwa ngutaquēxegūxūxū.
 20 Rü yema Yudiūgū, rü muxūma ga ngunexūgū nūxū
 nacèxūgū ga yexma na naxāūxūcèx, natürü ga nūma rü tama
 nanaxwèxe. 21 Rü yemacèx nūxū narūmoxēāma, rü ñanagürü
 nūxū: —Rü ngëxguma Tupana naxwèxegu, rü wena táxarū
 pexcèx chataegu —ñanagürü. Rü yemawena rü Epéchiuarū
 türewa nayarūxüe, rü inaxūāchi. 22 Rü Checharéaarū türewa
 nangu, rü yéma ínaxüe. Rü ñuxūchi Yerucharéūwa naxū
 na nūxū yanamoxēxūcèx ga guxūma ga yema yaxōgūxū.
 Rü ñuxūchi Aütioquíawa naxū. 23 Rü yexguma marü ñuxre
 ga ngunexū yéma Aütioquíawa nayexmagu, rü wenaxārü
 inaxūāchi ga Pauru na wūxichigū ga ñāne ga Gárataanewa rü
 Fríyiaanewa yexmagūnewa íyadauxūcèx rü yataāëxēēgūāxūcèx
 ga guxūma ga yema yaxōgūxū ga guma ñānegüwa yexmagūxū.

Aporu rü Epéchiuwa nūxū nixu ga Tupanaārü ore

24 Rü yexgumaūcüü rü Epéchiuwa nangu ga wūxi ga Yudiū
 ga Aporugu āegaxū. Rü nūma rü ñāne ga Aleyādríacūāx
 nixī, rü nūxū natauxcha ga duūxūgūpēxewa na yadex-
 axū. Rü meāma nūxū nacüèx ga Tupanaārü ore i umatūxū.

25 Rū nūma meã nūxŭ nacuèx ga Cuáŭ ga baiŭxēēruŭārŭ nguxēētae ga Cori ga Ngechuchuchiga, rū nūxŭ nacuèx na ñuxãcŭ Cuáŭ duŭxŭgŭxŭ íbaiŭxēēxŭ. Natŭrŭ yexicaxŭtama nacuèx ga Ngechuchuchiga. Natŭrŭ poraãcŭ nataēēãcŭma nidexa rū aixcŭma nanangŭexēē ga duŭxŭgŭ. 26 Rū nūma ga Aporu rū tama namuŭãcŭma inanaxŭgŭ ga na yadexaxŭ ga Yudiŭgŭarŭ ngutaquēxepataŭwa. Natŭrŭ yexguma Aporuxŭ naxŭnŭēgu ga Prisila rū Aquiru, rū napatawa nanagagŭ na yexeraãcŭ namaã inanguxŭxēēãxŭcèx ga Ngechuchuchiga. 27 Rū yexguma Acayaanewa naxŭxchaŭgu ga Aporu, rū yema yaxŭgŭxŭ ga Epéchiucŭãx nūxŭ narŭngŭxēēgŭ. Rū popera yéma namugŭ naxcèx ga yema yaxŭgŭxŭ ga Acayacŭãx na meã Aporuxŭ nayauxgŭxŭcèx. Rū yexguma Acayawa nanguxgu ga Aporu rū poraãcŭ nūxŭ narŭngŭxēē ga yema duŭxŭgŭ ga Tupanaārŭ ngechaŭgagu Ngechuchuxŭ yaxŭgŭxŭ. 28 Rū guxŭ ga duŭxŭgŭpèxewa nūxŭ nūxŭ nacuèxēē ga poraãcŭ na ínatŭexŭ ga yema Yudiŭgŭ ga tama Ngechuchuxŭ cuáxchaŭgŭxŭ. Rū nūmagŭ ga Yudiŭgŭ rū taxucŭrŭwama ñuxŭ ñanagŭrŭgŭ, yerŭ ga Aporu rū Tupanaārŭ ore ga ũmatŭxŭwa meãma nūxŭ nanawèx ga na Ngechuchu rū aixcŭma Tupana Nane ya Cristu na yŭxŭ.

19

Epéchiuwa nayexma ga Pauru

1 Rū yexguma Corŭtiuwa nayexmayane ga Aporu, rū Pauru rū naxpŭxanegu idaxŭ ga namawa nixŭpetŭ, rū Epéchiuwa nangu. Rū yexma nūxŭ nayangau ga ñuxre ga yaxŭgŭxŭ. 2 Rū nūxna naca, rū ñanagŭrŭ nūxŭ: —¿Marŭ penayaxuxŭ i Tupanaãē i Ũñexŭ ga yexguma peyaxŭgŭgu? —ñanagŭrŭ. Rū nūmagŭ nanangãxŭ, rū ñanagŭrŭgŭ: —Tama. Taguma nūxŭ taxŭnŭēchiga na tacŭ yŭxŭ i Tupanaãē i Ũñexŭ —ñanagŭrŭgŭ. 3 Rū yexguma ga Pauru rū nūxna naca rū ñanagŭrŭ nūxŭ: —¿Texéaxŭ peyaxŭgŭxŭ ga yexguma ípebaiŭgu? —ñanagŭrŭ. Rū nūmagŭ nanangãxŭ, rū ñanagŭrŭgŭ: —Toma nūxŭ tayaxŭ ga yema Cuáŭ ga baiŭxēēruŭārŭ nguxēētae —ñanagŭrŭgŭ. 4 Rū yexguma ga Pauru rū ñanagŭrŭ nūxŭ: —Cuáŭ ínanabaiŭxēē ga yema duŭxŭgŭ ga nūxŭ rūxoexŭ ga nacŭma ga chixexŭ rū Tupanacèx daugŭxŭ. Natŭrŭ yema duŭxŭgŭmaã nūxŭ nixu ta na nūxŭ yaxŭgŭãxŭcèx ga Ngechuchu ga naweama ãcŭ —ñanagŭrŭ ga Pauru. 5 Rū yexguma yemaxŭ naxŭnŭēgu ga yema duŭxŭgŭ rū ínabaiŭ naegagu ga Cori ya Ngechuchu. 6 Rū yexguma Pauru rū yema yaxŭgŭxŭtŭgu naxŭmèxgu, rū nūxna nangu ga Tupanaãē i Ũñexŭ, rū to ga nagawachigŭ nidexagŭ, rū nūxŭ nixugŭe ga Tupanaārŭ ore. 7 Rū maneca 12 ga yatŭ nixŭgŭ ga yema duŭxŭgŭ. 8 Rū tomaèxpŭx

ga tauemacū yéma nayexma ga Pauru. Rū Yudíugūarū ngutaquēxepataūwa naxūñxū rū tama namuñācūma nūxū nixuuxū ga Tupanaārū ore. Rū nanangúexēē na ñuxācū āēxgacū na yīxū ya Tupana, rū nūxū nanangúchaūxēē na Ngechuchuaxū yaxōgūāxūcèx. ⁹ Natürü nayexma ga ñuxre ga duñxūgū ga tama nūxū cuēxgūchaūxū rū tama yaxōgūchaūxū. Rū nūmagū inanaxūgūe ga na yema muxūma ga duñxūgūpēxewa chixexū yaxugūexū nachigagu ga Cori ga Ngechuchu. Rū yemacèx nūxna nixūgachi ga Pauru, rū toxnamana nanagagū ga yema yaxōgūxū. Rū guxū ga ngunexūgu namañ nūxū nixuchiga ga ore nawa ga wūxi ga ngutaquēxepataū ga Tiranuārū ngúepataū ga naega. ¹⁰ Rū yemaācū nanaxū ga taxre ga taunecū, rū yemaācū guxūma ga Áchiacūāxgū ga Yudíugū rū Griégugū rū nūxū naxīnūē ga Cori ya Tupanaārū ore. ¹¹ Rū Tupana Pauruxū narūngūxēē ga na naxūāxū ga taxūgū ga mexūgū ga Tupanaārū poramañ naxūxū. ¹² Rū èjxrūxū ga norū dechugū ga Pauru rū naxchirugū rū duñxūgū rū yema idaaweexūxūtawa nanangegū. Rū yexguma yema idaaweexū nūxū ingōgūgūgu ga yema naxchiru rū ēxna dechu, rū naxcèx nitaanegū. Rū yema duñxūgū ga ngoxoāxgūxū rū ta naxcèx nitaanegū. ¹³ Natürü nayexma ga ñuxre ga Yudíugū ga ĩānegūwachigū ixīētanūxū rū ngoxogūarū woxūwa puracūexū. Rū nūxū naxūgū na Cori ya Ngechuchuégagu na ĩnawoxūāxū ga ngoxogū nawa ga yema duñxūgū ga ngoxoāxgūxū. Rū ñanagūrūgū: —Ngechuchu ya Pauru nūxū ixuchigacūégagu pexū tamu na ípechoxūxūcèx —ñanagūrūgū ga yema Yudíugū. ¹⁴ Rū yema 7 ga yema ūgūxū, rū wūxi ga Yudíugūarū paigūarū āēxgacū ga Echebagu āegaxū nanegū nixīgū. ¹⁵ Natürü wūxi ga ngunexūgu ga yexguma wūxi ga ngoxoxū ĩnatèxūchigūchaūgu, rū yema ngoxo nanangāxū, rū ñanagūrū: —Nūxū chacuèx ya Ngechuchu, rū nūxū chacuèx ya Pauru na texé yīxū. ¿Natürü i pema rū texégū pixīgū? —ñanagūrū. ¹⁶ Rū yexguma ga yema yatū ga ngoxoāxū rū yema duñxūgū ga ĩnatèxūchigūchaūxūna nayuxu, rū nūxū narūporamaē ga guxūma, rū ĩnanagāuūxūne. Rū yemaācū ngexchiruxūma rū napíexūma nibuxmū ga guma ĩwa. ¹⁷ Rū guxūma ga Yudíugū rū Griégugū ga Epéchiuwa yexmagūxū rū nūxū nacuáchiga ga yema. Rū poraācū namuñē ga guxūma. Rū yemaācū yexeraācū natachiga ga Cori ga Ngechuchu ga yéma. ¹⁸ Rū muxūma ga yema yaxōgūxū rū yéma ningugūetanū, rū guxū ga duñxūgūpēxewa nūxū nixugūechigū ga nūma rū ta na nayuūechiréxū, natürü tá nūxū na naxoexū ga yema. ¹⁹ Rū muxūma ga yema iyuūechiréxū, rū yéma nanana ga norū poperagū ga yuūpane ga nawa nangúexū, rū guxāpēxewa

ínanagu. Rū yexguma nangugūgūāgu ga natanū ga yema poperagū, rū maneca 50,000 tachinū ga dīēru ga tatanūxūwa nangu. ²⁰ Rū yemaācū ga Cori ya Tupanaārū ore, rū yexeraācū nixūchigū, rū yexeraācū duūxūgū nūxū nadau na űuxācū naporaxū ga yema ore. ²¹ Rū yemawena ga Pauru, rū nagu narūxīnū ga Machedóniāānewa rū Acayaanewaxíra na naxūxū, rū yéma űuxūchi Yerucharéūwa na naxūxū. Yerū yema űanagūrū: —Rū ngēma Yerucharéūwa tá chaxū, rū yixcama rū Dumawa rū tá ta chaxū —ñanagūrū. ²² Rū yemacèx nūgūpēxegu Machedóniāānewa nanamugū ga taxre ga norū ngūxēēruū ga Timutéu rū Eratu. Natūrū nūma ga Pauru rū űuxre ga ngunexū Áchiagu narūxāūx.

Nanuē ga duūxūgū ga Epéchiuwa

²³ Rū yexgumaācū rū Epéchiuwa rū nanaxixāchitanūāē ga duūxūgū, rū poraācū nanuē nachigagu ga Cori ya Tupanaārū ore. ²⁴ Rū yemaācū naxūpetū nagagu ga wūxi ga yatū ga dīērumūwa puracūxū ga Demétrigu āegaxū. Rū nūma rū ínanaxūxū ga norū tupana ga Atemíchaarū tupaucachicūnèxāgū ga dīērumūnaxcèx. Rū nayexma ga muxūma ga norū puracūtanūxū ga yemawa puracūexū. Rū guxūma poraācū meā nūxū naxātanū ga yema puracū. ²⁵ Rū nūma ga Demétriu rū nanangutaquēxexēē ga guxūma ga puracūtanūxū ga yemawa puracūexū, rū űanagūrū nūxū: —Pa Chomūcūgūx, meā nūxū pecuèxgū na űāā tórū dīērumūārū puracūga na ngīxū iyaxuxū i tórū dīēru. ²⁶ Rū marū nūxū pedaugū i ngēma Pauru rū nūxū pexīnūē na űuxācū yaxucūxēgūāxū i duūxūgū, rū űuxācū namaā nūxū yaxuxū na tama aixcūma tupanagū yīxū i ngēma tupanagū i yixema ixūgūxū. Rū ngēmaācū muxūma i duūxūgūxū nūxū narūxoexēē na tama tórū tupanagūaxū yaxōgūāxūcèx. Rū tama nūma Epéchiuwaxicatama ngēxū nawagū natūrū wixgūxūchi taèx guxū i Áchiaanewa ngēmaācū chixri nayaxucūxēgū i duūxūgū. ²⁷ Rū pema nūxū pecuèx rū tórū puracūcèx rū naxāūcūma i ngēma. Rū wūxi i chixexū ta nixī i naxcèx i tórū tupana i Atemíchaarū tupauca ya taxūne. Rū űuxma rū muxūma i duūxūgū rū ngīxū nangechaū i Atemícha i guxū i Áchiaanewa rū guxū i naānewa. Natūrū ngēma Pauruarū ucūxēgagu rū dūxwa taxuxūtáma ngīxū nangechaū i duūxūgū, rū ngēmaācū dūxwa inaārūxo tá ta i tórū puracū —ñanagūrū ga Demétriu. ²⁸ Rū yexguma yemaxū naxīnūēgu, rū poraācū nanuē, rū tagaācū űanagūrūgū: —¡Namaxū i Epéchiucūāxgūarū tupana i Atemícha! —ñanagūrūgū. ²⁹ Rū guxūma ga yema íānecūāxgū rū poraācū yexma ínatūēāē. Rū ínanayauxū ga Gayu rū Aritárcu ga Machedóniāānecūāxgū

ga Paurumücügü, rü guma ĩ ga ĩãneârü ngutaquëxepataüwa nanagauxütanü. ³⁰ Rü Pauru rü ta yexma naxücuchaü na yema duüxügümaã yadexaxücèx, natürü yema yaxögüxü nüxna nanachuxu ga yexma na naxücuxü. ³¹ Rü yema Áchiaaneârü ãëxgacügütanüwa rü nayexma ga ñuxre ga Paurumücügü ixīgüxü. Rü nümagü rü ta Pauruxütawa namugagü na tama yema ngutaquëxechicagu naxücuxücèx. ³² Rü yoxni ga duüxügü ga yema Ínangutaquëxegüxüwa, rü nümaxü rü wüxi ga oremaã aita naxüe, rü togü ga to ga oremaã aita naxüe. Yerü poraãcü nanaxixãchiãgü ga guxüma ga yema duüxügü ga yéma ngutaquëxegüxü. Rü muxüma rü tama nüxü nacuëxgü ga tacücèx na nangutaquëxegüxü. ³³ Natürü yéma nayexma ga wüxi ga Yudíu ga Areyáüdrugu äegaxü. Rü yema togü ga Yudíugü rü namaã nüxü nixu ga tacücèx na nangutaquëxexü. Rü duüxügüpëxewa nanamugü na yadexaxücèx rü naetüwa nachogüxücèx ga yema Yudíugü ga yéma yexmagüxü. Rü nüma ga Areyáüdrü rü naxunagümëxë na iyanachianegüxücèx ga duüxügü, na namaã yadexaxücèx. ³⁴ Natürü yexguma nüxü yacuëãchitanügu ga Aré rü Yudíu na yíixü, rü guxüma ga yema duüxügü rü wüxigu tagaãcü aita naxüe. Rü taxre ga ora ninge ga na tagaãcü ñagüxü: —¡Namaxü i Epéchiucüãxgüarü tupana i Atemíchal —ñagüxü. ³⁵ Rü düxwa yema ĩãneârü ãëxgacü nanachiãchixëë ga yema muxüma ga duüxügü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Epéchiucüãxgüx, guxüma i duüxügü nüxü nacuëx na Atemíchaarü tupauca ya taxüneârü dauruü na ixīgüxü. Rü guxüma nüxü nacuëx na núma tüxü nangëxmaxü i Atemíchachicünèxã i daxüwa rüngüxü. ³⁶ —Rü ñuxma na guxüma nüxü na cuáxü na aixcüma yíixü i ngëma, rü name nixí na pechiãchixü, rü taxuüma i chixexü pexüexü. ³⁷ —Erü ñaã yatügü i nuã pegagüxü, rü taxuüma i chixexü ngímaã naxügü i tórü tupana, rü tama chixexü nixugüë ngíchigagu. ³⁸ —Rü ngëxguma chi Demétrü rü ngëma namücügü i namaã napuracüexü rü nüxü nangëxmagu i tacü i tama norü me ixíxü, rü nangëxma i ngutaquëxechicagü i ngextá ãëxgacügü duüxügüxü íicagüxüwa. Rü name nixí na ngëma ãëxgacügüpëxewa namexëëãxü i tacü i tama norü me ixíxü. ³⁹ —Rü ngëxguma nangëxmagu i tacü i to i perü guxchaxügü, rü name nixí i ĩãneârü ãëxgacügüarü ngutaquëxewa penamexëë i ngëma. ⁴⁰ —Erü ñuxma rü taxãücümaxügugü rü ngürüãchi ãëxgacü ya tacü ya Dumawa ngëxmacü rü tüxna tá naxcèx naca i ngëma ñuxma ngupetüxü. Erü aixcüma taxumaãma tanangãxüëga i ãëxgacü, ega tüxna nacaxgu naxcèx i ñaã ngutaquëxe i nawa pexãügatanüxü —ñanagürü. ⁴¹ Rü yexguma marü yema ñaxguwena, rü Ínayamugü ga yema duüxügü.

20

Machedóniãñewa rü Griégugüchiũñewa naxũ ga Pauru

¹ Rŭ yexguma marũ nangupetũgu ga yema na íyacuxcuxũ ga duũxũgũ, rŭ Pauru naxcèx nangema ga yema yaxõgũxũ na yaxucuxègũãxücèx. Rŭ yexguma marũ namaã nüxũ nachaugu, rŭ nüxũ narũmoxẽ, rŭ inaxũãchi ga Machedóniãñewa na naxũxũ. ² Rŭ yexguma yema naãñewa yaxüpetũgu, rŭ taãèxũ ga oremaã nayaxucuxègũ ga yema yaxõgũxũ ga wüxichigũ ga ñãñewa yexmagũxũ. Rŭ yemaãcü Griégugüchiũñewa nangu. ³ Rŭ yéma nayexma ga tomaèxpũx ga tauemacũ. Rŭ yexguma marũ inaxũãchichaũgu ga Chíriaanewa na naxũxũ, rŭ tama wapurugu nixũ yerũ nüxũ nacuáchiga ga na ñuxre ga Yudiũgũ yamèxgũchaũxũ. Rŭ yemacèx nagu narũxĩnü ga dauxchitagu na nataeguxũ, rŭ wenaxãrũ Machedóniãñewa na naxũpetũxũ. ⁴ Rŭ ínayaxũmücũgũ ga Chópate ga Beréacũãx ga Píru nane, rŭ Aritárcu rŭ Segũdu ga Techarónicacũãxgũ, rŭ Gayu ga Derbecũãx, rŭ Timutéu, rŭ Tíquicu, rŭ Turuquínu ga Áchiaanecũãxgũ. ⁵ Rŭ yema yatũgũ rŭ nüxĩra topèxegu naxãgũ, rŭ Tróawa toxũ nayarũnguxèègũ. ⁶ Rŭ nawena ga yema Yudiũgũarũ peta ga üpetũchiga ga pãũ ga ngearũ puxèèruũãxũ nagu nangõxgũxũ, rŭ wapurugu Piripuwa itaxĩãchi. Rŭ wüximèèxpũx ga ngunexũ ngupetũgu, rŭ Tróagu nüxũ tayangaugũ ga yema topèxegu ãgũxũ. Rŭ yexma tarũcho ga 7 ga ngunexũ.

Tróagu nanaxũãne ga Pauru

⁷ Rŭ yema yũxãrũ ngunexũgu rŭ tangutaquèxegũ namaã ga yema yaxõgũxũ na tanangõxücèx ga pãũ ga bücuxũ yema Ngechuchu toxũ ngúexèèxũrũ. Rŭ yema yaxõgũxũmaã nidexa ga Pauru. Rŭ nanamèxèè ga norũ dexa ñuxmata ngãxücũwa nangu, yerũ moxũãcü inaxũãchichaũ. ⁸⁻⁹ Rŭ daxũwa ga guma Ípataarũ tomaèxpũxchiũwa yexmaxũ ga uca-puwa tangutaquèxegũ. Rŭ namu ga omũ ga yéma naĩgũxũ. Rŭ nayexma ga wüxi ga ngextũxücũ ga Eutícugu ãegacũ. Rŭ yéma wüxi ga yema ucaputapũxarũ ñãxwa narũto. Natürũ ga Pauruarũ dexa, rŭ poraãcü namèx. Rŭ yemacèx ga guma ngextũxücũ rŭ poraãcü nayaxta, rŭ düxwa nipeãchi rŭ yema ñãxwa narũngu, rŭ ñaxtũanegu nangu. Rŭ yéma yucũma nanayauxgũ. ¹⁰ Rŭ ínarũxĩ ga Pauru, rŭ nayanawũxũchi ga guma ngextũxücũ, rŭ duũxũgũxũ ñanagürũ: —Tãxũ í pebaixãchiexũ, erũ namaxũ nixĩ! —ñanagürũ. ¹¹ Rŭ yexguma wenaxãrũ daxũ naxĩ, rŭ inanabücu ga yema pãũ, rŭ nanangõx. Rŭ wenaxãrũ nidexa ñuxmata yangune, rŭ

yexguma inaxũãchi. ¹² Rũ guma ngextũxücũ rũ maxũcũ napatawa nanagagũ. Rũ yemacèx poraãcũ nataãëgũ ga guxũma ga nũmagũ.

Tróawa inaxũãchi ga Pauru rũ Miretuwa naxũ

¹³ Rũ yexguma ga Pauru rũ ñanagürũ: —Dauxchitagu tá chixũ ñũxmatáta ããne ya Achuwa changu na ngema pexũ chixüexüçèx —ñanagürũ. Rũ yemacèx ga toma rũ wapurugu tichoũ rũ yoxni napèxegu taxĩ ñũxmata Achuwa tangugũ. ¹⁴ Rũ yexguma Achugu Paurumaã togũ tayangauxgu, rũ yéma toxũ nixüe. Rũ tachopetũ ga yéma ñũxmata Miterénewa tangugũ. ¹⁵ Rũ yéma itaxĩãchi rũ moxũãcũ Quíuarũ toxmèxtawa tachopetũ. Rũ yemaãrũ moxũãcũ Chamowa tangugũ. Rũ yemaãrũ moxũãcũama Miretuwa tangugũ. ¹⁶ Rũ yemaãcũ ítxĩ yerũ ga Pauru rũ tama Áchiaanegu nanuxcũchaũ. Yerũ nanaxwèxe ga paxa Yerucharéũwa na nanguxũ naxcèx ga Pètecóstarũ ngunexũ. Rũ yemacèx nagu narũxĩnũ na tama Epéchiugu íyadauxũ.

Yaxögüxũãrũ ãëxgacügũ ga Epéchiucũãxmaã nidexa ga Pauru

¹⁷ Natürũ yexguma Miretuwa tangugũgu rũ Epéchiuwa naxcèx namuga ga Pauru na naxũtawa naxĩxüçèx ga yema yaxögüxũãrũ ãëxgacügũ ga Epéchiucũãx. ¹⁸ Rũ yexguma Pauruxũtawa nangugũgu, rũ ñanagürũ nüxũ: —Pema meã nüxũ pecuèxgũ ga ñuxãcũ pepèxewa na chamaxũxũ ga guxũgu ga yexguma noxritama nuã Áchiaanewa chaxũxgu. ¹⁹ Rũ guxũguma ga yexguma petanũwa chayexmagu, rũ meãma chanaxũ ga Cori ya Tupanaãrũ puracũ, taguma chaugũ chicuèxũãcũma. Rũ woo muèxpüxcũna poraãcũ changechaũgu, nagagu ga yema chixexũ ga chomaã naxũgũchaũxũ ga Yudíugũ, natürũ naetũwa chanaxũama ga yema puracũ. ²⁰ Rũ taguma íchayachaxãchi ga pemaã nüxũ na chixuxũ ga guxũma ga yema ore ga perũ mexüçèx ixĩxũ. Rũ guxũ ga duũxũgüpèxewa, rũ pepatagũwa rũ ta pexũ changüexëë ga yema ore. ²¹ Rũ Yudíugũmaã rũ yema tama Yudíugũ ixĩgũxũmaã nüxũ chixu na namexũ ga na nüxũ naxoexüçèx ga norũ chixexũgũ rũ Tupanaga naxĩnũëxüçèx, rũ nüxũ na yaxögũãxüçèx ga tórũ Cori ya Ngechuchu. ²² Rũ ñũxma rũ Yerucharéũwa chaxũ erũ Tupanaãë i Üünexũ rũ ngema choxũ namu. Natürũ tama nüxũ chacuèx na tacũ tá choxũ üpetũxũ i ngema. ²³ Rũ ngẽma nüxũ chacuáxũ nixĩ i duũxũgũ tá choxũ napoxcu rũ guxchaxũgũ tá choxũ naxüpetũ i Yerucharéũwa. Rũ ngẽxĩcatama nixĩ i chomaã nüxũ yaxuxũ i Tupanaãë i Üünexũ i guxũne ya ããne i ngextá íchixũgũxũwa. ²⁴ Natürũ tama ngẽma ãücũmaxũgu

charüxĩnũ erũ nüetama nixĩ ega woo chayuxgu. Natürũ ngẽma chanaxwèxexũ nixĩ na taãẽãcũma chapuracũamaxũ na meã chayanguxẽẽxũcèx i ngẽma puracũ ga tórũ Cori ya Ngechuchu choxna ãxũ rũ nüxũ chixuxũcèx i norũ ore i mexũ na ñuxãcũ Tupana tüxũ ngechaũxũ. ²⁵ Rũ ñuxma rũ marũ nüxũ chacuèx rũ tagutáma wena choxũ pedaugũ i pema ga marũ pemaã nüxũ chixuxe na ñuxãcũ ãẽxgacũ na yĩxũ ya Tupana. ²⁶ Rũ ngẽmacèx i ñoma i ngunexũgu rũ pemaã nüxũ chixu rũ marũ tama chaugagu nixĩ ega texé petanũwa iyarũtauxgu. ²⁷ Erũ marũ meãma pemaã nüxũ chixu i guxũma i ngẽma Tupana pexũ naxwèxexũ, rũ taxuũma ichicux. ²⁸ Rũ ngẽmacèx i ñuxma rũ penaxwèxe na pexuãẽgũxũ rũ meã nüxna pedaugũxũ i guxũma i yaxõgũxũ i petanũwa ngẽxmagũxũ. Erũ ngẽma nixĩ i Tupanaãxẽ i Üünexũ nagu pexũ mugũxũ na nüxna pedaugũxũcèx i ngẽma Tupanaãrũ duũxũgũ i yaxõgũxũ i Ngechuchu nagũmaãtama naxcèx taxexũ. ²⁹ Choma nüxũ chacuèx rũ ngẽxguma íchixũxgu, rũ chowena tá pexcèx nuã naxĩ i togũ i duũxũgũ. Rũ tá nanachixexẽẽchaũ i ngẽma yaxõgũxũ ñoma airugũ i idüraexũ i carnerugũxũ ngĩãchixẽẽxũrũ. ³⁰ Rũ woo petanũwatátama nangẽxmagũ i nümaxũ i tá doramaremaã nangúexẽẽxũ i ngẽma yaxõgũxũ na nügũwe naxĩxẽẽãxũcèx. ³¹ ¡Pegũna pedaugũ, rũ nüxna pecuèxãchie na ñuxãcũ tomaẽxpũx ga taunecũgu rũ ngunecũ rũ chũtacũ rũ taguma íchayachaxãchixũ ga pexcèx chaxauxãcũma na pexũ chixucuxẽgũxũ ga wũxichigũ! ³² Rũ ñuxmax, Pa Chaueneẽgũx, rũ Tupanana pexũ chamugũ. Rũ chanaxwèxe i naga pexĩnũẽ i norũ ore i tüxũ nüxũ cuèxẽẽxũ na ñuxãcũ poraãcũ tüxũ nangechaũxũ. Erũ ngẽma norũ ore tá pexũ naporaexẽẽ na tórũ Coricèx pemaxẽxũcèx rũ pexũ nangẽxmaxũcèx i pechica namaã i guxũma i duũxũgũ i Tupana dexũ. ³³ Choma rũ taxuguma chaugũcèx chanaxwèxe ga texéarũ dĩeru rũ texéchiru. ³⁴ Rũ pematama rũ meã nüxũ pecuèx ga ñuxãcũ daa choxmẽxmaã na chapuracũxũ naxcèx ga yema choxũ rũ chomücũgũaxũ taxuxũ. ³⁵ Rũ guxũguma meã pexũ changúexẽẽ na ngẽmaãcũ pepuracũexũ na nüxũ perüngũxẽẽxũcèx i ngẽma duũxũgũ i nüxũ nataxuxũ. Rũ name nixĩ na nüxna pecuèxãchiexũ i Cori ya Ngechuchuarũ ore ga nümatama ñaxũ:

“Rũ narũmemaẽ nixĩ i pema na toguena penaxãxũ rũ tama i tũma pexna tanaxãxũ”, ñaxũ. ³⁶ Rũ yexguma yema ñaxguwena ga Pauru, rũ inacaxãpũxũ namaã ga guxũma, rũ nayumũxẽ. ³⁷ Rũ guxũma poraãcũ naxauxe, rũ Pauruna nanẽixãchigũ, rũ nüxũ nachúxgũ. ³⁸ Yerũ poraãcũ nangechaũẽ naxcèx ga yema ore ga namaã nüxũ yaxuxũ ga:

“Marũ tagutáma wena choxũ pedaugũ” ñaxũ. Rũ nümagũ

ínayaxümücügü ñuxmata wapuruwa nangu.

21

Yerucharéüwa naxü ga Pauru

¹ Rū yexguma nūxna itaxīāchi ga yema yaxōgūxū, rū wapurugu tichoū. Rū capaxū ga Coscèx noxtacūma tixaū. Rū moxūācū rū Rodawa taxī. Rū yéma itaxīāchi, rū Pátarawa tangugū. ² Rū yexma nūxū tayangau ga wūxi ga wapuru ga Peníchiawa ūxūne. Rū nagu tichoū, rū itaxīāchi. ³ Rū yixcamaxūra nūxū tadaugū ga Chipre. Rū torū toxwecūwawaama naxū, rū nūxū tachopetū. Rū itañaxwetaxū ñuxmata Chíríaanewa tangugū. Rū Tiruwa ítachoū, yerū yéma nixī ga ínanuūācuxū ga guma wapuru. ⁴ Rū yexma nūxū tayangau ga yémacuūāx ga yaxōgūxū, rū 7 ga ngunexū yéma natanūwa tayexmagū. Rū Tupanaāē i Ūñexū nayadexagūxēē ga yema yaxōgūxū, rū Pauruxū ñanagürügū: —Tāxū i Yerucharéüwa cuxūxū! —ñanagürügū. ⁵ Natürū yexguma nangupetūgu ga yema 7 ga ngunexūgū, rū itaxīāchi. Rū yema yaxōgūxū rū towe narūxī. Rū naxmèxmaāchigū rū naxācūgūmaāchigū toxū ínixümücügū ga guxūma ñuxmata guma íānechipenūwa tangugū. Rū yexma naxnūcūgu tacaxgūāpūxū, rū tayumūxēgū. ⁶ Rū yexguma ga toma rū nūxū tarūmoxēgū, rū tichoū ga wapuruwa. Rū nūmagū rū napatacèx nawoegu. ⁷ Rū toma rū Tiruwa itaxīāchi rū Turemáídawa tangugū. Rū yéma ítachoū, yerū yexma nayacuèx ga wapurugu na taxīxū. Rū nūxū tarūmoxēgū ga yema yaxōgūxū ga yéma yexmagūxū, rū wūxi ga ngunexū natanūgu tarūcho. ⁸ Rū moxūācū itaxīāchi ga yéma, rū Checharéawa tangugū. Rū Piripi ga Tupanaārū orearū uruūpatawa taxī. Rū nūma rū yema 7 ga ngūxēēruūgū ga tupaucana daugūxūtanūxū nixī. Rū yexma naxūtagu tapegū. ⁹ Rū nūma nūxū iyexma ga āgūmücū ga naxācūgū ga taguma ixātecū ga Tupanaārū orexū ixugüecū. ¹⁰ Rū yexguma marū ñuxre ga ngunexū yéma tayexmagūgu, rū Yudéaanewa ne naxū ga wūxi ga Tupanaārū orearū uruū ga Agabugu āegaxū. ¹¹ Rū yexguma toxūtawa nanguxgu ga Agabu, rū nanayaxu ga Pauruarū goyexū. Rū namaā nūgū ninēixgūcutū, rū nūgū nináimēx, rū ñanagürū: —Tupanaāē i Ūñexū marū chomaā nidexa rū ñanagürū:

“Rū ñāācū tá nayanēixgū i Yudíugū i Yerucharéüwa i ñāā goyexūārū yora. Rū ngēma duūxūgū i tama Yudíugū ixīgūxūna tá nanamugū”, ñanagürū. ¹² Rū yexguma yema orexū taxīnūēgu, rū toma rū yema Checharéacuūāxgūmaā Pauruxū tacèexūgū ga tama Yerucharéüwa na naxūxūcèx. ¹³ Natürū nūma ga Pauru rū toxū nangāxū rū ñanagürū:

—¿Tüxcüü pexauxe rü choxü pengechaüxêê? Choma rü íchamemare na chináixü. Rü ngëxgumarüü ta rü marü íchame na Yerucharéügu chayuxü naxcèx ya Cori ya Ngechuchu — ñanagürü. ¹⁴ Rü yexguma marü taxuacüma tanachuxugu, rü tachianemare, rü ñatarügü: —¡Ëcü yangu i Cori ya Tupanaârü ngüchaü! —ñatarügügü. ¹⁵ Rü yemawena rü togü tamexëëgü, rü Yerucharéüwa taxí. ¹⁶ Rü towe narüxí ga ñuxre ga yaxögüxü ga Checharéacüãxgü, rü Machöüpatawa toxü nagagü. Rü nüma nixí ga wüxi ga Chíperecüãx ga üpamama woetama yaxöxü. Rü naxütagu tapegüxü.

Chaütiáguxütagu nanaxüãne ga Pauru

¹⁷ Rü yexguma Yerucharéüwa tangugügu, rü yema yaxögüxü rü taãëãcüma toxü nayauxgü. ¹⁸ Rü moxüãcü ga Pauru rü tomaã Chaütiáguxütagu nanaxüãne. Rü yéma nangutaquëxegü ga guxüma ga yaxögüxüârü äëxgacügü. ¹⁹ Rü nüxü narümoxë ga Pauru, rü ñuxüchi meãma namaã nüxü nixu ga guxüma ga yema Tupana üxü ga yexguma yema tama Yudíugü ixígüxümaã nüxü yaxuxgu ga Tupanaârü ore. ²⁰ Rü yexguma Pauruarü orexü naxínüëgu ga nümagü, rü Tupanaxü nicuëxüügü. Rü ñanagürügü Pauruxü: — Dücèx, Pa Toeneëx, cuma nüxü cucuëx rü nangëxma i muxüchixü i Yudíugü i yaxögüxü. Rü guxüma i nümagü rü nanaxwëxegü na nagu naxíxü i ngëma mugü ga Moíché ümatüxü. ²¹ Natürü ga togü ga tama yaxögüxü rü marü namaã nüxü nixugügü na cuma rü cunangüexëëxü i guxüma i Yudíugü i togü i nachiüãnewa ngëxmagüxü, na tama naga naxínüëxüçèx i ngëma mugü ga Moíché ümatüxü. Rü marü namaã nüxü nixugügü na cunangüexëëxü na tama tüxü ínawiüchëxmüpëxechiraüxüçèx ya nanegü, rü na tama naga naxínüëxüçèx i tacümagü ga Moíché tüxü muxü. ²² ¿Tacü tá ixüexü i ñuxmax? Erü ngëma Yudíugü i yaxögüxü rü aixcüma tá nüxü nacuëxgü na marü nuã cunguxü. ²³ ¡Rü ngëmacèx name nixí na cunaxüxü i ngëma tá cumaã nüxü tixuxü! Nuã totanüwa nangëxma i ägümücü i yatügü i yanguxëëchaüxü i wüxi i uneta i Tupanamaã nüxü yaxuxü. ²⁴ ¡Ngëma tupauca ya taxünewa nagagü, rü wüxigu namaã yanguxëë i ngëma tacüma ga Moíché tüxna äxü, rü Tupanapëxewa pegü peyamexëëgü! ¡Rü nüxü naxütanü i ñuxregu nüxü naxätanü na yadüpüxüerugüxüçèx i ngëma yatügü na ngëmaãcü yanguxëëgüãxüçèx i norü unetagü! Rü ngëmawa rü guxüma i ngëma Yudíugü rü tá nüxü nacuëxgü na aixcüma cuma rü ta naga cuxínüxüxü i ngëma mugü ga Moíché ümatüxü rü tama aixcüma na yíixü ga yema ore ga cuchiga ga nüxü yaxugüexü. ²⁵ Rü ñuxüchi ngëma yaxögüxü i tama Yudíugü ixígüxü, rü marü naxcèx tanaxümatü ga

torū ore na tama nangōxgūāxūcèx i tacū i namachi i marū togū norū tupananetachicūnèxāgūxū namaā icuèxūūgūxū, rū tama na nangōxgūāxūcèx ya nagū, rū tama nangōxgūāxūcèx i naèxūgū rū ēxna naxūnagū i wēxnaāxū, rū tama naī i ngemaā rū ēxna naī ya yatūmaā inapexūcèx —ñanagürügü.

Tupaucā ga taxūnegu Pauruxū niyauxgū

²⁶ Rū yexguma ga Pauru rū yéma tupaucā ga taxūnēwa nanagagū ga yema āgūmūcū ga yatūgū. Rū moxūācū rū Tupanapēxewa nūgū namexēē ga Pauru wūxigu namaā ga yema yatūgū. Rū ñuxūchi guma tupaucā ga taxūnegu namaā naxūcu na paimaā nūxū yaxuxūcèx na 7 ga ngunexūgu tá yīxū na yanguxēēgūāxū ga yema norū uneta ga Tupanamaā nūxū yaxugūxū, rū yemawena rū tá na inaxāmaregūāxū ga norū āmaregū ga Tupanaxū namaā yacuèxūūgūxū ga wūxichigū. ²⁷ Rū yexguma marū nagūxchaūgu ga yema 7 ga ngunexū, rū ñuxre ga Yudīugū ga Áchiaanecūāxgū rū Pauruxū nadaugū ga tupaucā ga taxūnēwa. Rū yema Yudīugū rū duūxūgūxū nanuēxēē na Pauruxū yayauxgūxūcèx. Rū yemacèx Pauruna nayuxgū. ²⁸ Rū tagaācū aita naxūe ñaxūmaā: —Pa Tomūcūgū Pa Yudīugūx, ¡Paxa toxū perūngūxēēx! Ñāñ nixī i ngēma yatū i guxūwama yangūexēēchigūxū i duūxūgū na taxchi naxaīexūcèx i yixema i Yudīugū, rū naxchi na naxaīexūcèx i ngēma mugū ga Moiché ūmatūxū rū daa tupaucā ya taxūne. Rū naetūwa i ñuxmax rū nuxa daa tupaucā ya taxūnegu nanamucu i ñuxre i duūxūgū i tama tacūmagu īxū, rū ngēmaācū nanaxūxaxēē i ñāñ nachica i ūūnēxū —ñanagürügü. ²⁹ Rū yema ñanagürügū yerū ūpaacū Yerucharēūwa Paurumaā nūxū nadaugū ga Turuquīnu ga wūxi ga Epēchiucūāx ga tama Yudīu ixīxū. Rū nūxū nacūexgūgu rū Pauru marū yexma nanaxūcuxēē ga tupaucā ga taxūnegu. ³⁰ Rū guxūma ga yema īānecūāxgū rū poraācū nanuē. Rū tupaucā ga taxūnecèx nibuxmū, rū Pauruxū niyauxgū, rū tupaucarū īāxtūwa nanatūchigūgū. Rū yexguma paxa nanawāxtagū ga guma tupaucā ga taxūnēārū īāxgū. ³¹ Rū yexguma Pauruxū yamēxgūchaūgu ga duūxūgū, rū Dumacūāx ga churaragūārū āēxgacūxūtawa nanguchiga ga ore na guxūwama ga Yerucharēūwa rū na nanuēxū ga duūxūgū. ³² Rū yexgumatama ga guma churaragūārū āēxgacū rū nanangutaquēxexēē ga yema norū capitāūgū namaā ga norū churaragū, rū paxa yema duūxūgū íyexmagūxūwa naxī. Rū yexguma guma āēxgacūxū rū yema churaragūxū nadaugūgu ga duūxūgū, rū inayachaxāchigū ga na Pauruxū yamēxgūxū. ³³ Rū yexguma ga guma āēxgacū rū Paurucèx nixū rū nayayaxu. Rū nanamu na taxre ga

cadena maã na yanëixgüãxücèx. Rû nûxna naca na texé yîixû, rû ñacü naxûxû. ³⁴ Natürü yema muxûma ga duïxügü rû toxica ga oremaã aita naxüe ga wüxichigü. Rû yexguma taxuacüma meã nûxû nacuèxgu ga ñacücèx na nanuëxû, rû guma ãëxgacü rû nanamu na churaragüpatawa Pauruxû nagagûxû. ³⁵⁻³⁶ Rû yexguma churaragüpataarü toxõnewa nanguxgu ga Pauru, rû churaragü nayangetaügü naxchaxwa ga yema muxûma ga duïxügü, yerü nanuëxûchi rû nawe nicaetanü rû ñanagürügü: —¡Yamëxûchi! —ñanagürügü.

Pauru rû duïxügüpëxewa nügüétüwa nidexa

³⁷ Rû yexguma marü churaragüpatagu yamucuchigüchañägu rû Pauru rû Griégugawa guma ãëxgacüna naca rû ñanagürü: —¿Cuxû namexû na cumaã nûxû chixuxû i wüxi i ore? —ñanagürü. Rû nüma ga ãëxgacü nanangãxû rû ñanagürü: —Ëxna nûxû cucuèx na Griégugawa quidexaxû. ³⁸ ¿Tama ëxna cuma yîixû i Equitucûãx ga üpaxüra rû duïxügüxû cunuëxëexû na ãëxgacümaã nügü nadëixücèx rû dauxchitawa ga taxüema íxãpataxüwa cunagagûxû ga 4000 ga yatügü ga máëtaxügü? —ñanagürü. ³⁹ Rû yexguma ga Pauru rû nanangãxû, rû ñanagürü: —Choma rû Yudíu chixí, rû Tarsucûãx chixí. Rû Chiríchiaanewa rû yima nixí ya wüxi ya ñãne ya taxüchine. Rû ngëxguma curü me yixígu, rû cuxna chaca na duïxügümaã chidexaxücèx —ñanagürü. ⁴⁰ Rû yexguma ga guma ãëxgacü rû: —Ngü —ñanagürü. Rû nüma ga Pauru, rû churaragüpataarü toxõnegu nachinagü, rû naxunagümëxë na nachiãchixücèx ga duïxügü. Rû yexguma nachiãchiegu, rû Yudíugawa nidexa, rû ñanagürü nûxû:

22

¹—Pa Chautanüxügüx, ¡rû choxû iperüxñüë i ngëma ñüxma tá pemaã nûxû chixuxû na chaugüétüwa chidexaxücèx! —ñanagürü. ² Rû yexguma nûxû naxñüëgu ga na Yudíugawa namaã yadexaxû, rû yexeraãcü inayarüchianegü. Rû yexguma namaã yadexagu ga Pauru, rû ñanagürü: ³—Choma rû Yudíu chixí, rû Chiríchiaaneärü ñãne ga Tarsugu chabu. Natürü doma ñãne ya Yerucharéüwa chaya, rû Gamaniéu nixí ga chorü ngüxëëruü. Rû meãma nawa changux ga guxûma ga mugü ga nuxcümaügüxû ga tórü oxigü nagu íxû. Rû guxügüma naxcèx chadau na guxûma i chorü ngüchañümaã Tupanaãxû chapuracüxû, ngëxgumarüü i guxãma i pema i ñüxmax. ⁴—Rû choma ga üpa rû poraãcü nawe chingëchigü ga yema Ngechuchuaxû yaxõgüxû na chanadëixücèx. Rû íchanayauxû, rû chanapoxcue ga muxûma ga yema yaxõgüxû ga yatüxügü rû ngëxügü. ⁵—Rû nüma ya paigüeru rû guxûma i tupauca ya taxüneärü ãëxgacügüerugü rû nûxû nacuèxgü na aixcüma

yïxü i ñã chorü ore. Yerü nümagü rü choxna nanaxãgü ga popera na choxü nangüxëëgüxücèx ga tatanüxügü ga Yudüügü ga Damacuwa yexmagüxü. Rü yéma Damacuwa chaxü na naxcèx chayadauxü-cèx ga yema Ngechuchuaxü yaxögüxü, rü nuã Yerucharéüwa na chanagagüxücèx rü nuxã chayapox-cuexücèx.

Pauru nüxü nixu na ñuxãcü Ngechuchuaxü yaxõõxü

6 –Natürü yexguma namagu chixüyane rü marü chingaicaxgu ga Damacuwa na changuxü, rü meãma tocuchigu nixi ga yexguma. Rü ngürüãchi wüxi ga omü ga poraxü ga daxüwa ne baxixü rü choxü nabaxi. ⁷ –Rü ñaxtüanegu chayangu, rü nüxü chaxnü ga wüxi ga naga ga ñaxü choxü:

“Pa Chaurux, çtüxcüü i chowe quingëchigüxü?” ñaxü. ⁸ –Rü yexguma ga choma rü chanangãxü, rü ñacharügü:

“¿Rü texé quixi Pa Corix?” ñacharügü. Rü nüma ga yema naga rü choxü nangãxü, rü ñanagürü:

“Choma nixi i Ngechuchu ya Nacharétucüãx, rü chorü duüxügü nixi i ngéma nawe quingëchigüxü”, ñanagürü choxü.

⁹ –Rü yema chomücügü rü nüxü nadaugü ga yema omü, rü nabaixãchiãëgü, natürü tama nüxü naxinüë ga yema naga ga chomaã idexaxü. ¹⁰ –Rü nüxna chaca, rü ñacharügü ga chomax:

“¿Rü tacü tá chaxüxü, Pa Corix?” ñacharügü. Rü yexguma ñanagürü choxü ga Cori:

“¡Írüda, rü inachi, rü Damacuwa naxü, rü ngema tá cumaã nüxü nixu ya wüxi ya yatü na tacü tá cuxüxü!” ñanagürü ga nüma ga Cori. ¹¹ –Rü yexguma ga choma rü chixoxetü yema omüëmamaã, rü yemacèx ga yema chomücügü rü choxmëxgu yangïgüãcüma choxü nigagü, rü yemaãcü Damacuwa changu.

¹² –Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga Ananiãgu ägegacü. Rü nüma nixi ga wüxi ga yatü ga aixcüma Tupanaga ñnücü, rü nüma rü meãma nayanguxëë ga yema mugü ga Moiché ümatüxü. Rü guxüma ga Yudüügü ga Damacuwa yexmagüxü, rü meã nachiga nidexagü. ¹³ –Rü nüma ga Ananiã rü choxü ñnayadau. Rü yexguma chauxütawa nanguxgu rü ñanagürü choxü:

“Pa Chaueneë Pa Chaurux, ¡wenaxãrü ingoxnaxëtü!” ñanagürü. Rü yexgumatama wenaxãrü chingoxnaxëtü rü meãma nüxü chadau. ¹⁴ –Rü yexguma ñanagürü ta:

“Yima Tupana ya nuxcümaügüxü ga tórü oxigüarü Tupana cuxü naxuneta na nüxü cucuãxücèx i norü ngüchaü, rü na nüxü cudadüxücèx ya yima Cristu ya mecü, rü naãxwatama nüxü cuxinüxücèx i naga. ¹⁵ –Erü cuma tá nixi i guxü i duüxügümaã nüxü quixuchigaxü ga ñuxãcü na Tupanaxü cudadüxü rü cumaã yadexaxü. ¹⁶ –¡Rü ñuxma rü marü

taxuüma ícunanguxêê! ¡Rü írüda rü ínabaie! ¡Rü Cori ya Ngechuchuégagu naxcèx ínaca na cuxü nüxü nangechaüxücèx i curü pecadugü!" ñanagürü choxü.

Pauru nüxü nixu na ñuxãcü Tupana namuxü na yema tama Yudíugü ixíqixütanüwa naxüxücèx

17-18 —Rü yexguma Yerucharéücèx chataeguxgu, rü tupauca ga taxünewa chaxü na yéma chayumüxêxücèx. Rü changoxetü, rü nüxü chadau ga Cori ya Tupana. Rü ñanagürü choxü:

"¡Napaxaãê, rü inaxüãchi i nuã Yerucharéüwa, erü duüxügü rü tãütama naga naxĩnüê i ngêma ore i chauchiga nüxü quixuxü!" ñanagürü. ¹⁹—Rü choma chanangãxü, rü ñacharügü:

"Pa Corix, nüma i duüxügü rü nüxü nacuèxgü ga choma na yĩxü ga guxüne ga ngutaquèxepataügüwa chaxüxü rü íchanayauxüxü rü chanapoxcuexü rü chayaçuaixgüxü ga yema cuxü yaxõgüxü. ²⁰—Rü yexguma yamèxgüãgu ga guma curü duücü ga Etébaü ga curü orearü uruü, rü chomatama yéma chayexma, rü chorü me nixĩ ga na yamèxgüãxü. Rü choma nixĩ ga nüxna chadauxü ga naxchiru ga yema yamèxgüxü", ñacharügü nüxü. ²¹—Natürü nüma ga Cori rü ñanagürü choxü:

"¡Rü paxa cugü namexêê rü inaxüãchi! Erü yaxüguxü i nachiüãnegüwa i ngêma duüxügü i tama Yudíugü ixíqixütanüwa tá cuxü chamu" —ñanagürü.

Churaragüarü ãêxgacümèxêwa nayexma ga Pauru

²² Rü yexguma Pauru yema ñaxgu rü yexma nayacuèxêêgü ga na meã nüxü inaxĩnüêxü ga yema duüxügü. Rü yexguma aita naxüèãcüma ñanagürügü: —¡Noxtacüma peyamá! Rü name nixĩ i na nayuxü rü ngêxma na yanaxoxü —ñanagürügü. ²³ Rü yexguma aita naxüegu, rü norü gáuxüchirumaã nibuatanücüü, rü átêxeanexü daxü niwogütanücüü. ²⁴ Rü yexguma yemaxü nadèuxgu ga churaragüarü ãêxgacü, rü nanamu ga churaragüpatagu na yamucuchigüãxücèx ga Pauru. Rü nanamu na poraãcü naçuaixgüãxücèx na yadexaxücèx na nüxü nacuáxücèx ga tüxcüü yĩxü na yemaãcü nachigamaã aita naxüexü ga duüxügü. ²⁵ Rü yexguma marü yanèixgüãgu na naçuaixgüãxücèx, rü Pauru nüxna naca ga yema capitáü ga yéma yexmaxü, rü ñanagürü: —¡Éxna pexmèxwa nangêxma na penaçuaixixü i wüxi i Dumacüãx ega tama nüxna pecaxiragu? —ñanagürü. ²⁶ Rü yexguma yemaxü naxĩnügu ga capitáü, rü guma churaragüarü ãêxgacüxütawa naxü, rü namaã nüxü nixu, rü ñanagürü: —¡Tãcü tá cuxü? Erü ñaã yatü rü Dumacüãx nixĩ —ñanagürü. ²⁷ Rü yexguma ga guma churaragüarü ãêxgacü, rü

Paurucèx nixũ, rü nüxna naca rü ñanagürü nüxũ: —¿Aixcũma yĩxũ na Dumacũãx quiixũ i cumax? —ñanagürü. Rü nüma ga Pauru nanangãxũ, rü: —Ngũ —ñanagürü. ²⁸ Rü yexguma ga guma churaragüarü ãëxgacü rü nanangãxũ, rü ñanagürü: —Choma rü poraãcü choxũ naxãtanü na Dumacũãx chaugü chixĩxëëxũ —ñanagürü. Rü yexguma nachonagü ga Pauru, rü ñanagürü: —Natürü i choma rü woetama chorü bucũma Dumacũãx chixĩ —ñanagürü. ²⁹ Rü yexgumatama nüxna nixĩgachi ga yema Pauruxũ çuaixgüchaũxũ. Rü nümatama ga yema churaragüarü ãëxgacü rü ta namuũ ga yexguma nüxũ nacuèxgu ga Dumacũãx na yĩxũ ga Pauru, yerü marü cadenamaã nayanèixchirëx.

Yudíugüarü ãëxgacügütücumüpëxewa nayexma ga Pauru

³⁰ Rü yema churaragüarü ãëxgacü meãma nüxũ nacuáxchaũ ga tüxcüũ na ínaxuaxüügüãxũ ga yema Yudíugü. Rü yemacèx ga moxüãcü rü nanamu na nangutaquëxegüxüçèx ga paigüarü ãëxgacügü rü guxũma ga yema ãëxgacügütücumü ga Yudíugüarü. Rü nayawëgü ga Pauruarü cadena rü yéma ãëxgacügüpëxewa nanagagü.

23

¹ Rü Pauru meãma nüxũ nadawenü ga yema ãëxgacügü, rü ñanagürü nüxũ: —Pa Chautanüxügüx, chomatama nüxũ chacuèx rü guxüguma meã chamaxũ ga Tupanapëxewa ñuxmata ñoma i ngunexüwa nangu —ñanagürü. ² Rü yexguma ga yema paigüeru ga Ananiã rü nanamu ga yema Pauruarü ngaicamana yexmagüxũ na naãxwa tayamëxgüxüçèx. ³ Rü yexguma ga Pauru rü ñanagürü nüxũ: —Tupana tá cuxũ napéax, Pa ãëxgacüx. Cuma rü düxétüwaxica cume natürü aixepena rü nachixe i curü maxũ. Rü ñuxma rü ngëma curüto na Moiché ümatüxũ i mugü nüxũ ixuxũãcũma choxna cuçaxüçèx. Natürü wüxi i chixexũ cuxü erü cumatama rü tama naga cuxĩnü i ngëma Tupana tüxũ muxũ erü cunamu na choxũ napéaxüçèx —ñanagürü ga Pauru. ⁴ Rü yexguma ga yema yexmagüxũ rü ñanagürügü: —¿Tüxcüũ i ngëmaãcü tacü namaã quixugüxũ i paigüeru ya Tupana nüxũ unetacü? —ñanagürügü. ⁵ Rü Pauru nanangãxũ, rü ñanagürü: —Tama nüxũ chacuèx, Pa Chautanüxügüx, na paigüeru yĩxũ. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa nüxũ tadau rü ñanagürü:

“¡Tama curü ãëxgacümaã chixexũ quixugü!”

ñanagürü. ⁶ Rü yexguma nüxũ nacuèxgu ga Pauru ga na Chaduchéugü yĩxũ ga togü, rü na Parichéugü yĩxũ ga togü, rü yema ãëxgacügüpëxewa tagaãcũma ñanagürü: —Pa Chautanüxügüx, choma rü Parichéu chixĩ, rü Parichéu nane chixĩ. Rü ngëmacèx choxna pecagü i ñuxmax, erü chayaxõ i wena

tá na namaxëxü i yuexü —ñanagürü. ⁷ Rü yexguma yema ñaxgu ga Pauru, rü yema Parichéugü rü Chaduchéugü rü inanaxügüe ga nügümaã na iyaporagaexü, rü yexma nügü nitoye ga yema ngutaquëxewa. ⁸ Erü ngëma Chaduchéugü nagu rüxñnüëgu rü tama wena namaxë i ngëma yuexü, rü nataxuma i orearü ngeruügü i daxüçüãx, rü nataxuma i naãëgü —ñanagürügü. Natürü ngëma Parichéugü rü nayaxögü na nangëxmaxü i guxüma i ngëma. ⁹ Rü yemacëx guxüma aita naxüe. Rü ñuxüchi ñuxre ga ngüxëëruügü ga Moïchëarü mugüwa nguxëëtaegüxü ga Parichéugütücumüwa ügüxü rü inachigü, rü ñanagürügü: —Toxcëx rü taxuüma i chixexü naxü i ñaã yatü. Bexmana wüxi i tacü rü naãë namaã nidexa rü ëxna wüxi i orearü ngeruü i daxüçüãx —ñanagürügü. ¹⁰ Rü yexeraãcü norü numaã nanaxixãchiãëgü ga yema duüxügü. Rü yemacëx naxoegaãë ga guma churaragüarü ãëxgacü ga na Paurugu nagaugügüchaüxü. Rü norü churaragüxü namu na yéma duüxügütanüwa Pauruxü napugüxüçëx rü wena churaragüpatawa na nagagüãxüçëx. ¹¹ Rü moxüãcüarü chütaxügu Paurucëx nangox ga Cori ga Tupana, rü ñanagürü nüxü: —¡Rü nataãë! Rü ngëxgumarü i núma Yerucharéüwa choxü na quixuchigaxü, rü ngëxgumarü tá ta nixi i Dumawa na choxü quixuchigaxü —ñanagürü ga Tupana.

Yudíugü naxcëx nadaugü na ñuxãcü Pauruxü yamëxgüchaüxü

¹² Rü moxüãcü, rü ñuxre ga Yudíugü rü nügümaã inaxunetagü ga tãütama na nachibüexü rü naxaxegüxü ñuxmatáta Pauruxü yamëxgü. Rü ñanagürügü: —Tachixexügugü tá ega tacü ingõxgügu naxüpa na yamáxü i Pauru —ñanagürügü. ¹³ Rü 40 arü yexera ga yatügü nixi ga yema nügümaã ixunetagüxü. ¹⁴ Rü paigüarü ãëxgacügütanüwa rü Yudíugüarü ãëxgacügügütanüwa naxí, rü ñanagürügü nüxü: —Marü togümaã itaxuneta rü tachixexügugü tá ega tacü tangõxgügu naxüpa na tayamáxü i Pauru. ¹⁵ Rü name nixi i pema rü ngëma togü i pexrüü ãëxgacügütücumüwa ügüxü, rü churaragüarü ãëxgacüna naxcëx peyacagü i ñuxma na moxü wena pepëxewa nagagüãxüçëx i Pauru. ¡Rü namaã nüxü pixu na penaxwëxegünetaxü na meã nüxü pecuáxchaüxü i nachiga! Rü toma rü tá marü ítamemare na namagu tayamáxüçëx naxüpa na ínanguxü —ñanagürügü. ¹⁶ Natürü ngíne ga Paurueyëx rü nüxü nacuáchiga ga Pauruxü na yamëxgüchaüxü, rü yemacëx churaragüpatawa naxü na Paurumaã nüxü yanaxuxüçëx. ¹⁷ Rü Pauru naxcëx naca ga wüxi ga capitáü, rü ñanagürü nüxü: —¡Curü ãëxgacüxütawa naga i ñaã ngextüxüxü, erü nüxü nangëxma i ore i namaã nüxü yaxuxchaüxü! —ñanagürü. ¹⁸ Rü yema capitáü rü

ãĕxgacũxŭtawa nanaga ga yema ngextũxũxũ. Rũ ñanagũrũ nũxũ: —Ngẽma poxcuxũ i Pauru rũ chauxcèx naca, rũ choxna naca na nuã cuxũtawa chanagaxũcèx i ñãã ngextũxũxũ, erũ nũxũ nangẽxma i ore i cumaã nũxũ yaxuxchaũxũ — ñanagũrũ. ¹⁹ Rũ naxmẽxgu yayauxãchiãcũma toxnamana nanaga ga ãĕxgacũ, rũ yéma nũxna naca rũ ñanagũrũ: —¿Tacũ yĩxũ i ngẽma chomaã nũxũ quixuxchaũxũ? —ñanagũrũ. ²⁰ Rũ nũma ga ngextũxũxũ nanangãxũ, rũ ñanagũrũ: —Ngẽma Yudĩugũ, rũ nũgũmaã inaxunetagũ na cuxna naxcèx nacagũxũcèx na moxũ Yudĩugũarũ ãĕxgacũgũtũcumũpẽxewa na cunagaxũcèx i Pauru. Rũ tá cumaã nũxũ nixugũ na meã nũxũ nacuèxgũchaũxũ i nachiga. ²¹ —¡Natũrũ tãũtãma nũxũ cuyaxõ! Erũ 40 arũ yexera i yatũgũ rũ marũ nũgũmaã inaxunetagũ, rũ ñanagũrũgũ:

“Tachixẽũgũgũ tá ega tacũ ingõxgũgu rũ ĕxna ixaxegũgu naxũpa na yamáxũ i Pauru”, ñanagũrũgũ. Rũ ñũxma rũ marũ ínamemare, rũ namagu nananẽĩxgũ, rũ curũ orexicatama nixĩ i ñũxma ínanguxẽẽgũxũ —ñanagũrũ. ²² Rũ yexguma ga ãĕxgacũ rũ ínayamu ga yema ngextũxũxũ, rũ nũxna naxãga na taxũemaã nũxũ yaxuxũcèx ga na namaã nũxũ yaxuxũ ga yemachiga.

Ãĕxgacũ ga Perixũtawa Pauruxũ namu

²³ Rũ yexguma ga guma ãĕxgacũ rũ taxre ga norũ capitãũcèx naca, rũ ñanagũrũ nũxũ: —¡Penamexẽẽ i 200 i churaragũ i nacutũmaãmare ixĩxũ, rũ 70 i churaragũ i cowarutagu íxũ, rũ 200 i churaragũ i wocaxemaã ixãxnexũ na 9 arũ oragu i chũtacũ Checharéawa naxĩxũcèx! ²⁴ —¡Rũ ngẽxgumarũũ ta penamexẽẽ i ñũxre i cowarugũ i Paurucèx na tórũ ãĕxgacũ i Perixũtawa naxũxũcèx rũ na taxuũma nũxũ ũpetũxũcèx i namawa! —ñanagũrũ. ²⁵ Rũ yema capitãũgũmaã yéma nanamu ga wũxi ga popera ga ñaxũ:

²⁶ “Choma i Clãudiu Díchiu, rũ cuxũ charũmoxẽ Pa ãĕxgacũ ya Mecũxũchi Pa Perix. ²⁷ Rũ yima yatũ ya cuxcèx ngẽma chanamucũ, rũ Yudĩugũ nayayauxgũ rũ wixguxũchi taèx nayamèxgũ. Natũrũ yexguma nũxũ chacuáchigagu na Dumacũãx na yĩxũ, rũ yéma chaxũ chorũ churaragũmaã, rũ nũxna chanapu. ²⁸ Rũ nũxũ chacuáxchaũ ga tacũ ga chixexũmaã na ínaxuaxũgũãxũ, rũ yemacèx Yudĩugũarũ ãĕxgacũgũtũcumũpẽxewa chanaga. ²⁹ Rũ yexguma nũxũ chacuèx ga na Yudĩugũarũ muchigacèxmare na ínaxuaxũgũãxũ. Natũrũ taxuũma ga chixexũ naxũ na tũxcũũ yamáxũcèx rũ napoxcuxũcèx. ³⁰ Natũrũ yexguma nũxũ chacuáchigagu ga na nũgũmaã inaxunetaxũ ga Yudĩugũ ga na yamèxgũãxũcèx, rũ

yexgumatama nagu charūxīnū na cuxūtawa chana-muxū. Rū yema ínaxuaxūgūxū, rū namaã tá nūxū chixu na cuxūtawa naxīxū rū cumaã nūxū na yanaxugūxūcèx na ñacūcèx ínaxuaxūgūãxū”, ñanagürü. ³¹ Rū yema chūtaxūgu inaxīãchi ga yema churragū, yexgumarūñ ga norū ãëxgacū na namuxūrūñ. Rū Pauruxū nigagū ñuxmata Aūtípatiwa nangugū. ³² Rū moxūãcū rū nawoegu ga yema churragū ga nacutūmaãmare ixīxū rū naxpatañwa naxī. Rū yema churragū ga cowarutagu ĩxū, rū Paurumaã inaxīãma. ³³ Rū yexguma Checharéawa nangugūgu, rū ãëxgacū ga Perina nanaxã ga yema popera, rū Pauruxū rū ta inamugū. ³⁴ Rū yexguma nūxū nadaumatūgu ga popera ga ãëxgacū ga Peri, rū Pauruna naca ga ngextácūãx na yīxū. Rū yexguma nūxū nacuèxgu ga na Chiríchiaanecūãx yīxū, rū ñanagürü nūxū: ³⁵ —Cuxū tá icharūxīnū i ngëxguma ñangugūgu i ngëma cuxū íxuaxūgūxū —ñanagürü. Rū yexguma nanamu ga churragū na wūxi ga ucapu ga ãëxgacū ga Erodepatawa yexmaxūwa nūxna na nadaugūxūcèx.

24

Pauru rū ãëxgacū ga Peripëxewa nūgüétüwa nidexa

¹ Rū wūximēxpūx ga ngunexū ngupetūgu, rū Yerucharéñwa ne naxū ga paigüeru ga Ananíã, namaã ga ñuxre ga Yudíugüarū ãëxgacūgüerugū rū wūxi ga yatū ga meãma dexaxū cuáxū ga Téturu ga naëga. Rū nūmagū rū ãëxgacū ga Perixūtawa naxī na namaã nūxū yanaxugūxūcèx ga tūxcūñ Pauruxū na ínaxuaxūgūxū. ² Rū yexguma Pauruxū yéma nagagūgu, rū inanaxūgū ga Téturu ga nūxū na yaxuxū, rū ñanagürü:

—Moxëxūchima i cuma Pa ãëxgacū Pa Perix, erū cugagu nixī i meãma toxū naxüpetūxū i nuã. Rū cugagu nixī i nuã i ñoma i nachiññanewa na toxū nangëxmaxū i muxūma i mexūgū. ³ Rū moxë cuxna taxã erū guxūwama rū guxūguma cuxūtawa tanayauxgū i guxūma i ngëma mexūgū Pa ãëxgacūxūchima, Pa Perix. ⁴ Natürü tama yexeraãcū cuxū chachixewechañ. Rū ngëmacèx cuxna chaca na paxaãchi meã toxū icurūxīnūxū. ⁵ Rū ñuxma rū wūxi i orexū cumaã chixuxchañ. Rū marū nūxū tadau i ñaã yatū rū wūxi i ñaaweanerūñ na yīxū, erū chixexūmaã nayaxucuxëgū i Yudíugū i guxū i nañnewa na nūgū yatoyexūcèx. Rū nūma nixī i norū ãëxgacū i ngëma duñxūgū i nūxū yaxōgūxū i Ngechuchu i Nacharétucūãx. ⁶ Rū toma tayayauxgū i ñaã yatū ga yexguma tupauca ga taxūne naxūxaxëëchañgu. Rū torū mugū tomaã nūxū ixuxūãcūma nūxna tacagūchañ. ⁷ Natürü ñangu ga churragüarū ãëxgacū ga Díchiu, rū muxūma ga norū churragūmaã toxna

nanapu. Rū toma i ínaxuaxŭgŭxe, rū toxŭ namu na cuxŭtawa taxŭxŭcèx. ⁸ Rū ñuxma rū marŭ name i cumatama nŭxna cuca i ngēma Pauru na nŭxŭ cucuáxŭcèx na aixcŭma yŭxŭ i guxŭma i ngēma naxcèx ítanaxuaxŭgŭxŭ i tomax –ñanagŭrŭ. ⁹ Rū yema togŭ ga Yudŭgŭ rū ta, rū ñanagŭrŭgŭ: –Rū aixcŭma nixŭ i ngēma ore –ñanagŭrŭgŭ. ¹⁰ Rū yexguma ga guma aēxgacŭ ga Peri rū naxmēxmañ Pauruxŭ naxuneta na yadexaxŭcèx. Rū yexguma ga Pauru, rū ñanagŭrŭ: –Chorŭ taāēmañ cupēxewa chaugŭcèx chidexa, erŭ nŭxŭ chacuèx na mucŭma ga taunecŭ ñoma i nachiŭñeārŭ aēxgacŭ quiŭxŭ. ¹¹ Marŭ name i cumatama naxcèx ícuca, erŭ 12 i ngunexŭxŭcatama nangupetŭ ga na Yerucharéŭwa changuxŭ na Tupanaxŭ chayarŭcuèxŭxŭcèx. ¹² Rū bai ga tupauca ga taxŭnewa, rū bai ga ngutaquēxepataŭgŭwa, rū bai ga ngŭrŭanewamare ga ñnewa choxŭ nadaugŭ ga Yudŭgŭ ga na texēmañ íchiporagacŭxŭ, rū na chananuēxēxŭ ga duŭxŭgŭ. ¹³ Rū ñuxma i ñaā duŭxŭgŭ i choxŭ íxuaxŭgŭxŭ, rū bai i wŭxiwaxŭra cuxcèx nanangoxēēgŭ na aixcŭma yŭxŭ i ngēma naxcèx choxŭ ínaxuaxŭgŭxŭ. ¹⁴ Natŭrŭ cumañ nŭxŭ chixu, rū nuxcŭmaŭgŭxŭ ga chorŭ oxigŭarŭ Tupanaāxŭ nixŭ i chapuracŭxŭ ngēxgumarŭ i choxŭ na nanaxwèxexŭ ya Ngechuchu ya Cristu ya nŭxŭ chayaxōcŭ. Rū ngēma nixŭ i nŭmagŭ i Yudŭgŭ naxugŭāgu rū na:

“Tomare i ore”, ñagŭxŭ. Rū aixcŭma nŭxŭ chayaxō i guxŭma i Tupanaārŭ mugŭ ga Moiché ŭmatŭxŭ rū guxŭma i Tupanaārŭ ore ga nuxcŭmaŭgŭxŭ ga norŭ orearŭ uruŭgŭ ŭmatŭgŭxŭ. ¹⁵ Rū choma rū ta yema nuxcŭmaŭgŭxŭrŭñ Tupanaāxŭ chayaxō. Rū naxrŭñ chayaxō rū tá wena na namaxēxŭ i ngēma yuexŭ i mexŭgŭ rū chixexŭgŭ. ¹⁶ Rū ngēmacèx nixŭ i guxŭguma meñ chaugŭna chadauxŭ na chauāēwatama nŭxŭ chacuáxŭcèx na chamexŭ i Tupanapēxewa rū duŭxŭgŭpēxewa. ¹⁷ Rū dŭcax, Pa Āēxgacŭx, rū ñuxre ga taunecŭ togŭ ga nachiŭñanegu chixŭgŭ, rū dŭxwaxarŭ chauchiŭñanecèx wena chataegu na nuñ chanangexŭcèx ga dŭrŭ ga namañ nŭxŭ charŭngŭxēēchaŭxŭ i chautanŭxŭgŭ i Yudŭgŭ i nŭxŭ nataxuxŭ, rū nuñ Tupanana chanaxāxŭcèx i chorŭ āmaregŭ. ¹⁸⁻¹⁹ Rū yema ngunexŭgu rū tupauca ya taxŭnewa Tupanana íchanaxā ga chorŭ āmaregŭ, nawena na chaugŭ chamexēēxŭ ga Tupanapēxewa. Rū tama muxŭ ga duŭxŭgŭmañ chayexma, rū tama chananuēxēē ga duŭxŭgŭ ga yexguma ñuxre ga Yudŭgŭ ga Áchiaanecŭñax choxŭ daugŭgu ga yéma tupauca ya taxŭnewa. Rū ngēmagŭ chi nixŭ i ñuxma nuñ íxŭ na choxŭ ínaxuaxŭgŭxŭcèx ega tacŭ nŭxŭ ngēxmagu i chauchiga. ²⁰ Rū ngēxguma tama tacŭ nŭxŭ ngēxmagu ga yema tupauca ya taxŭnewa choxŭ daugŭxŭ,

jrü ěcū ñaã ñuxma nuxmagüxü cumaã nüxü ixugü na tacü ga chixexüxü chowa nadaugüxü ga yexguma Yudíugüarü ãëxgacügütücümüpëxewa chayexmagu! ²¹ Rü ñaxüxīcatama nixī ga chorü ore ga tagaãcū namaã chachonagüxü ga yexguma yema ãëxgacügüpëxewa chayexmagu:

“Rü ñuxma rü choxna pecagü erü choma chayaxō i wena tá na namaxëxü i yuexü”, ñacharügü ga yexguma —ñanagürü ga Pauru. ²² Natürü ga Peri rü meã nüxü nacuëx ga yema Cristuaxü yaxōchiga. Rü yemacëx ga yexguma Pauruaru orexü naxīnügü, rü ínayachaxãchi ga na nüxna naçaxü, rü ñanagürü Yudíugüxü: —Ngëxguma churaragüarü ãëxgacü ya Díchiu núma üxgu, rü tá meãma nüxü chacuëx i ngëma naxcëx ípenaxuaxüxü —ñanagürü. ²³ Rü yexguma ga Peri rü norü capitáüxü namu ga na Pauruna nadauxüçëx. Natürü tama nanapoxcuxüchi, rü tama nanachuxu ga na naxütagu naxīãneãxü ga namücügü, rü nüxü na nangüxëëgüxü. ²⁴ Rü ñuxre ga ngunexü marü ngupetügu rü wena yéma naxü ga Peri ngīmaã ga naxmëx ga Drusíla ga Yudíu ixícü. Rü Paurucëx nayacaxëë, rü nüxü naxīnü ga yema ore ga Pauru namaã nüxü ixuxü ga Cristuaxü na yaxōxüchiga. ²⁵ Natürü yexguma Pauru meãma namaã nüxü ixuxgu na ñuxãcü Tupana naxwëxexü na meã imaxüxü rü ñuxãcü nanaxwëxexü na tórü maxümaã meã icuáxü rü ñuxãcü tá tüxna naçaxü i tórü maxüchiga, rü poraãcü nabaixãchiãë ga Peri. Rü düxwa ñanagürü nüxü: —jĚcū íixü i ñuxmax! Rü ngëxguma ñuxguacü icharüxãüxmaregu, rü wena táxarü cuxcëx changema —ñanagürü. ²⁶ Yerü Peri ínananguxëë na Pauru chi dīëru nüxna ixãxü na yangéãxüçëx, rü yemacëx muëxpüxcüna naxcëx nangemaxü, rü namaã nidexaxü. ²⁷ Rü taxre ga tauncü yemaãcü nixīgü. Rü ínanguxuchi ga Peri ga na ãëxgacü yīixü, rü nachicüü ningucuchi ga Pórchiu ga Festu. Natürü núma ga Peri, rü Yudíugümaã nügü namecümmaxëëchaü, rü yemacëx tama ínananguxuchixëë ga Pauru.

25

Ãëxgacü ga Festupëxewa nayexma ga Pauru

¹ Rü Checharéawa nangu ga Festu na yéma ãëxgacüxü yaxücuxüçëx. Rü marü tomaëxpüx ga ngunexü yéma nayexmagu, rü wenaxärü inaxüãchi, rü Yerucharéüwa naxü.

² Rü yéma Yerucharéüwa rü yema paigüarü ãëxgacügü rü Yudíugüarü ãëxgacügü rü Pauruxü ínaxuaxügü Festupëxewa.

³ Rü naxcëx ínacagü ga Yerucharéüwa Pauruxü na namuxüçëx. Yerü nümagü rü nagu narüxīnüë na namagu yacuxéügüãxü na yexma yamëxgüãxüçëx. ⁴ Natürü ga Festu rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Checharéagu napoxcu i Pauru,

rū choma rū tá paxa ngema Checharéawa chaxū. ⁵ Rū ngēmacèx name nixī i perū ãëxgacügü rū chowe narüxī i Checharéawa, rū ngëxguma tacü rū chixexū naxüxgu i ngēma yatü, rū ngēma tá nixī i chomaã nüxū pixugüxū —ñanagürü. ⁶ Rū maneca 8 rū éxna 10 ga ngunexū Yerucharéüwa nayexma ga Festu, rū ñuxūchi Checharéacèx nataegu. Rū yexguma inanguxguarü moxüãcü rū yema nachica ga ngextá duüxügüna inaçaxüwa naxū, rū yéma nayarüto norü tochiçaxüwa. Rū Paurucèx nangema na yéma napëxewa nagagüãxücèx. ⁷ Rū yexguma yexma yaxücuxgu ga Pauru, rū yema Yudiügü ga Yerucharéüwa ne ixū, rū naxcèx naxī. Rū muxūma ga chixexügümaã inanaxuaxügü. Natürü taxuwama nüxū nüxū nadauxëë na aixcüma yīxū ga yema naxcèx inaxuaxügüãxū. ⁸ Rū yexguma ga Pauru rū nanangãxū, rū ñanagürü: —Pa ãëxgacüx, taxuūma ga chixexū namaã chixugü ga yema mugü ga Moiché umatüxū, rū bai ga tupauca ya taxünemaã, rū bai ga ãëxgacü ya Chécharumaã —ñanagürü. ⁹ Natürü nüma ga Festu rū Yudiügümaã nügü namecümaxëëchaū, rū yemacèx Pauruna naca, rū ñanagürü nüxū: —¿Cunaxwèxexū na Yerucharéüwa cuxüxū na ngēma cuxna chaçaxücèx naxcèx i guxūma i ngēma naxcèx cuxū inaxuaxügüxū? —ñanagürü. ¹⁰ Rū yexguma ga Pauru rū nanangãxū, rū ñanagürü: —Choma rū cupëxewa changëxma na choxna cuçaxücèx, erü cuma nixī i cuxū naxunetaxū i ãëxgacü ya tacü ya Chécharu na ãëxgacü quiixū i núma. Rū ngēmacèx chanaxwèxe i nuã choxna cuca. Erü taxuūma i chixexū chaxū i Yudiügümaã, ngëxgumarüü i cuma meãma nüxū cucuèx. ¹¹ Ngëxguma chi tacü i chixexū chaxüxgu rū marü name na naxcèx choxū yamëxgüxū, rū marü name i na chayuxū. Natürü ngëxguma nataxuxguma i tacü i aixcüma ixīxū i ngēma naxcèx choxū inaxuaxügüxū, rū taxuacüma texé Yudiügüna choxū tamu. Rū naxcèx íchaca na nümatama ya ãëxgacü ya tacü ya Chécharu choxna naçaxücèx —ñanagürü ga Pauru. ¹² Rū yexguma ga Festu rū norü ucuxëruüügü ga ãëxgacügümaã nidexa, rū ñuxūchi ñanagürü Pauruxū: —Marü naxcèx ícuca na ãëxgacü ya tacü ya Chécharu cuxna çaxücèx. Ëcü, ñuxma rū naxütawa tá cuxū chamu —ñanagürü.

ãëxgacü ga Agripapëxewa nayexma ga Pauru

¹³ Rū ñuxre ga ngunexū ngupetügu, rū Checharéawa nangugü ga Yudiügüarü ãëxgacü ga Agripa rū naëyèx ga Bereniche, na Festuxū yanamoxëgüxücèx. ¹⁴ Rū marü ñuxre ga ngunexū yéma nayexmagügu, rū Agripamaã nüxū nixu ga Festu ga Pauruchiga, rū ñanagürü: —Nuã nangëxma i wüxi i yatü i poxcuxū ga Peri tama ínguxuchixëëxū. ¹⁵ —Rū yexguma

choma Yerucharéüwa chayexmagu, rü paigüarü äëxgacügü rü Yudíugüarü äëxgacügüerugü rü ínanaxuaxüügü, rü naxcèx ínacagü na namaã chanaxueguxüçèx rü na yamèxgüãxüçèx. ¹⁶ –Rü choma chanangãxü, rü tama tocüma nixí i toma i Dumacüãxgü i na tayamáxü i wüxi i duüxü ega tama nügüétüwa yadexaxíragu napëxewa i ngëma ínaxuaxüügüxü. ¹⁷ –Rü yemacèx ga yexguma núma nangugügu ga yema Yudíugü, rü yexgumaärü moxüãcü rü chorü tochicaxüwa chitocuchi na nüxna chaçaxüçèx nachiga ga yema, rü yéma naxcèx changema ga yema yatü. ¹⁸ –Natürü ga yema Yudíugü ga ínaxuaxüügüxü, rü taxuüma ga tacü ga chixexü ga choma íchananguxëëxüxü nixugü. ¹⁹ –Natürü norü Tupanachiga rü wüxi ga yatü ga Ngechuchuchiga nixí ga yema nagu yadexagüxü. Rü núma ga Yudíugü nüxü nixugü ga na nayuxü ga yema Ngechuchu, natürü Pauru nüxü ixuxgu rü marü wena namaxü. ²⁰ –Rü yexguma ga choma ga tama na nüxü chacuáxü ga ñuxãcü tá chanamexëëxü ga yema guxchaxü, rü yemacèx nüxna chaca ga Pauru ngoxi nanaxwèxe ga Yerucharéüwa na naxüxü, na yéma nüxna chaçaxüçèx. ²¹ –Natürü núma ga Pauru naxcèx ínaca ga na äëxgacü ya tacü ya Chécharupëxewa naxüxü na nümatama ya Chécharu nüxna çaxüçèx. Rü yemacèx chanamu na meã nüxna nadaugüxüçèx ñuxmata choma äëxgacü ya Chécharuxütawa chanamux –ñanagürü. ²² Rü yexguma ga Agripa rü ñanagürü Festuxü: –Choma rü ta nüxü chaxínüchaü i norü ore i ngëma yatü –ñanagürü. Rü Festu nanangãxü rü ñanagürü: –Moxü tátama nüxü cuxínü –ñanagürü. ²³ Rü moxüãcü yema ucapu ga äëxgacügü íngutaquëxegüxüwa nangugü ga Agripa rü Bereniche rü poraãcü nangëxãëgü. Rü namaã ínangugü ta ga churaragüarü äëxgacügü rü yema ñãnecüãxgü ga corigüxüchi ixíngüxü. Rü ñuxüchi Paurucèx nangema ga Festu na yema äëxgacügüpëxewa nagagüãxüçèx. ²⁴ Rü ñanagürü ga Festu: –Pa Äëxgacü Pa Agripax, rü Pa Guxãma i Pema ya Nuxmagüxe, ñaã nixí i ngëma yatü i nachigamaã yadexagüxü i guxüma i Yudíugü. Rü chopëxewa ínanaxuaxüügü ga Yerucharéüwa rü núma rü ta. Rü guxüguma tagaãcüma choxna naxcèx nacagü na nayuxü. ²⁵ –Natürü i choma rü taxuüma i tacü i chixexü i naxüxü nawa chadau na naxcèx yamáxü. Natürü núma ga Pauru rü naxcèx ínaca na äëxgacü ya tacü ya Chécharu nüxna çaxü, rü ngëmacèx nagu charüxínü na ngëma chanamuxü. ²⁶ –Natürü taxuüma i ore i aixcüma ixíxü i nachiga choxü nangëxma na chorü äëxgacü ya Chécharucèx chanaxümatüxüçèx. Rü ngëmacèx chanamu na nuã pepëxewa nagagüãxüçèx, rü cuxcèx türü nixí, Pa Äëxgacü Pa Agripax, na nüxna cuçaxüçèx, na nüxü chacuáxüçèx i tacü

tá na chaxümatüxü naxcèx ya ãëxgacü ya Chécharu. ²⁷ —Erü chauxcèx rü tama name na ngextá namuxü i wüxi i poxcuxü ega tama naxümatüxíragu nachiga na tacücèx ínaxuaxüügüãxü.

26

Pauru rü ãëxgacü ga Agripapëxewa nügüétüwa nidexa

¹ Rü yexguma ga Agripa rü ñanagürü Pauruxü: —Marü name i ñuxma i cugüétüwa quidexa —ñanagürü. Rü yexguma naxunagümëxë ga Pauru, rü inanaxügü ga nügüétüwa na yadexaxü, rü ñanagürü: ² —Chataãë, Pa ãëxgacü Pa Agripax, erü cupëxewa chidexa i ñuxma na chaugüétüwa chachogüxücèx i guxüma i ngëma choxü na ínaxuaxüügüxü i ngëma chautanüxü i Yudíugü. ³ —Rü yexeraãcü chataãë erü cuma nüxü cucuèx i guxüma i tocüma i toma i Yudíugü, rü guxüma i Moíché ümatüxü i mugü i naxcèx yadexagüxü i chautanüxügü. Rü ngëmacèx cuxna chaca na meã choxü icurüxíñuxücèx.

Pauruarü maxü naxüpa ga Ngechuchuaxü na yaxõõxü

⁴ —Rü guxüma i ngëma chautanüxügü i Yudíugü rü nüxü nacuèxgü ga ñuxãcü na chamaxüxü ga natanüwa ga chauchiüãnewa rü Yerucharéüwa ga yexguma changextüxüüragu. ⁵ —Rü ngëxguma chauchigaxü yaxugüechaügu, rü nüma nüxü nacuèxgü ga choma rü woetama Parichéu na chíxü. Rü toma i Yudíugü i Parichéugü na tixígüxü, rü toma nixí i guxüma i totanüxü i Yudíugüarü yexera na poraãcü tanaxaurexü i ngëma tocüma. ⁶ —Rü ñuxma i ngëma chautanüxügü i Yudíugü rü nuã pepëxewa choxü nagagü erü chayaxõ na Cristugagu nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü, yema Tupana nuxcümaügüxü ga torü oxigümaã inaxunetaxürü. ⁷ —Rü guxüma i totanüxügü i Yudíugü rü ínanguxëëgü na nüxü nadaugüxü rü tá na yanguxü i ngëma uneta. Rü ngëmacèx Tupanaxü nicuèxüügü rü guxüguma i ngunecü rü chütacü rü Tupanaãxü napuracüe. Rü choma rü ta íchananguxëë na nüxü chadauxü rü tá na yanguxü i ngëma uneta, rü ngëmacèx nixí, Pa ãëxgacüx, i ñuxma i choxü ínaxuaxüügüxü i ngëma chautanüxügü i Yudíugü. ⁸ —¿Rü tüxcüü tama peyaxõgü na Tupana wena namaxëxëëxü i ngëma yuexü?

Pauru rü nüxü nixu ga ñuxãcü yema yaxõgüxüwe na yangëchigüxü

⁹ —Rü choma nagu charüxíñügu ga noxri rü name ga muxüma ga chixexü namaã na chaxüxü ga yema Ngechuchu ya Nacharétucüãxãxü yaxõgüxü. ¹⁰ —Rü yemacèx nawe chingëchigü ga Yerucharéüwa. Rü paigüarü ãëxgacügüxütawa naxcèx íchaca ga popera

na chanapoxcuexüçèx ga yema yaxögüxü. Rû yexma chanapoxcue ga muxüma. Rû yexguma chautanüxü ga Yudiügü nadaixgu ga yema yaxögüxü, rû choma rû chorü me nixî. ¹¹ —Rû muëxpüxcüna rû chanapoxcuexü na nüxü naxoexüçèx ga yema na yaxögüãxü. Rû yemaãcü chanaxü ga guxünema ga ngutaquëxepataügüwa. Rû poraãcü naxchi chaxaxichi ga yema yaxögüxü, rû yemacèx nawe chingëchigü ñuxmata to ga nachiuãnegune ga iãnegüwa.

Pauru rû wenaxãrû nüxü nixu ga ñuxãcü na yaxõõxü ga noxrix

¹² Rû ñanagürü ga Pauru: —Rû yema yaxögüxüxü na chapoxcuexüçèx nixî ga Damacuwa chaxüxü. Rû yemacèx ga paigüarü äëxgacügü rû choxü namugü rû choxna nanaxãgü ga popera ga nawa choxna naxãgagüxü na chanapoxcuexüçèx ga yema yaxögüxü. ¹³ —Rû yexguma namagu taxiyane, Pa Äëxgacüx, rû yexguma meãma tocuchiwa nanguxgu, rû nüxü chadau ga wüxi ga omü ga daxüwa ne üxü ga üèxcüarü yexera ixixü ga choxü baxixü rû yema chomücügüxü rû ta baxixü. ¹⁴ —Rû guxãma ga toma rû ñaxtüanegu tayayi. Rû choma rû nüxü chaxinü ga wüxi ga naga ga Yudiügawa choxü ñaxü:

“Pa Chauru Pa Chaurux, ¿tüxcüü i chowe quingëchigüxü? Poraãcü cugütama cuchixexëë ñoma wüxi i tacü i ämaguxügu cucuxgüxürüü”, ñanagürü choxü. ¹⁵ —Rû choma chanangãxü, rû ñacharügü:

“¿Texé quixî, Pa Corix?” ñacharügü. Rû nüma ga Cori rû ñanagürü choxü:

“Choma nixî i Ngechuchu rû chorü duüxügü nixî i ngëma nawe quingëchigüxü. ¹⁶ —¡Natürü írüda rû inachi! Rû marü cuxcèx changox i ñuxmax, erü cuxü chamuxchaü na choxü cupuracüxüçèx rû nüxü quixuchigaxüçèx i ngëma ñuxma na choxü cudauxü rû ngëma yixcüra tá chauxütawa nüxü cudauxü. ¹⁷ —Rû cuxna tá chadau i natanüwa i cutanüxügü i Yudiügü rû ngëma tama Yudiügü ixigüxü i ñuxma tá natanüwa cuxü chamuxü. ¹⁸ —Rû ngëma cuxü chamu na ngëma duüxügüxü choxü cucuèxëxüçèx rû nüxü naxoexüçèx i nacüma i chixexügü rû chauga naxinüëxüçèx. Rû ngëma tá cuxü na Chatanámëxëwa ícunanguxüxëxüçèx i ngëma duüxügü na chowe naxixüçèx rû choxü yaxögüãxüçèx na choma rû nüxü nüxü changechaüxüçèx i norü pecadugü, rû nüxü nangëxmaxüçèx i nachica namaã i guxüma i chorü duüxügü i üünegüxü”, ñanagürü choxü ga Cori.

Pauru rû naga naxinü ga yema Ngechuchu namaã nüxü ixixü

19 —Rü yemacèx ga chomax, Pa Ñëxgacü Pa Agripax, rü naga chaxĩnü ga yema ore ga Ngechuchu chomaã nüxü ixuxü ga yexguma choxü nabaxixgu ga yema omü ga daxüwa ne üxü.
 20 —Natürü noxri rü Damacucüñaxgümaã nüxü chixuchiga ga Tupanaãrü ore. Rü yixcama ga Yerucharéüçüñaxgümaã, rü yemawena rü guxü ga Yudéaanewa, rü ñuxüchi yema tama Yudiügü ixigüxümaã nüxü chixu. Rü ñacharügü:

“¡Nüxü perüxoe i pecüma i chixexügü, rü Tupanacèx pedaugü, rü meã pemaxë na duüxügü nüxü daugüxücèx na aixcüma peyaxõgüxü!” ñacharügü. 21 —Rü yemacèxtama nixĩ ga tupauca ya taxünegu choxü yayauxgüxü rü choxü yamëxgüchaüxü ga chautanüxügü i Yudiügü. 22-23 — Natürü Tupana choxü narüngüxëë rü ngëmacèx taguma íchayachaxáchi na guxüma i duüxügümaã nüxü chixuxü rü woo buxü rü yaxü. Rü namaã nüxü chixu ga yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaãrü orearü uruügü rü Moíché nüxü ixugüxü na ñuxácü tá nüxü nangupetüxü ga Cristu rü ñuxácü tá na nayuxü, natürü yemawena rü nüma tá yĩxü ga nüxĩra yuwa ínadxü. Rü namaã nüxü chixu ta ga yema nuxcümaügüxüãrü ore ga ñaxü:

“Rü Cristu rü tatanüxü i Yudiügümaã rü ngëma to i duüxügü i tama Yudiügü ixigüxümaã tá naxunagüãxü i ore i tüxü maxëxëëxü”, ñaxü. Rü yemachigaxüxĩcatama nixĩ ga namaã chixuxü — ñanagürü ga Pauru.

Pauru rü Agripaaxü nanangüchaüxëë na yaxõõxücèx

24 Rü yexguma yemaãcü nügüétüwa yadeaxgu ga Pauru, rü ñanagürü ga Festu tagaãcüma: —Cungëãëmære Pa Paurux. Rü ngëma na yeüçürü cungüechaü, rü düxwa nawa cungëãë —ñanagürü. 25 Natürü ga Pauru rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Tama changëãë Pa Ñëxgacüxüchi, Pa Festux. Erü ñaã ore i nüxü chixuxü, rü aixcümaxüchima nixĩ. 26 —Rü daa ãëxgacü ya Agripa rü meãma nüxü nacuèx i guxüma i ngëma pemaã nüxü chixuxü. Rü ngëmacèx tama chamuüãcüma chorü taãëmaã napëxewa nüxü chixu, erü nüxü chacuèx na nüma rü ta nüxü nacuáxü i tacüchiga na yĩxü i guxüma i ñaã ore. Erü tama ngextámære cúacü naxüpetü i ngëma. 27 — ¿Cuyaxõxü, Pa Agripax, i ngëma Tupanaãrü orearü uruügü nüxü ixuxü? Choma nüxü chacuèx rü cuyaxõ —ñanagürü ga Pauru. 28 Rü Pauruxü nangãxü ga Agripa, rü ñanagürü: —¿Éxna cuma nagu curüxĩnügu rü ngëmaãcü noxre i curü oremaã na choxü cuyaxõxëëxü? —ñanagürü. 29 Rü ñanagürü ga Pauru: —Woo noxre i oremaã rü woo muxü i oremaã rü Tupana nanaxwëxe na cuyaxõxü. Rü tama i cuxicatama,

natürü guxūma i ñaã nuã choxū ñnüëxū rü ta, rü Tupana nanaxwëxe na chauxrüü yixīgüxū, natürü tama chauxrüü daa cadenagūmaã na yanèixgüxū —ñanagürü ga Pauru. ³⁰ Rū yexguma inachigü ga Agripa, rü Festu, rü Bereníche, rü guxūma ga yema namaã yéma rütogüxū. ³¹ Rū yexguma ga nūmagü rü noxrüwama naxī na yéma nügūmaã Pauruchiga yadexagüxücëx. Rū ñanagürügü: —Rū ngëma yatü, rü taxuūma i chixexū naxü na naxcëx yamáxū rü ëxna naxcëx napoxcuxū —ñanagürügü. ³² Rū Festuxū ñanagürü ga Agripa: — Ngëxguma chi tama nūmatama naxcëx ínacaxgu na Chécharu nūxna çaxücëx, rü chi ítananguxuchixëë —ñanagürü.

27

Pauruxū Dumawa namugü

¹ Rū yema ãëxgacügü rü düxwa nagu narüxñnüë na norü ãëxgacü ga Chécharu ga Itáriaanewa yexmacüxütawa na toxū namugüxū. Rū norü churaragüarü capitáūna nanamu ga Pauru namaã ga ñuxre ga togü ga poxcuexū na Chécharuxütawa nagagüãxücëx. Rū guma capitáū rü Yúriu nixī ga naëga, rü norü churaragütücumü rü Chécharuarü Dauruügü nixī ga naëga. ² Rū nagu tichoū ga wüxi ga wapuru ga buanecümaã ixüxüne ga Adamíchiuwa ne üxüne ga Áchiaarü ñänegüwa üxchaxüne. Rū towe ta nixüe ga Aritárcu ga Machedóniãñecüñax ga Techarónicawa ne üxū. ³ Rū moxūãcü rü Chidãūärü türewa tangugü. Rū Paurumaã namecüma ga capitáū ga Yúriu. Rū ínanaxüexëë na yëmacüñax ga namücügüxütagu naxüãneãxücëx ga Pauru, na nūmagü nūxū nangüxëëgüxücëx. ⁴ Rū yéma itaxīãchi. Rū Chiprearü capaxūärü tocüwaguama taxī, naxchaxwa ga buanecü, yerü towaama nabu. ⁵ Rū yéma Chiprewa tixāū ga taxtū rü Chiríchiaanecütüwa tarüyicu. Rū yemacutügu taxī, rü Paūpíriaanewa tachopetü rü ñuxmata Díchiaanewa yexmane ga ñäne ga Mirawa tangugü. ⁶ Rū yema capitáū yexma nūxū nayangau ga wüxi ga wapuru ga Aleyãdriawa ne üxüne ga Itáriaanewa üxüne. Rū gumagu toxū nichoüxëë, rü tomaã inaxūãchi. ⁷ Natürü írarüwatama itiñaxwetaxū ga muxūma ga ngunexügu, rü guxchaãcüma Guíduarü toxmëxtawa tangugü. Natürü towaama nabuema ga buanecü, rü yemacëx capaxū ga Chamonaärü toxmëxtawa tachopetü rü capaxū ga Crétaxū ítachoegüãchi. ⁸ Rū guxchaãcüma nacutügu taxī ga yema capaxū, rü wüxi ga nachica ga Mexū ga Türegu ãëgaxüwa tangugü. Rū ñäne ga Dácheaarü ngaicamana nayexma. ⁹ Natürü marü poraãcü namagu tanuxcü ga na itaxīxū, rü marü naxãücüma ga na itaxīamaxū yerü marü nawa nangu ga guma tauemacügü ga nagu nagáuanecü. Rū yemacëx ga Pauru

rū nayaxucuxē ga duūxūgū, rū ñanagürü: ¹⁰—Pa Chomücügūx, nūxū chacuēx i ngēxguma chi ixīāmagu, rū tá naxāücūma. Rū daa wapuru rū tá inayarütaxu namaā i guxūma i naācu. Rū ngürüāchi i yixema rū tá ta tayue —ñanagürü. ¹¹ Natürü yema churaragüarü capitāū rū yexeraācü guma wapuruarü yoragaama naxīnū, rū marinerugüarü capitāūgaama naxīnū, rū tama aixcūma Pauruga naxīnū. ¹² Natürü yema türe rū tama name ga yéma na tanangupetūxēēxū ga gáuanexū. Rū yemacēx wixguxūchi guxūma ga duūxūgū nagu narūxīnūē rū narūmemaē nixī ga na itaxīāchixū ga yéma. Rū nanaxwēxegū ga chi Cueníchewa na tangugūxū na yéma tanangupetūxēēxū ga gáuanexū, yerü yema nixī ga wūxi ga Crétaarü türe ga mexū ga tama poraācü buanecü ga taxū nawa nguxū.

Taxtūarü ngāxūtūgu nūxū naxū ga buanecü ga tacü

¹³ Rū inanaxūgū ga na meāma topēxewaama nabuxū ga buanecü, rū yemacēx ga nūmagū ga marinerugū rū nūxū nacuēxgūgu rū chi meā ítangugū ga yema ítaxīxūwa. Rū yemacēx itaxīāchi, rū nacutūarü ngaicamagu taxī ga yema Crétaarü capaxū. ¹⁴⁻¹⁵ Rū natürü ngürüāchi yixcamaxūra rū wūxi ga buanecü ga taxūchicü ga capaxūarü tocūwawa ne ūxcü ngāxūtūwaama nanacue ga guma wapuru. Rū taxuacūma itixūtaū nawaama ga buanecü. Rū yemacēx düxwa ítayachaxāchi ga na tanatochinūxū, rū toxū ínicuetaū. ¹⁶ Rū wūxi ga capaxūxācü ga Caudagu āegaxūarü tocūwawaama tachopetü ga ngextá tama poraācü íyabuaxūwa. Rū yéma poraācü tapuracüe na guma wapurugu tanatūnagūxū ga norü ngue ga yatūchigüne. ¹⁷ Rū yexguma marü natūnagūgūāgu ga guma ngue, rū napanaxāgū ga tanūtaxūmaā nayanēixgütūwe ga guma wapuru. Rū ñūxūchi nayawēgū ga yema naxchirutachinūgū ga namaā yacuetaūxū ga noxrix, yerü namuē ga na Chírutearü naxnūcüwa yanangaixtaūgūxū. Rū yema buanecü toxū nicuetaūmare. ¹⁸ Rū moxūācü ga buanecü rū tama nangupetüéga, rū yemacēx inanaxūgū ga na ínawoūācuāxū. ¹⁹ Rū norü tomaēxpūx ga ngunexūgu, rū naxmēxmaātama ínanawoū ga yema natūxūgū ga guma wapuru, rū guxūma ga to ga norü yemaxūgū. ²⁰ Rū muxūma ga ngunexūgu, rū tama nangox ga üēcü rū ēxtagū, rū tama nangupetüéga ga guma buanecü ga taxūchicü. Rū düxwa nagu tarūxīnūē ga marü tāūtáma na tamaxēxū. ²¹ Rū yexguma marü muxūma ga ngunexū tingegūgu ga tama na tachibūexū, rū yexguma guxūma ga yema duūxūgütanūwa inachi ga Pauru, rū ñanagürü: —Narūmemaē chi nixī, Pa Chomücügūx, ga chauga na pexīnūēxū, rū tāū chima na ixīāchixū ga Crétawa, rū tāū chima ñūxmarūū tūxū naxūpetü i ñāā āücūmaxū rū taxuxū chima i chixexū tūxū nangupetü. ²² —Natürü ¡petaāēgū!

erū wapuruxica tá inayarütaxu, natürü i yixema rü taxúetáma tayue. ²³ —Erü ngewèxarü chütaxūgu ya Tupana ya nüxū chapuracücü ya chorü cori ixīcü rü núma nanamu i wüxi i norü orearü uruū i daxūcūāx i chauxcèx ngóxū. ²⁴ —Rü ñanagürü choxū:

“¡Tāxū i cumuūxū, Pa Paurux! Erü āēxgacü ya Chécharupēxewa tá cingu, rü cugagu tá Tupana nanamaxēxēē i guxūma i ngēma cumücügü i cumaā ngēxma wapurugu īxū”, ñanagürü choxū. ²⁵ —Rü ngēmacèx, Pa Chomücügüx, ¡rü petaāēgü! erü choma rü aixcüma Tupanaāxū chayaxō, rü aixcüma tá nixī i ngēmaācü tá nangupetüxū ngēxgumarüū i ngēma chomaā nüxū yaxuxū. ²⁶ —Natürü wüxi i capaxūwa tá tayarücüxcuchitaūgü —ñanagürü ga Pauru. ²⁷ Rü yexguma taxre ga yüxü tingexgu ga na itaxīxū, rü taxū ga taxtū ga Ariáticuwa tayexmagü, yerü ga buanecü rü núxīca toxū nacuetaū. Rü ngāxūcüügu nüxū nicuèxāchitanü ga yema marinerugü ga na dauxchitacutüwa tangugüchaūxū. ²⁸ Rü ínanataegü ga norü ngugütamaxū rü 36 ga metru nixī ga norü mátama. Rü yexguma marü írarüwa yaxūguxüra itaxīxgu rü wenaxārü nanangugütamagü, rü 27 ga metru nixī ga norü mátama ga yexgumax. ²⁹ Rü namuūē ga na nutamaā yanañataūgüxū ga naxānacüwa, rü yemacèx guma wapuruchinüwa ínanawoū ga āgümücü ga aūclagü ga achugünaxcèx ga napanaxāmaā ixātüxüxū na yemaācü íyachaxāchigüxēēāxūcèx ga guma wapuru. Rü nayumüxēgü ga paxa na yangunexücèx. ³⁰ Natürü ga yema marinerugü rü nibuxmüchaū ga guma wapurüwa, rü yemacèx nanawāixēgü ga guma wapuruarü ngue, rü ñanagürügü: —Ngēma wapurupēxearü aūclagü tá ítawoū na nataixücèx ya wapuru —ñanagürügüneta. ³¹ Natürü ga Pauru rü churaragüarü capitáūmaā rü norü churaragümaā nüxū nixu rü ñanagürü: —Ngēxguma ñaā marinerugü rü tāūtáma nuxā wapurugu nachoxgu, rü guxāma i pema rü tá peyue —ñanagürü. ³² Rü yexguma ga yema churaragü rü nayadaecunügü ga guma ngue, rü ínananguxēēgü. ³³ Rü yexguma marü yangunechaūgu, rü Pauru nayaxucüxēgü ga guxūma na nachibüexücèx, rü ñanagürü: —Taxre i yüxü nixī i ñüxma na taguma aixrügumarüū pechibüexū, rü bai i tacü na pengōxū yerü poraācü pexoegaāēgü. ³⁴ Rü ñüxma rü pemaā nüxū chixu na pechibüexū na peporaexücèx, rü taxuūma pexū üpetüxücèx. Erü taxúetáma ítayarütaxu rü bai i wüxi i peyaexüra inayarütaxu —ñanagürü. ³⁵ Rü yexguma marü yema ñaxgu, rü nanayaxu ga wüxi ga pāū, rü Tupanana moxē naxā napēxewa ga guxūma. Rü ínanabücu ga yema pāū, rü ínanaxügü ga na nangōxū. ³⁶ Rü yexguma nataāēgü

ga guxūma, rü nümagü rü ta nachibüe. ³⁷ Rü 276 tixīgü ga guxāma ga toma ga guma wapurugu īxē. ³⁸ Rü yexguma marü nangāxēgu, rü inanawoŭ ga yema trigu ga wapura namaā āācuxŭ na nangūnagūāchixūraxūcèx ga guma wapura.

Inangu ga guma wapura

³⁹ Rü yexguma yangunegu, rü yema marinerugü tama nüxŭ nacuāane ga yéma. Natürü nüxŭ nadaugü ga wüxi ga axcuchixŭ ga naxnücüpechinūāxŭ, rü nagu narūxīnūē ga yéma na yanangaixēēgūāxŭ ga wapura. ⁴⁰ Rü yexguma nanadaŭ ga norü ngaxūxŭ ga aŭclagü, rü yéma nanawogü. Rü nayawēgü ga norü toxchinūxŭārü nēxruŭgü, rü inananga ga yema napēxewa ūxŭ ga naxchirutachinü ga namaā iticuetaxŭ. Rü itanaxügü ga nüxŭ na tingaicaxŭ ga yema naxnücüpechinü. ⁴¹ Natürü wüxi ga naxnücūarü nuxtamaxŭwa tayarūngaixtaŭ. Rü yéma naxnücūwa nayarūwápēxe ga guma wapura rü marü tama yéma itaxīāchi. Rü yoxni ga nachinūwa, rü yuape nayapuxēē. ⁴² Rü yema churaragü rü nagu narūxīnūē ga na nadaiāxŭ ga yema poxcuexŭ na taxuŭma īñaxūcèx ga yexguma naxānacūwa nangugügu. ⁴³⁻⁴⁴ Natürü yema norü capitāŭ ga churaragü, rü Pauruxŭ namaxēēchaŭ, rü yemacèx tama nanaxwèxe ga na nadaiāxŭ ga yema poxcuexŭ. Natürü nanamu na yema ixānūxŭ rü nüxīra īnayuxgūxŭ na naxānacūwa nawēxgūxūcèx, rü yema togü rü mūrāpewagügu rü ēxna yema wapurutūchigügu meā na īnachoŭxūcèx. Rü yemaācū guxāma meāma naxānacūwa tangugü.

28

Capaxŭ ga Mártaŭa nayexma ga Pauru

¹ Rü yexguma meāma naxānacūwa tangugügu ga guxāma rü yexguma nüxŭ tacuèxgü na Márta na yīxŭ ga naēga ga yema capaxŭ. ² Rü yema yémacŭāxgü ga duŭxügü rü meāma toxŭ nayauxgü ga guxāma. Rü nanangixtagü ga wüxi ga ūxü ga taxŭne. Rü toxcèx nacagü ga guxāma na yéma togü tanaixŭgūxūcèx, yerü napu rü nagáuane. ³ Rü Pauru nanadetaquēxe ga ñuxre ga naīchacūgü, rü ūxūxetūwa nayawocu. Natürü yexguma yéma yawocuāgu, rü ūxūarü naīēmaxŭchaxwa inayago ga wüxi ga āxtape. Rü Paurumēxēwa nayuxu, rü yéma nayarūtuāchi. ⁴ Rü yexguma yema yémacŭāxgü nüxŭ daugügu ga yema āxtape ga Paurumēxēwa na natuxŭ, rü nügūmaā ñanagürügü: —Ñāñ yatü rü maneca wüxi i máētaxŭ nixī. Rü woo taxtūwa yuwa na yañaxŭ, natürü Tupana tama nanamaxēēchaŭ —ñanagürügü. ⁵ Natürü guma ūxūxetügu nanamaxŭ ga yema āxtape, rü taxuŭma nüxŭ naxūpetü ga Pauru. ⁶ Natürü guxūma ga yema duŭxügü rü

ínananguxēēgū rü ngoxi tá nachamé rü ēxna nayux. Rü marü nuxcūxūrama ga yema nüxū na nadaunūxū rü taxuūma nüxū na üpetūxū, rü düxwa togu narūxīnūē rü inanaxūgūe ga na ñagūxū: —Maneca wūxi ya tupana nixī —ñagūxū. ⁷ Rü yema nachicaarü ngaicamana nayexma ga norü naāne ga yema capaxūārü āēxgacū ga Púbiru ga naega. Rü nüma meāma toxū nayaxu, rü yexma toxū napegūxēē ga tomaēxpūx ga ngunexū. Rü tomaā namecūmaxūchi. ⁸ Rü guxema Púbiru nanatū rü ngürūcarewa tayexma, yerü tixaxūne rü taduū. Rü yéma tümamaxūtawa nangu ga Pauru, rü tümamaā nayumūxē, rü tümāētūgu naxūxmēx, rü tūxū narūmexēē. ⁹ Rü yexguma yemaxū nadaugūgu, rü Paurucēx yéma naxī ta ga guxūma ga togū ga idaaweexū ga yema capaxūcūāx, rü narūmeē. ¹⁰ Rü nümagū rü muxūma toxna naxāmāregū. Rü yexguma itaxīāchigu, rü toxna nananagū ga guxūma ga tanaxwēxexū ga torū namawaū ga ōna.

Dumawa nangu ga Pauru

¹¹ Rü tomaēxpūx ga tauemacū yéma capaxūwa tayexmagū. Rü ñuxūchi nagu tichoū ga wūxi ga wapuru ga yema capaxūwa gáuanexū ngupetūxēxene. Rü Aleyādríacūāx nixī ga guma wapuru. Rü napēxeraūwa nayexmagū ga taxre ga norü tupanachicūnēxāgū ga Catu rü Porugu āegagūxū. ¹² Rü Chiracúchaarü türewa tangugū, rü tomaēxpūx ga ngunexū yéma tayexmagū. ¹³ Rü yéma itaxīāchi, rü nacutūarū ngaicamagu taxī ñuxmata Dequíuwa tangugū. Rü moxūācū ínangu ga wūxi ga buanecū ga itaxīxūwaama bucū rü toxū inicuetāū. Rü yemaārū moxūācūama rü Puteriwa tangugū. ¹⁴⁻¹⁵ Rü yexma nüxū tayangau ga ñuxre ga duūxūgū ga yaxōgūxū. Rü toxna naxu na wūxi ga yūxū yexma naxūtagu tarūchoxūcēx. Rü marü wūxi ga yūxū ngupetūgu rü itaxīāchi na namagu Dumawa taxīxūcēx. Rü marü toxū nacuāchigagū ga yema yaxōgūxū ga Dumagugūxū. Rü yema nama ga Ápiugu āegaxūgu naxī na yexma toxū yangaugūxūcēx. Rü ñuxre rü yema nachica ga Tomaēxpūx ga Taxepataūgu āegaxūwa toxū nayarūnguxēēgū Rü togū rü nachopetū ñuxmata yema nachica ga Ápiuarū Ngūēchicagu āegaxūwa nangugū. Rü yexguma Pauru nüxū dēuxgu ga yema yaxōgūxū, rü Tupanana moxē naxā rü poraācū nataāē. Rü yemaācū Dumawa tangugū. ¹⁶ Rü yexguma Dumawa tangugūgu rü wūxi ga ĩpatawa nananguxēēgū ga Pauru nüxīca namaā ga wūxi ga churara ga nüxna dauxū.

Dumawa nayexma ga Pauru

¹⁷ Rü tomaēxpūx ga ngunexū marü yéma nayexmagu, rü Pauru naxcēx nangema ga yema Yudiugūarū āēxgacūgū

ga Dumawa yexmagüxü. Rū yexguma nangutaquēxegügu, rū ñanagürü ga Pauru nüxü: —Choma, Pa Chaueneēgüx, rū taxuüma i chixexü chaxü namaã i tatanüxügü, rū bai i nuxcūmaügüxü i tórü oxigücumagümaã. Natürü Yerucharéügu choxü niyauxgü ga tatanüxügü, rū Dumacüãx ga churaragüna choxü namugü. ¹⁸ Rū yexguma marü choxna nacagüegu ga Dumacüãxgü, rū choxü ningēxgüchaü, yerü taxuüma ga tacü ga chixexü chowa nadaugü na choxü yamēxgüxücèx. ¹⁹ Natürü yema tatanüxügü ga Yudiügu rū nayamuētanü na tama choxü yangēxgüxücèx, rū yemacèx düxwa naxcèx íchaca na nūmatama ya aēxgacü ya Chécharu choxna çaxücèx. Natürü tama tatanüxügüxü na íchaxuaxüxücèx nixi ga yemacèx íchaçaxü. ²⁰ Rū ngēmacèx nixi i pexcèx nuã changemaxü na pexü chadauxücèx rū pemaã chidexaxücèx. Pema nüxü pecuèx rū yixema i Yudiügu rū ítananguxēē i na ínanguxü ya Cristu. Rū yima Cristucèx nixi i choma i ñuxma i daa cadenamaã chináixü —ñanagürü. ²¹ Rū nūmagü nanangāxügü, rū ñanagürügü: —Toma rū taxuüma i popera i Yudéawa ne muxü i cuchigagu ümatüxü tayauxgü. Rū ngēma taeneēgü i ngema ne íxü rū núma ngugüxü rū bai i wüxi i nüxü ixuxü i tacü rū ore i chixexü i cuchiga. ²² Rū cuxütawa nüxü taxĩnüēchaü rū ¿ñuxü ñacuxü i cumax? Erü nüxü tacuèxgü rū guxüwama i Yudiügu rū chixri nachiga nidexagü i ngēma ore i ngexwacaxüxü i Ngechuchuchiga —ñanagürügü. ²³ Rū yexguma Paurumaã inaxunetagü ga wüxi ga ngunexü, rū napatawa naxi ga muxüma ga duüxügü. Rū Pauru namaã nüxü nixu ga Tupanaärü ore ga ñuxácü aēxgacü na yixü ya Tupana. Rū pèxmama inanaxügü, rū ñuxmata nachütaxü rū nüxü nanangüchaüxēē ga yema duüxügü na Ngechuchuaxü yaxögüãxücèx. Rū yemacèx Moíché ümatüxü ga mugüwa rū nuxcūmaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü ga orewa namaã nüxü nixu ga Ngechuchuchiga. ²⁴ Rū nūmaxü rū nayaxögü ga yema Pauru namaã nüxü ixuxü natürü ga togü rū tama nayaxögü. ²⁵ Rū yexguma tama wüxigu naxĩnüēgu ga yema duüxügü, rū inanaxügü ga na íyaxixü. Rū yemacèx ga Pauru rū ñanagürü nüxü: —Meã perü oxigümaã nidexa ga Tupanaã i Üünexü ga yexguma Íchaxíaxü yadexaxēēgu rū ñaxgu:

²⁶ “¡Rū ngēma naxü, rū ngēma duüxügümaã nüxü yarüxu rū ñacurügü tá nüxü: ‘Rū woo nüxü pexĩnüēgu rū tãütama aixcūma nüxü pecuèxgü. Rū woo nüxü perüdaunügu rū tãütama aixcūma peyaxögü. ²⁷ Rū ngēmaãcü pixigü i ñuxmax, erü tama choxü pecuáxchaü i pemax. Rū tama nüxü pexĩnüē i chorü ore erü tama nüxü pexĩnüēchaü. Rū tama nüxü peyaxögü i ngēma choma pexü nüxü

chadauxêêxü erü tama nüxü peyaxõgüchaü. Rü tama peãewa chaugu perüxñnüê erü tama nüxü perüxoechaü i pecüma i chixexügü rü tama chauxcèx pedaügüchaü na choma pexü chamaxêêêxücèx!' ”

ñanagürü ga Tupanaãê i Üünexü. ²⁸ Rü ñanagürü ta ga Pauru: —Rü name nixi i pema rü ta nüxü pecuèx rü ñuxma rü marü inaxügü na ngêma tama Yudíugü ixígüxütanüwa naxu-nagüxü i ñaã Tupanaãrü ore i tüxü maxêêêxü. Rü nümagü tá nixi i aixcüma inaxñnüêxü —ñanagürü. ²⁹ Rü yexguma Pauru yema ñaxgu, rü ínixi ga yema Yudíugü, rü poraãcü nügümaã íniporagatanücüü. ³⁰ Rü taxre ga taunecü ga mecü yéma nayexma ga Pauru nawa ga guma i ga naxütanüne ga nagu na napexücèx. Rü yéma meãma nanayaxuxü ga guxüma ga duüxügü ga naxütawa íyadaügüxü. ³¹ Rü nüxü nixuchiga ga ñuxãcü âêxgacü na yixü ga Tupana. Rü taxúema nüxna tanachuxu na nangúexêêãxü ga Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga. Rü taxúema naxcèx tanachixewe.

POPERA GA DUMAŪA YEXMAGŪXŪ GA YAXŌGŪXŪTANŪWA NAMUXŪ GA PAURU

*Pauru rü nüxŭ narümoxē ga yema yaxōgŭxŭ ga Dumaārü
ĩānewa yexmagŭxŭ*

¹ Pa Chaueneēgŭx, choma i Pauru nixĩ i pexcèx
chanaxŭmatŭxŭ i ñaã popera. Rü choma nixĩ i Ngechuchu
ya Cristuarü duŭxŭ chiŭxŭ. Rü choma nixĩ ga Tupana
choxŭ yaxuxŭ na choxŭ yamuxŭcèx na duŭxŭgŭmaã nüxŭ
chixuxŭcèx i norü ore i mexŭ i tüxŭ maxēxēxŭ. ² Rü
nuxcŭmaxŭchima Tupana nanamu ga norü orearü uruŭgŭ
na naxŭmatŭgŭãxŭcèx ga norü ore i mexŭ. Rü yemaãcŭ tüxŭ
nüxŭ nacuèxēē ga ñaã ore i mexŭ. ³ Rü ñaã ore i mexŭ rü
tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga nixĩ. Rü nüma rü
woo Tupana Nane na yĩxŭ, natürü duŭxŭgŭrŭü nabu ga
yexguma ñoma ga naãnewa nanguxgu. Rü nuxcŭmaŭcŭ ga
ãxgacŭ ga Dabítaa nixĩ. ⁴ Natürü nümatama ya Ngechuchu rü
üünecŭ nixĩ. Rü yexguma yuwa ínadxgu rü Tupana tüxŭ nüxŭ
nadauxēē na aixcŭma Nanexŭchi na yĩxŭ. Rü nüxna nanaxã
ga guxŭma ga pora. ⁵ Rü Ngechuchu ga Cristugagu nixĩ
ga chomaã namecŭmaxŭ rü choxŭ naxunetaxŭ ga Tupana
na norü puracŭ chaxŭxŭcèx. Rü yemacèx Ngechuchuégagu
choxŭ namu na guxŭ i nachiŭñānewa nüxŭ chixuxŭcèx i norü
ore na yaxōgŭãxŭcèx i duŭxŭgŭ rü Tupanaga naxĩnŭxŭcèx.
⁶⁻⁷ Rü pema rü ta, Pa Dumacŭãxgŭx, rü ngēma duŭxŭgŭtanŭwa
pengēxmagŭ yerü Tupanaãxŭ peyaxōgŭ rü naga pexĩnŭē.
Rü nüma rü pexŭ nangechaŭ rü marü pexŭ naxuneta na
Ngechuchu ya Cristuarü duŭxŭgŭ pixŭgŭxŭcèx rü ngēma norü
duŭxŭgŭtanŭxŭ na pexŭgŭxŭcèx. Rü ñŭxmax, Pa Chaueneēgŭ
i Dumacŭãxgŭx, rü chanaxwèxe i nüma ya Tanatü ya Tupana
rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pemaã namecŭmagŭ rü
pexŭ narüngŭxēēgŭ na meã pexŭ naxŭpetŭxŭcèx rü aixcŭma
petaãēgŭxŭcèx.

*Pauru rü nüxŭ nangŭchaŭ na iyadauãxŭ ga yema yaxōgŭxŭ ga
Dumawa yexmagŭxŭ*

⁸ Rü ñŭxma rü Ngechuchu ya Cristuégagu Tupanana
moxē chaxã pexcèx, erü guxŭwama i guxŭ i naãnewa rü
duŭxŭgŭ nüxŭ nixugŭgŭ na aixcŭma Cristuaxŭ peyaxōgŭxŭ
rü Tupanacèx pemaxēxŭ. ⁹ Rü nüma ya Tupana choxŭ nadau
rü nüxŭ nacuèx na aixcŭma guxŭguma pexcèx chayumŭxēxŭ.
Rü yimaãxŭ nixĩ i guxŭma i chorü ngŭchaŭmaã chapuracŭxŭ

rū nūxū chixuxū i norū ore i mexū i Nanechiga. ¹⁰ Rū guxūguma nūxna chaca na choxū ngema namuxūcèx rū ngēmaācū dūxwa pexū íchayadauxūcèx ega norū ngúchaū yixīgu. ¹¹ Erū aixcūma choxū nangúchaū na pexū chadauxū na pemaā nūxū chixuxūcèx i Tupanaārū ore na aixcūma meā peyaxōgūxūcèx rū yexeraācū peporaexūcèx. ¹² Rū ngēxguma ngēmaācū wūxiwa ingēxmagūgu, rū tá wūxichigū yigū tataāēgūxēē rū yigūaxū tanangúchaūxēē. Erū choma rū tá nūxū chadau na ñuxācū tórū Coriaxū peyaxōgūxū rū pema rū tá ta nūxū pedau na ñuxācū chayaxōxū. ¹³ Pa Chaueneēgūx, chanaxwèxe i nūxū pecuèx na muēxpūxcūna pexū íchayadauxchaūxū, natürū ñuxmarūta rū choxū naguxcha. Natürū ngema petanūwa chaxūxchaū, erū chanaxwèxe na pemaā nūxū chixuxū i Tupanaārū ore yema toxnamana yexmagūxū ga duūxūgūmaā nūxū chixuxūrūū. Erū chanaxwèxe i ngēma duūxūgūrūū meā peyaxōgū na ngēmaācū Cristuwe naxīxūcèx i ngēma petanūxūgū i ñuxma tama yaxōgūxū. ¹⁴ Rū aixcūma ngema changuxchaū erū nūmatama ya Tupana choxū namu na guxū i duūxūgūmaā nūxū na chixuxūcèx i norū ore. Rū nanaxwèxe i duūxūgū i meā poperaxū icuáxūmaā nūxū na chixuxū rū duūxūgū i tama poperaxū icuáxūmaā ta nūxū chixuxū i ngēma norū ore. Rū ngēxgumarūū ta nanaxwèxe na ngēma duūxūgū i cuèx nūxū ngēxmaxūmaā nūxū na chixuxū rū ngēma duūxūgū i taxuguma rüxīnūēxūmaā nūxū na chixuxū. ¹⁵ Rū ngēmacèx, Pa Chaueneēgū i Dumagu Āchiūgūxū, rū choma rū marū íchamemare na petanūwa na chaxūxū, na pemaā rū ta nūxū chixuxūcèx i Tupanaārū ore i mexū.

Tupanaārū ore rū napora

¹⁶ Rū taxucèxma naxcèx chaxāne i ngēma ore i mexū. Erū ngēma ore rū napora, rū ngēmamaā nixī i napuracūxū ya Tupana na guxāma ya yixema Cristuaxū yaxōgūxe rū tūxū nangēxmaxūcèx i maxū i taguma gúxū. Rū ngēma maxū, rū Yudiūgūcèxirachirēx nixī, natürū i ñuxma rū guxūma i ngēma tama Yudiūgū ixīgūxūcèx rū ta nixī. ¹⁷ Rū ngēma norū orewa nixī i tamaā nūxū yaxuxū ya Tupana na tórū ōgaguxicatama yīxū na napēxewa imexū. Erū norū ore i ūmatūxūwa rū ñanagūrū:

“Rū yīxema tūmaārū ōgagu Tupanapēxewa mexē, rū tá tūxū
nangēxma i maxū i taguma gúxū”,
ñanagūrū.

Nagagutama nixī i duūxūgū inapoxcuexū

¹⁸ Rū nūxū tadaugū na Tupana daxūguxū i nañewa ne namuxū i norū poxcu i āūcūmaxū naxcèx i guxūma i ngēma

duūxūgū i tama naga ĩnūēxū rū chixexū ūgūxū rū ngēma norū chixexūmaā togūaxū naguxchaxēēgūxū na tama nūxū nacuēxgūxūcèx i ngēma ore i aixcūma ixīxū. ¹⁹ Rū ngēma duūxūgū i chixexū ūgūxū rū meā nūxū nacuēxgūchirēx na ñuxācū yīixū ya Tupana yerū nūmatama ga Tupana rū marū nūxū nūxū nadauxēē ga yema. ²⁰ Rū woo tama nūxū idaugūgu ya Tupana, natūrū guxūma i tacū i naxūxūwa nixī i nūxū idaugūxū. Rū yexguma noxri naāne naxūxgumama nixī ga meāma duūxūgūxū nūxū nadauxēēxū na aixcūma Tupana na yīixū rū guxūguma na naporaxū. Rū ngēmacèx i ngēma duūxūgū i chixexū ūgūxū, rū taxucūrūwama tacūmaā nūgū ĩnapoxūgū i Tupanapēxewa. ²¹ Yerū woo nūxū nacuēxgūchirēx na ñuxācū yīixū ga Tupana, natūrū tama nanayauxgūchaū na norū Tupana yīixūcèx, rū bai na moxē nūxna naxāgūxū. Natūrū yema ore ga taxuwama mexūguama narūxīnūē, rū yemaācū naēchitamare namaxē rū yexeraācū chixexūgu narūxīnūē. ²²⁻²³ Rū nūgū yaxugūegu rū duūxūgū i nūxū icuāxū nixīgū natūrū taxuguma narūxīnūē. Yerū nūxna nixīgachitanū ga Tanatū ya Tupana ya mexēchicū ya taguma yucū, na nawe naxīxūcèx ga norū naxchicūnèxāgūmare ga duūxūgū i yuxwèxexūchicūnèxāmare ixīgūxū rū werīgūchicūnèxāmare ixīgūxū rū naēxūgūchicūnèxāmare ixīgūxū rū āxtapegūchicūnèxāmare ixīgūxū. ²⁴ Rū yemacèx ga Tupana rū dūxwa yemawa nanawogū ga yema duūxūgū na naxūgūāxūcèx ga guxūma ga yema chixexū ga nūxū ngūchaūgūxū rū nūgūmaā na naxūgūāxūcèx ga naxūneārū ngūchaūgū i āne tūxna āxū. ²⁵ Rū yemaācū nūxna nixīgachi ga guma aixcūmaxūchi Tupana ixīcū na nawe naxīxūcèx ga norū tupanagū ga tama aixcūma ixīgūxū. Rū yema Tupana ūxūpēxewa nayumūxēgū rū yemaxū nicuèxūūgū, natūrū tama nūxū nicuèxūūgū ga Tanatū ya Tupana ga naxūcū rū inaxwèxecū na guxūguma nūxū icuèxūūgūxū. Rū ngēmaācū yixī. ²⁶ Rū yemacèx ga Tupana rū dūxwa yemawa nanawogū ga yema duūxūgū na naxūgūāxūcèx ga naxūneārū ngūchaū i āne tūxna āxū. Rū èixrūū ga ngexūgū rū naxrūū ngexūgūmaātama nangēāēgū rū tama yatūgūmaā. ²⁷ Rū yexgumarūū ta ga yatūgū rū naxrūū yatūxūmaātama nangēāēgū, rū tama ngexūgūmaā. Rū yema naxūneārū ngūchaū ga chixexūgū rū nūxū natora na naxrūū yatūxūmaā namaxēxū. Rū yemaācū ga yema yatūgū rū nūgūmaā nanaxūgū ga yema naxūneārū ngūchaū i āne tūxna āxū, rū dūxwa yemagagu nīdaawee rū naturaxūnegū. ²⁸ Rū yema na tama Tupanaxū nacuēxgūchaūxū, rū yemacèx ga nūma ga Tupana rū dūxwa yemawa nanawogū ga yema duūxūgū na norū chixexūgu na naxīnūēēchaxūcèx rū na naxūgūāxūcèx

ga yema chixexŭ. ²⁹ Rŭ dŭxwa ga yema duŭxŭgŭ rŭ guxŭraŭxŭ ga chixexŭ naxŭgŭ ga Tupanapĕxewa. Rŭ tama aixcŭma meã naxmĕxmaã rŭ natemaã namaxĕ. Rŭ naxaŭ rŭ nŭgŭnaxĭcatama nananugŭchaŭ i guxŭma i taçŭ. Rŭ toguãxŭ nachixexĕĕgŭchaŭ. Rŭ nixãũxãchuwĕxegŭ, rŭ namãĕtagŭ, rŭ nanuĕwĕxe, rŭ nawomŭxĕĕwĕxegŭ, rŭ naxŭneãrŭ ngŭchaŭ nŭxŭ napora, rŭ naxoregŭtĕĕxgŭ. ³⁰ Rŭ chixexŭmaã toguãxŭ nixugŭe, rŭ Tupanachi naxaie, rŭ toguãxmaã naguxchigagŭ. Rŭ nŭgŭgu naxĭnŭĕgu rŭ togŭarŭ yexera nixĭgŭ, rŭ nŭgŭ nicuĕxŭŭgŭ. Rŭ naxcĕx nadaugŭ na yexera chixexŭ naxŭgŭxŭ. Rŭ tama nanatŭga rŭ naĕga naxĭnŭĕchaŭ. ³¹ Rŭ tama inarŭxĭnŭĕchaŭ. Rŭ tama aixcŭma nayanguxĕĕ i ngĕma nŭxŭ yaxugŭxŭ. Rŭ taxŭexŭma nangechaŭgŭ. Rŭ tama togŭaxŭ nŭxŭ nangechaŭ i taçŭ rŭ guxchaxŭ. Rŭ tama toguãx nŭxŭ tangechaŭtŭmŭgŭ. ³² Rŭ nŭmagŭ i ngĕma duŭxŭgŭ rŭ meãma nŭxŭ nacuĕxgŭchirĕx rŭ Tupana rŭ marŭ namaã nanaxuegu na noxtacŭma nayuexŭ i ngĕma duŭx-ŭgŭ i ngĕmaãcŭ maxĕxŭ. Natŭrŭ woo meãma nŭxŭ nacuĕxgŭchirĕx i guxŭma i ngĕma, natŭrŭ nanaxŭgŭama i ngĕma chixexŭ, rŭ nataãĕgŭ ega togŭ naxŭxgu.

2

Ngĕxguma Tupana duŭxŭgŭxŭ poxcugu, rŭ tama chixexŭ naxŭ, erŭ ngĕma duŭxŭgŭ rŭ norŭ chixexŭgagutama nanapoxcue

¹ Rŭ ngĕmacĕx, Pa Duŭxŭx, rŭ woo texĕ quixĭgu rŭ taxuacŭma Tupanapĕxewa cugŭĕtŭwa cuchogŭ, ega togŭxŭ quixuechagu. Erŭ ngĕxguma togŭxŭ quixuechagu na nachixexŭ rŭ cugŭtama cupoxcu, erŭ cuma na cumŭcŭxŭ quixuechaxŭ rŭ cuma rŭ ta cunaxŭ i ngĕma chixexŭ i cumŭcŭxŭ naxcĕx quixuechaxŭ. ² Rŭ nŭxŭ tacuĕx rŭ Tupana tá nanapoxcue i ngĕma duŭxŭgŭ i namŭcŭgŭxŭ ixugŭechaxŭ. Rŭ ngĕxguma napoxcueãgu, rŭ tama chixexŭ naxŭ ya Tupana, erŭ ngĕma duŭxŭgŭ rŭ norŭ chixexŭgagutama nixĭ i napoxcueãxŭ. ³ Rŭ dŭcax, Pa Duŭxŭx, rŭ ngĕxguma togŭxŭ quixuechagu, natŭrŭ cuma rŭ ta cunaxŭxgu i ngĕmatama chixexŭ i nŭma naxŭxŭ, ¿rŭ ñuxŭcŭrŭwa tá i nagu curŭxĭnŭxŭ na Tupanachaxwa iquicŭxŭ na tama cuxŭ napoxcuxŭcĕx? ⁴ ¿Rŭ tŭxcŭŭ tama nagu curŭxĭnŭ i ngĕma mexŭ i Tupana cuxcĕx ŭxŭ? Nŭma rŭ poraãcŭxŭchi cumaã namecŭma rŭ yaxna cumaã naxĭnŭ rŭ tama paxa curŭ chixexŭcĕx cuxŭ napoxcuchaŭ. ¿Rŭ ñuxma rŭ tŭxcŭŭ nŭxŭ cuxo? ¿Tama ĕxna nŭxŭ cucuĕx na Tupana ngĕmaãcŭ cumaã mecŭmaxŭ na nŭxŭ curŭxoxŭcĕx i curŭ chixexŭ rŭ naxcĕx na cumaxŭxŭcĕx ya Tupana? ⁵ Natŭrŭ cuma rŭ tama Tupanaxŭ cucuãxchaŭ rŭ tama nŭxŭ curŭxoxchaŭ i curŭ chixexŭ. Rŭ ngĕmaãcŭ cugŭcĕxtama cunayexeraxĕĕ i

curü poxcu i tá cuyaxuxü i ngēma ngunexü i nagu Tupana napoxcuexü i ngēma chixexü ügüxü. Rü ngēma ngunexügu rü Tupana tá aixcüma ngēma duüxügümaã nanaxuegu na ñuxäcü tá na napoxcueäxü. ⁶ Rü ngēxguma tá nixī i Tupana nüxü yaxügütanüxü i wüxichigü i duüxü naxcèx i ngēma naxügüxü. ⁷ Rü maxü i taguma güxümaã Tupana tá tüxü nanaxütanü ya yixema guxüguma mexü taxügüäcüma naxcèx daugüxe na Tupana tümamaã taäëxü rü naxcèx daugüxe na aixcüma Tupanaxütawa tangugüxü. ⁸ Natürü Tupana tá tümamaã nanu rü tá tüxü napoxcu ya yixema tügüguxicatama rüxñüëxë rü tama naga ñnüëchaüxë i ore i aixcüma ixixü rü naxcèx daugüxe na ngēma chixexü taxügüxü. ⁹ Rü guxüma i ngēma duüxügü i chixexü ügüxü rü tá ngüxü ningegü rü poraäcü tá chixexü nüxü naxüpetü. Rü ngēma Yudiügü i chixexü ügüxüxira tá nixī i Tupana inapoxcuexü. Rü ngēmawena rü tá nanapoxcue i guxüma i ngēma togü i duüxügü i chixexü ügüxü. ¹⁰ Natürü ngēma duüxügü i mexü ügüxü, rü Tupana tá namaã nataäë, rü tá nanatachigaxëë, rü tá nanataäëxëë. Rü ngēma Yudiügü i mexü ügüxüçexira tá nixī i ngēma. Rü ngēxgumarüü i guxüma i togü i duüxügü i mexü ügüxüçèx rü tá ta nixī. ¹¹ Erü Tupanapëxewa rü nawüxigu i ngēma duüxügü i Yudiügü ixigüxü rü ngēma togü i duüxügü i tama Yudiügü ixigüxü. Rü guxäma ya texé ya chixexü ügüxe rü tá tanayaxu i tümaärü poxcu, natürü guxäma ya texé ya mexü ügüxe rü tá Tupana tümamaã nataäë. ¹² Rü guxüma i duüxügü i pecadu ügüxü i tama nüxü cuèxgüxü i ngēma mugü ga Moiché ümatüxü, rü tá inayarütauxe. Rü ngēxgumarüü ta i guxüma i ngēma pecaduäxgüxü i nüxü cuèxgüxü i ngēma mugü ga Moiché ümatüxü, rü ngēma mugü nüxü ixuxüäcüma Tupana tá nanapoxcue. ¹³ Erü Tupanapëxewa rü taxuwama name i ngēma duüxügü i nüxü ñnüëmarexü natürü tama nagu maxëxü i norü mugü. Natürü ngēma duüxügü i Tupanaärü mugüga ñnüëxü nixī i aixcüma Tupanapëxewa imexü. ¹⁴ Dücèx, i ngēma duüxügü i tama Yudiügü ixigüxü. Nümagü rü tama nüxü nacuèxgü i Tupanaärü mugü. Natürü ngēxguma nüëchatatama naxügümareägu i ngēma Tupana tüxü muxü, rü tüxü nüxü nadauxëë na nüxü nacuèxgüxü i tacü na yixü i mexü rü tacü na yixü i chixexü, woo tama nüxü na nacuèxgüchiréxü i Tupanaärü mugü. ¹⁵ Erü nacümagüwatama nixī i tüxü nüxü nadauxëëxü na nüxü nacuèxgüxü na tacü yixü i mexü rü tacü na yixü i chixexü. Rü ngēma duüxügü rü ngēxguma chixexü naxügügu, rü naäëwatama nixī i nüxü nacuèxgüxü na nachixexü i ngēma naxügüxü. Rü ngēxgumarüü ta i ngēxguma mexü naxügügu, rü naäëwatama nixī i nüxü nacuèxgüxü na namexü i ngēma naxügüxü. ¹⁶ Rü ngēma ngunexü i nagu Tupana

Cristuxū namuxū na guxū i duūxūgūxū yacagūxūcèx i norū maxūchiga, rū ngēma duūxūgū i tama Tupanaārū mugūxū cuèxgūxū rū naãēwa tátama nixī i nūxū nacuèxgūxū na chixexū naxūgūxū rū ēxna mexū naxūgūxū. Rū ngēxguma tá nixī i nangóxū i guxūma i ngēma chixexū i cúácūma naxūgūxū i duūxūgū, rū ngēma chixexū i nūxīcatama nagu naxīnūēxū. Rū Tupanaārū ore i pemaã nūxū chixuxū nixī i tūxū nūxū cuèxēēxū i ngēma.

Yudíugūchiga rū mugū ga Moïché ūmatūxūchiga

¹⁷ Natürū pema Pa Chaueneēgū i Yudíugūx, rū ñaperūgūgū:

“Toma rū Yudíugū tixīgū rū meãma nūxū tacuèx i Tupanaārū mugū ga Moïché ūmatūxū”, ñaperūgūgū. Rū ngēmaãcū nagu perūxīnūē na Tupanapēxewa pimexū erū meãma nūxū pecuèx i ngēma Tupanaārū mugū ga Moïché ūmatūxū. Rū ngēmaãcū Tupanamaã pegū picuèxūūgū erū nagu perūxīnūē na Tupana pexū nangechaūxū erū Yudíugū pixīgū. ¹⁸ Rū nūxū pixu na meãma nūxū pecuáxū i tacū nixī i Tupanaārū ngúchaū rū tacū nixī i mexū rū tacū nixī i chixexū. Rū Tupanaārū mugūwa naxcèx pengúe na naxcèx pedauxū i ngēma aixcūma mexū ixīxū. ¹⁹ Rū pema rū ñaperūgūgū:

“Toma rū meãma nūxū tacuèx na tanaxucuxēxū i ngēma togū i duūxūgū i tama Tupanaxū cuèxgūxū. Rū meãma nūxū tacuèx na itayanawēxāchixēēxū i ngēma togū i chixexūwa ngēxmagūxū”, ñaperūgūgū. ²⁰ Rū pema nagu perūxīnūēgu rū nūxū pecuèx na ñuxācū penaxucuxēxū i ngēma togū i duūxūgū i tama Tupanaxū cuèxgūxū rū ñuxācū penangúexēēxū i ngēma duūxūgū i ngexwacèx yaxōgūxū. Rū ngēmaãcū nagu perūxīnūē na togūarū ucuxēruūgū pixīgūxū, erū Tupanaārū mugūwa pengúe rū ngēmacèx meãma nūxū pecuèx i tacū nixī i mexū rū tacū nixī i ore i aixcūma ixīxū. ²¹ Rū dūcax, Pa Chaueneēgū i Yudíugūx, pema na togūxū pengúexēēxū, ¿rū tūxcūū tama pegūtama pengúexēē? Pema nūxū pixu na tama namexū na ingīxū, ¿rū tūxcūū i pema ipengīēxū? ²² Rū pema nūxū pixu na tama namexū na naī i ngemaã ipexū, ¿rū tūxcūū i pema i ngēmaãcū pemaxēxū? Rū pema na naxchi pexaiexū i togūarū tupanagūnetachicūnēxāgū, ¿rū tūxcūū i naxcèx pengīēxū i norū tupaucagūarū ngēmaxūgū? ²³ Pema nūxū pixu na namexū i Tupanaārū mugū i ūmatūxū, rū petaãe erū meã nūxū pecuèxgū i ngēma mugū. Natürū Tupanamaã chixexū pexūe, erū tama naga pexīnūē i ngēma pexū namuxū i norū mugūwa. ²⁴ Rū ngēmacèx i Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rū ñanagūrū:

“Rū pegagu nixī na chixri Tupanachiga yadexagūxū i ngēma duūxūgū i tama Yudíugū ixīgūxū”,

ñanagürü. ²⁵ Pema rü pegü ípewiechèxmüpèxechiraügü na Tupanaârü duïxügü pixîgüxücèx. Rü name nixî na penaxüxü i ngêma, ega aixcüma naga pexînüëgu i Tupanaârü mugü. Natürü ngêxguma chi tama naga pexînüëgu i Tupanaârü mugü, rü woo Yudíugü pixîgügu, natürü Tupanapêxewa rü taxuwama pexü name i ngêma na pegü ípewiechèxmüpèxechiraügüxü. ²⁶ Rü ngêma togü i duïxügü i tama nügü íwiechèxmüpèxechiraügüxü, rü woo tama ngêma naxügügu, natürü Tupanaârü duïxügü tá nixîgü ega naga naxînüëgu i norü mugü. ²⁷ Rü dücax, Pa Chaueneëgü i Yudíugü, rü ngêma duïxügü i tama íwiechèxmüpèxechiraügüxü natürü naga ñnüëxü i Tupanaârü mugü, rü ngêma duïxü rü tá Tupana-pêxewa pexü nixu na ñuxácü pechixexü. Rü ngêmaácü tá pexü naxüpetü erü tama naga pexînüë i Tupanaârü mugü i wochirêx na nüxü pecuáxü i ngêma mugü, rü wochirêx na ípewiechèxmüpèxechiraügüxü. ²⁸ Rü dücax, rü tama ngêma na Yudíuxacügü pixîgüxücèx nixî na aixcüma Tupanaxácügü pixîgüxü. Rü tama ngêma na ípewiechèxmüpèxechiraügüxücèx nixî na Tupanaârü duïxügü pixîgüxü. ²⁹ Erü yíxema aixcüma tûmaârü maxûnewa Tupanaga ñnüxê tixî ya aixcüma Tupanaxácü ixîxê. Rü ngêxguma aixcüma taãêwa yaxõxgu nixî i aixcüma Tupanaârü ixîxü. Rü Tupanaaë i Üünexü nixî i tüxü rüngüxêëxü na yaxõxücèx, rü tama ngêma mugü ga Moíché umatüxügagu nixî. Rü yíxema aixcüma Tupanaârü ixîxê, rü Tupana rü tûmamaã nataãê woo duïxügü tama tûmamaã taãëgügu.

3

¹ ¿Rü ñuxma rü tacüwa tüxü namexü na Yudíugü ixîgüxü? ¿Rü tacüwa namexü na íwiechèxmüpèxechiraügüxü? ² Rü poraãcüxüchima tüxü name na Yudíugü ixîgüxü. Yerü nüma ga Tupana rü tüxnaxüchi nixî ga naxããxü ga norü mugü i umatüxü. ³ ¿Rü tacü tá ngupetüxü i ñuxma ega ñuxre i tatanüxü i Yudíugü rü tama meã yanguxêëgüãgu i ngêma Tupana tüxü muxü? ¿Rü pexcèx rü ngêmacèx tãütama yanguxêëãxü ya Tupana i ngêma tamaã inaxunetaxü? ⁴ Rü tama ngêmaácü nixî. Erü woo guxü i duïxügü rü yadoratèëxgügu, natürü Tupana rü taguma nidora rü guxüguma nayanguxêë i ngêma nüma tamaã inaxunetaxü. Rü yemacèx norü ore ga Dabí umatüxüwa rü ñanagürü:

“Cumax, Pa Tupanax, rü aixcüma nixî i curü ore i nüxü quixüxü. Rü ngêxguma cuxü tangugügügu rü nüxü tadaugü na aixcüma cumexü”,
ñanagürü. ⁵ Natürü duïxügü rü ínatüe erü ñanagürügü:

“Rü nūetama nixī na chixexū ixügūxū erū ngēmaācū yexeraācū nangox na namecūmaxū ya Tupana”, ñanagürügü. Rü ñanagürügü ta:

“Rü ngēxguma chi tórü chixexūgagu yexeraācū nangoxgu na aixcūma namecūmaxū ya Tupana, rü maneca tama namega tórü chixexūcèx tūxū napoxcuegu”, ñanagürügü. ⁶ Natürü ngēma ñaxūgu na naxīnūēxū i duūxūgü rü poraācū inatüe, erü tama ngēmaācū nixī. Erü ngēxguma chi tama namexgu ya Tupana, ¿rū ñuxācū chi i meā duūxūgūxū yacagūxū i naāneārū guxgu? ⁷ Natürü i duūxūgü rü ñanagürügü:

“Rü ngēxguma chi chorü chixexūgagu yexeraācū nangoxgu na ñuxācū aixcūma namexū ya Tupana, ¿rū tūxcūü yīxū i choxna naçaxū naxcèx i chorü chixexū rü choxū napoxcuxū naxcèx i ngēma?” ñanagürügü. ⁸ Natürü ngēma ñaxūgu na naxīnūēxū i duūxūgü rü poraācū inatüe. Erü ngēxguma chi aixcūma yixīgu i ngēma nagu naxīnūēxū i duūxūgü, rü chi narūmemaē nixī na yexeraācū chixexū naxūgūxū na yexeraācū mexū na ínguxuchixūcèx. Rü dücax, Pa Chaueneēgūx, nangēxma i chixexū i duūxūgü i choxū ügagūmarexū i nūxū ixugūexū na ngēma yīxū i chorü nguxēētae i duūxūgūxū namaā changūexēēxū. Natürü ngēma duūxūgü i ngēma ñagūxū rü nagaga tátama napoxcue.

Guxāma i yixema rü taxūetūxūgü

⁹ ¿Rü ñuxācū nixī i ñuxmax? ¿Pexcèx rü yixema i Yudíugü rü togü i duūxūgūarū yexera Tupanapēxewa imexū? Pemaā nūxū chixu rü tama ngēmaācū nixī. Erü guxūma i duūxūgü i Yudíugü ixīgūxū rü guxūma i duūxūgü i tama Yudíugü ixīgūxū, rü naxūetūxūgü. ¹⁰ Erü Tupanaārū ore i ümatūxūwa rü ñanagürü:

“Rü tataxuma ya texé ya aixcūma Tupanapēxewa mexē, rü bai ya wūxie. ¹¹ Rü tataxuma ya texé ya aixcūma nūxū cuáxe i Tupanaārū ore na ñuxācū nanaxwèxexū na naxcèx imaxēxū. Rü tataxuma ya texé ya aixcūma Tupanacèx dauxe. ¹² Rü guxāma ítatüe, rü guxāma itayarūtauxe rü chixexū taxūgü i Tupanapēxewa. Rü tataxuma ya texé ya aixcūma mexū üechaxe, rü bai ya wūxie. ¹³ Rü tūmaāx rü wūxi i yuetamaxū i ingenaxūrūü nixī erü ngēma ítanaxūxūxēē i nagūxūraūxū i dexa i chixexū. Rü tūmaārū conūmaā rü poraācū tido-rae. Rü ngēma tūmaārū dexa rü ñoma āxtapeguchatarūü nixī erü togūxū nachixexēē. ¹⁴ Rü chixexū i ore i duūxūgūāēwa ngūxūmaāxīcatama tidexagü. ¹⁵ Rü ítamemare na duūxēxū timáxū. ¹⁶ Rü ngextá ítaxīxūwa rü togūxū tachixexēē rü tanangechaūxēē rü chixexūgu tanayixēē. ¹⁷ Rü tama nūxū tacuèx na ñuxācū

togū i duūxūgūxū tangechaūgūxū rū meā natanūwa tamaxēxū. ¹⁸ Rū tama nūxū tacuáxchaū na Tupanaxū tamuūēxū”,

ñanagürü i ngēma ore i ūmatūxūwa. ¹⁹ Rū nūxū tacuèx rū ngema poxcu i Tupanaarü mugüwa nūxū yaxuxū rū naxcèx nixī i ngema Yudíugü ga natanūwa nanguxū ga yema mugü. Rū woo ngema tama Yudíugü ixīgūxū i duūxūgücèx rū ta nixī i ngema poxcu. Erü taxúema aixcūma naga taxīnū i ngēma mugü. Rū ngēmacèx taxucürüwa texé Tupanapewa tügü ítapoxū i ngēxguma Tupana tūxū icagügu i tūmaārü pecaduchiga. ²⁰ Rū ñuxma na taxúema aixcūma naga ínūēxū i ngēma mugü, rū ngēmacèx taxucürüwama texé tügü tixu na ngēma mugü taxaurexūgagu Tupanapēxewa tamexū. Erü ngēma mugü tūxū nūxū cuèxēēxū nixī na poraācū ipecaduāxgūxū.

Tórü ōgagu nixī i Tupana tūxna naxāxū i maxū

²¹⁻²² Rū ñuxma na taxucürüwama Tupanapēxewa tūxū yamexēēxū i ngēma mugü, rū ngēmacèx ya Tupana rū tūxū nūxū nacuèxēē na ñuxācū yīxū i tūxū yamexēēxū na napēxewa imexūcèx. Rū pemaā nūxū chixu rū Ngechuchu ya Cristuaxū na yaxōgūxūgagu nixī i tūxū yamexēēxū ya Tupana na aixcūma napēxewa imexūcèx. Rū yema mugü ga Moiché ūmatūxū rū yema ore ga nuxcūmaūgūxū ga orearü uruūgü ūmatūxū rū tūxū nūxū nacuèxēē i ngēma. Rū yema mexū ga Tupana taxcèx ūxū ga yexguma núma namuāgu ga Nane na tórü pecadu naxūtanūxūcèx, rū guxū i duūxūgū i yaxōgūxūcèx nixī, erü Tupanapēxewa rū nawūxigu i guxūma i ngēma duūxūgū. ²³ Rū guxāma tipecaduāxgū rū nūxna tayaxūgugū ya Tupana ya tūxū maxēxēēcū. ²⁴ Natürü ga Tupana rū poraācū tamaā namecūma rū yemacèx tūxū nangetanūācūma tūxū nimexēēgū na napēxewa imexūcèx. Rū ñuxma rū tūxū nangēxma i maxū i taguma gúxū, yerü Ngechuchu ya Cristu rū marü tūxū nanaxūtanū ga tórü pecadugū. ²⁵⁻²⁶ Rū Tupana rū aixcūma núma nanamu ga Cristu na nayuxūcèx rū yemaācū tórü pecadu naxūtanūxūcèx na Tupana tūxū nūxū rüngūmaxūcèx i ngēxguma aixcūma Cristuaxū yaxōgūgu. Rū yemaācū nanaxū ga Tupana na tūxū nūxū nadauxēēxūcèx na ñuxācū nūma nūgūcèx tūxū yamexēēxū na aixcūma napēxewa imexūcèx. Rū nuxcūma ga Tupana rū yaxna namaā naxīnū ga duūxūgū ga yexguma chixexū naxūegu, rū tama paxa nanapoxcue. Rū ñuxma rū ta tūxū nanawēx na ñuxācū aixcūma namexū i ngēma núma naxūxū erü tūxū ínanapi i tórü pecadugū. Rū ngēmaācū tūxū nūxū nadauxēē na ñuxma rū ta aixcūmacū yīxū i ngēxguma tūxū yaxuxgu na napēxewa marü timexū ya guxāma ya yīxema Ngechuchuxū

yaxōgūxe. ²⁷ Rū ngēmacèx i ñuxma rü taxucürüwama yigü ticuèxüügü rü nüxü tixu na yixematama yigü imexēēgüxü i napēxewa. Erü taxucürüwama texé tügü tamexēē i Tupanapēxewa. Rü tama ngēma na naxaurexüçèx i ngēma mugü nixī i imexü, rü tama ngēma na mexü ixügüxüçèx nixī i imexü. Natürü Tupanapēxewa time i ñuxma, erü Cristuaxü tayaxōgü. ²⁸ Rü yixema nüxü tacuèx rü ngēxguma Cristuaxü yaxōgügu nixī i Tupanapēxewa imexü, rü tama ngēma mugü na ixauregüxüçèx nixī i napēxewa imexü. ²⁹ ¿Éxna pexçèx rü Tupana rü Yudiügüarü Tupanaxīcatama yīixü? ¿Rü tama éxna i ngēma togü i duüxügüarü Tupana rü ta yīixü? Ngēmaācūx, ngēma togü i duüxügü i tama Yudiügü ixīgüxüārü Tupana ta nixī. ³⁰ Rü nüxü tacuèxgü na nangēxmaxü ya wüxitama ya Tanatü ya Tupana. Rü guxüma i duüxügü i Cristuaxü yaxōgüxü, rü nüma ya Tupana rü nayamexēē na napēxewa yamexüçèx. Rü ngēmaācü i nüma ya Tupana rü Yudiügüxü nimexēē i ngēxguma yaxōgüāgu. Rü ngēxgumarüü ta nayamexēē i guxüma i togü i duüxügü i ngēxguma Cristuaxü yaxōgüāgu. ³¹ Rü ñuxma na Cristuaxü yaxōgüxü, rü bexmana nagu perüxīnüē na ngēmaācü iyanaxoxēēxü i ngēma mugü. Natürü tama ngēmaācü nixī. Erü ñuxma na Cristuaxü yaxōgüxü rü aixcūma tayanguxēē i ngēma Tupana tüxü muxü.

4

Abráü rü Tupanaāxü nayaxō rü yemacèx Tupana nüxü nixu na namexü

¹ ¿Rü ñuxma rü ñuxü ñagüxü tá i nachiga ga nuxcūmaūcü ga tórü oxi ga Abráü? ¿Rü ñuxācü nixī ga nüxü naxüpetüxü ga Tupanapēxewa? ¿Rü tüxcüü yīixü ga Tupana nüxü ixuxü ga Abráü rü mecü na yīixü? ²⁻³ Rü dücax, yexguma chi wüxi ga norü puracü ga mexüçèx Tupanapēxewa namexgu ga Abráü, rü yexguma chi waxi nixī ga nüxü nayexmaxü ga tacüçèx nügü na yacuèxüüxü. Natürü taxucèxma Tupanapēxewa nügü nicuèxüü ga Abráü, erü Tupanaārü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Abráü rü Tupanaāxü nayaxō, rü yemacèx Tupana nanayaxu rü nüxü nixu na namexü”,

ñanagürü i ngēma ore. ⁴ Rü ngēxguma texé wüxi i puracü üxgu rü tüxü naxütanügu rü woetama tümaārü natanü nixī rü tama āmare nixī i ngēma. ⁵ Natürü tama ngēmaācü nixī i ngēxguma Tupanaāxü yaxōxgu. Erü ngēxguma yaxōxgu, rü tama tacü rü puracü i mexüçèx nixī i Tupanapēxewa imexü, natürü Tupanapēxewa time erü tayaxō. Rü ngēmaācü Tupana tüxü nayaxu ya yixema yaxōxē woo taxuüma i tacü rü puracü i mexü taxüxgu na ngēmacèx Tupana tüxü rüngüxēēxü. ⁶ Rü

nuxcūmañcū ga ãëxgacū ga Dabí rü ta tümachiga nidexa ga guxema duñxē ga yaxōxē. Rü nüxū nixu ga na tataãëxū ga guxema duñxē yerü Tupanapëxewa tame, woo tama ñacū rü mexū taxūxgu na yemaãcū Tupanapëxewa tamexūcèx. ⁷ Rü nüma ga Dabí rü ñanagürü:

“Rü tataãëgü ya yíxema duñxëgü ya Tupana tümaärü chixexügüxū ngechañxē rü tümaärü pecadugüxū iyanangümaxē. ⁸ Rü tataãë ya yíxema duñxē ya Tupana tama tüxū nagu naxññuxē i tümaärü pecadu”,

ñanagürü ga Dabí. ⁹ Rü dücax, ¿pexcèx rü ngēma taãë rü ngēma duñxügü i Yudíugü ixíxūñcèxicatama yíixū, rü ëxna ngēma togü i duñxügücèx ta yíixū? Dücèx, rü marü pemaã nüxū tixu rü Tupanapëxewa name ga Abráñ yerü nayaxō. Rü yemacèx Tupana nanayaxu. ¹⁰ ¿Natürü ñuxgu nixí ga nayauxãxū? ¿Éxna marü ínawiechëxmüpëxechirañguwena, rü ëxna naxüpa ga na ínawiechëxmüpëxechirañxū? Rü pemaã nüxū chixu rü naxüpa nixí ga na Tupana nayaxuxū ga Abráñ. ¹¹ Rü Tupana nayaxuxguwena nixí ga ínawiechëxmüpëxechirañxū ga Abráñ. Rü yema nixí ga norü cuèxruñ ga nawa nüxū nacuáxū na aixcūma Tupana marü nayaxuxū rü nüxū nadauxū na namexū yerü nüxū nayaxō. Rü ngēmacèx i ñuxma ya Abráñ rü tümanatü yíixū ya guxãma ya yíxema yaxōgüxe woo tama ítawiechëxmüpëxechirañgügu. Rü ngēmaãcū ya Tupana rü tüxū nayaxu ya guxãma ya yíxema yaxōgüxe, rü tüxū nadau na timexū erü tayaxōgü. ¹² Rü ngëxgumarüñ ta ya Abráñ rü tümanatü nixí ya guxãma ya yíxema íwiechëxmüpëxechirañgüxe rü Abráñrüñ yaxōgüxe. Natürü tama ngēma na tügü ítawiechëxmüpëxechirañgüñcèx nixí i tümanatü yíixū. Natürü tümanatü nixí erü tayaxōgü yexgumarüñ ga na yaxōñxū ga nüma ga tanatü ga Abráñ naxüpa ga na ínawiechëxmüpëxechirañxū.

Abráñ rü Tupanaãxū nayaxō rü yemacèx Tupana nayanguxē ga norü uneta ga Abráñmaã nüxū yaxuxū

¹³ Rü Tupana rü Abráñmaã inaxuneta na nüma ya Abráñ rü guxūma i naxrüñ yaxōgüxū rü tá na nayauxgüãxū i ñoma i naãne na noxrü yíixūcèx. Natürü tama yema na mugü naxaurexūcèx nixí ga Tupana yemaãcū Abráñmaã ixunetaxū. Natürü yemaãcū namaã inaxuneta yerü Abráñ nayaxō, rü yemacèx Tupanapëxewa name. ¹⁴ Natürü ngëxguma chi ngēma duñxügü i mugü aregüñcèxicatama yixígu i ngēma Tupanaärü uneta, rü natüçëxmamare chi nixí i ngēma na yaxōgüxū, rü chi ngēma Tupanaärü uneta rü taxuwama name. ¹⁵ Nüxū tacuèx rü ngēma mugü ga Moíché ümatüxū rü poxcuwa tüxū naga erü taxúema aixcūma meã tayanguxē.

Natürü yexguma chi natauxguma ga yema mugü rü tataxu chima na texé chixri yanguxēēxū. ¹⁶ Rū yexguma Tupana Abráúmaã ixunetagu na nüxū tá nangūxēēxū, rü Abráúärü ōgagu nixī ga namaã inaxunetaxū. Rū ngēmacèx i guxāma i yixema na Abráürüü yaxōgūxū rü taxcèx ta nixī ga yema Tupanaärü uneta ga Abráúmaã nüxū yaxuxū. Rū ngēmawa nüxū tacuèx rü tama yixema mugü auregūxecèxicatama nixī i ngēma Tupanaärü uneta, natürü guxāma ya yixema Abráürüü Tupanaāxū yaxōgūxecèx ta nixī. Rū ñuxma rü guxāma i yixema na Abráürüü meã yaxōgūxū rü Abráúxácügü tixīgü rü nüma rü tanatü nixī i Tupanapēxewa yerü nüxīra nayaxō. ¹⁷ Rū Tupanaärü ore i ümatūxūwa rü Abráúchigaxū nixu rü ñanagürü:

“Rü muxūma i duūxūgünatü tá cuxū chixīxēē”,
ñanagürü. Rū Abráú rü Tupanaāxū nayaxō, rü yemacèx Tupana nayanguxēē ga norü uneta ga namaã nüxū yaxuxū. Rū yima Tupana nixī ya wena namaxēxēēcü i yuexū. Rū yimatama nixī ya naxücü i ngēma woo ñuxma taxuxū. ¹⁸ Rū nüma ga Abráú rü aixcūma nayaxō ga yexguma Tupana nüxū ñaxgu:

“Rü tá namuxūchi i cutaagü”,
ñaxgu. Rū woo ga Abráú ga marü yaguāxūchichirēx na yīxū rü na nangexacūxū, natürü nayaxōōma ga yema Tupanaärü uneta rü meã ínananguxēē na wūxi ga nane tá nüxū yexmaxū. Rū yemaācü ningu na muxūma i duūxūgünatü yīxū, yema Tupana namaã nüxū ixuxürüü. ¹⁹ Rū Abráú rü wixguxuchi 100 ga taunecü nüxū nayexma ga yexguma. Natürü tama inayarümaāchi ga na yaxōōxū woo nüxū na nacuáxū ga paxa tá na nayuexū ga nüma rü namèx ga Chara rü marü poraācü nangupetüarü taunecüāxgūxū ga na naxāxácügūxūcèx. ²⁰ Rū yemaācü ga Abráú rü nayaxōōma na nüxū tá nayexmaxū ga wūxi ga nane yema Tupana namaã ixunetaxürüü. Rū tama nagu narūxīnū na Tupana ngürüāchi nawomūxēēxū. Natürü yexeraācü Tupanaāxū nayaxōōma, rü nüxū nicuèxūü. ²¹ Rū aixcūmaxūchi nayaxō na naporaxū ya Tupana na yanguxēēāxūcèx i guxūma i ngēma norü uneta. ²² Rū yemacèx ga Tupana rü nüxū nixu na napēxewa namexū ga Abráú. Yerü Tupana nüxū nadau ga ñuxācü aixcūma nüxū na yaxōōxū. ²³ Rū tama Abráúchigaxicatama nixī ga naxümatūxū ga Tupanaärü ore ga ñaxū:

“Rü Tupana rü nüxū nixu na napēxewa namexū ga Abráú,
yerü nüxū nadau ga ñuxācü aixcūma nüxū na yaxōōxū”,
ñaxū. ²⁴ Natürü guxāma i yixema na yaxōgūxūchiga ta nixī i ngēma ore. Erü Tupana rü tórü ōgagu tūxū nade na napēxewa imexū i yixema i nüxū na yaxōgūxū ya yima yuwa tórü Cori

ya Ngechuchuxŭ írŭdaxēēcŭ. ²⁵ Rŭ Ngechuchuxŭ nixī ga namuxŭ ga Tupana na tórŭ pecaducèx nayuxŭcèx. Rŭ ñuxŭchi nŭma ga Tupana rŭ wenaxârŭ Ngechuchuxŭ ínarŭdaxēē na nagagu imexŭcèx i Tupanapēxewa.

5

Ñuxma rŭ Tupanapēxewa tame erŭ Cristuaxŭ tayaxōgŭ

¹ Rŭ ñuxma rŭ Tupanapēxewa time erŭ tayaxōgŭ. Rŭ ngēmacèx marŭ tama Tupanamaã taxuwanŭāxgŭ i ñuxmax, erŭ tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu rŭ marŭ tamaã nanangŭxmŭxēē ya Tupana. ² Rŭ Cristugagu nixī na tamaã namecŭmaxŭ ya Tupana i ñuxmax erŭ tayaxōgŭ. Rŭ nŭxŭ tacuèx rŭ guxŭgutáma tamaã namecŭma. Rŭ tataãēgŭ erŭ nŭxŭ tacuèx na tŭxŭ tá nangēxmaxŭ i tachica i mexŭ i Tupanaxŭtawa. ³ Rŭ ngēxgumarŭŭ ta tataãēgŭ i woo ngúxŭ ingegŭgu. Erŭ nŭxŭ tacuèx rŭ ngēma ngúxŭ rŭ tŭxŭ narŭngŭxēē na yexeraãcŭ iporaexŭ rŭ yaxna namaã ixīnŭēxŭcèx. ⁴ Rŭ ngēxguma yaxna namaã ixīnŭēgu rŭ Tupana rŭ tamaã nataãē. Rŭ ngēma na tamaã nataãēxŭ rŭ ngēmacèx meã ítananguxēē na tŭxŭ tá nangēxmaxŭ i tachica i mexŭ i Tupanaxŭtawa. ⁵ Rŭ ñuxma na ínanguxēēxŭ na tŭxŭ tá nangēxmaxŭ i tachica i Tupanaxŭtawa, rŭ ngēmacèx taxucèxma tangechaŭgŭ. Erŭ Tupana rŭ poraãcŭ tŭxŭ nangechaŭ. Rŭ ngēma Naãē i Ūñexŭ i tŭxna namuxŭ nixī i tŭxŭ nŭxŭ cuèxēēxŭ i ngēma. ⁶ Rŭ yexguma taxucŭrŭwama yigŭtama imaxēxēēgu, rŭ nawa nangu na Tupana yanguxēēxŭ ga yema norŭ uneta. Rŭ yexguma nixī ga ñoma ga naãnewa namuãxŭ ga Cristu na pecaduãxgŭxŭcèx nayuxŭcèx. ⁷ Rŭ tama natauxcha na wŭxie rŭ to i duŭxŭcèx tayuxŭ, woo wŭxi i duŭxŭ i mexŭcèx yixīgu. Rŭ woo tangēxmagu ya texé ya naxcèx yuchaŭchiréxe i wŭxi i duŭxŭ i aixcŭma mexēchixŭ, natŭrŭ tama tŭxŭ natauxcha i ngēma. ⁸ Natŭrŭ Tupana tŭxŭ nŭxŭ nadauxēē na ñuxãcŭ tŭxŭ nangechaŭxŭ yerŭ yexguma ipecaduãxgŭgu nixī ga taxcèx nayuxŭ ga Cristu. ⁹ Rŭ ñuxma rŭ Tupanapewa time yerŭ taxcèx nayu ga Cristu. Rŭ ngēmacèx meãma nŭxŭ tacuèx rŭ nŭma rŭ aixcŭma tá tŭxŭ ínanguxŭxēē na tama tŭxŭ napoxcuexŭcèx ya Tupana. ¹⁰ Rŭ yexguma norŭ uwanŭgŭ ixīgŭgu, rŭ nŭmatama ga Tupana rŭ nŭgŭmaã tŭxŭ narŭngŭxmŭēxēē ga yexguma nayuxgu ga Nane. Rŭ ñuxma na marŭ namaã írŭngŭxmŭēxŭ, rŭ yexeraãcŭ nŭxŭ tacuèx na tŭxŭ nangēxmaxŭ i maxŭ i taguma gúxŭ nagagu na namaxŭxŭ i nŭmax. ¹¹ Rŭ tama ngēxīcatama nixī. Natŭrŭ i ñuxma rŭ tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristugagu rŭ Tupanamaã tataãēgŭ, yerŭ Cristugagu nixī ga Tupana ga tamaã nangŭxmŭxŭ.

Adáũchiga rü Cristuchiga

12 Rü nüxiraxũcü ga yatü ga Adáũgagu nixĩ ga guxũma ga duũxũgüwa nanguxũ ga pecadu. Rü pecadugagu ínangu i yu. Rü yemaãcü guxũma ga duũxũgüwa naxüe na nayuexũ, yerü guxũma nipecaduãx. 13 Rü naxũpa na Tupana Moĩchéna naxãxũ ga yema mugü ga naxümatũxũ, rü duũxũgü rü chixexũ naxüğüecha, rü yemacèx nayue. Natürü yema mugü rü tauta nayexma ga yexguma, rü yemacèx taxucürüwa texé nüxũ tixu ga yema duũxũgü ga na chixri naga naxĩnüëxũ ga yema mugü. 14 Rü yema duũxũgü ga Adáũwena buexũ rü tama Adáũrüũ nanangõx ga yema orix ga Tupana nüxna chuxuxũ. Natürü chixexũ naxüğü, rü yemacèx nayue. Rü yemaãcü nixĩ ñuxmata Tupana Moĩchéna naxã ga yema mugü ga naxümatũxũ. Rü Adáũwa inaxüğü na nayuexũ ga duũxũgü, natürü Cristuwa inaxüğü na nayaxuxũ i maxũ i taguma gúxũ. 15 Natürü yema chixexũ ga Adáũ üxũ rü taxuacü nagu tanangu i ngẽma ãmare ga Tupana tüxna ãxũ, erü tama namaã nawüxigu. Rü aixcüma nixĩ ga wüxi ga yatüarü chixexũgagu na nayuexũ i guxũma i duũxũgü. Natürü tama yemaãcü tamaã nanaxü ga Tupana. Yerü nüma rü tüxũ nangetanüãcüma núma nanamu ga Nane ya Ngechuchu ya Cristu na tórü pecaducèx nayuxũcèx. Rü yemaãcü guma Cristugagu Tupana nanamaxëxëë i muxũma i duũxũgü. 16 Rü yema pecadu ga Adáũ üxũ rü taxuacüma nagu tanangu ga yema ãmare ga Tupana tüxna ãxũ. Yerü wüxitama ga Adáũarü pecadugagu, rü Tupana nüxũ nixu rü tá nayu naxcèx ga yema. Natürü Ngechuchu ya Cristugagu rü Tupana nüxũ nixu na napëxewa imexũ rü nüxna ínguxũxũ i guxũma i tórü pecadugü. 17 Rü guxũma i duũxũgü nayue yerü wüxitama ga yatü ga Adáũ rü pecadu naxü. Natürü tama yemaãcü tamaã nanaxü ga Tupana, yerü ga nüma rü poraãcü tamaã namecüma rü tüxũ nangetanüãcüma tüxũ narüngüxëë. Rü ngẽmacèx i ñuxma rü guxũma i ngẽma duũxũgü i Tupana nüxũ ixuxũ na napëxewa yamexũ, rü nümatama ya Tupana rü Nane ya Ngechuchu ya Cristugagu nanamaxëxëë na namaã wüxigu ãëxgacüğü yixĩgüxüçèx. 18 Rü yema Adáũarü chixexũ rü poxcuwa nanagagü ga guxũma ga duũxũgü. Natürü yema mexũ ga Ngechuchu ya Cristu üxũ rü pecaduwa ínananguxũxëë i guxũma i duũxũgü i yaxõgüxũ, rü nüxna nanaxã i maxũ i taguma gúxũ. 19 Rü guma nüxĩraũcü ga yatü ga Adáũ rü tama Tupanaga naxĩnü. Rü yemaãcü wüxitama ga yatügagu rü muxũma ga duũxũgü rü nipecaduãx. Natürü ínangu ga guma yatü ga Ngechuchu, rü meã Tupanaga naxĩnü. Rü gumagagu rü muxũma i duũxũgü rü tá nime i Tupanapëxewa. 20 Rü Tupana rü Moĩchéna nanaxã ga

norū mugū na duūxūgūxū nūxū nacuèxēēxūcèx na ñuxācū poraācū pecadu naxūgūxū. Natūrū yexguma yexeraācū pecadu naxūgūgu ga duūxūgū, rū yexeraācū Tupanaāxū nangechaūtümūgū. ²¹ Rū ñuxma woo pecadugagu na iyuxū, natūrū Tupanaāxū tangechaūtümūgū i guxūguma. Rū ngēmaācū pecaduwa tūxū ínanguxūxēē na napēxewa imexūcèx rū tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristugagu tūxū nangēxmaxūcèx i maxū i taguma gūxū.

6

Ñuxma rū tama pecadu ixūgūxūcèx nixī i imaxēxū, natūrū Cristucèx nixī i imaxēxū

¹ Rū ñuxma na Tupanaāxū ingechaūtümūgūxū, ¿rū ñuxācū tá imaxēxū i ñuxmax? ¿Rū pexcèx rū namexū na pecadu ixūgūechaxū na yexeraācū Tupanaāxū ingechaūtümūgūxūcèx? ² Rū dūcax, tama ngēmaācū nixī. Erū ñuxma pecaduchaxwa rū ñoma iyuxūrūū tixīgū, erū marū tama naga taxīnūē. Rū ngēmacèx tama name i yeūcūrū pecadu taxūgūecha. ³ ¿Tama ēxna nūxū pecuèx na tacūcèx yīxū na íbaiūxū? Rū ítabaiū na ngēmaācū duūxūgūxū nawéxūcèx na aixcūma Ngechuchu ya Cristuarū duūxūgū na ixīgūxū. Rū yexguma íbaiūgu, rū nūma nayuxūrūū yexma nayu ga tacūma ga nuxcūmaūxū. ⁴ Rū yexguma íbaiūgu, rū Cristu yuxūrūū yexma nayu ga tacūma ga nuxcūmaūxū, rū Cristu itáxūrūū ínatèx ga yema tacūma ga nuxcūmaūxū. Rū yemaācū naxūpetū na wena imaxēxūcèx rū tūxū nangēxmaxūcèx i maxū i ngexwacaxūxū, yexgumarūū ga Ngechuchu na yuwa írūdaxū rū wena namaxūxū ga yexguma Nanatū ga Tupana norū poramaā ínadaxēēgu. ⁵ Rū ñuxma na Cristumaā wūxigu nayuxū ga tacūma ga nuxcūmaūxū, rū nūxū tacuèx na aixcūma Cristumaā tūxū nangēxmaxū i maxū i ngexwacaxūxū. ⁶ Rū nūxū tacuèx rū yema tórū maxū ga nuxcūmaūxū rū Cristumaā wūxigu curuchagu nayu na yexma yanaxoxūcèx ga yema tacūma ga chixexū. Rū ñuxma rū tama pecadutūūwa tangēxmagū, rū ngēmacèx marū tama naga taxīnūē. ⁷ Erū yíxema yúxe rū marū tama pecadutūūwa tangēxma na yeūcūrū pecadu taxūechaxūcèx. ⁸ Rū ñuxma na Cristumaā nayuxū ga tórū maxū ga nuxcūmaūxū, rū nūxū tacuèx na Cristurūū tūxū nangēxmaxū i maxū i ngexwacaxūxū. ⁹ Rū nūxū tacuèx rū ñuxma na yuwa ínadaxū ya Cristu, rū tagutāma wena nayu. Yerū nūma rū marū yuxū narūyexera. ¹⁰ Rū yexguma nayuxgu ga Cristu rū pecaducèx nixī ga nayuxū, rū noxtacūma yexma wūxicana ningutanū ga guxūma ga duūxūgūarū pecadugū. Natūrū ñuxma na namaxūxū, rū Tupanacèx nixī i namaxūxū na Tupanaārū

ngúchaŭ naxüxücèx. ¹¹ Rū ngëxgumarüŭ ta i pema rü name nixĩ i pegügu perüxĩnüë na marü peyuxü pecaduchaxwa rü Tupanacèx pemaxëxü, erü Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü pixigü. ¹² Rū ngëmacèx rü tama name i pecadutüŭwa pegü pengëxmagüxëë na pemaã inacuáxücèx. Rū tama name i penaxüchica i pecadu na pexeneärü ngúchaügü i chixexü pexü naxüxëëxücèx. ¹³ Rū tama name i pecaduna penaxägu i pexene na ngëmamaã chixexü pexügüxücèx. Rū name nixĩ i Tupanana pegü pexägu, erü ñoma duüxügü i yuxü rü wena maxëxürüŭ pixigü. Rū ngëmacèx name nixĩ i Tupanana penaxägu i pexene na ngëmamaã mexü pexügüxücèx. ¹⁴ Rū ñuxma rü täütáma pecadutüŭwa pengëxmagü na pemaã inacuáxücèx. Rū yexguma yema mugü ga Moïché ümatüxüwe perüxĩxgu, rü pemaã inacuèx ga pecadu. Natürü i ñuxma rü Cristugagu Tupana pemaã namecüma, rü nüma nixĩ i pemaã inacuáxü i ñuxmax.

Ngëxguma wüxi i corimëxëwa yigü ingëxmagüxëëgu, rü ngëmaga nixĩ i ixĩnüëxü

¹⁵ Rū ñuxma na tama yema Moïché ümatüxü ga mugütüŭwa ingëxmagüxü, rü ñuxma na Tupana rü Cristugagu tamaã mecümaxü, ¿rü ñuxäcü tá imaxëxü? ¿Rü pexcèx namexü na yeücürü pecadu ixügüechaxü? Rū dücax, tama name na ngëmaäcü imaxëxü. ¹⁶ Rū pema nüxü pecuèx rü ngëxguma wüxi i corimëxëwa pegü pengëxmagüxëëgu na naga pexĩnüëxücèx rü ngëma tá nixĩ i perü cori ixixü, rü pema rü norü duüxügü tá pixigü i ngëma cori i naga pexĩnüëxü. Rū ñuxma rü pema tá nüxü pedaugü ngoxi ngëxürüxüŭ perü me yixĩ na ngëmaga pexĩnüëxücèx. Rū ngëxguma pecadu i yuwa tüxü gagüxü perü me yixĩgu, rü ngëma tá nixĩ i pemaã icuáxü. Rū ngëxguma perü me yixĩgu na Tupanaga na pexĩnüëxü, rü yimaga tá pexĩnüë na napëxewa pimexücèx. ¹⁷ Natürü Tupanana moxë chaxã, yerü woo pecaduga na pexĩnüëchirëxü, natürü i ñuxma rü aixcüma naga pexĩnüë i ngëma nguxëëtae i marü peyaxuxü i Cristuchiga. ¹⁸ Rū ñuxma rü Tupanaärü duüxügü pixigü erü nüma rü chixexüna pexü ínguxüxëë na tama pecadu pexügüechaxücèx. Rū ngëmaäcü pexü narüngüxëë na napëxewa pimexücèx rü meã naxcèx pemaxëxücèx. ¹⁹ Rū ñoma i naãnecüãx i duüxügümaã chidexarüŭ nixĩ i tauxchaxü i oremaã pemaã chidexaxü i ñuxmax, erü pema rü woetama taguma nüxü pexĩnüë i ñaã ore, rü ngürüãchi täütáma nüxü pecuèx i tacüchiga na yĩxü i ngëma pemaã nüxü chixuxü. Rū dücax, rü nuxcüma rü ipenaxã ga pexene na namaã penaxügüxücèx ga nagüxüraüxü ga chixexü. Natürü i ñuxma rü name nixĩ i Tupanana pegü pexã na aixcüma napëxewa pexüünegüxücèx

rū naxcèxicatama pemaxēxūcèx. ²⁰ Rū yexguma pecadutūwa peyexmagūgu, rū taxucūrūwama Tupanapēxewa mexū pexūgū ga yexguma. ²¹ ¿Natürü tacūwa pexū namexū ga yema chixexū i ñuxma rū wūxi i āne pexna āxū? Yerü yema chixexū rū yuwamare pexū nagagū, rū tama i maxūwa. ²² Natürü marü tama pecadutūwa pengēxmagū i ñuxmax, erü marü nūxna ípenguū rū marü Tupanaārü duūxūgū pixīgū. Rū ngēma waxi nixī i poraācū pexū mexū erü ngēmagagu penayaxu i maxū i Tupanapēxewa üünexū rū ngēmawena tá penayaxu i maxū i taguma gúxū. ²³ Rū ngēma natanü na pecadu ixūxū, rū yu nixī. Natürü yíxema tórü Cori ya Ngechuchuaxū yaxōgūxe, rū Tupana tūxna nanaxāmare i maxū i taguma gúxū.

7

Wūxi i ngecü rū ngēxguma nayutegu rū marü tama ngītemēxēwa ingēxma. Rū ñuxma na taxcèx nayuxū ya Cristu, rū marü tama yema Moïché ümatūxū ga mugütūūwa tangēxmagū

¹ Pa Chaueneēgūx, rū pema na nagu pexīxū i ngēma mugū, rū nūxū pecuèx rū ngēxguma tamaūxguxicatama nixī na ngēma mugütūūwa tangēxmaxū ya wūxichigū ya duūxē. ² Rū dūcax, rū wūxi i ngecü i ātecū rū ngītemēxēwa ingēxma ega namaxyane ya ngīte, erü ngēma ñanagūrü i ore i mugū. Natürü ngēxguma nayuxgu ya ngīte, rū marü tama ngītemēxēwa ingēxma. Rū yema mugū ga ngītemēxēwa ngīxū yexmaxēēxū ga noxri rū marü tama ngīmaā inacuèx. ³ Rū ngēmaācū i ngēxguma namaxyane ya ngīte rū to i yatūmaā inapexgu, rū pecadu ixū. Natürü ngēxguma marü nayuxgu ya ngīte, rū marü nūxna ínguxuchi i ngēma mugū ga ngītemēxēwa ngīxū yexmaxēēxū ga noxrix. Rū ngēxguma wenaxārü naxātegu rū taxuūma i chixexū ixū. ⁴ Rū ngēxgumarūū ta i pemax, Pa Chaueneēgūx, rū marü tama yema Moïché ümatūxū ga mugütūūwa pengēxmagū yerü nūma ga Cristu rū pexcèx nayu. Rū ngēmacèx i ñuxma rū Cristu ga yuwa írūdaciārü pixīgū. Rū ngēmaācū nanaxū ya Tupana na naxcèx imaxēxūcèx, rū norü ngúchaū ixūgūxūcèx. ⁵ Rū yexguma nuxcūmaūxū ga tacūmawe rüxīxgu rū poraācū tanaxū ga taxūneārü ngúchaūgū woo yema mugū tūxna na nachuxuxū ga yema. Natürü yexguma nūxū icuèxgu na nachuxuxū ga yema pecadu ga ixūxū, rū yexeraācū tanaxūxchaū. Rū yemaācū ga yema tórü pecadugū rū yuwa tūxū nagagū. ⁶ Natürü i ñuxma rū marü tama ngēma mugütūūwa tangēxmagū, erü Tupana rū marü nūxna tūxū ínanguxūxēē. Rū ngēmacèx i ñuxma rū ñoma duūxūgū i iyuxūrūū tixīgū i napēxewa i ngēma mugū, erü marü tama tamaā inacuèx. Rū ngēmacèx tama nagu taxī i ngēma nuxcūma ümatūxū ga mugū, erü marü nūxna ítanguxū

na Tupanaārū ngúchaŭ ixügüxüçèx rü naxçèx na imaxèxüçèx namaã i tórü maxü i ngexwacaxüxü i Naãe i Üünexü tüxna äxü.

Ngēma pecadu i chowa ngēxmaxü rü chomaã inacuèx

⁷ ¿Rü ñuxü ñagüxü tá i ñuxmax? ¿Rü pexçèx rü yema mugü yïixü ga tüxü pecaduãxèèxü? ¿Rü dücax, tama name i ngēmaãcü nagu tarüxĩnüè! Natürü yexguma chi yema mugü rü tama choxü nüxü nacuèxèègu, rü tãu chima nüxü chacuèx na pecadutüüwa chayexmaxü. Rü dücax, rü yexguma chi yema mugü rü tãu chima choxü nüxü cuèxèègu na wüxi i pecadu yïixü na toguãxärü ngēmaxüçèx chixauxächixü, rü tãu chima nüxü chacuèx na pecadu yïixü i ngēma. ⁸ Natürü yexguma yema mugü choxü nguxèègu na nachixexü na toguãxärü ngēmaxü choxü ngúchaüxü, rü yexguma ga pecadu rü nayoxniè na yexeraãcü choxü na nangúchaüxèèäxü. Rü ngēmaãcü nüxü tadau rü ngēxguma chi natauxgu i ngēma mugü, rü tãu chima nüxü tacuèxgü na ñuxãcü wüxi i chixexüchixü na yïixü i ngēma pecadu. ⁹⁻¹⁰ Rü noxri tauta yema mugüxü chacuèxgu, rü choma nagu charüxĩnügu rü chame. Natürü yexguma yema mugüxü chacuèxgu, rü nüxü chicuèxächi na chixexü chaxüxü rü ngēma chixexüçèx rü tá na chayuxü. Rü yemaãcü ga yema mugü ga Tupana Moïchéna äxü na duüxügüxü namaxèxèèxüçèx, rü choxü nayuxèèäma. ¹¹ Rü nüma ga pecadu rü nayoxniè namaã ga yema mugü. Yerü yexguma yema mugü choxü nguxèègu na ñuxãcü nachixexü ga yema pecadu, rü yexeraãcü choxü nangúchaü ga yema pecadu. Rü yemaãcü ga yema pecadu rü choxü nawomüxèè rü nayoxniè namaã ga yema mugü rü yuwa choxü naga. ¹² Natürü yema mugü rü aixcüma naxüüne i Tupanapèxewa. Rü guxüma i ngēma Tupana tamaã nüxü ixuxü rü naxüüne rü aixcüma name rü tüxü narüngüxèè. ¹³ ¿Natürü ñuxãcü nixĩ i ngēma i ñuxmax? ¿Éxna pexçèx rü yema mugü yïixü ga yuwa choxü gaxü? Rü dücax, rü tama ngēmaãcü nixĩ. Erü ngēma pecadu nixĩ i Tupanaārü mugümaã yoxnièxü na yuwa choxü nagaxüçèx. Rü ngēmaãcü nüxü tacuèx na ñuxãcü poraãcü nachixexü i pecadu. Rü yexguma yema mugü choxü nguxèègu na ñuxãcü poraãcü nachixexü ga yema pecadu, rü yexeraãcü choxü nangúchaü ga yema chixexü rü yexeraãcü chanaxüama ga pecadu. ¹⁴ Nüxü tacuèx i ngēma mugü rü Tupanaãe i Üünexüwa ne naxü. Natürü choma rü duüxümare chixĩ, rü ngēmacèx nixĩ i chomaã inacuáxü i ngēma pecadu i chaxüxü. ¹⁵ Rü tama nüxü chacuèx na tacü choxü üpetüxü erü tama chanaxü i ngēma mexü i chanaxwèxexü na chaxüxü, natürü ngēma chixexü i tama chanaxwèxexü na chaxüxü rü ngēmaãma nixĩ i chaxüxü. ¹⁶ Natürü i

ñuxma na chanaxuxŭ i ngēma tama chanaxwèxechiréxŭ na chaxuxŭ, rü ngēmawa nüxŭ chicuèxāchi na namexŭ i ngēma mugü. ¹⁷ Rü ngēmacèx i ñuxma rü tama chauechama nixŭ i chanaxuxŭ i ngēma chixexŭ. Natürü ngēma pecadu i chowa ngēxmaxŭ nixŭ i chomaã icuáxŭ, rü ngēma nixŭ i chixexŭ choxŭ üxēèxŭ. ¹⁸ Rü choma nüxŭ chacuèx rü wüxi i pecaduãxŭ i duüxŭmare chixŭ, rü ngēmacèx chowa rü nataxuma i tacü i mexŭ. Erü woo chanaxwèxe na mexŭ chaxuxŭ, natürü tama chomaã nanguxŭ na chanaxuxŭ. ¹⁹ Erü ngēma mexŭ i chanaxwèxexŭ na chaxuxŭ, rü tama chanaxü. Natürü chanaxüama i ngēma chixexŭ i tama chanaxwèxexŭ na chanaxuxŭ. ²⁰ Rü ngēxguma chi chanaxüamagu i ngēma chixexŭ i tama chanaxwèxexŭ na chaxuxŭ, rü meãma nangox na tama chauechama chanaxuxŭ. Natürü ngēma pecadu i chowa ngēxmaxŭ nixŭ i chomaã icuáxŭ rü chixexŭ choxŭ üxēèxŭ. ²¹ Rü ngēmaãcü nüxŭ chadau i ñuxãcü na chiŭxŭ. Rü ngēxguma mexŭ chaxüchaügu rü choxŭ natauxcha na chixexŭãma chaxuxŭ. ²² Choma rü chauãëwa rü chorü me nixŭ i Tupanaärü mugü, rü naga chaxŭnüchaŭ. ²³ Natürü ñaã chaxune i ñoma i naãnecŭãx ixŭxŭwa, rü nangēxma i tacü i tama naxüxchaŭxŭ i ngēma chauãë naxwèxexŭ. Rü ngēma pecadu i chowa ngēxmaxŭ nixŭ i chomaã icuáxŭ rü chixexŭ choxŭ üxēèxŭ. ²⁴⁻²⁵ Rü ngēmaãcü i choma rü chauãëwa chayanguxèèchaŭ i Tupanaärü mugü, natürü ñoma i naãnecŭãx i chaxune rü nanaxüxchaŭ i ngēma nanaxwèxexŭ i pecadu. Rü taxucèxma chataãë i chomax. ¿Rü texé tá nüxna choxŭ ítanguxuchixèë i ñaã pecadu i chowa ngēxmaxŭ rü yuwa choxŭ gaxchaŭxŭ? Rü Tupanana moxë chaxã erü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü tá choxŭ nüxna ínganguxuchixèë.

8

Tupanaãë i Üünexŭ naxwèxexŭãcüma tamaxë

¹ Rü ñuxma ya Tupana rü marü taxucèxma nanapoxcue i ngēma duüxŭgü i Ngechuchu ya Cristuarü duüxŭgü ixŭgüxŭ. ² Erü Tupanaãë i Üünexŭ i Ngechuchu ya Cristugagu tüxŭ maxèxèèxŭ, rü nüxna tüxŭ ínganguxŭxèë i pecadu na tama yuwa tüxŭ nagagüxücèx. ³ Rü yema taxüneärü ngúchaügu rü marü nüxŭ narüyexera ga yema mugü ga Moïché umatüxŭ. Rü yemacèx ga yema mugü rü taxucürüwa mexŭ tüxŭ naxüxèë. Natürü nüma ga Tupana rü marü nanaxü ga yema taxucürüwa naxüxŭ ga yema mugü. Yerü ga Tupana rü ñoma ga naãnewa nanamu ga Nanexŭchi. Rü woo taxüne i pecaduãxŭrü nixŭ ga naxüne, natürü nüma ga Nane rü taguma napecaduãx. Rü nüma ga Nane rü tórü pecaducèx nayu, rü yemaãcü inayanaxoxèë ga norü pora ga yema pecadu ga taxünewa yexmaxŭ.

⁴ Rū yemaācū nanaxū ga Tupana na tūxū na natauxchaxūcèx na yanguxēēxū i ngēma tūxū namuxū i ngēma mugū. Erū ñuxma rū tama ñoma i taxūne naxwèxexūācūma tamaxē, natürū Tupanaāē i Üünexū naxwèxexūācūma nixī i imaxēxū. ⁵ Rū yíxema tūmaxūne naxwèxexūācūma maxēxē, rū naxcèx tadaugū i ngēma ñoma i naānecūāx naxwèxexū. Natürū yíxema Tupanaāē i Üünexū naxwèxexūācūma maxēxē, rū ngēma Tupanaāē i Üünexū naxwèxexū nixī i naxcèx tadaugūxū. ⁶ Rū yíxema Tupanaāē i Üünexū naxwèxexūcèx daugūxe rū tataāēgū, rū tá tūxū nangēxma i tūmaārū maxū i taguma gūxū. Natürū yíxema tūmaxūne naxwèxexūcèx daugūxe rū ngēma rū tá yuwa tūxū nagagū. ⁷ Rū yíxema tūmaxūne naxwèxexūcèx daugūxe rū Tupanamaā tarūxuwānūgū. Rū tama Tupanaga taxīnūēchañ erū taxucürūwama naga taxīnūē. ⁸ Rū ngēmacèx ya yíxema tūmaxūneārū ngúchañwe ruxīxē, rū taxucürūwa Tupanaārū ngúchañ taxūgū. ⁹ Natürū ngēxguma aixcūma pewa nangēxmagu i Tupanaāē i Üünexū rū tama pexeneārū ngúchañ pexū, natürū Naāē i Üünexūārū ngúchañ nixī i pexūxū. Rū yíxema tama tūxū nangēxmaxē i Tupanaāē i Üünexū i Cristu tūxna āxū, rū tama Cristuarū duūxū tixī. ¹⁰ Natürū ngēxguma pewa namaxūxgu ya Cristu, rū peāxē rū namaxū erū Cristugagu Tupana pexū nūxū inayarūngūma i perū pecadugu. Rū woo i pexene rū pecadugagu tá nayuama, natürū peāxē rū Cristugagu tá namaxū, erū Tupana pexū nadau na pimexū. ¹¹ Rū ngēxguma pewa namaūxgu i Naāē ya yima Tupana ga Ngechuchu ya Cristuxū írūdaxēēcū, rū nūmatátama ya yima Cristuxū írūdaxēēcū tá wena nanamaxēē i pexene i yuxwèxexū, rū Naāē i Üünexū i pewa maxūxū tá nixī i naxūxū i ngēma. ¹² Rū ngēmacèx, Pa Chaueneēgūx, rū tanaxwèxe i Tupanaārū ngúchañ taxū, rū tama tanaxwèxe i taxūne i pecaduāxūārū ngúchañ taxū. ¹³ Erū ngēxguma chi pexeneārū ngúchañ pexūxgu rū tá ipeyarūtauxe. Natürū ngēxguma Tupanaāē i Üünexūārū ngūxēēmaā ipeyanaxoxēēgu i ngēma pexene uxchañxū, rū aixcūma tá pexū nangēxma i maxū i taguma gūxū. ¹⁴ Erū guxāma ya yíxema Tupanaāē i Üünexū tūmamaā icuáxe, rū aixcūma Tupanaxācūgū tixīgū. ¹⁵ Yerū tama penayauxgū ga wūxi ga naāxē ga pecaduwa pexū gagūxū rū ngemagagu wenaxarū Tupanaarū poxcucèx pemuūē. Natürū yema Naāxē ga peyauxgūxū rū Tupanaāxē i Üünexū i naxacūgū pexū ixīgūxēēxū nixī. Rū ngēmatama Naāē i Üünexū nixī i tūxū rüngūxēēxū na tama imuūēxūcèx na Tupanana ingaicamagūxū rū:

“Pa Chaunatūx”, ñagūxū nūxū. ¹⁶ Rū ngēmatama Naāē i Üünexū nixī i aixcūma tūxū nūxū cuèxēēxū na Tupanaxācūgū

na ixīgūxū. ¹⁷ Rū ñuxma na Tupanaxācūgū ixīgūxū i yixema, rū nüxū tacuèx rū daxūguxū i naānewa tá tanayaxu i ngēma mexūgū i Tupana tūxna āxchaūxū. Rū ngēmaācū Cristumaā tá tūxū nangēxma i tachica i mexū i Tupanaxūtawa, erū Cristurūū ngúxū tingegū na yixcūra wūxigu namaā mexūwa ingēxmagūxūcèx.

Ngēma mexū i yixcūra tá nüxū idauxūchiga

¹⁸ Rū dūcax, choma nagu charūxīnū rū ngēma ngúxū i ñuxma ñoma i naānewa ingegūxū, rū taxuūma nixī i ngēxguma nagu nanguxgu i ngēma mexū i yixcūra tá nüxū idauxū i ngēxguma Cristumaā ingēxmagūgu i daxūguxū i naānewa. ¹⁹ Rū ñuxma rū guxūma i tacū i Tupana ūxū rū taxū i norū ngúchaūmaā ínananguxēēgū i ngēma ngunexū i nagu tá nataeguxū ya Cristu na Tupana guxūpēxewa naxācūgūxū iwéxū. ²⁰ Rū nüxū tacuèxgū rū yexguma pecadu naxūxgu ga guma nüxīraūcū ga yatū rū yexguma nixī ga nachixexū ga guxūma ga yema Tupana ūxū. Rū tama yema Tupana ūxūārū ngúchaū nixī ga yema, natūrū yemaācū nüxū naxūpetū yerū ga Tupana rū yemaācū inaxuneta ga yexguma pecadu naxūxgu ga guma yatū. Natūrū i ñuxma rū guxūma ga yema Tupana ūxū rū ínananguxēē na ngēma chixexūwa ínanguxūxūcèx. ²¹ Erū ngēma ngunexū i Tupana tá nagu nadexū i naxācūgū na naxūtawa nangēxmagūxūcèx, rū ngēxguma tá ta nixī i chixexūwa ínanguxūxūēēāxū i guxūma ga yema nūmatama naxūxū. Rū ngēmaācū wenaxārū noxrirūū tá name i guxūma. ²² Rū nüxū tacuèx rū ñaa naane rū guxūma i nawa ngexmaxū rū ñoma wūxi i nge i ixraxacūchaxūcūrūxū poraācū ngúxū ninge ñuxmatáta nawa nangu i ngema ngunexū i nagu Tupana wena nangexwacaxūxēēxū i guxūma. ²³ Rū tama ñaa naanexīcatama nixī i ngúxū ingexū i ñuxma, natūrū yixema i tūxū ngexmaxū i Tupanaāxē i Ūūnexū rū ta ngúxū tingegū ñxmatáta nawa nangu na Tanatū tūxū dexū rū ngexwacāxū i taxūnegū tūxna āxū. Rū woo tūxū nangexma i Naāxē i Ūūnexū ya Tupana tūxna muxū na norū ūgū yixīxūcèx i ngema mexūgū i Tupana tá tūxna naxāxū i dauxūguxū i naanewa, natūrū tanaxwēxe na ngemaxūchi ingugūxū. ²⁴ Cristu tūxna nanaxā i maxū i taguma gúxū, natūrū ítananguxēēgūmare na naxū-tawa ingugūxū na nayauxgūxūcèx i ngēma maxū. Natūrū nüxū tacuèx rū ngēxguma chi marū nüxū idaugūgu i ngēma írūnguxēēgūxū, rū taxucèxma tūxcūū ítananguxēēgū. Erū ngēma marū nüxū idauxū, rū taxucèxma ítananguxēē. ²⁵ Natūrū ngēxguma tauta nüxū idaugūgu i ngēma írūnguxēēgūxū, rū tanaxwēxe i meā ítananguxēēgūecha ñuxmatáta nüxū idaugū. Rū ngēmaācū

nixī i Cristuxū írünguxēēgūxū. ²⁶ Rū Tupanaāē rū tūxū narüngūxēē ta na iporaexūcèx i ngēxguma ituraegu i tórū ōwa. Rū yixema rū tama nūxū tacuèx na ñuxācū Tupanamaā idexagūxū rū tacūcèx iyumūxēgūxū. Natürü Naāē i Üünexū rū naxauxācūma ore i tama nūxū icuáxūmaā Tupanamaā nidexa rū taxcèx nayumūxē. ²⁷ Rū Tupana ya meā tūxū cuácū rū nūxū nacuèx na ñuxū ñaxūchiga yīxū i ngēma Naāē i Üünexū nūxū ixuxū. Erü ngēma Naāē i Üünexū rū Tupana naxwèxetūācūma Tupanaxū nacèèxū tūmacèx ya yīxema Tupanaārü duūxūgū íxīgūxe.

Cristu rū tūxū naporaexēēāma na taxuūma i guxchaxūgū tūxū narü-yexeraxūcèx

²⁸ Rū nūxū tacuèx rū tūmaārü mexūcèx nixī i Tupana ínanguxēēxū i guxūma i ngēma tūxū üpetūxū ya yīxema nūxū ngechaūgūxe ga nūma nanaxwèxetūācūma tūxū nadexe. ²⁹ Rū woetama nuxcūmama ga Tupana rū marü tūxū nacuèx na texégü tá tixīgūxū ya yīxema noxrü íxīgūxe. Rū noxri-tama naāne ixügūgumama tūxū nade na Nanerūū timexū i napēxewa, rū yima Nane rū tūmamaā nayaxūcèx rū tūmamaā inacuáxūcèx ya guxāma ya yīxema naēneēgū íxīgūxe. ³⁰ Rū guxema noxri naāne ixügūgumama Tupana tūxū dexe, rū tūmacèx naca na noxrü tixīgūxūcèx. Rū guxema tūmacèx naçaxe, rū nügūcèx tūxū nimexēēgū. Rū guxema nügūcèx tūxū yamexēēgūxe, rū daxūwa tá tūxū nagagū na guxūgutáma naxūtawa tangēxmagūxūcèx. ³¹ ¿Rū ñuxū ñagūxū tá i ñuxma i ngēmachiga? Rū ngēxguma Tupana taétūwa chogūgu, ¿rū texé tá tūxū rüyexeraxū? ³² Yerü nūma ga Tupana rū tama tūxna nayanuxū ga Nanexūchi. Natürü taxcèx inanamu ga Nane na taxcèx nayuxūcèx i guxāma i yixema. Rū ñuxma na yemaācū taxcèx inamuāxū ga Nane, ¿rū taux ēxna tūxna naxāāxū i guxūma i tacū i inaxwèxetū na naxcèx imaxēxūcèx? ³³ Rū Tupana tūxū nade rū tūxū nixu na napēxewa imexū. Rū ngēmācèx ¿rū texé tá napēxewa tūxū tixugū na ichixexū? Erü Tupanatama nixī ya tūxū ixucū na tūxū nataxuūma i chixexū. ³⁴ ¿Rū texé tá poxcuwa tūxū tamugū i ñuxmax? ¿Pexcèx rū Cristu tá yīxū? Dūcèx, taxucürūwama ngēmaācū nixī yerü Cristu nixī ga taxcèx yucū na tūxū namaxēxēxūcèx. Rū tama ngēxīcatama taxcèx naxū, natürü wenaxārü ínarūda. Rū ñuxma rū Tupanaxūtawa nangēxma rū ngema āēxgacū nixī. Rū ngema taétūwa nachogū rū Tupanaxū taxcèx nacèèxū. ³⁵ ¿Rū ñuxma rū tacū tá Cristuna tūxū íxīgachixēēxū na tama tūxū nangechaūxūcèx? Rū woo ngúxū ingegūgu, rū ēxna guxchaxūgū tūxū ngēxmagu, rū ēxna duūxūgū Cristugagu taxchi aiegu, rū ēxna itaiyaegu, rū ēxna ingexchirugūgu, rū

ĕxna āñcūmaxūwa ingĕxmagūgu, rŭ ĕxna duūxūgŭ tŭxŭ daixchaūgu, natŭrŭ woo guxŭma i ngĕma tŭxŭ ũpetŭgu, natŭrŭ ya Cristu rŭ tāŭtāma nŭxŭ narŭchau na tŭxŭ nangechaŭxŭ.
³⁶ Natŭrŭ guxŭguma āñcūmaxūwa tangĕxmagŭ, ngĕma Tupanaārŭ ore i ũmatŭxŭ nŭxŭ ixuxŭrŭŭ. Erŭ ngĕma ore rŭ ñanagŭrŭ:

“Rŭ cugagu duūxūgŭ toxŭ nadaixchaŭ rŭ duūxŭgŭpĕxewa rŭ ñoma carnerugŭ i daiwa ĩxŭrŭŭ tixŭgŭ”,

ñanagŭrŭ i ngĕma ore. ³⁷ Natŭrŭ woo guxŭma i ngĕma tŭxŭ na ngupetŭxŭ, rŭ Ngechuchu ya Cristu ya tŭxŭ ngechaŭcŭ, rŭ tŭxŭ naporaexĕĕāma na taxuŭma i guxchaxŭgŭ tŭxŭ narŭyexeraxŭcĕx, rŭ bai i ŭacŭ. ³⁸⁻³⁹ Rŭ ngĕmacĕx aixcŭma chayaxŭ na taxucŭrŭwama ŭacŭ Tupanana tŭxŭ ixŭgachixĕĕxŭ na ngĕmaācŭ tama tŭxŭ nangechaŭxŭcĕx. Rŭ woo iyuxgu rŭ woo imaxĕgu, natŭrŭ Tupana tā tŭxŭ nangechaŭĕcha. Rŭ taxucŭrŭwama Tupanana tŭxŭ nixŭgachixĕĕ i ŭacŭ i norŭ ore-arŭ ngeruŭgŭ, rŭ ĕxna ŭacŭ rŭ ngoxogŭ rŭ ĕxna ŭacŭ i to i poraxŭ. Rŭ bai i ŭacŭ i ñuxma tŭxŭ ũpetŭxŭ, rŭ bai i ŭacŭ i yixcŭra tā ngĕxmaxŭ, rŭ bai i ŭacŭ i daxŭwa ngĕxmaxŭ, rŭ bai i ŭacŭ i naānetŭŭwa ngĕxmaxŭ, rŭ bai i ŭacŭ i to i Tupana ũxŭ, rŭ taxucŭrŭwama Tupanana tŭxŭ nixŭgachixĕĕ na tama tŭxŭ nangechaŭxŭcĕx. Rŭ ngĕmaācŭ nixŭ i tŭxŭ nangechaŭxŭ ya Tupana nagagu ya tŭrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

9

Tupana rŭ nanade i Yudŭgŭ na norŭ duūxŭgŭ na yixŭgŭxŭcĕx

¹ Dŭcĕx, Pa Chaueneĕgŭx, rŭ pemaā tā nŭxŭ chixu i wŭxi i ore. Rŭ ngĕma ore i pemaā tā nŭxŭ chixuxŭ rŭ aixcŭma nixŭ erŭ Cristuarŭ duūxŭ chixŭ. Rŭ tama chidora. Rŭ chauāĕwatama nŭxŭ chacuĕx na aixcŭma na yŭixŭ i ngĕma ore erŭ Tupanaāĕ i ũŭnexŭ nixŭ i chauāĕmaā icuāxŭ. ² Rŭ poraācŭ changechaŭ, rŭ choxŭ nangŭĕcha i chauāĕwa, erŭ tama nayaxŭgŭ i chautanŭxŭgŭ i Yudŭgŭ. ³ Rŭ aixcŭma pemaā nŭxŭ chixu rŭ guxŭguma ngĕma chautanŭxŭgu charŭxŭnŭ, rŭ poraācŭ chanaxwĕxe na Cristuaxŭ yaxŭgŭāxŭ. Rŭ choma rŭ aixcŭma ĩchamemare na poxcuwa choxŭ namuxŭ ya Tupana rŭ Cristuna choxŭ yaxŭgachixĕĕxŭ ega ngĕmaācŭ chi nŭxŭ chayaxŭgŭxĕĕgu rŭ chanamaxĕxĕĕgu i ngĕma chautanŭxŭgŭ i Yudŭgŭ. ⁴ Rŭ nŭmagŭ rŭ chauxrŭŭ Yudŭgŭ nixŭgŭ. Rŭ Tupana rŭ nuxcŭmaxŭchima namaā inaxuneta na naxācŭgŭ yixŭgŭxŭcĕx. Rŭ norŭ oxigŭ rŭ nŭxŭ nadaugŭ na ñuxācŭ namexĕchixŭ ga Tupana ga yexguma naxcĕx nangoxgux. Rŭ Tupana rŭ norŭ oxigŭmaā inaxuneta rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ:

“Rŭ ngĕxguma chauga pexŭnŭĕgu rŭ tā pexŭ charŭngŭxĕĕ”,

ñanagürü nüxŭ. Rŭ Tupana rŭ nüxna nanaxã ga yema mugŭ ga Moĩché ũmatŭxŭ. Rŭ nanangŭexẽẽ na ñuxãcŭ nüxŭ yacuèxŭŭgŭxŭcèx. Rŭ meãma namaã inaxuneta na Cristu rŭ naxcèx nŭma tá namuãxŭ na namaxèxẽẽãxŭcèx rŭ nüxna na naxããxŭcèx i maxŭ i taguma gŭxŭ. ⁵ Rŭ yema nuxcŭmaŭgŭxŭ ga tŕrŭ oxigŭtaa nixŭgŭ i ngẽma Yudiŭgŭ, rŭ ngẽmacèx naxcèx ta nixŭ ga yema uneta ga tŕrŭ oxigŭmaã nüxŭ yaxuxŭ ga Tupana. Rŭ ngẽma Yudiŭgŭtanŭxŭwatama nixŭ ga nabuxŭ ga Cristu ya Tupanaxŭchi ixŭcŭ ya guxŭetŭwa ngẽxmacŭ. Rŭ tanaxwèxe i guxŭguma nüxŭ ticuèxŭŭgŭ. Rŭ ngẽmaãcŭ yŭ. ⁶ Rŭ ñuxma rŭ woo tama guxŭ i Yudiŭgŭ na yaxŕgŭxŭ, natŭrŭ taxucŭrŭwama texé nüxŭ tixu na Tupana rŭ tama yanguxèẽãxŭ i ngẽma norŭ uneta. Erŭ ngẽma Yudiŭgŭ rŭ tama aixcŭma guxŭma Tupanaãrŭ duŭxŭgŭ nixŭgŭ. ⁷ Rŭ tama guxŭma i duŭxŭgŭ i Abrãŭtaagŭ ixŭgŭxŭ, rŭ aixcŭma Abrãŭtanŭxŭ nixŭgŭ i Tupanapèxewa. Yerŭ ga Tupana rŭ Abrãŭmaã nüxŭ nixu, rŭ ñanagŭrŭ:

“Rŭ cune ya Ichaátanŭxŭgŭ tá nixŭ i aixcŭma cutanŭxŭgŭ ixŭgŭxŭ i chopèxewa”,

ñanagŭrŭ. Rŭ yemaãcŭ namaã inaxuneta woo na nayexmaxŭ ga togŭ ga Abrãŭxãcŭgŭ. ⁸ Rŭ ngẽmawa meãma nüxŭ tacuèx rŭ tama ngẽma na Abrãŭtaa tixŭgŭxŭcèx nixŭ i Tupanaxãcŭgŭ tixŭgŭxŭ. Natŭrŭ yŭxema aixcŭma Tupanaãrŭ uneta nüxŭ ixuxŭrŭŭãcŭma yaxŕgŭxe waxi tixŭ ya aixcŭma Abrãŭtaa ixŭgŭxe i Tupanapèxewa. ⁹ Yerŭ naxŭpa ga na nabuxŭ ga Abrãŭ nane, rŭ yema Tupanaãrŭ uneta ga Abrãŭmaã nüxŭ yaxuxŭ, rŭ ñanagŭrŭ:

“Rŭ naŭ ya taunecŭarŭ ñŭxgumaãcŭ tá wena nuã chaxŭ, rŭ cuxmèx i Chara rŭ tá ixãxãcŭ i ngẽxguma”,

ñanagŭrŭ. ¹⁰ Natŭrŭ tama Abrãŭmaãxŭcatama nixŭ ga yemaãcŭ yadexaxŭ ga Tupana. Yerŭ tŕrŭ oxŭ ga Ichaá namèx ga Rebecamaã rŭ ta nidexa ga Tupana. Rŭ ngŭma rŭ ngŭteaxŭ ixãxãcŭ rŭ nataxreèxpŭx ga ngŭne. ¹¹⁻¹³ Natŭrŭ yexguma tauta nabuegu rŭ taxuŭma ga mexŭ rŭ èxna chixexŭ naxŭegu ga yema ngŭnegŭ, rŭ Rebecamaã nidexa ga Tupana, rŭ ñanagŭrŭ:

“Rŭ ngẽma nüxŭra buxŭ i cune, rŭ ngẽma wixweama buxŭãrŭ duŭxŭ tá nixŭ”,

ñanagŭrŭ ngŭxŭ. Rŭ yema dexa rŭ namaã nawŭxigu i Tupanaãrŭ ore i ũmatŭxŭ i ñaxŭ:

“Marŭ chanayaxu ya Acobu, natŭrŭ nüxŭ chaxo ya Echaú”, ñaxŭ. Rŭ yemaãcŭ ga Tupana rŭ ngŭmaã nanangoxèẽ na namèxwa nangèxmaxŭ na tŭxŭ nayaxuxŭ ya yŭxema woetama nüxŭ ngŭchaŭxè na tŭmacèx naçaxŭ tama nagu naxŭnŭãcŭma i tacŭ rŭ mexŭ rŭ èxna tacŭ rŭ chixexŭ na taxŭxŭ. ¹⁴ ¿Rŭ ñuxŭ ñagŭxŭ i ñuxmax? ¿Pexcèx rŭ Tupana rŭ chixexŭ

naxūxū ga yexguma tama Acobuxū nangechaūxūrū nūxū na nangechaūgu ga Echaū? Rū dūcax, tama chixexū naxū. 15 Yerū norū orewa rū Tupana rū Moīchéxū ñanagürü:

“Rū ngēxguma chi texémaā chamecūmachaūgu, rū tūmamaā tá chamecūma. Rū choxū tá tangechaūtümüü ya yixema choxū ngechaūtümüüchaūxē”,

ñanagürü. 16 Rū ngēmaācū tama ngēma tūmatama tanaxwèxexūgagu rū ēxna ngēma taxūxūgagu nixī i Tupana tūxū yaxuxū ya texé. Natürü tūxū nayaxu erü nūxū tangechaūtümüü. 17 Rū yexgumarū ta ga Tupana rū norū ore i ūmatūxūwa rū ñanagürü nūxū ga Equituaneārū āēxgacū:

“Rū āēxgacūxū cuxū chingucuchixēē na cuwa duūxūgūxū nūxū chadauxēēxūcèx i ñuxācū na chaporaxū. Rū ngēmaācū chanaxū na guxū i duūxūgū i guxū i naānewa ngēxmagūxū, nūxū na cuáxūcèx i chauchiga”,

ñanagürü. 18 Rū ngēmaācū ya Tupana rū nūxū tangechaūtümüü ya yixema nūxū ngechaūtümüüchaūxē. Rū ngēxguma tūxū nataiāchiarū maxūāxēēchaūgu rū tūxū nanataiāchiarū maxūāxēē ya yixema tama nūxū cuáxchaūxē. 19 Natürü bexmana tá ñacurūgū choxū:

“Rū ngēxguma chi ngēmaācū yixīgu ya Tupana, ¿rū tūxcūü nūxū nixu na tagagu yīxū na chixexū ixūgūxū rū tama naga ixīnūēxū? ¿Rū texé tabora na itayanaxoxēēxūcèx i Tupanaārū ngūchaū?” ñacurūgū tá. 20 Natürü Pa Duūxūx, ¿texé quixī i cuma rū ngēmacèx ngēmaācū Tupanaxū cuyaxūgaxū? ¿Cuxcèx rū ēxna wūxi i tūxū i waixūmūwa ūxū rū namexū i ngēma norū ūruūmaā na ñaxū?

“¿Rū tūxcūü ngēmaācū choxū cuxū na ngēmaācū chixīxūcèx i ñuxmax?” ñaxū. 21 Rū ngēma tūxūārū ūruū rū waixūmūwa nanaxū i tacū i nūma naxūxchaūxū. Rū ngēxguma nanaxwèxegu, rū ngēma waixūmūwa nanaxū i wūxi i tūxū na norū meruū yīxūcèx. Rū ngēxguma nanaxwèxegu, rū ngēmatama waixūmūwa nanaxū i wūxi i tūxū na norū guxchirechixū yīxūcèx. 22 Rū ngēxgumarūūtama nixī i naxūāxū ya Tupana. Erü tūxū nanawéxchaū na ñuxācū naporaxū i nūma rū ñuxācū napoxcueāxū i ngēma duūxūgū i chixexū ūgūxū, natürü poraācū yaxna namaā naxīnū i ngēma duūxūgū, rū tama paxa nanapoxcue i ngēma ímemaregūxū na napoxcuxū. 23 Natürü ga Tupana rū inanawéxchaū na ñuxācū poraācū tamaā namecūmaxū i yixema na yaxōgūxū. Rū ngēmacèx nixī i nūxū ingechaūtümüügūxū, rū nuxcūmamatama tūxū nadexū na naxūtawa ingēxmagūxūcèx i daxūgūxū i naānewa i ngextá ínamexēchixūwa. 24 Rū ngēmaācū i yixema na Yudīgū ixīgūxū, rū tatanūwa Tupana tūxū nidexechi ya ñuxre na norū duūxūgū tixīgūxūcèx. Rū

ngēxgumarüü ta i ngēma tama Yudíugü ixīgüxütanüwa rü nayadexeche i togü. ²⁵ Rü ngēmacèx rü Tupanaärü ore ga Ochéa ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü ngēma duüxügü i tama chorü duüxügüchiréx ixīgüxü, rü: ‘Pema rü chorü duüxügü pixīgü i ñuxmax’, ñacharügü tá nüxü. Rü ngēma duüxügü i tama Yudíugürüü nüxü changechaüchiréxü, rü: ‘Pexü changechaü i ñuxmax’, ñacharügü tá nüxü. ²⁶ Rü noxri ga Tupana rü yema duüxügü ga tama Yudíugü ixīgüxümaã nüxü nixu, rü ñanagürü nüxü: ‘Pema rü tama chorü duüxügü pixīgü’, ñanagürü nüxü. Natürü yematama nachica ga ngextá nüxü íyemañaxüwa, rü wenaxärü yema duüxügü ga tama Yudíugü ixīgüxümaã nidexa ga Tupana ya Maxëxëëruü, rü ñanagürü nüxü: ‘Pema rü chauxacügü tá pixīgü’, ñanagürü nüxü”.

Rü yema nixí ga Tupanaärü ore ga Ochéa ümatüxü. ²⁷⁻²⁸ Rü Yudíugüchiga rü ta nidexa i Tupanaärü ore, yerü nuxcümaücü ga norü orearü uruü ga Ichaxía rü ñanagürü:

“Rü woo namuxüchichiréx i Yudíugü yima naxnücü ya taxtüpechinüwa yimacürüü, natürü noxre tátama nixí i aixcüma nayauxgüxü i maxü i taguma gúxü. Rü paxa tá ínangu ya tórü Cori na napoxcueäxüçèx i guxüma i ngēma tama noxrü ixīgüxü”,

ñanagürü ga Ichaxía. ²⁹ Rü nümatama ga Ichaxía, rü ñanagürü ga üpa:

“Rü ngēxguma chi nüma ya tórü Cori ya guxü i nañeärü yora rü tãu chima íyaxügüxëëãgu i ñuxre i tatanüxügü i Yudíugü, rü chi itayarüxoxochi, yexgumarüü ga na iyanaxogüxü ga guma ñanegü ga Chodoma rü Gomora namaã ga guxüma ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü”,

ñanagürü ga Ichaxía.

Yudíugü rü tama nayaxögüchaü i ore i mexü i Cristuchiga

³⁰ ¿Rü ñuxü ñagüxü i ñuxmax? Rü pemaã nüxü chixu rü ngēma duüxügü i tama Yudíugü ixīgüxü ga tama Tupanacèx daugüxü ga noxrix, rü ngēmatama duüxügü nixí i ñuxma Tupanapëxewa imexü yerü nayaxögü. ³¹ Natürü yema Yudíugü ga nagu íxchaüxü ga yema Moïchéarü mugü na Tupanapëxewa yamexüçèx, rü ínatü. ³² ¿Rü ñuxäcü ínatü? Düçèx, ínatü yerü yema mugüguama naxí na Tupanapëxewa yamexüçèx, rü tama Ngechuchuaxü nayaxögüchaü. Rü yemaäcü ga Ngechuchu rü yema duüxügüçèx rü wüxi ga guxchaxü nixí. ³³ Rü ngēmachiga nixí i Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Choma rü Yudíugütanüwa chanamu ya Cristu. Rü nüma rü ngēma Yudíugücèx rü wüxi i guxchaxü tá nixĩ erü ngēxguma tama nüxü yaxõgüãgu rü tá inayarütauxe. Natürü ngēma duüxügü i nüxü yaxõgüxü, rü aixcüma tá namaxē”,
ñanagürü.

10

¹ Pa Chaueneëgüx, rü ngēma poraãcü chanaxwèxexü rü chorü yumüxëwa Tupanana naxcèx chaçaxü, rü ngēma nixĩ na guxüma i chautanüxügü i Yudíugü na yaxõgüxü rü ngēmaãcü aixcüma Tupanaärü na yixíngüxüçèx. ² Rü aixcüma pemaã nüxü chixu, rü nümagü i Yudíugü rü aixcüma poraãcü Tupanagu narüxĩnüë rü nanaxügüchaü i Tupanaärü ngüchaü. Natürü ínatüe erü tama Cristuaxü nayaxõgüchaü na ngēmaãcü Tupanapëxewa yamexüçèx. ³ Rü woo Tupana ñoma ga naãnewa nanamu ga Cristu na gumagagu Tupanapëxewa yamexüçèx i duüxügü, natürü nümagü i Yudíugü rü tama nüxü nacuèxgüchaü i ngēma. Rü nügütama nimexëëgüchaü, rü ngēmacèx nagu naxĩãma i ngēma mugü ga Moíché ümatüxü rü tama Cristuaxü nayaxõgüchaü na nagagu Tupanapëxewa yamexüçèx. ⁴ Natürü nüma ga Cristu rü nayanguxëë ga yema mugü rü yemaãcü inayanaxoxëë na tama tamaã inacuáxüçèx i ngēma mugü. Rü yemaãcü nanaxü ga Cristu na guxüma i duüxügü i nüxü yaxõgüxü rü aixcüma Tupanapëxewa yamexüçèx. ⁵ Rü Moíché nanaxümatü nachiga na ñuxãcü Tupanapëxewa tamexü ya wüxie ega naga taxĩnügu i ngēma mugü, rü ñanagürü:

“Tupana pexü namu na guxügütáma meã peyanguxëëxü i guxüma i ngēma mugü erü ngēxguma naga pexĩnüëgu i guxüma i ngēma mugü rü tá pemaxë. Natürü ngēxguma tama naga pexĩnüëgu i wüxitama i ngēma mugü, rü tãütáma pemaxë”,

ñanagürü. ⁶ Natürü ñuxma rü Tupanapëxewa time ega Cristuaxü yaxõgügu. Rü ngēmacèx taxucèxma i cuãëwa rü ñacurügü:

“¿Texé tá daxügüxü i naãnewa taxü na Cristucèx tayaçaxü na nuã naxüxüçèx rü tüxü yanangüxëëxüçèx na imexüçèx i Tupanapëxewa?” ñacurügü. ⁷ Rü taxucèxma cuãëwa ñacurügü:

“¿Rü texé tá yuexütanüwa taxü na ngëxma Cristucèx tayadauxüçèx na nuã tanagaxüçèx?” ñacurügü. ⁸ Erü tama ngēmaãcü nixĩ i Cristucèx idauxü, yerü yema ore ga Moíché ümatüxü rü ñanagürü:

“Rü marü cuxütawa nangëxma i Tupanaärü ore. Rü cuèxwa nangëxma na nüxü quixuxüçèx. Rü cuãëwa nangëxma na nagu curüxĩnüxüçèx”,

ñanagürü. Rū ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü pemaã nüxü chixu rü ngēmatama ore nixī i guxüwama duüxügümaã nüxü tixuxü. Rū ngēma ore nixī i pexü nüxü cuèxēxü na ñuxäcü pexü nangēxmaxü i maxü ega aixcüma peyaxögügu. ⁹ Erü ngēxguma cuèxmaã nüxü quixuxgu na curü Cori yīxü ya Ngechuchu, rü ngēxguma cuäëwa cuyaxōxgu na yuwa Tupana ínadxēxü, rü tá cuxü nangēxma i maxü i taguma gúxü. ¹⁰ Erü taäëwa tayaxögü na ngēmaäcü Tupanapēxewa imexü. Rū taëxmaã nüxü tixu na Ngechuchu rü tórü Cori yīxü, rü ngēmaäcü tanayaxu i maxü i taguma gúxü. ¹¹ Rū Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü guxāma ya yíxema ya Ngechuchuxü yaxōxē, rü nüma ya Ngechuchu rü taxútama tüxü narümaächixēē erü tá nayanguxēē i guxüma i ngema tümamaã inaxunetaxü”, ñanagürü. ¹² Rū Tupanapēxewa rü guxüma i duüxügü rü nawüxigu. Rū woo Yudiügü yixīgu rü éxna woo tama Yudiügü yixīgu, natürü Tupanapēxewa rü nawüxigu i guxüma i duüxügü. Erü nüma ya tórü Cori, rü guxāärü Cori nixī. Rū nüma rü aixcüma tüxü namaxēxēē ya guxāma ya texé ya nüxna çaxe na tüxü namaxēxēxücèx. ¹³ Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü guxāma ya texé ya tórü Corina çaxe na tüxna naxāxücèx i maxü, rü tá tanayaxu i tümäärü maxü i taguma gúxü”, ñanagürü. ¹⁴ ¿Natürü ñuxäcü tá tórü Corina naxcèx tacagü, ega tama nüxü tayaxögügu? ¿Rü ñuxäcü tá nüxü tayaxögü, ega taguma nüxü taxīnūëgu i nachiga? ¿Rü ñuxäcü tá nüxü taxīnūë i norü ore, ega taguma texé tümamaã nüxü ixuxgu? ¹⁵ ¿Rü ñuxäcü tá texé nüxü tixu i Cristuchiga ega taxúema tüxü nüxü yarüxuxēëgu? Rū ngēmacèx nixī i Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Rü wüxi i taäë nixī na ínangugüxü i Tupanaärü orearü uruügü na duüxügümaã nüxü yaxugüxücèx i Tanatüarü ore i mexü i Cristuchiga”,

ñaxü. ¹⁶ Natürü tama guxüma i duüxügü naga naxīnūë i ngēma ore i mexü. Rū Ichaxía nüxü ixuxürüü nixī. Yerü ga nüma rü ñanagürü:

“Pa Corix, noxretama nixī i ngēma duüxügü i toxü yaxögüxü i ngēma ore i nüxü tixuxü”,

ñanagürü. ¹⁷ Rū dücax, rü ngēma na Cristuchigaxü naxīnūëxüwa nixī i ne naxüxü na yaxögüäxü i duüxügü. Rū ngēma nüxü naxīnūëxü, rü ore i mexü i Cristuchiga nixī. ¹⁸ Natürü i ñuxma rü pexna chaca, ¿éxna pexcèx rü ngēma Yudiügü rü taguma nüxü naxīnūë i ngēma ore i mexü i Cristuchiga? Dücèx, ngēmaäcü marü nüxü naxīnūë. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü ngēma Tupanaārü orearü uruūgü, rü guxūwama i ñoma i nañewa rü nüxū nixugüe i norü ore. Rü ngextá íngẽxmagüxūwa i Yudíugü, rü ngēma rü ta nüxū nixugü”,

ñanagürü i ngēma ore. ¹⁹ Natürü wena pexna chaca, ¿rü ngēma Yudíugü rü tama ěxna nüxū nicuèxāchitanü na Cristugagu yíxū na Tupana nadexū i duūxüğü i ñuxmax? Rü ngēmaācü nüxū nacuèxgü. Yerü Tupanaārü ore ga Moíché umatüxūwa rü ñanagürü:

“Düçèx, Pa Yudíugüx, choma rü tá chanamaxẽxẽẽ i ngēma duūxüğü i tama Yudíugü íxíğüxū, rü ngēmacèx i pema rü tá pixāūxāchigü. Rü ngẽxguma chanamaxẽxẽẽgu i ngēma togü i duūxüğü i tama choxū cuèxgüchiréxū, rü pema i Yudíugü rü tá penuẽ erü nüxū charüngüxẽẽ i ngēma togü”,

ñanagürü. ²⁰ Rü yemawena ga Ichaxía, rü tama namuū ga yema Yudíugümaã nüxū na yaxuxū ga yema Tupanaārü ore ga ñaxū:

“Rü ngēma duūxüğü i tama Yudíugü íxíğüxū i tama chauxcèx daugüxū, rü choxū tá inayangaugü. Rü choma rü tá chaugü changoxẽẽ naxcèx i ngēma duūxüğü i tama chauxcèx ícagüchiréxū”,

ñaxū. ²¹ Rü Tupana rü Ichaxíawa Yudíugüchiga nidexa rü ñanagürü:

“Rü guxū i ngunexügu rü nüxna chaxuecha i ngēma duūxüğü i tama chauga ínüechaūxū rü chomaã nuèxū. Natürü tama choxū inarūxíñüechaū”,

ñanagürü.

11

Nangẽxma i ñuxre i Yudíugü i Tupana dexū na aixcūma noxrü yixíğüxūcèx

¹ Ñuxma pexna chaca rü, ¿pexcèx ěxna ya Tupana rü marü nüxū naxo i norü duūxüğü i Yudíugü? Tama nixí i nüxū naxoxū. Erü choma i Pauru rü Yudíu chixí. Rü Abráūtanüxū chixí, rü Abráūtaa ya Beyamítanüxū chixí.

² Rü nuxcūmamatama Tupana Yudíugümaã inaxuneta na norü duūxüğü yixíğüxūcèx, rü ñuxma rü tama Yudíugüxū naxo. ¿Tama ěxna nüxū pecuèx na ñuxū ñaxū ga Tupanaārü orearü uruū ga Ería? Rü Tupanaārü orewa nüxū tadaugü rü Ería rü Tupanapẽxewa poraācü yema Yudíugüxū nixugü. ³ Rü ñanagürü ga Ería:

“Pa Corix, ngēma Yudíugü rü marü nanadai i curü orearü uruūgü. Rü nagu napogüe i ngēma nachicagü

i ngextá duūxūgū cuxū ícuèxūūgūxūwa. Rū chaxi-
catama íchayaxūāchi. Rū choxū rū ta nimèxgūchaū”,
ñanagürü ga Ería. ⁴ Natürü Tupana nanangāxū, rū ñanagürü:
“Dücèx, choma rū marū choxū nangēxma i 7000 i yatūgū i
chaugūxū chidexechixū. Rū nūmagū rū taguma nūxū
nicuèxūūgū i ngēma tupanenetachicünèxā i Baá”,
ñanagürü. ⁵ Rū ngēxgumarūū ta nixī i ñuxmax. Rū woo
muxūma i Yudíugū tama nayaxōgū, natürü nangēxma i
ñuxre i Tupana namaā mecūmaxūgagu dexū. ⁶ Rū ñuxma na
Tupana tūxū ngechaūxūgagu tūxū nadexū, rū taxucürüwama
texé nūxū tixu na tacū rū mexū na ixūgūxūgagu na
yixīxū. Erū ngēxguma chi tacū rū mexū ixūgūxūgagu
yixgu na tūxū nadexū, rū natücèxmamare chi nixī na nūxū
ingechaūtümūxūgūxū. ⁷ ¿Rū ñuxācū yīīxū i ñuxmax? Rū
ngēma rümumaèxū i Yudíugū rū tama nūxū inayangaugū i
ngēma maxū i naxcèx nadaugūxū. Natürü ngēma noxretama i
Yudíugū i Tupana dexū, rū ngemagū nixī i nūxū iyangaugūxū.
Rū guxūma ga yema togū ga Yudíugū rū Tupana ínanawogū
yerü tama naga naxīnue. ⁸ Rū ngēmachiga nixī i Tupanaārū
ore i ūmatūxū i ñaxū:

“Tupanatama ngēma duūxūgūaxū nanaguxchaxēē. Rū
ngēmacèx woo nūxū nadaugūgu i ngēma ore i aixcūma
ixīxū, rū tama nūxū nacuèxgūéga. Rū woo nūxū
naxīnūēgu i ngēma ore, rū tama nayaxōgū. Rū ñuxma
rū ta ngēmaācū nixī”,

ñanagürü. ⁹ Rū Dabí rū ta rū ñanagürü:

“Rū ngēma duūxūgū rū norū petacèx naxūgūxū i ōnagūgagu rū
norū muxūma i ngēmaxūgūgagu rū chixexūgu tá nayi
rū ngēmacèx tá napoxcue. ¹⁰ Rū naāēwa rū tāūtāma nūxū
nacuèxgū, rū guxchaxūgū tá nūxū nangēxma. Rū ñoma
wūxi i duūxū i tacū i yaxū ípaxixūrūū tá nixīgū namaā i
norū guxchaxūgū”,

ñanagürü.

Tupana nanamaxēxēē i ngēma tama Yudíugū ixīgūxū

¹¹ Rū pexna chaca, rū ñuxma na Cristuxū naxoexū i ngēma
Yudíugū, ¿rū pexcèx ēxna rū ngēmacèx ya Tupana rū tá
nūxū naxoxochixū? Tama nūxū naxo. Natürü ñuxma na
tama Cristuaxū yaxōgūāxū i ngēma Yudíugū, rū ngēmacèx
ya Tupana rū nūxū narūngūxēē rū nanamaxēxēē i ngēma
tama Yudíugū ixīgūxū. Rū ngēmaācū nanaxū ya Tupana
na yaxāūxāchiexūcèx i ngēma Yudíugū, rū Cristuaxū na
yaxōgūāxūcèx. ¹² Rū yema na ínatūexū ga yema Yudíugū,
rū yemagagu muxūma ga togū ga duūxūgū nanayauxgū ga
Tupanaārū ngūxēē i taxū. Rū yema na noxretama ga Yudíugū
nayaxōgūxū, rū yemagagu Tupana nanamaxēxēē ga yema

tama Yudíugü ixíguxũ. Natürü ngëxguma tá Tupanacèx nawoeguxgu i guxũma i Yudíugü, rü Tupana rü tá yexeraäcü nüxũ narüngüxëë i guxũma i ngëma duũxügu i tama Yudíugü ixíguxũ. ¹³⁻¹⁴Rü ñuxma Pa Duũxügu i Tama Yudíugü Ixíguxũx, rü choxũ nangëxma i wüxi i ore i pemaã nüxũ chixuxchaũxũ. Rü dücax, petanüwa nixĩ i choxũ namuxũ ya Tupana na pemaã nüxũ chixuxçèx i norü ore. Rü ñuxma rü aixcüma meã chayanguxëë i ngëma puracü, erü chanaxwëxe na pexũ nadaugüxũ i ngëma chautanüxũ i Yudíugü na ñuxäcü Tupana pexũ na rüngüxëëxũ. Rü ngëmaäcü tá nixãuxächie i ñuxre i nümagü, rü tá Cristuaxũ nayaxögü, rü ngëmaäcü tá nanayauxgü i maxũ i taguma gúxũ. ¹⁵Nüxũ tacuèx rü ngëma Yudíugü rü tama Cristuaxũ nayaxögüchaũ i ñuxmax. Rü ngëmacèx ya Tupana rü nanade i ngëma togü i duũxügu i tama Yudíugü ixíguxũ. Natürü ñuxma na ngëmaäcü yíxũ, çrü ñuxäcü tá nixĩ i ngëxguma Cristuaxũ yaxögüägu i ngëma Yudíugü, rü wena Tupana nadexgu? Rü wüxi i mexëchixũ tá nixĩ naxcèx i ngëma Yudíugü. Erü ñoma wüxi i duũxũ i yuxũ rü wenaxärü maxüxürüũ tá nixígu. ¹⁶Rü Tupana rü wena tá nanade i ngëma Yudíugü i ngëxguma yaxögüägu. Rü ngë-maäcü tá nixĩ, yerü nuxcümaücü ga nanatü ga Abräu rü Tupanaärü duũxũ nixĩ. Rü ngëmacèx i nataagü i Yudíugü rü Tupanaärü duũxügu ta nixígu. Rü ñoma wüxi i pãũ i Tupanana ixãxürüũ tá nixĩ. Erü ngëxguma ngëma pãüwa íraxũ Tupanaärü yixígu, rü ngëmawa nüxũ tacuèx na guxũma i ngëma pãũ rü noxrü na yíxũ. Rü ngëma wüxi i nanetü i Tupanana ixãxürüũ tá nixĩ. Rü ngëxguma ngëma nanetüchumëxã rü Tupanaärü yixígu, rü ngëmawa nüxũ tacuèx na guxũma i ngëma nanetü rü noxrü na yíxũ. Rü ngëmaäcü tá nixĩ i ngëma Yudíugümaã nangupetüxũ, erü wüxi i ngunexügu rü guxũma i nümagü rü Tupanacèx tá nawoegu. ¹⁷Tupana nüxũ naxo ga yema Yudíugü ga tama yaxögüchaũxũ. Rü ñoma wüxi i orixchacüü i idaexürüũ nixĩ ga yema Yudíugüxũ naxoxũ. Natürü nachicüü Tupana pexũ nade woo tama Yudíugü na pixíguxũ. Rü wüxi i naíxnecüçüãx i orixchacüü rü orix i toxüwa yarüñaxcuchixürüũ pixígu. Rü ñuxma i pema rü ta pexũ nangëxma i pechica i natanüwa i ngëma duũxügu i Tupanaärü ixíguxũ. Rü Tupana rü pexũ narüngüxëë rü pexũ rü ta namaxëxëë. ¹⁸Natürü pema i tama Yudíugü na pixíguxũ, rü tama name i pegü picuèxüũ rü nüxũ pixu na ngëma Yudíugüarü yexera pixíguxũ. Rü ngëxguma chi ngëmaäcü pegü picuèxüügüchaũgu, rü name nixĩ i nüxna pecuëxächie na tama petanüwa ne naxüxũ ga Cristu ya pexũ maxëxëëcü, natürü Yudíugütanüwa nixĩ ga ne naxüxũ. Rü ngëma Yudíugügagu nixĩ i Tupana pexũ dexũ rü pexũ namaxëxëëxũ i ñuxmax. ¹⁹Natürü bexmana tá ñaperüügü:

“Tupana rü marü nüxü naxo ga yema Yudíugü rü yemacèx nachicüü tüxü nade”, ñaperügü gü tá. ²⁰ Ngẽmáãcü aixcüma nixĩ ga Tupana nüxü oxü ga yema Yudíugü yerü tama nayaxögü. Rü ngẽma na peyaxögüxüçèxicatama nixĩ i nachicüü Tupana pexü dexü i ñuxmax. Rü ngẽmacèx tama name i pegü picuèxüügü. ¡Natürü pexuãëgü na tama yema Yudíugüxü üpetüxürüü pexü üpetüxüçèx! ²¹ Yerü yema Yudíugü ga noxri Tupanaärü ixígüxü, rü Tupana nüxü naxo yerü tama nayaxögü. Rü yexguma yemaãcü Tupana nüxü oxgu ga yema duüxügü rü pexü rü tá ta naxo ega tãütáma peyaxögüechagu. ²² Dücèx, na ñuxãcü namecümaxü ya Tupana. Natürü tüxü napoxcu ta ega tama aixcüma yaxögügu. Rü nanapoxcue ga yema duüxügü ga chixexügu yixü, natürü pemaã rü namecüma. Natürü penaxwèxe i guxüguma nüma nanaxwèxexüãcüma pemaxë rü peyaxögü na guxüguma pemaã namecümaëchaxüçèx. Erü ngëxguma tama nüma nanaxwèxexüãcüma pemaxëgu rü tama peyaxögüechagu, rü tãütáma pemaã namecüma. Rü pexü rü tá ta naxo, rü tá pexü ínawogü. ²³ Natürü ngëxguma yaxögüãgu i ngẽma Yudíugü i ñuxma maxëxü, rü woo Tupana na nüxü oxü ga noxrix, natürü wena táxarü nanade erü nüxü nangëxma i pora na wenaxärü nadeãxüçèx ega aixcüma yaxögüãgu. ²⁴ Rü pema na tama Yudíugü na pixígüxü, rü tama Tupanaärü duüxügü pixígü ga noxrix. Natürü Tupana pexü nade na noxrü pixígüxüçèx. Rü ñuxma na yemaãcü Tupana pexü dexü, rü ngëxguma yaxögüãgu i ngẽma Yudíugü, rü Tupana rü pexü nadexüärü yexera tá nüxü natauxcha na nadeãxü i ngẽma Yudíugü, yerü woetama norü duüxügüchirëx nixígü ga noxrix.

Wüxi i ngunexü rü guxüma i Yudíugü tá nanayauxgü i maxü i taguma gúxü

²⁵ Pa Chaueneëgü i Yaxögüxüx, nangëxma i wüxi i ore ga noxri tama duüxügüxü nüxü nacuèxëëxü ga Tupana. Natürü chanaxwèxe i nüxü pecuèx i ngẽma ore na tama nagu perüxĩnüèxüçèx na duüxügü i nüxü cuèxüchixü pixígüxü, rü pexicatama Tupana pexü dexü. Rü dücax, noxretama nixĩ i ngẽma Yudíugü i aixcüma yaxögüxü. Rü ngẽmaãcü tá nixĩ ñuxmatáta yaxögüã i guxüma i ngẽma togü i duüxügü i Tupana dexü. ²⁶ Natürü ngẽmawena rü guxütáma i Yudíugü rü tá ta nayaxögü, rü tá nanayauxgü i maxü i taguma gúxü. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Yima Cristu ya ínanguxüxëëcü, rü Yudíugütanüwatama ne naxü. Rü nüma rü tá Yudíugüxü chixexüwa ínanguxüxëë. ²⁷ Rü aixcüma norü pecaduwa tá íchananguxüxëë i ngẽma Yudíugü. Rü ngëxguma tá

nixī na aixcūma chayanguxēēxū i ngēma chorū uneta ga ūpaxūchima Abrāūmaā nūxū chixuxū”, ñanagürü ga Tupana. ²⁸ Natürü i ñuxma ya Tupana rü Yudíugūxū nadau na norü uwanügü yīxū erü tama nayaxōgü i ngēma ore i mexū. Natürü ngēmaācū naxūpetü na pexū natauxchaxūcèx na peyaxōgūxū i pema i tama Yudíugü na pixīgūxū. Natürü nūma ya Tupana rü ñuxma rü ta ngēma Yudíugūxū nangechaū yerü nuxcūmaūgūxū ga norü oxigūmaā inaxuneta na nūxū tá nangūxēēxū. ²⁹ Rū ngēxguma Tupana rü tacü i mexūmaā inaxunetagu, rü aixcūma nayanguxēē i ngēma, rü taguma nūxū inayarüngūma. Rū ngēxgumarüü ta i ngēxguma texécèx nacaxgu, rü taguma nūxū inayarüngūma i ngēma. ³⁰ Rū pema na tama Yudíugü pixīgūxū, rü ūpa rü tama Tupanaga pexīnūē. Natürü ñuxma na tama naga naxīnūēxū i Yudíugü, rü ngēmacèx Tupanaāxū pengechaūtümūgü erü peyaxōgü i pemax. ³¹ Rū ngēma pexū ngupetūxūrū nixī i ngēma Yudíugūxū nangupetūxū. Nūmagü rü tama Tupanaga naxīnūē i ñuxmax, natürü ngēmaācū nūxū nangupetü na Tupanaāxū pengechaūtümūgūxūcèx, rü nūmagü rü ta Tupanaāxū nangechaūtümūgūxūcèx i ñuxmax. ³² Yerü nūma ga Tupana rü guxūma ga duūxügūmaā nanaxuegu na chixexūwa nangēxmagūxū nagagu ga norü pecadugü. Natürü yemaācū namaā nanaxuegu ga Tupana na nūxū nangechaūtümūgūxūcèx i guxūma i duūxügü. ³³ Rū namexēchi ya tórü Tupana, rü poraācūxūchima tūxū narüngūxēē. Rū nūma rü nūxū nacuèxūchi erü guxūxūma nacuèx. Rū yixema rü taxucürūwama nūxū tacuèx i tūxcüü yīxū i tūxū nadexū, rü taxucürūwama nūxū tacuèx i guxūma i ngēma naxūxū i nūmax. ³⁴ ¿Erü texé i tatanūwa nūxū tacuèx i guxūma i ngēma tórü Cori nagu rüxīnūxū? ¿Rü texé nūxū tacuèx na tórü Corixū taxucuxēxū? ³⁵ ¿Rü texé tūxira tacü rü āmare tórü Corina taxā, na yixcama nūxī tacūmaā tūxū nataeguxēēāxūcèx? ³⁶ Erü guxūma i tacü ingēxmaxū rü Tupanaxūtawa ne naxī. Rū nūma nixī ga naxūāxū ga guxūma na noxrü yīxūcèx. Rū name nixī i guxūguma nūxū ticuèxūgü rü tanataxēē. Rū ngēmaācū yīi.

12

Pexū chacèèxū na pegütama Tupanana pexāgūxū na wūxi i āmare i maxūxū na pixīgūxūcèx

¹ Rū dūcax, Pa Chaueneēgūx, ñuxācū Tupana poraācūxūchima tamaā namecūma. Rū ngēmacèx pexū chacèèxū na pegütama Tupanana pexāgūxū na wūxi i āmare i maxūxū na pixīgūxūcèx. Rū ngēma āmare nixī i aixcūma napēxewa üünexū rü namaā nataāēxū. Rū ngēmaācū nixī

ya Tupana i nanaxwèxexü na nüxü picuèxüügüxü. ² Rü tama name i ñoma i nañecüãx i duüxügücümagu pexi. Natürü name nixi i Tupanana pegü pexãgü na nüma pexü naxüchicüüxüçèx rü ngexwacaxüxü i peãe pexü ngëxmaxüçèx rü ngëmaãcü naxcèxicatama pemaxëxüçèx. Rü ngëmaãcü tá nüxü pecuèx i tacü nixi i Tupana pexü naxwèxexü na penaxüxü, rü tacü nixi i aixcüma mexü i napëxewa, rü tacü nixi i namaã nataãëxü. ³ Rü Tupana ya chomaã mecümacü, rü choxü namu na pemaã nüxü chixuxüçèx i guxãma i pema na tama namexü na texé i petanüwa tügü írütaxü rü tügügu tarüxnüxü na togüarü yexera tiixü. Natürü name nixi na wüxichigü meã tügü ngugüarü maxüãxü rü tügügu rüxnüxü na ñuxãcü Tupana tüxna naxãxü i tümaãrü cuèx wüxigu namaã i tümaãrü õ. ⁴ Rü dücax, rü taxünewa nangëxma i taeru rü tachacüügü rü taparagü rü muxüma i to i taxüneãrü ngëmaxügü. Rü wüxichigü i ngëma taxüneãrü ngëmaxügü rü nüxü nangëxma i noxrütama puracü. ⁵ Rü ngëxgumarüü ta i yixema na yaxögüxü, rü woo na imuxü natürü wüxitama i duüxügü tixigü, erü Cristuarü duüxügü tixigü. Rü ngëmacèx i guxãma i yixema rü yigümücügü tixigü, erü woetama wüxitama i duüxügü tixigü. ⁶ Rü wüxichigü i yixema, rü Tupana tüxna nanaxã i tórü cuèx i nüma nanaxwèxexü na tüxü nangëxmaxü. Rü tanaxwèxe i meãma nagu taxï i ngëma cuèx i Tupana tüxna äxü. Rü ngëxguma tüxna naxããgu i tórü cuèx na norü orearü uruü ixigüxüçèx, rü name nixi i ngëma õ i tüxü ngëxmaxümaã tanaxü i ngëma puracü. ⁷ Rü ngëxguma tüxna naxããgu i tórü cuèx na togüxü rüngüxëëgüxüçèx, rü name nixi i meãma tanaxü i ngëma. Rü ngëxguma texéna naxããgu i tümaãrü cuèx na togüxü tangüxëëxüçèx, rü name nixi i meãma tanaxü i ngëma. ⁸ Rü yixema nüxü cuáxe na Tupanaãrü oremaã togüxü tataãëxëëxü, rü name nixi i meãma tanaxü i ngëma. Rü yixema nüxü cuáxe na togümaã tangauxü i tümaãrü ngëmaxü, rü name nixi i tümaãrü ngüchaümaã tanaxü i ngëma. Rü yixema äëxgacü ixixë rü name nixi i meãma tayangüxëë i ngëma puracü. Rü yixema nüxü cuáxe na togü tüxü ngechaütümüügüxü, rü name nixi i taãëcüma tanaxü i ngëma.

Ñuxãcü nanaxwèxe na namaxëxü i duüxügü i Cristuaxü yaxögüxü

⁹ Rü name nixi i aixcüma meãma pegü pengechaügü i wüxichigü. ¡Rü nüxü pexo i guxüma i tacü i chixexü ixixü! ¡Rü nagu pexi i ngëma aixcüma mexü ixixü! ¹⁰ Rü name nixi i wüxichigü pegü pengechaügü, ñoma pegüeneëxüchixü pengechaüxürüü. Rü name nixi i naxcèx pedaugü na ñuxãcü peeneëgüxü petaxëëxü rü ñuxãcü pegü perüngüxëëxü. ¹¹ Rü

tama name i cuxo ega tacü rü puracü cuxü namuxgu ya törü Cori. Natürü name nixī i curü ngüchaümaã cunaxü i norü puracü. ¹² Rü name nixī i petaãëgü erü ipenanguxëë na Tupanaxütawa pengugüxü. Rü ngëxguma tacü rü ngüxü pexü ngupetügu, rü name nixī i yaxna namaã pexīnüë. ¡Rü tama name i nüxü perüchaue na peyumüxëgüxü! ¹³ Rü ngëxguma nüxü pedëuxgu na tacü nüxü taxuxü i ngëma togü i yaxögüxü, rü name nixī i nüxü perüngüxëë. ¡Rü meã penayaxu i ngëma duüxügü i pexütagu naxīänexü! ¹⁴ Rü ngëxguma chi texé chixri pemaã üpetügu, rü name nixī i tümacëx peyumüxëgü na meã tüxü naxüpetüxücëx. Rü ngëmaãcü name nixī i Tupanana tümacëx peca na tüxü nangüxëëxücëx rü tama tüxü napoxcuxücëx. ¹⁵ ¡Rü wüxigu tümamaã petaãëgü ya yíxema taãëgüxe! ¡Rü wüxigu tümamaã pexauxe ya yíxema ngechaügüxe rü auxexe! ¹⁶ ¡Rü meã pegü pengechaügü i wüxichigü! ¡Rü tama pegü picüxüügü! ¡Rü namaã pegü pewüxiguxëë i ngema tama nügü icüxüügüxü! ¡Rü tama pegügu perüxīnüë na togüarü yexera nüxü cuëxüchigüxü na pixīgüxü! ¹⁷ Rü ngëxguma texé chixexü pemaã üxgux, ¡rü tãütama chixexümaã pexütanü! Natürü name nixī i naxcëx pedau na mexü pexüxü i guxü i duüxügüpëxewa. ¹⁸ ¡Rü naxcëx pedau na guxüma i duüxügümaã meã pemaxëxü rü namaã na iperüngüxmüxücëx i guxüguma! ¹⁹ Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxe, tama name i pegütama pexütanü ega texé tacü rü chixexü pemaã üxgu. Natürü name nixī i Tupanamëxëgu penaxü i ngëma na nüma napoxcuãxücëx. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü choxmëxwa nangëxma na duüxügüxü chapoxcuxü i norü chixexücëx. Rü choma tá nüxü chanaxütanü i ngëma duüxü i chixexü üxü”,

ñanagürü ya törü Cori. ²⁰ Rü ngëxguma tacü rü chixexü cumaã naxüxgu i togü, rü tama name i chixexümaã cunataeguxëë. Natürü name nixī i nagu quixü i Tupanaärü ore i ñaxü,

“Rü ngëxguma curü uwanü taiyëxgu, ¡rü nachibüxëë! Rü ngëxguma yañawaxgu, ¡rü naxaxexëë! Erü ngëxguma ngëmaãcü cunaxüxgu, rü poraãcü tá cunaxänexëë”,

ñaxü. ²¹ Rü ngëxguma togü chixexü cumaã üxgux, rü name nixī i cuxuãë na tama chixexügu cunguxücëx. Rü name nixī na mexü cuxüxü namaã i ngëma duüxü. Rü ngëmaãcü tá icuyanaxoxëë i ngëma chixexü i cumaã naxüxchaüxü.

13

¹ Rü name nixī i guxüma i duüxügü rü meã nórü ãëxgacüga naxīnüë. Erü Tupana nixī ya nüxü unetacü i guxüma i

ãĕxgacügü. Erü nataxuma i ãĕxgacü i tama Tupana ingucuchixẽxü. ² Rü ngẽmacèx, texé ya tama tumaãrü ãĕxgacüga ñnũchaũxẽ, rü Tupanaga nixĩ i tama taxĩnũxü. Rü yĩxema tama naga ñnũchaũxẽ, rü tá tapoxcue. ³ Erü ngẽma ãĕxgacügü rü tama ngẽma mexü ügüxüãrü poxcuruü nixĩ, natürü ngẽma chixexü ügüxüãrü poxcuruü nixĩ. Rü ngẽxguma cunaxwẽxegu na tama nüxü cumuũxü i wüxi i ãĕxgacü, rü name nixĩ i meã cumaxü. Rü nüma i ãĕxgacü rü tá cumaã nataãe. ⁴ Erü nüma i ãĕxgacü rü Tupanaãrü ngüxẽeruü nixĩ rü ngẽmacèx nanamu na cuxü nangüxẽxüçèx. Natürü ngẽxguma chixri cumaũxgu, rü ngẽxguma tá waxi nixĩ i nüxü cumuũxü. Erü nüma i ãĕxgacü rü tama natüçèxma nixĩ na nüxü nangẽxmaxü i pora na cuxü napoxcuxü. Erü woetama Tupana nanamu na napoxcuãxüçèx i ngẽma duũxü i chixri maxüxü. ⁵ Rü ngẽmacèx name nixĩ i naga cuxĩnü i curü ãĕxgacügü. Rü tama ngẽma poxcuxü na cumuũxüçèxicatama nixĩ i namexü na naga cuxĩnũxü, natürü name nixĩ i naga cuxĩnü erü marü nüxü cucuèx na namexü i ngẽma. ⁶ Rü ngẽmacèx name nixĩ i meã nüxü penaxütanü i ngẽma dïeru i perü ãĕxgacügüçèx ixixü i ngẽma nümagü nagu naxunetaxüẽxpüx na nüxü penaxütanüxüçèx. Erü ngẽma ãĕxgacügü rü Tupanaãxü nixĩ i napuracüexü i ngẽxguma naxüãgu i ngẽma puracü na pemaã inacuáxü. ⁷ Rü wüxichigü i ngẽma ãĕxgacügü, rü name nixĩ i nüxna penaxã i ngẽma nüxna üxü. ¡Rü nüxü penaxütanü i ngẽma dïeru i perü ãĕxgacügü nagu unetaxüẽxpüx na nüxü penaxütanüxü! ¡Rü penaxüx i ngẽma ñãneãrü puracü i perü ãĕxgacügü pexü muxü na penaxüxüçèx! ¡Rü nüxü pengechaũgü rü naga pexĩnüe i ngẽma perü ãĕxgacügü! Erü ngẽmaãcü nixĩ i namexü na penaxüxü. ⁸ Rü tama name i texéaxü ñacü pengetanü. Natürü nangẽxma i wüxitama i ngetanü i taguma tüxü ingutanüxü. Rü ngẽma nixĩ na yigü ingechaũgüxü. Rü ngẽmacèx ya yĩxema aixcüma tümamüçüxü ngechaũxẽ rü marü tayanguxẽe i guxüma i ngẽma Tupana tüxü muxü. ⁹ Rü ñanagürü i Tupanaãrü mugü:

“¡Rü täütáma naĩ i ngemaã icupe! ¡Rü täütáma cumáeta! ¡Rü täütáma cungĩx! ¡Rü täütáma toguãxãrü ngẽmaxü cuxü nangüchaũ!”

ñanagürü. Natürü ngẽma mugü rü guxüma i togü i Tupanaãrü mugümaã rü wüxigu nanu nagu i norü ore i ñaxü:

“¡Rü nüxü nangechaũ i cumüçü na cugütama cungechaũxürü!”

ñaxü. ¹⁰ Rü yĩxema tümamüçüxü ngechaũxẽ, rü taxuüma i chixexü namaã taxü. Rü ngẽmacèx i ngẽxguma tamüçüxü ingechaũgu, rü aixcüma tayanguxẽe i Tupanaãrü mugü. ¹¹ Rü name nixĩ i tanaxü i guxüma i ngẽma, erü ñomaüçü rü

nangēxma i muxūma i guxchaxūgū. Rū name nixī i pegū ípemexēē rū paxa penaxū i tórū Coriarū puracū. Erū ñuxma rū noxri yaxōgūguarū yexera ningaicamachigū i ngēma ngunexū i nagu tá taxcèx nataeguxū ya tórū Cori. ¹² Rū woo na naporaxū i Chataná i ñoma i nañnewa i ñuxmax, natürü paxa tá nagux i ngēma, rū paxa tá ínangu ya Cristu na nügūxūtawa tūxū nagagūxūcèx. Rū ngēmacèx name nixī i nūxū tarūxoe i guxūma i chixexū ixūgūxū. Rū ñuxma na nūxū icuáxū i Tupanaārū ore, ¡rū ngīxā yigūna tadaugū na tama nagu iyixūcèx i tacū rū chixexūgū! ¡Rū ngīxā meā tamaxē na ngēmaācū nūxū rüyexeragūxūcèx i guxūma i chixexū! ¹³ ¡Rū ngīxā mexū taxūgū rū meā tamaxē! Erū aixcūma Cristuarū duūxūgū tixīgū, rū tanaxwèxe i nūma nanaxwèxexūācūma tamaxē. Rū tama name na ingāxēxū rū na naxūgūxū i petagū i chixexū i duūxūgū nawa āūgatanūxū. Rū tama name i tingēāēmare rū ēxna to i chixexū taxūgū, rū bai na yigū ichoxūgagūxū, rū bai i togūchi ixaie xū naxcèx i norū ngēmaxūgū. ¹⁴ Natürü name nixī i nacūmagu pexī ya tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu, rū nūxna naxcèx peca na pexū nangūxēēxūcèx na meā naxcèx pemaxēxūcèx. Rū tama name i naxcèx pedaugū na ñuxācū pexeneārū ngūchaū na pexūgūxū.

14

Tama name i nūxū quixu i cueneē i yaxōxū

¹ Rū ngēxguma petanūgu naxāxchaūgu i wūxi i peeneē i tama perūū meā Tupanaārū orexū cuáxū, rū name nixī i meā penayaxu. Natürü tama name i namaā pegū pechoxūga naxcèx i nacūmagū i nagu yaxūxū i Tupanapēxewa. ² Rū dücax, nangēxma i ñuxre i taeneēgū i nagu rūxīnūēxū na namexū na guxūraūxū i ñona nangōxgūxū. Natürü nangēxma i togū i taeneēgū i tama aixcūma meā Tupanaārū orexū cuēxgūxū i tama namachi ngōxgūchaūxū. Rū nūmagū nūxū nacūēxgūgu rū Tupanapēxewa nachuxu na tacū rū namachi nangōxgūxū, rū ngēmacèx nixī i nabū rū orixgūxicatama nangōxgūxū. ³ Rū ngēxguma tangēxmagu ya texé ya namachi ngōxē, rū tama name i nūxū taxoox i ngēma togū i duūxūgū i tama namachi ngōxgūxū. Rū ngēxgumarūū ta ya yixema tama namachi ngōxē, rū tama name na nūxū tixuxū i ngēma duūxūgū i namachi ngōxgūxū, erū nūmagū rū ta Tupanaārū duūxūgū nixīgū. ⁴ ¡Rū texé quixī i cuma rū ngēmacèx nūxū quixu i to i coriarū duūxūgū? Rū dücax, pemaā nūxū chixu rū ngēma norū cori tá nixī i nangugūxū rū ngoxi mexū naxūx i ngēma norū duūxū, rū ēxna tama. Rū ngēma duūxū rū Tupanapēxewa rū tá name, erū nūma ya tórū Cori ya Cristu rū nūxū nangēxma i pora na nügūcèx namexēēāxū i ngēma

duūxū. ⁵ Rū dücax, nangēxma i ñuxre i duūxūgü i nagu rüxnüëxū na ngüxchigaarü ngunexū rü togü i ngunexūārü yexera namexū na nagu Tupanaxū yacuëxüügüxū. Rū nangēxma i togü i duūxūgü i nagu rüxnüëxū na guxūma i ngunexūgü rü nawüxiguxū i Tupanapēxewa. Natürü wüxichigü i yixema rü tanaxwèxe i meã taãewa nüxū tacuèx na aixcūma Tupanapēxewa namexū i ngēma taxūxū rü tixōxū. ⁶ Rū yixema duūxē ya tacü rü ngunexū Tupanacèx íxüxüchixe, rü ngēmaãcü tanaxū na ngēma ngunexūgu tórü Corixū ticuëxüüxüçèx. Rū yixema namachi ngōxē, rü ngēmaãcü tanangōx na tórü Corixū ticuëxüüxüçèx, rü Tupanana moxē taxā naxcèx i ngēma tangōxū. Rū yixema tama namachi ngōxē, rü ngēmaãcü tanaxū na tórü Corixū ticuëxüüxüçèx, rü tüma rü ta Tupanana moxē taxā naxcèx i ngēma nabü i tangōxū. ⁷ Rū ñuxma na ñoma i naãnewa imaxēxū, rü taxúema tügüçèxtama tamaxū rü éxna tügüçèxtama tayu. ⁸ Erü ñuxma na imaxēxū, rü tórü Coriarü ngúchaū na ixügüxüçèx nixī i imaxēxū. Rū ngēxguma iyuegu, rü ngēma rü ta tórü Corimēxēwa nangēxma. Rū ngēmaãcü nüxū tadau rü woo imaxēgu rü éxna woo iyuegu, rü tórü Coriarü duūxūgü tixīgü, rü namēxwa tangēxmagü. ⁹ Rū yemacèx nixī ga nayuxū ga Cristu rü wenaxārü namaxūxū na tümaārü Cori yīxüçèx ga guxāma ga guxema yaxōgüxe ga marü yuexe rü guxāma ya yixema yaxōgüxe ya ñuxma rü ta maxēxē. ¹⁰ Rū ngēmacèx Pa Chaueneëx, çrü tüxcüü i nüxū quixuxū i cueneë i yaxōxū? Rū cumax, Pa To i Chaueneëx, çrü tüxcüü i nüxū cuxoxū i cueneë? Erü guxātáma i yixema rü Tupanapēxewa tá tangugü na nüma tüxū nangugüxüçèx rü ngoxi ime rü éxna tama. ¹¹ Erü Tupanaārü ore i ümatüxūwa rü ñanagürü ya tórü Cori: “Ngēma aixcūma na chamaxūxürüü tá ta nixī i aixcūma guxütáma i duūxūgü chopēxegu caxāpüxügüxū, rü guxütáma choxū icuëxüügüxū”, ñanagürü. ¹² Rū ngēmaãcü nüxū tacuèx na wüxichigü i yixema rü aixcūma tá Tupanapēxewa na ingugüxū na namaã nüxū ixüxüçèx na ñuxācü imaxēxū rü tacü na ixüxū.

Tama name i chixexūgu cunanguxēë i cueneë i yaxōxū

¹³ Rū ngēmacèx nixī, Pa Chaueneëgüx, i tama namexū na tamüçügüxū ixuechaū. Natürü narümemaë nixī i nüxū perüxoe i guxūma i tacü i peeneëgüxū pecadugu yixēëxū rü éxna norü õxū chixexēëxū. ¹⁴ Choma nüxū chacuèx rü nataxuma i õna i Tupanapēxewa chixexū. Rū aixcūmaxüchi nüxū chacuèx i ngēma erü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuarü duūxū chixī, rü nüma choxū nüxū nacuëxēë i ngēma. Natürü ngēxguma chi texé nagu rüxnügu na tama Tupanapēxewa namexū i tacü rü õna na tangōxū,

rū name nixī i noxtacūma tama na tanangōxū ega nagu tarūxīnūgu na tama namexū i ngēma. ¹⁵ Rū ngēxguma ngēma cungōxūcèx tūmaāēwa cunanguxēēgu ya cueneē, rū cumaā nūxū chixu rū tama aixcūma tūxū cungechaū. Rū tama name i ngēma cungōxūgagu chixexūgu tūxū cunguxēē rū tūxū icuyarūtauxēē ya yīxema cueneē ya Cristu tūmacèx yuxe. ¹⁶ Rū ngēmacèx, woo cuxcèx namexgu i ngēma cuxūxū, natūrū tama name na cunaxūamaxū ega ngēmacèx togū tá cuxū ixuxgu na pecadu yīxū i ngēma cuxūxū. ¹⁷ Rū ngēma Tupanapēxewa na imexūcèx rū tama tacū rū ōna na ingōxū rū ēxna tacū rū axexū na ixaxūxūgagu nixī. Natūrū napēxewa na imexūcèx rū tanaxwèxe i Naāē i Ūnēxūārū ngūxēēmaā meā tayan-guxēē i ngēma Tupana naxwèxexū rū yigūmaā itarūngūxmūē rū aixcūma tataāēgū napēxewa ya Tupana. ¹⁸ Rū yīxema ngēmaācū Cristucèx maxūxē, rū Tupana rū tūmamaā nataāē, rū guxūma i duūxūgū rū ta tūmamaā nataāēgū. ¹⁹ Rū ngēmacèx, jngīxā naxcèx tadaugū i guxūma i nacūma i mexū i yigūmaā tūxū rūngūxmūēxēēxū! ¡Rū ngīxā yigū tarūngūxēē na yexeraācū iyaexūcèx i tórū ōwa rū Tupanaārū orewa! ²⁰ Rū tama name i tacū rū ōna na cungōxūgagu icuyanax-oxēē i Tupanaārū puracū i cueneēārū maxūwa. Rū aixcūma nixī i guxūma i ōnagū i namexū i Tupanapēxewa. Natūrū wūxi i chixexū nixī ega ngēma ōna i ingōxūgagu chixexūgu nayixēēgu i taeneēgū. ²¹ Rū ngēmacèx tama name i cunangōx i namachi, rū ēxna cuyaxaxū ya binu, rū ēxna cunaxū i tacū i to, ega ngēmagagu chixexūgu cunanguxēēgu i cueneē i yaxōxū. ²² Rū ngēxguma cuma nagu curūxīnūgu na namexū na cunangōxū i ngēxūrūxūmare i ōna, rū Tupanapēxewa rū name nixī i cuxicatama nūxū cucuèx i ngēma. Rū tataāē ya yīxema tūmaāēwa nūxū cuáxe na Tupanapēxewa namexū i ngēma taxūxū. ²³ Natūrū ngēxguma wūxie nagu rūxīnūgu na tama namexū i Tupanapēxewa na tacū rū ōna na tangōxū, rū pemaā nūxū chixu rū chixexū taxū ega tanangōxomagū, erū tūmaāēwa nagu tarūxīnū na tama aixcūma namexū i ngēma taxūxū. Rū guxūma i ngēma tūmaāēwa nagu tarūxīnūxū na nachixexū rū aixcūma pecadu taxū ega tanaxūamagu.

15

Name nixī i cumūcūxū cutaāxēxēē

¹ Rū yixema na iporaexū i tórū ōwa, rū name nixī i nūxū tarūngūxēē i ngēma tamūcūgū i turaexū i norū ōwa. Rū tama name i yigūguxicatama tarūxīnūē rū tóxrūcèxicatama tadaugū.

² Natūrū wūxichigū i yixema rū name nixī i taeneēāxū tanangūchaūxēē na ngēmaācū nūxū rūngūxēēxūcèx na yexeraācū yaxōōxūcèx. ³ Yerū woo ga Cristu rū tama noxrūtama

ngúchañ naxü. Natürü nayanguxêê ga yema Tupanaârü ore ga ñaxü:

“Pa Chaunatüx, rü ngêma duñxügü i cumaã guxchigagüxñ, rü chomaã nixĩ i naguxchigagüxñ”,

ñaxü. ⁴ Rü guxüma ga yema nuxcüma ümatüxñ ga Tupanaârü orewa, rü naxümatü na tüxñ nanguxêêxücèx na taguma nüxñ rüxoexñ ega woo tacü rü guxchaxñ tüxñ üpetügu. Rü yema Tupanaârü ore rü naxümatü na tüxñ nataãêxêêxücèx rü tüxñ nüxñ nacuèxêêxücèx na aixcüma Tupanaârü ixĩgüxñ. ⁵ Rü Tupana nixĩ ya tüxñ rüngüxêêcü na yaxna namaã ixĩnüêxücèx i guxüma i guxchaxügü. Rü nüma nixĩ i tüxñ nataãêxêêxñ. Rü chanaxwae i nüma ya Tupana pexñ narüngüxêê na aixcüma ngêma Cristu pexñ naxwaxüñacüma pemaxêxñ. ⁶ Rü chanaxwèxe na ngêmaãcü pemaxêxñ na guxãma i pema rü wüxigu nüxñ picuèxüügüxücèx ya Tupana ya Nanatü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

Duñxügü i tama Yudíugü ixĩgüxñmaã nüxñ nixü i ore i mexñ

⁷ Rü ngêmacèx, yema Cristu pexñ na dexürüñ rü name nixĩ i wüxichigü meã pegü peyaxu na ngêmaãcü Tupanaxñ yacuèxüügüxücèx i duñxügü. ⁸ Rü pemaã nüxñ chixu rü Cristu núma naxü na Yudíugüxñ yanangüxêêxücèx, na yemaãcü yanguxêêãxücèx ga yema uneta ga nuxcümaügüxñ ga tórü oxigümaã nüxñ yaxuxñ ga Tupana. Rü yemaãcü ga Cristu rü tüxñ nüxñ nadauxêê na aixcümacü na yĩxñ ya Tupana rü aixcüma yanguxêêãxñ i ngêma norü uneta. ⁹ Rü yexgumarüñ ta ga Cristu rü núma naxü naxcèx i ngêma duñxügü i tama Yudíugü ixĩgüxñ na nümagü rü ta Tupanaxñ yacuèxüügüxücèx naxcèx na poraãcü Tupanaãxñ nangechaütümüügüxñ. Rü yemachiga nixĩ ga yema Tupanaârü ore ga Dabí ümatüxñ ga ñaxü:

“Rü ngêmacèx guxñ i nachiuñanecñãx i duñxügüpèxewa tá cuxñ chicuèxüñ. Rü tá chorü wiyaewa cuxñ chataxêê”, ñaxü. ¹⁰ Rü toxnamana i Tupanaârü ore i ümatüxñwa rü ñanagürü:

“Pa Duñxügü i Tama Yudíugü Ixĩgüxñ, rü name nixĩ i pema rü wüxigu chorü duñxügü i Yudíugümaã petaãgü”,

ñanagürü. ¹¹ Rü toxnamana, rü ñanagürü ta:

“Pa Duñxügü i Tama Yudíugü Ixĩgüxñ, rü name nixĩ i nüxñ picuèxüügü ya tórü Cori. Rü Pa Guxüma i Nachiuñanecñãx i Duñxügüx, rü name nixĩ i penataxêê”,

ñanagürü. ¹² Rü Ichaxía rü ta nanaxümatü rü ñanagürü:

“Rü Dabí nanatü ya Ichaíwa tá ne naxü i wüxi i nataa i tá Cristu ixĩxñ. Rü nüma tá nixĩ i norü ãëxgacü yĩxñ i guxüma i ngêma duñxügü i tama Yudíugü ixĩgüxñ. Rü ngêma duñxügü rü tá aixcüma nüxñ

nayaxōgū rū tá ínananguxēēgū na yimagagu Tupana nūxū rüngūxēēgūxū”,
 ñanagürü. ¹³ Rū ñuxma i pema na nūxū peyaxōgūxū rū chanaxwēxe i poraācū pexū nataāēxēē ya yima Tupana ya pexū rüngūxēēcū na meā Cristuxū ípenanguxēēgūxūcèx. Rū ngēmaācū i Tupanaāē i Üünexū rū tá pexū naporaexēē na yexeraācū Cristuxū ípenanguxēēgūxūcèx. ¹⁴ Pa Chaueneēgūx, meāma nūxū chacuèx na guxū i duūxūgūmaā pemecūmaxū, rū aixcūma Tupanaxū na pecuáxū, rū aixcūma meāma pegū pixucuxēgūxū. ¹⁵ Natürü ñaā poperawa rū meāma pexcèx chanaxūmatū i ñuxre i Tupanaārū ucuxēgū, erū tama chanaxwēxe i nūxū ipeyarüngūmaē. Rū tama chamuū na pexcèx chanaxūmatūxū i ngēmachiga yerü Tupana nixī ga choxū mucū na pemaā nūxū chixuxūcèx. ¹⁶ Rū nūma nixī ga choxū namuxū na Ngechuchu ya Cristuarū puracū chaxūxūcèx i natanūwa i ngēma duūxūgū i tama Yudíugū ixīgūxū. Rū ngēma puracū ga nawa choxū namuxū nixī na ngēma duūxūgūmaā nūxū chixuxū i ore i mexū na Tupanaxūtawa chanagagūxūcèx, na wūxi i āmare i Tupana namaā taāēxū i ngēma duūxūgū i Naāē i Üünexū imexēēgūxū. ¹⁷ Rū ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarū duūxū na chíxū, rū ngēmacèx chataāē namaā i ngēma puracū i Tupanaāxū chaxūxū. ¹⁸⁻¹⁹ Rū ñuxma rū yema Cristu chorū maxūwa üxūchigaxūxīcatama nixī i chixuxū. Rū nūma nixī ga choxū nangūxēēxū na Tupanaxūtawa chanagagūxūcèx ga yema duūxūgū i tama Yudíugū ixīgūxū, na nūmagū rū ta Tupanaga naxīnūēxūcèx. Rū yemaācū chorū oremaā, rū chorū puracūmaā, rū cuèxruūgū ga taxū ga Tupana üxūmaā, rū Naāē i Üünexūārū poramaā Tupanaxūtawa chanagagū ga yema duūxūgū. Rū yemaācū Yerucharéūwa rū guxūwama ñuxmata Ilíricuarū naānewa meāma chayanguxēē na nūxū chixuxū ga yema ore i tüxū maxēxēēxū i Cristuchiga. ²⁰ Rū yemaācū chapuracū na nūxū chixuxūcèx ga Tupanaārū ore i mexū ga ngextá taguma ñuxgu Cristuchigaxū ínaxīnūēxūwa ga duūxūgū. Yerü tama chanaxwēxe ga marū togū nūxū íxuxūwa rū duūxūgū marū nūxū ícuáxūwa nūxū na chixuxū ga yema ore. ²¹ Rū yemachiga nixī ga Tupanaārū ore ga Ichaxía ümatūxū ga ñaxū:
 “Rū yíxema taguma Cristuchigaxū cuèxgūxe, rū taguma nachigaxū ínūēxē, rū tá nūxū tacuèxgū i nachiga”,
 ñaxū.

Pauru rü Dumawa naxūxchañ

²² Rū yema toxnamana na chapuracūxūcèx nixī ga taxucürüwa petanūwa chaxūxū woo muēxpūxcünachirēx yéma chaxūxchañ. ²³ Natürü ñuxma na marū chanaguxēēxū i

ngēma puracū i toxnamana, rü nagu charüxĩnū na petanūwa chaxūxū. Yerū ñuxgumamatama nixĩ ga nagu charüxĩnūēchaxū na petanūwa chaxūchaūxū. ²⁴ Rū ngēxguma Españawa chaxūxgu, rü nagu charüxĩnū na woe pexūtagu íchidauxū. Rū nagu charüxĩnū na ñuxre i ngunexū ngēxma petanūgu charüxāūxū. Rū wūxi i chorū taāē tá nixĩ i ngēma. Rū ngēmawena rü chanaxwēxe i choxū perüngūxēē na Españawa chaxūxūcēx. ²⁵ Natürü i ñuxma rü Yerucharéūwa tá chaxū, na ngēma chanangexūcēx i ñuxre i dīeru naxcēx i taeneēgū i ngēma ngēxmagūxū. ²⁶ Erū ngēma taeneēgū i yaxōgūxū i Machedóniāānewa rü Acayaanewa ngēxmagūxū, rü norū ngúchaūmaā nagu narüxĩnūē na ngĩxū nanutaquēxegūxū i ñuxre i dīeru na ngēmaācū nūxū nangūxēēgūxūcēx i taeneēgū i nūxū nataxuxū i Yerucharéūwa ngēxmagūxū. ²⁷ Rū ngēma taeneēgū i Machedóniācūāx rü Acayacūāx rü norū me nixĩ na ngēmaācū naxūgūāxū. Rū ngēma duūxūgū rü aixcūma nūxū nangēxma i norū ngetanū i taeneēgū i Yudíugūtanūwa. Erū ngēma taeneēgū i Yudíugūgagu nixĩ i ngēma togū i duūxūgūtanūwa nanguxū i Tupanaārū ore. Rū ñuxma rü name nixĩ i ngēma togū i duūxūgū rü norū ngēmaxūmaā taeneēgū i Yudíugū i yaxōgūxūxū narüngūxēēgū. ²⁸ Rū ngēxguma chanaguxēēgu i ngēma puracū, rü ngēxguma taeneēgū i Yudíugūna marū ngĩxū chaxāxgu i ngēma dīeru, rü Españawa tá chaxū. Rū ngēxguma ngēma chaxūxgu, rü tá woe pexūtagu íchidau. ²⁹ Rū nūxū chacuēx rü ngēxguma petanūwa changuxgu, rü wūxigu tá tataāēgū, erū nūma ya Cristu tá tūxū nataāēxēē i ngēxguma ngēmaācū wūxiwa ingēxmagūgu. ³⁰ Pa Chaueneēgūx, tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu, rü ngēma na Naāēārū ngūxēēmaā choxū pengechaūxūgagu pexū chacēxū na Tupanana chauxcēx peçaxū i perū yumūxēwa. Rū ngēmaācū tá choxū perüngūxēē nawa i ñāā puracū i Tupana choxna āxū. ³¹ ¡Rū Tupanana peça na choxū ínapoxūxūcēx nūxna i ngēma Yudíugū i Yudéaanewa ngēxmagūxū i tama yaxōgūxū! ¡Rū nūxna peça naxcēx i ngēma taeneēgū i yaxōgūxū i Yerucharéūwa ngēxmagūxū, na taāēācūma nayauxgūāxūcēx i ngēma dīeru i ngēma naxcēx changexū! ³² Rū ngēmaācū ngēxguma Tupana naxwēxegu, rü taāēācūma petanūwa tá changu, na wūxigu pemaā chataāēxūcēx. ³³ Rū chanaxwēxe na pemaā inaxāūxū ya Tupana ya tūxū taāēxēēcū. Rū ngēmaācū yīi.

16

Pauru rü nūxū narūmoxē ga yema duūxūgū ga yaxōgūxū ga Dumawa yexmagūxū

¹ Rū ñuxma na petanüwa naxüxchaüxü i taeyèx i Febe, rü pemaã ngĩxü chixu rü wüxi i taeyèx i mecü iyixĩ. Erü ngĩma rü nüxü irüngüxëẽ i ngẽma yaxõgüxü i Chëcréaarü ãanewa ngëxmagüxü. ² Rü chanaxwëxe i meã ngĩxü peyaxu, naegagu ya tórü Cori ya Ngechuchu, erü ngẽma nixĩ i mexü na penaxüxü namaã i guxüma i yaxõgüxü. Rü chanaxwëxe i guxüma i tacü i ngĩxü taxuxüwa rü ngĩxü perüngüxëẽ, erü ngĩma rü poraãcü togüxü irüngüxëẽ, rü choxü rü ta irüngüxëẽ. ³ ¡Rü nüxü perümoxëgü i Prisila rü Aquiru! Rü nümagü rü chomücügü nixĩgü i Ngechuchu ya Cristuarü puracüwa. ⁴ Rü nümagü rü ãücümaxüwa nichocu na chauétüwa nachogüexüçèx, na tama chayuxüçèx ga chomax. Rü ngẽmacèx moxë nüxna chaxã. Rü tama chaxicatama moxë naxçèx nüxna chaxã, natürü moxë nüxna naxãgü ta i guxüma i taeneëgü i yaxõgüxü i tama Yudíugü ixĩgüxü. ⁵ ¡Rü nüxü perümoxëgü ta i guxüma i taeneëgü i Aquirupatawa ngutaquëxegüüxü! ¡Rü ngëxgumarüü ta nüxü perümoxëgü ya chomücü ya nüxü changechaücü ya Epenétu! Rü nüma nixĩ ga nüxĩra Cristuaxü yaxõõxü ga Áchiaanewa. ⁶ ¡Rü ngĩxü perümoxëgü i María ga poraãcü petanüwa Tupanaãxü puracücü! ⁷ ¡Rü nüxü perümoxëgü i chautanüxügü i Aüdrúnicu rü Yúniã ga wüxigu chomaã poxcuexü! Rü nümagü nixĩ i yatügü i aixcüma Tupana imugüxü i guxüma i yaxõgüxü nüxü ngechaügüxü. Rü nümagü rü nüxĩra chauxüpa Cristuaxü nayaxõgü. ⁸ ¡Rü nüxü perümoxëgü ya Aüpriátu ya chomücü ya nüxü changechaücü ya chauxrüü tórü Coriaxü yaxõcü! ⁹ ¡Rü nüxü perümoxëgü ya Urubánu ya tomücü ixícü i Cristuarü puracüwa! ¡Rü ngëxgumarüü ta nüxü perümoxëgü ya Estaqui ya nüxü changechaücü! ¹⁰ ¡Rü nüxü perümoxëgü ya Apere ya aixcüma tüxü nüxü dauxëëcü na ñuxãcü Cristuaxü yaxõõxü! ¡Rü ngëxgumarüü ta nüxü perümoxëgü i Aritúburutanüxügü! ¹¹ ¡Rü nüxü perümoxëgü i chautanüxü i Erudiü! ¡Rü ngëxgumarüü ta nüxü perümoxëgü i Narsíchutanüxü i tórü Coriaxü yaxõgüxü! ¹² ¡Rü ngĩxü perümoxëgü i Trifena rü Trifocha! Rü ngĩmagü rü tórü Coriaxü ipuracüe. ¡Rü ngëxgumarüü ta ngĩxü perümoxëgü i taeyèx i Péchida i ngĩxü ingechaügücü! Rü ngĩma rü marü poraãcü tórü Coriaxü ipuracü. ¹³ ¡Rü nüxü perümoxëgü ya Rufu ya aixcüma meã tórü Coriaxü yaxõcü! ¡Rü ngëxgumarüü ta ngĩxü perümoxëgü i naë ga chauerüü chomaã ixícü! ¹⁴ ¡Rü nüxü perümoxëgü i Achícritu, rü Peregúte, rü Erme, rü Patroba, rü Erma, rü guxüma i togü i taeneëgü i natanüwa ngëxmagüxü! ¹⁵ ¡Rü nüxü perümoxëgü ta i Firórugu, rü Yúria, rü Neréu, rü naëyèx, rü Oripa, rü guxüma i togü i taeneëgü i yaxõgüxü i natanüwa ngëxmagüxü! ¹⁶ Rü chanaxwëxe i pegü pengechaügüãcüma pegü perümoxëgü i wüxichigü. Rü

guxūma i ngēma yaxōgūxū i toxnamana ngēxmagūxū, rü pexū narūmoxēgū. ¹⁷ Pa Chaueneēgūx, pexū chacèxū na pegūna pedaugūxūcèx nūxna i ngēma duūxūgū i pexū itoyechaūxū rü chixexūgu pexū yixēēgūchaūxū. Erü ngēma duūxūgūarū ngūxēētae rü tama namaā nawūxigu i ngēma ngūxēētae ga noxri peyaxūgūxū ga yexguma noxri peyaxōgūgu. Rü name nixī i noxtacūma nūxna pixīgachi i ngēma duūxūgū rü tama natanūgu pexāgū. ¹⁸ Erü ngēma duūxūgū rü tama tōrū Cori ya Ngechuchu ya Cristuarū ngūchaū naxūgū, natürü noxrütama ngūchaū nixī i naxūgūxū. Rü ore i tauxchaxūgūmaā nayaxucūxēgū i duūxūgū, rü ngēmaācū nanawomūxēēgū i ngēma duūxūgū i tama meā nūxū cuèxgūxū. ¹⁹ Rü guxūma i duūxūgū nūxū nacuèxgū na aixcūma meā Tupanaga pexīnūēxū i pemax. Rü ngēmacèx pemaā chataāē i chomax. Rü chanaxwèxe na meā nūxū pecuāxū i tacū nixī i mexū i Tupanapēxewa na penaxūxūcèx i ngēma. Natürü ngēma Tupanapēxewa chixexū, rü jnūxna pixīgachi na tama nagu peyixūcèx! ²⁰ Rü ngēxguma ngēmaācū meā pemaxēgu rü nūma ya Tanatū ya Tupana ya tūxū taāxēēcū rü tá pexū naporaexēē na aixcūma nūxū perüyexeraxūcèx i Chataná. Rü chanaxwèxe i tōrū Cori ya Ngechuchu ya Cristu pemaā inarūxāūx rü pexū narūngūxēē. ²¹ Rü pexū narūmoxē ya Timutéu ya chomūcū ixīcū i Tupanaārū puracūwa. Rü ngēxgumarūū ta pexū narūmoxēgū i chautanūxūgū i Dúchiu, rü Yachóū rü Sochípatru. ²² Rü choma i Téchiu na chanaxūmatūxū i ñaā popera, rü choma rü ta pexū charūmoxē naegagu ya tōrū Cori. ²³ Rü pexū narūmoxē ta ya Gayu ya napatawa changēxmacū. Rü nūma rü inanaxā ya daa napata na nawa nangutaquēxegūxūcèx i guxūma i yaxōgūxū. Rü ngēxgumarūū ta pexū narūmoxēgū i Eratu i daa ñāneārū dīēruarū dauruū ixīxū, rü taeneē i Cuartu. ²⁴ Rü chanaxwèxe i tōrū Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexū narūngūxēē i guxāma i pemax. Rü ngēmaācū yī.

Pauru rü Tupanaxū yacuèxūūācūma nanaguxēē i norū popera

²⁵⁻²⁶ jRü ñūxmax, rü ngīxā nūxū ticuèxūūgū ya Tanatū ya Tupana! Rü nūma nūxū nangēxma i pora na pexū naporaexēēxūcèx na meā peyaxōgūamaxūcèx i ngēma norū ore i tūxū maxēxēēxū tamaā nūxū ixuxūrūū. Rü ngēma nixī i ore i guxūwama nūxū chixuxū rü namaā changūxēētaexū i Ngechuchu ya Cristuchiga. Rü ngēmatama ore i Cristuchiga rü taxchaxwa naxēxūgu ga noxrix, natürü i ñūxma ya Tupana rü marū tūxū nūxū nacuèxēē i ngēma. Rü nuxcūma tauta naāne ūxgu rü Tupanaxīcatama nūxū nacuèx ga yema, natürü i ñūxma rü norū orearū uruūgū ūmatūxū ga orewa taxcèx nanangoxēē. Rü ngēma ore rü namaā nawūxigu ga

yema ore ga nuxcūma nūxŭ yaxuxŭ ga Tupana ya guxŭguma maxēchacū. Rŭ ñuxma ya Tupana rŭ guxŭwama nanamugŭ i norŭ orearŭ uruŭgŭ na guxŭ i duŭxŭgŭmañ nūxŭ na yaxugŭexŭcèx i ngēma ore i Cristuchiga na nūxŭ yaxōgŭãxŭcèx rŭ naga na naxĩnŭxŭcèx. ²⁷ Rŭ nŭma ya Tupana rŭ nŭxĩcatama nixĩ i Tupana yĩxŭ, rŭ nŭxĩcatama nixĩ i guxŭxŭ nacuáxŭ. ¡Rŭ ñuxmax, rŭ ngĩxã guxŭguma nūxŭ tixuèxŭŭgŭ, erŭ Nane ya Ngechuchu ya Cristu rŭ poraãcŭ tŭxŭ narŭngŭxēē! Rŭ ngēmaãcŭ yĩ.

Rŭ nuãma pexna,
Pauru

NÜXĪRA ÜXÜ GA POPERA GA CORĪTIUCŪĀX GA YAXŌGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxĭ narümoxē ga yema yaxōgüxü ga Corĭtiuarü ĩānewa yexmagüxü

1-2 Pa Chaueneēgü i Corĭtiucŭāxgüx, choma i Pauru nixĭ i Tupana yaxuxü norü ngüchaxümaã na Ngechuchu ya Cristu norü puracüwa choxü namuxüçex. Rü choma rü namaã i taeneē i Chótene nixĭ i pexü tarümōxēgüxü rü pexcex tanaxümatüxü i ñaã popera. Pa Chaueneēgü ya Tupanaärü Ixĭgüxex, pema rü marü Tupanapēxewa pixüüne yerü Ngechuchu ya Cristu marü pexü nixüünexēē. Rü Tupana rü marü pexü nade na norü duüxügü pixĭgüxüçex wüxigu namaã i guxüma i ngēma duüxügü i guxüwama tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuxü icuèxüügüxü. Rü nüma ya Ngechuchu ya tórü Cori ixĭcü, rü ngēma duüxügüarü Cori ta nixĭ. ³ Rü chanaxwēxe ya Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu norü ngechaxügagu poraäcü pexü narüngüxēē rü pexü nataäxēē.

Tupana tüxü narüngüxēē erü Cristuarü duüxügü tixĭgü

⁴ Rü taguma nüxü charüchau na Tupanana moxē pexcex chaxāxü. Rü moxē nüxna chaxā naxcex i ngema ngüxēē i Ngechuchu ya Cristugagu Tupana pexna āmarexü. ⁵ Yerü Cristugagu Tupana pexna nanamu ga Naāxē i Üünexü na pemaxā inaxāüxüçex. Rü pexna nanaxā ga norü ore, rü naétü pexü nanatauxchaxēē na nüxü pecuáxüçex na ñuxü ñaxüchiga yixĭxü. ⁶ Rü yemaäcü yexguma nüxü pexĭnüēgu ga yema ore ga Cristuchiga rü aixcüma peyaxōgü. ⁷ Rü ngēmacex i ñuxma na ĩpenanguxēēxü na wena táxarü núma naxüxü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu, rü Tupana pexna nanaxā i taxü i cuèx na taxüma pexü taxuxüçex na naxcex pemaxēxü. ⁸ Rü ngēmaäcü tá pexna nadau ya Tupana ñuxmatáta nagú i naãne, rü guxügutáma pexü naporaexēē na aixcüma peyaxōgüamaxüçex rü naxcex pemaxēxüçex, na taxüema chixexümaã pexü ixugüxüçex i ngēxguma wenaxärü núma naxüxgu ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. ⁹ Rü Tupana rü guxüguma nayanguxēē i norü uneta. Rü nüma nixĭ ga pexü nadexü na aixcüma Nane ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristumücügü pixĭgüxüçex.

Nūgū nitoye ga yema yaxōgūxū

¹⁰ Pa Chaueneēgūx, tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu pexū chacèxū na wūxigu pegūmaā perūxīnūēxū rū tama pegū pitoyexūcèx. Rū name nixī i aixcūma pegū pengechaūgū rū aixcūma wūxigutama perūxīnūē i peāēwa. ¹¹ Pa Chaueneēgūx, pemaā nūxū chixu i ngēma ore, yerū Croétanūxūtanūwa nūxū chacuáchiga ga pegūmaā na penuēxū, rū tama aixcūma wūxigu na perūxīnūēxū. ¹² Rū pemaā nūxū chixu i ngēma erū ñuxre i pema rū ñaperūgūgū:

“Choma rū Pauruwe charūxū”, ñaperūgūgū. Rū togue rū:

“Choma rū Aporuwe charūxū”, ñaperūgūgū. Rū togue rū:

“Choma rū Pedruwe charūxū”, ñaperūgūgū. Rū togue rū:

“Choma rū Cristuwe charūxū”, ñaperūgūgū. ¹³ ¿Rū ñuxācū

nixī i ngēma? ¿Pexcèx rū Cristu rū marū niyauxye? ¿Ēxna pema nūxū pecuèxgu rū choma i Pauru chíxū ga curuchawa pexcèx chipotaxū rū chayuxū? ¿Rū ēxna pema nūxū pecuèxgu rū chauégagu yīxū ga ípebaiūxū? ¹⁴ Rū Tupanana moxē chaxā, yerū taxúema pexū íchabaiūxēē ga pemax. Rū Crispu rū Gayuxicatama nixī ga íchabaiūxēēxū. ¹⁵ Rū ngēmacèx taxucürūwa texé tūgū tixu na chauégagu ítabaiexū. ¹⁶ Rū yemaācū aixcūma íchanabaiūxēē ga Estéfanatanūxūgū ta, natürū chauxcèx rū taxúema ga togue tūxū íchabaiūxēē. ¹⁷ Yerū nūma ga Cristu rū tama choxū namu ga duūxūgūxū na íchabaiūxēēxūcèx, natürū choxū namu na duūxūgūmaā nūxū chixuxūcèx i norū ore i mexū i tūxū maxēxēēxū. Rū nanaxwèxe i tauxchaxū i oremaā nūxū chixu i ngēma ore. Erū ngēxguma chi ñoma nūxū cuèxūchixūrū nūxū chixuxgu i ngēma ore, rū ngürūāchi i duūxūgū rū tá chauguama narūxīnūē rū tá nūxū inayarūngūmaē na Cristu yīxū ga tūxū maxēxēēcū ga yexguma curuchagu nayuxgux.

Cristuwa nixī ga Tupana inawéxū ga norū pora rū norū cuèx

¹⁸ Rū ngēma ore na ñuxācū tórū pecaducèx curuchagu nayuxū ga Cristu, rū wūxi i natūcèxmamare nixī naxcèx i ngēma duūxūgū i poxcuwa íxū. Natürū yixema na Tupana tūxū maxēxēēxū, rū nūxū tacuèx na ngēma ore rū Tupanaārū pora yīxū. ¹⁹ Erū norū ore i ūmatūxūwa rū ñanagürū ga Tupana:

“Rū tá ichayanaxoxēē i guxūma i norū cuèx i ngēma duūxūgū i nūxū cuèxūchigūxū. Rū tá nūxū chaxo i ngēma duūxūgūarū cuèx”,

ñanagürū. ²⁰ Rū ñuxmax, Pa Chaueneēgūx, ¿Tupanapēxewa rū tacūwa namexū i ngēma duūxūgū i poraācū nūxū cuèxūchixū? ¿Rū tacūwa namexū i ngēma duūxūgū i Moiché ūmatūxū i mugūwa nguxēētaegūxū? ¿Rū tacūwa namexū i ngēma duūxūgū i meā nūxū cuèxgūxū i ñoma i naāneārū cuáchigagu

na yadexagūxū? Erū guxūma i ngēma cuèx i duūxūgū nagu rūxīnūēxū rū Tupanacèx rū taxuwama name. ²¹ Natürü nūma ya Tupana ya guxūxūma cuácū, rū tama nanaxwèxe na ñoma i naānecūāx i duūxūgūarū cuágagu na yīixū i naxūtawa nangugūxū i nūmagū. Natürü nanaxwèxe na ngēma norū ore i mexūgagu na yīixū i namaxēxēēāxū i ngēma duūxūgū i yaxōgūxū woo togūcèx rū natūcèxmamare yixīgu i ngēma ore. ²² Ngēma Yudíugū rū nūxū nadaugūchaū i cuèxruūgū i Tupanaārū poramaā ūxū. Rū ngēma Griégugū rū naxcèx nadaugū i ñoma i naāneārū cuèx. ²³ Natürü ngēma ore i toma nūxū tixuxū, rū Cristu ga curuchawa ipotacūchiga nixī. Rū ngēma ore rū naāēwa nangux i ngema Yudíugū. Rū ngēma duūxūgū i tama Yudíugū ixīgūxūcèx rū wūxi i natūcèxmamare nixī. ²⁴ Natürü ngēma duūxūgū i Tupana dexū i Yudíugū rū ēxna tama Yudíugū ixīgūxū rū ngēma duūxūgūcèx Tupana inanawēx i norū pora rū norū cuèx ga yexguma pecaducèx nayuxgu ga Cristu. ²⁵ Rū yema Tupana ūxū ga yexguma nayuxgu ga Cristu rū muxūma i duūxūgūcèx rū wūxi i ngēāēmare nixī. Natürü ngēma Tupana nagu rūxīnūxū rū guxūma i ñoma i naānecūāx i duūxūgūarū cuèxarū yexera nixī. Rū yexguma curuchagu nayuxgu ga Cristu rū muxūma ga duūxūgūcèx rū natura ga Tupana ga yexguma. Natürü yexguma nixī ga inawēāxū ga ñuxācū guxū i duūxūgūarū yexera na naporaxūchixū. ²⁶ Pa Chaueneēgūx, name nixī i nagu perūxīnūē na ñuxācū Tupana pexū dexū na norū duūxūgū pixīgūxūcèx. Rū noxretama pixīgū na nūxū pecuèxūchixū ega duūxūgū pexū ngugūgu, rū noxretama pixīgū na āēxgacūgū pixīgūxū, rū noxretama pixīgū i ngēma itaarū dīēruāxūtanūxū pixīgūxū. Natürü woo ngēma na pixīgūgu rū Tupana rū pexū nade na norū duūxūgū pixīgūxūcèx. ²⁷ Rū Tupana nanade ga yema duūxūgū ga togū ga duūxūgū nūxū ixuxgu rū taxuūma icuáxū. Rū yemaācū nanaxū ga Tupana na naxāneēxēēāxūcèx i ngēma duūxūgū i nūxū icuèxūchixū. Rū Tupana nanade ga yema duūxūgū ga togū nūxū ixuxgu rū turaexū. Rū yemaācū nanaxū ga Tupana na naxāneēxēēāxūcèx i ngēma duūxūgū i poraexū. ²⁸ Rū Tupana nanade ga yema duūxūgū ga togū nūxū oexū, rū ñoma i naānēwa taxuūma ixīgūxū. Rū yemaācū Tupana nanaxāneexēē i ngēma duūxūgū i ñoma i naanēwa norū ngemaxūgūmaā nūgū icuèxūūgūxū. ²⁹ Rū ngēmacèx taxucūrūwama texé tūgū ticuèxūū i Tupanapēxewa. ³⁰ Rū nūmatama ga Tupana nixī ga Ngechuchu ya Cristuarū duūxūgūxū pexū yaxīgūxēēxū. Rū tatanūwa nanamu ga Cristu na nūma tūxna naxāāxūcèx i cuèx i aixcūma ixīxū, rū pecaduwa tūxū ínanguxūxēēxūcèx. Rū nūma ya Cristu nixī i tūxū namaxēxēēxū rū tūxū yamexēēgūxū na aixcūma

ixüünexüçèx napëxewa ya Tupana. ³¹ Rü ngëmacèx i Tupanaârü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü ngëxguma texé tügü icuèxüüchaügu rü name nixĩ i tórü
Corixü ticuèxüü”,
ñanagürü.

2

Cristu ga curuchawa ipotacüchiga

¹ Pa Chaueneëgüx, yexguma noxri petanüwa chaxüxgu na pemaã nüxü chixuxüçèx ga Tupanaârü ore i aixcüma ixixü i Cristuchiga, rü tama ñoma nüxü cuèxüchixürüüäcüma pemaã chidexa, rü tama ore ga guxchaxümaã nixĩ ga pemaã nüxü chixuxü. ² Yerü yexguma petanüwa chayexmagu, rü Cristuchigaxüxĩcatama nixĩ ga pemaã chixuxü. Rü taxuüma ga tacü ga togu charüxĩnü. Rü yemaäcü Ngechuchu ya Cristu ga curuchawa ipotacüguxicatama nixĩ ga charüxĩnüxü. ³ Rü yexguma petanüwa changuxgu rü nüxü chadau ga taxü ga guxchaxügü ga petanüwa, rü yemacèx poraäcü chaxoegaãe rü Tupanapewa chorü muümaã chidurux. ⁴ Rü yexguma pemaã chideaxgu rü pemaã nüxü chixuxgu ga Tupanaârü ore, rü tama ñoma nüxü cuèxüchixürüüäcüma pemaã nüxü chixu na yemaäcü pexü chanangüchaüxëèxü na peyaxögüxüçèx. Natürü Tupanaãe i Üünexüârü ngüxëëmaã rü Tupanaârü poramaã nixĩ ga pexü chanangüchaüxëèxü. ⁵ Rü yemaäcü Tupanaârü poramaã pemaã nüxü chixu ga yema ore na Tupanagagu yiixü na nüxü peyaxögüxü, rü tama ñoma i naãnecüāx i duüxügüarü cuágagu na yiixü.

Tupana rü Naãe i Üünexüwa nügü tüxü nacuèxëè

⁶ Natürü pemaã nüxü chixu, rü ngëxguma natanüwa changëxmagu i ngëma duüxügü i marü meãma yaxögüxü, rü ngëxguma nixĩ i chanangüxëèxü i ngëma aixcüma Tupanaârü cuèx i üünexü. Natürü ngëma cuèx rü tama ñoma i naãnewa ne naxü, rü bai i ñoma i naãneârü äëxgacügü i paxa tá iyarüxoxüwa ne naxü. ⁷ Natürü ngëma cuèx rü Tupanawa nixĩ i ne naxüxü. Rü ngëma cuèx nixĩ ga noxri tauta naãne üxgu Tupanaxĩcatama nüxü cuáxü ga na ñuxäcü tá tüxna naxãāxü i maxü i taguma gúxü. ⁸ Natürü yema Tupana nagu rüxĩnüxü, rü taxuüma ga ñoma ga naãnecüāx ga äëxgacü nüxü nacuèx. Yerü yexguma chi aixcüma nüxü nacuèxgügu ga yema Tupana nagu rüxĩnüxü rü tãu chima curuchawa nayapotagü ga guma mecü ya tórü Cori. ⁹ Rü ngemachiga nixĩ i Tupanaârü ore i ümatüxüwa i ñaxü:

“Rü ngëma duüxügü i Tupanaxü ngechaügüxüçèx, rü nüma nanamexëe i tacü i taxúema nüxü dauxü, rü taguma texé nüxü ĩnüxü, rü bai i texé nagu rüxĩnüxü”,

ñaxŭ. ¹⁰ Rŭ ngēma Tupana mexēēxŭ naxcèx i ngēma duŭxŭgŭ i nŭxŭ ngechaŭgŭxŭ, rŭ ñŭxma rŭ tŭxŭ nŭxŭ nacuèxēē i ngēma, yerŭ nŭma nanamu ga Naãe i Ūñexŭ na taxcèx nangoxēēāxŭcèx. Rŭ ngēma Naãe i Ūñexŭ rŭ guxŭxŭma nacuèx, rŭ èjrxŭxŭ i ngēma Tupanaxīcatama nŭxŭ cuáxŭ rŭ ta nŭxŭ nacuèx. ¹¹ Rŭ duŭxŭgŭtanŭwa rŭ ¿texé nŭxŭ tacuèx na ŭacŭgu naxīnŭxŭ i wŭxi ya yatŭ? Rŭ naãexīcatama nixī i nŭxŭ cuáxŭ i ngēma nagu naxīnŭxŭ i ngēma yatŭ. Rŭ ngēxgumarŭŭ ta Tupanaãe i Ūñexŭxīcatama nixī i nŭxŭ cuáxŭ na ŭacŭgu naxīnŭxŭ ya Tupana. ¹² Rŭ yixema rŭ tama ñoma i naãnecŭāx i naãe nixī ga iyauxgŭxŭ. Natŭrŭ tanayauxgŭ i ngema Naãe i Ūñexŭ ga Tupana taxcèx nŭma muxŭ na aixcŭma nŭxŭ icuáxŭcèx i guxŭma i ngēma mexŭgŭ ga Tupana norŭ ngechaŭmaã tŭxna āmarexŭ. ¹³ Rŭ ñŭxma na pemaã nŭxŭ tixuxŭ i ngēmachiga, rŭ Tupanaãe i Ūñexŭ toxna āxŭ i oremaã nixī i pemaã nŭxŭ tixuxŭ. Rŭ tama ore i torŭ cuèxwa tayaxuxŭmaã nixī i pemaã nŭxŭ tixuxŭ. Rŭ ngēmaãcŭ nŭxŭ tixu i Tupanaãe i Ūñexŭārŭ ore namaã i ngēma duŭxŭgŭ i aixcŭma Tupanaãe nawa ngēxmagŭxŭ. ¹⁴ Rŭ texé ya tama Tupanaãe i Ūñexŭ tŭmawa ngēxmaxē, rŭ taxucŭrŭwa tanayaxu i ngēma Tupanaãe i Ūñexŭ tŭxŭ nguxēēxŭ, erŭ tŭmacèx ya yixema duŭxē rŭ natŭcèxmamare nixī. Rŭ tama nŭxŭ tacuèxéga erŭ yixema Tupanaãe i Ūñexŭ tŭmawa ngēxmaxēxīcatama tixī ya nŭxŭ cuáxe na tanangugŭxŭ na ñŭxŭ ñaxŭchiga yīxŭ i ngēma Tupanaãe i Ūñexŭ tŭxŭ nguxēēxŭ. ¹⁵ Rŭ yixema duŭxē ya Tupanaãe i Ūñexŭ tŭmawa ngēxmaxē, rŭ meã tanangugŭ i guxŭma. Natŭrŭ ngēma togŭ i duŭxŭgŭ i tama Tupanaxŭ cuèxgŭxŭ, rŭ taxucŭrŭwama tŭmaārŭ maxŭxŭ nangugŭ ya yixema duŭxē ya aixcŭma Tupanaãe tŭmawa ngēxmaxē. ¹⁶ Erŭ Tupanaārŭ ore i ŭmatŭxŭwa rŭ ñanagŭrŭ:
 “¿Texé nŭxŭ tacuèx na ŭacŭgu naxīnŭxŭ ya tŭrŭ Cori? ¿Rŭ texé nŭxŭ tacuèx na Tupanaxŭ taxucŭxēxŭ?”
 ñanagŭrŭ. Natŭrŭ yixema nixī i aixcŭma nŭxŭ icuáxŭ i ngēma Cristu nagu rŭxīnŭxŭ.

3

Pauru rŭ Aporu rŭ wŭxigu Tupanaãxŭ napuracŭe

¹ Pa Chaueneēgŭx, yexguma noxri petanŭwa changuxgu, rŭ taxucŭrŭwa ngēma duŭxŭgŭ i Tupanaãe nawa ngēxmaxŭmaã chidexaxŭrŭŭācŭ pemaã chidexa. Natŭrŭ ñoma i naãnecŭāx i tama Tupanaxŭ cuèxgŭxŭmaã chideaxgurŭŭ nixī ga pemaã chidexaxŭ. Yerŭ pema rŭ yexwacèx, peyaxŭgŭ ga yexguma, rŭ yemacèx yexwacèx yaxŭgŭxŭmaã chideaxŭrŭŭācŭ pemaã nŭxŭ chixu ga Cristuchiga. ²⁻³ Rŭ tauxchaxŭ ga oremaã

pexū changúexēē, ngēxgumarūū i wūxi i õxchana ega noxri nabuxgu rū naēgūnenixū ya tauxchaācū yaxaxūne nūxna taxā. Rū yemaācū tauxchaxū ga oremaā pemaā nūxū chixu ga Tupanaārū ore ga noxrix, yerū taxucūrūwa nūxū pecuèxéga ga Tupanaārū ore ga guxchaxū. Rū ñuxma rū ta tama nūxū pecuèxéga i Tupanaārū ore i guxchaxū, erū ñoma tama yaxōgūxū i duūxūgūrūūtama pemaxē. Rū dūcax, ngēxguma ñuxma rū ta pixāūxāchiwèxegu rū pegūmaā penuēgu, rū ngēmawa nangox na ngēma tama yaxōgūxūrūūacūtama nagu perūxīnūēxū rū ñoma i naānecūāxrūūacūtama na pemaxēxū.

⁴ Rū ngēxguma petanūwa wūxie ñágūgu rū:

“Choma rū Pauruwe charūxū”, ñágūgu, rū togue rū:

“Choma rū Aporuwe charūxū”, ñágūgu, rū ngēmawa nūxū tacuèx na ngēma duūxūgū i tama yaxōgūxūrūūācūma na pemaxēxū. ⁵ Rū ngēxguma meā nagu rūxīnūēgu, ¿rū tacū chixī i choma i Paurux? rū ¿tacū nixī i nūma i Aporux? Toma rū Tupanaārū duūxūgūmare tixīgū, rū togagu nixī ga nūxū peyaxōgūxū ga tórū Cori ya Ngechuchu. Rū wūxichigū ga toma rū tanaxū ga yema puracū ga tórū Cori toxna āxū. ⁶ Rū chauxūtawa nixī ga nūxū pexīnūēxū rū peyaxōgūxū ga Tupanaārū ore ga noxrix. Rū Aporu nixī ga pexū rüngūxēēcū na yexeraācū meā peyaxōgūxū ga yema ore. Natürū Tupana nixī ga pexū maxēxēēcū. ⁷ Rū ngēmacèx woo yíxema tūxira duūxūgūmaā nūxū ixuxe i Tupanaārū ore rū woo yíxema wixwena yexeraācū duūxūgūxū ngúexēexē, rū taxuūma tixīgū. Natürū Tupana nixī ya guxūma ücū, erū nūma nixī i duūxūgūxū namaxēxēēxū. ⁸ Rū ngēmaācū ya yíxema tūxira duūxūgūmaā nūxū ixuxe i Tupanaārū ore, rū yíxema wixwena yexeraācū duūxūgūxū ngúexēexē rū tawūxigumare i ngēma puracūwa. Natürū Tupana rū tá tūxū nanaxūtanū i tūmaārū puracū ya wūxichigū ngēxgumarūū na ñuxācū tanaxūxū i ngema puracū. ⁹ Rū ngēmaācū i toma rū wūxigu Tupanaāxū tapuracūe. Rū ngēmaācū nixī i perū maxūwa napuracūxū ya Tupana na nūma nanaxwèxexūācūma pixīgūxūcèx. ¹⁰ Rū choma nixī ga Tupana choxū muxū na chaxira pemaā nūxū chixuxūcèx ga Cristuchiga. Rū togū nixī ga chowena yexeraācū pexū ngúexēēxū. Natürū guxāma ya texé ya naxúxe i ñāā puracū rū name nixī i taxuāē na meā tanaxūxūcèx. ¹¹ Rū ñāā puracū rū Ngechuchu ya Cristuwa nixī ga inaxūgūxū, rū ngēmacèx taxucūrūwama texé tayangucuchixēē i to i tūxū maxēxēēxū. ¹² Rū ñuxma na norū puracū ixūxū i wūxichigū i yixema, rū tanaxwèxe i taxuāē na aixcūma meā naxūxū i ngēma. Erū yíxema aixcūma meā naxúxe i norū puracū, rū ñoma wūxi i Īpataarū ūruū i uirumū rū dīerumū rū nuta i mexēchixūmaā ūpataxūrūū tixī. Natürū yíxema tama aixcūma

meã naxúxe i ngēma Cristuarü puracü rü ñoma ĩpataarü üruü i chixexü i naĩ rü naĩxãtü rü dexnemenexãmaremaã üpataxürüü tixĩ. ¹³ Natürü ngëxguma naguxgu i naãne, rü tá nangox na ñuxãcü naxüãxü i Tupanaãrü puracü i wüxichigü i duüxü. Erü ngēma ngunexügu rü tá nangëxma ya üxü ya taxüchine. Rü ñoma tacü üxüwa iguxürüü tá nixĩ i Tupana nüxü na üxü i wüxichigü i duüxüãrü puracü na nüxü nacuáxcëx ngoxi aixcüma name rü ëxna tama. ¹⁴ Rü yixema aixcüma meã naxúxe i Cristuarü puracü, rü yima ĩpata ya taixüne ya tama üxümaã ixaxünerüü tá nixĩ i ngēma tümaãrü puracü. Rü tá Tupanaxütawa tanayaxu i tümaãrü natanü naxcëx i ngēma taxüxü. ¹⁵ Natürü yixema tama aixcüma meã naxúxe i ngēma puracü, rü yima ĩpata ya tama taixüne ya üxümaã ixaxünerüü tá nixĩ i ngēma tümaãrü puracü. Rü tá ngëxma inayarüxomare i guxüma i ngēma taxüxü. Rü tüxicatama tãütáma tixa ñoma wüxi i duüxü i üxüemawa iyagoxürüü. ¹⁶ ¿Tama ëxna nüxü pecuëx i pema rü Tupanapata na pixĩgüxü, rü ngema Naãë ya Tupana rü pewa na namaxüxü? ¹⁷ Rü ngëxguma texé pexü chixetanüxëëgu, rü Tupana tá tüxü napoxcu, erü Tupanapata ya nawa namaxüne rü naxüüne. Rü pematama nixĩ ya yima Tupanapata na pixĩgüxü. ¹⁸ Tama name i texé tügütama tawomüxëë. Rü ngëxguma petanüwa texé tügügu rüxĩnügü na wüxi i duüxü i nüxü cuáxe na tiixü i ñoma i naãnewa, rü name nixĩ i ñoma taxuüma tacuáxcürüü tügü tixixëë. Rü ngëxguma tá nixĩ i wüxi i duüxü i aixcüma nüxü cuáxe tá tiixü. ¹⁹ Erü ñoma i naãneãrü cuëx rü wüxi i ngëãemare nixĩ i Tupanacëx. Erü Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü ngēma duüxügü i nügügu rüxĩnüëxü na nüxü cuëxüchigüxü yixü, rü norü cuëxgutama ínanatüxëë ya Tupana”,

ñanagürü. ²⁰ Rü toxnamana i Tupanaarü orewa rü ñanagürü ta:

“Törü Cori ya Tupana rü nüxü nacuëx na taxuwama namexü i ngēma norü ĩnü i ngēma duüxügü i ñoma i naanewa cuëxwa ngugüxü”,

ñanagürü. ²¹ Rü ngëmacëx tama name i texé tügü ticuëxüxü ega duüxügüarü cuëxwamare tarüxüxgu.. Erü Tupana rü marü pexna nanaxã i guxüma na pexrü yixüçëx. ²² Rü ngëmacëx i choma i Pauru, rü taeneë ya Aporu, rü taeneë ya Pedru, rü ñoma i naãne, rü torü maxü, rü torü yu, rü ñomatama i ngunexü, rü moxüãrü ngunexü, rü guxüma i ngēma rü pexrü nixĩ. ²³ Rü pematama rü Cristuarü pixĩgü. Rü Cristu rü Tupanaãrü nixĩ.

Yema ngūexūgū ga Ngechuchu imugūxūārū puracūchiga

¹ Rū ngēmacèx tanaxwèxe i tomaã nagu perūxīnūē na Cristuarū puracūtanūxūmare na tixīgūxū. Rū nūma nixī i toxū namuxū na pexū tangūexēēxūcèx ga yema ore ga noxri Tupanaxīcatama nūxū cuāxū. ² Rū ngēxguma texé tacū rū puracū tūxna āxgu, rū name nixī i aixcūma tayanguxēē i ngēma puracū i tūxna taxāxū na ngēmaācū itanawéxūcèx na aixcūma wūxi i duūxū i mexū tixīxū. ³ Rū ngēmacèx i űuxma na meã chayanguxēēchaūxū i ngēma puracū i Tupana choxna āxū, rū taxucèxma chaugūcèx chaxoegaãē ega woo choxna pecagu rū ēxna tacū rū āēxgacūgū choxna caxgu naxcèx i ngēma puracū i chaxūxū. Rū woo i chomatama rū taxuxūcèxma íchicuèx na ngextá chixri chanaxūxū i ngēma puracū. ⁴ Natūrū űuxma na chomatama nagu charūxīnūxū na nataxuūma i chorū chixexū i Tupanapēxewa, rū tama ngēmacèx Tupana choxū nadau na changearū pecaduāxū. Erū nūmatama ya tórū Cori ya Tupana nixī i aixcūma choxū nacuarū maxūāxū. ⁵ Rū ngēmacèx tama name na toxū pengugūarū maxūāxū naxūpa na nūma naxūxū ya tórū Cori. Natūrū name nixī i nūxū ípenanguxēē, erū nūma tá nixī i nangoxēēāxū i guxūma i ngēma űuxma icúxū rū guxūma i ngēma duūxūgū naāēwa nagu rūxīnūēxū. Rū ngēxguma tá nixī ya Tupana i tūmamaã nataāēxū ya wūxichigū ya yīxema aixcūma mexū űgūxe. ⁶ Pa Chaueneēgūx, perū mexūcèx nixī i pemaã nūxū tixuxū i ngēma ore na ngema Tupana naxwèxexūācūma pemaxēxū. Rū choma rū Aporu nixī i perū cuèxruūgū tixīgūxū na towa pengūexū na Tupanaārū ore pemaã nūxū ixuxūrūūācū penaxūxū. Rū ngēmacèx tama name na wūxi i perū nguxēētaexūmaã petaāēgūxū rū to rū nūxū pexoexū. ⁷ Rū űuxma rū pexna chaca, ¿rū texé tixī ya yīxema pemaã nūxū ixuxe na togūarū yexera pexū ixīxēxē? ¿Erū guxūma i ngema cuèx i pexū ngēxmaxū rū Tupana pexna nanaxā? Rū űuxma na nūma pexna naxāāxū i ngēma cuèx ¿rū tūxcūū pegū picuèxūūgū űoma pematama perū poramaã penayaxuxūrūū? ⁸ Rū pegūgu perūxīnūēgu rū aixcūma marū meāma Tupanaxū picuèxūchi rū marū pexū nangēxma i guxūma i tacū i penaxwèxexū na naxūtawa pengugūxūcèx. Rū pegūgu perūxīnūēgu rū űoma āēxgacūgū i taxūrūū pixīgū rū taxuūma toxūtawa penaxwèxe i űuxmax. ¡Chierū aixcūma Tupanapēxewa āēxgacūgū pixīgūgu na toma rū ta wūxigu pemaã āēxgacūgū na tixīgūxūcèx! ⁹ Rū toma na Ngechuchu toxū imugūxū, rū chauxcèx rū wixwe toxū nawogū ya Tupana. Rū űoma poxcuexū i yuewa íxūrūū tixīgū. Rū űoma wūxi i tacū i nūxū nacugūexūrūū tixīgū i napēxewa i Tupanaārū orearū ngeruūgū i daxūcūāx, rū napēxewa i űoma i naānecūāx i duūxūgū, rū napēxewa i guxūma i tacū i

Tupana ūxū. ¹⁰ Rū ñuxma na Cristuwe tarūxīxū, rū ngēmacèx taxuūma icuáxū toxū nawogū i duūxūgū, natūrū i pema rū pegūgu perūxīnūēgu rū guxūxūma pecuēx i Cristuchiga. Toma nūxū tacuēx na duūxūgūpēxewa taturaexū, natūrū i pema rū pegūgu perūxīnūē na aixcūma peporaexū. Rū duūxūgū toxū naxo, natūrū pexū nangechaūgū. ¹¹ Rū ñuxma rū ta tama inayacuēx na ngúxū tingegūxū, erū ñuxma rū ta taiya toxū nangux, rū tiṭawae, rū tangexchiru. Rū duūxūgū rū chixri tomaā nachopetū, rū tangepata. ¹² Rū tipae na yeūcūrū toxmēxmaā tapuracūeechaxū. Rū duūxūgū rū tacū tomaā nixugūe, natūrū i toma rū mexū i oremaā tanangāxūgū. Rū towe ningēxūtanū, natūrū yaxna namaā taxīnūē. ¹³ Rū chixri tochiga nidexagū, natūrū i toma rū meā nachiga tidexagū. Rū ñoma guxchirexū nadaugūxūrūū tomaā nixīgū, rū ñoma duūxūgū i taxuwama mexūācū toxū nixīxēē. Rū ñuxma rū ta ngemagutama tomaā naarūxīnūe. ¹⁴ Tama pexcèx chanaxūmatū i ñāā popera na pexū chaxāneēxēēxūcèx. Natūrū pexcèx chanaxūmatū na pexū chixucūxēgūxūcèx chauxacūgūxūchirūū, erū pexū changechaū. ¹⁵ Erū woo nangēxmagu i muxūma i perū nguxēēruūgū i Cristuchiga pexū ngúxēēxū, natūrū chaxicatama nixī i penatū chiīxū ga Cristuxū na peyaxuxūwa. Yerū chauxūtawa nixī ga noxri ga penayaxuxū ga Ngechuchu ya Cristuarū ore i tūxū maxēxēēxū. Rū ngēmacèx chaxicatama nixī i penatū chiīxū i perū ōwa. ¹⁶ Rū ngēmacèx pexū chacèèxū na chauxrūxū meā pemaxēxū. ¹⁷ Rū ngēmacèx pexūtawa chanamu ya Timutéu ya poraācū nūxū changechaūcū ya chaune ixīcū i tórū Coriarū orewa. Rū nūma rū aixcūma meā nayan-guxēē i guxūma i ngēma nagu chanamuxū. Rū nūma tá pexna nūxū nacuēxāchixēē na ñuxācū Ngechuchu ya Cristu naxwèxexūācūma meā chamaxūxū rū chanangúxēēxū ga yema yaxōgūxū ga natanūgu chixūgūxū. ¹⁸ Rū ñuxre i pemagū rū pegū picuēxūūgū, erū nagu perūxīnūē na tagutáma pexūtawa íchayadauxū. ¹⁹ Natūrū ngēxguma nanaxwèxegu ya tórū Cori, rū paxa tá ngema chaxū na pexū íchayadauxūcèx. Rū ngēxguma rū tá chomaxūchi nūxū chadau ngoxi ngēma duūxūgū i nūgū icuēxūūgūxū nūxū nangēxma i Tupanaārū pora rū ēxna yadoragūmare. ²⁰ Erū Tupanaarū pora rū tama nūxū tixumare, natūrū nagu ítamaxē i ngema pora. ²¹ ¿Rū ñuxma rū tacū ēxna nixī i penaxwèxexū i pema? ¿Penaxwèxe na pexū chingagūxū i ngēxguma ngema changuxgu, rū ēxna penaxwèxe na pexū changechaūācūma rū pemaā chamecūmaācūma pexū na íchayadauxū?

Duūxūgū i chixri maxēxūchiga

¹ Rū duūxūgū nūxū nixugūgū rū wūxi i yatū i petanūwa rū naērūcūmaātama naxāmēx. Rū ngēma nixī i pecadu i poraācū chixexūchixū, erū woo ngēma duūxūgū i tama yaxōgūxūtanūwa rū tama ngēmaācū naxūpetū. ² ¿Rū ñuxācū i pema i ngēxguma i pegū picuēxūūgūamaxū? Rū narūmemaē chi nixī na poraācū pengechaūgūxū. Rū ngēma yatū i ngēma chixexū ūxū rū name nixī na ípenamuxūchixū i petanūwa. ³ Rū woo tama petanūwa changēxmagu i chomax, natūrū guxūguma pegu charūxīnū. Rū ñoma pexūtawa changēxmaxūrū rū tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu pemaā nūxū chixu na tacū tá namaā pexūxū i ngēma duūxū. ⁴ Rū name nixī i tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu pengutaquēxegū. Rū nūma ya tórū Cori ya Ngechuchu rū tá napetanūgu na pexū naporaexēēxūcēx. Rū choma rū tá pexna chacuēxāchi i chorū yumūxēwa. ⁵ Rū ngēma norū poxcu i tá nūxna pexāxū i ngēma yatū, rū ngēma tá nixī na ípenamuxūchixū i petanūwa na Chataná ngúxū nūxū ingexēēxūcēx. Rū ngēmaācū tá in-ayarūxo i naxūneārū ngúchaū i chixexū, natūrū naāē rū tá namaxū i ngēxguma wena nūma naxūxgu ya tórū Cori ya Ngechuchu. ⁶ ¿Rū tama name i pema rū pegū picuēxūū naxcēx i ngēma pexūxū! ¿Tama ēxna nūxū pecuēx i ngēma ore i ñaxū:

“Wūxi i íraxū i pāūārū puxēēruū rū taxūma i pāūchara nipuxēē”, ñaxū? ⁷ Rū ngēmacēx name nixī i nūxū perūxoe i guxūma i nuxcūmaūxū i pecūma i pexū chixexēēxū. Rū ngēxguma ngēmaācū penaxūxgu, rū ñoma ngexwacaxūxū i pāū i ngearū puxēēruūāxū i Ūpetūchigaarū petawa ingōxūrūū tá pime. Rū ñuxma i pema rū aixcūma ngexwacaxūxū i duūxūgū pixīgū, yerū Cristu rū ñoma wūxi i carnerurūū marū tachicūū tórū pecaducēx nayu. ⁸ Rū ngēmacēx name nixī i nūxū tarūxoe i nuxcūmaūxū i tacūma i chixexūgū rū aixcūma Tupanagu tarūxīnūē rū meā naxcēx tamaxē, erū ngexwacaxūxū i norū duūxūgū tixīgū. ⁹ Nūxīraūxū ga chorū poperawa rū pemaā nūxū chixu na tama natanūgu pexāgūxū i ngēma duūxūgū i naī i ngemaā naxūneārū ngúchaū ūgūxū. ¹⁰ Natūrū yexguma yema ñachagu pexū, rū tama pemaā nūxū chixu na nūxna pixīgachitanūxūchixū i ngēma duūxūgū i tama yaxōgūxū i naī i ngemaā maxēmarexū, rū ēxna ngēma duūxūgū i guxūma i tacū nūgūna nugūchaūgūxū, rū ēxna ngītēēxgūxū, rū ēxna ngēma duūxūgū i tupanane-tachicūnēxāxū icuēxūūgūxū. Erū ngēxguma chi naxchaxwa ípechoūxgu i ngēma duūxūgū, rū chi taxucūrūwa i ñoma i naānewa pengēxmagū. ¹¹ Natūrū yexguma pemaā nūxū chixuxgu na tama natanūgu pexāgūxū i ngēma duūxūgū i chixri maxēxū, rū nachiga chidexa i ngēma duūxūgū i

nügü ixugüxū na peeneēgü i yaxōgüxū na yixīgüxū natürü naī i ngemaā maxēxū, rü ēxna aüexū, rü ēxna tupanane-tachicünèxāxū icuèxüügüxū, rü ēxna oregütèèxgüxū, rü ēxna ngāxēwèxegüxū, rü ēxna ngītèèxgüxū. Rü ngēma duūxügü nixī i pemaā nüxū chixuxū na tama namexū na natanügu pexāgüxū rü bai i namaā na pechibüexū. 12-13 Erü tama choxmēxwa nangēxma na nüxna chaçaxū i ngēma duūxügü i tama Tupanaāxū yaxōgüxū. Rü Tupana tá nixī ya nüxna çacü i ngēma duūxügü. Natürü i pema rü pemēxwa nangēxma na nüxna peçaxū i ngēma peeneēgü i yaxōgüxū i tama meā maxēxū. Rü name nixī i petanüwa ípenamuxūchi i ngēma duūxū i chixri maxūxū.

6

Ngēxguma tacü rü guxchaxū tüxū ngēxmagu taeneēmaā, rü tama name i āēxgacügü i tama yaxōgüxūpēxewa tayamexē i ngēma

¹ Rü ngēxguma wüxie i pema pexū nangēxmagu i tacü rü guxchaxū i wüxi i peeneē i yaxōxūmaā, ¿rü tüxcüü wüxi i āēxgacü i tama yaxōxūārü ngüxēēcèx ípeyaca na nüma pexū namexēēāxücèx i ngēma perü guxchaxügü? ¿Rü tama ēxna inamexū i ngēma peeneēgü i yaxōgüxū na namexēēgüxū i ngēma perü guxchaxügü? ² ¿Tama ēxna nüxū pecuèx na yixema na yaxōgüxū tá yīixū i naāneārü guxgu nüxna icagüxū i guxūma i ñoma i naānecūāx i duūxügü? Rü ñuxma na pema tá yīixū i ñoma i naānecūāx i duūxügüxū picagüxū, ¿rü tüxcüü taxucürüwa i pematama penamexēē i ngēma perü guxchaxügü i írachiréxū? ³ ¿Tama ēxna nüxū pecuèx rü woo ngēma daxücūāx i Tupanaārü orearü ngeruügü, rü yixema tá yīixū i nüxū icagüxū? Rü ngēmacèx nixī i yexeraācü pemēxwa nangēxmaxū na ñuxācü penamexēēxū i ngēma guxchaxügü i ñoma i naānewa pexū ngēxmagüxū. ⁴ Rü ngēmacèx, ngēxguma tacü rü guxchaxū pexū ngēxmagu i ñoma i naānewa, ¿rü tüxcüü i ngēma āēxgacügü i tama yaxōgüxūxütawa pegü ípeyaxuaxügüxū na pexū namexēēgüāxücèx i ngēma? ⁵ Rü pemaā nüxū chixu i ngēma ore na pexāneēxücèx. ¿Éxna tataxuma i petanüwa ya wüxie ya nüxū cuáxe na tanamexēēxū i ngēma guxchaxügü i petanüwa ngēxmaxū? ⁶ Rü tama pegümaā penuēxīcatama, natürü naetü rü āēxgacügü i tama yaxōgüxūxütawa pexī na penamexēēxücèx i ngēma perü guxchaxügü. ⁷ Rü ngēma na pegümaā penuēxū, rü ngēma rü poraācü chixexū nixī. ¿Rü tüxcüü tama yaxna namaā pexīnūē i ngēma guxchaxügü i peeneē pemaā üxū? ¿Rü tüxcüü tama namaā peporae ega texé perü tacücèx ngīxgux? ⁸ Natürü i pema rü poraācü chixexū pexüe, erü woo peeneēgü i yaxōgüxūāxū

rū ta pengix..⁹⁻¹⁰ ¿Tama ēxna nūxū pecuèx na ngēma duūxūgū i chixexū ūgūxū rū nataxuxūtama i nachica i ngextá Tupana āēxgacū íyīxūwa? ¿Rū tama name i pegūtama pewomūxēēgū! Erū ngextá Tupana āēxgacū íyīxūwa rū nataxūtama i nachica i ngēma duūxūgū i naī i ngemaā ipexū, rū ngēma duūxūgū i tupananetachicūnèxāxū icuèxūūgūxū, rū ngēma duūxūgū i naxmèxēchita rū ēxna nateechita ngēāēxū, rū ngēma yatūgū i naxrūū yatūxūmaā ngēāēxū, rū ngēma ngītèēxgūxū, rū ngēma duūxūgū i nūgūnaxica nanuxūchixū i norū ngēmaxūgū, rū ngēma duūxūgū i ngāxēwèxegūxū, rū ngēma duūxūgū i oregūtèēxgūxū, rū ngēma duūxūgū i womūxēēwèxegūxū. Rū guxūma i ngēmagū rū nataxūtama i nachica i ngextá Tupana āēxgacū íyīxūwa.¹¹ Rū yexgumarūūtama pixīgū ga ñuxre ga pema ga ūpax. Natūrū i ñuxma ya Tupana rū marū pexū ínanapi i perū chixexū na noxrūxicatama pixīgūxūcèx. Rū ñuxma rū aixcūma napēxewa pime yerū Naāē i Ūūnèxū rū tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu marū perū pecaduna pexū ínanguxūxēē.

Ñuxācū naxūüne i taxūne

¹² Rū ñuxre i pema rū ñaperūgūgū:

“Rū marū name na chanaxūxū i ngēma chanaxwèxexū”, ñaperūgūgū. Rū aixcūma nixī i ngēma, natūrū tama guxū i ngēma ixūgūxū rū tūxū name. Rū aixcūma nixī i Tupana choxū ínguxuchixēēxū na chanaxūxūcèx i ngēma chanaxwèxexū, natūrū tama name na tacū rū chixexūgu chaugū changuxēēxū na chomaā inacuáxūcèx.¹³ Rū ngēxgumarūū ta rū ñuxre i duūxūgū rū ñanagūrūgū:

“Rū ōna rū taxūnecèx nixī, rū taxūne rū ōnacèx nixī”, ñanagūrūgū. Rū aixcūma ngēmaācū nixī, natūrū ya Tupana rū tá inayanaxoxēē i guxūma i ngēma. Rū taxūne rū tama naī i ngemaā namaā na ingēāēmarexūcèx nixī. Erū taxūnemaā nixī i naxūxū i tórū Coriarū ngúchaū. Rū tórū Cori nixī ya taxūnèxū maxēēcū.¹⁴ Rū yema Tupana wena namaxēēxūrūū ga tórū Cori ya Ngechuchu, rū ngēxgumarūū tá ta norū poramaā wena tūxū namaxēxēē.¹⁵ ¿Rū tama ēxna nūxū pecuèx na ngēma pexene rū Cristuarū na yīxū? ¿Rū ñuxācū i ngēma chaxune i Cristuarū ixīxū rū ngexū i ngēāēxūmaā inapexū? Taxucūrūwama ngēmaācū nixī.¹⁶ ¿Rū ēxna tama nūxū pecuèx ega wūxi i ngexū i ngēāēxūmaā inapexgu ya wūxi ya yatū rū ngēma taxre i naxūne rū wūxitama i naxūne yīxū? Erū Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rū ñanagūrū:

“Ngēma taxre i naxūne rū wūxitama i naxūne tá nixī”, ñanagūrū.¹⁷ Natūrū ngēxguma wūxi i duūxū rū tórū Cori ya Cristuaxū yaxōōxgu, rū ngēma naāē i ngēma duūxū rū Cristuāēmaā wūxigutama narūxīnūē.¹⁸ Rū ngēmacèx name

nixī na nūxū perūxoexū i pexeneārū ngúchaū na pexūxū. Rū guxūma i togū i pecadu i wūxi i duūxū ūxū rū tama naxūnexū nachixexēē. Natūrū ngēma na naī i ngemaā nangēāēxū rū ngēma waxi nixī i naxūnexū chixexēēxū. ¹⁹ ¿Tama ēxna nūxū pecuēx i pexene rū Tupanaāē i Ūūnexūpata na yīxū? Rū pegu nixī i naxāchiūxū i ngēma Naāē i Ūūnexū i Tupana pexna muxū. Rū ngēmacēx i pema rū tama pegūarū yoratama pixīgū. ²⁰ Erū Tupana rū marū pexcēx nataxe rū poraācū nūxū petatanū. Rū ngēmacēx penaxwēxe i ngēma pexenemaā meā Tupanacēx pemaxē na ngēmaācū namaā penataxēēxū ya Tupana.

7

Ucuxēgū i āmēxchiga

¹ Rū űuxma rū tá pexū changāxū ga yema āmēxchiga ga choxna naxcēx peçaxū ga perū poperawa. Rū narūmemaē chi nixī i noxtacūma tama naxāmax ya yatū. ² Natūrū ngēma na naxūneārū ngúchaū na naxūgūmarexū i duūxūgū, rū narūmemaē nixī i wūxichigū ya yatū rū na naxāmaxū, rū wūxichigū i nge rū na naxātexū. ³ Rū yima yatū ya āmacū rū taxucūrūwama naxmēxna nūgū ninuxū. Rū ngēma nge i ātecū rū taxucūrūwama ngītena ngīgū iyanuxū. ⁴ Erū ngēma nge i ātecū rū tama ngīgūxūneārū yoratama iyixī, erū ngīte nixī ya ngīxīneārū yora ixīcū. Rū ngēxgumarūū ya ngīte rū tama nūgūxūneārū yora nixī, erū naxmēx iyixī i naxūneārū yora ixīcū. ⁵ Rū tama name i wūxi ya yatū rū namēxna nūgū ninuxū, rū ēxna wūxi i ngecū rū ngītena ngīgū iyanuxū, ega tama nūgūmaā namexēēāgu na űuxre i ngunexū tama nūgūmaā namaxēxū naxcēx na nayumūxēgūxū. Rū ngēmawena rū name nixī na wenaxārū noxrirūū nūgūmaā namaxēxū na tama Chataná nūxna īnūxūcēx na chixexūgu nayixēēāxūcēx. ⁶ Rū guxūma i űaā ore i pemaā nūxū chixuxū i āmēxchiga rū ātechiga rū tama wūxi i mu nixī i ngēma. Natūrū pemaā nūxū chixumare na nūxū pecuāxūcēx na namexū i ngēmaācū na penaxūxū. ⁷ Rū chomatama nagu charūxīnū rū chierū name nixī ega choma chamaxūxūrūū namaxēgu i guxūma i duūxūgū. Natūrū Tupana rū wūxichigū i duūxūna nanaxā i nacūma na űuxācū namaxēxūcēx rū űuxācū nagu naxīnūxūcēx. Rū ngēmacēx tama guxāma tawūxigu. ⁸ Rū ngēma ngemēxgūxū rū ngetegūxū rū yutegūxū rū namaā nūxū chixu rū narūmemaē nixī i chauxrūū tama naxāmēx rū tama naxāte. ⁹ Natūrū ngēxguma wūxi i duūxū taxucūrūwa naxūneārū ngúchaūmaā naporagu, rū name nixī na naxāmaxū rū ēxna naxātexū. Erū narūmemaē nixī i noxtacūma naxāmēx rū ēxna naxāte na tama ngema norū ngúchaūgagu

dūxwa chixexūgu nanguxūcèx. ¹⁰ Natürü yixema marü āmaxē rü ātexe, rü tümamaã nüxū chixu na tama namexū na tümatexū na itatáxū. Rü ngēma mu rü tórü Coriarü mu nixī, rü tama choxrü nixī. ¹¹ Natürü ngēxguma chi ngürüāchi wüxi i ngexū natexū itèxgu, rü name nixī i noxtacūma nangete rü ēxna wena natecèx nataegu. Rü ngēxgumarüü ta ya yatü rü tama name i namèxū ínatèx. ¹² Rü ñuxma rü choxū nangēxma i wüxi i ore i tümacèx ya yixema āmaxē ngīmaã i wüxi i nge i tama yaxōxcü. Rü ngēma ore rü choxrütama nixī rü tama tórü Coriarü nixī. Rü ngēxguma wüxi ya yatü ya öcü ngīmaã āmaxgu i wüxi i nge i tama yaxōxcü, rü tama name i ngīxū ínatèx, ega ngīma rü aixcūma namaã naxātechaūgu. ¹³ Rü ngēxguma wüxi i nge i yaxōxcü ātegu namaã ya wüxi ya yatü ya tama yaxōcü, rü tama name i íinatèx ya yima ngīte ega nüma ya yima yatü rü aixcūma ngīmaã naxāmèxchaūgu. ¹⁴ Rü yima yatü ya tama yaxōcü, rü namèx i yaxōxcügagu Tupana nüxū nacuèx. Rü ngēma ngecü i tama yaxōxcü, rü ngīte ya yaxōcügagu Tupana ngīxū nacuèx. Erü ngēxguma chi tama ngēmaācü yixīgu, rü chi ngēma naxācügü rü duūxūgü i tama yaxōgüxūācügürüü tá nixīgü. Natürü i ñuxma ya naxācügü rü marü Tupana tüxū nacuèx. ¹⁵ Natürü ngēxguma yima yatü ya tama yaxōcü rü namèxū ínatáxchaūgu rü jnoxtacūma ngīxū ínatá! Rü ngēxgumarüü ega ngēma ngecü i tama yaxōcü rü ngītèxū ínatáxchaūgu, rü jnoxtacūma ngītèxū ínatá! Rü ngēxguma ya yima yatü ya yaxōcü rü marü name ega wena naxāmèxgu. Rü ngēma ngecü i yaxōcü rü marü name ega wena naxātegu. Erü Tupana pexū nade na pegü pengechaūgüxūcèx. ¹⁶ Rü ngēmacèx, Pa Ngecü i Tupanaāxū Yaxōxcüx, rü ngēxguma cute i tama yaxōxū cuxū ítáxchaūgu, namē nixī i tama cunachuxu, erü tama nüxū cucuèx ngoxi tá nüxū cuyaxōxēē i ngēma cute rü ēxna tama. Rü cumax, Pa Yatü ya Yaxōxcüx, rü ngēxguma cuxmèx i tama yaxōxū cuxū ítáxchaūgu, rü name nixī i tama cunachuxu, erü tama nüxū cucuèx ngoxi tá ngixū cuyaxōxēē i ngēma cuxmèx rü ēxna tama. ¹⁷ Rü ñuxma rü pemaã nüxū chixu rü nüma ga Tupana rü wüxichigü ga duūxēna nanaxā ga tümäärü cuèx na tümäärü maxūmaã itacuáxūcèx rü meã tanaxūxūcèx i ngēma puracü ga noxri tüxū yexmaxū ga tauta Tupana tümacèx caxgu. Rü ngēma nguxēētae nixī i namaã chanangúexēēxū i guxūma i yaxōgüxū i wüxichigü ya tupaucawa ngēxmagüxū. ¹⁸ Rü ngēxguma Tupana naxcèx caxgu i wüxi i duūxū i marü Yudiugürüü íwíechèxmüpēxechiraūxū, rü nüētama nixī ega ngēmaācütama yixīgu. Rü ngēxguma Tupana nayauxgu i wüxi i duūxū i tama íwíechèxmüpēxechiraūxū, rü nüētama nixī ega ngēmaācütama yixīgu. ¹⁹ Erü Tupanapēxewa rü nüētama

nixī ega wūxi i duūxū rū ínawiechèxmüpēxechiraūgu rū ěxna tama. Erū ngēma Tupana aixcūma naxwèxexū nixī na naga naxīnūxū i wūxichigū i duūxū. ²⁰ Rū wūxichigū i duūxū rū name nixī i nawatama napuracū ga yema puracū ga nūxū yexmaxū ga yexguma Tupana noxri naxcèx caxgu. ²¹ Rū yexguma wūxi ga coriarū duūxū quixīyane Tupana cuxcèx caxgu, rū tama name i ngēmacèx cuxoegaãē. Natürū ngēxguma cuxū natauxchagu na nūxna ícunguxuchixū i ngēma cori, rū marū name na ícunguxuchixū. ²² Rū cuma ga na cucoriāxyane cuxcèx naçaxū ga Tupana, rū name nixī i nūxna cucuèxāchi na Cori ya Cristu pecaduwa cuxū ínguxuchixēēxū. Rū cuma ga na cungearū coriāxyane cuxcèx naçaxū ga Tupana, rū name nixī i nūxna cucuèxāchi na tórū Cori ya Cristuarū duūxū quiīxū i ñuxma na nūxū cupuracūxūcèx. ²³ Tupana rū marū pexcèx nataxe rū poraācū nūxū petatanū. ¡Rū ngēmacèx i ñuxma rū tāūtáma naga pexīnūē i ngēma duūxūgū i wenaxārū ñoma i naāneārū chixexūwa pexū gagūchaūxū! ²⁴ Rū name nixī, Pa Chaueneēgūx, i wūxichigū i pema rū meā Tupanapēxewa penaxūama ga yema puracū ga noxri pexū yexmaxū ga yexguma Tupana pexcèx caxgu. ²⁵ Rū ñuxma rū tá pemaã nūxū chixu i nachiga i ngēma duūxūgū i ngemèxgūxū rū ngetegūxū. Rū tórū Cori ya Ngechuchu rū taxuūma i mu choxna naxā i ngēmachiga. Natürū tá pemaã nūxū chixu i ñuxācū nagu charūxīnū i ngēmachiga. Rū ngēma chorū ore rū aixcūma nixī erū choma nixī i wūxi i duūxū ga nūxū changechaūtümūācūma choxū nayaxuxū ga tórū Cori. ²⁶ Natürū ngema ñuxma nūxū idauxū i guxchaxūgūgagu rū chauxcèx rū chi name i tama nixāmèx i ngēma yatūgū i ngemèxgūxū. ²⁷ Rū ngēxguma marū cuxāmèxgu rū tama name i ngīxū ícutèx. Natürū ngēxguma cungemèxgu rū name i tama cuxāmèx. ²⁸ Natürū ngēxguma cuxāmèxgu rū tama pecadu nixī i ngēma. Rū ngēxguma wūxi i paxū ātegu rū tama pecadu nixī i ngēma. Natürū ngēma ixāmèxgūxū rū ixātegu xū rū tá nayexera i norū guxchaxūgū i ñoma i naānewa, rū ngēma nixī i tama chanaxwèxexū na nūxū nangupetūxū. ²⁹ Pa Chaueneēgūx, pemaã nūxū chixu rū tama muxū i ngunexū tūxū nangēxma na naxūxūcèx i Tupanaārū puracū. Rū ngēmacèx ya yīxema ixāmèxgūxe rū name nixī i meā tanaxūgū i Tupanaārū puracū ñoma tangemèxgūxūrū. ³⁰ Rū yīxema ngexwaca yutanūgūxe rū yīxema peta ūgūxe rū yīxema itaxegūxe, rū tama name i ngēmacèx Tupanaārū puracū na ítangēxgūxū. ³¹ Rū yīxema tūxū nangēxmaxē i tūmaārū ngēmaxūgū i ñoma i naānewa, rū tama name i ngēmacèx Tupanaārū puracū na ítangēxgūxū. Erū ñoma i naāne i ñuxma nūxū idauxū rū paxa tá nagux. ³² Rū tama chanaxwèxe na tacūcèx pexoegaãēgūxū. Rū ngēxguma

wūxi i yatū ngemèxgu, rü Tupanaârü puracūgu narūxīnū rü nagu narūxīnū na ñuxācū Tupanaârü ngúchaŭ naxūxŭ. ³³⁻³⁴ Natürü ngèxguma naxāmèxgu ya wūxi ya yatū, rü ñoma i naāneârü ngēmāxūgu narūxīnū rü nagu narūxīnū na ñuxācū namèxŭ nataāēxēēxŭ. Rū ngēmaācū muxūgu narūxīnū. Rū ngèxgumarūŭ ta nixī i ngexūgū. Rū ngēma ngexŭ i ngetexŭ rü Tupanaârü puracūgu narūxīnū, erū marū Tupanana nūgū naxā rü guxŭ i naxūnemaā rü naāēmaā naxcèx namaxŭ. Natürü ngēma ngexŭ i ātexŭ rü ñoma i naāneârü ngēmāxūgu narūxīnū, rü nagu narūxīnū na ñuxācū natexŭ nataāēxēēxŭ. ³⁵ Rū perū mexūcèx nixī i pemaā nūxŭ chixuxŭ i ngēma, rü tama pexna na chanachuxuxūcèx nixī. Natürü ngēma ñacharūgū na meā pemaxēxūcèx rü aixcūma penaxūxūcèx i tōrū Coriarū puracū. ³⁶ Rū ngèxguma texé nagu rūxīnūgu na tūmaxācū rü marū na napaxŭ, rü tūmacèx namexgu na naxātexŭ, rü marū name i ngīxŭ taxūte ega aixcūma tūmacèx namexgu. Rū ngēma na naxātexŭ i tūmaxācū rü tama pecadu nixī. ³⁷ Natürü ngèxguma wūxi i yatū nūxŭ nangēxmagu i norū pacū rü tama nanaxwèxegu na ngīxŭ naxūtexŭ, rü ngēma rü ta marū name. Erū naxmēxwa ingēxma rü taxucèxma texé tanachixewe na ngīxŭ naxūtexūcèx. ³⁸ Rū ngēmawa nūxŭ tadau rü ngēma yatū i naxācū ngīxŭ ūtexŭ rü mexŭ naxū. Rū ngēma yatū i tama naxācū ngīxŭ ūtexŭ rü yexeraxŭ i mexŭ naxū. ³⁹ Rū wūxi i nge i ātecū rü ngītemēxēwa ingēxma i ngèxguma namaūxgu ya ngīte. Natürü ngèxguma nayuxgu ya ngīte, rü marū name ega to i yatū i ngīma ngīxŭ ngúchaūxūmaā naxātegu. Natürü inaxwèxe na wūxi ya yatū ya yaxōcūmaā naxātexŭ. ⁴⁰ Natürü chauxcèx rü yexeraācū chi itaāē i ngèxguma chi tāū chima wena naxātegu. Rū ngēma ore rü choxrūtama nixī, natürü nagu charūxīnū rü Tupanaāē i Ūünexŭārū ĩnū ta nixī.

8

Tupananetachicünèxāgūna naxuaxūgūxŭ ga ñnachiga

¹ Ñuxma rü tá pemaā nūxŭ chixu i nachiga i ngēma ñnagū i ngēma duūxūgū i tama Ngechuchuaxŭ yaxōgūxŭ norū tupananetachicünèxāgūna uaxūgūxŭ. Rū aixcūma nixī i wūxichigū i yixema i meāma nūxŭ icuáxŭ i ngēmachiga. Natürü ngēma nūxŭ na icuáxūgagu rü ñuxguacū rü yigū namaā ticuēxūxŭ. Natürü ngēma na yigū ingechaūxŭ rü tūxŭ narūngūxēē na yexeraācū meā yaxōgūchigūxŭ. ² Rū ngèxguma chi texé nagu rūxīnūgu na ŭacūxŭ tacuáxŭ, rü name nixī i nūxna tacuēxāchi na ngèxguma rü ta tama aixcūma nūxŭ tacuáxŭ i guxūma i ngēma cuèx i aixcūma ixīxŭ. ³ Natürü ngèxguma texé aixcūma Tupanaxŭ ngechaūgu, rü Tupana rü

tūxū nacuèx ya yíxema. ⁴ Rū ngēma na nangōxū i ngēma ōnagū i tupananetachicūnèxāgūna naxuaxūgūxū i duūxūgū, rū meāma nūxū tacuèx na taxuwama namexū i ngēma tupanane-tachicūnèxāgū erū tama aixcūma Tupanaxūchi nixīgū. Erū wūxixicatama nixī ya aixcūma Tupana ixīcū, rū nataxuma ya naī. ⁵ Rū woo duūxūgū nagu narūxīnūe rū nangexma i muxūma i tupanagū i ñoma i naanewa rū dauxūguxū i naanewa, natūrū taxcèx rū tama ngemaācū nixī. ⁶ Erū yixema nūxū tacuèx na wūxitama yixīxū ya Tupana ya Tanatū ixīcū. Rū nūma ya Tanatū nixī i naxūāxū i guxūma i tacū i ngēxmaxū, rū naxcèx nixī i imaxèxū i yixemax. Rū ngēxgumarūū ta nangēxma i wūxitama ya tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Rū yimagagu nixī na nangēxmaxū i guxūma, rū yimagagu nixī i tūxū nangēxmaxū i maxū. ⁷ Natūrū tama guxūma i yaxōgūxū nūxū nacuèx na nangēxmaxū ya wūxitama ya Tupana rū wūxitama ya tórū Cori. Rū ñuxre i nūmagū ga ūpa rū nūxū nayapue na nūxū yaxōgūāxū i ngēma tupananetachicūnèxāgū, rū ñuxma rū ta tama aixcūma nūxū nacuèxgū i ngēma mexū i Tupana nūxū naxwèxexū. Rū ngēmacèx nixī i ñuxma i nagu naxīnūèxū na chixexū naxūgūxū i ngēxguma nangōxgūāgu i ngēma naxūnamachi i togū i duūxūgū norū tupananetachicūnèxāgūna uaxūgūxū na nūxū namaā yacuèxūūgūxūcèx. ⁸ Rū yixema nūxū tacuèx na tama tacū rū namachi na ingōxūgagu yīxū na Tupana tūxū dexū. Rū tāūtāma yexera time i napèxewa ega nangōxgūgu i ngēma namachi. Rū tāūtāma yexera tichixe i napèxewa ega tama nangōxgūgu. ⁹ Natūrū i pema i nūxū na pecuáxū na tama pecadu yīxū na nangōxū i ngēma namachi, jrū pexuāēgū erū ngūrūāchi ngēma na pengōxūgagu chixexūgu tá penayixēē i ngēma peeneēgū i tauta aixcūma meā nūxū cuèxgūxū na tacū yīxū i Tupana nūxū naxwèxexū! ¹⁰ Erū cuma na meā Tupanaxū cucuáxū, rū ngēxguma chi cunangōxgu i ngēma namachi i ngextá tupananetachicūnèxāgūxū íyacuèxūūgūxūwa, rū ngūrūāchi wūxi i cueneē i tauta meā Tupanaxū cuáxū tá cuxū nadau. Rū ngūrūāchi nūma rū tá ta nanangōx i ngēma namachi woo naāewa nagu naxīnūgu na wūxi i chixexū yīxū na nangōxū i ngēma namachi. ¹¹ Rū ngēmaācū i cuma na meā Tupanaxū cucuáxū, rū tá icuyanatauxēē i ngēma cueneē i Cristu naxcèx yuxū i tauta meā Tupanaxū cuáxū. ¹² Rū ngēmacèx i ngēxguma chixexūgu cunanguxēēxgu i ngēma cueneē i tauta meā Tupanaxū cuáxū, rū Cristumaā rū ta chixexū cuxū. ¹³ Rū ngēmacèx i ngēxguma ngēma namachi i changōxūgagu chixexūgu chananguxēēxgu i chaueneē, rū narūmemaē nixī i noxtacūma taguma namachi changōx na tama pecadugu chananguxēēxūcèx i ngēma chaueneē.

9

Yíxema Cristu tūxū muxē na nūxū tapuracūxūcēx, rū tūxna naxū i tūmaārū natanū

¹ Rū pemaã nūxū chixu rū tórū Coritama nixī ya choxū yaxucū rū choxū mucū na norū puracū chaxūxūcēx, rū ngēmacēx taxuūma i duūxūgūmēxēwa changēxma i ñuxmax. Rū chomatama chauxetūmaã tórū Cori ya Ngechuchuxū chadau, rū ngēma puracū i nūxū chaxūxūgagu nixī i peyaxōgūxū i pemax. ² Rū woo togū i duūxūgū tama choxū cuèxgūchaūgu na tórū Cori choxū muxū, natūrū i pema rū meãma nūxū pecuēx na nūma yīxū ga choxū namuxū. Yerū chauxūtawa nixī ga tórū Coriaxū peyaxōgūxū, rū ngēmawa nūxū pecuēx na aixcūma yīxū na nūma choxū namuxū. ³⁻⁴ Rū ñaã nixī i chorū dexa i namaã chanangāxūxū i ngēma duūxūgū i chauchiga idexagūxū:

“¿Éxna tama name na duūxūgū choxna naxāxū i chorū òna rū chorū axexū naxcēx i chorū puracū? ⁵ ¿Éxna tama inamexū ta na wūxi i ngexū i yaxōxūmaã na chaxāmaxū na chaya-gaxūcēx ngēxgumarūū na naxāmaxū i Pedru, rū naēneēgū ya tórū Cori, rū ngēma togū i yatūgū i Tupana imugūxū? ⁶ ¿Rū ēxna pema nagu perūxīnūēgu rū choma rū Bernabéxicatama i tama namexū na toxū perūngūxēēgūxū ngēma togū i orearū uruūgūxū na perūngūxēēgūxūrūū? ⁷ ¿Tacū rū duūxū i churarawa ūxū i nūgūxūtama naxūtanūxū i norū òna? ¿Rū tacū rū duūxū i orix itoxū i tama namúxū i norū o? ¿Rū tacū rū duūxū i carnerugūna dauxū i tama nagūnenixū ne ixaxūxū?” Ngēma ñacharūgū nūxū i ngēma duūxūgū i chauchiga idexagūxū. ⁸ ¿Rū ñuxma rū tātūama nagu perūxīnūē na chorū orexicatama yīxū i ñaã nūxū chixuxū! Erū Tupanaārū ore ga Moiché ūmatūxūwa rū ta ngēma ñanagūrū. ⁹ Erū ngēma ore rū ñanagūrū:

“¿Rū ngēma woca i aruchuarū putēxewa puracūxū, rū tātūama cunawēxnagu na tama yima aruchuwa nachibūxūcēx!” ñanagūrū i ngēma ore. Rū nūxū tacuēx na tama wocagūgu naxīnūxū ga Tupana ga yexguma yema ñaxgu. ¹⁰ Natūrū pemaã nūxū chixu rū tagu nixī ga naxīnūxū ga yexguma yema ñaxgu ga Tupana. Rū tachiga nixī ga naxūmatūxū ga yema ore. Erū yíxema aruchunecū ūxe rū yíxema norū oarū puxwa puracūxe, rū ngēxguma tapuracūeyane rū tanaxwēxegū na itanangūxēēgūxū i ngēma norū o i tūxna ūxū. ¹¹ Rū toma rū wūxi ya nanetūchire ya itatoxūnerūū tixīgū ga yexguma pemaã nūxū tixuxgu ga Tupanaārū ore. ¿Rū ñuxma rū tama ēxna i pexcēx namexū na toxna penaxāxū i tacū i toxū taxuxū? ¹² Rū ngēxguma ngēma togū i orearū uruūgū petanūwa nayauxgūgu

i ngēma nūxū taxuxū, rü maneca toma rü yexera name nixī i petanūwa tanayaxu i ngēma toxū taxuxū. Natürü i toma rü tama ngēmaācū tanaxū. Erü toma rü guxū i guxchaxūmaā taporae na tama pexū tanaguxchaxēēxūcèx na Cristuaxū peyaxōgūxū. ¹³ Pema nūxū pecuèx rü guxūma i duūxūgū i tupauca ya taxūnewa puracūexū, rü ngēma ōna ya yima tupaucawa ngēxmaxūtama nangōxgū. Rū ngēma duūxūgū i tupaucagu Tupanacèx naxūnagū dèixū, rü nanade i ñuxre i ngēma namachi norü ngōxruū. ¹⁴ Rū ngēxgumarūū ta ya yíxema nūxū ixugūxe i ore i tūxū maxēxēēxū, rü tórü Cori nūxū nixu rü name nixī i tanayauxtanū i ngema tūmaarū puracū.. ¹⁵ Natürü i choma rü taguma ngēmaācū chanaxū. Rū ñuxma na pexcèx chanaxūmatūxū i ñaā popera, rü tama tacū choxna pexāxūcèx nixī. Erü ngēma na taguma texéxūtawa tacūcèx íchaçaxū, rü wūxi i chorü taāē nixī. Rū narümemaē chierü nixī na chayuxū naxūpa na texé choxna nayaxuxū i ñaā taāē i choxū ngēxmaxū. ¹⁶ Rū ñuxma na nūxū chixuxū i ngēma ore i tūxū maxēxēēxū, rü taguma ngēmacèx chaugū chicuèxū. Erü woetama ngēma nixī i chorü puracū ga Tupana choxna āxū, rü ngēmacèx taxucürūwama chanangexrū. Erü poraācū chi chachixexūgu i ngēxguma tāū chima nūxū chixuxgu. ¹⁷ Rū ngēxguma chi chaugagu chitama chanaxūxgu i ngēma puracū, rü nagu chi charūxīnū na choxū naxātanūxū. Natürü ngēxguma Tupana choxū muxūācūma chanaxūxgu, rü chanaxūama erü woetama ngēma nixī i chorü puracū ga Tupana choxna āxū. ¹⁸ ¿Rü ñuxma rü tacū tá nixī i chorü natanū naxcèx i ngēma puracū i chaxūxū? Rū dūcax, rü chorü natanū nixī i ngēma taāē i chayaxuxū i ngēxguma ngetanūācūma nūxū chixuxgu i ngēma ore i tūxū maxēxēēxū. Rū ngēmaācū woo Tupanapēxewa name na petanūwa chanayaxuxū i chorü natanū na ngēmamaā chamaxūxūcèx, natürü taguma texena naxcèx chaca.. ¹⁹ Rū woo taxūxemēxēwa changēxma i chomax, natürü guxāmēxēwa chaugū changēxmaxēē, na ngēmaācū yexeraācū muxūma i duūxūgū üxū charüngūxēēxūcèx na Cristuaxū yaxōgūāxūcèx. ²⁰ Rū ngēxguma chautanūxū i Yudiúgütanūwa changēxmagu, rü namaā chaugū chawūxiguēē na ngēmaācū nūxū charüngūxēēxūcèx na Cristuaxū yaxōgūāxūcèx. Rū woo tama yema Moiché ūmatūxū ga mugütūūwa changēxmagu, natürü chayanguxēēāma i ngēma mugū na ngēmaācū Cristuxūtawa chanagagūxū i ngēma duūxūgū i ñuxma rü ta nagu íxū i ngēma mugū ga Moiché ūmatūxū. ²¹ Rū ngēxguma natanūwa changēxmagu i ngēma duūxūgū i tama Yudiúgū ixīgūxū, rü ngēma duūxūgūmaā chaugū chawūxiguxēē na ngēmaācū nūxū charüngūxēēxūcèx

na Cristuaxū yaxōgūāxūcèx. Natürü taguma íchanangēx i Tupanaärü mugü erü guxūguma Cristuarü mugütüüwa changēxma. ²² Rū ngēxguma natanüwa changēxmagu i ngēma duūxūgü i tama poraācü Cristuchigaxū cuèxgūxū, rü choma rü ta ngēma duūxūgūmaā chaugü chawūxiguxēē, na ngēmaācü nüxū charūngūxēēxūcèx na Cristuaxū yaxōgūāxūcèx. Rū ngēmaācü guxūma i duūxūgürüü chaugü chixīxēē, rü nagūxūraūācüma naxcèx chadau na ngēmaācü düxwa Tupanaxūtawa chanagagūxūcèx i ñuxre i nümagü. ²³ Rū ngēmaācü nixī i chapuracūxū na guxūwama nanguxūcèx i ngēma ore i tüxū maxēxēēxū. Erü chanaxwèxe na choma rü ta choxū nangēxmaxū i ngēma maxū i taguma gūxū, naxrūü i guxūma i ngēma duūxūgü i nüxū yaxōgūxū. ²⁴ Pema rü meāma nüxū pecuèx i wūxi i inüca i nawa iñaāchixū rü muxūma inaxūāchi, natürü wūxixicatama nixī i ngēma nüxīra ínguxū rü nayaxuxū i norü āmare. Rū name nixī i pegüna pedau na Tupana pexna naxāxūcèx i ngēma perü āmare. ²⁵ Guxūma i ngēma duūxūgü i nügü ngúexēēxū naxcèx i wūxi i inüca na toguegūxū naporamaexūcèx, rü meā nügüna nadaugü na ngēmaācü nayauxgūāxūcèx i norü āmare i paxaāchiruū ixīxū. Natürü yixema na yaxōgūxū rü yigüna tadaugü na meā naxūgūxūcèx rü meā imaxēxūcèx na nayauxgūxūcèx i tórü āmare i taguma gūxū. ²⁶ Rū ngēmacèx i choma rü tama ñoma chauechitamare chiñaxūrüü chixī, rü tama ñoma tacü i nügü dèixū i ngürüanegumare idagūxūrüü chixī. ²⁷ Rū ngēmacèx meā chaugūmaā ichacuèx na taxuūma i chaxuneärü ngúchaū chaxūxūcèx. Erü tama chanaxwèxe i mexūmaā togūxū changuxēēchirēxācüma chixexū chaxü rü ngemagagu tama chanayaxu i chorü āmare.

10

Nayaxucuxēgü na tama nüxū yacuèxüügūxūcèx i tupanane-tachicünèxāgü

¹ Pa Chaueneēgūx, chanaxwèxe i nüxna pecuèxāchie ga tacü nüxū na ngupetūxū ga yema nuxcūmaūgūxū ga tórü oxigü ga Moíchéwe rüxīxū. Rū pema nüxū pecuèx rü yexguma nawe naxīxgu rü wūxi ga caixanexū napēxegu nixū rü nayadūxū. Rū guxūma ga yema duūxūgü rü wūxigu Moíchémaā natüügu nixīxūtanü. Rū yexgumarüü ta Moíchémaā nawa nichoū ga yema Taxtü ga Dauchiūxū. ² Rū guxūma ga yema duūxūgü rü yexguma wūxigu Moíchémaā yema caixanexūpechitatüügu yaxīxūtanügu rü yema Taxtü ga Dauchiūxūwa yachoūgu, rü yemaācü nügü nangoxēēgü na Moíchéweama naxīxū. ³ Rū yexgumarüü ta ga guxūma ga yema duūxūgü nanangōxgü ga yema pāü ga daxūwa rüyixū. ⁴ Rū guxūma ga yema

duūxǵü nayaxaxǵü ga yema dexá ga Cristu nüxna āxǵü. Yerü Cristu rü yema duūxǵüxǵü ínixümücü ga yema ínaxǵüwa, rü nüxna nanaxā ga yema dexá ga yaxaxǵüxǵü. ⁵ Natürü narümumaē ga yema duūxǵü ga tama Tupanaārü ngúchaǵü üǵüxǵü. Rü yemacèx ga yema duūxǵü rü yexma nayue rü yéma nawogü ga naxǵünegü ga dauxchitawa ga taxúema íxāpataxǵüwa. ⁶ Rü guxǵüma ga yema nangupetü na tórü cuèxruǵü yǵǵüçè rü tama tórü oxigürǵüxǵü chixexǵüçexama idaugǵüxǵüçèx. ⁷ Rü ngēmacèx tama name i nüxǵü picuèxǵüǵü i tacü rü tupananetachicünèxǵü, yexgumarǵü ga ñuxre ga nümagü naxǵüxǵürüǵü. Erü Tupanaārü ore i ümatǵüxǵüwa rü tórü oxigüchigaxǵü nixu rü ñanagürü:

“Rü duūxǵü ínarütogü na nachibüexǵüçèx rü na naxax-egǵüxǵüçèx, rü ngēmawena rü inachigü na íyayüxexǵüçèx”, ñanagürü i ngēma ore. ⁸ Rü tama name i yixema rü naǵü i ngemaā itape yexgumarǵü ga ñuxre ga nümagü naxǵüxǵürüǵü. Rü yemacèx wüxitama ga ngunexǵügu rü nayue ga 23,000. ⁹ Rü tama name i nüxǵü taxü ya tórü Cori na ñuxācü yaxna tamaā naxǵüxǵü yexgumarǵü ga ñuxre ga nümagü naxǵüxǵürüǵü. Rü yemacèx nixǵü ga yema duūxǵüxǵü nangǵüxǵü ga āxtapeǵü rü nayuexǵü. ¹⁰ Rü tama name i chixexǵü Tupanamaā pixugü yema ñuxre ga nuxcūmaǵüxǵü ga tórü oxigürüǵü. Rü yemacèx ga Tupanaārü orearü ngeruǵü ga daxǵüçǵüxǵü rü nanadai. ¹¹ Rü guxǵüma ga yema nuxcūmaxǵüxǵü ga duūxǵüxǵü ngupetǵüxǵü, rü ñomaxǵücüü rü tórü cuèxruǵü nixǵü. Rü naxǵümatü na ngēmawa nüxǵü icuáxǵüçèx na ñuxācü Tupana naxwèxexǵü na imaxèxǵü i yixema i ñomaǵücüü. ¹² Rü ngēmacèx ya yixema tǵüǵü rǵüxǵüxǵü na taporaxǵü i Tupanapèxewa, rü name nixǵü na meā tǵüǵüna tadauxǵü na tama chixexǵügu tangǵüxǵüçèx. ¹³ Rü ñuxma rü ta taguma pexcèx ínangu i ngúchaxǵü i chixexǵü i taxucürüwama namaā yaxna pexǵüxǵü. Rü name nixǵü i Tupanana perüyoǵü erü nüma rü aixcūma nayangǵüxǵü i ngema tamaā inaxunetaxǵü rü taxǵütáma nawa pexǵü nawogü i ngúchaxǵüǵü i taxucürüwama yaxna namaā pexǵüxǵü. Natürü ngexguma tá ngúchaxǵüǵü i chixexǵü pexcèx íngǵüxǵü rü nüma rü tá pexǵü ínapoxǵü na tama nagu peyǵüxǵüçèx. ¹⁴ Rü ngēmacèx, Pa Chaueneēǵü ya Pexǵü Changechaǵüxǵü, jrü nüxǵü perǵüxǵü i ngema nacūmagü i tupananetachicünèxǵüçèx naxǵüxǵü i ngema duūxǵü i tama yaxǵüxǵü! ¹⁵ Pemaā nüxǵü chixu i ngēma ore, erü chauxcèx rü duūxǵü i nüxǵü cuáxǵü pixǵüǵü. Rü pema tátama nagu perǵüxǵüxǵü i ngēma pemaā nüxǵü chixuxǵü. ¹⁶ Rü ngēxguma òna i üünexǵüçèx íngutaquèxǵüǵü, rü yaxaxǵügu ya yima binu ya üünecü rü moxè naxcèx íxǵüǵü, rü ngēmaācü yǵü tangǵüxǵüçèx na Cristu ya taxcèx nagü íbacüwe rǵüxǵü. Rü ngēxguma nangǵüxǵüǵü i ngēma pāü i íbücǵüxǵü,

rū ngēmaācū yigū tangoxēē na Cristu ya taxcēx naxūne ixācūwe rūxīxū. ¹⁷ Rū woo na imuxū i yixema, natūrū wūxitama i pāū tangōxgū. Rū ngēmaācū nixī i wūxitama ixīgūxū erū wūxiwetama tarūxī. ¹⁸ ;Rū dūcax i ngēma Yudīgū i nangōxgūxū i ngēma naxūnamachi i Tupanacēx nadēixū! Rū ngēxguma wūxigu nūgūmaā nangōxgūāgu, rū guxūma i ngēma nangōxgūxū rū ngēmaācū nūgū nangoxēē na wūxigu Tupanawe naxīxū. ¹⁹ Rū ñuxma na ngēma ñachaxū, rū tama chanaxwēxe i nagu perūxīnūē na naxūnēxū i ngēma namachi i ngēma duūxūgū i tama yaxōgūxū norū tupanane-tachicūnēxācēx dēixū. Rū tama chanaxwēxe i nagu perūxīnūē na ꜥacūwa namēxū i ngēma norū tupananetachicūnēxāgū, erū nangearū maxūāx. ²⁰ Natūrū pemaā nūxū chixu rū ngēxguma ngēma duūxūgū i tama Tupanaxū cuēxgūxū, norū tupanane-tachicūnēxācēx nadaiāgu i ꜥacū rū naxūna, rū tama Tupanacēx nixī i nadaiāxū, natūrū ngoxogūcēx nixī i nadaiāxū. Rū tama chanaxwēxe i ngoxogūtanūxūxū pegū pixīgūxēē. ²¹ Rū pema na peyaxaxgūxū ya yima binu ya tōrū Corixū namaā picuēxūūgūcū rū taxucūrūwama namaā pexāmūcū i ngēma duūxūgū i Chatanáwe rūxīxū. Rū pema na tōrū Coriarū mechawa penangōxū i ngēma ōna i nūxū namaā picuēxūūgūxū rū taxucūrūwama ngēma duūxūgū i Chatanáwe rūxīxūārū mechawa peyachibūe. ²² ;Rū ñuxū ñapegūxū i ñuxmax? ;Éxna penanuxēēchaū ya tōrū Cori? ;Éxna pexcēx rū nūxū tarūporamaēgū i yixemax?

Name nixī i taeneēarū mexūc ēx tadaugū rū tama i tōxrūtama

²³ Pema rū ñaperūgūgū:

“Marū name na tanaxūxū i ꜥacū i tanaxwēxegūxū”, ñaperūgūgū. Rū aixcūma nixī i ngēma, natūrū tama tūxū name i guxūma i ngēma ixūxchaūxū. Rū ngēmaācū Cristu tūxū ínanguxūxēē na naxūxūcēx i ngēma inaxwēxēxū, natūrū tama guxūma i ngēma ixūxū tūxū narūngūxēē na yexeraācū meā yaxōgūamachigūxūcēx. ²⁴ Rū tama name nixī i tōxrūtama mexūcēx tadaugū, natūrū name nixī i togūarū mexūcēx tadaugū. ²⁵ Rū marū name i penangōx i nagūxūraūxū i namachi i namaā nataxegūxū, natūrū taxucēxma tūxcūū naxcēx ípeca ngoxi marū tupananetagūxū namaā yacuēxūxūgūxū i namachi yixī. ²⁶ Erū ñoma i naāne rū guxūma i nawa ngēxmaxū, rū tōrū Cori ya Tupanaarū nixī. ²⁷ Rū ngēxguma chi wūxi i duūxū i tama yaxōxū pexna uxgu na naxūtawa peyachibūexūcēx, rū chi ngēma pexīxgu, rū marū name i penangōx i guxūma i ōna i pepēxegu yaxūxūchixū. Rū taxucēxma tūxcūū naxcēx pexoegaāē rū nūxna peca na ngextā

ne naxūxū i ngēma namachi i pemaã nangõxū. ²⁸ Natürü ngürüãchi wüxie tá pemaã nüxū tixu rü ñatarügü:

“Ñãã namachi rü tupananetachicünèxãcèx yamèxgüxū i naxūnawa ne ūxū nixī”, ñatarügü. Rū ngëxguma i pema rü tama name na penangõxū i ngēma namachi na tama chixexūgu tūxū penguxèẽxūcèx ya yíxema pemaã nüxū ixuxe, rü tama ngēmacèx taxoegaãẽxūcèx i tümax. ²⁹ Rū tama pechiga nixī i chidexaxū i ngëxguma:

“Na tama taxoegaãẽxūcèx”, ñachagu. Natürü yíxema pemaã nüxū ixuxechiga nixī i chidexaxū. Natürü bexmana ngürüãchi wüxi i yaxõxū tá cuxna naca rü ñanagürü tá cuxū:

“¿Tüxcüü i togü naxcèx oegaãẽxūgagu choxna cunachuxu na tama chanaxūxū i tacü i chanaxwèxexū? ³⁰ Rū ngëxguma chi Tupanana moxè chaxãxgu naxcèx i ngēma õna i changõxū, ¿rū tüxcüü i ngēma õnacèx choxū quixu?” ñanagürü.

³¹ Dücèx, pemaã nüxū chixu rü name nixī i guxūma i ngēma pexūxūmaã Tupanaxū picuèxūxūgü. Rū ngëxguma tacü pengoxgügu rü exna tacü pixaxgügu rü êxna tacü i to pexügügu, rü name nixī i ngēmamaã Tupanaxū picuèxūxūgü.

³² Rū tama name i penaxū i tacü i togüxū chixexūgu yixèẽxū, rü woo Yudíugü yixígügu rü êxna tama Yudíugü yixígügu, rü êxna yaxõgüxū yixígügu. ³³ Rū choma rü guxūwama guxūxūma chataãẽxèẽchaxū. Rū ngemacèx tama chanaxū i ngema chomatama namaã chataãxèxū, natürü chanaxū i ngema togü namaã taãxèxū na ngemaãcü nūmagü rü ta nuxū nangúchaxū na yaxõgüãxū rü nayauxgüãxū i maxū i taguma gúxū.

11

¹ Rū name nixī i nagu pexī i chaucüma ngëxgumarüü i choma na Cristucümagu chixūxürüü.

Name nixī i ngëxgü rü mexü i nacümagu naxī

² Pa Chaueneëgüx, pemaã chataãẽ erü guxūguma chaugu perüxñüẽ rü nagu pexī ga yema nguxèẽtae ga pexū changüxèẽxū. ³ Natürü chanaxwèxe i nüxū pecuèx na Cristu rü wüxichigü i yatüeru na yíixū. Rū yatüxūgü rü naxmèxëru nixīgü ngëxgumarüü ya Tupana rü Cristueru na yíixū. ⁴ Rū ngēmacèx i ngëxguma wüxi ya yatü ngutaquëxewa yumüxëgu rü êxna Tupanaãrü orexū yaxuxgu, rü tama íngèxüchipatëxegu, rü ngēma rü wüxi i chixexū nixī i Cristupëxewa naxūxū. ⁵ Natürü ngëxguma chi wüxi i ngecü ngutaquëxewa yumüxëgu rü êxna Tupanaãrü orexū yaxuxgu, rü chi tama ngígü natüerugu, rü ngēma rü wüxi i chixexū nixī i ngítepëxewa naxūxū. Rū ñoma ngígü yadüeruxürüü iyixī. ⁶ Erü ngëxguma chi tama ngígü

natüeruchaũgu, rü narümemaẽ nixĩ i noxtacüma ngĩgü ibèjxeru. Natürü ngëxguma chi wüxi i ngĩrü ãne yixĩgu i ngẽma na ngĩgü nabèjxeruxũ rü êxna ngĩgü yadüeruxũ, rü narümemaẽ nixĩ i ngĩgü itüeru. ⁷ Natürü yatügü rü tama name na nügü natüerugüxũ. Yerü ga Tupana rü nügüraũãcü nanaxü ga yatü rü Tupanachipeta nixĩ. Rü yima yatüwa nixĩ i nangóxũ na ñuxãcü namexëchixũ ya Tupana. Rü ngẽma ngecüwa nixĩ i nangóxũ na ñuxãcü namexũ ya yatü. ⁸ Yerü yexguma noxri Tupana naxüxgu ga yatü, rü tama ngecüwa nixĩ ga naxüãxũ. Rü ngĩma waxi nixĩ ga yatüwa ngĩxũ naxüxũ. ⁹ Rü yatücèx nixĩ ga Tupana ngĩxũ üxũ ga ngecü, rü tama ngecüçèx nixĩ ga Tupana naxüxũ ga yatü. ¹⁰ Rü ngẽmacèx name nixĩ i ngĩgü itüeru na duũxũgüpëxewa rü Tupanaãrü orearü ngeruũgü i daxüçũãxgüpëxewa nangóxüçèx na ngĩtemëxëwa nangëxmaxũ. ¹¹ Natürü Tupanapëxewa rü taxuũma nixĩ ya yatü ega natauxgu i ngecü. Rü ngëxgumarüũ ta i ngecü rü taxuũma iyixĩ ega natauxguma ya yatü. ¹² Yerü yexguma noxri Tupana ngĩxũ üxgu ga ngecü, rü yatüwa nixĩ ga ngĩxũ naxüxũ. Rü ngëxgumarüũ ta ya yatü rü ngecüwa nixĩ i nabuxũ. Natürü Tupana nixĩ ya naxüçü i guxũma i duũxũgü. ¹³ Rü pematama tá penangugü rü ngoxi name na wüxi i ngecü rü tama ngĩgü natüeruãcüma nayumüxëxũ. ¹⁴ Rü woetama tórü bucüma nixĩ i nüxũ na icuáxũ na wüxi i ãne yĩxũ na nügü namëxyaexëxũ i wüxi i yatüxũ. ¹⁵ Natürü ngecüçèx rü wüxi i mexëchixũ nixĩ na namëxyaexũ. Erü Tupana rü ngĩxna nanaxã i ngĩyae na ngẽmamaã ngĩgü natüeruxüçèx. ¹⁶ Natürü ngëxguma chi texé ngẽmachiga tügü choxũgagügu, rü name nixĩ i nüxũ tacuèx na ngẽmatama yĩxũ i tacüma rü nacüma i guxũma i yaxõgüxũ i guxũnema ya tupaucagüwa.

Duũxũgü rü chixri namaã inacuèxgü ga Coriarü õna i üünexũ

¹⁷ Rü ñuxma i ñaã popera i pexcèx chaxümatüxüwa rü pemaã nüxũ chixu rü nangëxma i wüxi i pecüma i chixexũ i tama namaã chataãxũ. Erü chauxcèx i ngẽma perü ngutaquëxegü rü pexũ nachixexëẽ, rü tama aixcüma perü meruũgü nixĩ. ¹⁸ Erü duũxũgü chomaã nüxũ nixugügü rü ngëxguma tórü Coricèx pengutaquëxegüũxgu rü pegü pitoye. Rü ngãxũgu chayaxõ na aixcüma yĩxũ i ngẽma nüxũ yaxugügüxũ. ¹⁹ Choma rü nüxũ chacuèx na aixcüma woe tátama yĩxũ i pegü pitoyexũ na ngẽmawa nüxũ icuáxüçèx na texégü tĩxũ ya yixema aixcüma Cristuarü duũxũgü ixĩgüxe. ²⁰ Rü ngẽma pegü na pitoyexũgagu nixĩ na tama aixcüma tórü Corixũ picuèxüũgüãcüma yĩxũ i penangõxũ i tórü Coriarü õna i Üünexũ i ngëxguma pengutaquëxegüũxgu. ²¹ Erü ngëxguma penangõxgu i ngẽma õna i Üünexũ rü wüxichigü rü peñuxãëgü

na pexira na penayaxuxčèx i ngēma ðna. Rū yoxni i ngēma togū rū ngēxma nataiyae, rū togū rū nayaxaxgū ya binu ñuxmata nangāxē. ²² ĶĒxna pengechiūgū ecèx tama ngēma pechibūexū rū pexaxegūxū? ĶTūxcūū nūxū pexoe i ngēma togū i yaxōgūxū rū penaxāneēxēē i ngēma yaxōgūxū i ngearū ngēmāxūāxgūxū? ĶRū tacūxū tá pemaā chixu i ñuxmax? ĶPexcèx rū tá pemaā chataāēxū? Dūcèx, pemaā nūxū chixu rū tama pemaā chataāē naxcèx i ngēma pexūgūxū.

Tórū Coriarū ðna i üünexūchiga

²³ Rū ngema nguxēētae i pemaā nūxū chixuxū rū tórū Corixūtawatama chanayaxu. Rū yexguma tórū Cori ga Ngechuchuxū ínaxuaxūgu, rū yematama chūtaxūgu rū nūma rū nanayaxu ga wūxi ga pāū. ²⁴ Rū Tupanana moxē naxā, rū yemawena rū inanabūcu, rū ñanagūrū:

“Ñāā nixī i chaxune i pexcèx ichaxāxūchiga. ĶRū penangō i ñāā pāū na ngēmaācū peāēwa choxna pecuēxāchiexūcèx!” ñanagūrū. ²⁵ Rū yexgumarūū ta ga chibūwena rū Ngechuchu nanayaxu ga wūxi ga pochiyu ga binuchiūmaā āācuxū, rū ñanagūrū:

“Rū daa binu rū wūxi i cuèxruū nixī na ngexwacèx Tupana duūxūgūmaā ixunetaxū i maxū i taguma gūxūchiga. Rū chaugū ya pexcèx ibacūmaā nixī i Tupana pexū nūxū cuèxēēxū i ngēmachiga. Rū ngēxguma ñuxguacū daa binu pixaxgūgu rū ñuxma choma na chanaxūxūrūū tá penaxū na peāēwa choxna pecuēxāchiexūcèx”, ñanagūrū ga Ngechuchu. ²⁶ Rū guxūguma i ngēxguma penangōxgu i ñāā pāū rū peyaxaxgūgu ya daa binu rū ngēmawa tá duūxūgūxū nūxū picuēxēē na ñuxācū tórū pecaducèx nayuxū ga tórū Cori. Rū ngēmaācū tá penaxū ñuxmatáta wena nataegu i nūmax.

Texegūcèx nixī i tórū Coriarū ðna i üünexū

²⁷ Natūrū ngēxguma chi texe tama tūgū tamexēēarū maxūxācūma nangōxgu i Coriarū pāū i üünexū rū tayaxaxūxgu ya yima binu ya üünecū, rū pecadu taxū napewa ya tórū Cori ya taxcèx yucū rū nagū ibacū. ²⁸ Rū ngēmacèx naxūpa na tanangōxū i ngēma pāū rū na tayaxaxūxū ya yima binu, rū name nixī i wūxichigū meā tūmaarū maxūgu tarūxīnū ngoxi nataxuma i tacū rū chixexū i tūmaārū maxūwa. ²⁹ Erū ngēxguma tama tūgū tamaxēēarū maxūācūma tanangōxgu rū tayaxaxūxgu, rū tūgūtama poxcuwa taga. Erū tama aixcūma tayaxō na tórū Corichiga yixīxū i ngema pāū rū yima binu. ³⁰ Rū ngēmacèx nixī i muxūchixe i petanūwa rū pidaaweexū rū peturaexū, rū ñuxre i togū rū marū nayuxū. ³¹ Natūrū ngēxguma chi tórūtama maxūgu rūxīnūegu naxūpa na nangōxū i ngēma Coriarū ðna, rū nūma rū taxucèx

tūxū napoxcūe. ³² Natürü ngēxguma tórü Cori ñoma i tórü maxūwa tūxū poxcugu, rü ngēmaācū tūxū inayarūwēxāchixēē na tama yixcūra naāneārū guxgu tūxū napoxcuxūcēx wūxigu namaā i ngēma duūxūgū i tama yaxōgūxū. ³³ Rū ngēmacēx, Pa Chaueneēgūx, ngēxguma pengutaquēxegūgu na penangōxūcēx i ngēma ōna i ūūnexū, name nixī i pegū ípenanguxēē na guxāma wūxigu meā penangōxūcēx. ³⁴ Rū ngēxguma chi texé taiyēxgu, rü name nixī i tūmapatawatama tachibū na tama Tupana pexū poxcuexūcēx naxcēx na chixexū pexūexū i perū ngutaquēxegūwa. Rū ngēma to i guxchaxūgū i pexū ngēxmaxū, rü choma tá chanamexēē i ngēxguma petanūwa chaxūxgu.

12

Ngēma cuēx i Tupanaāē i Ūūnexū tūxna āxūchiga

¹ Pa Chaueneēgūx, chanaxwēxe i nūxū pecuēx na ñuxācū yīxū i ngēma cuēx rü ñuxacū na yixīxū i ngema tauxcha i Tupanaāē i Ūūnexū tūxna āxū. Rū ngēmachiga nixī i pemaā nūxū chixuxchaūxū i ñuxmax. ² Rū pema meāma nūxū pecuēx ga yexguma tauta Cristuaxū peyaxōgūgu, rü pegū nūxna pexāgū ga tupananetachicūnēxāgū ga tama idexaxū. ³ Rū ngēmacēx i ñuxma rü chanaxwēxe i meā nūxū pecuēx rü taxucūrūwama texe ya Tupanaāē i Ūūnexū tūmawa ngexmaxe rü chixri Ngechuchuchuga tidexa. Rū ngexgumarūxū ta rü taxucūrūwama texe ngūrūmare tūechama rü:

“Ngechuchu rü tórü Cori nixī”, ñatarūgū ega tama Tupanaāē i Ūūnexū tūxū muxgu na ngēmaācū tidexaxūcēx. ⁴ Rū nūma ya Tupana rü duūxūgūna nanaxā i naguxūraū i tauchagū. Natürü ngema Naāxē i Ūūnexū i nawa ne naxīxū i ngema tauchagū rü wūxitama nixī. ⁵ Nangēxma i nagúxūraūxū i Tupanaarū puracū, natürü yima tórü Cori ya tūxna naxācū i ngema puracūgū rü wūxitama nixī. ⁶ Rū Tupanaārū pora rü nagúxūraūācū nangox. Natürü wūxitama nixī ya yima Tanatū ya tawa gúxūraūācū nangoxēēcū i ngema norū puracū. ⁷ Rū ngema Naāē i Ūūnexū wūxixewachigū nanangoxēē i Tupanaarū pora i norū duūxūgūtanūwa na ngemaācū guxāarū ngūxēēruū yixīxūcēx. ⁸ Rū Naāē i Ūūnexū rü tūmáxena rü nanaxā i tauxcha na ucuēxū tacuáxūcēx. Rū ngēmatama Naāē i Ūūnexū rü togueāxū rü nanatauxchaxēē na nūxū tacuáxū na mea tangúexēētaexū i Tupanaarū ore. ⁹ Rū togue rü ngēmatama Naāē i Ūūnexū tūxū nanatauxchaxēē na Tupanana tarūyoexūcēx. Rū togue rü tūxna nanaxā i pora na ngēmamaā naxcēx tayataanegūxēēxūcēx i ngēma idaaweexū. ¹⁰ Rū togue rü tūxna nanaxā i pora na tanaxūxūcēx i mexūgū i Tupanaārū

poramaã üxũ. Rũ togue rũ tüxũ nanatauxchaẽẽ na nüxũ tixuxücèx i Tupanaãrũ ore. Rũ togue rũ tüxna nanaxã i cuèx na nüxũ tacuáxücèx i tacü yĩxũ i ngoxogüarũ ixĩxũ rũ tacü yĩxũ i Tupanaãẽ i Üünexũãrũ ixĩxũ. Rũ togue rũ tüxna nanaxã i tauxcha na ngẽma tama nüxũ tacuáxũ i nagawa tidexaxücèx. Rũ togue rũ tüxna nanaxã i cuèx na tanangoxẽèxücèx na tacüchiga yĩxũ na tidexaxũ ya yixema to i nagawa idexáxe. ¹¹ Rũ guxũma i ngẽma rũ Tupanaãẽ i Üünexũtama nixĩ i naxũxũ. Rũ nüma nixĩ i wüxichigü i duũxũna naxããxũ i ngẽma cuèx i nüma nanaxwèxexũ na nüxna naxããxũ.

Guxãma i yaxõgüxũ rũ wüxitama i naxũnewa naxügü

¹² Rũ duũxũxũne rũ woo muxũgu nixüye, natürü wüxitama i naxũne nixĩ. Rũ ngexgumarũxũ ta i ngema Cristuãxũ yaxõgüxũ rũ woo namu, natürü wüxitama i naxũnewa naxügü. ¹³ Rũ yexguma íbaiũgu rũ Tupanaãẽ i Üünexũ rũ wüxitama i naxũne tüxũ nixĩgüxẽẽ. Rũ woo Yudiũgü na ixĩgüxũ, rũ õxna tama Yudiũgü na ixĩgüxũ, rũ woo togümẽxẽwa ingexmagüxũ rũ õxna taxúxemẽxẽwa ingẽxmagüxũ, natürü wüxitama i naxũne tüxũ nixĩgüxẽẽ i nüma i Naãẽ i Üünexũ i nüxicatama ixĩxũ. Rũ guxãma i yixema rũ marũ tüxna nangu i ngẽma Naãẽ i Üünexũ. ¹⁴ Wüxi i naxũne rũ tama naxãmenãxamare, natürü muxũgu nixüye. ¹⁵ Rũ ngẽxguma chi yima nacutü ñaxgu:

“Rũ ñuxma na tama naxmẽx chiĩxũ, rũ ngẽmacèx tama ngẽma naxũnewa changẽxma”, ñaxgu, rũ tama ngẽmacèx nüxũ narüxo na ngema naxũnewa nangexmaxũ. ¹⁶ Rũ ngẽxguma chi yima naxpaxchinü ñaxgu:

“Rũ ñuxma na tama naxëtü chiĩxũ, rũ ngẽmacèx tama naxũnewa changẽxma”, ñaxgu, rũ tama ngẽmacèx nüxũ narüxo na ngema naxũnewa nangexmaxũ. ¹⁷ Rũ ngẽxguma chi guxũma i naxũne rũ naxëtü yixĩgu, ¿rũ tacümaã chi i nüxũ naxĩnüxũ i ngema naxũne? Rũ ngẽxguma chi guxũma i naxũne rũ naxmachixẽ yixĩgu, ¿rũ tacümaã chi i nüxũ nawãixũ? ¹⁸ Natürü Tupana ga naxúcü ga taxũne, rũ ngexta nüma ínanaxwèxexũwa nanangexmaxẽẽ i taeru rũ tachacüügü rũ taparagü. ¹⁹ Rũ ngẽxguma chi nataxuxgu i norü üyechigü i taxũne rũ chi naxãmenẽxãmare. ²⁰ Rũ ngema naxũne rũ woo muxũgu nixüye, natürü wüxitama i naxũne nixĩ. ²¹ Rũ taxetü rũ taxucürüwa taxmẽxũ ñanagürü:

“Choma rũ tama chacuxwèxe”, ñanagürü. Rũ ngẽxgumarüü ta i taeru rũ taxucürüwa tacutügüxũ ñanagürü:

“Choma rũ tama chapexwèxe”, ñanagürü. ²² Natürü ngẽma yexeraãcü äücümaxũ i taxũnewa, rũ ngẽma nixĩ i yexera nanaxwèxexũ i taxũne. ²³ Rũ ngẽma taxũnewa yexeraãcü

naxcèx ixānexŭ, rŭ ngēma nixī i yexera meā ixŭxchiruxŭ. Rŭ ngēma taxŭnewa ngēxmaxŭ i tama inaxwèxexŭ na nangóxŭ, rŭ ngēma nixī i yexera meā idŭxŭxŭ. ²⁴ Natŭrŭ tama ngēmaācŭ tanaxŭ namaā i ngēma taxŭnewa ngēxmaxŭ i guxāxŭma iwéxŭ. Rŭ ngēmaācŭ Tupana nanaxŭ i taxŭne, na yexeraācŭ nŭxna idauxŭcèx i ngēma yexera naxcèx ixānexŭ. ²⁵ Rŭ ngēmaācŭ Tupana nanaxŭ i taxŭne na wŭxichigŭ i norŭ ŭye nŭgŭgu naxīnŭexŭcèx rŭ nŭgŭ nangŭxēēgŭxŭcèx. ²⁶ Rŭ ngēxguma chi wŭxi i ngēma taxŭnearŭ ŭye nŭxŭ nguxgux, rŭ guxŭma i ngēma togŭ i natanŭxŭgŭ rŭ ta nŭxŭ nangux. Rŭ ngēxguma chi wŭxi i ngēma taxŭnearŭ ŭye taāēxgu, rŭ guxŭma i ngēma togŭ i natanŭxŭgŭ rŭ ta nataāēgŭ. ²⁷ Rŭ ñŭxma i wŭxichigŭ i pema rŭ Cristuxŭnearŭ ŭye pixīgŭ, rŭ ngema naxŭnewa pexŭgŭ. ²⁸ Rŭ ngēmacèx ya Tupana rŭ nanaxwae na ñaacŭ nŭgŭ inanuxŭ i norŭ duŭxŭgŭ: Rŭ yīxema tŭxira tŭxŭ naxunetagŭxe tixī ya norŭ puracŭwa tŭxŭ namugŭxe. Rŭ tŭxŭ naxuneta ya togegŭ na nŭxŭ tixugŭxŭcèx i norŭ ore. Rŭ tŭxŭ naxuneta ya togegŭ na duŭxŭgŭxŭ tangŭexēēxŭcèx i norŭ ore, rŭ togegŭ na tanaxŭgŭxŭcèx i mexŭgŭ i Tupanaārŭ poramaā taxŭgŭxŭ. Rŭ togegŭ rŭ tŭxŭ nanatauxchaxēē na tanameexēēxŭcèx i idaaweexŭ, rŭ togegŭ na nŭxŭ tarŭngŭxēēgŭxŭcèx i ngema ŭacŭ nŭxŭ taxuxŭ, rŭ togegŭ yaxŭgŭxŭārŭ āēxgacŭgŭ na tixīgŭxŭcèx. Rŭ tŭxŭ nanatauchaxēē ya togegŭ na ngēma naga i tama nŭxŭ tacuáxŭwa tidexagŭxŭcèx. ²⁹ Rŭ tama guxāma Tupana tŭxŭ imugŭxe tixīgŭ, rŭ tama guxāma Tupanaārŭ orearŭ uruŭ tixīgŭ. Rŭ tama guxāma norŭ orewa nguxēētaegŭxe tixīgŭ, rŭ tama guxāma nŭxŭ tacuèx na tanaxŭxŭ i mexŭgŭ i taxŭgŭ i Tupanaārŭ poramaā ŭxŭ. ³⁰ Rŭ tama guxāma nŭxŭ tacuèx na tanameēxēēxŭ i duŭxŭgŭ i idaaweexŭ. Rŭ tama guxāma nŭxŭ tacuèx na nawa tidexagŭxŭ i wŭxi i naga i tama nŭxŭ tacuáxŭ. Rŭ tama guxāma nŭxŭ tacuèx na tanangoxēēxŭ na ŭacŭchiga yadexaxŭ i ngēma duŭxŭgŭ i tama nŭxŭ nacuáxŭ i nagawa idexaxŭ. ³¹ Rŭ name nixī inaxcèx pedèux na Tupana pexna naxāxŭcèx i ngēma cuèx rŭ tauxchagŭ i rŭmemaegŭxŭ.

Yigŭ na ingechaŭgŭxŭchiga

Natŭrŭ i ñŭxma rŭ tá pexŭ changŭexēē i ŭacŭ nixī i guxŭma i ngēma pemaā nŭxŭ chixuxŭārŭ yexera rŭmemaēxŭ.

13

¹ Rŭ woo togŭ i nagawa chideaxgu, rŭ woo Tupanaārŭ orearŭ ngeruŭgŭ i daxŭcŭāxgawa chideaxgu, natŭrŭ ñoma wŭxi i ŭacŭ i āgaxŭrŭŭmare chixī ega tama guxāxŭ changechaŭgu. ² Rŭ woo nŭxŭ chacuèxgu na meā duŭxŭgŭmaā nŭxŭ chixuxŭ i Tupanaārŭ ore, rŭ woo nŭxŭ chacuèxgu i guxŭma

i tacū i ēxūguxū i Tupanachiga, rü woo choxū natauxch-
 agu na chorū ōmaā chayaxīgachixēēxū ya mēxpūnegū, natürü
 taxuwama chame ega tama guxāxū changechaūgu. ³ Rü
 woo ngēma duūxūgū i ngearū dīeruāxgūxūxū chayanuxgu i
 guxūma i tacū i choxū ngēxmaxū, rü woo Tupanaārū orecēx
 chaugū ichaxāxgu na üxūwa choxū yagugūxūcēx, rü tax-
 uwama choxū name i ngēma ega tama guxāxū changechaūgu.
⁴ Rü yíxema guxāxū ngechaūxē, rü yaxna namaā taxīnū, rü na-
 maā tamecüma. Rü tama tixāūxāchiwēxe, rü tama togūxū tūgū
 tarüyexera rü tama tūgū ticuēxūū. ⁵ Rü yíxema aixcüma guxāxū
 ngechaūxē, rü tama taguxchigawēxe, rü tama tūgūguxicatama
 tarūxīnū, rü tama tanuxwēxe, rü tama nagu tarūxīnūēcha
 ega texé chixexū tūmamaā üxgu. ⁶ Rü tama namaā tataāē i
 chixexūgū, natürü namaā tataāē i ngēma ore i aixcüma ixīxū.
⁷ Rü yíxema aixcüma guxāxū ngechaūxē, rü yaxna namaā
 taxīnū, rü guxūguma nüxū tayaxō, rü guxūguma mexūgu
 namaā tarūxīnū, rü taguma naxchi taxai woo tacū tūmamaā
 naxūxgu i togū. ⁸ Rü ngēma yigū na ingechaūxū rü tagutāma
 inayacuēx. Natürü ngēma na nüxū ixuxū i Tupanaārū ore rü
 wūxi i ngunexūgu tá inayacuēx. Rü ngēma tama nüxū icuáxū
 i nagawa na idexaxū, rü tá ta inayacuēx. Rü ngēma ñuxma
 nüxū icuáxū rü wūxi i ngunexūgu rü marū taxuwatāma
 tūxū name. ⁹ Erü ngēma tōrū cuēx i ñuxma tūxū ngēxmaxū,
 rü Tupanapēxewa rü naxíra. Rü ngēxgumarūū ta i ngēma
 norū orexū na ixuxū, rü wūxi i íramarexūtama nixī. ¹⁰ Rü
 guxūma i ngēma rü tá inayarūxo i ngēxguma Tupanapēxewa
 ingugūgu rü nüma tá guxūxūma tūxū nacuēxēēgu. ¹¹ Yexguma
 chabuxgu ga chomax, rü wūxi ga buxūrūū chidexa, rü buxū
 nagu rüxīnūxūgu charūxīnū, rü tama meā chauāēxū chacuēx.
 Natürü yexguma marū chayēxgu, rü nüxū charūxo ga guxūma
 ga yema chorū bucüma. ¹² Rü ngēma ñuxma nüxū idauxū
 i Tupanachiga, rü ñoma wūxi i worua ya üxachametūxewa
 yigū idauxūrūū nixī na taxcēx naxēxū. Natürü yixcüra rü
 tá aixcüma meā nüxūxūchi tadau ya Tupana. Rü ñuxma
 rü írarūwatama nüxū chacuēx i Tupanachiga. Natürü wūxi
 i ngunexūgu rü tá meā nüxū chacuēx i guxūma i nachiga,
 ngēma na Tupana meāma choxū cuáxūrūū. ¹³ Rü ñuxma rü
 nangēxma i tomaēxpūx i nacūmagū i guxūgutāma ngexmaxū.
 Rü ñaāgū nixī:

1 Rü Tupanaāxū tayaxōgū

2 Rü nüxū ítananguxēē na nataeguxū ya Cristu

3 Rü nüxū tacuēx na tamücūxū ingechaūxū.

Natürü ngēma tomaēxpūxtanūwa rü ngēma rümemaexū nixī
 na guxāxū ingechaūxū.

14

Ngēma tama nūxū icuáxū i nagawa na idexaxūchiga

1 ¡Rū naxcèx pedèux na guxáxū pengechaūxū! Rū ngēxgumarūū ta name nixī i naxcèx pedau i ngema tauxchagū rū ngema cuèx i Naãē i Üünexūwa ne īxū. Rū ngēma cuèx i yexeraācū penaxwaexū nixī na pexū natauxchaxū na nūxū pixuxū i Tupanaarū ore. 2 Yíxema duūxē ya tama nūxū tacuáxū i nagawa idexaxe, rū Tupanamaã nixī i tidexaxū rū tama i duūxūgūmaã, erū taxúema nūxū tacuèx na ñuxū ñaxūchiga yīxū. Rū Tupanaãē i Üünexū nixī i tūxū idexaxēēxū, natürü ngēma ore i nūxū tixuxū rū ēxūguxū nixī. 3 Naturü yíxema nūxū ixuxe i Tupanaarū ore rū ngema yaxōgūxūārū ngūxēēruxū tixī, erū yexeraācū cuèxwa tanangugūxēē rū nūxū tanangúchaxūxēē i ngema ore rū tanataāēxēē i ngema yaxōgūxū i ngexguma guxchaxū nūxū üpetūgu. 4 Rū yíxema duūxē ya tama nūxū tacuáxū i nagawa idexaxe, rū tūmacèxtama nixī i ngema na yexeraācū mea Tupanaāxū tayaxōxúcèx. Natürü yíxema nūxū ixuxe i Tupanaarū ore rū nūxū tixu na yexeraācū Tupanaāxū yaxōgūāxúcèx i guxūma i yaxōgūxū. 5 Choma chierü chanaxwèxe na guxāma i pema rū ngēma tama nūxū pecuáxū i nagawa na pidexagūxū. Natürü yexeraācū chanaxwèxe na duūxūgūmaã nūxū pixuxū i Tupanaarū ore. Erū ngēma to i nagawa na pidexagūxūārū yexera narümemaē na togūmaã nūxū pixuxū i Tupanaarū ore. Natürü ngēma to i nagawa na idexaxū, rū name ega ngēma yaxōgūxūmaã nūxū ixuxgu na tacūchiga yīxū i ngēma dexa, na nūmagū rū ta yexeraācū meã Tupanaāxū yaxōgūāxúcèx. 6 Rū ngēmacèx, Pa Chaueneēgūx, rū ngēxguma chi pexūtawa chaxūxgu, rū chi to i nagawa chideaxgu, ¿rū tacūwa chi pexū namexū i ngēma? Natürü ngēxguma chi pemaã nūxū chixuxgu i ngēma Tupana tūxū nūxū cuèxēēxū, rū ēxna ngēma chomatama nūxū chacuáxū na aixcūma yīxū, rū ēxna ngēma ēxūguxū i ñuxma Tupana tūxū nūxū cuèxēēxū, rū ēxna tacū rū to i nguxēētae i Tupanachiga, rū ngēma waxi nixī i pexū mexū. 7 ¡Rū dücax ngēma paxetarūū i quena rū ēxna arpa! Rū ngēxguma tãū chima texé meã napaūxgu, rū tãū chima nūxū tacuèx na tacūgu tanapaxūxū. 8 Rū ngēma churaragū, rū ngēxguma norū uwanūgūmaã nūgū nadaixchaūgu, ¿rū ñuxācū tá nūgū namexēē na nūgū nadèixúcèx ega tama meã nangógagu ya yima corneta ya dèixcèx naxcèx caxūne? 9 Rū ngēxgumarūū ta pexū nangupetū. Rū ngēxguma chi perū conūmaã nūxū pixuxgu i dexa i taxúema nūxū cuáxū, ¿rū ñuxācū tá nūxū tacuèx na ñuxū ñaxūchiga yīxū i ngēma nūxū pixuxū? Rū ñoma ngürüanewa pidexagūxūrūū tá pixīgū. 10 Rū aixcūma

nixī i namuxū i nagagū i ñoma i naãnewa. Rū guxūma i ngēma nagagū rū name naxcèx i ngēma duūxūgū i nawa idexagūxū. ¹¹ Natürü ngēxguma chi tama nüxū chacuèxgu i ngēma naga i to i duūxū chomaã nawa idexaxū, rū ngēma duūxūcèx rū ñoma to i nachiuãnecūāxrū chixī, rū chauxcèx rū ñoma to i nachiuãnecūāx i duūxūrū nixī i nümax. ¹² Choma nüxū chacuèx rū pema rū pexū nangúchaū na pexū nangēxmaxū i ngēma nacūmagū i Tupanaãe i Üünexū tūxna āxū. Natürü name nixī i naxcèx pedau na guxūārū yexera pexna naxāāxū i ngēma nacūmagū i namaã nüxū perüngūxēēxū i guxūma i yaxōgūxū na yexeraācū meã Tupanaāxū yaxōgūāxūcèx. ¹³ Rū ngēmacèx yíxema duūxē ya taxúema nüxū cuáxū i nagawa idexaxe, rū name nixī i Tupanana naxcèx taca na tūxna naxāāxūcèx i cuèx na togūmaã nüxū tixuxūcèx na ñuxū ñaxūchiga yīxū i ngēma nüxū tixuxū. ¹⁴ Rū ngēxguma chi taxúema nüxū cuáxū i nagawa chayumūxēgu, rū chauāe nixī i ngēma yumūxexū. Natürü chomatama rū taxuūma chacuèx na tacūchiga yīxū i ngēma. ¹⁵ ¿Rū ñuxācū tá chayumūxēxū i ñuxmax? Rū marū name nixī ega taxúema nüxū cuáxū i nagawa chayumūxēgu, natürü chanaxwèxe i guxāma nüxū cuáxū i nagawa rū ta chayumūxē. Rū marū name nixī ega taxúema nüxū cuáxū i nagawa chawiyae, natürü chanaxwèxe i guxāma nüxū cuáxū i nagawa rū ta chawiyae. ¹⁶ Erū ngēxguma chi taxúema nüxū cuáxū i nagawa Tupanaxū quicuèxūūgu, rū yíxema duūxēgū ya ngēma irūxīnūxē, rū taxucürüwa cumaã wūxigu Tupanaxū ticuèxūūgū, erū tama nüxū tacuèx na ñuxū ñaxūchiga yīxū i ngēma nüxū quixuxū. ¹⁷ Rū woo ngēma curū yumūxē rū namexēchixgu, natürü yíxema duūxēgū ya ngēma irūxīnūxē rū taxuūma i mexū nawa tayaxu ega to i nagawa quideaxgu. ¹⁸ Tupanana moxē chaxā, erū perū yexera taxúema nüxū cuáxū i nagawa chidexa. ¹⁹ Natürü woo muxūma i ore i taxúema nüxū cuáxū i nagawa na chidexaxū, natürü ngēma yaxōgūxūārū ngutaquēxegūwa rū chauxcèx rū narūmemaē chi nixī ega woo noxre i ore i meãma nüxū icuáxūwa namaã nüxū chixuxgu i Tupanaārū ore na ngēmaācū ngēmamaã meã chanangúxēēxūcèx. ²⁰ Pa Chaueneēgūx, tama name i ñoma buxūgürū chixri nagu perūxīnūe i ngēma ore i pemaã nüxū chixuxū. Rū narūmemaē nixī i ñoma buxūgürūxū pegū pixīgūxēē naxchēxwa i ngēma chixexū, natürü ngēma peru īnūwa rū penaxwèxe i duūxūgū i marū yaxūrū meã nagu perūxīnūe rū nagu pexī i ngēma ore i pemaã nüxū chixuxū. ²¹ Tupanaārū ore ga nuxcūmaūxū ga norū orearū urūū ūmatūxū rū ñanagürū:

“Rū nuã tá chanamugū i to i nachiuãnecūāx i duūxūgū na

to i nagawa yadexagūxcèx namaã i ñaã Yudíugü i tama yaxōgūxū. Natürü woo ngēmaãcü chanaxūxgu, rü tãütama chauga naxīnūē i ngēma Yudíugü i tama irūxīnūēchaūxū”,

ñanagürü ga Tupana. ²² Rü ngēmacèx ngēma na taxúema nūxū cuáxū i nagawa idexaxū, rü wūxi i cuèxruū nixī naxcèx i ngēma duūxūgü i tama irūxīnūēchaūxū. Rü tama duūxūgü i marü yaxōgūxcèx nixī i ngēma. Natürü ngēma Tupanaärü orexū na ixuxū, rü duūxūgü i marü yaxōgūxcèx nixī na yexeraãcü meã Tupanaãxū yaxōgūãxūcèx. Rü tama duūxūgü i tama irūxīnūēchaūxūcèx nixī i ngēma. ²³ Rü ngēxguma chi pema i yaxōgūxe pengutaquēxegügu, rü guxã chima to i nagawa pidexagügu, ¿rü ñuxū ñaxū tá ega petanügu naxücuxgu i wūxi i duūxū i ngēma iyarūxīnūxū rü ěxna wūxi i duūxū i tauta yaxōxū? ¿Taux ěxna i nagu tá naxīnūxū na pexãũãēgūxū i pemax? ²⁴ Natürü ngēxguma chi guxãma i pema nūxū pixuxgu i Tupanaärü ore, rü chí petanügu naxücuxgu i wūxi i duūxū i tama yaxōxū rü ěxna wūxi i duūxū i ngēma iyarūxīnūxū, rü tá nūxū naxīnū i ngēma Tupanaärü ore i nūxū pixuxū. Rü ngēmaãcü tá nūxū nacuèx na nūma rü wūxi i pecaduãxū na yīixū. Rü nügügu tátama ínarūxīnū i ngēxguma nūxū naxīnūgu i ngēma nūxū pixugüexū. ²⁵ Rü ngēma chixexū i nūxīcatama nūxū nacuáxū rü tá naxcèx ínicuèx. Rü nūma rü ngēxma tá nacaxãpūxū, rü tá Tupanaxū nicuèxū. Rü tá nūxū nixu na aixcūma Tupana petanüwa nangēxmaxū.

Tama name i penaxīxãchiãxēgü i perü ngutaquewa, rü name i meamare penaxū

²⁶ Dücèx, Pa Chaueneēgūx, ñuxma tá pemaã nūxū chixu na ñuxãcü tá penaxūxū ega ngēxguma pengutaquēxegügu. Rü ñuxre i pema rü marü name na Tupanaärü wiyaegu pewiyaegūxū, rü togue rü tanguxēētaegūxū, rü togue rü nūxū tixuxū i ngēma ore i Tupana tūxū nūxū cuèxēēxū, rü togue rü nawa tidexagūxū i naga i tama nūxū tacuèxgūxū, rü togue rü tanangoxēēgūxū i ngēma dexa i to i nagawa nūxū yaxugūxū. Natürü guxūma i ngēma rü tanaxwèxe i yaxōgūxūärü ngūxēēcèx na yīixū, na yexeraãcü yaxōgūãxūcèx rü meã Tupanacèx namaxēxūcèx. ²⁷ Rü ngēxguma to i naga i pema tama nūxū pecuáxūwa pidexagügu, rü name nixī i taxre rü ěxna tomaēxpūxīcatama tidexagü. Rü tanaxwèxe i wūxiexira tidexa i noxri rü yixcama ya togue. Rü ngēxguma chi texé to i nagawa ideaxgu, rü name nixī na tangēxmaxū ya wūxie ya nūxū ixuchigūxe na tacūchiga yīixū i ngēma ore i to i nagawa nūxū yaxuxū. ²⁸ Natürü ngēxguma chí tatauxgu na texé nūxū ixuchigūxū na tacūchiga yīixū i ngēma ore i to i nagawa nūxū yaxuxū, rü narūmemaē nixī na noxtacūma tama

to i nagawa pidexagū i perū ngutaquēxewa. Rū narūmemaē i wūxichigū tūxica Tupanamaāxīcatama bexma tidexa. ²⁹ Rū ngēxgumarūū ta ngēxguma pengutaquēxegūgu, rū name nixī i taxre rū ēxna tomaēxpūxicatama nūxū tixu i Tupanaārū ore. Rū ngēma togū i ngutaquēxetanūxū rū name nixī na meā nangugūgūāxū i ngēma ore. ³⁰ Natūrū ngēxguma chi iyadexayane i wūxi i duūxū, rū Tupana tūmamaā ideaxgu ya togue ya ngēma rūtōxe, rū name nixī na iyanachianexū i ngēma nūxīra idexaxū na tidexaxūcèx ya yīxema duūxē ya Tupana tūmamaā idexaxe. ³¹ Rū ngēmaācū guxāma i pema na Tupana pemaā idexaxū, rū name nixī i wūxichigū İpenanguxēē na pewa nanguxū na pidexagūxū i Tupanaārū ore. Rū ngēmaācū i ngēma togū i ngutaquēxetanūxūgū rū tá Tupanachiga meā nangúe rū tá nataāēgū. ³² Rū ngēmaācū tanaxwèxe i meāma tūmaāēmaā itacuèx ya wūxichigū ya yīxema Tupanaārū orexū ixuxe. ³³⁻³⁴ Erū perū ngutaquēxegūwa rū Tupana nanaxwèxe na meā penaxūxū i guxūma, rū tama nanaxwèxe na ngēma pexāūgatanūxū rū pegū İpetūexēēxū. Rū guxūma i togū i yaxōgūxūārū ngutaquēxegūwa rū marū nūxū nayapue na tama yadexagūxū i ngexūgū. Rū name nixī i pema rū ta ngēmaācū penaxū, erū nachuxu na yadexagūxū i ngexūgū i ngutaquēxegūwa. Rū name nixī na yatūgūga naxīnūēxū i ngexūgū, ngēma Tupanaārū ore tūxū muxūrūū. ³⁵ Rū ngēxguma chi ũacuèxū nacuáxchaūgu i wūxi i ngexū, rū name nixī i nachīūwatama natena naca i nachiga i ngēma. Erū wūxi i āne nixī ega ngutaquēxewa yadeaxgu i wūxi i ngexū. ³⁶ Pa Corītiucūāxgūx, name nixī na nūxna pecuèxāchiexū na tama pewaxira ne naxūxū i Tupanaārū ore. Rū tama pexicatama nixī i penayauxgūxū i ngēma. ³⁷ Rū ngēxguma chi texé tūgūgu rūxīnūgu na Tupanaārū orearū uruū tīxū rū ēxna tūgūgu tarūxīnūgu na Tupanaāē i Üūnexū tūxna naxāxū i ũacu rū cuèx, rū name nixī i nūxna tacuèxāchi na tórū Coriarū ore yīxū i ũaā ore i pexcèx chaxūmatūxū. ³⁸ Natūrū ngēxguma chi texé tama nūxū cuáxchaūgu i ngēma pemaā nūxū chixuxū, rū name nixī i tama tūxū pecuáxchaū. ³⁹ İRū ngēmacèx, Pa Chaueneēgūx, rū Tupanana naxcèx peca i cuèx na meāma nūxū pixuxūcèx i norū ore! İRū tama penachuxu na to i nagawa yadexagūxū i duūxūgū! ⁴⁰ Rū perū ngutaquēxegūwa, rū name nixī na meā penaxūxū i guxūma. Rū tama name i ngēma pexāūgatanū rū pegū İpetūexēē.

15

Cristu na yuwa İrūdaxūchiga

¹ Rū ũuxmax, Pa Chaueneēgūx, rū chanaxwèxe i nūxna pecuèxāchie i ngēma Tupanaārū ore i tūxū maxēxēēxū ga

pemaã nüxũ chixuxũ. Rũ yematama ore nixĩ ga pema peyaxgũxũ. Rũ ñuxma rũ ngẽmatama oregagu nixĩ i meã peyaxõgũxũ. ² Rũ ngẽma oregagu nixĩ i pexũ nangẽxmaxũ i maxũ i taguma gũxũ, ega aixcũma guxũguma peyaxõgũamagu. Natürũ ngẽxguma tama guxũguma peyaxõgũgu, rũ natücèxmamare nixĩ i ngẽma perũ õ. ³ Rũ yexguma noxri petanũwa changuxgu, rũ yema nüxira pexũ changuxẽẽxũ nixĩ ga yema chaxira togũ choxũ nguxẽẽxũ na Cristu rũ tórũ pecaducèx nayuxũ, ngẽma Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa nüxũ yaxuxũrũ. ⁴ Rũ yexgumarũ ta pexũ changúexẽẽ na ñuxãcü inatèxgũãxũ, rũ ñuxãcü norũ tomaẽxpũx ga ngunexũgu rũ wena na namaxũxũ, ngẽma Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa nüxũ yaxuxũrũ. ⁵ Rũ yexgumarũ ta pexũ changúexẽẽ ga ñuxãcü Pedrucèx na nangóxũ ga Cristu, rũ ñuxãcü yixcũra rũ norũ ngúexũgũ ga yamugũxũcèx na nangóxũ. ⁶ Rũ yemawena ga Cristu rũ noxtacũma 500 arũ yexera ga yaxõgũxũcèx nangox. Rũ muxũma i ngẽma duũxũgũ rũ ñuxma rũ ta namaxẽ, natürũ nümaxũ rũ marũ nayue. ⁷ Rũ yemawena rũ Chaũtiãgucèx nangox, rũ yixcama guxũma ga yema togũ ga ngúexũgũcèx nangox. ⁸ Rũ dũxwa chowa inayacuèx ga chauxcèx rũ ta na nangóxũ, woo ngürũãchimare nixĩ ga yema, ngẽxgumarũ i wũxi i buxũ i tautama norũ ngunexũwa nanguyane buxũrũ. ⁹ Rũ choma rũ guxũma i ngẽma togũ i Tupana imugũxũtũtũwa chaxũ. Rũ ngemacèx tama name i Tupana imuxũmaã choxũ naxugũxũ i duũxũgũ, yerũ nawe chingẽchigũ ga Tupanaãrũ duũxũgũ rũ poraãcü chixexũ chaxũ. ¹⁰ Natürũ ga Tupana rũ chomaã namecũma, rũ ngẽmacèx i ñuxma rũ choxũ pedau na tacũ chiĩxũ rũ ñuxãcü na chiĩxũ. Rũ yema chomaã na namecũmaxũ rũ tama natücèxma nixĩ. Yerũ choma rũ guxũ ga togũ ga yamugũxũãrũ yexera chanaxũ ga Tupanaãrũ puracũ. Natürũ tama chauechama chanaxũ ga yema puracũ, natürũ Tupana ga chomaã mecũmacũ rũ chomaã puracũcü nixĩ ga naxücũ ga yema puracũ na nüxũ chixuxũcèx ga norũ ore. ¹¹ Natürũ i ñuxma rũ nüetama nixĩ ega woo choma chixĩgu rũ ěxna togũ yixĩgu ga pemaã nüxũ ixuxũ ga yema ore. Yerũ yema ore ga pemaã nüxũ tixuxũ, rũ Tupanaãrũ ore i tũxũ maxẽxẽẽxũ nixĩ, rũ yema nixĩ ga pixõgũxũ.

Ñuxãcü wena tá namaxẽ i duũxũgũ i yuexũ

¹² Marũ pemaã nüxũ tixu na Cristu rũ yuwa ínadxũ. ¿Rũ tũxcũũ ñuxre i pema rũ ñaperũgũgũ:

“Yuexũ rũ tagutãma wena namaxẽ”, ñaperũgũgũ? ¹³ Rũ ngẽxguma chi ngẽma yuexũ rũ tagu chima wena namaxẽgu rũ yima Cristu rũ tãũ chima wena namaxũ. ¹⁴ Rũ yexguma chi Cristu tama wena maũxgu, rũ ngẽma ore i nüxũ tixuxũ i nachiga rũ taxuwa chima name, rũ natücèxmamare chi nixĩ

i perū ō. ¹⁵ Rū ngēxguma chi ngēmaācū yixīgu, rū toma i Tupanaārū orearū uruūgū rū doratēēxgūxū tixīgū. Erū nūxū tixu na Tupana Cristuxū wena maxēēxū. Rū ngēxguma chi tama aixcūma yixīgu na wena namaxēxū i yuexū, rū chi wūxi i doramare nixī na Tupana Cristuxū wena maxēēxū. ¹⁶ Rū ngēxguma chi ngēma yuexū rū tagu chima wena namaxēgu, rū ga Cristu rū chi ta tāū chima wena namaxū. ¹⁷ Rū yexguma chi Cristu tama wena maūxgu, rū natūcēxmamare chi nixī i peyaxōgūxū, rū űuxma rū chi ta perū pecadugagu ipeyarūtauxe. ¹⁸ Rū chi ngēmaācū yixīgu rū ngēma duūxūgū i Cristuaxū yaxōgūxū i marū yuexū, rū chi ta tāū chima nūxū nangēxma i maxū i taguma gūxū. ¹⁹ Rū ngēxguma chi űoma i maxūcēxicatama yixīgu na Cristuaxū yaxōgūxū, rū chi guxū i togū i duūxūgūarū yexera tangechaūtūmūūgū. ²⁰ Natūrū aixcūmaxūchi nixī ga Cristu ga yuwa na ínadxū. Natanūwa i guxūma i ngēma yuexū i yixcūra tá írūdagūxū, rū Cristu nixī ga namaā inaxūgūcū na ínadxū, yerū nūma nixī ga nūxīra wena namaxūxū. ²¹ Rū yexgumarūū wūxi ga yatūgagu na nayuexū ga duūxūgū, rū ngēxgumarūū tá ta nixī na wūxi i yatūgagu wena namaxēxū i ngēma marū yuexū. ²² Rū ngēma na Adāūgagu guxāma na yuexū, rū ngēxgumarūū ta Cristugagu tá namaxēxū i guxūma i duūxūgū i nūxū yaxōgūxū. ²³ Natūrū wūxichigū tá tūmawa nangu na wena tamaxūxū. Rū Cristu nixī ga nūxīra maxūcū. Rū ngēxguma wena nūma naxūxgu i nūmax, rū ngēxguma tá nixī i wena namaxēxū i ngēma duūxūgū i noxrū ixīgūxū. ²⁴ Rū ngēmawena tá nixī i nagūxū i naāne. Rū ngēxguma tá nixī ya Cristu i nūxū naporamaēxū i guxūma i norū uwanūgū. Rū ngēxguma tá nixī i Nanatū ya Tupanana naxāāxū i guxūma na nūma namaā inacuáxūcēx. ²⁵ Erū nūma ya Cristu rū āēxgacū tá nixī űuxmatáta nūxū naporamaē i guxūma i norū uwanūgū. ²⁶ Rū ngēma nawa iyacuáxū i norū uwanū i tá nūxū naporamaēxū, rū yu nixī. ²⁷ Yerū Tupana rū marū Cristumēxēwa nanayexmagūxēē ga guxūma. Natūrū woo Tupanaārū ore nūxū ixuxgu na Cristumēxēwa nangēxmagūxū i guxūma, natūrū nūmatama ya Tupana rū tama Cristumēxēwa nangēxma. Yerū nūma ga Tupana nixī ga Cristumēxēwa nayexmagūxēēāxū ga guxūma. ²⁸ Rū ngēxguma guxūma Cristumēxēwa ngēxmagūgu, rū űuxūchi nūmatama ya Cristu ya Tupana Nane rū tá Nanatūmēxēwa nūgū nangēxmaxēē. Yerū nūma ga Tupana nixī ga Cristumēxēwa nayexmagūxēēāxū ga guxūma. Rū ngēmaācū ya Tupana rū guxūmaā tá inacuēx. ²⁹ Rū nangēxma i űuxre i duūxūgū i petanūwa i Tupanaegagu yuexūchicūū íbaiūxū. ¿Rū tūxcūū ngēma naxūgū? Rū ngēxguma chi tama wena namaxēgu i duūxūgū i yuexū,

¿rū tūxcūū ngēma yuexūchicūū ínabaiū? ³⁰ ¿Rū tūxcūū i toma rū guxūguma āūcūmaxūwa tangēxmagū? ³¹ Pemaā nūxū chixu, Pa Chaueneēgūx, rū guxū i ngunexūgu rū āūcūmaxūwa changēxma, rū tama nūxū chacuèx i tacū rū ngunexūgu Tupanaārū oregagu tá na chayuxū. Rū ngēma rū aixcūmaxūchi nixī, ngēxgumarūū na aixcūma yīxū na choxū nangēxmaxū i wūxi i taāē i taxū i ñuxma na tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuaxū peyaxōgūxū. ³² Choma rū nuā Epéchiuwa rū Tupanaārū orechigagu chorū uwanūmaā poraācū togū tachoxūgagū. Rū ñoma naēxū i idūraexūmaā togū tadēixūrūū tixīgū. ¿Natūrū tacūwa choxū namexū ga yema ega chorū maxū i ñoma i naānewa choxū ngēxmaxūcèxicatama yixīgu? Rū ngēxguma chi aixcūma yixīgu na tama wena namaxēxū i yuexū, rū marū name i ñatarūgūgū:

“¡Ngīxā tachibūe rū taxaxegū, erū paxa tá tayue!” ñatarūgūgū. ³³ ¡Natūrū tāūtáma nawe perūxī i ngēma duūxūgū i ngēmaācū chixri idexagūxū! Erū aixcūma nixī i ngēma ore i ñaxū:

“Rū texé ya chixexū i duūxūmaā āmūcūxe, rū tūxū inayanaxoxēē i tūmacūmagū i mexū”, ñaxū. ³⁴ Rū name nixī i meā pegūāēgu perūxīnūē rū nūxū perūxoe i ngēma perū chixexūgū. Rū wūxi i perū āne nixī na pemaā nūxū chixuxū rū ñuxre i pema rū tama aixcūma Cristuarū duūxūgū pixīgūxū rū tama aixcūma Tupanaxū pecuēxgūxū.

Ñuxācū wena namaxē i yuexūgū

³⁵ Natūrū ngūrūāchi tá texe pexna taca rū ñatarūgū pexū:

“¿Ñuxācū tá wena namaxēxū i yuexū? ¿Rū nañuxraūxū i naxūnemaā tá ínadagūxū?” ñatarūgū tá pexū. ³⁶ Pa Duūxū i Ngēāēmarexūx ¡rū dūcax! Rū ngēxguma wūxi ya nanetūchire itoxgu, rū nūma ya yima naxchire rū nayu na ngemaācū naxūxūcèx i ngēma nanetū. ³⁷ Rū ngēma waixūmūgu itoxū, rū tama marū nanetū ixīxū nixī, natūrū naxchire nixī ya yima itoxūne woo triguchire rū ēxna ngexūrūūxūmare i to i nanetūchire yixīgu. ³⁸ Rū ngēxguma marū inatoxguwena, rū Tupana nixī i yanaxūxēēcū ya yima nachire na nūma nanaxwēxexūācūma yīxūcèx i ngēma nanetū. ³⁹ Rū tama guxū i naxūnegū nawūxigu. Rū duūxēxūne rū nanatoraxū, rū naēxūgūxūne rū to nixī, rū werīgūxūne rū to nixī, rū choxnīgūxūne rū to nixī. ⁴⁰ Rū ngēxgumarūū ta nangēxma i naxūnegū i daxūgūxū i naānecūāx, rū nangēxma i naxūnegū i ñoma i naānecūāx. Rū ngēma daxūgūxū i naānecūāx i naxūnegū rū nūxū nangēxma i noxrūtama mexū, rū ngēma ñoma i naānecūāx i naxūnegū rū ta nūxū nangēxma i noxrūtama mexū. Natūrū tama nawūxigu i ngēma norū mewa. ⁴¹ Rū üèxcūarū yauracū rū tama namaā nawūxigu i

tauemacūarū yauracūu. Rū woramacurigūarū yauracūu rū to nixī. Rū nūgūtanūwa ya woramacurigū, rū tama nawūxigu i norū yauracūuwa. ⁴² Rū ngēxgumarūū tá ta naxūpetū namaā i naxūnegū i ngēma duūxūgū i yuexū. Erū ngēma naxūne i noxri nūxū ngēxmaxū rū iyarūxoxwēxexū nixī. Natūrū ngēma naxūne i tá nūxū ngēxmaxū i ngēxguma wena namaxēgu, rū ngēma rū tagutāma inayarūxo. ⁴³ Rū ngēma naxūne i yuxū rū taxuwama name i ngēxguma inatēxgux. Natūrū ngēxguma wena namaūxgu rū tá namexēchi. Rū ngēma naxūne i ñuxma turaxū rū ngēxguma wena namaūxgu rū tá naporā. ⁴⁴ Rū itanatēx i ngēma naxūne i ñoma i naānecūāx ixīxū. Natūrū ngēxguma ínadxgu, rū daxūcūāx i naxūne tá nixī. Rū ñuxma na nangēxmaxū i naxūne i ñoma i naānecūāx rū ngēmawa nūxū tacuèx na nangēxmaxū ta i naxūne i daxūcūāx. ⁴⁵ Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rū ñanagūrū:

“Guma nūxīraūcū ga yatū ga Adāū rū nūxū nayexma ga ñoma ga naānecūāx ga naxūne ga paxāachi maxūxū”, ñanagūrū. Natūrū ya Cristu rū daxūcūāx nixī. Rū nūma nixī i tūxna naxāāxū i maxū i taguma gūxū. ⁴⁶ Noxri rū tūxū nangēxma i ñoma i naānecūāx i taxūne. Natūrū yixcama rū Tupana tá tūxna nanaxā i to i taxūne i daxūcūāx ixīxū. ⁴⁷ Guma nūxīraūcū ga yatū ga waixūmūwa ūcū, rū ñoma ga naānecūāx nixī. Natūrū tórū Cori ya Cristu rū daxūguxū i naānecūāx nixī. ⁴⁸ Rū ngēma taxūnegū i ñoma i naānewa tūxū ngēxmaxū, rū guma Adāūxūne ga waixūmūwa ūcūrūū nixīgū. Natūrū ngēma naxūnegū i daxūwa nūxū ngēxmaxū i duūxūgū, rū Cristuxūnerūū nixīgū. ⁴⁹ Rū ñgexgumarūū na Adāū ga waixūmūwa ūcūrūū na yīxū i taxūne, rū ngēxgumarūū tá ta Cristu ya daxūwa ngēxmacūrūū nixī i taxūne i yixcūra. ⁵⁰ Rū dūcax, Pa Chaueneēgūx, pemaā nūxū chixu rū ñāā taxūne i namachinaxcèx rū naxchinèānaxcèx, rū taxucūrūwa Tupana āēxgacū íyīxūwa nangu. Erū ngēma iyarūxoxū, rū taxucūrūwama Tupanaxūtawa i ngextá taxuūma íyarūxoxūwa nixūcu. ⁵¹ Natūrū chanaxwèxe na nūxū pecuāxū i wūxi i ore i ēxūguxū ga noxri Tupanaxīcatama nūxū cuāxū. Rū dūcax, tāūtāma guxā tayue, natūrū guxāxūne rū tá naxūchicūū. ⁵² Rū ngūrūāchimare wūxi i peāxētūgu tá nixī i ngēma na naxūchicūūxū i taxūne i ngēxguma naāneārū guxgux naxāgagu ya corneta. Rū tá naxāga ya yima corneta, rū ngēxguma i ngēma duūxūgū i yuexū rū tá ínarūdagū na tagutāma wena nayuexūcèx. Rū yixema na imaxēxū rū tá naxūchicūū i taxūnegū. ⁵³ Erū ngēma taxūne i yuxwēxexū rū woetama tama taixū rū tá naxūchicūū. Rū wūxi i ngexwacaxūxū i naxūne i aixcūma taixū rū tagutāma yuxū tá nixī. ⁵⁴ Rū ngēxguma ngēmaācū naxūchicūūgu i taxūne i yuxwēxexū, rū

tūxū nangēxmagu i taxüne i ngexwacaxūxū i taguma yuxū, rü ngēxguma tá nixī i yanguxū i Tupanaārū ore i ūmatūxū i ñaxū: “Marū inayarūxo na nayuexū i duūxūgū. Rü Tupana rü marū yuxū narüyexera. ⁵⁵ Rü dücax, Pa Yux, ¿ngēxū i curū pora i namaã toxū curüyexeraxū? ¿Rü ngēxū i ngēma cuxne i namaã toxū cudēixū?”

ñanagürü i ngēma Tupanaārū ore. ⁵⁶ Rü ngēma naxne i yu, rü pecadu nixī. Erū ngēma pecadu nixī i naporaxēēxū i ngēma yu na tūxū nadēixūcēx. Rü ngēma mugū ga Moiché ūmatūxū nixī i naporaxēēxū i pecadu, erū woo namexgu i ngēma mugū, natürü taxucürüwama texé aixcūma tayan-guxēē. ⁵⁷ Natürü name nixī i Tupanana moxē taxā yerü núma nanamu ga tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu na ngēma yuxū tūxū naporamaēēxūcēx. ⁵⁸ Rü ngēmacēx, Pa Chaueneēgū ya Pexū Changechaūgūxex, rü name nixī i meã peyaxōgūama rü taguma ípenatēx i Tupanaārū ore. Rü name nixī i guxūguma meã penaxū i tórü Coriarū puracū, erū pema nüxū pecuēx rü ngēma puracū i nüxū pexūxū, rü tama natūcēxma nixī.

16

Togū i yaxōgūxūcēx inanutaque ga dīeru

¹ Rü ñuxma tá pemaã nüxū chixu i nachiga i ngēma dīeru i penutaquēxexū na namaã nüxū perūngūxēēgūxūcēx i taeneēgū i yaxōgūxū i Yudéaanewa ngēxmagūxū. Rü ngēma yaxōgūxū i Gárataanewa ngēxmagūxū rü marū namaã nüxū chixu na ngīxū nanutaquēxegūxū i ngēma dīeru. Rü chanaxwēxe i pema rü ta ngēxgumarū penaxū. ² Rü ngema dīeru i perū puracūwa ngixū peyaxucūwa rü gūxcū i yūxūarū ngunexūgu rü tá ngixū pexā i ngēma dīeru i Tupanaarū ixīcū. Rü ngīmaã tá penguxū na tama ngēxguma ngēma changuxguama ngīxū na pedexūcēx. ³ Rü ngēxguma petanūwa changuxgu, rü tá chanaxūmatū i ñuxre i poperagū naxcēx i taeneēgū i Yerucharēūwa ngēxmagūxū. Rü ñuxūchi ngēma poperamaã tá Yerucharēūwa chanamugū i ngēma duūxūgū i pema nüxū pexunetaxū na ngēma ngīxū nangegūxūcēx i ngēma dīeru i taeneēgūcēx ngīxū penutaquēxecū. ⁴ Rü ngēxguma chi choxū natauxchagu na ngēma Yerucharēūwa chaxūxū, rü nūmagū rü tá wūxigu chomaã ngēma naxī.

Pauru nagu narūxīnū na Corītiuwa naxūxū

⁵ Choma rü Machedóniãanewa tá chaxūpetū na íchayadauxūcēx i taeneēgū i ngēma ngēxmagūxū. Rü ngēmawena rü tá petanūwa changu na pexū íchayadauxūcēx. ⁶ Rü ngürüāchi tá ñuxre i ngunexūgū ngēxma petanūgu charūxāūx, rü bexmana ngürüāchi ngēma petanūwa tá chanangupetūxēē ya mucū. Rü ngēxguma rü tá

pexŭ natauxcha na choxŭ perüngŭxēēgŭxŭ na ngēma íchaxŭxchaŭxŭwa chaxŭxŭcèx. ⁷ Erŭ tama chanaxwèxe i paxaāchimare pexŭ chadau. Natŭrŭ petanŭgu charŭxāŭxchaŭ i ñuxre i ngunexŭ ega chi norŭ ngúchaxŭ yixŭxgu ya tórŭ Cori. ⁸ Natŭrŭ nuā Epéchiuarŭ ĩānewa tá changēxma ñuxmatáta Pētecóstarŭ ngunexŭwa nangu. ⁹ Erŭ nuā rŭ tórŭ Cori poraācŭ choxŭ nanatauxchaxēē na nŭxŭ chapuracŭxŭcèx rŭ nŭxŭ yaxōgŭāxŭcèx i muxŭma i duŭxŭgŭ woo namu i ngēma tama naxwèxegŭxŭ na nuā chapuracŭxŭ. ¹⁰ Rŭ ngēxguma chi Timutéu petanŭwa nguxgu, rŭ chanaxwèxe i meāma penayaxu na petanŭwa nataāēxŭcèx. Erŭ nŭma rŭ ta chauxrŭŭ tórŭ Coriarŭ puracŭwa napuracŭ. ¹¹ Rŭ ngēmacèx tama chanaxwèxe i texé petanŭwa nŭxŭ taxoe. Natŭrŭ chanaxwèxe i nŭxŭ perüngŭxēē na taāēācŭma nuā naxŭxŭ na choxŭ íyadauxŭcèx. Erŭ poraācŭ íchananguxēē na nuā nanguxŭcèx namaā i ngēma togŭ i taeneēgŭ. ¹² Rŭ ngēma taeneē i Aporu rŭ poraācŭ nŭxŭ chacèxŭ na petanŭwa íyadauxŭcèx namaā i ngēma togŭ i taeneēgŭ. Natŭrŭ tama ngēma naxŭxchaŭ i ñuxmax. Natŭrŭ ngēxguma naxāchicagu rŭ tá ngēma naxŭ.

Pauru nŭxŭ narŭmoxē ga yema yaxōgŭxŭ

¹³ ¡Rŭ pexuāēgŭ na taxuŭma i chixexŭgu peyixŭcèx! ¡Rŭ meāma peyaxōgŭama woo tacŭ pexŭ ũpetŭgu! Rŭ name nixŭ i peporaeama rŭ taxucèxma pemuŭē. ¹⁴ Rŭ guxŭma i ngēma pexŭxŭ, rŭ name nixŭ i pegŭ pengechaŭgŭācŭma penaxŭ. ¹⁵ Rŭ dŭcax, Pa Chaueneēgŭx, pema nŭxŭ pecuèx na Estéfanatanŭxŭgŭ yŭxŭ ga nŭxŭra yaxōgŭxŭ ga Acayaanewa. Rŭ meāma nŭxŭ pecuèxgŭ na ñuxācŭ poraācŭ taeneēgŭ i yaxōgŭxŭxŭ na nangŭxēēgŭxŭ. ¹⁶ Rŭ chanaxwèxe i naga pexŭnŭē i ngēma duŭxŭgŭ i Estéfanatanŭxŭgŭrŭŭ íxŭgŭxŭ. Rŭ ngēxgumarŭŭ ta chanaxwèxe i naga pexŭnŭē i guxŭma i ngēma duŭxŭgŭ i ñāā Tanatŭarŭ puracŭwa puracŭexŭ rŭ ngŭxēētaegŭxŭ. ¹⁷⁻¹⁸ Rŭ ñuxma na taxucŭrŭwama chauxŭtawawa pengēxmagŭxŭ, rŭ wŭxi ga chorŭ taāē nixŭ na nŭma naxŭxŭ ga taeneēgŭ ga Estéfana rŭ Fortunátu rŭ Acáicu. Rŭ yema taeneēgŭ ga nŭma íxŭ rŭ pexŭ nixuchigagŭ rŭ yemaācŭ choxŭ nataāēxēēgŭ ga yema pexŭ na nataāēxēēgŭxŭrŭŭ. Rŭ tanaxwèxe i naga pexŭnŭē rŭ nŭxŭ pengechaŭ i ngēma duŭxŭgŭ i ngēmagŭrŭŭ íxŭgŭxŭ. ¹⁹ Rŭ guxŭma i taeneēgŭ i yaxōgŭxŭ i Áchiaaneārŭ ĩānegŭwa ngēxmagŭxŭ, rŭ moxē pexcèx ngēma namugŭ. Rŭ Aquiru rŭ Prisila rŭ guxŭma i ngēma yaxōgŭxŭ i Aquirupatawa ngutaquēxegŭxŭ, rŭ moxē pexcèx ngēma namugŭ naegagu ya tórŭ Cori. ²⁰ Rŭ guxŭma i taeneēgŭ i nŭma ngēxmagŭxŭ rŭ moxē pexcèx ngēma namu. Rŭ chanaxwèxe i wŭxichigŭ

i pema rü pegü pengechaũgüãcūma pegü perümoxëgü.
²¹ Choma i Pauru rü choxmëxmaãtama pexcèx chanaxümatü
 i ñaã chorü moxë. ²² Rü ngëxguma chi texé tama tórü Cori
 ya Ngechuchu ya Cristuxü ngechaũgu, rü Tupana tá tüxü
 napoxcu. Rü paxa tá ínangu ya tórü Cori. ²³ Rü chanaxwèxe i
 tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraãcü pexü narüngüxëë..
²⁴ Rü guxãma i pema, rü poraãcü pexü changechaũãcūma
 pexü charümoxë naegagu ya tórü Cori ya Ngechuchu ya
 Cristu.

Rü nuãma pexna,
 Pauru

NORŪ TAXRE GA POPERA GA CORĪTIUCŪĀX GA YAXŌGŪXŪTANŪWA NAMUXŪ GA PAURU

Pauru rü nüxŭ narümoxē ga yema yaxōgŭxŭ ga Corĭtiuwa yexmagŭxŭ

¹ Pa Chaueneēgŭ i Corĭtiucŭāxgŭ i Tupanaāxŭ yaxōgŭxŭ, rü Pa Chaueneēgŭ i Guxŭma i Acayaanewa Ngēxmagŭxŭ, choma i Pauru nixĭ i pexcēx chanaxŭmatŭxŭ i ñaā popera wŭxigu namaā i taeneē i Timutéu. Rŭ choma nixĭ i Tupana choxŭ yaxuxŭ na Ngechuchu ya Cristu choxŭ muxŭ na nüxŭ chixuxŭcēx i norŭ ore. ² Rŭ tanaxwēxe na Tanatŭ ya Tupana rŭ tŏrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexna nanaxā i norŭ ngechaxŭ rŭ norŭ taāēxŭ.

Pauru rŭ ngŭxŭ ninge

³ Rŭ toma rŭ nüxŭ ticuēxŭgŭ ya Tupana ya Nanatŭ ya tŏrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Erŭ nüma nixĭ ya Tanatŭ ya nüxŭ ingechaŭtŭmŭgŭcŭ rŭ tŏrŭ Tupana ya guxŭguma tŭxŭ taāēxēcŭ. ⁴ Rŭ nüma ya Tupana rŭ toxŭ nataāēxē i ngēxguma ngŭxŭ tingexgu, na toma rŭ ta tanataāēxēgŭxŭcēx i ngēma togŭ i duŭxŭgŭ i ngŭxŭ ingegŭxŭ. Rŭ ngēmaācŭ ngēma Tupana toxŭ na taāēxēxŭrŭrŭ toma rŭ ta tanataāēxēgŭ i ngēma togŭ i duŭxŭgŭ. ⁵ Rŭ ñuxma na Cristurŭ poraācŭ ngŭxŭ tingegŭxŭ, rŭ ngēxgumarŭ nümatama poraācŭ toxŭ nataāēxē. ⁶ Rŭ ngēmacēx, ngēxguma toma ngŭxŭ tingegŭgu, rŭ ngēmaācŭ toxŭ nangupetŭ na pema rŭ pexŭ nangēxmaxŭcēx i perŭ taāē rŭ perŭ maxŭ i taguma gŭxŭ. Rŭ ngēxguma Tupana toxŭ taāēxēgu, rŭ ngēmaācŭ tomaā nanaxŭ na pema rŭ ta pexŭ nangēxmaxŭcēx i perŭ taāē rŭ yaxna namaā pexĭnŭēxŭcēx i ngēxguma ngēmatama ngŭxŭ i toma tingegŭxŭ pexŭ ngēxmagu. ⁷ Toma rŭ aixcŭma tayaxōgŭ na pema rŭ tagutāma ĩpenatāxŭ i Tupanaārŭ ore. Erŭ nüxŭ tacuēx rŭ ngēma na toxrŭ ngŭxŭ pingegŭxŭ, rŭ ngēxgumarŭ tá ta toxrŭ pexŭ nangēxma i ngēma taāē i Tupanawa ne ŭxŭ. ⁸ Pa Chaueneēgŭx, tanaxwēxe i nüxŭ pecuēx na ñuxre ga guxchaxŭgŭ toxŭ ngupetŭxŭ ga Áchiaanewa. Rŭ yema na poraācŭ toxŭ naguxchaxŭ, rŭ dŭxwa marŭ tama namaā taporae, rŭ nagu tarŭxĭnŭē na marŭ tāūtāma tamaxēxŭ. ⁹ Rŭ nagu tarŭxĭnŭē rŭ ñoma yuwa taxĭxŭrŭ tixĭgŭ. Natŭrŭ yemaācŭ toxŭ naxŭpetŭ, erŭ Tupana ya yuexŭxŭ ĩrŭdagŭxēcŭ toxŭ

nangúexēēchaũ na nūxīcatama nūxũ nangēxmaxũ i pora na yuwa toxũ ínanguxũxēēxúcèx, rü taxucürüwama togütama na ítanguxũxēēxũ. ¹⁰ Rü Tupana rü toxũ ínanguxũxēē nawa ga yema guxchaxũ ga yuwa toxũ gagüchaũxũ. Rü ngēxgumarũũ tá ta toxũ ínanguxũxēē nawa i ñaã taxũ i guxchaxũ i ñuxma toxũ ngēxmaxũ. Rü aixcüma tayaxögü na nüma rü guxũgutáma ngēmaãcü toxũ nangüxēēxũ. ¹¹ Natürü tanaxwèxe i pema rü perü yumüxēmaã toxũ perüngüxēē. Rü ngēxguma chi ngēmaãcü penaxüxgux, rü muxüma i duũxügü rü tá Tupanana moxē naxägü naxcèx i ngēma na ñuxãcü toxũ nangüxēēxũ.

Tüxcüũ tama Corĩtiuwa naxũ ga Pauru

¹² Nangēxma i tacü i toxũ taãxēēxũ. Rü ngēma nixĩ na toðēwa nūxũ tacuáxũ na ñoma i naãnewa rü aixcüma Tupana naxwèxexũãcüma meã tamaxēxũ. Rü pepēxewa nixĩ ga guxũãrũ yexera yemaãcü tamaxēxũ. Natürü tama togagu nixĩ ga yema, yerü Tupana ya tomaã mecümacü nixĩ ga toxũ rüngüxēēcü na yemaãcü pepēxewa tamaxēxúcèx. ¹³⁻¹⁴ Rü yema poperagü ga pexcèx taxümatüxüwa, rü nataxuma ga tacü ga icüxũ. Natürü yema toma tamaxēxũãcüma nixĩ ga pexcèx tanaxümatüxũ na yemawa meã nūxũ pecuáxúcèx na ñuxãcü tixĩgüxũ. Rü woo i ñuxma rü tama aixcüma meã toxũ na pecuáxũ, natürü chanaxwèxe i wüxi i ngunexügu rü aixcüma meã toxũ pecuèx. Rü ngēxguma meã toxũ pecuèxgu rü pema rü tá tomaã petaãägü i ngēxguma ínanguxgu ya tórü Cori ya Ngechuchu, rü ngēxgumarũũ i toma rü tá ta pemaã tataãägü. ¹⁵⁻¹⁶ Rü yemagu charüxĩnūxücèx nixĩ ga noxri ga pexütawa na chaxüxchaũxũ na pexũ íchayadauxücèx rü yemaãcü pexũ na charüngüxēēxúcèx. Rü nagu charüxĩnü ga Machedóniããnewa chaxüxgu na pexütagu íchidauxũ, rü yexguma Machedóniããnewa ne chaxüxgu rü wenaxãrũ pexütagu íchidauxũ. Rü yemaãcü chanaxüxchaũ, yerü nagu charüxĩnü na yemawena choxũ perüngüxēēxũ na Yudéaanewa chaxüxúcèx. ¹⁷ Bexmana pema nagu perüxĩnüēgu rü tama aixcüma chayanguxēēegaãcüma nagu charüxĩnü ga yema pexütawa na chaxüegaxũ. ¿Éxna pema nagu perüxĩnüēgu rü ñoma wüxi i duũxũ i tama Tupanaãxũ yaxõxürüũãcüma chamaxũ, rü “Ngü” ñacharügüchirèx woo tama chayanguxēēegagu i ngēma nūxũ chixuxũ? ¹⁸ Natürü Tupana toxũ nacuèx na aixcüma yĩxũ i ngēma torü ore ega pemaã itaxunetagu. ¹⁹ Erü yima Ngechuchu ya Cristu ya Tupana Nane ga guma Chiribánu rü Timutéu rü choma pemaã nūxũ tixuchigacü, rü ore i aixcüma ixĩxũxüxícatama nixu. Rü nüma rü aixcüma nayanguxēē i ngēma nūxũ yaxuxũ. ²⁰ Rü

Cristu nixī ya yima yanguxēēcū ga guxūma ga yema unetagū ga Tupana nuxcūmaxūchi nūxū ixuxū. Rū ngēmacēx ngēxguma Ngechuchuégagu Tupanaxū icuèxūūgūgu, rū ñatarūgūgū:

“Rū aixcūma nixī i ngēma”, ñatarūgūgū. ²¹ Rū ñuxma na Cristuarū duūxūgū ixīgūxū, rū Tupana nixī ya toxū poraexēēcū rū pexū poraexēēcū na taguma Cristuna ixīgachixūcēx. Rū nūmatama nixī ga tūxū nadexū na noxrū ixīgūxūcēx. ²² Rū nūma ya Tupana rū naega tagu naxū erū tórū yora nixī. Rū nūma rū tūxna nanamu i Naāē i Üünexū na wūxi i tórū cuèxruū yīxūcēx, rū ngēmawa nūxū icuáxūcēx na yixcūra tá tūxna naxāāxū i muxūma i to i mexūgū. ²³ Pema nūxū pecuèx ga noxri rū Corĭtiuwa chaxūxchaū, natürü tama yéma petanūwa chaxū yerü tama chanaxwèxe na pexū changechaūgūxēēxū. Rū yemacēx tama pexūtawa íchayadau, yerü tama pexū chingagūchaū. Rū Tupana nūxū nacuèx na aixcūma na yīxū ga yema. ²⁴ Rū tama tanaxwèxe na pexū tamuxū na ñuxācū tá Tupanaāxū peyaxōgūxū. Erū pema rū marū aixcūma meāma peyaxōgū. Natürü ngēma tanaxwèxexū nixī na pexū tarūngūxēēgūxū na yexeraācū petaēēgūxūcēx.

2

¹ Rū yemacēx nixī ga tama wena pexūtawa chaxūxū, yerü tama chanaxwèxe ga pexū na changechaūxēēxū. ² Erū ngēxguma chi pexū changechaūxēēgu, ¿rū texé tá choxū tataāēxēē? ¿Rū ñuxācū tá choxū petaāēxēē, ega pexū changechaūxēēgu? ³ Rū yemacēx nixī ga yemaācū pexcēx popera chaxūmatūxū na penamexēēgūxūcēx i perū guxchaxūgū naxūpa na pexūtawa chaxūxū. Yerü tama chanaxwèxe ga yexguma chi yéma chaxūxgu na choxū pengechaūxēēxū. Erū pema nixī i chanaxwèxexū na choxū petaāēxēēgūxū. Rū aixcūma nagu charūxīnū rū ngēxguma choma chataāēxgu rū pema rū tá ta petaāēgū. ⁴ Rū yexguma pexcēx chanaxūmatūgu ga yema popera, rū poraācū chanaxīxāchiāē, rū dūxwa yema chorū ngechaūmaā chaxaxu. Natürü tama pexcēx chanaxūmatū na pexū changechaūxēēxūcēx, natürü pexcēx chanaxūmatū na nūxū pecuáxūcēx na ñuxācū poraācū pexū changechaūxū.

Pauru rū nūxū nūxū nangechaū ga yema duūxū ga chixexū namaā üxū

⁵ Rū yema yatū ga choxū ngechaūxēēxū, rū tama choxūxīcatama nixī ga nangechaūxēēxū, natürü pexū rū ta nangechaūxēē. Natürü tama chanangupetūxēēchaxū na pexna chacaxū i ngemachiga.. ⁶ Rū yema poxcu ga nūxna pexāxū ga yema duūxū ga yexguma pengutaquēxegūgu, rū chauxcēx rū marū name na ngēxīcatama na yīxū. ⁷ Rū

ngēmacèx i ñuxma rü chanaxwèxe i nüxü nüxü pengechaü i norü chixexü rü nüxü perüngüxēē na tama yexeraxü i chixexüwa nagaāxücèx i ngēma norü ngechaü. ⁸ Rü ngēmacèx chanaxwèxe i wenaxārü noxrirüü nüxü nüxü pedauxēē na aixcūma nüxü pengechaüxü. ⁹ Rü yemacèx nixī ga yemachiga marü pexcèx chanaxūmatüxü, yerü pexü chaxüxchaü, rü nüxü chacuáxchaü ngoxi marü aixcūma chauga pexīnüē. ¹⁰ Rü ñuxma pemaā nüxü chixu rü yixema pema tüxü nüxü pengechaüxē i tümaārü chixexü, rü choma rü tá ta tüxü nüxü changechaü. Rü ngēxguma chi tacü rü chixexüxü tüxü changechaügu, rü pegagu nixī i Cristupēxewa tüxü nüxü changechaüxü i ngēma. ¹¹ Rü ngēmaācü chanaxü na tama nayoxniēxücèx i Chataná na chixexügu tüxü nayixēēxücèx. Erü yixema rü meāma nüxü tacuèx i nacūma i Chataná na ñuxācü chixexügu tüxü nayixēēchaüxü.

Tróaarü ñānewa rü nanaxixāchiāē ga Pauru

¹² Rü yexguma Tróaarü ñānewa changuxgu na nüxü chixuxücèx ga Cristuarü ore, rü poraācü choxü natauxcha na yéma tórü Coriaxü chapuracüxü. ¹³ Natürü tama aixcūma chataāē ga yéma, yerü tama yexma nüxü chayangau ga taeneē ga Titu. Rü yemacèx nüxü charümoxē ga yemacüāx ga duüxügü, rü ichaxüāchi, rü Machedóniāñewa chaxü.

Cristu rü Paurumaā napora

¹⁴ Rü Tupanana moxē taxāgü erü norü duüxügüxü toxü nixīgüxēē. Rü ñuxma na Cristuarü duüxügü tixīgüxü, rü nüma ya Tupana rü guxüguma tomaā nanaxüpēxe. Rü nüma nixī i toxü namuxü na duüxügüxü nüxü tacuèxēēxücèx i norü ore. Rü ngēma norü ore rü guxüwama nangu rü guxüguma nipuema ñoma wüxi i pumara i yixichixürüü. ¹⁵ Rü ñuxma i toma i Cristugagu Tupanapēxewa na timexü, rü guxüwama tanguchigagü natanüwa i ngema yaxögüxü rü ngema tama yaxögüxü. ¹⁶ Rü ngēma duüxügü i tama yaxögüxü rü nüxü nawèxtümüxü i tochiga, erü ngema ore i nüxü tixuxü rü norü poxcuchigaxü namaā nixu. Natürü ngēma yaxögüxü rü namaā nataxēgü i tochiga erü ngema ore i nüxü tixuxü rü ore i namaxēxēēxü nixī. Rü ngēmacèx ¿texéāxü natauxcha i ñāñ puracü na nüxü tixuxü i ngēma ore? ¹⁷ Rü yixema toxrüü ixīgüxexicatama tixī ya tüxü natauxchaxe. Rü toma rü tama Tupanaārü oregu dīeru ngīxü tayaxu ngēma togü naxügüxürüü. Natürü Tupanapēxewa rü aixcūma meā nüxü tixu i ngēma norü ore, erü nüma toxü nimugü rü Cristuarü tixīgü.

3

Tupanaārū uneta i ngexwacaxūxūchiga

¹ Rū ñuxma na pemaã nüxū tixuxū na aixcūma Tupana yīxū ga toxū mucū, rū bexmana tá nagu perūxīnūē na wenaxārū togüētūwa tidexagūxū. ¿Ēxna penaxwēxe na wūxi i carta i cuēxruū pexū tawéxū na nawa nüxū pecuáxūcèx na aixcūma Tupanaārū orearū uruūgū tixīgūxū, rū Ēxna penaxwēxe na pexūtawa naxcèx ítaçaxū i cartagū na ngēmawa duūxūgū toxū cuáxūcèx naxrūxū i ngema togū? ² Rū pemaã nüxū tixu rū tama tanaxwēxe i ñacū rū carta na duūxūgū toxū cuáxūcèx, erū pematama nixī i ngēma cartarūū pixīgūxū, rū pewa nixī i nangóxū na aixcūma Tupana yīxū ga toxū mucū. Rū meāma toōēwa nüxū tacuèx i ngēma. Rū yema na naxūchicūxū ga perū maxū, rū ngēmawa guxūma i duūxūgū nüxū nadau na aixcūma wūxi ga mexū ga puracū taxūxū ga petanūwa. ³ Rū ñuxma rū meāma nangox na pema rū ñoma wūxi i carta i Cristutama ūmatūxūrūū na pixīgūxū. Rū torū puracūgagu nixī i ngēma. Natūrū tama wūxi i carta i ñacū rū ūmatūxūmaã ūmatūxū pixīgū, natūrū pema nixī i carta i Tupana ya Maxūcūāē i Ūñexū ūmatūxū. Rū ngēma carta rū tama popera rū Ēxna nutawa iwūcuchixū nixī, natūrū perū maxūwa nixī i nangóxū i ngēma. ⁴ Rū ngēmacèx tama tamuē na ngēmaãcū togūcèxtama tidexagūxū, erū tayaxōgū na Cristugagu Tupana toxū dauxū na timexū. ⁵ Rū tama toxrūtama cuèxmaã nixī i tanaxūxū i ñacū rū mexū. Natūrū guxūma i ngēma taxūxū rū Tupanaārū ngūxēēmaã nixī i tanaxūxū. ⁶ Rū Tupana rū toxū narūngūxēē na duūxūgūmaã nüxū tixuxū i ngēma ngexwacaxūxū i norū uneta na ñuxācū Cristugagu tá tūxna naxāãxū i maxū i taguma gūxū. Rū ngēma maxū rū tama yema mugū ga Moīché ūmatūxūgagu tanayaxu, natūrū tanayaxu erū Tupanaãē i Ūñexū tūxna nanaxā. Rū yema mugū ga Moīché ūmatūxū rū yuwa tūxū nagagū, natūrū Tupanaãē i Ūñexū rū tūxna nanaxā i maxū i taguma gūxū. ⁷ Rū yema mugū ga Moīchéna naxāxū ga Tupana, rū nutagu nixī ga naxūmatūxū. Rū yexguma Moīché nayaxūgu ga yema mugū, rū poraãcū niyaurachiwecūxū. Rū yemacèx ga duūxūgū rū taxucūrūwama Moīchéchiwegu narūdaunū. Natūrū yema norū yaurachiwecūū rū nixochigū. Natūrū ga yema mugū ga Moīché tūxna āxū i yuwa tūxū gagūxū, rū taxū ga yauracūūxūmaã ínangu. Rū yemaãcū namexēchi ga yexguma ínanguxgu. ⁸ Natūrū yexeraãcū namexēchi nixī i ngēma uneta i ngexwacaxūxū i Tupanaãē i Ūñexū taxcèx ngoxēēxū. ⁹ Rū yemaãcū woo namexēchi ga yema mugū ga yuwa tūxū gagūxū, natūrū yexeraãcū

namexēchi i ngēma uneta i ngexwacaxūxū i Tupanapēxewa tūxū mexēēxū. ¹⁰ Rū yema mugū ga noxri mexēchixū, rū ñuxma rū taxuwama name, ega namaã nūgū nangugūgu i ngēma Tupanaārū uneta i ngexwacaxūxū i yexeraācū mexēchixū. ¹¹ Rū yemaācū woo namexēchi ga yema mugū ga paxaāchi ixīxū, natūrū yexeraācū namexēchi i ngēma uneta i ngexwacaxūxū i guxūgutāma ixīxū. ¹² Rū toma aixcūma nūxū tacuēx na guxūgutāma yīixū i ngēma Tupanaārū uneta i ngexwacaxūxū i mexēchixū, rū ngēmacèx tama cúācūma duūxūgūmaã nūxū tixu. ¹³ Rū ngēmacèx tama duūxūgūchaxwa iticuxgū yema Moīché ūxūrū. Yerū ga Moīché rū nūgū nidūxchiwe na tama nūxū nadaugūxūcèx ga yema Yudūgū ga ñuxācū na yaxochigūxū ga norū yaurachiwecū. ¹⁴ Natūrū ga yema duūxūgū ga Moīchéxū íixūmúcūgūxū rū ñoma yadūxgūchiwexūrū nixīgū yerū tama nūxū nacuēxgūéga ga tacūchiga na yīixū ga yema mugū. Rū ñuxma rū ta i ngēma Yudūgū rū tama nūxū nacuēxgūéga i ngēxguma nawa nangúegu i ngēma mugū. Erū nangēxma i tacū i ñoma yadūxgūchiwexūrū nūxū naguxchaxēēxū na tama nūxū nacuēxgūxūcèx. Rū ñuxma rū ta tama nūxna ínanguéga i ngēma nacūma erū Cristuxicatama nixī ya yima nūxna ínanguxēēcū. ¹⁵ Rū ñuxma rū ta i ngēma Yudūgū, rū ngēxguma nawa nangúegu i ngēma ore ga Moīché tūxna āxū, rū nangēxma i tacū i ñoma yadūxgūchiwexūrū nūxū naguxchaxēēxū na tama nūxū nacuēxgūégaxūcèx na tacūchiga yīixū i ngēma ore. ¹⁶ Natūrū ngēxguma wūxi i duūxū nūxū rūxoxgu i nacūma i chixexū, rū tórū Coriaxū yaxōōgu, rū ngēxguma nixī i nūxna ínanguxū i ngēma nūxū naguxchaxēēxū. ¹⁷ Erū nūma ya tórū Cori rū Naãe i Ūūnexū rū wūxitama nixī rū ngextá ínangēxmaxūwa i tórū Coriãe i Ūūnexū, rū tūxū nanatauxchaxēē na Tupanana ingaicamagūxū. ¹⁸ Rū ngēmacèx guxāma i yixema na Cristuaxū yaxōgūxū rū ñoma wūxi i woruarū tawa nangóchipeta na ñuxācū namexēchixū ya tórū Cori erū nataxuma i tacū i tūxū idūxūxū naxchaxwa. Rū nūma ya tórū Cori i Naãe i Ūūnexū íxīcū, rū guxūguma yexeraācū tūxū nimexēēchigū na naxrū aixcūma imexūcèx.

4

¹ Rū ngēmacèx taguma nūxū tarūchau i ñaã puracū, erū Tupana ya nūxū tangechaūtūmūcū nixī ga toxū mucū na tanaxūxūcèx i ñaã puracū na duūxūgūmaã nūxū tixuxūcèx i norū ore. ² Rū yemacèx nūxū tarūxoe ga guxūma ga tacū ga chixexū i āne tūxna āxū i cúācū ūxū. Rū tama tanawomūxēēācūma nixī i namaã nūxū tixuxū i ore rū tama tanaxūchicū i ngēma ore. Natūrū ngēma ore i

aixcūma ixīxūxīcatama nixī i nūxū tixuxū. Rū ngēmaācū Tupanapēxewa tamaxē rū duūxūgūpēxewa togū itawēx na nūxū nacuēxgūxūcēx na űuxācū tixīgūxū i tomax. ³ Rū ngēxguma chi texécēx naguxchagu i ngēma ore i mexū i nūxū tixuxū, rū ngēma duūxūgū i iyarūtauxexūcēxicatama nixī i naguxchaxū. ⁴ Erū nūmagū rū tama nayaxōgū. Rū ngēmacēx i űoma i naāneārū āēxgacū i Chataná rū nūxū nanaguxchaxēē na tama nūxū nacuēxgūxūcēx na űuxācū namexēchixū i norū ore ya Cristu ya Ūnecū. Rū Cristuwa nixī i nangóxū na űuxācū na yīxū ya Tupana. ⁵ Rū ngēxguma duūxūgūmaā nūxū tixuxgu i ngēma ore, rū tama tochigaxūtama tixugū. Natürū nūxū tixu na Ngechuchu ya Cristu rū tórū Cori yīxū, rū nūma tūxū na nangechaūxūgagu perū ngūxēēruūgū na tixīgūxū. ⁶ Erū nūmatama ya Tupana ga noxri naāne naxūxgux rū ēānexūwa nangoxēēcū ga ngóonexū, rū nūmatama nixī i űuxma i tūxū yangoxnaāēxēēgūxū na ngēmawa nūxū icuáxūcēx na űuxācū namexēchixū i nūmax. Rū ngēma norū mexū rū Ngechuchu ya Cristuchiwewa nixī i nūxū idauxū.

Tayaxōgūama ega woo ngūxū ingegūgu

⁷ Rū ngēma nūxū na icuáxū na űuxācū namexēchixū ya Tupana, rū ngēma cuēx rū wūxi i mexēchixū nixī. Natürū ngēma cuēx i mexēchixū rū taxūne i maīraxūnaxcēxwa nangēxma, na nangóxūcēx na Tupanawa ne naxūxū i guxūma i pora rū tama i tawatama. ⁸ Rū guxūwama toxū nangēxma i guxchaxūgū, natürū taguma nūxū tarūchau i űaā puracū. Rū woo poraācū taxoegaāēgūgu, natürū taguma ítanangēx. ⁹ Rū woo togū towe ingēxūtanūgu, natürū ya Tupana rū taguma toxū ínawogū. Rū woo duūxūgū toxū napíexēēgu, natürū tama ngēxma tayacuēxēē i űaā puracū. ¹⁰ Rū guxūwama i ngextá ítaxīxūwa rū āñcūmaxūwa tangēxmagū, yexgumarū ga Ngechuchu na āñcūmaxūwa nayexmaxūrū. Natürū ngēmaācū toxū naxūpetū na duūxūgū nūxū daugūxūcēx na űuxācū towa namaxūxū ya Ngechuchu. ¹¹ Rū űuxma na tamaxēxū, rū guxū i ngunexūgu rū Ngechuchugagu āñcūmaxūwa tangēxmagū. Natürū ngēmaācū toxū naxūpetū na Ngechuchu inawéxūcēx i norū pora nawa i űaā toxone i yuxwēxexū. ¹² Rū ngēmaācū Tupanaārū orecēx āñcūmaxūwa tangēxmagū, natürū ngēmaācū toxū naxūpetū na pema rū pexū nangēxmaxūcēx i maxū i taguma gúxū. ¹³ Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rū űanagürū: “Nūxū chayaxō rū yemacēx Tupanachiga chidexa”, űanagürū. Rū ngēxgumarūūtama tixīgū i toma na tayaxōgūxū rū Tupanachiga tidexagūxū. ¹⁴ Erū nūxū tacuēxgū rū Tupana ga yuwa ínadaxēēcū ga Ngechuchu ya tórū Cori, rū yimatama Tupana tá nixī ya toxū írūdagūxēēcū, erū Ngechuchuarū duūxūgū tixīgū. Rū ngēmaācū wūxigu pemaā nūgūxūtawa

tá toxū nagagū. ¹⁵ Rū guxūma ga yema toxū ngupetūxū rū perū mexūcèx nixī na yexeraācū yamuētanūxūcèx i ngēma duūxūgū i Tupana nūxū rüngūxēēgūxū. Rū ngēmaācū tá dūxwa namuxūchi i ngēma duūxūgū i moxē Tupanana āgūxū rū nūxū icuēxūūgūxū. ¹⁶ Rū ngēmacèx taguma nūxū tarūxoe na nūxū tixuxū i ngēma ore. Rū woo yayachigūgu rū yaturachigūgu i toxone, natürü toōēwa rū guxū i ngunexūgu rū yexeraācū tiporaetanū. ¹⁷ Erū ngēma ngūxū i toxū ūpetūxū i ñāā torū maxūwa, rū ngēma rū wūxi i paxaāchimare nixī rū paxa tá nangupetū. Natürü ngēmaācū tá tanayaxu i wūxi i maxū i mexēchixū i tagutáma gūxū i ñoma i naānecūāx i maxūārū yexeraxūchi ixīxū. ¹⁸ Rū tama ngēma ñuxma nūxū idauxūgu nixī itarūxīnūēxū, natürü nagu tarūxīnūē i ngēma ñuxma tama nūxū idauxū. Erū ngēma ñuxma nūxū idauxū rū tama natai, natürü ngēma ñuxma tama nūxū idauxū, rū guxūgutáma nangēxmaēcha.

5

¹ Rū nūxū tacuēxgū ega ngēxguma iyanaxoxgu i ñāā toxone i paxaāchi ñuxma toxū ngēxmaxū, rū daxūguxū i naānewa tá tanayaxu i wūxi i toxone i tagutáma iyarūxoxū i Tupanatama toxcèx mexēēxū rū tama i duūxūgū. ² Rū ngēmacèx i ñuxma i ñāā toxonewa tamaxēyane, rū tama aixcūma tataāēgū. Erū tanaxwèxe na paxa toxū nangēxmaxū i ngēma toxone i daxūguxū i naānewa ngēxmaxū. ³ Rū ngēma toxone i daxūguxū i naānewa tá toxū ngēxmaxū rū ñoma wūxi i naxchirurūū tá toxū nidūxū, na ngēmaācū naxāxūnēxūcèx i toōē. ⁴ Rū ñāā toxone i ñuxma toxū ngēxmaxūwa tamaxēyane, rū tanaxīxāchiāēgū rū tama aixcūma tataāēgū. Rū tama aixcūma ítanatāxchaū i toxone i ñoma i naānewa toxū ngēxmaxū, natürü tanaxwèxegū na tanayaxuxū i toxone i ngexwacaxūxū na ngēmaācū ngēma maxū i ngexwacaxūxū iyanaxoxēēxūcèx i toxone i ñuxma toxū ngēxmaxū. ⁵ Rū Tupana nixī ya toxū imexēēcū naxcèx i ngēma ngexwacaxūxū i maxū rū ngēma ngexwacaxūxū i toxone. Rū toxna nanamu ga Naāē i Ūūnexū na ngēmawa nūxū tacuáxūcèx na aixcūma tá tanayaxuxū i ngēma. ⁶ Rū ngēmacèx taxucèxma taxoegaāēgū. Erū nūxū tacuèx rū ñuxma ñāā toxonewa tamaxēyane, rū taxucürūwama tórū Corixūtawa tangēxmagū i daxūguxū i naānewa. ⁷ Rū woo tama nūxū tadaugūgu ya yima tórū Cori i ñuxmax, natürü tayaxōgū na wūxi i ngunexū rū tá nūxū tadaugūxū. Rū ngēma nixī i toxū poraxēēxū i ñāā torū maxūwa. ⁸ Rū ngēmacèx taxucèxma taxoegaāēgū ega tayuegu. Erū toxcèx rū narūmemaē nixī na nūxna ítachoxūxū i ñāā toxone, na tórū Corixūtawa tayangēxmagūxūcèx. ⁹ Rū

ngēmacèx, woo ñoma i toxonewa tangēxmagūgu rü ěxna tama nawa tangēxmagūgu, rü tanaxwèxe na guxūguma tórü Coriarü ngúchañ na taxūxū. Rū ngēmacèx naxcèx tadaugū na tanaxūxū i ngēma nanaxwèxexū i nūmax. ¹⁰ Erü guxātama i yixema rü Cristupēxewa tá tangugū na wūxichigū nayaxuxúcèx i ngēma tūxna ūxū. Rū nūma tá wūxichigūxū nangugūarū maxūāx. Rū ngēxgumarūū na ñuxācū meā imaxèxū rü ěxna chixri imaxèxū ga yexguma ñoma ga taxūnewa iyexmagūgu, rü ngēmaācū tá tūxna nanaxā ya wūxichigū.

Cristu rü taxcèx Tupanaxū narüngūxmüxēē

¹¹ Rū ngēmacèx Tupanaārū orearū uwa tapuracūe rü tayaxucuxēgū i duūxūgū na yaxōgūāxūcèx. Erü toma rü aixcūma torü Corixū tamuūē. Rū Tupana toxū nacuèx na ñuxācū yīixū i tórü maxū, rü chierūna pema rü chi ta toxū pecuèxgux. ¹² Rū tama tanaxwèxe i wenaxārū togüétūwa tidexagū, natürü pexū tarüngūxēēchañ na pexū nangēxmaxūcèx na tacūcèx tomaā petaāēgūxū na nūxū pecuāxūcèx na ñuxācū penangāxūxū i ngēma duūxūgū i pepēxewa nūgū írūmegūnetaxū natürü norū maxūwa rü tama ixaixcūmagūxū. ¹³ Rū woo duūxūgū toxū daugūgu na Tupanagu taxūāēgūxū, rü nüētama nixī i ngēma erü nūmatama ya Tupana rü meāma toxū nacuèx. Natürü i pema rü meāma toxū pecuèx na meāma toōēxū tacuāācūma pemaā nūxū tixuxū ga norū ore. ¹⁴ Rū Cristu ya poraācū toxū ngechañcū nixī ya ñuxma tomaā icuācū, erü tayaxō na nūma rü guxāārū pecaducèx nayuxū na yexma yanaxoxūcèx ga guxāārū chixexūgū. ¹⁵ Rū yemaācū guxūma ga duūxūgūcèx nayu ga Cristu, na ngēma duūxūgū i ñuxma maxèxū, rü tama nūmatama nagu naxīnūēxūgu namaxèxūcèx, natürü naxcèx na namaxèxūcèx ya yima naxcèx yucū rü wena írūdacū. ¹⁶ Rū ngēmacèx i toma rü tama ñoma i naānecūāx i duūxūgū nagu rüxīnūēxūrūū texéxū tangugūarū maxūāx. Rū woo ga ūpa rü ñoma ga naānecūāx ga duūxūgū nagu rüxīnūēxūrūū Cristuxū tangugū, natürü i ñuxma rü tama ngēmaācū namaā nagu tarūxīnūē. ¹⁷ Rū ngēxguma texé Cristuaxū yaxōxgu, rü ngexwacaxūxū i duūxū tixī. Rū nuxcūmaūxū ga tūmacūma rü marū tūxna inayarūxo, rü ngexwacaxūxū i maxū tūxū nangēxma. ¹⁸ Rū guxūma i ngēma rü Tupana nixī ya naxūcū. Rū nūma nixī ga Cristugagu tamaā inangūxmūxū. Rū ñuxma rü toxū namu na duūxūgūmaā nūxū tixuxū na namaā inangūxmūēxūcèx. ¹⁹ Yerü Tupana rü Cristugagu duūxūgūmaā nūgū narüngūxmüxēē. Rū tama duūxūgūarū pecadugu naxīnūācūma nanaxū ga yema. Rū ñuxma rü toxū namu na ngēmachigaxū duūxūgūmaā tixuxū. ²⁰ Rū ngēmaācū Cristuarū orearū ngeruūgū tixīgū, rü towa nixī i Tupana pexū cèèxūxū na namaā iperüngūxmūēxūcèx.

Rū ngēmacèx Cristuégagu pexū tacèèxūgū na Tupanamaã iperüngūxmüëxücèx. ²¹ Cristu rū taguma pecadu naxū. Natürü tagagu nixī ga Tupana ga ñoma pecaduãxūrūüãcūma namaã naxūãxū na yemaãcū nagagu tūxū Ínanguxūxēëxücèx nawa i torü chixexū na aixcūma napëxewa imexücèx.

6

¹ Rū ñuxma na Tupanaãrū ngüxēëruū tixīgūxū, rū pexū tacèèxū na tama nūxū pexoexücèx ga yema pemaã na namecūmaxū ga yexguma nayuxgu ga Nane. ² Erü Tupana rū norü ore i ümatūxūwa, rū ñanagürü:

“Rü yema ngunexū ga nagu namexūgu na choxū peyaxuxū, rū yexguma nixī ga pexū chaxīnūxū. Rū yexguma pexna chanaxuãxūgu ga maxū i taguma gúxū, rū yexguma nixī ga pexū charüngūxēëxū”,

ñanagürü. Rū ñuxma nixī i ngēma ngunexū i nagu namexū na Tupanaxū peyaxuxū, rū ñuxma nixī i ngēma ngunexū i pexna naxuaxūãxū i maxū i taguma gúxū. ³ Rū toma rū guxūguma naxcèx tadau na guxāpëxewa meã tamaxëxū na taxucèxma texé chixri torü puracüchiga idexaxücèx. ⁴⁻⁵ Rū guxūwama duūxūgūxū nūxū tadauxēëchaū na aixcūma Tupanaãrū duūxūgū tixīgūxū. Rū ngēmacèx yaxna namaã taxīnūë i ngëxguma woo ngúxū toxū ngupetügu, rū ëxna tacü toxū tauxgu, rū ëxna tacü rū guxchaxū toxū ngëxmagu, rū ëxna toxū yaçuaixgügu, rū ëxna toxū napoxcuegu, rū ëxna naxixächiaëtanügu rū tomaã nanuëgu. Rū poraãcūxūchima tapuracüe, rū ñuxguacü rū tama tapee, rū ñuxguacü rū taiya toxū nangux. Natürü yaxna namaã taxīnūë i guxūma i ngēma. ⁶ Rū ngexgumarūxū ta duūxūgūxū nūxū tadauxēë na aixcūma namexū i torü maxū, erü aixcūma Tupanapëxewa meã tamaxë, rū meã Tupanaxū tacuèx, rū yaxna duūxūgūmaã taxīnūë, rū namaã tamecūma. Rū nūxū nūxū tadauxēë na towa nangëxmaxū i Tupanaãë i Üünexū rū aixcūma guxū i duūxūgūxū tangechaūxū. ⁷ Rū duūxūgūxū nūxū tadauxēë na aixcūma namexū i torü maxū, erü namaã nūxū tixu i ngēma ore i aixcūma ixīxū, rū itanawëx i Tupanaãrū pora i towa ngëxmaxū. Rū ngēma toxne ixīxū rū ngēma nixī i torü maxū i aixcūma mexū i Tupanapëxewa. Rū ngēmamaã nixī i togü ítapoxūxū i torü uwanügüpëxewa. ⁸ Rū ñuxguacü i duūxūgū rū toxū nicuèxüügü, rū ñuxguacü rū tacü tomaã nixugüe. Rū ñuxguacü rū meã tochiga nidexagü, rū ñuxguacü rū chixri tochiga nidexagü. Rū woo aixcūmachirëx yixīgu i ngēma ore i nūxū tixuxū, natürü doratèèx toxū nawogüe. ⁹ Rū woo meã toxū nacuëxgüchirëxgu, natürü ñoma tama toxū nacuáxürüü tomaã nixīgü i duūxūgü. Rū ñuxguacü rū

wixgutaèx tayue, natürü naetüwa tamaxëãma. Rū toxū napoxcue, natürü tama toxū nadaixichi. ¹⁰ Rū woo tangechaüğügu, natürü guxüğüma tataãëğüama. Rū woo ñoma i naãnewa tama tamuãrū ngëmaxüãxgügu, natürü muxüma i duüxüna tanaxã i taxü i mexü erü togagu nanayaxu i maxü i taguma gúxü. Rū woo taxuüma toxü ngëxmëxgu i ñoma i naãnewa, natürü daxü-guxü i naãnewa rü toxü nangëxma i guxüma. ¹¹ Pa Chaueneëğü i Corĭtiucüãx, dücax aixcüma pemaã nüxü tixu rü guxü i torü maxünemaã pexü tangechaüğüxüchi. ¹² Rū toma rü tama pexü taxoe, natürü pema waxi nixi i tama petoxwëxexü. ¹³ Rū dücax, Pa Chaueneëğüx, rü ñoma wüxi i papá naxãcügüxü cèèxüxürüü pexü chacèèxü na choxü pengechaüğüxüçèx ngëma choma pexü changechaüxürüü.

Tupana ya maxücüpata tixüğü

¹⁴ ¡Rü täütáma namaã pexámücü i ngëma duüxüğü i tama yaxögüxü! Erü ngëxguma chi ngëmaãcü penaxüxgu rü täütáma guxã wüxigu perüxñüë. ¿Rü ñuxãcü nawüxiguxü i ngëma mexü namaã i ngëma chixexü? ¿Rü ñuxãcü nawüxigu i ngóonexü namaã i eãnexü? ¹⁵ ¿Rü ñuxãcü nawüxiguxü ya Cristu namaã i Chataná? ¿Rü ñuxãcü nawüxiguxü i wüxi i duüxü i yaxõxü namaã i wüxi i duüxü i tama yaxõxü? ¹⁶ ¿Rü ñuxãcü Tupanapatawa nangëxmaxü i tupanenetachicünèxãgü? Erü yixema rü Tupana ya maxücüpata tixüğü, rü tawa namaxü i nümax. Rū Tupana rü pechiga nidexa ga yexguma ñaxgu:

“Rü ngëma duüxüğüwa tá chamaxü, rü natanügu tá chayarüxüxü. Rū norü Tupana tá chixi, rü nümagü rü tá chorü duüxüğü nixüğü”,

ñaxgu. ¹⁷ Rū yemacèx ñanagürü ta ga tórü Cori:

“¡Rü ípechoxü i natanüwa i ngëma duüxüğü i tama chorü duüxüğü ixüğüxü! ¡Rü táxü i nüxü pingögüxü i ngëma chopëxewa chixexü! Rū choma rü tá pexü chayaxu.

¹⁸ Rū choma rü Penatü tá chixi, rü pemagü rü tá chaunegü rü chauxacügü pixüğü”,

ñanagürü ya tórü Cori ya Tupana ya guxüãrü yexera poraxüchicü.

7

¹ Rū dücax, Pa Chaueneëğü ya Pexü Changechaüğüxex, rü ngëma Tupanaãrü unetagü i pemaã nüxü chixuxü, rü taxcèx nixüğü. Rū ngëmacèx tanaxwëxe na yigüna idaugüxü na tama taxünemaã rü ëxna taãëmaã naxüxüçèx i ngëma Tupanapëxewa tama mexü. Rū tanaxwëxe i aixcüma Tupanaxü imuüëãcüma nüxna yigü taxãgü rü naxcèxicatama tamaxë.

Pauru rü ngema Corĭtiucüãxgümaã nataãxë

² Rū tanaxwèxe i toxū pengechaūgū. Rū dūcax ga toma rū taxúxemaāma chixexū taxūgū. Rū taxúxexūma chixexūgu tanguxēē. Rū taxúxexūma tawomūxēēgū. ³ Rū tama pexū chixuxūcèx nixī i pemaā nūxū chixuxū i ngēma. Yerū marū pemaā nūxū chixu na űuxācū guxū ga chorū maxūmaā pexū changechaūxū. Rū ngema pexū na changechaūxūgagu rū íchamemare na petanūwa chamaxūxū rū ēxna wūxigu pemaā chayuxū. ⁴ Rū űuxma rū taxucèxma pexū chaxāneācūma pemaā chidexa erū poraācū pemaā chataāē. Rū woo ngúxū na tingegūxū, natūrū aixcūma choxū penangúchaūxēē rū choxū petaāēxēē. ⁵ Rū yexguma Machedóniāānewa tangugūgucūrūwa rū taguma itarūngūgū. Yerū guxūwama ga ngexta ítaxīxūwa rū nūxū itayangau ga guxchaxūgū. Rū duūxūgū rū toxū nanaguxchaxēē na tanaxūxū i Tupanaarū puracū rū yemacèx poraācū taxoegaāxēgū. ⁶ Natūrū ya Tupana ya tūxū taāēxēēcū ya yíxema ngechaūgūxe, rū toxū rū ta nataāēxēē ga yexguma toxūtawa nanguxgu ga taeneē ga Titu. ⁷ Rū tama yema toxūtawa na nanguxūcèxicatama tataāēgū, natūrū tataāēgū ta yerū ga pema rū poraācū nūxū penangúchaūxēē rū penataāēxēē ga guma taeneē ga Titu. Rū nūma ga Titu rū tomaā nūxū nixu na űuxācū poraācū penaxwèxexū na toxū pedauxū. Rū tomaā nūxū nixu na űuxācū naxcèx pengechaūgūxū ga yema chomaā pexūxū, rū na űuxācū chauxcèx pexoegaāēgūxū. Rū guxūma ga yema oremaā rū yexeraācū chataāē. ⁸ Choma nūxū chacuèx rū yema popera ga pexcèx chaxūmatūxū rū pexū nangechaūgūxēē, natūrū űuxma rū marū tama naxcèx changechaū na chanaxūmatūxū ga yema popera. Rū noxri rū yemaācū naxcèx changechaū ga yexguma nūxū chacuèxgu ga na pexū nangechaūgūxēēxū ga yema popera ga yexguma penayauxgu. ⁹ Natūrū i űuxma rū chataāē na pexcèx chanaxūmatūxū ga yema popera. Rū tama yema na pengechaūgūxūcèx chataāē, natūrū chataāē yerū yema perū ngechaūgagu Tupanana pecuèxāchie rū penaxūchicūū ga perū maxū. Rū pema rū aixcūma Tupanana pecuèxāchieācūma namaā peporae ga yema ngechaū, rū yemaācū taxuūma ga chixexū pemaā taxū ga yexguma pexcèx tanaxūmatūgu ga yema popera. ¹⁰ Rū ngēma ngechaū i Tupana naxwèxexūācūma namaā iporaexū, rū name nixī, erū ngēma ngechaūgagu naxūchicūū i tórū maxū rū ngēmagagu tanayaxu i maxū i taguma gúxū. Rū ngēmacèx taxucèxma naxcèx pixāūxāchie i ngēma ngechaū. Natūrū ngēma ngechaū i űoma i naānecūāx i duūxūgū nūxū ngēxmaxū rū taxuwama name erū yuwa nanaga. ¹¹ Rū yexguma yema poperamaā pexū changechaūxēēgu, rū Tupana naxwèxexūācūma nixī ga namaā peporaexū ga yema ngechaū. ¡Rū dūcax i űuxma

i tacū Tupana pemaã üxū i ngēma perū ngechaũgagu! Yerū yema perū ngechaũgagu rū aixcūma nagu perūxĩnūē ga yema chixexū ga petanūwa ūpetūxū, rū meãma chomaã nüxū pixu ga yema. Rū yema perū ngechaũgagu rū peãēwa nangux ga yema chixexū, rū poraãcū Tupanaxū pemuñē. Rū yemacèx penaxwèxe na yéma chaxūxū na pexū chayarüngũxēxūcèx yerū penamexēēgüchaũ ga yema chixexū. Rū yema perū ngechaũgagu rū aixcūma penaxucuxē ga yema duũxū ga chixexū üxū. Rū guxū ga yemawa rū ipenawèx na tama pegagu yĩxū ga yema chixexū ga ngupetūxū. ¹² Rū yemacèx, yexguma pexcèx chanaxümatügu ga yema popera, rū tama yema duũxū ga chixexū üxūgu charüxĩnūãcūma chanaxümatü, rū tama yema duũxū ga namaã chixexū naxūxūgu charüxĩnūãcūma chanaxümatü. Natürü chanaxümatü ga yema popera na yemawa Tupanapèxewa nüxna pecuèxãchiexūcèx na ñuxãcū aixcūma toxū pengechaũgüxū. ¹³ Rū yema na toxū pengechaũgüxū, rū wüxi ga taãe nixĩ ga toxcèx. Natürü yema taãeãrū yexera nixĩ ga yema taãe ga toxū yexmaxū ga yexguma nüxū tadèuxgu ga Titu ga ñuxãcū taxū ga taãe petanūwa na nayaxuxū. Rū aixcūma guxãma ga pema nixĩ ga wenaxãrū poraãcū nüxū penangüchaũxēxū. ¹⁴ Rū noxri tauta yéma naxūxgu ga Titu, rū namaã nüxū chixu na mexū i duũxūgü na pixĩgüxū. Rū ñuxma rū taxucèxma chaxãne, erū guxūma ga yema Titumaã nüxū chixuxū ga pechiga rū aixcūma ngēmaãcū nixĩ, yexgumarüü na aixcūma yĩxū ga guxūma ga yema Tupanaãrū ore ga pemaã nüxū tixuxū. ¹⁵ Rū ñuxma i Titu rū yexeraãcū pexū nangechaũ i ngēxguma nüxna nacuèxãchigu na ñuxãcū meã naga pexĩnūèxū rū ñuxãcū nüxū pengechaũãcūma meã penayaxuxū. ¹⁶ Rū choma rū ta poraãcū pemaã chataãèxūchi, erū nüxū chacuèx na aixcūma peyanguxēxū ga guxūma ga yema pemaã nüxū chixuxū.

8

Yema yaxõgüxū rū woo tama na namuãrū dīeruãxgüxū, natürü yema nüxū yexmacü ga dīerumaã meã togüxū narüngũxēēgü

¹ Rū ñuxmax, Pa Chaueneëgüx, rū pemaã nüxū tixuxchaũ na ñuxãcū Tupana namaã mecūmaxū i ngēma yaxõgüxū i Machedóniããneãrū ñãnegüwa ngēxmagüxū. ² Rū woo taxū ga guxchaxūgü nüxū na ūpetügüxū, natürü nataãëgüama. Rū woo tama na namuãrū dīeruãxgüxū, natürü yema nüxū yexmacü ga dīerumaã meã togüxū narüngũxēēgü. ³ Rū choma nüxū chadau rū pemaã nüxū chixu rū nūmagü rū taãeãcūma ngĩxū inaxãgü ga guxcūma ga dīeru ga nüxū tauxchacü na

ngīxū inaxāgūxū. Rū ngīetū yemaārū yexera taāēācūma ngīxū inaxāgū. ⁴ Rū poraācū toxū nacēēxūgū na tama nūxna tanachuxūcēx na yemaācū yema togū ga taeneēgūxū nangūxēēgūxūcēx. ⁵ Rū yema nagu tarūxīnūēxūārū yexera ngīxū inaxāgū ga yema yaxōgūxū ga Machedóniāānecūāx. Yerū Tupananaxīra nūgū naxāgū rū yemawena toxna nūgū naxuaxūgū na toga naxīnūēxūcēx, yema Tupana naxwēxērū. ⁶ Rū yemacēx Tituxū tacēēxū na wena petanūwa naxūxūcēx na ngīxū pinguxēēxūcēx ga yema dīēru ga marū pemaā ngīxū inaxūgūcū na ngīxū penutaquēxexū naxcēx i ngēma togū i taeneēgū i nūxū nataxuxū. ⁷ Pema rū guxūwama meā ipexī erū meā peyaxōgū, rū pexū natauxcha na meā nūxū pixuxū i Tupanaārū ore erū meā nūxū pecuēx na ſacūchiga yīxū. Rū aixcūma togūxū perūngūxēēchaū, rū yema pexū tangūxēēxūācūma pegū pengechaūgū. Rū űuxma rū ngēxgumarū ta penaxwēxe na aixcūma meā ipexīxū nawa i ngēma mexū i nacūma na dīēru ngīxū ipexāxū naxcēx i ngēma taeneēgū i nūxū nataxuxū. ⁸ Tama wūxi i mu nixī i ngēma pemaā nūxū chixuxū. Natūrū chanaxwēxemare na nūxū pecuāxū na űuxācū taāēācūma ngīxū inaxāgūxū ga togū ga yaxōgūxū. Rū pemaā nūxū chixu i ngēma na pema rū ta ngīxū ipexāgūxūcēx i ngēma dīēru i togū i taeneēgūarū ngūxēēcēx ixīcū, na ngēmaācū ipenawēxūcēx na aixcūma nūxū pengechaūgūxū. ⁹ Erū pema rū marū nūxū pecuēx na űuxācū tamaā namecūmaxū ga tōrū Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Rū woo nūxū nayexma ga guxūma, natūrū űoma wūxi ga ngearū yemaxūāxūrū pexcēx nūgū nixīxēē na ngēmaācū pexū nangēxmaxūcēx i muxūma i mexūgū. ¹⁰ Rū űuxma rū perū mexūcēx nixī i pemaā nūxū chixuxū i ngēma dīēruarū nutaquēxechiga. Rū taunecū ga ngupetūcūgutama nixī ga ipenaxūgūxū ga ngīxū na penutaquēxexū. Rū yema rū aixcūma perū ngūchaūmaā nixī ga penaxūxū. ¹¹ Rū űuxma rū yema noxri na meā ipenaxūgūxūrū, rū name nixī i taāēācūma rū perū ngūchaūmaā peyanguxēē rū ngēma dīēru i pexū ngēxmacūwa ngīxū ipexā naxcēx i ngēma peeneēgū i nūxū nataxuxū. ¹² Erū ngēxguma aixcūma wūxi ya duūxē tūmaārū ngūchaūmaā ngēma dīēru i tūxū ngēxmēxcūwa tūmaēneēcēx ngīxū itaxāxgu, rū Tupana rū taāēācūma ngīxū nayaxu. Erū nūma ya Tupana rū taguma tūxna ngīxcēx naca i ngēma tūxū taūxcū. ¹³ Rū ngēmacēx tama chanaxwēxe i ngēma togūxū na perūngūxēēxūgagu pexū nataxu i pemax. ¹⁴ Natūrū chanaxwēxe i guxāma tūxū nangēxma i ſacū i tanaxwēxexū, erū tama name na texēaxū nataxuxū i ſacū. Rū űuxma na pexū nangēxmaxū i perū dīēru, rū name nixī i nūxū perūngūxēēgū i ngēma taeneēgū i nūxū nataxuxū. Rū

ngürüãchi to i ngunexũgu i pema pexũ natauxgu, rü nümagũ rü tá nüxĩ nüxũ nangẽxma na pexũ nangũxẽẽgũxũcèx. Rü ngẽmaãcü tá guxãtama tawũxigu. ¹⁵ Rü Tupanaãrũ ore i ũmatũxũwa rü ñanagürũ:

“Guxema muxũma tüxũ yexmaxẽ rü taxuũma tüxũ ínayaxũ.
Rü guxema noxretama tüxũ yexmaxẽ rü tama tüxũ
inayataxu”,
ñanagürũ.

Titu rü namücügũchiga

¹⁶ Natürũ Tupanana moxẽ chaxã, erũ nüma rü Tituxũ nagu narũxĩnũxẽẽ na aixcũma pexũ nangũxẽẽxũcèx, ngẽma choma pegu charũxĩnũxũrũ. ¹⁷ Rü nüma ga Titu rü: “Ngũ” ñanagürũ na wena petanũwa chanamuxũ. Yerũ nüma rü woetama poraãcü pegu narũxĩnũ. Rü ngẽmacèx i ñũxma rü wena petanũwa naxũ, erũ nüxũ nangũchaũ. ¹⁸ Rü Titumaã ngẽma tanamu i wũxi i taeneẽ i guxũma i yaxõgũxũ nüxũ ngechaũgũxũ erũ nüma rü aixcũma meã nüxũ nixu i Tupanaãrũ ore i tüxũ maxẽxẽẽxũ. ¹⁹ Rü tama ngẽmacèxicatama nixĩ. Erũ guxũma i ngẽma yaxõgũxũ rü ngẽma taeneẽxũ naxunetagu na toxũ íyaxũmũcũxũcèx rü toxũ nangũxẽẽxũcèx i ngẽxguma Yerucharẽtwa ngĩxũ tangexgu i ngẽma dĩeru, na ngẽmaãcü nüxũ ticuèxũũgũxũcèx ya tórũ Cori, rü na guxãma nüxũ dauxũcèx na ñuxãcü taãẽãcüma yigũ rüngũxẽẽgũxũ. ²⁰ Rü ítayaga i ngẽma taeneẽ, erũ tama tanaxwèxe i texé toxũ tixu i yixcama ngĩxcèx i ngẽma tacũ i dĩeru i taeneẽgũcèx ngĩxũ inutaquẽxegũcũ. ²¹ Erũ tama Tupanapẽxewaxicatama tanaxwèxe na meã tanaxũxũ, natürũ guxũ i duũxũgũpẽxewa rü ta tanaxwèxe na meã tanaxũxũ. ²² Rü Titumaã rü ngẽma to i taeneẽmaã petanũwa tanamu i wũxi i to i taeneẽ i toxũ nüxũ dauxẽẽxũ na aixcũma nüxũ nangũchaũ na naxũãxũ i Tupanaãrũ puracũ. Rü ñũxma rü yexeraãcü petanũwa naxũxchaũ i nümax, erũ nüxũ nacuèx na ñuxãcü pema rü taãẽãcüma togũxũ na perüngũxẽẽgũchaũxũ. ²³ Rü ngẽxguma texé pexna caxgu na texe yĩxũ ya Titu, jrũ tũmamaã nüxũ pixu na nüma rü chomücũ ya wũxiwa chomaã pexcèx puracũcũ na yĩxũ! Rü ngẽma taxre i togũ i namücügũ, rü ngẽma nixĩ i yatügũ i guxũma i yaxõgũxũ nüxũ unetagũxũ na Cristuarũ puracũ naxügũxũcèx. Rü nümagũ rü aixcũma norũ maxũmaã Cristuxũ nicuèxũũgũ. ²⁴ Rü ngẽmacèx chanaxwèxe i ngẽma taeneẽgũxũ nüxũ pedauxẽẽ na aixcũma nüxũ pengechaũgũxũ, na guxũma i yaxõgũxũ nüxũ cuèxgũxũcèx i ngẽmachiga. Rü ngẽmaãcü guxũma i ngẽma yaxõgũxũ tá nüxũ nacuèxgũ na aixcũma yĩxũ i ngẽma mexũ i ore i pechiga namaã nüxũ tixuxũ.

9

Yema dīeru ga yema togū ga yaxōgūxūcèx ngīxū inutaquēxecūchiga

¹ Rū taxucèxma tūxcūū pexcèx chanaxūmatū ngīchiga i ngēma dīeru i ngīxū penutaquēxegūcū naxcèx i ngēma taeneēgū i yaxōgūxū i Yudéaanewa ngēxmagūxū. ² Erū marū nūxū chacuèx rū perū ngúchaūmaā ipenaxā i ngēma dīeru. Rū guxūguma taāēācūma ngēma yaxōgūxū i Machedóniāānewa ngēxmagūxūmaā nūxū chixu na űuxācū i pema i Acayaanewa ngēxmagūxe rū naī ya tauncūgutama marū ípememarexū na ngīxū ipexāgūxū i ngēma dīeru. Rū yema rūmumaēxū ga yaxōgūxū ga Machedóniāānecūāx, rū yexguma nūxū naxīnūēgu na űuxācū taāēācūma togūcèx ngīxū na ipexāgūxū i perū dīeru, rū nūmagū rū ta inanaxūgū na ngīxū inaxāgūxū. ³ Natūrū i űuxma rū ngēma petanūwa chanamugū i ngēma taeneēgū na nūxū nadaugūxūcèx, na aixcūma yīxū i ngēma nūxū chixuxū i pechiga. Rū chanaxwèxe na aixcūma ípememarexū na ngīxū ipexāxū i ngēma dīeru, ngēma taeneēgūmaā nūxū chixuxūrū. ⁴ Erū ngēxguma chi űuxre i taeneēgū i Machedóniāānecūāx rū ngūrūāchi chomaā petanūwa naxīxgu, rū tama chanaxwèxe na pexū na iyangauxū na tama aixcūma ípememarexū na ngīxū ipexāxū i ngēma dīeru. Rū toxū rū chi wūxi i ānexūchi nixī, erū marūchirēx namaā nūxū tixu na űuxācū aixcūma ípememarexū na ngīxū ipexāxū i ngēma dīeru. Rū maneca pexū rū chi ta wūxi i ānexūchi nixī. ⁵ Rū ngēmacèx nixī i chauxcèx namexū na naxcèx íchaçaxū i ngēma taeneēgū na nūxīra petanūwa naxīxūcèx rū nūmatama pexū yanangūxēēgūxūcèx na ngīxū penutaquēxegūxūcèx i ngēma dīeru ga űpamama ngīxū pixucū. Rū ngēmaācū aixcūma tá ímemare i ngēma dīeru i ngēxguma ngēma changuxgu. Rū togū tá nūxū nadaugū na aixcūma perū ngúchaūmaā yīxū na ngīxū ipexāgūxū rū tama aūācūma na yīxū. ⁶ ¡Rū nūxna pecuēxāchie i ngēma dexa i űaxū:

“Rū yíxema noxretama i nanetūchire itoxe, rū noxretama i norū o tayaxu. Natūrū yíxema muxū i nanetūchire itoxe, rū muxūma i norū o tayaxu”,

űaxū! ⁷ Rū wūxichigū tanaxwèxe na ngīxū itaxāxū i ngēma ngīgu tarūxīnūcū na űuxre ngīxū itaxāxchaūxū. Rū tama name i aūācūma ngīxū itaxā rū ēxna texé tūxū muācūma ngīxū itaxā. Erū Tupana rū nūxū nangechaū i ngēma duūxū i taāēācūma ngīxū ixāxū. ⁸ Rū Tupanamēxēwa nangēxma na porācū pexna naxāāxūcèx i guxūma i mexū i pexū

taxuxū, na guxūguma pexū nangēxmaxūcèx i ngēma penaxwèxexū rü naetü na pexū iyaxūxūcèx na togūxū namaã perüngūxēēgūxūcèx. ⁹ Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rü ñanagürü:

“Yima yatü ya mecü rü norü ngūchaūmaã meã inanaxã nüxna i ngēma duūxūgü i taxuūma nüxū ngēxmaxū. Rü Tupana rü tá guxūgu nüxna nacuèxāchi na ñuxācü namecūmaxū i nümax”,

ñanagürü. ¹⁰ Tupana nixī ya tūxna naxācü ya nanetūchire na inatoxūcèx, rü tūxna naxācü i òna na nangōxūcèx. Rü nüma tá nixī i pexna naxāñxū ya guxūnema ya nanetūchire ya penaxwèxene na ipenatoxūcèx. Rü nüma tá nanaxūxēē rü nanayaxēē ya yima nanetūchire. Rü tá nanamuxēē i norü o, na muxūchixū nawa peyaxuxūcèx na ngēmamaã togūxū perüngūxēēgūxūcèx. ¹¹ Rü ngēmaācü i pema rü tá pexū nangēxma i guxūma i mexū na tauxchaācüma nüxū perüngūxēēgūxūcèx i togū. Rü ngēxguma ngēma togū i taeneēgūxūtawa ngīxū tangegūgu i ngēma dīeru i naxcèx ngīxū ipexācü, rü nümagü rü tá poraācü Tupanana moxē naxāgü ngixcèx. ¹² Erü ngēxguma nüxna ngīxū taxāxgu i ngēma dīeru i nüxū ngīmaã perüngūxēēgücü i ngēma taeneēgü, rü tama ñacü i nüxū taxuxūcèxicatama ta nixī, natürü naetü i nümagü i taeneēgü rü perü āmaregagu tá poraācü Tupanana moxē naxāgü. ¹³ Rü nümagü i ngēma taeneēgü rü tá Tupanaxū nicuèxūgü, erü ngēma perü āmaremaã tá nüxū nüxū pedauxēē na aixcüma naga pexīnūēxū i Cristuarü ore i mexū. Rü nümagü rü tá Tupanana moxē naxāgü naxcèx i ngēma perü āmare i perü ngūchaūmaã nüxna rü guxūma i yaxōgūxūna pexāgūxū. ¹⁴ Rü ngēxgumarūū i ngēma taeneēgü rü tá poraācü pexcèx nayumūxēgü, erü pexū nangechaūgü. Rü tá Tupanana moxē naxāgü naxcèx na ñuxācü nüma ya Tupana poraācü pexū nangūxēēxū na yemaācü pexū natauxchaxūcèx na nüxū perüngūxēēgūxū. ¹⁵ Rü ngēmacèx i ñuxma rü Tupanana moxē taxā, yerü tūxna nanamu ga Nane na tórü āmare yīxūcèx. Rü nataxuma i ore i nagu mexū na nüxū ixuxūcèx na ñuxācü namaã itaāēgūxūchixū i ngēma āmare.

10

Pauruarü ore rü aixcüma nixī yerü Tupana nixī ga nüxna āgacü

¹ Rü ñuxma rü yema Cristu yaxna tamaã naxīnūxūrū rü tamaã namecūmaxūrūū, rü choma rü ta pemaã yaxna chaxīnūācüma rü pemaã chamecūmaācüma pexū chacèèxū na chauga pexīnūēxūcèx. Erü nümaxū i duūxūgü rü nüxū nixugü na pexū chamuūxū ega pexūtawa changēxmagu natürü

ngēxguma pexna chayaxūgu rü tama pexū chamuū. ² Natürü ngēxguma ngēma petanüwa chaxūxgu, rü chierü natauxguma na tacüçèx namaã chaporagaxū rü na chanaxucuxēxū i ngēma duūxūgü i petanüwa toxū ixuxū na ñoma tama yaxōgūxürüü na tamaxēxū. Erü choma rü íchamemare na namaãxūchi na chidexaxū. ³ Rü aixcūma woo duūxūgü tixīgü natürü tama ñoma i naanecüãxrüxū togü tadaí i ngexguma ítanapoxūgu i Tupanaarü ore. ⁴⁻⁵ Erü ngēma toxne i namaã ítanapoxūxū i Tupanaarü ore rü tama ñoma i naãnecüãx namaã ãxnexū nixī. Erü toma rü toxū nangēxma i Tupanaarü pora na ngēmamaã itayanaxoxēēxüçèx i Chatanáarü pora. Rü ngēmaãcü itayanaxoxēē i guxūma i chixexū i ore i Tupanaxū namaã yaxugügüxū i duūxūgü. Rü ngēmaãcü itayanaxoxēē i guxūma i Tupanaarü uwanügüarü ore i nügü namaã yacuèxüüügüãcüma duūxūgümaã nüxū yaxugügüxū na tama Tupanaãxū yaxōgüãxüçèx. Rü guxūma i tacü i nagu naxīnūēxū i ngēma duūxūgü i chixexū, rü Cristuna tanaxuaxū na nūma namaã inacuéxüçèx. ⁶ Rü wüxicana marü meã Cristuga pexīnūēgu, rü toma rü ítamemare na tūxū tapoxcuexū ya guxāma ya texé ya tama naga ĩnūēxē i Cristuarü ore. ⁷ Pema rü norü düxétüxūnewaxicatama nixī i penangugüxū i wüxi i duūxū. Natürü ngēxguma texé tügü cuèxgu na Cristuarü duūxū tīxū, rü name nixī i nüxū tacuèx na toma rü ta tūmarüü Cristuarü duūxūgü tixīgüxū. ⁸ Rü woo írarüwa chanangupetüxēē na chaugü chicuèxüüxū namaã i ngēma na Tupana toxū muxū, natürü taxucèxma naxçèx chaxāne. Erü aixcūma Cori nixī ya toxū mucü na pexū tarüngüxēēgüxüçèx na yexeraãcü meã peyaxōgüxüçèx. Rü tama tacü rü chixexūgu pexū na tayixēēxüçèx nixī i toxū namuxū. ⁹ Rü tama chanaxwèxe i nagu perüxīnūē na pexū íchabaixgüchaūxū namaã i ngēma poperagü i pexçèx chaxümatüxū. ¹⁰ Erü nümaxū i duūxūgü rü nüxū nixugü na chorü poperawaxicatama pexū íchabaixgüxū, natürü chomaxūchi pexütawa changexmagu rü tama aixcūma nüxū chacuèx na ñuãcü mea chidexaxū na ngemaãcü chauga pexū chaxīnūexēēxüçèx, ñaxūmaã choxū nixugüe. ¹¹ Natürü texe ya ngemaãcü idexáxe rü tanaxwèxe i nagu tarüxīnū rü ngēma pexna tayaxūgüãcüma torü poperawa pemaã nüxū tixuxürüü tátama tixīgü i ngēxguma petanüwa tangēxmagügu. ¹² Toma rü tama tanaxwèxe i namaã togü tawüxiguxēē rü ēxna nagu togü tangugü i ngēma duūxūgü i nügütama icuèxüüügüxū. Nūmagü rü nügütama nawomüxēēgü, erü nügümaã nügü nawüxiguxēē rü nügügutama nügü nangugü. ¹³ Natürü toma rü tama togü namaã ticuèxüüügü i ngēma yaxōgüxū i tama Tupana toxmēxwa ngēxmagüxēēxū. Yerü Tupana nixī ga tomaã nüxū

ixucū na ngextá nanaxwèxexū na tapuracūexū. Rū nūma nixī ga noxri Corītiuwa ga petanūwa toxū nangugūxēēxū na pemaã nūxū tixuxūcèx ga norū ore. ¹⁴ Rū yemaãcū toxīra nixī ga noxri petanūwa tangugūxū na pemaã nūxū tixuxūcèx ga yema Cristuarū ore. Rū ngēmacèx i ñuxma na petanūwa taxīxū, rū tama tanangupetūxēē ga yema Tupana tomaã nūxū ixuxū, yerū nūma nixī ga toxū namuxū na pexū tarūngūxēēgūxūcèx. ¹⁵ Rū ngemacèx tama togūarū puracūmaãmare nixī i togū ticuèxūūgūxū. Rū tama nūxū tachopetūchaū i ngēma Tupana tomaã nūxū ixuxū na pexū tangūexēēxū. Natūrū ngema pexū tanaxwəaxū nixī na yexeraãcū nūxū pecuáxū i Tupanaarū ore na ngemaãcū yexera peyaxōgūxūcèx. ¹⁶ Rū ngēxguma marū petanūwa tangugūguwena rū tanaxwèxe i ngēma duūxūgū i perū yéamaxūra ngēmagūxū i ngextá taguma texé nūxū íxuxūwa taxī na ngēmamaã rū ta nūxū tixuxūcèx i ore i mexū. Erū tama tanaxwèxe i togūarū puracūmaã togū ticuèxūūgū. ¹⁷ Erū Tupanaarū ore i ūmatūxūwa rū ñanagūrū:

“Rū ngēxguma texé tūgū icuèxūūchaūgu, rū name nixī i tórū Corixū ticuèxūū, erū nūma nixī i tūxū nangūxēēxū”, ñanagūrū i ngēma ore. ¹⁸ Erū ngēma yatū i aixcūma Tupanapēxewa mexū rū tama nūgūtama nicuèxūū. Natūrū ngēma yatū i tórū Cori nūxū icuèxūūxū nixī i aixcūma Tupanapēxewa mexū.

11

Pauru rū nūxū nixuchiga ga yema orearū uruūgūneta ga tama Tupana imugūxū

¹ Rū ñuxma i ngēma tá pemaã nūxū chixuxū, rū bexmana pexcèx rū wūxi i ngēãēmare nixī, natūrū chanaxwèxe i choxū iperūxīnūēmare rū yaxna chomaã pexīnūē. ² Erū Tupana pexū inuxūxūrū pexū chinuxū. Erū chaugagu nixī i Cristuaxū peyaxōgūxū, rū marū Cristuna pexū chaxuaxū na noxrūxicatama pixīgūxūcèx. Rū ngēmacèx chanaxwèxe i ngearū chixexūāē Cristuxū pexū chawēx ñoma wūxi i pacū i taguma yatūxū cuèxcūrūū. ³ Natūrū chaxoegaāē rū yema āxtape norū doramaã Ebaxū na womūxēēxūrūū, ngūrūāchi tá ta texé pexū tawomūxēē, na nūxū perūxoexūcèx na Cristugu perūxīnūēxū rū naxcèxicatama na pemaxēxū. ⁴ Erū pema rū tauxchaãcū nixī na pexū nawomūxēēgūxū. Rū ngēxguma ínangugūgu i duūxūgū i pemaã nūxū ixuxū i to i Ngechuchuchiga ya tama yima toma nūxū tixuchigacū, rū pema rū nūxū peyaxōgū i ngēma duūxūgū. Rū pema rū taāēãcūma penayaxu i to i naāē i tama Tupanaāē i Üünexū ga marū peyaxuxū ixīxū. Rū peyaxōgū i to i ore i tama

Tupanaārū ore i mexū ga noxri peyaxuxū ixīxū. ⁵ Dūcèx, rū woo nawe perūxīxgu i ngēma togū i orearū uruūgūneta, natūrū chauxcèx rū taxuwama choxū narūyexeragū. ⁶ Rū woo tama choxū nangēxmagu i tauxcha na duūxūgūpēxewa chidexaxū, natūrū aixcūma meā nūxū chacuèx i ngēma nachiga chidexaxū. Rū ngēma rū guxūma i torū puracūwa marū pexū nūxū tadauxēē i guxūguma. ⁷ ¿Pexcèx rū chixexū pemaā chaxū ga yexguma chaugū ícharūxíragu na pexū chataxēēxūcèx rū choxmēxmaā chapuracūgu na ngetanūācūma pemaā nūxū chixuxū ga Tupanaārū ore i tūxū maxēxēēxū? ⁸ Rū aixcūma yema togū ga yaxōgūxū choxna ngīxū āgūcū ga dīēru ngīxū chayaxu na yemamaā petanūwa chapuracūxūcèx rū pexū charūngūxēēxūcèx. ⁹ Rū yexguma petanūwa chayexmagu rū aixcūma choxū itaxu ga dīēru, natūrū taguma texéna ngīxcèx chaca. Rū taeneēgū ga Machedóniāānēwa ne íxū rū choxna ngīxū naxāgū ga yema choxū tauxcū. Rū yemaācū tama pexūtawa ngīxcèx íchaca ga yexguma. Rū ñuxma rū ta tagutáma tacūcèx pexna chaca. ¹⁰ Rū Cristu ya chowa ngexmacūégagu pemaā nūxū chixu i ngema na aixcūma ngetanūācūma petanūwa chapuracūxū. Rū ngema rū chorū taāxē nixī. Rū taxucūrūwa texe i guxū i Acáyaanēwa choxna tanayaxu i ngema taāxē. ¹¹ ¿Rū tacūcèx yīxū i ngēmaācū chidexaxū? ¿Éxna pexcèx rū tama pexū changechaūxūcèx yīxū i ngēmaācū chidexaxū? Dūcèx, pemaā nūxū chixu rū Tupana nūxū nacuèx na ñuxācū aixcūma pexū changechaūxū. ¹² Natūrū ngēma na ngetanūācūma pemaā nūxū chixuxū i ngēma ore, rū ngēmaācū tá chanaxūecha na taxucūrūwa chixri chauchiga yadexagūxūcèx i ngēma togū i orearū uruūgūneta i nūgū ixuxū na toxrūū naxūgūāxū i Tupanaārū puracū. ¹³ Nūmagū rū aixcūma orearū uruūgūneta nixīgū, rū duūxūgūxū nawomūxēēgū. Rū nūmagū rū togu nūgū nicuxgū, rū nūgū nixugū na Cristu yamugūxū. ¹⁴ Rū ngēma rū taxucèxma namaā pebaixāchiāēgū. Erū woo i Chataná rū ta rū Tupanaārū orearū ngeruūgū i daxūcūāx i yauracūxūrūācū nūgū nangoxēē. ¹⁵ Rū ngēmacèx woetama ngēmaācū nixīgū i ngēma duūxūgū i Chatanáāxū puracūexū. Rū nūmagū rū duūxūgū i mexū ūgūxūgu nūgū nicuxgū. Natūrū ngēma ngēmaācū ixīgūxū, rū Tupana tá nanapoxcue naxcèx i ngēma chixexū i naxūgūxū.

Pauru rū yema puracū ga Ngechuchu nawa namuxūwa ngūxū ninge

¹⁶ Rū wena pemaā nūxū chixu rū tama chanaxwèxe i nagu perūxīnūē na wūxi i āūāēxū chíxū. Natūrū ngēxguma chí ngēmaācū chomaā nagu perūxīnūēgu, rū tama chanaxwèxe i

choxna penachuxu na ñoma wüxi i ãũãẽxürüũ chaugüétüwa chidexaxũ, na ngẽmaãcü choma rü ta írarüwa chaugütama chicuèxüüxúcèx. ¹⁷ Rü ñuxma na chaugüétüwa chidexaxũ rü ngẽma rü tama tórü Coriarü mu nixĩ. Natürü ñoma wüxi i ãũãẽxũ nügü icuèxüüxürüũ nixĩ i chidexaxũ. ¹⁸ Rü ñuxma na nangẽxmaxũ i muxüchixũ i duũxügü i ñoma i naãnewa nügü icuèxüüxügü, rü choma rü tá ta írarüwa chaugü chicuèxüũ. ¹⁹ Pema rü nagu perüxĩnũë rü nüxũ cuèxüchigüxũ pixĩgü. Natürü taãẽãcüma yaxna namaã pexĩnũë i ngẽma duũxügü i tama naãẽxũ icuáxũ. ²⁰ Rü yaxna namaã pexĩnũë i ngẽma duũxügü i nügüxũ pexũ puracüexẽẽxũ, rü ngẽma ngetanüãcüma pexũ puracüexẽẽmarexũ, rü ngẽma pexũ womüxẽẽgüxũ, rü ngẽma chixri pexũ yauxgüxũ, rü ngẽma pemaã guxchigagüxũ. ²¹ Rü woo wüxi i ãnexüchi nixĩ na pemaã nüxũ chixuxũ, natürü chauxcèx rü tama aixcüma pexũ nüxũ tadauxẽë ga torü pora ga yexguma petanüwa tayexmagügu. Natürü ñuxma na tama namuũẽxũ na nügü yacuèxüüxügü i ngẽma togü i duũxügü, rü choma rü ta taxucèxma chamuũ na chaugüétüwa chidexaxũ woo pexcèx rü taxuwama namexgu i ngẽma nüxũ chixuxũ. ²² Nümagü rü nügü yaxugügu rü Yudíugü nixĩgü. Natürü choma rü ta Yudíu chixĩ. Rü nümagü nügü yaxugügu rü Iraétanüxügü nixĩgü. Natürü choma rü ta rü Iraétanüxũ chixĩ. Rü nümagü rü nügü yaxugügu rü Abráütanüxũ nixĩgü. Natürü choma rü ta Abráütanüxũ chixĩ. ²³ Nümagü rü nügü yaxugügu rü Cristuaxũ napuracüe. Natürü choma rü norü yexera Cristuaxũ chapuracü. Rü ngẽma ñachagürü pexũ woo pema nagu perüxĩnũëgu na ñoma wüxi i ãũãẽxürüũ chidexaxũ. Rü ngẽma duũxügüarü yexera poraãcü Tupanaãxũ chapuracü. Rü norü yexera chapoxcu, rü norü yexera choxũ naçuaixgü ga duũxügü. Rü muẽxpüxcüna rü ãücümaxũchixüwa chayexma rü wixguxüchi taèx choxũ nimèxgü. ²⁴ Rü 5 ãxpüxcüna nixĩ ga 39 ga çuaximaã choxũ napoxcu-güxũ ga chautanüxügü ga Yudíugü. ²⁵ Rü tomaẽxpüxcüna nixĩ ga naĩmaã choxũ naçuaixgüxũ, rü wüxicana ga nutamaã choxũ ínamuxüchigüxũ. Rü tomaẽxpüxcüna nixĩ ga guma wapuru ga nagu chixüxũne rü chomaã inanguxũ. Rü wüxicana ga yexguma chomaã inanguxgu ga wapuru rü wüxi ga chütaxũ rü wüxi ga ngunexũ chinge na taxũ ga taxtüarü ngãxütügu mürapewaétügu chatunagüãcüma chiwẽxèxũ. ²⁶ Rü poraãcü nu ne chanaxũ, rü poraãcü ãücümaxüwa chayexma yerü natügü ga ãücümaxügu chixügü, rü ngítèèxgüxũ rü chixexũ chomaã naxügüchaũ. Rü woo chautanüxügü ga Yudíugütanüwa, rü woo yema duũxügü ga tama Yudíugü ixigüxütanüwa, rü woo íanegüwa, rü woo namagüwa, rü woo taxtü i taxüwa rü ãücümaxüwa chayexma.

Rū yema duūxūgū ga chomūcūgūneta ixīgūxūtanūwa rū ta āūcūmaxūwa chayexma. ²⁷ Rū poraācū chataarū puracūāx, rū muxūchixū ga guxchaxūgū choxū nangupetū. Rū muēxpūxcūna rū tama chape, rū chataiya, rū chītawa. Rū muēxpūxcūna rū tama chachibū, rū choxū nanadeyu, rū choxū nataxu ga chauxchiru. ²⁸ Rū naētūwa i guxūma i ngēma, rū guxū i ngunexūgu rū chaxoegaāē naxcēx i guxūma i ngēma yaxōgūxū i guxū i īānewa ngēxmagūxū. ²⁹ Rū ngēxguma chi texé tama poragu, rū choxū rū ta nangux. Rū ngēxguma chi wūxie texéxū pecadugu nguxēēgu, rū chauāēwa nangux i ngēma. ³⁰ Natūrū ngēxguma chi chaugū chīcuèxūūchaūgu, rū tá chaugū chīcuèxūū naxcēx na duūxūgū choxū dauxū na taxuwama chamexū. ³¹ Rū Tupana ya tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristunatū ya mecū na guxūguma nūxū icuèxūūgūxū, rū nūxū nacuèx na aixcūma yīxū i ngēma nūxū chixuxū. ³² Rū yexguma Damacuwa chayexmagu, rū guma īāneārū āēxgacū ga Aretaarū ngūxēēruū, rū norū churaragūxū namu na nūxna nadaugūxūcēx ga guma īāneārū poxeguxūārū īāxgū na choxū yayauxgūxūcēx ga yexguma chi yéma íchaxūūxgu. ³³ Natūrū yema īāneārū poxeguxūārū īāxācūwa rū wūxi ga pexchīgu choxū ínarūchūxūetaūgū ga chomūcūgū. Rū yemaācū chiña naxchaxwa ga yema āēxgacū.

12

Tórū Cori rū Pauruxū nangoxetūxēē rū nūxū nūxū nacuèxēē ga tacū ga ēxūguxū

¹ Taxuwama name na texé tūgū icuèxūūxū. Natūrū tá pemaā nūxū chixuama na űuxācū tórū Cori choxū nangoxetūxēēxū rū űuxācū choxū nūxū na nacuèxēēxū ga tacū ga ēxūguxū. ² Rū 14 ga taunecū marū nangupetū ga na Tupana daxūguxū ga naānewa ga nūma ínayexmaxūwa choxū nagaxū. Natūrū tama nūxū chacuèx rū chauāēwaxīcatama nīxī ga yéma choxū nagaxū, rū ēxna guxū ga chaxunemaā yīxū ga yéma choxū nagaxū. Rū Tupanaxīcatama nūxū nacuèx i ngēma. ³⁻⁴ Rū aixcūma meāma nūxū chacuèx na daxūguxū ga naānewa choxū nagaxū ga Tupana, natūrū tama nūxū chacuèx rū guxū ga chaxunemaā yéma choxū naga rū ēxna tama. Rū Tupanaxīcatama nīxī ya nūxū cuácū i ngēma. Rū yéma nūxū chaxīnū ga ore ga ēxūguxū i guxūma i duūxūgūna chūxuxū na nūxū yaxugūxū. ⁵ Rū choma rū chi name na chaugū naxcēx chīcuèxūūxū i ngēma, natūrū tāūtāma ngēmaācū chanaxū. Erū ngēma ngūxū na chingexūmaāxīcatama tá nīxī i chaugū chīcuèxūūxū. ⁶ Natūrū ngēxguma chi chaugū chīcuèxūūchaūgu, rū tāū chīma wūxi i ngēāēmare nīxī i ngēma, erū aixcūma nīxī i ngēma ore i nūxū chixuxū i

chauchiga. Natürü tama chaugü chicuèxüü na taxúema nagu rüxīnūxúcèx na ngēma chowa nūxū naxīnūēxū rü nūxū nadaugūxūārū yexera chīxū. ⁷ Natürü tórü Cori rü tama nanaxwèxe i poraācūxūchima chaugü namaā chicuèxūxū ga yema ēxūguxū ga mexēchixū ga choxū nūxū nacuèxēēxū. Rū yemacèx chaxunewa nananguxēē ga wūxi ga choxū ngūxū ñoma wūxi ya tuxu chaxunewa ingaxixūrū. Rū yema rü ñoma wūxi ga Chatanáārū orearū ngeruūrū chauxūtawa nangu na choxū nachixewexúcèx na tama chaugü chicuèxūxúcèx. ⁸ Rū tomaēxpūxcūna tórü Corina chaca na choxū iyanaxoxēēāxúcèx ga yema choxū ngūxū. ⁹ Natürü nūma ya tórü Cori rü ñanagürü choxū:

“Rū cuma nūxū cucuèx na guxūguma cuxū changechaū, rü ngēxīcatama nixī i cunaxwèxexū. Rū ngēma duūxūgū i tama poraexūwa nixī i aixcūma chanangoxēēxū i ñuxācū na chaporaxū”, ñanagürü choxū. Rū ngēmacèx chataāē ega tama chaporagu. Erū ngēxguma tama chaporagu rü ngēxguma nixī i chowa inawēāxū i norū pora ya Cristu. ¹⁰ Rū ngēma na Cristuxū na changechaūxūgagu nixī i yaxna namaā chaxīnūxū ega woo chaturagu rü woo tacū chomaā yaxugūegu i duūxūgū. Rū woo choxū natauxgu i chorū ngēmaxūgū, rü woo duūxūgū rü chowe yangēxūtanūgu, rü woo guxchaxūgū choxū ngēxmagu rü Cristucèx rü yaxna namaā chaxīnū i guxūma i ngēma. Erū ngēxguma chaturagu, rü ngēxguma nixī i yexeraācū Cristu choxū poraxēēxū.

Pauru rü naxcèx naxoegaāē ga yema yaxōgūxū ga Corītiuwa yexmagūxū

¹¹ Maneca ñoma wūxi i āūāēxūrū chidexa, erū ngēmaācū chaugü chicuèxū. Natürü pegagutama nixī i dūxwa ngēmaācū chaugūētūwa chidexaxū, yerū pema chi nixī ga choxū picuèxūūgūxū, rü tama i chomax. Rū woo taxuwama chame i chomax, natürü taxuwama choxū narūyexeragū i ngēma orearū uruūgūneta i nawe perūxīxū. ¹² Rū yexguma petanūwa chayexmagu, rü yaxna pemaā chaxīnūācūma pexū nūxū chadauxēē na aixcūma Cristu choxū muxū na nūxū chixuxúcèx ga norū ore. Rū cuèxruūgūmaā pexū nūxū chacuèxēē ga yema. Rū pexū nūxū chadauxēē ga taxū ga mexūgū ga Tupanaārū poramaā üxū. ¹³ Rū yexguma petanūwa chayexmagu rü pemaā chamecūma yema guxūma ga togū ga yaxōgūxūmaā na chamecūmaxūrūūtama. Natürü wūxiwaxicatama nixī ga íchatūxū yerū ga petanūwa rü tama ngīxū chayaxu ga dīeru yema togū ga yaxōgūxūtanūwa ngīxū chayaxuxūrū. Rū chanaxwèxe i choxū nūxū pengechaū i ngēma. ¹⁴ Rū ñuxma rü marū íchamemare na norū tomaēxpūxcūna pexū íchayadauxū. Rū tāūtāma tacūcèx

pexna chayaca. Erū tama perū ngēmaxūgücèx petanūwa chaxū, natūrū pexcèxūchi nixī i ngēma chaxūxū. Pema rū chauxacūgū pixīgū i Tupanaārū orewa. Rū ngēma papá rū mamáārū puracū nixī na naxācūgūna naxāāxū i ngēma nūxū taxuxū. Rū tama naxācūgūarū puracū nixī na nanatūna rū naēna naxāgūāxū. ¹⁵ Rū choma rū íchamemare na chorū ngúchaūmaā pexcèx ichanaxāxū i guxūma i tacū i choxū ngēxmaxū rū woo chaugūtama rū ta na ichaxāxū na aixcūma meā peyaxōgūxūcèx. Natūrū chauxcèx rū ngēxguma yexeraācū pexū changechaūgu, rū pema rū yexeraācū nūxū perūxoetanū na choxū pengechaūxū. ¹⁶ Rū nūmaxū i duūxūgū i petanūwa, rū woo nūxū nacuèxgū na taguma tacūcèx pexūtawa íchaçaxū, natūrū nūmagū rū nūxū nixugūama na pexū chawomūxēēcūma perū dīeru ngīxū chayaxuxū. ¹⁷ ¿Éxna pema nagu perūxīnūēgu rū yema duūxūgū ga petanūwa chamugūxūwa pexū chawomūxēē? ¹⁸ Rū Titumaā nūxū chixu na petanūwa íyadauxūcèx. Rū namaā yéma chanamu ga yema to ga taeneē. ¿Éxna pema nagu perūxīnūēgu ga Titu rū pexū yéma nayawomūxēē? ¿Tama éxna aixcūma yīxū na chauxrūū meā na namaxūxū rū chauxrūū mexūgu naxīnūxū ga Titux? ¹⁹ Bexmana pema tá nagu perūxīnūē rū ngēmaācū tidexagū, erū togūétūwatama tachogūchaū. Natūrū, Pa Chaueneēgū ya Pexū Tangechaūgūex, rū Tupanapēxewa rū Cristuégagu nixī i tidexagūxū na yexeraācū meā Tupanaāxū peyaxōgūxūcèx rū yexeraācū meā na pemaxēxūcèx. ²⁰ Erū chaxoegaāē rū ngēxguma wena pexū íchayadēuxgu, rū ngūrūāchi tama choma chanaxwèxexūācūma ípemaxē, rū ngēmacèx i pema rū tāūtáma chomaā petaāēgū. Rū chaxoegaāē erū ngūrūāchi tá pexū ichayangau na pegūchi ípexaiexū, rū pegūarū ngēmaxūcèx pixāūxāchigūxū, rū pegūmaā penuēxū, rū pegūguxicatama íperūxīnūēxū, rū pexoregūtèèxgūxū, rū toguāxū pixuxū, rū pegū picuèxūūgūxū, rū chixexū ípexūexū rū ngēmaācū chixri ípemaxēxū. ²¹ Rū chaxoegaāē rū ngēxguma wena petanūwa chaxūxgu, rū ngūrūāchi Tupana rū pegagu tá choxū naxānēxēē. Rū ngūrūāchi ngechaū tá choxna pexā, erū muxēma i petanūwa rū marū ñuxgumama pecadu taxūgūecha, rū tama nūxū tarūxoechaū na Tupanapēxewa chixexū taxūgūxū rū naī i ngēmaāmare na tamaxēxū rū guxūma i togū i chixexū na taxūgūxū.

13

Pauru nayaxucūxē ga yema yaxōgūxū ga Corītiucūāx rū ñuxūchi nūxū narūmoxē

¹ Ñuxma rü norü tomaēxpüxcüna tá nixĩ na petanüwa chaxüxü. Rü Tupanaärü ore rü tamaã nüxü nixu rü ngëxguma texé chixexü üxgu rü taxre rü êxna tomaēxpüx i duüxügü nüxü daugügu rü nüxü yaxugügu na aixcüma yĩxü, rü aixcüma tá poxcu tümamaã taxuegu ya yixema chixexü üxe. ² Rü ngëmacëx i pema i üpamamatama pecadu ügüechaxe rü guxâma i pema ya chixri maxëxë, rü ñuxma na woo pexna chayaxüguxü rü wenaxârü pexna nüxü chacuëxächixëë rü ngëxguma tá ngëma chaxüxgu rü aixcüma tá chanamexëë i guxüma i ngëma chixexü i petanüwa ngëxmaxü, rü täütáma chanangupetüxëëmare i ngëma. ³ Rü pema na naxcëx iperüdaunüxü na Cristu chowa idexaxü, rü ngëxguma ngëma chaxüxgu, rü ngëxguma tá nixĩ i nüxü pedauxü na aixcüma chowa na yadexaxü ya Cristu. Rü nüma ya Cristu rü chowa tá pexü nüxü nadauxëë na tama naturaxü natürü aixcüma yanguxëëãxü i norü ore rü tüxü napoxcuexü ya yixema chixexü ügüxe. ⁴ Rü aixcüma nixĩ ga Cristu ga ñoma wüxi ga duüxü i turaxürüü nügü yaxixëëxü ga yexguma curuchawa yapotagu. Natürü i ñuxma rü Tupanaärü poragagu namaxü. Rü ngëxgumarüü i toma na norü duüxügü tixigüxü, rü taturae i toxonewa. Natürü ngëma na norü duüxügü tixigüxü, rü Tupanaärü poragagu tá tamaxë na pexü tarüngüxëëgüxücëx. ⁵ Rü name nixĩ i pegütama pengugü na nüxü pecuáxücëx ngoxi aixcüma meã peyaxögü. Rü name nixĩ i pegü pengugüarü maxüãx rü ngoxi Tupanapëxewa pime. ¿Tama êxna nüxna pecuëxächie na Ngechuchu ya Cristu rü pewa nangëxmaxü ega aixcüma peyaxögügu? ⁶ Rü chierüna nüxü pecuëxgu na toma rü tama orearü uruügünetamare na tixigüxü. ⁷ Rü Tupanana naxcëx taca na taxuüma i chixexü na pexügüxücëx. Rü tama duüxügüpëxewa togü ítarütagüxücëx nixĩ na ngëmaãcü tayumüxëgüxü. Natürü Tupanana naxcëx taca i ngëma na aixcüma meã naxcëx pemaxëxücëx woo duüxügü nagu rüxĩnüëgu na toma rü ítatüemarexü. ⁸ Toma rü taxucürüwama chixri nachiga tidexagü i Tupanaärü ore i aixcüma ixixü, erü toma rü naëtüwa tachogü i ngëma ore. ⁹ Rü tá tataãëgü ega aixcüma peporaegu i perü maxüwa rü ngëmacëx natauxgu i tacücëx pemaã na taporagaexü. Rü Tupanana tá naxcëx tacaama na pexü naporaexëëxücëx i perü maxüwa na düxwa aixcüma mexü i norü duüxügü na pixigüxücëx. ¹⁰ Rü naxüpa na pexü na íchayadauxü nixĩ i pexcëx chanaxümatüxü i ñaã popera, na ngëxguma ngëma changuxgu rü nataxuxücëx i tacücëx pemaã na chaporagaxü. Erü tórü Cori choxü namu na pexü charüngüxëëxücëx na yexeraãcü meã peyaxögüxücëx, rü tama chixexü pemaã na chaxüxücëx nixĩ i choxü namuxü. ¹¹ Rü ñuxma na ichay-

acuèxēēxū i ñāã popera, Pa Chaueneēgūx, rü chanaxwèxe i meã pexū naxüpetü rü naxcèx pedau na ñuxãcü aixcüma meã Tupanacèx pemaxēxū. Rü name nixī i pegü petaãēxēēgü rü wüxigu perüxīnūē rü meã yaxna pegümaã pexīnūē rü aixcüma pegü pengechaūgü. Rü nüma ya Tupana ya tüxū ngechaūcü rü tüxū rüngüxmüēxēēcü, rü guxūgutáma pemaã inarüxãūx. ¹² Rü chanaxwèxe i wüxichigü i pema rü pegü pengechaūgüãcüma pegü perümoxēgü. ¹³ Rü guxūma i togü i taeneēgü i yaxōgūxū rü pexū narümoxēgü. ¹⁴ Rü ñuxma rü chanaxwèxe i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexū narüngūxēē, rü Tanatü ya Tupana rü pexū nangechaū, rü Naã i Üünexū rü guxūguma pemaã inarüxãūx.

Rü nuãma pexna,
Pauru

POPERA GA GÁRATAANEWA YEXMAGŪXŪ GA YAXŌGŪXŪTANŪWA NAMUXŪ GA PAURU

*Pauru rü nüxŭ narümoxē ga yema yaxōgŭxŭ ga Gárataaneärü
ĩānegüwa yexmagŭxŭ*

1-2 Pa Toeneēgü i Yaxōgŭxŭ i Gárataaneärü Īānegüwa Ngēxmagŭxŭ, choma i Pauru rü namaā i guxŭma i taeneēgü i nuā chauxŭtawa ngēxmagŭxŭ nixī i pexcēx tanaxŭmatŭxŭ i ñāā popera. Rü choxŭ nixī ga namugŭxŭ ga Ngechuchu ya Cristu rü Tanatŭ ya Tupana. Rü aixcŭma tama duŭxŭgŭ nixī ga choxŭ unetagŭxŭ na chanaxŭxcēx i ñāā Tupanaärü puracŭ. Natürü Tanatŭ ya Tupana ga Ngechuchuxŭ írüdaxēēcŭ rü nümatam ya Ngechuchu ya Cristu nixī ga choxŭ naxunetagŭxŭ. ³ Rü chanaxwēxe i Tanatŭ ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraācŭ pexŭ narüngŭxēē rü pexŭ nataāēxēē. ⁴ Rü nüma ga tórü Cori ya Ngechuchu rü nügŭ inaxā na tórü pecaducēx nayuxŭcēx na nüxna tŭxŭ ĩnanguxŭxēēxŭcēx i guxŭma i ñoma i naāneärü chixexŭ. Rü yemaācŭ nanaxŭ, yerü yema nixī ga Tanatŭ ya Tupanaärü ngŭchaŭ. ⁵ ¡Namexēchi ya Tupana i guxŭguma! Rü ngēmaācŭ yŭ.

Nataxuma i to i ore i tŭxŭ maxēxēēxŭ

⁶ Rü yema na Cristuaxŭ pengechaŭtümŭgŭxŭcēx nixī ga pexna naxuxŭ ya Tupana na penayaxuxŭcēx i maxŭ i taguma gŭxŭ. Rü ñŭxma rü poraācŭ chaŭaixāchiāē, erü paxaxŭchi ipenaxŭgŭ na Tupanana pixŭgachixŭ, na nawe perŭxŭxŭcēx i to i ngŭxēētae i nagu perŭxŭñnŭēgu rü pexŭ maxēxēēxŭ. ⁷ Natürü tama aixcŭma nangēxma i to i ngŭxēētae i nawa nayaxuxŭ i maxŭ i taguma gŭxŭ. Natürü nangēxma i ñuxre i duŭxŭgŭ i pexŭ naguxchaxēēchaŭxŭ, rü nanaxŭchicŭgŭchaŭ i ngēma ngŭxēētae i mexŭ ga pemaā nüxŭ chixuxŭ ga Cristuchiga. ⁸ Rü toma rü marŭ pexna tanaxā ga yema ngŭxēētae i aixcŭma ixŭxŭ i Ngechuchuchiga. Rü ngēxguma chi texé pexŭ ngŭexēēgu i to i ngŭxēētae, rü name nixī i noxtacŭma Tupana tŭxŭ napoxcu. Rü woo choma chixŭgu, rü ēxna ŭacŭ rü Tupanaärü orearŭ ngeruŭ i daxŭcŭāx yixŭgu i pexŭ ngŭxēēxŭ i to i ngŭxēētae, rü name nixī i noxtacŭma Tupana tŭxŭ napoxcu. ⁹ Rü ñŭxma rü wena pemaā nüxŭ chixu ga yema noxri pemaā nüxŭ chixuxŭ. Rü ngēxguma chi texé pexŭ ngŭexēēgu i wŭxi i to i ngŭxēētae i tama yema noxri peyaxuxŭrŭŭ ixŭxŭ, rü name nixī i noxtacŭma Tupana

tüxŭ napoxcu. ¹⁰ Rü tama chomaã na petaãëgüxŭcèx nixĩ i ngẽma ñachaxŭ. Erü tama naxcèx chadau na duŭxŭgü chomaã taãëgüxŭ, natürü Tupana chomaã taãëxŭcèx nixĩ i chadauxŭ. Erü ngëxguma chi duŭxŭgüxŭxicatama chataãëxëëchaŭgu, rü tãü chima Cristuarü puracütanüxŭ chixĩ.

Ñuxãcü Pauruxŭ nayaxu ga Tupana na norü puracüwa namuãxŭcèx

¹¹ Natürü, Pa Chaueneëgüx, chanaxwèxe i nüxŭ pecuèx na ñaã ore i mexŭ i nüxŭ chixuxŭ, rü tama duŭxŭgüãëwa yĩxŭ na ne naxŭxŭ. ¹² Yerü tama wüxi ga duŭxŭxŭtawax naxcèx changüx. Natürü Ngechuchu ya Cristutama nixĩ ga choxŭ nüxŭ cuèxëëcü. ¹³ Pema rü marü nüxŭ pexĩnüëchiga na ñuxãcü chamaxŭxŭ ga ũpa ga yexguma Yudíugücumagu chixŭxgu. Rü nüxŭ pexĩnüëchiga na ñuxãcü poraãcü nawe chingëchigüxŭ ga guxŭma ga Tupanaãrŭ duŭxŭgü ga yaxögüxŭ rü ñuxãcü chixri namaã na chaxüpetüxŭ na yemaãcü nüxŭ nüxŭ charüxoxëëxŭcèx ga yema na Ngechuchuaxŭ yaxögüãxŭ. ¹⁴ Rü muxŭma ga chautanüxŭgü ga Yudíugü ga chorü nayaãxgüraŭxŭãrŭ yexera nagu chixŭ ga yema Yudíugücüma. Yerü norü yexera meãma chayanguxëë ga nacümagü ga nuxcümaŭgüxŭ ga chorü oxigü nagu ìxŭ. ¹⁵⁻¹⁶ Natürü yexguma tautama chabuxgu, rü woetama Tupana choxŭ naxuneta na choxŭ namuxŭcèx na chanaxŭxŭcèx i norü puracü. Rü nüma rü chauxcèx naca na noxrü chixixŭcèx yerü poraãcü choxŭ nangechaŭ. Rü yexguma Tupana naxwèxegu, rü choxŭ nüxŭ nacuèxëë ga Nane ya Cristu. Rü yemaãcü nanaxü na ngẽma duŭxŭgü i tama Yudíugü ixigüxŭmaã nüxŭ chixuxŭcèx na ñuxãcü Ngechuchugagu tüxŭ nangëxmaxŭ i maxŭ i taguma gúxŭ. Rü yexguma yemaãcü Tupana choxŭ nüxŭ cuèxëëgu ga Nane, rü taxúenama chayaca. ¹⁷ Rü bai ga Yerucharéŭwa na chaxŭxŭ na nüxna chayaçaxŭcèx ga yema togü ga ngúexŭgü ga nüxira Tupana imugüxŭ. Natürü ga choma rü yexgumatama Arábiaanewa chaxŭ. Rü yemawena, rü Damacuarü ñãnecèx chataegu. ¹⁸ Rü tomaëxpüx ga taunecüguwena rü düxwa Yerucharéŭwa chaxŭ na Pedruxŭ chacuáxŭcèx. Rü ¹⁵ ga ngunexŭtama naxŭtawax chayexma. ¹⁹ Rü yéma nüxŭ chadau ta ga Chaŭtiágu ga tórü Cori naëneë. Natürü taxuŭma ga togü ga ngúexŭgü ga tórü Cori imugüxŭxŭ chadau. ²⁰ Rü Tupana choxŭ nadau na aixcüma yĩxŭ i ngẽma ore i ñuxma pexcèx chaxümatüxŭ. ²¹ Rü yemawena, rü Chíriaanewa rü Chiríchiaanewa chaxŭ. ²² Natürü yema taeneëgü ga Cristuaxŭ yaxögüxŭ ga Yudéaanewa yexmagüxŭ, rü taguma choxŭxŭchi nadaugü. ²³ Rü yema nüxŭ naxĩnüëxŭ ga chauchiga rü ñaãxŭcatama nixĩ:

“Rü ngēma Pauru ga ūpa tawe ingēchigūxū, rü ñuxma rü duūxūgūmaã nūxū nixu i Tupanaārū ore i mexū, rü namaã nayaxucuxē na Cristuaxū yaxōgūāxūcèx. Rü ngēmaācū nanaxū i ñuxma rü woo ga noxri rü inayanaxoxēēchaū ga yema ore”, ñaxū. Rü yexicatama nixī ga chauchiga ga nūxū naxīnūēxū. ²⁴ Rü yexguma ga yema duūxūgū rü Tupanaxū nicuēxūūgū nagagu ga yema Tupana chomaã ūxū.

2

Yema togū ga ngūexūgū ga Tupana imugūxū rü meã Pauruxū nayauxgū

¹ Rü 14 ga taunecūwena rü wenaxārū Yerucharēūwa chaxū namaã ga Bernabé. Rü Titu rü ta íchayaga. ² Rü yéma chaxū yerū Tupana choxū nūxū nacuēxēē ga na nanaxwèxexū na yéma chaxūxū. Rü yéma Yerucharēūwa, rü yema yaxōgūxūārū āēxgacūgūmaāxīcatama changutaquēxe. Rü meāma namaã nūxū chixu ga nachiga ga yema Tupanaārū ore i mexū ga nūxna chaxāxū ga yema duūxūgū i tama Yudíugū ixīgūxū. Rü yemaācū meāma namaã nūxū chixu na ñuxācū na yīxū ga chorū nguxēētae, yerū tama chanaxwèxe na yixcūra rü choxū nūxū naxoexū rü ngēmaācū natücèxmamare na yīxū i ngēma puracū i chaxūxū. ³ Rü yema yaxōgūxū, rü nūmagū rü ta norū me nixī ga yema chorū nguxēētae. Rü yemacèx rü woo tama Yudíu na yīxū ga Titu rü taguma na ínawiechèxmüpēxechiraūxū, natürū yema āēxgacūgū rü tama nanamu na ínawiechèxmüpēxechiraūxūcèx. ⁴ Natürū aixcūma nixī ga ñuxre ga taeneēgūneta ixīgūxū ga bexmamare tatanūgu nachocuxū. Rü yemagū nixī ga naxwèxegūxū na inawiechèxmüpēxechiraūxū i ngēma yaxōgūxū i tama Yudíugū ixīgūxū. Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarū duūxūgū ixīgūxū, rü yema taeneēgūneta rü bexma tatanūgu nachocu na tūxū nangugūgūxūcèx na ñuxācū Cristu nūxna tūxū ínguxūxēēxū ga yema mugū ga Moíché ūmatūxū. Yerū nūmagū nanaxwèxegū na wenaxārū nagu ixīxū ga yema mugū ga guxchaxū ga Moíché ūmatūxū. ⁵ Natürū bai ga írarūwa naga na taxīnūēxū ga yema duūxūgū. Yerū tama tanaxwèxegū na texé pexū naxūchicūūxū i ngēma ore i mexū i aixcūma ixīxū i tamaã nūxū ixuxū i ñuxācū tūxū na nangēxmaxū i maxū i taguma gūxū ega Cristuaxū yaxōgūgu. ⁶ Natürū yexguma yema yaxōgūxūārū āēxgacūgū ga Yerucharēūwa yexmagūxū nūxū ínūēgu ga ñuxācū na yīxū ga chorū nguxēētae, rü namaã nataāēgū rü taxuūma ga tacū ga togū ga mugū choxna naxāgū na namaã changūexēētaexūcèx. Natürū tama yema na āēxgacūgū yixīgūxūgu charūxīnū, erū nūxū chacuèx na Tupanapēxewa rü guxāma na wūxiguxū. ⁷ Natürū nūmagū

ga yema ãëxgacügü, rü nüxü nicuëxächigü na choxü yïxü ga namuxü ga Tupana na yema duüxügü ga tama Yudíugü ixīgüxümaã nüxü chixuxücëx ga norü ore i mexü, yexgumarüü ga Pedruxü na namuxürüü ga Tupana na Yudíugümaã nüxü yaxuxücëx ga yema ore. ⁸ Rü gumatama Tupana ga Pedruxü mucü na Yudíugümaã nüxü na yaxuxü ga ore i mexü, rü gumatama Tupana nixi ga choxü mucü na yema duüxügü ga tama Yudíugü ixīgüxümaã nüxü chixuxücëx ga yema ore. ⁹ Rü yemacëx ga Chaütiágu rü Pedru rü Cuáü ga yaxögüxüärü ãëxgacügü, rü nüxü nicuëxächigü na choxü naxunetaxü ga Tupana na chanaxüxücëx i ngëma puracü. Rü yemacëx ga yema ãëxgacügü, rü tomëx niyauxächigü ga choma rü Bernabé na toxü nüxü nadauxëëgüxücëx na aixcüma namücügü tixīgüxü i ngëma puracüwa. Rü nümagü rü ta norü me nixi na ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixīgüxütanüwa na tanaxüxü i Tupanaärü puracü rü nümagü i Yudíugütanüwa. ¹⁰ Rü toxna naxcëx naca na nüxü tarüngüxëëgüxücëx ga yema yaxögüxü ga ngearü dïeruãxgüxü. Rü yexicatama nixi ga toxna nüxü nacuëxächixëëxü. Rü choma rü ta ngëmatama nixi i guxüguma woetama meãma chaxüxü.

Pauru rü Aütioquíawa Pedruxü naxucuxë

¹¹ Natürü yixcüra ga yexguma Aütioquíawa naxüxgu ga Pedru, rü noxtacüma nüxü nüxü chaxinüxëë, yerü tama aixcüma name ga yema naxüxü namaã ga yema yaxögüxü ga tama Yudíugü ixīgüxü. ¹² Yerü noxri rü yema duüxügü ga tama Yudíugü ixīgüxümaã nachibü ga Pedru. Natürü yexguma yéma nangugügu ga ñuxre ga Yudíugü ga yaxögüxü ga Chaütiágu yéma mugüxü, rü Pedru rü marü tama yema duüxügü ga tama Yudíugü ga yéma ngugüxü ga nagu íxü ga yema nacüma na Tupanacëx ínawiechëxmüpëxechiraügüxü. ¹³ Rü yema togü ga Yudíugü ga yaxögüxü, rü yexguma nüxü nadaugügu ga yema Pedru üxü, rü nümagü rü ta nanaxügü ga yema chixexü rü naxcëx nawoeguchaü ga yema nuxcümaügüxü ga nacümagü. Rü düxwa ga Bernabé rü ta natanügu naxã ga yema chixexü ügüxü. ¹⁴ Natürü yexguma nüxü chadëuxgu na tama Tupanaärü ore i mexü tüxü ngüxëëxüácüma na namaxëxü ga yema yatügü, rü guxü ga yaxögüxüpëxewa Pedruxü nüxü chaxinüxëë. Rü ñacharügü nüxü:

“Rü dücax i cuma na Yudíuchirëx quíxü, cuma rü tama aixcüma Yudíugücümagu quixü. ¿Rü ñuxãcü i ñuxma i cunamuxü na Yudíugücümagu naxixü i ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixīgüxü?” ñacharügü nüxü.

Yudíugü rü woo ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixīgüxü rü norü ôgagu nixi i nayauxgüãxü i maxü i taguma güxü

15 Rū pemaã nūxū chixu rū toma rū aixcūma torū bucūmatama Yudiūgū tixīgū rū Tupanaxū tacuèxgū. Rū ngēmaãcū tama duūxūgū i tama Tupanaxū cuèxgūxū tixīgū. 16 Rū nūxū tacuèxgū rū yema nuxcūmaūgūxū ga mugū ga Moīché ūmatūxū rū tama tūxū nimexēē i Tupanapēxewa, erū taxucūrūwama texé aixcūma naga taxīnūē i ngēma mugū. Natūrū i ñuxma rū Tupana tūxū nadau na imexū ega Ngechuchu ya Cristuaxū yaxōgūgu. Rū yemacèx ga toma rū ta Ngechuchu ya Cristuaxū tayaxōgū na torū ōgagu Tupana toxū nadauxū na timexū. Erū nūxū tacuèxgū rū tama ngēma mugūgagu nixī na Tupanapēxewa tamexū ya wūxie, erū taxucūrūwama texé aixcūma naga taxīnū i ngēma mugū na ngēmaãcū Tupanapēxewa tamexūcèx. 17 Rū ñuxma i yixema rū Cristuaxū tayaxōgū, rū ngēmacèx nixī i Tupanapēxewa imexū. Natūrū ngēxguma chi wūxi i ngunexūgu rū yixema nagu rūxīnūēgu rū mugūgu na ixīxūgagu yixīgu na Tupanapēxewa imexū, rū maneca tá nagu tarūxīnūē na Cristu tūxū pecaduāxēēxū. Natūrū dūcax, rū tama ngēmaãcū nixī erū Cristu rū tagutáma texéxū napecaduāxēē. 18 Choma rū marū nūxū charūxo na nagu charūxīnūxū na mugūgu chixūxūgagu Tupanapēxewa chamexū. Natūrū ngēxguma chi wenaxārū naxcèx chataegugu i ngēma nuxcūmaūgūxū i mugū rū chi nūxū charūxoxgu na Cristuaxū chayaxōxū, rū chi aixcūma wūxi i pecaduāxū chixī. 19 Yerū yexguma yema mugūwa changūxgu, rū dūxwa nūxū chīcuèxāchi na tama yanguxū ga yema mugū na choxū namexēēxū Tupanapēxewa. Yerū taxucūrūwama aixcūma naga chaxīnū ga guxūma ga yema mugū. Rū ngēmacèx i ñuxma rū Cristuaxū chayaxō na Tupanapēxewa chamexūcèx rū naxcèxicatama chamaxūxūcèx. Rū Cristu rū curuchagu nayu na iyanaxoxūcèx ga nuxcūmaūxū ga chorū maxū ga choxū yexmaxū ga yexguma yema mugūgu chixūxgu. 20 Rū ñuxma rū marū tama chaugūmaātama ichacuèx, natūrū Cristu nixī ya chomaã icuácū erū chowa namaxū. Rū ñuxma rū Tupana Nane ya Cristuaxū chayaxōdcūma nixī i chamaxūxū i ñoma i naānewa. Rū nūma nixī ga choxū nangechaūxū, rū nūgū inaxāxū na chauxcèx nayuxūcèx. 21 Rū tama nūxū chaxoxchaū i ngēma mexū ga Tupana taxcèx ūxū ga yexguma nayuxgu ga Cristu. Yerū yexguma chi yema mugūgu ixīxūgagu Tupanapēxewa imexgu, rū natūcèxmamare chi nixī ga na nayuxū ga Cristu.

3

Ñuxma rū tama ngēma mugūgu taxī erū marū Cristuaxū tayaxōgū

¹ Pa Chaueneēgü i Gárataanecŭāx, pema rü pengēāēgūmare. Rū yexguma petanūwa tayexmagügu rü meāma guxāpēxewa pemaā nūxŭ tixu rü pexcèx tanangoxēē na űuxācŭ curuchagu taxcèx nayuxŭ ga Ngechuchu ya Cristu. ¿Rü texé pexŭ tawomüxēē i űuxma na tama naga pexīnūēxŭcèx i ngēma ore i aixcūma ixīxŭ ga pemaā nūxŭ tixuxŭ? ² Rū wūxi i orecèx pexna chaca, rü ¿űuxācŭ yīxŭ ga penayaxuxŭ ga Tupanaāē i Üünexŭ? ¿Éxna pexcèx rü yema mugü na pinguxēēgüxŭgagu yīxŭ ga penayaxuxŭ, rü éxna ngēma ore i mexŭ ga nūxŭ pexīnūēxŭ rü pixōgüxŭgagu yīxŭ? ³ Pema rü pengēāēgūmare rü poraācŭ ípetüe. Noxri rü Cristuaxŭ peyaxōgü yerü Tupanaāē i Üünexŭ pewa napuracŭ. ¿Rü űuxācŭ i űuxma i nagu perūxīnūēxŭ na wenaxarü naxcèx pewoeguxŭ i ngema nuxcūmaxŭxŭ i mugü i taguma maxŭ pexna āxŭ? ⁴ Pema rü poraācŭ Tupana pexŭ narüngŭxēē. Rū chierü tama natücèxmamare yixīgu ga yema, erü taxucürüwa natücèxmamare nixī. ⁵ Rū yexguma Tupana pexna namuxgu ga Naāē i Üünexŭ rü petanūwa naxüāgu ga taxŭ ga mexŭgü ga norü poramaā naxŭxŭ, rü ¿tacŭgagu nixī ga naxüāxŭ ga yema? ¿Pexcèx rü mugü na pinguxēēxŭgagu yīxŭ ga Tupana naxŭxŭ ga yema? Tama yemagagu nixī. Tupana rü petanūwa nanaxü ga yema taxŭ ga mexŭgü yerü nūxŭ peyaxogü ga norü ore ga nūxŭ pexīnūēxŭ. ⁶ Rū dücax, pemaā nūxŭ chixu rü name nixī i nuxcūmaŭcŭ ga torü oxī ga Abráŭrŭü pixīgü. Yerü Abráŭ rü Tupanaāxŭ nayaxō, rü yemacèx Tupana nūxŭ nadau ga na namexŭ. ⁷ Rū ngēmawa nūxŭ pedau rü ngēma duŭxŭgü i Tupanaāxŭ yaxōgüxŭ nixī i aixcūma Abráŭtanŭxŭ ixīgüxŭ i Tupanapēxewa. ⁸ Rū Tupanaārü ore i ümatüxŭwa rü nūxŭ nixu na űuxācŭ Tupanapēxewa tá na yamexŭ i ngēma duŭxŭgü i yaxōgüxŭ i woo tama Yudíugü ixīgüxŭ. Rū yemaācŭ nūxŭ nixu naxŭpa ga na nangupetüxŭ. Yerü Tupana rü nuxcūmamatama Abráŭmaā nūxŭ nixu ga űaā ore i mexŭ i űaxŭ:

“Rü cugagu tá nūxŭ charüngŭxēē i guxŭma i nachiŭānecŭāx i duŭxŭgü”,

űaxŭ. Rū yemaācŭ nūxŭ tacuèx rü Cristu rü Abráŭtaa na yīxŭ. ⁹ Rū ngēmacèx i űuxma rü Tupana nanayaxu i guxŭma i duŭxŭgü i yaxōgüxŭ, yexgumarŭü ga Abráŭ ga yaxōcŭxŭ na nayaxuxŭrŭü. ¹⁰ Natürü chixexŭwa nangēxmagü i guxŭma i ngēma duŭxŭgü i nagu rüxīnūēxŭ na mugü yanguxēēgüxŭgagu Tupanapēxewa yamexŭ. Erü Tupanaārü ore i ümatüxŭwa rü űanagürü:

“Rü guxŭma i duŭxŭgü i tama aixcūma yanguxēēgüxŭ i guxŭma i ngēma mugü i ümatüxŭ, rü chixexŭwa nangēxmagü”,

ñanagürü. Erü nüxŭ tacuèxgŭ na taxucürŭwama aixcŭma texé yanguxêëxŭ i guxŭma i ngêma mugŭ. ¹¹ Rŭ ngêmaãcŭ meãma nangox na tama ngêma mugŭ tinguxêëxŭcèx yïxŭ na texé Tupanapêxewa mexŭ. Erü Tupanaârŭ ore i ũmatŭxŭwa rŭ ñanagürü:

“Rŭ yïxema tümaârŭ ôgagu Tupanapêxewa mexê, rŭ yïxema tá tixŭ ya aixcŭma tŭxŭ nangêxmaxê i maxŭ i taguma gúxŭ”,

ñanagürü. ¹² Natürŭ ngêxguma nagu rŭxŭnŭêgu na mugŭ inguxêëxŭcèx yïxŭ na Tupanapêxewa imexŭ, rŭ taxucèx chima tŭxcŭŭ tayaxôgŭ. Erü Tupanaârŭ orewa rŭ ngêmachiga naxŭmatŭ, rŭ ñanagürü:

“Rŭ yïxema aixcŭma meãma yanguxêëxê i guxŭma i mugŭ, rŭ ngêmagagu tá tŭxŭ nangêxma i tümaârŭ maxŭ”,

ñanagürü. Natürŭ ngêma mugŭ rŭ düxwa chixexŭwa tŭxŭ naga erü taxucürŭwama texé aixcŭma meã tayanguxêë.

¹³ Natürŭ ga Cristu rŭ nawa tŭxŭ ínanguxŭxêë ga yema mugŭ ga chixexŭwa tŭxŭ yexmagŭxêëxŭ. Rŭ taxcèx nixŭ ga chixexŭwa nayexmaxŭ ga yexguma curuchagu nayuxgu. Erü Tupanaârŭ ore i ũmatŭxŭwa, rŭ ñanagürü:

“Rŭ guxãma ya yïxema wŭxi i naïwa tŭxŭ natuxêëgŭãcŭma yúxe, rŭ chixexŭwa tangêxma”,

ñanagürü. ¹⁴ Rŭ yemaãcŭ curuchagu nayu ga Ngechuchu ya Cristu na nüxŭ nangŭxêëxŭcèx i guxŭma i ngêma duŭxŭgŭ i tama Yudŭgŭ ixŭgŭxŭ, yema Tupana Abráŭmaã ixunetaxŭrŭŭ. Rŭ taxcèx rŭ ta nayu ga Cristu na yïxema rŭ ta nüxŭ yaxôgŭxŭcèx rŭ nayauxgŭxŭcèx i Tupanaãê i Ũnŭnexŭ i tamaã inaxunetaxŭ.

Tupanaârŭ uneta rŭ ngêma mugŭarŭ yexera name

¹⁵ Pa Chaueneêgŭx, ñuxma rŭ tá pemaã nüxŭ chixu i wŭxi i cuèxruŭ na ñuxãcŭ duŭxŭgŭ tacŭ nügŭmaã mexêëxŭ. Rŭ dücax, ngêxguma chi wŭxi ya yatŭ rŭ texémaã tacŭcèx inaxunetagu rŭ chi wŭxi i poperagu meã naxŭmatŭãgu i ngêma, rŭ taxucürŭwa texé itayanaxoxêë rŭ êxna tanaxŭchicŭŭ i ngêma norŭ uneta. ¹⁶ Rŭ dücax, rŭ yexgumarŭŭtama nixŭ ga nangu-petŭxŭ ga yexguma Tupana rŭ Abráŭmaã rŭ Abráŭtaamaã inaxunetagu. Rŭ Tupanaârŭ ore i ũmatŭxŭwa rŭ tama “Abráŭtaagŭ” ñanagürü, yerŭ tama muxŭma ga duŭxŭgŭchiga nidexa. Natürŭ yema ore rŭ “Abráŭtaa” ñanagürŭmare, yerŭ wŭxitama ga duŭxŭchiga nixŭ ga yadexaxŭ. Rŭ yema rŭ Cristuchiga nixŭ. ¹⁷ Rŭ ngêmaãcŭ pemaã chanangoxêë na Tupana rŭ Abráŭmaã namexêëãxŭ rŭ namaã inaxunetaxŭ na Cristugagu tá yïxŭ i duŭxŭgŭxŭ nangŭxêëxŭ. Rŭ ngêmacèx i ñuxma rŭ yema Moïché ũmatŭxŭ ga mugŭ ga 430 ga taunecŭ yema unetawena ínguxŭ, rŭ taxucürŭwama inayanaxoxêë

ga yema Tupanaârü uneta ga nüxîra Abráũmaã nüxũ yaxuxũ. Rũ ngẽmacèx i ñuxma rü ta naporã i ngẽma uneta. ¹⁸ Rũ ngẽxguma chi mugü inguxẽegüxügagu yixĩgu na Tupana tüxũ rüngüxẽexũ, rü natüçèxmamare chi nixĩ ga yema Tupanaârü uneta ga nüxîra Abráũmaã nüxũ yaxuxũ. Natürü aixcũma nixĩ na ngetanüacũma Abráũxũ nangüxẽexũ ga Tupana, yerü yemaacü marü namaã inaxuneta. ¹⁹ Rũ ñuxma rü çtacüwa namexũ ga yema mugü ga Moïché ümatüxũ? Rũ dücax, Tupana rü marü Abráũmaã inaxunetaguwena nixĩ ga duüxügüna naxãaxũ ga yema mugü, na yemaacü duüxügüxũ nüxũ nadauxẽexüçèx na ñuxacü poraacü pecadu naxüexũ. Rũ yemaacü nixĩ ñuxmata ínangu ga guma Abráũtaã ya Cristu. Rũ gumachiga nixĩ ga Abráũmaã inaxunetaxũ ga Tupana ga noxrix. Rũ yexguma ínanguxgu ga yema mugü, rü Tupana rü daxüçüãx ga norü orearü ngeruügümaãxîra nüxũ nixu. Rũ yemagü nixĩ ga nüxĩ Moïchémaã nüxũ ixugüxũ, rü nüma ga Moïché rü duüxügümaã nüxũ nixu. ²⁰ Natürü yexguma Tupana Abráũmaã ixunetagu, rü nümaxüchima ga Tupana nixĩ ga Abráũmaã nüxũ yaxuxũ ga yema norü uneta. Rũ tama togümaãxîra nüxũ nixu na yemagü nüxĩ Abráũmaã nüxũ ixugüexüçèx.

Tacüçèx duüxügüna nanaxã ga Tupana ga yema mugü

²¹ ¿Rü ñuxũ ñapegüxũ i ñuxmax? ¿Pexçèx êxna rü yema Moïché ümatüxũ ga mugü rü inayanaxoxẽẽ i Tupanaârü unetagu? Rũ dücax, tama ngẽmaacü nixĩ. Yerü yexguma chi naporagu ga yema mugü na tüxna naxãaxũ i maxũ i taguma gúxũ, rü chi Tupanapëxewa time i ngẽxguma meãma yanguxẽẽgu. ²² Natürü tama ngẽmaacü nixĩ. Erü Tupanaârü ore i ümatüxüwa nüxũ tatau na guxüma i duüxügü rü pecadutüüwa nangẽxmagüxũ. Rũ ngẽmacèx i ñuxma rü yixema Ngechuchu ya Cristuaxũ yaxögüxexicatama tixĩ ya nayauxgüxe i ngẽma maxũ i aixcũma mexũ i Tupana tamaã ixunetaxũ. ²³ Rũ yexguma tauta ínanguxgu ga Cristu na nüxũ yaxögüxüçèx, rü mugütüüwa tayexmagü rü tamaã inacuèx. Rũ yemaacü tixĩgü rü ñuxmata Tupana taxçèx nangoxẽẽ ga Ngechuchu ya Cristu na nüxũ yaxögüxüçèx. ²⁴ Rũ yemaacü ga yema mugü rü tamaã inacuèx ñuxmata Cristuxütawa tüxũ nagagü na nüxũ yaxögüxüçèx rü ngẽmaacü Tupanapëxewa imexüçèx. ²⁵ Natürü i ñuxma na marü nüma nanguxũ ya Cristu na nüxũ yaxögüxüçèx, rü marü tama ngẽma mugütüüwa tangẽxmagü. Rũ ñuxma rü marü taxuçèxma tüxcüũ tamaã inacuèx i ngẽma mugü. ²⁶ Rũ ñuxma na Ngechuchu ya Cristuaxũ peyaxögüxũ, rü Tupanaxacügü pixĩgü i guxãma i pemax. ²⁷ Rũ ñuxma na Cristuégagu ípebaiüxũ, rü Cristuarü pixĩgü rü nüma rü pemaã inacuèx

na naxrūū pixīgūxūcèx. ²⁸ Rū ñuxma rü Tupanapêxewa rü nūetama nixī ega woo Yudūgū pixīgūgu rü êxna tama. Rū nūetama ega woo wūxi i coriarū duūxūgū pixīgūgu rü êxna taxūxearū duūxūgū pixīgūgu. Rū nūetama ega woo piyatūgu rü êxna pingexgu. Erū ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarū duūxūgū na pixīgūxū, rü wūxitama i duūxū pixīgū i guxāma i pemax. ²⁹ Rū ñuxma na Cristuarū pixīgūxū, rü ngēmacèx waxi nixī na aixcūma Abráūtaagū pixīgūxū. Rū ngēmacèx i pema rü tá ta penayaxu i guxūma ga yema Abráūmaã inaxunetaxū ga Tupana.

4

¹ Rū dūcax, ngēxguma wūxi i buxū yunatūgu, rü ngēma buxū rü tama ngēxgumatama nanayaxu i nanatūarū ngēmaxūgū. Rū woo guxūma i nanatūarū ngēmaxūārū yora yixīgu, natūrū ngēxūrūūxū i nanatūarū puracūtanūxūrūūmare nixī ñuxmata nayèx. ² Rū ngēmacèx nangēxma i ngēma buxūārū dauruū i namaã icuáxū rü nūxū nūxna dauxū i ngēma nanatūarū ngēmaxūgū ñuxmata nawa nangu ya yima taunecū ya noxri nanatū nagu unetacū na ngēma buxū rü nūgūmaã inacuáxūcèx. ³ Rū yexgumarūū nixī ga tamaã nangupetūxū ga noxrix. Yerū yexguma tauta Cristuxū icuèxgu, rü natūūwa tayexmagū ga yema naãēgū i chixexūgū i ñoma i naänemaã icuèxgūxū. ⁴ Natūrū yexguma nawa nanguxgu ga yema ngunexū ga inaxunetaxū ga Tupana, rü nūma nanamu ga Nane. Rū duūxūgūrūū wūxi ga ngewa nabu ga guma Nane. Rū yema Moīché ūmatūxū ga mugūtūūwa nayexma ga yexguma nabuxgu. ⁵ Rū yemaãcū nūma nangu ga Tupana Nane na tūxū inanguxūxēēxūcèx i guxāma i yixema ga noxri mugūtūūwa na iyexmagūxū. Rū yemaãcū tūxū narūngūxēē ga nūma ga Tupana Nane na Nanatū ya Tupanamaã tūxū yaxuxūcèx na aixcūma naxācūgūxūchi ixīgūxū. ⁶ Rū Tupana pexna nanamu ga Naãē i Ūūnexū na pexū nūxū nadauxēēxūcèx na aixcūma naxācūgūxūchi pixīgūxū. Rū ngēmacèx i ñuxma rü marū name i “Pa Chaunatūx”, ñaperūgū nūxū ya Tupana. ⁷ Rū ngēmacèx i ñuxma rü Tupanaxācūxūchi quixī, rü tama wūxi i norū duūxūmare quixī. Rū ñuxma na naxācūxūchi quīxū, rü norū ngúchaū nixī na cuxna naxāāxū i guxūma i tacū i noxrū ixīxū.

Pauru rü yema yaxōgūxūcèx naxoegaãē

⁸ Rū ūpa ga yexguma tauta Tupanaxū pecuèxgu, rü perū tupananetagūtūūwa peyexmagū rü nūxū picuèxūūgū ga yema tama aixcūma Tupana ixīgūxū. ⁹ Natūrū i ñuxma na Tupanaxū pecuáxū rü nūma rü na pexū nacuáxū, rü tūxūcūū

wena naxcèx pewoeguchaŭ i ngēma naāēgū i chixexūgū i ñoma i naānemaā icuèxgūxū? ¿Rū tūxcūŭ penaxwèxe na wena natūŭwa pegū pengēxmagūxēēxū i ngēma naāēgū i tama aixcūma poraexū i natūcèxmamare ixīgūxū? ¹⁰ Rū dūcax i pemax, rū ñuxma rū ta ngēma nuxcūmaūgūxū i Yudíugūcūmagu pexīāma woo Cristuaxū na peyaxōgūxū. Erū penaxaure i ñuxre i ngunexūgū rū ñuxre ya tauemacūgū rū ñuxre ya taunecūgū rū ñuxre i petagū, erū nagu perūxīnūē na ngēmaācū Tupanapēxewa tá pimexū. ¹¹ Rū ngēmacèx poraācū chaxoegaāē, erū ngūrūāchi natūcèxmamare tá nixī ga yema puracū ga petanūwa chaxūxū. ¹² Pa Chaueneēgūx, pexū chacèèxū na chauxrūŭ nūxū perūxoexū na nagu pexīxū i ngēma Yudíugūarū mugū. Erū ñuxma na Cristuwe charūxūxū rū marū nūxū charūxo na nagu chixūxū ga yema mugū ga ūpa tama nagu pexīxū. Rū dūcax, yexguma noxri petanūwa chayexmagu rū tama choxū pexo, rū ngēmacèx chanaxwèxe i ñuxma rū ta chauga pexīnūē. ¹³ Rū pema rū marū nūxū pecuèx rū yexguma noxri pemaā nūxū chixuxgu ga Tupanaārū ore i mexū, rū yema na chīdaawexūgagu nixī ga petanūgu charūxāŭxū rū pemaā nūxū chixuxū ga Tupanaārū ore. ¹⁴ Rū yema daawe ga choxū yexmaxū, rū woo pexcèx rū wūxi ga wèxtūmūŭ nixī, natūrū tama choxū pexo rū tama choxū ípetèxūchi. Natūrū meāma choxū peyauxgū ñoma wūxi ga Tupanaārū orearū ngeruŭ i daxūcūĀx chīxūrūŭ. Rū ñoma Ngechuchu ya Cristu chīxūrūŭ, meāma choxū peyauxgū. ¹⁵ ¿Natūrū ŭtacū ēxna nangupetū namaā ga yema perū taāē ga noxri pexū yexmaxū? Erū pemaā nūxū chixu rū noxri petanūwa chayexmagu rū poraācū chomaā petaāēgū. Rū yexguma chi pexū natauxchagu, rū pemaā nanguxūgu, rū chi pexetū peyaxu na choxna penaxāxūcèx, yerū yemaācū poraācū chomaā petaāēgū ga yexguma. ¹⁶ ¿Natūrū ŭtacū pexū naxūpetū i ñuxmax? ¿Pexcèx rū ēxna perū uwanū chixī yerū pemaā nūxū chixu ga Tupanaārū ore i aixcūma ixīxū? ¹⁷ Rū ngēma duŭxūgū i pexū ngúexēēxū na Yudíugūcūmagu na pexīxūcèx, rū pegu narūxīnūēneta, tama aixcūma ŭtacū rū mexūcèx nadaugū. Erū nūmagū rū toxna pexū nixīgachixēēchaŭ na ngēmaācū naga pexīnūēxūcèx. ¹⁸ Rū ngēma togū rū marū name na pegu naxīnūēxū, natūrū nanaxwèxe na perū mexūcèx nadaugūxū i guxūguma. Rū tama name na petanūwa changēxmaguxicatama perū mexūcèx na nadaugūxū i ngēma togū. ¹⁹ Pa Chauxacūgūx, wenaxārū ñoma wūxi i mama ngīxācūmaā nguxnecacūrūŭ poraācū pexcèx ngúxū chinge na aixcūma meā Cristuaxū peyaxōgūxūcèx rū aixcūma naxcèx na pemaxēxūcèx. Rū ngēmaācū tá chixī ñuxmatáta Cristu naxwèxexūrūŭ pixīgū

i perū maxūwa. ²⁰ Rū chierū ñuxmatama pexūtawa changēxmagu na pemaã chidexaxūchixūcèx, rū tama ñuxmarū pexcèx chanaxūmatūmarexūcèx. Erū ñuxma rū tama nūxū chacuèx na tacūgu pemaã charūxīnūxū.

Ore i cuèxruū i Abráūxtaxū ga Agáchiga rū namèxūchi ga Charachiga

²¹ Rū pema na ngēma Moiché ūmatūxū i mugütūūwa pegū pengēxmagūxēēchaūxū, rū chanaxwèxe i chomaã nūxū pixu ngoxi aixcūma nūxū pecuá na ñuxū ñaxū i ngēma mugū. ²² Erū ngēma mugūwa nūxū tadau rū Abráū rū nūxū nayexma ga taxre ga nane. Rū wūxi ga nane rū naxūtaxū ga Agáwa nūxū nayexma, rū naī ga nane rū namèxūchi ga Charawa nūxū nayexma. ²³ Rū guma nane ga naxūtaxūwa nūxū yexmacū, rū nabu yerū yema nixī ga norū ngúchaū ga Abráū. Natürū guma nane ga namèxūchiwa nūxū yexmacū, rū nabu yerū yemaãcū inaxuneta ga Tupana. ²⁴⁻²⁵ Rū pemaã nūxū chixu i ngēma ore erū ngēmawa nangēxma i tacū i aixcūma ixīxū i pexcèx changoxēēchaūxū. Rū yema taxre ga ngexūgū rū taxre i cuèxruūgū nixīgū na ngēmawa nūxū icuáxūcèx na ñuxācū Tupana duūxūgūxū rüngūxēēxū na naxūtawa nangugūxūcèx. Rū yema nūxīraūxū ga norū ngūxēē nixī ga yexguma Chinaīrū mēxpūnewa Moichéna naxāāgu ga norū mugū na naga naxīnūēxūcèx ga duūxūgū. Rū yema mugū ga Moichéna naxāxū ga Chinaīwa rū Agá iyixī ga norū cuèxruū. Rū yema nge ga Agá rū naxūtaxū iyixī ga Abráū rū yemacèx ga ngīxācūgū rū ngīxrūūtama togütūūwa nayexmagū rū tama inanguxū. Rū yemaãcū ga yema nge rū wūxi i cuèxruū iyixī nachiga i ngēma Yudīgū i ñuxma maxēxū rū ngēma mugūwe rūxīxū. Erū nūmagū rū ñuxma rū ta natūūwa nangēxmagū i ngēma mugū ga Moiché yaxuxū ga mēxpūne ga Chinaī ya Arabīanewa ngēxmanewa. Rū ñuxma rū ta ngēma mugūgu naxī rū tama nūxū narūxoe. ²⁶⁻²⁸ Natürū yema nge ga Abráū namèxūchi rū tama Agárūū iyixī. Rū ngīne ga Ichaá rū nabu yerū Tupanaāxū nayaxō ga Abráū ga yexguma Tupana namaã nūxū ixuxgu rū tá na nūxū nayexmaxū ga wūxi ga nane. Rū ñuxma Pa Chaueneēgūx, yixema rū ta tayaxō i ngēma Tupana tamaã ixunetaxū. Rū ngēmacèx i ñuxma rū tama ngēma nuxcūmaūgūxū i mugütūūwa tangēxmagū. Rū ngēmaãcū Abráū namèxūchixacūgūrū tixīgū. Rū ngēmaãcū nūxū tadau na aixcūma Tupana yanguxēēxū i norū ore ga Abráū namèxūchichiga ūmatūxū i ñaxū:

“¡Nataãē, Pa Ngecū i Ngexacūcū! ¡Rū curū taãēmaã rūxáixnaxū woo tagumachirēx na cuxācūxū! Erū tá cuxāxācū, rū ngēma ngexū i cuxūtaxū i cuteaxū āxācūxūārū yexera tá cuxū nangēxma i cuxacūgū”,

ñaxũ. ²⁹ Natürü guma Abráũ nane ga naxũtaxũwa nũxũ yexmacũ, rü chixri namaxũ namaã ga guma Abráũ nane ga Tupanaãrũ unetagagu bucũ. Rü ngẽxgumarũũ ta i ñuxma rü yixema i Tupanaãẽ i Üünexũgagu tũxũ na nangẽxmaxũ i maxũ, rü chixri tamaã nachopetũ i ngẽma Yudũgũ i naxwẽxegũxũ na nagu ixĩxũ i ngẽma mugũ ga Moĩché umatũxũ. ³⁰ ¿Natürü ñuxũ ñaxũ i Tupanaãrũ ore i umatũxũwa? Rü dücax, ngẽmawa Abráũmaã nũxũ nixu ga na ngĩxũ ínatáxũcèx ga naxũtaxũ ngĩnemaã, yerũ taxucürũwama yema ngĩnemaã nayayauxye ga norũ yemaxũ ga namèxwaxũchixũcũ ga naneãrũ tá ixĩxũ. ³¹ Rü ngẽmaãcũ, Pa Chaueneẽgũx, rü nũxũ tadau rü tama Abráũ naxũtaxũxãcũgürũũ tixĩgũ, erũ tama ngẽma mugütũũwa tangẽxmagũ. Natürü Abráũ namèxũchixacũgürũũ tixĩgũ, erũ Tupanaãrũ unetagagu tũxũ nangẽxma i tórũ maxũ.

5

Meã pegũna pedaugũ na tama wena ngẽma mugütũũwa pengẽxmagũxũcèx

¹ Rü ñuxma ya Cristu rü marũ tũxũ ínanguxũxẽẽ na tama ngẽma mugütũũwa ingẽxmagũxũcèx. Rü ngẽmacèx name nixĩ i pegũna pedaugũ na tama wena natũũwa pegũ pengẽxmagũxũcèx i ngẽma mugũ. ² ¡Rü choxũ iperũxĩnũ! Rü choma i Pauru rü pemaã nũxũ chixu, rü ngẽxguma chi nagu pexĩxgu na pegũ ípewiechèxmüpẽxechiraũxũ na ngẽmaãcũ penayaxuxũcèx i perũ maxũ, rü ngẽxguma ya Cristu rü chi taxuwama pexũ name. ³ Rü wena pemaã nũxũ chixu rü ngẽxũrũũ i yatũ i nũgũ íwiechèxmüpẽxechiraũchaũxũ na ngẽmaãcũ Tupanapẽxewa namexũcèx, rü name nixĩ i nũxna nacuèxãchi na taxucürũwa ngẽmaãcũ na nayauxãxũ i norũ maxũ ega tama aixcũma naga naxĩnũgu i guxũma i togũ i mugũ. ⁴ Rü guxãma i pema i nagu rũxĩnũxẽ na Tupanapẽxewa pimexũ ega nagu pexĩxgu i ngẽma mugũ, rü pemaã nũxũ chixu rü marũ Cristuna pixĩgachi i ngẽxgumax. Rü ngẽxgumarũũ ta pegũ nũxna peyaxũxẽẽ i ngẽma ngechaũ ga noxri Tupana namaã pexũ ngechaũxũ. ⁵ Natürü Tupanaãẽ i Üünexũ nixĩ i tũxũ rüngũxẽẽxũ na yaxõgũxũcèx. Rü ngẽmacèx nixĩ i ínanguxẽẽxũ na Cristugagu Tupanapẽxewa imexũ. ⁶ Rü ngẽmacèx i ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũgũ ixĩgũxũ, rü nüetama nixĩ ega woo íwiechèxmüpẽxechiraũgu rü èxna tama, erũ tama ngẽma nixĩ i Tupanapẽxewa tũxũ mexẽẽxũ. Rü ngẽma Tupana naxwèxexũ i ñuxma nixĩ na aixcũma yaxõgũxũ rü ngẽmaãcũ yigũ na ingechaũgũxũ. ⁷ Pema rü meãma ipenaxũgũ na Cristuwe perũixũ. ¿Rü texé èxna pexũ nũxũ taxoox na tama naga pexĩnũxũcèx

i norü ore i aixcüma ixĩxü? ⁸ Rü pemaã nüxü chixu, rü tama Tupana ga noxri pexcèx cācū nixĩ ya yima pexü nüxü oócü. ⁹ Rü name nixĩ i nüxna pecuèxāchie rü wüxitama i duüxü i chixexü üxü, rü nanachixexēē i guxüma i togü i natanüxügü, ñoma wüxi i íraxü i pāũārü puxēēruü rü wüxi i taxü i pāũchara ipuxēēxürüü nixĩ. ¹⁰ Choma rü chayaxō na tórü Cori tá pexü rüngxüxēēxü na choma nagu charüxinüxürüü nagu perüxinüxücèx. Natürü Tupana tá nanapoxcu i ngēma duüxü i pexü chixēēxēēxü, rü nüetama nixĩ ega woo texé tixĩgu. ¹¹ Rü nümaxü i duüxügü rü chauchiga nidexagü, rü nüxü nixugüe na choma rü duüxügüxü changüxēēxü na nügü ínawüchēxmüpēxechiraüxücèx rü mugü na yangüxēēgüxücèx na ngēmaācü nüxü nangēxmaxüçèx i maxü i taguma gúxü. Natürü, Pa Chaueneēgüx, rü ngēxguma chi ngēmaācü duüxügüxü changüxēēgu, rü tãu chima chowe ningēxütanü i Yudíugü, erü tãu chima naãēwa nangux i ngēma ore i nüxü chixuxü nachiga ya Cristu ga curuchagu taxcèx yucü. ¹² Natürü ngēma duüxügü i pexü chixēēgüxü rü pexü ucuxēgüxü na pegü ípewüchēxmüpēxechiraüxücèx, rü çtüxcüü ēxna i nümagü i tãu noxtacüma nügü yacaugüpüxücharexegüxü ta? ¹³ Natürü pemax, Pa Chaueneēgüx, rü Tupana pexcèx naca na ngēma mugüna ípenguxüxücèx. Natürü ñuxma na nüxna ípenguxüxü, rü tama name i ngēmacèx pexeneärü ngúchaü pexügü. Natürü name nixĩ na pegü pengechaügüxü rü ngēmaācü pegü perüngxüxēēgüxü i wüxichigü. ¹⁴ Erü guxüma i Tupanaärü mugü rü wüxi i muwatama nangox rü ñanagürü: “¡Rü nüxü nangechaü i cumücü na cugütama cungechaüxürüü!”

ñanagürü. ¹⁵ Natürü name nixĩ i pexuãēgü erü ngēxguma chi pegümaã penuēgu rü pegüchi pexaiegu, rü ngürüächí tá pegü pewoone rü tá ipeyanaxoxēē i Tupanaärü ore i pewa ngēxmaxü.

Ngēma taxüneärü ngúchaü rü tama Tupanaãē i Üünexüärü ngúchaümaã nawüxigu

¹⁶ Pemaã nüxü chixu, rü name nixĩ i Tupanaãē i Üünexü naxwèxexüācüma pemaxē. Rü ngēxguma ngēmaācü pemaxēgu, rü tãütama pexeneärü ngúchaü pexügü. ¹⁷ Erü ngēma taxüneärü ngúchaü rü tama Tupanaãē i Üünexüärü ngúchaümaã nawüxigu. Rü ngēma Tupanaãxē i Üünexüärü ngúchaü rü tama taxüneärü ngúchaümaã nawüxigu. Erü ngēma taxre i ngúchaügü, rü nügüchi naxaie erü wüxichigü i ngēma rü tamaã inacuaüxchaü. Rü ngēmacèx i pema rü taxucürüwa penaxü i ngēma pematama penaxwèxexü. ¹⁸ Natürü

ngēxguma Tupanaãe i Ūñexũ pemaã icuèxgux, rü marü tama ngēma nuxcūmaũgũxũ i mugütüüwa pengēxmagü. ¹⁹ Rü meãma nangox na ñuxãcü namaxẽxũ i ngēma duũxũgü i naxũneãrũ ngúchaũ ügũxũ, rü naĩ i ngemaã maxẽxũ, rü airugürümare ixĩgũxũ. Rü tama naxãneẽ na tacü rü chixexũ naxũgũxũ. ²⁰ Rü tupananetachicünèxãgũxũ nicuèxüũgü, rü nayuüe rü nangõxwèxegü, rü aigu narüxnüë, rü nachoxũgawèxegü, rü togüchi naxaie norü ngēmaxũgücèx, rü nanuxwèxegü, rü duũxũgũxũ naxucuxègü na to i nguxèetaegu naxĩxücèx, rü ngēmaãcü nayatoye i duũxũgü na tama wüxigu naxĩnüèxücèx. ²¹ Rü togüarü ngēmaxũgücèx nixãũxãchigü, rü nangãxèwèxegü, rü peta naxũgüecha, rü nanaxũgü i muxũma i togü i chixexũgü i ngēxgumarüũ ixĩxũ. Rü ngēmacèx, wena pemaã nüxũ chixu rü guxũma i ngēma duũxũgü i ngēmaãcü maxẽxũ, rü nataxütáma i nachica i ngextá Tupana ãëxgacü iyĩxũwa. ²² Natürü ngēxguma Tupanaãe i Ūñexũ tamaã icuèxgu, rü nüma nixĩ i tüxũ nangũxèẽxũ na yigü ingechaũgũxücèx, rü itaãgũxücèx, rü meã yigümaã imaxèxücèx, rü yaxna namaã ixĩnüèxücèx i togü, rü togümaã imecümagũxücèx, rü togüxũ rüngũxèẽgũxücèx, rü aixcüma yanguxèẽxücèx i ngēma nüxũ ixuxũ. ²³ Rü ngēxgumarüũ ta Naãe i Ūñexũ tüxũ narüngũxèẽ na tama chixexũmaã nataeguxèẽxücèx ega togü chixexũ tamaã üxgux. Rü tüxũ narüngũxèẽ na meãma yigünatama idauxücèx na tama chixexũgu iyixücèx. Rü nataxuma i mugü i nachuxuxũ na naxũxũ i ngēma mexũgü. ²⁴ Rü ngēma duũxũgü i aixcüma Ngechuchu ya Cristuarü duũxũgü ixĩgũxũ, rü marü nüxũ narüxoe ga yema nuxcūmaũxũ ga norü maxũ ga chixexũ, rü yema naxũneãrũ ngúchaũgü ga chixexũ, rü guxũma ga tacü ga to ga ngúchaũ ga tama mexũ. ²⁵ Rü ñuxma na Tupanaãe i Ūñexũ tüxna naxãxũ i tórü maxũ, rü name nixĩ i nüma tórü maxũmaã na inacuáxũ. ²⁶ Rü tama name i yigü itarüta rü togümaã tanuãe, rü bai na tacücèx ixãũxãchixũ.

6

Name nixĩ i guxãma i pema rü pegü perüngũxèẽgü i wüxichigü

¹ Pa Chaueneëgüx, ngēxguma chi texèxũ pedèuxgu na tacü rü chixexũgu tanguxũ, rü pema na Tupanaãe i Ūñexũ naxwèxexũãcüma na pemaxẽxũ, rü name nixĩ i tüxũ pengechaũãcüma tüxũ perüngũxèẽ na itayarüwèxãchixücèx. ¡Natürü pexuãëgü i wüxichigü, na tama pema rü ta nagu peyixücèx i ngēma chixexũ! ² ¡Rü pegü perüngũxèẽgü i ngēxguma texé petanüwa guxchaxũgü tüxũ ngēxmagu! Erü ngēxguma ngēmaãcü pegü perüngũxèẽgu, rü ngēmaãcü tá

peyanguxēē i ngēma Cristu pexū muxū. ³ Rū ngēxguma texé nagu rūxīnūgu na wūxi i tacū tixīxū, rū tūgūtama tawomūxēē, erū Tupanapēxewa rū taxuūmachirēx tixī. ⁴ Rū ngēmacèx i wūxichigū, rū name nixī i tūgūarū maxūtama tangugū. Rū ngēxguma namexgu i tūmaārū maxū, rū tūgūmaā tátama tataāē, rū taxucèxma tūxcūū togūarū maxūwa tūgū tangugūarū maxūāx. ⁵ Erū tanaxwèxe ya wūxichigū na tūmaārū maxūnatama tadauxū i Tupanapēxewa. ⁶ Rū yíxema nayaxuxe i nguxēētae i Tupanaārū orewa rū name nixī na tūmaārū nguxēēruūmaā tangauxū i gúxū i tūmaārū ngēmaxūgū. ⁷ Rū pexuāēgū na tama ípetüexūcèx i perū maxūwa! Erū taxucürüwa texé Tupanaxū tawomūxēē. Rū yíxema chixexū úxe, rū chixexū tá tayaxu. Rū yíxema mexū úxe, rū mexū tá nixī i tayaxuxū. ⁸ Rū yíxema tūmaxūneārū ngúchaū úxe, rū ngēma tūmaxūneārū ngúchaū rū tá yuwa tūxū naga. Natürü yíxema Tupanaāē i Üünexūārū ngúchaū úxe, rū ngēma Tupanaāē i Üünexūwa tá tanayaxu i maxū i taguma gúxū. ⁹ Rū ngēmacèx tama name na nūxū rüchauexū na mexū ixüexū. Erū ngēxguma chi tama nūxū rüchauegu, rū düxwa mexū tá tayaxu i Tupanaxūtawa. ¹⁰ Rū ngēmacèx ngēxguma tūxū nangēxmagu na tacūmaā togūxū rüngūxēēxū, rū name nixī i guxāxūma tarüngūxēē. Natürü yexera tanaxwèxegū na nūxū rüngūxēēgūxū i ngēma taeneēgū rū taeyèxgū i yaxōgūxū.

Pauru rū nūxū narūmoxē ga yema yaxōgūxū, rū nayaxucuxēgū

¹¹ Rū nuā tá ichanaxūgū na chomaxūchima choxmēxmaā pexcèx chanaxūmatūxū i ñāā popera. Rū dücax, nūxū pedèux i ngēma choma chaxūmatūxū na ñuxācū natamatūxū! ¹² Rū ngēma Yudíugū i pexū ngúxēēxū na pegū ípewiehèxmüpēxechiraūgūxūcèx, rū ngēmaācū pexū namu erū nanataāēxēēgūchaū i ngēma togū i Yudíugū na tama naxchi naxaíexūcèx nagagu na Ngechuchu ya Cristu ga curuchagu yucūaxū na yaxōgūāxū. ¹³ Erū woo i nūmagū na ínawíūchèxmüpēxechiraūxū, rū tama nayanguxēē i guxūma i mugū. Natürü nūmagū rū nanaxwèxegū na pegū ípewíūchèxmüpēxechiraūxū, na yixcama nūgū yacuèxūūgūxūcèx rū togū i Yudíugūmaā nūxū na yaxuxūcèx na pema rū ta naxrūū nagu pexīxū i ngēma nuxcūmaūgūxū i mugū. ¹⁴ Natürü i choma rū chaugū chicuèxūū erū nūxū chayaxō ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ga curuchagu yucū. Rū ngēmacèxicatama nixī i chaugū chicuèxūūxū. Rū ñuxma na Cristu ga curuchagu yucūaxū chayaxōxū, rū marū tama nagu charūxīnū i ñoma i naāne rū norū ngēmaxūgū. Rū ngēxgumarūū ta i ñoma i naāne rū marū tama choxū

nacuáxchaŭ. ¹⁵ Erü ngëxguma Ngechuchu ya Cristuarü duŭxügü ixīgügu, rü Tupanapëxewa rü taxuŭma nixĩ i ngẽma na íiwiechëxmüpëxechiraŭxŭ rü ěxna tama. Natürü ngẽma aixcüma napëxewa mexŭ nixĩ na naxüchicüŭxŭ i tórü maxŭ na ngexwacaxŭxŭ i duŭxügü ixīgüxŭcèx. ¹⁶ Rü Tupanana naxcèx chaca na pexŭ nataãëxëëgüxŭcèx rü nüxŭ pengechaŭtümüŭgüxŭcèx i guxãma i pema i aixcüma yanguxëëgüxe i ngẽma pemaã nüxŭ chixuxŭ, rü guxãma ya yixema aixcüma Tupanaärü duŭxügü ixīgüxe. ¹⁷ Rü ñuxmawena rü tama chanaxwèxe na texé tacü rü guxchaxŭgü choxna ãxŭ. Erü choma rü aixcüma tórü Cori ya Ngechucharü duŭxŭ chixĩ. Rü ngẽma chorü oxrigüchica i chowa ngëxmagüxŭwa nüxŭ pecuèx na aixcüma yĩxŭ i ngẽma. ¹⁸ Pa Chaueneëgüx, chanaxwèxe i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexŭ narüngŭxëë i guxãma i pemax. Rü ngẽmaãcü yĩ.

Rü nuãma pexna,
Pauru

POPERA GA EPÉCHIUWA YEXMAGÜXÜ GA YAXŌGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

*Pauru rü nüxü narümoxē ga yema yaxōgüxü ga Epéchiuarü
ĩānewa yexmagüxü*

¹ Pa Chaueneēgü ya Epéchiuwa Ngēxmagüxe, choma i Pauru nixi i pexcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choma i Pauru chixi i Tupana choxü yaxuxü na Ngechuchu ya Cristu choxü muxücèx na duüxügümaã nüxü chixuxücèx i norü ore. Rü pexcèx chanaxümatü i guxãma i pema ya Epéchiuarü ĩānewa ngēxmagüxe rü Tupanaärü duüxügü ixigüxe rü Ngechuchu ya Cristuaxü yaxōgüxe. ² Rü chanaxwexe i pexü narüngüxēē rü pexü nataāxēē ya Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

*Tupana rü poraãcü tüxü narüngüxēē erü Cristuarü duüxügü
tixigü*

³ Rü name nixi i nüxü ticuèxüügü ya Tanatü ya Tupana ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristunatü ixicü. Erü nüma ya Tupana rü Cristugagu tüxna nanaxã i naguxüraüxü i ngüxēēgü i üünexü i dauxügüxü i naanewa taxcèx ne namugüxü. ⁴⁻⁵ Rü tautama naãne üxgu, rü Cristugagu Tupana tüxü nade na napëxewa ixüünegüxücèx rü na nataxuxücèx i tórü chixexü i napëxewa. Rü Tupana rü poraãcü tüxü nangechaü. Rü yemacèx nuxcümamatama tüxü naxuneta na naxãcügüxü tüxü nadexücèx Ngechuchugagu. Rü yemaãcü nanaxü yerü yema nixi ga norü ngúchaü. ⁶ Rü ngēmacèx name nixi i guxüguma nüxü ticuèxüügü ya Tupana. Erü nüma rü poraãcüxüchima tamaã namecüma rü poraãcü tüxü narüngüxēē ga yexguma taxcèx núma namuãxgu ga Nane ya nüxü nangechaüxüchicü. ⁷ Rü Tupana rü poraãcü tüxü nangechaü, rü yemacèx nanamu ga Nane na taxcèx nayuxü rü nagü inabaxü na yemaãcü tüxü Ínanguxüxēēücèx rü tüxü nüxü nangechaüxücèx ga tórü pecadugü. ⁸ Rü Tupana tüxü nüxü nadauxēē na ñuxãcü poraãcü tüxü nangechaüxü ga yexguma tüxna naxããxgu ga guxüma ga tórü cuèx na taãxü icuáxücèx rü tüxü natauxchaxücèx i norü ore. ⁹ Rü tüxü nüxü nacuèxēē ga norü ngúchaü ga noxri nüxícatama nüxü nacuáxü. Rü yema norü ngúchaü ga nuxcümáxüchima Cristumaã nagu naxĩnüxü ga Tupana, rü yema nixi ga ñoma ga naãnewa na namuãxü na tüxü yamaxëxëxücèx. ¹⁰ Rü yema nagu naxĩnüxü nixi na Cristumëxëwa nangëxmaxëēãxü i guxüma i daxügüxü i

naãnewa ngẽxmaxũ rü guxũma i ñoma i naãnewa ngẽxmaxũ. Rü ngẽmaãcü tá nanaxü ya Tupana i ngẽxguma nawa nanguxgu na yanguxẽãxũ. ¹¹ Yerü naxũpa ga ñoma ga naane naxũxũ ga Tupana, rü woetama tomaã nanaxuegu na Cristugagu tanayauxgũxücèx i ngẽma maxũ i taguma gúxũ i nüma toxna naxãxchaũxũ na aixcüma naxcèx tamaxẽxüçèx. Rü aixcüma yemaãcü nanaxü yerü yema nixĩ ga norü ngúchaũ ga Tupana ya guxũma ücü, ngẽma nüma nagu naxĩnũxũãcüma. ¹² Rü yemaãcü Tupana tomaã nanaxuegu na toma i toxira Cristuaxũ yaxõgüxe naxcèx tamaxẽxüçèx rü nüxũ ticuèxüũgũxücèx naxcèx i norü pora i üünexũ. ¹³ Rü yexgumarüũ ta ga pema i Epéchiucũãxgü, rü yexguma nüxũ pexĩnũëgu ga yema ore i aixcüma ixĩxũ i tüxũ maxẽxẽxũ, rü yexguma Cristuaxũ peyaxõgügu, rü namücügü pixĩgü. Rü Tupana ga tamaã ixunetacü na tüxna namuãxücèx i Naãë i Üünexũ, rü marü pexna nanamu i ngẽma Naãë na nüxũ pecuáxücèx na aixcüma norü duũxügü pixĩgüxũ. ¹⁴ Rü ngema Naãë i Üünexũ ga Tupana tüxna muxũ, rü ngemaawa nixĩ i nüxũ icuáxũ na aixcüma Tupana tá tüxna naxãxũ i guxũma i ngema tamaã inaxunetaxũ. Rü ngẽxguma wena núma naxũxgu ya Cristu na nügüxütawa tüxũ nagagüxücèx rü aixcüma tá tanayaxu i guxũma i ngema Tupana tomaã nüxũ ixuxü. Rü ngẽmacèx name nixĩ na nüxũ icuèxüũgüxũ ya Tanatü ya Tupana ya üxü necü.

Pauru rü yaxõgüxücèx nayumüxë.

¹⁵⁻¹⁶ Rü ngẽmacèx, ñuxma na nüxũ chachuáxũ na aixcüma tórü Cori ya Ngechuchuaxũ peyaxõgüxũ rü na aixcüma nüxũ pengechaũgüxũ i guxũma i ngẽma togü i Tupanaãrũ ixĩgüxũ, rü ngẽmacèx taguma nüxũ charüchau na pexcèx moxë nüxna chaxãxũ rü pexna chacuèxãchixũ i chorü yumüxëwa. ¹⁷ Rü ngẽxguma namaã chideaxgu ya Tanatü ya Tupana ya mexèchicü ya Nanatü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu, rü naxcèx nüxna chaca na pexna naxããxücèx i ngẽma cuèx i Naãë i Üünexũwa ne üxũ. Rü ngẽma Naãë i Üünexũ tá nixĩ i pexcèx nangoxẽxũ i Tupanaãrũ ore i mexũ na yexeraãcü nüxũ pecuáxücèx ya Tupana. ¹⁸ Rü Tupanana naxcèx chaca na nümatama pexũ yangoxnaãxẽxüçèx, na nüxũ pecuáxücèx na tacü yĩxũ i ngẽma ípenanguxẽxũ i naxcèx pexũ nadexũ. Rü nüxna naxcèx chaca na pexũ nüxũ nacuèxẽxüçèx na ñuxãcü namexèchixũ i ngẽma maxũ i taguma gúxũ i nüma norü duũxügüçèx namexẽxũ i daxügüxũ i naãnewa. ¹⁹⁻²⁰ Rü ngẽxgumarüũ ta rü nüxna naxcèx chaca na pexũ nüxũ nacuèxẽxüçèx na ñuxãcü nataxüchixũ i norü pora i tawa ngẽxmaxũ rü namaã tüxũ nangüxẽxũ i yixema na yaxõgüxũ. Rü ngẽmatama pora i taxũmaã nixĩ

ga napuracūxū ga Tupana ga yexguma yuwa Cristuxū
 inadaxēēgu rü daxūguxū ga naānewa nagaāxgu rü nūgūarū
 tūgūnecūwawa yanatoxēēāgu na guxāārū āēxgacū yīxūcèx.
 21 Rū yemaācū guxūētūwa nanayexmaxēē. Rū ngēmacèx i
 űuxma rü Cristumēxēwa nangēxmagū i guxūma i daxūguxū
 i naānecūāx i āēxgacūgū rü guxūma i űoma i naānecūāx i
 āēxgacūgū. Rū ngēmaācū naxmēxwa nangēxmagū i guxūma i
 pora i űuxma ngēxmagūxū rü guxūma i pora i tá ngēxmagūxū.
 Rū ngēmaācū i nūma rü guxū i āēxgacūgūarū āēxgacū tá nixī i
 guxūguma. 22 Rū yemaācū ga Tupana rü marū Cristumēxēwa
 nanayexmagūxēē ga guxūma. Rū yexgumarūū ta Cristuxū
 ningucuchixēē na guxūma i yaxōgūxūēru na yīxūcèx. 23 Rū
 űuxma rü guxūma i yaxōgūxū rü wūxigu Cristuarū nixīgū. Rū
 nūma nixī i tawa nangēxmaxū i guxāma i yixema i nūxū na
 yaxōgūxū. Rū ngēxgumarūū ta nūma nixī i nangēxmaxēēāxū i
 guxūma i űacū i ngēxmaxū i guxūwama.

2

Tamaxē erū Tupana tūxū nangechaū

1 Rū űpa ga pema rü perū pecadugagu rü perū chixexūgagu
 űoma peyuexūrūū pixīgū. 2 Yerū ga pema rü nagu pexī ga
 yema chixexū i űoma i naānecūāx i duūxūgū nagu īxū. Rū
 pema rü naga pexīnūē ga Chataná i ngoxogūarū āēxgacū
 ixīxū. Rū nūma nixī i nūxū nangūchaūxēēāxū na chixexū
 naxūgūxūcèx i guxūma i ngēma duūxūgū i tama Tupanaga
 īnūēxū. 3 Rū guxāma ga yixema rü yemaācū chixri tamaxē
 ga űpa. Rū tanaxū ga tóxrūtama ngūchaū, rü nagu taxī
 ga yema taxūne naxwēxexū rü yema taāē naxwēxexū. Rū
 yemagagu yema togū ga duūxūgū ga chixexū űgūxūrūū nawa
 taxūgū i ngēma poxcu i āūcūmaxūchixū i Tupana mexēēxū.
 4 Natūrū ga Tupana rü poraācū nūxū tangechaūtūmūtgū
 rü poraācū tūxū nangechaū. 5 Rū yemacèx, woo tórū
 pecadugagu űoma iyuxūrūū tixīgū, natūrū ga Tupana rü
 tūxna nanaxā ga maxū ga yexguma Cristuxū inadaxēēgu.
 Rū űuxma rü pexū nangēxma i maxū i taguma gūxū, erū
 Tupana pemaā namecūma. 6 Rū yema na Ngechuchu ya
 Cristuxū wena namaxēēxūrūū rü tūxū rü ta namaxēxēē ga
 Tupana. Rū yemaācū nanaxū na yixema rü ta Cristumūcūgū
 ixīgūxūcèx, rü namaā āēxgacūgū ixīgūxūcèx i daxūguxū i
 naānewa. 7 Rū yemaācū nanaxū ga Tupana na guxūgutāma
 duūxūgūxū nawēaxūcèx na űuxācū Cristugagu poraācū tūxū
 nangechaūxū rü tamaā namecūmaxū. 8 Rū yemaācū pemaā
 namecūma ga Tupana. Rū yemacèx penayaxu ga maxū
 i taguma gūxū yerū peyaxōgū. Rū ngēma maxū rü tax-
 ucūrūwama pegūnatama penaxā, natūrū Tupana nixī ga pexna

naxāmarecū ga yema. ⁹ Rū tama tacū i mexū i pexūxūgagu nixī i pexū nangēxmaxū i ngēma maxū, natürü Tupana nixī ya pexna naxāmarecū na ngēmaācū taxúema tūgū icuèxūxūcèx. ¹⁰ Rū Tupana nixī ga tūxū maxēxēēcū. Rū ñuxma rü tūxū nangēxma i ngēma maxū yerü Ngechuchu ya Cristu tórü pecaducèx nayu. Rū Tupana tūxna nanaxā i ngēma maxū na meā imaxēxūcèx rü mexū ixūgūxūcèx. Rū yemaācū tūxū narüngūxēē ga Tupana yerü woetama nuxcūmaxūchima marü yemagu narūxīnū.

Cristu nixī ya yigūmaā tūxū rüngūxmūēxēēcū

¹¹⁻¹² Rū ngēmacèx i pema na tama Yudíugū pixīgūxū, rü name nixī i nūxna pecuèxāchie na tama toxrūū na pixīgūxū ga noxri rü tama Tupanaxū na pecuèxgūxū. Rū yema na tama toxrūū pixīgūxū rü yemacèx ga toma ga Yudíugū i togū na ítawiechèxmüpēxechiraūgūxū, rü nūxū tixugūe na pema rü tama Tupanapēxewa na pimexū yerü tama toxrūū pegū ípewiechèxmüpēxechiraūgū. Rū yexguma ga pema rü tama Cristuxū pecuèxgū, yerü tama Tupanaārü duūxūgū i Yudíugūtanūxū pixīgū. Rū tama nūxū pecuèxgū ga Tupana nūma na namuxū ga Nane na duūxūgūarü pecaducèx nayuxūcèx na nūxna naxāāxūcèx i maxū i taguma gūxū. Rū woo ga yema mexūgū ga Yudíugūmaā inaxunetaxū ga Tupana, rü taxucürüwa penayaxu. Yerü ñoma ga naānewa rü pemaxēmare, rü tama nūxū pecuèx ga tacū chi pexū na üpetūxū ga yexguma chi peyuegu yerü tama Tupanaxū pecuèx. ¹³ Natürü woo ga noxri rü tama Tupanaxū na pecuáxū, natürü i ñuxma rü nūgūxūtawa pexū nagagū. Rū Ngechuchu ya Cristuarü duūxūgū pixīgū yerü pexcèx nayu rü nagū inanaba. ¹⁴⁻¹⁵ Rū ñuxma rü Cristu nixī ya tūxū rüngūxmūēxēēcū. Rū noxri ga toma ga Yudíugū rü pexchi taxaie yerü tama toxrūū Yudíugū pixīgū. Natürü i ñuxma rü Cristu marü yigūmaā tūxū narüngūxmūēxēē. Rū yemaācū wūxitama i duūxūgūxū tūxū nixīgūxēē rü inayanaxoxēē na yigūarü uwanū ixīgūxū. Rū yexguma nayuxgu ga Cristu rü tūxū ínanguxūxēē na tama natūūwa iyexmagūxūcèx ga yema nuxcūmaūgūxū ga mugū ga toma ga Yudíugū nagu taxīxū. Rū wūxitama i duūxūgū i ngexwacaxūxū tūxū nixīgūxēē i toma i Yudíugū na tixīgūxū rü pema i tama Yudíugū na pixīgūxū. Rū yemaācū nanaxū na guxāma i yixema rü norü duūxūgū na ixīgūxūcèx. Rū yemaācū yigūmaā tūxū inarüngūxmūēxēē. ¹⁶ Rū yexguma curuchagu nayuxgu ga Cristu, rü inayanaxoxēē ga yigūchi na ixaixū. Rū yemaācū ga Cristu rü Tupanamaā tūxū inarüngūx-mūēxēē, rü wūxitama i duūxūgūxū tūxū nixīgūxēē. ¹⁷ Rū yexguma Cristu nūma ūxgu, rü taxcèx nūma nanange ga ore ga mexū ga marü yigūmaā rü Tupanamaā na

rüngüxmüëxũ. Rũ yema ore rũ toxçèx nixĩ i toma i Yudíugũ ga toxira Tupanaxũ na tacuáxũ. Rũ yema ore rũ pexcèx rũ ta nixĩ ga woo tama Tupanaxũ na pecuèxgũxũ ga noxrix. ¹⁸ Rũ ñuxma rũ guxãma i yixema rũ Cristugagu tüxũ natauxcha na Tanatũ ya Tupanana ingaicamagũxũ. Rũ ngẽmatama Naãe i Üünexũ nixĩ i tüxũ rüngüxëëxũ na nüxna ingaicamagũxüçèx ya Tanatũ ya Tupana. ¹⁹ Rũ ngẽmacèx i pema rũ woo tama Tupanaxũ pecuèxgũ ga noxrix, rũ woo tama norũ duũxũgũ pixĩgũ ga yexguma, natürũ tama ngẽmaãcü pixĩgũ i ñuxmax. Erũ ñuxma rũ natanüxũ pixĩgũ i guxũma i ngẽma duũxũgũ i Tupanaärũ ixĩgũxũ. Rũ aixcüma Tupanaxãcügũxüchi pixĩgũ i ñuxmax. ²⁰⁻²² Guxãma i pema rũ wüxi ya İpata ya mexũne ya Tupana nawa maxũne pixĩgũ. Rũ ngẽma cementu i ladriyu naetũgu nugũxũ, rũ ngẽma rũ Tupanaärũ ngúexũgũ ga imugũxũ rũ norũ orearũ uruũgũ nixĩ. Rũ yima ladriyu ya nüxirama cementuétüwa ixücuchicü rũ Cristu nixĩ. Rũ ngẽma inanaxũgũ na naxüãxũ ya guxünema ya yima İ. Rũ düxwa ningu na wüxi ya tupauca ya taxũne ya Cristugagu üünene na yĩxũ. Rũ ngẽmaãcü i pema na Cristuarũ pixĩgũxũ rũ wüxigu tomaã peyanguxëe ya wüxi ya tupauca ya taxũne i ngextã Tupanaãe i Üünexũ İmaxũxüwa.

3

Tupana rũ Pauruxũ namu na ore i mexũxũ yaxuxũ namaã ga yema duũxũgũ ga tama Yudíugũ ixĩgũxũ

¹ Rũ ñuxma na yemaãcü Tupana pexũ rüngüxëëxũ, rũ choma i Pauru rũ pexcèx chayumüxë. Rũ pemaã nüxũ chixu rũ núma poxcupataüwa changëxma erũ Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũ chixĩ. Rũ nuxma chapoxcu erũ guxũwama nüxũ chixuchiga na pema rũ ta pexũ nangëxmaxũ i pechica i Tupanaxütawa woo na tama Yudíugũ pixĩgũxũ. ² Rũ maneca marũ nüxũ pecuáchiga na ñuxãcü Tupana choxũ nangechaüãcüma choxũ muxũ na pexũ charüngüxëëxüçèx rũ pemaã nüxũ chixuxüçèx i norũ ore i mexũ. ³ Rũ Tupana chomaã nanangoxëe rũ choxũ nüxũ nacuèxëe ga yema ore ga pechiga ga noxri nüxĩcatama nüxũ nacuáxũ. Rũ yemachiga nixĩ ga İrarüwa marũ pexcèx chanaxümatüxũ ga noxrix. ⁴ Rũ yexguma pexcèx chanaxümatügu rũ pemaã nüxũ chixu ga yema noxri ëxũguxũ ga ore i ñuxãcü Tupana rũ Cristugagu duũxũgũxũ namaxëëxũ. Rũ ngëxguma meã nawa pengúegu i ngẽma popera rũ tá nüxũ pecuèx na aixcüma yĩxũ ga yema ore ga noxri ëxũguxũ ga nachiga pexcèx chaxümatüxũ. ⁵ Rũ yema nixĩ ga ore ga ëxũguxũ ga Tupana taxúexũma meã nüxũ nacuèxëëxũ ga noxrix. Natürũ i ñuxma rũ ngẽma Naãe i Üünexũ rũ marũ nanangoxëe i ngẽma ore naxçèx i Tupanaärũ

duūxūgū i üünexū i yamugūxū rü norü orearü uruūgū. ⁶ Rü ñuxma rü tá pemaã nüxū chixu i ñuxácü na yīixū i ngēma ore ga noxri ēxūguxū. Rü dücax, woo tama Yudíugū pixīgū natürü i ñuxma rü pexcèx rü ta nixī i ngēma maxū i taguma gúxū ga noxri Tupana tomaã ixunetaxū. Rü ñuxma i pema rü ta norü duūxūgū pixīgū. Rü pexcèx nixī i guxūma i ngēma Tupanaärü unetagū ga noxri tomaã nüxū yaxuxū. Rü ngēmaácü i ñuxma rü Ngechuchu ya Cristugagu pexū nangēxma i guxūma i ngēma mexūgū erü peyaxōgū i norü ore i tüxū maxēxēēxū. ⁷ Rü woo taxuwama chame na chanaxūxūcèx i norü puracü, natürü ya Tupana rü choxū namuãma rü choxū naporaxēē na nüxū chixuxūcèx i ngēma norü ore i mexū. ⁸ Rü chaugūcèx i Tupanapēxewa rü choma nixī i guxū i norü duūxūgūarü ñaxtüwaama chaxūxū. Rü woo ngēmaácü chixī, natürü Tupana choxū nangechaū rü choxna nanaxã i ngēma puracü i mexū na ngēma tama Yudíugū ixīgūxūmaã nüxū na chixuxūcèx i norü ore i mexū na ñuxácü namexēchixū rü taguma iyagúxū ga yema taxcèx naxūxū ga Cristu. ⁹ Rü nüma ga Tupana ya guxūärü üruū ixīcū, rü choxū namu na guxū i duūxūgūxū nüxū chacuēxēēxūcèx na ñuxácü yīixū i ngēma norü ngúchaū ga nuxcūma ēxūguxū ga noxri nüxīcatama nüxū nacuáxū. Rü ngēma norü ngúchaū nixī i Cristugagu tüxū na namaxēxēēxū. ¹⁰ Rü yemaácü choxū namu ga Tupana na ngēma duūxūgū i tama Yudíugū ixīgūxūmaã nüxū chixuxūcèx i ore i mexū na yaxōgūãxūcèx. Rü nüma ya Tupana nanaxwèxe na yaxōgūãxū na ngēmaácü guxūma i āēxgacūgū i daxūcūāx nüxū nadaugūxūcèx na ñuxácü nüxū nacuēxūchixū ga Tupana ga yexguma duūxūgūaxū natauxchaxēēāgu na naxūtawa nangugūxūcèx. ¹¹ Rü yemaácü nüxū nanatauxchaxēē ga Tupana yerü woetama nuxcūmaxūchima guxūguma nagu narūxīnū na tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristugagu tá na namaxēxēēãxū i duūxūgū. Rü yemaácü nayanguxēē. ¹² Rü ñuxma na Cristuarü duūxūgū ixīgūxū rü nüxū na yaxōgūxū, rü tüxū natauxcha na Tupanana ingaicamagūxū rü taxucèxma nüxū na imuūēxū. ¹³ Rü ngēmacèx i ñuxma na pexcèx ngúxū chingexū rü pexū chacèèxū na tama chauxcèx pexoegaāēgūxūcèx. Erü ngēma ngúxū na chingexū i ñuxma rü perü meruū nixī i ngēma.

Cristu rü poraãcü tüxū nangechaū

¹⁴ Rü ngēmacèx, ngēxguma nagu charūxīnūgu na ñuxácü Tanatū ya Tupana taxcèx namexēēxū na naxácūgū ixīgūxūcèx, rü napēxegu chacaxāpūxū na nüxū chicuēxūxūcèx. ¹⁵ Rü nüma nixī i Nanatū yīixū i guxūma i norü duūxūgū i ñoma i naānewa rü daxūguxū i naānewa ngēxmagūxū. ¹⁶ Rü Tanatū ya guxūguma poraãcü tamaã

mecūmacūna chaca na Naãe i Ūünexũârũ ngũxẽemaã pexũ naporaexẽexũcèx na aixcūma peporaexũcèx i perũ maxũwa. 17-18 Rũ ngẽxgumarũũ ta nũxna naxcèx chaca na perũ õgagu pewa namaxũxũcèx ya Cristu. Rũ ngẽxguma ngẽmaãcũ perũ maxũwa peporaegu rũ pexũ nangẽxmagu i ngẽma ngechaũ i aixcūma ixĩxũ, rũ tá wũxigu guxũma i yaxõgũxũmaã nũxũ pecuèx na ñuxãcũ nataxũchixũ i norũ ngechaũ i namaã tũxũ nangechaũxũ ya Cristu. 19 Rũ woo tama yanguxgu i tórũ cuèx na nũxũ icuáxũcèx na nañuxraũxũ i ngẽma ngechaũ i namaã Cristu tũxũ ngechaũxũ, natürũ Tupanana naxcèx chaca na pexcèx nangoxẽẽãxũcèx na ñuxãcũ na yĩxũ i ngẽma ngechaũ na aixcūma pewa nangẽxmaxũ i guxũma i Tupanacūmagũ. 20 Rũ ñuxma rũ name nixĩ i guxãma i yixema rũ nũxũ ticuèxũũgũ ya Tupana. Erũ nũma rũ nũxũ nangẽxma i pora na naxũãxũ i guxũma i ngẽma naxcèx íçaxũ rũ êxna nagu rũxĩnũẽxũârũ yexeraxũchi. Rũ ngẽma norũ pora i tawa ngẽxmaxũmaã nixĩ i naxũãxũ i guxũma i ngẽma. 21 Rũ ñuxma rũ name nixĩ i guxũma i norũ duũxũgũ i yaxõgũxũ rũ guxũgutáma Tupanaxũ nicuèxũũgũ naxcèx i ngẽma Ngechuchu ya Cristu xũ. Rũ ngẽmaãcũ yĩ.

4

Tupanaãe i Ūünexũ rũ wũxigutama tũxũ narũxĩnũẽxẽ

1 Rũ ñuxma na ngẽmaãcũ Tupana tũxũ rũngũxẽẽxũ, rũ choma i Cristugagu na chapoxcuxũ, rũ pexũ chacèxũ na Tupana naxwèxexũãcūma meã pemaxèxũ. Rũ name nixĩ i ngẽmaãcũ pemaxẽ erũ pexũ nixĩ ga nadexũ ga Tupana, rũ norũ duũxũgũ pixĩgũ i ñuxmax. 2 Rũ tama name i pegũ picuèxũxũgũ. Rũ name nixĩ i guxũguma pemecūmagũ rũ yaxna namaã pexĩnũẽ i togũ rũ nũxũ pengechaũgũ. 3 Rũ chanaxwae i wũxigu perũxĩnũẽ rũ ñoma wũxitama i duũxũrũũ pixĩgũ erũ pewa nangẽxma i Tupanaãe i Ūünexũ. Rũ name nixĩ i naxcèx pedau na guxũguma pegũ pengechaũgũxũ rũ ngẽmaãcũ taguma tacũcèx pegũ pitoyexũ. 4 Erũ yixema na Cristuarũ duũxũgũ ixĩgũxũ, rũ ñoma wũxitama i duũxũrũũ tixĩgũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta wũxitama nixĩ i Naãe i Ūünexũ i guxãwama maxũxũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta Tupana pexũ nade na guxãma ípenanguxẽẽgũxũcèx i wũxitama i maxũ i taguma gũxũ. 5 Rũ wũxitama nixĩ ya tórũ Cori, rũ wũxixãũtama nixĩ i yaxõgũxũ rũ wũxicèxicatama nixĩ ga íbaiũxũ ga guxãma. 6 Rũ wũxitama nixĩ ya Tupana ya guxãnatũ ixĩcũ. Rũ nũma rũ guxãetũwama nangẽxma rũ guxãwama namaxũ. Rũ nũma rũ guxãxũ narũngũxẽẽ na tanaxũxũcèx i norũ puracũ. 7 Natürũ wũxichigũ i yixema rũ tanayaxu i ngẽma nacūma rũ ngẽma cuèx i Cristu tũxna ãmarechaũxũ na naxũgũxũcèx i norũ

puracū. ⁸ Rū ngēmacèx i Tupanaârū ore i ūmatūxūwa rū ñanagürü:

“Rū yexguma daxūguxū ga nañnewa naxūxgu, rū yéma tūxū nagagū ga guxema marū tūxū ínanguxūxēē nawa ga tūmaarū chixexū. Rū norū duūxūgūna nanaxā ga cuèx na ngemamaā Tupanaarū puracū naxūgūxūcèx”,

ñanagürü i ngēma ore. ⁹ Rū ñuxma Pa Chaueneēgūx, rū pexna chaca, rū ŷtacūchiga nixī i ngēma ore i ñaxū, “Daxūwa naxū”, ñaxū? Rū dūcax, ngēmawa nūxū tacuèx ga noxri rū ñoma ga nañnegu na ínaxīxū ga nūmax. ¹⁰ Rū gumatama Cristu ga ñoma ga nañnegu írūxīcū, rū gumatama nixī ga daxūguxū i nañne i Tupana íngēxmaxūwa ūxcū na guxāētūwa nangēxmaxūcèx rū guxūwama nangēxmaxūcèx. ¹¹ Rū nūmatama nixī ga guxema norū duūxūgūna naxāāxū ga tūmaarū cuèx rū tūmaarū puracū. Rū tūxū naxuneta ga ñuxre na toxnamana norū orexū tayarūxugūxūcèx. Rū toguegū rū tūxna nanaxā ga cuèx na duūxūgūmaā nūxū tixuxūcèx i ngema norū ore i tūxū nūxū nacuèxēēxū. Rū toguegū rū tūxna nanaxā ga cuèx na duūxūgūaxū tanangūchaūxēēxū i Tupanaarū ore na yaxōgūāxūcèx. Rū toguegū rū tūxna nanaxā ga cuèx na ngema yaxōgūxūarū dauruxūgū tixīgūxūcèx. Rū toguegū rū tūxna nanaxā ga cuèx na norū oremaā tangūxēētaegūxūcèx. ¹² Rū yemaācū norū duūxūgūna nanaxā ga tūmaarū puracū rū tūmamaā inananguxūxēē na ngēma yaxōgūxūxū tarūngūxēēgūxūcèx na ngēmaācū guxūma i ngēma yaxōgūxū rū yexeraācū nūxū yacuāetanūxūcèx i norū ore. ¹³ Rū Cristu nanaxwèxe na ngēma norū orewa iyaetanūxū i guxāma i yixema ñuxmatáta wūxigu aixcūma meā yaxōgū rū meā nūxū icuèxgū ya Tupana Nane. Rū ngēmaācū tá dūxwa nawa tangugū na aixcūma Tupana naxwèxexūācūma íxīgūxū,

rū tá tiyaetanū i norū orewa ñuxmatáta ñoma Cristu ya aixcūma mexēchicürū íxīgū. ¹⁴ Rū tāūtáma ñoma buxūgürū tixīgū i tórū maxūwa. Erū ngēma buxūgū rū tauxchaācū toguama narūxīnūē. Rū ngēxguma tacū rū to i nguxēētaexū naxīnūēgu rū ngēmawe narūxī ñuxmata naga naxīnūē i ngēma duūxūgū i chixexū i norū doramaā nawomūxēēgūxū rū nachixexēēgūchaūxū. Natürü i yixema rū tama name na ngēxgumarū íxīgūxū. ¹⁵ Rū name nixī i yigū ingechaūgūācūma nagu taxī i ngēma ore i aixcūma íxīxū, na ngēmaācū yexeraācū naxrū íxīgūxūcèx ya Cristu ya guxūma i yaxōgūxūarū āēxgacū íxīcū. ¹⁶ Rū taeru ya Cristuwa nixī i ne naxūxū i tórū pora na naxcèx imaxēxūcèx. Rū guxāma i yixema rū wūxigu naxmēxwa tangēxmagū. Rū ngēxguma Cristugagu meā wūxigu ipuracūegu rū yigū rūngūxēēgu rū guxūma meāma inixū. Rū ngēmaācū yigū ingechaūgūācūma

norü orewa tiyaetanü na düxwa nüma nanaxwèxexũäcüma ixīgüxcèx.

Maxĩ i ngexwacaxũxũ i Cristugagu tüxũ ngẽxmaxũ

17 Rü ñuxma rü Cristuégagu pexũ chaxucuxẽ na tama nagu pexĩxũ i ngẽma chixexũ ga noxri nagu pexĩxũ ga yexguma tauta Cristuaxũ peyaxögügu. Rü tama name i nagu pexĩ i nacümagü i ngẽma duũxügü i tama Tupanaxũ cuèxgüxũ i naèchitamare maxèxũ. 18 Erü Chataná rü nanatoöögü i ngẽma duũxügü, rü ngẽmacèx chixexũguxicatama narüxinüè. Rü nagagugütama nüxũ nataxuma i maxũ i taguma gúxũ i Tupanawa ne üxũ, erü tama nüxũ nacuèxgüchaũ. 19 Rü tama naxãneè na tacü rü chixexũ na naxügüxũ, rü ngẽmacèx nagu naxĩ rü nüxũ namepua i guxüraũxũ i chixexũgü na naxügüxũ. 20 Natürü i pema rü tama ngẽmaäcü na pemaxèxücèx nixĩ i Cristuaxũ peyaxögüxũ. 21 Yerü pema rü marü meã nüxũ pexĩnüè ga Cristuchiga. Rü toxütawa naxcèx pengüè, rü nüxũ pecuèx i norü ore i aixcüma ixĩxũ na ñuxäcü Ngechuchu naxwèxexũäcüma na pemaxèxũ. 22 Rü ngẽmacèx name nixĩ i nüxũ perüxoe i ngẽma nuxcümaũxũ i pecümagü ga üpa nagu pexĩxũ. Yerü yema nuxcümaũxũ ga perü maxũ rü nachixexüchi. Rü pexũ napora rü pexũ nawomüxèègü na nagu pexĩxücèx ga yema pexeneärü ngúchaügü i tama mexũ. Natürü i ñuxma rü name nixĩ i nüxũ perüxoe i guxüma i ngẽma. 23 Rü ngẽmacèx i ñuxma na Cristuarü duũxügü pixīgüxũ rü name nixĩ na Tupanaguxicatama perüxinüèxũ. Rü name nixĩ i Tupanana pegü pexãgü na Naãè i Üünexũ pewa puracüxcèx rü na nangexwacaxũxèèaxücèx i peãè. 24 Rü name nixĩ i penayaxu i ngexwacaxũxũ i pecüma i Tupana norü ngúchaũmaã pexcèx mexèèxũ. Rü ngẽma nacüma i ngexwacaxũxũ rü perü maxũ i mexüwa tá nangox i ngẽxguma nagu pexĩxgu i ngẽma ore i aixcüma ixĩxũ rü tama nawe perüxĩxgu i pexeneärü ngúchaũ. 25 Rü ngẽmacèx i ñuxma na Cristuarü pixīgüxũ rü tama name na pidoratèèxgüxũ. Natürü name nixĩ i wüxichigü rü tümamücümaã aixcümaxũ tixu. Erü guxãma i yixema rü yigütanüxũ i yaxögüxũ tixīgü. 26 Rü ngẽxguma texé tacü peãèwa nguxèègu rü ipegüna pedaugü na tama pecadu pexüxcèx! Rü tama name i nagu perüxinüèècha natürü name nixĩ i paxa ngẽmatama i ngunexügu nüxũ ipeyarüngüma i ngẽma naxüpa na yanaxücuxũ ya üèxcü. 27 Rü pegüna pedaugü na tama penaxüchicaxücèx i Chataná na ngẽmaäcü nayoxnièxücèx rü pemaã inacuáxcèx. 28 Rü ngẽxguma texé petanüwa ngítèèxgu ga üpa, rü name nixĩ i nüxũ tarüxo i ngẽma. Rü name nixĩ i tümamèxèmaã meã tapuracü na ngẽmaäcü tüxũ nangèxmaxücèx i tümäärü

ngēmāxū na toguāx ya tūxū nataxúemaã tangauxúcèx. ²⁹ Rū tama name i chixexū i oremaã pidexagū. Rū name nixī i ore i mexūmaã pidexagū na ngēmaãcū ngēma duūxūgū i pexū ĩnūēxūxū perūngūxēēgūxúcèx na yexeraãcū Tupanaga naxīnūēxúcèx rū nataãēgūxúcèx. ³⁰ ;Rū pexuãēgū na tama penangechaūxēēxúcèx i Tupanaãē i Üünexū! Erū ngēma Naãē i Üünexū nixī i Tupana pexna muxū na nūxū pecuáxúcèx na aixcūma norū duūxūgū pixīgūxū ñuxmatáta ngēma ngunexū i nagu pexcèx núma naxūxū ya Cristu. ³¹ ;Rū nūxū perūxoe na nagu perūxīnūēēchaxū ega texé țacū rū chixexū pemaã ūxgux! Rū ngēxgumarūū ta name nixī na nūxū perūxoexū na aigu perūxīnūēxū, rū ēxna penuēxū, rū ēxna pegū na pengaexū, rū ēxna peguxchigawēxegūxū. Rū ngēmaãcū name nixī na nūxū perūxoexū i guxūma i ngēma chixexū i dexagū. ³² Rū name nixī i pegū perūngūxēēgū rū pegūmaã pemecūmagū, rū pegūxū pengechaūtūmūgū i wūxichigū. Rū ngēxguma petanūwa texé țacū rū chixexū pemaã ūxgux, rū name nixī i pegūxū nūxū pengechaūgū i wūxichigū yema na Cristugagu Tupana pexū nūxū nangechaūxūrūū.

5

Name nixī i meã namaxē i Tupanaxācūgū

¹ Rū ñuxma rū Tupanaxācūgū ya pexū nangechaūgūxe pixīgū. Rū ngēmacèx name nixī i naxcèx pedau na naxrūū meã pemaxēxū rū naxrūū pimexū. ² Rū name nixī i pegū pengechaūgū yema Cristu tūxū na ngechaūxūrūū. Rū nūma rū taxcèx nūgū inaxā rū taxcèx nayu. Rū yemaãcū Tupanaxū nataãēxēē yerū yemaãcū tūxū namaxēxēē. ³ Rū ñuxma rū Tupanaārū duūxūgū pixīgū. Rū ngēmacèx tama name i naī i ngemaã rū ēxna naī ya yatūmaã na ipepexū. Rū tama name na pexeneārū ngúchaūwe perūxīxū rū ēxna pegūna penanugūchaūxū i țacū i ngēmāxūgū. Rū ngēmacèx name nixī i nūxū perūxoe i guxūma i ngēma chixexūgū, rū bai i nachiga na pidexagūmarexū. ⁴ Rū tama name i țacū rū ore i aūāchixūxū pixu, rū bai i țacū rū ngeāēxūmare pixu, rū bai i texéxū pecugūcūraxū. Erū ngēma ore i chixexūgū rū taxuwama name. Rū narūmemaē nixī i Tupanana moxē pexāgū. ⁵ Rū aixcūma pemaã nūxū chixu rū ngēxguma texé naī i nge-maã rū ēxna naī ya yatūmaã ipexgu, rū ēxna tūmaxūneārū ngúchaū taxūxgu, rū taxucūrūwama taxāchica i ngextá tórū Cori ya Cristu rū Tanatū ya Tupana āēxgacū íxīxūwa. Rū ngēxgumarūū ta taxucūrūwama texé ngēma taxāchica ega tūgūna tananugūchaūxgu i țacū rū ngēmāxūgū. Erū yīxema ngēma nacūma tūxū ngēxmaxē rū dūxwa namaã tatupanaāx i ngēma nacūma i chixexū. ⁶ ;Rū tama naga pexīnūē ega

texé tacü rü ore i ngēãmarexũmaã pexũ womũxẽchaũgu na penaxũxcèx i ngēma chixexũgũ! Erü ngēma chixexũgũgagu nixĩ i Tupana tá poraãcü napoxcuexũ i ngēma duũxũgũ i tama naga ñnũxũ. ⁷ Rü ngēmacèx tama name i ngēma duũxũgũmaã pexãmücũgũ na pema rü ta tama penaxũxcèx i ngēma chixexũgũ. ⁸ Rü ũpa ga pema rü eãnexũwa peyexmagũ, yerü tama Tupanaxũ pecuèx rü chixri pemaxẽ. Natürü i ñũxma na Tupanaxũ pecuáxũ rü tórü Coriarü duũxũgũ na pixĩgũxũ, rü ngóonexũwa pengẽxmagũ. Rü ngēmacèx name nixĩ i duũxũgũ i ngóonexũwa ngẽxmagũxũrũũ meã na pemaxẽxũ. ⁹ Erü ngẽxguma ngóonexũwa ingẽxmagu, rü mexũ taxũgũ, rü nagu taxĩ i ore i aixcũma ixĩxũ, rü meã tamaxẽ. ¹⁰ Rü ngēmacèx name nixĩ i naxcèx pedau na nagu pexĩxũ i ngēma maxũ i tórü Cori namaã taãxũ. ¹¹ Rü tama name i pema rü ta penaxũ i ngēma chixexũgũ i taxuwama mexũ i ngēma togü i duũxũgũ i eãnexũwa ngẽxmagũxũ ügũxũ. Natürü narümemaẽ nixĩ i penangoxẽẽ na nachixexũ i ngēma naxũgũxũ. ¹² Erü ngēma chixexũ i cúãcũma naxũgũxũ i ngēma yatũgũ rü ngexũgũ, rü woo nachiga idexagũmaregu rü wũxi i ãnexũchi nixĩ. ¹³ Natürü ngẽxguma ngóonexũ nagu baxigu i tacü rü chixexũgũ rü meã tá nangox na ñũxãcü nachixexũ. ¹⁴ Erü guxũma i tacü i ngẽxmaxũ, rü ngẽxguma ngóonexũwa nangẽxmagu, rü meãma nangox na ñũxãcü yĩixũ. Rü ngēmacèx i Tupanaãrũ orewa rü ñanagürü:

“¡Nabaixãchi i cuma na cupexũ! ¡Rü írũda i cuma na icuyarũtaxuxũ! ¡Rü nagu rüxĩnũ na ñũxãcü nachixexũ i ngēma curü pecadugũ! Rü Cristu tá cuxcèx nanangóonexẽẽ rü tá cuxũ narüngũxẽẽ na Tupanaxũ cucuáxũcèx”,

ñanagürü i ngēma ore. ¹⁵ Rü ngēmacèx name nixĩ i pexuãẽgũ rü meã pemaxẽ. Rü tama name i ngēma duũxũgũ i tama Tupanaãrũ orexũ cuèxgũxũrũũãcũma na pemaxẽxũ, natürü name na duũxũgũ i meã Tupanaga ñnũxũrũũ meã na pemaxẽxũ. ¹⁶ Rü ñũxma na Tupana pexũ yatauxchaãchixẽẽxũ rü ¡pexaxãẽgũ na nüxũ pepuracũexũ rü penaxũxũ i ngēma nũma nanaxwèxexũ! Erü ñomaũcüü i duũxũgũ rü poraãcü chixexũ naxũgũ. ¹⁷ Rü ñũxma na ngēmaãcü namaxẽxũ i togü i duũxũgũ, rü tama name na naxrũũ pixĩgũxũ. Rü tama name i duũxũgũ i ngēãmarexũrũũ pixĩgũ. Natürü name nixĩ i Tupanaãrũ orewa pengúe na nüxũ pecuáxũcèx i tacü na yĩixũ i tórü Cori pexũ naxwèxexũ na penaxũxũ. ¹⁸ Rü tama name i tacü rü axexũ i ngúchixáxũmaã pengãxẽ, erü ngēma rü chixexũ tüxũ naxũxẽẽ i ngẽxguma ngēmaãcü imaxẽgu. Natürü name nixĩ i Tupanaãẽ i Üñexũna pegü pexãgũ na pewa nangẽxmaxũcèx rü pemaã inacuáxũcèx. ¹⁹ Rü name nixĩ i

Tupanaārū orechigagu rū norū wiyaegūgu pegūmaã pidex-agū rū pegūmaã nūxū pixu. Rū name nixī i nagūxūraūxū i norū wiyaegūgu pewiyaegū, na ngēmaācū guxūne ya perū maxūnemaã tórū Corixū picuèxūūgūxūcèx. ²⁰ Rū name nixī i guxūguma tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu moxē nūxna pexāgū ya Tanatū ya Tupana naxcèx i guxūma.

Ñuxācū meã nūgūmaã namaxē i wūxi ya ĩpatacūāx i Cristuaxū yaxōgūxū

²¹ Rū ñuxma na Cristumēxēwa pengēxmagūxū, rū name nixī i pegūga pexīnūē i wūxichigū, erū Cristuxū pengechaūgū rū naga pexīnūē. ²² Rū pemax, Pa Ngexūgūx, rū ngēma tórū Cori naxwèxexūrūū rū name nixī na petega pexīnūēxū. ²³ Erū nūma ya yatū rū namèxēru nixī, ngēxgumarūū ya Cristu na guxūma i yaxōgūxūēru na yīixū. Rū nūmagū i yaxōgūxū rū Cristuxūne nixīgū rū nūma ya Cristu nixī i norū maxēxēēruū yīixū. ²⁴ Rū ngēxgumarūū na Cristuga naxīnūēxū i ngēma yaxōgūxū, rū ngēxgumarūū ta i ngexūgū rū name nixī na guxūguma natega naxīnūēxū. ²⁵ Rū name nixī i namèxū nangechaū ya yatū, yema Cristu guxāma ga yaxōgūxexū na nangechaūxūrūū. Rū yema na tūxū nangechaūxūcèx nixī ga nayuxū ga Cristu. ²⁶ Rū yemaācū nanaxū ga Cristu na nūgūxū tūxū nadexūcèx rū tūxū yaxūūnexēēxūcèx i guxāma i yixema na yaxōgūxū. Rū norū oremaã rū ngēma dexá i nawa íbaiūxūmaã tūxū nimexēē na aixcūma napēxewa imexūcèx. ²⁷ Rū yemaācū tūxū nimexēē na nūgūtama tūxū nawéxūcèx na aixcūma guxūwama imexū rū na nataxuxūma i țacū i tórū chixexū rū bai i írarūwa i ngēxguma napēxewa ingugūgu. Erū tūxū nade na ixūūnegūxūcèx rū guxūwama imexūcèx i napēxewa. ²⁸ Rū yema Cristu tūxū na ngechaūxūrūū, rū wūxichigū ya yatū rū nanaxwèxe na namèxū nangechaūxū ñoma nūgūxūnexū na nangechaūxūrūūtama. Rū yixema tūmamèxū ngechaūxē rū tūgūtama nixī i tangechaūxū. ²⁹ Erū tataxuma ya texé ya tūmaxūnechitama aixe, natūrū tanaxūwemū rū meāma nūxna tadau ngēma Cristu guxūma i yaxōgūxūna dauxūrūū. ³⁰ Rū guxāma i yixema na yaxōgūxū rū Cristutanūxū tixīgū rū ngēmaācū wūxigu namūcūgū tixīgū. Rū nūma nixī i tūxna nadauxū. ³¹ Rū ngēmacèx i Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rū ñanagūrū:

“Rū wūxichigū ya yatū rū nanatūna rū naēna tá nixūgachi na namèxmaã inaxāūxūcèx. Rū ngēma taxre rū wūxi tātama nixīgū”,

ñanagūrū i ngēma ore. ³² Rū ngēma ore i yatūchiga rū namèxchiga rū wūxi i ore i aixcūma mexū nixī. Natūrū

ñuxma na pemaã nüxũ chixuxũ i ngẽma rü Cristuchiga rü yaxõgũxũchiga nixĩ i chidexaxũ. ³³ Natürü ngẽma ore rü pechiga ta nixĩ. Rü ngẽmacèx i wüxichigü i pema i yatügü rü name nixĩ i pemèxũ na pengechaũxũ ngẽma pegütama na pengechaũxürüũ. Rü ngẽxgumarüũ ta i pema i ngexügü rü penaxwèxe i petega pexĩnüë.

6

¹ Pa Buxügüx, ñuxma na Cristuarü pixĩgũxũ, rü name nixĩ i penatüga rü peega pexĩnüë, erü ngẽma nixĩ i aixcüma mexũ. ²⁻³ Yerü yema mugü ga Tupana Moĩchéna ãxũtanüwa rü yema mu ga nüxĩra wüxi ga unetamaã Tupana nüxũ ixuxũ, rü ñanagürü:

“¡Rü tüxũ nangechaũ rü tüxũ rüngũxẽë ya cunatü rü cue na
aixcüma cutaãëxũcèx rü namáxũcèx i curü maxũ i ñoma
i naãnewa!”

ñanagürü. ⁴ Rü pemax, Pa Papágü rü Pa Mamágüx, rü tama name i penangamare rü penanuëxẽë i pexacügü. Rü name nixĩ i meã penayaexẽë, rü peyaxucuxẽgü rü penangüexẽë na meã tórü Coriaxũ yaxõgüãxũcèx. ⁵ Rü pemagü, Pa Duũxügü ya Ixãärü Coriãxgüë, rü name nixĩ i meã naga pexĩnüë i perü corigü i ñoma i naãnewa. Rü penaxwèxe i nüxũ pengechaũgüãcüma rü nüxũ pemuëãcüma meã naga pexĩnüë ñoma Cristuaxũ pepuracüexürüũ. ⁶ Rü tama name ega perü corigü pexũ dawenüguxicatama meã nüxũ pepuracüë na ngẽmaãcü pemaã nataãëxũcèx. Natürü ñuxma na Cristuarü duũxügü pixĩgũxũ, rü name nixĩ i guxüma i perü ngüchaũmaã penaxü i ngẽma Tupana pexũ naxwèxexũ.

⁷ Rü ngẽma puracü i perü cori pexna ãxũ, rü name nixĩ i petaãëãcüma penaxü, ñoma tórü Cori ya Ngechuchuaxũ pepuracüexürüũ. Erü aixcüma nüxũ nixĩ i pepuracüexũ rü tama i duũxügüaxũ. ⁸ Rü name nixĩ i ngẽmaãcü meã pepuracüë, erü nüxũ pecuèx rü wüxichigü i duũxũ rü woo wüxi i coriarü duũxũ yixĩgu rü ëxna taxúxearü yixĩgu, natürü tórü Cori ya Ngechuchu tá nüxũ nanaxütanü naxcèx i ngẽma mexũ i naxüxũ. ⁹ Rü pemax, Pa Corigüx, rü name nixĩ i ngẽxgumarüũ ta meã namaã pemaxë i perü duũxügü. Rü tama name i tacü rü chixexümaã penaxãũxũne. Rü nüxna pecuèxãchie na pema rü ta perü duũxügürüũ tórü Cori ya daxügucümëxëwa na pengëxmagüxũ. Rü aixcüma guxãma i yixema rü tawüxigu i napëxewa ya tórü Cori ya Cristu.

Cristuarü duũxügüarü poxüruũ i Tupana nüxna ãxũ na nügü namaã ínápoxüğüxũcèx naxchaxwa i Chataná

¹⁰ Rü ñuxma na tórü Corimücügü pixĩgũxũ, Pa Chaueneëgüx, rü name nixĩ i pegü peporaexẽë na

penayaxuxücèx i ngema pora i nawa ne ùxũ. Erü nûma rû naporaxüchi. ¹¹ ¡Rû pegü panaxú i guxũma i ngema poxũruügü i Tupana pexna ãxũ na ngẽmamaã pegü ípepoxũxücèx i ngẽxguma Chataná pexũ womüxẽẽchaũgu! ¹² Erü tama duũxügü i taxrũũ ãmachixũ rû ãxchinaxãxũmaã nixĩ i yigü idaixũ. Natürü ngẽma namaã yigü idaixũ nixĩ i Chatanáãrũ duũxügü i ngoxogü i chixexügü i poraexũ. Rû nümagü rû namuxüchi rû tũxũ narüporamaẽgüchaũ. Rû tama nüxũ tadaugü erü naãẽgü nixĩ, natürü guxũwama nangẽxmagü i ñoma i naãnewa. Rû namaã inacuèx i ñoma i naãne i chixexũ. ¹³ Rû ngẽmacèx name nixĩ i penayauxgü i guxũma i ngẽma poxũruügü i Tupana pexna ãxũ, na ngẽmaãcü pegü ípepoxũxücèx i ngẽxguma ngẽma naãẽgü pexũ nachixexeẽchaũgu. Rû ngẽmaãcü tãütáma nüxũ penguxũ i ngẽma naãẽgü i chixexũ rû tá nüxũ perüporamaegü. ¹⁴ Rû ngemacèx name nixĩ i mea pegüna pedaugü na tama perü uwanümèxègu peyixücèx. Rû penaxwæe na pixaixcümüagüxũ na taxuwama nachixexücèx i perü maxũ. ¹⁵ Rû name nixĩ i guxüguma ípememaregü na nüxũ peyarüxugüexücèx i ngema ore i ngüxmüxẽẽruxũ. ¹⁶ Rû ngema guxũarü yexera ixĩxũ nixĩ na aixcüma Cristuaxũ peyaxögüxũ na ngẽmaãcü pegü ípepoxũxücèx nüxna i Chatanáne i ãücümaxũ i namaã tũxũ nachixexeẽẽchaũxũ. ¹⁷ Rû name nixĩ i penayaxu i ngema maxũ i taguma gúxũ na ngemamaã pegü ípepoxũxücèx ñoma wüxi i churara i napatèxemaã nügü ípoxũxũrũxũ. Rû ngema Tupanaarü Ore i Naãẽ i Üünexũ pexna ãxũ, rû ngema nixĩ i pexne ixĩxũ. ¹⁸ Rû tama name i nüxũ perüchaue na peyumüxègüxũ. Natürü name nixĩ i guxüguma Tupanaãẽ i Üünexũãrũ ngüxẽẽmaã Tupanaxũ pecèèxũ. Rû penaxwæe i pexuãẽ na taguma nüxũ perüxoexücèx. Rû ngemaãcü name nixĩ i naxcèx peyumüxègü i guxũma i Tupanaarü duũxügü. ¹⁹ Rû ngẽxgumarũũ ta chanaxwèxe i chauxcèx peyumüxègü na Tupana choxũ rüngüxèẽxücèx rû choxna naxããxücèx i ngẽma ore i nüma nanaxwèxexũ na nüxũ chixuxũ. Rû chanaxwèxe i Tupanana naxcèx peca na choxũ naporaxèẽxücèx na tama chamuũãcüma nüxũ chixuxücèx rû mea chanangoxèẽxücèx i ngema norü ore i Cristuchiga ga noxri exügüxũ i ñuxma maxũ tũxna ãxũ. ²⁰ Rû ngẽma orexũ na chixuxücèx nixĩ ga Tupana nügüchicüü choxũ inamuxũ. Rû ngẽmagagu nixĩ i chapoxcuxũ i ñuxmax. Rû chanaxwèxe i chauxcèx peyumüxègü na tama chamuũãcüma meãma nüma nanaxwèxexũãcüma nüxũ chixuxücèx i ngẽma norü ore.

Pauru nanaguxèẽ ga norü popera rû wenaxãrũ yema duũxügüxũ narümoxè

21 Rū taeneē ya nüxŭ ingechaŭcŭ ya Tíquicu, rŭ chauxrŭŭ aixcŭma meãma napuracŭ i tórŭ Coriarŭ puracŭwa. Rŭ nüma tá pemaã nüxŭ nixu i guxŭma i chauchiga na ñuxãcŭ choxŭ naxŭpetŭxŭ i nuã. 22 Rŭ ngẽmacèx nixŭ i pexŭtawa chanamuxŭ, na pemaã nüxŭ yaxuxŭcèx na ñuxãcŭ toxŭ naxŭpetŭxŭ, na ngẽmaãcŭ pexŭ nataãèxèxŭcèx. 23 Pa Toeneēgŭ i Yaxŭgŭxŭx, chanaxwèxe i Tanatŭ ya Tupana rŭ tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexŭ narŭ-ngŭxèègŭ i guxãma i pema na meã pegŭmaã pemaxèxŭcèx, rŭ aixcŭma petaãègŭxŭcèx, rŭ pegŭ pengechaŭgŭxŭcèx rŭ meã peyaxŭgŭxŭcèx. 24 Rŭ chanaxwèxe i Tanatŭ ya Tupana nüxŭ narŭngŭxèè i guxŭma i ngẽma duŭxŭgŭ i aixcŭmaxŭchi tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristuxŭ ngechaŭgŭxŭ. Rŭ ngẽmaãcŭ yŭi.

Rŭ nuãma pexna,
Pauru

POPERA GA PIRIPUWA YEXMAGŪXŪ GA YAXŌGŪXŪTANŪWA NAMUXŪ GA PAURU

Pauru rü nüxŭ narümoxē ga yema yaxŏgŭxŭ ga Piripuwa yexmagŭxŭ

¹ Pa Toeneēgŭ ya Piripuwa Ngēxmagŭxex, choma i Pauru rü namaã i taeneē i Timutéu nixi i pexcèx tanaxümatŭxŭ i ñãã popera. Rü toma rü Ngechuchu ya Cristuarü puracütanŭxŭ tixigŭ. Rü pexcèx tanaxümatŭ i pema i yaxŏgŭxŭârü äëxgacügŭ na pixigŭxŭ, rü pema i tupaucawa ngŭxēëtaeruŭgŭ na pixigŭxŭ, rü guxâma i pema i Ngechuchu ya Cristuaxŭ yaxŏgŭxe. ² Rü chanaxwèxe i Tanatŭ ya Tupana rü tŏrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraãcŭ pexŭ narüngŭxēë rü pexŭ nataãëxēë.

Pauru rü yema yaxŏgŭxŭcèx nayumŭxē

³ Rü guxŭguma i ngēxguma pexna chacuèxãchigu rü Tupanana moxē chaxã i pexcèx. ⁴ Rü ngēxguma chayumŭxēgux, rü guxŭguma chataãëãcŭma pexcèx chayumŭxē i guxâma i pemax. ⁵ Erü pema rü noxritama Tupanaârü orexŭ pexinŭëgumama rü poraãcŭ choxŭ perüngŭxēë na nüxŭ chixuxŭcèx i norü ore i mexŭ. Rü ñuxma rü ta choxŭ perüngŭxēëgüecha. ⁶ Rü Tupana rü marŭ inanaxügŭ i wüxi i mexŭ i puracŭ i perü maxŭwa. Rü nüxŭ chacuèx rü nüma rü guxŭgutâma nanaxüecha i ngēma puracŭ ñuxmatâta yanguxēëã i ngēxguma ínanguxgu ya Ngechuchu ya Cristu. ⁷ Rü aixcŭma name na ngēmaãcŭ pemaã nagu charŭxñnŭxŭ, erü poraãcŭ pexŭ changechaŭ rü aixcŭma Tupana wüxigu tŭxŭ narüngŭxēë i guxâma i yixema. Rü woo ñuxma na chapoxcuxŭ rü êxna ega äëxgacügŭpëxewa choxŭ nagagügu, rü Tupana choxŭ narüngŭxēë i ngēxguma norü ore i mexŭetŭwa chideaxgu rü namaã nüxŭ chixuxgu i äëxgacügŭ na aixcŭma yïxŭ i ngēma orewa nüxŭ iyarüngauxŭ i tŏrŭ maxŭ i taguma gúxŭ. Rü nüxŭ chacuèx rü ngēma choxŭ nangŭxēëxŭãcŭma, rü pexŭ rü ta narüngŭxēë. ⁸ Rü Tupana nüxŭ nacuèx na ñuxãcŭ poraãcŭ pexŭ chadauxchaŭxŭ rü pexŭ na changechaŭxŭ i guxâma i pemax, ngēma Ngechuchu ya Cristu pexŭ na ngechaŭxŭrŭ. ⁹ Rü chorŭ yumŭxëwa naxcèx íchaca na yexeraãcŭ pegŭ pengechaŭgŭxŭcèx rü Tupanaxŭ pengechaŭgŭxŭcèx. Rü naxcèx íchaca na yexeraãcŭ nüxŭ pecuáxŭcèx i guxŭma i Tupanachiga rü yexeraãcŭ nüxŭ pecuáxŭcèx na ñuxãcŭ nanaxwèxexŭ na naxcèx pemaxëxŭ.

¹⁰ Rū ngēmaācū pexcèx chayumüxē erū chanaxwèxe na meā penangugüxū i tacū nixī i aixcūma mexū i Tupanapēxewa na penaxüxcèx i ngēma. Rū chanaxwèxe na aixcūma namexū i perū maxū na taxucèxma tacücèx Tupana pexna çaxüxcèx i ngēxguma Ínanguxgu ya Cristu. ¹¹ Rū naxcèx íchaca na Ngechuchu ya Cristu pexū narüngüxēxū na aixcūma namexüxcèx i perū maxū rü aixcūma penaxüxcèx i ngēma Tupanapēxewa mexū na ngēmaācū meā pemaxēācūma Tupanaxū picuèxüügüxüxcèx.

Chauxcèx rü Cristuarü ngúchañ na chaxüxüxcèx nixī i chamaxüxū

¹² Pa Chaueneēgüx, rü chanaxwèxe i nüxū pecuèx rü guxūma i ngēma choxū üpetüxū, rü aixcūma ngēmaācū choxū naxüpetü na yexeraācū natachigaxüxcèx i Tupanaārü ore i mexū. ¹³ Rū ñuxma i núma rü guxūma i churaragü i āēxgacüpataarü dauruügu rü guxūma i togü rü ta nüxū nacuèxgü na chapoxcuxū naxcèx na Cristuarü duüxū chíixū. ¹⁴ Rū ñuxma na chapoxcuxū rü muxūma i taeneēgü i yaxögüxū rü tama namuüēācūma nüxū nangúchañ na nüxū yaxugüexū i Tupanaārü ore i mexū. Rü yexeraācū tórü Coriaxū nayaxögü. ¹⁵ Rü aixcūma nixī i ñuxre i duüxügü rü togüxū na yaxāüxāchixēēxüxcèxmare nüxū nixugüexū i Cristuchiga, erü togüxū narüyexerachañ. Natürü nangēxma i togü i duüxügü i aixcūma mexügu naxīnūēācūma meā nüxū ixugüexū i ngēma ore. ¹⁶ Rü ñuxre i duüxügü rü Cristuchigaxū nixugüe erü choxū nangechaügu rü nüxū nacuèxgü na Tupana nuxma choxū muxū na íchanapoxüxcèx i norü ore i mexū. ¹⁷ Natürü nangēxma i togü i noxrütama ngúchañcèx daugüxū rü ngēmacèx nüxū ixugüexū i ngēma ore. Rü nūmagü rü tama mexügu narüxīnūē, natürü naxcèx nadaugü na yexeraācū choxū naguxchaxēēgüāxū i ñuxma na chapoxcuxū. ¹⁸⁻¹⁹ Natürü nüētama nixī ega woo ngēmaācū yixīgu. Erü woo mexū i norü ngúchañmañ yixīgu rü éxna tama, natürü Cristuchigaxū nixugüe. Rü ngēma rü wüxi i taāē nixī i chauxcèx. Rü guxügutāma chataāēēcha erü nüxū chacuèx rü guxūma i ngēma rü chorü mexüxcèx tá nixī erü chauxcèx peyumüxēgü rü choxū narüngüxēē i Tupanaāē i Üünexū i Ngechuchu ya Cristuxū rüngüxēēxū. ²⁰ Rü ngēma poraācū chanaxwèxexū nixī na taguma tacū rü chixexū chaxüxū na taxucèxma chaugücèx chaxānaxüxcèx. Rü chanaxwèxe i guxüguma íchamemare na guxāpēxewa tama chamuüācūma Cristuchigaxū chixuxū. Rü ñuxma na chamaxüxū rü woo chayuxgu rü chanaxwae i guxüguma aixrügumarüütama chaugagu Cristuxū nicuèxüügu i duüxügü. ²¹ Erü chauxcèx rü Cristuarü ngúchañ na chaxüxüxcèx nixī i na chamaxüxū.

Natürü ngëxguma chayuxgux rü ngëma rü ta name, erü Cristuxütawa tá changëxma i ngëxguma. ²² Natürü tama nüxü chacuèx i tacü nixī i rümemaëxü i chauxcèx, ngëma na chayuxü rü ëxna na chamaxüxü.. Erü ñuxma na chamaxüxü rü choxü natauxcha na chanaxüxü i tórü Coriarü puracü. ²³ Rü ngëmacèx tama nüxü chacuèx na tacü yīxü i chauxcèx rümemaëxü i ngëma taxrewa. Erü ñuxguacü rü chanaxwèxe na chayuxü na Cristuxütawa changëxmaxüçèx. Rü ngëma nixī i aixcüma yexera rümemaëxü i chauxcèx. ²⁴ Natürü i pexcèx rü nagu charüxnü rü narümemaë nixī na ñoma i chaxunemaâtama na chamaxüxü na ngëmaäcü pexü charüngüxëëxüçèx. ²⁵ Rü ñuxma na aixcüma meã nüxü chacuáxü na pechoxwèxexü, rü ngëmawa nüxü chacuèx na täütáma paxa chayuxü. Rü ngëmaäcü tá chamaxāma na pexü charüngüxëëxüçèx na yexeraäcü Cristucèx pemaxëxüçèx rü yexeraäcü taãëäcüma nüxü peyaxögüxüçèx. ²⁶ Rü ngëmaäcü wena táxarü petanüwa changëxma. Rü ngëxguma wena choxü pedaugügu rü aixcüma tá petaãëgü erü tá pexü nangëxma na tacüçèx Ngechuchu ya Cristuxü picuèxüügüxü. ²⁷ Rü ngëma guxüärü yexera rümemaëxü nixī na naxcèx pedauxü na meã pemaxëxü, ngëma Cristuarü ore pemaã nüxü ixuxürü. Rü ngëxguma petanüwa chaxüxgu rü ëxna woo tama ngëma chaxüxgu, natürü nüxü chaxīnüchaü na guxāma wüxigu pegü peporaexëëxü na taguma nüxü perüçauxüçèx na aixcüma peyaxögüxü, rü ngëmaäcü Tupanaäxü pepuracüexü na yexeraäcü yaxüchigüxüçèx i norü ore i mexü. ²⁸ Rü ngëmacèx penaxwèxe i tama texéxü pemuüëäcüma nüxü pixugüama i ngëma ore. Rü ngëma na tama nüxü pemuüëxü rü ngëma rü wüxi i cuèxruü tá nixī nüxü i perü uwanügü. Rü ngëmawa tá nüxü nacuèxgü na poxcuwa tá naxīxü i nümagü natürü pema rü tá maxüwa na pexīxü. Rü Tupana tá nixī ya pexü rüngüxëëcü na tama nüxü pemuüëxüçèx i ngëma perü uwanügü. ²⁹ Rü Tupanaga nixī na Cristuaxü peyaxögüxü. Rü ngëxgumarüü ta naga nixī na Cristucèx ngüxü pingegüxü. Rü ngëma rü wüxi i ngüxëë nixī i pexna naxāxü ya Tupana. ³⁰ Pema rü choma rü wüxigu Tupanaärü puracüwa tangëxmagü, rü tanaxüama i ngëma puracü ega woo texé tüxü naguxchaxëëgux. Rü ũpa rü marü choxü pedau na ñuxäcü meã chanaxüxü i ngëma puracü, rü ñuxma rü ta nüxü picuáchiga na ñuxäcü chanaxüamaxü woo namu i chorü guxchaxügü.

2

*Cristu rü ñoma taxuümayīxürüü nügü nixīxëë rü yemacèx ga
Tupana rü guxüärü äëxgacüxü nayaxīxëë*

1 Rū dūcax, Pa Chaueneēgūx, rū ñuxma na Cristuarū duūxūgū pixīgūxū, ¿rū aixcūma yīxū i nūma pexū nataāēxēēxū? ¿Rū aixcūma yīxū i petaāēgūxū erū nūma pexū nangechaū? ¿Rū aixcūma yīxū i Tupanaāē i Ūinexū pexūtawa ngēxmaxū? ¿Rū aixcūma yīxū i pegū pengechaūgūxū rū pegūxū pengechaūtūmūgūxū? 2 Rū ngēxguma chi ngēmaācū yixīgu, rū chanaxwēxe i guxāma wūxigu perūxīnūē, rū aixcūma guxāma pegū pengechaūgū, rū aixcūma guxāma ñoma wūxitama piīxūrūū na yīxū i peāē, rū guxāma wūxitama i ngūchaūcēx pedau. Rū ngēxguma ngēmaācū pemaxēgu rū wūxi i chorū taāē tá nixī. 3 Rū tama name na togūarū yexera pegū pixīgūxēēxū rū pegū picuēxūxūgūxū. Natūrū narūmemae nixī i nagu perūxīnūēxū na ngema togū rū perū yexera nūxū nacuēgūxū. 4 ¿Rū tama pegūguxicatama perūxīnūē, natūrū pegū peporaexēē na togūxū perūngūxēēgūxūcēx! 5 Rū name nixī ga yema Ngechuchu ya Cristu nagu rūxīnūxūgu na perūxīnūēxū i pemax. 6 Yerū nūma rū woo ga Tupanaxūchi na yīxū, natūrū tama nūgū nicuēxūxū na Tupana yixīxū. 7-8 Rū yemacēx yēma nanatēx ga norū mexūgū ga daxūgūxū ga naānewa. Rū wūxi i duūxū i togūaxū puracūxūrūū nūgū nixīxēē. Rū ñoma wūxi i duūxūrūū ñoma ga naānegu nabu. Rū yexguma marū duūxū yixīgu ga nūmax, rū ñoma taxuūma yīxūrūū nūgū nixīxēē. Rū Tupanaga naxīnū, rū yemaācū curuchagu nayu woo wūxi ga ānexūchi na yīxū ga yema. 9 Rū yemacēx ga Tupana rū guxūétūwa nanangexmaxēē rū nayangucuchixēē na guxūma i āēxgacūgūétūwa nangēxmaxūcēx. 10 Rū yemaācū nanaxū ga Tupana na Ngechuchupēxegu tacaxāpūxūgūxūcēx rū nūxū ticuēxūūgūxūcēx ya guxāma ya texé ya daxūgūxū i naānewa ngēxmagūxe, rū guxāma i ñoma i naānewa ngēxmagūxe, rū guxāma ya texé ya marū yuexe. 11 Rū yemaācū Tupana āēxgacūxū nayaxīxēē na guxāma nūxū ixuxūcēx na tórū Cori yīxū ya Ngechuchu ya Cristu rū ngēmaācū nūxū icuēxūūgūxūcēx ya Tanatū ya Tupana.

Cristuarū duūxūgū rū ñoma omūgūrūū nixīgū i natanūwa i ngēma duūxūgū i tama yaxōgūxū

12 Rū ñuxma na nūxū pecuáxū na ñuxācū Nanatūga naxīnūxū ga Cristu, rū chanaxwēxe i chauga pexīnūē, Pa Chaueneēgū ya Pexū Changechaūgūxe. Rū yēma petanūwa chayexmagu chauga na pexīnūēxūārū yexera chanaxwēxe i chauga pexīnūē i ñuxma na tama petanūwa changēxmaxū. Rū chanaxwēxe i Tupanaxū pemuūēācūma naxcēx pedaugūama i perū maxū i taguma gūxū. 13 Erū Tupana nixī ya perū maxūwa puracūcū na mexūgu perūxīnūexūcēx. Rū nūma nixī i pexū nangūxēēxū na naga pexīnūēxūcēx rū

peyanguxēēxūcèx i ngema norū ngúchaxū. ¹⁴ jRū guxūma i ngema Tupanacèx pexūxūwa rū tama name i oōcū penaxū rū pegū naxcèx pechoxūgagū! ¹⁵⁻¹⁶ Rū name i ngēmaācū meā pemaxē na taxúema tacū rū chixexūxū pewa iyangauxūcèx. Rū penaxwèxe i mexū i Tupanaxācūgū pixīgū i natanūwa i ngēma duūxūgū i chixexū rū chixeāēgūmarexū. Rū ngēxguma ngēma duūxūgūmaā nūxū pixugūyane i ngēma ore i mexū i tūxū maxēxēēxū, rū yoxni natanūwa rū ñoma woramacurigū ya ēānexūwa ibáixgūcūrūū tá pixīgū. Rū ngēmaācū i ngēxguma wena núma naxūxgu ya Cristu rū poraācū tá pemaā chataāē erū tá nūxū chadau na tama natūcèxmamare yīxū ga yema puracū ga petanūwa chaxūxū. ¹⁷ Rū ngēma ñuxma na meā peyaxōgūxū, rū ngēma nixī i perū āmare i Tupanana pexāxū. Rū ngēma na meā yanguxūcèx i ngēma perū āmare i Tupanapēxewa, rū choma rū íchamemare na Tupanacèx ichanaxāxū i chorū maxū rū chayuxū. Rū ngēmacèx woo chayuxgu rū wūxi i taāē tá nixī i chauxcèx. Rū chanaxwèxe i pemagū rū ta ngēmacèx wūxigu chomaā petaāēgū. ¹⁸ Rū ngēmacèx ega ngēma ore i mexūcèx chayuxgux, rū tama name na pengechaūgūxū natūrū chanaxwèxe na wūxigu chomaā petaāēgūxū.

Timutéu rū Epaporu- dítuchiga

¹⁹ Rū ngēxguma tórū Cori ya Ngechuchu naxwèxegu rū paxa petanūwa chanamuēga ya taeneē ya Timutéu na pexū na íyadauxūcèx rū chataāēxūcèx i ngēxguma núma nangeāgu i pechiga. ²⁰ Rū aixcūma nataxuma i to i chorū ngūxēēruū i choma nagu charūxīnūxūgu rūxīnūxū, rū Timutéuxicatama nixī. Rū nataxuma i to i naxrūū aixcūma pegu rūxīnūxū rū pexū rūngūxēēchaūxū. ²¹ Erū guxūma i togū rū naxcèx nadaugū i noxrūtama ngúchaūgū, rū tama aixcūma nagu narūxīnūē i ngēma Ngechuchu ya Cristuarū ngúchaū. ²² Natūrū i pema rū marū nūxū pecuèx na ñuxācū meā namaxūxū i Timutéu, rū ñuxācū choxū nangūxēēxū i Tupanaārū orearū uchigawa, ñoma wūxi i buxū i nanatūxū rūngūxēēxūrūū. ²³ Rū ngēmacèx i ngēxguma nūxū chacuèxgu na ñuxācū tá choxū na naxūpetūxū i núma, rū ñuxūchi ngema petanūwa chanamuxchaū i Timutéu na pexū íyadauxūcèx. ²⁴ Rū ngēxgumarūū ta nagu charūxīnū rū tórū Cori rū aixcūma tá choxū narūngūxēē na chomatama ngema petanūwa íchayadauxūcèx. ²⁵ Rū ngēxgumarūū ta chauxcèx name nixī i ngema petanūwa chanamuxū i taeneē i Epaporudítu. Rū nūma nixī ga pematama chauxcèx núma penamuxū na choxū nangūxēēxūcèx. Rū nūma rū chomūcū nixī i Tupanaārū puracūwa, rū poraācū choxū narūngūxēē i Tupanaārū orearū uwa. ²⁶ Rū poraācū nūxū nangúchaū

na pexŭ íyadauxŭ i guxāma i pemax. Rŭ poraācŭ naxoegaāē, yerŭ pema rŭ nŭxŭ pecuāchiga ga na yaḍaawexŭ ga nŭmax. ²⁷ Rŭ aixcŭma nixī ga na yaḍaawexŭ, rŭ wixguxŭchi taèx nayu. Natŭrŭ Tupanaāxŭ nangechaŭtŭmŭŭ rŭ choma rŭ ta nŭxŭ changechaŭtŭmŭŭ, rŭ yemacèx naxcèx nayataanexēē na tama yexeraācŭ changechaŭxŭcèx. ²⁸ Rŭ ngēmacèx rŭ yexeraācŭ chanaxwèxe na paxa petanŭwa chanamuxŭ i Eporudítu, na pema rŭ petaāēgŭxŭcèx i ngēxguma wena nŭxŭ pedaugŭgu. Rŭ ngēxguma i choma rŭ tá ta chataāē i ngēxguma nŭxŭ chacuèxgu na petanŭwa nangēxmaxŭ na pexŭ nangŭxēēxŭcèx. ²⁹ Rŭ chanaxwèxe i tórŭ Coriéagagu petaāēgŭācŭma meā penayaxu erŭ peeneē nixī. Rŭ name nixī i nŭxŭ pengechaŭgŭ i guxŭma i ngēma duŭxŭgŭ i Eporudíturŭŭ ixīgŭxŭ. ³⁰ Yerŭ nŭma ga Eporudítu rŭ yema na poraācŭ nawa napuracŭxŭ ga Cristuarŭ puracŭ, rŭ yemacèx wixguxŭchi taèx nayu. Rŭ āicŭmaxŭwa nŭgŭ nayexmaxēē na pechicŭŭ choxŭ nangŭxēēxŭcèx.

3

Ngēma na Cristuxŭ icuáxŭ rŭ ngēma nixī i guxŭārŭ yexera rŭmemaēxŭ

¹ Rŭ ñuxma Pa Chaueneēgŭx, rŭ chanaxwèxe i petaāēgŭ erŭ tórŭ Coriarŭ duŭxŭgŭ pixīgŭ. Rŭ yema ore ga noxri pexcèx chaxŭmatŭxŭ rŭ tama choxŭ nawèxtŭmŭŭ na wena pexcèx chanaxŭmatŭxŭ erŭ aixcŭma pexŭ name i ngēma ore. ² Rŭ pegŭna pedèux nŭxna i ngēma duŭxŭgŭ i chixri maxèxŭ rŭ chixexŭmaā pexŭ ixucŭxègŭxŭ! Rŭ nŭmagŭ nixī i nŭxŭ yaxugŭexŭ rŭ ngēxguma tama yigŭ íwiechèxmŭpèxechiraŭgu, rŭ taxucŭrŭwama Tupanapèxewa time. ³ Natŭrŭ yixema aixcŭma Tupanapèxewa imexē, rŭ yixema tixīgŭ. Rŭ Tupanaxŭ ticuèxŭgŭ i Naāē i Ūnèxŭārŭ ngŭxēēmaā. Rŭ tataāēgŭ erŭ Ngechuchu ya Cristuarŭ duŭxŭgŭ tixīgŭ. Rŭ tama tayaxōgŭ na ngēma yigŭ íwiechèxmŭpèxechiraŭxŭcèx Tupanapèxewa imexŭ. ⁴ Rŭ choma chi waxi nixī i guxŭ i togŭarŭ yexera chayaxōxŭ i ngēma wiechèxmŭpèxechiraŭchiga. Rŭ tataxu chima ya togue ya texé chauxrŭŭ yaxōxē i ngēmachiga. ⁵ Yerŭ yexguma 8 ga ngunexŭ chauétŭ yixīgu ga na chabuxŭ, rŭ choxŭ ínawiechèxmŭpèxechiraŭgŭ, erŭ Yudíu chixī. Rŭ Beyamítanŭxŭ chixī. Rŭ chaunatŭ rŭ chaué rŭ Yudíugŭ tixīgŭ, rŭ ngēmacèx i choma rŭ Yudíuxŭchi chixī. Rŭ choma rŭ Parichéuchirèx chixī, rŭ pema nŭxŭ pecuèx rŭ ngēma Parichéugŭ rŭ meāma nanaxaure i Tupanaārŭ mugŭ ga Moíché ŭmatŭxŭ. ⁶ Rŭ yema na meā chayanguxēēchaŭxŭcèx ga yema mugŭ ga Moíché ŭmatŭxŭ, rŭ yemacèx nawe chingèchigŭ ga yema duŭxŭgŭ ga Ngechuchuaxŭ yaxōgŭxŭ.

Rü yema na aixcūma meã chanaxaurexüçèx ga yema mugü ga Moïché ūmatüxü, rü yemacèx taxucürüwama texé chauchigaxü tixu ga tama na chaxaurexü. ⁷ Natürü guxüma ga yema ūpa chaucèx mexü, rü ñuxma rü taxuwama choxü name erü marü íchanatèx na Cristuaxüxícatama chayaxõxüçèx. ⁸ Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristu ya chorü Corixü na chacuáxü, rü chaucèx rü guxüma ga yema ūpa nagu chixüxü rü taxuwama name, erü ngēma na Cristuxü na chacuáxü rü guxüârü yexera narümemaē. Rü guxüma ga yema mugü ga noxri nagu chixüxü rü marü nüxü charüxo na Cristuwe charüxüxüçèx. Rü chaucèx rü ñoma guxchirerüü nixí ga yema ūpa nagu chixüxü ega Cristumaã nügü chananguxgu. ⁹ Rü yemaãcü nüxü charüxo ga guxüma nagagu ga yema na Cristuarü duüxü na chíxüçèx. Rü ñuxma rü Tupanapëxewa chame erü Cristuaxü chayaxõ. Rü tama ngēma na chamecūmaxüçèx rü éxna mugü chaxaurexüçèx nixí na chamexü i napëxewa. Natürü ngēma na Cristuaxü chayaxõxüçèx nixí i nügüçèx choxü namexēèxü ya Tupana. ¹⁰⁻¹¹ Rü ngēma ñuxma chanaxwëxexü nixí na aixcūma Cristuxü chacuáxü rü chowa na nangëxmaxü i ngēma pora ga wena Cristuxü írüdaxēèxü i ñuxma nüxü ngëxmaxü. Rü yema ngúxü na yangexü ga nüma rü na nayuxü rü ngëxgumarüütama chanaxwëxe i íchamemare na naxcèx ngúxü chingexü rü naxcèx chayuxü na yixcama choma rü ta yuwa ícharüdxüçèx.

Pauru naxcèx nadau na Cristucèx namaxüxü ñuxmatáta Tupanax-ütawa nangu

¹² Rü ñuxma na ngēma ñachaxü pemaã rü tama chanaxwëxe i nagu perüxĩnüē na guxüxü chacuáxü i Cristuchiga, rü éxna guxüwama na chamexü. Natürü guxü i ngunexügu rü naxcèx chadauama na Ngechuchu ya Cristuarü ngúchaü na chaxüxüçèx, yerü yemacèx nixí ga nüma ga chaucèx nadauxü ga noxrix. ¹³ Pa Chaueneëgüx, pemaã nüxü chixu rü chomatama meãma nüxü chacuèx rü ñuxma rü ta tau-tama nawa changu i ngēma naxcèx chadauxü. Natürü i ñuxma rü marü nüxü icharüngüma i guxüma ga yema noxri nagu chixüxü. Rü ñuxma rü chaugü chaporaxēē na aixcūma Cristucèx na chamaxüxü na nawa changuxüçèx i ngēma maxü i chopëxewaama ngëxmaxü. ¹⁴ Rü ngëmacèx i ñuxma rü naxcèx chadau na aixcūma Cristucèx chamaxüxü ñuxmatáta Tupanaxütawa changu. Erü chanayauxchaü i ngēma ãmare i nüma daxüguxü i naãnewa naxcèx taxcèx nagemaxü i yixema na Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü ixīgüxü. ¹⁵ Rü guxãma i yixema na aixcūma Cristuaxü yaxõgüxü, rü name nixí i ngēmaãcü nagu tarüxĩnüē. Natürü ngëxguma

chi texé i petanüwa toguama tarüxĩnügu, rü Tupana tá tüxü nüxü nacuèxēē i ngēma nūma nanaxwèxexü na nüxü tacuáxü. ¹⁶ Rü ngēma inaxwèxexü nixĩ na aixcūma naga ixĩnüēēchaxü rü meāma nagu ixĩxü i ngēma ore i marü nüxü icuáxü. ¹⁷ Pa Chaueneēgüx, chanaxwèxe i chauxrüü nagu pexĩ i ngēma pexü nüxü chadauxēēxü na namexü. ¡Rü penangugü na ñuxácü meā namaxēxü i ngēma togü i duüxügü i toma tamaxēxüácūma maxēxü! ¹⁸ Rü marü muēxpüxcūna pemaã nüxü chixu, rü ñuxma rü changechaüácūma rü chaxauxácūma wena pemaã nüxü chixu rü nangēxma i muxūma i duüxügü i Cristuarü uwanürüüácūma maxēxü. Rü nümagü rü tama nüxü nacuèxgüchaü na Cristu curuchagu naxcèx yuxü. ¹⁹ Natürü ngēma duüxügü rü tá düxwa Tupana nanapoxcue. Rü ngēma naxüneärü ngúchaü nixĩ i namaã natupanaãxü. Rü woo nüxü nacuèxchirēx na wüxi i āne na yĩxü i ngēma chixexü natürü namaã nataāēgūama. Rü ñoma i naāneärü ngēmaxüguxicatama narüxĩnüē. ²⁰ Natürü i yixema rü daxüguxü i naānewa tüxü nangēxma i tachica. Rü ítananguxēē na daxüguxü i naānewa taxcèx ne naxüxü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya tórü Maxēxēēruü. ²¹ Rü ñaã taxüne i yuxwèxexü rü nūma ya Cristu tá nanaxüchicüü na naxüne i mexēchixürüü yĩxüçèx. Rü ngēma norü pora i namaã guxüetüwa nangēxmaxü, rü ngēmamaātama tá nanaxüchicüü i taxüne na noxrürüü yĩxüçèx.

4

Ñuxma na tórü Coriarü ixĩgüxü rü name nixĩ na guxüguma namaã itaāēgüxü

¹ Pa Chaueneēgüx, rü pexü changechaxü rü poraãcü pexü íchayadauxchaxü. Rü ngēma pemaã nüxü chixuxürüü chanaxwèxe i meã tórü Coricèx pemaxē erü pema nixĩ i chorü taāē rü chorü āmare i Tupana choxna āxü pixĩgüxü. ² Rü nüxü chacèēxü i taeyèxgü i Ebódia rü Chitique na nügūmaã nangüxmüēxüçèx, erü nümagü rü tórü Corixacügü nixĩgü. ³ Rü cumax, Pa Chomücü ya Mecü i Wüxigu Tupanaärü Puracüwa Chomaã Puracücüx, rü cuxna naxcèx chaca na nüxü curüngüxēēxüçèx i ngēma taxre i taeyèxgü, erü nümagü rü wüxigu chomaã rü Cremetemaã rü ngēma togü i chomücügü i Tupanaärü poperawa marü ngoxégagüxümaã napuracüe i Tupanaärü orearü uwa. ⁴ Rü ñuxma na tórü Coriarü pixĩgüxü, Pa Chaueneēgüx, rü name nixĩ i guxüguma namaã petaāēgü. Rü wena pemaã nüxü chixu, rü ¡petaāēgü! ⁵ Rü chanaxwèxe i meã pemaxē na guxūma i duüxügü pexü nacuèxgüxüçèx na aixcūma mexü i duüxügü na pixĩgüxü. ¡Rü nüxna pecuèxāchie na tórü Cori rü paxa tá nataeguxü na nūma naxüxü! ⁶ ¡Rü

taxucèxma penaxixãchiãëgü! ;Rü Tupanamaã nüxü pixu i perü yumüxëwa i guxüma i tacü i pexü ngupetüxü! ;Rü naxcèx ípeca rü moxë nüxna pexã! ⁷Rü ngëmaãcü i nüma ya Tupana rü tá pexü nataãëxëë namaã i wüxi i taãë i mexëchixü i guxüma i taãë i nüxü icuáxüãrü yexera mexëchixü. Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü pixigüxü, rü ngëma taãë i Tupana pexna äxü rü tá nüxna pexü ínapoxü i ngëma chixexü i nagu perüxínüëchaxü.

Name nixi i nagu tarüxñüë i guxüma i tacü i aixcüma mexü ixixü

⁸Rü ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü name nixi i nagu perüxínüë i guxüma i ngëma ore i aixcüma ixixü, rü guxüma i ngëma nacüma i taxucürüwama texé chixri nachiga idexaxü. Rü name nixi i nagu perüxínüë i guxüma i ngëma ore i aixcüma meã iwéxü rü guxüma i ngëma Tupanapëxewa mexü, rü guxüma i ngëma mexü i duüxügü namaã taãëxü, rü guxüma i ngëma mexü i Tupanaxü naxcèx icuèxüüxügüxü. Rü name nixi i ngëmagu perüxínüë. ⁹Rü chanaxwëxe i aixcüma penaxü i ngëma pexü changüexëëxü, rü ngëma pexü namaã chixucuxëgüxü, rü ngëma chauxütawa nüxü pexínüëxü, rü ngëma chauxütawa nüxü pedauxü na chanaxüxü. Rü ngëxguma ngëmaãcü pemaxëgu rü pemaã tá inarüxãüx ya Tupana ya tamaã irüngüxmücü rü tüxü taãëxëëcü.

Yema PiripucŬĀx ga yaxögüxü rü dñerumaã Pauruxü narüngülxëëgü

¹⁰Rü ñuxma na chorü Coriarü chiixü, rü poraãcü chataãë erü wenaxärü choxna pecuèxãchie rü choxü perüngüxëë. Rü choma nüxü chacuèx rü pema rü guxüguma choxü perüngüxëëchaü, natürü taguma pexü natauxcha ga na penaxüxü ga yema. ¹¹Rü tama ngëma na tacü choxü taxuxüçèx nixi i pemaã nüxü chixuxü i ngëmachiga. Erü choma rü marü chomaã nixü na namaã chataãëxü i ngëma choxü ngëxmaxü. ¹²Rü nüxü chacuèx na ñuxãcü na yixü ega guxü choxü tauxgux, rü nüxü chacuèx na ñuxãcü na yixü ega choxü namuxüchixgu. Rü marü chomaã nixü na namaã chataãëxü i ngëma choxü ngëxmaxü woo changaxpütüwegu, rü ëxna woo chataiyaxgu, rü ëxna woo choxü namuxüchixgu rü ëxna woo choxü natauxguma. ¹³Rü Cristu nixi ya choxü poraxëëcü, rü ngëmacèx chomaã nanguxü na chanaxüxü i guxüma i ngëma Tupana naxwëxexü na chanaxüxü. ¹⁴Natürü ga pema rü wüxi ga mexü choxü pexügü ga yexguma guxchaxüwa chayexmagu rü choxü perüngüxëë. ¹⁵Rü pema, Pa Yaxögüxü i PiripucŬĀx, rü meãma nüxü pecuèx rü yexguma noxri Machedóniããnewa nüxü chixuxgu ga Tupanaärü ore, rü yexguma yéma íchaxüxügu, rü pexicatama

nixī ga āmare choxna pexāxū naxcèx ga yema ngūxēē ga chauxūtawa peyaxuxū. ¹⁶ Rū yexguma Techarónicaarū ãñewa chayexmayane, rū pema rū yéma chauxcèx penamugū ga perū āmare na choxū perūngūxēēgūxūcèx. Rū tama nixī ga yexgumaríca choxū perūngūxēēxū. ¹⁷ Rū woo perū āmaremaã chataãē, natūrū yexeraãcū chataãē erū ngēma choxū na perūngūxēēgūxūcèx rū Tupana tá āmare pexna naxā. ¹⁸ Rū ñuxma rū marū choxū nangēxma i guxūma i tacū i chanaxwèxexū, rū aixcūma ngēmaārū yexera choxū nangēxma. Rū ñuxma na Epaporudítu núma nangexū i perū āmare, rū taxuūma choxū nataxu. Rū ngēma perū āmare i chauxcèx núma pemuxū, rū Tupanapēxewa rū ñoma wūxi i pumara i yixixūrūxū nixī, rū nūma rū poraãcū namaã nataãē. ¹⁹ Rū ngēmacèx ya chorū Tupana rū norū ngēmaxūgū i mexēchixūwa tá pexna nanaxā i guxūma i tacū i pexū taxuxū. Rū ngēmaãcū tá nanaxū erū Ngechuchu ya Cristuarū duūxūgū pixīgū. ²⁰ Rū name nixī i guxūguma nūxū ticuèxūgū ya Tanatū ya Tupana. Rū ngēmaãcū yī.

Pauru nanaguxēē ga norū popera rū wenaxārū yema duūxūgūxū narūmoxē

²¹ Rū chanaxwèxe i chauégagu nūxū perūmoxēgū i guxūma i taeneēgū i Ngechuchu ya Cristuaxū yaxōgūxū. Rū ngēxgumarūū ta pexū narūmoxēgū i ngēma taeneēgū i chauxūtawa ngēxmagūxū. ²² Rū ngēxgumarūū ta pexū narūmoxēgū i guxūma i taeneēgū i núma Dumawa ngēxmagūxū. Rū ngēma yexera pexū rūmoxēgūxū rū ngēma nixī i taeneēgū i Dumaārū ãēxgacū ya tacūxū-tawa puracūxū. ²³ Rū chanaxwèxe i tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexū narūngūxēē i guxāma i pemax. Rū ngēmaãcū yī.

Rū nuāma pexna,
Pauru

POPERA GA COROCHAWA YEXMAGŪXŪ GA YAXŌGŪXŪTANŪWA NAMUXŪ GA PAURU

Pauru rü nüxŭ narümoxē ga yema yaxōgŭxŭl ga Corochawa yexmagŭxŭl

1-2 Pa Chaueneēgŭ ya Corochaarŭ Īānewa Ngēxmagŭxex, choma i Pauru rü wŭxigu namaā i taeneē i Timutéu nixŭ i pexcēx tanaxŭmatŭxŭ i űāā popera. Rŭ choxŭ nixŭ ga Tupana ga inamuāchixŭ na guxŭwama nüxŭ chixuchigŭxŭcēx i Ngechuchu ya Cristuarŭ ore. Rŭ pexcēx chanaxŭmatŭ i guxāma i pema ya chaueneēgŭ ya aixcŭma Tupanaārŭ duŭxŭgŭ ixŭgŭxe ya Cristuaxŭ yaxōgŭxe. Rŭ chanaxwēxe i Tanatŭ ya Tupana pexŭ narŭngŭxēē na meā pegŭmaā pemaxēxŭcēx rŭ petaāēgŭxŭcēx.

Pauru rü yema yaxōgŭxŭcēx nayumŭxē

3 Rŭ guxŭguma i ngēxguma pexcēx tayumŭxēgŭgu, rŭ moxē nüxna taxā ya Tupana ya Nanatŭ ya tŕrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu. 4 Rŭ ngēmaācŭ tanaxŭ erŭ marŭ nüxŭ tacuāchiga na űuxācŭ aixcŭma meā Ngechuchu ya Cristuaxŭ peyaxōgŭxŭl, rŭ aixcŭma nüxŭ pengechaŭgŭxŭ i guxŭma i ngēma duŭxŭgŭ i Tupanaārŭ ixŭgŭxŭ. 5 Rŭ nüxŭ tacuēxgŭ na ngēmaācŭ meā Tupanapēxewa pemaxēxŭ erŭ penayauxgŭchaŭ i ngēma mexŭgŭ i Tupana pexŭ namaā nguxŭxŭ i daxŭguxŭ i naānewa. Rŭ űuxma rŭ meā ĩpenanguxēē na penayauxgŭxŭcēx i ngēma mexŭgŭ yerŭ marŭ nüxŭ pexŭnŭē ga Tupanaārŭ ore i mexŭ i aixcŭma ixŭxŭ. 6 Rŭ ngēmatama ore i mexŭ ga pexŭtawa nguxŭ, rŭ guxŭwama nangu i űuxmax. Rŭ guxŭwama ningŭchigŭ rŭ duŭxŭgŭarŭ maxŭxŭ naxŭchicŭ, yema perŭ maxŭxŭ na naxŭchicŭxŭrŭrŭ ga yexguma nüxŭ pexŭnŭēgu rŭ nüxŭ pecuēxgŭgu na űuxācŭ Tupana aixcŭma pexŭ na ngechaŭxŭ rŭ pexŭ rŭngŭxēēchaŭxŭ. 7 Rŭ ngēma ore i mexŭ nixŭ ga pexŭ nangŭxēēxŭ ga Epáparu ya tomŭcŭ ya nüxŭ tangechaŭgŭcŭ ya wŭxigu tomaā Tupanaārŭ orewa puracŭcŭ. Nŭma rŭ Cristuarŭ puracŭtanŭxŭ ya mecŭ nixŭ, rŭ nŭma nixŭ i tochicŭ pexŭ nangŭxēēxŭ. 8 Rŭ nŭma ya Epáparu nixŭ i tomaā nüxŭ yaxuxŭ i pechiga na űuxācŭ Tupanaāē i Ūnnextārŭ ngŭxēēmaā choxŭ pengechaŭgŭxŭ. 9 Rŭ ngēmacēx i toma ga noxritama pexŭ tacuāchigagu, rŭ taguma nüxŭ itayarŭngŭmaē na pexcēx tayumŭxēgŭxŭ. Rŭ guxŭguma Tupanana naxcēx tacagŭ na meā pexŭ nüxŭ nacuēxēxŭcēx i ngēma nŭma nanaxwēxexŭ na penaxŭxŭ. Rŭ

nūxna naxcèx tacagū na pexna naxāāxūcèx i nagúxūraūxū i cuèx i Naāē i Ūünexūwa ne ūxū. ¹⁰ Rū nūxna naxcèx tacagū na meā tórū Cori naxwèxexūācūma na pemaxēxūcèx rū guxūguma penaxūxūcèx i ngēma nūma nanaxwèxexū. Rū nūxna naxcèx tacagū na pexū natauxchaxēēāxūcèx na togūxū perūngūxēēgūxūcèx rū guxū i ngunexūgu yexeraācū Tupanaxū pecuáxūcèx. ¹¹ Rū nūxna naxcèx tacagū na norū pora i mexēchixūmaā pexū naporaexēēxūcèx, na namaā peporaexūcèx i guxūma i guxchaxūgū rū yaxna namaā pexīnūēxūcèx. ¹² Rū űuxūchi tanaxwèxe i taāēācūma Tanatū ya Tupanana moxē pexā, erū nūma pexū nimexēēgū na pema rū ta penayauxgūxūcèx i ngēma mexūgū i naxūtawa ngēxmagūxū i nūma tá nūxna naxāxū i ngēma duūxūgū i noxru ixīgūxū. ¹³ Yerū nūma ga Tupana rū marū Chatanámēxēwa tūxū ínanguxūxēē rū Nane ya nūxū nangechaūcūmēxēwa tūxū nangēxmagūxēē. ¹⁴ Rū guma Nanegagu nixī ga tūxū namaxēxēxū rū tūxū nūxū nangechaūxū ga tórū pecadugū.

Rū yexguma pecaducèx nayuxgu ga Cristu rū Tupana nūgūmaā nanangūxmūēxēē ga duūxūgū

¹⁵ Taguma texé Tupanaxū tadau, natūrū nūma rū nūma nanamu ga Nane na duūxūgū nūxū daugūxūcèx rū nūxū nacuèxgūxūcèx na űuxācū na yīxū i nūma ya Tupana. Rū naxūpa ga guxūma ga tacū i űuxma ngēxmaxū, rū nūxīra marū nayexma ga Tupana Nane. ¹⁶ Rū Nanexū nixī ga namuxū ga Tupana na naxūāxūcèx ga guxūma i tacū i űuxma ngēxmaxū i daxūguxū i naānewa rū űoma i naānewa, rū guxūma i ngēma nūxū idauxū rū ngēma tama nūxū idauxū. Rū yemaācū nanaxū ga guxūma ga norū orearū ngeruūgū i daxūcūāxārū āēxgacūgū rū guxūma ga ngoxogūarū āēxgacūgū. Rū yemaācū nanaxū ga guxūma na nūxū yacuèxūūgūxūcèx. ¹⁷ Rū naxūpa i guxūma i tacū i űuxma ngēxmaxū, rū Cristu rū marū nūxīra nayexma. Rū nagagu nixī i meā inanuxū i guxūma erū nūma nixī i namaā inacuáxū. ¹⁸ Rū nūma ya Cristu rū naēru nixī i guxūma i ngēma yaxōgūxū. Rū nūma nixī ga naxūāxū rū nūxna naxāāxū ga maxū. Rū nūma nixī ga nūxīra yuwa ínadaxū na guxūārū āēxgacū yīxūcèx. ¹⁹ Rū Cristu rū Tupanaxūchi nixī, yerū yemaācū nanaxwèxe ga Tupana. ²⁰ Rū Tupana rū űoma ga naānewa nanamu ga Cristu na curuchagu pecaducèx nayuxūcèx. Rū yemaācū nixī ga Tupana nūgūmaā nangūxmūēxēēxū ga guxūma i űoma i naānewa ngēxmaxū rū guxūma i daxūguxū i naānewa ngēxmaxū. Rū yemaācū nanaxū ga Tupana yerū yemaācū nanaxwèxe. ²¹ Rū pema ga űpa rū tama Tupanamūcūgū pixīgū yerū naxchi pexaie nagagu ga perū chixexū ga nagu perūxīnūexū rū pexūxū. ²² Natūrū

i ñuxma ya Tupana rü nügümaã pexũ narüngüxmüëxëë na namücügü i mexũ pixĩgüxüçèx. Rü yemaãcü nanaxü ga Tupana ga yexguma Cristu duũxüxü ixĩxgu rü curuchawa ngüxü yangexgu rü yexma nayuxgu. Rü yemaãcü nayu ga Cristu na nügüxütawa pexũ nagagüxüçèx rü napëxewa pimexüçèx rü nataxuxüçèx i perü chixexũ. ²³ Natürü ngema na pengüxüçèx, rü penaxwëxe na guxũguma mea peyaxögüxü rü meã naga pexĩnüëxü rü taguma nüxü perüxoexü i ngëma norü ore i mexũ ga marü nüxü pexĩnüëxü. Rü ngematama ore nixĩ i ñuxma nüxü yaxugüexü i gúxü i naanewa.

Tupana rü Pauruxü namu na guxüma ga yaxögüxüxü nangüëëxüçèx

²⁴ Rü ñuxma na woo pexcèx ngüxü chingexü rü chataãë erü nüxü chacuèx rü ñaã chaxunemaã choma rü ta chayanguxëë ga yema ngüxü ga Cristu ingexü naxcèx i norü duũxügü i yaxögüxü. ²⁵ Rü ñuxma ya Tupana rü choxü namu na nüxü charüngüxëëxüçèx i guxüma i ngëma norü duũxügü i yaxögüxü. Rü perü mexüçèx nixĩ i choxü namuxü na guxüwama meã nüxü chixuxüçèx i norü ore. ²⁶⁻²⁷ Rü ngëma Tupanaärü ore rü ñanagürü:

“Rü Cristu rü pewa nangëxma i ñuxmax, rü nagaguxicatama nixĩ i pexũ nangëxmaxü i pechica i daxüguxü i naãnewa i ngextá ínamexëchixüwa”,

ñanagürü. Rü yema nuxcümaũgüxü ga duũxügü rü tama nüxü nacuèxgü ga yemachiga, natürü ñuxma ya Tupana rü norü duũxügüxü nüxü nacuèxëë. Erü nüma ya Tupana rü norü duũxügüxü nüxü nadauxëëchaũ na ñuxãcü poraãcü pexũ nangechaũxü rü pexũ nangüxëëxü i guxãma i pema i tama Yudíugü ixĩgüxe. Rü ñuxma i pema na woo tama Yudíugü pixĩgüxü, natürü pema rü ta pexũ nangëxma i pechica i daxüguxü i naãnewa erü Cristuaxü peyaxögü. ²⁸ Rü ñuxma i toma rü Cristuchigaxü nixĩ i tixuxü. Rü ngema ore i Tupanaärü cuèx nawa ngexmaxümaã nixĩ i guxüma i duũxügüxü tixucuxëgüxü rü tanangüexëëxü na ngemaãcü ngearü chixexüãxü Cristuxütawa tagagüxü. ²⁹ Rü ngëmatama puracü nixĩ i nawa poraãcüxüchima chapuracüamaxü woo tacü rü guxchaxü chauxcèx ínguxgu. Rü guxüma i ngëma pora i Cristu choxna äxü i chowa ngëxmaxü nixĩ i choxü poraxëëxü na chanaxüamaxüçèx i ngëma puracü.

2

1 Pa Chaueneëgüx, chanaxwëxe i nüxü pecuèx na ñuxãcü poraãcü pexcèx chapuracüxü. Rü ngëxgumarüũ ta chanaxwëxe i nüxü pecuèx na ñuxãcü poraãcü chapuracüxü naxcèx i ngëma taeneëgü i Laodichéaarü íãnewa ngëxmagüxü

rū guxūma i petanūxūgū i taguma choxū daugūxū. ² Rū ngēmaācū poraācūxūchima chapuracū na nūxū rū ta chanangūchaūxēxūcèx. Erū chanaxwèxe i guxūma aixcūma nūgū nangechaūgū rū nūxū nangēxma i ngēma mexū i cuèx i aixcūma ixīxū. Rū ngēmaācū tá meāma nūxū nacuèxgū ga yema noxri Tupanaxīcatama nūxū cuáxū. Rū yima rū Cristutama nixī. ³ Rū nūma nixī i nūxū nangēxmaxū i guxūma i cuèx i aixcūma mexū. Rū nūma nixī i taxcèx nangoxēēāxū i Tupanachiga. ⁴ Rū pemaā nūxū chixu i ngēma ore erū tama chanaxwèxe na texé pexū womūxēēgūxū namaā i tacū rū ore i chixexūwa pexū gagūxū. ⁵ Rū woo na tama ngēma petanūwa changēxmaxū, natūrū chauāēwa rū poraācū pegu charūxīnū. Rū wūxi i chorū taāē nixī na nūxū chaçuáxū na űuxācū meā pegū ipinuxū na meā pegūmaā ipecuáxūcèx rū űuxācū tama nūxū perūxoexū na Cristuaxū peyaxōgūxū.

űuxma na Cristuarū ixīgūxū rū ngexwacaxūxū i maxū tūxū nangēxma

⁶ Rū pema ga noxri rū meāma tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuxū peyauxgū. Rū űuxma rū yema noxri meāma na penayauxgūxūrū rū name nixī i guxūguma nūxna penaxā i perū maxū na nūma pexū namaā inacuáxūcèx. ⁷ Rū wūxi i nanetū nanaxwèxe i naxchúmèxā na nataixūcèx rū na namaxūxūcèx. Rū ngēxgumarū ta i pema rū penaxwèxe na meā Cristuna peyaxūxgūxū na meā nawa piyaetanūxūcèx rū meā naxcèx pemaxēxūcèx rū meā nūxū peyaxōgūamaxūcèx yema noxri Epáparu pexū ngúxēēgurū. Rū name nixī i guxūguma Tupanana moxē pexā. ⁸⁻⁹ Rū naxcèx pexuāēgū i ngēma duūxūgū i pexū womūxēēgūchaūxū! Rū tama name i nūxū iperūxīnūē i ngēma norū ore i tama aixcūma ixīxū rū taxuwama mexū. Erū ngēma duūxūgū rū pexū nangúxēēchaū na nagu pexīxūcèx i ngēma nacūmagū ga nuxcūmaūgūxū ga duūxūgū nagu īxū. Rū űoma i naāneārū nguxēētaegū nixī i inaxīnūēxū. Rū tama aixcūma Cristuchiga nixī i ngēma pexū nangúxēēxū. Rū name nixī i nūxna pixīgachi i guxūma i ngēma nguxēētaeruūgū i chixexūgū rū Cristuwe perūxī. Erū Cristu rū Tupanaxūchi nixī rū guxūma i Tupanaārū pora rū Cristuwa nangēxma. ¹⁰ Rū űuxmax, rū Tupanaārū maxū rū norū pora rū aixcūma pewa nangēxma erū namēxwa pengēxmagū ya Cristu ya namaā icuácū i guxūma i daxūcūāxārū āēxgacūgū rū guxūma i ngoxogūarū āēxgacūgū. ¹¹ Rū ngēma Yudīgū rū nūgū ínawiechēxmūpēxechiraūgū na Tupanapēxewa yamexūcèx. Natūrū ngēxguma Cristuaxū yaxōgūgu rū tama ngēmaācū tamaā nanaxū ya Cristu na imexūcèx. Erū nūma ya Cristu rū tórū maxūwa napuracū rū tūxū ínanguxūxēē nawa i

taxüneaŕü ngúchaŭgü. Rü ngēmaācü nixī i tüxü yamexēēxü na Tupanapēxewa imexücèx. ¹² Rü yexguma ípebaiŭgu, rü Cristu na itáxürüŭ yexma natèx ga yema nuxcümaŭxü ga perü maxü. Rü yema Cristu na írüdaxürüŭ rü pema rü ta penayaxu i maxü i ngexwacaxüxü, yerü peyaxögü na Tupana norü poramaā Cristuxü írüdaxēēxü. ¹³ Rü ũpa ga pema rü tama aixcüma pexü nayexma ga maxü i taguma gúxü yerü pepecaduāxgü rü pexeneärü ngúchaŭ pexügü. Natürü i ñuxma rü Cristuxü namaxēēxürüŭ pexü namaxēxēē ya Tupana erü Cristuarü duŭxügü pixīgü. Rü Tupana rü marü Cristugagu tüxü nüxü nangechaŭ ga guxüma ga tóru pecadugü. ¹⁴ Rü noxri rü tachixe yerü tama aixcüma naga taxĩnüē ga yema mugü ga Moĩché tüxna āxü, rü tóru pecadugü rü yuwa tüxü nagagü. Natürü ga Cristu rü curuchagu tóru pecaducèx nayu, rü yemaācü Tupana tüxü nayangutanüxēē ga yema tóru pecadugü. ¹⁵ Rü yexguma curuchagu nayuxgu ga Cristu, rü yexguma nixī ga Chatanáxü naporamaēxü ga Tupana. Rü yexguma nixī ga guxü ga duŭxügüpēxewa Chatanáxü naxānexēēxü ñoma wüxi i churaragüarü āēxgacü i norü uwanü i nüxü naporamaēxüxü naxānexēēxürüŭ.

Name nixī i naxcèx tadaugü i ngēma mexügü i daxüguxü i naānewa ngēxmagüxü

¹⁶ Rü ñuxma rü taxucèxma tüxcüŭ pexü nixu i ngēma Yudiŭgü ega woo tama naxrüŭ penaxüxgux. Nümagü rü ñuxre i ōnagüxícátama nangōxgü, rü ñuxre i axeŭxícátama nixaxgü, rü ñuxre i petaarü ngunexügü naxauregü na ngēmaācü Tupanaxü yacuèxüŭgüxücèx. Rü nangēxma i norü peta i gucü ya tauncügu Tupanacèx naxauregüxü rü togü i petagü i gucü ya tauemacügu naxauregüxü. Rü nüxü nangēxma i nacümagü na ñuxācü ngüxchigaarü ngunexügü naxauregüxü. ¹⁷ Rü aixcüma yema nuxcümaŭgüxü ga Yudiŭgü rü nanaxauregü ga yema nacümagü yerü ga Cristu rü tauta ínangu ga yexguma. Natürü i ñuxma rü marü ínangu ya Cristu rü tóru pecaducèx nayu. Rü ñuxma rü name nixī na naga ixĩnüēxü rü tama nagu ixĩxü i ngēma nuxcümaŭgüxü i nacümagü. ¹⁸ ;Rü tāütáma naga pexĩnüē i ngēma duŭxügü i nüxü ixugüxü na ipeyarütauxexü ega tama daxüçüāx i orearü ngeruŭgüxü picuèxüŭgügu! Nümagü rü tama nügü nicuèxüŭgüneta rü nügü nixugü na yangoxetügüxü. Rü noxrütama cuèxmaāmare nügü nicuèxüŭgü. ¹⁹ Natürü i nümagü rü tama aixcüma naga naxĩnüē ya yima taeru ixícü ya Cristu ya tüxü poraxēēcü rü tüxü iyaetanüxēēcü i tóru ōwa i guxāma i yixema i norü duŭxügü ixīgüxe. Rü nüma ya Cristu nixī i wüxigu tüxü naxĩnüēxēēxü i wüxichigü i yixema ngēma Tupana naxwèxexürüŭ. ²⁰ Rü yexguma nayuxgu ga Cristu rü yexma

nayu ga nuxcūmaũxũ ga perũ maxũ, rũ yexma nayarũxo ga guxũma ga nuxcūmaũgũxũ ga pecūmagũ i ñoma i nañnecũāx i duũxũgũ nagu rũxĩnũēxũ. Rũ ngẽmacèx i ñuxmax çrũ tũxcũũ nixĩ i ñoma i nañnecũāx maxẽxũrũũ nagu pemaxẽxũ i pemax, rũ tũxcũũ nixĩ i ngẽma Yudíugũcūmagu pexĩxũ? ²¹ Rũ nūmagũ i Yudíugũ rũ nũxũ nixugũe rũ ñanagũrũgũ:

“Tama name i nũxũ quingõgũ i ngẽã, rũ tama name i cunangõx i yea, rũ tama name i cunayaxu i ngẽma”, ñanagũrũgũ. ²² Natürũ guxũma i ngẽma nacūmagũ rũ paxa tá inayarũxo erũ duũxũgũarũ nixĩgũ. Rũ ngẽma pexũ namuxũ rũ duũxũgũarũ mugũmare nixĩ. Rũ ngẽma pexũ nangũexẽẽxũ rũ duũxũgũarũ nguxẽẽtaemare nixĩ. ²³ Rũ guxũma i ngẽma pexũ namuxũ rũ pexcèx namexcũraxũ erũ pexũ naxucũxẽgũ na tacũ pexauregũxũcèx, rũ tama pegũ picuèxũũgũxũcèx, rũ meã pexenemaã ipecuèxgũxũcèx. Natürũ guxũma i ngẽma mugũ rũ tama aixcūma pexũ narũngũxẽẽ na nũxũ perũxoexũcèx i pexeneãrũ ngũchaũgũ.

3

¹ Rũ ñuxma i pemax, rũ Cristu wena maxũxũrũũ rũ pexũ nangẽxma i maxũ i ngexwacaxũxũ. Rũ ngẽmacèx name nixĩ i naxcèx pedau i ngẽma mexũgũ i daxũguxũ i nañnewa ngẽxmaxũ i ngextá Cristu rũ Tupanaãrũ tũgũnecũwawa írũtoxũwa rũ namaã ãẽxgacũ íyĩxũwa. ² Rũ name nixĩ i guxũguma nagu perũxĩnũē i ngẽma daxũguxũ i nañnewa ngẽxmaxũ i ngemaxũgũ rũ tama i ngẽma ñoma i nañnewa ngẽxmaxũ. ³ Yerũ yexguma nayuxgu ga Cristu rũ yexma nayu ta ga nuxcūmaũxũ ga perũ maxũ. Rũ ñuxma rũ pexũ nangẽxma i perũ maxũ i ngexwacaxũxũ erũ Cristutanũxũ pixĩgũ rũ Tupanamẽxẽwa pengẽxmagũ. ⁴ Rũ nūmatama ya Cristu nixĩ i pexũ namaxẽxẽẽxũ. Rũ ngẽxguma wena núma nangoxgu, rũ namaã tá pengõe, rũ naxrũũ tá pimexẽchi.

Marũ nũxũ tarũxo i nuxcūmaũxũ i tacūma i chixexũgũ rũ tanayaxu i ngexwacaxũxũ i tórũ maxũ

⁵ Rũ ñuxma rũ name nixĩ i nũxũ perũxoe i guxũma i ñoma i nañneãrũ chixexũ i pewa ngẽxmaxũ. Rũ tama name i pemèxna naĩ i ngemaã pemaxẽ, rũ tama name i petena naĩ ya yatũmaã pemaxẽ. Rũ tama name i penaxũ i pexeneãrũ ngũchaũ rũ bai i nagu perũxĩnũēmare. Rũ tama name i pexũ nangũchaũ i tacũ rũ to i chixexũgũ. Rũ tama name i pegũnaxĩcatama penanuxuchigũchaũ i guxũma i ngẽmaxũgũ, erũ yĩxema ngẽma nacūma tũxũ ngẽxmaxẽ rũ dũxwa namaã tatupanaãx. ⁶ Rũ guxũma i ngẽma chixexũgũcèx tá nixĩ i Tupana napoxcuexũ i ngẽma duũxũgũ i ngẽmaãcũ maxẽxũ rũ tama naga ñnũechaũxũ. ⁷ Rũ

pema ga ūpa rü penaxü ga yema chixexüğü, rü yemaäcü pemaxē. ⁸ Natürü i ñuxma rü name nixĩ i nüxü perüxoe i guxüma i ngēma na pegüchi pexaixü, rü pegümaã penuëxü, rü chixri pemaxëxü, rü pegümaã peguxchigagüxü, rü guxüma i ngēma chixexü i dexa i nüxü pixuxü. ⁹ Rü tama name i pegümaã pido-rae, erü marü ipenatëx ga nuxcümaüxü ga pecüma rü guxüma ga yema chixexüğü ga ūpa pexüğüxü. ¹⁰ Rü ñuxma rü marü penayaxu i ngexwacaxüxü i perü maxü rü ngexwacaxüxü i duüxüğü pixigü. Rü guxü i ngunexügu rü Tupana pexü ningexwacaxüxëchigü na yexeraäcü pimexüçëx naxrüü rü yexeraäcü nüxü na pecuëxgüxüçëx ya Tanatü ya Tupana ya maxü tüxna äcü. ¹¹ Rü ñuxma rü Tupanacëx rü nüetama nixĩ ega Yudíu quixigu rü éxna tama. Rü nüetama nixĩ ega ícuwiechëx-müpëxechiraügu rü éxna tama. Rü nüetama nixĩ ega tacü rü nachiüñanecüāx i duüxü quixigu, rü éxna tacü rü duüxü quixigu. Rü nüetama nixĩ ega wüxi i coriarü duüxü quixigu, rü éxna taxüxearüma duüxü quixigu. Erü ñuxma rü ngēma guxüärü yexera aixcüma tüxü mexü nixĩ na Cristu rü guxüärü äëxgacü yixü rü guxāwama nangëxmaxü. ¹² Rü ñuxma ya Tupana rü pexü nangechaü i pema rü pexü nadei na noxrü pixigüxüçëx. Rü ngëmacëx name nixĩ i guxüguma pexü nangechaütümüüğü i togü, rü namaã pemecümagü, rü tauxchaäcüma nüxna penaxā, rü taguma napëxewa pegü picuëxüxüğü. Rü ngëxguma woo tacü pemaã naxüxgux rü name nixĩ i yaxna namaã pexĩnüë. ¹³ Rü name nixĩ i wüxichigü i pema na pegümaã yaxna pexĩnüëxü. Rü ngëxguma chi texé tacü pemaã üxgux, rü name nixĩ i pegüxü nüxü pengechaüğü i ngēma. Rü yexgumarüü ga tórü Cori na pexü nüxü ngechaüxürüü, rü name nixĩ i togüaxü nüxü pengechaüğü. ¹⁴ Rü guxüärü yexera mexü nixĩ na pegü pengechaüğüxü. Erü ngëxguma aixcüma pegü pengechaüğügu rü aixcüma wüxigu tá perüxĩnüë, rü meã pegümaã tá pemaxë. ¹⁵ Rü name nixĩ na pemaã inacuáxü i ngēma taãë i Cristu pexna äxü na ngēmaäcü aixcüma pegü pengechaüğüxüçëx. Yerü yemacëx nixĩ ga Tupana pexü dexü na wüxitama i duüxüğü pixigüxüçëx rü meã wüxigu perüxĩnüëxüçëx. Rü name nixĩ i moxë nüxna pexägu ya Tupana. ¹⁶ Rü name nixĩ i guxüguma peãëwa nangëxma i Cristuarü ore rü taãëäcüma naga pexĩnüë. Rü name nixĩ i meã peãëxü pecuääcüma namaã pegü pengüxëë rü pegü pixucuxëğü na ngēmaäcü pegüaxü penangüchaüxëxüçëx. Rü name nixĩ i aixcüma Tupanana moxë pexägüäcüma nagu pewiyaegü i nagüxüraüxü i norü wiyaegü. ¹⁷ Rü guxüma i ngēma pexüxü rü nüxü pixuxü rü name nixĩ i tórü Cori ya Ngechuchuégagu penaxü. Rü name nixĩ i ngēmaäcü Ngechuchuégagu Tanatü ya Tupanana moxë

pexāgü.

Tupana nanaxwèxe na meã namaxêxü i duïxügü i Cristuaxü yaxögüxü

18 Pa Ngexügü i Ātegüxüx, rü name nixi i petega pexĩnüë. Erü woetama ngëma nixi i mexü na penaxüxü erü tórü Cori ya Cristuarü duïxügü pixīgü. 19 Pa Yatügü i Āmaxgüxüx, rü name nixi i ngixü pengechaügü i pemèxgü. Rü tama name na ngĩmaã pechixecümagüxü. 20 Pa Buxügüx, rü name nixi i guxüwama penatü rü peega pexĩnüë, erü ngëma nixi i namaã nataãexü ya tórü Cori. 21 Pa Papágüx, rü tama name i penanuèxëë i pexacügü. Erü ngëxguma ngëmaãcü penaxüxgux rü ngürüãchi tá nüxü nawèxtümüü i ngëma namaã nüxü pixuxü. 22 Pa Duïxügüx i Ixãärü Coriãxgüxüx, rü name nixi i guxüwama naga pexĩnüë i perü corigü i ñoma i naãnewa pemaã icuèxgüxü. Rü tama name i pexü nadaugüguxicatama meã pepuracüe na ngëmaãcü penataãexëëxücèx. Natürü name nixi i mexü i perü ngúchaümaã guxüguma meã pepuracüe erü tórü Corixü pemuüë. 23 Rü guxüma i ngëma perü puracü i pexüxüwa rü name nixi i perü ngúchaümaã penaxü ñoma tórü Cori ya Cristuaxü pepuracüexürüü rü tama i duïxügüaxü. 24 Rü marü nüxü pecuèx rü daxügüxü i naãnewa rü tórü Cori ya Cristu tá pexna nanaxã i perü ãmare i maxü i taguma gúxü. Erü yima Cristu ya aixcüma perü Cori ixicüaxü nixi i pepuracüexü. 25 Natürü yixema chixexü üxe rü tá ta tanayaxu i tümaärü natanü naxcèx i ngëma chixexü i taxüxü, rü aixcüma Tupana tá tüxü napoxcu. Erü Tupanapëxewa rü guxüma i duïxügü rü nawüxigu, rü taxucürüwama texé Tupanachèxwa tiña ega chixexü taxüxgux.

4

1 Rü pemax, Pa Corigüx, rü name nixi i perü duïxügümaã pemecümagüxü, rü tama penawomüxëëxü. ¡Rü nüxna pecuèxãchie na pema rü ta pexü nangëxmaxü ya perü Cori ya daxügücü! 2 ¡Rü guxüguma peyumüxëgü, rü pexuãëgü na tama chixexügu peyixücèx! ¡Rü Tupanana moxë pexāgü! 3 ¡Rü toxcèx rü ta peyumüxëgü na Tupana toxü natauxchaxëëxücèx na nüxü tixuxücèx i norü ore i mexü, rü meãma duïxügümaã nüxü tixuxücèx i ngëma ore ga noxri tama nüxü nacuèxgüxü i Cristuchiga! Rü ngëma orecèx nixi i ñuxma ichapoxcuxü. 4 Rü chanaxwèxe i chauxcèx peyumüxëgü na meã duïxügücèx chanangoxëëxü i ngëma ore, erü ngëma nixi i mexü na chanaxüxü. 5 ¡Rü meã pemaxë napëxewa i ngëma duïxügü i tama yaxögüxü! ¡Rü ñuxma na pexü natauxchaxü, rü yoxni paxa penaxüx i Tupanaärü puracü! ¡Rü taxü i perüchomarexü! 6 Rü ngëxguma togü i

duŭxŭgŭmaã pidexagŭgu, rŭ name nixĩ i penataãẽxẽẽ namaã i ngema dexa i namaã nüxŭ pixuxŭ. ¡Rŭ ngemaãcŭ mea penangaxŭ i ngema pexna cèxŭ nachiga i perŭ õ!

Pauru nanaguxẽẽ ga norŭ popera rŭ wenaxãrŭ yema duŭxŭgŭxŭ narŭmoxẽ

⁷ Rŭ nüma ya taeneẽ ya Tíquicu ya nüxŭ ingechaŭgŭcŭ rŭ aixcŭma choxŭ narŭngŭxẽẽ rŭ wŭxigu chomaã Cori ya Tupanacèx napuracŭ. Rŭ nüma tá pemaã nüxŭ nixu i chauchiga. ⁸ Rŭ ñuxma rŭ petanŭwa chanamu na pexŭ nataãẽxẽẽxŭcèx rŭ pemaã nüxŭ yaxuxŭcèx na ñuxãcŭ toxŭ nangupetŭxŭ i tomax. ⁹ Rŭ Tíquicumaã petanŭwa chanamu i Onéchimu ya taeneẽ ya nüxŭ ingechaŭgŭcŭ ya aixcŭma meã Tupanaãrŭ puracŭ ũcŭ. Rŭ nüma rŭ petanŭxŭ nixĩ. Rŭ nümagŭ tá nixĩ i pemaã nüxŭ yaxugŭxŭ na tacŭ ngupetŭxŭ i núma. ¹⁰ Rŭ pexŭ narŭmoxẽ i Aritácu i wŭxigu chomaã poxcuxŭ. Rŭ ngẽxgumarŭŭ ta pexŭ narŭmoxẽ i Marcu i Bernabéeneẽ ixixŭ. Rŭ marŭ pemaã nüxŭ chixu i Marcuchiga na meã penayauxgŭxŭcèx i ngẽxguma petanŭwa nanguxgu. ¹¹ Rŭ ngẽxgumarŭŭ ta pexŭ narŭmoxẽ ya taeneẽ ya Ngechuchu ya Ixaixcŭmacŭgu ãegacŭ. Rŭ ngẽma tomaẽxpŭx i yatŭgŭ rŭ ngẽxĩcatama nixĩ i Yudŭgŭ i yaxŭgŭxŭ i wŭxigu chomaã puracŭexŭ i Tupanaãrŭ puracŭwa. Rŭ nümagŭ rŭ poraãcŭ choxŭ nataãẽxẽẽgŭ. ¹² Rŭ ngẽxgumarŭŭ ta pexŭ narŭmoxẽ i Epáparu. Rŭ nüma rŭ petanŭxŭ nixĩ, rŭ aixcŭma nanaxŭ i Cristuarŭ puracŭ. Rŭ nüma rŭ norŭ yumŭxèwa rŭ guxŭguma Tupanaxŭ nacèxŭ pexcèx na aixcŭma meã pemaxèxŭcèx rŭ peyaxŭgŭamaxŭcèx rŭ aixcŭma penaxŭxŭcèx i ngẽma Tupana naxwèxexŭ. ¹³ Rŭ choma rŭ marŭ nüxŭ chadau rŭ pemaã nüxŭ chixu i ñuxãcŭ Epáparu poraãcŭ pexcèx napuracŭ rŭ naxcèx napuracŭ i ngẽma taeneẽgŭ i Laodichéaarŭ ñãnewa rŭ Iráporiarŭ ñãnewa ngẽxmagŭxŭ. ¹⁴ Rŭ Luca ya duturu ixĩcŭ ya nüxŭ ingechaŭgŭcŭ, rŭ pexŭ narŭmoxẽ. Rŭ ngẽxgumarŭŭ ta pexŭ narŭmoxẽ i Dema. ¹⁵ ¡Rŭ chauégagu nüxŭ perŭmoxẽgŭ i taeneẽgŭ i Laodichéawa ngẽxmagŭxŭ! ¡Rŭ ngẽxgumarŭŭ ta nüxŭ perŭmoxẽgŭ i Nifa rŭ guxŭma i taeneẽgŭ i yaxŭgŭxŭ i napatawa ngutaquẽxegŭxŭ! ¹⁶ Rŭ ngẽxguma marŭ nüxŭ pedaumatŭguwena i ñãã popera, rŭ chanaxwèxe i Laodichéawa penamu na ngemacŭãx i taeneẽgŭ rŭ ta nüxŭ nadaumatŭgŭxŭcèx. Rŭ ngẽxgumarŭŭ ta i ngẽma popera i Laodichéawa chamuxŭ, rŭ ngẽxguma pexŭtawa nanguxgu rŭ chanaxwèxe i nüxŭ pedaumatŭgŭ. ¹⁷ Rŭ chanaxwèxe i Ariquípumaã nüxŭ pixu, rŭ ñapegŭgŭ nüxŭ:

“¡Rŭ meã napuracŭ rŭ yanguxẽẽ i ngẽma puracŭ i tórŭ Cori cuxna ãxŭ!” ñapegŭgŭ nüxŭ. ¹⁸ Choma i Pauru rŭ choxmẽxmaãtama pexcèx chanaxŭmatŭ i ñãã chorŭ moxẽ. ¡Rŭ

nüxna pecuèxãchie na chapoxcuxŭ! Rŭ chanaxwèxe i Tupana
pexŭ narüngŭxěě.

Rŭ nuãma pexna,
Pauru

NÜXĪRAÜXÜ GA POPERA GA TECHARÓNICAWA YEXMAGÜXÜ GA YAXŌGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü narümoxē ga yema yaxōgüxü ga Techarónicawa yexmagüxü

¹ Pa Toeneēgü i Techarónicawa Ngēxmagüxü i Tanatü ya Tupana rü Tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuarü Duüxügü Ixīgüxüx, choma i Pauru rü namaã i taeneē i Chiribánu rü Timutéu nixī i pexcèx tanaxümatüxü i ñaã popera. Rü tanaxwèxe i Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexü narüngüxēē rü pexü nataãxēē.

Meãma nayaxōgü ga yema Techarónicawa yexmagüxü rü yemaãcü wüxi ga cuèxruü ga mexü nixīgü

² Rü torü yumüxēwa rü guxüguma pexna tacuèxāchigü, rü pexcèx Tupanana moxē taxā. ³ Rü guxüguma i ngēxguma Tanatü ya Tupanamaã tidexagügu, rü taguma nüxü itayarüngümaē na ñuxācü meã peyaxōgüācüma penaxüxü i Tupanaärü puracü, rü ñuxācü nüxü pengechaügüācüma togüxü perüngüxēēxü. Rü taguma nüxü itayarüngümaē na ñuxācü aixcüma meã ípenangüxēēxü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü ngēmacèx yaxna namaã pexīnüē i ngēma ngúxü i ñuxma pingexü. ⁴ Pa Chaueneēgüx, Tupana pexü nangechaü, rü nüxü tacuèx rü nümatama nixī ga pexü nadexü. ⁵ Rü yexguma pemaã nüxü tixuxgu ga Tupanaärü ore i tüxü maxèxēēxü, rü tama toechama tidexagümare, yerü Tupanaãē i Üünexü toxü narüngüxēē na norü poramaã pemaã nüxü tixüxü. Rü meã nüxü tacuáäcüma pemaã nüxü tixu ga yema ore yerü toðēwatama nüxü tacuèx na aixcüma yīxü. Rü pematama nüxü pecuèx ga ñuxācü meã pepéxewa na tamaxèxü ga yexguma na yemaãcü pexü tarüngüxēēgüxüçèx. ⁶ Rü pema rü meãma penaxügü ga yema pexü tangüexēēxü rü yema tüxü nangüexēēxü ga tórü Cori ya Ngechuchu. Rü Tupanaãē i Üünexü pexü taãxēēäcüma penayauxgü ga yema ore ga woo yemacèx poraäcü ngúxü na pingegüxü. ⁷ Rü yemaãcü ga pema rü wüxi ga cuèxruü ga mexü pixīgü naxcèx ga guxüma ga yema yaxōgüxü ga Machedóniãñewa rü Acayaanewa yexmagüxü. ⁸ Rü yema na peyaxōgüxügagu rü tórü Cori ya Ngechucharü ore rü guxüwama ninguchigü. Rü ngēmacèx i ñuxma rü Machedóniãñewa rü Acayaanewa rü guxüwama

nūxū nacuèxgū na ñuxācū meā Tupanaāxū peyaxōgūxū. Rū ngēmacèx marū taxucèxma tūxcūū i toma rū namaā nūxū tixu i ngēma ore i mexū i pechiga. ⁹ Erū nūmagūtama i ngēma duūxūgū rū marū nūxū nixugūgū ga ñuxācū ga pema rū meā toxū na peyaxgūxū ga yexguma petanūwa taxīxgu. Rū nūxū nixugūgū ta ga ñuxācū nūxū na perūxoexū ga perū tupanane-tachicūnèxāgū na Tupanaxūchi ya maxūcū rū ixaixcūmacūwe perūxīxūcèx rū nūxū pepuracūexūcèx. ¹⁰ Rū nūxū nixugūgū ta na ñuxācū aixcūma ipenanguxēēxū na wenaxārū daxūwa ne naxūxū ya Ngechuchu ya Tupana Nane ga yuwa ínadxēēācū. Rū yima Ngechuchu nixī ya tūxū ínguxūxēēcū nūxna i ngēma poxcu i āñcūmaxū tá ínguxū.

2

Pauruarū puracū ga Techarónicawa

¹ Pa Chaueneēgūx, rū pematama nūxū pecuèx rū tama natūcèxmamare nixī na pexūtawa taxīxū. ² Rū pema nūxū pecuèx rū naxūpa ga pexūtawa na tangugūxū rū chixri tomaā nachopetū ga Pirípucūāxgū rū tomaā naguxchigagū. Natūrū Tupana toxū narūngūxēē na pemaā nūxū tixuxūcèx ga norū ore i tūxū maxēxēēxū. Rū yemacèx tama tamuūēācūma pemaā nūxū tixu ga yema ore woo ga torū uwanūgū rū poraācū toxū na naguxchaxēēgūāxū. ³ Rū yexguma pemaā nūxū tixuxgu ga yema ore, rū tama ítatūēācūma pemaā nūxū tixu. Rū tama chixexū pemaā taxūgūchaūācūma rū tama pexū tawomūxēēgūchaūācūma pemaā nūxū tixu ga yema ore. ⁴ Yerū Tupana nixī ga toxū unetacū rū toxū mucū na pemaā nūxū tixuxūcèx ga norū ore i mexū i tūxū maxēxēēxū. Rū yemacèx Tupana naxwèxexūācūma pemaā nūxū tixu ga yema ore. Rū tama duūxūgūxūmare na tataāxēēgūxūcèx pemaā nūxū tixu, natūrū nūxū tixu na Tupanaxū tataāxēēgūxūcèx. Rū nūma ya Tupana nixī i tūxū nacuáxū rū tūxū nadauxū rū nangugūāxū i ngēma nagu rūxīnūēxū. ⁵ Rū pema nūxū pecuèx rū taguma pepēxewa pexū ticuèxūūgū na toga pexīnūēxūcèx, rū taguma pexū tawomūxēēgū na ngīxū tayauxgūxūcèx ga perū dīeru. Rū Tupana nixī ya toxū daucū na taguma yemaācū na tanaxūxū. ⁶ Rū taguma naxcèx tadaugū na duūxūgū toxū icuèxūūgūxūcèx, rū woo i pema rū bai i togū i duūxūgū. ⁷ Rū woo Cristutama toxū namu na yaxōgūxūārū āēxgacūgū na tixīgūxū natūrū tama ñoma wūxi ga āēxgacūrūū pepewa tixīgū. Natūrū meāmare pemaā itacuèx, ñoma wūxi i mamá i ngīxācūgūna meā dēuxcūrūū pemaā tixīgū. ⁸ Rū poraācū pexū tangechaū, rū yemacèx pemaā nūxū tixu ga Tupanaārū ore. Rū tama yemaxicatama pexna taxāxchaū ga yexguma. Natūrū marū ítamemare ta ga pexcèx na

tayuexŭ, yerŭ poraãcŭ pexŭ tangechaŭgŭ. ⁹ Pa Chaueneëgŭx, pema nŭxŭ pecuèx ga ñuxãcŭ poraãcŭ na tapuracŭexŭ na torŭ ònacèx tataxegŭxŭcèx. Rŭ ngunecŭ rŭ woo chŭtacŭ tapuracŭe na taxúeaxŭma wŭxi ga guxchaxŭ tixŭgŭxŭcèx ga yexguma petanŭwa tayexmagŭgu rŭ pemaã nŭxŭ tixuxgu ga Tupanaãrŭ ore. ¹⁰ Pa Duŭxŭgŭ i Tupanaãxŭ Yaxôgŭxŭ, pema nixŭ ga toxŭ pedaŭgŭxŭ rŭ Tupana rŭ ta toxŭ nadau ga ñuxãcŭ meã na tamaxèxŭ ga petanŭwa, rŭ ñuxãcŭ taxuŭma ga chixexŭ na taxŭxŭ ga yexguma. ¹¹ Rŭ pema nŭxŭ pecuèx ta ga ñuxãcŭ pexŭ na tanangúchaŭxèxŭ. Rŭ yexguma pengechaŭgŭgu, rŭ pexŭ tataãxèxègŭ ñoma wŭxi i papá i naxãcŭgŭxŭ taãxèxègŭxŭrŭrŭ. ¹² Rŭ ñuxma na Tupanaãrŭ pixŭgŭxŭ, rŭ pexŭ taxucŭxègŭ na meã naxcèx pemaxèxŭ. Rŭ nŭma nixŭ i pexcèx nangemaxŭ na ngextá ãëxgacŭ íyŭxŭwa pengugŭxŭcèx na ngema mexŭwa pengèxmagŭxŭcèx. ¹³ Rŭ ngèmacèx guxŭguma pexcèx Tupanana moxè taxã, yerŭ yexguma noxri nŭxŭ pexŭnŭëgu ga yema norŭ ore ga pemaã nŭxŭ tixuxŭ, rŭ meã penayauxgŭ, yerŭ nŭxŭ pecuèxgŭ rŭ aixcŭma Tupanaãrŭ ore nixŭ rŭ tama duŭxŭgŭarŭ oremare nixŭ. Rŭ yema ore nixŭ ga naxŭchicŭxŭ ga perŭ maxŭ ga yexguma peyaxôgŭgu. ¹⁴ Pa Chaueneëgŭx, nŭxŭ tacuèx na ñuxãcŭ ngŭxŭ pingegŭxŭ yerŭ petanŭxŭgŭtama pexchi naxaie rŭ chixri pemaã nachopetŭ. Natŭrŭ yemaãcŭtama nŭxŭ nangupetŭ ga Tupanaãrŭ duŭxŭgŭ ga Ngechuchu ya Cristuaxŭ yaxôgŭxŭ ga Yudéaanewa yexmagŭxŭ. Yerŭ natanŭxŭgŭtama ga Yudŭgŭ rŭ chixri namaã nachopetŭ. ¹⁵ Rŭ yema Yudŭgŭ nixŭ ga tórŭ Cori ga Ngechuchuxŭ imèxgŭxŭ, yexgumarŭtŭ ga norŭ oxigŭ rŭ nuxcŭmaŭgŭxŭ ga Tupanaãrŭ orearŭ uruŭgŭxŭ na nadèxŭrŭrŭ. Rŭ yema Yudŭgŭ nixŭ ga towe ingèxŭtanŭxŭ. Rŭ Tupanamaã rŭ guxŭ i duŭxŭgŭmaã narŭxuanŭgŭ. ¹⁶ Rŭ ngèxguma ngèma duŭxŭgŭ i tama Yudŭgŭ ixŭgŭxŭmaã nŭxŭ tixuxchaŭgu i Tupanaãrŭ ore na nŭmagŭ rŭ ta nŭxŭ nangèxmagŭxŭcèx i maxŭ, rŭ ngèma Yudŭgŭ rŭ toxna nanachuxu. Rŭ ngèmaãcŭ i ngèma Yudŭgŭ rŭ poraãcŭxŭchima chixexŭ naxŭgŭ. Rŭ ngèmacèx i ñuxma rŭ dŭxwa marŭ nŭxna nangu i ngèma Tupanaãrŭ poxcu i ãucŭmaxŭchixŭ.

Pauru rŭ nŭxŭ nangúchaŭ na wenaxãrŭ natanŭwa naxŭxŭ ga yema yaxôgŭxŭ ga Techarónicawa

yexmagŭxŭ

¹⁷ Pa Chaueneëgŭx, yexguma pexna ítixŭguwena, rŭ woo tama pexŭtawa na tayexmagŭechaxŭ, natŭrŭ guxŭguma pegu tarŭxŭnŭë, rŭ poraãcŭ toxŭ nangúchaŭ na pexŭtawa taxŭxŭ na wenaxãrŭ pexŭ ítayadaugŭxŭcèx. ¹⁸ Rŭ aixcŭma ngema

taxīxchaŭ. Rū chomatama i muēxpūxcūna rū chanaxwèxena ngēma pexūtawa taèx chaxūñxūēgaxū natürü ngoxo i Chataná rū guxūguma toxū nanaguxchaxēē na tama ngēma taxīxçèx. ¹⁹ Natürü pexū itayadaugūchaŭāma erü ngēxguma wenaxārü núma naxūxgu ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rū çtècücèx tá nixī i Tupanapēxewa tataāēgūxū i tomax? Rū aixcūma pewa tá nixī i itananguxēēxū na tomaā nataāēxū ya Tupana. Rū pema tá nixī i torü taāē pixīgūxū. Rū pegagu tá nixī i aixcūma togūmaātama tataāēgūxū i napēxewa. ²⁰ Rū ngēmaācū pegagu nixī i togūmaātama tataāēgūxū, rū pema nixī i torü taāē pixīgūxū.

3

¹ Rū yema na taxuacūma ñuxācū wenaxārü petanūwa na chaxūxū, rū düxwa nagu charūxīnū na Atenagutama na charūxāñxū. ²⁻³ Rū pexūtawa chanamu ga taeneē ga Timutéu na pexū íyadauxūcèx. Erü núma nixī i Tupanaārü puracūtanūxū i wūxigu namaā tapuracūexū na tanaxunagūxūcèx i ngēma ore i mexū i Cristuchiga. Rū ngēma petanūwa chanamu na pexū nangūxēēxūcèx na yexeraācū peyaxōgūxūcèx rū aixcūma petaāēgūxūcèx rū ngēmaācū taguma texé i petanūwa nūxū rüxoxūcèx ega çacū rū guxchaxū pexū ngēxmagu. Erü pematama marū nūxū pecuèx na guxāma i yixema na yaxōgūxū rū ngúxū tá tingegū. ⁴ Rū yexguma petanūwa tayexmagūgu rū marū pemaā nūxū tixu na ngúxū tá pexū ūpetūxū. Rū pema marū nūxū pecuèx na aixcūma yemaācū pexū nangupetūxū. ⁵ Rū yemacèx ga yexguma marū tama namaā chaporagu ga yema tama paxa pechigaxū na chacuáxū, rū yemacèx düxwa Timutéuxū yéma petanūwa chamu na pexna yaçaxūcèx ngoxi meā ípeyaxōgūama i Tupanaārü ore. Yerü chaxoegaāē rū bexmana ngoxo i Chataná rū chixexūgu pexū nayixēē, rū chi ngēmaācū yixīgu, rū natücèxmamare chi nixī ga pemaā nūxū tixuxū ga Tupanaārü ore. ⁶ Natürü ñuxma na ínanguxū i Timutéu na petanūwa ne naxūxū, rū mexū i ore i pechiga ngēma ne nange. Rū tomaā nūxū nixu na ñuxācū meā peyaxōgūxū, rū ñuxācū guxāma meā pegū pengechaūgūxū. Rū tomaā nūxū nixu ta na ñuxācū guxūguma toxū pengechaūgūācūma togu perūxīññēxū, rū ñuxācū poraācū wena toxū pedaugūchaūxū rū ngexgumarūxū ta i toma rū toxū nangūchaŭ na wena pexū tadaugūchaūxū. ⁷ Rū ngēmacèx, Pa Chaueneēgūx, rū woo guxchaxū toxū na ngēxmaxū rū ngúxū na tingegūxū, rū poraācū toxū nataāēxēē i ngēma pexū na tacuáchigaxū na meā ípemaxēxū rū meā peyaxōgūamaxū. ⁸ Rū ñuxma na nūxū tacuáchigaxū na aixcūma meā tórü Coriaxū peyaxōgūamaxū,

rü poraãcü tataãëgü. ⁹ ¿Rü ñuxãcü tá Tupanana moxë taxã naxcèx i ngëma taãë i taxü i toxna pexãxü? Erü aixcüma pegagu nixĩ i toxü nangëxmaxü i wüxi i taãë i taxü i napëxewa. ¹⁰ Rü ngunecü rü chütacü rü tayumüxëgü, rü Tupanana naxcèx tacagü na petanüwa toxü nawoeguxëëxüçèx na wena pexü tadaugüxüçèx rü pexü tarüngüxëëgüxüçèx na yexeraãcü nüxü peyaxögüxüçèx. ¹¹ Rü poraãcü tanaxwëxegü na Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu toxü natauxchaxëëxü na wena petanüwa ítayadaugüxüçèx. ¹² Rü tanaxwëxegü na tórü Cori ya Ngechuchu pexü rüngüxëëxü na yexeraãcü pegü pengechaügüxüçèx rü guxü i duüxügüxü na pengechaügüxüçèx, ngëxgumarüü i toma rü poraãcü pexü na tangechaügüxüçèx. ¹³ Rü tanaxwëxegü na tórü Cori ya Ngechuchu pexü rüngüxëëxü na peãëwa rü aixcüma meã peyaxögüxüçèx rü norü duüxügü i aixcüma mexügü na pixügüxüçèx rü na nataxuxüçèx i perü pecadugü i napëxewa ya Tanatü ya Tupana i ngëxguma wena núma naxüxgu ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu namaã i guxüma i norü duüxügü. Rü tanaxwëxe na ngëmaãcü yiixü.

4

Maxü i Tupanaxü taãëxëëxüchiga

¹ Rü ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü tórü Cori ya Ngechuchuégagu pexü tacèxü rü pexü tamu na guxüguma Tupanacèx meã pemaxëxü yema pexü tangúexëëxüçèx rü ñuxma marü penaxüçèx. ² Pema rü marü nüxü pecuèx ga yema torü ucüxëgü ga tórü Cori ya Ngechuchu toxü muxü na pexü tangúexëëxüçèx. ³ Rü Tupana nanaxwëxe na aixcüma namexü i perü maxü rü naxcèxicatama na pemaxëxü. Rü tama name i chixri pemaxë i napëxewa rü to i ngexügümaã pengëãëgümare. ⁴ Rü wüxichigü tanaxwëxe na aixcüma tümamèxü tangechaüxü, rü ngïmaãxicatama na tamaxüxü. ⁵ Rü tama name i ngïxü na pecuáxchaümarexüçèx ngïmaã pexãmèx i wüxi i nge erü ngëmaãcü namaxë i ngëma duüxügü i tama Tupanaãxü yaxögüxü. ⁶ Rü tama name i texé ngïmaã tamaxü i naxmèx ya túmaëneë. Erü yexgumarüü ga marü pemaã nüxü tixuxüçèx, rü Tupana tá poraãcü tüxü napoxcu ya guxãma ya yíxema ngëmaãcü maxëxë. ⁷ Erü Tupana tüxü nade na meã imaxëxüçèx rü tama chixexü ixügüxüçèx. ⁸ Rü ngëmacèx ega texé tama naga ñnügu i ñña nguxëëtaegü, rü pemaã nüxü chixu rü tama wüxi i duüxüga nixĩ i ngëma nüxü taxoxü, natürü Tupanagatama nixĩ i nüxü taxoxü. Rü guma nixĩ ga pexna namucü ga Naãë i Üünexü. ⁹ Rü ngëma na pegü pengechaügüxüchiga, rü taxucèxma pexcèx chanaxümatü i poperawa. Yerü Tupanatama marü pexü nangúexëë i ngëma

na ñuxãcü aixcüma pegü pengechaũgũxũ. ¹⁰ Rũ aixcüma nixĩ i guxũguma meã nüxũ pengechaũgũxũ i guxũma i taeneẽgũ i Machedóniããnewa ngẽxmagũxũ. Natürũ, Pa Toeneẽgũx, pexũ tacèxũgũ na yexeraãcü meã nüxũ pengechaũgũxũcèx. ¹¹ ¡Rũ meã pegü pengechaũgũ, rũ pexrõtama maxũgu perũxĩnũẽ, rũ tama i togũarũ maxũgu! ¡Rũ pematama naxcèx pepuracũe i perũ ngẽmaxũgũ yema marũ pemaã nüxũ tixuxũrũũ! ¹² Rũ ngẽxguma ngẽmaãcü pemaxẽgu, rũ ngẽma duũxũgũ i tama yaxõgũxũ rũ tá pexũ nangechaũgũ, rũ taxuũtãma pexũ nataxu.

Ñuxãcü tá nixĩ i ngẽxguma nataegugu ya tórũ Cori

¹³ Pa Chaueneẽgũx, rũ ñuxma rũ tá pexũ nüxũ chachuẽxẽ i ngexta tá naxĩxũ i ngema yaxõgũxũ i yuexũ na nge-maãcü tama pengechaũgũxũcèx naxrũxũ i ngema tama nüxũ cuèxgũxũ na wena tá namaxẽxũ i ngema yuexũ. ¹⁴ Erũ yixema na yaxõgũxũ na nayuxũ rũ wena namaxũxũ ga Ngechuchu, rũ ngẽxgumarũũ ta tayaxõgũ na Tupana tá ínadagũxẽẽxũ i guxũma i ngẽma Ngechuchuxũ yaxõgũãcüma yuexũ. ¹⁵ Rũ ngẽmacèx pemaã nüxũ tixu i ngẽma ore ga tórũ Cori ya Ngechuchu namaã nguxẽẽtaexũ. Rũ ngẽxguma wena núma naxũxgu ya tórũ Cori ya Ngechuchu rũ yixema na imaxẽxũ i ñoma i naãnewa rũ tãũtãma yixira napẽxe taxĩ i ngẽma yuexũ. ¹⁶ Erũ nũmatama ya Cori ya Ngechuchu rũ daxũwa tá ínaxũxũ, rũ tá nangẽxma i wũxi i naga i taxũ i daxũwa ínaxũxũ i tũxũ muxũ, rũ tá nüxũ taxĩnũẽ i Tupanaãrũ orearũ ngeruũgũarũ ãẽxgacũ i tagaãcü daxũwa icagũxũ, rũ tá yacuegũxũ ya Tupanaãrũ corneta. Rũ ngẽxguma i ngẽma yuexũ i Cristuaxũ yaxõgũxũ rũ tá ínaxũdagũ. ¹⁷ Rũ ngẽmawena i yixema na imaxẽxũ rũ Tupana tá wũxigu caixanexũgu tũxũ nigagũ namaã i ngẽma duũxũgũ i yuwa írũdagũxũ. Rũ ngẽmaãcü tá daxũgu tórũ Cori ya Ngechuchuxũ tayangaugũ na guxũgutãma naxũtawa ingẽxmagũxũcèx. ¹⁸ Rũ ngẽmacèx chanaxwẽxe i ñaã oremaã pegü petaãẽxẽgũ.

5

¹ Natürũ, Pa Chaueneẽgũx, rũ ngẽma norũ ngunexũ rũ tauncũ i tá nagu nangupetũxũ i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ, rũ taxucèxma pexcèx chanaxũmatũ i ngẽmachiga. ² Erũ pematama meã nüxũ pecuèx rũ ngẽma ngunexũ i taxúema nagu ínanguxẽẽxũgu tá nixĩ i ínanguxũ ya tórũ Cori ya Ngechuchu. Rũ ñoma wũxi i ngĩtèxãxũ i ngürũãchi chũtacũ ínguxũrũũ tá nixĩ. ³ Rũ ngẽxguma duũxũgũ nagu írũxĩnũẽgu na guxũma na mexũ rũ taxuũma na nüxũ ùpetũxũ, rũ ngẽma ngunexũgũgu rũ tá ngürũãchi nagux i guxũma. Rũ ñoma wũxi i ngecũ i ãxãcü rũ ngürũãchi ngĩxãcümaã nguxnecacũrũũ tá nixĩ

na taxúema naxchaxwa iñaxŭ i ngēma. ⁴ Natürü pemax, Pa Chaueneēgŭx, rŭ marŭ meāma nŭxŭ pecuèx i Cristuarŭ nguchiga. Rŭ ngēmacèx taxucèxma ngürŭāchi pexŭ ínayaḅaixgŭ ya Cori ya Ngechuchu ñoma wŭxi i ngŭtèxáxŭ tŭxŭ íbaixgŭxŭrŭŭ. ⁵ Erŭ guxāma i pema rŭ Tupanaārŭ duŭxŭgŭ pixŭgŭ, rŭ ngēmacèx ngóonexŭwa pengēxmagŭ rŭ meāma nŭxŭ pecuèx na ñuxācŭ meā pemaxèxŭ. Rŭ yixema rŭ tama Chatanáārŭ duŭxŭgŭ tixŭgŭ, rŭ ngēmacèx tama ēānexŭwa tangēxmagŭ rŭ tama tanaxŭ i ngēma chixexŭ i ēānexŭwa ŭxŭ. ⁶ Rŭ ngēmacèx tama name i taechita tamaxēmare naxrŭŭ i ngēma duŭxŭgŭ i tama yaxōgŭxŭ. Rŭ name nixŭ i taxuāēgŭ, rŭ meā taāēgu tarŭxŭnŭē. ⁷ Erŭ ngēma duŭxŭgŭ i naēchitamare maxèxŭ rŭ ñoma duŭxŭgŭ i chŭtacŭ peexŭrŭŭ nixŭgŭ. Rŭ ngēma duŭxŭgŭ i axegŭxŭ rŭ chŭtacŭ nixŭ i nŭgŭ nangāxèxèxŭ. ⁸ Natürü i yixema rŭ ngóonexŭwa tangēxmagŭ, rŭ ngēmacèx tanaxwèxe i guxŭguma taxuāēgŭ. Rŭ name nixŭ i aixcŭma meā Tupanaāxŭ tayaxōgŭ, rŭ yigŭ tangechaŭgŭ, rŭ meā ítananguxèē na Tupana tŭxna naxāxŭcèx i ngēma maxŭ i taguma gŭxŭ. Rŭ ngēxguma ngēmaācŭ imaxēgu, rŭ ngēmaācŭ tá yigŭ ítapoxŭ i ngēxguma Chataná chixexŭgu tŭxŭ yixèēchaŭgu. ⁹ Erŭ Tupana rŭ tama tŭxŭ nade na tŭxŭ napoxcuexŭcèx, natürü tŭxŭ nade na tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristugagu nayauxgŭxŭcèx i maxŭ i taguma gŭxŭ. ¹⁰ Rŭ Ngechuchu ya Cristu rŭ taxcèx nayu na wŭxigu namaā imaxèxŭcèx i daxŭguxŭ i naānewa. Rŭ nŭētama ega woo marŭ iyuyane ínanguxgu rŭ ēxna imaxēyane ínanguxgu, erŭ daxŭguxŭ i naānewa rŭ wŭxiwa tá namaā tamaxē. ¹¹ Rŭ ngēmacèx, Pa Chaueneēgŭx, rŭ name nixŭ i wŭxichigŭ pegŭ petaāēxèēgŭ rŭ pegŭ peporaexèē i perŭ ōwa ngēxgumarŭŭ i ñuxma na marŭ ípenaxŭgŭxŭ.

Pauru rŭ nayaxucŭxègŭ ga yema yaxōgŭxŭ

¹² Pa Chaueneēgŭx, pexŭ tacèxŭgŭ na nŭxŭ pengechaŭgŭxŭcèx i ngēma taeneēgŭ i petanŭwa puracŭexŭ rŭ pemaā icuèxgŭxŭ rŭ pexŭ ngŭexèēxŭ i Cori ya Ngechucharŭ ore. ¹³ Rŭ name nixŭ i namaā petaāēgŭ rŭ aixcŭma meā nŭxŭ pengechaŭgŭ i ngēma taeneēgŭ, erŭ nŭmagŭ nixŭ i pexŭ nangŭxèēgŭxŭ. Rŭ name nixŭ i pegŭ pengechaŭgŭācŭma pemaxē. ¹⁴ Rŭ pemaā nŭxŭ tixu ta na penaxucŭxègŭxŭ i ngēma duŭxŭgŭ i oexŭ i tama pura-cŭechaŭxŭ. ¡Rŭ nŭxŭ penangŭchaŭxèēgŭ i ngēma duŭxŭgŭ i marŭ nŭxŭ rŭxoechaŭxŭ na yaxōgŭāxŭ! ¡Rŭ nŭxŭ perŭngŭxèēgŭ i ngēma duŭxŭgŭ i turaexŭ i norŭ ōwa! ¡Rŭ name nixŭ i yaxna namaā pexŭnŭē i guxŭma i ngēma taeneēgŭ! ¹⁵ Rŭ ngēxguma texé chixexŭ pemaā ŭxgu, rŭ tama name i chixexŭmaā penataeguxèē. ¡Natürü name nixŭ

i naxcèx pedau na guxūguma mexū pexūgūxū i pegütanūwa rü ngema togütanūwa rü ta! ¹⁶ Rü name nixī i guxūguma petaāēgū. ¹⁷ ¡Rü guxūguma peyumūxēgū! ¹⁸ ¡Rü woo tacū pexū ngupetūgu, rü Tupanana moxē pexāgū! Erū ngēmaācū nanaxwèxe ya Tupana na pemaxēxū i pema i Ngechuchu ya Cristuarū duūxūgū na pixīgūxū. ¹⁹ Rü tama name i nüxū pexoe i Tupanaāē i Üünexū. ²⁰ Rü tama name i nüxū pexoe i Tupanaārū ore ega texéwa pemaā yadeaxgu ya Tupana. ²¹ Natürū name nixī i meāma penangugū i guxūma i oregū na nüxū pecuáxūcèx rü ngoxi aixcūma yīxū i ngēma ore rü ēxna tama. ¡Rü ngēma ore i aixcūma mexūxīcatama pixōgū! ²² ¡Rü nüxna pixīgachi i nagūxūraūxū i chixexūgū! ²³ Rü chanaxwèxe i nūmatama ya Tupana ya tūxū taāēxēēcū pexū imexēē na aixcūma napēxewa pimexūcèx. Rü chanaxwèxe i guxūwama pexna nadau i peāēwa rü pexenewa na nataxuxūcèx i tacū i perū chixexū i ngēxguma wenaxārū nūma naxūxgu ya tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu. ²⁴ Rü nūma ya Tupana ya pexū decū rü nixaixcūma na yanguxēēāxū i guxūma i ngēma tamaā inaxunetaxū.

Pauru rü wenaxārū yema duūxūgūxū narūmoxē rü naxcèx ínaca na Cori ya Ngechuchu ya Cristu meā nüxū rüngūxēēxū ga yema yaxōgūxū

²⁵ Pa Chaueneēgūx, ¡Toxcèx peyumūxēgū! ²⁶ Rü chanaxwèxe i chauégagu nüxū perūmoxēgū i guxūma i taeneēgū. ²⁷ Rü Cori ya Ngechuchuégagu pexū chamu na guxū i taeneēgūpēxewa na nüxū pedamatūxū i ñāā popera i pexcèx ngēma chamuxū. ²⁸ Rü chanaxwèxe i tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexū narūngūxēē i guxāma i pemax.

Rü nuāma pexna,
Pauru

NORŪ TAXRE GA POPERA GA TECHARÓNICAWA YEXMAGŪXŪ GA YAXŌGŪXŪTANŪWA NAMUXŪ GA PAURU

Pauru rü nüxŭ narümoxē ga yema yaxōgŭxŭ ga Techarónicawa yexmagŭxŭ

¹ Pa Techarónicawa Ngēxmagŭxŭ i Toeneēgŭ i Yaxōgŭxŭ i Tanatŭ ya Tupana rŭ tŏrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristuarŭ Duŭxŭgŭ Ixŭgŭxŭ, choma i Pauru rŭ taeneē i Chiribánu rŭ Timutéu nixŭ i pexcèx tanaxŭmatŭxŭ i ñaã popera. ² Rŭ tanaxwèxe i Tanatŭ ya Tupana rŭ tŏrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexŭ narŭngŭxēē rŭ pexŭ nataãxēē.

Ngēma chixexŭ ŭgŭxŭ rŭ Tupana tá nanapoxcue i ngēxguma wenaxārŭ núma naxŭxgu ya Cristu

³ Pa Toeneēgŭ, rŭ guxŭguma pexcèx Tupanana moxē taxã, erŭ name nixŭ na ngēmaãcŭ tanaxŭxŭ. Erŭ guxŭguma yexeraãcŭ peyaxōgŭetanŭ rŭ yexeraãcŭ pegŭ pingechaŭgŭetanŭ. ⁴ Rŭ ngēmacèx tomatama taãēãcŭma pechigaxŭ tixu natanŭwachigŭ i ngēma duŭxŭgŭ i Tupanaãxŭ yaxōgŭxŭ. Rŭ namaã nüxŭ tixu na ñuxãcŭ meã peyaxōgŭxŭ, rŭ ñuxãcŭ namaã peporaexŭ i guxŭma i ngēma guxchaxŭgŭ rŭ ngŭxŭgŭ i pexŭ ngupetŭxŭ. ⁵ Rŭ ngēma guxchaxŭgŭ i pexŭ ngupetŭxŭwa nüxŭ tacuèx na aixcŭmacŭ yŭxŭ ya Tupana, erŭ pexŭ nangugŭ na aixcŭma pimexŭ na pichocuxŭcèx i ngextá núma ãxgacŭ ŭyŭxŭwa. Rŭ ngema na pichocuxŭcèx nixŭ i ngŭxŭ pingegŭxŭ i ñuxmax. ⁶ Rŭ aixcŭma name nixŭ na Tupana napoxcuexŭ i ngēma duŭxŭgŭ i ngŭxŭ pexŭ ingegŭxēxŭ. ⁷ Natŭrŭ i pema i ñuxma ngŭxŭ ingegŭxe rŭ name nixŭ i wŭxigu tomaã pexŭ inarŭngŭxēē ya Tupana. Rŭ ngēma rŭ tá nanaxŭ ya Tupana i ngēxguma ŭxŭemagu daxŭwa ne naxŭxgu ya tŏrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu wŭxigu namaã i norŭ orearŭ ngeruŭgŭ i poraexŭ. ⁸ Rŭ aixcŭma núma tá naxŭ i núma ya tŏrŭ Cori ya Ngechuchu na napoxcueãxŭcèx i ngēma duŭxŭgŭ i tama Tupanaxŭ cuáxchaŭgŭxŭ rŭ tama naga ñnŭxŭ i ngēma ore i mexŭ i tŏrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga. ⁹ Rŭ ngēma duŭxŭgŭ rŭ wŭxi i poxcu i taguma gŭxŭgu tá napoxcue erŭ tŏrŭ Cori ya Ngechucharŭ yaxŭwa tá nawogŭ. Rŭ ngema rŭ tagutáma nüxŭ nadaugŭ na ñuxãcŭ namexèchixŭ rŭ naporaxŭ ya tŏrŭ Cori ya Ngechuchu. ¹⁰ Rŭ ngēmaãcŭ tá ngēma duŭxŭgŭmaã nangupetŭ i ngēxguma tŏrŭ Cori ya Ngechuchu núma ŭxgu.

Rü núma tá nangu na nórü duũxügü nüxü icuèxüügüxüçèx, rü tá nabaixãchiãëgü rü nataãëgü erü tá nüxü nadaugü na ñuxãcü namexêchixü i nümax. Rü pema rü tá ta wüxigu namaã pengëxmagü, yerü peyaxögü ga yema Tupanaãrü ore ga pemaã nüxü tixuxü. ¹¹ Rü ngëmacèx guxüguma pexçèx tayumüxëgü. Rü Tupanana taca na nüma pexü nadauxü na aixcüma mexü i norü duũxügü pixigüxü i ñuxma na pexü nadexü. Rü ngëxgumarüü ta nüxna taca na nümatama norü poramaã yanguxëãxüçèx i guxüma i ngëma mexü i peãëwa nagu perüxĩnüëxü rü guxüma i ngëma puracügü i mexü i perü ôgagu pexüxü. ¹² Rü ngëxguma Tupana ngëmaãcü pexü rüngüxëëgu, rü perü maxü i mexügagu rü guxüma i duũxügü tá nüxü nicuèxüügü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Rü nümatama ya tórü Cori rü tá pemaã nataãë erü nüma rü wüxigu Tanatü ya Tupanamaã pexü nangechaügü.

2

Pauru rü nanangoxëë i ñuxãcü tá na yĩxü i ngëxguma ínanguxgu ya Cori ya Ngechuchu

¹⁻² Rü ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü pemaã nüxü chixuxchaü i nachiga na ñuxãcü tá na yĩxü i ngëxguma tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu wena núma üxgu rü tüxü nangutaquëxexëëgügu na wüxiwa namaã ingëxmagüxüçèx. Rü pemaã nüxü tixu na tama ngürüãchi togumare perüxĩnüëxü rü paxa peyaxögüxü i çacü rü ore i tama toma pemaã nüxü tixuxü. Erü tama tanaxwëxe na pebaixãchiãëgüxü ega texé pemaã idoraegu rü pemaã nüxü ixuxgu na marü ínanguxü ya tórü Cori ya Ngechuchu. Rü ngëxguma texé pemaã nüxü ixuxgu na nagu taxãnegüxü na Cristu rü marü ínanguxü, rü tama name i tümaga pexĩnüë. Rü woo pemaã nüxü tixugügügu na tanayauxgüxü i wüxi i torü popera i nüxü ixuxü na marü ínanguxü ya tórü Cori ya Ngechuchu, ;rü tãütáma tüxü peyaxögü! ³ ;Rü tãütáma naga pexĩnüë i ngëma duũxügü i ngëmaãcü pexü womüxëëgüchaüxü! Erü naxüpa na Ngechuchu núma üxü rü tá ínangu i ngëma yatü i Tupanaãrü uwanü ixixü, rü tá nananuëxëë i muxüma i duũxügü i yaxögüchiréxü. Natürü ngëma yatü rü Tupana marü namaã nanaxuegu rü tá napoxcu. ⁴ Rü ngëma Tupanaãrü uwanü rü tá Tupanamaã rü guxüma i ngëma Tupanaãrü ixixümaã narüxuwánü. Rü tá naxchi naxai i guxüma i çacü i mexü i duũxügü Tupanaxü namaã icuèxüügüxü. Rü Tupanaãrü tupauca ya taxünewa tá nayarüto ñoma Tupana yĩxürüü. Rü tá nügü nixu na Tupana yĩxü. ⁵ ;Tama ëxna nüxna pecuëxãchie ga yexguma petanüwa chayexmagu rü marü meãma pemaã nüxü chixu nachiga

ga yema? ⁶ Rū pema marū nūxū pecuèx na tūxcüü yīxū i tauta núma naxūxū i ngēma Tupanaārū uwanū. Tauta núma naxū, erū tauta nawa nangu i ngema ngunexū i nagu nua naxūxū. ⁷ Rū ngēma chixexū i Tupanaārū uwanū ūxū, rū marū cúācū inaxūgū. Natürū nūmatama i Tupanaārū uwanū rū tāūtāma nangox ñuxmatáta ngēma norū chogūruū nūxū ingé. ⁸ Rū ngēxguma tá nixī i ínanguxū i ngēma Tupanaārū uwanū. Natürū nūma ya tórū Cori ya Ngechuchu rū wūxi i “cue” ñaxūmaā tá nayamèx. Rū ngēxguma ínanguxgu ya tórū Cori ya Ngechuchu rū ngēma norū yaxracüxūmaā tá inayanaxoxēē i ngēma norū uwanū. ⁹ Rū ngēma Tupanamaā rūxuwāñxū, rū ngēxguma ínanguxgu rū tá nūxū nangēxma i Chatanáārū pora rū ngēmacèx tá naporaxūchi. Rū tá nanaxū i nagúxūraūxū i cuèxruūgū i Chatanáārū poramaā naxūxū i namaā duūxūgūxū nawomūxēēxū. ¹⁰ Rū nagúxūraūxū i chixexū tá naxū na nawomūxēēxūcèx i ngēma duūxūgū i Tupana tá poxcuexū. Rū ngēmaācū tá nūxū naxūpetū i ngēma duūxūgū, yerū tama nanayauxgūchaū rū tama nūxū nangechaū i ngēma Tupanaārū ore i aixcūma ixīxū i tūxū maxēxēēxū. ¹¹ Rū ngēmacèx ya Tupana rū nanangexrū i ngēma duūxūgū na poraācū ínatüexūcèx rū yaxōgūāxūcèx i ngēma ore i doramare ixīxū. ¹² Rū ngēmacèx dūxwa Tupana tá namaā nanaxuegu na napoxcuexū i guxūma i ngema duūxūgū i tama yaxōgūchaūxū i norū ore rū namaā taāēgūxū i ngēma chixexū na naxūgūxū.

Tupana tūxū nade na tūxū nangēxmaxūcèx i maxū i taguma gūxū

¹³ Natürū, Pa Chaueneēgūx i Tórū Cori ya Ngechuchu Pexū Ngechaūgūxex, rū guxūguma Tupanana moxē pexcèx taxā yerū nūma ga Tupana rū noxritama naāne ixūgūgumama pexū nade na pexira penayauxgūxūcèx i maxū i taguma gūxū ga yexguma pexū nangūxēēgu ga Naāē i pexū üunexēēxū rū peyaxōgūgu ga yema ore i aixcūma ixīxū. ¹⁴ Rū yemacèx Tupana pexcèx naca ga yexguma pemaā nūxū tixuxgu ga norū ore i mexū i tūxū maxēxēēxū. Erū nūma nanaxwèxe na pexū nangēxmaxūcèx i pechica i tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuxūtawa i ngextá ínamexēchixūwa. ¹⁵ Rū ngēmacèx, Pa Chaueneēgūx, rū chanaxwèxe i meā peyaxōgūama rū tama nūxū ipeyarūngūmaē ga yema ore ga tomatama pexū tangúexēēxū rū yema ore ga poperagu pexcèx taxūmatūxū. ¹⁶⁻¹⁷ Rū chanaxwèxe i tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu rū Tanatū ya Tupana pexū nataāēxēēgū rū pexū narūngūxēē na guxūguma mexū i oremaā pidexagūxūcèx rū mexū pexūgūxūcèx. Rū yima Tanatū ya Tupana nixī ya tamaā namecūmaācūma tūxū ngechaūcū rū guxūguma tūxū

taãxẽcũ rũ tamaã ixunetacũ na wũxi i ngunexũ tá naxũtawa ingẽxmagũxũ.

3

Pauru naxcèx ínaca na naxcèx nayumĩxẽgũxũ

¹ Rũ ñuxma Pa Chaueneẽgũx, rũ chanaxwèxe na toxcèx peyumũxẽgũxũ na paxa guxũwama nanguxücèx i tórũ Cori ya Ngechucharũ ore i mexũ, rũ duũxũgũ norũ ngúchaũmaã na nayauxgũxücèx ga yema pema na penayauxgũxũrũ. ² ¡Rũ toxcèx peyumũxẽgũ ta na tama tacũ rũ chixexũ tomaã naxũgũxücèx i ngẽma duũxũgũ i chixexũgũ! Erũ tama guxũma i duũxũgũ nayaxõgũ. ³ Natürũ tórũ Cori ya Ngechuchu rũ aixcũma nayanguxẽẽ i ngẽma tamaã inaxunetaxũ. Rũ nüma tá pexũ naporaexẽẽ rũ pexna nadau na tama chixexũgu peyixücèx. ⁴ Rũ tórũ Cori ya Ngechuchu toxũ nüxũ nacuèxẽẽ na aixcũma penaxũxũ i ngẽma pexũ tamuxũ rũ tagutáma nüxũ perũxoexũ na ngẽmaãcũ penaxũxũ. ⁵ Rũ tanaxwèxe i tórũ Cori ya Ngechuchu pexũ narüngũxẽẽ na aixcũma pegũ pengechaũgũxücèx, ngẽma Tupana tüxũ ngechaũxũrũ. Rũ naxcèx ítaca na pexũ naporaexẽẽxücèx na Cristurũ namaã peporaexücèx i ngẽma ngúxũgũ i ngẽxguma pexcèx ínanguxgu.

Name nixĩ na ipuracũexũ i wũxichigũ

⁶ Pa Chaueneẽgũx, tórũ Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu pexũ tamu na tama namaã pixãmücũgũxücèx i tacũ i taeneẽ i tama puracũchaũxũ rũ tama ngẽma pexũ tangúexẽẽãcũma maxũxũ. ⁷ Erũ pema rũ marũ nüxũ pecuèx na ñuxãcũ tá pemaxẽxũ na toxrũ penaxũxücèx. Yerũ toma ga yexguma petanũwa tayexmagũgu rũ torũ õnacèx tapuracũe, rũ tama yexma tarũchomare. ⁸ Rũ toma rũ taguma texéarũ õna ngetanũãcũma tangõx. Natürũ ngunecũ rũ chũtacũ rũ torũ õnacèx tapuracũe na tama wũxi ga guxchaxũ pexũ tixĩgũxücèx. ⁹ Rũ wochirẽx Tupanapẽxewa rũ name nixĩ ga perũ ngũxẽẽcèx na ítacaxũ, natürũ tama yemaãcũ tanaxũ. Rũ torũ õnacèx tapuracũe yerũ pexũ nüxũ tadauxẽẽchaũ na ñuxãcũ meã imaxũxũ. ¹⁰ Yerũ yexguma petanũwa tayexmagũgu, rũ pemaã nüxũ tixu rũ yixema tama puracũchaũxẽ, rũ noxtacũma ngexrũma nixĩ na tachibũxũ. ¹¹ Rũ pexcèx tanaxũmatũ i ngẽmachiga, erũ marũ nüxũ taxĩnũẽ na petanũwa nangẽxmaxũ i ñuxre i duũxũgũ i oexũ rũ tama puracũechaũxũ rũ toguechigagumare rũxĩnũẽxũ. ¹² Rũ tórũ Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu tanamu na meãmare ínapuracũexücèx i ngẽma duũxũgũ na nümatama norũ õnacèx nataxegũxücèx. ¹³ Pa Chaueneẽgũx, ¡tama nüxũ perũchau na mexũ pexũexũ! ¹⁴ Rũ

ngēxguma texé tama naga ĩnūgu i ñāã ore i poperawa pemaã nūxŭ tixuxŭ ĵrŭ marŭ tŭxŭ pecuèx na texé tŭxŭ! Rŭ tama name i tŭmamaã pexãmŭcŭ na taxãnexŭcèx i tŭmax. ¹⁵ ĵNatŭrŭ tãŭtãma namaã perŭxuwãnŭ! Rŭ name nixŭ i ñoma peeneèxŭ pexucŭxèxŭãcŭma meã tŭxŭ pexucŭxèmare.

Pauru rŭ naxcèx ínaca na Cori ya Ngechuchu nŭxŭ rŭngŭxèèxŭ ga yema yaxŭgŭxŭ

¹⁶ Rŭ chanaxwèxe i nŭmatama ya tŭrŭ Cori ya taãearŭ yora pexŭ narŭngŭxèè na guxŭguma i guxŭwama petaãègŭxŭcèx. Rŭ chanaxwèxe na nŭma rŭ petanŭwa na nangèxmaxŭ i guxãma i pemax. ¹⁷ Choma i Pauru rŭ choxmèxmaãtama pexcèx chanaxŭmatŭ i ñāã chorŭ moxè. Rŭ ngèmaãcŭ nixŭ i chaugŭ nagu chawŭégaxŭ i guxŭma i chorŭ popera. Rŭ ngèmaãcŭ nixŭ i chanaxŭmatŭxŭ. ¹⁸ ĵRŭ nŭma ya tŭrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu rŭ pexna naxãã i ngema norŭ ngechaxŭ i guxãma i pemax!

Rŭ nuãma pexna,
Pauru

NÜXÏRA ÜXÜ GA POPERA GA TIMUTÉUCA X NAXÜMATÜXÜ GA PAURU

Timutéuxü narümoxë ga Pauru

1-2 Pa Timutéux, choma i Pauru nixi i cuxcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choxü nixi ga yamuxü ga Ngechuchu ya Cristu na norü puracü chaxüxücèx, yerü yemaãcü nanaxwèxe ga Tupana ya tüxü maxëxëécü rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya íngauxëégücü. Rü cuma Pa Timutéux, rü chaune quixi i Tupanaârü orewa yerü chauxütawa nixi ga cunayaxuxü ga Tupanaârü ore ga noxrix. Rü chanaxwèxe ya Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü cuxna nanaxã i norü ngechaxü rü norü mecüma rü norü taãë.

Timutéuxü naxucuxë ga Pauru nachiga ga yema nguxëëtaegü ga tama aixcüma ixixü

³ Yexguma cuxna ichaxüãchigu na Machedóniããnewa na chaxüxücèx rü cumaã nüxü chixu na Epéchiuarü ñãnegu na curüxãüxü na ícuyachaxãchigüxëëxücèx i ngema duüxügü i doramaãmare ngëma nguxëëtaegüxü. ⁴ Rü chanaxwèxe i ngëma duüxügümaã nüxü quixu na nüxü naxoexücèx na namaã nangüexëëãxü i ngëma nacümagü ga nuxcümaügüxü ga duüxügü nagu íxü. Erü guxüma i ngëma oregü rü doramare nixi, rü ngëmagagu düxwa nügümaã nanuë i duüxügü. Rü ngëma oregü rü tama aixcüma nüxü narüngüxëë i duüxügü na meã Tupanaãxü yaxögüãxücèx. ⁵ Natürü Tupana nanaxwèxe i tórü maxünewa na ingearü pecaduãxgüxü, rü na mexügu rüxñüëxü, rü aixcüma meã na yaxögüxü. Rü nüma tüxü namu na ngëmaãcü imaxëãcüma yigü na ingechaügüxü. ⁶ Natürü ñuxre i duüxügü rü marü nüxna nixigachi i Tupanaârü ore na nawe naxixücèx i ngëma ore i taxuwama mexü i nuëwa nagagümarexü. ⁷ Erü nümagü tüxü nangüexëëchaü i ngëma mugü ga Moiché tüxna äxü, natürü tama nüxü nacüëxgü i tacüchiga na yixü i ngëma tamaã nüxü yaxugüexü rü tüxü nangüexëëxü woo nüma nagu naxñnüëgu rü meãma nüxü nacüëxgü. ⁸ Rü nüxü tacuèx rü ngëma mugü ga Moiché tüxna äxü rü tüxü name ega Tupana naxwëxexüãcüma naga ixñnüëgu. ⁹⁻¹⁰ Natürü nüxü tacuëxgü rü guxüma i ngema mugü rü duüxügü i chixexü ügüxücèx nixi. Rü ngëma nixi i ngëma duüxügü i tama irüxñnüëchaüxü, rü ngëma tama norü äëxgacüga ñnüëxü, rü ngëma chixexü ügüxü, rü ngëma

pecaduãxgũxũ, rü ngẽma tama Tupanaga ñnüëxũ, rü ngẽma nanatũxũ rü naëxũ imèxgũxũ, rü guxũma i ngẽma máëtagũxũ, rü ngẽma naxũneãrũ ngúchaũwe rüixũ, rü ngẽma yatũgũ rü ngexũgũ i naxrũt yatũxũ rü ngexũmaã ngẽãëgũxũ, rü ngẽma duũxëgũmaã taxegũxũ, rü ngẽma idoratèëxgũxũ, rü ngẽma ãëxgacũgũmaã idoragũxũ, rü guxũma i ngẽma naxũgũxũ i tacũ rü chixexũ i yatoxyepexũ i ngema nguxëëtae i mexũ. ¹¹ Rũ ngẽma nguxëëtae i mexũ rü Tupanaarũ orewa nangexma, rü ngemagu nixĩ i nüxũ iyarũngauxũ i ngema maxũ i taguma gũxũ. Rũ ngemaarũ uruxũ nixĩ ya Tupana ya mecũmaxũchicũ i choxũ namuxũ.

Pauru rü Tupanana moxë naxã yerü nüxũ nüxũ nangechaũ ga norü chixexũgũ

¹² Rũ moxë nüxna chaxã ya Ngechuchu ya Cristu ya tórũ Cori erũ nüma choxũ naporaxëë rü choxũ nangugũ na wüxi i mexũ i norü duũxũ chixixũ. Rũ ngẽmacëx choxũ naxuneta na nüxũ chapuracũxũ. ¹³ Ūpa ga choma rü chixri nachiga chidexa ga Cristu, rü naxchi chaxai ga yema duũxũgũ ga nüxũ yaxõgũxũ. Rũ nawe chingechigũ rü namaã chixexũ chixugũ. Natürü woo yemaãcũ na chamaxũxũ, rü Tupanaãxũ changechaũtümũxũ yerü tama aixcũma nüxũ chacuëx ga tacũ na chaxũxũ, yerü tauta Cristuaxũ chayaxõ. ¹⁴ Rũ yemaãcũ ga tórũ Cori ya Ngechuchu rü poraãcũxũchima chomaã namecũma yerü choxũ narũngũxëë na nüxũ chayaxõxũcëx rü nagagu nüxũ changechaũxũcëx i guxũma i duũxũgũ. ¹⁵ Rũ pemaã nüxũ chixuxchaũ i wüxi i ore i aixcũmaxũchi ixĩxũ i inaxwëxegũxũ na guxãma nüxũ cuáxũ. Rũ Ngechuchu ya Cristu rü ñõma ga naãnewa nangu na namaxëxëãxũcëx i pecaduãxgũxũ. Rũ natanüwa rü choma nixĩ ga guxũãrũ yexera na chixexũ chaxũxũ. ¹⁶ Natürü Tupana choxũ nüxũ nangechaũ ga yema chorü chixexũ na chowa duũxũgũxũ nüxũ nadauxëëxũcëx ga ñuxãcũ nüma ga Ngechuchu ya Cristu yaxna chomaã na naxĩnüxũ ga woo guxũ ga pecaduãxgũxũãrũ yexera chixecũ na chiixũ. Rũ ngẽmaãcũ wüxi i cuëxrũ chixĩ naxcëx i guxũma i duũxũgũ na nümagũ rü ta nüxũ nangëxmaxũcëx i maxũ i taguma gũxũ. ¹⁷ Rũ ñuxma tanaxwëxe i guxũgutáma nüxũ ticuëxũgũ rü tanataxëëgũ ya yima nüxĩcatama Tupana ixĩcũ. Rũ woo tama nüxũ tadaugũ i ñuxma natürü guxũguma tórũ Æëxgacũ nixĩ rü tagutáma nayu. Rũ ngẽmaãcũ yĩ. ¹⁸⁻¹⁹ Pa Chaune, Pa Timutéux, ñaã nixĩ i chorü ore i cumaã nüxũ chixuxũ. Rũ ūpa ga yexguma Tupana yadexaxëëgu ga ñuxre ga taeneëgũ, rü nüxũ nixugũgũ na cuma rü tá mexũ i Tupanaarũ orearũ urũ quiixũ. Rũ ñuxma chanaxwëxe i yemagũ nüxũ ixuxrũrũ meã cuyanguxëë i ngẽma puracũ i mexũ i Tupana

nawa cuxũ muxũ. Rũ chanaxwèxe na aixcũma cuyaxõxũ rũ cuãẽwa cumatama nũxũ cucuáxũ na aixcũma namexũ i ngẽma puracũ i ícuxũxũ. Nũxre i duũxũgũ rũ nũxũ nacuèxgũchirẽx i tacũ nixĩ i mexũ na naxũgũãxũ, natürũ chixexũãma naxũgũ. Rũ ngẽmacèx düxwa nũxũ narüxoe na Cristuaxũ yaxõgũãxũ. ²⁰ Rũ yemaãcũ nũxũ naxüpetü ga Imenéü rũ Areyáüdrü. Rũ düxwa choma Chatanána chanawogü ga yema taxre na Chataná ngúxũ nũxũ ingexẽëgũxücèx na ngẽmawa nũxũ nacuèxgũxücèx na tama namexũ na chixri Tupanachiga yadexagũxũ.

2

Name nixĩ i guxũma i duũxũgũcèx tayumüxëgü

¹ Rũ ñuxma rũ tá pemaã nũxũ chixu na ñuxãcũ namexũ na peyumüxëgũxũ. Rũ pexũ chamu na guxũma i duũxũgũcèxira peyumüxëgũxũ. ¡Rũ Tupanana naxcèx peca na nũxũ nangüxëèxücèx rũ nũxũ nũxũ nangechaũxücèx i norü pecadugü! ¡Rũ moxë nüxna pexã ya Tupana naxcèx i guxũma i norü ngüxëè i guxũ i duũxũgũna naxãxũ! ² Rũ ngëxgumarüü ta name nixĩ i naxcèx peyumüxë i guxũma i nachiũãnegüarü ãëxgacügü i tacügü rũ guxũma i ngẽmatüüwa ngëxmagüxũ i ãëxgacügü na ngẽmaãcũ itaãëgũxücèx rũ tüxũ nangëxmaxücèx i wüxi i maxũ i mexũ i Tupanapëxewa rũ guxũ i duũxũgüpëxewa. ³ Rũ ngẽma nixĩ i namaã nataãëxũ ya yima Tupana ya tüxũ maxëxëècũ. ⁴ Erü nüma nanaxwèxe na guxãma tüxũ nangëxmaxũ i maxũ i taguma gúxũ rũ guxãma nũxũ cuáxũ i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ. ⁵ Rũ nüma ya Tupana rũ wüxitama nixĩ. Rũ ngëxgumarüü ta wüxitama nixĩ i taétüwa chogüxũ na Tupanaxütawa tüxũ nangugüxücèx. Rũ nüma nixĩ ya Ngechuchu ya Cristu ya Tupana Nane ga duũxũxũ ixĩcũ. ⁶ Rũ nüma ga Ngechuchu rũ nügü inaxã rũ nayu na guxũ i duũxũgüaxũ naxütanüãxücèx na Tupanaxütawa nangugüxücèx. Rũ yexguma Ngechuchu yuxgu nixĩ ga Tupana yanguxëèxũ ga yema üpaacũ duũxũgũmaã nũxũ yaxuxũ na ñuxãcũ tá namaxëxëèãxũ. ⁷ Rũ Tupana choxũ naxuneta na norü orearü ngerüü chiĩxücèx. Rũ choxũ namu na chanangüxëèxücèx i ngẽma duũxũgü i tama Yudíugü ixĩgüxũ na nümagü rũ ta yaxõgũãxücèx rũ nũxũ nacuèxgũxücèx i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ. Rũ ngẽma pemaã nũxũ chixuxũ, rũ aixcũma nixĩ, rũ tama chidora. ⁸ Rũ ñuxma chanaxwèxe i guxũwama nayumüxëgü i yatügü. Rũ chanaxwèxe i ngearü pecaduãxãcũma naxugümëxë rũ ngẽmaãcũ tama texémaã nanuëãcũma rũ tama tacüchiga nügü nachoxũgagüãcũma nayumüxëgü. ⁹ Rũ chanaxwèxe i ngexũgü rũ meamare üxũ i naxchirugu nicuxgü, rũ meamare

nügü namexēyaegü, rü tama poraãcü nügü nangèxãēgü uirumaã rü meruxügümaã rü naxchiru i tatanüxümaã. ¹⁰ Natürü narümemaē nixĩ i meãmare Tupanacèx namaxē, rü mexü i puracü naxügü, erü ngēmaãcü nanaxwèxegü na namaxēxü i ngēma ngexügü i aixcüma Tupanaaxü yaxögüxü. ¹¹ Rü chanaxwèxe i ngexügü rü meã inaxĩnüē i ucuxēgü. Rü tama name na nachoxügawèxegüxü. ¹² Erü ngexügüna rü chanachuxu na yatügüxü nangüexēēxü, rü yatüarü ãëxgacü na yĩxü. Rü name nixĩ i inarüxĩnüēmare i perü ngutaquēxegüwa. ¹³ Yerü Tupana rü Adáüxüxira naxü rü yixcama ga Ebaxü. ¹⁴ Rü Chataná rü tama Adáüxü nawomüxēē, natürü yema ngecüxü nixĩ ga nawomüxēēxü. Rü yemaãcü pecadugu ingu ga yema ngecü. ¹⁵ Rü yemacèx Tupana nüxü nixu rü tá poraãcü nüxü nangux i ngēma ngexügü i ngēxguma naxíraxacügügu. Natürü ngĩma i ngecü rü tá inayaxu i maxü i taguma gúxü ega meã ngixácügümaã inacuèxgu, rü mexügu naxĩnüácüma yaxõõgu, rü guxügüma duüxügüxü nangechaügu rü meã Tupanapèxewa namaxēgu.

3

Yaxögüxüârü ãëxgacügüchiga

¹ Rü pemaã nüxü chixuxchaü i wüxi i ore i aixcüma ixĩxü. Rü ngēxguma chi texé naxwèxegu na yaxögüxüârü ãëxgacü tĩxü, rü mexü i puracü nixĩ i naxcèx tadauxü. ² Rü yixcama yaxögüxüârü ãëxgacü rü tanaxwèxe na aixcüma mecü tĩxü na taxúema tümachiga chixri idexaxüçèx. Rü tanaxwèxe i wüxixicatama tixĩ ya tümamèx, rü aixcüma meã tamaxü rü mexüguxicatama tarüxĩnü na guxü i duüxügü tüxü ngechaügüxüçèx. Rü tanaxwèxe i guxügüma meã duüxügüxü tayaxu i tümapatawa, rü mexü i ngüexēēruü tixĩ. ³ Rü tama name i wüxi i ngāxwèxexü rü nuwèxexü tĩxü, rü tama name i tümäärü dīeruguama rüxĩnüxē tĩxü. Natürü name nixĩ i guxü i duüxügümaã yaxna taxĩnü rü namaã tamecüma. ⁴ Rü tanaxwèxe i meãma tümachiümaã itacuèx, rü tümaxácügü rü meã tümaga naxĩnüē, rü tüxü nangechaügü. ⁵ Erü ngēxguma chi tama tümachiümaã meã itacuèxgu rü çñuxácü i guxüma i Tupanaãxü yaxögüxümaã meã itacuáxü? ⁶ Rü yixcama ngema yaxögüxümaã icuáixē rü tama name na ngexwacèx yaxõxē tĩxü, erü ngürüãchi tá tügü ticuèxüü. Rü ngēmagagu düxwa nagu tangu i ngēma poxcu i Chatanáxü namaã napoxcuxü ya Tupana. ⁷ Rü tanaxwèxe i woo i ngēma duüxügü i tama yaxögüxü rü tüxü nangechaügü na taxúema chixri tümachiga idexagüxüçèx rü tama Chataná chixexügu tüxü na nguxēēxüçèx.

Yatügü i diácunugü i tupaucawa ngüxēētaegüxüchiga

⁸ Rū ngēxgumarūū ta i ngēma yatügü i tupaucawa ngüxēētaegüxü ixīgüxü rü nanaxwèxe i mexüguxicatama rüxnüexü nixīgü. Rū nanaxwèxe i aixcüma nayanguxēēgü i ngēma nüxü yaxugüexü. Rū tama nanaxwèxe i ngāxēēchagüxü nixīgü rü ēxna norü dīēruama rüxnüexü nixīgü. ⁹ Rū name nixī i meāma nüxü nacuèxgü i guxüma i Tupanaârü ore, na nüxü nacuèxgüxcèx na tacücèx na yaxögüāxü. Rū nanaxwèxe i nügüāēwatama nüxü nacuèxgü na norü maxü rü aixcüma yamexü i Tupanapēxewa. ¹⁰ Rū tanaxwèxe i to i puracüwa nüxü taxügüxira i noxrix. Rū ngēxguma marü taguma chixexü naxügügu, rü marü name i tupaucawaarü ngüxēēruū tayaxīgüxēē. ¹¹ Rū ngēma yatügü i tupaucawa ngüxēētaegüxü ixīgüxü rü tanaxwèxe i naxmèxgü rü ta mexüguxicatama narüxnüē. Rū tama name i oregütèèxgüxü nixīgü, natürü tanaxwèxe i meā namaxē rü aixcüma nayanguxēēgü i ngēma nüxü yaxugüxü. ¹² Rū ngēma yatügü i tupaucawa ngüxēētaegüxü ixīgüxü rü tanaxwèxe i wüxixicatama tixī ya naxmèx. Rū tanaxwèxe i meāma napatacūāxgümaā inacuèx, rü naxācügü rü meā naga naxīnüē. ¹³ Rū ngēma yatügü i tupaucawa ngüxēētaegüxü, rü ngēxguma meāma naxügüāgu i norü puracü i tupaucawa rü guxüma i duüxügü tá nüxü nangechaügü. Rū ñuxüchi i nümagütama i ngēma yatügü rü tá yexeraācü nüxü natauxcha na nüxü yaxugüexü i ñuxācü Tupana nanaxwèxexü i Ngechuchu ya Cristuaxü na yaxögüāxü i duüxügü.

Aixcüma nixī i ngēma ore i Tupana tüxü nüxü cuèxēēxü i Cristuchiga

¹⁴⁻¹⁵ Rū choma chanaxwèxe i paxa ngēma chaxü na cuxü íchayadauxücèx. Natürü ngürüāchi tama paxa ngēma chaxü, rü ngēmacèx cuxcèx chanaxümatü i ñaā popera na nüxü cucuáxücèx i ñuxācü tá cugümaā icucuáxü napewa i ngema duüxgü i Tupanaxü yaxögüxü. Erü nümagü nixī i Tupana ya maxücüarü duüxügü yixīgüxü rü nüxü yaxugügüxü rü ínapoxügüaxü i norü ore i aixcüma ixīxü. ¹⁶ Rū yixema nüxü tacuèx rü aixcüma namexēchi i ngēma ore ga noxri ēxügüxü i ñuxma Tupana tüxü nüxü cuèxēēxü i Cristuchiga. Rū nüma ga Cristu rü duüxügüxü nügü nawèx ga yexguma ñoma ga naānewa nayexmagu. Rū Naāē i Üünexü nüxü nixu na mecü yīxü. Rū Tupanaârü orearü ngeruügü i daxücūāx nüxü nadaugü. Rü guxü i nachiūānegüwa rü duüxügü nüxü nixugüe i nachiga, rü guxüwama duüxügü nüxü nayaxögü. Rü Nanatü rü wenaxârü daxügüxü i naānewa nanaga i ngextá ínamexēchixüwa.

4

Duïxügü i nüxü rüxoexü na yaxögüãxüchiga

¹ Tupanaãe i Üünexü rü nüxü nixu rü ngëxguma yan-gaicagu na nagúxchaüxü i naãne rü nümaxü i duïxügü rü tá nüxü narüxoe na yaxögüãxü i Tupanaãrü ore i mexü. Rü tá nawe narüxí i duïxügü i doramare i orexü ixugüxü i Chatanáãrü nguxëëtae nangúexëëxü. ² Rü ngëma yaxögüxü rü tá nüxü inarüxñnüe i ngëma duïxügü i meã maxënetaxü rü idoratëëxgüxü. Rü ngëma duïxügü rü yeüürü nanaxügü i ngëma chixexü rü düxwa namaã nixü na chixexüguxicatama naxñnüexü. ³ Rü ngëma duïxügü rü nanachüxu na iyangigüxü i duïxügü. Rü nanachüxu na duïxügü nangögüxüxü i ñuxre i õnagü rü woochirëx Tupana nanaxü i guxüma i õnagü na moxë naxcëx inaxãgüãcüma nangögüãxüxüxü i norü duïxügü i yaxögüxü rü nüxü cuëxgüxü i norü ore i aixcüma ixixü. ⁴⁻⁵ Natürü guxüma i Tupana üxü rü name. Rü taxuacüma nüxü taxo ega Tupanana moxë naxcëx ixãxiraãcüma nayauxgu. Erü Tupanaãrü ore rü ngëma yumüxë rü nanaxüünexëe i ngëma õna i Tupanapëxewa, rü ngëmacëx name nixí na nangöxü.

Wüxi i mexü i Ngechuchu ya Cristuarü ngüxëëruü rü mexümaã nanguxëëtae

⁶ Rü ngëxguma ngëma cumaã nüxü chixuxü i oremaã cunangüexëëgu i taeneë i yaxögüxü, rü ngëxguma nawa cungüechagu i ngëma ore i marü quixöxü, rü ngëxguma nagu quixüechagu i ngëma mexü i nguxëëtae i marü nagu quixüxü, rü ngëxguma tá nixí i wüxi i mexü i Ngechuchu ya Cristuarü ngüxëëruü quixü. ⁷ Rü tama name na naga cuxñnüxü i ñoma i naãnecüãxãrü dexagümare i tama aixcüma ixixü. Natürü name nixí i guxüguma cugü cuporaxëe na yexeraãcü Tupanaxü cungechaüxüxüxü rü nawe curüxüxüxüxü rü naxcëx cumaxüxüxüxü. ⁸ Rü wüxi i mexü nixí na naporaxëëxü rü yaxíãxcüxëëxü i taxüne na aixcüma naporaxüxüxü. Natürü ngëmaãrü yexera narümemae nixí na yigü iporaxëëxü na Tupanaxü ingechaüxüxüxü erü ngëma rü guxüwama tüxü name i ñoma i naãnewa rü daxügüxü i naãnewa rü ta. ⁹ Rü aixcüma nixí i ngëma ore i cumaã nüxü chixuxü, rü name nixí i guxãma tayaxögü. ¹⁰ Rü ngëmacëx nixí i ipuracüxü rü yigü iporaexëëxü na nüxü ixüxüxüxü i ngëma ore i mexü, erü nüxü tayaxögü ya tórü Tupana ya maxücü ya guxããrü maxëxëëruü ixícü. Erü nüma nixí i namaxëxëëãxü i ngëma duïxügü i nüxü yaxögüxü. ¹¹ Rü chanaxwëxe i cunangüexëë i ngëma ore rü duïxügüxü cumu na naga naxñnüexüxüxü. ¹² ¡Meã cugüna nadau na taxüema cuxü naxoxüxüxü naxcëx i ngëma na cungextüxüxü! Rü name nixí i wüxi i mexü i cuëxruü

quixĩ naxcèx i guxũma i ngẽma yaxõgũxũ. Rũ ngẽmacèx cunaxwèxe i mexũ i oremaã quidexa, rũ meã duũxũgũpẽxewa cumaxũ, rũ aixcũma nũxũ cungechaũ i guxũma i duũxũgũ, rũ meã Tupanaãxũ cuyaxõ, rũ napẽxewa meã cumaxũ. ¹³ Rũ chanaxwèxe i ngutaquẽxewa rũ guxũ i duũxũgũpẽxewa nũxũ cudaumatũ i Tupanaãrũ ore, rũ duũxũgũmaã nũxũ quixu na ñuxũ ñaxũchiga yĩxũ. Rũ chanaxwèxe i ngẽmaãcũ cunangũexẽẽ rũ nũxũ cunangũchaũxẽẽ i ngẽma taeneẽgũ ñuxmatáta ngẽma changu i chomax. ¹⁴ Rũ ngẽmacèx name nixĩ i aixcũma namaã cupuracũ i ngẽma cuèx ga Tupana cuxna ãxũ ga yexguma norũ puracũcèx cuxũ naxunetagu rũ yema yaxõgũxũãrũ ãẽxgacũgũ cuxũ yangõgũãcũma cumaã nũxũ yaxuxgu na cuxna naxããxũ ga yema cuèx. ¹⁵ ¡Meã naxũ i guxũma i ngẽma cumaã nũxũ chixuxũ, na ngẽmaãcũ guxũ i duũxũgũ nũxũ daugũxũcèx na ñuxãcũ guxũ i ngunexũgu yexeraãcũ meã Tupanacèx na cumaxũxũ! ¹⁶ ¡Inaxuãẽ na ñuxãcũ meã cugũna cudauxũ rũ ñuxãcũ meã cunangũexẽẽxũ i ngẽma togũ! Erũ ngẽxguma meã cunaxũxgu i guxũma, rũ tá cunayaxu i maxũ i taguma gũxũ rũ ngẽma togũ i cuxũ irũxĩnũẽxũ rũ tá ta nũxũ curũngũxẽẽ na nũmagũ rũ ta nayauxgũãxũcèx i ngẽma maxũ.

5

Ñuxãcũ nixĩ i namexũ na nũxũ ingechaũxũ i ngẽma yaxõgũxũ

¹ Taguma name i cunanga i wũxi i yatũ i cuxũ rũyamaẽxũ. Rũ narũmemaẽ nixĩ i meãma cunaxucuxẽ ñoma cunaturũũ. Rũ ngẽma ngextũxũcũgũ rũ name nixĩ i meãma namaã quidexa ñoma cueneẽgũxũchirũũ. ² Rũ yixema yaguãxgu ya ngexegũ rũ name nixĩ i meãma tũmamaã quidexa cuexũchirũũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta i paxũgũ rũ name nixĩ i meãma namaã quidexamare wũxi i cueyèxũchirũũ, rũ tama name i chixexũgu namaã curũxĩnũ. ³ ¡Tũxũ rũngũxẽẽ ya yixema yutegũxe ega aixcũma tacũ tũxũ taxuxgu! ⁴ Natũrũ ngẽxguma chi wũxi i yutecũ ngĩxũ nangẽxmagu i ngĩxãcũgũ rũ ẽxna ngĩtaagũ, rũ name nixĩ i nũmagũ ngĩxũ narũngũxẽẽgũ rũ ngĩxna nanaxã i tacũ i ngĩxũ taxuxũ. Erũ Tupana nanaxwèxe na ngĩtanũxũĩra ngĩxna daugũxũ na ngẽmaãcũ yangutanũxẽẽgũãxũcèx ga yema naẽ na nayaexẽẽxũ. ⁵ Natũrũ yixema yutexe ya tũxica irũxãũxẽ rũ tũxũ nataxũxe i tũmatanũxũ, rũ Tupanaxũtawaxicatama ítananguxẽẽ i tũmaãrũ ngũxẽẽ rũ guxũguma woo chũtacũ rũ ngunecũ rũ tayumũxẽ na tũxũ nangũxẽẽxũcèx ya Tupana. ⁶ Natũrũ yixema yutexe ya tũmaãrũ ngũchaũguxicatama rũxĩnũxẽ, rũ Tupanapẽxewa rũ ñoma tayuxũrũũ tixĩ. ⁷ Rũ ngẽma nixĩ i ore i tá cunangũexẽẽxũ i ngẽma yaxõgũxũ na nũgũna

nadaugüxücèx na taxuüma i chixexü naxügüxücèx rü taxúema nachiga chixri idexagüxücèx. ⁸ Erü ngëxguma chi wüxie rü tama meã nüxna tadèuxgu i tümapatacũãxgü rü tümaë rü tümanatü, rü maneca tama aixcüma meã Tupanaãxü tayaxõ. Rü wüxi i tama yaxõxüârü yexera chixecü tixĩ. ⁹ Rü ngëxguma chi wüxi i ngexü i yutexü naxcèx ícaxgu na ngëma yaxõgüxü ngĩxü rüngüxëëgüxücèx rü tanaxwèxe i 60 ya taunecüarü yexera ngĩxü nangëxma rü wüxitama nixĩ ga ngĩte ga ngĩxü yexmacü ga noxrix. ¹⁰ Rü tanaxwèxe i guxüma i duüxügü ngĩxü nacüèxgü na wüxi i mexü üxcü na yĩxü. Rü name i meã ngĩãcüxü yaexëëcü iyixĩ, rü meã ngĩpatawa duüxügüxü yaxucü iyixĩ, rü yaxõgüxüârü ngüxëëruü iyixĩ, rü ðaaweexüârü ngüxëëruü iyixĩ. Rü ngëmaãcü tanaxwèxe i guxüraüxü i mexü na naxüxü. ¹¹ Natürü tama tanaxwèxe i yaxõgüxüârü puracü nixĩ i ngĩxna na nadaugüxü i wüxi i yutecü ega tama 60 wa nanguxgu ya ngĩrü taunecü. Erü wüxi i yutecü i pacü, rü ngëxguma ngĩrü ngüchaü Cristuna ngĩxü ixügachixëëgu, rü tá inaxwèxe na wena naxätexü. ¹² Rü duüxügü tá chixri ngĩchiga nidexagü, erü tama aixcüma iyanguxëë ga yema Cristumaã inaxunetaxü ga noxrix. ¹³ Rü ngĩma rü düxwa ngextá iyaxáuchigümare, rü náí ya í rü nagu iyarüxãüx, rü düxwa tama ipuracüchaü. Rü tama ngëmaxícatama ixü, natürü düxwa ixoregütèèx, rü iyangëxmachigü nawa i ngëma dexa i tama mexü i togüchiga, rü guxüwama nüxü iyaxu i ngëma ore i tama mexü. ¹⁴ Rü ngëmacèx chanaxwèxe i ngëma yutegüxü i paxügü na wenaxârü naxätègüxü, rü naxãxãcügüxü, rü mexü i napataarü dauruügü na yixigüxü. Rü ngëmaãcü i ngëma duüxügü i ngĩxchi aiexü, rü taxucürüwa chixri ngĩchiga nidexagü. ¹⁵ Cumaã nüxü chixu i ñaã ore, erü ñuxre i yutecü rü marü nüxü irüxoe i ore i mexü rü Chatanáwe irüxĩ. ¹⁶ Rü ngëxguma chi wüxi i ngecü i yaxõxcü rü ngĩxü nangëxmagu i ngĩtanüxü i yutecü, rü name nixĩ i ngĩxü irüngüxëë. Rü ngëmaãcü táütama togü i yaxõgüxüârü puracü tá nixĩ na ngĩxna na nadaugüxü. Rü ngëxguma tá nüxü natauxcha i ngëma togü i yaxõgüxü na ngĩxü nangüxëëgüxü i ngëma yutecü i aixcüma ngĩxü natauxcüma i ngĩtanüxügü i ngĩxü rüngüxëëgüxü. ¹⁷ Rü ngëma yaxõgüxüârü ãëxgacügü i aixcüma meãma ngema yaxõgüxümaã icuáxü, rü name nixĩ i ngëma yaxõgüxü aixcüma nüxü nangechaügü rü namaã nataãëgü. Rü guxüârü yexera tanaxwèxe i nüxü nangechaügü rü nüxü narüngüxëëgü i ngema Tupanaarü orexü ixügüxü rü nangüxëëxü. ¹⁸ Erü Tupanaarü orewa rü ñanagürü:

“Tama name i nüxna taxaü i ngëma taxüna i puracüxü”,
ñanagürü. Rü ñanagürü ta:

“Wüxi i puracütanüxü rü tanaxwèxe i nüxü na naxütanüxü i norü puracü”,

ñanagürü i ngēma Tupanaärü orewa. ¹⁹ Rü ngēxguma chi texé nüxü ixuxgu na chixexü naxüxü i wüxi i yaxögüxüärü ãëxgacü, rü täütáma tüxü icuxĩnü ega natauxguma i taxre rü éxna tomaëxpüx i togü i duüxügü i nüxü daugüxü na aixcüma chixexü naxüxü. ²⁰ Natürü ngēma yaxögüxüärü ãëxgacügü i aixcüma pecadugu maxëxü, rü name nixĩ i guxü i yaxögüxüpëxewa cunaxucuxë, na guxüma i ngēma togü i yaxögüxüärü ãëxgacügü rü ta namuüëxücëx na naxügüäxü i tacü rü chixexü. ²¹ Rü ñuxma Tupanapëxewa rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristupëxewa rü ngēma daxücüäx i orearü ngeruügü i Tupana nüxü ngechaügüxüpëxewa, rü cuxü chamu na naga cuxĩnüxü i ñaã ore i cumaã nüxü chixuxü. Rü chanaxwèxe i ngēma cumaã nüxü chixuxürüü meã cunaxucuxë i guxüma i ngēma yaxögüxü rü nüetama ega woo texé tixĩgu. ²² Rü ngexguma texexü quingucuchixëëchaügu na ngema yaxögüxüärü ãëxgacü tixĩxücëx, ¡rü taxü i cuñuxãëxü na namaã cuyumüëxü i wüxi i duüxü i tama nüxü cucuáxü i norü maxü! Natürü name nixĩ i noxri rü meã nagu curüxĩnü i ngēma erü ngürüächi tá wüxi i duüxü i pecadu üechaxü quingucuchixëë, rü cugagu tá nixĩ erü tama icuxuãë. ¡Rü meã cugüna nadau na tama pecadugu cunguxücëx! ²³ Rü ngēma na cunguxnecaüxü i ñuxguacü, rü name nixĩ i írarüwa binune cuyaxaxü, rü tama i dexáxicatama. ²⁴ Rü nangëxma i duüxügüarü pecadugü i noxtacüma ngóxü naxüpa na Tupana nüxna çaxü. Natürü nangëxma i to i pecadugü i duüxügüarü rü täütáma nangox ñuxmatáta naãneärü guxwa nanguxgu rü Tupana tüxna icagügu. ²⁵ Rü ngëxgumarüü ta nangëxma i duüxügüarü puracügü i mexü i Tupanacëx naxügüxü i ñuxma marü nüxü idauxü. Rü nangëxma ta i puracügü i mexü i ñuxma tama nüxü idauxü natürü yixcüra tá nüxü idaugüamaxü.

6

¹ Guxãma ya yíxema yaxögüxe rü ixãärü coriãxë, rü tanaxwèxe i tümaärü corixü tangechaü na ngēmaäcü taxucürüwa texé Tupanachiga rü tórü nguxëëtaechiga chixri idexaxücëx. ² Rü ngëxguma chi wüxi ya duüxë ya Tupanaãxü yaxõxë rü wüxi i cori i tümarüü yaxõxümaã tacoriãxgu, rü tama tanaxwèxe i ngēma na tümaëneë yíixücëx nüxü tarüxo na nüxü tangechaüxü i tümaärü cori. Natürü tanaxwèxe i yexeraäcü meã nüxü tapuracü erü tümaärü cori i nüxü tarüngüxëëxü i tümarüü yaxõxü nixĩ rü tümaëneë i Tupana nüxü ngechaüxü nixĩ. Pa Timutéux, chanaxwèxe i meãma

cunangúexêê i ngêma ore i cumaã nüxü chixuxü, rü guxüma i yaxõgüxüpêxewa nüxü quixu.

Tupanaãrü ore rü aixcüma tüxü name

³ Rü cumaã nüxü chixu rü nangêxma i duüxügü i namaã nguxêêtaegüxü i ngêma nguxêêtae i tama namaã wüxiguxü i tórü nguxêêtae, rü tama namaã wüxiguxü i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuarü nguxêêtae i mexü, rü tama namaã wüxiguxü i ngêma nguxêêtae i Tupanaãrü orewa ngóxü. ⁴ Rü cumaã nüxü chixu rü yixema ngêmaãcü nguxêêtaexe rü tügü ticuèxüü rü taxuüma tacuèx. Rü ngêmacèx ngêxürüxümare i dexe rü naxcèx tachoxügawèxe, rü tama texéga taxínüchaü, rü düxwa ñoma tídaawexürüü tixí namaã i ngêma tümacüma. Rü ngêmagagu rü taxãüxãchiwèxe, rü tanuxwèxe, rü togümaã taguxchiga, rü taxúxeaxüma tayaxõ. ⁵ Rü ngêmaãcü i ngêma duüxügü i chixeãégüxü, rü nügümaã nanuêêcha, rü tama nüxü nacuèxgü i ngêma ore i aixcüma ixixü, rü nagu narüxñüê rü Tupanaãrü orewa nixí i díeru ngíxü nayauxgüxü. ⁶ Rü aixcüma nixí i Tupanaãrü orewa nüxü iyarüngauxü i taxüma i mexü, natürü ngêma mexü rü tümacèxicatama nixí ya yixema namaã taãégüxe i ngêma marü tüxü ngêxmaxü. ⁷ Rü yixema rü yexguma noxri ixíraegu, rü ngearü yemaxüãxêmaã tabue i ñoma i naãnewa. Rü ngêxguma iyuxgu rü taxucürüwa tayange i tórü ngêmaxügü. ⁸ Natürü ngêxguma tüxü nangêxmagu i taxchiru rü tórü õna rü name nixí i ngêmamaãtama tataãégü. ⁹ Natürü ngêma duüxügü i díeruãxgüchaüxü, rü tama yaxna namaã naxñüê i ngêxguma ngêma díeruarü ngúchaü nüxü poragu. Rü ngêmacèx nagu nayi i muxüma i ngúchaügü i taxuwama mexü i chixexüwa nagagüxü, rü ngêmacèx düxwa i ngêma duüxügü rü poraãcü nachixe rü norü guxümaãma inayarütauxe. ¹⁰ Erü ngêma na díeruguama rüxñüxü rü ngêma nixí i guxüma i chixexügüarü ügü. Rü nangêxma i ñuxre i duüxügü i díeruguama rüxñüêxü rü ngemacèx Tupanana nixígachi. Rü ngemaãcü nügünatama guxchaxü naxãgü rü nügüxütama ngechaü nanguxêêgü..

Tupanaãxü yaxõgüamaxüchiga

¹¹ Natürü cumax, Pa Timutéux, rü wüxi ya yatü ya Tupanaxü yaxõcü quixí. ¡Rü ngêmacèx nüxna ixügachi i guxüma i ngêma chixexü! ¡Rü meã Tupanapêxewa namaxü, rü norü ngúchaü naxü, rü meã nüxü yaxõ, rü nüxü nangechaü i duüxügü, rü yaxna namaã naxñü! Rü tama name i cugü quicuèxüxü. ¹² ¡Cugü naporaxêê na meã cuyaxõõmaxücèx rü cunaxüamaxücèx i Tupanaãrü puracü ega woo tacü rü guxchaxü cuxü üpetügux! ¡Rü cugüna nadau na ngemaãcü taguma cuxna iyanaxoxücèx i ngema maxü i taguma gúxü!

Yerü yema maxüçex nixĩ ga noxri Tupana cuxü yaxuxü ga yexguma muxüma ga duüxügüpêxewa nüxü quixuxgu na ñuxãcü Ngechuchu ya Cristuaxü na cuyaxõxü. ¹³⁻¹⁴ Rü ñuxma Pa Timutéux, rü napêxewa ya Tupana ya guxãxüma maxêxêçcü, rü napêxewa ya Ngechuchu ya Cristu ga âêxgacü ga Piratumaã nüxü ixücü ga ñuxãcü Nanatü ya Tupanaãxü na yaxõõxü, rü cuxü chamu na naga cuxĩnüxü i ngêma ore i cumaã nüxü chixuxü. Rü tama chanaxwêxe i cunaxüchicüü i ngêma ore, na taxüema texé tacüçex cuxü oregüxüçex rü chixri cuchiga idexaxüçex. Rü chanaxwêxe i ngêmaãcü meã cunaxü ñuxmatáta ínangu ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. ¹⁵ Erü ngêma ngunexü i Tupana nagu naxwêxexügu rü tá Cristuxü nangoxêê. Erü nüxĩcatama Tupana nixĩ, rü nüma nixĩ i aixcüma mecü yĩxü rü guxüetüwama nangêxmaxü. Rü guxü i âêxgacügüarü Âêxgacü yĩxü, rü guxü i corigüarü Cori yĩxü. ¹⁶ Rü nüxĩcatama nixĩ na taguma nayuxü. Rü nüma rü poraãcü ínangónexüwa namaxü, rü taxucürüwa texé ngêma ngónexüna tangaicama. Taguma wüxi i duüxü nüxü nadau, rü taxuacüma texé nüxü tadau. Nüma rü guxüguma naporaxüchi rü taguma inayarüxo na Âêxgacü yĩxü. Rü ngêmacèx tanaxwêxe i guxãma nüxü ticuèxüügüecha. Rü ngêmaãcü yĩ. ¹⁷ Rü yixema muarü dñeruáxe i ñoma i naãnewa, jrü tümamaã nüxü pixu na tama ngêmamaã tügü ticuèxüügüxüçex rü tama nagu tarüxĩnüxüçex na ngêma tümaãrü dñeruwa nüxü itayangaugüxü i tümaãrü maxü! Erü ngêma dñeru rü paxa tá nagux. Natürü narümemaê nixĩ i Tupanaga taxĩnü, erü yimawa nixĩ i nüxü itayangaugüxü i tümaãrü maxü. Rü nüma nixĩ i poraãcü tüxna naxããxü i guxüma i tacü i inaxwêxexü na itaãêgüxüçex. ¹⁸ jrü namaã nüxü i xu i ngêma muãrü dñeruãxgüxü, rü name na ngêmamaã mexü naxügüxü rü togü i duüxügüxü nangüxêêgüxü! Rü ngêmaãcü tá namu i ngema mexügü i naxügüxü i Tupanapêxewa. Rü tanaxwêxe i nümagü i muãrü dñeruãxgüxü rü na ínmemaregüxü na togüna naxããxü rü namaã nangauxü i ngêma norü ngêmaxügü. ¹⁹ Rü ngêmaãcü tá nüxü nangêxma i norü mexügü i daxügüxü i naãnewa, rü tá nanayauxgü i ngêma maxü i aixcüma ixĩxü.

Pauru rü Timutéuxü namu, rü yemaãcü inayacuèxêê ga norü popera

²⁰ Pa Timutéux, jmeã namaã nangüexêêtae i guxüma i ngêma ore i cuxü chamuxü! Rü tama name na icurüxĩnüxü i ñoma i naãnecüãxãrü dexagümare i taxuwama mexü rü ngêma ore i doramare ixĩxü i duüxügü nüxü ixügügunetaxü na ore i nawa nüxü icuáxü yĩxü. ²¹ Erü ñuxre i nümagü i ngêma noxrütama cuèxgu íxü, rü düxwa ngêmagagu Tupanana nixĩgachi. Rü chanaxwêxe i Tupana meã pexü narüngüxêê.

Rü nuãma pexna,
Pauru

NORÜ TAXRE GA POPERA GA TIMUTÉUCA_X NAXÜMATÜXÜ GA PAURU

Timutéuxü narümoxë ga Pauru

¹ Pa Timutéux, choma i Pauru nixĩ i cuxcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choxü nixĩ ga namuxü ga Ngechuchu ya Cristu, yerü yemaãcü nanaxwèxe ga Tupana. Rü nüma choxü namu na nüxü chixuxüçèx na ñuxãcü tüxü nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü, ega aixcüma Ngechuchu ya Cristuaxü yaxögügu. ² Cuxü changechaü, Pa Chaune, Pa Timutéux. Rü chanaxwèxe ya Tanatü ya Tupana rü Ngechuchu ya Cristu ya tórü Cori na cuxü nangüxëëgüxü rü nüxü cungechaütümüügüxü rü cuxü nataãëxëëgüxü.

Tama name i taxãne na Cristuchigaxü ixuxü

³ Guxüguma i chütacü rü ngunecü rü cuxna chacuèxãchixü i chorü yumüxëwa, rü poraãcü cuxcèx moxë Tupanana chaxã. Rü nüxü nixĩ i chapuracüxü i mexü i chauãëmaã, yexgumarüü ga nuxcümaügüxü ga chorü oxigü naxügüxürüü. ⁴ Choma rü nüxna chacuèxãchi na ñuxãcü poraãcü chauxcèx cungechaüxü rü chauxcèx cuxaxuxü ga yexguma cuxna íchixüxgu. Rü wenaxãrü cuxü chadauxchaü na aixcüma chataãëxüçèx. ⁵ Erü nüxna chacuèxãchi na ñuxãcü aixcüma Tupanaãxü cuyaxõxü. Rü curü noxë ga Loída rü cue ga Euníchia rü tüma rü woetama tüxira Tupanaãxü tayaxögü rü nüxü chacuèx i ñuxma rü cuma rü ta aixcüma cuyaxõxü. ⁶ Rü ngëmacèx cumaã nüxü chixu na cugü cuporaxëëxü na yexeraãcü cunaxüamaxüçèx i ngëma Tupanaãrü puracü ga naxcèx cuxna naxããxü ga cuèx ga yexguma noxri cuxü chingögüãcüma cumaã chayumüxëgu. ⁷ Yerü Tupana rü tama tüxna nanamu ga naãe i tüxü muüëëxü. Natürü tüxna nanamu ga Naãe i Üünexü na tüxü naporaexëëxüçèx na aixcüma duüxügüxü ingechaügüxüçèx rü meã yigümaã icuáxüçèx. ⁸ Rü tama chanaxwèxe na cuxãnexü na nüxü quixuxü i nachiga ya tórü Cori. Rü ngëxgumarüü ta tama chanaxwèxe i chauxcèx cuxãne i ngëma na chapoxcuxü naxcèx i Tupanaãrü ore. Rü name nixĩ i yaxna namaã cuxĩnü i ngëma ngúxü i cuxcèx ínguxü nagagu i ngëma ore i mexü i nüxü quixuxü. Rü Tupana tá cuxü naporaxëë. ⁹⁻¹⁰ Rü Tupana tüxü namaxëëë rü tüxü nade na naxcèxicatama imaxëxüçèx. Natürü tama tacü rü mexü na íxüügagu nixĩ ga yemaãcü tamaã namecümaxü ga Tupana. Natürü yemaãcü tüxü narüngüxëë

yerü woetama yema nixĩ ga nanaxwèxexũ yerü Ngechuchu ya Cristugagu tüxũ nangechaũ. Rü nüma ya Tupana ga tautama naãne üxgumama tüxũ ngechaũcü, rü yexguma ínguxgu ga tórü maxêxêëruũ ga Ngechuchu ya Cristu, rü yexguma nixĩ ga Tupana tüxũ nüxũ dauxêëxũ na ñuxãcü poraãcü tüxũ nangechaũxũ. Rü nüma ga Cristu nixĩ ga íyanaxoxêëãxũ na iyuxuchixũ yerü nüma rü yuwa ínarüda rü wena namaxũ. Rü norü orewa tüxũ nüxũ nacuèxêë na yixema rü ta tüxũ nangêxmaxũ i ngêma maxũ i taguma gúxũ ega nüxũ yaxõxgu. ¹¹ Rü Tupana choxũ ningucuchixêë na nüxũ chixuxüçex i ngêma norü ore i mexũ. Rü choxũ namu na ngêma oremaã chanangúexêëxüçex i duüxügü i guxüwama. ¹² Rü ngêmacèx nixĩ i poraãcü ngúxũ chingexũ rü chapoxcuxũ i ñuxmax. Natürü tama naxcèx chaxãne i ngêma, erü choma nüxũ chacuèx na texéaxũ chayaxõxũ. Rü nüxũ chacuèx na naporaxũ i nüma na nüxna nadauxüçex i ngêma puracü i choxna naxãxũ rü namaã inacuáxüçex i chauãë i guxügutáma ñuxmatáta ngêma ngunexũ i nagu wena núma naxüxũ. ¹³ Rü chanaxwèxe i meãma nagu quixũ i ngêma nguxêëtae i mexũ ga chauxütawa naxcèx cungúxũ. Rü name nixĩ i meã nüxũ cuyaxõõma ya Ngechuchu ya Cristu rü meã nüxũ cungechaũ i guxüma i duüxügü, erü Cristuarü duüxũ quixĩ. ¹⁴ Rü name nixĩ i Tupanaãë i Üünexũ i tawa maxüxüãrũ ngüxêëmaã ícunapoxũ i ngêma nguxêëtae i mexũ i Tupana cuxna ãxũ. ¹⁵ Cuma marü nüxũ cucuèx rü guxüma ga yema yaxõgüxũ ga Áchiaarü naãnewa ne íxũ rü marü choxna naxígü. Rü yematanüwa nayexma ga Figueru rü Ermóquene. ¹⁶ Onesíferu rü muëxpüxcüna choxũ nataãxêë, rü tama chauxcèx naxãne i ngêma na chapoxcuxũ. Rü ngêmacèx chanaxwèxe i tórü Coriaxũ nangechaütümüügü i guxüma i natanüxügü. ¹⁷ Rü yexguma noxritama Dumawa nanguxgu ga nümax, rü chauxcèx nadauecha rü ñuxmata choxũ iyangau. ¹⁸ Cuma meãma nüxũ cucuèx ga ñuxãcü tüxũ na nangüxêëxũ ga Onesíferu ga Epéchiuarü íanewa. Rü ngêmacèx chorü yumüxêwa naxcèx íchaca na Tupanaãxũ nangechaütümüüxüçex i ngêxguma wena ñoma i naãnewa naxüxgu ya tórü Cori ya Ngechuchu.

2

Ngechuchu ya Cristuarü puracütanüxũ i mexüchiga

¹ Rü ñuxma, Pa Chaune, Pa Timutéux, ¡rü cugü naporaxêë namaã i ngêma pora i Ngechuchu ya Cristu cuxna ãxũ! ² Yema ore ga chauxütawa nüxũ cuxĩnüxũ ga yexguma muxüma ga duüxügüpèxewa nüxũ chixuxgu, rü chanaxwèxe i ñuxma cuxi ngêma oremaã cunangúexêë i togü i yatügü i meã naãëxũ

cuèxgüxü na nüxī togüxü nangüexëëxüçèx namaã i ngëma ore. ³ Rü tama name i naxcèx cumuü na Ngechuchu ya Cristuarü oregagu ngüxü quingexü. Natürü name i namaã cupora ñoma wüxi i mexü i norü churararüü. ⁴ Rü wüxi i duüxü i churarawa ngëxmaxü, rü taxucürüwama to i puracü i tama churaraarü ixīxügu narüxīnū. Natürü ngëma norü äëxgacü nagu namuxü i puracügu nixī i naxīnūxü na ngëmaäcü norü äëxgacüxü nataäëxëëxüçèx. ⁵ Rü ngëxgumarüü ta wüxi i duüxü i wüxi i ñnücawa nügü ingucuchixëëxü, rü taxuacüma nanayaxu i norü ämare ega chixri naxīnücèxwëxegu rü tama ngëma ñnücawarü äëxgacüga naxīnūgu. ⁶ Rü texé ya naãnewa puracüxe rü name nixī i tüxira tanayaxu i tümanetüarü o. ⁷ ;Rü guxüguma nagu rüxīnū i ñña ore i cumaã nüxü chixuxü! Rü nüma ya Cori ya Ngechuchu tá cumaã inananguxüxëë i guxüma na nüma nanaxwëxexüäcüma cunaxüxüçèx i ngëma puracü. ⁸ ;Rü nüxna nacuëxächi ya Ngechuchu ya Cristu ya Dabítanüxü ga guma yuwa írüdacü! Rü yimachiga nixī i ngëma ore i mexü i duüxügümaã nüxü chixuxü. ⁹ Rü ngëma oregagu nixī i ngüxü na chingexü rü ñoma wüxi i máëtaxürüü nüma poxcupataüwa cadenamaã chichotaxü. Natürü Tupanaärü ore i mexü, rü guxüwama nanguama rü taxucürüwama texé tayachota. ¹⁰ Rü ngëmacèx yaxna namaã chaxīnū i ngëma ngüxü i chingexü naxcèx i ngëma duüxügü i Tupana dexü. Erü chanaxwëxe i nümagü rü ta Ngechuchu ya Cristuaxü nayaxögü, rü ngëmaäcü na nayauxgüäxüçèx i maxü i mexü i taguma gúxü. ¹¹ Rü pemaã nüxü chixuxchaü i wüxi i ore i aixcüma ixīxü. Rü ngëxguma Cristu yuxürüü norü orecèx iyuegu, rü naxrüü tá ta wena tamaxë na nüma ñnangëxmaxüwa ingëxmagüxüçèx. ¹² Rü ngëxguma ñoma i naãnewa yaxna namaã ixīnūëgu ega ngüxü ingexgu, rü daxüguxü i naãnewa rü wüxigu namaã äëxgacü tá tixīgü. Rü ngëxguma tama Cristuxü icuáxchaügu i ñoma i naãnewa, rü nüma rü täütáma tüxü nacuáxchaü i daxüguxü i naãnewa. ¹³ Natürü woo ñuxguacü i yixema rü tama aixcüma naxüxgu i ngëma Tupanamaã ix-unetaxü, natürü nüma ya Tupana rü guxüguma nayanguxëë i ngëma tamaã inaxunetaxü, erü taxuacüma nügütama n-womüxëë.

Wüxi i mexü i puracütanüxü i Tupana namaã taäëxüchiga

¹⁴ Rü ngëma yaxögüxü i cuxütawa ngëxmagüxü, rü name nixī i Tupanaegagu nüxna nüxü cucuëxächixëë na tama nuxcümaügüxü i ore i taxuwama mexüçèx nügümaã na yaporagatanücüxüçèx. Erü ngëma rü wüxi i chixexü nixī, rü nanachixëäëxëë i ngëma duüxügü i nüxü ñnüëxü. ¹⁵ ;Rü cügü naporaxëë na meã cunaxüxü i Tupanaärü puracü na cumaã nataäëxüçèx i ngëxguma napëxewa cunguxgux rü

ngemaãcü taxucèxma cuxānexüçèx i ngëxguma nūma cuxna nacaxgu naxcèx i curü puracüchiga! ¡Rü ngëmacèx name i aixcüma meã namaã cungúexëëtae i ngëma ore i mexü i aixcüma ixixü! ¹⁶ ¡Rü nüxü rüxo i ñoma i naānecüãxārü dex-agümare i taxuwama mexü! Erü ngëma duüxügü i ngëma dexagümaregu İxü, rü guxüguma yexeraãcü chixexügu nayi. ¹⁷ Rü ngëma norü nguxëëtae i ngëma duüxügü, rü ñoma wüxi i ñaaweane i tüxü İyimachixëëxürüü nixi. Rü yema nixi ga nüxü ngupetüxü ga İmenéu rü Firetu. ¹⁸ Yerü nidoragümare ga nüxü na yaxugüexü rü marü na nangupetüxü i yuetaarü dachiga. Rü yemaãcü nanawomüxëëgü ga ñuxre ga duüxügü na tama noxrirüü yaxögüãxüçèx i Tupanaärü ore. ¹⁹ Natürü Tupanaärü ore rü taguma inayarüxo rü taguma naxüchicüü. Rü ngëma norü orewa rü ñanagürü:

“Törü Cori ya Tupana nüxü nacuèx i texé tixi ya norü duüxügü ixigüxe. Rü guxāma ya yixema nüxü ixuxe na Ngechuchu ya Cristu rü tümaärü Cori yixü, rü name nixi i nüxna tixigachi i guxūma i chixexü”,

ñanagürü i ngëma norü orewa. ²⁰ Wüxi i duüxü i dīeruãxüchixü rü napatawa nangëxma i poratu i uirunaxcèx rü dīerümünaxcèx. Rü nangëxma ta i poratu i nañnaxcèx rü waixümünaxcèx. Rü ngëma poratu i uirunaxcèx rü dīerümünaxcèx rü mexü i norü õnacèx nixi. Natürü ngëma poratu i nañnaxcèx rü waixümünaxcèx rü guxchirechixü nixi. ²¹ Rü ngëxguma wüxi i yaxõxü naxwèxegu na aixcüma mexü i Tupanaärü puracütanüxü na yixü, rü name nixi i nüxna nixügachi i guxūma i chixexü. Rü ngëxguma tá nixi i Tupanapëxewa aixcüma naxüünexü na naxüãxüçèx i nagüxüraüxü i puracü i Tupana namaã nüxü ixuxü. ²² ¡Nüxü rüxo i guxūma i ngëma chixexü i ngextüxücügü nagu rüxĩnüëxü! ¡Rü meã Tupanapëxewa namaxü rü aixcüma nüxü yaxõ! ¡Rü nüxü nangechaü i guxūma i duüxügü, rü tãxü i namaã cunuxü! ¡Rü ngëmaãcü namaxü wüxigu namaã i guxūma i ngëma duüxügü i aixcüma Tupanacèx maxëxü rü ngemaãcü yumüxëgüxü!. ²³ Rü tama name i naxcèx icurüxĩnü i ngëma dexagü i taxuwama mexü. Erü ngëma dexagügagu rü düxwa nügüchi naxaie i duüxügü. ²⁴ Rü wüxi i Tupanaärü puracütanüxü rü tama name na texemaã núcèx nadauxü. Rü narümemaie nixi na guxāma namecümamaxü. Rü nanaxwèxe i yaxna namaã naxĩnüãcüma meã duüxügüxü nangúexëe i Tupanaärü ore. ²⁵⁻²⁶ Rü wüxi i Tupanaärü puracütanüxü rü name na yaxna namaã naxĩnüãcüma meã nayaxucüxëgüãxü i ngëma duüxügü i tama irüxĩnüëchaüxü. Rü name i ngëmaãcü İnananguxëe na Tupana nüxü rüngüxëëxü i ngëma duüxügü na nüxü naxoexüçèx i norü chixexü rü nüxü nacüexgüxüçèx

i ngēma ore i aixcūma ixīxū. Erū Tupana nanaxwèxe na naxuãēgūxū i ngēma duūxūgū rü nawa ínanguxūxū i ngēma chixexū i ngoxo i Chataná nagu nayixēēxū na noxrütama ngúchañ namañ naxūxúcèx.

3

Nuxácü tá nixī i duūxūgücūma i ngēxguma nagúxchaūgu i nañne

¹ Rū chanaxwèxe i nüxū cucuèx rü ngēxguma nagúxchaūgu i nañne rü tá nangēxma i ãücūmaxūgū rü guxchaxūgū naxcèx i duūxūgū. ² Rū duūxūgū rü tá nügūguxicatama narūxīnūē, rü norū dīeruguma tá narūxīnūē. Rū tá nügū nicuèxūxūgū, rü ngēmaäcū tāūtáma nüxū nacuèxgūchañ i togū i duūxūgū i tama naxrūñ taarū dīeruāxgūxū. Rū chixri Tupanachiga tá nidexagū, rü tāūtáma nanatūga rü naēga naxīnūēchañ. Rū tāūtáma moxē inaxā i ngēxguma Tupana nüxū rüngūxēēgu, rü ngēmaäcū tāūtáma nüxū nacuèxgūchañ i Tupanaärü ore. ³ Rū tāūtáma nagu narūxīnūē i togū i duūxūgūxū na nangechaūgūxū, rü tāūtáma nüxū nangechaūtümūgū. Rū tá naxoregütèèxgū, rü tāūtáma nügū naporaexēē na yaxna namañ naxīnūēxúcèx i naxūneärü ngúchaūgū. Rū tá nichixecūma, rü tá naxchi naxaie i guxūma i ngēma mexū. ⁴ Rū duūxūgūechitawèxegūxū tá nixīgū, rü nuēwèxexū tá nixīgū, rü nügū icuèxūūgūxū tá nixīgū. Rū tá norū ngúchaūcèxama nadaugū, rü tāūtáma Tupanaxū nacuèxgūchañ. ⁵ Rū tá nügū nayaxōgūxūchinetaxēē natürü ngēma norū chixexū i naxūgūxūwa tá nangoxoma na tama aixcūma yaxōgūāxū i ngēma ore i mexū. Rū ngēma duūxūgū i ngēmaäcū maxēxū, rü tama name na namañ cuxāmücūxū rü natanūgu cuxāxū. ⁶⁻⁷ Erū ngēma duūxūgütanūwa nangēxmagū i nūmaxū i ñpatagu ichocuetanūxū. Rū norū nguxēētaemañ nayawomūxēēgū i ngēma ngexūgū i ngēma ngēxmagūxū i tama naāēxū icuáxū rü chixri maxēxū. Rū ngēma ngexūgū, rü norū ngúchaūgütama chixexūwa nanagagū, rü ngēmacèx woo guxūguma nangúe natürü taguma aixcūma nüxū nacuèxgū i ngēma ore i aixcūma ixīxū. ⁸ Rū ngēma duūxūgū i chixexūmañ nguxēētaegūxū, rü chixexūguxicatama narūxīnūē, rü tama aixcūma nayaxōgū i Tupanaärü ore. Rū naxchi naxaie i ngēma ore i aixcūma ixīxū, naxrūñ ga yema yuūxūgū ga Yane rü Yáūbre ga tama Moīchéga ñnūēchaūxū. ⁹ Natürü tāūtáma muxū i duūxūgū nüxū nayaxōgū. Erū guxūwama i duūxūgū rü tá nüxū nicuèxāchitanū na wūxi i duūxūgū i chixexūgu rüñnūexū rü ngeāēmarexū yixīgūxū naxrūxū ga yema taxre ga tama Moīchéga ñnūēchaūxū.

Ucuxēmañ inyacuèxēē ga Pauru na Timutéumañ yadexaxū

10-11 Natürü cumax, Pa Timutéux, marü nüxü cucuèx ga ñuxâcü meã na chanangúexêëxü ga duïxügü, rü ñuxâcü meã chamaxüxü, rü ñuxâcü nagu charüxîñüxü rü meã chayaxôxü, rü ñuxâcü yaxna namaã chaxîñüxü ga duïxügü rü nüxü changechaüxü. Rü cuma nüxü cucuèx ga ñuxâcü na chaugü chaporaxêëxü na yaxna namaã chaxîñüxü i guxchaxügü. Yerü ga duïxügü rü chowe ningexütanü na choxü yamèxgüxcèx. Rü cuma rü nüxü cucuèx ga tacü choxü na üpetüxü ga Aütioquíawa rü Icúniüwa rü Listrawa, rü ñuxâcü chowe na yangexütanüxü rü poraãcü ngúxü chingexü. Natürü tórü Cori ya Tupana choxü Inapoxü na tama choxü yamèxgüxcèx. ¹² Rü aixcüma cumaã nüxü chixu rü guxãma ya yíxema naxwèxegüe na Ngechuchu ya Cristucèx tamaxèxü, rü togü tá tùmachi naxaie rü chixri tá tùmamaã nachopetü. ¹³ Natürü ngëma duïxügü i chixecümagüxü rü ngëma duïxügü i idoratèèxgüxü rü yexeraxü i chixexügu tá nayi. Erü Chataná marü nayawomüxêëgü, rü ngëmacèx nüxü togüxü nawomüxêëgü. ¹⁴ Natürü i cuma rü name nixü i guxüguma meã nagu quixü i guxüma i ngëma ore i marü cungüxü. Erü cumatama rü nüxü cucuèx na aixcüma yiïxü i ngëma ore, rü nüxü cucuèx na texégü tixígüxü ga guxema namaã cuxü ngüxêëgüxe. ¹⁵ Rü cuma nüxü cucuèx rü cubuxgumamatama nawa cungux i ngëma Tupanaãrü ore i üünexü. Rü ngëmawa cunayaxu i cuèx na nüxü cucuáxcèx i ñuxâcü tüxü na nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü ega Ngechuchu ya Cristuaxü yaxögügu. ¹⁶ Rü guxüma i Tupanaãrü ore i ümatüxü rü nügüãëwatama nanayaxu ga Tupana. Rü ngëma ore rü name na duïxügüxü namaã ingúexêëxü, rü namaã yaxucüxégüxü rü namaã iyanawëxächixêëgüxü, rü namaã nangúexêëxü na meã Tupanapëxewa namaxèxüxcèx. ¹⁷ Rü ngëmaãcü i ngëma ore rü tüxü narüngüxêë ya yíxema Tupanaãrü ixixê, na meã nüxü tacuáxcèx i ngëma Tupana naxwèxexü rü ítamemarexü na tanaxüxü i nagúxüraüxü i puracü i Tupana tùmamaã nüxü ixuxü.

4

¹⁻² Rü nüma ya Ngechuchu ya Cristu ya núma tá ücü na nüxü yacagüxcèx i ngëma duïxügü i maxèxü rü ngëma marü yuechiréxü, rü yimapëxewa rü Tupanapëxewa cuxü chamu na nüxü quixüxcèx i ngëma ore i mexü. Rü ngëxguma cuxü yatauxchaãchigu rü woo cuxü naguxchagu, rü chanaxwèxe i nüxü quixuama i ngëma ore. Rü ngëmaãcü chanaxwèxe na icuyanawëxächixêëgüxü rü meã cuyaxucüxégüxü rü nüxü cunangúchaüxêëxü i duïxügü. Rü name nixü i yaxna namaã cuxîñüãcüma meã cunangúexêë. ³ Erü yixcüra i duïxügü

rü täütáma nüxü naxĩnüêchaũ i ngẽma nguxẽêtae i mexü. Erü ngẽma duũxüğü rü nichixecüma. Rü ngẽmacêx naxcêx nadaugü i norü ngüexẽêrüğü i nüma nanaxwêxegüxüãcüma nangüexẽêxü. ⁴ Rü täütáma nüxü naxĩnüêchaũ i Tupanaãrü ore i aixcüma ixĩxü. Erü ngẽma ore i doramare ixĩxüguama tá narüxĩnüê. ⁵ ¡Natürü cuma rü meã cugüna nadau, rü ínaxuãê, rü namaã naporã ega ngúxü cuxü üpetügu! ¡Rü nüxü ixuama i ore i mexü i tüxü maxêxẽêxü, rü meã yanguxẽê i ngẽma puracü i Tupana cuxna ãxü! ⁶ Täütáma muxü i ngunexü ñoma i naãnewa changẽxma erü marü choxü ningaica na Tupanaãrü puracü chaxüxügagu chayuxü rü choxü na yamêxgüxü i duũxüğü. ⁷ Rü choma rü marü chayanguxẽê i ngema puracü i Tupana choxna ãxü. Rü ñuxma na nagúxü i ngema puracü rü taguma nüxü charüxo na chayaxõxü. ⁸ Rü ñuxma rü marü Tupana choxü namaã nanguxü i ngẽma ãmare i mexêchixü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya ãêxgacü ya mecü tá choxna ãxü i ngêxguma wenaxãrü ñoma i naãnewa naxüxgu. Rü täütáma chaxica choxna nanaxã i ngẽma ãmare, natürü tá tüxna nanaxã ya guxãma ya yíxema tümaãrü ngúchaũmaã ínanguxẽêgüxe na wenaxãrü núma naxüxü.

Timutéuxü naxucuxê ga Pauru

⁹ Cumaã nüxü chixu rü chanaxwêxe i paxa nuã cuxü, rü choxü ícuyadau. ¹⁰ Demã rü ñoma i naãneãrü ngẽmaxügu naxĩnüxügagu choxna nixü rü ãne ga Techarónicawa naxü. Rü Crechêute rü Gárataanewa naxü, rü Titu i Darumáchiaanewa. ¹¹ Rü Lucaxicatama nixĩ i ñuxma chauxütawa ngẽxmaxü. Rü chanaxwêxe i naxcêx cudau i Marcu na nuã cunagaxücêx. Erü nüma rü chauxcêx name na choxü na nangüxẽêxü i ñãã puracüwa. ¹² Rü Tíquicu rü ãne ya Epéchiuwa chanamu. ¹³ ¡Ngêxguma nuã cuxüxgu rü nuã nange i chorü gáuxüchiru ga ãne i Tróawa ngẽxmaxü ga Carpupatawa chatáxü! Rü chanaxwêxe i nuã cunana i chorü poperagü. Rü guxüãrü yexera chanaxwêxe na nua cunanaxü i chorü poperagü i idixgüpütaxü. ¹⁴ Areyáũdru i cobrenaxcêx i buetarearü üwa puracüxü rü porãcü chixri chomaã naxüpetü. Natürü Tupana nüxü nacüex i ñuxãcü tá na napoxcuãxü naxcêx ga yema chixexü ga chomaã naxüxü. ¹⁵ ¡Meã cugüna nadau na tama chixexü cumaã naxüxücêx! Erü porãcüxüchima naxchi naxai i Tupanaãrü ore i mexü. ¹⁶ Yêxguma noxrixüchima ãêxgacügüpêxewa chaugüétüwa chideaxgu rü taxüema choxü tarüngüxêê. Guxüma choxna nibuxmü. Natürü tama chanaxwêxe ya Tupana rü nagu narüxĩnü i ngẽma. ¹⁷ Natürü tórü Cori choxü naporaxêê rü choxü narüngüxêê na choxü natauxchaxücêx na nüxü chixuxücêx ga norü ore i mexü i tüxü maxêxẽêxü. Rü yemaãcü guxüma ga yema duũxüğü

ga tama yaxõgüxü ga yéma yexmagüxü rü nüxü naxĩnüẽ ga yema ore. Rü yemaãcü tórü Cori ya Ngechuchu choxü ínguxuchixẽẽ ga yexguma taxü ga ãücümaxüwa chayexmagu. ¹⁸ Rü nüma ya tórü Cori tá choxü ínguxuchixẽẽ nawa i guxüma i chixexügü. Rü tá choxna nadau na ngextá ãëxgacü íyĩxüwa choxü nagaxüçèx. Rü name i guxüguma nüxü ticuèxüügü. Rü ngẽmaãcü yĩ.

Pauru rü wenaxãrü Timutéuxü narümoxẽ rü naxçèx ínaca na Cori ya Ngechuchu ya Cristu nüxü rüngüxẽẽxü

¹⁹ Chanaxwèxe i chauégagu nüxü curümoxẽ i Prisila, rü Aquiru, rü Onechéperutanüxügü. ²⁰ Eratu rü ããne i Corĩtiugu narüxãüx. Rü Turuquínu rü ídaawexüma ããne i Miretuwa chanaçèx. ²¹ Rü naxüpa i gáuanexü rü chanaxwèxe i nuã cuxü. Rü cuxü narümoxẽgü i Eubúru, rü Prudẽte, rü Linu, rü Cáudia, rü guxüma i taeneẽgü i yaxõgüxü. ²² Rü chanaxwèxe i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu cumaã nangëxma, rü Tupana pexü narüngüxẽẽ ya guxãma i pemax.

Rü nuãma pexna,
Pauru

POPERA GA TITUCAX NAXÜMATÜXÜ GA PAÜRÜ

Tituxü narümoxe ga Pauru

1-2 Pa Titux, choma i Pauru i Tupanaärü puracütanüxü nixi i cuxcex chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü Ngechuchu ya Cristu nixi ga choxü mucü na ngëma duüxügü i Tupana dexümaã nüxü chixuxücex i norü ore na Tupanaãxü yaxögüãxücex rü nüxü nacüexgüxücex i ngëma norü ore i aixcüma ixixü i tüxü rüngüxëexü na naxcex imaxëxücex. Rü ngëmaãcü Tupanaãxü tayaxögü rü naxcex tamaxëchaü erü tanayauxgüchaü i ngëma maxü i taguma gúxü. Rü ngëma maxü i taguma gúxü nixi ga nuxcümaxüchima ga yexguma tauta naãne üxgu Tupana ya taguma idoracü nüxü ixuxü. ³ Rü ñuxma rü marü nawa nangu na Tupana tüxü nüxü cuëxëexü i ngëma norü ore i mexü i tüxü maxëxëexü. Rü ngëmacex nümatama ya Tupana ya tórü maxëxëeruü choxü namu na nüxü chixuxücex i ngëma norü ore. ⁴ Pa Titux, cuma rü chaune quixi i Tupanaärü orewa yerü chauxütawa cunayaxu ga Tupanaärü ore ga noxri rü ñuxma rü chauxrüü cuyaxõ. Rü chanaxwëxe i cuxü narüngüxëegü rü cuxü nataãxëegü ya Tanatü ya Tupana rü Ngechuchu ya Cristu ya tórü maxëxëeruü.

Tituarü puracü ga yexguma Crétaawa nayexmagu

⁵ Rü yexguma Crétaarü capaxügu cuxü chamüxgux, rü cumaã nüxü chixu na yema yaxögüxütanüwa cunaxüxü ga yema puracü ga tama chinguxëexü ga yexguma cuxna yéma chataegugu. Rü yemacex cumaã nüxü chixu na wüxichigü ya ñanewa rü nüxü cuxunetaxü i tupaucaarü äëxgacügü na ngema yaxögüxümaã inacuëxgüxücex, yema cuxü chamuxürüü. ⁶ Rü wüxi i äëxgacü i yaxögüxüärü, rü name i meã namaxü na taxúema chixri nachiga idexagüxücex. Rü name i wüxitama tixi ya namëx. Rü naxácügü rü name na yaxögüãxü rü meã namaxëxü na taxúema nüxü ixuxücex na chixri namaxëxü rü tama nanatüga naxĩnëxü. ⁷ Erü yixema yaxögüxüärü äëxgacü ixixë, rü Tupanaärü puracü nixi i taxüxü. Rü ngëmacex tanaxwëxe i aixcüma meã tamaxü. Rü tama name i wüxi i yatü i chixecümaxü tixi rü chixexügu rüxĩnüxü tixi. Rü tama name na tangãxüxü, rü nucex tadauxü, rü togü i duüxügüxü tawomüxëexü norü dïerucex. ⁸ Natürü narümemae na guxüguma meã duüxügüxü tayaxuxü i tümapatawa, rü aixcüma nüxü tangechaü i ngëma duüxügü i meã maxëxü. Rü tanaxwëxe i wüxi i yatü i aixcüma

tümaãëxü cuáxe tixĩ, rü guxüguma duïxügümaã mecümaxë tixĩ, rü aixcüma Tupanacëx maxüxë tixĩ, rü guxüguma meã tügümaã icuáxe tixĩ. ⁹ Rü yíxema yaxögüxüãrü ãëxgacü ixixë rü name i nagu tixü i ngëma ore i aixcüma ixixü ga tümamaã nüxü ixuxü na tüma rü ta togüxü tangúexëëxücëx i ngëma ore i mexü, na ngëmaãcü nüxü tanangúchaüxëëxücëx rü nüxü tayaxögüxëëxücëx i ngëma duïxügü i noxri tama yaxögüchaüxü. ¹⁰ Erü nangëxma i muxüma i yaxögüchiréxü i tama aixcüma irüxĩnüëchaüxü. Rü ngëma guxüãrü yexera tama irüxĩnüëchaüxü nixĩ i ngëma Yudíugü i yaxögüchiréxü i ñuxma naxwëxegüxü na nuxcümaügüxü i nacümaawe naxixü i ngëma yaxögüxü. Rü nümagü rü ore i taxuwama mexüxü nixugügü, rü ngëmaãcü duïxügüxü nawomüxëëgü. ¹¹ Natürü ngëma duïxügü i ngëmaãcü chixri nguxëëtaegüxü, rü chanaxwëxe i noxtacüma icuyanangeëxgüxëë. Erü muxüma i duïxügüxü nachixexëëgü rü ñuxmata ñuxre ya Ípatawachigü rü nanachixexëë i guxüma i duïxügü na tama aixcüma Tupanaãxü yaxögüãxücëx. Rü ngëma ore i taxuwama mexümaã duïxügüxü nangúexëë na ngëmaãcü tüxü nawomüxëëgüãcüma ngixü nayauxgüxücëx i dïëru. ¹² Rü wüxi ga yematama capaxüçüãx ga norü tupanaãrü orearü urü nixĩ ga natanüxügüxütama ixuxü rü ñaxü:

“Rü ñaã Cretacüãx i duïxügü rü guxüguma doratëëxgüxü nixígü, rü ñoma naëxügürüü nidürae, rü nitaanü, rü nioxochi”, ñaxü. ¹³⁻¹⁴ Rü aixcüma nixĩ ga yema ore ga nüxü yaxuxü ga yema yatü. Rü ngëmacëx chanaxwëxe i poraãcü cuyaxucuxëgü i ngëma yaxögüxü na aixcüma meã yaxögüãxücëx, rü tama nagu naxixücëx i ngëma Yudíugücüma. Rü chanaxwëxe i namaã nüxü quixu na tama naga naxĩnüëxücëx ega çacü namuãxgu i ngëma duïxügü i tama nüxü cuëxgüchaüxü i ore i aixcüma ixixü. ¹⁵ Rü yíxema aixcüma Tupanapëxewa mexë rü guxüwama tame. Natürü yíxema tama aixcüma Tupanapëxewa mexë, rü taxucürüwa çacü rü nacüma i nagu tixüxümaã tügü tamexëë. Rü woo tümaãëwa nagu tarüxĩnüxüwa rü tachixe erü ngëma nacüma i nagu tixüxümaã Tupanapëxewa tügü tamexëëchaü. ¹⁶ Rü ngëma duïxügü i ngëmagu rüxĩnüëxü rü nügü yaxugügügu rü Tupanaxü nacüëx, natürü ngëma nümagü naxügüxüwa nüxü tacüëx na tama aixcüma yixü na Tupanaxü nacüëxgüxü. Rü nümagü rü Tupanapëxewa nichixe, rü tama naga naxĩnüë, rü taxuwama nime na çacü rü mexü naxügüxü.

2

¹ Natürü i cuma, Pa Titux, rü name i guxügutáma ngēma mexü i nguxēētaemaã cunangúexēē rü taguma nüxna quixügachi. ² ¡Rü meã yaxucuxēgü i ngēma yatügü i yaguãxgü na aixcüma meã naãexü nacuaãcüma namaxēxücèx, rü taguma nadauxcüraxüwèxegüxücèx, rü guxüguma meã nagu na naxĩnüexücèx! ¡Rü nangúexēē na aixcüma meã Tupanaãxü yaxögüãxücèx, rü guxü i duüxügüxü nangechaügüxücèx, rü yaxna namaã naxĩnüexücèx ega woo tacü rü guxchaxü nüxü üpetügux! ³ Rü ngëxgumarüü ta chanaxwèxe i meã cuyaxucuxēgü i ngēma ngexügü i yaguãxgü na meã Tupanapëxewa namaxēxücèx. Rü tama name na yaxoregütèèxgüxü, rü nangãxewèxegüxü. Rü name nixĩ i guxü i duüxügüpëxewa rü meã namaxē. ⁴⁻⁵ Rü ngēma ngexügü i yaguãxgü rü name nixĩ i meã na nangúexēēãxü i ngēma ngexügü i paxügü na aixcüma natexü rü naxãcügüxü nangechaügüxücèx, rü meã naãexü nacüèxgüxücèx, rü mexüguxicatama na naxĩnüexücèx, rü meã napatana nadaugüxücèx, rü guxü i duüxügümaã namecümagüxücèx, rü aixcüma natega naxĩnüexücèx na taxúema chixri Tupanaärü orechiga idexagüxücèx. ⁶ ¡Rü ngëxgumarüü ta meãma yaxucuxēgü i ngēma ngextüxücügü na aixcüma meã naãexü nacuaãcüma namaxēxücèx rü tama nadauxcüraxüwèxegüxücèx! ⁷ ¡Rü cumatama rü name nixĩ i meã napëxewa cumaxü i guxüwama na ngēmaãcü wüxi i norü cuèxruü i mexü quiixücèx! Rü ngëxguma cunangúexēēgu, rü cunaxwèxe i mexügu curüxĩnüãcüma cunangúexēē rü tama ñnücaãcüma namaã nüxü quixu i ngēma ore. ⁸ Rü ngëxguma ngēmaãcü meã cunangúexēēgu i ngēma ore i mexü, rü taxúetáma texé chixri nachiga tidexa. Rü ngēmaãcü ya yixema chixri tachiga idexagüchaüxé rü tá taxãneé erü taxucürüwa tacü rü chixexüxü tixugü i tachiga. ⁹ ¡Rü meãma yaxucuxēgü i ngēma duüxügü i coriãxgüxü! ¡Rü namaã nüxü ixu na guxüguma meã norü coriga naxĩnüexücèx, rü norü corimaã namecümagüxücèx, rü taguma norü corixü nachoxügagüxücèx! ¹⁰ Rü tama name i norü coriaxü nangixgü, natürü nanaxwèxe i aixcüma meãma norü corimaã namaxē rü taguma nanawomüxēēgü. Rü ngëxguma ngēmaãcü namaxēgu, rü guxüma i togü i duüxügü tá nüxü nadaugü na ñnuxãcü aixcüma namexëchixü i ngēma ore i duüxügüxü namaã ingúexēēxü nachiga ya Tupana ya tórü maxëxēēruü. ¹¹ Tupana rü poraãcüxüchima tamaã namecüma, rü yemacèx núma nanamu ga Nane na guxüma i duüxügüaxü nangëxmaxücèx i maxü i taguma gúxü ega nüxü yaxögüãgu. ¹² Rü ngēma na Tupana tamaã mecümaxüwa nüxü tacuèx na namexü na nüxü rüxoexü i ñnoma i naãnecüãxãrü

ngúchaŭgü rü guxŭma i to i chixexŭgü i napêxewa ixüxŭ. Rü ngêma Tupana taxcèx üxŭ tüxŭ nanguxêê na meã yigümaã icuèxgüãcüma togü i duŭxŭgüpêxewa rü Tupanapêxewa meã imaxêxŭ i ñoma i naãnewa. ¹³ Rü tüxŭ nanguxêê ta na guxŭguma meã ínanguxêêgüxŭcèx na nataeguxŭ ya Ngechuchu ya Cristu ya tórü maxêxêeruŭ ya tórü Tupana ya tacü ixícu. Erü Tanatü ya Tupana rü tamaã inaxuneta na wena tá nataeguxŭ ya Ngechuchu, rü wüxi i taãê tá nixí i ngêxguma ínanguxgu. ¹⁴ Rü nüma ga Ngechuchu rü taxcèx nayu na tüxŭ ínanguxŭxêêxŭcèx nawa i guxŭma i chixexŭ, rü tüxŭ yamexêêgüxŭcèx na aixcüma norü duŭxŭgü i mexŭ ixíxŭxŭcèx rü aixcüma naxcèx idaugŭxŭcèx na guxŭguma mexŭ ixüxŭxŭcèx. ¹⁵ Rü ngêma ore tá nixí i duŭxŭgüxŭ namaã cungúexêêxŭ rü nüxŭ cunangúchaŭxêêxŭ na Tupanacèx namaxêxŭcèx. Rü ngêma oremaã tá aixcüma cuyaxucuxêgü i duŭxŭgü erü Tupanatama nixí ya cuxŭ mucü na ngêmaãcü cunaxŭxŭ. Rü tama name na texé cuxŭ oxŭ.

3

Ñuxãcü name na namaxêxŭ i ngêma yaxôgüxŭ

¹ Rü ngêma yaxôgüxŭ i duŭxŭgü, ¡rü namaã nüxŭ ixu na nachixŭanearü âêxgacügüga naxínüexŭ rü guxŭma i ngema togü i âêxgacügüga naxínüexŭcèx! ¡Rü yaxucuxêgü na ínamemaregüxŭcèx na naxügüãxŭcèx i guxŭma i mexŭ i puracügü i âêxgacügü unagüxŭ! ² Rü tama name i texéchiga chixri nidexagü rü texémaã nanuê. Natürü name nixí i guxŭ i duŭxŭgümaã namecümagü rü aixcüma guxŭ i duŭxŭgüxŭ nangechaŭgü rü tama nügü nicuèxüxŭgü. ³ Rü name nixí i yaxna namaã taxínüê i ngêma tama yaxôgüxŭ, yerü yixema rü ta ga ũpa rü chixri tamaxê, rü tama Tupanaga taxínüê. Rü itayarütauxe rü tórü ngúchaŭ tüxŭ napora. Rü chixexŭgu rüxínüêãcüma tamaxê rü taxãũãchiwèxegü. Rü naxchi taxaie ga togü, rü nüma rü ta taxchi naxaie. ⁴ Natürü yexguma Tupana ya tórü maxêxêeruŭ tüxŭ nüxŭ dauxêêgu i norü ngechaxŭ naxcèx i guxŭma i duŭxŭgü, rü nüma rü tüxŭ namaxêxêê. ⁵ Rü yema na tüxŭ namaxêxêêxŭ rü tama tacü rü mexŭ na ixüxŭxŭgagu nixí, natürü tüxŭ namaxêxêê yerü nüxŭ tangechaŭtümüŭgü. Rü Naãê i Üünexŭ i tüxŭ ngexwacaxŭxêêxŭãrü poramaã Tupana tüxŭ inayanaxoxêê ga tórü pecadu na ngexwacaxŭxŭ i duŭxŭgü ixíxŭxŭcèx. ⁶ Rü Ngechuchu ya Cristu ya tórü Maxêxêeruŭgagu nixí ga Tupana ga guxŭma ga norü ngúchaŭmaã tüxna namuãxŭ ga Naãê i Üünexŭ. ⁷ Rü yemaãcü tamaã namecüma rü tüxŭ narüngŭxêê ga Tupana na aixcüma imexŭcèx i napêxewa, rü na nayauxgüxŭcèx i ngêma írünguxêêgüxŭ i

maxũ i taguma gũxũ. ⁸ Rũ guxũma i ngẽma marũ cumaã nũxũ chixuxũ rũ aixcũma nixĩ. Rũ ngẽmacèx chanaxwèxe i guxũguma nũxũ quixu i ngẽma ore na aixcũma mexũ naxũgũxũcèx i ngẽma duũxũgũ i Tupanaãxũ yaxõgũxũ. Erũ ngẽma ore rũ guxũwama name i guxãcèx. ⁹ ¡Natürũ nũxna ixũgachi i ngẽma dexagũ i taxuwama mexũ i duũxũgũ nawa nũgũ choxũgagũxũ rũ ngẽma oregũ i nuxcũmaũgũxũ i duũxũgũchigamare ixũgũxũ! ¡Rũ nũxna ixũgachi i ngẽma nũgũ ngaexũ! ¡Rũ tama name na natanũgu cuxãxũ i ngẽma duũxũgũ i nũgũmaã nũxũ rũnuẽtanũcũxũ nachiga i ngẽma mugũ ga Moĩché ũmatũxũ! Erũ guxũma i ngẽma na nũxũ rũnuẽtanũcũxũ rũ taxuwama name, rũ natũcèxmamare nixĩ. ¹⁰ Rũ ngẽxguma chi wũxie i petanũwa rũ chixexũ i nguxẽẽtaemaã ngẽma yaxõgũxũxũ titoyegu, rũ name nixĩ i tũmamaã nũxũ quixu na tama ngexũ tawagũxũcèx. Rũ ngẽxguma tanaxũamagu, rũ name nixĩ na wena tũmamaã nũxũ quixuxũ. Rũ ngẽxguma tama cuga taxĩnũchaũgu rũ tanaxũamagu i ngẽma chixexũ rũ name nixĩ i noxtacũma tũxũ ícumuxũchi natanũwa i ngẽma yaxõgũxũ. ¹¹ Erũ ngẽma chixri na tamaxũxũwa rũ tá nangox na tachixeãẽxũ ya yĩxema duũxẽ rũ tũmaãrũ pecadugagu tá nixĩ na tapoxcuxũ.

Tituxũ naxucuxẽ ga Pauru

¹² Rũ ngẽxguma cuxũtawa chanamuxgu i Artema rũ ěxna Tíquicu, rũ chanaxwèxe i paxa Nicaporíchiuwa cuxũ na choxũ ícuyadauxũcèx. Erũ ngẽma tá nixĩ i chanangupetũxẽẽxũ ya yima tauemacũgũ ya nagu nagáuanecũ. ¹³ Rũ guxũma i cuxũ taxchaxũmaã chanaxwèxe i nũxũ curũngũxẽẽ i ãẽxgacũ i Chena i Dumacũãxgũarũ mugũxũ cuáxũ rũ Aporu na paxa núma naxĩxũcèx. Rũ chanaxwèxe i nũxna cunaxã i ngẽma nanaxwèxexũ i norũ namawaũ na taxuũma nũxũ taxuxũcèx. ¹⁴ Rũ ngẽma taeneẽgũ i yaxõgũxũ, rũ name nixĩ i naxcèx nangúe na mexũ naxũgũxũ rũ togũxũ nangũxẽẽgũxũ ega tacũ nũxũ taxugux. Rũ ngẽmaãcũ i ngẽma togũ rũ tá nayaxõgũ.

Pauru rũ wenaxãrũ Tituxũ narũmoxẽ rũ naxcèx ínaca na Tupana nũxũ rũngũxẽẽxũcèx

¹⁵ Rũ guxũma i taeneẽgũ i nuã chauxũtawa ngẽxmagũxũ rũ cuxũ narũmoxẽgũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta i choma rũ chanaxwèxe i nũxũ curũmoxẽ i taeneẽgũ i yaxõgũxũ i cuxũtawa ngẽxmagũxũ. Rũ chanaxwèxe i Tupana pexũ narũngũxẽẽ i guxãma i pemax.

Rũ nuãma cuxna,
Pauru

POPERA GA FILEMÚŮCAᄁ NAXŮMATŮXŮ GA PAURŮ

Pauru rŮ nŮxŮ narŮmoxŮ ga FilemúŮ

¹ Pa ToeneŮ i FilemúŮ i ToxrŮxŮ TupanaarŮ PuracŮwa PuracŮxex, choma i Pauru rŮ taeneŮ i Timutéumaã cuxcèx tanaxŮmatŮ i ñãã popera. RŮ choma rŮ nuxa chapoxcu nagagu na nŮxŮ chixuxŮ i Ngechuchu ya CristuarŮ ore. ² RŮ ñãã popera i cuxcèx taxŮmatŮxŮ, rŮ naxcèx ta nixŮ i ngŮma taeneŮgŮ i cupatawa ngutaquŮxegŮxŮ rŮ ngxìcèx ta nixŮ i taeyèx i Ápia rŮ naxcèx ta nixŮ i taeneŮ i Ariquípu i taxrŮxŮ TupanaarŮ puracŮwa puracŮxŮ. ³ RŮ chanaxwèxe i TanatŮ ya Tupana rŮ tórŮ Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexŮ narŮngŮxŮŮ rŮ pexŮ nataãŮxŮŮ.

FilemúŮ rŮ aixcŮma NgechuchuaxŮ nayaxŮ rŮ yema yaxŮgŮxŮxŮ nangechaŮ

⁴ RŮ guxŮguma i ngŮxguma cuxna chacuèxãchigu i chorŮ yumŮxèwa, rŮ Tupanana moxŮ chaxã cuxcèx. ⁵ ErŮ nŮxŮ chacuáchiga na ñuxãcŮ nŮxŮ cuyaxŮxŮ ya tórŮ Cori ya Ngechuchu rŮ ñuxãcŮ nŮxŮ na cungechaŮxŮ i guxŮma i duŮxŮgŮ i TupanaarŮ ixŮgŮxŮ. ⁶ RŮ Tupanana naxcèx chaca na cuxŮ nangŮxŮŮxŮcèx na duŮxŮgŮmaã nŮxŮ quixuxŮcèx na ñuxãcŮ CristuaxŮ yaxŮgŮxŮ i yixemax, erŮ chanaxwèxe na meã nŮxŮ cucuáxŮ na ñuxãcŮ Ngechuchu ya Cristugagu poraãcŮ tŮxŮ nangŮxŮŮxŮ ya Tupana. ⁷ RŮ choma rŮ poraãcŮ chataãŮxŮchi na ñuxãcŮ nŮxŮ cungechaŮxŮ i ngŮma yaxŮgŮxŮ. ErŮ cugagu nixŮ, Pa ChaueneŮx, na nataãŮgŮxŮ i ngŮma togŮ i yaxŮgŮxŮ.

Pauru rŮ FilemúŮna naca na mea OnéchimuxŮ nayaxuxŮcèx

⁸⁻⁹ RŮ ngŮmacèx nangŮxma i wŮxi i ngŮxŮŮ i cuxŮtawa naxcèx íchacaxchaŮxŮ. RŮ dŮcax, Cristu nixŮ ya choxŮ mucŮ rŮ ngŮmacèx choxŮ nangŮxma i pora na cuxŮ chamuxŮ na cunaxŮxŮcèx i ngŮma ngŮxŮŮ i mexŮ i tá cumaã nŮxŮ chixuxŮ. NatŮrŮ tama ngŮmaãcŮ cuxŮ chamuxchaŮ erŮ cuxŮ changechaŮ, rŮ ngŮmacèx chauxcèx narŮmemae nixŮ na cuxŮ chacèxŮmarexŮ naxcèx i ngŮma. RŮ choma i Pauru rŮ marŮ chaya rŮ ñuxma rŮ chapoxcu Ngechuchu ya Cristucèx. ¹⁰ RŮ ngŮmacèx cuxna naxcèx chacaxchaŮ i wŮxi i ngŮxŮŮ naxcèx i Onéchimu i nuã poxcupataŮwa chauxŮtawa CristuxŮ yaxuxŮ. RŮ ngŮmacèx i ñuxma rŮ TupanaarŮ orewa rŮ chaune nixŮ. ¹¹ RŮ Ůpa ga Onéchimu rŮ wŮxi ga curŮ duŮxŮ ga taxuwama cuxŮ mexŮ nixŮ. NatŮrŮ i ñuxma rŮ cuxŮ rŮ choxŮ rŮ ta name.

12 Rŭ ñuxma rŭ cuxcèx chanataeguxêê i nŭma i Onéchimŭ. Rŭ chanaxwèxe i meã cunayaxu, ñoma choxŭ cuyaxuxŭrŭŭ. 13 Chierŭ chanaxwèxe na nuxma chauxŭtagu naxãũxŭ, rŭ na cuchicŭŭ choxŭ nangŭxêêxŭcèx i ñuxma na chapoxcuxŭ naxcèx i Tupanaãrŭ ore i mexŭ. 14 Natŭrŭ tama chanaxŭxchaŭ i tacŭ i tauta “Ngŭ” ñacuxŭ choxŭ. Erŭ ngêma ngŭxêê i cuxna naxcèx chaçaxŭ, rŭ chanaxwèxe na curŭ ngúchaŭtama yŭxŭ i ngêma rŭ tama i chorŭ mugagu na yŭxŭ. 15 Rŭ bexmana Tupana nanaxwèxe na paxaãchi cuxna yaxŭxŭ ga Onéchimŭ na yixcama rŭ wenaxãrŭ cuxcèx nataeguxŭcèx rŭ ngêmaãcŭ guxŭgutáma cuxŭtawa nangêxmaxŭcèx. 16 Natŭrŭ i ñuxma rŭ tama ngêxŭrŭŭxŭmare i curŭ duŭxŭrŭŭ nixŭ, erŭ wŭxi i curŭ duŭxŭãrŭ yexera nixŭ i ñuxmax, erŭ taeneê i nŭxŭ ingechaŭxŭ nixŭ. Rŭ aixcŭma poraãcŭ nŭxŭ changechaŭ i chomax, natŭrŭ chanawae i cuma rŭ yexeraãcŭ nŭxŭ cungechaŭ. Erŭ ñuxma rŭ tama wŭxi i curŭ dŭŭxŭmare nixŭ, natŭrŭ wŭxi i cueneê i tórŭ Coriaxŭ yaxŭxŭ nixŭ i ñuxmax. 17 Rŭ ngêmacèx, rŭ ngêxguma choxŭ cudèuxgu na aixcŭma cueneê chiŭxŭ, rŭ chanaxwèxe i meã cunayaxu i Onéchimŭ, ñoma choxŭ cuyaxuxŭrŭŭ. 18 Rŭ ngêxguma tacŭ rŭ chixexŭ cumaã naxŭxgu rŭ êxna tacŭ cuxŭ nange-tanŭgu, rŭ chanaxwèxe i chomaã nŭxŭ quixu na ñuxre yŭxŭ, na cuxŭ chanaxŭtanŭxŭcèx. 19 Rŭ chomatama i Pauru rŭ choxmèxmaãxŭchi chanaxŭmatŭ i ñaã popera. Rŭ aixcŭma chomatama tá cuxŭ chanaxŭtanŭ. Rŭ tãŭtáma cuxna nŭxŭ chacuèxãchixêê na ñuxãcŭ choxŭ cunangetanŭxŭ i curŭ maxŭ i taguma gúxŭ i chaugagu Tupanaxŭtawa cuyaxuxŭ. 20 Rŭ ngêmaãcŭ, Pa Chaueneêx, rŭ chanaxwèxe i tórŭ Corigagu chauxcèx cunaxŭ i ngêma ngŭxêê. Rŭ chanaxwèxe i choxŭ cutaãxêê, erŭ chaueneê i Cristuaxŭ yaxŭxŭ quixŭ. 21 Rŭ cuxcèx chanaxŭmatŭ i ñaã popera erŭ nŭxŭ chacuèx na aixcŭma chauga cuxŭnŭxŭ rŭ tá cunaxŭxŭ i ngêma cuxna naxcèx chaçaxŭãrŭ yexera. 22 Rŭ ngêxgumarŭŭ ta chanaxwèxe na chauxcèx cunamexêêxŭ i wŭxi i nachica i ngextá tá nawa changuxŭ. Erŭ íchananguxêê na Tupana tá nangãxŭxŭ i perŭ yumŭxègŭ, rŭ tá choxŭ nangŭxêêxŭ na pexŭ íchayadauxŭcèx.

Pauru rŭ wenaxãrŭ Filemúŭxŭ narŭmoxê rŭ naxcèx ínaca na Cori ya Ngechuchu ya Cristu nŭxŭ rŭngŭxêêxŭ

23 Rŭ moxê cuxcèx ngema namu i Epáparu. Rŭ nŭma rŭ wŭxigu chomaã napoxcŭ naxcèx ya Ngechuchu ya Cristu. 24 Rŭ ngêxgumarŭŭ ta moxê cuxcèx ngema namugŭ i Marcu, rŭ Aritárcu, rŭ Dema rŭ Luca. Rŭ nŭmagŭ rŭ chomŭcŭgŭ nixŭgŭ i Tupanaãrŭ puracŭwa. 25 Rŭ chanaxwèxe i tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexŭ narŭngŭxêê i guxãma i pemax.

Rŭ nuãma cuxna,

POPERA GA YUDÍUGÜ GA YAXÔGÜXÜCA_X ÜMATÜXÜ

Tupana rü Nanewa tamaã nidexa

¹ Nuxcüma ga Tupana rü muëxpüxcüna rü nagúxüraüxüãcüma norü orearü uruüğüwa tórü oxigümaã nidexa, rü namaã nüxü nixu ga tacü nüxü na nanaxwëxëxü. ² Natürü i ñomaücüü ya Tupana rü Nanewatama nixi i tamaã yadexaxü rü tüxü nüxü nacüxëëxü na ñuxãcü tüxü nangüxëëchaüxü. Rü gumaxü nixi ga namuxü na naxüãxüçëx ga ñoma ga naãne rü daxüguxü ga naãne rü üëxcü rü tauemacü rü woramacurigü rü ëxtagü. Rü ñuxüchi guma Nanena nanana ga guxüma ga yema na noxrü yixüçëx. ³ Rü Nanewa nixi i nüxü idauxü na ñuxãcü namexëchixü i nüma ya Tupana. Rü nüma ya Nane rü Nanatü ya Tupanarüütama nixi. Rü ñuxma na guxüärü äëxgacü yixü ya Nane, rü guxümaãma inacuëx rü norü ore i poraxümaã nanamu i guxüma na nüma nanaxwëxëxüãcüma na yixüçëx. Rü nüma ya Nane nixi ga taxcëx nayuxü na nüxü rüxoëxüçëx ga tórü pecadugü. Rü yemawena rü Nanatüxütawa naxü i daxüguxü i naãnewa. Rü yéma Nanatüarü tügüncüwawa nayarüto erü guxüärü äëxgacü nixi i ñuxmax.

Tupana Nane rü guxüma i orearü ngeruüğü i daxü-cüãxétüwa nangëxma

⁴ Rü ñuxma i nüma ya Nane rü guxüma i Tupanaärü orearü ngeruüğü i daxüçüãxärü yexera nixi rü naëtüwa nangëxma yerü yemaãcü nanaxuegu ga Nanatü. ⁵ Rü ngëmaãcü nixi i ñuxma yerü ga Tupana rü taguma wüxi ga norü orearü ngeruüxü ñanagürü:

“Cuma nixi i Chaune. Rü ñuxma chanangoxëë na aixcüma Chaune quiixü”,

ñanagürü. Rü taguma wüxi ga norü orearü ngeruüchiga ñanagürü:

“Choma nixi i Nanatü chiixü rü nüma rü Chaune nixi”, ñanagürü. ⁶ Natürü yexguma ñoma ga naãnewa namuãgu ga Nane ya guxüëtüwa ngëxmacü, rü ñanagürü ga Tupana:

“Chanaxwëxe i guxüma i chorü orearü ngeruüğü i daxüçüãx rü nüxü nicüxüüğü ya Chaune”,

ñanagürü. ⁷ Rü yexguma norü orearü ngeruüğü ga daxüçüãxchiga yadeaxgu ga Tupana, rü ñanagürü:

“Choma chanaxwëxëxüãcüma chanamu i ngëma chorü orearü ngeruüğü i chorü ngüxëëruüğü ixigüxü. Rü ngëxguma

chanaxwèxegu rü ñoma buanecü rü ñoma üxüemarüü
chayaxīgüxëë, rü chanaporaexëë na naxügüäxücèx i
chorü ngüchaü”,

ñanagürü. ⁸ Natürü yexguma Nanechiga yadeaxgu ga Tupana
rü ñanagürü:

“Cuma rü chauxrüü Tupana quixī. Rü guxügutáma äëxgacü
quixī. Rü aixcüma meã guxümaã icucuèx erü
aixcümacü quixī. ⁹ Rü nüxü cungechaü i guxüma i
ngëma nacüma i mexü natürü naxchi cuxai i guxüma
i ngëma nacüma i chixexü. Rü ngëmacèx i choma
na Cumatü ya Tupana chiixü rü guxãëtüwa cuxü
changëxmaxëë rü guxãärü yexera cuxü chataãëxëë”,

ñanagürü. ¹⁰ Rü yexgumarüü ta Nanexü ñanagürü ga Tupana:

“Cuma rü guxüärü Cori quixī. Rü noxriarü ügügumama
ga yexguma natauxgutama ga ñoma ga naãne,
rü cuma nixī ga cunaxüxü. Rü cumatama nixī
ga cunaxüxü ga üèxcü rü tauemacü rü guxüma
ga ëxtagü. ¹¹ Rü guxüma i ngëma rü tá nagux,
natürü i cuma rü guxügutáma cungëxmaëcha. Rü
guxüma i ngëma rü ñoma naxchirurüü tá nangaue.
¹² Rü ñoma wüxi i naxchiru i ngauxü i ngëma
itëxmarexürüü tá ícunawogü i ñoma i naãne rü guxüma
i daxüwa nüxü idauxü. Rü to i ngexwacaxüxümaã
tá cunaxüchicüü, ñoma wüxi i naxchiru i ngauxü i
ngexwacaxüxümaã ixüchicüüxürüü. Natürü i cuma rü
tá cunaxëixrügumaraxüëcha rü tagutáma cuyu”,

ñanagürü ga Tupana. ¹³ Rü Tupana rü ñanagürü nüxü:

“¡Nuã chauxütawa rüto ñuxmatáta nüxü cuxü
charüporamaëxëë i guxüma i curü uwanügü!”

ñanagürü. Natürü ga Tupana rü taguma yema ñanagürü nüxü
ga ngëxürüxü ga norü orearü ngeruügü ga daxüçüãx. ¹⁴ Rü
guxüma i Tupanaärü orearü ngeruügü i daxüçüãx rü naãëgü
i Tupanaãxü puracüexü nixīgü. Rü núma ya Tupana rü núma
nanamugü na nüxü yanangüxëëgüxücèx i guxüma i ngëma
duüxügü i Tupana naxwèxexü na nayauxgüãxü i maxü i
taguma güxü.

2

*Tama name i nüxü taxoe i ngëma maxü i Tupana tüxna
uaxüxü*

¹ Rü ñuxma na nüxü icuáxü na guxüma i Tupanaärü orearü
ngeruügü i daxüçüãxärü yexera yíxü ya Nane, rü ngëmacèx
name na yexeraãcü meã naga ixínüëxü i ngëma ore i nachiga
ixíxü. Erü tama tanaxwèxe na nüxü rüxoexü na yaxögüxü.

² Rü yexguma tauta Nane ya Cristuxü núma namuxgu

ga Tupana, rü norü orearü ngeruügü ga daxüçüâxgüwa duüxügümaã nüxü nixu ga norü mugü na naga naxîñüêxüçèx. Rü yema mugü rü aixcüma napora yerü guxüma ga yema duüxügü ga tama naga ñnüêxü, rü yema mugü nüxü ixuxüâcüma Tupana nanapoxcue. ³ Rü yexguma yemaâcü napoxcueâgu ga yema duüxügü ga tama naga ñnüêxü, çrü ñuxücürüwa i yixema i naxchaxwa ibuxmüxü na tama tüxü napoxcuexüçèx ega nüxü ixoegu i ngêma maxü i mexêchixü i ñuxma Cristugagu tüxna naxuaxüxü? Rü dücax, nümatama ya tórü Cori nixî ga nüxîra naxunagüâxü ga yema maxü, rü ñuxüchi yixcama nixî ga yema nüxü ñnüêxü ga nüxî meã tüxü nüxü nacuêxêêxü na aixcüma yîixü i tüxü nangêxmaxü i ngêma maxü ega nüxü yaxôgügu ya Cristu. ⁴ Rü nümatama ga Tupana rü ta taxçèx nanangoxêê na aixcüma yîixü i Cristugagu tüxü nangêxmaxü i ngêma maxü. Yerü nüma ga Tupana rü Naãe i Ünexüwa tüxü nanawêx ga naguxûraxüxü ga taxü ga mexügü rü cuèrxuxügü ga norü poramaã naxüxü yema nüma nanaxwèxexüâcüma. Rü yemaâcü nixî ga wenaxârü tüxü nüxü nadauxêêxü na aixcüma yîixü na Cristugagu tüxü nangêxmaxü i ngêma maxü.

Tupana rü ñoma ga naãnewa nanamu ga Ngechuchu ya Cristu na taxrüü duüxüxü yîixüçèx

⁵ Rü ñuxma rü guxüma i ngêma mexügü i Cristugagu tüxü ngêxmaxü i pemaã nüxü tixuchigaxü, rü Tupana rü taguma daxüçüâx ga norü orearü ngeruügüna naxâga na namaã inacuèxgüxüçèx. Natürü duüxügüxü nixî ga namuxü na namaã inacuèxgüxüçèx ga guxüma ga yema mexügü. ⁶ Erü Tupanaârü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Pa Tupanax, çrü tacü nixî i duüxügü rü ngêmacèx nagu curüñnüxü? Çrü tacüwa name rü ngêmacèx nüxü cungechaüxü? ⁷ Rü paxaâchi curü orearü ngeruü ga daxüçüâxgütüüwa cunayexmagüxêê ga duüxügü, natürü i ñuxma rü aixcüma namaã cutaãe rü nüxü quicuèxüxü. ⁸ Rü naxmêxwa cunangêxmaxêê i guxüma ga yema cuxüxü”,

ñanagürü i ngêma orewa. Rü yemaâcü nixî ga Tupana ga duüxügümêxêwa nayexmagüxêêâxü i guxüma i ñoma i naãnewa ngêxmaxü. Rü nataxuma i tacü i ñoma i naãnewa i tama naxmêxwa nangêxmaxêêxü. Natürü woo na ngêmaâcü yîixü, rü ñuxma rü ta tauta nüxü tadau na duüxügümêxêwa nangêxmaxü i guxüma i ñoma i naãnewa ngêxmaxü. ⁹ Natürü nüxü tadau ya Ngechuchu ya aixcüma guxümaãma icuácü. Rü yexguma Tupana ñoma ga naãnewa namuxgu rü paxaâchi norü orearü ngeruü ga daxüçüâxgüarü ñaxtüwaama nanaxüxêê. Natürü i ñuxma ya Tupana rü

poraãcū Ngechuchuxū nataxēē rū āēxgacū ya tacū nayaxīxēē yerū ngúxū ninge rū guxūma ga duūxūgūcèx nayu yerū yemaãcū nanaxwèxe ga Tupana yerū tūxū nangechaū rū tūxū narūngūxēēchaū. ¹⁰ Yerū ga Tupana rū nanaxwèxe na guxūma i naxācūgū nūxū nangēxmaxūcèx i nachica i mexū i naxūtawa. Rū yemacèx ñoma ga naānewa nanamu ga Ngechuchu ya Cristu na ngúxū yangexūcèx rū taxcèx nayuxūcèx na aixcūmaxūchi tūxū nangēxmaxūcèx i maxū i taguma gúxū. Rū name nixī na yemaãcū naxūāxū ga Tupana yerū nūmatama nixī ga naxūāxū ga guxūma rū namēxwa nangēxma na nūma nanaxwèxexūācūma namaā inacuāxūcèx. ¹¹ Rū Ngechuchu nixī ya tūxū imexēēgūcū na Tupanapēxewa ixūūnegūxūcèx. Rū ñūxma i nūma ya Ngechuchu ya tūxū imexēēgūcū rū guxāma i yixema na tūxū yaxūūnexēēgūxū rū wūxitama nixī ya Tanatū. Rū ngēmacèx nixī i nūma ya Ngechuchu ya Tupana Nane, rū tama taxcèx naxānexū na naēneēgūmaā tūxū naxuxū. ¹² Erū Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rū ñanagūrū ga Nane:

“Rū chaueneēgūxū tá nūxū chacuèxēē i cuchiga, Pa Chaunatūx. Rū norū ngutaquēxegūwa rū tá cuxcèx chawiyae na ngēmaãcū cuxū chicuèxūxūcèx”,
ñanagūrū. ¹³ Rū toxnamana i Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rū ñanagūrū ta ga Nane:

“Cuxū chayaxō, Pa Chaunatūx, erū nūxū chacuèx rū tá choxū curūngūxēē”,
ñanagūrū. Rū ñanagūrū ta:

“Rū daxe chixī, Pa Chaunatūx, namaā i cuxacūgū i chaueneēgū i choxna cumugūxū”,

ñanagūrū. ¹⁴ Rū nūma ga Ngechuchu rū woo Tupana na yixīxū natūrū duūxūrūxūācū ñoma ga naanewa naxū na taxrūxū naxāmachixūcèx rū naxāgūxūcèx na tachicūū nayuxūcèx rū yemaãcū yanaxoxēēāxūcèx ga Chatanāarū pora ga namaā tūxū iyanatauxēēxchaūxū. ¹⁵ Rū yemaãcū nanaxū ga Ngechuchu na Chatanāmēxēwa tūxū inanguxūxēēxūcèx ya guxāma ya yixema noxri naxcèx muūēxē ga na tayuexū. ¹⁶ Rū yemacèx ñoma ga naānewa nangu ga Ngechuchu na taxcèx nayuxūcèx i guxāma i yixema na Abrāūrūū yaxōgūxū. Rū tama daxūcūāx i orearū ngeruūgūcèx nayu, natūrū taxcèx nixī ga numa naxūxū rū nayuxū. ¹⁷ Rū nūma ga Ngechuchu rū nanaxwèxe na yixema i naēneēgū ixīgūxūrūūtama nūgū na yaxīxēēxū na yemaãcū aixcūma mecūmacū ya nūxū ingechaūtūmūgūcū ya tōrū chogūruū yīxūcèx i Tupanapēxewa. Rū yemacèx nixī ga nūgū inaxāxū rū nayuxū na yemaãcū Tupana duūxūgūaxū nūxū ngechaūxūcèx i norū pecadugū. ¹⁸ Rū yema nūmatama ngúxū

na yangexũ ga yexguma Chataná nüxna ĩnügu, rü ngẽmacèx i ñuxma rü nüxũ natauxcha na tüxũ nangũxẽẽxũ ya yixema Chataná tüxna ĩnüxẽ.

3

Ngechuchu rü Moĩchéxũ narüyexera

¹ Rü ñuxma Pa Chaueneëgü ya Tupanapëxewa Üünegüxe, rü pexũ nixĩ ya Tupana inadexũ na norü duũxügü pixĩgüxücèx. Rü ngẽmacèx name nixĩ i aixcüma meã nagu perüxĩnüë ya Ngechuchu ya Cristu ya Tupana núma namucü. Rü nüma ya Ngechuchu nixĩ i tórü chogüruũ i Tupanapëxewa tüxũ ixüünexẽẽcü. Rü yimaãxũ nixĩ i yaxögüxũ. ² Rü Tupana rü marü Ngechuchuxũ naxuneta na naxüãxücèx ga yema puracü ga Tupana nüxna äxũ. Rü nüma ga Ngechuchu rü aixcüma Nanatüga naxĩnü rü nayanguxẽẽ ga yema puracü yexgumarüũ ga Moĩché meãma na naxüxũ ga yema puracü ga Tupana nüxna äxũ na nüxna nadauxücèx ga Tupanaãrü duũxügü ga Yudiügü. ³ Rü woo ga noxri rü Moĩchéxũ nitaégacüüxẽẽ ga Tupana, natürü i ñuxma rü Moĩchéarü yexera Ngechuchuxũ nixĩ i yataégacüüxẽẽxũ. Rü wüxi ya ĩpata ya ngexwacèx ixüxünerüũ nixĩ, erü woo ngẽma ĩpatamaã tataãe, natürü ngẽma yexeraãcü nüxũ icuèxüüxũ nixĩ i ngẽma ĩpataarü üruũ. ⁴ Rü guxünema ya ĩ rü nüxũ nangëxma i norü üruũ. Natürü guxüma i tacü i ngëxmaxũ, rü Tupana nixĩ ya naxücü. ⁵ Rü Moĩché rü wüxi ga Tupanaãrü duũxũ ga aixcüma mexũ nixĩ yerü meã nüxna nadau ga Tupanaãrü duũxügü ga Yudiügü, yema Tupana namaã nüxũ ixuxürüũ. Rü nüma ga Moĩché nixĩ ga yema duũxügümaã nüxũ yaxuxũ ga ñuxãcü Tupana tá yixcüra nüxũ na rüngüxẽẽxũ. ⁶ Natürü nüma ya Ngechuchu rü Moĩchéarü yexera nixĩ erü Tupana Nanexüchi nixĩ. Rü nüma nixĩ i nüxna nadauxũ i guxüma i ngẽma Tupanaãrü duũxügü ixĩgüxũ. Rü yixema rü ta Tupanaãrü duũxügü tixĩgü ega aixcüma Ngechuchuaxũ yaxögügu rü taguma nüxũ rüxoegu. Rü Tupana nanaxwèxe na guxüguma Ngechuchumaã itaãëgüxũ erü nüxũ tacuèx na wüxi i ngunexũ rü tá taxcèx nataeguxũ na wüxiwa namaã ingëxmagüxücèx.

Tupanaãrü duũxügü rü tá inarüngüë

⁷⁻⁸ Rü ngẽmacèx i Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü i Naãe i Üünexũ:

“Rü ñuxma na nüxũ pexĩnüëxũ i ngẽma Tupana pemaã nüxũ ixuxũ, rü tama name na nüxũ pexoexũ, yexgumarüũ ga na naxügüãxũ ga yema duũxügü ga Tupanaxũ ügüxũ rü tama naga ĩnüëxũ ga yexguma Moĩchéwe naxĩxgu ga yema naãne ga ngextá taxüema ixãpataxüwa”.

9 Rū yemacèx ga Tupana rü ñanagürü:

“Rū yéma nixĩ ga chixexũ naxügüxũ ga nuxcūmaũgüxũ ga perü oxigü yerü choxũ naxügü yerü tama choxũ nayaxögüchaũ. Rū yemaãcü nanaxügü woo 40 ga taunecügu nüxũ na nadaugüxũ ga yema mexügü ga üünexũ ga napëxewa chaxüxũ. ¹⁰ Rū yemacèx namaã chanu ga yema duïxügü, rü ñacharügü nüxũ: ‘Pema rü guxüguma chixexüguxicatama perüxĩnüëëcha, rü taguma penaxüxchaũ i ngëma chanaxwèxexũ na penaxüxũ’, ñacharügü nüxũ. ¹¹ Rū yemacèx nixĩ ga namaã chanuxũ ga yema duïxügü, rü aixcūmaxüchi namaã nüxũ chixu na täütáma yema naãne ga noxri namaã ichaxunetaxüwa nangugüxũ na ngëxma nangüëxüçèx”,

ñanagürü ga Tupana. ¹² Rū ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü name nixĩ i pegüna pedaugü na tama ngürüãchi pechixearü maxüãxüçèx, rü ngëmagagu na nüxũ perüxoexũ na Tupana ya maxücüaxũ na peyaxögüxũ. ¹³ Natürü ñuxma pexũ natauxchagu, rü name nixĩ na wüxichigü pegüaxũ penangüchaũxëëxũ i guxũ i ngunexügu na taxüema i petanüwa Tupanaxũ taxoxüçèx nagagu i ngëma pecadu i pexũ womüxëëchaũxũ. ¹⁴ Rū ngema na Cristuxütawa nayauxgüxüçèx i maxũ i taguma gúxũ, rü tanaxwae na guxüguma aixcūma yaxögüechaxũ. Rū ngëxguma noxrirüütama guxüguma meã nüxũ yaxögüechagu rü tama nüxũ rüxoegu, rü tá namaã tüxũ nangëxma i tachica i daxüguxũ i naãnewa. ¹⁵ Natürü ñuxma nixĩ i namexũ na meãma yaxögüxũ. Rū ngëmacèx i Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rū ñuxma na nüxũ pexĩnüëxũ i ngëma Tupana pemaã nüxũ ixuxũ, rü tama name na nüxũ pexoexũ, yexgumarüü ga yema duïxügü ga tama Tupanaga ñnüëxũ ga yexguma Moïchéwe naxixgu ga yema naãne ga ngextá taxüema íxãpataxüwa”,

ñanagürü. ¹⁶ ¿Rü texégü tixĩ ga guxema nüxũ ñnüëxë ga yema Tupana tümamaã nüxũ ixuxũ, rü ñuxüchi tama Tupanaga ñnüëxë? Rū pemaã nüxũ chixu rü yemagü nixĩ ga yema duïxügü ga Moïché Equituanewa ínguxüxëëxũ. ¹⁷ ¿Rü texémaã nixĩ ga nanuxũ ga Tupana ga 40 ga taunecügu? Rū pemaã nüxũ chixu rü namaã nanu ga yema duïxügü ga chixexũ ügüxũ. Rū yemacèx yema nachica ga ngextá taxüema íxãpataxügu nayue. ¹⁸ ¿Rü texégümaã nixĩ ga aixcūmaxüchi inaxunetaxũ ga Tupana na täütáma yema naãnewa nangugüxũ na yexma nangüëxüçèx? Rū pemaã nüxũ chixu, rü yemagü nixĩ ga yema duïxügü ga tama naga ñnüëxũ. ¹⁹ Rū ngëmawa nüxũ tacuèx na taxucürüwama yema naãne ga noxri Tupana

namaã ixunetaxüwa nangugüxü ga yema duüxügü, yerü tama nüxü nayaxögü.

4

¹ Rü ngëmacèx i ñuxma na Tupana tamaã ixunetaxü na nügüxütawa tá tüxü yachocuxëëxü na ngëxma rüngüëxücèx, rü tanaxwèxe i taxuãëgü, na tama ngürüâchi wüxie i tatanüwa tama ngëxma taxücuxü. ² Erü ñuxma i yixema rü marü nüxü taxĩnüë i Tupanaârü ore i mexü, yexgumarüü ga yema nuxcümaügüxü ga duüxügü nüxü na naxĩnüëxü. Natürü nümagü ga yema duüxügü rü taxuwama nüxü name ga nüxü na naxĩnüëxü ga yema ore yerü tama yema naga ñnüëxürüü aixcüma nüxü nayaxögü. ³⁻⁴ Natürü i yixema na yaxögüxü, rü tá aixcüma Tupanaxütawa tichocu na ngëxma rüngüëxücèx. Rü wüxiwa i Tupanaârü ore i ümatüxüwa rü ngüxchigaarü ngunexüchigaxü nixu, rü ñanagürü:

“Rü 6 ga ngunexügu nixĩ ga naguxëëãxü ga norü puracü ga Tupana. Rü yexguma norü 7 ga ngunexüwa nanguxgu rü guxüma ga norü puracüna narüngü”,

ñanagürü. Rü nuxcüma ga Tupana rü nanaxwèxe na nangüëxü ta ga yema nuxcümaügüxü ga tórü oxigü ga Moïchéwe rüxixü. Natürü ga nümagü rü tama nüxü nayaxögüchaü rü tama naga naxĩnüë. Rü yemacèx ga Tupana rü norü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Yema duüxügü rü tama choxü nayaxögü rü yemacèx namaã chanu rü aixcümaxüchi namaã nüxü chixu na täütáma yema naãne ga namaã ichaxunetaxüwa nangugüxü na ngëxma nangüëxücèx”,

ñanagürü. ⁵⁻⁶ Rü yemaãcü ga yema duüxügü ga nüxüra nüxü ñnüëxü ga Tupanaârü ore i mexü, rü tama nawa nichocu ga yema nachica ga Tupana namaã nüxü ixuxü, yerü tama naga naxĩnüë. Rü ngëmacèx nixĩ i Tupanaârü ore i ümatüxüwa i ñaxü:

“Ngëma duüxügü i tama chauga ñnüëxü rü täütáma ngëma nachica i namaã ichaxunetaxüwa nichocu na ngëxma nangüëxücèx”,

ñaxü. Natürü ñuxma rü ta nangëxma i nachica i tümacèx ya yixema ngëxma Tupanaxütagu chocuchaüxë na ngëxma tarüngüëxücèx. ⁷⁻⁸ Rü ngëma nachica i ngextá nagu nangüëxü i duüxügü rü tama yema naãne ga nuxcümaügüxü ga tórü oxigüxacügü tümaârü ãëxgacü ga Yochuémaã tayauxgüxü nixĩ. Yerü yexguma chi yema naãne yixügu, rü Tupana rü täü chima wenaxârü nüxü naxuneta ga to ga ngunexü na nagu naxütawa yachocuxücèx na ngëxma nangüëxücèx i duüxügü. Rü yemacèx ga Tupana rü wenaxârü nüxü naxuneta i wüxi i to i ngunexü na naxütawa yachocuxücèx i duüxügü na ngëxma

nangŭëxŭcèx. Rŭ ngēma ngunexŭ rŭ ñuxma nixĩ. Rŭ yemacèx ga Tupana rŭ mucŭma ga taunecŭ ga Moĩchéwena rŭ Dabĩmaã nŭxŭ nixu ga yema norŭ ore ga ũmatŭxŭ i ñaxŭ:

“Rŭ ñuxma na nŭxŭ pexĩnŭëxŭ i ngēma Tupana pemaã nŭxŭ ixuxŭ, rŭ tama name na nŭxŭ pexoexŭ”,

ñaxŭ. Rŭ yematama nixĩ ga ore ga marŭchirëx pemaã nŭxŭ chixuxŭ. ⁹ Rŭ ngēmacèx i ñuxma rŭ ta nangëxma i wŭxi i nachica i ũnëxŭ i nagu tá aixcŭma nangŭëxŭ i ngēma Tupanaärŭ duŭxŭgŭ ixĩgŭxŭ. ¹⁰ Rŭ yixema Tupanaxŭtawa ichocuxe na ngëxma tarŭngŭëxŭcèx, rŭ nŭxna tarŭngŭë i guxŭma i tŭmaärŭ puracŭgŭ yexgumarŭŭ ga Tupana rŭ nŭxna na nangŭxŭ ga norŭ puracŭgŭ ga yexguma naãne naxŭxguwena. ¹¹ Rŭ ngēmacèx name na meã yaxŭgŭxŭ rŭ naga ixĩnŭëxŭ na ichocuxŭcèx i ngextá Tupana tŭxŭ írŭngŭëxëëxŭwa. Erŭ tama tanaxwèxe na texé ngŭrŭächi yema nuxcŭmaŭgŭxŭ ga duŭxŭgŭ ga tama Tupanaga ñnŭëxŭrŭŭ norŭ orexŭ na taxoxŭ. ¹² Erŭ Tupanaärŭ ore rŭ namaxŭ rŭ naporaxŭchi. Rŭ wŭxi i tara i guxŭcŭwawa meã waixmaguxŭärŭ yexera nixĩ na natéxŭ. Erŭ ngēma ore rŭ tawa nixŭcu ñuxmata taãëwa nangu, rŭ ñuxmata nawa nangu i ngēma wŭxichigŭ nagu rŭxĩnŭxŭ. Rŭ ngēmaäcŭ meãma nanangoxëëãma i guxŭma i ngēma yixicatama nagu rŭxĩnŭxŭ rŭ tŭxŭ ngŭchaŭxŭ. ¹³ Rŭ nataxŭtáma i tacŭ i Tupana ũxŭ i tá naxchaxwa nŭgŭ icúxŭ erŭ napëxewa rŭ guxŭma meã nangox. Rŭ guxŭxŭ nadau rŭ guxŭxŭ nacuèx ya yima tá tŭxna çacŭ na namaã nŭxŭ ixuxŭcèx i tŭrŭ maxŭchiga.

Ngechuchu rŭ mecŭxŭchi ya tŭrŭ ngŭxëëruŭ nixĩ i Tupanapëxewa

¹⁴ Ngechuchu ya Tupana Nane rŭ mecŭxŭchi ya tŭrŭ ngŭxëëruŭ nixĩ i Nanatŭpëxewa. Rŭ ñuxma rŭ daxŭguxŭ i naãnewa i Nanatŭxŭtawa nangëxma na ngēma taétŭwa nachogŭxŭcèx. Rŭ ngēmacèx tanaxwèxe i guxŭguma nŭxŭ tayaxŭgŭëcha rŭ taguma nŭxŭ tarŭxoe. ¹⁵ Rŭ nŭma ya Ngechuchu rŭ aixcŭma nŭxŭ nacuèx na tŭxŭ nangŭxëëxŭ erŭ nŭxŭ nacuèx na ñuxäcŭ tŭxŭ naguxchaxŭ i ngëxguma Chataná tŭxna ñnŭgu rŭ pecadugu tŭxŭ nanguxëëchaŭgu, yerŭ nŭxna rŭ ta naxĩnŭ ga Chataná, ngēma tŭxna na naxĩnŭxŭrŭŭ. Natŭrŭ nŭma ga Ngechuchu rŭ taguma chixexŭ naxŭ. ¹⁶ Rŭ ñuxma na tŭxŭ nangëxmaxŭ ya tŭrŭ ngŭxëëruŭ ya Ngechuchu, rŭ name nixĩ i tama imuŭëäcŭma nŭxna tangaicamagŭ ya tŭrŭ äëxgacŭ ya Tupana ya tŭxŭ ngechaŭcŭ. Rŭ tanaxwèxe na ngēmaäcŭ nŭxna ingaicamagŭxŭ na nŭxŭ ingechaŭtŭmŭŭgŭxŭcèx rŭ tŭxŭ nangechaŭäcŭma tŭxŭ nangŭxëëxŭcèx i ngëxguma guxchaxŭgŭ tŭxna ngaicamagŭ.

5

1 Nuxcüma ga Tupana rü Moïchémaã nüxũ nixu na Arãũ yïxũcèx ga Yudíugüarü paigüeru ixïcü na guma duïxügüetüwa chogüxücèx ga Tupanapêxewa. Rü guxüma ga yema Arãũwena ügüxũ ga paigüeru rü duïxügütanüwa nüxũ naxunetagu na yema duïxügüarü ngüxêëruũ yïxũcèx ga Tupanapêxewa rü Tupanana naxããxücèx ga ãmargü rü Tupanacèx nadaiãxücèx ga naxünagü na yemaãcü nüxũ nüxũ nangechaũxücèx ga norü pecadugü. ² Natürü ngëma paigüeru rü guxüma i duïxügürüütama nixĩ na pecadugu nanguxũ. Rü ngëmacèx nüxũ nacuèx na ñuxãcü yaxna namaã naxĩnüxũ i duïxügü i ngëxguma naëchitamare pecadu naxüegu rü tama aixcüma Tupanawe naxĩxgu. ³ Rü ngëma paigüeru rü tama ngëma duïxügüarü pecaducèxicatama nixĩ i nadaiãxũ i naxünagü, natürü nanaxwèxe i noxrütama pecaducèx rü ta na nadaiãxũ i naxünagü na ngëmaãcü Tupana nüxũ nüxũ nangechaũxücèx i ngëma pecadugü. ⁴ Rü taxüema tügütama tingucuchixêë na paigüeru tiïxücèx. Natürü Tupana nixĩ ya tuxũ unetacü rü tuxna naxãcü i ngëma puracü na paigüarü ãëxgacü tiïxücèx, yexgumarüũ ga Tupana rü Arãũxũ na yangucuchixêëxürüũ na paigüeru yïxũcèx. ⁵ Rü yexgumarüũ ga Ngechuchu rü tama nügütama ningucuchixêë na Tupanapêxewa tórü ngüxêëruũ i paigüeru yïxũcèx. Natürü Tupana nixĩ ga yangucuchixêëcü. Yerü Tupanatama nixĩ ga nüxũ ñacü:

“Cuma nixĩ i Chaune. Rü ñuxma chanangoxêë na Chaune quiïxũ”,

ñacü. ⁶ Rü toxnamana i Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü ta:

“Cuma nixĩ i guxügutáma duïxügüarü ngüxêëruũ i paigüeru quiïxũ, guma pai ga Melquisedérüũ”,

ñanagürü. ⁷ Rü yexguma Cristu ñoma ga naãnewa maïxgu, rü poraãcü nayumüxê rü tagaãcü rü naxauxãcü Tupanana naca na nüxũ nangüxêëxücèx na naga naxĩnüxücèx. Rü yemaãcü nanaxü ga Cristu, yerü Tupana rü napora na nüxũ nangüxêëxücèx na tama yuxũ namuïxücèx. Rü Tupana rü Cristuxũ naxĩnü yerü nüma ga Cristu rü aixcüma Tupanaga naxĩnü. ⁸ Rü nüma ga Cristu rü woo Tupana Nane na yïxũ, natürü ngüxũ ninge naxcèx na Tupanaga naxĩnüxũ.

⁹ Rü yemaãcü nügü inaxã rü curuchagu nayu na tümaärü maxêëëruũ yïxũcèx ya guxãma ya yixema naga ñnüèxê. ¹⁰ Rü Nanexũ nixĩ ga naxunetaxũ ga Tupana na guxügutáma nügüpêxewa tórü ngüxêëruũ i paigüeru yïxũcèx yexgumarüũ ga pai ga Melquisedé ga norü yumüxêwa nuxcümaücü ga

tórü oxî ga Abráucèx Tupanana çacü na guma Abráuxü nangüëëxücèx ga Tupana.

Wüxi i äücümáxüchixü nixî na nüxü rüxoexü na yaxögüxü

¹¹ Rû ñuxma rü toxü nangëxma i muxüchixüma i ore i Cristuchiga ixixü i pemaã nüxü tixuxchaüxü. Natürü naguxchaxüchi na meãma pemaã tanangoxëëxü i ngëma, erü pema rü tama pexü natauxcha na nüxü pecuáxü. ¹² Rû marü ñuxgumama nüxü na pecuáxü i Tupanaärü orechiga, rü pema rü chi marü namaã pengúexëëtae. Natürü i pema rü ñuxma rü ta penaxwèxe na wena pemaã tanangoxëëxü i ngëma Tupanaärü ore i tauxchaxü i nawa inaxügüxü na Tupanachigaxü icuáxü. Rû ngëmaäcü i pema, rü ñoma õxchana i naëgünenixüwa maixürüütama pixïgü. Erü tama nüxü pecuëxgüéga i guxüma i ngëma Tupanaärü ore i yexeraäcü tamaã nüxü ixuxü i Cristuchiga na ñuxäcü Tupana naxwëxexü na naga pexînüëxü. ¹³ Rû yixema yaxõxë ya tama nüxü cuëxégaxe na ñuxäcü Tupanacèx tamaxüxü, rü wüxi i õxchana i maixürüü tixî. Rû ngëmaäcü pixïgü i pemax. ¹⁴ Natürü yixema yaxõxë ya tümamaã yaxúxe na tanangugüxü na çacü yïxü i ngüxëëtae i mexü rü ëxna chixexü, rü aixcüma nüxü tacuèx na ñuxäcü Tupanacèx tamaxüxü. Rû yixema rü ñoma wüxi i duüxü i yaxü i namachimaã äwemüxürüü tixî. Natürü i pema rü tama ngëmaäcü pixïgü.

6

¹ Rû ngëmacèx name nixî i yexeraäcü tingúeetanü na aixcüma meã nüxü icuáxücèx i Cristuchiga. Rû tanaxwèxe na nüxü ichopetüxü ga yema ore ga nawa inaxügüxü na Cristuchigaxü icuáxü. Rû täütáma yeücürü yema ore ga nawa inaxügüxüchiga tidexagüecha. Rû taxucèxma tüxcüü wena pemaã nüxü tixu na nüxü perüxoexücèx na naga pexîxü i ngëma mugü ga Moïché ümatüxü i tama tüxü maxëxëëxü. Rû ngëxgumarüü ta taxucèxma tüxcüü wena pemaã nüxü tixu i nachiga na ñuxäcü Tupanaãxü yaxögüxü. ² Rû ngëxgumarüü ta taxucèxma tüxcüü wena pexü tangúexëë na ñuxäcü Tupanacèx íbaiüxü rü ñuxäcü duüxügüxü ingögüäcüma namaã iyumüxexü. Rû ngëxgumarüü ta taxucèxma tüxcüü wena pexü tangúexëë na ñuxäcü tá wena namaxëxü i duüxügü i yuexü rü ñuxäcü naãneärü guxgu rü Tupana tá wüxichigü i duüxügüna çaxü na ñuxäcü namaxëxü i ñoma i naãnewa. ³ Rû ngëmacèx i ñuxma rü ngëxguma Tupana tama tüxna nachuxgu rü tanaxwèxe i yexeraäcü tingúeetanü na aixcüma guxüma i Cristuchigaxü icuáxücèx rü nüxü na icuáxücèx na aixcüma ngëma nüma nanaxwëxexüäcüma meã naxcèx na imaxëxü. ⁴⁻⁵ Natürü ngëxguma chi wüxie Cristuxü yaxgu, rü chi meãma

Tupanaxü tacuèxgu, rü chi Naãe i Üünexüxü tayauxgu, rü chi nüxü tacuèxgu na ñuxãcü namexü i Tupanaãrü ore rü ñuxãcü na namexü i daxüguxü i naãne, rü name nixi i taxuãe. ⁶ Erü ngëxguma chi ngëmaãcü meã tayaxõxgu i noxrix rü ñuxüchi Cristuxü ítatèxüchixgu, rü marü taxucürüwama texé wenaãrü Tupanacèx tüxü tataeguxëe. Erü ngëxguma ngëmaãcü ítanatèxüchixgu ya Tupana Nane, rü ñoma wena curuchawa tayapotaxürüü tayaxixëe, erü guxü i duüxügüpëxewa ãne nüxü tingexëe. ⁷ Rü dücax, wüxi i naãne i pucü nagu nguxü rü meãma nanetü nawa nayae tümacèx ya yixema nagu üanexë, rü Tupanaarü ngüxëegagu nixi i ngema. ⁸ Natürü ngëxguma ngëma naãne rü tuxu rü natüanegü i chixexü nawa yaegu, rü Tupana rü tá chixexü namaã naxuegu rü üxüwa tá nigu i guxüma i nawa yaexü. Rü ngëxgumarüü tá tixi ya yixema Cristuxü ítáxe.

Ítananguxëe na nayauxgüxü i maxü i taguma gúxü rü ngëmacèx tama nüxü tarüxoe na yaxõgüxü

⁹ Natürü, Pa Chaueneëgü ya Pexü Tangechaügüxe, rü woo ngëmaãcü pemaã tidexagügu, natürü aixcüma nüxü tacuèx na tama ngëma duüxügü i nüxü rüxoexürüü pixigüxü. Erü pema rü pexü nangëxma i maxü i taguma gúxü, rü Tupana rü tá aixcüma poraãcü pexü narüngüxëe na naxcèx pemaxëxüçèx. ¹⁰ Erü nüma ya Tupana rü aixcümacü nixi. Rü nüma rü tãütáma nüxü inayarüngüma ga yema mexü ga pexüxü rü ñuxãcü taeneëgü i yaxõgüxüxü na pengechaügüxü ga yexguma nüxü perüngüxëëgügu, ngëma ñuxma ípenaxüxürüütama. ¹¹ Rü ñuxma rü tanaxwëxe i wüxichigü i pema rü ngëmaãcü noxrürüü mexü i perü ngüchaümaã nüxü perüngüxëëgüecha i taeneëgü ñuxmatáta wena núma naxü ya Cristu. Rü tanaxwëxe na ngëmaãcü pemaxëxü na düxwa aixcüma Cristuxütawa pengugüxü ngëma ípenanguxëëxürüü. ¹² Rü tama tanaxwëxe na nüxü perüxoetanüçüxü na Cristuwe perüxixü. Natürü tanaxwëxe i naxrüü pixigü i ngëma duüxügü i guxüguma meã yaxõgüãcüma Cristuwe rüxiamaxü rü nayauxgüxü i guxüma i ngëma mexügü ga Tupana namaã ixunetaxü. ¹³ Rü dücax, yexguma tórü õxi ga Abráümaã inaxunetagu ga Tupana rü nügüegagutama inaxuneta, yerü tataxuma ga texé ga norü yexera ixixë na tümaegagu inaxunetaxüçèx. ¹⁴ Rü yemacèx ga Tupana rü Abráüxü ñanagürü:

“Rü aixcümaxüchi tá poraãcü cuxü charüngüxëe. Rü tá cuxü nangëxma i muxüchixütama i cutaagü”, ñanagürü. ¹⁵ Rü Abráü rü meãma Ínananguxëe ga guma nane ga Tupana namaã ixunetacü. Rü yemacèx nabu ga guma nane ga Ichaá ga Tupana namaã nüxü ixücü. ¹⁶ Rü ngëxguma

duïxügü tacücèx ixunetagu, rü to i norü yexera ixixüegagu inaxunetagu. Rü wüxicana tacücèx ngēmaācü inaxunetagu, rü nüxü tacuèx rü aixcüma tá nanaxügü i ngēma naxcèx inaxunetagüxü, rü marü taxucürüwama yeücürü nachiga nidexagüecha. ¹⁷ Rü yemacèx ga Tupana rü yexguma inaxunetagu namaā ga yema duïxügü ga nayauxgüxü tá ga yema ngüxēē ga Tupana nüxna āxchaüxü, rü nügüégagutama inaxuneta, yerü nanaxwèxe na meāma nüxü nacuèxgüxü na aixcüma tá yanguxēēāxü rü tagutáma naxüchicüüāxü ga yema namaā inaxunetaxü. ¹⁸ Rü nüxü tacuèx rü ngēxguma tacücèx nügüégagu inaxunetagu ya Tupana, rü taxucürüwama tüxü nawomüxēē rü nanaxüchicüü i ngēma. Rü ñuxma i guxāma i yixema na Tupanacèx ibuxmüxü na tüxü nangüxēēxücèx rü tüxü namaxēxēxücèx, rü nüma ya Tupana rü nügüégagu tamaā inaxuneta na ngēmaācü tá tüxü nangüxēēxü. Rü ngēmaācü tüxü nanangüchaüxēē rü tüxü narüngüxēē na nüxü icuāxücèx na aixcüma tá nayauxgüxü i ngēma maxü i taguma gúxü i tamaā inaxunetaxü. ¹⁹ Rü ñuxma na ínanguxēēxü na aixcüma tá nayaxuxü i ngēma maxü i taguma gúxü, rü taxucèxma taxoegaāēgü, erü nüxü tacuèx na aixcüma daxügüxü i naānewa i Tupana íngēxmaxüwa tá ingügüxü. ²⁰ Rü ngēma nangēxma ya Ngechuchu i ñuxma yerü nüxira yexma naxücu na Tupanapēxewa taétüwa nachogüxücèx. Rü ngēmaācü guxüguma tórü ngüxēēruü i paigüeru nixi, guma Melquisedé ga Tupanapēxewa Abráüetüwa chogücürüü.

7

Ngechuchu rü guma nuxcümaācü ga pai ga Melquisedériütama nixi

¹ Rü guma Melquisedé rü ñāne ga Charéüärü āēxgacü nixi ga yexguma namaüxgu ga Abráü. Rü nüma ga Melquisedé, rü duïxügüarü pai nixi ga Tupanapēxewa. Rü yexguma Abráü rü to ga nachüāneärü āēxgacügümaā nügü nadaixgu rü nüxü nayexeragu, rü Melquisedé rü namawa Abráüpēxegu nayangu ga yexguma Abráü napatacèx taegugu. Rü nüma ga Melquisedé rü Tupanaégagu Abráümaā mexü naxuegu. ² Rü Abráü rü nüxü nayexma ga guxüma ga yemaxügü ga yema āēxgacügü ga namaā nügü nadēixüna napuxüxü. Rü yemawa ínanaxüxüchi ga yema Tupanana üxü, rü Melquisedéna nanaxā. Rü ngēma naega i Melquisedé rü Āēxgacü ya Ixaixcümacü ñaxüchiga nixi. Rü norü ñāne ga Charéü rü Taāēxēēruü ñaxüchiga nixi. Rü ngēmacèx i naega i Melquisedé rü Āēxgacü ya Taāēxēēruü ñaxüchiga ta nixi. ³ Rü Tupanaärü ore ga nuxcüma ümatüxüwa rü tama nüxü nixu na texé tíxü ga nanatü rü naē rü norü

oxigū ga Melquisedé. Rū ngēxgumarūū ta tama nūxū nixu i norū buxchiga rū norū yuxchiga. Rū ngēmacēx Tupana Nanerūū guxūguma duūxūgūarū ngūxēēruū ya pai nixī i Tupanapēxewa. ⁴ Rū űuxma rū name nixī i nagu perūxīnūē na űuxācū aixcūma āēxgacū ya tacū yīixū ga Melquisedé. Yerū nuxcūmaūcū ga tórū oxī ga Abráū rū Melquisedéna nanaxā ga yema Tupanana űuxū ga natanūwa ga yema yemaxūgū ga togū ga āēxgacūgūna napuxūxū. Rū ngēmawa nūxū tacuēx na Tupanapēxewa tórū oxī ga Abráūārū yexeracū yīixū ga Melquisedé. ⁵ Rū űuxma i Yudíugū, rū guxūma i norū ngēmawūwa ínanaxūxūchigū i ngēma Tupanana űuxū, rū űuxūchi norū paigūna nanaxā yerū yemaācū nixī ga namuāxū ga yema mugū ga Moīché űmatūxū. Natūrū guxūma i ngēma paigū rū Lebítaagū nixīgū. Rū nūma ga Lebí rū guxūma i Yudíugūrūū Abráūtaa nixī. Rū ngēmaācū i ngēma Yudíugū rū norū paigūna nanaxā i ngēma Tupanana űuxū, woo natanūxūgū i Yudíugū na yīixū i ngēma paigū. ⁶ Natūrū ga Melquisedé rū woo tama Lebítaa nixī, natūrū Abráūmēxēwa nanayaxu ga yema Tupanana űuxū. Rū nūxū tacuēx na Abráū yīixū ga noxri nayaxucū ga Tupanaārū uneta. Rū Melquisedé rū Tupanana naca na Abráūmaā mexū naxueguxūcēx. ⁷ Rū guxāma meāma nūxū tacuēx rū ngēxguma texé toguēcēx Tupanana caxgu na tūxū nangūxēēxūcēx, rū Tupanapēxewa rū yíxema nūxna caxe rū ngēma togū i naxcēx ítaçaxūārū yexera tixī. Rū ngēmaācū nūxū tacuēx na Abráūārū yexera yīixū ga Melquisedé i Tupanapēxewa. ⁸ Rū űuxma i nuā tatanūwa rū ngēma paigū i ngīxū yauxgūxū i ngēma dīēru i Tupanana űcū, rū duūxūgūmare nixīgū rū tá nayue. Natūrū ngēxguma Melquisedéchiga yadexagu i Tupanaārū ore, rū űoma namaxūxūrūū nixī i nachiga yadexaxū. Rū ngēmawa nūxū tacuēx na Cristu ya guxūguma maxūcūrūū na yīixū ga Melquisedé. ⁹⁻¹⁰ Rū Abráūtaa ga Lebí, rū guxūma i paigū i Lebítaagū ixīgūxū i űuxma ngīxū yauxgūxū i ngēma dīēru i Tupanana űcū, rū nūmagū rū ta Abráūmaā Melquisedéna nanaxāgū ga yema Tupanana űuxū. Yerū nūma ga Lebí rū guxūma ga nataagū i űuxma Yudíugūarū paigū ixīgūxū, rū woo ga na tauta nabuexū ga yexguma, natūrū marū Abráūxūnewa nayexmagū ga yexguma Melquisedé namawa Abráūpēxegu yanguxgu. Rū ngēmawa nūxū tacuēx na guxūma i ngēma paigūarū yexera yīixū ya Melquisedé. ¹¹ Rū nuxcūmaūgūxū ga tórū oxigū ga Yudíugū, rū Lebítaagū ga paigūmēxēwa nixī ga nayauxgūāxū ga Tupanaārū mugū. Natūrū pemaā nūxū chixu rū yexguma chi yema paigū aixcūma yema Yudíugūxū imexēēgūgu ga Tupanapēxewa, rū taxucēx chima Tupana nūxū naxuneta

ga naĩ ga pai ga Melquisedérũ ixĩcũ ga tama Lebítaa ga Arãũrũ ixĩcũ. Rũ yemacèx ga Tupana rũ nũxũ naxuneta ga Nane ga Ngechuchu na tórũ chogũrũ ya pai yĩxũcèx. ¹² Rũ yemacèx ga Tupana rũ yema Yudíugũarũ paigũchicũxũ nayangucuchixẽẽ ga Cristu. Rũ nũma nixĩ i ñuxma i aixcũma Tupanapẽxewa tũxũ yamexẽẽgũxũ. Rũ guxũma ga Lebítaa rũ paigũ nixĩgũ yerũ yemaãcũ nixĩ ga naxueguxũ nawa ga yema mugũ ga Moĩché ũmatũxũ. Natũrũ nũma ga Cristu rũ marũ nanaxũchicũũ ga guxũma ga yema. ¹³⁻¹⁴ Erũ meãma nũxũ tacuèx rũ nũma ya tórũ Cori ya Ngechuchu ya yima nachiga idexagũcũ rũ tama Lebítaa nixĩ erũ nũma rũ Yudátaa nixĩ. Rũ nũxũ tacuèx rũ taxuũma ga Yudátaa rũ pai nixĩ, yerũ ga Moĩché rũ yexguma yema paigũchiga yadeaxgu rũ taxuũma ga Yudátaaxũ naxuneta na pai yĩxũcèx. ¹⁵ Rũ ngẽmaãcũ meã nangox na Tupana iyanaxoxẽẽxũ ga guxũma ga yema mugũ ga Moĩché ũmatũxũ ga paigũchiga. Yerũ nũma ga Tupana rũ nũxũ naxuneta ga wũxi ga pai ga yexwacaxũcũ ga tama Lebítaa ixĩcũ. Rũ nũma nixĩ i tórũ Cori yĩxũ ya Melquisedérũ ixĩcũ, erũ guxũma i ngẽma togũ i paigũarũ yexera nixĩ. ¹⁶ Rũ guxũma ga yema togũ ga paigũ rũ nangucu yerũ Lebítaa nixĩgũ. Natũrũ nũma ga Cristu rũ paixũ ningucuchi yerũ poramaã yuwa ínaruđa rũ guxũguma namaxẽcha na tũxũ nangũxẽẽxũcèx. ¹⁷ Rũ ngẽmacèx i Tupanaãrũ ore i ũmatũxũwa rũ tórũ Corichiga ñanagũrũ:

“Cuma rũ guxũgutáma duũxũgũarũ ngũxẽẽrũ ya pai quixĩ Melquisedérũ”,

ñanagũrũ. ¹⁸⁻¹⁹ Rũ yemacèx ga Tupana rũ ñoma ga naãnewa nanamu ga Nane, yerũ yema mugũ ga paigũchiga naxũmatũxũ ga Moĩché rũ tama poraãcũ tũxũ narũngũxẽẽ yerũ tama aixcũma tũxũ nimexẽẽgũ ga Tupanapẽxewa. Rũ yemacèx Nanexũ namu ga Tupana na tórũ pecaducèx nayuxũcèx na ngẽmaãcũ tũxũ nangẽxmaxũcèx i maxũ i taguma gũxũ rũ aixcũma Tupanamũcũgũ ixĩgũxũcèx. ²⁰⁻²¹ Rũ yexguma Tupana yema togũ ga paigũxũ ngucuxẽẽgu, rũ nanangucuxẽẽmare. Natũrũ yexguma Cristuxũ yangucuchixẽẽgu na tórũ ngũxẽẽrũ ya pai yĩxũcèx, rũ nũgũégagutama inaxuneta. Rũ yemacèx ga yexguma Cristuxũ yangucuchixẽẽgu rũ ñanagũrũ:

“Choma i Cori ya Tupana rũ marũ cuxũ chaxuneta na guxũgutáma duũxũgũarũ ngũxẽẽrũ ya pai quiĩxũcèx. Rũ ngẽma rũ tagutáma chanaxũchicũũ erũ chaugũégagu ichaxuneta”,

ñanagũrũ. ²² Rũ ñuxma na yemaãcũ nũgũégagutama inaxunetaxũ ga Tupana, rũ nũxũ tacuèx na aixcũmaxũchima yema paigũarũ yexera na yĩxũ ya Cristu erũ guxũgutáma

Tupanapëxewa tüxü narüngüxëë. ²³ Rû yema togü ga paigü rû namuxüchi, yerü niyuetanü. Rû yemacëx taxucürüwama guxüguma paigü nixîgü. ²⁴ Natürü ñuxma na tórü ngüxëëruü ya paixü yangucuchixü ya Ngechuchu, rû ngëmacëx marü taxucëxma texé ya togue tingucuchi, erü nüma ya Ngechuchu rû tagutáma nayu. ²⁵ Rû ngëmacëx nixî i ñuxma i nüxü natauxchaxü na aixcüma tüxü namaxëxëëxü ya guxâma ya yixema norü ngüxëëmaã Tupanaxütawa ngugüxe. Erü nüma ya Ngechuchu rû guxüguma namaxëcha na tümaëtüwa nachogüxüçëx. ²⁶ Rû ngëmaãcü ya Ngechuchu, rû nüxîcatama nixî i pai ya tórü ngüxëëruü yîixü i Tupanapëxewa. Erü nüma rû aixcüma naxüüne, rû nataxuma i chixexü i nawa, rû nangearü pecaduãx yerü taguma taxrüü pecadu naxü. Rû ñuxma rû guxüetüwa nangëxma i daxüguxü i naãnewa i Tupana íngëxmaxüwa. ²⁷ Rû Ngechuchu rû tama ngëma togü i paigüerurüü nixî. Erü nümagü rû nanaxwëxe na guxü i ngunexügu Tupanacëx naxünagü nadëixü na ngëmaãcü Tupana nüxü nüxü ngechaüxüçëx i noxrütama pecadugü rû guxü i duüxügüarü pecadugü ta. Natürü nüma ga Ngechuchu rû yexguma nügü inaxãxgu, rû wüxicanatama pecaducëx nayu. Rû ngëma rû guxügutama name i Tupanapëxewa. ²⁸ Rû yema mugü ga Moïché ümatüxü, rû duüxügümarexü naxuneta na paigüerugü yixîgüxüçëx. Natürü nümagü rû ta nipecaduãxgü. Natürü yemawena ga Tupana rû nügüégagu Nanexü naxuneta na tórü ngüxëëruü yîixüçëx. Rû yima Nane rû guxüguma mecüxüchi ya tórü Maxëxëëruü nixî. Rû nüma rû guxüguma tüxü narüngüxëë i Tupanapëxewa.

8

Ngechuchu nixî ya tórü ngüxëëruü i Tupanapëxewa

¹ Rû ngëma pemaã nüxü tixuxchaüxü i ñuxma nixî na tüxü nangëxmaxü ya tórü ngüxëëruü ya mexëchicü i Tupanaxütawa. Rû nüma rû Tupana Nane ya Cristu nixî. Rû daxüguxü i naãnewa i Tupanaärü tügü necüwawa narüto erü guxüärü âëxgacü nixî. ² Rû ngëma daxüguxü i naãnewa i ngëma nachica i üünexü ga Tupana üxüwa nixî i taxcëx ínacaxü. Rû tama ngëma Yudíugüarü paigürüü wüxi ya ípata ya duüxügü üxünewa Tupanana taxcëx ínaca. ³ Rû guxüma i ngëma Yudíugüarü paigüeru rû nangucu na Tupanana naxägüãxüçëx i ãmaregü rû naxcëx nadaiãxüçëx i naxünagü na Tupana nüxü nüxü ngechaüxüçëx i duüxügüarü pecadugü. Rû yemacëx ga Ngechuchu rû Tupanana nügü naxãmare na duüxügüarü pecaducëx nayuxüçëx. ⁴ Rû ñuxma i nüma ya Ngechuchu rû daxüguxü i naãnewa nangëxma na ngëma tórü ngüxëëruü ya pai yîixüçëx i Tupanapëxewa. Rû

ngëmacèx tama ñoma i naãnewa nixĩ i pai yiĩxũ. Natürü ngëxguma chi ñoma i naãnewa nangëxmagu rü tãü chima pai nixĩ erü ñoma i naãnewa nangëxmagü i ngëma Yudiügüarü paigü i Tupanana ãmare ägüxũ yema Moïchéarü mugü nüxũ ixuxürüü. ⁵ Natürü ngëma puracü i ñoma i naãnewa naxügüxũ i ngëma Yudiügüarü paigü, rü naxcèx nadauxütaegümare i ngëma Ngechuchu daxügüxũ i naãnewa üxũ. Rü ngëma nachica i nawa Tupanacèx napuracüexũ i ngëma paigü, rü nanaxüchicünèxägümare i ngëma nachica i Ngechuchu nawa ngëxmaxũ. Rü meãma nüxũ tacuèx i ngëma, yerü yexguma Moïché naxüxchaügu ga Tupanapata, rü Tupana rü ñanagürü nüxũ:

“¡Dücèx, meã nangugü i ngëma cuèxruü ga cuxũ chawéxũ ga mèxpüne ga Chinaíwa! Rü chanaxwèxe i ngëmaãcü na cunaxüxũ”,

ñanagürü. ⁶ Natürü nüma ya tórü ngüxëëruü ya Cristu rü daxügüxũ i naãnewa nangëxma, rü ngëma aixcümaxüchi Tupanapëxewa taétüwa nachogü. Rü ngëma Yudiügüarü paigü rü nagu naxĩama ga yema nuxcümaüxũ ga uneta ga Moïché ümatüxũ. Natürü nüma ya Tupana rü marü tüxna nanaxã i wüxi i ngexwacaxüxũ i uneta erü tamaã nüxũ nixu na Cristu yiĩxũ ya aixcüma tórü ngüxëëruü ixïcü. Rü nüma rü nayu na Tupanapëxewa tüxũ yamexëëxücèx, rü ngëma Tupanaxütawa nangëxma i ñuxma na taétüwa nachogüxücèx. Rü ngëmaãcü nüxũ tadau na Tupanaärü uneta i ngexwacaxüxũ rü yema nuxcümaüxũ ga unetaarü yexera yiĩxũ na namexũ. ⁷ Yerü yexguma chi yema nüxĩraüxũ ga uneta ga Moïché ümatüxũ rü aixcüma namexgu na duüxügüxũ namaxëëxücèx, rü marü taxucèx chima tanaxwèxe i to i ngexwacaxüxũ i Tupanaärü uneta. ⁸ Natürü nüma ga Tupana rü nüxũ nadau na tama aixcüma napëxewa duüxügüxũ yamexëëxũ ga yema nüxĩraüxũ ga uneta ga Moïchéna naxãxũ. Rü yemacèx ga Tupana rü ñanagürü:

“Wüxi i ngunexũ rü wena táxarü guxüma i chorü duüxügümaã ichaxuneta. ⁹ Natürü ngëma chorü uneta i ngexwacaxüxũ, rü tãütáma namaã nawüxigu ga yema nüxĩraüxũ ga chorü uneta ga nuxcümaügüxũ ga perü oxigümaã nüxũ chixuxũ ga yexguma nüxũ charüngüxëëgu na ínachoxüxücèx ga Equituarü naãnewa. Yerü nümagü ga yema duüxügü rü tama chauga naxĩnüë rü tama nayanguxëë ga yema nüxĩraüxũ ga chorü uneta, rü yemacèx íchanawogü. ¹⁰ Natürü ngëxguma nawa nanguxgu na wena namaã ichaxunetaxũ, rü ñaãcü tá nixĩ i guxüma i Yudiügümaã ichaxunetaxũ: ‘Rü tá meãma ngëma duüxügüxũ

nüxü chacuèxêê i chorü mugü na aixcüma naãêwa nangëxmagüxücèx. Rü choma rü tá chorü duüxügü nixīgü'. ¹¹ Rü guxüma i ngëma duüxügü i choxü yaxōgüxü, rü aixcüma tá choxü nacuèxgü. Rü ngëmacèx taxucèxtáma tūxcüü nügümaã nüxü nixugügü i chauchiga na ngëmaãcü choxü nacuèxgüxücèx. Erü guxüma i chorü duüxügü rü aixcüma tá meã choxü nacuèxgü woo buxü rü êxna yaxü. ¹² Rü tá nüxü nüxü changechaü i norü chixexügü, rü tá nüxü ichayarüngümaxüchi i norü pecadugü",

ñanagürü ga Tupana. ¹³ Rü dücax, ñuxma na Tupana ngexwacaxüxü i unetachiga idexaxü, rü ngëmawa nüxü tacuèx na yema nüxíraüxü ga uneta rü marü nangupetüchaüxü. Rü nüxü tacuèx rü guxüma i ngëma marü ngupetüchaüxü, rü paxa tá inayarüxo. Rü ngëmaãcü i ngëma Yudíugüarü paigü, rü marü inayarüxoxchaü na Tupanapëxewa duüxügüxü nangüxêêxü. Erü nüma ya Tupana rü marü Cristuxü ningucuchixêê na tórü ngüxêêruü yïxücèx i napëxewa.

9

Tupanapata ga duüxügü üxünechiga rü Tupanapata ya daxüguxü i naãnewa ngëxmanechiga

¹ Rü yexguma nuxcüma Moïchémaã yadeaxgu rü nüxna naxãägu ga yema nüxíraüxü ga uneta, rü Tupana namaã nüxü nixu na ñuxãcü nanaxwèxexü na nüxü yacuèxüügüxü. Rü yexgumarüü ta namaã nüxü nixu na ñuxãcü nanaxwèxexü na naxcèx naxüãxü ga wüxi ga ñpata ga naxchirunaxcèx na yéma nüxü yacuèxüügüxücèx ga paigü. ² Rü guma ñpata ga naxchirunaxcèx rü nitüyemachíã. Rü yema naxmachíã ga nüxíra nawa ixücuxü, rü "Nachica i Üünexü" nixí ga naëga. Rü yéma nayexma ga werachica rü mecha ga pãü ga üünexü nagu nuxü. ³ Rü yema to ga naxmachíã ga yema tüyemachíãxücèxwena üxü rü "Nachica i Üünexüchixü" nixí ga naëga. ⁴ Rü yéma nayexma ga yema mecha ga uirunaxcèx ga ngextá nawa yagugüãxü ga pumara ga yixixü ga yexguma yaguxgu. Rü yéma nayexma ta ga yema baú ga Tupanaärü mugü nagu namaã nanguxügüxü. Rü yema baú rü guxüwama uirumaã natüxüne. Rü yematama baúarü aixepewa nayexma ga wüxi ga tūxüxãcü ga uirunaxcèx ga yema pãü ga daxüwa rüyixümaã ããcuxü. Rü yexgumarüü ta yema baúarü aixepewa nayexma ga Arãüärü caxüruü ga rüxüxüne, rü guma nutagü ga Tupanaärü mugü nagu ümatügücü. ⁵ Rü yema bauétüwa nayexmagü ga yema taxre ga daxücüãxchicünèxägü ga ixãxpëxatüxü. Rü

naxpéxatügümaã nayadüxétügü ga yema bauátaũ. Rũ yema daxüçüãxchicünèxãgüarũ ngãxüwa nixĩ ga nügũ nangoxëëxüxũ ga Tupana. Natürũ taxucèxma tüxcüũ yexeraãcü nüxũ tixu i ngëmachiga. ⁶ Rũ wüxicana yemaãcü na namexëëgüãxũ ga guxüma ga yema, rũ ñuxüchi ga paigü rũ guxüguma yema nüxĩraüxũ ga naxmachĩãgu nachocuxũ na yema Tupana namaã nüxũ ixuxüãcüma nüxũ yacuèxüügüxüçèx. ⁷ Natürũ yema to ga naxmachĩãwa rũ yema paigüarũ ãëxgacüxicatama nixĩ ga yexma ücuxũ. Rũ tama guxüguma yexma naxücu, natürũ wüxicanatama yexma naxücu ga wüxichigü ga taunecügu. Rũ yexguma yexma naxücuxgu rũ yema nanange ga naxünagü rũ guma nagümaã yema bauxũ namaxcüetü. Rũ yemaãcü ga yema paigüarũ ãëxgacü rũ inanaxã ga guma nagü na noxrütama pecadu rũ guxüma ga duüxügüarũ pecaduxũ iyanangümaxüçèx ga Tupana. ⁸ Natürũ yema paigüarũ ãëxgacüxicatama nixĩ ga yema Nachica ga Üünexüchixügu ücuxũ ga Tupana íyexmaxüwa. Rũ ngëmaãcü Tupanaãe i Üünexü tüxũ nüxũ nacuèxëë na taxucürüwama yexma Tupana íyexmaxügu nachocuxũ ga guxüma ga duüxügü yerü yexguma nagu naxĩxgu ga yema mugü ga Moïché umatüxũ rũ nachuxu ga yema. ⁹ Rũ guxüma i ngëma pemaã nüxũ chixuchigaxũ, rũ wüxi i cuèxruũ nixĩ i taxcèx i yixema na ñuxma imaxëxũ. Rũ ngëmawa nüxũ tadau rũ yema ãmaregü ga Tupanana naxãgüxũ rũ yema naxünagü ga Tupanacèx nadëixũ rũ taxucürüwama yema duüxügüxũ nimexëë na aixcüma Tupanapëxewa yamexüçèx. ¹⁰ Rũ yema nuxcümaügüxũ ga mugü ga õnagüchiga rũ axeügüchiga rũ nacümagüchiga ixĩxũ, rũ yema duüxügüarũ düxétüxüñecèxicatama nixĩgü. Rũ yemacèx tama yema duüxügüxũ nimexëë na aixcüma Tupanapëxewa yamexüçèx. Rũ woo naporã ga yema mugü ga noxrix, natürũ yexguma ínanguxgu ga Cristu rũ marü yexma nayacuèx na duüxügümaã naporaxũ. ¹¹ Natürũ i ñuxma rũ marü ínangu ya Cristu. Rũ nüma nixĩ i aixcüma tórü ngüxëëruũ yüxũ i Tupanapëxewa, rũ nagagu nixĩ i nangëxmaxũ i maxũ i taguma gúxũ. Rũ ngëma nachica i ngextá taëtüwa ínachogüxüwa rũ aixcüma naxüüne erü tama guma ípata ga naxchirunaxcèx ga duüxügümare üxünerüũ nixĩ erü daxüguxũ i naãnewa nangëxma. ¹² Rũ Cristu rũ marü daxüguxũ i naãnegu naxücu i ngextá Tupana íngëxmaxüwa. Rũ taxucèxma tüxcüũ wüxichigü ya taunecügu ngëxma naxücu, erü marü guxüguma ngëma nangëxmaëcha. Rũ yexguma yexma naxücuxgu, rũ tama yema nanange ga chibugügü rũ wocaxacügügü na Tupanana naxããxüçèx. Natürũ nüma ga Cristu rũ nagütama inaxã na yemaãcü naxütanüãxüçèx ga

tórü pecadugü rü tüxũ nangẽxmaxũcèx i maxũ i taguma gúxũ.
 13 Rũ yema mugü ga Moĩché ũmatũxũ rü ñanagürü:

“Ngẽxguma texé yuetaxũ ingõgügu, rü taxucürüwama Tupana-
 pata ya naxchirunaxcèxgu taxücu”,
 ñanagürü. Rũ yemacèx ga yema Yudiúgü, rü yexguma wüxi ga
 yuetaxũ yangõgügügu rü nanaxwèxegü ga na norü paixütawa
 nagaãxũ ga wüxi ga woca na yema pai Tupanacèx yamáxũcèx
 rü na yaguãxũcèx na yemaãcü ga guma tanimaca rü dexágu
 nagüãxũcèx na yema duũxũgüxũ namaã namaxcuxũcèx na
 yemaãcü nüxna ínayixũcèx ga norü chixexũ. Natürü yema
 rü duũxũgüarü düxétüxũnewaxicatama nanamexẽẽ rü tama
 norü maxũxũ namexẽẽ. 14 Natürü nagü ya Cristu rü yema
 naxũnagügüarü yexera name erü tórü maxũ namexẽẽ na
 aixcüma Tupanapẽxewa imexũcèx. Rũ Cristu rü woo Tu-
 pana Nane na yĩxũ rü na nataxuxũ ga norü chixexũ, natürü
 Tupanana nügü naxã rü tórü pecaducèx nayu yerü Naãe i
 Üünexũ nanaporaxẽẽ. Rũ yemaãcü curuchagu nanabaxẽẽ
 ga nagü. Rũ ñuxma ya yima nagü rü ningu na tüxũ
 namexẽẽxũcèx i Tupanapẽxewa. Rũ ngẽmacèx taxucèxma
 tanaxwèxe na nagu ixĩxũ ga yema mugü ga Moĩché ũmatũxũ
 ga tama tüxna naxãxũ i maxũ i taguma gúxũ. Rũ ñuxma
 na Cristugagu Tupanapẽxewa imexũ, rü nüma ya Cristu rü
 tüxũ narüngũxẽẽ na naxũxũcèx i ngẽma Tupana ya maxũcü
 tüxũ naxwèxexũ. 15 Rũ ñuxma na tórü pecaducèx nayuxũ
 ga Ngechuchu ya Cristu, rü nüma nixĩ i tórü ngũxẽeruũ i
 Tupanapẽxewa, ngẽma Tupanaãrũ uneta i ngexwacaxũxũ
 nüxũ ixuxürüũ. Rũ ñuxma i yixema na Tupana tüxũ dexũ,
 rü tüxũ nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ ega yima Naneãxũ
 yaxõgügu. Rũ ngẽxgumarũ ta i guxũma i Tupanaãrũ duũxũgü
 ga nuxcüma yaxõgüxũ, rü nüxũ nangẽxma i maxũ i taguma
 gúxũ yerü Cristu nayu na norü pecaduna ínanguxũxẽẽãxũcèx.
 16 Rũ ngẽxguma nayuxchaũgu i wüxi i duũxũ, rü wüxi i poper-
 agu nanaxũmatü na texé tá nayaxuxũ i norü ngẽmaxũgü.
 Natürü ngẽxguma namaũxgu i ngẽma duũxũ, rü taxucürüwama
 texé tanayaxu i norü ngẽmaxũgü. 17 Rũ ngẽmacèx i ngẽma
 popera rü tama napora i ngẽxguma namaũxgu i ngẽma duũxũ.
 Rũ ngẽxguma nayuxguxicatama nixĩ i naporaxũ. 18 Rũ
 nüma ga Cristu rü norü yumaã nixĩ ga Tupanapẽxewa tüxũ
 yamexẽẽgüxũ. Yerü ga Moĩché rü nüxũ nixu rü yexguma
 texé pecaduãxgu rü tanaxwèxe na tümaãrũ paixütawa tana-
 gaxũ ga wüxi ga naxũna na tümaegagu nayuxẽẽãxũcèx rü
 inabaãxũcèx ga nagü na Tupana tüxũ nüxũ ngechaũxũcèx ga
 tümaãrũ pecadu. 19 Rũ Moĩché rü guxũma ga duũxũgüpẽxewa
 nüxũ nixu ga guxũma ga Tupanaãrũ mugü. Rũ yemawena
 nanayaxu ga wocaxacügügu rü chibuxacügügu, rü dexámaã

nanaxüéú. Rū ñuxŭchi nanayaxu ga wüxi ga naïxchacüüxacü rü ñuxre ga tüèxmü ga dauxüne, rü yema naïxchacüügu nanabagümü. Rü yemamaã guma nagüwa nanacúe rü ñuxŭchi nanamaxcuétü ga yema popera ga Tupanaãrü mugü nawa yexmaxü. Rü yexgumarüü ta nayamaxcutanü ga guxüma ga duïxügü. ²⁰ Rü ñuxŭchi ga Moïché rü ñanagürü nüxü ga duïxügü:

“Tupana rü marü inaxuneta na pexü tá nangüxëëxü. Rü daa nagümaã pexü chimaxcutanü i ñuxma erü ngëmaãcü nixi i choxü namuxü na ngëmawa nüxü pecuáxücèx na aixcüma tá pexü nangüxëëxü”,

ñanagürü. ²¹ Rü ñuxŭchi ga Moïché rü guma nagümaã nanamaxcuétü ga guma ïpata ga naxchirunaxcèx ga nawa Tupanaxü yacuèxüügüne. Rü yexgumarüü ta nayamaxcutanü ga guxüma ga yemaxügü ga namaã Tupanaxü yacuèxüügüxü ga guma ïpataarü aixepewa yexmagüxü. ²² Rü nüxü tacuèx rü yema duïxügü ga yexguma pecadu naxügügu rü Tupanapëxewa nügü yamexëëgüchaügu, rü norü paigüxütawa nanaga ga wüxi ga naxüna na nüxü yamáãxücèx rü inabagüxëëãxücèx na Tupana tama napoxcuexücèx. Natürü ñuxma ya Tupana rü tüxü nüxü nangechaü i tórü chixexü yerü tórü pecaducèx nayu ga Ngechuchu rü nagü inanaba. Rü yexguma chi tãü chima nayuxgu rü nagü inabaãgu, rü taxucürüwa chima Tupana tüxü nüxü nangechaü i tórü pecadugü.

Cristu rü nayu na iyanaxoxëëãxücèx i pecadu

²³ Rü yemacèx ga Tupana rü nuxcümaxüchima Moïchémaã nüxü nixu na paigü duïxügüarü pecaducèx nadëixü ga naxünagü rü inabaãxü ga nagü na yemaãcü Tupana tama napoxcuexücèx ga duïxügü. Natürü i ñuxma i yixema na Tupana tüxü dexü, rü tüxü nangëxma i tachica i daxüguxü i naãnewa yerü Nane ya Cristutama tórü pecaducèx nayu rü inanaba ga nagü. Rü yima nagü rü Tupanapëxewa rü poraãcü ngëma naxünagügüarü yexera narüporamaë. ²⁴ Rü ngëmacèx i ñuxma rü taxucèxma tüxcüü guma ïpata ga naxchirunaxcèx ga duïxügü üxünegu naxücu ya Cristu na ngema taétüwa nachogüxücèx. Erü nüma ya Cristu rü marü Tupanaxütawaxüchi nangu i daxüguxü i naãnewa. Rü ngema Nanatüpëxewa nangëxma i ñuxma na ngema taétüwa nachogüxücèx. ²⁵ Rü ngëmacèx i ñuxma rü taxucèxma tüxcüü guxüguma Nanatüna nügü naxãëcha na ngëmaãcü taxcèx nayuuuxücèx. Rü yema Yudíugüarü paigüarü ãëxgacügü rü gúcü ga tauncügügu guma ïpata ga üünenegu nachocuxü na yéma Tupanana naxãgüãxücèx ga guma naxünagügü. ²⁶ Natürü ya Cristu, rü taxucèxma tüxcüü gúcü ya tauncügügu

Tupanana nügü naxãêcha, erü ngëxguma chi ngëmaãcü yixĩgu rü chi noxri naãne ixügügumama rü chi marü muëxpüxcüna taxcèx nayu. Natürü ñomaücüü ga Cristu rü marü ñoma ga naãnewa nangu na wüxicanatama nügü inaxãxücèx rü pecaducèx nayuxücèx. ²⁷⁻²⁸ Rü ngëma na wüxicanatama nayuexü i duïxügü naxüpa na Tupanapëxewa nangugüxü, rü yexgumarüütama ga Cristu rü wüxicanatama nügü inaxã rü nayu na iyanaxoxëãxücèx i muxüma i duïxügüarü pecadugü. Natürü wena taxarü núma naxü. Rü ngëxguma wena núma naxüxgu rü tama pecaduarü oxëëwa tá núma naxü. Natürü tá núma naxü na namaxëxëãxücèx i guxüma i ngëma duïxügü i aixcüma ínanguxëëgüxü.

10

¹ Rü yema mugü ga Moïché ümatüxü rü írarüwatama yema duïxügücèx nanangoxëë ga tacü tá na naxüxü ga Cristu. Natürü ga yema mugü rü tama aixcüma Cristurüü napora, yerü taxucürüwama Tupanapëxewa nayamexëë ga yema duïxügü woo gúcü ga taunecügügu Tupanacèx nanadaiixü ga naxüñagü na yemaãcü Tupanana nangaicamagüxücèx. Rü yemaãcü ga yema mugü rü taxucürüwama Cristurüü nana-maxëxëë ga yema duïxügü. ² Rü yexguma chi yema mugü aixcüma yema duïxügüxü imexëëgu ga Tupanapëxewa, rü tãu chima nagu narüxínüëëcha na yapecaduãxü, rü chi nüxü narüxoe na naxüñagü Tupanacèx nadèixü. ³ Natürü woo gúcü ga taunecügügu Tupanacèx naxüñagü nadèixü ga duïxügü, rü tama norü pecadu inayarüxoxëë. Rü yema rü norü pecaduarü cuèxãchixëëruümare nixĩ. ⁴ Yerü guma nagü ga yema wocagü rü chibugü rü tama napora na iyanaxoxëãxücèx ga pecadugü. ⁵ Rü yemacèx ga Cristu ga yexguma ñoma ga naãnewa naxüxchaügu, rü Nanatüxü ñanagürü:

“Tama cunaxwèxe na naxüñagü cuxcèx nadèixü i duïxügü na naxütanügüãxücèx i norü pecadugü. Natürü cunamexëë i ñaã chaxune na ngëmamaã chanaxütanüxücèx i pecadu. ⁶ Rü tama namaã cutaãë i ngëma naxüñagü i cuxna naxãmaregüxü rü cuxcèx nadèixü rü yagugüxü na naxütanügüãxücèx i norü pecadugü. ⁷ Rü yemacèx rü ñacharügü: ‘Dücèx, Pa Chaunatüx, daxe chixĩ, rü nuã cupëxewa changëxma na chanaxüxücèx i curü ngúchaü rü na chayuxücèx, ngëma curü orewa chauchiga naxümatüxürüü’, ñacharügü”.

⁸ Rü yemaãcü ga Cristu rü nüxü nixu na Tupana rü tama aixcüma namaã nataãëxü ga yema na naxcèx nadaiãxü ga naxüñagü rü naxcèx yagugüãxü na naxütanügüãxücèx ga norü pecadugü woo yema mugü ga Moïché ümatüxüwa rü

duũxũgũxũ namu na naxũgũãxũ ga guxũma ga yema. ⁹ Rũ yemawena ga Cristu, rũ ñanagũrũ ta:

“Dũcèx, Pa Chaunatũx, daxe chixĩ, rũ nuã cupèxewa changèxma na chanaxũxùcèx i curũ ngúchaũ rũ duũxũgũarũ pecaducèx na chayuxùcèx”,

ñanagũrũ. Rũ yemawa nũxũ tacuèx na Tupana rũ marũ iyanaxoxèèãxũ na naxũnagũ naxcèx nadèixũ, yerũ Nanexũ ningucuchixèè na pecaducèx nayuxũ. ¹⁰ Rũ ñuxma na Ngechuchu ya Cristu naxũxũ ga yema Tupanaãrũ ngúchaũ, rũ ngèmacèx nixĩ i ñuxma i Tupanapèxewa ixũünexũ i yixema.

Yerũ nüma ga Cristu rũ Tupanana nügũ naxã na wũxicanatama guxããrũ pecaducèx nayuxũ. ¹¹ Rũ guxũma i Yudíugũarũ paigũ rũ wũxichigũ i ngunexũgu rũ tupaucawa nangèxmagũxũ na Tupanana naxãgũãxùcèx i naxũnagũ i naxcèx nadaiixũ.

Rũ guxũguma yemaãcü nanaxũgũxũ natürũ taguma aixcüma inayarũxo ga norũ pecadugũ woo yemaãcü na naxũgũxũãxũ. ¹² Natürũ nüma ga Ngechuchu ya Cristu rũ wũxicanatama Tupanana nügũ naxã na guxããrũ pecaducèx nayuxùcèx. Rũ yemawena rũ ñuxũchi daxũwa naxũ rũ Tupanaãrũ tũgũnecũwawa nayarũto, erũ guxããrũ ãèxgacũ nixĩ i ñuxmax.

¹³ Rũ ngema nixĩ i nangèxmaxũ ñuxmatáta ya Tupana rũ guxũma i norũ uwanũgũxũ nũxũ nayexeraxèè. ¹⁴ Rũ nüma ga Ngechuchu ya Cristu rũ wũxicanatama Tupanana nügũ naxã rũ nayu na guxũguma Tupanapèxewa timexùcèx ya yixema Tupanacèx tũxũ yaxũünexèègũxe.

Rũ ngèmacèx i ñuxma rũ taxucèxma tũxcũũ wena nügũ inaxã rũ nayu, yerũ wũxicanatama guxũma ningutanũxèè. ¹⁵⁻¹⁶ Rũ Tupanaãè i Üünexũ rũ tũxũ nũxũ nacuèxèè na aixcüma yĩixũ i ngèma, yerũ nüma ga Tupana rũ ñanagũrũ:

“Ngèxguma nawa nanguxgu na wena ngèma Yudíugũmaã ichaxunetaxũ, rũ wũxi i ngexwacaxũxũ i uneta tá nüxna chaxã. Rũ tá meã ngèma duũxũgũxũ nũxũ chacuèxèè i chorũ mugũ na aixcüma naãèwa nangèxmagũxùcèx rũ guxũguma naga naxĩnũèxùcèx.

¹⁷ Rũ tá nũxũ ichayarũngũmaxũchi i ngèma duũxũgũarũ pecadugũ rũ ngèma chixexũ i naxũgũxũ. Rũ tagutáma wena nüxna chacuèxãchi”,

ñanagũrũ. ¹⁸ Rũ ngèmaãcü nũxũ tacuèx rũ ngèxguma Tupana duũxũgũãxũ nũxũ ngechaũgu i norũ pecadugũ, rũ marũ taxucèxma tũxcũũ nanaxwèxe na wena tacũ i naxũnagũ nüxna naxãgũxũ naxcèx i pecadu.

Name nixĩ i Tupanana tangaicamagũ

¹⁹⁻²⁰ Rũ ngèmacèx i ñuxma, Pa Chaueneègũ, rũ taxucèxma tũxcũũ tamuñè na Tupana íngèxmaxũwa ichocuxũ na namaãxũchi idexagũxùcèx. Rũ nuxcümaxũchima rũ paigũarũ

āēxgacūxicatama yexma naxūcu nagu ga guma ĩpata ga nax-
 chirunaxcēx ga Tupana nawa yexmane. Rū taxucūrūwama
 ngexerūxūxemare yexma taxūcu. Natūrū nūma ga Ngechuchu
 ya Cristu rū marū inayanaxoxēē ga guxūma ga yema ga
 yexguma curuchagu nayūxgu rū nagū inabaāgu na Tupana
 ĩngēxmaxūwa tūxū yachocuxēēxūcēx rū namaāxūchi idex-
 agūxūcēx. Rū woo taxucūrūwama Tupanana tangaicamagū
 ga noxrix, natūrū nūma ga Cristu rū nayu na tūxū na-
 maxēxēēxūcēx. Rū nagagu nixī i űuxma i Tupanaxūtawa
 ingugūxū. ²¹ Rū nūma nixī i Tupanapēxewa tūxū nangūxēēxū
 i guxāma i yixema i Tupanaārū duūxūgū ixīgūxe. ²² Rū űuxma
 na tūxū nangēxmaxū ya tōrū ngūxēēruū i Tupanapēxewa,
 rū tanaxwēxe i ngearū chixexūācūma Tupanana tangaicam-
 agū na namaāxūchi idexagūxūcēx. Rū tanaxwēxe i aixcūma
 tayaxōgū na nūma rū tá meā tūxū nayaxuxū yerū Cristu
 rū taxcēx nayu na tūxū iyanaxoxēēāxūcēx i tōrū chixexū
 rū yemacēx marū naegagu ĩtabaiū. ²³ Rū tanaxwēxe i
 aixcūma meā Cristuaxū tayaxōgūecha yerū nagūmaā tūxū in-
 ayanaxoxēē ga tōrū chixexū. Rū ngēmacēx ĩtananguxēē na
 wena taxarū nūma naxūxū na Nanatūxūtawa tūxū nagagūxū.
 Rū taguma tanaxwēxe na nūxū rūxoexū na yaxōgūxū, rū
 bai i ĩrarūwa. Erū Tupana ga tamaā ixunetacū na tūxū
 nangūxēēxū, rū aixcūmaxūchi tá nayanguxēē i guxūma ga
 yema tamaā nūxū yaxuxū. ²⁴ Rū űuxma na ngēmaācū tūxū
 nangūxēēxū ya Tupana, rū name nixī i guxūguma naxcēx
 tadaugū na űuxācū wūxichigū yigū rūngūxēēgūxū na yex-
 eraācū yigū ingechaūgūxūcēx rū mexū ixūgūxūcēx. ²⁵ Rū
 name nixī i guxūguma tōrū ngutaquēxegūwa na ĩngugūxū.
 Erū nūmaxū rū marū nūxū narūxoe na ngutaquēxewa naxīxū,
 rū tama tanaxwēxe na ngēxgumarūū ixīgūxū. Rū ngēmacēx
 name nixī i yigūaxū tanangūchaūxēē na ingutaquēxegūxū.
 Rū űuxma na nūxū icuáxū na marū yangaicaxū ya tōrū
 Cori, rū yexeraācū tanaxwēxe na yigūaxū nangūchaūxēēxū.
²⁶ Natūrū ngēxguma chi texé Cristuaxū yaxōchirēxgu ga noxrix
 rū űuxūchi noxtacūma nūxū tarūxoxgu, rū marū nataxuma na
 űuxācū namexēēxū i ngēma tūmaārū pecadu i Tupanapēxewa.
²⁷ Erū ngēxguma chi ngēmaācū noxtacūma Cristuxū tarūxoxgu,
 rū aixcūmaxūchi tá tanayaxu i ngēma poxcu i āūcūmaxū i
 Tupana tá tūxū namaā poxcuxū rū yima űūxū ya iyaurane
 ya nawa tá ĩnaguxūne i ngēma Tupanamaā rūxuwanūgūxū.
 Rū ngēxīcatama nixī i tūxū ĩnanguxēēxū ya yīxema Cristuxū
 rūxoxe. ²⁸ Rū nūxū tacuēx rū yexguma texé tama Moīchēarū
 mugūga ĩnūgu rū nayexmagu ga taxre rū ēxna tomaēxpūx ga
 duūxūgū ga tūxū daugūxū rū tūxū ixugūexū na aixcūma tama
 naga taxīnūxū, rū āēxgacūgū rū noxtacūma tūxū nimēxgū rū

tama nüxũ tangechaũtũmũgũ. ²⁹ Natürũ Tupana rü aixcũma yexeraãcü tá nanapoxcue i ngẽma duũxũgũ i tama Nanega ãnũẽxũ rü yima nagũ ya pecaduarũ piruũxũ oexũ rü Naãẽ i Üünexũ i nüxũ ngechaũxũmaã guxchigagũxũ. ³⁰ Rü meãma nüxũ tacuèx rü Tupana rü tama natücèxma ñanagürũ:

“Choma tá nixĩ i namaã nüxũ chacuáxũ na tacũ tá namaã chaxũxũ i guxũma i ngẽma chixexũ ügũxũ. Rü aixcũma tá chanapoxcu”,

ñanagürũ. Rü yexgumarũ ta ñanagürũ:

“Choma tátama nixĩ i nüxna chaçaxũ i wüxichigũ i chorũ duũxũgũ i norũ maxũchiga”,

ñanagürũ. ³¹ Rü dücax, rü aixcũma namaxũ ya Tupana, rü ngẽmacèx ega tama naga ixĩnũẽgu rü wüxi i ãücũmaxũchixũ nixĩ na namẽxgu inguxũ na tüxũ napoxcuxüçèx. ³² Rü dücax, name nixĩ i nüxna pecuèxãchie ga ñuxãcü na yĩxũ ga yexguma noxri Cristuxũ peyauxgu. Rü yexguma ga pema rü yema na peyaxõgũxũgagu rü poraãcü guxchaxũgũ pexũ nangupetũ, natürũ tama Cristuxũ perüxoe rü bai ga írarüwa. ³³ Rü ñuxre ga pema rü duũxũgũ pemaã naguxchigagũ rü guxãpẽxewa pexũ niçuaixgũ. Rü toguãx ga pema rü pegũ ipeyaxãgũ na yema pemücügürũ ngũxũ pingegũxüçèx. ³⁴ Rü pema rü pexũ nangechaũtũmũgũ ga yema petanũxũgũ ga yaxõgũxũ ga poxcupataũwa yexmagũxũ. Rü taãẽãcüma yaxna namaã pexĩnũẽ ga yema tama yaxõgũxũ ga pexna napuxũxũ ga perũ yemaxũgũ. Rü tama naxcèx pexoegaãẽ, yerũ meãma nüxũ pecuèx rü daxũguxũ i naãnewa pexũ nangẽxma i ngẽma perũ ngẽmaxũgürũ yexera ixĩxũ, erũ tagutáma nagux. ³⁵ Rü ngẽmacèx i ñuxmax, rü tama name na nüxũ perüxoexũ na Cristuaxũ peyaxõgũxũ woo tacũ pexũ üpetũgu. Erũ marũ nüxũ pecuèx rü Tupana rü aixcũmaxũchi tá pexna nanaxã i perũ ãmare i maxũ i taguma gũxũ, erũ Cristuaxũ peyaxõgũ. ³⁶ Rü ngẽma guxchaxũgũ i pexũ ngupetũxũ, rü name nixĩ i yaxna namaã pexĩnũẽ na penaxũxüçèx i Tupanaãrũ ngũchaũ rü penayaxuxüçèx i ngẽma ãmare i pemaã inaxunetaxũ. ³⁷ Erũ Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa rü ñanagürũ:

“Paxaxũchi tá wenaxãrũ núma naxũ ya Cristu. Rü aixcũma tãütáma nuxcü ãnangu. ³⁸ Natürũ yixema tũmaãrũ õgagu chopẽxewa mexẽ, rü name nixĩ i guxũguma tayaxõõcüma chauxcèx tamaxũ. Natürũ ngẽxguma nüxũ tarüxoxgu na tayaxõxũ, rü choma rü tãütáma tũmamaã chataãẽ”,

ñanagürũ. ³⁹ Natürũ i yixema rü tama ngẽma duũxũgũ i nüxũ rüxoexũ i Tupana tá poxcuexürũ tixĩgũ. Erũ yixema rü ngẽma yaxõgũxũtanũxũ tixĩgũ, rü ngẽmacèx tüxũ nangẽxma i maxũ i taguma gũxũ.

11

Tórü òchiga

¹ Rū ñuxma rü tórü ògagu nixĩ i nūxũ icuáxũ na aixcūma tá nayauxgũxũ i guxũma i ngēma irūnguxēēgũxũ ga Tupana tamaã ixunetaxũ. Rū ngēma tórü ògagu nixĩ i nūxũ icuáxũ na aixcūma Tupana tá yanguxēēxũ i ngēma norü uneta i ñuxma tauta nūxũ idauxũ. ² Rū ñuxre ga nuxcūmaũgũxũ ga tórü òxigü rü Tupanaãxũ nayaxõgü, rü yemacèx ga Tupana rü namaã nataãē. ³ Rū ngēma tórü ògagu nixĩ i nūxũ icuáxũ na aixcūma yĩxũ na Tupana rü norü oremaãmare nangoxēēãxũ ga ñoma ga naãne rü üèxcü rü tauemacü rü woramacurigü rü ēxtagü. Rū yemaãcü ga Tupana, rü ngürüwa nanangoxēēmare ga guxũma i ngēma ñuxma nūxũ idauxũ. ⁴ Rū guma nuxcūmaũcü ga Abé rü Tupanaãxũ nayaxõ. Rū yemacèx Tupanaga naxĩnũ rü nūxna nanaxã ga wüxi ga naxũna ga Tupanacèx yamáxũ. Natürü ga naēneē ga Caĩ rü tama Tupanaga naxĩnũ rü tama nūxna nanaxã ga yema ãmare ga Tupana nūxũ naxwèxexũ. Rū yemacèx ga Tupana rü woo tama Caĩmaã nataãē, natürü Abémaã nataãē rü nūxũ nixu na mecü yĩxũ yerü nayaxõ rü naga naxĩnũ. Rū ngēmacèx i ñuxmax na woo nayuxũ ga Abé, natürü wüxi i tórü cuèxruũ nixĩ. Erü nawa nixĩ i nūxũ icuáxũ na Tupana naxwèxexũ na yaxõgũxũ rü naga ixĩnũēxũ. ⁵ Rū Enó rü ta Tupanaãxũ nayaxõ rü naga naxĩnũ. Rū yemacèx nixĩ ga namaxãcütama yagaãxũ na tama nayuxũcèx. Rū namücügü rü taguma nūxũ inayangaugü, yerü Tupana nayaga. Rū Tupanaãrü ore i ümatüxüwa nūxũ nixu rü yexguma tauta yagaãgu, ga Enó rü nanaxü ga yema Tupana naxwèxexũ. ⁶ Natürü taxuacūma Tupana tamaã nataãē ega tama nūxũ yaxõgügu. Rū yixema namaã ãmücüchaũxē, rü tanaxwèxe na tayaxõxũ na aixcūmaxũchi nangēxmaxũ i nūma rü aixcūma tüxũ nangüxēēxũ ya yixema naxcèx daugüxe rü naga ñnũēxē. ⁷ Rū yexguma Noemaã yadeaxgu ga Tupana, rü nūma ga Noe rü nayaxõ rü naga naxĩnũ. Rū Tupana rü namaã nūxũ nixu rü tá na ínguxēēãxũ ga mucü ga taxüchicü ga taguma duũxügü nūxũ daucü rü tá guxũwama inanguanexēēcü. Rū namaã nūxũ nixu ga na naxüãxüçèx ga wüxi ga wapuru ga taxũne na tama nayuexüçèx ga nūma rü namèx rü nanegü rü naneãxgü. Rū Tupanaga naxĩnũ ga Noe, rü nanaxü ga guma wapuru, rü yemaãcü tama nayue ga nūma rü napatacũãx. Rū yemaãcü Tupanaãxũ nayaxõ. Natürü yema togü ga duũxügü rü tama nayaxõgü, rü yemacèx Tupana nanapoxcue. Natürü nūma ga Tupana rü Noexũ nixu na napèxewa namexũ, yerü nūxũ nayaxõ. ⁸ Rū guma tórü òxi ga Abráũ, rü Tupanaãxũ nayaxõ. Rū yemacèx nixĩ ga naga naxĩnũxũ rü nūxna yaxũxũ ga nanatüchiũãne na

nawa naxūxūcèx ga yema naāne ga Tupana tá nūxna āxū na noxrūxūchi yīxūcèx. Rū yemaācū nanaxū ga yexguma Tupana namuxgu. Rū nanatūchiūānēwa inaxūāchi ga Abráū woo tama nūxū na nacuāxū ga ngextá tá na naxūxū. ⁹ Rū yexguma nawa nanguxgu ga yema naāne ga Tupana namaā ixunetaxū, rū ñoma yexma naxūāneāxūrūūmare ĩpata ga naxchirunaxcèxmaāmare naxāchiū. Rū yexgumarūūtama nixīgū ga nane ga Ichaá rū nataa ga Acobu, yerū yexguma nayaegu rū Abráūrūū ñoma yexma naxīāneāxūrūūmare nixīgū ga yema naānēwa. Rū yemaācū nixīgū ga guxūma ga nūmagū ga na woo Tupana rū namaā inaxunetaxū ga na noxrūxūchi yīxūcèx ga yema naāne. ¹⁰ Rū yemaācū ga Abráū, rū woo ñoma yexma naxūāneāxūrūūmare yéma nayexma, natūrū Tupanaāxū nayaxōchigūama, yerū nūxū nacuèx na Tupana tá daxūguxū i naānēwa na nagaxū nawa ya yima ĩāne ya nūmatama naxūxūne ya tagutáma iyarūxoxūne. ¹¹ Rū yexgumarūūtama iyixī ga Abráū namèx ga Chara. Rū woo ga na taguma naxāxācūchiréxū yerū marū iyaxūchi, natūrū ixāxācū yerū iyaxōōma na Tupana rū aixcūma tá yanguxēēāxū ga yema norū uneta ga tá na naxāxācūxū. ¹² Rū yemaācū ga Abráū rū woo marū yaguāxūchi na yīxū, natūrū dūxwa nūxū nayexma ga wūxi ga nane, rū gumawa ne naxī ga muxūma ga nataagū. Rū ñūxma rū ñoma ēxtagūrūū namuxūchi, rū ñoma naxnūcū ya taxuacūma yaxugūcūrūū nixīgū, yerū yemaācū Abráūmaā inaxuneta ga Tupana. ¹³ Natūrū nūmagū ga Abráū rū Ichaá rū Acobu rū nayue, rū yemacèx tama nūxū nadaugū ga guxūma ga nataagū i ñūxma ngēxmagūxū, rū tama namaā inacuèxgū ga yema naāne ga noxri Abráūmaā nūxū yaxuxū ga Tupana. Natūrū Tupanaāxū nayaxōgūama, rū yemacèx nūxū nacuèxgū rū Tupana rū tá aixcūma na yanguxēēāxū ga yema norū uneta ga namaā nūxū yaxuxū. Rū nataāēgū yerū nūxū nacuèxgū na tāūtáma guxūguma ñoma ga naānēwa na nayexmagūechaxū, rū yemacèx nūxū nixugūe na to i nachīūānecūāxūrūūmare yixīgūxū ga ñoma ga naānēwa. ¹⁴ Rū nūmagū rū yema oremaā meāma tūxū nūxū nacuèxēē na tama ñoma ga naāneguxicatama naxīnūēxū natūrū ĩnanguxēēgūāxū i to i nachica i daxūguxū i naānēwa ngēxmaxū. ¹⁵ Rū nūmagū rū yexguma chi nanaxwèxegūgu ga naxcèx na nawoeguxū ga yema naāne ga noxri nawa ne naxīxū, rū tāū chima nūxū naguxcha rū chi naxcèx nawoegu. ¹⁶ Natūrū ga nūmagū rū nūxū nangūchaūgū i ngēma naāne i mexēchixū i daxūwa ngēxmaxū i Tupanaxūtawa. Rū yemacèx nixī ga Tupana ga tama naxānēxū na nūgū yaxuxū na norū Tupana yīxū. Yerū nūma ga Tupana rū naxcèx nanamexēē ga wūxi ga ĩāne ya daxūguxū i naānēwa ngēxmane. ¹⁷⁻¹⁸ Rū Tupana ga noxri rū

Abráŭmaã nüxŭ nixu rü ñanagürü:

“Cune ya Ichaáwa tá cuxŭ nangẽxma i muxŭchixŭtama i cutaagü”,

ñanagürü. Rü Abráŭ rü nayaxõ na Tupana rü aixcŭmaxŭchi tá na yanguxẽẽãxŭ ga yema namaã inaxunetaxŭ. Rü yemacèx ga yexguma Tupana nüxŭ ũxgu rü Ichaácèx nüxna nacaxgu na naxcèx yamáãxŭcèx, rü nüma ga Abráŭ rü tama nanachuxu. Rü ínamemare na Tupanacèx yamáãxŭ ga guma nane ga nügümaã wŭxicacü. ¹⁹ Yerü nüma ga Abráŭ rü nayaxõ na Tupanaãxŭ natauxchaxŭ na wena namaxẽxẽẽãxŭ i yuexŭ. Rü yemacèx ga Abráŭ rü ínamemare na Tupanacèx nanexŭ yamáxŭ yerü nayaxõ na Tupana rü wena tá namaxẽẽãxŭ. Rü aixcŭmaxŭchi yemaãcŭ Abráŭcèx nanaxü ga Tupana, yerü woo ñoma marü nayuxŭrŭü nixŭ ga nane, natürü ga Tupana rü maxŭcŭ nüxna nanamu. Rü yema rü wŭxi ga tórü cuèxruŭ nixŭ na ñuxãcŭ aixcŭma yaxõõxŭ ga Abráŭ. ²⁰ Rü guma Ichaá rü ta Tupanaãxŭ nayaxõ. Rü yemacèx ga yexguma marü nayèxgu, rü nayumŭxẽ rü Tupanana naca na nanegü ga Acobu rü Echaúxŭ nangŭxẽẽxŭcèx. Rü yemaãcŭ nayumŭxẽ yerü aixcŭma nayaxõ na Tupana tá yanguxẽẽxŭ ga yema nüxna naxcèx naçaxŭ. ²¹ Rü guma Acobu rü ta Tupanaãxŭ nayaxõ. Rü yemacèx ga yexguma marü nayèxgu rü nayuxchaŭgu, rü norü caxŭxŭmaã nügü inachixẽẽ rü Tupanaxŭ nicuèxŭü. Rü nayumŭxẽ rü Tupanana naca na nataagü ga Yúche nanegüxŭ nangŭxẽẽxŭcèx. Rü yemaãcŭ nayumŭxẽ yerü aixcŭma nayaxõ na Tupana tá yanguxẽẽxŭ ga yema Abráŭmaã inaxunetaxŭ. ²² Rü guma Yúche rü ta Tupanaãxŭ nayaxõ. Rü yemacèx ga yexguma nayuxchaŭgu, rü natanŭxŭgümaã nüxŭ nixu rü ñanagürü:

“Tataagü rü yixcŭra rü tá ínachoxŭ i nuã Equituanewa na nawa naxŭxŭcèx i ngẽma naãne ga Tupana tórü õxi ga Abráŭmaã nüxŭ ixuxŭ. Rü ngẽxguma ngẽma naxŭxgu, rü chanaxwèxe ya chauxchinèxãgü rü ta ngẽma nanana na ngẽxma yatèxgŭãxŭcèx”,

ñanagürü. ²³ Rü yemawena rü mucŭma ga tauncügü rü nimu ga yema duŭxŭgü ga Equituanewa. Rü yema nachíŭãneãrŭ ãẽxgacü, rü tama nanaxwèxe na yexeraãcŭ yamuètanŭxŭ, rü yemacèx nanamu na tüxŭ nadèixŭcèx ga guxãma ga buxe ga iyatŭxe ga yexwacèx ibuetanŭxẽ. Natürü nanatü rü naẽ ga guma tórü õxi ga Moïché, rü aixcŭma Tupanaãxŭ tayaxõgü. Rü yemacèx ga yexguma noxri nabuxgu ga Moïché, rü tomaẽxpŭx ga tauemacügu itayacuxgü, yerü nüxŭ tadaugü na namexèchixŭ rü tama naxcèx tamuŭẽ ga yema Equituanearŭ ãẽxgacüarŭ ore ga woo na naxunagŭãxŭ ga na buxe tüxŭ nadèixŭ. ²⁴⁻²⁵ Rü Moïché rü ta Tupanaãxŭ nayaxõ. Rü

yemacèx ga yexguma marü nayèxgu rü tama nanaxwèxe na nügü yaxuxü na Equituanearü äëxgacüxacü ngïne na yïxü, yerü naxcèx rü narümemaë na natanüxügü ga Yudiügümaã wüxigu ngúxü yangexü. Rü tama nanaxwèxe na tacü ga ñoma ga naãneärü chixexümaã nügü na nataãëxëëxü, yerü nüxü nacuèx rü yema taãë rü paxaãchiruũmare nixĩ. ²⁶ Rü yexgumarüü na daxüguxü ga naãnena na yaxüxü ga Cristu na ngúxü yangexücèx, rü yexgumarüü ta nixĩ ga Moiché ga äëxgacüpatana na yaxüxü, yerü naxcèx rü narümemaë na natanüxügü ga Yudiügümaã wüxigu ngúxü yangexü. Natürü taxucèxma yema ngúxügu narüxĩnü, yerü nüxü nacuèx rü tá wüxi i ngunexügu Tupanaxütawa na nayauxãxü i norü natanü. ²⁷⁻²⁸ Rü yema na yaxõõxücèx nixĩ ga Tupanaga naxĩnüxü ga Moiché. Rü yemacèx ga yexguma Tupana namuxgu ga na naxüãxü ga üpetüchiga, rü nayanguxëë ga yema Tupana namuxü. Rü nüma ga Moiché rü guxüma ga natanüxügü ga Yudiügüxü namu na wüxichigü ga İpatawa yamáãxücèx ga wüxi ga carneruxacü na yemagümaã namaxcüxücèx ga naãxpatagü. Rü ñanagürü nüxü:

“Ñoma i chütaxügu rü tá Tupana núma Equituanewa nanamu i wüxi i norü orearü ngeruü i daxüçüãx rü tá nanadai ya yima nüxira bucü ya Equituanecüãxgü nane i wüxichigü ya İpatawa. Natürü ngëxguma yima nagümaã penamaxcuxgu i perü İãxpata, rü täütama pechiügu naxücu”, ñanagürü. Rü yemaãcü ga Moiché rü Tupanaga naxĩnü yerü nüxü nayaxõ. Rü yemacèx ga yema orearü ngeruü ga daxüçüãx rü taxuüma ga Yudiügünexü nimèx. Rü yema na yaxõõxücèx nixĩ ga İnaxüxüxü ga Equituarü naãnewa, rü tama naxcèx namuüxü na guma Equituanearü äëxgacü tá namaã nanuxü. Rü taguma nüxü narüxo ga Tupanawe na naxüxü, yerü Tupana ya ëxügucüarü ngúchaü naxü. ²⁹ Rü yema duüxügü ga Moichéwe rüxixü rü ta nayaxõgü. Rü yemacèx ga yexguma yema Taxtü ga Dauchiüxüwa nangugügu, rü yema dexá rü nügüna nixĩgachi, rü nipaaneãchi, rü yema nichoü. Natürü yexguma yema Equituanecüãx ga churaragü ga nawe ngëgüxü nawe ichoügu, rü yexma nayiama, yerü wenaxärü nügüna naxĩ ga yema dexá. ³⁰ Rü yexguma guma İãne ga Yericüwa nangugügu ga yema duüxügü, rü taxucürüwama nichocu, yerü guxüwama naxãxtapüx. Natürü Tupanaãxü nayaxõgü, rü yemacèx Tupanaga naxĩnüë rü 7 ga ngunexü nüxü İnichoeguãchitanücüü, yema Tupana namaã nüxü ixuxürüü. Natürü yexguma norü 7 ga ngunexüwa nanguxgu, rü nüëchama niwëxgütapüx, rü yemaãcü nichocu. ³¹ Natürü yema nge ga Yericüçüãx ga Raá, rü woo chixri imaxü ga noxrix, natürü yexguma yema nangugügu ga yema taxre ga

Yudíugü ga bexma ngugütaewa yéma ãxü, rü ngíma iyixí ga nüxü nangüxêxü. Rü yemacèx tama yema togü ga Yericúçüãx ga tama Tupanaga ãnüëxürüü iyu, yerü Tupanaãxü iyaxõ. ³² ¿Rü ñuxma rü tacü i togü i duüxügüchigaxü tá pemaã chixuxü? Rü changechica na pemaã nüxü chixuxücèx i nachiga ga yema nuxcümaüügüxü ga ãëxgacügü ga Yedeü rü Bará rü Chaüchóü rü Yeté rü Dabí rü Chamue, rü guxüma ga nuxcümaüügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü. ³³ Rü yema na yaxögüãxücèx nixí ga Tupana nüxü rüngüxêxü. Rü yemaãcü to ga nachiuãnegüarü ãëxgacügüxü narüporamaëgü, rü meãma norü duüxügümaã inacuèxgü rü aixcüma nanayauxgü ga yema Tupana namaã ixunetaxü. Rü yemacèx ga yexguma woo aitanügu yatèxcuchigüãgu, rü taxuüma namaã naxü ga aigü yerü Tupana nüxna nadau. ³⁴ Rü yexguma norü uwanügü üxüxetüwa yawocuxgu, rü taxuüma nüxü naxüpetü rü tama nixae, yerü Tupanaãxü nayaxögü rü nüma rü nüxna nadau. Rü yexguma togü taramaã nadaixchaügu, rü Tupana nüxü narüngüxêë na taxuüma nüxü üpetüxücèx. Rü yexguma naturaegu rü norü uwanügü nadaixchaügu, rü Tupana nanaporaexêë. Rü yexguma to ga nachiuãneärü churaragümaã nügü nadaixgu, rü yema togü ga churaragüxü narüyexeragü. ³⁵ Rü nayexma ga ngexügü ga yuexacüxü, natürü yema naxãcügü rü wenaxärü ínarüdagü yerü Tupanaãxü nayaxögü. Natürü nayexma ga togü ga poraãcü ngüxü ingegüxü yerü norü uwanügü yemaãcü namaã nachopetü na Tupanaxü ínatèxgüxücèx. Natürü ga nümagü rü tama Tupanaxü ínatèxgü rü yemacèx nayue, yerü naxcèx rü narümemae nixí na wena namaxèxü rü nayauxgüãxü i ngëma maxü i taguma gúxü. ³⁶ Rü nayexma ta ga ñuxre ga togü ga yaxögüxü ga duüxügü nüxü cügüexü, rü yaçuaixgüxü, rü cadenamaã yanèixgüxü, rü poxcupataügu nawocuxü. ³⁷ Rü ñuxre ga nümagü rü nutamaã ínanamuxüchigü rü yemaãcü nanadai. Rü togü rü nayawãixyegü rü nayue. Rü ñuxre ga togü rü ngüxü nüxü ningexêëgü na Tupanaxü ínatèxgüxücèx. Rü togü rü taramaã nanadai. Rü ñuxre ga nümagü rü nu ne nanaxímare rü carneruchèxmüü rü chibuchèxmüümaãmare nixãxchiru. Rü taxuüma nüxü nayexma, rü nanaxíxãchiãëgü yerü norü uwanügü rü chixri namaã nachopetü. ³⁸ Rü ñoma ga naãnecüãx rü naxchi naxaie, natürü Tupana rü nüxü nangechaü. Rü ñoma ga naãnewa rü norü uwanügüchaxwa nu ne nanaxímare ga taxüema íxãpataxüwa. Rü ngürüanegu nipexütanümare yerü nangepatagü. ³⁹ Rü guxüma ga yema nuxcümaüügüxü ga duüxügü woo norü õgagu Tupana namaã na taãxü, natürü taxuüma ga yema duüxügü rü nüxü nadau ga yema mexügü ga Tupana namaã nüxü ixuxü.

40 Rū yemaãcū namaã nangupetū ga yema duũxūgū, yerū ga Tupana rū tagu narūxīnū rū tama nanaxwèxe na nūxīra nūxīca yamexēēgūãxū, natūrū nanaxwèxe na tamaã wūxigu yamexēēgūãxū. Rū ñuxma i yixema na yaxōgūxū, rū yema nuxcūmaũgūxū ga duũxūgūrūū Tupanaārū duũxūgū tixīgū, yerū Nane ya Ngechuchu rū guxācèxma nayu. Rū wūxi i ngunexū rū tá taxcèx nūma naxū na nūgūxūtawa tūxū na-gagūxūcèx na ngema ingēxmagüechaxūcèx.

12

Name nixī i Ngechuchucūmagu taxī

¹ Rū ñuxma na nūxū icuáxū na ñuxācū aixcūma Tupanaãxū yaxōgūãxū ga guxūma ga yema nuxcūmaũgūxū ga duũxūgū, rū ngēma rū wūxi i tórū cuèxruū nixī na ñuxācū Tupana naxwèxexū na naxcèx imaxèxū. Rū ngēmacèx i ñuxmax, jrū ngīxā nūxū tarūxoe i guxūma i ngēma pecadu i tūxū ítüexēēxū rū tūxū naguxchaxēēxū na meã yaxōgūxū! ;Rū ngīxā paxa naxcèx tadaugū na meã Tupanacèx imaxèxū rū guxūguma aixcūma naxūxū i ngēma tūxū nanaxwèxexū! ² Rū name nixī i tanangugū na ñuxācū namaxūxū ga Ngechuchu rū nagu taxī i nacūma. Yerū nūma nixī ga nuxcūma nagu naxīnūxū na ñuxācū tórū ōgagu tá tūxū namaxēxēēxū rū nūma nixī i tūxū nangūxēēxū na aixcūma meã yaxōgüechaxūcèx na ngēmaãcū naxūtawa ingugūxūcèx. Rū nūma rū tama nūgū nachūxu na curuchawa ngūxū yangexū, rū tama nagu narūxīnū ga yema āne na yangexū, natūrū nataāēxūchi yerū nūxū nacuèx na yemawena rū tá muxūma i duũxūgū nayauxgūxū i maxū i taguma gūxū. Rū ñuxma rū Tupanaārū tūgūnecūwawa narūto na ngema guxāārū āēxgacū yīxūcèx. ³ Rū name nixī i penangugū rū nagu perūxīnūē na ñuxācū ga Ngechuchu rū yaxna namaã naxīnūxū ga yema ngūxū ga nūxū yangexēēgūxū ga yema duũxūgū ga pecaduãxgūxū. Rū nūma ga Ngechuchu rū yemaãcū yema ngūxūmaã yaxna naxīnū na pema rū tama nūxū perūchaxūcèx rū tama nūxū perūxoexūcèx na nūxū peyaxōgūxū. ⁴ Rū ñuxma i pema na peyaxōgūxū, rū ngūxū pingegū erū pecaduxū perūxoe. Natūrū taxūema ga petanūwa rū yemacèx Cristurūū yuwa tangu. ⁵ Rū name nixī i nūxna pecuèxāchie i norū ore ya Tupana i namaã pexū yaxucūxēgūxū i ñuxma na naxācūgū pixīgūxū. Erū ngēma norū ore i ūmatūxūwa rū ñanagūrū:

“Pa Chaunex, jtāxū i nūxū cuxoxū i ngēxguma cuxū icharūwēxāchixēēgu! ;Rū tāxū i cuyarūmaxāchixū i ngēxguma cuxū chaxucūxēgu! ⁶ Erū nūma ya Cori ya Tupana rū tūxū inayarūwēxāchixēē ya yixema tūxū nangechaūxē. Rū tūxna nanaçuaixca ya

yixema naxācūxū tūxū nayaxūxe, na ngēmaācū tūxū nanguxēēxūcēx na űuxācū nanaxwēxexū na naxcēx tamaxūxū”,

ñanagürü. ⁷ Rū ngēmacēx i pemax, rū name nixī na yaxna namaā pexīnūēxū i ngēxguma Tupana pexna naçuaixcagu. Erü ngēxguma ngēmaācū pemaā yixīgu, rū pexū nūxū nacuēxēē na aixcūma naxācūgū pixīgūxū. Erü guxūma i papá rū inayanawēxāchixēē i ngēma aixcūma naxācūgū ixīgūxū. ⁸ Natürü ngēxguma chi Tupana tama pexū iyarūwēxāchixēēgu, naxācūgūxū iyanawēxāchixēēxūrūū, rū ngēmawa tá nūxū pecuēx na tama aixcūma naxācūgū pixīgūxū, rū ngenatūxū pixīgūxū. ⁹ Rū wūxichigū i yixema ga yexguma ibuegu, rū tanatūgū rū tūxū taxucūxēgū, rū yixema rū tūmaga taxīnūē rū tūxū tangechaūgū. Rū ngēmacēx i űuxma rū yexeraācū tanaxwēxe na naga ixīnūēxū ya Tanatū ya daxūgucū na ngēmaācū nayaxuxūcēx i maxū i taguma gūxū. ¹⁰ Rū tanatūgū rū wūxi i paxaāchicēxmare tūxū taxucūxēgū na tūma tanaxwēxegūxūācūma imaxēxūcēx. Natürü ya Tupana rū aixcūma tórū mexūcēx nixī i tūxū iyanawēxāchixēēxū na naxrūū ixūūnegūxūcēx. ¹¹ Rū aixcūma tama tataāēgū i ngēxguma Tupana tūxū iyarūwēxāchixēēgu, erü tūxū nangux. Natürü ngēmawena i ngēxguma naga ixīnūēgu rū yanguxēēgu i ngēma tamaā nūxū yaxuxū, rū aixcūma tataāēgū.

Naxācūma na tama Tupanaga ixīnūēxū

¹² Rū ngēmacēx i űuxma na ngūxū pingegūxū rū pipaexū na Tupanawe perūxīxū, rū name nixī i pegū peporaexēēāma na noxrirūūtama meā peyaxōgūxūcēx. ¹³ Rū name nixī i naxcēx pedaugū na Tupana pexū naxwēxexūācūma aixcūma meā pemaxēxū, na yixema űuxma tama meā yaxōgūxe rū meā tayaxōgūxūcēx. ¹⁴ Rū naxcēx pedēux na guxū i duūxūgūmaā pemecūmaxū! Rū ngēxgumarūū ta name nixī i naxcēx pedau na Tupanapēxewa naxūūnexū i perū maxū. Erü yixema tama Tupanapēxewa ūūnexē rū tāūtāma tórū Corixū tadau. ¹⁵ Rū pegūna pedaugū na taxūema nūxū oxūcēx i ngēma ngūxēē i Tupana tūxū nangechaūācūma tūxna āxū! Erü tama tanaxwēxe na texé petanūwa Cristuchi aixū rū ngēmaācū togūxū chixexūmaā taxucūxēxū na Cristuna tixūgachixūcēx. ¹⁶ Rū tama name i texé i petanūwa rū naī i ngemaā na itapexū. Rū tama name na texé tūmaārū ngēmāxūcēx Tupanaxū na oxū. Rū yemaācū nanaxū ga guma nuxcūmaūcū ga Acobueneē ga Echaú. Yerü yexguma nataiyagu rū wūxi ga ōnacēx nūxū naxo ga guxūma ga yema nūxna ūxū ga nanatū chi nūxna āxū. ¹⁷ Rū pema nūxū pecuēx rū yemawena ga yexguma nayauxchaūāgu ga yema noxri nūxna ūxū, rū marū taxucūrūwama nanayaxu, yerü marū naēneē ga rūbūmaēcūna

tanaxã ga nanatü. Rü nüma ga Echaú rü woo poraãcü naxaxu, natürü marü taxucürüwama ñuxãcü nanayaxu. Rü ngēmawa nüxü tacuèx na ñuxãcü naxãücümaxü na tórü ngēmawüçèx Tupanaxü ixoxü. ¹⁸⁻²¹ Rü nuxcüma ga tórü oxigü ga Moïchéwe rüixü, rü nüxü naxĩnüe ga Tupanaga ga yexguma nüxü yangaicagügu ga guma mëxpüne ga Chinaïgu äegane. Rü nüxü nadaugü ga na yayauraxü ga guma mëxpüne rü poraãcü naxëänexü rü poraãcü buanecü ixüxü rü yabèixbëxanexü rü yaduruanexü. Rü poraãcü namuë ga yema duüxügü, yerü nüxü naxĩnüe ga wüxi ga corneta ga tagane rü Tupana ga tagaãcü yéma ñacü:

“Ngëxguma chi wüxie i petanüwa daa mëxpünewa üxgu jrü noxtacüma nutamaã tüxü ípemuxüchiãcüma tüxü pimá! Rü woo wüxi i pexüna yixïgu jrü ngëxgumarüü ta ípenamuxüchiãcüma peyamá!”

ñanagürü. Rü yexguma yadeaxgu ga Tupana, rü poraãcü namuë ga yema duüxügü. Rü norü muümaã Tupanaxü nacèxügü na íyachaxächixüçèx ga namaã na yadexaxü. Rü yema na poraãcü naxãücümaxüchixü ga yema nüxü nadaugüxü, rü yemacèx nixï ga nümatama ga Moïché ga ñaxü:

“Chorü muümaã chidurux i ñuxmax”, ñaxü. Rü yemaãcü nixï ga namaã nangupetüxü ga yema duüxügü ga Moïchémaã nayauxgüxü ga yema nüxíraüxü ga Tupanaärü mugü. Natürü i pemax, Pa Chaueneëgüx, rü tama yemaãcü pexü naxüpetü ga yexguma penayauxgügu ga Tupanaärü ore i ngexwacaxüxü i Cristuchiga ixixü. ²² Rü ñuxma i pema rü taxucèxma pemuë, yerü ga Cristu rü taxcèx nayu na Tupana ya guxüguma maxücüxütawa tüxü nagagüxüçèx, na guxüguma norü ñãne ya daxügune ya Yerucharéügu äeganewa ingëxmagüxüçèx. Rü ngëma tá tangutaquëxegü namaã i ngëma muxüchixüma i norü orearü ngeruügü i daxüçüãx na wüxigu namaã Tupanaxü icuèxüügüxüçèx. ²³ Rü ñuxma i pemax, rü marü natanüxügü pixïgü i guxüma i ngëma togü i duüxügü i Tupanaärü poperawa ngoxëgagüxü. Rü marü naxcèx pexï ya Tupana ya yima guxãnatáma cacü. Rü marü natanüwaama pexügü i guxüma ga yema duüxügü ga mecümagüxü ga yuexü ga Tupana imexëëgüxü. ²⁴ Rü marü naxcèx pexï ya Ngechuchu ga taxcèx yucü na tüxü namaxëxëxüçèx, ngëma Tupanaärü uneta i ngexwacaxüxü tamaã nüxü ixuxürüü. Rü nagümaã pexü iyanaxoxëë ga perü chixexügü na aixcüma Tupanapëxewa pimexüçèx. Rü yexguma nüxcümaxücü ga Abëgü inabaxëë ga naeneë rü Tupana rü poxcu naxuegu. Natürü yexguma Cristugü ibaxgu rü Tupana rü duüxügümaã nanaxuegu i maxü i taguma gúxü. ²⁵ Rü ngëmacèx name nixï i pexuãëgü na tama nüxü pex-

oexūcèx ya yima Tupana ya ñuxma tamaã idexacü. Rū dūcax yema nuxcūmaūgūxū ga tórū oxigū ga Moíchéwe rūxīxū rū taxucürüwa Tupanachaxwa nibuxmü na tama napoxcueãxūcèx ga yexguma Tupanaxū naxoegu rū tama naga naxīnūēgu ga yexguma Moíchéwa Tupana yaxucūxēgūgu. Rū yema na taxucürüwa Tupanachaxwa yabuxmūxū ga nūmagū, rū yexeraãcū tūxū naguxcha i yixema na naxchaxwa ibuxmūxū ega tama naga ixīnūēgu i ñuxma na Cristuwa tūxū yaxucūxēgūxū i nūma ya Tupana i daxūgūxū i naānewa ngēxmacü. ²⁶ Rū yexguma Moíchéwe naxīxgu ga tórū oxigū, rū Tupana rū nagamaã nayaduruxanexēē. Natürü i ñuxma rū ñanagürü:

“Wena táxarü chayaduruxanexēē. Natürü ngēxguma ngēmaãcū chanaxūxgu rū tātútama ñoma i naānexīca chiduruxēē, natürü uèxcü rū woramacurigü rū ēxtagü rū tá ta chayaduruxgūxēē”,

ñanagürü. ²⁷ Rū yema na:

“Wena táxarü chayaduruxanexēē”, ñaxū, rū ngēmawa nūxū tacuèx rū guxūma ga yema naxūxū i tama guxūgucèx ixīxū, rū Tupana tá inayanaxoxēē na ngēma guxūgucèx ixīxūxīcatama na íyaxūgūxūcèx. ²⁸ Rū ngēma na tórū āēxgacü na yīxū ya Tupana, rū guxūgucèx nixī, rū tagutáma inayarūxo na noxrü ixīgūxū. Rū ngēmacèx name nixī na Tupanana moxē ixāgūxū, rū nūxū ingechaūgūācūma rū nūxū imuñēācūma nūxū icuèxūūgūxū, ngēma nūma nanaxwèxexūrūū. ²⁹ Erü tórü Tupana, rū ñoma wūxi ya ūxürüū aixcūma inayanaxoxēē i guxūma i tórü chixexū.

13

Ñuxācū Tupanaxū tataāēxēē

¹ Rū ñuxma rū tama name na nūxū perüchauhaxū na wūxichigü pegü pengechaūgūxū ñoma peeneēxū pengechaūxürüū. ² Tama name na nūxū ipeyarüngūmaēxū na meāma penayaxuxū i ngēma duūxūgü i pepatawa ngugūxū. Erü nūxū tacuèx rū nūmaxū ga yemaãcū naxūgūxū rū ñuxguacü rū tama nūxū nacuāācūma bexma Tupanaārü orearü ngeruūgü i daxūcūāxū meā nayauxgü. ³ Rū name nixī i nūxna pecuèxāchie i ngēma duūxūgü i poxcuexū, ñoma pema rū ta naxrūū pepoxcuexürüū. Rū ngēxgumarüū ta name nixī nūxna pecuèxāchie i ngēma duūxūgü i togü ngúxū nūxū ingexēēgūxū, erü ngürüāchi tá ta ngēmaãcū pexū nangupetü. ⁴ Rū ngēma yatügü i āmaxū rū name nixī i meā naxmèxmaã namaxē rū tūxū nangechaūgü. Rū ngēxgumarüū ta i ngexūgü, rū name nixī i meā natemaã namaxē rū nūxū nangechaūgü. Erü Tupana rū aixcūma tá nūxna naca rū tá nanapoxcue i ngēma duūxūgü i naī i ngemaã rū ēxna naī ya yatūmaã

ipexũ. Rũ ngẽxgumarũũ tá ta tũxũ napoxcue ya guxãma ya yixema ngemẽxãcũma rũ ngeteãcũma tũgũmaã maxẽmarexe. ⁵ Rũ tama name na dẽruguama perũxĩnũẽxũ. Rũ name nixĩ i namaã petaãẽgũ i ngẽma marũ pexũ ngẽxmaxũ. Yerũ Tupana rũ ñanagũrũ:

“Tagutãma cuxna chixũ, rũ tagutãma cuxũ íchatè”, ñanagũrũ. ⁶ Rũ ñuxma na nũxũ icuáxũ na ngẽmaãcũ tamaã inaxãũxũ, rũ ngẽmacèx tama taxãne na ñagũxũ:

“Nũma ya Cori nixĩ ya choxũ rũngũxẽẽcũ. Rũ ngẽmacèx taxucèxma chamuũ. Erũ taxucũrũwama texé tacũ rũ chixexũ chomaã taxũ”,

ñagũxũ. ⁷ Rũ name nixĩ i nũxna pecuẽxãchie ga yema perũ dauruũgũ ga noxri pemaã icuáxũ rũ pemaã nũxũ ixugũxũ ga Tupanaãrũ ore. Rũ name nixĩ i nagu perũxĩnũẽ ga na ñuxãcũ meã namaxẽxũ pepẽxewa rũ ñuxãcũ meã yaxõgũãcũma nayuexũ. Rũ name nixĩ ga nũma yaxõgũãxũrũũ meã peyaxõgũ i pemax. ⁸ Rũ nũma ya Ngechuchu ya Cristu rũ guxũguma nayanguxẽẽ i ngẽma tamaã nũxũ yaxuxũ. Rũ nuxcũma rũ nayanguxẽẽ ga norũ ore, rũ ñuxma rũ ta nayanguxẽẽ. Rũ guxũgutãma ngẽmaãcũ nixĩ. Rũ ngẽmacèx tanaxwẽxe na aixcũma nũxũ yaxõgũxũ. ⁹ Rũ tama name i peyaxõgũ i ngẽma nguxẽẽtaegũ i tama toma pexũ namaã tangũexẽẽxũ i tama Tupanaãrũ ixĩgũxũ. Rũ nuxcũma rũ nagu taxĩ ga yema mugũ ga Moĩché ũmatũxũ ga tũxna nachuxuxũ na tacũ ixũxũ rũ tacũ ingõxũ. Natũrũ yema mugũ rũ taguma tũxũ naporaexẽẽ ga na Tupanacèx imaxẽxũ. Rũ ngẽmacèx tanaxwẽxe na Tupana ya tũxũ ngechaũcũwa nayaxuxũ i tórũ pora na aixcũma naxcèx imaxẽxũcèx. ¹⁰ Rũ ngẽma duũxũgũ i Moĩchearũ mugũgu ìxũ, rũ Tupanacèx naxũna nadai na tama napoxcueãxũcèx naxcèx i norũ pecadu. Natũrũ tama nũxũ nayaxõgũ ya Cristu ga tórũ pecaducèx yucũ. Rũ ngẽmacèx taxucũrũwama taxrũũ nanayauxgũ i ngẽma ngũxẽẽ i Cristu nũxna uaxũxũ. ¹¹ Rũ ngẽma duũxũgũarũ paigũarũ ãẽxgacũ, rũ tupaucawa nanange ya nagũ i naxũnagũ na Tupanana naxããxũcèx na tama Tupana napoxcuexũcèx i ngẽma duũxũgũ. Natũrũ naxũnegũ i ngẽma naxũnagũ, rũ ñãneãrũ ìxpemawa nayanagugũ. ¹² Rũ yexgumarũũ ta ga Ngechuchu rũ ñãneãrũ ìxpemawa ngũxũ ninge rũ nayu na nagũmaãtama Tupanacèx yaxũnegũxẽẽãxũcèx i duũxũgũ. ¹³ Rũ ngẽmacèx i yixema, rũ name nixĩ i nũxna tixĩgachi i ngẽma mugũ ga Moĩché ũmatũxũ, rũ name nixĩ i Ngechuchucèx taxĩ. Rũ woo duũxũgũ tũxũ cugũegu, yema Ngechuchuxũ na nacugũxũrũũ, rũ name nixĩ i naxrũũ yaxna namaã taxĩnũẽ. ¹⁴ Erũ yixema na yaxõgũxũ, rũ tãũtãma ñoma i naãne i paxa tá gũxũwa tangẽxmagũecha. Erũ daxũguxũ i naãnewa tũxũ nangẽxma i

tachica. Rû ngema tá nixĩ i ingugũxũ na guxũgutáma Tupanamaã ingẽxmagüechaxũcèx. ¹⁵ Rû ngẽmacèx tanaxwèxe i Ngechuchu ya Cristuégagu guxũguma Tupanaxũ ticuèxũũgũ. Rû ngẽma na taèxmaã nüxũ icuèxũũgũxũ, rû ngẽma nixĩ i ãmare i mexũ i nüxna ixãxũ. ¹⁶ ¡Rû tãxũ i nüxũ ipeyarüngũmaẽxũ na togũxũ perüngũxẽẽxũ rû namaã pengauxũ i perũ ngẽmaxũgũ! Erũ ngẽma nixĩ i ãmare i Tupanana pexãxũ i aixcũma namaã nataãẽxũ. ¹⁷ ¡Rû naga pexĩnũẽ i ngẽma perũ dauruũgũ i pemaã icuèxgũxũ, rû penaxũx i ngẽma pemaã nüxũ yaxuxũ! Erũ nümagũ rû Tupanapẽxewa pexna nadaugũ na meã pemaxẽxũcèx erũ nüxũ nacuèxgũ na Tupana tá nüxna çaxũ i nachiga na ñuxãcü pexna nadaugũxũ. Rû name nixĩ i meã namaã pemaxẽ i ngẽma perũ dauruũgũ na wüxi i taãe na yĩxũcèx i ngẽma norũ puracũ rû tama wüxi i norũ guxchaxũ na yĩxũcèx. Erũ ngẽxguma chi wüxi i norũ guxchaxũ yixĩgu i ngẽma norũ puracũ na pexna nadauxũ, rû pema rû chi taxuũma i mexũ nawa peyaxu i ngẽma norũ puracũ. ¹⁸ Rû name i toxcèx peyumũxègũ. Erũ toðewa nüxũ tacuèx na aixcũma meã tayanguxẽẽxũ i ngẽma puracũ i Tupana toxna ãxũ rû tanaxwèxe na guxũguma ngẽmaãcü tanaxũxũ. ¹⁹ Rû ngẽma guxũãrũ yexera pexna naxcèx chaçaxũ nixĩ na peyumũxègũxũ na Tupana paxa pexcèx choxũ taeguxẽẽxũcèx.

Yema duũxũgũxũ narũmoxẽ rû naxcèx ínaca na Tupana nüxũ rüngũxèẽxũ

²⁰⁻²¹ Rû ñuxma chanaxwèxe i poraãcü pexũ narüngũxèẽ ya Tupana ya tórũ taãèxèẽruũ rû tórũ ngüxmüèxèẽruũ ixĩcü. Rû nüma nixĩ ga yuwa ínadxèẽãxũ ga tórũ Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya guxũma i yaxõgũxũãrũ dauruũ ya guxããrũ yexera ixĩcü. Rû ñuxma na curuchagu taxcèx nabaãxũ ga guma nagũ ga tüxũ nüxũ cuèxèẽcü na ñuxãcü guxũguma tüxũ nangechaũxũ ya Tupana, rû chanaxwèxe na nüma ya Tupana pexũ yamexèẽgũxũ rû pexũ nangũxèẽxũ na aixcũma guxũma i perũ maxũwa pimexũcèx. Rû ngẽxgumarũũ ta chanaxwèxe na Ngechuchu ya Cristuwa tüxũ nangũxèẽxũcèx ya Tupana na nüma nanaxwèxexũãcüma ixĩgũxũcèx. Rû ñuxma tanaxwèxe i guxũguma yima Cristuxũ ticuèxũũgũ. Rû ngẽmaãcü yĩ. ²² Pa Chaueneègũx, pexũ chacèèxũ na yaxna namaã pexĩnũèxũ i ñãã noxretama i ore i pexũ namaã chataãèxèẽxũ rû pexũ namaã chaxucuxèxũ. ²³ Rû chanaxwèxe na nüxũ pecuáxũ rû taeneẽ ya Timutéu rû marũ ínanguxuchi ga na napoxcuxũ. Rû ngẽxguma paxa nuã chauxũtawa nanguxgu, rû tá ngema petanũwa chanaga i ngẽxguma pexũ íchayadèuxgu. ²⁴ ¡Rû nüxũ perũmoxègũ i guxũma i ngẽma perũ dauruũgũ i pemaã icuáxũ! ¡Rû

ngëxgumarüŭ ta nüxŭ perümoxëgü i guxŭma i togü i taeneëgü
i yaxõgüxŭ! Rŭ taeneëgü i Itáriaanewa ngëxmagüxŭ rŭ ta pexŭ
narümoxëgü. ²⁵¡Rŭ Tupana poraãcŭ pexŭ rüngŭxëx i guxãma
i pemax! Rŭ ngëmaãcŭ yĩ.

Rŭ nuãma pexna.

TUPANAARŪ ORE GA CHAŪTIÁGU ÜMATÜXÜ

Chaŭtiágu nüxü narümoxë ga natanüxügü ga Yudíugü ga yaxögüxü

¹ Pa Chautanüxügü i Yudíugü i Ngechuchuaxü Yaxögüxü i Guxü i Naãnewa Ngëxmagüxüx, choma i Chaŭtiágu pexü charümoxë. Rü choma nixi i Tanatü ya Tupana rü tóru Cori ya Ngechuchu ya Cristuaxü chapuracüxü.

Ngëma cuëx i aixcüma Tupanawa ne üxüchiga

² Pa Chaueneëgü i Yaxögüxüx, name nixi na petaëgüxü i ngëxguma nagüxüraüxü i guxchaxügü pexcëx ínguxgu. ³ Erü pema nüxü pecuëx rü ngëxguma meã peyaxögüamagu ega woo tacü rü guxchaxü pexü üpetügu rü wüxi i mexü nixi i ngëma. Erü ngëmaäcü nixi ya Tupana i pexü naporaexëxü na yexeraäcü meã nüxü peyaxögüxüçëx. ⁴ Rü name nixi na peporaexü na aixcüma Tupanapëxewa pimexüçëx, rü naxcëxícátama pemaxëxüçëx, rü taxuwama nachixexüçëx i perü maxü. ⁵ Ngëxguma chi wüxie i petanüwa tama meã nüxü cuëxgu na tacü tüxü nanaxwëxexü ya Tupana, rü name nixi i nüxna naxcëx taca i cuëx, rü nüma tá guxüma i norü ngüchaümaã tüxna nanaxã. Erü Tupana meãma guxü i duüxügüna nanaxã i cuëx, rü tama nayanuxü, rü taxüexüma nanga. ⁶ Natürü ngëxguma naxcëx ítacaxgu rü tanaxwëxe na aixcüma tayaxõxü rü tá na tanayaxuxü i ngëma naxcëx ítaçaxü. Rü tama name na nagu tarüxínüxü rü täütáma tanayaxuxü. Erü yíxema tama meã yaxõxë, rü ñoma taxtüarü yuape i buanecümaã guxüwama çuexürü tixi i tümaärü maxüwa. ⁷⁻⁸ Rü yíxema duüxë ya ñuxma meã yaxõxë rü moxü rü tama meã yaxõxë, rü taxucürüwama nagu tarüxínü na tacü Tupanaxütawa tayaxuxü. Erü yíxema duüxë ya ngëmaäcü yaxõxë, rü tümaärü maxüwa rü tama aixcüma wüxigutama tarüxínü. ⁹ Rü yíxema yaxõxë ya tama muärü dïëruãxë, rü name nixi i tataã erü Tupanaxäcü tixi rü tümamaã nataãë. ¹⁰ Rü yíxema yaxõxë ya muärü dïëruãxë rü name nixi i tataãëãma ega woo wüxi i ngunexü tüxü natauxgu i tümaärü dïëru. Erü ngëma dïëruãxü i duüxügü, rü ñoma putürachacurüü tama natai. ¹¹ Rü ngëxguma nangunagügu ya üëxcü rü poraäcü nanguxetügu, rü narüñexë i ngëma putüra rü narüngu i nachacu, rü ngëxma nagux na namexü. Rü ngëxgumarüü tá ta nayu i ngëma dïëruãxüchixü rü ngëxma tá nayarüxo i norü guxüma.

Tupana tüxü naxü, natürü tama chixexügu tüxü nan-guxëxücèx

¹² Rü nataãe ya yima yatü ya meãma yaxõõmacü i ngëxguma Tupana nüxü üxgu. Erü ngëxguma ngëmaãcü yaxna namaã naxĩnüãmagu, rü Tupana tá namaã nataãe rü tá nüxna nanaxã i norü ãmare i mexü i taguma gúxü. Rü ngëma nixĩ i ãmare i Tupana tümamaã ixunetaxü ya yixema nüxü ngechaüğüxe. ¹³ Natürü ngëxguma texe ĩnü i chixexü tümacèx ínguxgu na chixexü taxüxücèx rü tama name i nagu narüxĩnü na Tupana tümamaãewa ínguxëëxü i ngema ĩnü i chixexü. Erü ya Tupana rü taguma naãewa nangu na chixexü naxüxü, rü ngexgumarüxü ta taguma chixexü i ĩnü texeãewa nanguxëe na chixexü taxüxücèx. ¹⁴ Natürü ngëma chixexü i tümatama nagu tarüxĩnüxü nixĩ i chixexügu tüxü nguxëëxü. ¹⁵ Rü ngëma chixexü i tümatama nagu tarüxĩnüxü nixĩ i tüxü pecaduãxëëxü. Rü ngëma pecadugagu tá nixĩ i düxwa itayarütaxuxü. ¹⁶ Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaüğüxex, tama name i pegütama pewomüxëëgü. ¹⁷ Erü guxüma i ngëma aixcüma mexü i tüxü ngëxmaxü, rü naxütawa ne naxü ya Tupana ya daxügucü ga naxücü ga üexcü rü tauemacü rü woramacurigü rü êtagü. Rü nüma rü guxüguma nanaxëixrügumaraxü rü taguma naxüchicü. ¹⁸ Rü nüma nixĩ ga tüxna naxããxü ga norü ore i aixcüma ixixü na ngëmaãcü tüxü nangëxmaxücèx i maxü i taguma gúxü. Rü yemaãcü nanaxü yerü nanaxwèxe na yixira nüxü na yaxõgüxü, rü yixcama i togü.

Ñuxãcü aixcüma Tupanaãxü tayaxõ

¹⁹ Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaüğüxex, rü ngëxguma texé pemaã nüxü ixuxgu i Tupanaãrü ore, rü name nixĩ i meã iperüxĩnüe. Rü tama name i tüxü pechoxüggü. ²⁰ Erü ngëxguma nanuxgu i wüxi i duüxü, rü tama Tupanaãrü ngüchaü naxü. ²¹ Rü ngëmacèx name nixĩ i nüxü perüxoe i guxüma i ngëma chixexügü i guxütwama ngëxmagüxü. ¡Rü meã penayaxu i ngëma ore i Tupana pexna äxü! Erü ngëmawa pexü nangëxma i maxü i taguma gúxü. ²² Rü tama name i iperüxĩnüemare i ngëma ore, natürü name nixĩ i penaxü i ngëma pemaã nüxü yaxuxü. Erü ngëxguma iperüxĩnüemaregu rü tama penaxüxgu, rü pegütama pewomüxëëgümare. ²³ Erü yixema irüxĩnümarexe i Tupanaãrü ore natürü tama naxüxe i ngëma nüxü yaxuxü, rü wüxi i yatü i daucüwa nügü dauchametüxürü tixĩ. ²⁴ Erü nügü nadauchametü, natürü ngëxguma yaxügachigu rü marü nüxü inayarüngüma na nañuxchametüraüxü i noxrix. ²⁵ Natürü yixema guxüguma meã nüxü daumatüxe rü naga ĩnüxë i

ngēma ore i aixcūma ixīxū i pecaduwa tūxū ínguxuchixēēxū, rü Tupana rü tá aixcūma guxūwama tūxū narüngūxēē. Erü tama ngēma orexū taxīnūmare, natürü tanaxū i ngēma tümamaã nüxū yaxuxū. ²⁶ Rü ngēxguma chi wūxie nagu rüxīnūgu na meãma Tupanaxū tacuáxū natürü tama nüxna tadèuxgu ya tūmaärü conü i tūmaärü orewa, rü tügütama tawomūxēē, rü tama aixcūma Tupanaãxū tayaxō. ²⁷ Natürü ngēma nacūma i Tanatü ya Tupanapēxewa aixcūma üünexū, rü ngēma nixī na nüxū tarüngūxēēxū i tacutagü rü yutegūxū rü tügüna tadauxū na tama ñoma i naãneärü chixexūgu taxücuxū.

2

Name nixī i guxū i duūxūgūxū tangechañ

¹ Pa Chaueneēgūx, pema rü nüxū peyaxōgü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya mexēchicü. Rü ngēmacèx tama name na chixriãcū penayaxuxū i ñuxre i duūxūgü rü meã penayaxuxū i togü. ² Rü ngēxguma chi perü ngutaquēxegu naxücuxgu i wūxi i yatü i uirumaã aneraãxū rü mexchiruxū, rü ngēxgumarüü chi ta ngēxma naxücuxgu i wūxi i yatü i ngearü dīeruãxū rü wexachiruxū, rü name nixī i guxūxūma wūxigu meã peyaxu. ³ Natürü tama name ega meã penayauxgu i ngēma mexchiruxū rü:

“¡Nuã mexū i naxmèxwēxewa rütol!” ñapegūxū nüxū, natürü ngēma wexachiruxūxū rü:

“¡Cuma rü ngēxmatama nachi, rü ēxna yea ñatüanewa rütol!” ñapegūxū nüxū. ⁴ Rü ngēxguma tama wūxigu meã penayauxgu i ngēma taxre, rü pewatama nangox na tama aixcūma guxāxū pengechañgūxū rü chixexū i duūxūgü pixīgūxū ega ngēmaãcū chixri penayauxgu i duūxūgü. ⁵ Pa Chaueneēgü ya Pexū Changechañgūxex, ¡perüxīnūē i ñaã ore! Tupana tūxū nade ya yīxema ngearü dīeruãxgūxe i ñoma i naãnewa na meã nüxū tayaxōgūxūcèx. Erü nanaxwèxe i tanayauxgü i ngēma maxū i taguma gūxū i tümamaã inaxunetaxū ya yīxema nüxū ngechañgūxe. ⁶ Natürü pema rü chixri penayaxu i ngēma duūxūgü i ngearü dīeruãxgūxū rü meã penayaxu i ngēma duūxūgü i dīeruãxgūxū. ¿Taux ēxna ngēma dīeruãxgūxū yīxū i ngēma chixri pemaã maxēxū rü ãēxgacügūxūtawa pexū íyaxuaxūgūxū? ⁷ Rü ngēma dīeruãxgūxū nixī i chixexū namaã ixugūexū ya Cristu ya perü Cori ya mexēchicü. ⁸ Tupanaärü orewa nangēxma i norü mu i guxū i mugüarü yexeraxū i ñaxū: “¡Nüxū nangechañ i cumücü ngēma na cugütama cungechañxürüü!”

ñaxū. Rü ngēxguma aixcūma naga pexīnūēgu i ngēma mu, rü mexū nixī i pexūxū. ⁹ Natürü ngēxguma meã penayauxgu i wūxi i yatü i mexchiruxū rü chixri penayauxgu i ngēma

wexachiruxŭ, rŭ pecadu pexŭ. Rŭ Tupanapĕxewa pechix-exŭgu erŭ tama naga pexĩnŭē i ngĕma pexŭ namuxŭ. ¹⁰ Erŭ ngĕxguma chi texé naga ĩnŭgu i guxŭma i Tupanaârŭ mugŭ natŭrŭ chi wŭxiwatama ĩtatŭxgu na tama naga taxĩnŭxŭ, rŭ chi ñoma guxŭma i Tupanaârŭ mugŭga tama taxĩnŭxŭrŭrŭ tachixexŭgu. ¹¹ Erŭ nŭmatama ya Tupana ga ñacŭ:

“¡Tãŭtãma naĩ i nge i ãtecŭmaã cungeãẽ!” ñacŭ,
rŭ ñanagŭrŭ ta:

“¡Tãŭtãma cumãẽta!”

ñanagŭrŭ. Rŭ ngĕxguma chi tama naĩ i nge i ãtecŭmaã cungeãẽxgu, natŭrŭ cumãẽtagu, rŭ tama aixcŭma meã naga cuxĩnŭ i ngĕma Tupana tŭxŭ muxŭ. ¹² Rŭ ngĕmacĕx name nixĩ na meã pidexagŭxŭ rŭ meã pemaxĕxŭ. Erŭ Tupana tá pexna naca i perŭ maxŭchiga ngoxi Cristu pexŭ muxŭãcŭma pemaxĕ rŭ ěxna tama. Rŭ ngĕma Cristu tŭxŭ muxŭ nixĩ na yigŭ ingechaŭgŭxŭ. ¹³ Erŭ guxãma ya yixema tama tŭmamŭcŭgŭ tŭxŭ ngechaŭtŭmŭŭgŭxe, rŭ Tupana rŭ tãŭtãma nŭxŭ tangechaŭtŭmŭŭgŭãcŭma tŭxna naca i tŭmaârŭ maxŭchiga. Natŭrŭ yixema tŭmamŭcŭgŭ tŭxŭ ngechaŭtŭmŭŭgŭxe, rŭ tãŭtãma tamuŭē i ngĕxguma Tupana tŭxna caxgu, erŭ nŭxŭ tangechaŭtŭmŭŭgŭãcŭma tá tŭxna naca.

Ega aixcŭma yaxŭgŭgu, rŭ tanaxwĕxe i mexŭ taxŭgŭ rŭ nŭxŭ tarŭngŭxĕē i togŭ

¹⁴ Pa Chaueneĕgŭx, ¿Tacŭwa namexŭ ega wŭxie:

“Choma rŭ Tupanaãxŭ chayaxŭ”, ñagŭgu, natŭrŭ tama mexŭ taxŭxgu? ¿Pexcĕx rŭ Tupana tá tŭxŭ maxĕĕxŭ ega ngĕmaãcŭ tayaxŭxgux? ¹⁵⁻¹⁶ Rŭ ngĕxguma chi wŭxi i taeneē rŭ ěxna taeyĕx i yaxŭxŭ rŭ nangexchirugu rŭ nangewemŭgu, rŭ chi wŭxie i pema rŭ ñapegŭgu:

“¡Mexŭ cuxŭ ŭpetŭ, rŭ icŭxcuchi na tama cuxŭ nadeyuxĕcĕx, rŭ meã nachibŭ!” ñapegŭgu, rŭ ¿tacŭwa name i ngĕma ega tama nŭxna penaxãxgu i ngĕma nŭxŭ taxuxŭ? ¹⁷ Rŭ ngĕxguma yaxŭmaregu natŭrŭ tama mexŭ ixŭxgu, rŭ tama togŭxŭ rŭngŭxĕēgu, rŭ ¿tacŭwa namexŭ i ngĕmaãcŭ na yaxŭxŭ? ¹⁸ Erŭ ngĕxguma cuyaxŭmaregu natŭrŭ tama mexŭ cuxŭxgu, rŭ ngŭrŭãchi tá wŭxie ñatarŭgŭ cuxŭ:

“Cuma rŭ cuyaxŭmare natŭrŭ taxuxŭma i mexŭ cuxŭ Natŭrŭ choma rŭ chayxŭ rŭ naĕtŭ mexŭ chaxŭ. ¿Rŭ ñuxãcŭ tá nŭxŭ chacuãxŭ na cuyaxŭxŭ ega tama mexŭ cuxŭxgu? Natŭrŭ choma rŭ chorŭ ŭ i mexŭmaã tá cuxŭ chanawĕ na aixcŭma chayaxŭxŭ”, ñatarŭgŭ tá cuxŭ. ¹⁹ Cuma cuyaxŭ na nangĕxmaxŭ ya wŭxitama ya Tupana. Marŭ name. Natŭrŭ ngoxogŭ rŭ ta ngĕmaãcŭ nayaxŭgŭ, rŭ porãcŭ niduxrŭxe erŭ Tupanaxŭ namuŭē. ²⁰ Pa Yatŭ ya tama Meã Nagu Rŭxĩnŭcŭx,

cuma rü tama nüxü cucuèx i ngëxguma cuyaxõmaregu rü tama mexü cuxüxgu, rü taxuwama name i ngëmaãcü na cuyaxõxü. ²¹ Tupana nüxü ixuxgu rü nuxcümaücü ga tórü oxí ga Abráü rü wüxi ga yatü ga mecü nixí. Yerü mexü naxü rü Tupanaga naxínü ga yexguma namaã nüxü yaxuxgu na naxcèx yamáãxüçèx ga nane ga Ichaá. ²² Rü ngëmawa nüxü tacuèx rü tama nayaxõmare ga Abráü, natürü mexü naxü ta. Rü yema naxüxüwa tüxü nüxü nacuèxëë na aixcüma Tupanaãxü yaxõõxü. ²³ Rü yemaãcü ningu ga yema ore ga ümatüxü ga ñaxü:

“Abráü rü Tupanaãxü nayaxõ rü yemacèx Tupana nüxü nixu na mecü yíxü yerü nüxü nayaxõ. Rü nüxü nixu ta na namücü yíxü ga Abráü”.

²⁴ Rü ngëmawa nüxü tadau na Tupana namaã taãèxü ya yima yatü ya mexü ücü rü tama yaxõmarecü. ²⁵ Rü yemaãcü ta ngímaã nangupetü ga nuxcüma ga Raá. Rü Tupana ngímaã nataãë yerü mexü ixü ga yexguma meã nayauxágu ga ngípatawa ga yema orearü ngeruügü ga Yudiügü. Rü ngígagu namaxë ga yema orearü ngeruügü yerü to ga namagu iyamugü ga yexguma norü uwanügü nadaixchaügu. Rü woo ga ngíma rü chixri na namaxüxü ga noxrix, natürü mexü ixü yerü iyaxõ, rü yemacèx Tupana ngímaã nataãë. ²⁶ Rü wüxi i naxüne rü taxuwama name rü nayumare ega natauxguma i naãë. Rü ngëxgumarüü ta nixí na taxuwama namexü na yaxõmarexü ega taxuüma i mexü ixüxgux.

3

Tórü conüchiga

¹ Pa Chaueneëgüx, tama name i muxëma i pema rü nguxëëtaexügü pegü pixígüxëëchaü. Erü pema nüxü pecuèx na yixema i nguxëëtaexügü na ixígüxü, rü guxü i duüxügüarü yexera tá tüxna naca ya Tupana tórü maxüchiga rü tórü puracüchiga. ² Guxâma i yixema rü muëxpüxcüna chixexü taxüe. Yima yatü ya taguma chixexüxü ixücü rü aixcüma mecü nixí, erü nüxü nacuèx na ñuxãcü guxüwama nügüna nadauxü na tama chixexü naxüxüçèx. ³ Rü ngëma na taga naxínüxüçèx i wüxi i cowaru, rü tanaxwèxe na naxütüxünáguxü na ngëmaãcü yixema inaxwèxexüãcüma meã iyaxüxüçèx. ⁴ ¡Düçèx nagu perüxínüë ya wapurugü ya buanecüarü poramaã ixüxüne! Rü woo nitaxüchi rü buanecü ya taxüchicümaã inicuegü, natürü íracü ya quiyamaã nana-toxchinü i norü toxpëxeruü, rü ngextá nüma ínanaxwèxexüwa nanaxüxëë. ⁵⁻⁶ Rü ngëxgumarüü ta nixí ya tórü conü rü woo na naxírachiréxü, natürü namuxüchi i norü ore. Rü wüxitama i üxüarü yauraxü i íraxüwa inaxügü na yaxaxü i taxüma

i naãne. Rũ tórũ conũ rũ ñoma wũxi ya ùxürũ nixĩ. Rũ taxũnewa rũ wũxi i taxũ i chixexũ nixĩ ya yima tórũ conũ erũ nanachixexẽẽ i guxũma i tórũ maxũ. Rũ ngẽma Tupana ngoxogũxũ Ípoxcuexũgune ya ùxũemawa ne naxũ i ngẽma chixexũ i namaã yadexaxũ ya tórũ conũ. Rũ ngẽma chixexũmaã nanachixexẽẽ i guxũma i tórũ maxũ. ⁷ Duũxũgũ rũ nũxũ nacuèx na íyapuxẽẽãxũ rũ nũxna nachogũxũ i nagúxũraũxũ i naèxũgũ i idũraexũ, rũ werigũ, rũ ãxtapegũ, rũ choxnigũ. ⁸ Natürũ taxũema nũxũ tacuèx na nũxna tachogũxũ ya tũmaãrũ conũ. Erũ wũxi i chixexũ i taxũ i taxucürũwama texé íyarũxoxẽẽxũ nixĩ. Rũ ngẽma norũ dexa rũ ùürũ tũxũ nayuxẽẽ. ⁹ Rũ yima tórũ conũmaã nũxũ ticuèxũũ ya Tanatũ ya Tupana, rũ yimamaãtama chixexũ namaã tixugũe ta i duũxũgũ i Tupana nũgũãcü ùxũ. ¹⁰ Rũ ngẽma taèxmaã, rũ meã duũxũgũchiga tidexagũ, natürũ ngẽmatama taèxmaã rũ namaã taguxchigagũ ta. Pa Chaueneẽgũx, tama name na ngẽmaãcü yĩxũ. ¹¹ Wũxi i dexáarũ chuxchuxũwatama rũ taxuacũma ínaxũxũ i dexá i mexũ rũ dexá i chixexũ. ¹² Pa Chaueneẽgũx, wũxi i iguera rũ taxuacũma oríbuarũ omaã naxo, rũ wũxi i uba rũ taxuacũma igueraarũ omaã naxo. Rũ ngẽxgumarũ ta wũxi i dexáarũ chuxchuxũ i yucürachiũxũwa, rũ taxuacũma ínaxũxũ i dexá i mexũ.

Ngẽma cuèx i aixcũma ixĩxũ

¹³ Ngẽxguma chi petanũwa nangẽxmagu i wũxi i duũxũ i nũxũ cuáxũ rũ meã naãèxũ cuáxũ, rũ name nixĩ na meã namaxũxũ rũ mexũ na naxũxũ rũ tama nũgũ yacuèxũxũ na ngẽmaãcü pexũ nũxũ nadauxẽẽxũcèx na aixcũma wũxi i duũxũ i nũxũ cuáxũ yĩxũ. ¹⁴ Natürũ ngẽxguma chi pixãũxãchìwèxegũgu rũ togũchi pexaiegu rũ norũ yexera pegũ pixĩxẽẽchaũgu, rũ taxuacũma pegũgu perũxĩnũẽ na mexũgũ rũ nũxũ cuèxgũxũ pixĩgũxũ. Rũ wũxi i dora i taxũ nixĩ i ngẽma ega ngẽmaãcü pixĩgũgu. ¹⁵ Erũ ngẽma na íxãũxãchìwèxegũxũ rũ duũxũgũchi na íxaìexũ rũ norũ yexera yigũ na íxĩgũxẽẽchaũxũ, rũ tama Tupanawa ne naxũ, natürũ ñoma i naãnecũãxwa rũ ngoxo i Chatanáwa nixĩ i ne naxũxũ. ¹⁶ Erũ ngextá ãũxãchì ítaxũwa rũ duũxũgũ nũgũ írũyexeraxẽẽchaũxũwa, rũ ngẽma rũ taxuũma meã inixũ rũ nagúxũraũxũ i chixexũ nangẽxma. ¹⁷ Natürũ guxãma ya yíxema aixcũma tũxũ nangẽxmaxẽ i ngẽma cuèx i Tupanawa ne ùxũ, rũ aixcũma meã tamaxẽ rũ guxãmaã tamecũmagũ, rũ meã duũxẽxũ tayauxgũ i tũmapatawa, rũ meã itarũxĩnũẽ i tũmamücũarũ ucuxẽ, rũ guxũ i duũxũgũ tũxũ nangechaũtũmũgũ, rũ guxãmaãma tũgũ tawũxiguxẽẽgũ, rũ tixaixcũmagũ, rũ mexũ taxũgũ. ¹⁸ Rũ yíxema naxcèx daugũxe na duũxũgũ nũgũmaã írũngũxmũèxũ, rũ wũxi i mexũ taxũgũ.

Erü ngēmawa tá nüxü tadaugü na aixcüma meã Tupanacèx namaxëxü i ngēma duïxügü.

4

Duïxügü i ñoma i naãneärü ngúchaïcèx daugüxüchiga

¹ ¿Tüxcüü pegümaã penuë rü pegü pedai? Pegümaã penuë erü pexü nangëxma i ngēma perü ngúchaügü i chixexügü. ² Pema pexü nangúchaü i ngēma pexü taxuxü natürü taxuacüma pexü nanguxü, rü ngēmacèx peyamèx i togü. Rrü norü ngēmaxüçèx pixãüxãchie natürü taxuacüma pexü nanguxüëga, rü ngēmacèx pegümaã penuë, rü pegü pedai. Rrü tama penayauxgü i ngēma penaxwèxexü erü tama Tupanana naxcèx peca. ³ Rrü ngëxguma naxcèx ípecaxgu, rü tama penayaxu, erü naxcèx ípeca i ngēma tama Tupana pexü naxwèxexü. Rrü ngēma pematama penaxwèxexü nixí i naxcèx ípeçaxü na namaã pegütama petaãëxëëmaretüçèx. ⁴ Pa Duïxügü i Chixri Maxëxüx, ¿Tama ëxna nüxü pecuèx rü ngëxguma ñoma i naãnexü pengechaügu rü Tupanamaã perüxuanüxü? Erü texé ya ñoma i naãnexü ngechaüxë rü Tupanamaã tarüxuanü. ⁵ Rrü tama natüçèxma nixí i ngēma Tupanaärü ore i ñaxü:

“Ngēma Naãë i Üünexü i Tupana tüxna muxü rü tüxü ninuxü erü noxrü tixí rü tüxü nangechaü”,

ñaxü. ⁶ Natürü Tupana rü tüxü narüngüxëë na namaã ipo-raexüçèx i guxüma i ñoma i naãneärü ngúchaü i chixexü. Rrü ngēmacèx norü orewa rü ñanagürü:

“Tupana rü tümamaã nanu ya yíxema tügü icuèxüxügüxe, natürü tüxü narüngüxëë ya yíxema tama tügü icuèxüxügüxe”,

ñanagürü. ⁷ Pa Chaueneëgüx, ¡Meã Tupanaga pexïnüë! ¡Rrü nüxü pexoó i ngoxo i Chataná! Rrü nüma rü tá pexna niña.

⁸ ¡Tupanana pengaicamagü! Rrü nüma rü tá ta pexna nangaicama. Rrü pemax, Pa Pecaduãxgüxüx, ¡nüxü perüxoe i pecüma i chixexü! Rrü pemax, i Tupanawe rüixchaüxë natürü ñoma i naãnewe rü ta rüixchaüxë, ¡penamexëëx i perü maxü na Tupanacèxicatama pemaxëxüçèx! ⁹ ¡Pegümaã pengechaügü rü pexauxe erü pipecaduãx! Rrü texé ya ñoma i naãneärü taãëwa cugüxe, rü name nixí i tügümaã taxauxe. Rrü texé ya tümacüma i chixexümaã taãxëë, rü name nixí i Tupanapëxewa tügümaã tangechaü. ¹⁰ Rrü name nixí i Cori ya Tupanapëxegu pecaxãpüxügü rü namaã nüxü pixu na taxuwama pimexü. Rrü ngëxguma i nüma rü tá pexü nicuèxüü rü pexü nataxëë.

Tama name i chixexügu cueneëmaã curüxñü

11 Pa Chaueneëgüx, ¡Tãxü i chixexümaã pegü pixugüxü! Erü yíxema chixexümaã tümaëneëchigagu idexáxe rü éxna chixexümaã nüxü dawenüxë, rü chixe nüxü tawogü ta i Tupanaãrü ore. Rü ngëxguma chixexügu Tupanaãrü oremaã curüxínügu, rü Tupanaãrü orearü yexera cugü quixíxëëchañ erü tama aixcüma naga cuxínü. 12 Tupanaxícatama nixí ya tüxna naxácü i norü mugü rü ñuxüchi tá tüxna çacü rü ngoxi naga ixínüë i ngëma norü ore. Rü nümatama nixí i nüxü nangëxmaxü i pora na tüxü namaxëxëëxü rü éxna tüxü nayuxëëëxü. ¿Natürü texé quiixü i cumax rü ngëmacëx cunan-gugüxü na ñuxácü namaxüxü i cumücü?

Taxúema nüxü tacuèx na çacü tá tüxü ngupetüxü i moxüãrü ngunexügu

13 ¡Choxü iperüxínüë i pema na ñapegügüxü:

“Ñuxma rü éxna moxü tá náí ya iãnewa taxí, rü wüxi ya tauncü tá ngëxma tayayaxu, rü tá ngëma tataxegü na mucü i dïëru ngíxü iyaxuxüçëx”, ñaperügügü! 14 Pema rü tama nüxü pecuèx na çacü tá pexü üpetüxü i moxü. ¿Çacü nixí i perü maxü? Perü maxü rü ñoma wüxi i cherena i paxaãchi nüxü idauxü rü ngëxgumatama ngupetüxürüü tá inayarüxo. 15 Rü narümemaë nixí na ñapegügüxü:

“Ngëxguma chi nanaxwëxegu ya Cori ya Tupana na imaxëxü, rü chi tanaxü i ñaã puracü i nagu rüxínüëxü”, ñapegügüxü. 16 Natürü i pema rü pegü picuèxüügüchañ. Rü guxüma i ngëma rü tama name. 17 Yíxema nüxü cuáxe na ñuxácü Tupanapëxewa meã tamaxüxü, natürü tama naxüxe, rü pecadu taxü.

5

Ucuxë i dïëruãxgüxüçëx

1 Pa Duüxügü i Dïëruãxgüxüx, ¡Iperüxínüë i ñaã ore! ¡Pex-auxe rü aita pexüë erü chixexü tá pexü naxüpetü! 2 Perü ngëmaxügü rü marü nangaue, rü ngëma pexchiru i mexëchixü rü nawe nanangömmü. 3 Perü uiru rü perü dïëru rü ngëxma naxãütanü rü ngëxma nangaue. Rü ngëma norü aütanü rü wüxi i perü cuèxruü tá nixí na pema rü tá ta ipeyarütauxexü ñoma çacü üxüwa ixaxürüü. Tupana ngíxü nadau i perü dïëru i ngímaã penguüxcü, rü ngëmacëx tá pexü napoxcu i naãneãrü guxgu. 4 Rü yema perü puracütanüxü ga tama meã nüxü penaxütanüxü, rü ñuxma rü ngíxcëx nidexagü ga yema dïëru ga tama nüxna ngíxü pexácü. Rü Tupana ya guxããrü Cori rü ngëma duüxügüxü naxínü na ngíxcëx yadexagüxü ga yema dïëru ga nüxü ngíxü pengetanücü ga peanewa na napuracüexüçëx. 5 Rü ñoma i naãnewa rü pegü pengëxãëgü rü pemepata rü pemuarü ngëmaxüãxgü rü petaãëgü rü meã

pechibüe. Natürü nawa tá nangu na ngëmacèx Tupana tá pexü poxcuexü. ⁶ Rü pema penapoxcue rü penadai i ngëma duüxügü i taxuüma i chixexü pemaã üchiréxü. Rü nümagü rü pexü narüturamaëgü, rü taxuacüma nügü ínapoxügü.

Tanaxwèxe i tayumüxë rü meã ítananguxëë ya Cori ya Tupana

⁷ Rü ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü name nixí i meã ípenanguxëë ñuxmatata ínangu ya Cori ya Tupana. Rü dücax, yíxema naãnewa puracüxe rü meã ítananguxëë ya pucü na naxügüxcèx i tümanetü. Rü ñuxüchi ñuxre ya tauemacü ítananguxëë na nayaxü i tümanetüarü o, rü ngëxguma rü tá tayabuxgü. ⁸ Rü pema rü ta penaxwèxe na meã ípenanguxëëxü na ínanguxü ya Cori ya Tupana. ¡Rü petaãëgü, rü táxü i nüxü perüçhauexü na ípenanguxëëxü! Erü marü ningaica na ínanguxü ya tórü Cori. ⁹ Pa Chaueneëgüx, name nixí i nüxü perüxoe na pegüchigaxü pixuechaü na tama ngëmacèx pexna naçaxüxcèx ya Tupana. Erü marü ningaica na ínanguxü na duüxügüxü yacagüxcèx i norü maxüchiga. ¹⁰ Pa Chaueneëgüx, name nixí i nüxna pecuëxãchie ga yema nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ga na ñuxácü yaxna namaã naxñnüëxü ga yexguma ngúxü yangegügu. Rü name nixí i pema rü ta ngëxgumarüü yaxna namaã pexñnüëãma rü Tupanacèx pemaxëãma ega ngúxü pingegügu. ¹¹ Rü yixema nüxü tacuèx na nataãëgüxü ga yema duüxügü ga meã Tupanacèx maxëãmaxü ga yexguma ngúxü nüxü üpetügu. Rü pema nüxü pecuèx ga ñuxácü meã namaxama ga guma Yox ga yexguma ngúxü nüxü üpetügu. Rü nüxü pecuèx ga yixcama ga na ñuxácü tórü Cori ya Tupana poraãcü nüxü rüngüxëëxü. Erü nüma ya tórü Cori ya Tupana rü namecümaxüchi rü poraãcü nüxü tangechaütümüügü. ¹² Rü guxüärü yexera, Pa Chaueneëgüx, rü ngëxguma tacüxcèx ipexunetagu, rü tama name i Tupanaegagu ipexuneta, rü ëxna ñoma i naãneegagu ipexuneta, rü ëxna tacü i to i naegagu ipexuneta. Natürü ngëxguma aixcüma yixígu i wüxi i ore ¡rü noxtacüma: “Ngü” ñapegü! Rü ngëxguma tama aixcüma yixígu i wüxi i ore ¡rü noxtacüma: “Tama” ñapegü! Rü ngëxguma ya Tupana rü tãütãma pexü napoxcue naxcèx i ngëma perü uneta. ¹³ Rü ngëxguma wüxie i petanüwa naxixãchiãëgu, rü name nixí na tayumüxëxü. Rü ngëxguma wüxie taãëgu, rü name nixí na tawiyaexü rü Tupanaxü ticuèxüüxü. ¹⁴ Rü ngëxguma wüxie i petanüwa idaawexgu, rü name nixí i naxcèx peyaca i yaxögüxüärü äëxgacügü na tümacèx nayumüxëgüxcèx rü Cori ya Tupanaegagu chixümaã tüxü yangögügüxcèx. ¹⁵ Rü ngëxguma aixcüma Tupanaãxü yaxögüãcüma nayumüxëgügu, rü tá tümacèx nitaane, rü nüma ya Cori ya Tupana tá tüxü ínarüdaxëë

nawa i tūmaārū daawe. Rū ngēxguma chi tacū rū pecadu taxūxgu, rū Tupana tá tūxū nūxū nangechaŦ. ¹⁶ Rū ngēmacèx name nixī i pegūmaã nūxū pixu i perū pecadugū rū pegūcèx peyumūxēgū i wūxiechigū na pexcèx yataanegūxūcèx. Rū yima mecū ya yatūarū yumūxē rū aixcūma napora erū Tupana nanangāxū. ¹⁷ Tupanaārū orearū uruŦ ga Ería nixī ga wūxi ga yatū ga taxrūŦ ixīcū. Natūrū yexguma nūma guxū ga norū ngūchaŦmaã nayumūxēgu na tama napuxūcèx, rū tomaēxpūx ga taunecūarū ngāxūgu rū tama napu ga yema naãnewa. ¹⁸ Natūrū yemawena rū wenaxārū nayumūxē ga Ería rū pucūcèx ínaca. Rū wenaxārū napu. Rū narūxū ga guxūma ga nanetūgū. ¹⁹ Pa Chaueneēgūx, ngēxguma chi texé petanūwa Tupanana ixūgachigu, rū tangēxmagu ya wūxie ya tūxū taeguxēxē na wenaxārū Tupanawe tarūxūxūcèx, rū mexū taxū. ²⁰ Erū ngēxguma texé Tupanacèx nataeguxēēgu i wūxi i duūxū nūxna i norū chixexū, rū tūmagagu Tupana tá nanamaxēē i ngēma duūxū, rū tá nūxū nūxū nangechaŦ i norū pecadugū.

Rū nuãma pexna,
ChaŦtiágu

NÜXĪRAÜXÜ GA POPERA GA PEDRU ÜMATÜXÜ

Pedru nüxü narümoxe ga yema yaxögüxü ga to ga nachiiñanegu woonexü

¹ Pa Chaueneëgüx, choma i Pedru nixi i pexcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choma nixi i Ngechuchu ya Cristu choxü muxü na duüxügümaã nüxü chixuxüçèx i norü ore. Rü pexcèx chanaxümatü i pema na perü naãnena to i nachiiñanegügu penawoonexü i Pötuanewa rü Gárataanewa rü Capadochiaanewa rü Áchiaanewa rü Bitíniãñanewa ngëxmagüxe. ²Rü pexü nixi ga nadexü ga Tanatü ya Tupana, yerü woetama yema nixi ga nuxcümaxüchima nagu naxinüxü. Rü nanamu ga Naãe i Ünexü na pexü yamexëëgüxüçèx na aixcüma napëxewa pixüünegüxüçèx rü Ngechuchu ya Cristuga na pexinüexüçèx rü nagümaã na piyaxgüxüçèx na nataxuxüçèx i perü chixexügü. Rü chanaxwexe i Tanatü ya Tupana poraãcü pexü narüngüxëë rü pexü nataãxëë.

Ítananguxëë na wena tá imaxëxü

³ ¡Rü ngixã nüxü ticuëxüügü ya Tupana ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu Nanatü! Yerü yexguma Ngechuchu ya Cristuxü wena namaxëëgu, rü tüxna nanaxã ga maxü ga yexwacaxüxü, yerü poraãcü nüxü tangechaütümüügü. Rü ngëmacèx i ñuxma i yixema rü ta Ítananguxëë na wena tá imaxëxü. ⁴ Rü pema rü wüxi i ngunexügu rü aixcüma tá penayauxgü i guxüma i ngëma mexügü i Tupana tá pexna äxü i ñuxma daxügüxü i naãnegu pexü namaã nanguxüxü. Rü ngëma tá pexna naxäxü rü tagutáma inayarüxo, rü tagutáma naxäüächí, rü tagutáma nangau. ⁵ Rü ñuxma na Tupanaäxü peyaxögüxü rü nüma rü norü poramaã tá pexna nadau ñuxmatáta aixcüma penayauxgü i ngëma maxü i taguma gúxü i tá pexna naxäxü i ngëxguma naguxgu i naãne. ⁶ Rü ngëmacèx name nixi i poraãcü petaãëgü, rü nüetama nixi ega woo ñuxma ñaã perü maxüwa rü paxaxächí muxüma i guxchaxügü pexü üpetügu. ⁷ Erü ngëmaãcü nixi i pexü naxüxü ya Tupana na nüxü nacuáxüçèx rü ngoxi aixcüma peyaxögü rü éxna tama. Rü ngëxguma peyaxögüamagu ega woo guxchaxügü pexcèx ínguxgu, rü ngëma perü õ rü wüxi i uiruarü yexera nixi na namexü erü ngëma uiru rü woo namexëchi natürü düxwa nangau. Rü ngëma uiru rü üxümaã nüxü taxü na nüxü icuáxüçèx rü ngoxi aixcüma uiruxüchi yixü. Rü ngëxgumarü ta nixi i perü õ na guxchaxügümaã

Tupana nūxū ūxū na nūxū nacuáxūcèx rü ngoxi aixcūma nūxū peyaxōgū na yixcama pexū yacuèxūūxūcèx rü mexū i pechica pexna naxāxūcèx rü pemaã nataãèxūcèx i ngēxguma wena nūma naxūxgu ya Ngechuchu ya Cristu. ⁸⁻⁹ Pema rü Ngechuchu ya Cristuxū pengechaūgū woo taguma nūxū na pedaugūxū. Rū ñuxma rü ta woo tama nūxū pedaugū, natürü nūxū peyaxōgū, rü poraãcū petaãægū. Rū ngēma perü taãemaã rü taxuacūma nūxū pixuéga na ñuxācū petaãægūxūchixū, erü marü penayauxgū i perü maxū i taguma gúxū. Rū ngēmacèx nixī i nūxū peyaxōgūxū. ¹⁰ Rū nuxcūmaxūchima ga Tupanaärü orearü uruūgū, rü nūxū nixugüe ga na ñuxācū tá Tupana pexū narüngūxēèxū. Rū nūmagü rü poraãcū nangúe rü naxcèx nadaugū i ngēma maxū i taguma gúxū. ¹¹ Rū nūmagü ga yema orearü uruūgū rü Tupanaärü poperawa nangúe na nūxū nacuèxgūxūcèx na ñuxācū tá na yīxū rü ñuxguacū tá na nangóxū ga guma Maxēèèruū ga Cristu. Rū Cristuãē i Üünexū ga yema orearü uruūgūwa yexmaxū, rü nūxū nūxū nacuèxēè ga na Cristu rü tá ngúxū yangexū rü tá nayuxū rü yixcama rü wena tá na namaxūxū rü ñuxūchi daxūguxū i nañewa tá na naxūxū na guxūärü ãèxgacū yīxūcèx. ¹² Natürü Tupana rü yema nuxcūmaūgūxū ga orearü uruūgūxū nūxū nacuèxēè na tāūtama nūmagü nūxū nadaugūxū ga guma Maxēèèruū ga naxcèx nadaugūcū, natürü pema tá yīxū na nūxū pedaugūxū. Rū dücax, Pa Chaueneægūx, gumatama Maxēèèruūchiga nixī ga perü orearü uruūgū pemaã nūxū ixugūgūxū ga yexguma Tupanaãē i Üünexū ga daxūwa ne muxū yadexagūxēègu. Rū guxūma i ngēma ore i yima Maxēèèruūchiga, rü woo Tupanaärü orearü ngeruūgū i daxūcūāx rü nūxū nangúchaūgū na yexeraãcū nūxū nacuèxgūxū.

Tupana rü taxcèx naca na napèxewa naxüünexūcèx i tóru maxū

¹³ Rū ñuxma na Cristuarü duūxūgū pixīgūxū, rü penaxwèxe na pexuãægūxū rü ípememarexū na penaxūxū i norü ngúchaū. Rū name nixī i aixcūma meã ípenanguxēè i guxūma i ngēma mexūgū i Tupana tá pexna āxū i ngēxguma Ngechuchu ya Cristu nūma ūxgu. ¹⁴ Rū ñuxma na Tupanaxācūgū pixīgūxū, rü penaxwèxe na aixcūma naga pexīnūèxū. Rū tama name i nagu pexī ga yema nuxcūmaūxū ga perü ngúchaū ga ūpa nagu pexīxū ga yexguma tauta Tupanaxū pecuèxgu. ¹⁵ Natürü penaxwèxe i aixcūma meã pemaxē na Tupanapèxewa naxüünexūcèx i perü maxū. Erü nūma ya Tupana ya pexū decū, rü naxüüne. ¹⁶ Rū norü ore i ümatūxūwa rü ñanagürü:

“Chanaxwèxe i chauxrūū pixüüne, erü choma rü chaxüüne”,

ñanagürü. ¹⁷ Rū pema na “Pa Tonatüx” ñapegüxü nüxü ya Tupana, rü ñuxma na ñoma i nañewa pemaxëxü rü name nixi i guxüguma nüxü pemuñë. Erü nüma rü aixcūmaxüchi nanangugü i wüxichigü i duüxügüarü maxü na ñuxäcü yixü. Rū tüxü napoxcu ya guxāma ya texé ya chixexü ügüxe, rü nüetama nixi ega woo texé tixigu, erü napëxewa rü nawüxigumare i guxūma i duüxügü. ¹⁸⁻¹⁹ Rū Tupana rü marü pexü inanguxüxëe nawa ga yema nuxcūmaüxü ga perü maxü ga taxuwama mexü ga perü oxigüxütawa peyaxuxü. Rū yema na nawa pexü inanguxüxëexüçex rü pexna naxāxüçex i maxü i ngexwacaxüxü, rü poraäcü nüxü naxātanü. Yerü tama uiru rü éxna dñeru i ngauxwëxexümañ nanaxütanü, natürü Cristugü ya mexëchicūmañ nixi ga naxütanüaxü. Yerü nüma ga Cristu rü ñoma wüxi i carneru i taxuwama nañuxraüxü i Tupanacëx imáxürüü pexçex nayu na pexü naxütanüxüçex. ²⁰ Rū nüma ga Tupana rü woetama nuxcūmaxüchima tauta nañe ixügügu, rü marü Cristuxü naxuneta na pexçex nayuxüçex. Natürü ñomaücüü nixi ga nangóxü ga guma Cristu na pexü nangüxëexüçex. ²¹ Rū ñuxma rü Cristu-gagu nixi i nüxü peyaxögüxü ya Tupana ga yuwa Cristuxü irüdaxëecü rü daxüwa nagacü. Rū ngëmacëx nixi i ñuxma i Tupanaaxü peyaxögüxü rü ipenanguxëëgüxü na daxüwa pexü nagagüxüçex. ²² Rū ñuxma na naga pexinüexü i Tupanaärü ore i aixcūma ixixü rü pexü natauxcha na pegü pengechaügüxü erü Tupana rü marü pexü inayanaxoxëe i perü chixexügü. Rū ngëmacëx penaxwëxe i aixcūma guxü i perü ngüchañmañ pegü pengechaügü. ²³ Rū ñuxma i pema rü marü penayauxgü i ngexwacaxüxü i perü maxü. Rū ngëmacëx ñoma ngexwacëx pebuxürüü pixigü. Natürü ngëma maxü rü tama penatü rü pee ya yuwëxëxewa nixi i penayaxuxü. Natürü Tupanaärü ore i maxüxü i taguma iyarüxoxüwa nixi i penayaxuxü. ²⁴ Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:
 “Guxūma i duüxügü rü ñoma wüxi i natüanerüümare nixi. Rū guxūma i norü mexü, rü wüxi i nanetüchacurüümare nixi. Rū ngëma natüane rü nayu, rü nachacu rü narüngu. Rū ngëxgumarüü ta nixi i duüxügü na tama nataixü i norü maxü i ñoma i nañewa. ²⁵ Natürü tórü Coriarü ore rü taguma inayarüxo”,
 ñanagürü i Tupanaärü orewa. Rū ngëma Tupanaärü ore i mexü nixi ga pemañ nüxü yaxugüxü.

2

¹ Rū ngëmacëx name nixi i nüxü perüxoe i guxūma i chixexügü, rü ngëma na pidoratëexgüxü, rü ngëma na togüpëxewa meñ na pemaxënetaxü rü ngëma na pixāñxächiwëxegüxü, rü ngëma na pexoregütëexgüxü. ²⁻³ Rū ngëxguma chi aixcūma

nüxü picuèxãchitanügu na ñuxãcü namecümaxüchixü ya tórü Cori, rü ñoma wüxi i õxchana i ngexwacèx buxü i naëgünenixü nüxü ngúchaüxürüü penaxwèxe i poraãcü pexü nangúchaü i norü ore na ngëma wapa peporaexüçèx rü meã peyaexüçèx i perü õwa na ngëmaãcü guxüwama namexüçèx i perü maxü i taguma gúxü.

Cristu nixi ya nuta ya maxücü

⁴ Rü ñuxma rü name nixi i tórü Corina pengaicamagü. Erü nüma ya tórü Cori nixi ya yima nuta ya maxücü ya Tupana nayaxücü na namaã inaxügüãxüçèx ya napata. Rü woo duüxügü nüxü oexü, natürü yima nixi ya Tupana nayaxücü erü naxcèx rü namexëchi. ⁵ Rü ngëxgumarüü ta i pema, rü Tupana pexü nade na napataarü nutagü ya maxëcü pixigüxüçèx. Rü pema nixi i Tupanaarü ngüxëëruüügü i üünexü i Ngechuchu ya Cristuégagu Tupanana ãmare pexägüxü. Rü ngëma ãmare i nüxna pexägüxü i namaã nataãëxü rü ngema nixi i perü maxü i mexü i napëxewa. ⁶ Rü Tupana rü norü ore i ümatüxüwa rü Cristuchigaxü nixu rü ñanagürü:

“Ñuxma na ichanaxügüxü ya chopata, rü yima nuta ya nüxira chayaxücuchicü, rü yima nixi ya nuta ya mexëchicü ya chomatama chanayaxücü na chopata namaã ichaxügüxüçèx. Rü yima nuta rü chaunchiga nixi. Rü yixema nüxü yaxõxë, rü aixcüma tá tanayaxu i ngëma maxü i taguma gúxü i tümamaã ichaxunetaxü”, ñanagürü. ⁷ Rü pema na nüxü peyaxögüxü, rü Cristu rü pexcèx rü guxüwama name rü naporaxüchi. Natürü ngëma tama yaxögüxüçèx, rü taxuwama name. Rü ngëmacèx ya Tupana rü norü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Yima nuta ya ipataarü üruüügü nüxü ocü, rü chauxcèx rü gucü ya nutaarü yexera namexëchi. Rü ngëmacèx yimaëtüwa nixi ichanaxügüxü ya chopata”,

ñanagürü. ⁸ Rü Tupanaarü ore rü ñanagürü ta:

“Guxüma i ngëma tama yaxögüxü rü tama irüxñüëchaüxü rü yima nutagu tá nayarüpucutügü”,

ñanagürü. Rü ngëmaãcü i guxüma i ngëma tama yaxögüxü rü tá chixexügu nayi erü tama Tupanaga naxñüëchaü rü tama Cristuaxü nayaxögüchaü. Rü ngëmacèx Tupana tá nanapoxcue yema nüma nüxü yaxuxürüü. ⁹ Natürü pema nixi i duüxügü i tórü ãëxgacü ya Tupana pexü dexü na norü ngüxëëruüügü pixigüxüçèx. Rü pema nixi i duüxügü i napëxewa ixüünexü erü nümatama ya Tupana rü norü duüxügüxü pexü nixigüxëë na nüxü pixuxüçèx i norü ore i aixcüma mexëchixü. Rü nümatama ya Tupana nixi ga chixexüwa pexü inanguxüxëëxü na norü ngóonexü i mexëchixügu pechocuxüçèx. ¹⁰ Rü üpa ga pema rü tama Tupanaarü

duïxügü pixīgü, natürü i ñuxma rü aixcüma norü duïxügü pixīgü. Rü üpa rü taxúeaxüma pengechaütümüügü, natürü i ñuxma rü Tupanaãxü pengechaütümüügü.

Ñuxma na Tupanaãrü duïxügü pixīgüxü, rü name nixĩ i meã naxcêx pemaxê

11 Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, rü ñuxma na Tupanaãrü duïxügü pixīgüxü, rü tama ñoma i naãnecüãx pixīgü. Rü ngëmacêx pexü chacèèxü na nüxü perüxoexücêx i guxüma i ngëma ngúchaügü i chixexü i ñoma i naãnecüãx nagu íxü. Erü ngëma ngúchaügü i chixexü rü taãèxü chixexügu nanguxêèchaü. 12 Rü name nixĩ i meã pemaxê napêxewa i ngëma duïxügü i tama Tupanaxü cuèxgüxü. Rü ngëxguma woo poraãcü chixri pechiga yadexagügu i nümagü, rü tá nüxü nadaugü na ñuxãcü mexü pexügüxü, rü tá Tupanaxü nicuèxüügü i ngëxguma Cristu wena núma üxgu. 13 Rü name nixĩ na tórü Cori ya Ngechuchugagu tümaga pexĩnüèxü ya guxãma ya yíxema perü ãëxgacügü ixīgüxe. Rü ngëmaãcü name nixĩ i meã naga pexĩnüè ya ãëxgacü ya tacü ya Dumawa ngëxmacü, erü núma nixĩ i guxü i togü i ãëxgacügüétüwa nangëxmaxü. 14 Rü ngëxgumarüü ta name nixĩ i naga pexĩnüè i ngëma togü i ãëxgacügü i petanüwa namugüxü ya yima ãëxgacü ya tacü na napoxcuaeãxücêx i ngëma chixexü ügüxü rü namaã nataãëgüxücêx i ngëma mexü ügüxü. 15 Erü Tupana nanaxwèxe na mexü pexügüxü na ngëmaãcü ipeyanangeëxgüxêèxücêx i ngëma duïxügü i tama Tupanaãrü orexü cuáxchaügüxü rü chixri ngëma orchiga idexagüxü. 16 Rü ñuxma na Cristu pexü ínguxüxêèxü, rü name nixĩ i duïxügü i aixcüma ínguxüxürüüãcü meã pemaxê. Natürü ñuxma na ípenguxüxü rü tama name na ngëmamaã pegü ípexoxüxü na tacü rü chixexü pexügüxücêx. Erü ñuxma na Tupanaãrü duïxügü pixīgüxü, rü name nixĩ i norü ngúchaüxĩcatama pexügü. 17 Rü name nixĩ i meã penayauxgü i guxüma i duïxügü. ¡Rü nüxü pengechaü i taeneëgü i yaxôgüxü! ¡Rü nüxü pemuñê ya Tupana! ¡Rü naga pexĩnüè ya ãëxgacü ya tacü ya Dumacüãx!

Tanaxwèxe i Cristurüü yaxna namaã taxĩnüè i ngëxguma ngüxü ingegügu

18 Pa Duïxügü i Coriãxgüxüx, ¡rü nüxü pengechaügü rü naga pexĩnüè i perü corigü! Rü tama name i ngëma perü corigü i pemaã mecümaxüxüxĩcatama pengechaügü, natürü name nixĩ i nüxü pengechaügü ta i ngëma perü corigü i chixecümaxü. 19 Erü Tupana rü pemaã nataãè ega nüxü na pengechaügüxücêx yaxna namaã pexĩnüègu i ngëxguma texê natücêxmamare chixexü pemaã üxgu rü ngüxü pexü

tingexëëgu. ²⁰ Natürü ꞥtacüwa pexü namexü ega yaxna namaã pexĩnüëgu i ngëxguma wüxi i perü chixexüçex pepoxcuegu? Natürü ngëxguma tacü rü mexü i pexüxügagu ngúxü pingegügu rü yaxna namaã pexĩnüëgu, rü ngëma waxi nixĩ i Tupanapëxewa mexü. ²¹ Rü ngëma na mexü pexüxügagu ngúxü pingegüxüçex nixĩ i Tupana pexü dexü. Yerü ga Cristu rü ta pexcèx ngúxü ninge. Rü yemaãcü pexü nüxü nadauxëë na ñuxãcü nüma nanaxwëxexü na naxrüü yaxna namaã pexĩnüëxü i ngëma ngúxü. ²² Nüma ga Cristu rü taguma pecadu naxü, rü taguma texéxü nawomüxëë. ²³ Rü yexguma duüxügü chixexü namaã ixugüegu, rü nüma rü taxuüma ga chixexümaã nanangãxü. Rü yexguma ngúxü nüxü yangexëëgügu, rü nüma rü tama tacü rü chixexümaã nanaxãüxüne. Natürü Tupanamaã nüxü nixu na nüma namaã namexëëãxüçex ga yema duüxügü ga chixri namaã chopetüxü. Yerü nüxü nacuèx rü Tupana rü aixcüma meã nanangugü i guxüma i duüxügüarü maxü. ²⁴ Rü nümatama ga Cristu rü nügüxünegu nayange ga tórü pecadugü ga yexguma curuchagu nayuxgu. Rü yemaãcü nanaxü na nüxü rüxoexüçex i tórü chixexü na naxcëxicatama imaxëxüçex. Nüma rü pexcèx nanapix na yemaãcü pexü nameëxëëxüçex. ²⁵ Rü pema ga üpa rü ñoma carnerugü i nu ne naxĩmarexürrüü pixigü. Natürü i ñuxma rü marü Cristucèx pewoegu. Rü nüma nixĩ i perü dauruü yiixü, rü nüma nixĩ i pexna nadauxü.

3

Ñuxãcü Tupana nanaxwëxe na namaxëxü i ngëma ixãmaxü rü ixãtexü

¹⁻² Rü pemax, Pa Ngexügüx, rü name nixĩ i petega pexĩnüë na ngëma pete i tama yaxõxü nüxü dauxüçex i perü maxü i mexü i Tupanapëxewa rü duüxügüpëxewa rü ngëmacèx na yaxõõxüçex woo taxuüma i Tupanaarü orexü namaã pixugu. ³ Rü ngëma na aixcüma pimexüçex, rü tama name i nagu perüxĩnüë na ñuxãcü pegü pemexëëyaexüchixü, rü ëxna uirunaxcèx i ngëxãëruümaã pengëxãëgüxü, rü ëxna tatanüxüchixü i naxchirugu na picuxgüxü. ⁴ Natürü name nixĩ i perü maxüwa pegü pimexëëgü rü guxüma i duüxügümaã pimecümagü rü taguma texémaã penuãëgü, erü ngëma nixĩ i perü mexü i taguma iyarüxoxü i aixcüma mexü i Tupanapëxewa. ⁵ Rü yemaãcü norü maxü i mexümaã nixĩ ga nügü yangëxãëgüxü ga yema nuxcümaügüxü ga ngexügü ga Tupanapëxewa ixüünexü. Rü nümagü rü Tupanaãxü nayaxõgü rü natega naxĩnüë. ⁶ Rü yemaãcü ta iyixĩ ga Chara ga ngĩte ga Abrãüga na naxĩnüxü, rü ngĩrü corimaã naxuaxü. Rü pemagü rü tá ta ngĩrüü pixigü ega mexü

pexügügu. Rü ñuxüchi taxucèxtáma tüxcüü petecèx pemuüê.
 7 Rü ngëxgumarüü ta i pemax, Pa Yatügüx, rü name nixî i meã pemèxü pengechaüğü rü aixcüma yaxna ngïmaã pexîñüê, erü ngïma rü irüturamaê. Rü name nixî i ngïmaã petaãëğü erü Tupana rü pexna naxããxürüü ngïxna nanaxã i ngëma maxü i taguma gúxü. Rü name nixî i ngëmaãcü meã ngïmaã pemaxê na Tupana nüxü ñnuxücèx i perü yumüxëgü.

Yixema mexü ügüxe ya ngúxü ingegüxechiga

8 Rü ngëmaãcü chanaxwèxe i guxãma i pema rü pegüxü pengechaütümüüğü rü wüxigu perüxîñüê, rü aixcüma nüxü pengechaüğü i guxüma i taeneëğü i yaxögüxü. Rü chanaxwèxe i aixcüma pemecümagü rü guxãmaã pegü pewüxiguxêê. 9 Rü ngëxguma texé chixexü pemaã üxgu, rü tama name i pema rü ta chixexü tümamaã pexü. Rü ngëxguma texé pemaã guxchigagu, rü tama name i pema rü ta tümamaã peguxchiga. Natürü narümemaê nixî i mexü i oremaã tüxü pengãxüga rü tüxü perüngüxêê, erü Tupana pexü nadei na pexü nangüxêêxücèx. 10 Erü Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñnanagürü:

“Ngëxguma texé taãëãcüma maxchaügu, rü name nixî i nüxna tadau ya tümããrü conü na tama chixexü i oremaã yadeaxücèx. Rü ngëxgumarüü ta name nixî i nüxna tadau i tümããx na tama doraxü yaxuxücèx. 11 Rü name nixî i nüxna tayaxü i guxüma i chixexüğü, rü mexü taxü. Rü ngëxgumarüü ta name nixî i guxüguma naxcèx tadau na togümaã tataãëxü. 12 Erü tórü Cori rü tüxna nadau ya yixema aixcüma ímexê, rü nüxü naxîñü i tümããrü yumüxê. Natürü tümamaã nanu ya yixema chixexü ügüxe”,

ñnanagürü i ngëma Tupanaãrü ore. 13 ¿Rü texé tá chixexü pemaã üxü ega pema rü aixcüma guxüguma mexü pexügügu? 14 Natürü ngëxguma chi ngëma mexü na pexügüxücèx ngúxü pingegügu, rü name nixî i petaãëğü. ¿Rü taxucèxma texéxü pemuüê, rü taxucèxma tacücèx pexoegaãëğü! 15 Rü name nixî i perü Corixü peyaxîxêê ya Cristu rü aixcüma naga pexîñüê, rü guxüguma ípememare na meã penangãxüxücèx i guxüma i duüxüğü i pexna çaxü na tüxcüü Cristuaxü peyaxögüxü. 16 Natürü name nixî i nüxü pengechaüãcüma penangãxü rü tama pegügu perüxîñüêãcüma na norü yexera pixîgüxü. Rü name nixî i meã pemaxê na taxucèxma pexoegaãëxücèx. Rü ngëxguma ngëmaãcü pemaxëgu rü tá naxãneê i ngëma duüxüğü i chixri pechiga idexagüxü na ñuxãcü Cristucèx pemaxëxü. 17 Yixema rü ngúxü tingegü ega chixexü ixügügu. Natürü narümemaê nixî na mexü ixügüxücèx ngúxü na ingegüxü, ega ngëmaãcü Tupana naxwèxegu. 18 Yerü nümatama

ga Cristu rü ngúxũ ninge, rü wüxicanatama guxããrũ pecaducèx nayu. Rũ woo na mecü yĩxũ rü taxcèx nayu i yixema i chixexũ i duũxũgũ ixĩgũxũ. Rũ yemaãcü nanaxü na Tupanaxũtawa tüxũ nagagũxũcèx. Rũ woo nayu ga naxũne, natürü ga naãe rü tama nayu. ¹⁹ Rũ yexguma naxũne yuxgu rü naãe rü natanüwa naxũ ga yema naãegũ ga Tupana poxcuexũ, rü orexũ namaã nayarũxu. ²⁰ Rũ yema naãegũ ga yexma poxcuexũ, rü yema nixĩ ga naãegũ ga yema duũxũgũ ga Noe maxũgu tama ixĩnũechaũxũ woo Tupana yaxna namaã naxĩnü ga yexguma Noe naxüyane ga guma wapuru. Rũ 8 ga duũxũgũxicatama nixĩ ga guma wapurugu ichoũxũ, rü yema nixĩ ga guma mucü ga taxüchicüarũ dexáétüwa maxèxũ. ²¹ Rũ yema dexá rü wüxi ga cuèxruũ nixĩ. Erü ngëxguma dexáwa íbaiegu, rü duũxũgũxũ nüxũ tacuèxèe na Ngechuchu ya Cristu wena maxũxũgagu yĩxũ i tüxũ nangëxmaxũ i maxũ i taguma gúxũ. Rũ tama taxüneãrũ düxétüwa na imexücèx nixĩ i íbaiecxũ, natürü ítabaie yerü marü Tupanana naxcèx taca na tüxũ iyanaxoxèèãxũcèx ga tórü pecadugũ na aixcüma napëxewa imexücèx rü aixcüma mexũgu rüxĩnũèxũcèx. ²² Rũ nüma ga Ngechuchu ya Cristu, rü daxũguxũ i naãnewa naxũ, rü ñuxma rü Tupanaãrũ tügünecüwawa nangëxma. Rũ ñuxma rü namëxwa nangëxmagü i guxũma i Tupanaãrũ orearü ngeruũgü i daxüçũãx rü guxũma i ãëxgacügü i daxüçũãx.

4

Tanaxwèxe i ngëma cuèx i Tupana tüxna ãxũmaã nüxũ tarüngũxèe i taeneëgü

¹⁻² Rũ ngëmacèx name nixĩ na ípememarexũ na ngúxũ pingegũxũ yexgumarũ ga Cristu na ngúxũ yangexũ. Erü yixema ngúxũ ingexe rü marü nüxũ tarüxo i tümaãrũ pecadu na guxũguma meã Tupana naxwèxexũãcüma tamaxũxũcèx, rü tama i tümaxũne naxwèxexũãcüma na tamaxũxũcèx. ³ Üpa ga pemax, rü mucüma ga taunecü penaxüecha i ngëma chixexũ i ñuxma i ngëma duũxũgũ i tama Tupanaxũ cuèxgũxũ ügũxũ. Rũ yexguma ga pema rü pecadu pexügũãcüma pemaxè, rü penaxü ga pexeneãrũ ngúchaũ, rü pengãxè, rü peta ga nawa pexãügatanũxũ pexügü, rü tacü i nguchièxgũxũ poraãcü pixaxcugü, rü tupananetachicünèxãgũxũ picuèxüũgü i woo Tupana na pexna nachuxuxũ i ngëma. ⁴ Rũ yema duũxũgü ga namaã pexãmücügũxũ ga yexguma chixri pemaxègu, rü ñuxma rü poraãcü nagu narüxĩnüe na tacücèx tama natanügu pexãgũxũ rü tama nawe perüxĩxũ i ngëxguma norü chixexũ naxügügu. Rũ ngëmacèx nixĩ i ñuxma i chixri pechiga yadexagũxũ. ⁵ Natürü nümagü rü tá ta Cristupëxewa nangugü na namaã nüxũ yaxugũxũcèx na ñuxãcü namaxèxũ.

Rü nüma ya Cristu rü ínamemare na nüxna yacachigüxüçèx i guxüma i duüxügü i maxëxü rü yuexü. ⁶ Rü ngëmacèx ya Tupana rü naxüpa na nayuexü i duüxügü rü marü nüxna nanaxuaxü i maxü i taguma gúxü. Erü nanaxwèxe na naxrüü guxüguma mexüwa namaxëëchaxü ega woo ñoma i naãnewa nayuegu i naxünegü. ⁷ Rü marü ningaica na nagüxü i ñoma i naãne rü guxüma i tacü i nawa ngëxmaxü. Rü ngëmacèx name nixí na ípexuãëxü rü meã peãe ta ipexügüxü rü guxüguma peyumüxëgüxü. ⁸ Rü guxüärü yexera i ngëma pexü chanaxwëxexü nixí na aixcüma pegü pengechaügüxü i wüxichigü. Erü ngëxguma aixcüma yigü ingechaügügu rü ngëmaãcü inayarüxo i muxüma i pecadugü. ⁹ ¡Rü meã pegü peyaxügü i wüxichigü i pechiüwa! Rü tama name i tümamaã penuãëäcüma tüxü peyaxu. ¹⁰ Rü wüxichigü i pemax, rü Tupana pexna nanaxã i perü cuèx. Rü ngëma perü cuèxmaã rü name nixí i wüxichigü pegü perüngüxëëgü, na aixcüma Tupanaärü ngüxëëruü i mexü na pixígüxüçèx rü meã namaã pepuracüexüçèx i guxüma i ngëma cuèx i Tupana pexna äxü. ¹¹ Rü ngëxguma texé nüxü ixuxgu i ore, rü name nixí i aixcüma Tupanaärü orexü tixu. Rü ngëxguma texé togüxü rüngüxëëgu, rü name nixí i Tupana tüxna äxü i poramaã tanaxü. Rü guxüma i ngëma pexüxü rü name nixí i meãma penaxü na ngëmaãcü Ngechuchu ya Cristugagu Tupanaxü picuèxüügüxüçèx. Erü nüma ya Tupana rü guxüguma namexëchi rü naporaxüchi. Rü ngëmaãcü yíi.

Ngëxguma Cristuaxü yaxõxgu rü ngúxü tinge

¹² Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, ñuxma na taxü i guxchaxügü i perü ngüxëëruü pexcèx ínguxü, ¡rü tãxü i peḃaixãchiãëgüxü, ñoma tacü i taguma nüxü pedauxü ngupetüxürüü! ¹³ Natürü narümemaë nixí na petaãëgüamaxü, yerü yema Cristu ngúxü na ingexürüü nixí i ngúxü na pingegüxü i ñuxmax na petaãëgüxüçèx i ngëxguma wena núma naxüxgu i nümax. ¹⁴ Rü ngëxguma Cristuaxü na peyaxõgüxügagu texé pemaã guxchigagu, rü wüxi i perü taãë nixí i ngëma. Erü ngëmaãcü nüxü pecuèx na Tupanaãe i Üünexü rü pewa na nangëxmaxü. ¹⁵ Rü ngëxguma chi ngúxü pingegügu, rü name nixí na wüxi i mexü na pexügüxügagu na yíixü rü tama wüxi i chixexügagu na yíixü, ngëxgumarüü i máëta rü ëxna ngítèèx rü ëxna togüarü guxchaxüwa na pegü pengëxmagüxëëxü. ¹⁶ Natürü ngëxguma texé Cristuaxü tayaxõxügagu ngúxü tingexgu, rü taxucèxma tüxcüü ngëmacèx taxãne. Rü name i ngëmacèx Tupanaxü ticuèxüü. ¹⁷ Rü ñuxma rü marü nawa nangu na Tupana ngúxü tüxü ingexëëxü na ngëmaãcü tüxü iyanawëxãchixëëxüçèx i yixema na naxãcügü ixígüxü. Rü ngëxguma ngëmaãcü tamaã

inaxügüãgu, rü çñuxãcü tá nüxü naxüpetü i ngẽma duüxügü i tama Tupanaãrü ore i mexüga ñnũechaüxü? ¹⁸ Erü Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Ngẽma duüxügü i mexü ügüxü rü guxchaãcüma nanayauxgü i maxü i taguma gúxü. Rü ñuxma na ngẽmaãcü yïxü, çrü ñuxãcü tá nüxü nangupetüxü i ngẽma duüxügü i chixexü ügüxü rü pecaduãxgüxü?”

ñanagürü. ¹⁹ Rü ngẽmacèx ya yixema Tupana naxwèxexüãcüma ngúxü ingegüxe, rü name nixï na mexü taxügüechaxü rü Tupana ya tüxü ücümèxègu na tanaxüxü i tümaãẽ na nüxna tüxü nadauxücèx. Erü nüma ya Tupana rü mecü nixï rü taguma texéxü nawomüxèẽ.

5

Ucuxègü naxcèx i ngẽma yaxögüxü

¹ Rü ñuxmax, Pa Yaxögüxüãrü Æëxgacügüx, rü pexna chanaxãxchaü i wüxi i ucuxè i mexü, erü choma rü ta pexrüü yaxögüxüãrü ãëxgacü chixï. Rü chomaxüchima nixï ga nüxü chadauxü ga ñuxãcü ngúxü na yangexü ga Cristu. Rü choma rü tá ta pexrüü choxü nangëxma i chauchica i mexü i ngëxguma wena núma naxüxgu. ² Rü chanaxwèxe i nüxna pedau rü nüxü perüngüxèẽ i guxüma i Tupanaãrü duüxügü i pemèxwa ngëxmagüxü. Rü name i mexü i perü ngúchaümaã Tupana naxwèxexüãcüma penaxü i ngẽma puracü, rü tama texé pexü muxguxica penaxü rü ëxna dïerucèx penaxü. ³ Rü tama name i namaã penuëãcüma rü penangaãcüma penamu i ngẽma duüxügü. Natürü chanaxwèxe i mexü i perü maxü nüxü pewèx na ñuxãcü Tupana naxwèxexü na namaxèxü. ⁴ Rü ngëxguma wena núma naxüxgu ya tórü Daurüxüchi ya Cristu, rü pema rü tá penayauxgü i wüxi i perü ãmare i ngèxcuerü i mexèchixü i taguma ngauxü. ⁵ Rü ngëxgumarüü ta i pemax, Pa Ngextüxücügüx, rü name nixï i naga pexïnüë i ngẽma perü ãëxgacügü i Tupanaãrü puracüwa puracüexü. Rü guxãma i pema i yaxögüxü, rü name nixï i wüxichigü pegü perüngüxèẽ rü taguma pegügu perüxïnüë na pemücügüãrü yexera pixïgüxü. Erü Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Tupana rü tama norü me nixï i ngẽma duüxügü i nügü icuèxüxügüxü. Natürü nüxü narüngüxèẽ rü namaã namecüma i ngẽma duüxügü i tama nügü icuèxüxügüxü”,

ñanagürü i ngẽma ore. ⁶ Rü ngẽmacèx tama name i pegü picuèxüxü. Rü narümemae i Tupanamèxè ya poranetüxüwa pegü pengëxmagüxèẽ na nüma pexü yacuèxüxügüxücèx i ngëxguma nawa nanguxgu na ngẽmaãcü pemaã naxüãxü. ⁷ Rü

name nixĩ i Tupanamẽxẽgu penaxũ i guxũma i perũ oegaãẽgũ, erũ nũma ya Tupana rũ guxũguma pegu narũxĩnũ rũ aixcũma pexna nadau. ⁸ Rũ name nixĩ i guxũguma pegũna pedaugũ rũ ipexuãẽgũ, erũ perũ uwanũ i Chataná rũ doma wũxi ya ai ya idũraxũchicũrũũ nanañaãne rũ tũmacèx nadau na texèxũ tá nachixexẽxũ. ⁹ ¡Rũ peporaeamèx rũ peyaxõgũamèx i ngẽxguma tacũ rũ chixexũ pemaã naxũxchaũgu! Erũ nũxũ pecuèx rũ guxũma i taeneẽgũ i guxũwama ngẽxmagũxũ rũ pexrũũ ngẽmatama ngũxũ ningegũ. ¹⁰ Natũrũ ngẽxguma paxaxãchi ñoma i naãnewa ngũxũ pingegũguwena, rũ Tupana rũ tá pexũ nimexẽẽ na aixcũma napẽxewa pimexũcèx, rũ tá pexũ narũngũxẽẽ na taguma nũxũ perũxoexũcèx, rũ tá pexũ naporaexẽẽ na aixcũma perũ maxũwa peporaexũcèx. Rũ daatama Tupana nixĩ ya tũxna naxãcũ i guxũma i mexũ i tũxũ ngẽxmaxũ, rũ tũxũ deicũ na naxũtawa tũxũ nangẽxmaxũcèx i tachica i mexũ i taguma gũxũ, erũ Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũgũ tixĩgũ. ¹¹ Rũ name nixĩ i guxũguma nũxũ ticuèxũũgũ ya Tupana, erũ nũma nixĩ i guxũãrũ ãẽxgacũ yĩxũ i guxũguma. Rũ ngẽmaãcũ yĩ.

Pedru rũ yema yaxõgũxũxũ narũmoxẽ

¹² Taeneẽ ya Chiribánu ya meã yaxõcũmaã petanũwa chanamu i ñaã nuxmarexũ i popera na pexũ chixucuxẽgũxũcèx rũ pemaã nũxũ chixuxũcèx na ngẽma pexũ nangechaũxũgagu yĩxũ ya Tupana i aixcũma pexũ nangũxẽẽxũ. Rũ ñũxma na ngẽmaãcũ pexũ nangechaũxũ, rũ name nixĩ i guxũguma naxcèx pemaxẽ. ¹³ Rũ pexũ narũmoxẽgũ i guxũma i taeneẽgũ i yaxõgũxũ i pexrũũ Tupana dexũ i núma Dumawa ngẽxmagũxũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta pexũ narũmoxẽ i chorũ ngũxẽẽrũũ i Marcu ya chaunerũũ ixĩcũ. ¹⁴ Rũ chanaxwèxe i wũxichigũ i pema rũ pegũ pengechaũgũãcũma pegũ perũmoxẽgũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta chanaxwèxe na aixcũma petaãẽgũxũ i guxãma i pema na Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũgũ pixĩgũxũ. Rũ ngẽmaãcũ yĩ.

Rũ nuãma pexna,
Pedru

NORÛ TAXRE GA POPERA GA PEDRU ÛMATÛXÛ

Pedru nüxü narümoxê ga yema yaxôgüxü

¹ Pa Chaueneëgüx, choma i Chimáú i Pedru nixí i pexcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choma rü Ngechuchu ya Cristuarü ngüxêëruü chixí, rü nüma nixí ga choxü namuxü na nüxü chixuxüçèx i norü ore. Rü pexcèx chanaxümatü i pema na toxrüü aixcüma peyaxôgüxü, erü tórü Tupana rü tórü Maxêëëruü ya Ngechuchu ya Cristu rü aixcüma nimexêchi. ² Rü ñuxma na Tanatü ya Tupanaxü pecuáxü rü tórü Cori ya Ngechuchuxü pecuáxü, rü chanaxwèxe i nümagü aixcüma pemaã namecüma rü aixcüma pexü nataãëxêë.

Yaxôgüxücümagüchiga

³ Rü Tupana rü noxrütama poramaã marü tüxna nanaxã ga guxüma i ngêma nacüma i mexü i inaxwèxexü na aixcüma meã naxcèx imaxêxüçèx. Rü yemaãcü nanaxü ga yexguma tüxü nüxü nacüxêëëgu ga guma tórü Cori ya mexêchicü ga norü poramaã tüxü decü. ⁴ Rü yematama norü poramaã tüxna nanaxã ga guxüma ga norü ngüxêë i mexêchixü ga inaxunetaxü na naxrüü pimexüçèx rü nüxna pixígachixüçèx i guxüma i chixexügü i duüxügüarü ngüchaü i chixexügagu ñoma i naãnewa ngêxmaxü. ⁵ Rü ngêmacèx penaxwèxegü na pegü peporaexêëxü na yexeracü peyaxôgüxü rü meã togüpêxewa pemaxêxü. Rü ñuxuchi name na meãma nüxü pecuáxü na ñacü yíixü i Tupana pexü naxwèxexü. ⁶ Rü ngêxgumarüü ta penaxwèxegü na meã pegümaã ipecuáxü na tama chixexügu peyixüçèx. Rü ñuxüchi name na yaxna pegümaã pexíñüëxü. Rü ngêxgumarüü ta name na aixcüma Tupanaxü pengechaügüxü. ⁷ Rü ñuxüchi penaxwèxegü na pegü pengechaügüxü ya guxãma i pemax. Rü ngêxgumarüü ta name na guxüma i duüxügüxü pengechaügüxü. ⁸ Rü ngêxguma aixcüma ngêma pexü chaxucuxêxüãcüma pemaxêgu, rü tãütãma natüçèxma nixí i perü maxü, rü tãütãma natüçèxma nixí na nüxü pecuáxü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. ⁹ Natürü yíxema tama ngêma pexü chaxucuxêxüãcüma maxüxê, rü ñoma tangexetüxürüü tixí. Rü ñoma wüxi i duüxü i tama nagu rüxínüxü i ngêma yixcüra tá nüxü ngupetüxürüü tixí, erü nüxü itayarüngüma na ñuxãcü Tupana tüxü nüxü ngechaüxü ga tümaãrü pepadugü. ¹⁰ Rü ngêmacèx, Pa Chaueneëgüx, name nixí na yexeraãcü meã Tupanacèx pemaxêxü na

ngẽmaãcü ipenawéxücèx na aixcüma Tupanaãrũ duũxũgũ ya pexcèx naçaxe rü pexũ dexe na pixĩgũxũ. Rü ngẽxguma ngẽmaãcü pemaxẽgu rü tagutáma chixexũgu peyi rü tagutáma Tupanaxũ ípetèx. ¹¹ Rü ngẽmaãcü ya Tupana, rü tá meã pexcèx nayawãxna i ñãx na tauxchaãcü pichocuxücèx i ngextá guxũgutáma ãẽxgacü íyĩxũwa ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya tórü Maxèxèeruũ. ¹² Rü ngẽmacèx woo marü nüxũ na pecuáxũ rü nagu na pexĩxũ i ngẽma ore i aixcüma ixĩxũ, natürü guxũgutáma pexna nüxũ chacuèxãchixèèècha ga yema pexũ namaã chaxucuxèxũ. ¹³ Erü ñuxma na chamaxũxũ i chomax, rü nagu charũxĩnü na namexũ na pexna nüxũ chacuèxãchixèèxũ i ngẽma ore i namaã pexũ chixucuxègũxũ, na ngẽmaãcü pexũ changúxchaũxèèxücèx na meã Tupanacèx pemaxèxũ. ¹⁴ Rü pemaã nüxũ chixu i ngẽma, erü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu choxũ nüxũ nacuèxèè na paxa tá chayuxũ. ¹⁵ Rü ñoma rü ta na chamaxũxũ, rü meã pexũ chixucuxègũ na ngẽxguma chayuxguwena rü guxũguma nüxna pecuèxãchixèèx i ngẽma chorü ucuxègũ na ñuxãcü Tupana naxwèxexũ na pemaxèxũ.

Pedru rü namüçügü rü aixcüma Cristuxũ nadaugü ga na ñuxãcü namexèchixũ

¹⁶ Rü yexguma pexũ tangúexèègu na ñuxãcü naporaxũ ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü ñuxãcü tá wena na nataeguxũ, rü tama tomatama togüãèwa tayaxuxũ i ore nixĩ. Yerü tomatama toxetümaã nüxũ tadau na ñuxãcü namexèchixũ i nũma ya tórü Cori. ¹⁷ Rü nüxũ tadau ga yexguma Tanatü ya Tupana nüxũ icuèxũũgu. Rü nüxũ taxĩnüè ga yexguma gumatama Tanatü ya Tupana ya Mexèchicü ñaxgu:

“Daa nixĩ ya Chaune ya nüxũ changechaũxũchicü. Rü choma rü poraãcü namaã chataãèxũchi”, ñaxgu. ¹⁸ Rü aixcüma tomaxũchima nüxũ taxĩnüè ga yema Tupanaga ga daxũguxũ ga naãnewa inaxũxũ, yerü tomatama rü tórü Corimaã tayexmagü nawa ga guma mèxpúne ga üünene ga yexguma yema ngupetügu. ¹⁹ Rü yemaãcü nüxũ tadau na aixcüma yĩxũ ga yema ore ga nuxcümaũgũxũ ga Tupanaãrũ orearü uruũgü nüxũ ixugũgũxũ. Yerü yema nüxũ yaxugũgũxũrũütama nixĩ ga nüxũ tadauxũ. Rü name nixĩ i pema rü ta aixcüma meã nagu perũxĩnüè i ngẽma ore, erü wüxi i omü i íraxetũxũ i èãnexũwa ibaxixũrũũ nixĩ. Rü ngẽma ore rü tá pexũ nüxũ nacuèxèè i Tupanachiga ñuxmatáta ínangu ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya yima woramacuri ya ngunetũxũ ngócürũũ ixĩcü. Rü ngẽxguma ínanguxgu i nũma rü aixcüma tá meã pexũ nüxũ nacuèxèè i guxũma i nachiga. ²⁰ Natürü chanaxwèxe na guxũãrũ yexera nüxũ

pecuáxŭ i ñaã ore i tá pemaã nüxŭ chixuxŭ. Rŭ dücax, taxúema tüechamatama nüxŭ tacuèx i ñacüchiga na yïixŭ i Tupanaârŭ ore i ümatüxŭ, ega Tupanaãe i Üünexŭ tama tüxŭ rüngüxëëgu. ²¹ Yerü taxuüma ga Tupanaârŭ orearŭ uruŭ rŭ nüechamatama nügüãëwa nanayaxu ga yema ore ga nüxŭ yaxugügüxŭ. Natürŭ yexguma yema orexŭ yaxugügügu, rŭ Naãe i Üünexŭ nixŭ ga yadexagüxëëxŭ.

2

Doramaã duüxügüxŭ ngüexëëxüchiga

¹ Natürŭ nuxcüma rŭ nayexma ta ga Tupanaârŭ orearŭ uruügüneta ixügüxŭ ga Yudügütanüwa. Rŭ ngëxgumarüŭ tá ta petanüwa nangëxma i duüxügü i ngüxëëruügüneta ixügüxŭ. Rŭ nümagü rŭ tá doramaã nanaxüchicüü i Tupanaârŭ ore, rŭ ngëmaãcü tá pexŭ nangüexëë i ore i dora ixixŭ na pexŭ nawomüxëëgüxücèx. Rŭ nümagü rŭ täütáma naga naxñüëchaŭ ya yima tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya norü Maxëxëëruüchirëx ixïcü. Rŭ ngëmagagu ya Tupana rŭ ngürüãchi tá nanapoxcue i ngëma duüxügü i ngëmaãcü maxëxŭ, rŭ tá inayanaxoxëë. ² Rŭ nümagü rŭ tá nüxŭ nixugü na tama wüxi i chixexŭ yïixŭ ega woo taxüneârŭ ngüchaŭ ixüxgu. Rŭ muxüma i togü i duüxügü rŭ tá nawe narüxŭ i ngëma chixexŭ i naxügüxüwa. Rŭ ngëma chixri pexŭ ngüexëëxügagu rŭ muxüma i togü i duüxügü rŭ tá chixri nachiga nidexagü i Tupanaârŭ ore i mexŭ i aixcüma ixixŭ. ³ Rŭ nümagü i ngëma duüxügü i chixexŭ rŭ tá nügüna nananugüchaŭ i guxüma. Rŭ ngëmacèx tá pemaã nüxŭ nixu i ore i chixexŭ ixixŭ na ngëmaãcü pexŭ nawomüxëëgüxücèx rŭ pexŭ ngixŭ nayauxgüxücèx i perü dïëru. Natürŭ tá napoxcue i ngëma duüxügü, rŭ täütáma nibuxmü. Erü Tupana rŭ woetama nuxcü mama nanamexëë i ngëma poxcu. ⁴ Yerü ga Tupana rŭ tama nüxŭ nüxŭ nangechaŭ ga norü orearŭ ngeruügü ga daxücüãx ga pecadu ügüxŭ. Rŭ yemacèx ínaxëãnexüwa i ngoxogüxŭ ínapoxcuexüwa nanawogü. Rŭ cadenamaã nayanëixgü na ngëma nangëxmagüxücèx ñuxmatáta nawa nangu i ngëma ngunexŭ i nagu Tupana nüxna çaxŭ i guxüma i duüxügü. ⁵ Rŭ yexgumarüŭ ta ga Tupana rŭ tama nüxŭ nüxŭ nangechaŭ ga yema nuxcümaügüxŭ ga duüxügü ga chixexŭ ügüxŭ. Rŭ yemacèx mucü ga taxüchicü naxcèx yéma nanamu na gumamaã nadaiãxücèx ga yema duüxügü ga chixexŭ ügüxŭ. Natürŭ ga Tupana rŭ Noexŭ nadau ga na meãma duüxügüxŭ yaxucüxëgüxŭ na nüxŭ naxoexücèx ga norü chixexŭ. Rŭ yemacèx ga Tupana rŭ Noexŭ namaxëë namaã ga 7 ga natanüxügü. Natürŭ nanadai ga guxüma ga yema togü ga

duïxügü. ⁶ Rû Tupana rû yexgumarüü ta inayanaxoxêe ga guma ïänegü ga Chodoma rû Gomora ga poraäcü chixri duïxügü nawa maxêne. Rû ínanagu ga guma ïänegü ñuxmata norü tanimacaxicatama íyaxü. Rû yemaäcü nanaxü na guma ïänegü rû wüxi ga cuèxruü na yíixücèx nüxü ga yema duïxügü ga chixexü ga yemawena maxêxü. ⁷ Natürü ga Chodomawa rû Tupana nanamaxêe ga Lox ga wüxi ga yatü ga mecü ixícü ga poraäcü ngechaücü ga yexguma nüxü nadèuxgu ga ñuxäcü chixri na namaxêxü ga yema duïxügü ga natanüwa nayexmaxü. ⁸ Rû guxü ga ngunexügu rû nüma ga Lox ga meã maxücü rû poraäcü naãêwa nangux ga yexguma nüxü nadèuxgu rû nüxü naxĩnügü ga yema chixexügü ga naxügüxü ga yema duïxügü ga natanüwa nayexmaxü. ⁹ Rû yema Loxü na namaxêexürüü ga Tupana, rû nüxü natauxcha na tüxü ínanguxüxêexü i ngêxguma Chataná tüxna ïnügü ya yíxema meã maxêxê. Rû ngêxgumarüü ta ya yíxema chixexü ügüxe, rû nüxü natauxcha na poxcuwa tüxü nangêxmagüxêexü ñuxmatáta nawa nangu i ngêma ngunexü i nagu guxüma i duïxügüxü yacagüxü. ¹⁰⁻¹¹ Rû Tupana rû aixcüma tá nanapoxcue i ngêma duïxügü i naxüneärü ngúchaügu íxü i tama naga ïnüêchaüxü ya tórü Cori. Rû ngêma duïxügü rû taxúegama naxĩnüêchaü, rû nadauxcüraxüwèxegü rû nügüguxicatama narüxĩnüê. Rû tama namuê na namaã naguxchigagüxü i ngêma äëxgacügü i daxücüäx i Tupanatüüwa ngêxmagüxü. Rû ngêmaäcü namaxê i ngêma duïxügü. Natürü woo Tupanaärü orearü ngeruügü i daxücüäx i ngêma duïxügüxü rüyexeraxüchichiréxü, rû namuê na ngêmaäcü namaã naguxchigagüxü i ngêma äëxgacügü i daxücüäx i Tupanatüüwa ngêxmagüxü. ¹²⁻¹³ Rû ngêma nguxêeruügüneta, rû ñoma naëxügürüü nixígü, rû naëxügürüü taxuüma nacuèxgü. Rû ngêma naxünegü naxwèxexü nixi i naxügüxü. Rû nabue na ñoma naëxügü i yayauxgüxü rû nadèixürüü yixígüxücèx. Rû chixri nachiga nidexagü i ngêma tama nüxü nacuèxgüxü. Natürü ngêma chixexü i naxügüxügagu tá inayarütauxe, rû ngêmaäcü ngúxü tá ningegü nagagu i ngêma ngúxü i toguäxü yangexêëgüxü. Rû nümagü rû namaã nataãëgü i ngêma chixexü i ngunecütama naxügüxü. Rû ngêxguma pemaã nachibüegu, rû wüxi i chixexüchixü rû ãnexüchi nixígü erü ngema rû ta nanaxügü i norü chixexügü i namaã pexü nawomüxêëgüchaüxü. ¹⁴ Rû ngêma duïxügü rû taxuacüma wüxi ya ngeäxü nadaugümare, erü naãêwa rû nagu narüxĩnüê na nüxü tangúchaüxü. Rû tama nüxü ninguéga na pecadu naxügüechaxü. Rû naxcèx nadaugü na ñuxäcü chixexügu tüxü nayixêexü ya yíxema duïxügü ya turaearü maxüäxgüxe. Rû nüxü nicuèxüchi na ñuxäcü tacü nügüna nanugüexü. Natürü Tupana rû marü

namaã nanaxuegu na napoxcueãxũ. ¹⁵ Rũ ngẽma duũxũgũ rũ tama nagu naxĩ i ngẽma Tupana nũxũ naxwèxexũ, rũ ngẽmacèx inayarũtauxe. Rũ nagu naxĩ ga yema chixexũ ga nagu yaxũxũ ga nuxcũmaũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Barãũ ga Beú nane ga chixexũ ùxũ na yemaãcũ dñeru ngĩxũ nayaxuxũcèx. ¹⁶ Rũ noxrũtama buru ga woo taguma idexachirèxcũ, rũ wũxi ga duũxũrũũ namaã iyadexa rũ inanga naxcèx ga yema chixexũ ga naxũxchaũxũ. Rũ yemaãcũ Barãũ ìyachaxãchixèẽ na tama naxũãxũcèx ga yema chixexũ ga naxũxchaũxũ. ¹⁷ Rũ ngẽma duũxũgũ rũ taxuwama nime ñoma wũxi i puchu i ngearũ dexããxũrũũ. Rũ ñoma wũxi i caixanexũ i buanecũ icuexũrũũmare nixĩ na taxuwama yamexũ. Natũrũ Tupana rũ marũ nanamexèẽ i wũxi i nachica i èãnexũchixũ i ngextã guxũgutãma ínapoxcueãxũwa i ngẽma duũxũgũ. ¹⁸ Rũ ngẽmaãcũ tá nanapoxcue i ngẽma duũxũgũ, erũ nũgũ yacuèxũũgũãcũma chixri nidexagũ i ore i taxuwama mexũmaã. Rũ tũxũ nixucuxègũ na tũmaxũneãrũ ngũchaũgu na taxĩxũcèx ya yixema marũ ngexwacèx ngẽmaxũ rũxoechirèxe. ¹⁹ Rũ tũmamaã nũxũ nixu rũ ngèxguma nawe tarũxĩxgu rũ tá tũxũ ínanguxũxèẽ na taxuũmèxèwa tangèxmagũxũcèx rũ tũma tanaxwèxexũãcũma tamaxèxũcèx. Natũrũ ngẽma duũxũgũ i ngẽmaãcũ chixri idexagũxũ, rũ nũmagũtama rũ norũ chixexũtũũwa nangèxmagũ. Erũ guxũma i duũxũgũ, rũ ngẽma nũxũ rüyexeramaèxũtũũwa nũgũ nangèxmagũxèẽ. ²⁰ Rũ guxãma ya yixema marũ tórũ Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya tórũ Maxèxèẽruũxũ cuèxgũxe, rũ marũ nawa ítanguxũ i ñoma i naãneãrũ chixexũgũ. Natũrũ ngèxguma chi wenaxãrũ naxcèx tawoegugu i ngẽma chixexũ i nawa ítanguxũchirèxũ, rũ tũmaãrũ me yixĩgu na wena ngẽma chixexũtũũwa tangèxmagũxũ, rũ aixcũma noxriarũ yexera tichixe. ²¹ Erũ ngèxguma chi nũxũ tacuèxgũguwena nũxũ tarũxoegu i ngẽma ore i mexũ ga noxri tayauxgũxũ, rũ narũmemaẽ chi nixĩ ga noxtacũma tãũ chima nũxũ na tacuèxgũxũ i ngẽma maxũ i aixcũma mexũ. ²² Tupanaãrũ ore i ùmatũxũwa rũ ñanagũrũ:

“Ngẽma airu i nũgũ oxgũxũ, rũ wenaxãrũ naxcèx nataegu i norũ oxũ na yaweaxũcèx. Rũ ngẽma cuchi i norũ yora meãma aiyachirèxũ, rũ ngèxgumatama wenaxãrũ norũ aiyancèx nataegu”,

ñanagũrũ i ngẽma orewa. Rũ ngèxgumarũũ nixĩ i ngẽma duũxũgũ i marũ Tupanaãrũ orexũ cuèxgũchirèxũ rũ ñũxũchi wenaxãrũ naxcèx woeguxũ i norũ chixexũgũ ga noxri nawa ínanguxũchirèxũ.

Tórü Coriarü taeguchiga

¹ Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügü_{xex}, ñaã nixĩ i ngẽma norü taxre i popera i pexcèx chaxümatüxü. Rü yema nüxĩraüxü ga poperawa pemaã nüxü chixuxürüü, rü wena pexü chixucuxëgü rü pexna nüxü chacuèxãchixëë na aixcüma meã Tupanaãrü oregu perüxĩnüëxücèx. ² Rü chanaxwèxe i nüxna pecuèxãchie i ngẽma ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaãrü orearü uruügü ga ixüünexü nüxü ixugügüxü. Rü ngëxgumarüü ta chanaxwèxe i nüxna pecuèxãchie i ngẽma tórü Cori ya Ngechuchu ya tórü Maxëxëëruüãrü mugü ga pexü nangüxëëxü ga norü orearü uruügü ga nüma pexütawa namugüxü. ³⁻⁴ Natürü chanaxwèxe i guxüãrü yexera nagu perüxĩnüë i ñaã ore i pemaã tá nüxü chixuxü. Rü dücax, rü ngëxguma nagúxchaügu i ñoma i naãne, rü tá ínangugü i duüxügü i chixexü i nagu íxü i naxüñearü ngúchaügu. Rü nümagü rü tá nacugüëãcüma ñanagürügü:

“Dücèx, Cristu inaxuneta na wena núma naxüëgaxü. ¿Rü tacü namaã nangupetü i ñuxma na tama ínanguxü? Rü marü düxwa nayue ga tórü oxigü ga yaxögüxü, natürü noxri naãne üxgumama rü nanangëxgumaraüëchatama i guxüma”, ñanagürügü tá. ⁵⁻⁶ Natürü ngẽma duüxügü i ngẽmaãcü idexagüxü rü tama nüxü nacuèxgüchaü ga yema ngupetüxü ga yexguma Tupana ñoma ga naãnewa namuãgu ga guma mucü ga tacü ga iyanaxoxëëcü ga guxüma ga tacü ga ñoma ga naãnewa yexmaxü. Rü nuxcümaxüchima naxüpa ga guma mucü rü woetama nayexma ga ñoma ga naãne rü guxüma i daxüwa nüxü idauxü ga Tupana ngoxëëxü ga yexguma namuãgu na nangóxücèx. Rü yemaãcü dexáchiüwa nangox ga ñoma ga naãne rü dexáarü ngãxütüchiüwa nayexma, yerü yemaãcü nanamu ga Tupana. ⁷ Natürü ngẽma ñuxma ngëxmaxü i daxüwa nüxü idauxü rü ñoma i naãne rü Tupana namaã nanguxü na yixcama üxüwa yaxaxücèx, yerü yemaãcü namaã nanaxuegu. Rü ngẽma ñoma i naãne rü ngẽma daxüwa nüxü idauxü, rü yima üxü ya Tupana nüxü ixuxünewa tá nixĩ i aixcüma ínaguãxü i ngẽma ngunexü i nagu naxunetaxügu na napoxcueãxü rü chixexüwa nawogüãxü i ngẽma duüxügü i tama naga ínüëchaüxü. ⁸ Rü ñuxmax, Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügü_{xex}, tama chanaxwèxe i nüxü ipeyarüngümaë na wüxitama i ngunexü rü tórü Coricèx rü 1000 ya taunecürüü yíixü. Rü ngëxgumarüü ta, 1000 ya taunecü rü tórü Coricèx rü wüxitama i ngunexürüü yíixü. ⁹ Rü ñuxre i duüxügü rü nagu narüxĩnüë na tãütãma paxa ínanguxü ya tórü Cori yema tamaã inaxunetaxürüü. Natürü nüma ya tórü Cori rü tama nanuxcüãë na yanguxëëãxü i ngẽma norü uneta, natürü nüma rü tamaã yaxna naxĩnümare. Erü nüma

rü tama nanaxwèxe na texé iyarütaxuxü, natürü nanaxwèxe na guxâma nüxü rüxoexü i tümacüma i chixexü. ¹⁰ Natürü ngêma ngunexü i tórü Cori nagu ínguxü, rü taxúema nagu ínanguxêexügu tá nixí. Erü ngürüächimare tá ínangu ñoma wüxi i ngítexáxü ínguxürüü. Rü ñuxüchi guxüma i tacü i daxüguxü i nañewa ngêxmagüxü rü tá tagaäcü niwâixgü rü ngêmaäcü tá inayarütauxe. Rü yima üexcü rü tauemacü rü woramacurigü rü éxtagü rü tá nixae rü ngêxma tá nayarüxogü. Rü ngêxgumarüü tá ta i ñoma i nañe rü tá nixa namaã i guxüma i tacü i nawa ngêxmagüxü. ¹¹ Rü ñuxma na ngêmaäcü tá namaã nangupetüxü i guxüma i tacü i ngêxmaxü, rü yexeraäcü penaxwèxe na aixcüma Tupanapêxewa pixüünexü rü nüma nanaxwèxexüäcüma na pemaxêxü. ¹² Rü name nixí i meã ípenanguxêë i ngêma ngunexü i nagu tá ínanguxü ya tórü Cori ya Tupana. ¡Rü paxa guxüwama nüxü pixu i norü ore rü aixcüma naxcèx pemaxê na ngêmaäcü ípenanguxêëxüçèx! Rü ngêma ngunexügu rü guxüma i daxüwa nüxü idauxü rü tá nixa rü tá inachaxichigü. Rü ñoma i nañe rü üexcü rü tauemacü rü éxtagü rü yima üxümaã tá inachaxichigü. ¹³ Natürü yixema na yaxögüxü rü ítananguxêë i ngêma ngexwacaxüxü i daxüguxü i nañe rü ngexwacaxüxü i ñoma i nañe ga Tupana tamaã ixunetaxü. Rü ngema rü guxütâma name, rü yixema rü tá ta aixcüma time. ¹⁴ Rü ngêmacèx, Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, rü ñuxma na ípenanguxêëxü i ngêma, rü name nixí i aixcüma meã pemaxê rü aixcüma pegü pengechaügü na taxuwama nachixexüçèx i perü maxü rü aixcüma petaäëgüxüçèx i ngêxguma wena núma naxüxgu. ¹⁵ Rü name nixí i nüxna pecuèxâchie na yaxna tamaã naxínüxü ya tórü Cori, erü nanaxwèxe na tüxü nangêxmaxü i tórü maxü i taguma gúxü. Rü ngêmatama pexcèx chanaxümatüxürüü ta nixí ga pexcèx naxümatüäxü ga taeneë ya nüxü ingechaügücü ya Pauru ga yexguma Tupana naporaxêëäcüma pexcèx naxümatüägu. ¹⁶ Rü guxüma ga norü poperawa rü ñaã pexcèx chaxümatüxüchiga nanaxümatü ga Pauru. Natürü yema pexcèx naxümatüxüwa rü nangêxma i ñuxre i ore i guxchaxü na nüxü icuáxü na tacüchiga yíixü. Rü ngêma duüxügü i tama aixcüma Tupanaxü cuèxgüxü rü tama aixcüma yaxögüxü, rü nanaxüchicüügü i ngêma ore ngêxgumarüü na guxüma i Tupanaärü ore i ümatüxü naxüchicüügüxürüü. Natürü ngêma chixexü na naxügüxügagu rü nügü tátama inayarütauxexêë. ¹⁷ Rü ngêmacèx, Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, rü ñuxma na nüxü pecuáxü i tacü tá na ngupetüxü, rü name nixí i pexuäëgü na tama pexü nawomüxêëgüxüçèx i ngêma chixexü i duüxügü rü tama nüxü perüxoexüçèx na meã peyaxögüxü. ¹⁸ Rü ngêmacèx, Pa Chaueneëgüx, penaxwèxe na pegü pe-

poraexẽẽxũ na wũxichigũ i ngunexũ yexeraãcũ tórũ Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya tórũ Maxẽẽẽruũxũ pecuáxũcèx rü yexeraãcũ nüxũ picuáetanũxũcèx na ñuxãcũ aixcũma pexũ nangechaũxũ. ¡Rü ngẽmacèx rü guxũgutáma rü ngĩã nüxũ ticuèxüũgũ! Rü ngẽmaãcũ yĩ.

Rü nuãma pexna,
Pedru

NŨXĨRAŨXŨ GA POPERA GA CUÁŨ ŨMATŨXŨ

Ore i tũxũ maxẽẽxũchiga

¹ Pexcèx tanaxũmatũ nachiga ya Tupana Nane ya Cristu ya yima woetama marũ nũxĩra yexmacũ ga yexguma noxritama tauta naãne ũxgu. Rũ nũma rũ Ore i Maxẽẽẽruũ nixĩ i naega erũ nũma nixĩ i tamaã nũxũ yaxuxũ i Tupanachiga rũ tũxũ namaxẽẽẽxũ. Rũ toma ga norũ ngũexũgũ na tixĩgũxũ, rũ nũxũ taxĩnũẽ rũ toxtetũmaã nũxũ tadaugũ rũ tomẽxmaã nũxũ tingõgũgũ. ² Rũ yima Maxẽẽẽruũ ya Cristu rũ toxũ nũgũ nawẽx. Rũ nũxũ tadaugũ rũ duũxũgũmaã nũxũ tixu na ñuxãcũ yĩixũ. Rũ ñuxma rũ pemaã rũ ta nũxũ tixuchiga ya yima Cristu ya tũxna naxãcũ i maxũ i taguma gũxũ. Rũ noxri rũ Nanatũxũtawa nayexma, natũrũ ñoma ga naãnewa nangu rũ toxcèx nangox. ³ Rũ yema toma nũxũ tadaugũxũ rũ nũxũ taxĩnũẽxũ rũ pemaã nũxũ tixu na tomũcũgũ pixĩgũxũcèx, ngẽxgumarũũ i toma na Tanatũ ya Tupana rũ Nane ya Ngechuchu ya Cristumũcũgũ tixĩgũxũrũũ. ⁴ Rũ ngẽmacèx pexcèx tanaxũmatũ i ñãã ore na wũxigu aixcũmaxũchi itaãẽgũxũcèx.

Ñoma ngõonexũrũũ name ya Tupana

⁵ Rũ ñãã nixĩ ga ore ga tomaã nũxũ yaxuxũ ga Ngechuchu ya Cristu. Rũ pemaã nũxũ tixu na ñoma ngõonexũrũũ namexũ ya Tupana, rũ nawa rũ nataxuma i chixexũ i ñoma eãnexũrũũ ixĩxũ, rũ bai i íraxũ. ⁶ Rũ ngẽxguma chi:

“Tanatũ ya Tupanamũcũgũ tixĩgũ”, ñagũgu, natũrũ chixri imaxẽgu, rũ tidoraemare erũ tama aixcũma meã tamaxẽ.

⁷ Rũ ngẽxguma chi Tupanarũũ ngõonexũwa imaxẽgu, rũ yigũmũcũgũ tixĩgũ i yixema, rũ Tupana Nane ya Ngechuchu rũ nagũmaã tũxũ inayanatauxẽẽ i guxũma i tórũ chixexũ.

⁸ Ngẽxguma chi nũxũ ixuxgu rũ:

“Changearũ pecaduãx”, ñagũgu, rũ yigũtama tawomũxẽẽ, rũ tidoraemare. ⁹ Natũrũ ngẽxguma chi Tupanamaã nũxũ ixuxgu i tórũ pecadugũ, rũ nũma tũxũ nũxũ nangechaũ rũ tũxũ inayanatauxẽẽ i guxũma i tórũ chixexũ, erũ nũma rũ mecũ nixĩ rũ taguma tũxũ nawomũxẽẽ. ¹⁰ Natũrũ ngẽxguma chi:

“Tangearũ pecaduãxgũ”, ñagũgu, rũ doratèex nũxũ tawogũ ya Tupana rũ tama aixcũma tawa nangẽxma i norũ ore.

2

Cristu rü tórü chogüruũ nixĩ

¹ Pa Chauxacügüx, pexcèx chanaxümatü i ñaã ore na tama chixexü pexügüxcèx. Natürü ngëxguma chi wüxie chixexü üxgu, rü nangëxma ya tumaetüwa chogücü nüxna ya Tanatü ya Tupana na tama tüxü napoxcuxüxcèx. Rü yima nixĩ ya Ngechuchu ya Cristu ya aixcüma mecü ixĩcü. ² Rü guma Ngechuchu ya Cristu rü nügü inaxã rü nayu na naxütanüãxüxcèx ga tórü pecadugü. Rü tama tórü pecadugüxicatama naxütanü, natürü guxüma i duüxügüarü pecadugü ta naxütanü. ³ Rü ngëxguma chi naga ixĩnüëgu i ngëma tüxü namuxü ya Tupana, rü nüxü tacuèx na aixcüma nüxü icuáxü. ⁴ Rü ngëxguma chi wüxie:

“Choma rü Tupanaxü chacuèx”, ñagügu, natürü tama naga taxĩnügu i ngëma tüxü namuxü ya Tupana, rü wüxi i doratëxáxü tixĩ. ⁵ Natürü yixema naga ñnüxë i ngëma tüxü namuxü ya Tupana, rü aixcümaxüchi Tupanaxü tangechaü. Rü ngëmawa nüxü tacuèxgü na aixcüma Tupanaärü duüxügü ixĩgüxü. ⁶ Rü yixema:

“Tupanaärü duüxü chixĩ”, ñagüxe, rü name nixĩ na meã tamaxüxü yema Ngechuchu ya Cristu meã maxüxürü.

Tupanaärü mu i ngexwacaxüxüchiga

⁷ Pa Chaueneëgüx, tama wüxi i ngexwacaxüxü i Tupanaärü mu nixĩ i pexcèx chaxümatüxü. Natürü ñaãtama noxriarü ügügumama pexü yexmaxü ga mu nixĩ. Rü ñaãtama nixĩ i Tupanaärü mu ga nuxcümaüxü ga marü nüxü pexĩnüëxü. ⁸ Natürü ñaã Tupanaärü mu i pexcèx chaxümatüxü rü guxüguma nangexwacaxü. Rü ngëxguma naga pexĩnüëgu i ñaã Tupanaärü mu na pegü pengechaügüxü, rü tama ëänexüwatama pemaxë, natürü Cristurü ngëma ngóonexü i aixcüma ixixüwa pengëxmagü. ⁹ Rü ngëxguma chi wüxie:

“Choma rü ngëma ngóonexüwa changëxma”, ñagügu, natürü tumaëneëchi taxaixgu, rü ëänexüwatama tangëxma. ¹⁰ Yixema tumaëneëxü ngechaüxë rü ngóonexüwa tamaxü, rü taxucèxma tüxcüü pecadu taxü. ¹¹ Natürü yixema tumaëneëchi aixe, rü ëänexüwatama tamaxü, rü ëänexügu tixü. Rü tama nüxü tacuèx na ngextá taxüxü, erü tümacèx naxëäne. ¹² Pa Chauxacügüx, pexcèx chanaxümatü erü Cristugagu Tupana marü pexü nüxü nangechaü i perü pecadugü. ¹³ Pa Papágüx, pexcèx chanaxümatü i ñaã ore erü nüxü pecuèxgü ya Tanatü ya Tupana ga noxriarü ügügumama yexmacü. Pa Ngextüxcügüx, pexcèx chanaxümatü erü marü nüxü perüyexera i ngëma ngoxo i Chataná i chixexüärü üruü. ¹⁴ Pa Buxügüx, pexcèx

chanaxümatü erü marü nüxü pecuèxgü ya Tanatü ya Tupana. Pa Papágüx, pexcèx chanaxümatü erü marü nüxü pecuèxgü ya Tanatü ya Tupana ga noxriarü ügügumama yexmacü. Pa Ngextüxücügüx, pexcèx chanaxümatü erü peporae, rü guxüguma peãewa nangëxma i Tupanaãrü ore, rü marü nüxü perüyexera i ngëma ngoxo i Chataná i chixexüãrü üruü. ¹⁵ ;Tãxü i pexü nangúchaüxü i ñoma i naãne rü norü ngëmaxügü! Ngëxguma chi texéaxü nangúchaügu i ñoma i naãne rü tama Tanatü ya Tupanaxü tangechaü. ¹⁶ Erü guxüma i ngúchaügu i ñoma i naãnewa ngëxmaxü rü ñoma i naãneãrütama nixi rü tama Tupanaãrü nixi. Rü ngëma ngúchaügu rü ngëma nixi i taxüneãrü ngúchaügu, rü taxetüarü ngúchaügu, rü yigü na icuèxüügüxü tóru ngëmaxügümaã. ¹⁷ Natürü ñoma i naãne rü guxüma i ngúchaügu i nawa ngëxmaxü rü tá nagux. Natürü yixema Tupanaga ñüxë rü guxügutáma tamaxü.

Ore i aixcüma ixixüchiga rü ore i dora ixixüchiga

¹⁸ Pa Chauxacügüx, paxa tá nagux i ñoma i naãne. Pema rü marü nüxü pexinüchiga rü tá ínangu i wüxi i Cristuarü uwanü, natürü marü ínangugü i muxüma. Rü ngëmawa nüxü tacuèx na marü nagúxchaüxü i ñoma i naãne. ¹⁹ Rü ngëma Cristuarü uwanügü rü tatanüwatama nangëxmagüchirëx, natürü tama aixcüma tatanüxü nixigü, erü ngëxguma chi tatanüxü yixigügu rü tatanügu chitama narücho. Natürü marü tatanüwa ínachoxü na meãma nüxü icuáxüçèx na tama aixcüma tatanüxü yixigüxü. ²⁰ Natürü pema rü Cristu marü pexna nanamu i Naãe i Ünexü, rü ngëmacèx meãma nüxü pecuèx i Tupanaãrü ore. ²¹ Rü ñuxma rü tama nixi na tama nüxü pecuáxüçèx na pexcèx chaxümatüxü. Natürü pexcèx chanaxümatü erü marü meãma nüxü pecuèx i ngëma ore i aixcüma ixixü. Rü nüxü pecuèx rü ngëma ore i aixcüma ixixüwa rü nataxuma i dora. ²² ;Texé tiixü ya yixema idoratëxáxe? Yixema:

“Ngechuchu rü tama aixcüma Cristu ya Tupana Nane nixi”, ñagüxe, tixi ya idoratëxáxe. Yixema tixi ya Cristuarü uwanü, erü tama nüxü tacuáxchaü ya Tanatü ya Tupana rü Nane ya Ngechuchu. ²³ Guxãma ya yixema tama nüxü cuáxchaüxë ya Tupana Nane ya Ngechuchu, rü tama nüxü tacuáxchaü ta ya Tanatü ya Tupana. Natürü yixema Ngechuchuaxü yaxõxë, rü Tanatü ya Tupanaãxü rü ta tayaxõ. ²⁴ Rü ngëmacèx name nixi i peyaxõgüama i ngëma ore ga noxri nüxü pexinüëxü. Rü ngëxguma peyaxõgüamagu i ngëma ore ga noxri nüxü pexinüëxü, rü aixcüma norü duüxügü pixigü ya Tanatü ya Tupana rü Nane ya Ngechuchu. ²⁵ Rü nümatama ya Ngechuchu ya Cristu nixi i tamaã inaxunetaxü na tuxna naxããxüçèx i maxü i taguma güxü.

²⁶ Nangëxma i duïxügü i chixexüwa pexü gagüchaüxü. Rü ngëmachiga nixi i pexcèx chanaxümatüxü i ñaã ore. ²⁷ Natürü pema rü marü Cristu pexna nanamu i Naãe i Üünexü, rü guxüguma pewa nangëxma. Rü ngëmacèx tama penaxwèxe i to i perü ngüexëëxü erü nümatama i Naãe i Üünexü rü pexü nangüexëë i guxüma. Rü norü ngüxëëtae rü aixcüma nixi rü tama dora nixi. Rü ngëmacèx name nixi na guxüguma Cristuaxü peyaxögüxü, ngëma Naãe i Üünexü pexü ngüexëëxüäcüma. ²⁸ Rü ñuxmax, Pa Chauxacügüx, rü name nixi na meãma Cristuaxü peyaxögüxü na tama nüxü imuüëxücèx, rü tama ixãneëxücèx napëxewa i ngëxguma wena nuã naxüxgu. ²⁹ Pema nüxü pecuèx na Cristu rü aixcüma mecü yïxü. Rü ngëxgumarüü ta name nixi na nüxü pecuáxü na guxüma i duïxügü i mexü ügüxü rü Tupanaxäcügü na yixügüxü.

3

Tupanaxäcügüchiga

¹ ¡Dücèx, Pa Chaueneëgüx, ñuxäcü poraäcü tüxü nangechaü ya Tanatü ya Tupana! Rü ngëmacèx nixi i naxäcügümaã tüxü naxuxü i nümax. Rü aixcüma naxäcügü tixügü. Rü ngëmacèx ñoma i naãnecüäx i duïxügü rü tama tüxü nacuáxchaü erü Tupanaxü rü ta tama nacuáxchaügü. ² Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxe, ñuxma rü marü Tupanaxäcügü tixügü woo tama tüxü nüxü nacuèxëë na ñuxäcü tá ixügüxü i yixcüra. Natürü nüxü tacuèxgü na Ngechuchurüü tá ixügüxü i ngëxguma nangoxgu, erü tá nüxü tadaugü na ñuxäcü yïxü i nümax. ³ Rü guxãma ya yixema yaxõxë na Ngechuchurüü tá tiïxü, rü tügüna tadau na Ngechuchu ya Cristurüü aixcüma Tupanapëxewa tamexü. ⁴ Natürü guxãma ya yixema pecadu üxe, rü Tupanamaã chixexü taxü. Erü ngëxguma tama Tupanaga taxinügu, rü tapecaduäx. ⁵ Pema nüxü pecuèx rü Ngechuchu ya Cristu rü ñoma ga naãnewa naxü na iyanaxoxëëäxücèx i tórü pecadugü. Rü nüma rü taguma pecadu naxü. ⁶ Rü ngëmacèx guxãma ya yixema aixcüma nüxü yaxögüxe, rü tama pecadu taxügüecha. Natürü guxãma ya yixema pecadu üechaxe, rü ngëmaäcü tamaxë erü taguma Cristuxü tadau, rü taguma nüxü tacuèx. ⁷ Pa Chauxacügüx, ¡täxü i naga pexinüëxü i ngëma duïxügü i pexü iyarütauxexëëchaüxü! Yixema mexü üxe rü aixcüma mecü tixi, ngëxgumarüü ya Cristu na aixcüma mecü yïxürüü. ⁸ Natürü yixema pecadu üechaxe rü ngëmawa tüxü tacuèx na Chatanáãrü duïxü tiïxü, erü nüma i Chataná rü noxriarü ügügumama pecadu naxüecha. Rü yemacèx ga Tupana Nane rü ñoma ga naãnewa naxü na iyanaxoxëëäxücèx

ga yema Chataná üxŭ. ⁹ Rŭ yíxema Tupanaxäcü ixíxê rŭ tama pecadu taxüecha, erŭ naxäcüxüchi tixí. Rŭ taxuacüma pecadu taxüecha erŭ Tupana nixí ya tümanatü. ¹⁰ Yíxema chixexŭ úxe rŭ tümaëneëchi aixe, rŭ tama Tupanaxäcü tixí. Rŭ ngëmawa nüxŭ tacuèx na texé tixígüxŭ ya Tupanaxäcügŭ rŭ texé tixígüxŭ ya Chatanáxäcügŭ.

Name nixí na yigü ingechaügüxŭ

¹¹ Rŭ yexguma noxritama pexŭ tangúexëëgu, rŭ pemaã nüxŭ tixu na guxäma yigü ingechaxügüxŭ. ¹² Rŭ tama tanaxwèxe na Caírüŭ ngoxo i Chatanáxäcü ixígüxŭ. Yerŭ nüma rŭ naëneëxŭ nimèx. ¿Rŭ tacüçèx nixí ga yamáãxŭ? Nayamèx yerŭ yema nüma naxüxŭ rŭ tama name, rŭ yema naëneë üxŭ rŭ name. ¹³ Pa Chaueneëgüx, jtãxŭ i pebaixächiaëgüxŭ ega pexchi naxaiegu i ñoma i naänecüãx i duüxügŭ! ¹⁴ Yixema rŭ marŭ nüxna ítanguxŭ i ngëma yu rŭ ñuxma rŭ marŭ maxüwaama tangëxmagü. Nüxŭ tacuèxgü i ngëma erŭ nüxŭ tangechaügŭ i taeneëgŭ. Yíxema tama tümaëneëxŭ ngechaüxê rŭ yuwatama tangëxma. ¹⁵ Rŭ yíxema tümaëneëchi aixe rŭ wüxi i máëtaxürŭ tixí. Rŭ pema nüxŭ pecuèxgü i wüxi i máëtaxŭ rŭ nüxŭ nataxuma i norŭ maxŭ i taguma gúxŭ. ¹⁶ Rŭ Ngechuchu ya Cristu rŭ tórŭ pecaducèx nayu, rŭ yemaäcü tüxŭ nüxŭ nadauxëë i ngëma ngechaü i aixcüma ixíxŭ. Rŭ ngëxgumarüŭ ta i yixema, rŭ tanaxwèxe na ímemarexŭ na nüxŭ rüngüxëëxŭ i taeneëgŭ woo ngemagu iyuxgu. ¹⁷ Natürŭ ngëxguma chi wüxi i yatüãxŭ nangëxmagu i muxüma i norŭ ngëmaxügŭ, rŭ chi nüxŭ nadèuxgu i namüçü na nüxŭ nataxuxŭ, rŭ taxuacüma:

“Choma rŭ Tupanaxŭ changechaü”, ñanagürŭ, ega tama nüxŭ nangüxëëgu i namüçü. ¹⁸ Pa Chauxacügüx, tama name i taëxmaã rŭ tórŭ oremaãxícatama nüxŭ tangechaü i taeneë. Natürŭ tanaxwèxe i tórŭ maxümaã rŭ tórŭ ü i mexümaã nüxŭ tangechaü.

Tama taxãneë na Tupanana ingaicamagüxŭ

¹⁹⁻²⁰ Rŭ ngëxguma aixcüma yigü ingechaügügu, rŭ nüxŭ tacuèx na aixcüma naga ixínüëxŭ i ngëma ore i aixcüma ixíxŭ, rŭ Tupanapëxewa rŭ aixcüma naxäcügŭ ixígüxŭ, woo ngëxguma taãëwa nagu rüxínügu rŭ:

“Tama Tupanaxäcü chixí”, ñagügu. Erŭ nüxŭ tacuèx rŭ Tupana nixí i taãëärŭ yexera, rŭ nüma nüxŭ nacuèx i guxüma. ²¹ Pa Chaueneëgŭ ya Pexŭ Changechaügüxex, ngëxguma taãëwa nüxŭ icuèxgu na Tupanaxäcüxüchi ixígüxŭ, rŭ tama taxãneë na nüxna ingaicamagüxŭ ya Tanatü ya Tupana. ²² Rŭ nüma tá tüxna nanaxã i guxüma i tacü i naxçèx íçaxŭ erŭ naga taxínüë i ngëma tüxŭ namuxŭ rŭ tanaxü i ngëma nüma namaã

nataãẽxũ. ²³ Rũ nũma tũxũ namu na Nane ya Ngechuchu ya Cristuaxũ yaxõgũxũ rũ yigũ ingechaũgũxũ, yema nũma tũxũ namuxũãcũ. ²⁴ Rũ yĩxema naga ãnũẽxẽ i ngẽma Tupana tũxũ muxũ, rũ aixcũma Tupanaãrũ duũxũgũ tixĩgũ rũ nũma ya Tupana rũ aixcũma tũmawa namaxũ. Rũ ñuxma rũ nũxũ tacuèx na aixcũma Tupanaãrũ duũxũgũ ixĩgũxũ rũ tawa namaxũxũ, erũ Naãẽ i Ũnẽxũ ga tũxna namuxũ tũxũ nũxũ nacuèxẽẽ.

4

Yĩxema tũxũ nangẽxmaxẽ i Tupanaãẽ i Ũnẽxũ rũ yĩxema tũxũ nangẽxmaxẽ i Cristuarũ uwanũãẽ

¹ Pa Chaueneẽgũ ya Pexũ Changechaũgũxex, jTãxũ i nũxũ peyaxõgũxũ i guxũma i orearũ uruũgũ i nũgũ ixugũgũxũ na aixcũma Tupanaãrũ orearũ uruũgũ yixĩgũxũ! Natũrũ name nixĩ i penangugũ i norũ ore na nũxũ pecuáxũcèx ngoxita aixcũma Tupanaãẽ yĩxũ i nawa idexaxũ rũ õxna tama. Erũ ñoma i naãnewa rũ guxũwama nangẽxma i muxũma i idoratèèxgũxũ i nũgũ ixugũxũ na Tupanaãrũ orearũ uruũgũ yixĩgũxũ. ² Rũ tá pemaã nũxũ chixu na ñuxãcũ tá nũxũ pecuáxũ na texé tiĩxũ ya yĩxema aixcũma Tupanaãẽ tũmawa ngẽxmaxẽ. Rũ dũcax, guxũma i orearũ uruũgũ i nũxũ ixugũxũ na Tupana duũxũxũ yaxĩxẽẽxũ ya Ngechuchu ya Cristu, rũ ngẽma nixĩ i aixcũma Tupanaãẽ nawa idexaxũ. ³ Natũrũ guxũma i ngẽma orearũ uruũgũ i tama nũxũ ixugũxũ na Tupana duũxũxũ yaxĩxẽẽxũ ga Ngechuchu, rũ ngẽma rũ tama nũxũ nangẽxma i Tupanaãẽ i Ũnẽxũ. Natũrũ Cristuarũ uwanũãẽ nixĩ i nawa ngẽxmaxũ. Marũ nũxũ pexĩnũẽ na ãnanguxchaũxũ i Cristuarũ uwanũ, natũrũ ñuxma rũ marũ ñoma i naãnewa nangẽxma. ⁴ Pa Chauxacũgũx, pema rũ Tupanaxãcũgũ pixĩgũ. Rũ marũ nũxũ perũyexera i ngẽma tama aixcũma Tupanaãrũ orearũ uruũgũ ixĩgũxũ. Erũ ngẽma Tupanaãẽ i Ũnẽxũ i peãẽwa ngẽxmaxũ rũ nũxũ narũyexera i ngẽma Cristuarũ uwanũãẽ i ñoma i naãnecũãxgũwa ngẽxmaxũ. ⁵ Rũ nũma i Cristuarũ uwanũãrũ duũxũgũ rũ ñoma i naãnecũãxgũ nixĩ. Rũ ngẽmacèx ñoma i naãnechigagu nidexagũ. Rũ ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ rũ nũxũ inarũxĩnũẽ. ⁶ Natũrũ i yixema rũ Tupanaxãcũgũ tixĩgũ. Rũ yĩxema Tupanaxũ cuáxe rũ tũxũ itarũxĩnũ. Natũrũ yixema tama Tupanaxũ cuáxe rũ tama tũxũ itarũxĩnũ. Rũ ngẽmawa nũxũ tacuèxgũ na texé tixĩgũxũ ya aixcũma Tupanaãrũ duũxũgũ ixĩgũxe rũ texé tixĩgũxũ ya Cristuarũ uwanũãrũ duũxũgũ ixĩgũxe.

Tupana tũxũ nangechaũ

7 Pa Chaueneēgü ya Pexü Changechaũgüxex, name nixĩ na yigü ingechaũgüxü, erü Tupana nixĩ ya tüxü ngüexēēcü na yigü ingechaũgüxü. Rü guxãma ya yixema tumaēneēxü ngechaũxē rü Tupanaxãcü tixĩgü rü Tupanaxü tacuèx. 8 Yixema tama tumaēneēxü ngechaũxē rü tama Tupanaxü tacuèx, erü Tupana nixĩ ya tüxü ngüexēēcü na yigü ingechaũgüxü. 9 Tupana rü ñoma ga naãnewa nanamu ga Nane ya nügümaã wüxicacü na yimagagu tüxü nangēxmaxüçèx i maxü i taguma gúxü. Rü yemawa Tupana tüxü nüxü nadauxēē na ñuxãcü tüxü nangechaũxü. 10 Rü woo Tupanaxü tangechaũgü, natürü ngēma ngechaũ i guxüãrü yexera ixixü nixĩ na nüma tüxü nangechaũxü rü ñoma ga naãnewa na namuãxü ga Nane na taxcèx nayuxüçèx rü naxütanüãxüçèx ga tórü pecadugü. 11 Pa Chaueneēgü ya Pexü Changechaũgüxex, yexguma yemaãcü tüxü nangechaũgu ga Tupana, rü ngēmacèx name nixĩ i yixema rü ta yigü tangechaũgü. 12 Taguma texé Tupanaxü tadau. Natürü ngēxguma aixcüma yigü ingechaũgügu, rü Tupana rü tawa namaxü rü norü ngechaũ rü aixcümaxüchi tórü maxüwa nangox. 13 Rü nüma rü marü tüxna nanamu ga Naãe i Üünexü. Rü ngēmawa nüxü tacuèx na aixcüma norü duüxügu ixĩgüxü rü nüma rü tawa na namaxüxü. 14 Rü tomatama nüxü tadaugü rü nüxü tixuchigagü na Tanatü ya Tupana núma namuxü ga Nane na guxüma i duüxügüxü namaxēxēxüçèx. 15 Rü yixema yaxõxē rü nüxü ixuchigaxe na Tupana Nane yixü ya Ngechuchu, rü aixcüma Tupanaãrü duüxü tixĩ, rü Tupana rü tümawa namaxü. 16 Rü yixema nüxü tacuèxgü rü tayaxõgü na Tupana rü poraãcü tüxü nangechaũxü, erü nüma nixĩ i aixcüma guxãxü nangechaũxü. Rü yixema aixcüma tumaēneēxü ngechaũxē, rü Tupanaãrü duüxü tixĩ, rü nüma ya Tupana rü aixcüma tümawa namaxü. 17 Rü ngēxguma aixcüma Tupanaxü ingechaũgügu, rü tórü maxüwa nangox i ngēma, rü täütáma nüxü tamuñē i ngēma ngunexü i nagu tüxü yacagüxügu naxcèx i tórü maxü. Erü woo ñoma i naãnewa tangēxmagü, natürü napēxewa rü Cristurü tixĩgü. 18 Rü ngēxguma aixcüma Tupanaxü ingechaũgügu, rü nüxü tacuèx na täütáma tüxü napoxcuexü, rü ngēmacèx taxucèxma nüxü tamuñē. Natürü ngēxguma chi nüxü imuñēgu, rü nüxü tacuèx na tama aixcüma nüxü ingechaũgüxü. 19 Rü yixema rü Tupanaxü tangechaũgü, yerü nüxĩra tüxü nangechaũ ga nümax. 20 Ngēxguma chi texé:

“Choma rü Tupanaxü changechaũ”, ñagügu, natürü tümäneēchi taxaixgu, rü tidora. Erü ngēxguma tama nüxü tangechaũgu i tümäneē i nüxü tadauxü ¿rü ñuxücürüwa tá nüxü tangechaũ ya Tupana ya tama nüxü tadaucü? 21 Rü

Ngechuchu ya Cristu tuxũ namu rü ñanagürü:

“Yíxema Tupanaxũ ngechaũxẽ, rü name nixĩ na tumaẽneẽxũ
rü ta tangechaũxũ”,
ñanagürü.

5

Nüxũ tarüyexera i ñoma i naãneãrũ ngúchaũgü

¹ Ngechuchu rü Tupana Nane ya Cristu nixĩ. Rü guxãma ya yíxema nüxũ yaxõxẽ, rü Tupanaxãcü tixĩgü. Rü yíxema Tanatü ya Tupanaxũ ngechaũxẽ, rü nüxũ tangechaũ ta i guxũma i naxãcügü. ² Rü ngẽxguma Tupanaxũ ingechaũgügu rü naxũxgu i ngẽma nüma tuxũ namuxũ, rü nüxũ tacuèx na aixcüma nüxũ ingechaũgüxũ i ngẽma naxãcügü ixĩgüxũ. ³ Rü ngẽxguma aixcüma Tupanaxũ ingechaũgügu rü naga taxĩnüë i ngẽma tuxũ namuxũ. Rü ngẽma tuxũ namuxũ rü tama naguxcha na naga ixĩnüëxũ. ⁴ Erü guxãma ya aixcüma Tupanaxãcü ixĩxẽ, rü tama ñoma i naãneãrũ ngúchaũ i chixexügu tarüxĩnũ. Rü yixema rü tayaxõgü, rü ngẽmacèx tama name i ñoma i naãneãrũ ngúchaũ i chixexügu tarüxĩnüë. ⁵ Rü yíxema yaxõxẽ na Tupana Nane yĩxũ ya Ngechuchu, rü yíxema tixĩ ya tama ñoma i naãneãrũ ngúchaũ i chixexügu rüxĩnüxẽ.

Ore i Tupana Nanechiga

⁶ Rü nüxũ tacuèx na aixcüma Tupana Nane yĩxũ ya Ngechuchu. Yerü yexguma ñoma ga naãnewa nayexmagu rü dexáwa ínabaiegu, rü nümatama ga Tupana nüxũ nixu na Nanexũchi yĩxũ. Rü yexguma curuchagu nayuxgu rü nagü inabaãgu ga Ngechuchu, rü Tupana rü wenaxãrũ inanawéx na aixcüma Nane na yĩxũ. Rü ngẽxgumarũ ta i ngẽma Naãë i Üünexũ i taguma idoraxũ, rü tuxũ nüxũ nacuèxẽë na aixcümaxũchi Tupana Nane na yĩxũ. ⁷ Rü ngẽmaãcü tuxũ nangẽxma i tomaẽxpüx i cuèxruügü i tuxũ nüxũ cuèxẽẽxũ na aixcüma Tupana Nane yĩxũ ya Ngechuchu. ⁸ Rü ngẽma norü wüxi nixĩ i Naãë i Üünexũ, rü ngẽma norü taxre nixĩ ga yema Tupanaga ga yexguma Ngechuchu dexáwa íbaiegu, rü ngẽma norü tomaẽxpüx nixĩ ga yema Tupana üxũ ga yexguma curuchagu nagü inabaãgu ga Ngechuchu. Rü guxũma i ngẽma tomaẽxpüx, rü wüxigu nüxũ nixu na aixcüma Tupana Nane yĩxũ ya Ngechuchu. ⁹ Nüxũ tayaxõgü i duũxügü ega tacüxũ tamaã yaxugügu. Natürü Tupanaãrũ ore nixĩ i yexeraãcü aixcümaxũchi ixĩxũ. Rü Tupana nixĩ ya tamaã nüxũ ixucü na Ngechuchu rü Nane yĩxũ. ¹⁰ Rü yíxema nüxũ yaxõxẽ ya Tupana Nane rü nüxũ tacuèx na aixcüma yĩxũ i ngẽma ore i Tupana nüxũ ixuxũ i Nanechiga. Natürü yíxema tama Tupanaãxũ yaxõxẽ rü doratèx nüxũ tawogü ya Tupana erü

tama tayaxõ i ngẽma ore i Tupana nüxũ ixuxũ i Nanechiga. ¹¹ Rü ñaã nixĩ i norü ore ya Tupana i tamaã nüxũ yaxuxũ, rü ñanagürü:

“Chomatama marü pexna chanaxã i maxũ i taguma gúxũ. Rü ñaã maxũ rü Chaunegagu pexũ nangẽxma”, ñanagürü. ¹² Yíxema nüxũ yaxõxẽ ya Tupana Nane rü tüxũ nangẽxma i ngẽma maxũ i taguma gúxũ. Natürü yíxema tama nüxũ yaxõxẽ ya yima Tupana Nane rü tama tüxũ nangẽxma i ngẽma maxũ.

Cuáŭ rü ñuxre ga norü ucuxẽmaã inayacuèxẽẽ ga norü popera

¹³ Pa Chaueneẽgüx ya Tupana Naneãxũ Yaxõgüxex, pexcèx chanaxumatü i ñaã ore na nüxũ pecuáxüçèx na pexũ nangẽxmaxũ i ngẽma maxũ i taguma gúxũ. ¹⁴ Rü ngẽmacèx tama taxãneẽ na nüxna ingaicamagüxũ ya Tupana. Rü nüxũ tacuèxgü ega ñacüçèx nüxna icaxgu, rü nüma tüxũ naxĩnü i ngẽxguma norü ngúchaũ yixĩgu i ngẽma naxcèx nüxna icaxũ. ¹⁵ Rü ngẽxguma nüxũ icuèxgu na nüma tüxũ naxĩnüxũ i ngẽxguma ñacüçèx nüxna icaxgu, rü nüxũ tacuèx ta na tüxna naxããxũ i ngẽma naxcèx nüxna icaxũ. ¹⁶ Rü ngẽxguma chi texé nüxũ dèuxgu i tumaẽneẽ na pecadu naxüxũ, rü name nixĩ na naxcèx tayumüxexũ ega tama pecadu i iyanatauxẽẽxũ yixĩgu. Rü Tupana tá nanamaxẽẽ i ngẽma tumaẽneẽ ega tama pecadu i iyanatauxẽẽxũ yixĩgu. Nangẽxma i pecadu i tüxũ iyarütauxẽẽxũ. Rü ngẽxguma ngẽma pecaduwe naxũãmagu i wüxi i peeneẽ, rü tama pemaã nüxũ chixu na naxcèx peyumüxègüxũ. ¹⁷ Guxüma i chixexũ i ixüxũ, rü pecadu nixĩ. Natürü nangẽxma i pecadu i tama tüxũ iyarütauxẽẽxũ. ¹⁸ Rü nüxũ tacuèx, rü yíxema Tupanaxãcü ixĩxẽ, rü tama pecadu taxüecha, erü nüma ya Tupana Nane rü tüxna nadau. Rü taxuacüma tüxna nangaicama i ngoxo i Chataná i tüxũ pecaduãxèẽchaũxũ. ¹⁹ Nüxũ tacuèxgü na Tupanaxãcügü ixĩgüxũ, natürü guxüma i ñoma i naãnecũãx rü ngoxo i Chatanámxèwa nangẽxmagü. ²⁰ Rü nüxũ tacuèx ta na ñoma ga naãnewa nanguxũ ga Tupana Nane, rü tüxna nanaxã ga cuèx na nüxũ icuèxgüxüçèx ya yima aixcümamaxũchi Tupana ixĩcü. Rü norü duüxügü tixĩgü ya yima aixcümamaxũchi Tupana ixĩcü, erü Nane ya Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü tixĩgü. Rü nüma ya Tupana Nane nixĩ i aixcümamaxũchi Tupana yĩxũ rü tüxna naxããxũ i maxũ i taguma gúxũ. ²¹ Pa Chauxacügüx, ¡Pegüna pedaugü na tama nüxũ peyaxõgüxüçèx i tupanachicügü! Rü ngẽxĩcatama nixĩ i chorü ore i pemaã nüxũ chixuxũ.

Rü nuãma pexna,
Cuáŭ

NORŨ TAXRE GA POPERA GA CUÁŨ ŨMATŨXŨ

Cuáŭãrũ moxẽ

¹ Pa Chaueneëgũ i Yaxõgũxe ya Tupana Pexũ Dexex, pexcèx chanaxũmatũ i choma i Cuáŭ i yaxõgũxũãrũ ãëxgacũ na chiĩxũ. Choma rũ aixcũma pexũ changechaũ. Rũ tama i chaxica, natũrũ guxũma i ngẽma nũxũ cuèxgũxũ i Tupanaãrũ ore i aixcũma ixĩxũ, rũ ngẽxgumarũũ ta pexũ nangechaũgũ. ² Pexũ tangechaũ erũ toxrũũ nũxũ pecuèxgũ i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ i guxũgutãma tawa ngẽxmaxũ. ³ Rũ nũma ya Tanatũ ya Tupana rũ Nane ya Ngechuchu ya Cristu rũ poraãcũ tá pexũ narũngũxẽëgũ rũ nũxũ pengechaũtũmũũgũ rũ pexũ nataãëxẽëgũ, erũ nũxũ pecuèx i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ rũ pegũ pengechaũgũ. ⁴ Rũ poraãcũ chataãë ga yexguma nũxũ chadèuxgu na ñuxãcũ ñuxre i petanũxũgũ rũ aixcũma meã naga na naxĩnũëxũ i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ, yema Tanatũ ya Tupana tũxũ muxũrũũ. ⁵ Rũ ñuxmax, Pa Chaueneëgũ ya Pexũ Changechaũgũxex, rũ pexna nũxũ chacuèxãchixẽë na namexũ na yigũ ingechaũgũxũ. Rũ ngẽma rũ tama wũxi i ngexwacaxũxũ i Tupanaãrũ mu nixĩ. Natũrũ yematama nixĩ ga mu ga noxrĩarũ ügũgumama Tupana tũxna ãxũ. ⁶ Ngẽxguma Tupanaxũ ingechaũgũgu, rũ tanaxũ i guxũma i ngẽma tũxũ namuxũ. Erũ nũma rũ noxrĩarũ ügũgumama tamaã nũxũ nixu na yigũ ingechaũgũxũcèx i wũxichigũ.

Orearũ uruũgũ i womũxẽëruũchiga

⁷ Guxũwama i ñoma i naãnewa rũ nanaxĩãne i muxũma i womũxẽëruũgũ ixĩgũxũ. Rũ nũxũ nixuchigagũ na tama Tupana duũxũxũ yaxixẽëxũ ga Ngechuchu ya Cristu. Rũ ngẽma ngẽmaãcũ idexaxũ, rũ wũxi i womũxẽëruũ nixĩ, rũ Cristuarũ uwanũ nixĩ. ⁸ ¡pexuãëgũ na taxũema pexũ womũxẽëgũxũcèx rũ na tama natũcèxma yĩxũcèx i tórũ puracũ! ¡Natũrũ meã peyaxõgũama na aixcũma penayaxuxũcèx i guxũma i ngẽma Tupana pexna ãxchaũxũ! ⁹ Rũ yĩxema nangupetũxẽëxẽ ga yema Cristu tũxũ ngũxẽëxũ, rũ tama aixcũma Tupanaxũ tacuèx. Natũrũ yĩxema tama nũxna íchoxũxẽ ga yema Cristu tũxũ ngũxẽëxũ, rũ aixcũma nũxũ tacuèx ya Tanatũ ya Tupana rũ Nane ya Ngechuchu. ¹⁰ Rũ ngẽxguma chi wũxi i duũxũ petanũwa ngxgu rũ tama yema Cristu tũxũ ngũxẽëxũmaã pexũ nangũxẽëgũ, rũ ¡tãũtãma penayaxu i pechiũwa rũ bai i nũxũ perũmoxëgũ! ¹¹ Erũ ngẽxguma wũxie tũmachiũwa

nayauxgu, rü tananaãëraxŭ rü natanüxŭ tügü tixĩxêẽ nawa i ngẽma norü chixexŭ.

Cuáŭãrŭ ore ga nawa iyacuáxŭ

¹² Choxŭ nangẽxma i muxŭma i to i ore i pemaã nüxŭ chixuxchaŭxŭ. Natürŭ tama chanaxwèxe na ñaã poperawa pemaã nüxŭ chixuxŭ, erü paxa tá petanüwa íchayadauxchaŭ na chomatama pemaãxŭchi nüxŭ chixuxŭcèx na ngẽmaãcü wüxigu aixcüma itaãëgŭxŭcèx. ¹³ Rü ngẽma nuã natanüwa changẽxmaxŭ i yaxõgŭxŭ i peeneëgŭ ixigŭxŭ i Tupana dexŭ, rü pexŭ narümoxëgŭ. Rü ngẽxĩcatama nixĩ i chorü ore i pemaã nüxŭ chixuxŭ.

Rü nuãma pexna,
Cuáŭ

NORŨ TOMAËXPŨX GA POPERA GA CUÁŨ ÜMATÜXŨ

CuáŨ rü Gayumaã nataãe

¹ Pa Chaueneë, Pa Gayu i Aixcüma Cuxŭ Changechaŭxêx, rü cuxcêx chanaxümatü i choma i CuáŨ i yaxögüxŭârü ãëxgacü na chiixŭ. ² Pa Chaueneëx, Tupanana chaca na meã cuxna nadauxücêx i curü maxŭwa rü cuxunewa, ngêma curü ôwa cuxna na nadauxŭrüü. ³ Rü poraãcü chataãe ga yexguma núma naxŭxgu ga ñuxre ga taeneëgü, rü chomaã nüxŭ yaxugügu ga cuchiga na ñuxãcü meã cuyaxôxŭ i Tupanaârü ore i aixcüma ixŭxŭ, rü guxŭguma meã naga na cuxŭnŭxŭ. ⁴ Rü guxŭguma chataãexŭchi i ngêxguma nüxŭ chaxŭnŭgu na ñuxãcü Tupanaârü ore nüxŭ ixuxŭãcüma meã namaxêxŭ i chauxacügü. Rü aixcüma nataxuma i to i taãe i ngêmaârü yexera ixŭxŭ. ⁵ Pa Chaueneë i Cuxŭ Changechaŭxêx, mexŭ cuxŭ erü nüxŭ curüngŭxêe i ngêma togü i taeneëgü i toxnamana ne ŭxŭ i cuxŭtawa ngugŭxŭ. ⁶ Rü nümagü rü nuã nangugü, rü torü ngutaquêxepataŭwa nüxŭ nixugüe na ñuxãcü nüxŭ cungechaŭxŭ rü namaã cumecümaxŭ. Rü chanaxwêxe i nüxŭ curüngŭxêe i ngêma taeneëgü i ngêxguma wena cuxŭtawa nangugügu. Rü ngêxguma cuxna iyaxŭxgu rü jnŭxna naxã i tacü i nüxŭ taxuxŭ i norü namawaŭ! Erü Tupanaârü me nixŭ na ngêmaãcü nüxŭ rüngŭxêexŭ i norü orearü uruŭgü. ⁷⁻⁸ Rü nümagü, rü Ngechuchu ya Cristuarü puracü nixŭ i naxügüxŭ, rü ngêmacêx norü oremaã nanaxŭãne. Natürü tama nanayauxgü i ngêma tama yaxögüxŭârü ngŭxêe, rü ngêmacêx name nixŭ i yixema na nüxŭ rüngŭxêegŭxŭ na ngêmaãcü yixema rü ta wüxigu namaã naxügüxŭcêx i Tupanaârü puracü.

Diótepe rü chixexŭ naxü natürü Demétriu rü mexŭ naxü

⁹ Choma rü marü chanaxümatü i wüxi i popera naxcêx i ngêma tupaucatanüxŭgü i curü ñãnewa ngêxmagŭxŭ. Natürü nüma i Diótepe rü tama naga naxŭnŭchaŭ i ngêma nüxŭ tixuxŭ, erü nanaxwêxe na nümatama namuãxŭ i ngêma tupaucatanüxŭ. ¹⁰ Rü ngêxguma ngêma chaxŭxgu rü tá nüxŭ chaxoregü erü tochiga i chixexŭmaã inayarüdexanexŭ. Rü woo tomaã na ngexŭ nawagŭxŭ, rü naetüwa to i chixexŭ naxü, erü tama nanayauxchaŭ i ngêma taeneëgü i ngêma ngugŭxŭ. Rü nanachuxu na texé nayaxuxŭ i ngêma taeneëgü. Rü yixema nayauxchaŭxê, rü ngutaquêxepataŭwa tŭxŭ ínawoxŭ. ¹¹ Pa Chaueneë i Cuxŭ Changechaŭxêx, jTãxŭ i nüxŭ cuyadauxŭxŭ

i ngẽma togü i chixexũ ügũxũ! Natürü name nixĩ i nüxũ cuyadauxũ i ngẽma mexũ ügũxũ. Erü yíxema guxũguma mexũ úxe rü Tupanaxãcü tixĩ. Natürü yíxema chixexũ uechaxe rü tama Tupanaxũ tacuèx. ¹² Guxũma i duũxũgü nüxũ ixuxgu i Demétriu rü wüxi ya mecü nixĩ. Rü toma rü ta nüxũ tacuèx na meã naga naxĩnüxũ i Tupanaãrũ ore i aixcüma ixĩxũ. Rü ngẽmacèx toma rü ta nüxũ tixu na aixcüma mecü yĩxũ. Rü cuma nüxũ cucuèx na aixcüma na yĩxũ i ngẽma nüxũ tixuxũ.

Cuáũãrũ ore ga nawa iyacuáxũ

¹³ Choma choxũ nangẽxmachirẽx i muxũma i chorü ore i cumaã nüxũ chixuxchaũxũ, natürü tama ñãã poperagu cuxcèx chanaxümatüchaũ. ¹⁴ Erü choma rü paxa ngẽma chaxũxchaũ, rü ngẽxguma rü meã tá yigümaã tidexagü. ¹⁵ ¡Meã cuxũ naxüpetü rü tãxũ i cuxoegaãẽxũ! Tamücügü i númacũãx rü moxẽ cuxcèx ngẽma namugü. Rü chanaxwèxe i nüxũ curümoxẽ i wüxichigü i tamücügü i ngẽma ngẽxmagũxũ. Rü ngẽxĩcatama nixĩ i chorü ore i cumaã nüxũ chixuxũ.

Rü nuãma cuxna,
Cuáũ

POPERA GA YUDA ÜMATÜXÜ

Yema yaxōgūxūxū narūmoxē ga Yuda

¹ Pa Yaxōgūxū i Guxūwama Ngēxmagūxūx, choma i Yuda nixi i pexcèx chanaxümatüxū i ñaã popera. Rü choma nixi i Chaütíagueneē chiixū, rü Ngechuchu ya Cristuarü duüxū chixi. Rü pexcèx chanaxümatü i pema na Tanatü ya Tupana pexü dexü rü pexü ngechaüxū rü Ngechuchu ya Cristu pexna dauxū. ² Rü pexcèx chayumüxē na guxüguma Tupanaãxū pengechaütümüügüxcèx, rü pexü nataãexēēgüxcèx, rü pexü nangechaüxüxcèx.

Duüxügü i doramaã ngüexēētaegüxüchiga

³ Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, noxri rü poraãcü choxū nangúchaü na pexcèx chanaxümatüxū nachiga i ngēma maxü i taguma gúxü i tüxü ngēxmaxü. Natürü ñuxma na petanügu nachocuxü i ñuxre i duüxügü i íyatoxēēgüchaüxü i Tupanaãrü ore, rü ngēmacèx chanaxwèxe na pexcèx chanaxümatüxū na pexü chaxucuxèxüxcèx rü ípenapoxüxüxcèx i ngēma ore i aixcüma ixixü ga nuxcüma wüxicanatama Tupana norü duüxügüna ãxü. ⁴ Rü ngēma duüxügü i pexü nawomüxēēãcüma petanügu chocuxü nixi i pexü ngüexēxü rü ñaxü:

“Tupana rü namecūmaxüchi rü ngēmacèx tãütáma pexü napoxcue ega woo chixri pemaxēgu”, ñaxü. Rü ngēxgumarüü ta tama nüxü nacuèxgüchaü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya tórü yora ixicü. Natürü ngēma duüxügü i ngēmaãcü maxèxü, rü woetama nuxcü mama Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü marü nüxü nixu na Tupana tá napoxcuxü. ⁵ Rü woo na marü nüxü pecuáxü natürü pexna nüxü chacuèxãchixēēchaü na ñuxãcü namaã nangupetüxü ga yema nuxcümaügüxü ga Yudíugü ga Moíchéwe rüxixü. Rü tórü Cori ya Tupana rü poraãcü nüxü narüngüxèē na Equituanewa ínanguxüxcèx, natürü yixcama rü nanadai ga yema tama naga ñnüēchaüxü. ⁶ Rü ngēxgumarüü ta pexna nüxü chacuèxãchixèē na ñuxãcü namaã nangupetüxü ga yema daxücüãx ga orearü ngeruügü ga noxri ixüünechiréxü natürü yixcama nagagutama pecadu ügüxü. Rü yemacèx ga Tupana rü éãnexüwa nanawogü, rü ngēxma nanapoxcue ñuxmatáta nawa nangu i ngēma ngunexü i nagu tüxü yacagüxü. ⁷ Rü yexgumarüü ta nüxü nangupetü ga guma ñãnegü ga Chodoma rü Gomora rü guma ñãnegü ga norü ngaicamagugüne. Yerü guma ñãnecüãxgü, rü poraãcü chixri nügümaã namaxē, rü yemacèx ga Tupana rü üxümaã ínanagu.

Rü yemaãcü inayanaxoxẽẽ ga guma ããnegü na yemawa tüxü nüxü nacuèxẽẽxüçèx na nangẽxmaxü i wüxi i poxcu naxcèx i guxüma i ngẽma chixexü ügüxü. ⁸ Natürü woo ngẽmaxü na nacuèxgüxü i ngẽma idoraexü i petanügu chocuxü, natürü norü chixexügu narüxĩnüẽãma. Rü poraãcü chixri nügümaã namaxẽ, rü tama tórü Cori ya Tupanaga naxĩnüẽchaü, rü chixri Tupanaãrü orearü ngeruügu i daxüçüãxchigagu nidexagü. ⁹ Rü ngẽma duüxügu rü naẽchitamare nidexagü rü tama Tupanaãrü orearü ngeruü ga Miguérerüü nügüna nadau i norü orewa. Rü guma Miguére rü woo guxü i Tupanaãrü orearü ngeruügu i daxüçüãxãrü ãẽxgacü na yĩxü, natürü tama ngoxo ga Chatanámaã naguxchiga ga yexguma Moĩchéxüncèx yéma nügümaã yaporagatanüçüxgu, na nüxü nacuèxgüxüçèx na texéarü tá yĩxü ga Moĩchéxüne. Natürü nüma ga Miguére rü ñanagürümare:

“Cori ya Tupana tá cuxü nanga”,

ñanagürümare. ¹⁰ Natürü ngẽma duüxügu i doramaã i petanügu chocuxü, rü tama Tupanaxü nacuèxgüãcüma chixri nachiga nidexagü, rü chixri norü orearü ngeruügu i daxüçüãxchiga nidexagü. Rü ñoma naẽxügürüü naxüneãrü ngüchaüwemare narüxĩ, rü ngẽmaãcü namaxẽ. Natürü ngẽma chixexü i naxügüxüçèx, rü Tupana tá nanapoxcue. ¹¹ Rü wüxi i ngechaüxüchi nixĩ naxcèx i ngẽma duüxügu erü ngẽmaãcü namaxẽ. Rü Caĩ ga naẽneëxü imáxürüü nixĩgü. Rü ãẽxgacü ga Baráürüü dñerucèx chixexü naxügü. Rü Corérüü tama Tupanaga naxĩnüẽchaü, rü ngẽmacèx Tupana tá nanapoxcue. ¹² Rü ngẽxguma tupaucawa tórü Coriarü õnacèx pengutaquẽxegügu, rü wüxi i ãnexüchi nixĩgü. Erü narücutanüxü, rü poraãcü nachibüe rü naxaxegü, rü nügüguxicatama narüxĩnüẽ. Rü ñoma caixanexü i ngearü pucüãxü i paanexüetüwa üpetüxü natürü tama nanetüxü ixaiyagüxürüü taxuwama nime. Rü ngẽma nanetügü i ngẽxguma norü owa nanguxgu rü tama ixoxürüü nixĩgü. Rü ñoma naĩgü i guxüma i naxchúmèxãmaã napuxü rü yuxuchixürüü taxuwama nime i ngẽma duüxügu. ¹³ Rü ñoma yuape i taxü i norü chixixü i ãũãchixü naxãnacüwa yataxürüü nixĩgü, erü poraãcü chixexü naxügü. Rü ñoma woramacurigü ya nu ne naxĩmarecürüü nixĩgü. Natürü Tupana rü marü namaã nanaxuegu na ngẽma waanexüchixüwa guxügutáma nawogüãxü. ¹⁴⁻¹⁵ Rü nuxcümaücü ga Enó ga Adáütaa ixĩcü rü ngẽma duüxügüchiga nidexa ga yexguma Tupana yadexaxẽẽgu, rü ñanagürü:

“Rü nüxü chadau ya Cori ya Tupana na muxüchixü i norü orearü ngeruügu i daxüçüãxmaã núma ücü na duüxügüna naçaxüçèx i norü maxüchiga rü napoxcueãxüçèx i

guxūma i ngēma duūxūgū i chixexū ügūxū rü namaã
guxchigagūxū”,
ñanagürü. ¹⁶ Rü ngēma duūxūgū rü tacücèx idex-
agüwèxexūchixū nixīgü, rü toguāxū ixuxwèxegūxūchixū
nixīgü. Rü noxrütama ngúchaüçèx daugūxū nixīgü. Rü nügü
icuèxüügūxū nixīgü. Rü nūmaxū meã tūmachiga nidexagūneta
ya duūxègü, na tūmaxūtawa tacü na nayauxgūxūçèxmare.

Yuda nayaxucuxēgü ga yema yaxōgūxū

¹⁷ Pa Chaueneēgü ya Pexū Changechaügūxex, jñuxna
pecuèxāchie ga yema ore ga pemaã nüxū yaxugūgūxū ga
tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuarü ngúexūgü ga imugūxū!
¹⁸ Rü nūmagü rü ñanagürügü pexū:

“Ngēxguma nagúxchaügu i naãne rü tá nangēxma i duūxūgü i tá
nüxū cugüexū i Tupanaārü ore rü noxrütama ngúchaü i
chixexūgumare maxēxū”,

ñanagürügü pexū. ¹⁹ Rü ngēma duūxūgü nixī i pexū
itoyexū na tama wūxigu perüxñnüèxüçèx rü tama meã
peyaxōgūxūçèx. Rü nūmagü rü naxūneārü ngúchaüwe narüxī,
rü tama nawa nangēxma i Tupanaãe i Üünexū. ²⁰ Natürü
pemax, Pa Chaueneēgü ya Pexū Changechaügūxex, jrü
pegü perüngüxēèx na guxūguma yexeraãcü nagu pexīxū
rü peyaxōgūxū i ngēma ore i üünexū i marü peyauxgūxū! jRü
guxūguma Tupanaãe i Üünexūārü ngūxēēmaã peyumūxēgü!

²¹ jRü guxūguma nagu pexī i ngema Tupanaarü ngechaxū!
jRü meã ipenanguxēèx i ngēma ngunexū i nagu tá nūma
naxūxū ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu na nüxū
ingechaütümüügüäcūma tūxna naxāãxüçèx i maxū i taguma
gúxū! ²² jRü pexū nangechaütümüügü i ngēma tama aixcūma
yaxōgūxū, rü nüxū perüngüxēègü na meã yaxōgüāxüçèx!

²³ Rü togü, jrü paxa norü pecaduwa ipenayaxuchi na
namaxēxüçèx rü tama yima üxü ya Tupana mexēnegu
yanatauxexüçèx! Rü woo ngēma tama yaxōgüchaüxū, jrü
pexū nangechaütümüügü! jNatürü pegüna pedaugü na tama
norü chixexūgu peyixüçèx! Rü ngēma norü chixexū i pexcèx
mexcüraxūxū, jrü nüxū pexo!

Tupanaxū yacuèxüüäcūma inayacuèxēè ga norü popera

²⁴⁻²⁵ Rü yima wūxitama ya Tupana ya tórü Maxēxēeruū
ixīcü, rü nüxū nangēxma i pora na pexna nadauxüçèx
na tama pecadugu peyixüçèx. Rü nüxū nangēxma i pora
na iyanaxoxēèãxüçèx i guxūma i perü chixexūgü na
petaäègüäcūma nügüpèxewa pexū nagagūxüçèx i ngextá
äèxgacü íyīxūwa. Rü ngēmacèx tanaxwèxe i tórü Cori ya
Ngechuchu ya Cristuégagu Tupanaxū ticuèxüügü, erü nūma
rü guxūārü yexera name rü napora, rü guxūëtüwa nangēxma,

rü guxŭmaã inacuèx. Rü yemaãcü nixĩ ga nuxcümaxŭchima,
rü ngẽmaãcü nixĩ i ñuxmax, rü guxŭgutáma ngẽmaãcü yĩ.

Rü nuãma pexna,
Yuda

YEMA CUÁŪ NŪXŪ DAUXŪ I YIXCŪRA TÁ NGUPETŪXŪCHIGA

Ore ga Cuáŭxŭ nŭxŭ nacuèxèèxŭ ga Ngechuchu ga Cristu

¹ Ñaã nixĩ i ngẽma ore ga Tupana Ngechuchu ya Cristuxŭ nŭxŭ cuèxèèxŭ na nŭxĩ norŭ duŭxŭgŭxŭ nŭxŭ nacuèxèèxŭcèx i ngẽma paxa tá ngupetŭxŭ. Rŭ nŭma ga Ngechuchu ya Cristu nixĩ ga norŭ orearŭ ngeruŭ ga daxŭcŭŭxŭ namuxŭ na norŭ duŭcŭ ga Cuáŭmaã nŭxŭ na yaxuxŭcèx. ² Rŭ choma i Cuáŭ chixĩ ga aixcŭma meãma nŭxŭ chadauxŭ rŭ chanaxŭmatŭxŭ ga guxŭma ga yema Tupanaãrŭ ore ga Ngechuchu chauxcèx ngoxèèxŭ. ³ Rŭ tataãè ya yixema duŭxŭgŭpèxewa nawa ngúxe i ñaã Tupanaãrŭ ore, rŭ ngèxgumarŭŭ ta tataãègŭ ya yixema nŭxŭ ñnŭèxè rŭ naga ñnŭèxè i ñaã ore i ŭmatŭxŭ, erŭ paxa tá ningu i ngẽma nŭxŭ yaxuxŭ.

Cuáŭ nanaxŭmatŭ naxcèx ga yema 7 tŭcumŭ ga yaxŭgŭxŭ ga Áchiaanewa yexmagŭxŭ

⁴ Rŭ choma i Cuáŭ rŭ chanaxŭmatŭ i ñaã ore pexcèx i yaxŭgŭxe ya yima 7 ya ñãne ya Áchiaarŭ naãnewa ngèxmagŭnewa ngèxmagŭxe. Rŭ chanaxwèxe i pexŭ narŭngŭxèè rŭ pexŭ nataãèxèè ya yima Tupana ya woetama ngèxmaèchacŭ. Rŭ ngèxgumarŭŭ ta chanaxwèxe i pexŭ narŭngŭxèè rŭ pexŭ nataãèxèè i ngẽma Naãè i Ūnèxŭ i naxŭtawa ne ŭxŭ i perŭ dauruŭ ixixŭ i pema i yaxŭgŭxe ya yima 7 ya ñãnewa na pengèxmagŭxŭ. ⁵ Rŭ ngèxgumarŭŭ ta chanaxwèxe na pexŭ nangŭxèèxŭ rŭ pexŭ nataãèxèèxŭ ya Ngechuchu ya Cristu ga aixcŭma meãma nŭxŭ ixucŭ ga Tupanaãrŭ ore ga ñoma ga naãnewa. Rŭ nŭma nixĩ ga nŭxĩra yuwa ñnadaxŭ. Rŭ nŭma rŭ guxŭma i ñoma i naãnewa ngèxmagŭxŭ i nachiŭãneãrŭ àèxgacŭgŭarŭ àèxgacŭ nixĩ. Rŭ nŭma rŭ tŭxŭ nangechaŭ, rŭ nagŭmaã tŭxŭ inayanaxoxèè i tŭrŭ pecadugŭ. ⁶ Rŭ ñuxma na guxŭãrŭ àèxgacŭ yixŭ i nŭmax, rŭ tŭxŭ naxŭchica i ngextá nŭma àèxgacŭ íyixŭwa. Rŭ paigŭxŭ tŭxŭ nixĩgŭxèè na Nanatŭ ya Tupanaãxŭ ipuracŭexŭcèx rŭ nŭxŭ icuèxŭŭgŭxŭcèx. Rŭ name nixĩ i guxŭgutáma Cristuxŭ ticuèxŭŭgŭ, erŭ nŭma rŭ guxŭgutáma guxŭãrŭ àèxgacŭ nixĩ. Rŭ ngẽmaãcŭ yĩ. ⁷ Rŭ dŭcax, marŭ ningaica na caixanexŭgu ñanguxŭ ya Cristu! Rŭ guxŭtáma i duŭxŭgŭ nŭxŭ nadau, rŭ woo ga yema nacanapacŭtŭŭgŭxŭ rŭ tá ta nŭxŭ nadaugŭ. Rŭ guxŭ i duŭxŭgŭ i guxŭ i nachiŭãnecŭŭx i tama yaxŭgŭxŭ rŭ norŭ muŭmaã rŭ norŭ ngechaŭmaã tá naxauxe i ngèxguma ñanguxgu i nŭmax. Rŭ

aixcūma ngēmaācū tá nixī. ⁸ Rū nūma ya tórū Cori ya Tupana ya guxūārū āēxgacū ixīcū ya woetama ngēxmaēchacū, rū ñanagürü:

“Chowa nixī ga inaxügüxū ga guxūma, rū nataxuma i tacū i chorü yexera ngēxmaēchaxū”, ñanagürü.

Cuáúçèx nangox ga Cristu ya mexēchicü

⁹ Rū choma i Cuáú na pexcèx chanaxümatüxū i ñaã popera, rū peeneē chixī. Rū ngēma na Ngechuchuna na chaxüxū rü chaxāchica i ngextá nūma āēxgacū iyīxūwa. Rū Ngechuchucèx pexrūü ngúxū chinge, natürü nūma pexū naporaexēēxürüü choxū naporaxēē na yaxna namaã chaxīnūxücèx i guxūma i ngēma ngúxū i choxū üpetüxū. Rū choma rū capaxū ga Pátmuğu chapoxcu naxcèx na nūxū chixuxū ga Tupanaārü ore ga Ngechuchuchiga. ¹⁰⁻¹¹ Rū wüxi ga yüxüarü ngunexügu rū Tupanaãe i Üünexū chomaã inacuèx, rū changoxetü rū choweama nūxū chaxīnū ga wüxi ga naga ga tagaxū ga ñoma cornetagarüü ixīxū ga ñaxū choxū:

“Chowa nixī ga inaxügüxū ga guxūma, rū nataxuma i tacū i chorü yexera ngēxmaēchaxū. Rū ñuxma chanaxwèxe na wüxi i poperagu cunaxümatüxū i ngēma nūxū cudauxū. Rū ñuxūchi chanaxwèxe i ngēma yaxōgüxū ya yima 7 ya ñāne ya Áchiaarü nañnewa ngēxmagünewa ngēxmagüxütanüwa cunamu. Rū yima 7 ya ñāne nixī ya Epéchiu rū Esmira rū Pérgamu, rū Tiatíra rū Chardi rū Firadérfia rū Laodichéa”, ñanagürü. ¹² Rū chaugü íchidau na nūxū chacuáxücèx na tacü yīxū ga yema chomaã idexaxū. Rū yexguma chaugü íchidèuxgu rū nūxū chadau ga 7 ga weraarü üruüğü ga uirunaxcèx ixīgüxū. ¹³ Rū yema 7 ga weraarü üruüğüarü ngāxütanüwa nūxū chadau ga wüxi ga duüxū ga chauxcèx nangechuchu ga duüxüxū ixīcūraüxū. Rū wüxi ga naxchiru ga máxūmaã naxāxchiru. Rū wüxi ga goyexū ga uirunaxcèxmaã nigoyeremü. ¹⁴ Rū nayae rū nachoxochi ñoma tacü i choxochixürüü. Rū naxētü rū ñoma üxüemarüü niyauracüü. ¹⁵ Rū nacutü rū ta niyauracüü ñoma cobrexüchi i meāma ípixürüü. Rū yexguma yadexagu rū natagaxüchi ñoma taxū i dexá i chuxchuxū āgaxürüü. ¹⁶ Rū norü tügünemēxēwa nūxū nayexma ga 7 ga woramacurigü. Rū naāxwa nayexma ga wüxi ga tara ga guxücüwawa téxū. Rū nachiwe rū ñoma üèxcü poraācū nguxetügurüü nixī. ¹⁷ Rū yexguma nūxū chadèuxgu, rū napēxegu chayangu ñoma chayuxürüü. Natürü ga nūma rū norü tügünemēxēmaã choxū ningōgü, rū ñanagürü choxū:

“¡Tāxū i cumuüxū! Choma nixī i chaxira chayexmaxū rū guxügutáma changēxmaēchaxū. ¹⁸ Rū choma nixī i yuwa ícharüdaxū rū ñuxma rū chamaxū. Rū ũpa rū chayü, natürü i ñuxma rū marü guxügutáma chamaxēcha. Rū choxmēxwa

nangẽxma na ñuxgu tá nayuxũ i wüxichigü i duũxũ. Rü ngẽxgumarũ ta choma nixĩ i namaã ichacuáxũ i ngẽma nachica i ngextá ínangẽxmagüxũwa i guxũma i duũxũgü i yuexũ. ¹⁹ Rü ñuxma rü chanaxwẽxe i cunaxümatü i ngẽma nüxũ cudauxũ. Rü ngẽma nixĩ i ñuxma ngẽma yaxõgüxũmaã ngupetüxũ, rü ngẽma yixcũra tá ngupetüxũ. ²⁰ Rü ñuxma rü tá cuxcèx chanangoxẽẽ i ngẽma êxũguxũ i ngẽma 7 i woramacurigü i chorü tügünemẽxẽwa nüxũ cudauxũchiga rü ngẽma 7 i weraarü üruũgü i uirunaxcèxchiga. Rü ngẽma 7 i woramacurigü i nüxũ cudauxũ, rü ngẽma ãẽxgacügü i ngẽma 7 tücümü i yaxõgüxũetüwa ngẽxmagüxũchiga nixĩ. Rü ngẽma 7 i weraarü üruũgü rü ngẽma 7 tücümü i yaxõgüxũ i yima 7 ya ñãnewa ngẽxmagüxũchiga nixĩ”.

2

Ore ga yema 7 tücümü ga yaxõgüxũcèx ümatüxũ Ore ga yema yaxõgüxũ ga Epéchiuarü ñãnewa yexmagüxũcèx ümatüxũ

¹ “Rü ñuxma chanaxwẽxe i ngẽma Epéchiuwa ngẽxmagüxũ i yaxõgüxũãrũ ãẽxgacücèx cunaxümatü, rü ñacurügü nüxũ: ‘Ñãã nixĩ i norü ore ya yima ngẽma yaxõgüxũtanügu yarüxũũcü rü norü tügünemẽxẽmaã nüxna daucü i ngẽma yaxõgüxũãrũ ãẽxgacügü’. ² Rü ñanagürü i nümax:

‘Choma nüxũ chacuèx i guxũma i ngẽma cuxüxũ. Rü nüxũ chacuèx na ñuxãcü porãcü choxũ cupuracüxũ rü ñuxãcü cunaxüamaxũ i ngẽma puracü woo ngẽmacèx muxũma i guxchaxũgü cuxcèx ínguxgu. Rü nüxũ chacuèx na tama curü me yĩxũ i ngẽma duũxũgü i chixexũ ügüxũ. Rü ngẽxgumarũ ta nüxũ chacuèx na meã cunangugüarü maxũãxũ i ngẽma duũxũgü i nügü ixugüxũ na Tupana imugüxũ yixĩgüxũ natürü tama aixcũma ixĩgüxũ na Tupana yamugüxũ. Rü cuma rü nüxũ cucuèxama na idoratèxmaregüxũ yixĩgüxũ. ³ Rü woo naguxcha i ngẽma puracü i chauxcèx cuxüxũ, natürü cunaxüama. Rü woo chaugagu porãcü ngüxũ na quingexũ, natürü yaxna namaã cuxĩnü, rü tama nüxũ curüchau. ⁴ Natürü nangẽxma i wüxi i cuxüxũ i tama chorü me ixĩxũ. Rü ngẽma nixĩ na tama noxrirüũ choxũ cungechaũxũ i ñuxmax. ⁵ Rü ngẽmacèx i ñuxma na ngẽma chixexũgu cunguxũ, rü name nixĩ i nüxna cucuèxãchi na ñuxãcü choxũ cungechaũxũ ga noxrix. Rü name nixĩ i nüxũ curüxo i curü chixexũ rü noxrirüũ choxũ cungechaũãcüma mexũ cuxü. Natürü ngẽxguma chi tama nüxũ curüxoxgu i curü chixexũ, rü paxa tá cuxũ íchayadau, rü tá cuxũ chaxo na tama ngẽma togü i yaxõgüxũtanüwa cuxãchicaxũcèx. ⁶ Natürü nangẽxma i wüxi i cuxüxũ i chorü me ixĩxũ. Rü ngẽma nixĩ na naxchi cuxaixũ i ngẽma chixexũ i naxügüxũ i ngẽma Nicoraítãgü. Rü choma

rü ta naxchi chaxai i ngẽma chixexü i naxügüxü'. ⁷ Rü yíxema ãchixexẽ rü name nixĩ i naga taxĩnü i ngẽma Tupanaãe i Üünexü nüxü ixuxü namaã i ngẽma yaxõgüxütücumügü". Rü ñanagürü:

"Yíxema nüxü rüporamaẽxẽ i chixexü rü tá tüxü nüxü chamuxnetaxẽe i norü o i ngẽma orix i tüxü maxẽxẽxü i Tupanaärü orixnecüwa ngẽxmaxü", ñanagürü i Naãe i Üünexü.

Ore ga yema yaxõgüxü ga Esmiraarü ñanewa yexmagüxüçex ümatüxü

⁸ Rü yema chomaã idexaxü rü ñanagürü ta:

"Chanaxwexe i Esmirawa ngẽxmagüxü i yaxõgüxüärü ãexgacüçex cunaxümatü, rü ñacurügü tá: 'Ñãã nixĩ i norü ore ya yima nüxira yexmacü rü guxüguma ngẽxmaẽchacü ga paxaãchi yucü rü wenaxarü maxücü'. ⁹ Rü ñanagürü i nümax:

'Choma nüxü chacuèx i guxüma i ngẽma cuxüxü. Rü nüxü chacuèx na ñuxãcü ngüxü quingexü. Rü nüxü chacuèx na cungearü dïeruãxü i ñoma i naãnewa, natürü daxügüxü i naãnewa cuxü nangẽxma i ngẽma taguma gúxü. Rü nüxü chacuèx na ñuxãcü chixri cuchiga yadexagüxü i ngẽma duüxügü i nügü ixugüxü na Yudíugü yixígüxü. Natürü i nümagü rü aixcüma Chatanáärü duüxügümare nixígü. ¹⁰ ;Rü tãxü i cumuüxü naxçex i ngẽma ngüxü i tá quingexü! Rü ngoxo i Chataná rü tá norü duüxügüxü namu na poxcu-pataügu pexü napoxcuexüçex i ñuxre i pema na ngẽmaãcü pexü naxüçex. Rü ñuxre i ngunexü tá ngüxü pingegü. Natürü woo ngẽmaãcü ngüxü pingegügu rü chanaxwexe i choxü cuyaxõõma ñuxmatáta cuyux. Rü choma rü tá cuxna chanaxã i curü ãmare i maxü i taguma gúxü'. ¹¹ Rü yíxema ãchixexẽ rü name nixĩ i naga taxĩnü i ngẽma Tupanaãe i Üünexü nüxü ixuxü namaã i ngẽma yaxõgüxütücumügü". Rü ñanagürü:

"Yíxema ñoma i naãnewa nüxü rüporamaẽxẽ i chixexü, rü tãütáma Tupana ngoxogüxü ípoxcuexüwa tüxü nawogü", ñanagürü i Naãe i Üünexü.

Ore ga yema yaxõgüxü ga Pérgamuärü ñanewa yexmagüxüçex ümatüxü

¹² Rü yema chomaã idexaxü rü ñanagürü ta:

"Chanaxwexe i Pérgamuwa ngẽxmagüxü i yaxõgüxüärü ãexgacüçex cunaxümatü, rü ñacurügü tá: 'Ñãã nixĩ i norü ore ya yima nüxü nangẽxmacü i ngẽma tara i guxücüwawa téxü'. ¹³ Rü ñanagürü i nümax:

'Choma nüxü chacuèx na yima ñãne ya Chataná poraãcü namaã ícuáxünewa na cumaxüxü. Natürü woo ngẽxma na cuxãchiüxü, rü tama choxü ícutèx. Rü woo yexguma chorü

orearü uruü ga mecü ga Atípaxü yamèxgügu nagu ga guma ñãne ga nawa Chataná duüxügümaã ícuáxüne, rü tama nüxü curüxo na choxü cuyaxõõmaxü. ¹⁴ Natürü nangëxma i ñuxre i tacü i cuxüxü i tama chorü me ixixü. Rü ngëma nixi na cugüxütawa cunangëxmagüxëëxü i ñuxre i curü duüxügü i tama nüxü rüxoechaüxü i ngëma nguxëëtae ga nuxcüma Baráü Yudíugüarü äëxgacü ga Baráxü namaã ucuxëxü na chixexügu Yudíugüxü nayixëëxüçex. Rü yema Yudíugü rü yema ucuxëgagu nawa naxi ga yema petagü ga togü ügüxü naxçex ga norü tupananetachicünèxägü. Rü yexgumarüü ta yema ucuxëgagu nixi ga naï ga ngemaã namaxëxü ga Yudíugü. Rü ñuxma i ñuxre i curü duüxügü i Pérgamuwa ngëxmagüxü rü nagu naxi ga yema nuxcümaüxü ga nguxëëtae ga chixexü, rü tama nüxü narüxoechaü. ¹⁵ Rü ngëxgumarüü ta ngëma cunangëxmagüxëë i ñuxre i duüxügü i tama nüxü rüxoechaüxü i ngëma Nicoraítägüarü nguxëëtae i Baráüarü nguxëëtaeruü chixexü. ¹⁶ Rü ngëmacëx chanaxwëxe i nüxü curüxo i ngëma chixexü. Rü ngëxguma chi tama nüxü curüxoxgu, rü paxa tá ngëma cuxütawa chaxü rü ngëma tara i chauëxwa ngëxmaxümaã tá ngëma duüxügüxü chadai'. ¹⁷ Rü yixema ächixëxë rü name nixi i naga taxinü i ngëma Tupanaãe i Üünexü nüxü ixuxü namaã i ngëma yaxõgüxütücümügü". Rü ñanagürü:

“Yixema nüxü rüporamaëxë i chixexü rü tá tüxna chanaxã i pâü i daxüçüãx. Rü tá tüxna chanaxã ya wüxi ya nuta ya chócü i wüxi i naega i ngexwacaxüxü nagu ümatüxü. Rü yixema nayaxuxexicatama tixi ya nüxü cuáxe i ngëma naéga”, ñanagürü i Naãe i Üünexü.

Ore ga yema yaxõgüxü ga Tiatíraarü ñãnewa yexmagüxüçex ümatüxü

¹⁸ Rü yema chomaã idexaxü rü ñanagürü ta:

“Chanaxwëxe i Tiatírawa ngëxmagüxü i yaxõgüxüãrü äëxgacüçex cunaxümatü, rü ñacurügü tá: ‘Ñã nixi i norü ore ya yima Tupana Nane ya ñoma üxüemarüü iyauraxetücüçü rü nacutügü rü ñoma cobre i meãma ípixürüü ixixüne’. ¹⁹ Rü ñanagürü i nümax:

‘Choma nüxü chacuèx i guxüma i ngëma mexü i cuxüxü. Rü nüxü chacuèx na ñuxãcü cumücügüxü cungechaüxü, rü ñuxãcü meãma choxü na cuyaxõxü, rü ñuxãcü nüxü na curüngüxëëxü i ngëma togü i yaxõgüxü, rü ñuxãcü yaxna namaã cuxinüxü i guxchaxügü. Rü nüxü chacuèx i ñuxma na noxriarü yexera cunaxüxü i ngëma cuxü chanaxwëxexü. ²⁰ Natürü nangëxma i wüxi i cuxüxü i tama chorü me ixixü. Rü ngëma nixi na ngëma cunangëxmaxëëëchaxü i ngëma ngexü i Yechabé i nügü ixuxü na Tupanaãrü orearü

uruñ na yíixũ, natürü norü nguxêetaemaã chorü duuxũgũxũ ngema womüxêexũ na chixri namaxêxücèx, rü naĩ i nge-maã inapegüxücèx, rü nangõxgüãxücèx i ngema õnagü i togü norü tupananetachicünèxãgücèx deixũ na ngemamaã nüxũ yacuèxüügüxücèx. ²¹ Rü choma rü marü ngixũ íchananguxêe rü yaxna ngĩmaã chaxĩnü na nüxũ naxoxücèx i ngema ngĩcũma i chixexũ, natürü tama inaxwèxe na nüxũ naxoxũ rü ínataãxũ i ngema ngĩrũ chixexũ i naxüxũ. ²² Rü ñuxma i ngema nge rü tá ngixũ chidaawexêe na ngĩrũ ngürücarewa ngüxũ yangexücèx, rü ngema duuxũgü i ngĩmaã ipexũ i ngema nge rü nümagü rü tá ta ngüxũ na yangegüxücèx ega tama nüxũ naxoegu i ngema chixexũ i ngĩmaã naxügüxũ. ²³ Rü tá chanadai i ngĩãcügü i ngema nge. Rü ngemawa tá nüxũ nacüxgü i guxũma i yaxõgüxũ na aixcũma nüxũ chacuáxũ i ngema naãewa nagu naxĩnüxũ i wüxichigü i duuxũ. Rü wüxichigü i pemax rü tá pexũ chanaxütanü ngema na ñuxãcü pemaxêxũãcüma rü ñuxãcü penaxüxũãcüma. ²⁴⁻²⁵ Natürü pemagü i Tiatíracũãx i tama nagu íxê i ngema ngexũãrũ nguxêetae i chixexũ rü taguma nawa ngüexe i ngema ore i togü naxugügu rü Chatanáãrũ ore i êxügüxũ ixĩxũ, rü pemaã nüxũ chixu rü ngema pexũ chanaxwèxexũ nixĩ na meã namaã penguxũgüxũ rü naga pexĩnüxũ i ngema chorü ore ñuxmatáta íchangu i chomax. Rü ngẽxĩcatama nixĩ i pexũ chanaxwèxexũ. ²⁶ Rü yíxema nüxũ rüporamaëgüxe i ngema chixexũ rü naxügüamaxê i ngema tüxũ chanaxwèxexũ ñuxmatáta tayuemare, rü tá chaugüxütawa tüxũ chaxüchica na wüxigu chomaã guxũãrũ ãëxgacü tixĩgüxücèx. ²⁷ Rü yema Chaunatü ãëxgacüxũ choxũ na ixĩxêexũrüü tá tüxna chanaxã i pora na guxũ i nachiũãnegümaã taporaexücèx. Rü ngëxguma ñoma i naãnecũãx i duuxũgü tama tümaga ñnüegu rü ñoma wüxi i tüxũ ngixũ ipuxêexũrüü tá namaã tixĩgü rü poraãcü tá tanapoxcue. ²⁸ Rü tá tüxna chanaxã ya yima woramacuri ya pèxmama nüxũ idaucü'. ²⁹ Rü yíxema ãchixexê rü name nixĩ i naga taxĩnü i ngema Tupanaãe i Üünexũ nüxũ ixuxũ namaã i ngema yaxõgüxütücümügü" ñanagürü.

3

Ore ga yema yaxõgüxũ ga Chardiarü ñanewa yexmagüxücèx ümatüxũ

¹ Rü yema chomaã idexaxũ rü ñanagürü ta:

“Chanaxwèxe i Chardiwa ngëxmagüxũ i yaxõgüxũãrũ ãëxgacücèx cunaxümatü, rü ñacurügü tá: ‘Ñaa nixĩ i norü ore ya Tupana Nane ya Naãe i Üünexũ nawa ngëxmacü ya yima 7 ya woramacuri nüxũ ngëxmacü’. Rü ñanagürü i nümax: ‘Choma nüxũ chacuèx i guxũma i ngema cuxüxũ. Rü

nüxü chacuèx ta rü woo guxüwama duüxügü nüxü ixugügu na Tupanacèx namaxèxü i ngëma yaxögüxü i cuxütawa ngëxmagüxü natürü tama aixcüma nixi i ngëma, erü ngëma yaxögüxü rü tama aixcüma choxü nayaxögü rü tama aixcüma chauxcèx namaxë. ² Rü name nixi i cubaixächi rü cugü íquicuèx rü cuyangüxëe i ngëma íraxü i mexü i cuxü íyaxüxü i marü iyarüxoxchaüxü. Erü nüxü chadau rü ngëma cuxüxü rü tama Tupanapëxewa name. ³ ;Rü nüxna nacuèxächi ga yema ngüxëetae ga mexü ga noxri nüxü cuxinüxü rü cuyaxuxü, rü nagu ixü! ;Rü nüxü rüxo i ngëma chixexü i cuxüxü! Natürü ngëxguma tama nüxü curüxoxgu i curü chixexü, rü ñoma wüxi i ngitèxáxü i ngürüächi ínguxürüü tá cuxütawa chaxü. Rü täütáma nüxü cucuèx na ñuxguacü yixü. ⁴ Natürü ngëma Chardiwa cuxü nangëxma i ñuxre i duüxügü i mexü i tama ñoma i naãneärü chixexümaã nügü äüächiarü maxüãxgüxü. Rü nümagü rü tá cómuxümaã nixächiru rü ngëmaäcü tá chomaã inaxi, erü nümagü rü duüxügü i mexü i chauxcèx maxèxü nixigü. ⁵ Rü yixema nüxü rüporamaëgüxe i chixexü, rü tá cómuxümaã tixächiru. Rü täütáma nawa tüxü íchapiéga i ngëma chorü popera i nagu chayawügüxü i ngëma duüxügü i nüxü nangëxmaxü i maxü i taguma güxü. Rü Chaunatüpëxewa rü guxüma i norü orearü ngeruügü i daxücüãxgüpëxewa tá tüxü chixu na chorü duüxügü tixigüxü'. ⁶ Rü yixema ächixexë rü name nixi i naga taxinü i ngëma Tupanaãe i Üünexü nüxü ixuxü namaã i ngëma yaxögüxütücümügü”.

Ore gayemayaxögüxü ga Firadérfiarü iãnewayexmagüxüçèx ümatüxü

⁷ Rü yema chomaã idexaxü rü ñanagürü ta:

“Chanaxwèxe i Firedérfiawa ngëxmagüxü i yaxögüxüärü äëxgacüçèx cunaxümatü rü ñacurügü tá: ‘Ñaa nixi i norü ore ya yima Üünecü ya aixcüma Cristu ixicü ya Dabírüü äëxgacü ya tacü ixicü ya nüxü nangëxmacü i pora na yawãxnaãxüçèx rü nawãxtaãxüçèx i daxügüxü i naãne. Rü ngëxguma texéçèx yawãxnaãgu, rü taxucürüwama texé tümachèxwa tanawãxta. Rü ngëxguma texéchèxwa nawãxtaãgu, rü taxucürüwa texé tümacèx tayawãxna’. ⁸ Rü ñanagürü i nümax:

‘Choma nüxü chacuèx i guxüma i ngëma cuxüxü. Rü dücax, cuxü chanatauxchaxëe na togümaã nüxü quixuxüçèx i chorü ore, rü taxucürüwa texé cuxna tanachuxu na cunaxüxüçèx i ngëma puracü. Rü choma nüxü chacuèx na tama aixcüma cuporaxüchixü, erü noxretama nixi i ngëma yaxögüxü i cuxütawa ngëxmagüxü. Natürü cuma rü naga cuxinü i chorü ore, rü tama ícuyacux na chorü duüxü quiixü. ⁹ Rü ngëmacèx i ngëma duüxügü i Chatanáarü ixigüxü i nügü ixugüxü na chorü

duǔxǔgǔ yixǔgǔxǔ natǔrǔ tama aixcǔma choxrǔ ixǔgǔxǔ, rǔ tá chanamu na cupǔxegu nacaxǎpǔxǔgǔxǔcǔcǔx na nǔxǔ nacuǔxǔgǔxǔcǔcǔx na aixcǔma cuxǔ changechaǔxǔ. ¹⁰ Cuma rǔ meǎma cuyanguxǔē i ngǔma cuxǔ chamuxǔ na aixcǔma cuyaxǔdǔmaxǔ naetǔwa i ngǔma guxchaxǔgǔ i cuxǔ ngupetǔxǔ. Rǔ ngǔmacǔx tá cuxǔ íchapoxǔ na tama cuxna nanguxǔcǔcǔx i ngǔma guxchaxǔ i taxǔ i ñoma i naǎnewa tá ínguxǔ na guxǔma i ñoma i naǎnecǔǎx i duǔxǔgǔxǔ naxǔxǔcǔcǔx. ¹¹ Rǔ paxa tá ngǔma cuxǔtawa chaxǔ. Rǔ chanaxwǔxe i ñǔxma meǎ cumaxǔxǔrǔrǔ meǎ cumaxecha, na taxǔema cuxna napuxǔcǔcǔx i ngǔma curǔ ǎmare. ¹² Rǔ yǔxema nǔxǔ rǔporamaǔgǔxe i guxǔma i chixexǔ, rǔ Chaunatǔ ya Tupanaxǔtawa tá tǔxǔ changǔxmagǔxǔē na tagutǎma ngǔma ítachoxǔxǔcǔcǔx. Rǔ tǔmagu tá chanaxǔmatǔ i naǔga ya Chaunatǔ ya Tupana. Rǔ ngǔxgumarǔrǔ tá ta tǔmagu chanaxǔmatǔ i naǔga ya Tupanaǎrǔ íǎne ya Yerucharǔrǔ ya ngexwacaxǔne ya Tupanaxǔtawa i daxǔgǔxǔ i naǎnewa írǔxǔxǔne. Rǔ ngǔxgumarǔrǔ tá ta tǔmagu chanaxǔmatǔ i chauǔga i ngexwacaxǔxǔ. ¹³ Rǔ yǔxema ǎchixǔxǔ rǔ name nixǔ i naga taxǔnǔ i ngǔma Tupanaǎē i Ũǔnǔxǔ nǔxǔ ixuxǔ namaǎ i ngǔma yaxǔgǔxǔtǔcumǔgǔ”.

Ore ga yema yaxǔgǔxǔ ga Laodichǔawa yǔxmagǔxǔcǔcǔx ũmatǔxǔ

¹⁴ Rǔ yema chomaǎ idexaxǔ rǔ ñanagǔrǔ ta:

“Chanaxwǔxe i Laodichǔawa ngǔxmagǔxǔ i yaxǔgǔxǔǎrǔ ǎǔxgacǔcǔcǔx cunaxǔmatǔ rǔ ñacurǔgǔ tá: ‘Ñǎǎ nixǔ i norǔ ore ya yima aixcǔma ixǔcǔ ya aixcǔma yanguxǔēcǔ i ngǔma nǔxǔ yaxuxǔ rǔ ore i aixcǔma ixǔxǔxǔicatama ixucǔ. Rǔ nǔma nixǔ ga inaxǔgǔǎxǔ ga guxǔma ga yema Tupana ũxǔ’. ¹⁵ Rǔ ñanagǔrǔ i nǔmax:

‘Choma nǔxǔ chacuǔx i guxǔma i ngǔma cuxǔxǔ. Rǔ nǔxǔ chacuǔx na tama wǔxi i duǔxǔ i chauxchi aixǔ quǔxǔ, natǔrǔ tama wǔxi i duǔxǔ i aixcǔma choxǔ ngechaǔxǔ quǔxǔ. Rǔ chierǔ noxtacǔma wǔxi i duǔxǔ i chauxchi aixǔ quǔxǔgu rǔ ǔxna noxtacǔma wǔxi i duǔxǔ i aixcǔma choxǔ ngechaǔxǔ quǔxǔgu. ¹⁶ Natǔrǔ ñǔxma na írarǔwatama choxǔ cungechaǔxǔ, rǔ ngǔmacǔx tá cuxǔ íchatǔx. Erǔ tama noxtacǔma wǔxi i duǔxǔ i chauxchi aixǔ quǔxǔ rǔ tama noxtacǔma wǔxi i duǔxǔ i aixcǔma choxǔ ngechaǔxǔ quǔxǔ. ¹⁷ Rǔ cuma cugǔ quǔxǔxgu rǔ cumuǎrǔ dǔǔruǎx, rǔ cumuǎrǔ ngǔmaxǔǎx, rǔ meǎma cuxǔ naxǔpetǔ, rǔ taxǔma cuxǔ nataxu. Natǔrǔ i cuma rǔ tama nǔxna cucuǔxǎchi na chopǔxewa rǔ wǔxi i taxuwama mexǔ quǔxǔ, rǔ wǔxi i ngechaǔxǔchi quǔxǔ, rǔ wǔxi i taxǔma cuxǔ ngǔxmaxǔ quǔxǔ, rǔ ñoma wǔxi i ngexǔtǔxǔrǔrǔ quǔxǔ, rǔ ñoma wǔxi i ngexchiruxǔrǔrǔ quǔxǔ. ¹⁸ Rǔ ñǔxma rǔ cuxǔ chaxucǔxǔ na chauxǔtawa naxcǔx

cutaxexüçèx i uiru i marü üxüwa iguxü i nüxĩcatama ixĩxü. Rü ngẽmaãcü tá aixcüma cuxü nangẽxma i curü ngẽmaxü. Rü ngẽxgumarüü ta cuxü chaxucuxẽ na chauxütawa naxcèx cutaxexüçèx i cuxchiru i cómuxü na ngẽmagu quicúxüçèx na taxúema cuxü dauxüçèx na cungexchiruxü. Rü ngẽxgumarüü ta cuxü chaxucuxẽ na chauxütawa naxcèx cutaxexüçèx i curü mèjxëtüxü na curümexëtüxüçèx na wena quidauchixüçèx. ¹⁹ Choma rü tüxü chaxucuxẽ rü tüxü ichayarüwẽxãchixẽẽ ya guxãma ya yíxema tüxü changechaüxẽ. Rü ngẽmacèx name nixĩ i nüxü curüxo i cucüma i chixexü, rü aixcüma choxü cungechaü rü cunaxü i ngẽma cuxü chanaxwèxexü. ²⁰ Rü dücax, choma rü ãxwã tũmacèx chacagüecha. Rü ngẽxguma chi texé choxü ãnũgu rü chauxcèx tayawãxnagu, rü tá tũmaxütãgu chaxücu. Rü tũmamaã tá chachibü rü tũma i chomaã. ²¹ Rü yíxema nüxü rüporamaẽgüxe i chixexü, rü tá chaugüxütawa tüxü charütogüxẽẽ na chomaã ãẽxgacü tixĩgüxüçèx, yexgumarüü ga choma rü nüxü na charüporamaẽxü ga chixexü, rü ñuxüchi Chaunatüxütawa na chayarüttoxürüü na namaã ãẽxgacü chĩxüçèx'. ²² Rü yíxema ãchixexẽ rü name nixĩ i naga taxĩnü i ngẽma Tupanaãẽ i Üünexü nüxü ixuxü namaã i ngẽma yaxögüxütücumügü", ñanagürü ga yema chomaã idexaxü.

4

Tupanaxü nataxẽẽgü i daxüguxü i naãnewa

¹ Rü yemawena ga choma ga Cuáü rü nüxü chadau ga wüxi ga ãx ga iwãxnaxü ga daxüguxü ga naãnewa. Rü yema naga ga nacornetagaraüxü ga noxri nüxü chaxĩnüxü ga chomaã idexaxü, rü ñanagürü choxü:

"¡Nuxã naxĩnagü! Rü tá cuxü nüxü chadauxẽẽ i ngẽma yixcüra tá ngupetüxü", ñanagürü. ² Rü yexgumatama ga choma rü Tupanaãẽ i Üünexü rü chauãemaã inacüèx, rü daxüwa nanaga. Rü yéma daxüguxü ga naãnewa nüxü chadau ga wüxi ga tochicaxü ga mexèchixü ga yéma Tupana nawa rüttoxü. ³ Rü guma yema tochicaxüwa rütocü, rü ñoma nuta ya mexèchicü ya yasperüü nixĩ na namexü rü ñoma nuta ya cornalínarüü nixĩ na namexü. Rü yema tochicaxüetüwa nayexma ga wüxi ga chirapa ga ñoma nuta ga esmerádarüü mexèchicü. ⁴ Rü yema tochicaxüçüwawa nayexmagü ga 24 ga togü ga tochicaxügü ga nüxü ínumaẽgüãchixü. Rü yema tochicaxügüwa narütogü ga 24 ga ãẽxgacügü ga yaxögüxüãrü ixĩgüxü. Rü cómuxümaã nixãxchiru rü uirunaxcèx nixĩ ga norü ngèxcuerüügü. ⁵ Rü yema nachica ga Tupana írüttoxüwa ínaxüxü ga bèjxbèxanexü rü duruanexü rü nãgagü. Rü yema tochicaxüpèxewa nayexma ga 7 ga omügü ga yéma naĩgüxü. Rü yema omügü nixĩ ga Tupanaãẽ i

Üünexü ga yema 7 ga yaxõgüxütücümümaã icuáxü. ⁶ Rü yema Tupanaãrü tochicaxüpêxewa rü ñoma dexaétüwarüü ixixümaã nachaxu rü nichipetü woruarüü. Rü yema tochicaxüxü ínachomaëguãchi ga ägümücü ga daxüçüãx ga maxêxü ga guxüwama äxëtüxü naweama rü napêxewa. ⁷ Rü wüxi ga yema daxüçüãx ga maxêxü rü nanaxairaxü. Rü yema to rü nanawocaraxü. Rü yema norü tomaëxpüx rü nanaduüxüchiweraxü. Rü yema norü ägümücü rü nanaxiyü i gonagüxüraxü. ⁸ Rü yema ägümücü ga daxüçüãx ga maxêxü, rü wüxichigü nüxü nayexma ga 6 ga naxpêxatügü. Rü guxüwama ga naxpêxatüétüwa rü naxpêxatütüüwa rü namuxëtü. Rü ngunecü rü chütacü rü ñanagürügüecha:

“Naxüüne, naxüüne, naxüüne nixi ya torü Cori ya Tupana ya guxüetüwa ngêxmacü rü woetama ngêxmaëchacü”, ñanagürügüecha. ⁹⁻¹⁰ Rü yema daxüçüãx ga maxêxü, rü yexguma nüxü yacuèxüügüüxgu ga guma tochicaxüwa rütocü, rü moxê nüxna naxägügu, rü yema 24 ga äëxgacügü ga yaxõgüxüãrü rü yima woetama ngêxmaëchacüpêxegu nacaxãpüxügü, rü nüxü nicuèxüügü, rü napêxegu nananu ga norü ngêxcueruügü. ¹¹ Rü ñanagürügü:

“Pa Torü Cori, Pa Torü Tupanax, cuxü nixi i namexü na ticuèxüügüxü rü cuxü tataxêëgüxü, erü guxüetüwa cungêxma. Yerü cuma cunaxü ga guxüma rü curü ngüchaügagu nixi i nangóxü i ñuxmax”, ñanagürügü.

5

Popera ga idixixüchiga rü Tupana Nane ga ñoma wüxi ga carnerurüü imácüchiga

¹ Rü ñuxüchi nüxü chadau ga guma tochicaxüwa rütocü, rü norü tügünemêxêwa nanange ga wüxi ga popera ga idixixü. Rü düxëtüwa rü aixepewa rü naxãmatü ga yema popera. Rü 7 wa niñaxtachipêxe. ² Rü nüxü chadau ga wüxi ga norü orearü ngeruü ga daxüçüãx ga poraxüchixü ga tagaãcü ícaxü rü ñaxü:

“¿Texé tixi ya yixema mexe na tayagautanüxü i norü ñaxtachipêxexü rü ítayadixgüxü i ñaã popera?” ñaxü. ³ Natürü woo ga daxügüxü ga naãnewa rü bai ga ñoma ga naãnewa rü bai ga yuexütanüwa, rü tataxuma ga texé ga mexe na ítayadixgüxü rü nüxü tadaumatüxü na ñuxü ñaxü ga yema popera. ⁴ Rü choma rü poraãcü chaxaxu yerü tataxuma ga texé ga mexê na ítayadixgüxü rü nüxü tadaumatüxü na ñuxü ñaxü ga yema popera. ⁵ Natürü wüxi ga yema 24 ga äëxgacügü ga yaxõgüxüãrü, rü ñanagürü choxü:

“¡Tãxü i cuxaxuxü! Erü yima Cristu ya Yudátaa ya airüxü poracü ya äëxgacü ya Dabítaa ixicü, rü marü nüxü narüyexera i guxüma i chixexü. Rü ngêmacêx nüma nixi i namexü na

yagautanüãxücèx i ngêma 7 i norü ñaxtachipêxexü i ngêma popera rü na íyawêgüãxücèx”. ⁶ Rü ñuxüchi nüxü chadau ga Tupana Nane ga ñoma wüxi ga carneruxacü ga mèxwa irüdaxürüü yexma chicü naxütagu ga guma tochicaxüwa rütocü rü natanügu ga yema âgümücü ga daxücüãx ga maxêxü rü yema 24 ga âêxgacügü. Rü nüxü nayexma ga 7 ga nachat-acuxre ga norü poraarü cuèxruü rü 7 ga naxëtü. Rü guma 7 ga naxëtü rü ngêma nixí i Tupanaãe i Üünexü i guxüma i ñoma i naãnewa namuxüârü cuèxruü ixíxü. ⁷ Rü guma pecaduarü ütanücèx yucü rü guma tochicaxüwa rütocücèx nixü, rü nanayaxu ga yema popera ga norü tügünemêxêwa yexmaxü. ⁸ Rü yexguma nayauxâgu ga yema popera, rü yema âgümücü ga daxücüãx ga maxêxü rü yema 24 ga âêxgacügü rü inacaxgüãpüxü napêxegu ga guma pecaduarü ütanücèx yucü. Rü wüxichigü ga yema âêxgacügü rü nüxü nayexma ga wüxi ga norü paxetarüü ga arpa. Rü yexgumarüü ta nüxü nayexma ga copa ga uirunaxcèx ga pumaratêxemaã napagüxü. Rü yema pumaratêxe rü nayixichi ga yexguma yaxaxgu. Rü yema pumaragü, rü ngêma nixí i Tupanaârü duüxügüarü yumüxêgüarü cuèxruügü. ⁹ Rü nagu nawiyaegü ga wüxi ga wiyae ga yexwacaxüxü ga ñaxü:

“Cuma nixí i cumexü na cunayaxuxü i ngêma popera rü cuyagautanüxü i ngêma norü ñaxtachipêxexü. Yerü cuma rü marü quimêxchirêx, rü cugümaã Tupanaãxü naxcèx cutaxe i nagúxüraüxü i duüxügü i nagúxüraüxü i nachiüãnecüãx i nagúxüraüxü i nagawa idexagüxü. ¹⁰ Rü ngêmagüxü cuxüchica i ngextá âêxgacü íquiixüwa, rü Tupanaârü ngüxêruügüxü cuyaxígüxêe na cumaã wüxigu guxü i naãnemaã inacüxgüxücèx”,

ñanagürügü. ¹¹ Rü yemawena ichadawenü, rü nüxü chaxínü ga naga ga muxüchixüma ga Tupanaârü orearü ngeruügü ga daxücüãx. Rü norü ngäxüwa nayexma ga yema tochicaxü rü yema âgümücü ga daxücüãx ga maxêxü rü yema 24 ga âêxgacügü. Rü namuxüchima ga yema Tupanaârü orearü ngeruügü ga daxücüãx ga yema yexmagüxü. ¹² Rü tagaãcü ñanagürügü:

“Daa nixí ya yima ñoma wüxi i carneruacürüü imácü ga pecaduarü ütanücèx yucü. Rü nüma nixí i namexü na guxüârü âêxgacü yíixü, rü guxüârü yora yíixü, rü guxü i cuèx nüxü ngêxmaxü, rü guxüârü yexera naporaxü. Rü nüma nixí i namexü na guxüma nüxü ngechaügüxü rü nataxêégüxü rü nüxü icuèxüügüxü”, ñanagürügü. ¹³ Rü nüxü chaxínü ta ga naga ga guxüma ga yema Tupana üxü i daxügüxü i naãnewa rü ñoma i naãnewa rü naãnetüüwa rü taxtü i taxüwa ngêxmagüxü ga ñagüxü:

“Name nixĩ na guxũgutáma guxãma nüxũ icuèxüũgũxũ rü nüxũ ngechaũgũxũ rü nataxëẽgũxũ ya yima pecaduarü ütanüçèx yucü rü yima ngẽma tochicaxũwa rütocü, erü nümagü nixĩ i guxũguma ãëxgacügü yixĩgũxũ”, ñanagürügü. ¹⁴ Rü yema ägümücü ga daxüçüãx ga maxëxũ rü ñanagürügü:

“Ngẽmaäcü yĩ”, ñanagürügü. Rü yema 24 ga ãëxgacügü rü inacaxgüãpüxü rü nüxũ nicuèxüũgü.

6

Yema 7 ga ñaxtachipëxe-ruũchiga

¹ Rü ñüxũchi nüxũ chadau ga yexguma guma pecaduarü ütanüçèx yucü yagauyegu ga yema nüxĩraũxũ ga norü ñaxtachipëxexũ ga yema popera. Rü nüxũ chaxĩnü ga wüxi ga yema daxüçüãx ga maxũxũ ga tagaäcü ñoma duruanexürüü ñaxũ choxũ:

“¡Nuã naxũ!” ñaxũ. ² Rü ichadawenü rü nüxũ chadau ga wüxi ga cowaru ga cómuxũ. Rü yema naetüwa rüttoxũ rü nüxũ nayexma ga wüxi ga norü würa. Rü wüxi ga ngëxcuerüü nüxna naxã. Rü poraãëäcuma norü cowarumaã inaxũächi na duũxũgũxũ nayexeraxüçèx. ³ Rü yexguma guma pecaduarü ütanüçèx yucü yagauyegu ga yema norü taxre ga yema poperaarü ñaxtachipëxexũ, rü nüxũ chaxĩnü ga yema norü taxre ga yema daxüçüãx ga maxũxũ ga ñaxũ choxũ:

“¡Nuã naxũ!” ñaxũ. ⁴ Rü yéma naxũ ga wüxi ga cowaru ga dauxũ. Rü yema naetüwa rüttoxũ rü wüxi ga tara ga taxũ nüxna naxã. Rü yexgumarüü ta pora nayaxu na iyanaxoxëëãxüçèx na nügü nangechaũgũxũ ga duũxũgü. Rü yemaäcü nanaxũ na nügü nadëixüçèx ga duũxũgü. ⁵ Rü yexguma guma pecaduarü ütanüçèx yucü yagauyegu ga yema norü tomaëxpüx ga yema poperaarü ñaxtachipëxexũ, rü nüxũ chaxĩnü ga yema norü tomaëxpüx ga yema daxüçüãx ga maxũxũ ga ñaxũ choxũ:

“¡Nuã naxũ!” ñaxũ. Rü ichadawenü rü nüxũ chadau ga wüxi ga cowaru ga waxüxũ. Rü yema naetüwa rüttoxũ rü naxmëxwa nüxũ nayexma ga wüxi ga tacüarü yaruü ga balanza. ⁶ Rü nüxũ chaxĩnü ga wüxi ga naga ga yema daxüçüãx ga maxëxũärü ngãxũtanüwa inaxũxũ ga ñaxũ:

“Wüxi i ngunexũärü puracütanü rü naxãtanü i wüxi i kilo i trigu. Rü wüxi i ngunexũärü puracütanü naxãtanü i tomaëxpüx i kilo i chebada. ¡Natürü tãxũ i cuyanatauxëëxũ i ngẽma chixũ rü yima binu!” ñanagürü. ⁷ Rü yexguma guma pecaduarü ütanüçèx yucü yagauyegu ga yema norü ägümücü ga yema poperaarü ñaxtachipëxexũ, rü nüxũ chaxĩnü ga yema norü ägümücü ga yema daxüçüãx ga maxëxũ ga ñaxũ choxũ:

“¡Nuã naxũ!” ñaxũ. ⁸ Rũ ichadawenũ rũ nüxũ chadau ga wüxi ga cowaru ga dexexũ. Rũ yema naetüwa rütöxũ rũ Yu nixĩ ga naega. Rũ yema naweama ne üxũ, rũ Yuexũchica nixĩ ga naega. Rũ yema taxre nanayauxgũ ga pora na ñoma ga naãnewa rũ wüxi ga yema norũ ägümücütücumũ ga duüxügümaã inacuëxgüxücèx na daimaã rũ taiyamaã rũ daaweanemaã rũ ngoxo idüraexümaã nayuexëëãxücèx. ⁹ Rũ yexguma guma pecaduarũ ütanüçèx yucü yagauyegu ga yema norũ wüximëëxpüx ga yema poperaarũ ñaxtachipëxexũ, rũ nüxũ chadau ga wüxi ga nachica ga ngextá Tupanacèx naxünagü nawa yagugüxũ na nüxna naxägüãxücèx. Rũ yema nachicatüüwa nüxũ chadau ga naãëgü ga yema duüxügü ga Tupanaãrũ orexũ na yaxugüxücèx nadèixũ. ¹⁰ Rũ yema naãëgü rũ tagaãcü ñanagürügü:

“Pa Torü Cori ya Guxüetüwa Ngëxmacü rũ Üünecü rũ Ix- aixcümäcux, ¿ñuxgura tá ta i nüxna cucaxũ rũ cunapoxcuexũ i ngëma duüxügü i chixexũ ga toxũ dèixũ?” ñanagürügü. ¹¹ Rũ ñuxüchi ga Tupana rũ wüxichigü ga yema duüxügüna nanaxã ga naxchiru ga máxũ rũ cómuxũ. Rũ yema duüxügüãëgüxũ ñanagürü:

“¡Paxaãchi iperüngüë ñuxmatáta yangu i peeneëgü i Cristu- axũ puracüexũ i pexrũ tá dèixũ!” ñanagürü. ¹² Rũ yexguma guma pecaduarũ ütanüçèx yucü yagauyegu ga yema norũ 6 ga yema poperaarũ ñaxtachipëxexũ, rũ nüxũ chadau ga poraãcü na naxiãxãchianexũ. Rũ üèxcü rũ wüxi ga naxchiru ga waxcharaxürü nixĩ. Rũ tauemacü rũ guxüwama nagürüü naduema. ¹³ Rũ woramacurigü rũ ëxtagü rũ daxüwa narüyi rũ ñoma ga naãnegu nayi. Rũ ñoma orix i doxüxüma buanecü ya tacü rüyixëëxürü nixĩ. ¹⁴ Rũ guxüma i daxüwa nüxũ idauxũ rũ inayarütaxu. Rũ ñoma wüxi i popera i dixcumüächixũ rũ iiyarütaxuxürü nixĩ. Rũ guxüma ga mëxpünegü rũ capaxügü rũ nixigachi ga nachicawa. ¹⁵ Rũ ñoma ga naãnewa yex- magüxũ ga nachiüãnegüarü äëxgacügü, rũ mëxpünemagu rũ mëxpüneärü nutatanügu nicuxgü. Rũ wüxigu yexma namaã nicuxgü ga yema togü ga äëxgacügü ga taxügü ga ñoma ga naãnemaã icuëxgüxũ, rũ churaragüarü äëxgacügü ga taxügü, rũ yema duüxügü ga muärü dïeruãxgüxũ, rũ yema duüxügü ga ñoma ga naãnewa poraexũ, rũ guxüma ga duüxügü ga coriãxgüxũ, rũ guxüma ga duüxügü ga ngearü coriãxgüxũ. ¹⁶ Rũ guxüma ga nümagü, rũ guma mëxpünexũ rũ guma nutagüxũ ñanagürügü:

“¡Toëtügu peyi na toxü ipicuxgüxücèx naxchaxwa ya yima ngëma tochicaxüwa rütocü, rũ naxchaxwa ya yima pecad- uarü ütanüçèx yucü erü tama tanaxwëxe na toxü napox- cuexũ! ¹⁷ Erü marü ínangu i ngëma ngunexũ i äücümäxũ i nagu

napoxcuexü i ngëma duüxügü i tama Tupanaärü ixīgüxü. ¿Rü texé tá namaã tapora i ngëma?" ñanagürügü.

7

Yema Yudíugü ga nacatüwa cuèxruüãxgüxüchiga

¹ Rü yemawena rü nüxü chadau ga ägümücü ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga daxüçüãx ga ñoma ga naãneärü ägümücüpëxegu chigüxü. Rü ínapoxügü ga gucüma ga buanecügü na tama waixüümüãneetügu naxüxüçèx, rü tama taxü i taxtüétügu naxüxüçèx, rü bai i tacü rü naíetügu naxüxüçèx. ² Rü yexgumarüü ta nüxü chadau ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüãx ga üèxcü íyarügoxüwaama ne üxü. Rü nüxü nayexma ga Tupana ya Maxücüarü tacüarü uégaruü. Rü nüma rü tagaäcü nüxna nacagü ga yema togü ga ägümücü ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga nayauxgüxü ga pora na nachixexëëgüãxüçèx ga guxüma ga waixüümü rü guxüma ga taxü ga taxtü. ³ Rü ñanagürü nüxü:

"¡Tãxü i yatacüma penachixexëëxü i waixüümü rü taxtü i taxü rü naígü, ñuxmatáta nacatüwa tayaxüarü cuèxruüãxgü i ngëma Tupanaärü duüxügü ixīgüxü!" ñanagürü. ⁴ Rü nüxü chaxínü ga ñuxre na yíxü ga yema cuèxruüãxgüxü. Rü guxüma ga Yudíugütanüwa rü 144,000 nixí. ⁵⁻⁸ Rü yema cuèxruüãxgüxü ga Yudíugü, rü ñaã nixí:

Yudátaagü - 12,000

Rubéütaagü - 12,000

Gadutaagü - 12,000

Achetaagü - 12,000

Netarítaagü - 12,000

Manachétaagü - 12,000

Chimeütaagü - 12,000

Lebítaagü - 12,000

Ichacátaagü - 12,000

Chaburãütaagü - 12,000

Yúchetaagü - 12,000

Beyamítaagü - 12,000

⁹ Rü yemawena ichadawenü, rü nüxü chadau ga muxüchixüma ga nagüxüraüxü ga duüxügü ga nagüxüraüxü ga nagawa idexagüxü ga guxüma ga nachíüãnewa ne íxü. Rü yema tochicaxüpëxegu rü guma pecaduarü ütanüçèx yucüpëxegu nachigü. Rü yema na namuxüchixü rü taxücürüwa texé tayaxugü na ñuxre yíxü. Rü naxchiru ga icómüxü rü imáxümaã nixãxchiru. Rü naxmëxwa nanangegü ga wairaátügü. ¹⁰ Rü guxüma ga nümagü rü tagaäcü ñanagürügü:

“Yima tórü Tupana ya tochicaxüwa rütocü rü yima pecaduarü ütanücèx yucü nixĩ ya tüxü maxëxëëgücü”, ñanagürügü. ¹¹ Rü guxüma ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga daxüçüâx rü nüxü ínachimaëguâchi ga yema tochicaxü rü yema 24 ga âëxgacügü rü yema âgümücü ga daxüçüâx ga maxëxü. Rü yema tochicaxüpëxegu nanangücuchitanü ga yema orearü ngeruügü, rü Tupanaxü nicuèxüügü. ¹² Rü ñanagürügü:

“Rü ngëmaâcü yĩ. Rü nüma nixĩ i namexü na guxüguma guxâma nüxü icuèxüügüxü, rü nataxëëgüxü, rü moxë nüxna ixägüxü, rü nüxü ingechaügüxü, erü guxü i cuèx nüxü nangëxma, rü guxüetüwa nangëxma, rü guxüärü yexera nâpora. Rü ngëmaâcü yĩ”, ñanagürügü. ¹³ Rü ñuxüchi wüxi ga yema 24 ga âëxgacügü rü choxna naca, rü ñanagürü:

“¿Texégü tixīgü ya yíxema cómüchirugüxe, rü ngextá ne taxĩ?” ñanagürü. ¹⁴ Rü choma chanangâxü, rü ñacharügü:

“Pa Corix, cuma nixĩ i nüxü cucuáxü na texégü tixīgüxü”, ñacharügü. Rü yexguma ga nüma rü ñanagürü:

“Yíxemagü tixīgü ga nawa ngupetütanüxë ga yema ngúxü ga taxü rü marü tügü iyauxgüchiruxe nagüwa ga guma pecaduarü ütanücèx yucü. Rü ngëmacèx nixĩ i ticómüchiruxü. ¹⁵ Rü ngëmacèx nixĩ i Tupanaärü tochicaxüpëxewa tangëxmagüechaxü rü ngunecü rü chütacü rü Tupana íngëxmaxüwa nüxü tapuracüexü. Rü nümatama ya Tupana ya tochicaxüwa rütocü rü tüxna nadau. ¹⁶ Rü marü tagutáma wenaxärü taiya tüxü nangux, rü tagutáma tiṭawae. Rü marü tagutáma üèxcü tüxü nigu, rü tagutáma üèxcüarü nañanexü tüxü nangux. ¹⁷ Erü yima pecaduarü ütanücèx yucü i ngëma tochicaxüxütawa ngëxmacü, rü tá aixcüma meã tüxna nadau ñoma carnerugüna idauxürüü. Rü nawa tá tüxü nagagü i ngëma dexáarü chuxchuxügü i maxëëruü. Rü Tupana tá tüxü ínanapi i guxüma i tümagüüxëtü”, ñanagürü.

8

Yema norü 7 ga ñaxtachipëxeruüchiga rü yema buetare ga uirunaxcèxchiga

¹ Rü yexguma guma pecaduarü ütanücèx yucü yagauyegu ga yema norü 7 ga yema poperaarü ñaxtachipëxexü, rü ngâxü ga ora nachipetüanemare ga daxüguxü ga naãnewa.

² Rü ñuxüchi nüxü chadau ga yema 7 ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga daxüçüâx ga yexma Tupanapëxegu chigüxü. Rü wüxichigü nanayaxu ga norü corneta ga nüxna naxãxüne.

³ Rü yemawena ínangu ga wüxi ga to ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüâx. Rü yéma nanange ga wüxi ga norü buetare ga uirunaxcèx ga pumaraarü gutëxeruü. Rü yema uirunaxcèx ga pumaraarü gutëxeruütaxmüpëxegu

nachi. Rū nanayauxtēxe ga taxū ga pumara ga nūxna naxāxū na yema tochicaxūpēxewa yexmaxū ga pumaraarū gutēxeruūtaxmūwa yaguāxūcēx, na yemaācū Tupanana naxāāxūcēx ga yema pumaratēxe na yema pumaraema rū wūxigu Tupanaārū duūxūgūarū yumūxēmaā Tupanaxūtawa nanguxūcēx. ⁴ Rū yema pumaratēxe ga yema orearū ngeruūāxū yexmaxū rū daxū naxūēma wūxigu namaā ga Tupanaārū duūxūgūarū yumūxēgū űuxmata Tupanaxūtawa nangu. ⁵ Rū űuxūchi ga yema orearū ngeruū rū nanayaxu ga yema buetare ga pumaraarū gutēxeruū. Rū yema pumaraarū gutēxeruūtaxmūwa nanayaxu ga āwe ga naīcū, rū gumamaā nanaxūācu ga guma buetare. Rū űuxūchi űoma ga naāneētūgu nanaña. Rū yexgumatama poraācū naduruāchiane, rū poraācū nicuxcuane rū nibèixbēxane rū naxīāxāchiane.

Tupanaārū orearū ngeruūgū ga daxūcūāxārū cornetachiga

⁶ Rū yexguma ga yema 7 ga Tupanaārū orearū ngeruūgū ga daxūcūāx ga icornetaāxū, rū nūgū ínamexēēgū na nagu yacuegūxūcēx. ⁷ Rū wūxi ga yema Tupanaārū orearū ngeruū rū nūxīra nayacue ga norū corneta. Rū yexgumatama űoma ga naāneētūgu narūyi ga gāuxū rū űxūema ga nagūmaā āēūxū. Rū wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űye ga űoma ga naāne rū nixa. Rū yexgumarūū ta wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űye ga naīxnecū rū nixa. Rū guxūma ga natūane rū nixae. ⁸ Rū yema norū taxre ga Tupanaārū orearū ngeruū rū nayacue ga norū corneta. Rū űuxūchi wūxi ga űacū ga taxūchixū ga namēxpūneraūxū ga iyauxraxū, rū yexma taxtū ga taxūgu nanaña. Rū wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űye ga taxtū rū nagūxū nananguxuchi. ⁹ Rū wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űyetūcumū ga yema taxtūwa maxēxū, rū nayue. Rū yexgumarūū ta wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űyetūcumū ga wapurugū, rū inayi. ¹⁰ Rū yema norū tomaēxpūx ga Tupanaārū orearū ngeruū, rū nayacue ga norū corneta. Rū űuxūchi wūxi ga taxūchicū ga woramacuri ga taemaxūchicū rū daxūwa narūngu. Rū wūxi ga omū ga ixaxūrūū nixī. Rū nagu nangu ga wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űye ga natūgū rū natūxacūgū. ¹¹ Rū guma woramacuri rū űxūxū nixī ga naega. Rū wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űye ga guxūma ga dexá rū naxūxchiū. Rū muxūma ga duūxūgū rū yema dexáwa nayue yerū naxūxchiū. ¹² Rū yema norū āgūmūcū ga Tupanaārū orearū ngeruū rū nayacue ga norū corneta. Rū wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űye ga űēxcū rū nixo. Rū yexgumarūū ta wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űye ga tauemacū rū woramacurigū rū ētagū rū nixo. Rū yemaācū wūxi ga yema

norü tomaëxpüxarü üye ga guxüma ga yema rü naxëâne. Rü ga ngunecü rü ägümücü ga ora naxëâne. Rü ga chütacü rü ägümücü ga ora nataxuma ga tauemacü rü bai ga woramacurigü rü bai ga ëxtagü. ¹³ Rü yemawena ichadawenü rü nüxü chaxînü ga wüxi ga İyü ga daxügu İxexeüxü ga tagaäcü ñaxü:

“Nangechaütümüügü i ngëma duüxügü i yea pecaduäxü i naänewa maxëxü i ngëxguma yacuegüägu tá ya norü cornetagü i ngëma togü i tomaëxpüx i Tupanaärü orearü ngeruügü”, ñaxü.

9

¹ Rü yema norü wüximëëxpüx ga Tupanaärü orearü ngeruü, rü nayacue ga norü corneta. Rü nüxü chadau ga wüxi ga woramacuri ga daxüwa rüngucü ga ñoma ga naänegu ngucü. Rü guma woramacuri nanayaxu ga yema äxmaxü ga taguma iyacuáxüärü chawî. ² Rü nayawäxna ga yema äxmaxü ga taguma iyacuáxü. Rü yéma inayagoema ga caxixü ñoma wüxi i taxü i uxearü caxixürüü. Rü yema caxixü rü nanaxëëmaxëë ga üëxcü. ³ Rü yema caxixüwa İnachoxü ga munügü ga naäneętügu yixü. Rü yema munügü rü nanayauxgü ga pora ga nüxna naxäxü na ñoma tuxchinawerüü duüxügüxü nachixüçèx. ⁴ Rü yema munümaä nüxü nixu na tama natüanexü nachixexëëxüçèx rü bai i tacü rü nanetügü rü bai i tacü rü naİgü. Natürü nanamu na nachixexëëgüäxüçèx ga yema duüxügü ga tama Tupanaärü cuëxruü nacadüwa yexmaxü. ⁵ Natürü tama nanamu na yema duüxügüxü nadëixüçèx. Natürü nanamu na ngüxü nüxü yangexëëmaregüxüçèx ga wüximëëxpüx ga tauemacü. Rü yema ngüxü ga nüxü yangexëëgüxü, rü ñoma tuxchinawe duüxügüxü chixürüü nixî. ⁶ Rü ngëma ngunexügügu rü duüxügü tá naxçèx nadaugü na nayuexü, natürü täütäma nayue. Rü woo nanaxwëxegüxüchi na nayuexü, natürü taxucürüwatäma nayue. ⁷ Rü yema munügü rü ñoma cowaru i guerawa İxürüü nixİgü. Rü naëruwa nüxü nayexma ga tacü ga ñoma ngëxcuerüü ga uirunaxçèxrüü ixİgüxü. Rü nachiwe rü nanaduüxüchiweraxügü. ⁸ Rü nayaegü rü ñoma ngeäxyaerüü nixİgü. Rü napütägü rü ñoma aipütägürüü nixİgü. ⁹ Rü naxünewa nayexma ga norü poxürüü ga fierunaxçèx. Rü naxpëxatügüga rü ñoma muxüchine ya caru ya guerawa cowaru tügünegarüü ixİxü. ¹⁰ Rü nareexügü rü ñoma tuxchinawerüü naxänegu. Rü yema naneguwa rü naxäguchata na wüximëëxpüx ya tauemacü duüxügüxü ngüxü yangexëëgüxüçèx. ¹¹ Rü yema munügüarü äëxgacü, rü yema äxmaxü ga taguma iyacuáxüärü dauruü nixî. Rü Yudİugügawa ga yema munügüarü äëxgacü, rü Abadöü nixî.

Rü Griégugügawa rü Apolióũ nixĩ. Rü ngẽma rü: “Chix-exẽẽruũ”, ñaxũchiga nixĩ. ¹² Rü yexma nayacuèx ga yema nüxĩraũxũ ga chixexũ ga taxũ, natürü ínayaxüama ga to ga taxre. ¹³ Rü yema norü 6 ga Tupanaãrũ orearü ngeruũ rü nayacue ga norü corneta. Rü nüxũ chaxĩnũ ga wüxi ga naga ga yema Tupanapẽxewa yexmaxũ ga uirunaxcèx ga pumaraarũ gutẽxeruũtaxmüwa inaxũxũ. ¹⁴ Rü yema naga rü nanamu ga yema orearü ngeruũ ga cornetaãxũ, rü ñanagürü nüxũ:

“¡Yawẽgüxũ i ngẽma ägümücü i orearü ngeruũgü i Chatanáãrũ ixĩgüxũ i taxtü i Eufrátegu ngãxügüxũ!” ñanagürü. ¹⁵ Rü yemaãcü niwẽgüxũ ga yema ägümücü ga orearü ngeruũgü na nadaiãxücèx ga wüxi ga yema norü tomaẽxpüxarü üyetücumü ga duũxügü. Yerü ga yema orearü ngeruũgü rü woetama yemacèx ínamemaregü na yema ora rü yema ngunexũ rü guma tauemacü rü guma taunecü nadaiãxücèx ga yema duũxügü. ¹⁶ Rü nüxũ chaxĩnũ na ñuxre na yĩxũ ga yema orearü ngeruũgüarü churaragü ga cowaruétügu ìxũ. Rü 200 miyónegü nixĩgü. ¹⁷ Rü yemaãcü nixĩ ga nüxũ chadauxũ ga yema cowarugü ga yexguma changoxetügu. Rü yema churaragü ga yema cowaruétügu ìxũ rü nüxũ nayexma ga norü ngèxcuxũnèxũ ga poxũruũ ixĩxũ ga ñoma üxüxetürüũ iyauraxũ. Rü yema poxũruũ rü nixãmatü rü nidaumatü rü niyèuxmatü rü nidexmatü. Rü yema cowaruerugü rü ñoma aierurüũ nixĩgü. Rü naãxgüwa inaxũxũ ga üxüema rü caxixũ rü azufre. ¹⁸ Rü wüxi ga norü tomaẽxpüxarü üyetücumü ga duũxügü rü nayue namaã ga yema tomaẽxpüx ga chixexẽẽruũ ga üxüema rü caxixũ rü azufre ga yema cowarugüèxwa íchoxũxũ. ¹⁹ Yerü ga yema cowarugü rü naãxwa rü nareexüwa nixĩ ga nüxũ nayexmaxũ ga norü pora na duũxügüxũ nadèixücèx. Yerü ga nareexügü rü ñoma äxtaperüũ nixĩgü, rü yemamaã nanangõx ga duũxügü rü ngúxũ nüxũ ningexẽẽ rü nanadai. ²⁰ Natürü ga yema togü ga duũxügü ga tama yema poxcuruũgümaã yuexũ, rü tama nüxũ narüxoe ga yema chixexügü ga naxügüxũ. Rü tama nüxũ narüxoe na nüxũ yacuèxüügüxũ ga ngoxogü rü norü tupanenetachicünèxãgü ga uirunaxcèx rü diẽrumünaxcèx rü cobrenaxcèx rü nutagünaxcèx rü nañnaxcèx. Rü yemaãcü nüxũ nicuèxüügüama ga yema norü tupanenetachicünèxãgü ga ngearü maxũãxũ rü tama nüxũ dauxũ rü tama nüxũ ñnuxũ rü tama ixũxũ. ²¹ Rü tama nüxũ narüxoe na namáẽtagüxũ, rü yayuüexũ, rü nangẽãẽgüxũ rü nangĩtèèxgüxũ.

10

Orearü ngeruũ ga nüxũ yexmaxũ ga popera ga idixixũchiga

¹ Rū nūxū chadau ga wūxi ga to ga Tupanaārū orearū ngeruū ga daxūguxū ga naānewa írūxīxū. Rū wūxi ga caixanexūārū ngāxūwa nayexma, rū wūxi ga chirapa naétūgu nabo. Rū nachiwe rū ñoma üèxcürüū niyauracüü. Rū napařagü rū ta ñoma üxüemarüū niyauracüü. ² Rū naxmēxwa nūxū nayexma ga wūxi ga poperaxacü ga íiwēgūxū. Rū norū tūgūnepara rū taxtū i taxūetūgu nachicutü. Rū norū toxwepara rū waixūmüānegu nachicutü. ³ Rū ñuxūchi ga nūma rū tagaācū aita naxū ñoma wūxi ya ai ya tagaācū aita ücürüū. Rū yexguma aita naxūxgu rū 7 ēxpūxcūna naduruāchiane. ⁴ Rū yexguma yema 7 ēxpūxcūna na naduruāchianexūguwena rū chanaxūmatūchaū. Natürü nūxū chaxīnū ga wūxi ga naga ga daxūguxū ga naānewa inaxūxū ga ñaxū choxū:

“¡Tāxū i cunangōxēxū i ngēma 7 i duruanexū nūxū ixuxū! ¡Rū ngexrūma na cunaxūmatūxū!” ñaxū choxū. ⁵ Rū ñuxūchi ga yema Tupanaārū orearū ngeruū ga nūxū chadauxū na taxtū ga taxūetūgu rū waixūmüetūgu nachicutūxū, rū daxū naxunagü ga norū tūgūnechacüü. ⁶ Rū inaxuneta naegagu ga Tupana ya yima guxūguma maxūcū ya yima naxūcū i daxūguxū i naāne rū ñoma i naāne rū taxtū i taxū rū guxūma i tacū nawa ngēxmagūxū. Rū ñanagürü ga yema orearū ngeruū:

“Ñuxma rū marū tāūtāma nuxcū ningū i ngēma Tupana nūxū ixuxū. ⁷ Erū ngēxguma nawa nanguxgu na ngēma norū 7 i Tupanaārū orearū ngeruū inaxūgūxū na yacueāxū ya norū corneta, rū ngēxguma tá nixī i yanguxū ga yema noxri ēxūguxū ga Tupanaārū uneta, yema nuxcūmaūgūxū ga norū orearū uruūgūmaā nūxū yaxuxū”, ñanagürü. ⁸ Rū yema naga ga noxri nūxū chaxīnūxū ga daxūguxū ga naānewa inaxūxū, rū wenaxārū chomaā nidexa. Rū ñanagürü choxū:

“¡Naxūtawa naxū i ngēma Tupanaārū orearū ngeruū i taxtū i taxūetūgu rū waixūmüāneetūgu chicutūxū! ¡Rū nūxna nayaxu i ngēma poperaxacü i marū íiwēgūxū i naxmēxwa ngēxmaxū!” ñanagürü. ⁹ Rū naxūtawa chaxū ga yema orearū ngeruū, rū nūxna naxcèx chaca ga yema poperaxacü na choxna naxāāxūcèx. Rū nūma rū ñanagürü choxū:

“Ñāā nixī. ¡Rū nayaxu rū nangōx! Rū cuèxwa rū berurerüū tá namaīcura. Natürü cuanūwa rū tá nanaxūxāchi”, ñanagürü choxū. ¹⁰ Rū yema orearū ngeruūmēxēwa chanayaxu ga yema poperaxacü, rū chanangōx. Rū chauèxwa rū berurerüū namaīcura. Natürü yexguma chanangōxguwena rū chauanūwa rū nanaxūxāchi rū changuxneca. ¹¹ Rū ñuxūchi chomaā nūxū nixu, rū ñanagürü choxū:

“Name nixī na wenaxārū Tupanaārū orexū quixuxū namaā i muxūma i nagūxūraūxū i duūxūgū, rū muxūma i

nachiũñecũãxgü i duũxügü, rü muxüma i duũxügü i to i naga
 gawa idexagüxü, rü muxüma i nachiuñenegüaru ãëxgacügü”,
 ñanagürü choxü.

11

Taxre ga orearü uruũchiga

¹ Rü yemawena chanayaxu ga wüxi ga dexnemenèxã ga
 ngugüruü ixixüne ga choxna naxãxüne. Rü guma choxna
 naxãcü rü ñanagürü choxü:

“¡Inachi rü nangugü ya yima Tupanapata rü ngëma
 pumaraarü gutëxeruũtaxmü! ¡Rü yaxugü rü ñuxre yixü i
 ngëma duũxügü i ngema Tupanaxü icuèxüũgüxü! ² ¡Natürü
 ngëma naãxtü ya Tupanapata, rü täütáma cunangugü!
 Erü ngëma duũxügü i tama Tupanaãxü yaxögüxüna marü
 nanaxã. Rü nümagü rü tomaëxpüx ya taunecüaru ngãxü
 tá chixexü namaã naxügü ya yima ñãne ya üunene ya
 Yerucharéü. ³ Rü choma rü tá chanamu i taxre i chorü
 orearü uruügü na 1,260 i ngunexü duũxügümaã nüxü
 yaxugüxücèx i chorü ore. Rü nümagü i ngëma taxre rü
 tá niwëxchiru na ngëmawa duũxügü nüxü cuèxgüxücèx na
 ngechaü nüxü nguxgüxü”, ñanagürü choxü. ⁴ Rü ngëma taxre
 i orearü uruügü nixi i norü cuèxruü i ngëma taxre i nanetü i
 oríbu rü ngëma taxre i weraarü üruügü i tórü Cori ya ñoma i
 naãneärü yora ixïcüpëxewa ngëxmagüxü. ⁵ Rü ngëxguma texé
 chixexü namaã ügüchaügu i ngëma taxre i orearü uruügü,
 rü nümagü rü üxüema ya naãxwa ínacuexechinemaã tüxü tá
 ínagu. Rü ngëmaãcü tá inayanaxoxëë i norü uwanügü. Rü
 ngëmaãcü tá tüxü nadai ya yixema chixexü namaã ügüchaüxë.
⁶ Rü ngëma taxre i orearü uruügü rü nüxü nangëxma i
 pora na íyachaxãchixücèx ya pucü na tama napuxücèx
 i guxüma i ngëma 1,260 i ngunexügü i nagu Tupanaärü
 orexü yaxugüxü. Rü ngëxgumarüü ta nüxü nangëxma i pora
 na nagüxü yaxixëëgüãxücèx i dexá. Rü ngëxgumarüü ta
 nüxü nangëxma i pora na ñoma i naãnewa namugüãxücèx i
 nagüxüraüxü i poxcuruügü na ngëmaãcü ngüxü duũxügüxü
 yangexëëgüxücèx i ngëxguma ngëma taxre naxwëxegügu.
⁷ Natürü ngëxguma ngëma taxre i orearü uruügü naguxëëgügu
 na nüxü yaxugüxü i Tupanaärü ore, rü ngëma ngoxo i
 ngëma äxmaxü i taguma iyacuáxüwa íxüxüxü, rü tá ngema
 taxrena nayuxu. Rü tá nüxü narüyexera, rü tá nanadai.
⁸ Rü ngëma naxünegü i ngëma taxre rü tá yima ñãne ga tórü
 Cori nawa curuchawa ipotane ya Yerucharéüärü ítamügüwa
 nawogü. Rü yima ñãne rü nachixe rü ngëmacèx Chodomaärü
 ñãnemaã rü Equituanemaã nanaxugü. ⁹ Rü tomaëxpüx i
 ngunexüärü ngãxü rü muxüma i nagüxüraüxü i duũxügü

rü muxüma i guxü i nachiüãnecüãx i duüxügü rü muxüma i duüxügü i to i nagawa idexagüchigüxü, rü tá nüxü nadaugü i naxünegü. Rü täütáma nanaxwëxegü na texé inatëxgüxü. ¹⁰ Rü ngëma duüxügü i ñoma i naãnewa maxëxü rü tá nataãëgü na marü nayuexü i ngëma taxre. Rü ngëma na poraãcü nataãëgüxüchixü rü tá nügüna ãmare naxägü, yerü yema taxre ga orearü uruügü rü poraãcü nanachixewe rü naãëwa nanangüxëëgü. ¹¹ Natürü yema tomaëxpüx ga ngunexüärü ngãxüguwena, rü Tupana wenaxärü nanamaxëxëë ga yema taxre. Rü wenaxärü ínarüdagü. Rü guxüma ga yema duüxügü ga nüxü daugüxü rü poraãcüxüchi namuüë. ¹² Rü ñüxüchi ga yema taxre ga orearü uruügü, rü nüxü naxüñüë ga wüxi ga naga ga tagaãcü daxügüxü ga naãnewa inaxüxü ga ñaxü:

“¡Nuã daxüwa pexí!” ñaxü. Rü yemaãcü ga nümagü rü wüxi ga caixanexügu daxügüxü ga naãnewa naxí. Rü norü uwanügü rü yéma nüxü narüdaunü. ¹³ Rü yexgumatama poraãcü naxíãxãchiane. Rü wüxi ga yema norü 10 arü üye ga guma ñane, rü niwëxgü. Rü 7,000 ga duüxügü nayue namaã ga yema ñãxãchiane. Rü yema togü ga duüxügü ga maxëxü rü poraãcüxüchi namuüë. Rü Tupana ya daxügüxü i naãnewa ngëxmacüxü nicuëxüügü. ¹⁴ Rü yexma nayacuëx ga yema norü taxre ga chixexü. Natürü paxa tá ínangu i ngëma norü tomaëxpüx íxüxü.

Guma norü 7 ga cornetachiga

¹⁵ Rü yema norü 7 ga Tupanaärü orearü ngeruü, rü nayacue ga norü corneta. Rü nayexma ga nagagü ga tagaãcü daxügüxü ga naãnewa inaxügüxü ga ñagüxü:

“Ñüxma rü yima mecü na namaã inacuëxgüxü i ñoma i naãne, rü nüma nixí ya tórü Cori ya Tupana rü Nane ya Cristu. Rü nüma rü guxügutáma namaã inacuëxgü”, ñagüxü. ¹⁶ Rü nümagü ga yema 24 ga ãëxgacügü ga norü tochicaxügüwa rütogüxü ga Tupanapëxewa, rü yexma nanangücuchitanü, rü Tupanaxü nicuëxüügü. ¹⁷ Rü ñanagürügü:

“Pa Torü Cori ya Tupana ya Guxüärü Yexera Poracüx, cuma rü woetama cuyexmaëcha, rü ñüxma rü ta cungëxmaëcha. Rü moxë cuxna taxägü, erü marü cugümëxëwa cunangëxmaxëë i guxüma, rü marü icunaxügü na namaã icucuáxü. ¹⁸ Rü ngëma duüxügü i tama cuxrü ixügüxü rü poraãcüxüchi nanuë, natürü nawa nangu i ngëma ngunexü i nagu tá cunapoxcuexü. Rü ngëxgumarüü ta marü nawa nangu na nüxü quicagüxü i guxüma i duüxügü i yuexü. Rü marü nawa nangu na nüxü cunaxütanüxü i ngëma curü duüxügü i curü orearü uruügü, rü ngëma duüxügü i cupëxewa imexü, rü guxüma i ngëma duüxügü i cuxü muüëxü i yaexü rü buexü. Rü marü nawa nangu na icuyanaxoxëëxü i ngëma duüxügü i nachixexëëxü

i ñoma i naãne”, ñanagürügü. ¹⁹ Rû ñuxûchi Tupanapata ga daxüguxû ga naãnewa yexmane, rû niwãxna. Rû yéma norü aixepewa nüxû chadau ga yema baú ga Tupanaârü uneta ga nutagu ümatüxû. Rû nibèixbêxane, rû poraãcü nicuxcuane, rû naxîãxãchiane rû poraãcü gáu xû narüyi.

12

Wüxi ga nge rû wüxi ga coya ga taxû

¹ Rû ñuxûchi daxûwa nangox ga wüxi ga cuèxruû ga taxû. Rû iyexma ga wüxi ga nge ga üèxcürüü iyaurchirucüücü. Rû ngîtüücutüwa nayexma ga tauemacü. Rû yema ngîrü ngèxcueruû ga ngîeruwa yexmaxû, rû 12 ga woramacurigü nixîgü. ² Rû yema nge rû itacharaû. Rû poraãcü aita ixü yerü ixíraxacüchaû rû poraãcü inguxnecaxüchi. ³ Rû yemawena daxûwa nangox ga to ga cuèxruû. Rû yéma nayexma ga wüxi ga coya ga taxüchixû ga dauxû ga 7 ga naëru nüxû yexmaxû rû 10 ga naxchatacuxre. Rû wüxichigü ga naëruwa rû nüxû nayexma ga norü ngèxcueruû. ⁴ Rû nareexümaã inayatüchigü ga wüxitücumü ga norü tomaëxpüxarü üye ga woramacurigü, rû ñoma ga naãneëtügu nanawogü. Rû yema coya rû ngîpêxegu nayachi ga yema nge ga íraxacüchaücü, yerü tüxû nangoxchaû ga guxema ngîxãcüxe ga yexguma tabuxgu. ⁵ Rû yema nge rû ixíraxacü, rû nayatü. Rû nüma rû tá guxû i nachiüãneârü âëxgacü nixî, rû tá namaã inacuèx. Natürü ga guma ngîne rû Tupana ngixna nanayaxu rû yema ínatoxüwa nanaga. ⁶ Rû yema nge rû wüxi ga nachica ga ngextá taxüema íxãpataxüwa iña. Rû yéma Tupana ngîxcèx nanamexëë ga wüxi ga ngîchica na yéma ngîxna nadauxücèx rû ngîxû naxüwemüxücèx ga 1,260 ga ngunexû. ⁷ Rû yemawena ga daxûwa rû nügü nadai. Rû Miguere ga Tupanaârü orearü ngeruügarü âëxgacü ixîcü rû guxüma ga natanüxû ga orearü ngeruügü, rû nügü nadai namaã ga yema coya ga taxüchixû rû norü orearü ngeruügü. Rû yema coya rû ñuxûchi norü orearü ngeruügü i chixexû rû poraãcü Tupanaârü orearü ngeruügümaã nügü nadai. ⁸ Natürü ga yema coya rû norü orearü ngeruügü rû tama Tupanaârü orearü ngeruügüxû narüporamaëgü. Rû ñuxûchi ga yema coya rû norü orearü ngeruügü rû nangechica ga daxüguxû ga naãnewa. ⁹ Rû yemaãcü ínatèxüchi ga daxüguxû ga naãnewa ga yema coya ga yema nuxcümaüxû ga äxtape. Rû nüma rû ngoxogu rû Chatanágu naxãega. Rû nüma nixî i guxüma i ñoma i naãnecüãx i duüxügüxû nawomüxëëxû. Rû nüma rû norü orearü ngeruügümaã ñoma ga naãnegu narüwoü. ¹⁰ Rû ñuxûchi nüxû chaxînü ga wüxi ga naga ga daxüguxû ga naãnewa tagaãcü ñaxû:

“Ñuxma rü marü nawa nangu na tórü Tupana rü norü duüxügüxü namaxëxëxü. Rü ñuxma rü nüma tüxü nüxü nadauxëë na guxüârü yexera naporaxü rü guxüârü äëxgacü yïxü. Rü Nane ya Cristu rü marü tüxü nüxü nadauxëë na guxümaã inacuáxü. Yerü marü daxügüxü ga naãnewa ínatëxüchi ga Chataná ga ngunecü rü chütacü tórü Tupanapëxewa taeneëgüxü yeüürü ixuechaxü. ¹¹ Rü nümagü ga yema taeneëgü, rü marü Chatanáxü narüyexeragü nagügagu ga guma pecaduarü ütanüçex yucü rü nagagu ga Tupanaârü ore ga nüxü yaxugüxü. Yerü ga nümagü rü tama nayanuxügü ga norü maxü, rü ínamemaregü na Tupanacëx nayuexü. ¹² ¡Rü ngëmacëx petaãgü i guxãma i pema i daxügüxü i naãnewa ngëxmagüxe! ¡Natürü pengechaütümüügü i pema i yea naãne i pecaduáxüwa ngëxmagüxe rü taxtü i taxüwa ngëxmagüxe! Erü ngëma ngoxo i Chataná rü marü petanügu narütáe. Rü poraãcü nanu i nüma erü marü noxretama i ngunexü nüxü ínayaxü na chixexü naxüxü, erü paxa tá napoxcu”, ñanagürü ga yema naga. ¹³ Rü yema coya ga taxüchixü ga Chataná nagu icúxü rü yexguma nügü yacuëxächigu ga ñoma ga naãnegu na nataëxü, rü ngïwe ningëchigü ga yema nge ga íraxacücü. ¹⁴ Natürü ga Tupana rü ngixü naxüxpexatü ga yema nge. Rü nanaxïyüpexatügüraxü. Rü yemaãcü nachica ga ngextá taxüema íxãpataxüwa íña naxchaxwa ga yema coya ga Chataná nagu icúxü. Rü yema nachicawa nixí ga Tupana ngïxna dauxü, rü ngïxü üwemüxü ga tomaëxpüx ga taunecüarü ngãxü. ¹⁵ Rü yema coya ga Chataná rü dexá nügüëxwa ínaxüxüxëë na wüxi ga natü naxüxüçëx, rü yema natümaã ngïxü yachaxëëxüçëx ga yema nge. ¹⁶ Natürü ga waixüümü rü ningëx na iyachexëëãxüçëx ga yema dexá ga coya nügüëxwa íxüxüxëëxü. ¹⁷ Rü ñuxüchi ga yema coya ga Chataná, rü poraãcüxüchima ngïmaã nanu ga yema nge. Rü ínixü na nügü namaã yadëjxüçëx ga yema togü ga ngïxãcügü ga yema nge. Rü ngëma ngïxãcügü i ngëma coyamaã nügü dëjxü, rü ngëma nixí i ngëma duüxügü i meã Tupanaârü orega ínüëxü rü meã yaxögüechaxü i Ngechuchu ya Cristuarü ore i aixcüma ixíxü. Rü ñuxüchi ga yema coya rü norü numaã taxtü ga taxüãnacügu nayarüñu.

13

Taxre ga ngoxogüchiga

¹ Rü nüxü chadau ga wüxi ga ngoxo ga taxü ga taxtügu íñuächixü ga 7 eruxü rü 10 chatacuxrexü. Rü wüxichigü ga naxchatacuxrewa rü nüxü nayexma ga norü ngëxcuerü. Rü naërugügu naxümatü ga ñuxre ga naegagü ga Tupanamaã guxchigagüxü. ² Rü yema ngoxo ga nüxü chadauxü, rü wüxi

ga airüü nixĩ. Rũ naxmẽxgũ rũ chatũ ga taxũmẽxẽgũrũ nixĩ. Rũ naãx rũ wũxi ga aièxrũ nixĩ. Rũ yema coya ga Chataná rũ yema ngoxoxũ naporaxẽẽ na naxrũ naporaxũcèx rũ naxrũ ãẽxgacũ yĩxũcèx na ñoma ga naãnemaã inacuáxũcèx. ³ Rũ wũxi ga naẽruwa ga yema ngoxo, rũ nũxũ nayexma ga wũxi ga taxũ ga norũ oxri ga namaã nayuxchaũxũ. Natürũ ga yema norũ oxri rũ nũxũ nixẽ, rũ naxcèx nitaane. Rũ guxũma ga ñoma ga naãnecũãx ga duũxũgũ rũ poraãcũ yema ngoxomaã naãaixãchie, rũ nawe narũxĩ. ⁴ Rũ ga duũxũgũ rũ yema coya ga Chatanáxũ nicuèxũũgũ yerũ yema ngoxoxũ naporaxẽẽ na ãẽxgacũ yĩxũcèx. Rũ yexgumarũ ta yema ngoxoxũ nicuèxũũgũ, rũ ñanagürũgũ:

“¿Texé tangẽxma ya ñãã ngoxorũũ poraxe? ¿Rũ texé tapora na namaã tũgũ tadèixũ?” ñanagürũgũ. ⁵ Natürũ ga Tupana rũ tama yema ngoxona nanachuxu na nũgũ yacuèxũũxũcèx rũ tacũ Tupanamaã yaxugũxũcèx rũ ãẽxgacũ na yĩxũcèx ga 42 ga tauemacũ. ⁶ Rũ yemaãcũ chixexũ naxũ ga yema ngoxo. Rũ poraãcũ tacũ Tupanamaã nixugũ. Rũ Tupanamaã naguxchiga, rũ napatamaã rũ ta naguxchiga, rũ tümamaã naguxchiga ya guxãma ya yixema daxũguxũ i naãnewa ngẽxmagũxe. ⁷ Rũ yema coya ga Chataná rũ yema ngoxoxũ naporaxẽẽ na Tupanaãrũ duũxũgũmaã nũgũ nadèixũcèx ñuxmatáta tũxũ nayexera. Rũ ãẽxgacũxũ nayaxĩxẽẽ na namaã inacuáxũcèx ga nagũxũraũxũ ga duũxũgũ ga guxũma ga nachĩũãnecũãx ga nagũxũraũxũ ga nagawa idexagũxũ. ⁸ Rũ tá ngẽma ngoxoxũ nicuèxũũgũ i guxũma i duũxũgũ i ñoma i naãnewa maxẽxũ i noxritama naãne üxgu ngeégagũxũ nawa i norũ popera ya yima pecaduarũ ütãnũcèx yucũ i nagu yawũgũãxũ i ngẽma duũxũgũ i marũ Tupana nũxna naxãxũ i maxũ i taguma gũxũ. ⁹⁻¹⁰ Rũ ngẽxguma texé ãxchixẽgu, rũ name nixĩ i naga taxĩnũ i ñãã tá pemaã nũxũ chixuxũ. Rũ ngẽxguma texé tümamaã naxuegugu na tũxũ yayauxgũxũ, rũ noxtacũma tá tiyaxu. Rũ ngẽxguma texé tümamaã naxuegugu na tũxũ yamèxgũxũ, rũ noxtacũma tá tũxũ nimèxgũ. Rũ ngẽmacèx ya yixema Tupanaãrũ duũxũgũ ixĩgũxe, rũ woo tacũ rũ guxchaxũ tũxũ ngupetũgu, rũ tanaxwèxe na yaxna namaã taxĩnũèxũ rũ tayaxõgũamaxũ. ¹¹ Rũ yemawena nũxũ chadau ga wũxi ga to ga ngoxo ga taxrechatacuxrexũ ga waixũmũãnewa íxũxũxũ. Rũ yema naxchatacuxre rũ ñoma carneruchatacuxrerũ nixĩ. Natürũ ga naga rũ wũxi ga coya ga taxũchixũgarũ nixĩ. ¹² Rũ yexguma yema nũxĩraũxũ ga ngoxopèxewa nayexmagu, rũ naxrũõtama napora. Rũ ñoma ga naãnemaã inacuèx, rũ nanamu ga ñoma ga naãnewa maxẽxũ ga duũxũgũ na yema nũxĩraũxũ ga ngoxo ga ixèãrũ oxriáxũxũ na yacuèxũũgũxũcèx. ¹³ Rũ yema ngoxo nanaxũ ga taxũ ga

cuèxruŭgü ga duŭxüğü tama nüxü cuáxü na naxüğüãxü. Rü daxüwa nanayixêê ga üxü, rü ñoma ga naãnegu nayi napêxewa ga duŭxüğü. ¹⁴ Natürü ga Tupana rü tama yema ngoxona nanachuxu na ñoma ga naãnewa maxêxü ga duŭxüğüxü nawomüxêêxü namaã ga yema cuèxruŭgü ga yema nüxïraŭxü ga ngoxopêxewa naxüxü. Rü yemaãcü ga yema ngoxo rü duŭxüğüxü namu na naxüğüãxüçex ga naxchicünèxã ga yema nüxïraŭxü ga ngoxo ga taramaã chexexü rü poraãcü rüxóxü rü tama yuxü. ¹⁵ Rü Tupana rü tama yema to ga ngoxona nanachuxu na namaxêêãxüçex ga yema nüxïraŭxü ga ngoxochicünèxã. Rü yemaãcü ga yema ngoxo rü nanamaxêê ga yema naxchicünèxã na yadexaxüçex rü na nadaiãxüçex ga guxüma ga yema duŭxüğü ga tama nüxü icuèxüüğüxü. ¹⁶ Rü yexgumarüü ta guxüma ga duŭxüğüxü namu na norü tügünemêxêwa rü êxna nacadüwa nüxü na nayexmaxüçex ga wüxi ga cuèxruŭ ga yema ngoxoéga ixïxü. Rü yemaãcü nanamu ga guxüma ga duŭxüğü rü woo buxü rü êxna yaxü, rü woo duŭxüğü i muärü dïeruãxgüxü rü êxna ngearü dïeruãxgüxü, rü woo duŭxüğü i ngearü coriãxgüxü rü êxna duŭxüğü i ixãärü coriãxgüxü. ¹⁷ Rü taxucürüwa texé tümaärü tacüçex tataxe rü êxna tümaärü tacümaã tataxe ga yexguma tümaärü tügünemêxêwa rü êxna tümacatüwa tüxü natauxgu ga yema ngoxoéga rü êxna yema ngoxoégaarü cuèxruŭ ga número. ¹⁸ Rü ñaã orexü na icuáxüçex, rü tanaxwèxe na tüxü nangêxmaxü i tórü cuèx. Rü yixema tüxü nangêxmaxê i tümaärü cuèx, rü name nixï i tanangugü i ngêma número i ngêma ngoxoéga ixïxü. Erü ngêma número rü wüxi i yatüégachirêx nixï. Rü ngêma número rü 666 nixï.

14

Yema 144,000 ga duŭxüğüarü wiyae

¹ Rü yemawena ichadawenü, rü nüxü chadau ga guma pecaduarü ütanüçex yucü ga guma mëxpüne ga Siõügu äeganeetügu chicü. Rü naxütawa nayexma ga 144,000 ga duŭxüğü ga nacadüwa ixãegaxü namaã ga guma pecaduarü ütanüçex yucüéga rü Nanatü ya Tupanaega. ² Rü ñuxüchi nüxü chaxïnü ga wüxi ga naga ga tagaxü ga daxüguxü ga naãnewa inaxüxü ga ñoma taxü i cotüna i chuxchuxügarüü ixïxü rü ñoma poraãcü yaduruanexürüü ixïxü rü ñoma muxüchixü i duŭxüğü i arpawa ípaxetaxüxürüü ixïxü. ³ Rü yema 144,000 ga duŭxüğü rü nagu nawiyægü ga wüxi ga yexwacaxüxü ga wiyae napêxewa ga Tupanaärü tochicaxü rü napêxewa ga yema ägümücü ga daxüçüãx ga maxêxü rü napêxewa ga yema 24 ga äëxgacügü. Rü taxucürüwama texé ga togue nüxü tacuèxéga ga yema wiyae. Rü yema 144,000 ga

duñxügüxícatama nixí ga nüxü cuèxgüxü. Rü yema nixí ga Tupana ñoma ga nañnewa deixü na namaxêxêêãxücèx. ⁴ Rü yema nixí ga duñxügü ga tama ñoma ga nañneãrü ngúchañ i chixexümaã nügü ãñãchiarü maxüãxgüxü rü tama nüxü rüxoexü na Tupanaãxü yaxõgüãxü. Rü nümagü rü yima Tupana Nane ga pecaduarü ütanücèx yucüwe narüxí i ngextá ínaxüxüwa. Rü yemagü nixí ga ñoma ga nañnecüãxtanüwa nüxira Tupana naxcèx taxexü na noxrü rü Naneãrü duñxügü i üünexü yixigüxücèx. ⁵ Rü yematanüwa rü taguma texé nüxü taxínü na doraxü yaxugüxü, erü Tupanapêxewa rü nataxuma i norü chixexü.

Orearü ngeruügü ga daxücüãxãrü orechiga

⁶ Rü ñuxüchi nüxü chadau ga wüxi ga to ga orearü ngeruü ga daxügüxü ga nañnegu íxexeüxü ga iyangexü ga Tupanaãrü ore i guxügutáma íxixü, na guxü i nachiüñnecüãxgümaã rü nagúxüraüxü i duñxügümaã rü guxüma i duñxügü i nagúxüraüxü i nagawa idexagüxümaã nüxü yaxuxücèx. Rü yemaãcü inayange ga yema Tupanaãrü ore na guxüma i ñoma i nañnewa maxèxü i duñxügümaã nüxü yaxuxücèx. ⁷ Rü tagaãcü ñanagürü:

“¡Nüxü pemuüë ya Tupana rü nüxü picuèxüügü! Erü marü nawa nangu na guxüma i duñxügüna naçaxü. ¡Rü nüxü picuèxüügü ya yima naxücü i daxügüxü i nañne rü ñoma i nañne rü taxtü i taxü rü guxüma i natüxacügü!” ñanagürü. ⁸ Rü yemawena nangox ga to ga orearü ngeruü ga daxücüãx, rü ñanagürü:

“Marü nagu nayarüchixe ya yima ñãne ya taxüne ya Babiróniã, rü nagu napogüe rü nayawètaügüxêë ya norü ígü. Yerü yema ñãnecüãx rü nanachixexêë ga guxüma ga to ga nachiüñnecüãx ga duñxügü. Rü guxüma ga yema duñxügüxü namu na naxügüãxücèx ga yema chixexü ga guma ñãnewa naxügüxü ga Tupanapêxewa poraãcü chixexü”, ñanagürü. ⁹⁻¹⁰ Rü yemawena nangox ga to ga orearü ngeruü ga tagaãcü ñaxü:

“Ngêxguma chi texé nüxü icuèxüügu i ngêma ngoxo rü naxchicünèxãxü ticuèxüügu rü tügü itaxãxgu na tümacatüwa rü êxna tümamêxêwa ngêma ngoxoégamaã tacuèxruüãxü, rü Tupana rü poraãcüxüchi tá tüxü napoxcu namaã i ngêma poxcu i guxüãrü yexera íxixü i nümatama ya Tupana norü numaã namexêëxü. Rü üxümaã rü azufre i iyauraxümaã tá ngúxü tüxü ningexêë napêxewa i norü orearü ngeruügü rü napêxewa ya yima Nane ga pecaduarü ütanücèx yucü. ¹¹ Rü naëma ya yima üxü ya nawa Tupana ngúxü tüxü ingexêëne, rü guxügutáma ngema nicaixqueecha. Rü bai i

írarüwa tá tüxü narüna i ngēma ngúxü ya yíxema ngēma ngox-oxü rü ngēma ngoxochicünèxãxü icuèxüügüxe rü tügü ixãxê na ngēma ngoxoégamaã taxãegaxü. Rü bai i ngunecü rü bai i chütacü tá tüxü narüna i ngēma ngúxü”, ñanagürü. ¹² Rü ngēmacèx ya yíxema Tupanaärü duüxügü ixígüxe rü norü orega ínüèxê rü Ngechuchuaxü yaxögüxe, rü name nixí na yaxna namaã taxínüèxü rü tayaxögüamaxü ega woo tacü rü guxchaxü tüxü ngupetügu. ¹³ Rü ñuxüchi nüxü chaxínü ga wüxi ga naga ga daxügüxü ga naãnewa inaxüxü ga ñaxü choxü: “¡Naxümatü i ñaã ore i tá cumaã nüxü chixuxü! Rü ñuxmaücüü tá tataãëgü ya yíxema tórü Coriaxü meã yaxögüãcüma yuexe. Erü Tupanaãë i Üünexü rü ñanagürü: ‘Ngü, ngēmaãcü tá tataãëgü ya yíxema, erü tá itarüngüê nüxna i túmaärü puracügü. Rü ngēma mexü i taxügüxü rü tümamaã wüxigu daxügüxü i naãnewa tá naxü’”, ñanagürü.

Ñoma i naãnewa nanade i ngēma duüxügü i Tupanaärü ixígüxü

¹⁴ Rü ñuxüchi ichadawenü rü nüxü chadau ga wüxi ga caixanexü ga cómuxü. Rü yema caixanexüetüwa narüto ga Tupana Nane ga duüxüxü ixícü. Rü naëruwa nayexma ga wüxi ga norü ngèxcuerü ga uirunaxcèx. Rü namèxwa nayexma ga wüxi ga cüxchi ga ínapomaguxü ga tēxechixü. ¹⁵ Rü Tupanapatawa ínaxüxü ga wüxi ga to ga orearü ngerü ga tagaãcü ñaxü nüxü ga guma caixanexüetüwa rütocü:

“¡Inaxügü na cunadexü i ngēma duüxügü i cuxrü ixígüxü! Erü marü nawa nangu na cügüütawa cunagagüxü, erü ngēma curü duüxügü i ñoma i naãnewa ngēxmagüxü rü ínamemare na cunadexü”, ñanagürü. ¹⁶ Rü ñuxüchi ga guma yema caixanexüetüwa rütocü rü ñoma trigu i buxuxürü naãneetügu ngímaã nayabuãchi ga norü cüxchi. Rü nanade ga yema norü duüxügü ga ñoma ga naãnewa yexmagüxü. ¹⁷ Rü ñuxüchi daxügüxü i naãnewa ngēxmane ya Tupanapatawa ínaxüxü ga wüxi ga to ga orearü ngerü ga nüxü nayexmacü ga wüxi ga cüxchi ga ínapomagüxcü ga tēxechixcü. ¹⁸ Rü yema pumaraarü gutēxerüütaxmüwa ínaxüxü ga wüxi ga to ga orearü ngerü ga üxümaã icuáxü. Rü nüma rü tagaãcü ñanagürü nüxü ga yema to ga orearü ngerü ga yema cüxchi ga ínapomagüxcü ga tēxechixcü nüxü yexmaxü:

“¡Inaxügü na cunadexü i ngēma duüxügü i yéa naãnewa ngēxmagüxü i tama Tupanaärü ixígüxü! Erü marü nawa nangu na Tupana napoxcuxü”, ñanagürü. ¹⁹ Rü yema orearü ngerü rü ñoma ga naãneetügu ngímaã nayabuãchi ga norü cüxchi. Rü nayadexechi ga yema duüxügü ga tama Tupanaärü ixígüxü ga ñoma ga naãnewa yexmagüxü. Rü wüxi ga taxü ga nachicagu nanawocu na yexma Tupana norü numaã nadèixücèx, ñoma ubagü imèixtüüxürü. ²⁰ Rü yema nachica

ga ããneãrũ ãxpemawa yexmaxũgu nanadai. Rũ guma nagũ ga yema ãyaxũchicũ, rũ 300 ga kilõmetru inayarũbaichi, rũ wũxi ga metruarũ ngãxũ nixĩ ga norũ mãtama ga guma nagũ.

15

Tupanaãrũ orearũ ngeruũgũ ga nũxũ nayexmaxũ ga 7 ga poxcuruũgũ

¹ Rũ ñuxũchi ga daxũguxũ ga naãnewa rũ nũxũ chadau ga wũxi ga to ga taxũ ga cuèxruũ ga namaã ãbaixãchixũ. Rũ nayexma ga 7 ga orearũ ngeruũgũ ga daxũcũãx ga nũxũ yexmagũxũ ga 7 ga poxcuruũ. Rũ yema poxcugu nixĩ ga yagũxũ ga norũ nú ga Tupana. ² Rũ yexgumarũũ ta nũxũ chadau ga ñoma wũxi ga nanaxtaaétũwaraũxũ ga woruarũũ iyauraétũcũxũ ga ãxũema nawa inachixũ. Rũ yema tayexmagũ ga guxema nũxũ rüyexeraxe ga yema ngoxo rũ yema ngoxochicũnèxã rũ yema ngoxoéga rũ yema númeru ga yema ngoxoéga ãxũ. Rũ yema nanaxtaaétũraũxũgu tachigũ. Rũ tũxũ nayexmagũ ga tũmaãrũ paxetaruũgũ ga arpa ga Tupana tũxna ãxũ. ³ Rũ nagu tawiyaegũ ga Moĩché ga Tupanaãrũ duũxũ ãxũcũarũ wiyae. Rũ yexgumarũũ ta nagu tawiyaegũ ga yema wiyae ga guma Tupana Nane ga pecaduarũ ãtanũcèx yucũarũ ãxũ.

“Pa Torũ Cori ya Tupana ya Guxũãrũ Yexera Poracũx, nataxũchi rũ namexèchi i guxũma i ngẽma cuxũxũ. Rũ cuma rũ guxũgutãma guxũma i nachiũãnegũarũ ãèxgacũ quixĩ. Rũ cuma rũ aìxcũma meãma namaã icucuèx rũ taguma quidora. ⁴ ¿Rũ texé tãũtãma cuxũ tamuũ, Pa Corix? ¿Rũ texé tãũtãma cuxũ ticuèxũũ? Erũ cuma rũ cuxicatama nixĩ i ãũnecũ quĩxũ. Rũ guxũma i nachiũãnecũãx rũ nuã tá naxĩ, rũ tá cuxũ nicuèxũũgũ. Yerũ marũ nũxũ nadaugũ na quixaìxcũmaxũ i guxũma i ngẽma nũxũ quixuxũwa rũ aìxcũma mea cunangugũxũ i guxũma i ngẽma chixexũ ãgũxũ rũ ngẽma mexũ ãgũxũ”,

ñanagũrũ ga yema wiyae. ⁵ Rũ yemawena ichadawenũ rũ nũxũ chadau ga daxũguxũ ga naãnewa na yawãxnaxũ ga yema nachica ga ãũnèxũ ga Tupanapataarũ aixepewa yexmaxũ ga ngexta namaã ãnanguxũgũxũwa ga guma nuta ga Tupanaãrũ mugũ nagu ãmatũcũ. ⁶ Rũ guma Tupanapatawa ãnachoxũ ga yema 7 ga orearũ ngeruũgũ ga daxũcũãx ga nũxũ nayexmagũxũ ga yema 7 ga poxcuruũgũ. Rũ naxchiru ga mexèchixũmaã rũ iyauracũxũmaã nixãxchiru. Rũ yema norũ goyeremũũgũ rũ uirunaxcèx nixĩ. ⁷ Rũ ñuxũchi wũxi ga yema ãgũmũcũ ga daxũcũãx ga maxũxũ, rũ wũxichigũ ga yema 7 ga orearũ ngeruũgũna nanaxã ga wũxi ga copa

ga uirunaxcèx ga Tupana ya guxüguma maxêchacüarü nu i ãücümaxümaã ixããcuxü. ⁸ Rü guma Tupanapata rü namaã naxããcu ga yema caixema ga Tupana ya mexêchicü rü poracüwa ne üxü. Rü taxucürüwama texé yexma taxücu ñuxmata nagú ga yema 7 ga poxcuruü ga yema 7 ga orearü ngeruügüaxü yexmaxü.

16

copagü ga Tupanaärü numaã ixããcuxüchiga

¹ Rü ñuxüchi nüxü chaxĩnü ga wüxi ga naga ga tagaãcü guma Tupanapatawa inaxüxü ga ñaxü nüxü ga yema 7 ga orearü ngeruügü:

“¡Ngema pexĩ, rü naãneetüwa peyabagüãcu i ngẽma 7 i copagü i Tupanaärü nu i ãücümaxümaã ixããcuxü!” ñanagürü.

² Rü yema naxü ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü, rü naãneetügu nayabaãcu ga norü copa. Rü guxüma ga duüxügü ga yema ngoxoégamaã ixãegaxü rü yema ngoxochicünèxãxü icuèxüügüxü, rü nawa inayarügogü ga taixna ga nguxuchixü ga taguma ixèxü. ³ Rü yema norü taxre ga orearü ngeruü, rü taxü ga taxtüétügu nayabaãcu ga norü copa. Rü nagüxü nananguxuchi ga dexá, rü ñoma wüxi i duüxü i texé imáxügürüü nixĩ ga dexá. Rü guxüma ga tacü ga taxtüwa maxèxü rü nayue. ⁴ Rü yema norü tomaèxpüx ga orearü ngeruü rü natügüétügu rü natüxacügüétügu nayabaãcu ga norü copa. Rü guxüma ga yema natügü rü natüxacügü, rü nagüxü nanacèxichi. ⁵ Rü ñuxüchi nüxü chaxĩnü ga yema Tupanaärü orearü ngeruü ga guxüma ga dexámaã icuáxü ga ñaxü:

“Pa Torü Cori ya Tupana ya Üüncü ya Woetama Yexmaêchacü rü Ñuxma Ngẽxmaêchacü, cuma rü wüxi i mexü cuxü na ngẽmaãcü dexá nagüxü cunacèxichixèxü naxchaxwa i ngẽma duüxügü. ⁶ Yerü nümagü rü nanadai ga yema curü duüxügü rü curü orearü uruügü, rü inanaba ga nagü. Rü ñuxma i cuma rü wüxi i mexü nixĩ i cuxüxü na ngẽma dexá nagüxü cunacèxichixèxü na nawa naxaxegüxücèx. Yerü yema nixĩ ga yema nanaxwèxegüxü rü yemacèx nixĩ ga curü duüxügüxü nadèixü”, ñaxü. ⁷ Rü nüxü chaxĩnü ga wüxi ga naga ga yema pumaraarü gutèxeruütaxmüwa inaxüxü ga ñaxü:

“Ngü, Pa Cori ya Tupana ya Guxüärü Yexera Poracüx, aixcüma nixĩ i namexü i ngẽma cuxüxü”, ñaxü. ⁸ Rü yema norü ágümücü ga orearü ngeruü rü üèxcüétügu nayabaãcu ga norü copa. Rü yemaãcü poraãcü nananaiemaxèè ga üèxcü na yema norü naĩemaxümaã ínaguãxücèx ga duüxügü. ⁹ Rü guxüma ga duüxügü rü poraãcü nüxü nanguxema, natürü

tama nūxū narūxoe ga nacūma ga chixexū rū tama Tupanaxū nicuèxūgū. Rū naguxchigagūama namaã ga Tupana ya guxūma i ngēma poxcuruūmaã icuácū. ¹⁰ Rū yema norū wūximēxpūx ga orearū ngeruū, rū yema ngoxoarū tochicaxūetūgu nayabaãcu ga norū copa. Rū guxūwama ga ngextá ãëxgacū íyīxūwa ga yema ngoxo, rū naxēane. Rū yema na poraãcū nūxū nangúxū ga duūxūgū, rū nūgū nangōōrū conūãxgū. ¹¹ Natūrū woo yemaãcū nūxū na nangupetūxū ga duūxūgū, rū tama nūxū narūxoechaū ga yema chixexū ga naxūgūxū. Natūrū yema na poraãcū nūxū nangúxū ga norū taixnagū, rū naguxchigagūama namaã ga Tupana ya daxūgucū. ¹² Rū yema norū 6 ga orearū ngeruū, rū yema taxtū ga Euférateétūgu nayabaãcu ga norū copa. Rū inayache ga yema taxtū na wūxi ga nama na yīxūcèx naxcèx ga yema nachīñānegūarū ãëxgacūgū ga uèxcū íyarūgoxūwa ne íxū. ¹³ Rū nūxū chadau rū yema coyaãxwa, rū yema nūxīraūxū ga ngoxoèxwa, rū yema to ga ngoxo ga yema orearū uruūnetaèxwa, rū wūxièxwachigū ínaxūxū ga wūxi ga naãe ga chixexū ga ñoma curururū íxīxū. ¹⁴ Rū yema ngoxoãëgū nixī ga naxūgūxū ga yema taxū ga cuèxruūgū ga duūxūgū taxucūrūwa ügūxū. Rū yema ngoxogū rū ínachoxū na nangutaquëxexëëgūãxūcèx i guxūma i ñoma i naãnewa ngëxmagūxū i nachīñānegūarū ãëxgacūgū na Tupana ya Guxūārū Yexera Poracūmaã nūgū nadaixūcèx i ngëxguma nawa nanguxgu i naãneārū gux. ¹⁵ Natūrū dūcax, rū pexuãëgū erū tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu rū ñanagūrū:

“Choma rū ngūrūãchi taxūetáma choxū ínanguxëëyane íchangu, ñoma wūxi i ngítèxáxū ínguxūrūū. Rū tataãe ya yīxema ímemarexe ñoma wūxi i duūxū i naxchiru ímexëëxūrūū na tama tangexchiruxūcèx rū taxānexūcèx i ngëxguma íchanguxgu”, ñanagūrū. ¹⁶ Rū yema ngoxogū, rū nanangutaquëxexëë ga guxūma ga ñoma ga naãnewa yexmagūxū ga nachīñānecūãxgūarū ãëxgacūgū. Rū yema nachica ga nawa nangutaquëxegūxū, rū Armaguedóūgu naxāega i Yudíugūgawa. ¹⁷ Rū yema norū 7 ga orearū ngeruū, rū buanecūgumare nayabaãcu ga norū copa. Rū guma Tupanapata ya daxūguxū i naãnewa ngëxmanewa ínaxū ga wūxi ga naga ga tagaxū ga yema Tupanaārū tochicaxūwa ínaxūxū ga ñaxū:

“Marū ningu”, ñaxū. ¹⁸ Rū nibèixbëxane, rū poraãcū nicuxcuane, rū niduruane. Rū poraãcū naxīãxãchiane. Rū noxri Tupana duūxūgūxū üxgumama rū taguma nayexma ga wūxi ga íãxãchiane ga yemarūū poraxū. ¹⁹ Rū guma íane ga taxūne ga Babiróniã, rū tomaëxpūxgu ningūxyeane. Rū guma íānegū ga ñoma ga naãnewa yexmagūne rū niwètaūgū. Rū Tupana

rü nüxna nacuaxãchi ga guma ããne ga Babiróniãrũ chixexũ. Rü yemacèx norũ numaã poraãcũ nanapoxcu ga guma ããne, yerũ poraãcũxũchi namaã nanu. ²⁰ Rü guxũma ga capaxũgũ rü guxũnema ga mèxpũnegũ, rü inayarũxogũ. ²¹ Rü daxũwa narũyi ga gáuxũ ga itapũtaxũ, rü duũxũgũétũgu nayi. Rü wũxipũtachigũ ga yema gáuxũ, rü 40 ga kilogu nixĩ ga nayaxũ. Rü ga duũxũgũ rü Tupanamaã naguxchigagũ nagagu ga yema poxcuruũ ga gáuxũ, yerũ poraãcũ nüxũ nangux ga yema poxcu ga Tupana namaã napoxcuexũ.

17

Ããne ga Babiróniã ga wũxi ga nge ga ngẽãxũ- chicũgu ix- uxũne

¹ Rü yema 7 ga orearũ ngeruũgũ ga nüxũ yexmagũxũ ga 7 ga copagũ, rü yematanũwa rü wũxi ga orearũ ngeruũ, rü chauxcèx nixũ, rü ñanagũrũ choxũ:

“¡Nuã naxũ! Rü tá cuxũ nüxũ chadauxẽẽ i tacũ tá nixĩ i ngĩrũ poxcu i ngẽma nge i ngeãxũchicũ i taxũ i dexágũétũwa rũtoxcũ. ² Rü ñoma i naãnewa ngẽxmagũxũ i nachiũãnegũarũ ãẽxgacũgũ, rü ngĩmaã namaxẽ, rü yemaãcũ poraãcũ chixexũ naxũgũ. Rü guxũma i ñoma i naãnecũãx, rü ngĩrũ chixexũ nüxna naxũe”, ñanagũrũ. ³ Rü yexguma Tupanaãẽ i Üünexũ yemaãcũ choxũ ngoxetũxẽẽgu, rü yema orearũ ngeruũ rü wũxi ga nachica ga ngextá taxũema ixãpataxũwa choxũ naga. Rü yema ngĩxũ chadau ga wũxi ga nge ga wũxi ga ngoxo ga dauxũetũwa rũtoxcũ. Rü yema ngoxo rü guxũwama naxãegaxũne, rü yema naegagũ rü Tupanamaã naguxchiga. Rü 7 nixĩ ga naẽru rü 10 ga naxchatacũxre. ⁴ Rü yema nge rü wũxi ga naxchiru ga dauxracharaxũ rü dauxũmaã ixãxchiru. Rü uirumaã rü nutagũ ga mexẽchicũmaã ingãxãẽ. Rü ngĩxmẽxwa ngĩxũ nayexma ga wũxi ga copa ga uirunaxcèx. Rü yema copa rü namaã naxããcu ga nagũxũraũxũ ga yema Tupanapẽxewa chixexũ rü nagũxũraũxũ ga chixexũgũ ga yema nge üxũ. ⁵ Rü ngĩcatũgu naxũmatũ ga wũxi ga naega ga taxũema nüxũ cuáxũ na ñuxũ ñaxũchiga yĩixũ. Rü yema naega rü ñanagũrũ:

“Rü yima Babiróniã rü guxũma i ngema duũxũgũ i chixexũ ügũxũ i ñoma i naãnewa maxẽxũarũ mamá nixĩ”, ñanagũrũ. ⁶ Rü ngĩxũ chadau ga yema nge ga na nangãxũxũ namaã ga guma nagũ ga yema duũxũgũ ga Tupanaãrũ ixĩgũxũ rü yema duũxũgũ ga Ngechucharũ orexũ na yaxugũxũcèx dèixũ. Rü yexguma yemaxũ chadèuxgu, rü chaãaixãchi. ⁷ Rü yexguma ga yema orearũ ngeruũ rü ñanagũrũ choxũ:

“¿Tacũcèx cuãaixãchi? Dũcèx, tá cumaã nüxũ chixu na tacũchiga yĩixũ i ngẽma nge, rü tacũchiga yĩixũ i ngẽma ngoxo

i 7 eruxū rū 10 chatacuxrexū i naetūwa natoxū. ⁸ Rū ngēma ngoxo i nūxū cudauxū, rū yema nixī ga nuxcūmaxūchi maxchiréxū natürü ñuxma rū marū yuxū rū ngēma āxmaxū i taxuguma iyacuáxūwa ngēxmaxū. Natürü paxa tá ngēma íxūxūxū, rū ñuxūchi ngēma nachica i guxūgutáma nagu napoxcuxūwa tá ūxū. Rū ngēma ngoxoma ā tá nabaixāchiāēgū i ngēma duūxūgū i ñoma i naānewa maxēxū i tama nawa ngoxégagūxū i ngēma Tupanaārū popera i noxritama naāne ixūgūgu Tupana nagu yawūgūxū i ngēma duūxūgū i nūxū nangēxmaxū i maxū i taguma gúxū. Rū nūmagū i ngēma duūxūgū rū aixcūma tá namaā nabaixāchiāēgū i ngēxguma nūxū nadaugūgu i ngēma ngoxo ga nuxcūmaxūchi maxchiréxū rū yuxū natürü wena táxarū ínguxū. ⁹ Rū ñāā nixī i wūxi i ore naxcèx i ngēma duūxūgū i nūxū natauxchaxū na nūxū nacuèxgūxū. Rū ngēma 7 i naēru i ngēma ngoxo, rū yima nixī ya 7 ya mēxpūnechiga. Rū yima 7 ya mēxpūneetūwa nixī i natoxū i ngēma nge. Rū ngēxgumarūū ta i ngēma naērugū, rū 7 i nachiūānegūarū āēxgacūgūchiga nixī. ¹⁰ Rū wūximēēxpūx i ngēma āēxgacūgū rū marū togū nūxū narūyexeragū, rū ñuxma rū marū tama āēxgacūgū nixīgū. Rū ngēma norū 6 i ngēma āēxgacūgū, rū nūma rū ñuxma rū āēxgacū nixī. Rū ngēma norū 7 tá nixī i yixcūra ínguxū. Natürü ngēxguma ínanguxgu i ngēma norū 7 i nawa iyacuáxū i ngēma āēxgacūgū, rū paxaāchimare tá nixī i āēxgacū yīxū. ¹¹ Rū ngēma ngoxo ga nuxcūmaxūchi maxchiréxū rū ñuxma rū marū yuxū, rū ngēma nixī i norū 8 i ngēma āēxgacūgū. Rū nūma rū ngēma 7 tanūxū nixī. Natürü i nūma rū ngēma nachica i guxūgutáma nagu napoxcuxūwa naxū. ¹² Rū ngēma 10 i naxchatacuxre i nūxū cudauxū, rū 10 i nachiūānegūarū āēxgacūgūchiga nixī. Natürü i nūmagū rū tauta inanaxūgūe na duūxūgūmaā inacuèxgūxū. Natürü yixcūra tá nanayauxgū i pora na wūxítátama i ora ngēma ngoxomaā wūxigu āēxgacūgū yixīgūxūcèx. ¹³ Rū ngēma 10 i āēxgacūgū rū wūxigu nagu narūxīnūē na ngēma ngoxona naxāgūāxūcèx i norū pora, na ngēma ngoxo namaā icuáxūcèx. ¹⁴ Rū ñuxūchi i ngēma āēxgacūgū rū ngēma ngoxo rū tá nūgū nadai namaā ya yima Tupana Nane ga pecaduarū ūtanūcèx yucū. Natürü ya yima Tupana Nane rū tá nūxū narūyexera, erū nūma rū guxū i corigūarū Cori nixī, rū guxū i nachiūānegūarū āēxgacūgūarū Āēxgacū nixī. Rū yíxema namūcūgū íxīgūxe, rū yíxemagū tixīgū ya Tupana tūxū dexe rū tūmacèx naçaxe. Rū tūmagū rū aixcūma naga taxīnūē”, ñanagūrū choxū. ¹⁵ Rū yema orearū ngeruū rū ñanagūrū ta choxū:

“Ngēma taxū i dexá i nūxū cudauxū i naetūwa natoxū i ngēma nge i ngēāēxūchicū, rū nagūxūraūxū i duūxūgūchiga

nixĩ, rü guxũma i duũxũgũ i to i nagawa idexagũxũchiga nixĩ, rü guxũma i nachiuãnecũãxgũ i duũxũgũchiga nixĩ. ¹⁶ Rü ngẽma 10 i naxchatacuxre i nüxũ cudaduxũ i nüxũ ngẽxmaxũ i ngẽma ngoxo, rü tá ngẽma nge i ngẽãxũchicũchi naxaie. Rü tá ngẽma ngena nanapuxũ i guxũma i tacũ i ngĩxũ ngẽxmaxũ, rü ngẽmaãcũ ngexchiruãcũma tá ngẽxma irũxãũx. Rü tá ngĩxũ nangõxgũ, rü üxüwa tá ngĩxũ nigugũ. ¹⁷ Yerü ga Tupana rü yema 10 ga ãëxgacũgũxũ nagu narũxĩnũëxëë na naxügũãxũcëx i ngẽma nanaxwëxexũ i nüma ya Tupana. Rü ngẽmacëx i ngẽma ãëxgacũgũ, rü tá wüxigu nagu narũxĩnũë na ngẽma ngoxoxũ naporaxëëgũxũ na norü ãëxgacũ yĩxũcëx ñuxmatáta Tupana yanguxëë i ngẽma nüxũ yaxuxũ. ¹⁸ Rü ngẽma nge i ngĩxũ cudëuxcũ, rü yima nixĩ ya yima ããne ya taxũne ya guxũma i nachiuãnegüarü ãëxgacũgũmaã icuáxũne”, ñanagürü.

18

Nagu nayarüchixe ga ããne ga Babiróniã

¹ Rü yemawena nüxũ chadau ga wüxi ga to ga orearü ngeruũ ga daxũguxũ ga naãnewa írũxĩxũ ga taxũ ga ãëxgacũ ixĩxũ. Rü yema orearü ngeruũãrũ yauracũxũmaã nangóone ga ñoma ga naãne. ² Rü tagaãcũ ñanagürü:

“Marü nagu nayarüchixe ya yima ããne ya Babiróniã ya itaégacũxũne. Rü ñuxma rü ngoxogũchiũ nixĩ rü nagúxũraũxũ i naãe i chixexũgũchiũ nixĩ. Rü ñuxma rü ngẽxma naxãchiũ i nagúxũraũxũ i ngurucugũ rü werigũ i chixexũ i duũxũgũ naxchi aie. ³ Yerü guxũma ga nachiuãnecũãxgũ, rü guma ããneãrũ chixexũ nüxna naxüe. Rü norü ãëxgacũgũ, rü yema poraãcũ chixri namaxë. Rü guxũma ga ñoma ga nachiuãnecũãxgũ ga taxetanũxũgũ, rü nügũ namuãrũ dïëruãxëëgũ namaã ga yema ããneãrũ yemaxũgũ ga tama Tupanapëxewa mexũ”, ñanagürü. ⁴ Rü ñuxũchi nüxũ chaxĩnü ga to ga naga ga daxũguxũ ga naãnewa inaxũxũ ga ñaxũ:

“¡Dücëx i guxãma i pema ya chorü duũxũgũ ixĩgũxe, rü ípëchoxũ nawa ya yima ããne na tama ngẽma ããnecũãxrũũ pipecaduãxgũxũcëx rü tama nagu peyixũcëx i ngẽma poxcu i tá yima ããnewa nguxũ! ⁵ Erü ngẽma ããnecũãxãrũ pecadugũ, rü nügüëtüwa narünucue, rü düxwa marü daxũguxũ i naãnewa nangu. Rü ñuxma ya Tupana rü nüxna nacuëxãchi i ngẽma chixexũ i naxügũxũ, rü ngẽmacëx tá yima ããnexũ napoxcu. ⁶ Rü ngẽma poraãcũ chixexũ na naxügũxũrũũ, rü ngẽxgumarũũ tá ta nixĩ na chixexũmaã nüxũ penaxütanũxũ i pemax. ¡Rü ñuxma na ngẽma ããnecũãx togũmaã chixexũ naxügũxũ, rü taxreëxpüxcüna tá penachixexëë i pemax! ¡Rü ngẽma chixexũ ga yema ããnecũãx togüçëx mexëëgũxũ, rü

pema rü taxreëxpüxcüna tá ngëmaãcü naxcèx penamexëê!
 7 ¡Rü ngëma na nügü yacuèxüügüxü rü mexëchixüwa na
 namaxëxü, rü ngëxgumarüü tá ta nixĩ na ngüxü nüxü
 pingexëëgüxü rü ngechaü nüxü pingexëëgüxü! Erü ñuxma
 i ngëma ñānecüāx rü nügüāëwa ñanagürügü: ‘Yixema rü ñoma
 wüxi i āëxgacürüü mexëchixüwa tangëxmagü. Rü tagutáma
 wüxi i yutexürüü tangechaügü’, ñanagürügü nügüāëwa i
 ngëma ñānecüāx. 8 Rü ngëmacèx tá nixĩ i wüxitátama i
 ngunexügu ínanguxü i ngëma ñānēārü poxcuruü. Rü ngëma
 ñānecüāx rü ngüanemaã tá nayue, rü poraãcü tá nangechaügü,
 rü poraãcü taiya tá nüxü nangux, rü norü ñāne rü üxümaã
 tá nigu. Erü naporaxüchi ya yima Tupana ya guxüārü Cori
 ixĩcü i ngëma ñānexü poxcucü”, ñanagürü ga yema naga. 9 Rü
 ngëma nachüñānegüarü āëxgacügü ga yema ñānewa poraãcü
 chixri maxëxü rü mexëchixüwa yexmagüxü, rü tá poraãcü
 norü ngechaümaã yima ñānecèx naxauxe i ngëxguma nüxü
 nadaugügu i ngëma üxüema i namaã yaxaxü. 10 Natürü ngëma
 āëxgacügü rü ngëma poxcuxü na namuüëxüchëxwa rü tá
 yaxüwa nüxü narüdaunü, rü ñanagürügü tá:

“Cungechaütümüü, Pa Itaégacüxüne ya ñāne ya Babirónia
 ya Guxü i Nachüñānegümaã Porachirénex. Erü wüxitama i
 oragu cuxcèx ínangu i curü poxcu”, ñanagürügü tá. 11 Rü
 guxüma i ñoma i nañānecüāx i taxetanüxü, rü tá poraãcü
 norü ngechaümaã naxcèx naxauxe ya yima ñāne. Erü marü
 taxúetáma naxcèx nüxü tataxe i norü ngëmaxügü i ngëma
 nangegüxü. 12 Rü marü taxúetáma naxcèx nüxü tataxe i
 norü uiru, rü norü dīerümü, rü norü nutagü i mexëchixü,
 rü naxpügü i mexëchixü i dauxracharaxü rü idauxcharaü
 i ngëma nangegüxü. Rü ngëxgumarüü ta taxúetáma naxcèx
 nüxü tataxe i nagüxüraüxü i norü naixchipanügü i yix-
 ixü, rü norü ngëmaxügü i marfílnaxcèx rü mürapewa i
 mexëchixünaxcèx rü cobrenaxcèx rü fierunaxcèx rü nu-
 tanaxcèx i ngëma nangegüxü. 13 Rü taxúetáma naxcèx nüxü
 tataxe i norü canela rü togü i norü üexüwemüxügü i yixixü,
 rü pumaratëxe i guruü ixixü, rü togü i pumaragü i yixixü, rü
 binügü rü chixügü, rü arina i mexëchixü, rü trigu i ngëma
 nangegüxü. Rü ngëxgumarüü ta ngëma nanagagü i wocagü,
 rü carnerügü, rü cowarügü, rü autügü i cowaru itúchigüxü,
 rü duüxügü i puracürüügü. Rü ngëmaãcü woo duüxëgü rü
 ngëma tüxü nagagü na tūmamaã nataxegüxüçèx. 14 Rü ngëma
 taxetanüxü, rü ñanagürügü tá nüxü ya yima ñāne:

“Cuwa rü marü nataxuma i ngëma orix i curü duüxügüarü
 me ixixü. Rü marü nataxuma i guxüma i ngëma meruügü
 ga noxri cuxü yexmaxü, rü tagutáma wenaxārü cuxü
 nangëxma”, ñanagürügü tá. 15 Rü ngëma taxetanüxü i guxüma

i ngēma orixgūmaã rü ngēma meruüügūmaã taxegüxü rü guma ãñegu nügü muärü dīeruãxēxüchigüxü, rü yaxüwa tátama nüxü narüdaunü ya yima ãñe, erü nüxü namuüē i ngēma poxcu i yima ãñexü üpetüxü. Rü tá poraäcü norü ngechaümaã naxauxe. ¹⁶ Rü ñanagürügü tá:

“Nangechaütümüü ya yima ãñe ya itaégacüxüne. Erü noxri rü ñoma wüxi i nge i mexēchixü i naxchiru i dauxracharaxü rü dauxcharaxümaã äxchirucü i uirumaã rü nutagü ya mexēchicümaã ngèxäëxcürüü nixi. ¹⁷ Natürü ngürüächi nagux i guxüma i ngēma ãñeärü meruügü”, ñanagürügü tá. Rü guxüne ya wapurugüarü äëxgacügü, rü guxüma i norü duüxügü ya yima wapuruwa puracüexü, rü guxüma i duüxügü ya yima wapurugu ïxü, rü guxüma i taxetanüxügü i wapurugu yarüxñüxü, rü yaxüwa tátama nayachaxgütanüächi, rü ngēma tá nüxü narüdaunü. ¹⁸ Rü ngëxguma nüxü nadaugügu i norü caxixü na yaxaxü ya yima ãñe, rü tagaäcü tá ñanagürügü:

“Nataxuma ya náí ya ãñe ya daa ãñe ya itaxégacüxünerüü ixixüne”, ñanagürügü. ¹⁹ Rü norü ngechaümaã nügüétügu tá waixümü nagünagügü, rü tá poraäcü naxauxe, rü tagaäcü ñanagürügü tá:

“Nangechaütümüü ya yima ãñe ya itaxégacüxüne. Rü noxri rü norü yemaxügūmaã nügü nimuärü dīeruãxēëgü ga guxüne ga wapurugüarü yoragü. Natürü i ñuxma rü ngürüächi wüxi i oragutama rü inayarüxo i guxüma i ngēma. ²⁰ Natürü ñuxma na napoxcuxü ya yima ãñe, rü name nixi i petaäëgü i pema i daxüguxü i nañewa ngëxmagüe, rü pema i Tupana pexü imugüe, rü pema i Tupanaärü orexü ixugüe, rü guxāma i pema i Tupanaärü duüxügü ixigüe. Erü ñuxma na napoxcuxü ya yima ãñe, rü ngēmaäcü Tupana pexü naxütanü naxcèc ga yema chixexü ga pemaã naxügüxü ga guma ãñecüäx”, ñanagürügü. ²¹ Rü ñuxüchi wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüäx rü nanangenagü ga wüxi ga nuta ga taxüchicü ga ñoma ãcuarü caruürüü ixicü. Rü yema orearü ngeruü rü taxtü ga taxügu nanaña ga guma nuta ga taxüchicü, rü ñanagürü:

“Ngëxgumarüü tá quixi na icuyarüxoxü, Pa ãñe ya Itaxégacüxüne ya Babiróniãx, rü tagutáma texé wena cuxü nadau. ²² Rü tagutáma wena curü ãtamügüwa texé nüxü taxñü i paxetaruügü i arpagü rü quenagü rü cornetagü. Rü ngëxgumarüü ta cuwa nataxütáma i puracütanüxügü i ãcüwa puracüexü, rü tagutáma texé nüxü taxñü na cuwa ãnapuracüexü i chawüarü caruügü. ²³ Rü marü tagutáma texé nüxü tadau i cuwa i omü. Rü marü tagutáma texé nüxü taxñü i ngigüchigarü petagüarü cuxcuane. Rü ngēmaäcü

tá cumaã nangupetü woo ga noxri rü yema taxetanüxü ga cuwa taxegüxü rü guxüma ga togü ga taxetanüxüârü yexera nixîgü. Rü ngëmacëx tá poraãcü cupoxcu nagagu ga yema chixexü ga namaã cunawomüxëëxü ga guxüma ga togü ga nachüânecüâx ga duüxügü”, ñanagürü. ²⁴ Yerü guma iânecüâx ga duüxügü nixî ga nadëjxü rü inabaxëëgüxü ga nagü ga Tupanaârü orearü uruügü rü yema duüxügü ga Tupanaârü ixîgüxü rü guxüma ga duüxügü ga ñoma ga naãnegu Tupanaârü oregagu nadëjxü.

19

¹ Rü yemawena nüxü chaxînü ga muxüma ga duüxügüga ga daxügüxü ga naãnewa tagaãcü ñagüxü:

“¡Ngîxã Tupanaxü ticuëxüügü! Erü nüma nixî i tüxü namaxëëëxü. Rü nüma ya tórü Tupana nixî i guxüârü yexera namexëchixü rü naporaxüchixü. ² Rü nüma rü aixcüma meãma nanangugü i guxüma i duüxügüarü maxü, rü aixcüma tá nanapoxcue i ngëma chixexü ügüxü. Rü ngëmacëx marü nanapoxcu ya yima iâne ya itaxégacüxüne ya chixene ya norü chixexümaã nachixexëene i guxüma i ñoma i naãnecüâx i duüxügü. Rü ñuxma i nüma ya Tupana rü norü duüxügü ga guma iânecüâx dëjxüxü naxütanü”, ñanagürügü. ³ Rü ñuxüchi wenaxârü ñanagürügü:

“¡Ngîxã Tupanaxü ticuëxüügü! Erü ngema norü caxixü na yaxaxü ya yima iâne, rü tagutáma ngëma nayarüxo”, ñanagürügü. ⁴ Rü yema 24 ga äëxgacügü rü yema ägümücü ga daxüçüâx ga maxëxü rü yexma nanangücuchitanü, rü Tupana ya norü tochicaxüwa rütocüxü nicuëxüügü. Rü ñanagürügü:

“Rü ngëmaãcü yî. ¡Rü ngîxã nüxü ticuëxüügü ya tórü Cori!” ñanagürügü. ⁵ Rü ñuxüchi yema tochicaxüxütawa inanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü:

“Name nixî i tórü Tupanaxü picuëxüügü i guxüma i pemax Pa Buxügü rü Pa Yaxügüx i norü duüxügü na pixîgüxü rü nüxü na pemuëëxü”, ñaxü.

Tupana Nane ga pecaduarü ütanüçëx yucüarü ngîgüarü petachiga

⁶ Rü ñuxüchi nüxü chaxînü ga çacü ga ñoma muxüchixü ga duüxügü idexagüxürüü ixîxü ga ñoma taxü i dexá i chuxchuxürüü ixîxü ga ñoma poraãcü yaduruanexürüü ixîxü ga ñaxü:

“¡Ngîxã Tupanaxü ticuëxüügü! Erü nüma ya tórü Cori ya Tupana ya guxüârü yexera poracü, rü marü ningucuchi na guxümaã inacuáxü. ⁷ ¡Rü ngîxã tataãëgü rü guxü i tórü taãëmaã nüxü ticuëxüügü! Erü marü nawa nangu na iyangîxü ya yima Tupana Nane ga pecaduarü ütanüçëx

yucü. Rû ngêma norü duûxügü i ñoma namèxrüü ixîgüxü rû marü nügü ínimexêëgü. ⁸ Rû yima Tupana Nane rû ngêma nüxü yaxôgüxüxü namu na mexêchixü rû cómuxü rû iyauracüxü i naxchirumaã na yaxãchiruxü. Rû ngêma naxchiru i mexêchixü rû ngêma nixî i ngêma duûxügüarü maxü i mexüchiga”, ñanagürügü. ⁹ Rû ñuxüchi ga Tupanaârü orearü ngeruü, rû ñanagürü choxü:

“Chanaxwèxe i cunaxümatü i ñaã ore i cumaã tá nüxü chixuxü: ‘Tataãëgü ya yíxema tüxna naxuxe i norü ngîgüarü petawa ya yima Tupana Nane ga pecaduarü útanücèx yucü’”, ñanagürü. Rû ñuxüchi ñanagürü ta:

“Ngêma ore i cumaã nüxü chixuxü, rû Tupanaârü orexüchitama nixî”, ñanagürü. ¹⁰ Rû choma rû yema orearü ngeruüpêxegu chacaxápüxü na nüxü chicuèxüüxücèx. Natürü ga núma rû ñanagürü choxü:

“¡Tãxü i ngêma cuxüxü! Erü choma rû ta Tupanaârü duûxü chixî, ngêxgumarüü i cuma rû cueneëgü i Ngechuchuarü ore i aixcüma ixîxü ixôgüechaxürüü ta chixî. Rû name nixî i Tupanaxü quicuèxüü”, ñanagürü. Erü ngêma ore i Ngechuchuchiga ixîxü, rû yematama ore nixî ga Tupanaârü orearü uruügü nüxü ixugüexü ga yexguma Tupanaãe i Üünexü nawa ideaxgu.

Guma Tupana Nane ga cowaru ga cómuxüüetügu tonagücüchiga

¹¹ Rû ñuxüchi nüxü chadau ga daxüguxü ga naãne na yawãxnaxü. Rû yéma nangox ga wüxi ga cowaru ga cómuxü. Rû guma naëtüwa rütocü rû Ixaixcümacü rû Aixcüma Yanguxêëcü nixî i naëga. Rû núma rû aixcüma guxüma i duûxügüarü maxüxü nacuèx, rû aixcüma tá guxüma i ngêma chixexü ügüxümaã nügü nadai rû tá nanapoxcue. ¹² Rû naxêtügü, rû ñoma üxüemarüü niyauracüü. Rû naëruwa rû namu ga norü ngèxcueruügü. Rû nacatügu naxümatü ga wüxi ga naëga ga nüxîcatama nüxü nacuáxü. ¹³ Rû wüxi ga naxchiru ga ducharaxügu nicux. Rû naëga rû Tupanaârü Ore nixî. ¹⁴ Rû nawe narüxî ga guxüma ga norü churaragü ga daxücüãx. Rû nümagü rû naxchiru ga imexêchixü rû cómuxümaã nixãchiru. Rû cowarugü ga icómüxüüetügu naxî. ¹⁵ Rû naãxwa nayexma ga wüxi ga tara ga tēxechixü na yemamaã napíxêëãxücèx i guxüma i ngêma duûxügü i tama nüxü yaxôgüxü. Rû tá núma nanaxwèxexüãcüma ngêma duûxügümaã inacuèx. Rû núma rû tá poraãcü ngêma duûxügü i tama yaxôgüxüxü napoxcu namaã i ngêma poxcu ya Tupana ya Guxüxü Rûporamaëcü norü numaã mexêëxü. Rû ñoma

ubagü i norü maïxruüwa imèixtüüxürüü tá nixĩ na napox-cueãxü. ¹⁶ Rü naxchirugu rü naperemagu naxümatü ga wüxi ga naega ga ñaxü:

“Guxüma i nachiüñnegüarü ãëxgacügüarü ãëxgacü, rü guxüma i corigüarü Cori ixĩcü”, ñaxü. ¹⁷⁻¹⁸ Rü ñuxüchi nüxü chadau ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxücüãx ga üëxcügu chixü. Rü nüma rü tagaãcü ñanagürü nüxü ga guxüma ga ngurucugü ga yexma ixexexütanüxü:

“¡Nuã pexĩ rü pengutaquëxegü naxcèx i õna i taxü i Tupana pexcèx mexëëxü na penangõxücèx i nachiüñnegüarü ãëxgacügümachi, rü churaragüarü ãëxgacügümachi, rü yatügü i poraxüchixümachi, rü cowarugümachi, rü ngëma cowaruétügu Ìxü i duüxügümachi, rü ngëma duüxügü i coriãxgüxümachi rü ngëma ngearü coriãxgüxümachi rü ngëma buxügümachi rü ngëma yaxügümachi!” ñanagürü. ¹⁹ Rü ñuxüchi nüxü chadau ga yema nüxĩraüxü ga ngoxo rü guxüma ga nachiüñnegüarü ãëxgacügü ga norü churaragümaã yëma ngutaquëxegüxü na nügü nadèixücèx namaã ya yima cowaruétügu Ìxücü rü norü churaragü. ²⁰ Rü yema nüxĩraüxü ga ngoxo rü niyaxu. Rü wüxigu namaã niyaxu ga yema to ga ngoxo ga orearü uruñneta ixĩxü ga yema nüxĩraüxü ga ngoxopëxewa naxüxü ga cuëxruügü ga duüxügü tama nüxü cuáxü na naxügüãxü. Rü yema cuëxruügümaã nixĩ ga nawomüxëëãxü ga yema duüxügü ga nüxü icuëxüügüxü ga naxchicünëxã ga yema nüxĩraüxü ga ngoxo rü nügü ixãgüxü na yema ngoxoégamaã na yaxüégagüxü. Rü yema nüxĩraüxü ga ngoxo rü yema to ga ngoxo ga orearü uruñneta ixĩxü, rü wüxigu maxëxüma nawa nawoü ya yima naxtaa ya üxümaã iyaurachiüne ya azufremaã ixaxüne. ²¹ Rü yema tara ga tēxechixü ga guma cowaruétüwa rütocüëxwa yexmaxümaã nanadai ga yema ngoxogüarü ngüxëëruügü ga ãëxgacügü rü norü churaragü. Rü guxüma ga ngurucugü, rü yemamachimaã nangãxcharaügü.

20

Chataná rü 1,000 ga taunecü ninèix

¹ Rü yemawena nüxü chadau ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxügüxü ga naãnewa íruxixü. Rü naxmëxwa nayexma ga yema ãxmaxü i taxuguma iyacuáxüärü chawi rü ñuxüchi wüxi ga cadena. ² Rü yema Tupanaärü orearü ngeruü rü yema coyaxü niyaxu. Rü yematama coya nixĩ ga yema nuxcümaüxü ga ãxtape ga ngoxo ga Chataná ixĩxü. Rü yema orearü ngeruü rü 1,000 ga taunecügücèx nayanèix. ³ Rü yema orearü ngeruü rü yema ãxmaxü i taxuguma iyacuáxügu nayatëxcuchi. Rü ñuxüchi yexma meãma nanawãxtaü na

nüma ga Chataná rü marü taguma wenaxârü duïxügüxü na-womüxêëxücèx ñuxmatáta 1,000 ya taunecü ngêxma yangeã. Rü ngêxguma marü yanguxêëãgu ya yima 1,000 ya taunecü, rü tá paxaxãchi nayangêx. ⁴ Rü ñuxüchi nüxü chadau ga ñuxre ga tochicaxügü. Rü yema tochicaxüwa tarütogü ga guxema Tupanaxütawa nayauxgüxe ga pora na duïxügüxü ticagüxücèx. Rü yexgumarüü ta nüxü chadau ga naãegü ga yema duïxügü ga Ngechucharü orexü na yaxugüxücèx nadaünaãgüxü. Rü yema nixi ga duïxügü ga meãma nüxü ixugüxü ga Tupanaârü ore rü tama yema ngoxoxü icuèxüügüxü rü bai ga yema ngoxochicünèxãxü icuèxüügüxü, rü tama nügü ixãgüxü na nacatüwa rü êxna naxmêxwa yema ngoxoégamaã yaxãegaxü. Rü nüxü chadau ga wena na namaxêxü, rü 1,000 ga taunecü Cristumaã wüxigu ãêxgacü nixigü. ⁵ Rü yemagü nixi ga nüxïrama Írüdagüxü. Natürü ga yema togü ga yuexü rü tãütáma namaxê ñuxmatáta yima 1,000 ya taunecüguwena. ⁶ Rü tataãegü ya yixema tüxira Írüdagüxe erü Tupanaârü duïxügü tixigü. Rü ngêma Tupanaârü poxcu rü marü tãütáma tümacèx nixi. Rü tá Tupanaârü rü Cristuarü ngüxêëruügü tixigü. Rü 1,000 ya taunecü tá Cristumaã ãêxgacügü tixigü.

ngoxo i Chataná rü marü nagu nayarüchixe

⁷ Rü ngêxguma marü nangupetügu ya yima 1,000 ya taunecü, rü Chataná rü tá ningêx i ngêma ínapoxcuxüwa. ⁸ Rü nüma i Chataná rü tá ínaxüxü na yawomüxêëãxücèx i guxüma i ñoma i naãnecüãx i duïxügü rü Goga rü Magoga na ngêmagüxü nangutaquêxexêëxücèx na Tupanaârü duïxügümaã nügü nadêixücèx. Rü ngêma Chatanáârü churragü, rü ñoma taxtü i taxüârü naxnecüchicutêxerüü tá namuxüchi. ⁹ Rü ngêmaãcü i Chatanáârü churragü rü tá ñoma i naãneârü tagu ninguuchi. Rü tá Tupanaârü duïxügüxü rü yima ñãne ya Tupana nüxü ngechaxüne ya Yerucharéüxü ínachoeguãchi. Natürü Tupana rü daxüwa tá nanayixêë ya üxü, rü yimamaã tá nixae i guxüma i ngêma namaã rüxuwanügüxü. ¹⁰ Rü ngêma ngoxo i ngêma duïxügüxü womüxêëxü, rü nawa tá natáe ya yima naxtaa ya üxümaã iyaurachiüne ya azufremaã ixaxüne. Rü yima nixi ya naxtaa ga marü nawa nawoüne ga yema nüxïraüxü ga ngoxo rü yema to ga ngoxo ga orearü uruünetaxü. Rü yima naxtaawa tá nixi i guxügutáma ngunecü rü chütacü ngüxü yangegüxü.

Ngêma taxü i tochicaxü i cómuxüwa rütocüpêxewa nangugü i duïxügü

¹¹ Rü ñuxüchi nüxü chadau ga wüxi ga taxü ga tochicaxü ga cómuxü, rü nüxü chadau ga guma nawa rütocü. Rü gumachaxwa nibuxmü ga ñoma ga naãne rü guxüma ga daxüwa

nüxü idauxü, rü inayarütauxe. ¹² Rü nüxü chadau ga yema yuexü ga yaexü rü buexü ga Tupanapëxegu chigüxü. Rü ningena ga poperagü. Rü yexgumarüü ta ningena ga yema Tupanaärü popera i nagu yawügüxü i ngëma duüxügü i nüxü nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü. Rü yema yuexü rü yexgumarüü ga ñuxácü na namaxëxü ga wüxichigü rü yexgumarüü ga ñuxácü na yema poperawa inaxümatüxüürüüácüma Tupana namaã nüxü nixu na ngextá tá naxïxü. ¹³ Rü yema yuexü ga taxtü ga taxüwa yexmagüxü rü wenaxärü ínarüdagü. Rü yema yuexü ga tauquewa yexmagüxü rü wenaxärü ínarüdagü. Rü yemaácü ínarüdagü ga guxüma ga duüxügü ga yuexü. Rü guxüma ga yema yuexü rü Tupana nüxna nicachigü rü yexgumarüü ga ñuxácü na namaxëxü ga wüxichigü rü namaã nüxü nixu na ngextá tá naxïxü. ¹⁴ Rü yemawena rü guma naxtaa ga üxümaã iyaaurachiünewa nawoü ga yu guxüma ga norü poramaã. Rü guma naxtaa ga üxümaã iyaaurachiüne, rü ngëma nixi i poxcu i taguma iyacuáxü i tümacëx ixïxü ya yixema tama Tupanaärü duüxügü ixïgüxe. ¹⁵ Rü guma naxtaa ga üxümaã iyaaurachiünewa tawoü ga guxema ingeégaxe nawa i ngëma Tupanaärü popera i nagu tiwügüxü ya yixema tüxü nangëxmaxë i maxü i taguma gúxü.

21

Ngexwacaxüxü i ñoma i naãne rü guxüma i daxüwa ngëxmaxü

¹ Rü yemawena nüxü chadau na nayexwacaxüxü ga ñoma ga naãne rü guxüma ga tacü ga daxüwa yexmagüxü. Yerü yema nüxïra yexmagüxü rü marü nangupetü, rü yema taxü ga taxtü rü marü nataxuma. ² Rü nüxü chadau ga guma ñãne ga mexüne ga Yerucharéü ga yexwacaxüne ga daxügüxü ga naãnewa Tupanaxütawa íruxïxüne ga guxüwama mexëchine ñoma wüxi i pacü i ngëxguma iyangïxgu rü ngïtecëx ngïgü mexëxcürüü ixïxüne. ³ Rü nüxü chaxïnü ga wüxi ga naga ga yema tochicaxüwa inaxüxü ga tagaácü ñaxü:

“Tupana rü duüxügütanüwa nangexma i ñuxmax. Rü natanüwa tá namaxëcha. Rü nümagü rü norü duüxügü tá nixïgü. Rü nüma ya Tupana rü natanüwa tá nangëxmaëcha, na guxüguma norü Tupana yïxüçëx. ⁴ Rü nüma tá ínapa i naxgüüëtü i guxüma i ngëma duüxügü. Rü marü täütáma texé tayu, rü texé tümaärü ngechaümaã taxaxu, rü texé ngúxü tingegü. Erü guxüma i ngëma ngúxü rü marü inayarüxo”, ñanagürü. ⁵ Rü guma yema tochicaxüwa rütocü rü ñanagürü:

“Düçëx, choma rü chanangexwacaxüxëë i guxüma i tacü i ngëxmaxü”, ñanagürü. Rü ñuxüchi ñanagürü ta:

“¡Naxümatü i ñaã ore! Erü ñaã ore rü aixcüma nixĩ, rü ñaã nixĩ i ore i mexü na yaxõxü”, ñanagürü. ⁶ Rü yemawena rü ñanagürü choxü:

“Ñuxma rü marü ningü i guxüma. Rü chowa nixĩ ga inaxügüxü ga guxüma, rü nataxuma i tacü i chorü yexera ngëxmaëchaxü. Rü yixema itawaxe, rü choma rü tá nangetanüãcüma tüxü chaxaxëemare nawa i ngëma dexá i maxëeruü. ⁷ Rü yixema nüxü rüporamaëgüxe i chixexü, rü tá tanayauxgü i guxüma i ngëma mexügü i nüxü chixuxü. Rü choma rü tá tümaärü Tupana chixĩ, rü tüma i chauxacügü. ⁸ Natürü ngëma muñëxü i nüxü rüxoexü na chowe naxixü, rü nawa tá nawoü ya yima naxtaa ya üxümaã iyaurachiüne ya azufremaã ixaxüne. Rü ngëxgumarüü ta i ngëma tama yaxõgüxü, rü ngëma chixexü ügüxü, rü ngëma máëtagüxü, rü ngëma naĩ i ngemaã ipexü, rü ngëma iyuüxü rü ngõxwëxegüxü, rü ngëma tupananetachicünëxãxü icuëüügüxü, rü ngëma idoratëëxgüxü, rü nawa tá nawoü ya yima naxtaa ya üxümaã iyaurachiüne ya azufremaã ixaxüne. Rü ngëma nixĩ i poxcu i taguma iyacuáxü i nüxü ñanguxëëxü i ngëma tama yaxõgüãcüma yuexü”, ñanagürü.

Yexwacaxüne ga Yerucharéüchiga

⁹ Rü yema 7 ga orearü ngeruügü ga nüxü yexmagüxü ga 7 ga copagü ga yema 7 ga poxcuruümaã ixãacuxü, rü yematanüwa rü wüxi ga orearü ngeruü rü chauxcëx nixü, rü ñanagürü choxü:

“¡Nuã naxü! Rü tá cuxü nüxü chadauxëë i ngëma yaxõgüxü i ñoma namëxrüü tá ixigüxü ya yima Tupana Nane ga pecaduarü ütanücëx yucü”, ñanagürü. ¹⁰ Rü yexguma yemaãcü Tupanaãe i Üünexü choxü ngoxetüxëëgu, rü yema orearü ngeruü rü wüxi ga mëxpüne ga taxünewa choxü naga. Rü choxü nüxü nadauxëë ga guma ñãne ya üünene ga Yerucharéü ga daxügüxü ga naãnewa Tupanaxütawa íruxixüne. ¹¹ Rü guma ñãne rü Tupanaärü yauracüüxümaã nangóone. Rü yema norü yauracüüxü ga guma ñãne rü ñoma wüxi ya nuta ya mexëchicürüü nixĩ. Rü ñoma nuta ya yasperüü nixĩ na yachipetüxü. ¹² Rü guma ñãne rü guxüwama ñapoxegu. Rü nataxüchi rü namáchanexüchi ga yema norü poxeguxü. Rü yema norü poxeguxü rü nüxü nayexma ga 12 ga norü ñãx. Rü wüxichigü ga yema ñãxwa nayexma ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü. Rü wüxichigü ga yema ñãxwa nangoxéga ga wüxichigü ga yema 12 ga Acobu nane ga Yudíugü nawa ne ñxü. ¹³ Rü tomaëxpüx ga norü ñãx rü napëxewaama nayexma, rü yema to ga tomaëxpüx rü norü toxwecüwawa nayexma, rü yema to ga tomaëxpüx rü norü tügüncüwawa nayexma, rü yema to ga tomaëxpüx rü naweama nayexma. ¹⁴ Rü guma

ĩãneãrũ poxeguxũ, rũ 12 ga nuta ga taxũchicũtũwa inaxũgũ. Rũ wũxichigũ ga guma nutagũwa nangoxẽga ga wũxichigũ ga norũ ngũexũgũ ga guma Tupana Nane ga pecaduarũ ũtanũcẽx yucũ. ¹⁵ Rũ yema orearũ ngeruũ ga chomaã idexaxũ, rũ nũxũ nayexma ga wũxi ga norũ ngugũxũ ga uirumenẽxãnaxcẽx na yemamaã nangugũãxũcẽx ga guma ĩãne, rũ norũ ĩãxgũ, rũ norũ poxeguxũgũ. ¹⁶ Rũ guma ĩãne rũ nawũxigumare ga guxũcũwawa. Rũ norũ mẽx rũ nawũxigumare namaã ga norũ tatachinũ. Rũ yema orearũ ngeruũ rũ yema uirumenẽxãmaã nanangugũ ga guma ĩãne. Rũ 2,200 kilõmetru nixĩ ga norũ mẽx. Rũ yexgumarũũ ta 2,200 kilõmetru nixĩ ga norũ tatachinũ. Rũ 2,200 kilõmetru ta nixĩ ga norũ máchane. ¹⁷ Rũ yemawena rũ inanangu ga yema norũ poxeguxũ ga guma ĩãne. Rũ 65 metru nixĩ ga norũ máchane. Rũ yemaãcũ duũxũgũarũ ngugũxũmaã nanangugũ. ¹⁸ Rũ yema norũ poxeguxũ ga guma ĩãne, rũ nuta ga mexẽchicũ ga yaspexaxcẽx nixĩ. Rũ nũmatama ga guma ĩãne rũ uirunaxcẽx nixĩ. Rũ ñoma woruarũũ niyauracũũ. ¹⁹ Rũ guma nutagũ ga itacũ ga norũ poxeguxũpara ixĩgũcũ, rũ nagũxũraũcũ ga nuta ga imexẽchicũmaã nangẽxãẽ. Rũ guma nũxĩraũcũ ga napara rũ nuta ga yaspemaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ taxre ga napara rũ nuta ga safirumaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ tomaẽxpũx ga napara rũ nuta ga ágatamaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ ágũmũcũ ga napara rũ nuta ga esmerádamaã nangẽxãẽ. ²⁰ Rũ guma norũ wũximẽxpũx ga napara rũ nuta ga onichemaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ 6 ga napara rũ nuta ga cornalínamaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ 7 ga napara rũ nuta ga crisólitumaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ 8 ga napara rũ nuta ga berilumaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ 9 ga napara rũ nuta ga topásiumaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ 10 ga napara rũ nuta ga criso-prásamaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ 11 ga napara rũ nuta ga yachĩtumaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ 12 ga napara rũ nuta ga amatístamaã nangẽxãẽ. ²¹ Rũ yema 12 ga norũ ĩãx ga guma ĩãneãrũ poxeguxũ rũ perlanaxcẽx nixĩ. Rũ wũxichigũ ga yema ĩãx rũ wũxitama ga perla nixĩ. Rũ yema norũ itamũ ga guma ĩãneãrũ ngãxũwa dapetũxũ, rũ uiruxicanaxcẽx nixĩ. Rũ ñoma woruarũũ niyauracũũ. ²² Rũ guma ĩãnewa rũ taxũnema ga ngutaquẽxepataxũ ga ngextá Tupanaxũ nawa yacuẽxũũgũnẽxũ chadau, yerũ nũmatama ga Tupana ya poracũ rũ Nane ga pecaduarũ ũtanũcẽx yucũ rũ yẽma nayexma na duũxũgũ nũxũ icuẽxũũgũxũcẽx. ²³ Rũ yima ĩãne rũ taxucẽxma ũẽxcũ rũ tauemacũ nũxũ nabaxi, erũ Tupanaãrũ ngõonexũtama nixĩ i nangõonexẽẽxũ. Rũ yima Tupana Nane ga pecaduarũ ũtanũcẽx yucũ nixĩ ya norũ omũ ixĩcũ. ²⁴ Rũ ngẽma Tupanaãrũ ngõonexũ i yima ĩãnẽxũ ngõonexẽẽxũ tá

nixĩ i nangóonexẽxũ naxcèx i guxũma i ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ. Rũ ngẽma tá nangugũ i guxũma i nachiuãnegũarũ ãẽxgacũgũ i yaxõgũxũ rũ tá Tupanana nayana i norũ mexũgũ. ²⁵ Rũ norũ iãxgũ rũ tagutáma narũwãxtagũ erũ ngẽma rũ guxũguma nangunexecha rũ taguma nachũta. ²⁶ Rũ ngẽma tá nanana i guxũma i ñoma i naãneãrũ mexũgũ. ²⁷ Natũrũ tagutáma ngẽxma naxũcu i ñacũ i Tupanapẽxewa chixexũ, rũ bai ya texé ya chixexũ úxe rũ ẽxna idoratèxáxe. Rũ yixema Tupana Nane ga pecaduarũ ũtanũcèx yucũarũ poperawa ngoxégagũxexicatátama tixĩgũ ya ngẽxma chocuxe.

22

¹ Rũ ñuxũchi ga yema orearũ ngeruũ rũ choxũ nüxũ nadauxẽẽ ga wũxi ga natũ ga metacũchiũxũ rũ ichipetũchiũxũ ga dexá ga maxẽẽruũ. Rũ yema tochicaxũ ga nawa natogũxũ ga Tupana rũ Nane ga pecaduarũ ũtanũcèx yucũ, rũ nawa nixĩ ga ne nadaxũ ga yema natũ. ² Rũ guma iãneãrũ ngãxũwa dapetũxũ ga ítamũarũ ngãxũgu nida ga yema natũ. Rũ norũ guxũcutũwa narũxũgũ ga naĩgũ ga maxẽẽruũ. Rũ yema naĩgũ rũ wũxicanatama naxo ga wũxichigũ ga tauemacũgu rũ yemaãcũ 12 ẽxpũxcũna naxo ga wũxi ga taunecũgu. Rũ naãtũgũ ga yema naĩgũ, rũ guxũ i nachiuãnecũãx i duũxũgũ i yaxõgũxũãrũ taãẽxẽẽruũ nixĩ. ³ Rũ ngẽma rũ nataxũtáma i ñacũ i Tupana chixexũ namaã naxuxuchixũ. Rũ yima iãnewa tá nangẽxma i norũ tochicaxũ ya Tupana rũ Nane ga pecaduarũ ũtanũcèx yucũ. Rũ norũ duũxũgũ rũ tá nüxũ nicuèxũũgũ. ⁴ Rũ ngẽma norũ duũxũgũ rũ tá nachiwexũchixũ nadaugũ, rũ tá naegamaã nixãegacatũ. ⁵ Rũ ngẽma rũ tagutáma nachũta. Rũ ngẽma norũ duũxũgũ, rũ taxucèxtáma nanaxwèxe i daparina rũ ẽxna uèxcũ na nangóonexũcèx. Erũ nümatama ya tórũ Cori ya Tupana rũ tá nüxũ nabaxi. Rũ nümagũ i ngẽma duũxũgũ rũ guxũgutáma wũxigu Tupanamaã ãẽxgacũgũ nixĩgũecha.

Marũ ningaica na wena núma naxũxũ ya Ngechuchu ya Cristu

⁶ Rũ ñuxũchi ga yema Tupanaãrũ orearũ ngeruũ rũ ñanagũrũ choxũ:

“Ñãã ore rũ aixcũma ixĩxũ nixĩ, rũ ñãã nixĩ i ore i mexũ na yaxõxũ. Rũ nüma ya tórũ Cori ya Tupana ga nuxcũma norũ orearũ uruũgũmaã nüxũ ixucũ ga ñacũ tá na ngupetũxũ, rũ nümatama nixĩ i ñuxma inamuãxũ i norũ orearũ ngeruũ i daxũcũãx na norũ duũxũgũxũ nüxũ nadauxẽẽxũcèx na ñacũ tá paxa nangupetũxũ”, ñanagũrũ. ⁷ Rũ nüma ya tórũ Cori ya Ngechuchu rũ ñanagũrũ:

“Paxa tá íchangu. Rû tataãe ya yíxema naga ñnûxê i ngêma Tupanaârû ore i ñña poperagu ûmatûxû”, ñnanagürû. ⁸ Rû chomatama i Cuáû rû nüxû chaxîñû rû nüxû chadau i guxûma i ngêma nüxû chixuxû. Rû yemaxû chaxîñûguwena rû nüxû chadèuxguwena, rû yema orearû ngeruû ga yemaxû choxû dauxêexûpêxegu chacaxâpûxû na nüxû chicuèxûûxûcèx. ⁹ Natürû ga nüma rû ñnanagürû choxû:

“¡Tãxû i ngêma cuxûxû! Erû choma rû ta Tupanaârû duûxû chixî, ngêxgumarûû i cuma rû cueneëgü i Tupanaârû orexû ixugûxû rû ngêma duûxûgü i naga ñnûèxû i ngêma ore i ñña poperagu ûmatûxû. Rû name nixî i Tupanaxû quicuèxûû”, ñnanagürû. ¹⁰ Rû ñnanagürû ta choxû:

“Tama name na icuyacûxû i ngêma Tupanaârû ore i ñña poperagu ûmatûxû, erû marû ningaica na yanguxû i ngêma ore. ¹¹ Natürû ngêma chixexû ügûxû, rû chixexû tá naxügüecha. Rû ngêma Tupanapêxewa chixri maxêxû, rû chixri tá namaxêêcha. Natürû yíxema mexû ügûxe, rû name nixî na mexû taxügüechaxû. Rû yíxema Tupanapêxewa ixüünexê, rû name nixî na Tupanapêxewa tixüüneêchaxû”, ñnanagürû. ¹² Rû ñnanagürû ga Ngechuchu:

“Düçèx, paxa tá íchangu namaã i ngêma ãmare i wüxichigüna tá chaxãxû ngêxgumarûû na ññaxcü tanaxûxû i tümax. ¹³ Choma nixî i norû ügü i guxûma, rû chowa nixî i yacuáxû erû nataxuma i tacü i choweama üxû. ¹⁴ Rû tataãëgü ya guxãma ya yíxema yima pecaduarû ütanüçèx yucügüwa tügü iyauxgüchiruxe na Tupanapêxewa timexüçèx na yima ñãneârû ñãxwa tichocuxüçèx rû nüxû tangõxnetagüxüçèx i ngêma norû o i ngêma naï i maxêëruû. ¹⁵ Natürû täütáma yima ñãnewa nichocu i ngêma tama yaxõgüxû, rû ngêma iyuüxû rû ngõxwèxegüxû, rû ngêma naï i ngemaã ipegüxû, rû ngêma máëtagüxû, rû ngêma tupananetachicünèxãxû icuèxüügüxû. Rû ngêxgumarûû ta i ngêma idoratèèxgüxû i norû me ixîxû na togüxû nawomüxêëgüxû, rû täütáma nawa nichocu ya yima ñãne. ¹⁶ Rû choma i Ngechuchu, rû guxãma i pema i yaxõgüxütanüwa chanamu i chorû orearû ngeruû na pemaã nüxû yaxuxüçèx i guxûma i ngêma chorû ore. Rû choma nixî i Dabítaa chíxû. Rû choma nixî ya yima woramacuri ya pèxmama poraãcü nangóonexêëcürûû chíxû”, ñnanagürû. ¹⁷ Rû Tupanaãe i Üünexû rû guxûma i yaxõgüxû, rû Ngechuchuxû ñnanagürügü:

“¡Nuã naxû!” ñnanagürügü. Rû yíxema nüxû ñnûxê i ñña ore, rû:

“¡Nuã naxû!” ñnagügü. Rû yíxema itawáxe rû tüxû nachixégaxe, rû name nixî i nuã taxû rû tüxû nangetanüãcüma nawa taxaxe i ngêma dexá i maxêëruû. ¹⁸ Rû guxãma ya yíxema

irüxĩnũëxê i ñãã Tupanaãrũ ore i ñãã poperagu ümatüxũ, rü tümamaã nüxũ chixu rü ngëxguma chi texé íyatóxëẽgu i ngëma Tupanaãrũ ore i ñãã poperagu ümatüxũ, rü Tupana rü tá tümacèx nanayexeraxëẽ i ngëma poxcuruũgü i ñãã poperawa nachiga naxümatüxũ. ¹⁹ Rü ngëxguma chi texé nüxũ üpetügu i wüxitama i ñãã Tupanaãrũ ore i ñãã poperagu ümatüxũ, rü Tupana rü täütáma tüxũ nüxũ nangoxnetaxëẽ i ngëma norü o i ngëma naĩ i maxëëruũ i ñãã poperawa nachiga naxümatüxũ. Rü ngëxgumarüũ tá ta täütáma tüxũ nimucuchi nawa ya yima ñãne ya üünene i ñãã poperawa nachiga naxümatüne. ²⁰ Rü yima nüxũ ixücü i ñãã ore, rü ñanagürü:

“Ngëmaãcü, paxa tá íchangu”, ñanagürü. Rü ngëmaãcü yĩ. Rü choma i Cuáũ rü ñacharügü:

“¡Nuã naxũ Pa Cori ya Ngechuchu!” ñacharügü. ²¹ Rü chanaxwèxe i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraãcü pexũ narüngüxëẽ i guxãma i pemax. Rü ngëmaãcü yĩ.